Nordisk Råd

58. session

2006

København

Nordisk Råds 58. session 2006, København

© Nordisk Råd, København 2007

ISBN: 87-98855-02-7
ISSN: 0468-3447

Tryk: Schultz Grafisk, København 2007
Redaksjon: Kristina Cronqvist og Hilde Elisabeth Haaland
Oplag: 90

Nordisk Råds sesjonsprotokoll finnes elektronisk på: www.norden.org/blaboken

Printed in Denmark

Nordisk Råd
Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Telefon (+45) 3396 0400
Telefax (+45) 3311 1870

www.norden.org

Det nordiske samarbejde
Det nordiske samarbejde er et af de ældste og mest omfattende regionale samarbejder i verden. Det omfatter Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige samt Færøerne, Grønland og Åland. Samarbejdet styrker samhørigheden mellem de nordiske lande med respekt for de nationale forskelle og ligheder. Det øger mulighederne for at hævde Nordens interesser i omverdenen og fremme det gode naboskab.

Samarbejdet blev formaliseret i 1952 med *Nordisk Råds* oprettelse som forum for parlamentarikerne og regeringerne i de nordiske lande. I 1962 underskrev de nordiske lande Helsingforsaftalen, som siden har været den grundlæggende ramme for det nordiske samarbejde. I 1971 blev *Nordisk Ministerråd* oprettet som det formelle forum til at varetage samarbejdet mellem de nordiske regeringer og de politiske ledelser i de selvstyrende områder, Færøerne, Grønland og Åland.

Innholdsfortegnelse

Innkallelse til sesjonen	5
Deltakerliste	7
Regjeringsrepresentanter og valgte medlemmer	10
Dagsorden og Saksliste	22
Oversikt over sesjonen	29
Protokoll	
Innholdsfortegnelse protokoll	32
Protokoll tirsdag 31. oktober	33
Protokoll onsdag 1. november	85
Protokoll torsdag 2. november	173
Saker m.m.	
Medlemsforslag/Utvalgsforslag (A-saker)	235
Ministerrådsforslag (B-saker)	351
Beretninger (C-saker)	427
Meddelelser (D-saker)	870
Spørsmål (E-saker)	972
Dokumenter	1034
Vedtak	
Fremstillinger/Rekommandasjoner	1251
Interne vedtak	1280
Presidiets oppfølgning av interne beslutninger	1283
Øvrige vedtak	1284
Presidium, sekretariat, sakkyndige m.m.	1291
Supplement	
Utdeling av Nordisk Råds priser	1303
Ärendelista	1312
Utdrag fra referater fra Presidiemøter 2005	1318
Register	
Oversikt over sakenes behandling	1327
Personregister	1338
Emneregister	1359
Plan over sesjonssalen	1371

Nordisk Råds 58. session, København, Danmark, 2006

Der indkaldes hermed til Nordisk Råds 58. session. Sessionen afholdes i dagene den 31. oktober til 2. november 2006 i København, Danmark.

København, den 15. august 2006

Ole Stavad
Præsident

Frida Nokken
Rådsdirektør

Deltakerliste

(Opprettet ifølge § 4 i arbeidsordningen og godkjent ved møtet den 31. oktober 2006)

Regjeringsrepresentanter – Hallituksen edustajat[1]

Árni Mathiesen
Lars Barfoed
Karita Bekkemellem
Carl Bildt
Jan Björklund
Helen Bjørnøy
Sylvia Brustad
Andreas Carlgren
Øystein Djupedal
Bjarni Djurholm
Jóannes Eidesgaard
Einar K. Guðfinnsson
Jan-Erik Enestam
Søren Gade
Geir H. Haarde
Bertel Haarder
Tuula Haatainen
Liisa Hyssälä
Trond Giske
Camilla Gunell
Guðni Ágústsson
Flemming Hansen
Connie Hedegaard
Siverth Heilmann
Doris Jakobsen
Jónína Bjartmarz
Antti Kalliomäki
Eva Kjer Hansen
Jógvan á Lakjuni
Paula Lehtomäki
Harriet Lindeman
Brian Mikkelsen
Josef Motzfeldt
Per Stig Møller
Asii Chemnitz Narup
Bárður Nielsen
Roger Nordlund
Christina Husmark Pehrsson
Mauri Pekkarinen
Anders Fogh Rasmussen
Lars Løkke Rasmussen
Fredrik Reinfeldt
Heidi Grande Røys
Tanja Saarela
Siv Friðleifsdóttir
Jens Stoltenberg
Hans Pauli Strøm
Anne-Grete Strøm-Erichsen
Jonas Gahr Støre
Þorgerður Katrín Gunnarsdóttir
Erkki Tuomioja
Valgerður Sverrisdóttir
Matti Vanhanen
Jakob Vestergaard
Ulla-Maj Wideroos
Lasse Wiklöf

[1] Angående tidspunkt for regjeringsrepresentantenes tilstedeværelse ved sesjonen henvises til Nordisk Råds delegasjonssekretariat

Medlemmer – Jäsenet

Arja Alho
Kerstin Andersson
Bendiks H. Arnesen
Line Barfod
Lisbeth Grönfeldt Bergman
Sinikka Bohlin
Anita Brodén
Berit Brørby
Tarja Cronberg
Bente Dahl
Drífa Hjartardóttir
Raija-Liisa Eklöw
Sigrun Eng
Joan Erlandsen
Ragnar Erlandsson
Søren Espersen
Jan Henrik Fredriksen
Monica Green
Rolf Gunnarsson
Billy Gustafsson
Hanna-Leena Hemming
Britt Hildeng
Kari Lise Holmberg
Kári P. Højgaard
Dagfinn Høybråten
Mogens Jensen
Siv Jensen
Michael Aastrup Jensen
Ann-Kristine Johansson
Jón Kristjánsson
Per Ørum Jørgensen
Per Kaalund
Jógvan við Keldu
Kim Kielsen
Marianne Kierkemann
Anita Knakkergaard
Ivar Kristiansen
Asmund Kristoffersen
Risto Kuisma
Esko Kurvinen
Anne Margrethe Larsen
Johan Linander
Jan Lindholm
Elina Linna
Kristian Pihl Lorentzen
Inge Lønning
Pehr Löv
Riikka Moilanen-Saivolainen
Allan Niebuhr
Thore A. Nistad
Outi Ojala
Johan Lund Olsen
Kent Olsson
Marion Pedersen
Jessica Polfjärd
Lyly Rajala
Rannveig Guðmundsdóttir
Rolf Reikvam
Simo Rundgren
Inge Ryan
Martin Saarikangas
Reidar Sandal
Sigríður A. Þórðardóttir
Irene Simonsen
Hill-Marta Solberg
Ole Stavad
Steingrímur J. Sigfússon
Dagfinn Sundsbø
Frode Sørensen
Ilkka Taipale
Satu Taiveaho
Ib Thomsen
Gunilla Tjernberg
Stefan Tornberg
Kristen Touborg
Göte Wahlström
Harry Wallin
Hans Wallmark
Lars Wegendal
Karin S. Woldseth
Maria Öberg

Ændringer i deltakerlisten

Endringer 31. oktober:
Reidar Sandal erstattes av **Sverre Myrli** og **Inge Ryan** erstattes av **May Hansen** for hele sesjonen.
Marianne Kierkemann erstattes av **Cecilia Widegren** 31. oktober og 1. november.
Ivar Kristiansen erstattes av **Erna Solberg** under dagsordenspunkt 5. **Michael Aastrup Jensen** erstattes av **Flemming Damsgaard Larsen** under dagsordenspunkt 5.

Endringer 1. november:
Ragnar Erlandsson erstattes av **Dennis Jansson**, **Hill-Marta Solberg** erstattes av **Gunn Olsen** og **Siv Jensen** erstattes av **Hans Frode Asmyhr** for resten av sesjonen.
Line Barfod erstattes av **Høgni Hoydal** for dagsordenspunkt 6.
Karin Woldseth har forlatt sesjonen.

Endringer 2. november:
Marianne Kierkemann erstattes av **Nils Oskar Nilsson** for resten av sesjonen.

Regjeringsrepresentanter og medlemmer samt suppleanter etter land og partier

(ved sesjonens begynnelse)

Danmarks Riges Delegation

Regeringsrepresentanter

Lars Barfoed, f. 1957
minister for familie- og forbrugeranliggender

Søren Gade, f. 1963
forsvarsminister

Bertel Haarder, f. 1944
undervisnings- og kirkeminister

Eva Kjer Hansen, f. 1964
socialminister

Flemming Hansen, f. 1939
transportminister

Connie Hedegaard, f. 1960
miljøminister, samarbejdsminister

Brian Mikkelsen, f. 1966
kulturminister

Per Stig Møller, f. 1942
udenrigsminister

Lars Løkke Rasmussen, f. 1964
innenrigs- og sundhedsminister

Anders Fogh Rasmussen, f. 1953
statsminister

Medlemmer

(Valgt af Folketinget den 3. oktober 2006)

Venstre (V)

Medlemmer

Joan Erlandsen, f. 1943
folketingsmedlem

Michael Aastrup Jensen, f. 1976
folketingsmedlem

Kristian Pihl Lorentzen, f. 1961
folketingsmedlem

Marion Pedersen, f. 1949
folketingsmedlem

Irene Simonsen, f. 1958
folketingsmedlem

Suppleanter

Erling Bonnesen, f. 1955
folketingsmedlem

Troels Christensen, f. 1954
folketingsmedlem

Birgitte Josefsen, f. 1951
folketingsmedlem

Flemming Damgaard Larsen, f. 1951
folketingsmedlem

Leif Mikkelsen, f. 1945
folketingsmedlem

Socialdemokratiet (S)

Medlemmer

Mogens Jensen, f. 1963
folketingsmedlem

Per Kaalund, f. 1937
folketingsmedlem

Ole Stavad, f. 1949
folketingsmedlem

Frode Sørensen, f. 1946
folketingsmedlem

Suppleanter

Ole Vagn Christensen, f. 1943
folketingsmedlem

Karen Klint, f. 1947
folketingsmedlem

Troels Ravn, f. 1961
folketingsmedlem

Niels Sindal, f. 1950
folketingsmedlem

Dansk Folkeparti (DF)

Medlemmer

Søren Espersen, f. 1953
folketingsmedlem

Anita Knakkergaard, f. 1947
folketingsmedlem

Suppleanter

Pia Kjærsgaard, f. 1947
folketingsmedlem

Poul Nødgaard, f. 1936
folketingsmedlem

Det Konservative Folkeparti (KF)

Medlemmer

Per Ørum Jørgensen, f. 1970
folketingsmedlem

Allan Niebuhr, f. 1951
folketingsmedlem

Suppleanter

Henriette Kjær, f. 1966
folketingsmedlem

Jakob Axel Nielsen, f. 1967
folketingsmedlem

Socialistisk Folkeparti (SF)

Medlem

Kristen Touborg, f. 1943
folketingsmedlem

Suppleant

Poul Henrik Hedeboe, f. 1946
folketingsmedlem

Det Radikale Venstre (RV)

Medlem

Bente Dahl, f. 1948
folketingsmedlem

Elisabeth Arnold, f. 1941
folketingsmedlem

Enhedslisten (EL)

Medlem

Line Barfod, f. 1964
folketingsmedlem

(Høgni Hoydal)
lagtingsmand

Tjóðveldisflokkurin (TF)

Suppleant

Høgni Hoydal, f. 1966
lagtingsmand

Færøernes Delegation[1]

Landsstyrets representanter

Bjarni Djurholm, f. 1957
landsstyremand for handel og industri

Jóannes Eidesgaard, f. 1951
lagmand

Jógvan á Lakjuni, f. 1952
landsstyremand for kultur

Bárður Nielsen, f. 1972
landsstyremand for finans og økonomi

Hans Pauli Strøm, f. 1948
landsstyremand for helse- og sosialspørgsmål

Jacob Vestergaard, f. 1961
landsstyremand for indenrigssager

Medlemmer

(Valgt af Førøyas Lagting den 9. august 2006)

Fólkaflokkurin (Ff)

Medlem

Jógvan við Keldu, f. 1944
lagtingsmand

Suppleant

Óli Breckmann, f. 1948
lagtingsmand

Sjálvstýrisflokkurinn (Sjfl.)

Medlem

Kári P. Højgaard, f. 1951
lagtingsmand

Suppleant

(Lisbeth L. Petersen)
lagtingsmand

Sambandsflokkurin (Sb)

Suppleant

Lisbeth L. Petersen, f. 1939
lagtingsmand

[1] Inngår i Danmarks Riges Delegation

Grønlands Delegation[2]

Landsstyrets representanter

Josef Motzfeldt, f. 1938
Landsstyremedlem for finanser og udenrigsanliggender

Sivert Heilmann, f. 1953
Landsstyremedlem for erhverv, arbejdsmarked og erhvervsuddannelser

Doris Jakobsen, f. 1978
Landsstyremedlem for kultur, uddannelse, forskning og kirke

Asii Chemnitz Narup, f. 1954
Landsstyresmedlem för sundhet och miljö

Johan Lund Olsen, f. 1958
landstyremedlem

Henriette Rasmussen, f. 1950
landsstyremedlem

Medlemmer

(Valgt av Grønlands Landsting den 15. februar 2006)

Siumut (S)

Medlem
Kim Kielsen, f. 1968
landstingsmand

Suppleant
Otto Jeremiassen, f. 1961
landstingsmand

Inuit Ataqatigiit (IA)

Medlem

Johan Lund Olsen, f. 1958
landstingsmand

Suppleant

(Augusta Salling)
landstingsmand

Attasut (At)

Suppleant

Augusta Salling, f. 1954
landstingsmand

[2] Inngår i Danmarks Riges Delegation

Finlands Delegation

Regeringsrepresentanter

Jan-Erik Enestam, f. 1947
försvarsminister, samarbetsminister

Tuula Haatainen, f. 1960
social- och hälsovårdsminister

Liisa Hyssälä, f. 1948
omsorgsminister

Paula Lehtomäki, f. 1972
miljöminister

Mauri Pekkarinen, f. 1947
handels- och industriminister

Tanja Saarela, f. 1970
kulturminister

Erkki Tuomioja, f. 1946
utrikesminister

Matti Vanhanen, f. 1955
statsminister

Ulla-Maj Wideroos, f. 1951
vice finansminister

Medlemmar

(Valda av Riksdagen 11 februari 2005 samt 31 mars 2006)

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue (Finlands Socialdemokratiska Parti) (sd)

Medlemmar/Jäsenet

Arja Alho, f. 1954
riksdagsledamot

Risto Kuisma f. 1947
riksdagsledamot

Ilkka Taipale, f. 1942
riksdagsledamot

Satu Taiveaho, f. 1976
riksdagsledamot

Harry Wallin, f. 1953
riksdagsledamot

Suppleanter/Varajäsenet

Klaus Hellberg, f. 1945
riksdagsledamot

Anneli Kiljunen, f. 1957
riksdagsledamot

Miapetra Kumpula-Natri, f. 1972
riksdagsledamot

Matti Saarinen, f. 1947
riksdagsledamot

Jutta Urpilainen, f. 1975
riksdagsledamot

Suomen Keskusta (Centern i Finland) (cent)

Medlemmar/Jäsenet

Mikko Alatalo, f. 1951
riksdagsledamot

Lauri Oinonen, f. 1947
riksdagsledamot

Aulis Ranta-Muotio, f. 1946
riksdagsledamot

Simo Rundgren, f. 1953
riksdagsledamot

Pekka Vilkuna, f. 1949
riksdagsledamot

Suppleanter/Varajäsenet

Mika Lintilä, f. 1966
riksdagsledamot

Riikka Moilanen-Savolainen, f. 1970
riksdagsledamot

Aila Paloniemi, f. 1956
riksdagsledamot

Pertti Salovaara, f. 1970
riksdagsledamot

Seppo Särkiniemi, f. 1957
riksdagsledamot

Kansallinen Kokoomus (Samlingspartiet) (saml)

Medlemmar/Jäsenet

Hanna-Leena Hemming, f. 1961
riksdagsledamot

Martin Saarikangas, f. 1937
riksdagsledamot

Lyly Rajala, f. 1951
riksdagsledamot

Raija Vahasalo, f. 1961
riksdagsledamot

Suppleanter/Varajäsenet

Petri Salo, f. 1959
riksdagsledamot

Esko Kurvinen, f. 1952
riksdagsledamot

Jan Vapaavuori, f. 1965
riksdagsledamot

Vasemmistoliitto (Vänsterförbundet) (vänst)

Medlem/Jäsen

Outi Ojala, f. 1946
riksdagsledamot

Suppleanter/Varajäsen

Suvi-Anne Siimes, f. 1963
riksdagsledamot

Svenska Folkpartiet (Ruotsalainen Kansanpuolue) (sv)

Medlem/Jäsen

Pehr Löv, f. 1947
riksdagsledamot

Suppleanter/Varajäsen

Eva Biaudet, f. 1961
riksdagsledamot

Roger Jansson, f. 1943
riksdagsledamot

Vihreä Liitto (Gröna Förbundet) (gröna)

Medlem/Jäsen

Tarja Cronberg, f. 1943
riksdagsledamot

Suppleant/Varajäsen

Jyrki Kasvi, f. 1964
riksdagsledamot

Suomen Kristillisdemokraatit (Kristdemokraterna i Finland) (kd)

Medlem/Jäsen

Leena Rauhala, f. 1942
riksdagsledamot

Perussuomalaiset (Sannfinländerna) (ps/saf)

Suppleant/Varajäsen

Raimo Vistbacka, f. 1945
riksdagsledamot

Ålands Delegation[3]

Landskapsregeringens representanter

Camilla Gunell, f. 1970
landsskapsregeringsledamot med ansvar för utbildnings- och kulturavdelningen

Harriet Lindeman, f. 1946
landsskapsregeringsledamot med ansvar för social- och miljöavdelningen

Roger Nordlund, f. 1957
lantråd, leder Ålands landskapsregering

Lasse Wiklöf, f. 1944
landsskapsregeringsledamot med ansvar för finansavdelningen

Medlemmar

(Valda av Ålands lagting den 9 november 2005)

Åländsk Center (ÅC)

Medlem

Ragnar Erlandsson, f. 1941
lagtingsledamot

Suppleant

(Dennis Jansson)
lagtingsledamot

Liberalerna på Åland (lib)

Medlem

Raija-Liisa Eklöw, f. 1947
lagtingsledamot

Suppleant

(Anders Eriksson)
lagtingsledamot

Frisinnad samverkan (FS)

Suppleant

Dennis Jansson, f. 1972
lagtingsledamot

Ålands framtid (ÅF)

Suppleant

Anders Eriksson, f. 1960
lagtingsledamot

[3] Inngår i Finlands delegation

Islands Delegation

Regeringsrepresentanter

Geir H. Haarde, f. 1951
statsminister

Árni Mathiesen, f. 1958
finansminister

Einar K. Guðfinnsson, f. 1955
fiskeriminister

Guðni Águstsson, f. 1949
jordbruksminister

Jónína Bjartmarz, f. 1952
miljøminister og samarbejdsminister

Siv Friðleifsdóttir, f. 1962
sundheds- og socialforsikringsminister

Þorgerður Katrín Gunnarsdóttir, f. 1965
undervisningsminister

Valgerður Sverrisdóttir, f. 1950
udenrigsminister

Medlemmer

(Valgt af Alþingi den 3. oktober 2005 samt 5. oktober 2006)

Sjálfstæðisflokkurinn (Selvstændighedspartiet) (Sj.)

Medlemmer	*Suppleanter*
Drífa Hjartardóttir, f. 1950 altingsmedlem	*Arnbjörg Sveinsdóttir*, f. 1956 altingsmedlem
Kjartan Ólafsson, f. 1953 altingsmedlem	*Ásta Möller*, f. 1957 altingsmedlem
Sigríður Anna Þórðardóttir, f. 1946 altingsmedlem	*Sigurrós Þorgrímsdóttir*, f. 1947 altingsmedlem

Samfylkingin (Den Socialdemokratiske Alliance) (A)

Medlemmer	*Suppleanter*
Ásta R. Jóhannesdóttir, f. 1949 altingsmedlem	*Katrín Júlíusdóttir*, f. 1974 altingsmedlem
Rannveig Guðmundsdóttir, f. 1940 altingsmedlem	*Mörður Árnason*, f. 1953 altingsmedlem

Vinstrihreyfingin – grænt framboð (Venstre-Grønne) (VG)

Medlem	*Suppleant*
Steingrímur J. Sigfússon, f. 1955 altingsmedlem	*Kolbrún Halldórsdóttir*, f. 1955 altingsmedlem

Framsóknarflokkurinn (Fremskridtspartiet) (F)

Medlem	*Suppleant*
Jón Kristjánsson, f. 1942 altingsmedlem	*Guðjón Ólafur Jónsson*, f. 1968 altingsmedlem

Norges Delegasjon

Regeringsrepresentanter

Karita Bekkemellem, f. 1965
barne- og likestillingsminister

Helen Bjørnøy, f. 1954
miljøminister

Sylvia Brustad, f. 1966
helse- og omsorgsminister

Trond Giske, f. 1966
kirke- og kulturminister

Heidi Grande Røys, f. 1967
fornyelsesminister, samarbeidsminister

Jens Stoltenberg, f. 1959
statsminister

Anne-Grete Strøm-Erichsen, f. 1949
forsvarsminister

Jonas Gahr Støre, f. 1960
utenriksminister

Medlemmer

(Valgt av Stortinget den 20. oktober 2005)

Arbeiderpartiet (A)

Medlemmer

Bendiks H. Arnesen, f. 1951
stortingsrepresentant

Berit Brørby, f. 1950
stortingsrepresentant

Sigrun Eng, f. 1951
stortingsrepresentant

Britt Hildeng, f. 1943
stortingsrepresentant

Asmund Kristoffersen, f. 1944
stortingsrepresentant

Reidar Sandal, f. 1949
stortingsrepresentant

Hill-Marta Solberg, f. 1951
stortingsrepresentant

Varamedlemmer

Gunn Karin Gjul, f. 1967
stortingsrepresentant

Inger Løite, f. 1958
stortingsrepresentant

Sverre Myrli, f. 1971
stortingsrepresentant

Tore Nordtun, f. 1949
stortingsrepresentant

Gunn Olsen, f. 1952
stortingsrepresentant

Torny Pedersen, f. 1946
stortingsrepresentant

Signe Øye, f. 1945
stortingsrepresentant

Fremskrittspartiet (FrP)

Medlemmer

Jan-Henrik Fredriksen, f. 1956
stortingsrepresentant

Siv Jensen, f. 1969
stortingsrepresentant

Varamedlemmer

Hans Frode Kielland Asmyhr, 1970
stortingsrepresentant

Vigdis Giltun, f. 1952
stortingsrepresentant

Thore A. Nistad, f. 1949
stortingsrepresentant

Ib Thomsen, f. 1961
stortingsrepresentant

Karin S. Woldseth, f. 1954
stortingsrepresentant

Solveig Horne, f. 1969
stortingsrepresentant

Kari Kjønaas Kjos, f. 1962
stortingsrepresentant

Henning Skumsvoll, f. 1947
stortingsrepresentant

Høyre (H)

Medlemmer

Kari Lise Holmberg, f. 1951
stortingsrepresentant

Ivar Kristiansen, f. 1956
stortingsrepresentant

Inge Lønning, f. 1938
stortingsrepresentant

Varamedlemmer

Øivind Halleraker, f. 1951
stortingsrepresentant

Gunnar Pedersen, f. 1946
stortingsrepresentant

Erna Solberg, f. 1961
stortingsrepresentant

Sosialistisk Venstreparti (SV)

Medlemmer

Rolf Reikvam, f. 1948
stortingsrepresentant

Inge Ryan, f. 1956
stortingsrepresentant

Varamedlemmer

Magnar Lund Bergo, f. 1949
stortingsrepresentant

May Hansen, f. 1953
stortingsrepresentant

Kristelig Folkeparti (KrF)

Medlemmer

Dagfinn Høybråten, f. 1955
stortingsrepresentant

Varamedlemmer

Bjørg Tørresdal
stortingsrepresentant

Senterpartiet (Sp)

Medlem

Dagfinn Sundsbø, f. 1946
stortingsrepresentant

Varamedlem

Inger S. Enger, f. 1948
stortingsrepresentant

Venstre (V)

Medlem

Anne Margrethe Larsen, f. 1950
stortingsrepresentant

Varamedlem

Odd Einar Dørum, f. 1943
stortingsrepresentant

Sveriges Delegation

Regeringsrepresentanter

Carl Bildt, f. 1949
utrikesminister

Jan Björklund, f. 1962
skolminister

Andreas Carlgren, f. 1958
miljøminister

Christina Husmark Pehrsson, f. 1947
socialförsäkringsminister og samarbetsminister

Fredrik Reinfeldt, f. 1965
statminister

Medlemmar

(Valda av Riksdagen den 17 oktober 2006)

Sveriges socialdemokratiska arbetareparti (s)

Medlemmar	*Suppleanter*
Christer Adelsbo, f. 1962 riksdagsledamot	*Kerstin Andersson*, f. 1955 riksdagsledamot
Sinikka Bohlin, f. 1947 riksdagsledamot	*Laila Bjurling*, f. 1947 riksdagsledamot
Monica Green, f. 1959 riksdagsledamot	*Claes Göran Brandin*, f. 1948 riksdagsledamot
Billy Gustafsson, f. 1948 riksdagsledamot	*Peter Hultqvist*, f. 1958 riksdagsledamot
Ann-Kristine Johansson, f. 1962 riksdagsledamot	*Sylvia Lindgren*, f. 1945 riksdagsledamot
Göte Wahlström, f. 1951 riksdagsledamot	*Britt Bohlin Olsson*, f. 1956 riksdagsledamot
Lars Wegendal, f. 1949 riksdagsledamot	*Hans Olsson*, f. 1951 riksdagsledamot
Maria Öberg, f. 1966 riksdagsledamot	*Göran Persson*, f. 1949 riksdagsledamot

Moderata samlingspartiet (m)

Medlemmar	*Suppleanter*
Lisbeth Grönfeldt Bergman, f. 1948 riksdagsledamot	*Anna Bergqvist*, f. 1977 riksdagsledamot
Marianne Kierkemann, f. 1950 riksdagsledamot	*Katarina Brännström*, f. 1950 riksdagsledamot
Mats Johansson, f. 1951 riksdagsledamot	*Rolf Gunnarsson*, f. 1946 riksdagsledamot
Kent Olsson, f. 1944 riksdagsledamot	*Lars Lindblad*, f. 1971 riksdagsledamot
Jessica Polfjärd, f. 1971 riksdagsledamot	*Nils Oskar Nilsson*, f. 1935 riksdagsledamot
Hans Wallmark, f. 1965 riksdagsledamot	*Cecilia Widegren*, f. 1973 riksdagsledamot

Centerpartiet (c)

Medlem	*Suppleant*
Johan Linander, f. 1974 riksdagsledamot	*Erik A. Eriksson*, f. 1969 riksdagsledamot
Stefan Tornberg, f. 1957 riksdagsledamot	*Anni Johansson*, f. 1983 riksdagsledamot

Folkpartiet liberalerna (fp)

Medlemmar	*Suppleanter*
Anita Brodén, f. 1948 riksdagsledamot	Christer Winbäck, f. 1953 riksdagsledamot

Kristdemokratiska samhällspartiet (kd)

Medlem	*Suppleanter*
Gunilla Tjernberg, f. 1950 riksdagsledamot	*Else-Marie Lindgren*, f. 1949 riksdagsledamot

Vänsterpartiet (v)

Medlem	*Suppleant*
Elina Linna, f. 1947 riksdagsledamot	*Lars Ohly*, f. 1957 riksdagsledamot

Miljöpartiet (mp)

Medlem	*Suppleant*
Jan Lindholm, f. 1951 riksdagsledamot	*Maria Wetterstrand*, f. 1973 riksdagsledamot

Dagordning

Nordiska rådets 58:e session i Köpenhamn den 31 oktober–2 november 2006

Tisdagen den 31 oktober 2006

Kl. 14.15–18.30

1 **Sessionens öppnande**

2 **Fastställande av närvarolista**

3 **Godkännande av dagordning**

4 **Regler för sessionens genomförande – information om procedur vid voteringar**

Regler for gjennomføring av Nordisk Råds 58. sesjon (Dokument 2)

5 **Nordiskt toppmöte**

Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8)

6 **Generaldebatt**

Statsministrarnas redogörelse (Dokument 4)

Onsdagen den 1 november 2006

Kl. 09.00–11.00

6 **Generaldebatt** (fortsätter)

Regeringarnas redogörelse om de självstyrande områdenas ställning i det officiella nordiska samarbetet (Dokument 9)

Samarbetsministrarnas redogörelse om avskaffandet av gränshinder i Norden (Dokument 10)

Informationsaftaler mellem de nordiske lande i forbindelse med bekæmpelse af grænsehindringer (Fremst. 6/2005)

Medlemsforslag om arbeidet med grensehindringer (A 1397/næring)

Kl. 11.00-12.00

7 **De nordiska samarbetsministrarnas frågetimme**

Kl. 12.00–14.00 Lunchpaus

Kl. 14.00–16.00

8 **Utrikesministrarnas redogörelse**

Försvarsministrarnas redogörelse

Utenriksministrenes redegjørelse (Dokument 5)

Forsvarsministrenes redegjørelse (Dokument 6)

Det internationale Norden. Nordisk samarbejde i europæisk ramme 2006. Rapport fra Nordisk Ministerråd (Dokument 19)

Rapport och konferens om samhällssäkerhet (Fremst. 5/2006)

Rapport om bekjempelse av menneskehandel (Rek. 26/2005)

9 **Co-existence of Civilizations**

Præsidieforslag om fremme af flerkulturel kompetence og udvikling af indikatorer for sammenhængskraft (A 1398/præsidiet)

Præsidieforslag om nordiske hovedudfordringer om sameksistens (A 1399/præsidiet)

Kl. 16.00–18.00

10 **Bekämpande av människohandel och prostitution**

Bekjempelse av menneskehandel (Rek. 25/2005)

Medlemsforslag om nordisk kampagne imod formidling af sexkøb (A 1381/medborger)

Medlemsforslag om beskyttelse af kvinder udsat for menneskehandel (A 1391/medborger)

Medlemsforslag om bekæmpelse af prostitution og menneskehandel (A 1393/medborger)

11 Nordisk välfärdspolitik

Innsats på barne- og ungdomsområdet i det norske formannskapet i Nordisk Ministerråd 2006 (Dokument 11)

Integrering av jämställdhet i det nordiska samarbetet. Redogörelse från Nordiska ministerrådet (Dokument 12)

Ministerrådsforslag om sundhed, kost og fysisk aktivitet. Nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet (B 247/velfærd)

Alkoholpolitisk samarbeid i Norden (Dokument 13)

Medlemsforslag om formalisert samarbeid mellom Nordisk Ministerråd og Barentsrådet i arbeidet med å bekjempe spredningen av hiv/aids og multiresistent tuberkolose (A 1382/velferd)

Utskottsförslag om barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden (A 1400/välfärd)

Torsdagen den 2 november 2006

Kl. 09.00–13.00

12 Samhällsinsatser för ett ändrat klimat i Norden

Tilpasning til klimaendringer. Redegjørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 14)

Modvirkning af menneskeskabte klimaændringer (Fremst. 1/2006)

Arktisk klimaforskning. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 15)

Arktisk forskning (Rek. 18/2005)

13 Nordiskt samarbete om energiplanering

Nordisk Energihandlingsplan 2006-2009 – Status og politiske hovedprioriteringer. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 16)

Kraftsituationen i Norden (Fremst. 12/2005)

Handlingsplan for det nordiske energisamarbejde 2006-2009 (Rek. 29/2005)

Udvalgsforslag om nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken (A 1394/miljø)

14 Nordisk språk- och kulturpolitik

Ministerrådsförslag om Nordiska ministerrådet och det civila samhället – en strategi (B 244/kultur)

Det nordiska kultursamarbetet i en ny tidsålder. Redogörelse från Nordiska ministerrådet (Dokument 17)

Ministerrådsförslag om Deklaration om nordisk språkpolitik (B 245/kultur)

Medlemsförslag om nordisk grannlands-tv efter digitaliseringen (A 1388/kultur)

15 Forskning, innovation och utbildning

NordForsk, dess strategi och prioriteringar. Redogörelse från Nordiska ministerrådet (Dokument 18)

Ministerrådsforslag om videreutvikling av Nordplus-programmene 2008–2011 (B 246/kultur)

Medlemsforslag om iværksættere i Norden (A 1396/næring)

Kl. 13.00–14.00

16 Planer för det nordiska samarbetet 2007

Nordisk Råds årsberetning 2005 (Dokument 1)

Program för Nordiska rådets arbete 2007 (Dokument 3)

Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds budget for 2007 (B 243/presidiet)

Beretning om Nordisk Ministerråds virksomhed 2005 (C 1)

Förslag till Nordiska ministerrådets planer och budget 2007 (C 2)

Rigsrevisionens beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhet for 2005 (C 3/kk)

Beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2005 (C 4/kk)

Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2005 (C 5/kk)

Rapport om Kontrollkomiteens virksomhet 2006 (Dokument 7)

17 Avskrivning och upprätthållande av rekommendationer, framställningar och interna beslut

18 Val

Val av medlemmar till Nordiska rådets presidium

Val av Nordiska rådets president

Val av Nordiska rådets vicepresident

Val av medlemmar till Nordiska rådets utskott samt kontrollkommitté

Val av ordförande och vice ordförande till Nordiska rådets utskott samt kontrollkommitté

Val av medlemmar till Nordiska rådets valkommitté

Val av medlemmar till Nordiska investeringsbankens Kontrollkommitté för perioden 01.06.2006-31.12.2008

Val av medlemmar och suppleanter till styrelsen för Nordiska kulturfonden 2007 och 2008

Val av revisorer och revisorsuppleanter till Nordiska kulturfonden 2007 och 2008

Val av medlemmar till Nordiska handikappolitiska rådet för perioden 01.01.2006-31.12.2008

19 Tal av den nyvalda presidenten

20 Fastställande av tid och plats för nästa session

21 Sessionens avslutande

Saksliste

A. Medlemsforslag

A 1381/medborger	Medlemsforslag om nordisk kampagne imod formidling af sexkøb
A 1382/velferd	Medlemsforslag om formalisert samarbeid mellom Nordisk Ministerråd og Barentsrådet, i arbeidet med å bekjempe spredningen av hiv/aids og multiresistent tuberkulose
A 1388/kultur	Medlemsförslag om nordisk grannlands-tv efter digitaliseringen
A 1391/medborger	Medlemsforslag om beskyttelse af kvinder udsat for menneskehandel
A 1393/medborger	Medlemsforslag om bekæmpelse af menneskehandel for seksuel udnyttelse
A 1394/miljø	Udvalgsforslag om nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken
A 1396/næring	Medlemsforslag om iværksættere i Norden
A 1397/næring	Medlemsforslag om arbeidet med grensehindringer
A 1398/præsidiet	Præsidieforslag om fremme af flerkulturel kompetence og udvikling af indikatorer for sammenhængskraft
A 1399/præsidiet	Præsidieforslag om nordiske hovedudfordringer om sameksistens
A 1400/välfärd	Utskottsförslag om barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden

B. Ministerrådsforslag

B 243/presidiet;C 2	Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds budget for 2007
B 244/kultur	Ministerrådsförslag om Nordiska ministerrådet och det civila samhället – en strategi
B 245/kultur	Ministerrådsförslag om Deklaration om nordisk språkpolitik
B 246/kultur	Ministerrådsforslag om videreutvikling av Nordplus-programmene 2008–2011
B 247/velfærd	Ministerrådsforslag om sundhed, kost og fysisk aktivitet. Nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet

C. Beretninger

C 1	Nordisk samarbejde 2005. Beretning om Nordisk Ministerråds virksomhed
C 2; B 243/presidiet	Forslag til Nordisk Ministerråds planer og budget 2007
C 3/kk	Rigsrevisionens beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhet for 2005
C 4/kk	Beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2005
C 5/kk	Beretning til Nordisk Råd og Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2005

D. Ikke-avskrevne rekommandasjoner og fremstillinger

33/2002/kultur	Nordisk språkgemenskap (andre at-sats)
*5/2003/välfärd	Pensioner och förtidspensionering
*13/2003/välfärd	Förebyggande av diabetes (första att-sats)
13/2003/välfärd	Förebyggande av diabetes (andra och tredje att-sats)
16/2003/miljø	GMO i jordbruget
22/2003/miljø	Miljøsikkerhed ved skibstrafik i Østersøen (punktene a), f), i) og j))
25/2003/kultur	Idrætten, en integrerende kraft i Norden (første og tredje at-sats)
26/2003/kultur	Domænetab
27/2003/kultur	Nordisk oplæsningskonkurrence - arbejde med nordiske klassikere i grundskolen
*2/2004/næring	Open Source Software
*7/2004/medborgar	Samarbetsprogram på konsumentområdet 2005-2010
11/2004/miljø	Økologiske landbrugsvarer i Norden (første at-sats)
13/2004/kultur	Nordisk design og samarbeid mellom kultur- og næringsliv (tredje og fjerde at-sats)
19/2004/medborger	Samarbeid med urfolkene i Barentsregionen
6/2005/presidiet	Informationsaftaler mellem de nordiske lande i forbindelse med bekæmpelse af grænsehindringer
7/2005/miljø	Handlingsplan för nordiskt fiske-, jord- och skogsbruks- samt livsmedelsamarbete 2005-2008
8/2005/miljø	Revideret strategi for genetiske ressourcer for fiskeri, jordbrug, skovbrug og levnedsmidler i Norden 2005-2008
9/2005/medborger/ miljø/næring	EU's kemikalielovgivning, REACH
10/2005/næring	Krav til EU's softwarepatent
11/2005/næring	Vurdering av EU's direktivforslag til softwarepatent
12/2005/miljø	Kraftsituationen i Norden
*13/2005/medborger	Konference om korruption
14/2005/presidiet	Ny struktur for Nordisk Ministerråd
15/2005/presidiet	Nordiska ministerrådets Rysslandsprogram
16/2005/presidiet	Nordisk Ministerråds Arktiske Samarbejdsprogram 2006-2008
17/2005/kultur	Nordisk-baltiskt nätverksarbete för frivilligorganisationer
*18/2005/kultur	Arktisk forskning (første at-sats)
18/2005/kultur	Arktisk forskning (andre at-sats)
*19/2005/medborger	Helse og næringsutvikling blant urfolk i Barents-regionen
20/2005/kultur	Strukturreform for det nordiske kultursamarbeidet
21/2005/kultur	Spel- och lotterimarknaderna
22/2005/velferd	Design for alle - et nordisk handlingsprogram
*23/2005/välfärd	Anpassning av handikapplagar och -författningar till att omfatta psykiskt sjuka handikappade
24/2005/medborgar	Nordisk jämställdhetssamarbetsprogram 2006-2010

*25/2005/medborger	Bekjempelse av menneskehandel (første at-sats)
25/2005/medborger	Bekjempelse av menneskehandel (anden at-sats)
*26/2005/medborger	Rapport om bekjempelse av menneskehandel
27/2005/næring	Nordisk Næringspolitisk Samarbejdsprogram 2006-2010
28/2005/kultur	Komparativ studie av de nordiske lærerutdanningene
29/2005/miljø	Handlingsplan for det nordiske energisamarbejde 2006-2009
30/2005/presidiet	Nordisk Ministerråds budget for 2006
!/2006/miljø	Modvirkning af menneskeskabte klimaændringer
3/2006/næring	Fælles informationsindsats i de baltiske lande og Polen om de nordiske arbejdsmarkeder
4/2006/næring	Nordisk kriminalpræventiv indsats for bekæmpelse af illegal arbejdskraft fra de baltiske lande og Polen
5/2006/presidiet	Rapport och konferens om samhällssäkerhet

Interne beslutninger

1/2005	EU's direktivforslag til softwarepatent
2/2005	Inrättning av vicepresident i Nordiska rådet

Dokument

1 Nordisk Råds årsberetning 2005

2 Regler for gjennomføring av Nordisk Råds 58. sesjon

3 Att möta globalisering tillsammans. Program för Nordiska rådets arbete 2007

4 Statsministrarnas redogörelse

5 Utenriksministrenes redegjørelse

6 Forsvarsministrenes redegjørelse

7 Rapport om Kontrollkomiteens virksomhet 2006

8 Norden skal gøre fælles front

9 Regeringarnas redogörelse om de självstyrande områdenas ställning i det officiella nordiska samarbetet

10 Samarbetsministrarnas redogörelse om avskaffandet av gränshinder i Norden

11 Innsats på barne- og ungdomsområdet i det norske formannskapet i Nordisk Ministerråd 2006

12 Integrering av jämställdhet i det nordiska samarbetet. Redogörelse från Nordiska ministerrådet

13 Alkoholpolitisk samarbeid i Norden. Redogörelse från Nordiska ministerrådet

14 Tilpasning til klimaendringer. Redogörelse från Nordiska ministerrådet

15 Arktisk klimaforskning. Redogörelse från Nordiska ministerrådet

16 Nordisk Energihandlingsplan 2006-2009 – Status og politiske hovedprioriteringer. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd

17 Det nordiska kultursamarbetet i en ny tidsålder. Redogörelse från Nordiska ministerrådet

18 NordForsk, dess strategi og prioriteringer. Redogörelse från Nordiska ministerrådet

19 Det internationale Norden. Nordisk samarbejde i europæisk ramme 2006. Rapport fra Nordisk Ministerråd

Oversikt over sesjonen

Rådets plenumsmøter ble holdt i Folketinget i København. Plasseringen i salen fremgår av egen liste. Utvalgenes, delegasjonenes, ministerrådets og presidiets møter, og sekretariatenes og pressens arbeid m.m. fant sted i ulike lokaler i Folketinget och i Nordisk Råds lokaler i Køpenhavn.

Plenumsmøter
Tirsdag 31. oktober 2006 kl. 14.15–18.30
Onsdag 1. november 2006 kl. 09.00–18.00
Torsdag 2. november 2006 kl. 09.00–14.00

Utvalgsmøter
Kultur- og Utdannelsesutvalget, Velferdsutvalget, Medborger- og Forbrukerutvalget, Miljø- og naturressursutvalget og Næringsutvalget
Tirsdag 31. oktober 2006 kl. 10.00–12.00

Välfärdsutskottets hearing om psykiatrivården i Norden
Mandag 30. oktober 2006 kl. 10.00–14.00

Presidiemøte
Tirsdag 31. oktober 2006 kl. 10.00–10.40

Presidiet og statsministrene
Tirsdag 31. oktober 2006 kl. 11.00–11.45

Presidiet og utenriksministrene
Onsdag 1. november 2006 kl. 12.00–14.00

Presidiet og representanter for Baltisk Forsamling
Mandag 30. oktober 2006 kl. 19.15

Andre møter
Representanter for Nordisk Råd og Vestnordisk Råds presidium
Torsdag 2. november 2006 kl. 08.00–09.00

Valgkomiteens møte
Mandag 30. oktober 2006 kl. 18.00–20.00

Særskilte arrangementer
Regeringens modtagelse i de Kongelige Repræsentationslokaler på Christiansborg
Onsdag 1. november kl. 20.00
Møde om opfølgning af Norden som Gobal Vinderregion
Torsdag 2. november kl. 14.30

Protokoll

Innholdsfortegnelse Protokoll

Tirsdag 31. oktober

1.	Sessionens öppnande	33
2.	Fastställande av närvarolista	35
3.	Godkännande av dagordning	35
4.	Regler för sessionens genomförande – information om procedur vid voteringar	35
5.	Nordiskt toppmöte	36
6.	Generaldebatt – Statsministrarnas redogörelse	77

Onsdag 1. november

6.	Generaldebatt – Statsministrarnas redogörelse (forts.)	85
7.	De nordiska samarbetsministrarnas frågetimme	107
8.	Utrikesministrarnas redogörelse – Försvarsministrarnas redogörelse	120
9.	Co-existence of Civilizations – Civilisationens samexistens	138
10.	Bekämpande av människohandel och prostitution	152
11.	Nordisk välfärdspolitik	159

Torsdag 2. november

12.	Samhällsinsatser för ett ändrat klimat i Norden	173
13.	Nordiskt samarbete om energiplanering	185
14.	Nordisk språk- och kulturpolitik	195
15.	Forskning, innovation och utbildning	207
16.	Planer och budget för det nordiska samarbetet 2007	213
17.	Avskrivning och upprätthållande av rekommendationer, framställningar och interna beslut	221
18.	Val	225
19.	Tal av den nyvalda presidenten	230
20.	Fastställande av tid och plats för nästa session	231
21.	Sessionens avslutande	232

Protokoll for Nordisk Råds 58. sesjon i København

Presidenter: **Ole Stavad (1), Kristian Pihl Lorentzen (1-5), Inge Lønning (5-6), Outi Ojala (6), Kristian Pihl Lorentzen (7), Sinikka Bohlin (8-9), Rannveig Guðmundsdóttir (10-11), Outi Ojala (12-13), Inge Lønning (14-15), Rannveig Guðmundsdóttir (16-17), Ole Stavad (18-21)**

Tirsdag 31. oktober 2006
Kl. 15.00-18.30

Presidenter: **Ole Stavad (1), Kristian Pihl Lorentzen (1-5), Inge Lønning (5-6)**

1. **Sessionens öppnande**
2. **Fastställande av närvarolista**
3. **Godkännande av dagordning**
4. **Regler för sessionens genomförande – information om procedur vid voteringar**
5. **Nordiskt toppmöte**
6. **Generaldebatt – Statsministrarnas redogörelse**

1. Sessionens öppnande

Dokumentasjon:
- Regler for gjennomførelse av Nordisk Råds 58. sesjon (Dokument 2)

Christian Mejdahl, Folketingets formand:
Nordisk Råds allerførste session blev afholdt her på Christiansborg i 1952. Lige siden har dette hus med cirka fem års mellemrum været rammen om en session i rådet. Den ramme stiller vi i Folketinget med glæde til rådighed for Nordisk Råd.

Derfor er det mig en stor glæde at kunne byde velkommen. Der har gennem årene været mange væsentlige debatter i Nordisk Råd. Jeg nævner i flæng: Nordek-forhandlingerne, oprettelsen af Den Nordiske Investeringsbank, mediesamarbejdet og Nordisk Film- & TV-Fond, støtten til de baltiske landes selvstændighed, udviklingen af Østersø-samarbejdet og det arktiske samarbejde og arbejdet de senere år med nedbrydning af grænsehindringer.

Nordisk Råd kan godt være sig selv bekendt. Det gælder også i forhold til den fornyelsesproces, der nu er i gang. Det bliver spændende med fornyelsen i form af et nordisk topmøde, der rummer en fælles debat mellem statsministrene og oppositionslederne, og det bliver spændende med de videre drøftelser om de selvstyrende områders placering i det formelle samarbejde.

Jeg er også optaget af de tanker, vi, de nordiske parlamentsformænd, har udviklet sammen med delegationslederne og Nordisk Råds Præsidium. Vi er enige om, at en fornyet styrke til det politiske samarbejde i Norden i høj grad må sikres gennem en endnu bedre national forankring i vore parlamenter. Det må vi hver især og sammen arbejde for. Den opgave hviler på parlamenternes ledelser og ikke mindst på de enkelte medlemmer af Nordisk Råd.

Det klassiske lovgivningssamarbejde har skabt mange gode resultater til gavn for borgerne i Norden. Det samarbejde må vi igen løfte frem. Det er og skal fortsat være et samarbejde til gavn for vore borgere.

Vort samarbejde i Norden er på mange måder beundret ude i verden – og med god grund – men vi kan ikke bare hvile på laurbærrene. En del af fornyelsen er der taget fat på, og lad os udvikle samarbejdet videre netop gennem den gode samtale, der er karakteristisk for det nordiske demokrati.

Jeg ønsker alle en god session og vil på Folketingets vegne ønske alle hjertelig velkommen til tre dages arbejde på Christiansborg.

Ole Stavad, Nordisk Råds president:
Kære kolleger! Nordisk Råd mistede i foråret et afholdt og respekteret medlem, Berndt Sköldestig. Vor næstformand i Velfærdsudvalget døde efter kort tids sygdom. Berndt Sköldestig var dybt engageret i det nordiske samarbejde. Engagementet var en selvfølge med hans baggrund i det svenske socialdemokrati, i fagbevægelsen og i det folkeoplysende arbejde i Arbejdernes Uddannelsesforbund og Folkets Hus-bevægelsen. Med den baggrund var det naturligt, at Berndt Sköldestig påtog sig at arbejde med medborger- og forbrugerspørgsmål i Nordisk Råd, og sidste år valgte vi ham til næstformand i Velfærdsudvalget.

Også det nordiske ungdomsarbejde havde en ven i ham. Hans varme væsen kom blandt andet til udtryk i den tale, han holdt ved det store internationale ungdomsmøde i Moss sidste år. Her talte han om, at fred og forsoning begynder hos os selv. Og i det veludviklede nordiske samarbejde så han en model, som er af betydning langt ud over Nordens grænser.

Berndt Sköldestig blev kun 62 år. Vi har alt for tidligt mistet en god kollega. Jeg vil bede forsamlingen rejse sig, så vi sammen mindes Berndt Sköldestig.

Forsamlingen reiste seg og holdt 1 minutts stillhet.

Det er en stor glæde som præsident at få lov til at åbne nordisk topmøde, som for første gang indleder Nordisk Råds session. Vi har i Præsidiet forsøgt at skabe nye og mere spændende rammer for Nordisk Råds session. Norden har noget at byde på. Norden er en af de mest fremgangsrige regioner i verden. Vores nordiske lande klarer sig godt i den globale konkurrence. Det skal ikke bruges som en sovepude, men tværtimod som et afsæt til at gøre det endnu bedre.

Analysen "Norden som global vinderregion" påpeger nye, spændende muligheder for et forstærket nordisk samarbejde. Her er et potentiale for et udvidet forstærket nordisk samarbejde, som kan skabe gevinster for hvert enkelt land til gavn for vore befolkninger.

Det kræver vilje, og det kræver lederskab hos vore regeringer og hos os parlamentarikere til at sætte en fremadrettet nordisk dagsorden. Derfor har vi nu sat rammen for det første nordiske topmøde, hvor vore hovedaktører bliver regeringsledere og oppositionsledere. Vi er utrolig glade for, at næsten alle har taget imod udfordringen. Vi medlemmer af Nordisk Råd og vore inviterede gæster vil være aktive i debatten med replikker, som forhåbentlig kan være med til både at skabe en livlig debat og bringe spændende aspekter frem i lyset.

Med temaet "Udvikling af Norden som global vinderregion" med undertitlen "Balancen: velfærd/marked" har vi lagt op til at samtænke den globale udfordring med styrken i vore nordiske velfærdssamfund.

Der skal ikke drages konklusioner af debatten i dag. Alligevel er jeg overbevist om, at den vil leve op til de forventninger, der må være til et nordisk topmøde, med konkrete ideer og forslag. Ambitionen er, at vore regeringer, oppositionsledere og vi 87 parlamentarikere i Nordisk Råd kan sætte en ny, spændende dagsorden for nordisk samarbejde.

Nordisk velfærd er konkurrencedygtig. Det betyder blandt andet, at vi nordboere tør møde globaliseringens udfordringer uden at være bange for forandring. Global vidensøkonomi stiller krav om viden, kreativitet og evne til hurtig omstilling. Vi har et godt udgangspunkt. Vi har et stort potentiale, som kun kan udnyttes fuldt ud, hvis vi udvikler fælles svar og er parate til både at sætte politisk vilje og økonomisk styrke bag.

Vore nordiske befolkninger har ønsker og forventninger om mere nordisk samarbejde, men ikke som en afvisning af europæisk eller andet internationalt samarbejde. Det viser den undersøgelse, som er lavet op til Nordisk Råds session. Det er kloge svar fra vore nordiske borgere, som vi bør respektere og realisere.

Nordisk velfærd, hvor det enkelte menneskes muligheder i fællesskabet er i centrum, er et godt afsæt for et forstærket nordisk samarbejde og – har det vist sig – udvikling af Norden i en global konkurrence.

Derfor er jeg glad for at kunne sige velkommen til Nordisk Råds session. Velkommen til nordisk topmøde!

Kristian Pihl Lorentzen overtok ledelsen av forhandlingene.

2. Fastställande av närvarolista

Presidenten: Et forslag til deltagerliste er blevet omdelt i salen. Under dette punkt vil jeg minde om, at eventuelle ændringer i deltagerlisten skal afleveres skriftligt til den siddende præsident og til protokolføreren ved podiet, midt for formandsstolen.

Endringer i deltakerlisten:
Reidar Sandal erstattes av **Sverre Myrli** og **Inge Ryan** erstattes av **May Hansen** for hele sesjonen. **Marianne Kierkemann** erstattes av **Cecilia Widegren** 31. oktober og 1. november.

Rådet besluttet å fastsette deltakerlisten/närvarolistan i overensstemmelse med dette.

3. Godkännande av dagordning

Præsidenten: Vi går til punkt 3 på dagsordenen: Godkendelse af dagsordenen. Præsidiets forslag til dagsorden for sessionen er blevet omdelt i salen. Det meddeles, at Miljø- og Naturressurseudvalget har fremsat A 1394/miljø Udvalgsforslag om nordisk samarbejde om biobrændsler i transportsektoren som erstatter A 1380/miljø Medlemsforslag om en gemensam nordisk marknad för alternativa drivmedel og A 1389/miljø Medlemsförslag om ett nordiskt miljöbilsavtal.

Rådet besluttet å fastsette dagsorden i overensstemmelse med dette.

4. Regler för sessionens genomförande – information om procedur vid voteringar

Dokumentasjon:
- Regler for gjennomførelse av Nordisk Råds 58. sesjon (Dokument 2)

Præsidenten: Præsidiets forslag til regler for sessionens gennemførelse er blevet omdelt i salen. Reglerne omfatter først og fremmest regler for taletid under de enkelte debatter.

Jeg skal særligt gøre opmærksom på første att-sats i punkt 7, hvoraf det fremgår at alle punkter opsat på dagsordenen får den tid til behandling som er afsat i dagsordenen. Såfremt debatten vil overskride den afsatte tidsramme foreslås det, at præsidenten kan afslutte debatten selv om der resterer flere talere på talelisten.

Bemærk, at der i år er givet mulighed for, at alle gæstende parlamentarikere kan tale i de enkelt debatter.

Rådet bifalt Presidiets forslag.

5. Nordiskt toppmöte

Endringer i deltagerlisten:
Ivar Kristiansen erstattes av **Erna Solberg** under dagsordenspunkt 5. **Michael Aastrup Jensen** erstattes av **Flemming Damsgaard Larsen** under dagsordenspunkt 5.

Rådet besluttet å fastsette deltakerlisten/närvarolistan i overensstemmelse med dette.

Dokumentation:
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8)

Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8)

Statsminister **Matti Vanhanen**:
rade Nordiska rådets president, bästa åhörare! Hyvät naiset ja herrat! Vajaa vuosi sitten Euroopan unionin valmistautuessa ns. Hampton Courtin ylimääräiseen huippukokoukseen alkoi Euroopassa vilkas keskustelu pohjoismaiesta yhteiskuntamallista, jossa on onnistuttu yhdistämään talouden ja yritysten kilpailukyky, huolenpito ihmisistä sekä toisaalta pidetty huolta julkisen talouden kestävyydestä.

Salaisuus Pohjoismaiden menestykseen on se, että työtä kilpailukyvyn ja hyvinvoinnin eteen tehdään määrätietoisesti, ennakoluulottomasti ja pitkäjänteisesti. Globaalin muutoksen luonne on haluttu selvittää sekä ymmärtää ja tarvittaviin toimiin on ollut valmiutta ryhtyä. Käytännönläheinen, tavoitteellinen toiminta on johtanut tulokseen, kun se on perustunut tutkittuun tietoon ja muutoksen analyysiin.

Vår särskilda styrka här i Norden är innovation och utbildning, och vi har en enastående förmåga till förnyelse. Vi betonar också vikten av öppenhet. Eftersom vi är små ekonomier har vi redan tidigt insett att vi i en alltmer avreglerad världsekonomi inte kan klara oss genom att sluta oss inåt, utan vi måste öppna oss mot växande marknader. Den ökade nordiska integration som vi under de senaste åren kunnat se i näringslivet, inom finansieringsbranschen i fråga om såväl bank- och investerings- som försäkringsverksamheten, inom telebyggnads-, medie- och detaljhandelsbranschen, inom skogsindustrin och på många andra sektorer, är ett uttryck för globaliseringens effekter.

Olemme myös ymmärtäneet, että sellaista ei pidä pakolla säilöä, jolla ei ole menestymisen mahdollisuuksia. Yritysten uudistuminen, parempi tuottavuus ja hyvinvointivaltion kantokyky kulkevat kaikki käsi kädessä.

Työpaikkoja koskeva rakennemuutos tarjoaa mahdollisuuden tuottavuuden ja sitä kautta palkkojen ja yleensä tulotason nousuun. Mutta työpaikkojen katoaminen ja uusien synty ei ole mikään kivuton prosessi. Yksittäisille työntekijöille se merkitsee tarvetta vaihtaa paitsi työnantajaa usein myös ammattia ja asuinpaikkaa. Kun tämä ei nopeasti onnistu, seurauksena on työttömyys, joka pitkittyessään on yhteiskuntiemme suurin vitsaus. Yhksittäisten tuotantolaitosten sulkeminen voi olla kova isku myös kokonaisille paikkakunnille.

Ainoa kestävä perusta suhtautua työllisyyden rakennemuutostarpeisiin on tosiasioiden tunnustaminen. Pohjoismaissa on ymmärretty se tosiasia, etteivät teknologisen kehityksen ja globaalin kilpailun asettamat muutospaineet katoa sillä, että ne kielletään.

Pohjoismaissa on lisäksi oivallettu, etteivät ihmiset ole raaka-ainetta tai koneita, joita voi siirrellä sen mukaan, mikä tuotannon kannalta kulloinkin on kannattavinta. On kunnioitettava ihmisen arvoa ja omaa tahtoa. Tämä tarkoittaa mielesätni sitä, että ihmisiä on ohjattava ratkaisuihin, jotka tukevat työllisyyden välttämätöntä rakennemuutosta, luomalla suotuisat edellytykset ja kannustimet.

Koulutusjärjestelmä on tässä avainasemassa peruskoulusta ja ammattiin tähtäävästä koulutuksesta alkaen aina jatko- ja uudelleenkoulutukseen saakka. Mitä nopeammin vaatimukset

muuttuvat, sen tärkeämpää on, että perusvalmiudet ovat kunnossa: vain riittävät perustaidot mahdollistavat uuden oppimisen.

Pohjoismailla näyttäisi olevan myös muuta yhteiseen historiaan, kulttuuriin ja yhteiskuntarakenteeseen perustuvaa sosiaalista pääomaa, joka varmasti vaikuttaa kilpailukykyyn. Siihen kuuluvat muassa yhdenmukaisuus, luottamus, lyhyt etäisyys valtaan ja tasavertaiset osallistumismahdollisuudet. Myös näitä taustatekijöitä on korostanut Pohjoismaiden ministerineuvoston sihteeristön ja tanskalaisen aivoriihen julkaisema yhteinen teos otsikolla "Pohjola globaalina voittaja-alueena – pohjoismaisen kilpailukykymallin jäljillä".

Teoksen ajatukset ovat olleet myös vahva perusta niille jatkokeskusteluille, joihin tämäkin Pohjoismaiden neuvoston 58. istunnon temaattinen osa kuuluu.

On tärkeää, että Pohjoismaiden ministerineuvosto tukee entisestään pohjoismaista tutkimusta ja innovaatioita edistävien laitosten NordForskin ja NICen asemaa. Lisäksi tiivistyvä korkeakouluyhteistyö ja pohjoismaisen liikkuvuuden kuten työnvälityksen ja opiskeluvaihdon lisääminen sekä rajaesteiden poistamiseen tähtäävä työ vahvistavat uskoa pohjoismaiseen yhteistyöhön.

Tron på den så kallade nordiska modellen har ökat, inte endast inom Norden. Det nordiska varumärket sprids i världen. De nordiska ländernas framgång i de senaste internationella jämförelserna har väckt välförtjänt uppmärksamhet. De nordiska medborgarna är globalt kända för att vara lyckliga, och det är inget under då framgångsfaktorer i allmänhet hör ihop med och stöder hög livskvalitet.

Pohjoismaiden välinen tiivis keskusteluyhteys, tietojenvaihto ja kaikkinainen yhteistyö on osoittautunut monella tavalla hyödylliseksi. Kansallista pääomaa on kyetty siirtämään naapurimaihin ja alueelliselle tasolle. Samalla yhteinen kansainvälinen menestys synnyttää esimerkkejä, eikä ihme, että Pohjoismaat vahvistavat esimerkillään mm. monia eurooppalaisia hankkeita, kuten unionin kasvu- ja työllisyysstrategian toteuttamista, kestävää kehitystä, tasa-arvoa ja tutkimusyhteistyötä.

Euroopan kilpailukyky ja siihen liittyen erityisesti innovaatiopolitiikka oli pääaihe Lahden epävirallisessa päämiestapaamisessa pari viikkoa sitten. Myös energian ulkosuhteet olivat asialistalla Lahdessa. Venäjän presidentti Vladimir Putin osallistui päämiestapaamisen jälkeiselle illalliselle, jolloin hänellä ja EU-maikden johtajilla oli mahdollisuus vapaaseen keskusteluun.

Lisäksi eurooppalaiset työnantaja- ja työntekijäjärjestöt keskustelivat Lahdessa komission puheenjohtajan ja minun johdollani siitä, miten eurooppalaisia työmarkkinoita ja työelämää tulisi kehittää. Pääteema oli muutosten hallinta joustavan turvan avulla. Työmarkkinajärjestöt, jäsenmaat ja Euroopan komissio saivat maaliskuun Eurooppa-neuvostolta tehtävän aloittaa työ joustavan turvan kehittämiseksi. Joustavassa turvassa on kyse valmiudesta muutokseen ja muutoksen hallinnasta, joustavuuden ja turvallisuuden välisestä tasapainosta työmarkkinoilla. Tähän olemme valmiita. Vanha, mutta sopivilla taidoilla varustettu Eurooppa voi pärjätä globaalissa kilpailussa.

Eurooppalaisten työmarkkinoiden toimivuus ja työelämän laatu ovat aivan ratkaisevia myös innovatiiviselle Euroopalle.

Kilpailukykyä ei ole syytä tavoitella hinnalla millä hyvänsä, seurauksista välittämättä. Meidän on koko ajan pidettävä mielessä myös yhteiskunnan heikoimpien jäsenten oikeudet sekä yhteinen ympärikstömme.

Euroopassa ei ole myöskään ainoastaan yhtä sosiaalista mallia eikä sellaista ole syytä pyrkiä luomaankaan. Siitä huolimatta meillä EU:ssa ja Pohjolassa on koko maailman laajuudessa tarkasteltuna samantapainen asenne edellä mainittuihin pehmeisiin sektoreihin, sosiaaliturvaan ja kestävään kehitykseen. Tämä hyvinvointivaltioon tähtäävä ajattelutapa kiinnostaa selvästi myös Euroopan ulkopuolella. Tämä yhdistelmä – taloudellisesti kilpailukykyinen ja sosiaalisesti vahva Eurooppa ja Pohjola – on tulevaisuudenkin vahvuus, josta pidämme kiinni.

Den väsentliga frågan har varit var Europa skall finna grunden för ekonomisk tillväxt. Finlands svar är att denna grund står att söka i bland annat innovationer, energilösningar, hög-

kvalitativt och produktivt arbete, en öppen världshandel, invandring och en väl fungerande social trygghet.

Pitää muistaa, että Euroopan ja Pohjolan lähtökohta on monelta osin hyvä, kuten kansainväliset vertailututkimukset, joihin alussa viittasin, osoittavat. Toisaalta viime aikojen varsin vahva talouskasvu ei kuitenkaan saa tuudittaa meitä ajatelemaan, että talouskasvun ongelmat olisi ratkaistu ja että voisimme vain odottaa hedelmien kypsymistä. Näin ei ole, koska emme edelleenkään kykene luomaan riittävästi uutta innovatiivista tuotantoa kilpailun ja teknologisen kehityksen takia supistuvan tilalle. Emme myöskään kykene luomaan riittävästi työpaikkoja katoavien tilalle.

Vuonna 2000 hyväksytty Lissabonin strategia on edelleenkin tärkeä väline, joka auttaa Euroopan unionia ja jäsenvaltioita voittamaan väestön ikääntymisen ja globalisaation tuomat haasteet. Tässä onnistuminen on yksi unionin keskeisistä prioriteeteista.

EU-puheenjohtajuutemme jälkeen Suomi ottaa vastuulleen uuden johtotehtävän, puheenjohtajuuden Pohjoismaiden ministerineuvostossa. Kyseinen pohjoismaista hallitusten välistä yhteistyötä luotsaava tehtävä piti ajoittua jo tähän vuoteen. Pohjoismainen puheenjohtajuus siirrettiin kuitenkin yhteisymmärryksessä ensi vuodelle päällekkäisyyksien välttämiseksi.

Tulen esittelemään tämän teemakeskustelun jälkeen Suomen puheenjohtajuusohjelman Pohjoismaiden ministerineuvostossa vuodeksi 2007.

Matti Vanhanens tale i svensk oversettelse:
Ärade Nordiska rådets president, bästa åhörare! Mina damer och herrar! När Europeiska unionen för knappt ett år sedan beredde sig för det extra toppmötet i Hampton Court, inleddes i Europa en livlig diskussion om den nordiska samhällsmodellen, i vilken man har lyckats kombinera ekonomi och konkurrenskraftiga företag med omsorg om människorna samtidigt som man har sett till att den offentliga ekonomin står på en hållbar grund.

Hemligheten bakom de nordiska ländernas framgång är att man gör ett målmedvetet, fördomsfritt och långsiktigt arbete för konkurrenskraft och välfärd. Det har funnits en vilja att utreda och förstå den globala förändringen och det har funnits beredskap att vidta nödvändiga åtgärder. Den praktiskt inriktade målmedvetna verksamheten har lett till resultat eftersom den har grundat sig på undersökta fakta och förändringsanalyser.

Vår särskilda styrka här i Norden är innovation och utbildning, och vi har en enastående förmåga till förnyelse. Vi betonar också vikten av öppenhet. Eftersom vi är små ekonomier har vi redan tidigt insett att vi i en alltmer avreglerad världsekonomi inte kan klara oss genom att sluta oss inåt, utan vi måste öppna oss mot växande marknader. Den ökade nordiska integration som vi under de senaste åren kunnat se i näringslivet, inom finansieringsbranschen i fråga om såväl bank- och investerings- som försäkringsverksamheten, inom telebyggnads-, medie- och detaljhandelsbranschen, inom skogsindustrin och på många andra sektorer, är ett uttryck för globaliseringens effekter.

Vi har också insett att man inte med tvång skall bevara sådant som inte har möjlighet till framgång. Företagens förnyelse, bättre lönsamhet och en bärkraftig välfärdsstat går hand i hand.

Den strukturomvandling som gäller arbetstillfällen erbjuder en möjlighet till höjd lönsamhet och därmed höjd inkomstnivå i allmänhet. Men det är ingen smärtfri process när arbetstillfällen försvinner och nya kommer i stället. För enskilda arbetstagare innebär det inte bara att de måste byta arbetsgivare ofta, utan de skall också byta yrke och bostad. Eftersom detta inte går snabbt, blir följden arbetslöshet, som ifall den blir långvarig utgör ett allvarligt gissel i våra samhällen. När en produktionsenhet stängs kan det vara ett hårt slag mot hela orten.

Den enda hållbara grunden för hur man kan ställa sig till behoven av strukturomvandling inom sysselsättningen är att erkänna fakta. I Norden har man insett att det förändringstryck som den teknologiska utvecklingen och den globala konkurrensen medför inte försvinner genom att man förnekar deras existens.

I de nordiska länderna har man dessutom insett att människorna inte är råvaror eller maskiner, som kan flyttas dit där det för tillfället är mest lönsamt att ha dem. Man bör respektera

människans värde och hennes egen vilja. Enligt min mening innebär detta att vi genom att skapa gynnsamma förutsättningar och incitament skall styra människor till lösningar, som stöder den strukturomvandling som är nödvändig för sysselsättningen.

Här står utbildningssystemet i en nyckelposition, allt från den grundläggande utbildningen och yrkesutbildningen till omskolning och fortsatta studier. Ju snabbare kraven förändras, desto viktigare är det att grundberedskapen finns: endast med tillräckliga grundkunskaper kan man lära sig mer.

De nordiska länderna ser ut att ha också annat socialt kapital som grundar sig på den gemensamma historien, kulturen och samhällsstrukturen och som säkerligen påverkar konkurrenskraften. Här ingår likhet, tillit, kort avstånd till makten och jämlika möjligheter till delaktighet. Dessa bakgrundsfaktorer betonas även i rapporten som utgivits gemensamt av Nordiska ministerrådets sekretariat och den danska tankesmedjan under rubriken "Norden som global vinderregion - På sporet af den nordiske konkurrencemodel".

De tankar som framförs i detta verk har även utgjort en stark grund för de fortsatta diskussioner, som också den tematiska delen av denna, Nordiska rådets 58:e session, är en del av.

Det är viktigt att Nordiska ministerrådet fortsatt stöder den ställning som institutionerna NordForsk och NICe har i främjandet av forskning och innovationer i Norden. Också det intensifierade högskolesamarbetet, en utökad mobilitet i form av arbetsförmedling och studerandeutbyte samt arbetet för att avlägsna gränshinder stärker tron på det nordiska samarbetet.

Tron på den så kallade nordiska modellen har ökat, inte endast inom Norden. Det nordiska varumärket sprids i världen. De nordiska ländernas framgång i de senaste internationella jämförelserna har väckt välförtjänt uppmärksamhet. De nordiska medborgarna är globalt kända för att vara lyckliga, och det är inget under då framgångsfaktorer i allmänhet hör ihop med och stöder hög livskvalitet.

De intensiva diskussionsrelationerna, informationsutbytet och samarbetet överlag mellan de nordiska länderna har på många sätt visat sin nytta. Man har kunnat överföra det nationella kapitalet till grannländerna och till den regionala nivån. Samtidigt utgör de gemensamma internationella framgångarna exempel, och det är inget under att de nordiska länderna med sitt exempel stärker bland annat ett flertal europeiska projekt, till exempel förverkligandet av unionens strategi för tillväxt och sysselsättning, hållbar utveckling, jämställdhet och forskningssamarbete.

Europas konkurrenskraft och också innovationspolitiken i anknytning till den utgjorde huvudtemat under det inofficiella mötet mellan stats- och regeringschefer i Lahtis för ett par veckor sedan. Också de yttre relationerna i energifrågan stod på agendan i Lahtis. Rysslands president Vladimir Putin deltog i middagen efter toppmötet, vilket gav honom och EU-ländernas ledare möjlighet till fria diskussioner.

I Lahtis diskuterade de europeiska arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna under ledning av kommissionens ordförande och mig om hur den europeiska arbetsmarknaden och det europeiska arbetslivet borde utvecklas. Huvudtemat var behärskad förändring med hjälp av *flexicurity*. Arbetsmarknadsorganisationerna, medlemsländerna och Europeiska kommissionen fick i mars av Europeiska rådet i uppdrag att inleda arbetet med att utveckla *flexicurity*. Det är alltså frågan om att det skall finnas beredskap till förändring och att hantera förändringar, att få en balans mellan flexibilitet och trygghet på arbetsmarknaden. Det är vi beredda på. Utrustat med lämpliga kunskaper kan det gamla Europa klara sig i den globala konkurrensen.

En fungerande arbetsmarknad i Europa och hög kvalitet i arbetslivet är avgörande också för ett innovativt Europa.

Det är inte lönt att förbättra konkurrenskraften till vilket pris som helst. Vi måste också tänka på konsekvenserna. Vi får inte heller glömma de svagare i samhället, deras rättigheter eller vår gemensamma miljö.

I Europa finns det inte bara en social modell och det är inte skäl att försöka skapa en sådan heller. Trots det har vi i Europa och i Norden en liknande inställning till de ovan nämnda

mjuka sektorerna, till socialskyddet och till en hållbar utveckling. Detta tänkesätt, som tar sikte på ett välfärdssamhälle, har väckt intresse också utanför Europas gränser. Denna kombination – ett ekonomiskt konkurrenskraftigt och socialt starkt Europa och Norden – är även i framtiden en styrka som vi skall hålla fast vid.

Den väsentliga frågan har varit var Europa skall finna grunden för ekonomisk tillväxt. Finlands svar är att denna grund står att söka i bland annat innovationer, energilösningar, högkvalitativt och produktivt arbete, en öppen världshandel, invandring och en väl fungerande social trygghet.

Vi bör komma ihåg att Europa och Norden i det stora hela har goda utgångspunkter, vilket också internationella jämförande undersökningar, som jag hänvisade till i början, har visat. Däremot får vi inte låta den senaste tidens kraftiga ekonomiska tillväxt invagga oss i tron att alla problem med den ekonomiska tillväxten är lösta och vi nu bara kan vänta på att den skall bära frukt. Så är det inte, för vi kan fortfarande inte skapa tillräckligt med ny innovativ produktion för att ersätta den produktion som nu minskar på grund av konkurrensen och den teknologiska utvecklingen. Vi klarar inte heller av att skapa tillräckligt många arbetstillfällen i stället för dem som försvinner.

Lissabon-strategin, som antogs år 2000, är fortfarande ett viktigt redskap som hjälper Europeiska unionen och dess medlemsländer att övervinna de utmaningar som en åldrande befolkning och globaliseringen för med sig. Att lyckas i detta arbete har hög prioritet inom unionen.

Efter vårt EU-ordförandeskap tar Finland på sig ansvaret för en ny ledaruppgift, ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet. Denna uppgift att lotsa samarbetet mellan de nordiska regeringarna skulle egentligen ha infallit i år. Det nordiska ordförandeskapet flyttades dock i samförstånd fram till nästa år för att undvika överlappningar.

Jag kommer efter denna temadebatt att presentera Finlands ordförandeskapsprogram i Nordiska ministerrådet år 2007.

Erna Solberg (den konservative gruppen, H):
President! Jeg vil takke den finske statsministeren for et optimistisk syn på potensialet for de nordiske samfunnene i en globalisert verden. Da er det viktig å ha et optimistisk syn. Det er først med optimisme man klarer å bygge entusiasme for å gå fremover, men det er også viktig å ha med at den nordiske modellens fremtid på den ene siden avhenger av hvordan vi klarer oss internasjonalt og globalt ved å satse på kunnskap, kompetanse, investeringer og gjøre oss attraktive, men i like stor grad at vi også anerkjenner at den nordiske modellens bakside er den største utfordringen for om vi opprettholder den nordiske modellen. Den nordiske modellens bakside er at altfor mange mennesker er utenfor produktivt arbeid selv om de er i arbeidsfør alder, at altfor mange personer er flyttet inn i passivitet i stedet for å være i aktivitet, og at vi har laget et system hvor vi sier ja takk til at mange står utenfor og får gode trygder, men opplever et negativt selvbilde gjennom at de føler at de ikke kan bidra.

Mitt utgangspunkt – og jeg tror det er et godt konservativt utgangspunkt ved at alle enkeltmennesker har et ønske om å bidra i det samfunnet de lever i – er at mye av selvbildet dannes, mye av selvtilliten dannes i følelsen av at man bidrar, ikke bare mottar. Vi lar svært mange mennesker være passive. Vi lar dem ha et økonomisk relativt bra liv når de er passive, men svært mange mennesker føler at dette er en belastende situasjon.

Da er mitt spørsmål: Hvilke nordiske løsninger kan vi ha for i fellesskap å flytte mennesker fra passivitet til aktivitet? Hvordan kan vi klare å ha et sterkere fokus på det, slik at vi sørger for at betydelig flere mennesker kan bidra i våre samfunn fremover, og på den måten også skape harmonien rundt den nordiske modellen i fremtiden?

Statsminister **Matti Vanhanen**:
Kiitos minusta hyvin realistisesta puheenvuorosta. Ydinkysymyshän oli se, mitä voisimme pohjoismaisittain tehdä kannustaaksemme ihmisiä passiivisuudesta aktiivisuuteen.

Arvelen, että tässäkin pienet ero maidemme välillä ovat tärkeitä. Minusta on esimerkiksi ollut erittäin tärkeää, että täällä Tanskassa on kehitettu joustoturvan, "flexicurityn" sisältöä, koska siitä muut Pohjoismaat ottavat oppia.

Kun yhdessä maassa onnistutaan tekemään kannustavia, aktivoivia toimenpiteitä, joita ehkä muualla on pelätty etukäteen, ja kun nähdään, että tulokset toimivat ja ovat hyviä, se rohkaisee myös reformipolitiikkaan muissa maissa.

Tässä mielessä kannustaisin niihin pieniin mutta tärkeisiin eroihin myös meidän maidemme välillä.

***Matti Vanhanens tale i svensk oversettelse**:*
Tack för ett enligt min mening mycket realistiskt inlägg. Kärnfrågan var ju vad vi på nordisk nivå kan göra för att uppmuntra människor att bli aktiva i stället för passiva.

Jag antar att det också i denna fråga är viktigt att komma ihåg de små skillnaderna mellan våra länder. Jag tycker att det är väldigt viktigt att man till exempel här i Danmark har utvecklat innehållet i *flexicurity* eftersom det är något som de övriga nordiska länderna kan ta efter.

När man i ett land lyckas med sporrande, aktiverande åtgärder, som man kanske i ett annat land har dragit sig för att vidta, och när man ser att resultaten fungerar och är bra så sporrar det till reformpolitik även i de övriga länderna.

Därför uppmuntrar jag till dessa små men viktiga skillnader mellan våra länder.

Rolf Reikvam (den venstresosialistiske grønne gruppen, SV):
Takk, president! Jeg er langt på vei enig i det aller meste av det som Matti Vanhanen sa om de nordiske lands konkurransefortrinn. Vi har velutviklede demokratier der folk er aktive og tar del i valgene. Vi har en høyt utdannet befolkning, og vi har et høyt lønnsnivå, som etter min oppfatning også er et konkurransefortrinn. Et høyt lønnsnivå er på mange måter drivkraften for å skape en innovativ økonomi fordi vi rett og slett ikke kan konkurrerere på lønninger, vi må konkurrere på andre fortrinn. Så et høyt lønnsnivå er også et konkurransefortrinn, noe jeg synes blir altfor sjelden understreket. Små forskjeller mellom folk er også en av de tingene som blir understreket i forhold til den nordiske velferdsmodellen – at det er små forskjeller, små lønnsforskjeller mellom folk.

Men vi ser jo at de nordiske landene nå blir preget av den globale verden, der vi ser at lønnsforskjellene øker. Vi får flere rike, og vi får flere fattige. Dette ser vi i de aller fleste nordiske land. Og dette har jeg lyst til å utfordre statsministeren på. Ser han det som et problem i forhold til den nordiske modellen og de fortrinnene vi har, at forskjellene nå øker? Er det en trussel for våre fortrinn, for vårt internasjonale konkurransefortrinn? Jeg vil gjerne at statsministeren reflekterer litt rundt det, for ut fra mitt synspunkt, og vårt synspunkt, er den største trusselen mot våre velferdssamfunn at lønnsforskjellene, inntektsforskjellene, øker dramatisk i våre nordiske land. Takk!

Statsminister **Matti Vanhanen**:
Herra presidentti! Vaikea ja mitä poliittisin kysymys on, miten pitäisi sihtautua tuloeroihin ja niiden kasvuun.

Kun tarkastellaan niitä suosituksia, joita sekä OECD:n että myös EU:n piirissä on annettu. Pohjoismaiden osalta hyvin usein esille nousee kysymys siitä, että meiltä puuttuu työmarkkinoilta erityisesti monia palvelutehtäviä ja meillä on olemassa ns. matalapalkatyön ongelma.

Tähän uskon, että eri Pohjoismaat ovat pyrkineet hakemaan erilaisia ratkaisuja, joilla myös heikosti koulutettujen työntekijöiden työlle pystyttäisiin luomaan kysyntää.

Esimerkiksi meillä Suomessa otettiin ensimmäinen ns. matalapalkkatukijärjestelmä käyttöön, jossa ikääntyneiden työntekijöiden työsuhteita tuetaan erityisesti, mikäli palkkataso menee tietyn rajan alapuolelle. Tämä on tapa, jolla myös heikosti koulutetut pystytään pitämään yhteiskunnassa ja työelämässä mukana.

Myös meidän taloskasvumme kannalta on erittäin tärkeä, että palvelusektori kehittyisi.

Kyllä se vain on tosiasia, että palvelusektorilla joudutaan hyväksymään ehkä muita aloja alempi palkkataso. Se pitäisi vain tehdä yhteiskunnallisesti hyväksyttävällä tavalla niin, että jokainen kuitenkin pystyy palkallaan elämään. Tason pitää olla sellainen.

Matti Vanhanens tale i svensk oversettelse:
Herr president! En svår och i allra högsta grad politisk fråga är, hur man skall ställa sig till inkomstskillnaderna och till att de ökar.

När man granskar de rekommendationer som getts både från OECD och EU, lyfter man ofta fram frågan om att vi på arbetsmarknaden i Norden saknar många serviceuppgifter och att vi har problem med så kallat lågavlönat arbete.

Jag tror att de nordiska länderna har försökt hitta sina egna lösningar för att det skall uppstå en efterfrågan även på personer med lägre utbildningsnivå.

Till exempel i Finland har vi infört ett nytt system med ett så kallat låglönestöd i avsikt att stöda anställningsförhållandet för äldre anställda om lönenivån sjunker under en viss gräns. På detta sätt kan man också hålla kvar personer med lägre utbildningsnivå i samhället och arbetslivet.

Också med tanke på den ekonomiska tillväxten är det mycket viktigt att servicesektorn utvecklas.

Visst är det ett faktum att man inom servicesektorn tvingas godta att lönenivån kanske är lägre än inom andra sektorer. Det måste bara göras på ett sätt som är samhälleligt godtagbart, så att var och en ändå kan leva på sin lön. En sådan nivå måste vi ha.

Dagfinn Høybråten (midtengruppen, KrF):
President! Norden som global vinnerregion har sitt utgangspunkt i tenkningen omkring teknologisk utvikling og innovasjon. Det skal være attraktivt å investere i våre land. Det sikrer inntekter til våre velferdsordninger.

Ut fra et kristendemokratisk ståsted blir en slik betraktningsmåte for smal. Jeg er enig i at arbeid og teknologisk utvikling sikrer et økonomisk fundament for velferden, men en vinnerregion må ha større ambisjoner. Vi må kunne bidra til å løse store utfordringer, knyttet til fattigdom, miljø og konflikter. Det er først når vi leverer bidrag på disse områdene at vi virkelig blir en vinnerregion. Vi har et godt utgangspunkt i våre kristne og humanistiske verdier, våre demokratiske tradisjoner, vår tenkning omkring velferd og rettferdighet. Denne historiske, kulturelle og sosiale kapitalen kan vi bruke globalt, arbeide for internasjonal solidaritet gjennom felles innsats i konflikter, utviklingssamarbeid, nødhjelp og fredsarbeid.

Jeg savnet vel noe av denne dimensjonen i statsministerens innlegg. Jeg vil spørre ham om han ikke er enig i at det er en viktig del av det å være en vinnerregion i den store verden i den globale sammenheng, det å ta opp i seg dette store velferdsproblemet i verden. En vinnerregion skal ikke skape tapere gjennom konkurranse, men åpne for samarbeid og utvikling som løfter de fattigste. Det vil være i pakt med de beste nordiske verdier.

Statsminister **Matti Vanhanen**:
Arvoisa presidentti! Yhdyn erityisesti arvioon sosisaalisen pääoman merkityksestä pohjoismaiselle menestykselle. Sitä käsittelin jo puheessani. Ei sen enempää siitä.

Uskon, että Pohjolan sekä tukimuksen että teollisuuden erityinen tehtävä maailmassa on pyrkiä kehittämään sellaisia kaupallisesti sovellettavia teknologioita, joita pystytään tuotteistamaan niin, että niitä voidaan hyödyntää myös maailman köyhimmillä alueilla erityisesti siten, että tuotanto, on sitten kyse energian tuotannosta tai muusta tuotannosta, voisi tapahtua nykyistä huomattavasti ympäristöystävällisemmällä teknologialla.

Mikäli me pystymme täällä Pohjolassa korkeiden kustannusten alueella saamaan aikaan sellaisia ympäristöteknologioita, jotka täällä kaupallisesti ovat sovellettavissa, niin silloin ne saattavat pärjätä myös ympäri maailmaa.

Tässä on minusta Pohjolalle liittyvä aivan erityinen tehtävä. Jos tässä onnistumme, uskon että se hyvin vastaa myös tarpeeseen laajemman, kestävän ja sosiaalisen kehityksen edistämisestä globaalilla tasolla.

Matti Vanhanens tale i svensk oversettelse:
Ärade president! Jag håller speciellt med om uppskattningen av det sociala kapitalets betydelse för de nordiska ländernas framgång. Det behandlade jag redan i mitt tal så jag ordar inte mer om det.

Jag tror att både forskningen och industrin i Norden har en speciell uppgift i världen, att försöka utveckla sådana kommersiellt tillämpbara teknologier, som kan produktifieras och utnyttjas även i de fattigaste delarna av världen och detta på ett sådant sätt att produktionen, vare sig det är fråga om energiproduktion eller annan produktion, kunde ske med betydligt miljövänligare teknik än nu.

Om vi här i Norden med våra höga kostnader kan utveckla sådana miljöteknologier, som kan tillämpas kommersiellt hos oss, så kan dessa teknologier kanske också ha framgång runt om i världen.

Det här tycker jag är en speciell uppgift för de nordiska länderna. Om vi lyckas i denna uppgift, tror jag att det också svarar på behovet att främja en mer omfattande, hållbar och social utveckling på global nivå.

Lyly Rajala (den konservative gruppen, saml):
Arvoisa herra presidentti! Pääministeri Matti Vanhasella, Suomen pääministeri ja tällä hetkellä koko EU:n pääministeri, ja minulla on sattumoisin journalistinen tausta.

Tämä aihe "Pohjola globaalina voittaja-alueena" on loistava aihe.

Mielestäni on aivan äärettömän hienoa, että Suomi kutsui Lahden kokoukseen 20. lokakuuta myös Venäjän presidentti Vladimir Putinin. Se oli minusta erinomainen asia, että aiheesta keskustellaan myös idän kanssa. Myös näistä voittaja-alue ym. asioista on varmasti paljon puolin ja toisin keskenään annettavaa kaikilla Pohjoismailla, koko Euroopalla, Venäjällä, niin myös voittaja-alueista puhuttaessa.

Olen ihmetellyt suunnattomasti vain sitä, onko meillä suomalaisilla ikään kuin itsetunto ja mopo karannut käsistä, kun meillä tuota Putinin vierailua Lahdessa kommentoitiin äärettömän suurisanaisesti. Positiivinen asiahan se minustakin oli, mutta kuitenkaan eurooppalainen lehdistö, ei myöskään skandinaavinen lehdistö, ottanut niin positiivista asennetta siihen asiaan, että Putin oli kutsuttu tuonne vierailulle.

Olemmeko me, arvoisa pääministeri, ikään kuin ainoa puskurivaltio tuossa idän pitkän rajan ensimmäisenä puskurina EU:hun päin, kun muut eivät ole sitä noteeranneet?

Lyly Rajalas tale i svensk oversettelse:
Ärade herr president! Statsminister Vanhanen, Finlands statsminister, och för närvarande hela EU:s statsminister, och jag råkar båda ha en journalistisk bakgrund.

Detta tema, "Norden som global vinnarregion" är ett strålande tema. Jag anser det vara alldeles otroligt fint att Finland till mötet i Lahtis den 20 oktober bjöd in också Rysslands president Vladimir Putin. Det är utmärkt att man diskuterar frågan också med östländerna. Också när det gäller frågor om vinnarregion och annat har man säkert mycket att ge varandra i Norden, hela Europa och Ryssland.

Jag har storligen förundrat mig över finländarnas självkänsla då man så storstilat kommenterade Putins besök i Lahtis. Visst anser jag också att det var en positiv sak men varken den europeiska eller den nordiska pressen framhöll Putins besök i lika positiva ordalag.

Är vi, ärade statsminister, på något sätt den enda buffertstaten längs EU:s långa gräns mot öst då ingen annan noterade besöket?

Statsminister **Matti Vanhanen:**
Herra presidentti! Ehkä ennen Suomen EU-jäsenyyttä, silloin Suomea pidettiin ja myös me suomalaiset itse pidimme itseämme välittäjävaltiona, sovittelevana valtiona, joka pyrki kiistoja ratkomaan ja toimimaan puolueettomasti eri osapuolten välissä.
Suhteessa Venäjään Suomella tällaista kunniakonsulin tehtävää ja roolia ei ole, vaan me olemme luonnollisesti yksi EU:n jäsenmaa ja toimimme siitä lähtökohdasta käsin. Mutta ei liene yllätys se, että aina isäntämaassa pyritään eri kokousten merkitystä arvioimaan paljon korkeammaksi kuin se ehkä kauempaa näyttää. Näin se varmaan myös tässä Lahden kohdalla oli.

Toivottavasti myös tätä Pohjoismaiden neuvoston istuntoa uutisoidaan hyvin laajasti täällä Tanskassa, toivottavasti myös muissa Pohjoismaissa. Mutta mitä kauemmaksi mennään, sitä vähemmän huomiota on.

***Matti Vanhanens tale i svensk oversettelse**:*
Herr president! Kanske man före Finlands EU-medlemskap ansåg, och även vi finländare själva ansåg, att vi var en medlarstat som strävade efter att lösa tvister och verka opartiskt mellan olika parter.

I fråga om Ryssland har Finland ingen sådan hederskonsulsuppgift eller roll, utan vi är naturligt ett medlemsland i EU och agerar med det som utgångspunkt. Men det torde inte vara någon överraskning att man i världlandet har en tendens att ge olika möten mycket större betydelse än de tycks ha för en som betraktar det på längre håll. Så var det säkerligen också i fråga om Lahtis.

Förhoppningsvis lyfts denna Nordiska rådets session väl fram här i Danmark, och även i de andra nordiska länderna. Men ju längre bort vi kommer, desto mindre uppmärksamhet blir det.

Helle Thorning-Schmidt, opposisjonsleder Danmark (S):
Kære Nordiske kollegaer, His Royal Highness Prince Hassan, kære Ole! Jeg har glædet mig rigtig meget til at diskutere Norden som global vinderregion med jer i dag. Det første og meget glædelige, man kan sige om det, er faktisk, at Norden allerede *er* en global vinderregion. For meget tyder på, at de nordiske lande hver især allerede har fundet en model, der virker. Alle vores land ligger i top ti, når det gælder konkurrenceevne og lighed. Og når det gælder kreativitet, ligger vi nummer et, to, tre og fire på verdensplan, og det er godt.

Den kombination, vi har fundet, med velfærd, forholdsvis høj skat og høj regulering af arbejdsmarkedet lyder måske for nogle som en dårlig kombination i en globaliseret verden, men vores velstand og velfærd er ikke skabt på trods af de her forhold, men måske i virkeligheden på grund af de her forhold. Det vil så sige, at alle skræmmekampagner om høj skat og globalisering dermed er gjort til skamme.

Den nordiske model leverer tryghed, velstand, frihed - på en måde, som mange tvivlede på var muligt før i tiden, men som vi socialdemokrater selvfølgelig længe har været stolte af. I Norden har vi ikke bare landegrænser, værdier og historie tilfælles, Nej, vores fælles arbejde, vores fællesskab hviler på et stærkt fundament og en fælles måde at indrette det gode samfund på, og ud over alt det, vi så tit taler om - demokrati, frihed, åbenhed og frisind - er det nordiske for mig i virkeligheden samarbejde, velfærd og retfærdighed.

Det er vigtigt, at vi her i Norden, selv om vi ikke har samme model, passer på den unikke balance, vi har fundet, mellem tryghed og fleksibilitet, og passer på, at ingen af delene bliver ofret. For hvis den balance skrider, og hvis trygheden bliver beskåret for hårdt, går det galt med vores konkurrencekraft, og derfor kan vi risikere, at en negativ spiral kommer i gang. Så ja, vi skal følge med udviklingen og altid forberede os på de forandringer, der kommer, men ikke ved at skære huller i vores velfærd, ikke ved at gå med på en discountøkonomi eller gøre mennesker mindre trygge, for det er netop trygheden, der har vist sig at være nøglen til, at mennesker kan omstille sig i deres hverdag, at de kan vi-

dereuddanne sig. Og det er godt. Så den tryghed skal vi gøre, hvad vi kan for at passe på – hver for sig, men forhåbentlig også i fællesskab. Derfor er det glædeligt, at vi er samlet her i dag.

Men hvordan kan vi gøre det nordiske endnu stærkere? Vores samarbejde skal bruges bedre, vi skal bygge videre på de styrker, vi allerede har. Først skal vi fortsætte med at dele vores erfaringer med tryghed og fleksibilitet, men der er også to andre områder, vi skal kaste os over. På energi- og miljøområdet har vi en spidskompetence og et fantastisk brand. Norden er godt placeret til at bringe det trygt videre og være et værksted for nye løsninger for vedvarende energi og miljø, løsninger, der vil gavne alle.

Lad os derfor genopdage, gentage og opdatere den fællesnordiske bæredygtighedsstrategi, vi vedtog i 1990'erne. Hvor langt er vi nået? Hvor kan vi gøre det bedre? Hvad kan vi lære?

Et andet område, som jeg brænder meget for, er kriminalitet og menneskehandel. Her i Norden bryster vi os af, at vi har tryghed, ligestilling og respekt for det enkelte menneske, men hvor svært det end måtte være at indse det, så bliver vi nødt til at vågne op til den grusomme virkelighed, at vi i Europa og Norden er værter for en millionindustri inden for trafficking og slavehandel med især kvinder og børn. Jeg kan næsten ikke forestille mig en værre form for ulighed og udnyttelse og krænkelse af mennesker. Ud fra enhver betragtning er det en skændsel. I civilisationens navn må det stoppes, ikke mindst her. Trafficking skal bekæmpes som narkosmugling, hvidvask af penge og andre former for organiseret kriminalitet. Her er netop regionale løsninger et vigtigt redskab.

Nordisk Råd har allerede opfordret ministerrådet til at undersøge, hvad det vil betyde for kvinderne og jagten på bagmændene, hvis beskyttelsesperioden for kvinder bliver udvidet fra 30 dage til 3 måneder. Det arbejde er ikke kommet i gang endnu, og jeg vil opfordre alle vores regeringer til, at den undersøgelse bliver gennemført.

Jeg er overbevist om, at hvis vi koncentrerer os om de kerneområder, hvor vi virkelig kan tilføre værdi, har det nordiske en lys fremtid. Vi må lære at holde med hinanden, vi må lære af hinanden, vi må lære at holde hinanden fast på de udfordringer, vi står over for. Der er nok at gøre, og lad os som individer, som lande og som nordisk region gøre vores idealer til et fælles mål, og lad os ikke slippe dem af syne en eneste gang. Tak for ordet.

Ilkka Taipale (den socialdemokratiske gruppen, sd):
Herra presidentti! Kiitos edeltävästä puheesta. Suomi on lukutaidon kohdalla johtava maa maailmassa PISA-tutkimuksen nojalla.

Mihin nojautuu suomalainen ja Pohjoismainen hyvinvointi? - Martin Lutheriin. Mutta ennen kaikkea Gezelius vanhempi ilmoitti 1688 Suomessa: "Miehet eivät pääse naimisiin, elleivät he kykene lukemaan." 318 vuotta sitten miehet halusivat naimisiin, ja vähän muutakin, ja oli pakko oppia lukemaan.

Mutta meidän kansastastamme 3 % on lukihäiriöisiä ja 12 % EU:n köyhyysrajan alapuolella. Noin 10 % on pudokkaita.

Minä uskon, että muissa Pohjoismaissa tilanne on sama. Tosin teidän Tanskan pääministerinne, joka istui tuossa noin Anders Fogh Rasmussen, sanoi viime vuonna Islannissa: "Tanskassa ei ole köyhiä." - Ja minä onnittelin häntä.

Haluaisinkin edeltävältä pujujalta kysyä: Oliko onnitteluni oikeassa vai ovatko ne Pohjoismaiset poliitikot oikeassa, jotka katsovat, että kaikkialla Pohjoismaissa pitää nostaa tämä köyhyys ja nämä pudokkaat 10 prosenttia asialistalle?

Heihin on kohdistettava Bismarckilainen poliittinen sosiaalipoliittinen impulssi. Bismarck kohdisti impulssin työväenliikkeeseen. Hän antoi ylhäältä käsin kaikki lait ja vei vallankumoukselta puhdin. Kun Ylhäältä annettiin, ei tullut häiriöitä.

Me saamme sosiaalipolitiikassa paljon aikaan, jos kiinnitämme huomiota niihin ihmisiin, jotka eivät pärjää Gezeliuksen menetelmällä.

Lopuksi, toimitin juuri kirjan "Sata sosiaalista keksintöä Suomesta", siinä oli 100 kirjailijaa mukaan lukien johtavat poliitikot kaikista puolueista. Tämä tulee myös englanniksi. Toivon, että te teette omista maistanne saman. Silloin meillä on 500 sosiaalista keksintöä tarjota muille. Teknologiset keksinnöt eivät riitä.

Ilkka Taipales tale i svensk oversettelse:
Herr president! Tack för föregående tal. Finland är det ledande landet i världen i fråga om läskunnighet enligt PISA-undersökningen.

Vad grundar sig den finländska och nordiska välfärden på? På Martin Luther. Men framför allt Gezelius den äldre, som i Finland år 1688 meddelade: "Män får inte gifta sig om de inte kan läsa". För 318 år sedan ville män gifta sig, och kanske de ville lite annat också, så de var tvungna att lära sig läsa.

Men tre procent av vårt folk har läs- och skrivsvårigheter och 12 procent befinner sig under EU:s fattigdomsgräns. Ungefär 10 procent är utslagna.

Jag tror att situationen är densamma i de övriga nordiska länderna. Men den danske statsministern, som satt här nyss, Anders Fogh Rasmussen, sade i fjol på Island: "Det finns inga fattiga i Danmark." Och jag gratulerade honom.

Jag vill gärna fråga föregående talare: Var min gratulation riktig eller har de nordiska politiker rätt som anser att man i alla nordiska länder bör lyfta upp denna fattigdom och de 10 procent som är utslagna på dagordningen?

Vi måste ge dem en Bismarcksk socialpolitisk impuls. Bismarck riktade impulsen till arbetarrörelsen. Han dikterade alla lagar uppifrån och tog andan ur revolutionen. När allt kom uppifrån uppstod inga störningar.

Inom socialpolitiken får vi mycket gjort om vi fäster uppmärksamhet vid de människor som inte klarar sig med Gezelius metod.

Till slut, jag har nyligen redigerat en bok, "Sata sosiaalista keksintöä Suomesta" (Hundra sociala uppfinningar från Finland), som omfattar texter av 100 författare inklusive ledande politiker från alla partier. Den kommer att utkomma även på engelska. Jag hoppas att ni gör något motsvarande i era länder. Då får vi 500 sociala uppfinningar att erbjuda andra. De teknologiska uppfinningarna är inte nog.

Helle Thorning-Schmidt:
Vi har altid troet på incitamentsstrukturen, og jeg må sige, at det virkelig er noget, der vil noget, at man siger til mændene, at de ikke må gifte sig, før de har lært at læse. Måske kunne vi lære noget af det!

Men jeg vil godt kommentere de alvorlige sider, som taleren fremkom med. Selv i vores veludviklede samfund, hvor vi har brugt så meget energi på at sikre, at vi får brudt den negative sociale arv, og at alle kommer med, har vi faktisk stadig mennesker, som ikke klarer sig særlig godt i globaliseringen, fordi de ikke kan læse og skrive. Sådan burde det ikke være, og det bør være en hovedprioritet, at vi sikrer os, at det ikke skal være sådan i Norden anno 2007 og frem. Derfor er uddannelse og i særdeleshed uddannelse for dem, der fik mindst uddannelse fra starten, en klar prioritet. Det er det i hvert fald for os.

Hvad angår fattigdom: Der bliver spurgt, om der findes fattigdom i de nordiske lande. Der findes i hvert fald ikke fattigdom i Danmark, på den måde man kender det i resten af verden, og det ville være uforskammet at sammenligne med den fattigdom, man kender i for eksempel Afrika eller andre dele af verden. Men der er dog, hvad jeg vil beskrive som meget dårligt stillede mennesker i Norden. Der er næsten det, jeg vil beskrive som fattigdomslommer. Og det, vi lærer mere og mere om, og som jeg også synes er en diskussion værdig her, er, at det selvfølgelig altid skal kunne betale sig at arbejde – det skal altid kunne betale sig at arbejde – men at vi ikke må være blinde for, at det at være i en situation, hvor man ikke har ret meget i hverdagen, måske betyder, at det gøres endnu vanskeligere at være en del af det arbejdsfællesskab, som så utrolig mange mennesker gerne vil være en del af.

Så jo, det er i hvert fald vores prioritering at sikre, at der ikke findes fattigdomslommer. Vi starter med Danmark, men det skal selvfølgelig gælde for hele Norden.

Erna Solberg (den konservative gruppen, H):
President! Jeg tegnet meg til replikk for jeg var fasinert av å høre en sosialdemokratisk politiker snakke om den nordiske modellen uten i det hele tatt å snakke om dem som per i dag står på utsiden av arbeidsmarkedet. Det forbauset meg. Jeg trodde vi hadde kommet så langt nå at vi så at det var andre sider og utfordringer i vårt samfunn, som dreier seg om å trekke alle med i denne utviklingen. Så tenkte jeg at det kunne være fordi jeg har lest at danskene er de mest lykkelige i hele Europa, at dansker er mer lykkelige i sitt utenforskap enn det andre skandinaver og nordiske personer kanskje er. Men jeg vil hevde at det største klasseskillet som finnes i våre samfunn i dag, er klasseskillet mellom dem som deltar, får bruke sine evner, får mulighet til å være i arbeid, får mulighet til å bidra. De som føler at de mestrer sin hverdag og opplever å få tilbakemelding fra samfunnet gjennom det å ha en jobb og ha den statusen det ofte er i våre litt pietistiske land, faktisk å kunne bidra i samfunnet. Det har en stor betydning. Da går det største klasseskillet mellom dem som står utenfor og ikke lever en hverdag der de hver dag får de tilbakemeldingene, og hver dag kanskje opplever at selv om de økonomisk sett har trygghet, så har på en måte toget gått, og utviklingen og globaliseringen i samfunnet går for dem raskt uten at de får lov til å delta.

Da er mitt spørsmål, litt også fordi den finske statsministeren blant annet nevnte subsidiering av lavtlønnsjobber som én måte å håndtere dette på: Hva er sosialdemokratiets svar hvis det finnes et utenforskap også i Sverige? Hva vil de gjøre for å bidra til at de dansker som står utenfor i vårt velferdssamfunn, får en ny sjanse?

Helle Thorning-Schmidt:
For det første skal jeg sige, at jeg svarer på de danske socialdemokraters vegne, ikke på de svenskes.

Jeg er faktisk enig, når vi taler om, at beskæftigelse og deltagelse i arbejdsfællesskabet er noget af det vigtigste for mennesker. Det er noget af det vigtigste hver dag at kunne bidrage til samfundet. Det giver socialt fællesskab, men det giver også stoltheden over at kunne klare sig selv. Så for Socialdemokraterne – og jeg tror faktisk nærmest, jeg taler på alle de nordiske Socialdemokratiers vegne, selv om det er en stor mundfuld – er det at få mennesker i arbejde og få dem til at være en del af arbejdsfællesskabet den vigtigste værdi.

Det gælder også den bevægelse, vi har arbejdet sammen med i årtier – næsten et århundrede – som er fagbevægelsen.

Det, vi står over for nu i Danmark, er en ganske speciel situation. Vi har en meget lav ledighed, og det er godt, at det er kommet dertil. Det, vi skal sørge for nu, er at sikre, at de sidste kommer med, at mennesker, som har været langt væk fra arbejdsmarkedet i mange år, kommer ind på arbejdsmarkedet, at mennesker med anden etnisk baggrund får en ærlig chance for at deltage på arbejdsmarkedet. Der er vi nødt til at indse, at det i den situation meget sjældent er pisk, der hjælper – beskæring af dagpenge og alt det der. Oftere skal der faktisk positive incitamenter til, at folk kommer tilbage på arbejdsmarkedet. Og det er det, de danske socialdemokrater står for.

Rolf Reikvam (den venstresosialistiske grønne gruppen, SV):
President! Det var en litt merkelig opplevelse å høre denne talen fra den sosialdemokratiske partilederen, som i liten grad reflekterte rundt velferdsstatens grunnlag og det som skjer i de nordiske landene. Jeg hadde for så vidt ventet at en sosialdemokrat ville ha brukt litt tid på å reflektere rundt utviklingen i Danmark. Denne talen kunne sikkert den danske statsministeren, Fogh Rasmussen, holdt på nøyaktig samme måte. Jeg hadde ikke ventet at en sosialdemokrat skulle holde den.

Jeg har lyst til å utfordre partilederen, Helle Thorning-Schmidt, når det gjelder utviklingen i det danske samfunn. Danmark har jo hatt en konservativ regjering ganske lenge, og det har skjedd en utvikling. Jeg har lyst til at Helle Thorning-Schmidt skal vurdere dette i forhold til velferdstaten, i forhold til den politikken som har vært ført de siste årene, med en borgerlig regjering – vi sier en borgerlig regjering, ikke en konservativ. Hvilke konsekvenser har det

hatt for den danske velferdsstaten? Har det skjedd en utvikling som sosialdemokratiet er bekymret for? Kan Helle Thorning-Schmidt peke på områder der denne regjeringen har utfordret henne? Jeg oppfatter også, når vi diskuterer fattigdom, at hun ikke vil ta innover seg at det finnes fattige. I Norge erkjenner vi at det finnes fattige, at det finnes fattige barn. Det er veldig viktig at vi gjør noe med det. Jeg tror også man er i samme situasjon i Danmark, at det finnes fattige, at klasseskillene har økt, at forskjellene har økt. Jeg hadde ventet at en dansk sosialdemokrat hadde reflektert litt rundt disse forholdene.

Helle Thorning-Schmidt:
Jeg bliver spurgt meget direkte: Er der slet ikke nogen forskel på Socialdemokraterne og den liberal-borgerlige regering i Danmark? Jo, det er der bestemt.

Jeg bliver også spurgt: Hvilke konsekvenser har det haft, at vi nu i fem år har haft en liberal-borgerlig regering i Danmark?

Jeg skal gøre det kort. Det har haft tre alvorlige konsekvenser.

For det første har det haft den konsekvens, at vi har haft en så beskeden vækst i den offentlige sektor, at borgerne, der, hvor de havde forventet mere og bedre velfærd, fordi de er blevet lovet det igennem lang tid, i bedste fald har fået den samme velfærd, i værste fald en rigere velfærd. Det har betydning nu rundtomkring i kommunerne. En borgernær velfærd har betydning for danskernes hverdag.

Det ville vi have gjort anderledes.

Det andet, det har betydet, er, at danskerne har fået en lille smule mindre tryghed. Regeringen har gjort flere mennesker fattigere.

Det hænger så også sammen med det tredje, som jeg vil sige, nemlig at vi desværre har fået mere ulighed i Danmark. Det er en skam, at vi i en tid, hvor vi har en ledighed på omkring fire procent, ikke sikrer, at de sidste kommer med, men tværtimod sikrer, at de sidste bliver endnu fattigere og dermed har endnu dårligere muligheder for at deltage i det fællesskab, som jeg også talte om før, netop det vigtige arbejdsfællesskab.

Så ja, der er forskel på en borgerlig-liberal regering og de socialdemokratiske visioner for det danske velfærdssamfund.

Replikktiden ble redusert til ett minutt.

Statsminister **Fredrik Reinfeldt**:
Herr president, ärade ledamöter! Det är ju svårt för en man att göra två saker samtidigt, men jag ska ändå försöka klara av att hålla mig till alla dessa stränga debattregler och samtidigt hålla mitt tal.

Jag tycker att den rapport som ligger till grund för dagens debatt är mycket intressant. Jag vill också gratulera presidentskapet till att ha valt den här bredare formen av diskussion, som jag finner mycket intressant.

Vi är, som flera av talarna har påpekat, lyckligt lottade som är födda och får växa upp här i vår Nord. Vi har lyckats hitta en blandning av en ekonomisk modell byggd på innovationskraft, entreprenörskap och företagandekunskap som vi har korsat med en idé om en skattefinansierad välfärd som vi vill se öppen för det stora, breda folkflertalet i våra respektive länder. Till det har vi dessutom ett långt gånget utrymme för mänskliga fri- och rättigheter, yttrandefrihet och en mycket väl utvecklad jämställdhet i våra respektive länder. Kort sagt: Det är väldigt bra att bo i våra länder för de människor som gör det.

Det finns dock också en baksida på den medalj som är den nordiska välfärdsmodellen, som vi har anledning att förhålla oss till och som också har nämnts här. Två saker tycker jag är särskilt viktiga.

Det första är ett i grunden glädjande faktum, nämligen att vi blir allt äldre. Tidigare generationers erfarenhet av ett långt arbetsliv, som sedan oftast inte blev så mycket mer, har nu

sett en ny tid när väldigt många lever 20–30 år, oftast friska, efter det att man har lämnat arbetslivet. Men det ställer anspråk på skattefinansierad välfärd av en grupp som våra välfärdsmodeller egentligen inte en gång utrustades för att möta. Det där kommer att bli alltmer tydligt i våra nordiska länder. Det kommer också att synas tydligt i många fler länder, att detta har vi all anledning att förhålla oss till.

Det andra – som jag tycker att Erna Solberg har fångat på ett väldigt bra sätt – är att den nordiska välfärdsmodellen ställer en växande grupp av människor i ett sorts utanförskap som är bredare än bara det som vi ofta refererar till i termen arbetslöshet. Ska man förstå utanförskapet så måste man tala i termer av maktlöshet. Då menar jag inte den typ av maktlöshet som politiker talar om, nämligen bristen på att få bestämma över andra, utan den form av maktlöshet som ligger i att man inte får styra över sitt eget liv. Om det är definitionen, då har vi brett utanförskap i våra respektive länder, som är svårt att komma åt. Det måste vara en av våra utgångspunkter när vi diskuterar framtiden.

Ofta förs ju de här diskussionerna i ett högstämt tonläge, om det är rätt eller fel att ha högt eller lågt skattetryck, eller om man ska ha en liten eller stor offentlig välfärdssektor. Får jag lov att säga att det är inget självändamål att ha ett högt skattetryck, om detta skattetryck döljer det faktum att det i växande grad finansierar just detta utanförskap, denna maktlöshet. Alltså måste diskussionen komma vidare än att ställa sig frågan: Vad används dessa skatter för? Likaså är det inget självändamål att ha en särskilt stor och växande offentlig sektor, om denna offentliga sektor inte levererar goda resultat – om barnen inte lär sig tillräckligt mycket i skolan, om det inte är så att man kommer fram till den skattefinansierade sjukvård som man söker till, ja då är det inte så mycket värt hur många som är anställda i denna sektor. Det är kvaliteten, resultaten, människors makt över sitt eget liv, som är den viktiga utgångspunkten.

Arbete och företagande är grunden för den nordiska välfärdsmodellen. Det är just detta, att så många arbetar och att vi har varit duktiga på att uppmuntra arbete som ett kärnvärde, som har byggt våra samhällen starka. Därför är det naturligtvis intressant att ställa sig frågan hur den ökande konkurrensen från Kina, Asien och andra delar av världen nu påverkar våra samhällen. Låt oss bara konstatera att det är en mycket stor och bred påverkan.

Ni liksom jag har säkert gått ut på de verkstadsgolv där denna förändring nu syns mycket tydligt. De dagar då de här företagen går dåligt förlorar de många jobb; de dagar då de går bra förlorar de bara lite färre jobb. Den stora diskussionen blir: Vad ska ersätta de jobb som försvinner och som kommer att fortsätta försvinna? Att utveckla strategier till svar på detta bryr många av oss i våra nationella strategier, men jag tycker att det också är vällovligt att, som här har gjorts, försöka ställa sig frågan: Kan vi också samlat möta det i någon sorts nordisk strategi?

Vi är inte så väldigt många i vår nord: 25 miljoner. De idéer som här har väckts och förts fram om att samordna oss – även om vi i våra respektive länder har gjort olika vägval när det gäller EU och har lite olika valutor – och utifrån vår ändå ganska gemensamma värdegrund och välfärdsmodell försöka möta detta gemensamt tycker jag är mycket intressanta.

I den delen noterar jag idéer om ett nordiskt globaliseringsråd. Låt mig bara från svensk utgångspunkt säga att vi följer våra vänner i kloka nordiska grannländer som har testat en form av globaliseringsråd och nu inrättar detta också i Sverige under ordförandeskap av den svenska utbildningsministern Lars Leijonborg. Att också titta på detta i en form där man försöker se hur man nordiskt kan möta det tillsammans är inget som jag vill utesluta – det kan definitivt vara av intresse.

Låt oss också komma ihåg att det är många saker som kommer att vara avgörande: fungerande infrastruktur, hur avgifter och skatter fungerar och hur det ökar drivkrafter för människor i våra respektive samhällen, men också frågor som kopplas till forskning, industriell utveckling och gärna också att behålla vår tätposition inom energi- och miljöområdet. På alla dessa områden tror jag både vi har anledning att utveckla vår välfärdsmodell men också att här söka nya jobb.

Får jag också påpeka att vår Nord har varit samlad kring idén om att det är bra med frihandel. Små, öppna ekonomier som har vuxit just på att vara duktiga i handel med andra är ett värde som vi ska slå vakt om och som jag tror att vi har en ganska bred uppslutning bakom. Denna frihandel är väldigt ofta hotad – inte alltid i teorin, men oftast i praktiken – runt om i

Europa och runt om i världen. Att stå upp för denna frihandel är både ett sätt att visa vår uppskattning för vad som har byggt våra länder rika men också ett sätt att möta framtidsutmaningar som jag tycker är mycket viktigt.

Jag vill också på det sättet markera vikten av att det nordiska samarbetet är öppet mot sin omvärld. Vi har i går kväll i statsministerkretsen träffat våra baltiska kolleger. Att se den enorma sprängkraften i den utveckling som nu sker i Estland, Lettland och Litauen är historiskt naturligtvis fantastiskt, men det visar också att vårt samarbete nu kan söka samhörighet också med andra länder i vår absoluta närhet.

Får jag i det sammanhanget påpeka att vi har många länder i vår närhet som inte alls har kommit så långt i utvecklingen, som vi inte får glömma bort. Jag var själv och besökte det särskilda exiluniversitetet i Vilnius, som ju bland annat Nordiska ministerrrådet är med och finansierar, där man försöker skapa en öppning för studenter kommande från Vitryssland för att på det sättet bygga en kunskapsbas för att, som vi hoppas, långsiktigt kunna se en annan utveckling också i detta mycket nedstängda land.

Jag tror, som sagt, att mycket av den fortsatta förnyelsedebatt som vi har anledning att hålla gärna kan hållas utifrån en nordisk utgångspunkt, såsom det görs här i dag. Jag är särskilt glad att kunna få delta i den. Tack, herr president!

Line Barfod (den venstresosialistiske grønne gruppen, EL):
Det lyder jo fint med alle de pæne ord, der både står i rapporten, og som også bliver sagt her, nemlig at Norden klarer sig godt, fordi vi har en høj grad af lighed. Men det er jo også vigtigt, at vi så arbejder for det.

Derfor vil jeg gerne spørge den svenske statsminister, om den svenske regering faktisk har tænkt sig at arbejde efter de fine ord, har tænkt sig at arbejde for, at der fortsat skal være en høj grad af lighed, eller om man vil gøre det samme, som den danske regering har gjort igennem de senere år, og som jeg har forstået at den svenske regering også har sagt man vil, nemlig give skattelettelser til dem, der har de høje indkomster, og skære ned over for dem, der har de laveste indkomster. For så øger man jo uligheden, og det er det stik modsatte af det, man samtidig her i festtalerne siger er det, vi klarer os godt på, nemlig en høj grad af lighed.

Statsminister **Fredrik Reinfeldt**:
Herr President! Det finns två utgångspunkter. Den första är just detta att börja hos människor och deras möjligheter att styra över sin egen tillvaro. Det är mycket viktigt att man utformar politiken med det för ögonen. Det kan gälla hur man får välja inom den skattefinansierade välfärden. Det handlar om att ständigt försöka utforma politiken, där man ställer sig frågan: Är det verkligen så att människor nu själva får möjlighet att fatta sina egna beslut?

Den andra är naturligtvis om man då ska utföra skattelättnader, vilket vi har gått till val på i den allians som har vunnit makten i Sverige. Vi har tyckt att det varit viktigt att lägga tyngdpunkten på dem som tjänar lite, alltså på låg- och normalinkomsttagare. Varför? Jo, de möter i dag oftast en situation där de upplever att det lönar sig väldigt lite att arbeta och där den som försöker gå från utanförskap, bidragsförsörjning eller ersättningsförsörjning av olika slag märker att det man får kvar i plånboken efter skatt när man arbetar skiljer sig väldigt lite från vad man får när man inte arbetar. Det är inte den enda förklaringen, men just den bristen på drivkraft tror vi spelar roll.

Sedan handlar det naturligvis om – och det kommer att bedömas om den alliansregering vi nu har i Sverige har varit framgångsrik – att man också för en politik där efterfrågan på arbetskraft växer, det vill säga att jobberbjudandena blir fler. Men vi menar att vi har försökt få fram en politik som skapar både-och: både ökar drivkrafterna att arbeta och ser till att jobben växer till.

Ole Stavad (den sosialdemokratiske gruppen, S):
Det er jo første gang, vi har glæden af at have den nye svenske statsminister med her ved Nordisk Råd, og jeg synes der er grund til at byde ham hjertelig velkommen.

Jeg blev lidt usikker på, om jeg forstod budskabet rigtigt. Jeg hørte med glæde den svenske statsminister tale om et nordisk globaliseringsråd. Det er jo en meget spændende idé, at vi ud over at se på globaliseringens udfordringer hver for sig ser på dem i fællesskab. Vi er ikke modsætninger, men kan supplere hinanden. Derfor vil jeg godt, ud fra den positive indgang til det punkt, jeg hørte den svenske statsminister havde her, spørge, om man har lov at have et håb om, at den svenske statsminister med den pondus, en statsminister har, vil stille sig i spidsen for en sådan idé.

Så tror jeg, at jeg kan love, at der blandt Nordisk Råds medlemmer på tværs af de politiske grænser vil være en stærk opbakning.

Statsminister **Fredrik Reinfeldt**:
Herr president! Det är fantastiskt! Här åker man till Danmark och får jobberbjudanden. Det vill jag särskilt tacka för.

Jag vill egentligen inte säga mer i dag än att jag tycker att det är intressant att gå vidare och titta på en struktur för ett nordiskt globaliseringsråd. Hur det ska ledas kommer att vara föremål för andra typer av diskussioner än att man står i talarstolar och pratar om det. Men jag menar vad jag säger. Vi ser ett värde i att inrätta ett svenskt globaliseringsråd av det slag som jag vet finns i Danmark, och i Finland, som har haft en delvis annan konstruktion. Jag tar gärna de vidare diskussionerna för att se om vi också kan finna formerna för ett nordiskt sådant. Jag tror, som sagt, att det kan vara ett bra sätt att mötas, eftersom väldigt mycket av våra diskussioner går igen i våra respektive länder.

Outi Ojala (den venstresosialistiske grønne gruppen, vänst):
Arvoisa presidentti! Oli erittäin mielenkiintoista kuulla Ruotsin uuden pääministeri Reinfeldtin arviota näistä kilpailukykyhaasteista, joita Pohjoismailla on edessään.

Nythän me olemme täällä juhlimassa sitä, miten hyvin Pohjoismaat ovat pärjänneet, miten me olemme voittaja-alueita, pienet maat kansainvälisten eri vertailujen huipulla.

Mutta mitenköhän on tulevaisuudessa? Voimmeko Pohjoismaiden neuvoston kokouksissa 10, 20 vuoden kuluttua olla ylpeitä siitä, että olemme edelleen voittaja-alueita, vai miten meille käy?

Me olemme kaikki pieniä kansakuntia. Se, että meillä on ollut tämmöinen hyvin vahva kansallinen tuki myös näille, perustuu siihen, että kanslaiset ovat voineet luottaa siihen, että universaali pohjoismainen hyvinvointimalli on se, joka tavallaan lähtee kaikkien oikeuksista.

Nyt ainakin pääministeri Reinfeldt antoi ymmärtää, että pohjoismainen malli on se, joka sysää ihmisiä tämän järjestelmän ulkopuolelle, ja minä hämmästyin erittäin voimakkaasti.

Myönnän kyllä, että meillä on syrjäytymisongelmia, meillä on köyhyyttä, meillä on kasvavaa työttömyyttä varmaan eri maissa. Mutta pohjoismainen malli tuskin sitä aiheuttaa.

Puhutaan siitä, että se passivoi. Pitäisikö ihmisiä koko ajan vain potkia liikkeelle? Sekö on ainoa tapa? Eikö silloin ole myös uhkana se, että meillä ovat ihmiset kaduilla puolustamassa oikeuksiaan?

Outi Ojalas tale i svensk oversettelse:
Ärade president! Det var mycket intressant att höra Sveriges nye statsminister Reinfeldts uppfattning om de utmaningar som den nordiska konkurrenskraften står inför.

Nu är vi ju här för att fira de nordiska ländernas framgångar, att vi är vinnarregioner, små länder på topp i olika internationella jämförelser.

Men hur blir det i framtiden? Kan vi på Nordiska rådets möten om tio, tjugo år vara stolta över att fortfarande vara vinnarregioner, eller hur kommer det att gå för oss?

Vi är alla små nationer. Det att vi har haft ett starkt nationellt stöd grundar sig på att medborgarna har kunnat lita på att den universella nordiska välfärdsmodellen är en modell som utgår från allas rättigheter.

Nu lät statsminister Reinfeldt förstå att den nordiska modellen är en modell som utesluter människor från systemet, och det gör mig verkligen mycket förvånad.

Jag medger att vi har utslagningsproblem, vi har fattigdom, vi har allt mer arbetslöshet i våra länder. Men det beror knappast på den nordiska modellen.

Det talas om att den nordiska modellen passiverar. Borde man hela tiden sparka igång folk? Är det det enda sättet? Blir inte risken då att vi får folk på gatorna som försvarar sina rättigheter?

Statsminister **Fredrik Reinfeldt**:
Herr president! Jag är övertygad om att det demokratiska samtalet utvecklas när man i politiska ärenden visar att man både ser de människor som kommer till sin rätt i samhället och är duktig på att se de människor som inte gör det. Jag är övertygad om att det finns ett utanförskap, som visst är en icke avsedd bieffekt av vår nordiska välfärdsmodell, som inte behöver innebära att man utmanar grunderna i övrigt för denna goda modell som vi i ganska bred uppslutning bekänner oss till i våra nordiska grannländer.

Men att samtidigt inte erkänna att det finns en typ av utanförskap, som kanske inte kläs bäst i ord av termer fattigdom och liknande, som nämndes här tidigare, men som ändå handlar om maktlöshet, om utanförstående, om att känna sig ställd åt sidan, som att man inte är tillhörig det samhälle där alla andra verkar leva – ja, det är en svår utmaning att möta detta. Men det måste börja i att erkänna att det finns.

Sedan har vi i Sverige våra idéer om hur vi tror att vi nu kan bryta detta utanförskap. Det handlar väldigt mycket om kvalitet i skola och utbildning. Det handlar väldigt mycket om vägar till jobb. Men, som sagt, politiken måste alltid börja med att man ser sin samtid.

Mogens Jensen (den sosialdemokratiske gruppen, S):
Der er mange her, der er enige om, at noget kendetegnende for den nordiske velfærdsmodel og dermed også for Norden som vinderregion er, at vi har gode, organiserede samfund, blandt andet med et godt organiseret arbejdsmarked, et stabilt arbejdsmarked, som jeg tror der er mange lande i verden der misunder de skandinaviske lande, og herudover i øvrigt en stor social tryghed. Det får mig til at spørge den svenske statsminister, om Sverige nu vil afvige fra den her model.

Jeg tænker på, om man vil til at have en mindre social tryghed med det forslag om at reducere arbejdsløshedsunderstøttelsen i Sverige, som jeg forstår regeringen vil gennemføre; og om man nu også i Sverige vil til at skabe langt mindre incitament til at have et godt organiseret arbejdsmarked, da jeg forstår, at man også vil afskaffe skattefradraget for fagforeningskontingent. De her to ting vil jo under alle omstændigheder medføre lavere social tryghed og altså også give incitamenter til et langt mindre organiseret arbejdsmarked.

Så jeg håber, at den svenske statsminister vil afvise, at Sverige nu vil til at afvige fra den vej, som har været en stærk nordisk vej og ført til, at Norden står som vinderregion i dag.

Statsminister **Fredrik Reinfeldt**:
Herr president! Vi har just haft en valrörelse i Sverige, i mycket uppdrivet tempo, och vi har växlat ord ungefär på det tema som anges här. För mig är grunderna i denna modell, som är viktig att slå vakt om, bland annat att det finns en trygghet i anställning som vi i utvecklingen av vårt parti, Nya Moderaterna, har sagt att vi inte vill se förändringar av. Vi tycker i grunden att vår kollektivavtalsmodell och vårt sätt att sluta avtal mellan ansvarstagande parter på arbetsmarknaden har tjänat oss väl och bör fortsätta att gälla i framtiden.

De verkliga klyftorna i samhället finns mellan dem som har arbete och dem som står utanför. Där finns den verkliga skillnaden. Vi pratar oftast om skillnaderna mellan den som har liten och den som har hög lön, men skillnaderna är mycket tydligare mellan dem som inte har arbete och dem som har arbete. Att då göra större ansträngningar – och bland annat våga ifrågasätta försäkringar som är gjorda för att vara bryggor mellan ett arbete och ett annat, i en tid när de inte längre fungerar på det sättet utan blir långvariga försörjningssystem för att

permanenta utanförskap – är en absolut grundläggande uppgift, som är på temat se sin samtid och försöka göra någonting åt det, och det försöker vi nu förändra i Sverige.

Huruvida vi är framgångsrika måste vår politik verka för att visa om vi kan bli, och det kommer naturligtvis också väljarna sedan att döma oss utifrån.

Asmund Kristoffersen (den sosialdemokratiske gruppen, A):
Det nordiske varemerket vekker oppmerksomhet sa statsminister Vanhanen. Det er ingen tvil om at nettopp våre modeller inspirerer både land i Europa og utenfor Europa. Den nordiske velferdsmodellen er et viktig grunnlag for samarbeid mellom land og mellom folk i Norden. Det gir økt integrasjon og stor produktivitet. Når jeg hører statsminister Reinfeldts visjoner om samfunnsutviklingen framover, blir jeg litt bekymret for at en gradvis skal bygge ned det som er bygd opp, gjennom å gi skattelettelser og reduserte offentlige budsjetter som et resultat av det.

Spørsmålet mitt er da: Vil statsminister Reinfeldt selge en redusert nordisk velferdsmodell til våre venner utenfor Norden? – for jeg er enig med Reinfeldt at det er viktig at vi bygger allianser utenfor Norden og stadig bidrar til god politikkutvikling. Men hva er budskapet til statsministeren til våre granner i øst?

Statsminister **Fredrik Reinfeldt**:
Herr president! Jag vill påpeka att utgångspunkten för hur jag ser på detta är att vår nordiska modell inte är given och möter ett statiskt läge. Utgångspunkten för det jag beskrev var att den nu står inför utmaningar som den tidigare inte har mött. För det första har vi en åldrande befolkning, som kommer att ställa högre anspråk på skattefinansierad välfärd, vilket gör att vi i grunden måste se att vi ska försörja fler med samma modell som vi tidigare försörjde färre med. För det andra finns i dag detta utanförskap, som jag nu har nämnt – maktlöshet, utanför arbete, utanför samhället – och vi gör väldigt lite åt det. För mig är inte det liktydligt med att i alla delar ifrågasätta i övrigt hur vi har byggt vår skandinaviska eller nordiska välfärdsmodell, men det gör att den måste utvecklas, måste restaureras, måste möta de moderna utmaningar som nu står emot den.

Helt grundläggande för hur vi har sett på detta är att vi måste förstärka kvaliteten i den skattefinansierade välfärden, framför allt resultaten i den svenska skolan. Det nämndes av någon tidigare talare att vi var i topp i olika tabeller, men där känner inte vi oss nöjda. Det måste bli bättre resultat. Det måste dessutom nå fram till varje elev. Det måste också bli fler jobb. Det måste bli en breddad arbetsmarknad, fler arbetstillfällen, som inte automatiskt ställer stora grupper utanför.

Möter vi det på det sättet är jag övertygad om att jag har mycket att berätta för grannar i öst – om det var det som var frågan – om hur vi har mött en ny tids utmaningar med att utveckla vår modell.

Siv Jensen, leder for det største opposisjonspartiet i Norge, (FrP):
Jeg synes det er veldig konstruktivt at man har tatt initiativ til en debatt om Norden som global vinnerregion. Det tror jeg ikke minst er viktig for Nordisk Råd, som på mange områder har dødd litt hen når det gjelder å være en kreativ og vital part for nordisk samarbeid. Vi trenger å drøfte viktige spørsmål, og blant annet det temaet som er satt på denne dagsordenen, er viktig.

Det er helt åpenbart at de nordiske landene har mange felles trekk, muligheter for å utnytte felles styrker og også sammen bidra til å redusere våre svakheter i en global og internasjonal konkurranse. Men det som jeg synes preger denne debatten så langt, er at det skinner veldig klart gjennom at man har de samme nasjonale debattene i alle de nordiske land, og at de i veldig stor grad går langs idelogiske skillelinjer. Hvis vi fortsetter på det sporet, klarer vi jo aldri å løfte blikket opp mot de virkelig internasjonale utfordringene våre velferdssamfunn står overfor. For jeg synes jo at man ved å ta utgangspunkt i den nordiske modellen, forherliger den noe. Det er vel og bra. Vi har utviklet mye velferd. Vi har det godt i vår del av verden. Veldig mye ved den nordiske modellen er bra, og det er vi også enige om er bra. Men vi må ikke glorifisere den nordiske velferdsmodellen så mye at vi ikke evner å sette et kritisk blikk på svakhetene ved den. Det er nettopp svakhetene ved den nordiske velferdsmodellen

som også er vår største utfordring i et globalt perspektiv, særlig det faktum at vi har en stor offentlig sektor, som blir mer og mer kostnadskrevende i en tid da vi må redusere kostnader for å klare å være konkurransedyktige. I en tid da stadig flere av våre innbyggere ønsker å bestemme selv, ser man en idelogisk debatt hvor politikerne ønsker å styre over befolkningen, fremfor å la dem få ta noen valg selv. Den tillliten må man altså gi sine innbyggere, og da må man også tørre å redusere politikkens makt, avgrense den til det som virkelig betyr noe for styringsevnen.

Den diskusjonen om den nordiske modellen må vi ta. Da må vi altså tørre å se på, noe jeg synes Erna Solberg har brakt opp i debatten på en god måte, at vi snakker veldig mye om at vi har lav arbeidsledighet i mange av de nordiske landene. Ja, det har vi statistisk sett, fordi mye av den reelle arbeidsledigheten er skjult. Den er skjult fordi den ikke fremkommer som arbeidsledighet, men som om man har kommet over på andre typer ytelser. Det er altså et passiviseringssamfunn, og det er resultatet av en nordisk velferdsmodell som definitivt har en skyggeside, en skyggeside fordi veldig mange av disse menneskene ønsker jo å bidra. De vil gjerne være med. De vil styre over sine egne liv, og det får de altså ikke anledning til gjennom å være passivisert. Her synes jeg at mange av de andre nordiske landene, og særlig Norge, bør se på Danmark. Danmark har gått foran. Danmark har utviklet modeller som stiller krav, samtidig som de gir muligheter til den enkelte nettopp til å komme i arbeid – bli sett, bli hørt, få anledning til å vise den arbeidskraften man har, selv om den nødvendigvis ikke er 100 prosent. Og gjennom det utvikler man seg også til å kunne yte mer over tid, fordi man faktisk føler at man bidrar med noe, i stedet for å være på utsiden og derved heller ikke passe inn i det rike samfunnet som vi egentlig alle er stolte av.

Vi har også et paradoks, synes jeg. Vi nordiske politikere snakker veldig ofte om å stå opp for frihandel. Det er gjennomgående i veldig mange politiske festtaler. Men hvor ærlige er vi egentlig? Vi som er i Norden, har altså holdt på i 20–30 år med å diskutere hvordan vi kan redusere eller fjerne de siste grensehindrene oss imellom. Vi, homogene land, som har så mange ting felles, burde da klare å fjerne de siste grensehindrene oss imellom, som bare skaper problemer. Og hvis ikke vi kan klare det, hvordan i all verden skal vi da få troverdighet i forhandlingene som pågår i WTO? Hvordan i all verden skal vi få troverdighet, hvis vi ikke engang klarer å redusere de relativt små og beskjedne grensehindrene som er mellom våre land. Der må vi faktisk begynne, og det fremstår som et stort paradoks for meg at vi ikke klarer det.

Det er helt avgjørende for nordisk konkurransekraft at vi klarer å gjennomføre offentlige reformer for å redusere kostnadene. Velferdsstaten, slik vi kjenner den i dag, er dyr. Den er kostnadskrevende, og den er ikke spesielt effektiv med tanke på hva innbyggerne vil forlange av sine myndigheter i årene som kommer. 68-erne kommer, de blir eldre, og de kommer til å stille helt andre krav til kvalitet på velferd, kvalitet på tjenester, enn det det offentlige i dag i det alt vesentlige har monopol på å levere. Det har man også sett en utvikling på, og fordi det ikke virker, skal vi da sementere og ta vare på de offentlige strukturene som har vist seg å spille fallitt på mange måter? Og kan vi da kanskje begynne å løfte blikket og ta en diskusjon om hvordan vi kan realisere mer velferd gjennom å gi mennesker økt valgfrihet og ikke nødvendigvis mer politikerstyring? Jeg tror det blir mye av nøkkelen for at vi både skal ta vare på det som kjennetegner de gode trekkene ved de nordiske samfunnene, samtidig som vi klarer å løfte i flokk gjennom den konkurransestyrken vi har som region, som nasjon, for å overleve i den globale kampen. Da blir skatt viktig. Da blir mange av disse spørsmålene viktige, selvsagt. Jeg registrerer det bare som en liten passiar til Thorning-Schmidt, at hun i den danske debatten har lovet danske velgere at hun ikke kommer til å gå inn for å øke skattene. Det sier ganske mye om hvor betydningsfullt det er at man holder skattenivået på et nivået som det fortjener å være.

Line Barfod (den venstresosialistiske grønne gruppen, EL):
Siv Jensen talte om det store problem for dem, der står uden for arbejdsmarkedet. Det er jeg sådan set helt enig i er et meget stort problem. Derfor forstår jeg heller ikke, at Siv Jensen så samtidig talte for, at vi skulle skære ned, altså bruge pisk over for dem, der står uden for arbejdsmarkedet, og skære ned i den offentlige sektor.

Mange af dem, der står uden for arbejdsmarkedet i vores lande, gør det jo, fordi de har arbejdet i den offentlige sektor under umenneskelige arbejdsvilkår. Hvis vi i stedet fordelte arbejdet bedre og sørgede for, at vi havde pædagoger nok til at tage sig af vores børn, at vi havde nok til at tage sig af vores ældre, så de, der arbejder i det offentlige, ikke bliver slidt

ned af, at de ikke kan nå deres arbejde, så ville vi løse mange af problemerne. Og det ville vi have råd til, hvis vi sagde, at det private forbrug ikke skulle øges helt så voldsomt. Vi mener ikke, vi skal skære ned på det private forbrug, men vi behøver ikke at øge det *så* voldsomt, som vi gør i øjeblikket. Det kunne være med til at løse det ud fra de nordiske værdier i stedet for ud fra de værdier, Siv Jensen nu taler for.

Siv Jensen:
President! For det første vil jeg ta avstand fra påstanden om at man jobber under umenneskelige arbeidsvilkår i den offentlige sektor. Jeg tror ikke det er slik i Danmark, og det er definitivt ikke slik i Norge. I vår del av verden har man særdeles gode arbeidsvilkår også i offentlig sektor. Det som er spørsmålet når man diskuterer hvordan vi skal organisere den offentlige velferden, er hvilke rettigheter hver enkelt innbygger har til å få god kvalitet på de tjenestene vi tilbyr. Vår fremste oppgave som politikere, er å legge til rette for at tjenestene er gode. Men vi ser på alle andre områder i samfunnet at konkurranse betyr bedre kvalitet. Hvorfor i all verden skal vi avskjære våre innbyggere fra retten til å ta valg, retten til å være nådeløse forbrukere på de viktigste tingene i livet - på helse, omsorg og utdanning? Der er vi altså prisgitt de til enhver tid sittende politikere, mens vi på alle andre viktige områder altså får lov til å bestemme selv. Og fordi vi er nådeløse forbrukere, får vi bedre kvalitet og bedre pris. Selvsagt virker de mekanismene også på offentlige velferdstjenester hvis vi lar dem få lov til å virke. Derfor mener jeg vi må bort fra å gjøre dette til en ideologisk debatt, og la innbyggerne i de nordiske landene få rett til å ta disse valgene selv. Bare da klarer vi å utvikle mer velferd, og kanskje til og med få lavere pengebruk enn det vi er i stand til å få i dag.

Steingrímur J. Sigfússon (den venstresosialistiske grønne gruppen, VG):
Hr. Præsident! Den sidste taler snakkede om svaghederne i vore nordiske velfærdssamfund, om skjult arbejdsløshed og om passivitet, og taleren var lidt inde på det samme spor som statsminister Reinfeldt som snakkede om udenforskabet, at stå udenfor.

Begge diskuterede sagen, som om der var en brist i vort velfærdssamfund, som om fejlen lå der. Men jeg vil gerne spørge, om ikke det kan være det modsatte: Det er den nye konkurrencekultur, den neoliberale markedsøkonomi, som skubber folk ud. Jeg mener ikke, at årsagen principielt ligger i form af en fejl i velfærdssamfundet, tværtimod. Hvis vi ikke havde haft velfærdssamfundet så stærkt, som det er i Norden, ville vi have haft langt, langt flere, der var udenfor, og endnu mer udenforskap. Hvad mener fru Siv Jensen om dette?

Siv Jensen:
Jeg tror de aller fleste av oss for lenge siden er ferdig med å tro at det er markedsøkonomien som har skylden for svakhetene i ulike samfunnsutviklinger. Det er snarere helt selvsagt for meg at fremveksten av markedsøkonomiske løsninger også har gitt mer velferd, større valgfrihet, større rikdom og større muligheter for de nasjonene som har tort å ta markedsøkonomien i bruk. Det er jo her skillet i verden går - mellom de landene som ikke har en velfungerende markedsøkonomi, og de landene som har det. Den største fattigdommen i verden forekommer jo nettopp i de land som er styrt av diktatoriske regimer, og som ikke har tilgang til verdenshandelen, eller som ikke styres av frie markedsøkonomiske prinsipper. Så den debatten synes jeg vi skal legge bort, og så får vi diskutere hvordan bristen i vårt velferdssamfunn oppstår. Jo, den oppstår blant annet fordi vi i vår iver etter å legge til rette for stadig nye velferdsordninger som er passiviserende, skyver folk ut, i stedet for å inkludere. Da må vi begynne å gå gjennom ytelsene på nytt og se på hvordan vi kan gi hjelp til mennesker som av ulike årsaker faller utenfor, uten å ta fra dem selvrespekten samtidig.

Asmund Kristoffersen (den sosialdemokratiske gruppen, A):
President! Siv Jensen sa at vi har en stor offentlig sektor, og at den for det første må reduseres, og for det andre at vi må redusere politikkens makt. Ja, i Norden har vi en stor offentlig sektor. Det har vi i alle våre nordiske land. Men hva er offentlig sektor? Jo, det er hender i arbeid, som yter tjenester. Har vi for mange lærere? Er det der Fremskrittspartiet vil redusere? Har vi for mange sykepleiere og leger? Skal de reduseres? Siv Jensen vil altså redusere politikkens makt, og da spør jeg: Skal de offentlige velferdsordningene også drive med tidevannet, med strømmen? Hvem skal bestemme? Hva er det nordiske politikere ifølge Fremskrittspartiet ikke skal bry seg med?

Siv Jensen:
President, den listen kan jo være ganske lang. Dessverre er politikken ofte slik at den sørger for å tilrane seg flere oppgaver i stedet for å overlate oppgaver til dem som kan håndtere dem bedre og mer rasjonelt enn politikere ofte kan.

Offentlig sektor er mye mer enn arbeidshender. Selvsagt skal vi ha lærere. Selvsagt skal vi ha sykepleiere. Selvsagt skal vi ha leger. Det er det da ingen diskusjon om. Det jeg lurer på, er hvorfor sosialdemokrater har en oppfatning av at det er kun de offentlige sykepleierne som har de varme hendene, og at man av den grunn har en fanatisk motstand mot å tillate konkurranse mellom private og offentlige sykehjem, private og offentlige helsetjenester, private og offentlige skoler. Jeg tror at velger man å utdanne seg til lærer, så gjør man det fordi man har et ønske om å formidle kunnskap – uavhengig av om man er ansatt i den private eller offentlige skolen. Det samme gjelder innenfor omsorg. Det samme gjelder innenfor helse. Det jeg ikke forstår, er at man hindrer innbyggere fra anledningen å bli lagt inn på et privat sykehus fordi man prinsipielt er imot det, når kapasiteten er ledig. Da har vi et stort strukturproblem som ikke er kostnadseffektivt og definitivt ikke i innbyggernes interesse.

Marion Pedersen (midtengruppen, V):
Jeg er ikke gået op hver eneste gang efter de forrige talere, men jeg vil samle tre ting derfra.

Det første var, at der blev snakket om Norden som global vinderregion. Vi håber på torsdag i den lille gruppe, der sidder for Nordisk Råd, og hvor jeg sidder som formand, at få sparket det rigtig i gang.

Så er der blevet snakket om et nordisk globaliseringsråd, og det lyder jo meget spændende. Det ville være rigtig dejligt.

Og sidst har Siv Jensen snakket om grænsehindringer. Jeg kan fortælle, at i Næringsudvalget, hvor jeg sidder, har vi fået at vide af dem, der har siddet der rigtig længe, at i 20 år har man i udvalgene i Nordisk Råd talt om grænsehindringer, og der dukker stadig væk nye op, for der kommer faktisk nye til. Der bliver vedtaget nye love, som giver de grænsehindringer.

Jeg er overbevist om, at hvis vi skal blive ved med at være en vinderregion i Norden, er det altså et af de vigtigste områder at gøre noget ved.

Hanna-Leena Hemming (den konservative gruppen, saml):
Hyvä puheenjohtaja! Kiitän Siv Jenseniä erittäin hyvästä ja rehellisestä puheesta. Meillä Suomessa työttömyys on ollut suuri ongelma monta vuotta, mutta onneksi tilanne on parantunut huomattavasti tälläkin hallituskaudella. Suomessa seurataan Tanskan mallia hyvin tiiviisti. Kuitenkin meillä on edelleen on tukipolitiikka, joka antaa ihmisille mahdollisuuden olla ottamatta vastaan työtä.

Taustalla on vääränlainen tukipolitiikka. Taustalla on väärä työn arvostus. Tarvitsemme oikeasti jokaisessa maassa kaikenlaista työtä, ei ainoastaan korkeakoulutettua työtä. Se, että ihmiset eivät ota vastaan töitä, on suuri ongelma, ja siihen ei kenelläkään yhteiskunnassa ole varaa. Kun yksityinen tarjoaa töitä, niin ihmiset kysyvät, maksetaanko palkka pimeänä. Tämä ei voi olla pohjoismaissa sallittua missään. Me tarvitsemme sitä, että työn kannustimet ovat kunnossa. Me tarvitsemme sitä, että työn arvostus on kunnossa. Tämä tarkoittaa, että rakenteita täytyy muuttaa, jotta jatkossakin Pohjoismaita voidaan pitää hyvänä esimerkkimaana maailmanlaajuisesti. Kiitos.

Hanna-Leena Hemmings tale i svensk oversettelse:
Bästa ordförande! Jag tackar Siv Jensen för ett mycket bra och ärligt tal. Hos oss i Finland har arbetslösheten varit ett stort problem i många år men som tur är har situationen förbättrats märkbart också under denna regeringsperiod. I Finland följer man noggrant med den danska modellen. Ändå har vi fortfarande en stödpolitik som ger människor möjlighet att låta bli att ta emot arbete.

Vi har en felaktig stödpolitik i bakgrunden. Vi har också en felaktig värdesättning av arbete. Vi behöver i verkligheten alla slag av arbeten i alla länder, inte bara arbete för högutbildade.

Det att människor inte tar emot arbete är ett stort problem som ingen i samhället har råd med. När en privatperson erbjuder arbete frågar folk om lönen betalas svart. Detta kan inte vara tillåtet i något nordiskt land. Vi behöver ordentliga incitament för arbete. Vi behöver en ordentlig värdesättning av arbete. Detta innebär att strukturerna måste ändras för att man också framtiden skall kunna lyfta fram de nordiska länderna som goda exempel världen över. Tack.

Lagmand **Jóannes Eidesgaard**:
Hr. Præsident! Der har været en tendens til, at det nordiske samarbejde gennem de sidste år har stået lidt i skyggen af den europæiske integration og den voksende globalisering. Derfor er det nye initiativ, at regeringscheferne for de nordiske lande mødes til topmøde her ved sessionen, meget fornuftigt, da det giver os anledning til at sætte fokus på de indsatsområder, som er helt nødvendige for fortsat at sikre Norden en plads i forreste række globalt.

De nordiske lande har vist verden, at social lighed og en indsats for, at alle borgere skal have mulighed for et værdigt liv, er det mest solide fundament under økonomisk vækst. De nordiske lande har med relativt høje skattetryk gjort mange økonomiske teorier til skamme, da vi samtidig har været forbilleder med stabil og god økonomisk vækst. Det handler selvfølgelig ikke om, at et højt skattetryk giver økonomisk vækst. Derimod er det et spørgsmål om, hvordan skattekronerne bliver brugt, og det er her, de nordiske lande har vist deres styrke, ved at hovedvægten af statsbudgetterne går til velfærd for borgerne.

Jeg synes, det er meget positivt og meget nødvendigt at have en fælles vision for det Norden, vi vil udvikle, og støtter derfor fuldt ud tanken om fællesmålet: Norden som global vinderregion. På samme måde synes jeg, det er nødvendigt, at hvert enkelt land i Norden har sin egen vision om det samfund, vi er på vej hen imod. Hvad er det, vi vil bevare, og hvordan skal vi sikre nyskabelse? Hvad er det, tiden er moden til at forlade til fordel for nye satsningsområder?

På Færøerne arbejder vi i øjeblikket med "Vision 2015", hvor vi har sat os det ambitiøse mål, at vi vil tælles blandt de bedste nationer at leve og virke i. Vi sætter os mål for alle vigtige områder i samfundet, som alle drejer rundt om samme centrum, nemlig velfærd. Hele ideen med "Vision 2015" er at sikre, at alle borgere kan leve i et samfund, hvor der er tryghed og frihed til at udvikle og udfolde sig.

Som lagmand er jeg gået i spidsen for, at Færøerne skal åbne op og på alle måder ruste sig til globaliseringen og til at være en kompetent medspiller. Landsstyret lægger meget vægt på at styrke og udvikle udenrigspolitikken og at åbne vore markeder. For eksempel træder aftalen med Island i kraft i morgen, hvilket betyder, at Færøerne og Island bliver et og samme økonomiske område. Vores bestræbelser på at blive medlem af EFTA er et led i samme strategi, samtidig med at vi prøver af forny og udvide vores relationer til EU. Alternativet er jo isolation med deraf følgende stagnation.

Men samtidig med at jeg af hele mit hjerte mener, at vi skal åbne op og deltage aktivt i globaliseringen, som jo primært er styret af markedskræfterne, så mener jeg også, at vi skal have is i maven og ikke hoppe med på en bølge, der kommer fra visse kraftcentre i verden. Der er så let at blive suget ind i markedsspiralen og ende i hallelujakoret, der lovpriser de frie markedskræfter som svaret på alting.

Norden har ikke sin styrke fra de frie markedskræfter. Norden har sin styrke fra det grundlæggende solidaritetsprincip, som har gjort, at markedskræfterne fik frie tøjler, men ikke frit spil. Engang var solidariteten et spørgsmål om at overleve for lokalsamfundet. Sådan er det ikke helt i dag, men jeg er sikker på, at solidaritetsprincippet stadig væk er bærebjælken i det nordiske samfund, i det nordiske hus. Ved at overlade alt til markedskræfterne risikerer vi, at der langsomt, men sikkert gnaves i bærebjælken, som gradvis mister sin styrke - med det katastrofale resultat, at hele konstruktionen braser sammen.

Derfor er det helt grundlæggende at holde fokus og bevare sindigheden. Jovist skal vi være med i globaliseringen, jovist skal vi omstille og forny os, men vi skal samtidig kæmpe for at bevare det, som gør Norden til det sted, hvor få har for meget, men færre for lidt. Vores styrke ligger i, at vi giver vores borgere en grundlæggende tryghed, en social sikkerhed mod arbejdsløshed og sygdom og en tryghed i alderdommen; en social sikkerhed, som gør, at alle samfundslag har adgang til uddannelse. Disse ting ligger så grundfæstede i vores kultur, at

ikke engang ultraliberalister sætter spørgsmålstegn derved. Men ved at give markedskræfterne frit spil sætter vi disse sikkerheder over styr.

Jeg har været og er stadig helt og aldeles overbevist om, at det netop er, fordi vi ikke har overladt vitale områder til de frie markedskræfter, at Norden i flere årtier har været et kraftcenter i verden. Ja, jeg tror heldigvis sammen med mange andre, at systemerne for social sikkerhed ikke er nogen modsætning til en velfungerende markedsøkonomi, men en direkte forudsætning for de skabende, kreative og innovative kræfter, som er styrken i vore lande, og som er den ressource, vi skal leve af i fremtiden.

Line Barfod (den venstresosialistiske grønne gruppen, EL):
Jeg er fuldstændig enig i det, Jóannes Eidesgaard sagde om markedskræfterne. Det var ikke det, jeg gik herop for at diskutere, men det, at en af de nordiske værdier, som det er omtalt i rapporten at vi bygger på, er tryghed for borgerne. Det var Jóannes Eidesgaard også inde på. Færøerne ønsker jo selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd og de nordiske konventioner, hvad jeg også støtter varmt. Men det forudsætter jo så, at Færøerne også sikrer de rettigheder for sine egne borgere, som i de andre nordiske lande anses for fuldstændig naturlige, herunder rettigheder for homoseksuelle, retten til fri abort og så videre.

Derfor vil jeg gerne høre, hvad Færøerne vil gøre for at leve op til de rettigheder, altså hvad Jóannes Eidesgaard vil gøre som regeringsleder på Færøerne.

Lagmand **Jóannes Eidesgaard**:
Lad mig først understrege, at jeg som Færøernes lagmand absolut går ind for fuld tolerance også for de homoseksuelle, og at vi bør inkludere den her minoritet i straffelovens diskriminationsparagraf. Men jeg bliver desværre nødt til at erkende, at der på tværs af de store politiske partier på Færøerne ikke er enighed om dette spørgsmål, og at der hidtil ikke har været et flertal i Lagtinget omkring dette spørgsmål.

Det drejer sig i denne sag om personlige holdninger, der er dybt forankrede i den enkeltes erkendelse og livsanskuelse og også en fortolkning af de hellige tekster, og derfor er jeg overbevist om, at det vil tage sin tid at flytte grænserne. Men vi arbejder med sagen, og den bedste måde, vi kan flytte de her grænser på, er ved at holde en dialog i gang. Jeg er også overbevist om, at lykkes det ikke denne gang, vil det måske lykkes næste gang at få det her inkluderet i straffeloven.

Statsminister **Jens Stoltenberg**:
Først vil jeg gjerne takke for en god og vigtig debatt og takke for at debatten og møtet er lagt opp slik det nå er lagt opp, med at vi får lov til å diskutere Norden som global vinnerregion.

Jeg vil gjerne starte med å dvele litt ved selve temaet, tittelen, nemlig at vi debatterer Norden som global vinnerregion. Normalt er det jo slik at når noen er vinnere, er andre tapere. Vanligvis er det slik at hvis noen skal vinne, vil det skje på bekostning av noen andre. Veldig avhengig av hvordan vi velger å måle det å være vinnerregion, veldig avhengig av hva vi mener med det at Norden skal være en global vinnerregion, vil det også kunne være tapere. Det er for eksempel slik at hvis vi med vinnerregion mener at et mål, som i hvert fall er veldig vanlig i Norge, nemlig konkurransekraft til bedrifter, produksjonskostnader per produsert enhet i forhold til andre land, vil det alltid være slik at hvis ett land gjør det bedre, må nødvendigvis et annet land gjøre det dårligere. Eller hvis målet er å øke eksporten, vil nødvendigvis importen til et annet land øke. Eller hvis målet er å få størst mulig overskudd på handelsbalansen, vil overskudd på handelsbalansen til ett land være underskudd på handelsbalansen til et annet land. Eller hvis målet er at vi vinner i Ski-VM, vil nødvendigvis andre land måtte tape i Ski-VM.

Så det første grunnleggende spørsmålet er: Hva mener vi med global vinnerregion? En viktig ting, som blant annet Dagfinn Høybråten var inne på, er at et viktig felles nordisk mål på om vi lykkes, er om vi greier å ta globalt ansvar. Det er om vi greier å ta et ansvar for miljøproblemer, fattigdomsproblemer for menneskerettigheter og demokrati.

Mitt første budskap er at vi må ha en mye videre definisjon av vinnerregion enn bare det som kan måles med tradisjonelle økonomiske mål og termer. Vårt mål som nordisk vinnerregion er at vi også lykkes med å ta vare på tradisjonelle nordiske verdier og må ta ansvar for globale store utfordringer. Derfor vil jeg også kort reflektere over følgende:

Selv om det selvsagt er slik at ser man på en del tradisjonelle økonomiske mål, vil det ett land vinner, ofte være noe et annet land taper, så er det grunnleggende slik at vi har felles interesser. Heldigvis er det slik at når vi ser på de viktige globale utfordringene, er det, i motsetning til det inntrykket mange har om at alt går i gal retning, faktisk veldig mye som går i riktig retning. I løpet av de siste tiår er hundrevis av millioner av mennesker løftet ut av fattigdom. Aldri før har flere mennesker blitt løftet ut av fattigdom enn i løpet av de siste tiårene. Inntekten pr. innbygger i de aller fleste land har økt kraftig, spesielt gjelder det selvfølgelig Asia, Kina og India. Levealderen har økt. På 1960-tallet var typisk gjennomsnittlig levealder i den fattige verden i overkant av 40 år. Nå er den i overkant av 60 år. Det er 50 prosent lenger liv for store befolkningsgrupper på jorda vår. Barnedødeligheten er halvvert, og aldri før i verdenshistorien har flere mennesker levd i demokrati, i frihet. På midten av 1970-tallet var det 41 land som ble karakterisert som demokratier. Nå er det 125 land. 1,4 milliarder mennesker har gått fra å leve i diktatur til å leve i demokrati. I forhold til de globale ansvarene er det selvsagt mye å være bekymret for. Men hvis man mener at et kriterium på å være vinnerregion er at vi bidrar til å løse globale problemer, er vi altså, sammen med verden, kanskje i ferd med å vinne noen av de viktigste kampene, nemlig kampen mot fattigdom, kampen for demokrati, kampen for menneskerettigheter og kampen for utvikling.

Så noen refleksjoner ikke om vinnerspørsmålet, men om den nordiske regionen, den nordiske modellen. Også her er det det å si at det kommer an på hva en mener med begrepet. Det er klart at det er åpenbare forskjeller. Det er ikke et entydig begrep, og det er store historiske, geografiske og sosiale forskjeller mellom de nordiske landene. Men det er likevel noen viktige fellestrekk, og de fellestrekkene er kjennetegnet blant annet ved følgende:

For det første at vi har, relativt sett, internasjonalt sett, store offentlige sektorer, altså mye av nasjonalinntekten går gjennom offentlig sektor, at vi har relativt høyt skattenivå, at vi har jevn inntektsfordeling sammenliknet med de aller fleste andre land, at vi har et velorganisert arbeidsliv med gjennomgående sterke lønnstakerorganisasjoner. Det er i hvert fall fellestrekk ved alle de nordiske landene, selv om det fortsatt er viktige og store forskjeller. Det er også det som Helle Thorning-Schmidt var inne på, nemlig at det interessante da er at de nordiske landene gjennomgående skårer høyt både når det gjelder velferd på FNs utviklingsindekser, og også at vi skårer høyt når man forsøker å rangere land etter hvem som er mest konkurransekraftige, hvem som har størst omstillingsevne, hvem som har størst evne til innovasjon. Så de nordiske landene skårer på internasjonale sammenlikninger, både høyt på det å fordele og det å skape, høyt på velferd og på produktivitet. Dermed er det selvfølgelig ikke bevist at høyt skattenivå, stor offentlig sektor gir høy produktivitet, høy økonomisk vekst, høy effektivitet, men det er i hvert fall en sterk indikasjon på at det motsatte ikke er tilfellet, som er en forestilling om at en sterk offentlig sektor, høyt skattenivå nødvendigvis fører til lav produktivitet, lav vekst. Tvert imot er det mye som taler for det motsatte, fordi man gjennom sterke offentlige velferdsordninger kan sikre mange delaktighet, mange utdanning, mange trygghet, og faktisk at offentlig sektor ofte er billigere i drift enn en del alternative private ordninger, for eksempel innenfor pensjon og enkelte andre velferdsordninger.

Så har vi også andre fellestrekk, og det er at vi har en del felles utfordringer, f.eks. det Fredrik Reinfeldt var inne på: Aldringen av befolkningen er en felles utfordring for alle de nordiske landene. Det handler både om omsorg for den eldre befolkning, og også for pensjon. Noe av det imponerende med den nordiske modellen, som er en harmonimodell, er at vi har greid å reformere de nordiske pensjonssystemene, i hvert fall med mindre konflikter enn mange andre land i verden. Så det er egentlig et utrykk for den nordiske modellens styrke at vi greier å reformere i tide, vi greier også omstillinger i viktige offentlige velferdsordninger, som pensjonssystemet vårt.

Det andre er arbeid og utenforskap, arbeid for alle. Men her vil jeg bare føye til følgende: Vi har for eksempel en debatt i Norge, og også i de andre nordiske land, om sykelønn. De nordiske landene har et høyt sykefravær. Men da må jeg være veldig presis på hva det skyldes. En viktig årsak til høyt sykefravær i Norden er at vi har høy sysselsetting, og den letteste måten å få ned sykefraværet på er å redusere sysselsettingen, at færre mennesker er i arbeid. Det er ikke noe ønskemål. Vårt mål er å redusere antall mennesker som er avhengig av trygdeordninger, og samtidig opprettholde høy sysselsetting. Vår tredje utfordring er integre-

ring av etniske minoriteter og å unngå at det blir en kilde til konflikt, undergraving av det fellesskapet de nordiske landene preges av, men at det blir en kilde til mangfold, til styrket og økt verdiskaping og ikke til nye konflikter.

Jeg tror den nordiske modellen vil håndtere disse utfordringene, både aldringen av befolkningen, det å inkludere flere i arbeidslivet og det å inkludere flere med ulik etnisk bakgrunn hvis man tar vare på de grunnleggende nordiske verdiene om å kunne dele og skape samtidig.

Simo Rundgren (midtengruppen, cent):
Arvoisa puheenjohtaja! Pohjoismaiden menestyksen takana on mielestäni laaja ja syvä henkinen ja hengellinenkin sivistys. Sieltä ovat nousseet ne innovaatiot, jotka ovat taanneet tämän taloudellisen menestyksen.

Toinen syy on meidän käytännöllisyytemme. Me olemme esimerkiksi Pohjoismaiden neuvoston työn kautta poistaneet aktiivisesti rajaesteitä maidemme väliltä jo yli 50 vuoden ajan ja lisänneet liikkuvuutta.

Nyt haluaisin kuitenkin Norjan pääministeriltä kysyä kysymyksen. Meillä on kuluneena vuonna – jolloin Norja on ollut puheenjohtajavastuussa ministerineuvostossa – tullut semmoinen käsitys, että Norja ei ole ollut kovin aktiivinen tässä rajaesteiden poistamistyössä, jonka puolesta me olemme Norrbackin ja Schlüterin raporttien pohjalta täällä aktiivisesti tehneet työtä. Toisaalta tiedän, että esimerkiksi pohjoisen rajalla Tanadalissa, Tenojokilaaksossa, tullin toiminta Norjan puolella on hyvin jäykkää. Siinä olisi paljon joustavoitettavaa, jotta voitaisiin lisätä yhteistyötä rajoilla.

Kysyn: haluaako Norja suojautua vai haluaako Norja avautua näillä rajoillaan ja edistää tätä meidän naapurivaltioidemme rajaesteiden poistamista?

Simo Rundgrens tale i svensk oversettelse:
Ärade ordförande! Enligt min uppfattning ligger det en omfattande och djup intellektuell och även andlig bildning bakom de nordiska ländernas framgångar. Denna bildning har varit grunden för de innovationer som har garanterat våra ekonomiska framgångar.

En annan orsak är att vi är så praktiska. Till exempel genom Nordiska rådets arbete har vi aktivt avlägsnat gränshinder mellan våra länder i över 50 års tid och därmed ökat rörligheten.

Nu vill jag ändå ställa en fråga till Norges statsminister. Under det gångna året – då Norge har haft ansvar för ordförandeskapet i ministerrådet – har vi fått den uppfattningen att Norge inte har varit särskilt aktiv i arbetet med att avlägsna gränshinder, något som vi aktivt har jobbat för på basis av Norrbacks och Schlüters rapporter. Dessutom vet jag att tullen på den norska sidan i Tanadalen arbetar mycket stelbent. Det finns mycket som kunde göras smidigare för att öka samarbetet vid gränsen.

Jag frågar: vill Norge skydda sig eller vill Norge öppna sig vid dessa gränser och främja avlägsnandet av gränshinder mellan oss grannländer?

Statsminister **Jens Stoltenberg**:
Norge er mot grensehindringer og for at vi gjør det lettere å krysse de nordiske grensene. Det har vært noe av det viktigste og det fineste ved det nordiske samarbeidet, og det har vært et viktig og imponerende arbeid som har vært gjort i de litt ulike nordiske formannskapsperioder.

Problemet med grensehindre i Norden er at i prinsippet er de ikke der, slik at det er en del mer eller mindre skjulte, mer eller mindre ikke ønskede grensehinder. Så det viktigste vi nå gjør, er å prøve og identifisere hva det er som nå faktisk er de reelle grensehindrene og så gjøre noe med dem. Vi har ønsket å gjøre det i vår formannskapsperiode. Det vil også være et permanent og viktig arbeid for Nordisk Råd. Hvis det er et problem å krysse grensene i Tanadalen, skal jeg reise hjem til Oslo og undersøke det, for vi ønsker altså at det skal være minst mulig grensehinder mellom de nordiske land.

Tarja Cronberg (midtengruppen, gröna):
President! Jens Stoltenberg tar fasta i en viktig debatt som handlar om titeln på vårt dokument "Norden som global vinnarregion". När en vinner så är det ofta en som förlorar. Realiteten är att i globaliseringen är det två som vinner och en som förlorar. Men svaret som Jens Stoltenberg pekar på är ett globalt ansvar. Naturligtvis ska vi visa vår solidaritet men vi ska också hjälpa andra att ta sitt ansvar, ge andra plats att ta sitt ansvar. Jag vill peka på två områden där jag menar att Norden kan bli ett innovativt område, en global vinnarregion med att ta sitt eget ansvar för sin egen utveckling och samtidigt ge mera plats till andra länder att ta sitt ansvar. Det första handlar om förnybar energi. Vi vet alla att det är världens innovativa arena nummer ett. Vi har goda möjligheter till att just i Norden visa hur vi kan lösa vår energisäkerhet och energiförsörjning själva, och samtidigt vara solidariska mot andra.

Ett annat område är vår egen fattigdom. Vi har i Finland 500 000 fattiga, också folk i arbete. Det är inte bara fråga om att vara utanför, som löses av arbete. Fattigdom i Norden ska utrotas. Barnen är speciellt viktiga i det här sammanhanget.

Statsminister **Jens Stoltenberg**:
President! Takk for replikken. Først vil jeg si at når det gjelder spørsmålet om hva vi mener med vinnerregion, og at det også må være å ta ansvar for de globale utfordringene for fattigdomsproblemene, var det en representant fra midtengruppen, Dagfinn Høybråten, som var den første som bragte den dimensjonen inn i debatten. Jeg deler bare synspunktene om at det å være vinner i en global verden også handler om å ta ansvar for de store globale utfordringene.

Når det gjelder fornybar energi, er vi i Norge for også den type energi. Vi ser betydningen av at det forskes på og investeres i fornybar energi. Mange nordiske land er gode på det. Norge har for egen del gjort store fremskritt når det gjelder solcellepanel og solenergi, og vi er glade for at mange nordiske land investerer i ulike typer fornybar energi.

Når det gjelder fattigdom, har vi jo ikke fattigdom i Norden i den forstand man har i Afrika, men vi har mennesker som lever i en veldig vanskelig økonomisk situasjon, og mennesker som stenges ute. Det finnes mange ulike tiltak for å bekjempe det, men det aller viktigste er å bygge broer tilbake til arbeidsmarkedet, gjøre det mulig for flere mennesker å stå i arbeid. Et gammelt nordisk slagord om arbeid for alle er også det viktigste bidraget til å bekjempe fattigdom og gjøre at ingen stenges ute.

Ole Stavad (den sosialdemokratiske gruppen, A):
Den svenske statsminister rejste spørgsmålet om et nordisk globaliseringsråd. Jeg synes, det er en spændende ide, som, hvis vi får den rigtigt udformet, kan skabe afsæt for noget af det, vi virkelig kan drage nytte af i Norden og få en forstærket nordisk dagsorden ud af. Derfor vil jeg godt spørge den norske statsminister, om også han vil være parat til, at vi i fællesskab tænker videre i, hvordan en sådan idé kan konkretiseres og føres ud i livet.

Statsminister **Jens Stoltenberg**:
President! Jeg er enig med Ole Stavad i at det er en spennende idé, og jeg mener at det er riktig å tenke ut hvordan den kan konkretiseres. Det som er viktig, er at hvis vi skal gå videre på noen felles prosjekter når det gjelder globalisering, må vi være sikre på at vi gjør det på den rette måten. Jeg vil jo si at bare den rapporten som er laget nå, på en måte er et bidrag til at Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd tar ansvar for å diskutere hvordan Norden skal møte globaliseringen. Vi har laget en rapport, og vi har hatt en debatt om Norden som global vinnerregion. Hva slags institusjoner, hva slags former, hva slags dokumenter, og hva slags grupper vi lager, kan vi helt sikkert diskutere, men at Norden bør diskutere sammen på ulike måter og i ulike fora hvordan vi håndterer globaliseringen, oppfatter jeg at det er full enighet om.

Arja Ahlo (den sosialdemokratiske gruppen, A):
Yhteistyönmaailmassa todellakin kansallisella itsekkyydellä on hirveän vaikea ratkaista globaaleja, yhteisiä ongelmia. Minusta oli oikein hyvä, että Jens Stoltenberg omassa puheenvuorossaan pohti tätä asiaa eli sitä, kuka oikeastaan voittaa. On nimittäin niin, että myös

pohjoismaitten kilpailukyvyn kannalta on paljon ongelmia, jotka ovat tällaisia ylhäältä alaspäin tulevia, joissa yksinkertaisesti itsekkäillä ratkaisuilla ei voida olla voittajia.

Täällä on puhuttu ennen kaikkea juuri julkisen sektorin merkityksestä pohjoismaisessa mallissa ja sen merkityksestä tuottavuudessa. Mutta olisin halunnut kysyä Jens Stoltenbergilta – ja miksi ei muiltakin pääministereiltä – pitäisikö meidän kuitenkin ryhtyä etsimään välittäviä ratkaisuja niitten ihmisten osalta, jotka ovat työmarkkinoiden ulkopuolella ja niitten, jotka ovat työmarkkinoiden sisäpuolella? Eivätkö nämä aidat ole liian korkeita? Eikö meidän pitäisi yrittää löytää kombinaatteja siitä, että toisaalta hyvinvointiyhteiskunnan avustusten mutta toisaalta osa-aikatyön tai jonkin muun kautta luotaisiin kilpailukykyä ja osaamista?

Arja Alhos tale i svensk oversettelse:
I en värld av samarbete är det fruktansvärt svårt att lösa globala, gemensamma problem genom nationell självviskhet. Jag tycker att det var riktigt bra att Jens Stoltenberg i sitt eget tal dryftade denna fråga, alltså vem som egentligen är vinnare. Det är nämligen så att det också i fråga om den nordiska konkurrenskraften finns många problem, som kommer uppifrån och ned och som innebär att man helt enkelt inte kan bli vinnare med självviska lösningar.

Det har här talats framför allt om den offentliga sektorns betydelse i den nordiska modellen och om dess betydelse i produktiviteten. Men jag vill fråga Jens Stoltenberg – och varför inte de övriga statsministrarna också – om vi ändå borde ge oss ut för att leta efter medlande lösningar mellan de människor som är utanför arbetsmarknaden och dem som är inom arbetsmarknaden? Är inte dessa gränser för höga? Borde vi inte hitta kombinationer för att skapa konkurrenskraft och kunnande också genom välfärdssamhällets stödsystem och genom deltidsarbete eller något annat?

Statsminister **Jens Stoltenberg**:
President! Først vil jeg bare understreke at mitt poeng er at vi ser av utviklingen i verden i dag at det er altfor enkelt å tenke slik at hvis noen vinner, så taper andre. Det er tvert imot veldig mange vinnere gjennom økt samhandel, gjennom økt samkvem mellom land. Når det gjelder økonomisk utvikling, tror jeg faktisk det kan være slik at vi kan oppsummere at vi alle blir vinnere, at det nødvendigvis ikke er noen tapere selv om vi opplever økonomisk fremgang, for eksempel i Norden.

Når det gjelder arbeid, er poenget at der er det mange forskjellige ting vi må gjøre. Det ene vi må gjøre, er å bekjempe den åpne, synlig registrerte arbeidsløsheten. Der har jo alle nordiske land lykkes ganske godt. Det andre vi må gjøre, er å bekjempe og hjelpe alle dem som er i ferd med å falle utenfor arbeidsmarkedet. Det handler om mange forskjellige ting. Men så vidt jeg vet, er det jo slik at de nordiske landene nå har gjennomført pensjonsreformer som blant annet gjør det lettere å kombinere arbeid og trygd. Vel, det er et bidrag til at man skal kunne leve noe av trygd og noe av egen arbeidsinntekt på en bedre måte enn med de gamle pensjonssystemene, hvor dette var veldig vanskelig å kombinere. Jeg selv er tilhenger av en aktiv arbeidsmarkedspolitikk. Jeg tror at det å gi kvalifisering, opplæring, bidrar til å hjelpe folk tilbake i arbeidslivet, og jeg mener også at hele integreringspolitikken handler om å sikre folk jobb. Et stort problem i mange nordiske land er at vi ser at det blant de arbeidsløse er en veldig høy andel med etnisk minoritetsbakgrunn. Språkopplæring og integrering er også et bidrag til å få ned den skjulte arbeidsløsheten og et bidrag både til å øke verdiskaping og til å få jevnere inntektsfordeling.

Ingibjörg Sólrún Gísladóttir, leder av det største opposisjonspartiet i Island (A):
Hr. Præsident, kære kolleger! Vi nordboere har været så heldige at blive født i et af de lande i verden, som har mest lighed og generel velfærd. Dette medfører forpligtelser – over for os selv såvel som over for omverdenen. Pligten består i stadig at forbedre forholdene og delagtiggøre flere mennesker i de livskvaliteter, som vi opfatter som en selvfølge.

Vi er stolte af det, vi kalder den nordiske model, det vil sige den nordiske velfærdsstat, hvor en demokratisk valgt regering arbejder for den lige fordeling af muligheder og goder, som markedet ikke kan sikre.

Vi er nået langt, men vi skal ikke hvile på laurbærrene af den grund. For at folk skal kunne nyde disse goder, er det vigtigt, at de oplever tryghed i deres dagligdag. Dette er ikke tilfældet for alle i Norden, og der er flere eksempler på, at ikke mindst kvinder og børn lever i frygt for deres fysiske sikkerhed.

Statistikken kan formentlig påvise, at kvinders forhold er blevet forbedret, men der er mange forhold, som er gået den forkerte vej. Seksuelt misbrug af kvinder og børn vokser, vold i hjemmet bliver ikke mindre, handel med kvinder, prostitution og anden seksuel industri er mere udbredt end før. Pornoficeringen af det offentlige rum har gjort sit indtog i musik- og underholdningsindustrien, i reklamer, i modebranchen og i ungdomskulturen. Den truer vores private integritet og både kvinders og børns tryghed. Derfor strider den imod velfærdssamfundets mål.

Den grundlæggende faktor i den nordiske model er at udligne klasseforskelle og folks muligheder for at deltage aktivt i samfundet. Der er meget, der tyder på, at der i Norden er ved at vokse en ny underklasse frem – en klasse af folk af udenlandsk oprindelse, som har ydet et stort bidrag til den økonomiske vækst, vi har nydt godt af i de sidste årtier. De job, som de udfører, giver ringe muligheder for udvikling af deres evner og karrierer. De har kun få repræsentanter i meningsdannende fora, og hvor der træffes politiske beslutninger. Deres børn er underrepræsenteret på de højere uddannelsesinstitutioner, deres kultur er ikke synlig, og deres adgang til foreningslivet er begrænset.

Hvis den nordiske model skal leve op til sit navn, er det bydende nødvendigt, at vi yder en større indsats i kampen mod seksuel vold og sikrer, at folk af udenlandsk herkomst får større adgang til vores samfund. Vi må forhindre, at store grupper udvikler en selvforståelse, som er præget af afmagt og marginalisering. Det truer samfundets fundament og danner grobund for magtesløshed, vrede og konfrontationer.

Vores forpligtelse består i, at vi i internationale fora taler for ligestilling, demokrati, menneskerettigheder og miljøbeskyttelse, og at vi lægger vægt på et ligeværdigt samarbejde og tager afstand fra ideen om, at de rige og magtfulde lande har ret til at bestemme. De nordiske lande har en lang tradition for et sådant samarbejde. Vores lande er vant til at løse deres tvister på en demokratisk måde, først og fremmest ved hjælp af dialog og forhandlinger.

Norden har været førende inden for miljøpolitik og bæredygtig udvikling – et for øvrigt genialt begreb. Bæredygtig udvikling bør bestå af tre grundpiller: økonomi, miljø og ikke mindst det sociale aspekt. Begrebet er som en køkkentaburet på tre ben: For at den skal være i balance, må alle tre ben være lige lange.

Verdens opmærksomhed retter sig nu mod klimaets opvarmning. Nu i weekenden offentliggjorde Verdensbankens tidligere cheføkonom, Sir Nicholas Stern, en rapport, som viser, at hvis ikke det internationale samfund agerer med det samme, vil verdensøkonomien lide anseelig skade på grund af den globale opvarmning. Der er intet at vente på for de nordiske lande, her må vi tage føringen. De fleste nordiske lande har sat sig ambitiøse mål i miljøpolitikken. Her vil jeg især nævne Sverige, hvor man ikke har betragtet bekæmpelse af forurening som et problem, men som en udfordring og som anledning til nyskabelse og udvikling af veje til at forbedre menneskers livskvalitet.

Island har været langt fremme, når det gælder miljørigtig energi, eksempelvis vandkraft og jordvarme. Denne grønne energi anvendes blandt andet i den energikrævende industri. Der er dog stadig flere i Island, der mener, at man bør stoppe op, dels på grund af de ofre, som disse kraftværker kræver af landets uberørte natur, dels på grund af udledningen af drivhusgasser, der stammer fra storindustrien. Island er nu på vej til at overskride grænserne for, hvor meget det må udlede, og så vidt jeg kan se af de danske aviser i dag, gælder det også for Danmark. Det er jeg utilfreds med, da jeg mener, at de nordiske lande og dermed Island først og fremmest bør formidle viden om miljøvenlig energi til omverdenen, så folk kan komme op af fattigdommens plovfure.

Ærede delegerede. Norden står i dag over for to udfordringer: Dels må vi værne om og udvikle det lighedsideal, som er grundlaget for den nordiske velfærdsmodel, så vi ikke taber terræn, dels bør vi formidle vores erfaringer til andre lande og internationale organisationer. Vi må være med til at bryde fattigdommens, krigens og ødelæggelsernes onde cirkel. Tak for ordet.

Inge Lønning *overtok ledelsen av forhandlingene.*

Rolf Reikvam (den venstresosialistiske grønne gruppen, SV):
President! Jeg er langt på vei enig i den vurdering som Gisladóttir la til grunn i sitt innlegg. En stor utfordring er økte klasseskiller, større inntektsforskjeller, og det er den utfordringen som vi må ta aller mest alvorlig.

Da blir mitt spørsmål til Gisladóttir: Ser du tendenser på Island og i de andre nordiske land til at dette går i gal retning, der vi får en utvikling der forskjellene øker, der vi er i ferd med å tape på et område som er helt grunnleggende for vår velferd og for de samfunn vi har bygd? Hvis du skal gi noe råd til oss andre, til de andre nordiske land, fra Island, hvilke råd vil du gi oss i forhold til det spennende innlegget du holdt, og de viktige refleksjonene du gjorde deg?

Ingibjörg Sólrún Gísladóttir:
Tak for spørgsmålet. Nu beder I Island om råd. Jeg er ikke sikker på, at Island kan give råd, når det kommer til øget lighed i de nordiske lande. For det, vi faktisk har set i Island i de sidste 10 år – og det har vi jo statistik, der viser – er, at uligheden er øget. Der har været skattelettelser for dem med de højeste indtægter, på samme tidspunkt som skattebyrden er øget for dem med lave indkomster og mellemindkomster. Grunden er selvfølgelig, at man jo har flere og flere indtægter fra formuer, og formueskatten er meget lavere end indkomstskatten, således at 10 procent af den islandske befolkning er kommet langt væk fra alle de andre.

Hvis vi snakker om kvinder og vold mod kvinder, vil jeg sige, at jeg bare har én løsning, og den er, at vi skal give kvinder mere magt i de nordiske samfund – i politik, i forretningslivet, i samfundet i det hele taget.

Lantråd **Roger Nordlund**:
Herr president, ärade ledamöter! Jag vill först uttrycka min stora tacksamhet och glädje över att Nordiska rådet tar upp den här typen av diskussion och att man fokuserar på den globala utvecklingen och vad det kan innebära för våra nordiska samhällen. Det är viktigt att vi här i Nordiska rådet debatterar och diskuterar sådana saker som är aktuella och som berör alla människor i våra länder och i våra områden.

Det har visat sig här i diskussionen att den nordiska välfärdsmodellen är väldigt central och någonting som vi alla är stolta över, i stort sett oberoende vilket land eller vilket parti vi representerar, och det har vi naturligtvis all anledning att vara. Men det som jag känner, efter att ha lyssnat på diskussionen hittills och tagit del av den rapport som har gjorts inför debatten, är att på något sätt så känns det som att vi kanske inte tar situationen riktigt på det allvar som jag ändå tror att vi har framför oss.

Det har sagts här av olika talare att vi har en förhållandevis stor offentligt sektor i våra nordiska länder, vi har en åldrande befolkning, vi känner redan ett tryck av våra EU-medlemskap när det gäller skattesänkningar, vi vet vilken enorm potential det finns i Asien när det gäller arbetskraft och även intellektuell kapacitet osv. Vi känner till Kinas produktionsförmåga, vi känner till konkurrenskraften från USA och så vidare. Allt detta är sådana saker som vårt näringsliv skall klara att konkurrera med eller mot samtidigt som vi skall försöka upprätthålla en nordisk välfärdsmodell – det är minsann ingen lätt utmaning. Jag vill att vi tillsammans naturligtvis skall försöka göra det, men jag tror att vi måste se sanningen i vitögat och se att vi har svåra utmaningar framför oss. Jag har sett det här ur ett lokalt samhälles synvinkel i vårt EU-medlemskap och hur hotad man ibland kan känna sig när plötsligt marknaden öppnar sig; jag kan bara nämna sjöfarten och sjöfartspolitiken som ett exempel för oss när det blev en friare marknad och vi kände till exempel konkurrensen från Baltikum. Det kunde nästan över en natt slå undan fötterna på det som var en basnäring i vårt samhälle.

Med det, herr president, vill jag komma in på det som jag också tycker är viktigt att lyfta fram i det här sammanhanget, nämligen det som ur nationell synvinkel, ur nordisk synvinkel kan visa sig vara bra när vi, som statsminister Vanhanen sade, måste öppna oss mot växande marknader, och så är det, det är ett helt korrekt konstaterande. Men det som är bra på det övergripande planet kan ibland vara en katastrof på det lokala planet och där tycker jag att vi har ett ansvar att se till att när vi anpassar oss till den globala konkurrenssituationen

att vi också hjälper de regioner eller de orter som *de facto* blir utsatta och drabbas av konsekvenserna av globaliseringseffekten. Som det nämligen har sagts här tidigare, det är många arbetsplatser som är hotade och som kommer att vara hotade genom de förändringar som vi har framför oss.

Jag stöder det som har sagts här om att man kanske borde fundera på ett nordiskt globaliseringsråd, det kunde vara ett bra resultat av debatten som förs här i dag. Men jag tror också, herr president, att det skulle vara bra om vi skulle fundera på någon form av nordisk solidaritet när det gäller att hantera globaliseringen som vi har framför oss, om vi så vill eller inte, för det finns många möjligheter i globaliseringen och vi skall satsa på det som vi är starka på och utveckla det. Men vi måste också vara medvetna om och ta på allvar den oro som många människor känner i de länder som vi representerar: kommer vi att vara konkurrenskraftiga i framtiden, kommer det att finnas en plats för oss också framöver? Det tror jag att våra medborgare förväntar sig att vi också skall diskutera här i Nordiska rådet och naturligtvis också hemma i våra länder. Jag tror att det skulle vara en väldigt bra signal från detta toppmöte om vi tydligt skulle visa och ge en klar hälsning till våra medborgare att det finns en nordisk solidaritet och vi skall hjälpa varandra, att tillsammans är vi starka och vi kan också klara den globala konkurrensen. Jag stöder väldigt mycket det som statsminister Stoltenberg sade om vinnarregion; det känns inte heller för mig helt riktigt, för vi vet att vi är en av de rikaste regionerna i världen och vi har också ett solidariskt ansvar. Jag tror att det skulle vara bättre om vi skulle satsa på att kalla det för att vi skall se till att vi tryggar en uthållig välfärd i våra nordiska samhällen, det skulle kännas mera bekvämt för mig i varje fall och jag tror för många medborgare.

Pehr Löv (midtengruppen, sv):
Herr president! Åland är ett superexempel när det gäller nordisk välfärd på det sättet att man har ett så gott sysselsättningsläge, arbetslösheten är lika med noll. Nu vill jag plocka upp någonting som kan vara ett hot ändå för välfärden i Norden som inte har nämnts så starkt. Statsminister Stoltenberg var inne på det här: motivationen att jobba tillräckligt. Det låter lite konstigt, men så är det. Vi har allt mera sjukskrivningar, 21 dagar per industriarbetstagare i Finland i fjol. Och vi har en låg medelpensionsålder speciellt i Finland och i viss mån i andra nordiska länder. Om vi inte tar tag i det här på allvar så kan det bli ett hot mot den nordiska välfärden. Bättre ledarskap, bättre motivation att också satsa lite extra, det är vad som behövs utöver de instrument som vi har nu för tillfället. Jag vet inte hur ni har lyckats tackla det här på Åland, men bra har ni det för tillfället.

Lantråd **Roger Nordlund**:
Det är mycket riktigt som Pehr Löv säger att vi har en lycklig situation på Åland i dag med ingen arbetslöshet utan tvärtom brist på arbetskraft. Det beror naturligtvis på att vi har ett duktigt näringsliv och vi har goda förutsättningar, vi har en geografi, vi ligger mittemellan Stockholm- och Åboregionen, som vi kan dra fördel av. Men det som många kanske inte känner till – många tror att Åland är ett litet slutet ösamhälle – är att av oss som bor på Åland är var tredje född utanför Åland, alltså 35 procent av dem som bor på Åland är inflyttade. Vi har ungefär 64 olika nationaliteter. Det här är lite av det som är grunden till framgången för Åland: vi har byggt ett samhälle som har lyckats attrahera duktiga människor att flytta till Åland, för det är människorna som skapar samhället och vi ålänningar som är födda på Åland, om vi säger så, vi skulle inte ha klarat av att bygga näringsliv, kulturliv, idrottsliv och så vidare ensamma. På det sättet tror jag också Åland kan tjäna som ett exempel för hela Norden: vi behöver ha att tryggt nordiskt samhälle som attraherar människor att flytta hit och hjälpa oss att fortsätta att bygga vidare på våra samhällen.

Line Barfod (den venstresosialistiske grønne gruppen, EL):
Flere har med landråden sagt, at det er en lidt uheldig titel: Norden som global vinderregion. Derfor synes jeg, det ville være en god idé, hvis vi brugte det, der står i den pjece, der er delt rundt til os i dag, nemlig "at møde globaliseringen sammen". Det burde være det, vi i stedet for prøver at bruge som overskrift.

Jeg vil stille et spørgsmål til indlægget fra landråden. Vi har tidligere bidraget til globaliseringen ved at sætte miljøet på verdensdagsordenen, lave svanemærket. Nu kunne vi sige, at noget af det, vi bidrager med, er at være med til at sikre ordentlige arbejdsvilkår for folk i andre lande. Vi hører frygtelige beretninger om, hvordan de ting, vi køber i vores lande, er

blevet til. Arbejdere i Indien og Kina bliver forgiftet af at lave billige produkter til os. Derfor skal vi påtage os vores ansvar for at være med til at sikre gode arbejdsvilkår, også i andre dele af verden. Det er noget af det, der kan være Nordens bidrag til at møde globaliseringen sammen.

Lantråd **Roger Nordlund**:
Herr president! I den mån vi kan ska vi naturligvis hjälpa till på det sätt som sades här tidigare. Men jag tror att det är viktigt att notera vår, låt oss säga, relativa storlek i sammanhanget. Jag satt och räknade ut här för mig själv att vi är ungefär 27 000 människor på Åland och alltså ungefär en tusendedel av Norden. Här i Norden är vi ungefär 25 miljoner, som sades tidigare. Det betyder att Norden är ungefär en tvåhundradedel av hela världens befolkning. Vi är ganska små i sammanhanget. Men jag tycker att vi ska ta vårt solidariska ansvar och göra vad vi kan.

Vi har haft förmånen, vi i de nordiska länderna, att leva i trygga samhällen med god livskvalitet. Vi måste ha ett globalt samvete och göra vad vi kan för att hjälpa de andra att få det lika bra som vi.

Lyly Rajala (den konservative gruppen, saml):
Herra presidentti! Ahvenanmaan edustaja otti mielestäni esille erittäin merkittävän elinkeinon eli merenkulun. Roger Nordlund kertoi, että Ahvenanmaa on saari.

Mielestäni kaikki Skandinavian maat olemme Eurooppaan nähden saaria. Merenkulku on meille äärettömän merkityksellinen elinkeino. Tiedän parhaiten omasta maastani Suomesta. Meidän viennistämme yli 80 prosenttia menee laivoilla ja tuonnistakin 60 prosenttia. Olemme todellisessa saaressa.

Meillä on kuitenkin Pohjoismaiden neuvoston jäsenvaltioiden välillä verinen taistelu siitä, minkä maan lipun alla laivat seilaavat. Meillä on huomattavan erilaiset tukijärjestelmät kaikissa maissa.

Mielestäni meidän pitäisi puhaltaa enemmän yhteen hiileen, saada harmonisoitua tukijärjestelmiä ym., jotta emme kilpailisi toisiamme hengiltä merenkulussa. Se on meidän kaikkien etu.

Lyly Rajalas tale i svensk oversettelse:
Herr president! Jag tycker att Ålands representant tog upp en mycket betydande näringsgren: sjöfarten. Roger Nordlund berättade att Åland är en ö.

Jag anser att alla våra skandinaviska länder är öar ur europeisk synvinkel. Sjöfarten är en oerhört viktig näring för oss. Jag känner bäst till mitt eget land, Finland. Över 80 procent av vår export transporteras till sjöss och 60 procent av importen. Vi befinner oss på en verklig ö.

Mellan medlemsländerna i Nordiska rådet har vi ändå en blodig kamp om under vilken flagg fartygen skall segla. Det finns avsevärda skillnader i våra länders stödsystem.

Enligt min mening borde vi dra mer åt samma håll, harmonisera stödsystem och så vidare, för att inte konkurrera ut varandra inom sjöfarten. Det skulle vara till fördel för oss alla.

Lantråd **Roger Nordlund**:
Herr president! Jag kan säga att jag stöder till hundra procent det föregående talaren sade. Det är frågor som har varit väldigt mycket på tapeten och väldigt allvarliga i det landskap som jag representerar och ansvarar för under de senaste åren. Nu har Finlands regering gått in för ett stödsystem och en politik som gör att vi kan känna en större trygghet inför framtiden.

Jag tror ändå att det är viktigt att man är beredd att så småningom diskutera detta också på EU-nivå så att vi slipper den dominoeffekt som gör att vi sänker lite och så sänker nästa lite till. Det kan inte vara konstruktivt i det långa loppet.

Sjötrafiken, om vi ska ta upp den sektorn, är en starkt växande näring internationellt och globalt. Det är viktigt att se till att de nordiska länderna har sådana system att vi är konkurrenskraftiga och kan ta vår del av den marknaden också.

Villy Søvndal, opposisjonspartileder, Danmark (SF):
Tak for invitationen til at komme og tale her i dag, tak for mange interessante oplæg og tak for en spændende, ny form for debat, som jeg tror er rigtig velvalgt.

Jeg er en stærk tilhænger af det nordiske samarbejde, og det, man kan se af debatten, er jo, at vi har en række fælles rødder, som er intakte. For det nordiske samarbejde handler om meget mere end sprog og sindelag og geografi, det handler også om menneskesyn.

Vi kan med god grund være stolte, for kloden rundt ser folk op til os i Norden. Folk beundrer os, folk ønsker at lære af os, fordi vi i de seneste årtier har skabt foregangslande. Man kunne kalde det Norden som global vinderregion, nemlig lande hvor frihed, hvor rigdom, hvor muligheder, hvor tryghed og åbenhed trives bedre end noget andet sted i verden.

Det gøres i form af en stor relativt velfungerende offentlig sektor, et relativt højt skattetryk, vores fælles bidrag til fællesskabet, og det er jo interessant, at det lige præcis er de træk, der har gjort de nordiske lande så robuste, som tilfældet er.

Der har været tanker om nogle gange i debatten, at de der skel mellem højre og venstre i politik ikke gav mening længere. På den måde har det været lærerigt at overvære debatten indtil nu. Det er jo helt tydeligt, at der er afgørende skillelinjer mellem højre og venstre, og det er fint, det er vel selve hensigten med politik.

Kigger vi på det, er vi også nødt til at tage stilling til nogle afgørende spørgsmål, der også skiller en forsamling som den her. Jeg tror, det var den norske statsminister, Stoltenberg, der betonede vores ansvar for kloden meget. En del af den debat er om, hvorvidt vi skal trække os tilbage og være os selv nok i diskussionen om støtte til andre lande, eller vi i stedet for skal insistere på endnu mere støtte til de områder i verden, hvor nøden er stor. Det er en debat, der skiller. Det er en debat, der skiller også i Danmark.

Skal vi lave et internationalt samfund, der er bygget op på et internationalt regelsæt? Eller skal vi lave tilfældige alliancer og gå i krige, som er noget tvivlsomme, for nu at sige det pænt? Det er nok også en anden del, der skiller afgørende i den danske debat, men også i den øvrige debat.

Skal vi satse på miljø? Skal vi kaste alt det, vi har, ind i det, der ser ud til at blive fremtidens store udfordring, eller skal vi slå os til tåls med det middelmådige? Det er også et helt afgørende strategisk valg for de nordiske lande.

Jeg tror, det er afgørende, at vi insisterer på, at de værdier, vi har bygget vores samfund på – lighed, frihed, åbenhed og muligheder – lige præcis er det, der har gjort vores samfund så stærke, som tilfældet er, fordi globalisering i høj grad drejer sig om *brand*, som det hedder på dansk, altså om, hvilket mærke vi har på ryggen, når vi bevæger os rundt i verden.

Jeg er lige vendt tilbage fra USA fra FN's generalforsamling. Det var spændende at tale med lobbyister, som forsøgte at få virksomheder til Skandinavien og til Danmark. Når de skulle *brande* Danmark, var der en række gode ting, som de amerikanere, der havde hørt om Danmark, syntes var indlysende.

Men vi har også et par problemer. Det ene er krigen i Irak, og det forstår de hverken i USA eller i Danmark. Det andet er den måde, vi behandler fremmede på. Man siger om os, at vi ikke behandler fremmede så pænt. Det er et *brand*, som koster noget for et land som Danmark i et samfund, hvor globalisering betyder utrolig meget mere, og er mere end bare økonomi, fordi det også er en kulturel globalisering, vi taler om. Jeg glæder mig derfor til, at Danmark kommer til at spille en mere aktiv rolle på nogle af de dagsordener, som jeg tror er de afgørende fremtidsdagsordener.
En af dem er miljødagsordenen. Den grønlandske indlandsis smelter i øjeblikket i et faretruende tempo, isbjørnene på Svalbard lider af hormonforstyrrelser, og uden at vide det med sikkerhed vil jeg tro, at klimaet i Lapland også undergår store forandringer i disse år med kortere vintre og mindre sne og nye varmerekorder.

Den tidligere amerikanske præsident Bill Clinton er en drivkraft i et projekt, hvor en række metropoler i hele verden forpligter sig til at reducere CO_2-udslippet og dermed bidrage til at mindske de drivhusgasser, der er med til at forandre klimaet. Der er kolossale perspektiver for de nordiske lande i den her dagsorden. Vi har i forvejen ressourcer til masser af vedvarende energi: vandkraft, vindenergi og så videre. Vi er nødt til at satse på at gøre Norden til den globale spydspids i kampen mod den globale opvarmning.

Lad os hjælpe hinanden med at skabe og fremme de bæredygtige teknologier, og lad os skabe de job, som fremover kan finansiere vores velfærd uden at svine miljøet til. For det her er jo også en vinderdagsorden; det er her, de nye job ligger.

Så er der nogle, der spørger, om vi har råd til det. Lad mig bare sige det helt klart: Vores forfædre døjede med langt større fattigdom og armod, end vi nogensinde kommer til at opleve. De tog beslutninger under langt vanskeligere vilkår, der var med til at skabe troen og visionerne for et helt andet samfund. Kom derfor ikke og fortæl, at vi ikke har råd til at investere i fremtiden. Vi har formentlig ikke råd til at lade være. Vi er de riges klub, vi er verdens økonomiske smørhul. Vi har ikke bare et ansvar for vores egne samfund og hinanden, vi har et ansvar for verden. Tak for ordet.

Tarja Cronberg (midtengruppen, gröna):
Den föregående talaren presenterade två alternativ, a) att vi drar oss tillbaka från världen och b) att vi tar vårt globala ansvar. Jag menar, att vi inte står inför dessa två alternativ. Vi kan inte luta oss tillbaka, vi måste ta vårt globala ansvar, vi ska vara med i det. Jag menar att vi ska hjälpa andra också att ta sin del av ansvaret. Jag är varm anhängare av det som blev sagt här, att vi ska möta globaliseringen tillsammans.

Norden borde kunna göra en aktiv insats för en mera rättfärdig världsordning. Norden borde vara med om att arbeta fram mer rättfärdiga regler för globalisering och ta initiativ till reformering av internationella institutioner såsom Världsbanken och IMF för att skapa en globalisering tillsammans som alla har del i. Jag vill gärna höra från den föregående talaren om det finns initiativ i den här riktningen.

Villy Søvndal:
Må jeg først sige tak for spørgsmålet. Jeg er enig i præmissen for spørgsmålet: Vi kan ikke både tage et globalt ansvar og trække os tilbage. Jeg advarer mod, at vi trækker os tilbage, fordi vi bliver mere og mere afhængige af hinanden på den her jord.

Det konkrete spørgsmål var, om vi ikke burde gå ind og arbejde i internationale fora for at lave et sæt spilleregler, der gør, at globaliseringen kommer til at foregå under vilkår, der ikke giver så store tabere, som tilfældet er i øjeblikket. Det er jeg helt enig i. Jeg synes, at globaliseringens aktører er flere:

WTO er jo en oplagt aktør, og jeg tror, at det er vigtigt, at man får sociale regler ind i arbejdet med, hvordan globaliseringen skal foregå, men også krav til, hvad der miljømæssigt er forudsætningen for samhandelen mellem landene.

Jeg vil også godt understrege, at FN jo er en helt afgørende global aktør, og jeg synes, at der de sidste 4-5 år har været nogle bekymrende tendenser i de store lande til at svække FN's mulighed for at være verdenssamfundets moralske samvittighed. Der tror jeg, det er vigtigt at støtte op bag FN.

Statsminister **Geir H. Haarde**:
President! Ærede forsamling! La meg begynne med å gratulere Nordisk Råd med dette vellykkede toppmøtet og med å ha valgt Norden som global vinnerregion som tema for denne livlige debatten her i dag. Det er nemlig en riktig tanke å se globaliseringen som en utfordring og en sjanse for Norden, og ikke en trussel. Spørsmålet er kanskje ikke å dele nasjoner opp i vinnere og tapere, som noen har vært inne på her i ettermiddag, men heller forsøke å skape det som på moderne skandinavisk kalles en vinn-vinn-situasjon for alle, akkurat som Jens Stoltenberg mente. Er Ole Stavad i salen? – Nei. Men innen han kommer med en replikk for å spørre om min holdning til et nordisk globaliseringsråd, vil jeg svare på forhånd og si at jeg synes det er en interessant tanke å studere.

Den ansette nasjonaløkonomen Dr. Michael Porter, president for World Economic Forum, som utgir Global Competitiveness Report, har viet en del tanker til et lands konkurranseevne. En av de tingene som Porter understreker, er at hvis et land skal kunne gjøre seg gjeldende i det globale konkurransemiljøet, må det til enhver tid prøve å finne hvor dets styrke og kompetanse ligger og fokusere på nettopp disse områdene, utforme en strategi og ha langsiktige målsettinger for øye. Akkurat som i det private næringsliv må landene analysere sin styrkeposisjon og være klar over hvor de står før kursen settes.

Det er interessant å betrakte konklusjonene i rapporten "Norden som en global vinnerregion" i lys av dette. Det som gjelder for de enkelte land, kan naturligvis også gjelde for regioner, særlig regioner som består av land med små befolkninger, slik de nordiske land unektelig gjør, selv om noen av dem er mindre enn andre.

Så er det nærliggende å spørre hvor Nordens styrke ligger, hvilke elementer det er vi særlig skal pleie for å øke Nordens konkurranseevne. Indikatorrapporten for en bærekraftig utvikling i de nordiske land, som vi fikk tilsendt før dette møtet, skal gi en indikasjon på hvorvidt samfunnsutviklingen i Norden går i en bærekraftig retning eller ikke. Det er nyttig å kikke i en slik rapport, for man blir lett hjemmeblind og makter ikke alltid å stille seg utenfor og se på de nærmeste omgivelsene på en objektiv måte. I denne rapporten kan vi blant annet lese at bruttonasjonalproduktet i hele Norden har hatt en jevn stigning i perioden fra 1995 til 2004, og at den økonomiske veksten har vært høyere enn i de 15 EU-landene man sammenlignet med. Vi kan også lese at det gjennomsnittlige antall fødsler per 100 kvinner i perioden fra 1990 til 2002 lå betydelige høyere enn gjennomsnittet for de 15 EU-landene. Den forventede levealderen har hatt en jevn stigning i denne perioden. Det samme gjelder for arbeidsproduktiviteten. Investeringene i forskning og utvikling har steget sterkt, og nestene alle landene ligger et godt stykke over de tolv EU-landene man sammenligner med.

I tillegg vil jeg nevne at alle landene har gjort en stor innsats for å skape så gode forutsetninger for det private næringsliv som mulig. Det er en kjensgjerning at vi i Norden har en sterk demokratisk tradisjon, lav maktdistanse og relativt høy toleranse. Likeledes at standarden på våre helse-, sosial- og skolesystemer er høy. Vi må heller ikke glemme at vi scorer høyest i verden når det gjelder likestilling mellom menn og kvinner. Det hersker tillit i samfunnet og i samarbeidet mellom våre land – alt dette som vi i det islandske formannskapsprogrammet for 2004 kalte: Nordens ressurser. Nordens viktigste styrke – samfunnsformen og Nordens kraftfulle og kompetente befolkning.

Det viser seg at mennesker har en større tilbøyelighet til å tore ta initiativ og være innovative når de har den trygghet som våre velferdssystemer gir. Det er derfor innlysende at den moderate modell som vi i Norden tillemper med en markedøkonomi som går hånd i hånd med et humant og godt utbygd velferdssystem og miljøbeskyttelse, ikke er en politisk og økonomisk motsetning, men snarere et verdifullt aktivum – en av våre mest verdifulle styrker. Det betyr likevel ikke at vi ikke kan gjøre det bedre, for det ligger saktens mye i påstanden om at det nettopp er styrken og kompetansen som vi bør satse på for å øke konkurranseevnen globalt. Jeg er overhodet ikke i tvil om at de nordiske landene står sterkere i den globale konkurransen når vi står sammen enn hver for oss. Denne konkurransen er hard, ikke bare når det gjelder produksjon og salg av varer og tjenester. I dag konkurrerer vi også om viten og spisskunnskaper, eller med andre ord: høyt utdannede mennesker. Det skal være ettertraktet for dem å bo og arbeide i Norden.

Jeg er overbevist om at Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd vil kunne spille en viktig rolle når det gjelder å øke Nordens konkurransekraft. Det kreves imidlertid at vi har mot til å prioritere og til å konsentrere innsatsen om de områder som gir maksimale resultater. Allerede i dag kan man nevne viktige eksempler på samarbeid som nettopp går i den retning, både innenfor utdannelse, forskning og innovasjon, og ikke å forglemme arbeidet med å få bort grensehindringer.

Jeg ser det som naturlig at man i Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd følger opp denne debatten og kommer fram med konkrete forslag til en form for strategi som skal styrke Norden i den globale konkurransen. Vi vil alle at Norden skal bli en global vinnerregion.

Outi Ojala (den venstresosialistiske grønne gruppen, vänst):
(065) Herra presidentti! Oli erittäin mielenkiintoista kuulla Islannin pääministerin arvio näistä haasteista. Itse asiassa tuntuu siltä, että aika monista haasteista olemme samaa mieltä.

Täällä puhuttiin, että meistä tulee tällainen kilpailukykyinen voittaja-alue, mutta me olemme sitä jo maailman silmissä.

Syyskuun 27. päivänä Washington Post analysoi Yhdysvaltojen kilpailukyvyn laskemista kirjoituksessaan "No longer number one, and no wonder" eli "Ei enää numero yksi, eikä mikään ihme".

Artikkelissa nimenomaan arvioitiin sitä, miten Yhdysvaltain sijoitus on laskenut, kun tullaan kilpailukykyyn. Nyt nimenomaan Pohjoismaat on nostettu malliesimerkiksi siitä, miten asioita pitäisi hoitaa.

Jos nyt todella olemme niin ylpeitä pohjoismaisesta mallistamme, haluaisin kyllä varoittaa kaikkia pääministereitä lähtemästä sellaiseen seikkailuun, jossa nimenomaan halutaan, että tavalliset ihmiset rahoittavat itse eläkkeensä ja terveydenhoitonsa. Me olemme todellakin kilpailukykyisiä. Nyt on kysymys siitä, säilytämmekö tämän kilpailukyvyn.

***Outi Ojalas tale i svensk oversettelse**:*
Herr president! Det var väldigt intressant att höra den isländska statsministerns bedömning av dessa utmaningar. I själva verket känns det som om vi är av samma åsikt beträffande rätt många utmaningar. Det har nämnts här att vi skall bli en konkurrenskraftig vinnarregion, men i världens ögon har vi redan uppnått detta.

Den 27 september analyserade Washington Post nedgången i USA:s konkurrenskraft i artikeln "No longer number one, and no wonder" (Inte längre nummer ett – inget att undra över).

I artikeln reflekterades särskilt över varför USA:s konkurrenskraft försämrats. Nu har Norden blivit ett typexempel på hur saker ska skötas.

Ifall vi verkligen är så stolta över den nordiska modellen, skulle jag vilja avråda alla statsministrar från att gå med på ett sådant äventyr där man uttryckligen vill att vanliga människor själva ska finansiera pensionen och hälsovårdskostnaderna. Vi är verkligen konkurrenskraftiga. Nu gäller frågan om vi lyckas behålla konkurrenskraften.

Statsminister **Geir H. Haarde**:
President! Det finnes sikkert mye å replisere på etter denne brede kommentar, men jeg vil gjerne si at det som er viktig i denne situasjonen, når vi tenker på konkurransevnen til de nordiske landene, selvfølgelig er to ting: Det er for det første å lage omgivelsene til næringslivet slik at de kan bli konkurransedyktige, og slik at de kan konkurrere med den øvrige verden på en måte som gir utbytte og inntekter til samfunnet. Det andre er selvfølgelig at vi driver med forskning og vitenskap, og utdanning av de unge i vårt samfunn, slik at også de kan bidra når den tid kommer at de har vokst opp. Dette er egentlig ting som vi ikke behøver å diskutere så veldig mye. Dette er formål som vi sikkert kan være relativt enige om. Men det er ikke nok å ha gode formål, man må også ha gode metoder for å nå dem.

Sven Erik Österberg, det största oppinionspartiet i Sverige (s):
Herr president! Mycket har sagts här i dag om globaliseringen. Det sägs ju väldigt ofta att vi lever i en globaliserad värld – ett slitet uttryck som vi tar till oss. Men frågan är: Känner alla i våra länder, känner våra befolkningar, till vad detta egentligen står för?

Häri ligger en enorm retorisk uppgift för alla oss som har ett politiskt uppdrag, för alla oss som är verksamma och som är med i utvecklingen och utvecklar våra länder i den riktning som vi vill att det ska gå.

Jag brukar prata om det här på mina möten när jag reser runt i landet på olika sätt. Ofta möts jag av diskussionen, framför allt från äldre, från pensionärer, som säger att det var bättre förr. Jag brukar då ge repliken: Ofta beror det på att ni kanske mådde bättre förr, för det var väl egentligen inte bättre förr om man jämför och går tillbaka i tiden. Man kan gå till sin egen barndom och till sin egen uppväxt. Man vet ju hur samhället såg ut och hur det då fungerade.
Det här med globalisering är ingenting vi väljer eller någonting som vi säger att vi vill vara med eller som vi säger att vi inte ska vara med i, utan det här är en förutsättning som gäller

i hela världen. Det där måste vi anpassa oss till och se till att vi klarar den konkurrens ute i världen som vi ställs inför; detta för att vi ska kunna sälja våra produkter och få in våra intäkter så att vi kan bevara vår välfärd.

Det är här jag tycker att den nordiska modellen så väl kommer in. Många före mig har sagt här i dag att den fungerar väldigt väl. Det ser vi på många sätt, tycker jag, i alla undersökningar – det kan vara från OECD, EU eller FN. Nästan som regel placerar sig de nordiska länderna i topp när det gäller sysselsättning, låg barndödlighet, investeringsklimat och så vidare. Då kan vi säga att den modellen har gett en trygghet. Det är väl precis det som vi också måste ge våra invånare om vi ska möta globaliseringen utan att detta möts av rädsla bland befolkningen som kan säga: Jag är rädd för att förlora mitt jobb, för att det försvinner till något annat land.

Ja, det kommer att hända; det vet vi. Det är fler jobb som kommer att försvinna. Där måste vi överbrygga tills man går till nästa jobb eller kanske till en utbildning som gör att man kan få ett bättre eller ett annat jobb som finns kvar i vårt land.

Det är klart att våra system i tiden mellan de här jobben eller mellan studierna och nästa jobb måste fungera på ett sådant sätt att man också kan känna trygghet och veta att ens värld inte slås sönder, inte slås i spillor för att det här händer. Jag ska veta att jag kan gå in i det här, att globaliseringen inte är farlig för mig utan kanske också ger mig en möjlighet.

Där tror jag att det finns väldigt mycket att peka på när det gäller den nordiska modellen. Men detta betyder inte att den inte ska reformeras, att den inte ändras. Det är klart att det kommer att ske under åren precis som det nu är. I många av våra länder har pensionssystemet reformerats. Sverige har gjort det. Men det är klart att vi, om vi tittar framåt, kommer att diskutera framtida pensioner, kanske både nivåer och pensionsåldrar. De som i dag går i pension och som oftast börjat jobba vid 14 års ålder har ett långt arbetsliv bakom sig. Våra ungdomar i dag kommer kanske ut på arbetsmarknaden när de är 28–30 år. Det vore väl konstigt om man inte skulle ha en diskussion om slutet av arbetslivet – att det kanske skulle vara längre för den generation som kommer. Det är väl med den öppenheten man också måste se på den nordiska modellen för att anamma det här.

Jag tror att det finns stor anledning för våra länder att fördjupa det nordiska samarbetet. Vi kan dra erfarenheter av varandra. Som någon sade här: Någon prövar någonting. Man kan se hur det fungerar. Kanske kan det vara någonting också för oss, er eller någon annan att också se hur det är. Jag tror att det samarbetet också är väldigt viktigt för att kunna möta globaliseringen. Vi vet att vi för vissa saker måste hjälpas åt för att kunna klara också den konkurrens vi utsätts för.

Till sist skulle jag vilja peka på några andra saker. Gränsproblem har diskuterats. Det är inga problem längre att fysiskt passera våra gränser. Det klarade vi av för ganska länge sedan, för drygt 50 år sedan eller någonting sådant. Men vi ser också att människor bor och jobbar i våra olika länder. Uppe i Haparanda gäller det mellan Sverige och Finland. Jag ser det även i Oslo-regionen mellan Sverige och Norge. Också i den här regionen, i Malmö-Köpenhamnsregionen – ser vi det.

Det här fungerar naturligtvis, men vi ser också att våra system inte alltid fungerar. Det ställer till trassel i vardagen för människor. Jag tycker att det är en viktig uppgift för oss att faktiskt intensifiera arbetet när det gäller de problem som finns här. Det är väl ingen i denna sal som tror att rörligheten på arbetsmarknaden och rörligheten mellan våra länder, i våra gränsregioner, skulle minska. Naturligtvis kommer det här i stället att öka dels som ett led i globaliseringen, dels som en allmän rörlighet på arbetsmarknaden. Detta tycker jag att vi måste ta till oss. Vi måste se till att det fungerar samt underlätta för de människor som bor i den här regionen så att den nordiska modellen också fungerar mellan de nordiska länderna när man blir sjuk, när man blir arbetslös eller när man är föräldraledig. Vi vet ju i dag att problem uppstår. Mera samarbete mellan de nordiska länderna är därför den devis jag skulle vilja uttrycka här i dag.

Vicelandsstyreformand **Josef Motzfeldt**:
Hr. formand! Tak for invitationen til debatten i dag. Landsstyret forstår, at der er et ønske om at fokusere dagens diskussion på vinderudviklingen af den nordiske velfærdsmodel. Ser vi på denne diskussion med grønlandsk optik, er der nogle grundlæggende ting, der gør, at vi ikke passer nøjagtig ind i karakteristikken af "den nordiske model". Den nordiske model er udviklet i de skandinaviske lande i mere end hundrede år. Det har været en periode, hvor de nordiske lande har udviklet deres repræsentative demokratier, og klassekampen har gennem historien været et vigtigt element i samfundenes politiske dynamik og udvikling. Inden for de sidste 100 år har to af de nordiske lande således opnået deres selvstændighed.

I Grønland har moderniseringsperioden haft kortere tid, og selvstændigheden er et mål, som kræver engagement for at blive opfyldt. Selvstændighed kræver ikke praktisk-økonomisk omstilling af samfundet alene, men også en mental omstilling hos den enkelte borger. Vi skal have rystet det mentale koloniale åg af vores skuldre, således at vi kan frigøre det initiativ og den vilje til overlevelse, som har karakteriseret det grønlandske folk også helt tilbage før koloniseringen.

Rapporten om Norden som global vinderregion peger på, at grundlaget for et velfærdssamfund er viden og uddannelse; uddannelse, der vel at mærke skal blive den brede befolkning til del. Det er præcis den samme tankegang, der udgør landsstyrets dagsorden, med hovedtemaer som uddannelse, sundhed og udvikling.

I nordisk perspektiv er vores udgangspunkt atypisk. Ved starten af hjemmestyret for 27-28 år siden, i 1979, var lærerseminariet i Nuuk den eneste institution, vi havde for højere uddannelse. I dag har vi fem gymnasiale uddannelsesinstitutioner, et universitet og Grønlands Naturinstitut. Hertil kommer den historiske forskning, som udføres i tilknytning til vores nationalmuseum og -arkiv.

Vores tilknytning til den nordiske samfundsmodel finder vi først og fremmest i den måde, vi bygger samfundet på i solidaritet mellem generationerne og i solidariteten mellem de aktive i samfundet og de borgere, som er ude af stand til at sørge for deres eget underhold.

En af de sektorer, der skal bære fremtidens Grønland, er servicesektoren, og her tænkes særlig på turistsektoren. Vores natur og miljø rummer et enormt potentiale for turistmæssige oplevelser af næsten enhver art. Denne udvikling beror på, at det rene miljø, som turisten efterspørger, kan opretholdes. Vi arbejder til stadighed på at leve op til den bæredygtige udvikling, men her kan Norden ikke stå alene. Det kræver vilje i hele verden til at spille med.

I dag er det ikke et spørgsmål om, hvorvidt vi får global opvarmning. I dag er det et spørgsmål om, hvordan vi tilpasser os klimaændringerne og samtidig iværksætter politiske beslutninger, der virker i den rigtige retning. I Grønland har vi betydelige energireserver i endnu ikke udnyttede vandkraftpotentialer, som kan danne grundlag for eksempelvis brintproduktion. Også internationalt er landsstyret aktivt i kampen for et bedre miljø. Dette sker både i nordisk sammenhæng, i Arktisk Råd og FN-regi. Hertil kommer, at landsstyret i FN også lægger stor vægt på det vigtige spørgsmål om menneskerettigheder, herunder særlig de oprindelige folks rettigheder.

Den nordiske udredning peger på, at det er karakteristisk for den nordiske borger, at han eller hun har en antiautoritær holdning, og at der ikke er stor afstand til magthaverne. Samtidig er der en god debatkultur, og der er tradition for at inddrage borgerne i løsningen af de opgaver, samfundet stiller. Også på dette område mener jeg, at vi står over for nogle udfordringer, der adskiller sig fra det øvrige Norden.

Kort fortalt har vi fra tidernes morgen skullet sørge for alting selv. Derefter fik vi en periode, hvor vi koncentrerede os om de levende ressourcer, først og fremmest fisk til eksport, mens vi lod andre bygge husene til dem, som fiskede. Nu er vi kommet dertil, at vi ønsker at skabe et sammenhængende samfund, hvor vi i princippet kan løse opgaverne selv.

Hr. formand, selvstændighed og selvstændig deltagelse i det nordiske samarbejde har siden sidste års session været et tema, der har optaget diskussionerne i både råd og ministerråd, i særlig grad i de selvstyrende lande. For os har debatten i både Landstinget og landsstyret foreløbig ført til den konklusion, at vi synes, at det ville være naturligt, om vi fik en egen delegation her i rådet.

Når det gælder Nordisk Ministerråd, ønsker vi fremover at deltage i afstemninger om spørgsmål, som vi har hjemtaget til forvaltning i vores eget politiske system. Som det er nu, kan vi i henhold til Helsingforsaftalens artikel 63 efterfølgende beslutte, at vi vil omfattes af de beslutninger, som de nordiske lande allerede har vedtaget. Denne fremgangsmåde er selvfølgelig ikke acceptabel i dagens nordiske samarbejde. I dag ønsker vi at deltage som ligestillede partnere i de politiske beslutninger, når de træffes i det nordiske samarbejde. Tak, hr. formand.

Statsminister **Anders Fogh Rasmussen**:
Tak hr. Præsident! Allerførst vil jeg gerne takke Nordisk Råds Præsidium for at have organiseret denne meget vigtige debat om Norden som global vinderregion. Det er et velvalgt tema, for det handler om at sikre velstand og velfærd i fremtiden.

For at gøre Norden til en global vinderregion skal vi tage udgangspunkt i det, der er Nordens styrkepositioner. Landene er forskellige, men vi er alle stærke, og det, der i hvert fald er med til at gøre Danmark stærkt, er det, vi kalder *flexicuritymodellen*, som vel også i varianter findes i de øvrige nordiske lande: et meget liberalt arbejdsmarked med betydelig fleksibilitet, hvor arbejdsgiverne har frihed til at hyre og fyre medarbejdere, men hvor der til gengæld er en betydelig social sikkerhed for dem, der i en periode bliver arbejdsløse.

Man kan også sige det på følgende måde: Vi beskytter ikke jobbet, men vi beskytter indtægten. Paradoksalt nok betyder det så netop, at der bliver større tryghed i beskæftigelsen, i ansættelsen, for vi har rekordhøj beskæftigelse, og vi har meget, meget lav ledighed.

Vi har meget, meget høj mobilitet på arbejdsmarkedet. En tredjedel af den danske arbejdsstyrke skifter job i løbet af et år. Der bliver nedlagt arbejdspladser, men der er oprettet mange flere nye arbejdspladser, og vi har en meget stærk konkurrenceevne.

Det er en styrkeposition, som vi bør udnytte, men samtidig skal vi være parate til at forny vores velfærdsmodel. Den store udfordring i de kommende år bliver at få alle med, at undgå, at der er mennesker, der – måske permanent – bliver udstødt fra arbejdsmarkedet. Vi skal have det, vi kalder det inklusive samfund. Vi skal sørge for, at også de mest udsatte grupper får en chance, blandt andet gennem bedre uddannelse til alle. Så ikke blot skal vi sørge for stærkere konkurrencekraft, vi skal også sørge for en stærkere sammenhængskraft i vores samfund. Vi skal samtidig forberede vores samfund til, at der bliver stadig flere ældre.

En anden styrke er, at vi har effektive offentlige institutioner, og at der i befolkningen er tillid til de offentlige institutioner.

Endelig er det en styrke i de nordiske samfund, at befolkningerne generelt set er meget kreative, er omstillingsparate, og at der er en meget kort afstand i beslutningsprocesserne. Det gør os fleksible, og det gør os hurtige til at træffe de nødvendige beslutninger. Hvis vi skal gøre Norden til en global vinderregion, skal vi udnytte vores fælles styrke gennem en fælles strategi.

Jeg vil her pege på fem punkter; der kunne være mange flere, men lad mig blot pege på følgende:

For det første skal vi selvfølgelig sikre mobilitet i Norden ved at fjerne grænsehindringer – altså hindringer for fri bevægelighed over grænserne. Meget er sket, men der er endnu meget mere at gøre.

For det andet bør vi samarbejde langt stærkere om forskning og innovation, ikke mindst inden for energi og miljø, hvor de nordiske lande har spidskompetencer. Vi kan gøre det med udgangspunkt i de eksisterende institutioner – NordForsk og Nordisk InnovationsCenter – men lad os dog sætte det mål, at Norden skal være hjemsted for forskning, test, demonstration, forsøg og udvikling inden for energi og miljø.
Et tredje punkt er at forstærke vort næringsliv gennem klynger – eller *clusters*, som det hedder på udenlandsk – som eksempelvis Øresundsregionen, hvor vi har etableret det, vi kalder Medicon Valley. Vi ved af erfaring, at det styrker konkurrencekraften, at industrier, der er beslægtede, også arbejder tæt sammen i samme område i klynger – eller *clusters*.

Et fjerde punkt, som jeg synes vi skal overveje nøje, er, hvorledes vi bliver bedre til fælles markedsføring af Norden. Vi er forskellige i Norden, vi konkurrerer med hinanden, men der er altså en række punkter, hvor vi godt i højere grad kunne være fælles om markedsfremstød.

Det fører mig så endelig frem til det femte punkt, som også har været debatteret i dag: Hvordan kommer vi nu videre? Spørgsmålet om, hvorvidt vi skulle etablere et nordisk globaliseringsråd, har været rejst. Vi har gode erfaringer i Danmark med et globaliseringsråd, som jeg selv stod i spidsen for. Så i den forstand vil jeg på den ene side ikke afvise, at det kunne man også gøre på nordisk plan. På den anden side vil jeg sige, at jeg tror, at der er brug for handling nu, altså for at tage de politiske beslutninger nu. Vi har rapporten "Norden som global vinderregion", vi har i dag haft alle tiders debat, en rigtig god og positiv debat, så nu synes jeg, at vi skal bringe det til politisk beslutning.

Derfor vil mit forslag, efter at have lyttet til debatten i dag, være, at samarbejdsministrene tager denne sag op på næste møde, som finder sted i december, at samarbejdsministrene bringer sagen videre til næste statsministermøde under finsk formandskab. For én ting kan vi lige så godt se i øjnene: Hvis det her skal lykkes, er statsministrene nødt til at engagere sig i det, for meget går på tværs af ressort og sektorer. Så kan samarbejdsministrene også dér overveje, om en mulig model er etablering af et globaliseringsråd på nordisk plan. Men man skal også passe på ikke at danne for mange nye institutioner, for vi har allerede mange institutioner, og jeg tror faktisk, at tiden nu er inde til at træffe beslutninger.

Jeg kunne godt se det her for mig som visionen om, hvad Nordisk Råd kunne udvikle sig til: at sætte sig i spidsen for at gøre Norden til en global vinderregion. For skal vi engagere unge mennesker i det nordiske samarbejde i de kommende år, skal der være et konkret indhold, og det tror jeg vi er kommet til nu.

Monica Green (den sosialdemokratiske gruppen, s):
Herr president! Först vill jag säga att det var roligt att Helle Thorning-Schmidt kallades för svensk partiledare. Vi vill ju ha en kvinnlig partiledare snart i Sverige. Jag hoppas på det.

Men det var inte det jag begärde ordet för. Vi har konstaterat här i dag att vi i Norden är en global vinnarregion och att vi har det ganska bra, att vi har jobb, tillväxt, välfärd och att tryggheten går hand i hand med det. Jens Stoltenberg berörde tidigare vikten av att ta ansvar för resten av världen och för att ställa upp för dem som har det svårt. Här kommer jag till min fråga när det gäller Danmark.

Hur är det med solidariteten när det gäller att möta dem som kommit hit i flykt från våld och förtryck, från våldtäkter, krig och misär? Det kan ibland uppfattas som om ni har tagit den lätta vägen genom att ställa alltför hårda krav på dem som har kommit hit hellre än att hjälpa och stötta, utbilda och erbjuda jobb, datortek och arbetsmarknadspolitiska program, som vi har i Sverige några månader till.

Vi socialdemokrater tycker att det är viktigare att man gör något när man är arbetslös än att man passivt tar emot en låg ersättning som i sin tur kan leda till kriminalitet och att det blir en ond cirkel. Därför ställer jag min fråga: Ställer ni alltför höga krav på dem som har flytt hit?

Statsminister **Anders Fogh Rasmussen**:
Hr. Præsident! Jeg kan om solidariteten i Danmark sige, at den har det på allerbedste vis. Det er et samfund præget af stærk solidaritet, også når det gælder udlændingepolitikken. Danmark fører asylpolitik fuldstændig i overensstemmelse med internationale konventioner.

Det er rigtigt, at vi har strammet vores lovgivning med henblik på at sikre en bedre integration af indvandrere i Danmark, og siden vi trådte til som regering, er beskæftigelsen blandt indvandrere fra ikke-vestlige lande steget med 20.000 personer. Jeg kan i øvrigt oplyse, at der i samme periode er sket en fordobling af antallet af udlændinge, der har fået opholdstilladelse i Danmark med henblik på at udføre et job eller studere.

Så Danmark er et åbent og udadvendt samfund, samtidig med at Danmark er et stærkt solidarisk samfund.

Steingrímur J. Sigfússon (den venstresosialistiske grønne gruppen, VG):
Hr. Præsident! Jeg er en af dem, der er af den opfattelse, at vi i Norden er nået frem til en ganske god balance mellem det sociale og markedet. Det er en af de store forklaringer på, hvorfor vi med rette kan kalde os for vinderregion.

Det må så være en grundlæggende faktor for den frie åbne markedsøkonomi, som statsminister Anders Fogh Rasmussen åbenbart støtter, at man har frie investeringer: At Norden som sagt bliver et attraktivt område for investeringer.

Så kommer mit spørgsmål til statsminister Anders Fogh Rasmussen: Kan han give os en forklaring på, hvorfor de islandske erhvervs- og finansfolk, som investerer i Danmark, bliver modtaget på den fjendtlige måde, som vi læser om i den danske presse? Hvorfor hilser man ikke mindst interne nordiske investeringer velkommen?

Jeg ved godt, at statsministeren ikke har styr på det, der især siges i pressen. Men han kan måske give os en god forklaring, for han kender jo det danske samfund godt. Hvorfor denne fjendtlige modtagelse?

Statsminister **Anders Fogh Rasmussen**:
Hr. Præsident! Først og fremmest vil jeg gerne slå fast, at islandske investeringer er særdeles velkomne i Danmark ligesom alle andre udenlandske investeringer.

Dernæst må jeg med hensyn til pressen sige, at jeg ikke er i stand til at kontrollere den danske presse. Jeg har heller ikke noget ønske om det. Vi har, som Præsidenten rigtigt anførte, en vidtgående pressefrihed i Danmark, og det synes jeg er godt. Jeg kan så sige, at den omtale, der lige for tiden finder sted af visse islandske investorer i Danmark, ikke adskiller sig så meget fra den omtale, der jævnt hen finder sted af danske politikere.

Marion Pedersen (midtengruppen, V):
Jeg synes som Anders Fogh Rasmussen, at det har været en rigtig god diskussion, vi har haft i dag om emnet. Jeg synes også, det har været utrolig glædeligt, at så mange statsministre og partiledere fra hele Norden har taget en hel dag til at diskutere det her emne med os. Vi vil tage alt, hvad der er blevet sagt, med os i det videre arbejde.

Så vil jeg gerne sige, at jeg synes, at titlen "Norden som global vinderregion" er en rigtig god titel, som vi bør beholde. Nogle synes, det er en dårlig titel, fordi det så signalerer, at der er nogle andre der taber. Sådan ser jeg ikke på det. Jeg mener kun, der er en nummer to og en nummer tre og så videre. Mit synspunkt er, at det kun er i krig og kærlighed, det er dårligt at være nummer to eller nummer tre. I alle andre sammenhænge er jeg overbevist om, at det skærper appetitten hos dem, der ligger længere nede på listen, på at komme op og bide vinderne i haserne. Det tror jeg hele verden kun kan være godt tjent med.

Ole Stavad (den sosialdemokratiske gruppen, S):
Hr. Præsident! Jeg vil godt sige til den danske statsminister, at det, at man griber til handling nu, ikke behøver at forhindre, at det kan være klogt, at man måske også sætter et arbejde i gang, der har lidt mere langsigtede perspektiver. Det synes jeg stadig væk vi skal overveje.

Men når jeg bad om ordet, var det ikke mindst for at sige tak til den danske statsminister. Jeg startede åbningen med at sige, at der ikke skal drages konklusioner af debatten i dag, men jeg mener faktisk, at den danske statsminister drog en række kloge konklusioner, som jeg meget gerne vil tilslutte mig, som jeg mener er operationelle, og som bringer os hurtigt videre i udviklingen af det nordiske samarbejde. Jeg vil specielt gerne takke den danske statsminister for, at den model, der kort blev beskrevet, inddrager statsministrene som de centrale til at sikre, at det tværgående arbejde og samarbejde kommer til at fungere.

Så selv om jeg startede med at sige, vi ikke skulle drage konklusioner, vil jeg i hvert fald gerne tilslutte mig de konklusioner, den danske statsminister lagde op til.

Mogens Jensen (den sosialdemokratiske gruppen, S):
Hr. Præsident! Jeg er glad for, at den danske statsminister gjorde meget ud af at beskrive *flexicuritymodellen*, for i Danmark rejser vi for tiden rundt og beskriver den; det er der måske også andre nordiske lande, der gør. Den indebærer blandt andet, hvilket også statsministeren var inde på, en fleksibel adgang til at få arbejdskraft ind og ud af virksomheden. Derudover er den et stærkt og attraktivt understøttelsessystem, som indebærer, at vi har en arbejdsløshedsunderstøttelse på et ordentligt niveau, og endelig vel også, at vi har et godt organiseret arbejdsmarked.

Jeg ved godt, at statsministeren kun kan tale for Danmark og ikke for andre lande i Europa, så lad mig bare spørge, om statsministeren går i tanker om i Danmark at indføre modeller, hvor vi begynder at operere med at reducere vores dagpengesystem og gøre det mindre attraktivt for mennesker at være organiseret i fagforeninger, blandt andet ved at reducere skattefradraget, hvilket jo er tendenser, der florerer i det øvrige Norden. Er det noget, statsministeren synes er godt? Er det noget, statsministeren overvejer: at vi også skal gå den vej i Danmark?

Statsminister **Anders Fogh Rasmussen**:
Hr. Præsident! Hr. Mogens Jensen har set fuldstændig rigtigt, nemlig at jeg ingen intentioner har om at blande mig i andre landes interne forhold. Jeg kan svare, for så vidt angår Danmark og den danske regerings planer, og den danske regering har ingen planer om at reducere i niveauet for arbejdsløshedsunderstøttelse i Danmark.

Rolf Reikvam (den venstresosialistiske grønne gruppen, SV):
Jens Stoltenberg avsluttet sin tale med tre store utfordringer. Én av utfordringene gjaldt vår evne til å integrere etniske minoriteter i samfunnet. Det er en stor utfordring i tiden framover.

Senere i denne sesjonen skal vi debattere et tema om *Co-existence*. Vi vet at Dansk Folkeparti blant annet kommer til å stemme mot de forslagene – i alle fall blir det sagt at de kommer til å stemme mot de forslagene som ligger der. I begrunnelsen blir det sagt at Dansk Folkeparti mener at Danmark ikke er og ikke skal være et flerkulturelt samfunn. Dansk Folkeparti er ikke det parlamentariske grunnlaget for regjeringen, men den danske regjeringen er avhengig av Dansk Folkeparti i en del sammenhenger.

Mitt spørsmål til Fogh Rasmussen er: Er han enig med Stoltenberg i at en av de store utfordringene er vår evne til å integrere etniske minoriteter både i arbeidslivet og i andre sammenhenger? Og hvis han mener det: Er det ubehagelig å være avhengig av Dansk Folkeparti i en del politiske spørsmål?

Statsminister **Anders Fogh Rasmussen**:
Man kan roligt sige, at vi nu har bevæget os ned på det partipolitiske niveau, men jeg svarer da gerne på spørgsmålet. For jeg er enig i, at det at sikre en god integration absolut er noget afgørende, og det er det også for den danske regering. Vi har haft den succes, at siden vi trådte til som regering, er beskæftigelsen blandt indvandrere med ikke-vestlig baggrund steget, og vi har i øvrigt åbnet det danske samfund for arbejdskraft udefra, så der nu er dobbelt så mange som i 2001, der har opholdstilladelse for at udføre et job eller studere i Danmark, som jeg allerede tidligere har sagt det.

For så vidt angår Dansk Folkepartis politik, må spørgeren stille sine spørgsmål til Dansk Folkeparti. Den danske regering har et udmærket samarbejde med Dansk Folkeparti på en række områder. Det betyder ikke, at vi nødvendigvis er enige med Dansk Folkeparti på alle felter.

Debatten ble avsluttet.
Rådet besluttet å ta Dokument 8 til etterretning.

6. Generaldebatt – Statsministrarnas redogörelse

Dokumentasjon:
- Statsministrarnas redogörelse (Dokument 4)

Statsministrarnas redogörelse (Dokument 4)

Statsminister **Matti Vanhanen**:
Arvoisa puheenjohtaja! Minulla on edellisen erittäin mielenkiintoisen teemakeskustelun jälkeen ilo esitellä Suomen puheenjohtajuusohjelmaa ensi vuodeksi. Jos ette ole vielä ohjelmaa käsiinne saaneet, sitä on 56 painetun sivun edestä tuolla aulassa, mutta hakekaa se vasta puheeni jälkeen.

Ohjelmassa on esipuheen lisäkisi puheenjohtajuuden lähtökohtia ja tavoitteita sisältävä osa, sektoraalinen osa sekä lopussa ministerineuvoston kannalta niin sanottua epävirallista ja muuta yhteistyötä käsittävä osa. Kun tutkitte ns. epävirallista osaa, niin huomaatte, että se käsittää pohjoismaisen yhteistyön kannalta hyvinkin keskeisiä ja virallisia yhteistyön muotoja.

Kuten moni saattoi ennakoida, tavoitteenamme on luoda luonteva yhteys nyt meneillään olevan Suomen EU-puheenjohtajuuden ja Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajuuden välille.

Haluan jo tässä yhteydessä kiittää Norjaa ja sen pääministeri Jens Stoltenbergia onnistuneesta Norjan puheenjohtajuuskauden hoitamisesta. Norja on nostanut esille keskeisiä kysymyksiä kestävään kehitykseen, sosiaaliseen hyvinvointiin ja ympäristöön liittyen. Norjan puheenjohtajuuskauden painopisteet ovat olleet yhteistyö Euroopan lähialueella, pohjoismainen hyvinvointimalli sekä tieto, uudistuminen ja lisäarvon luominen.

Olemme kaikki suunnanneet katseita pohjoisille alueille ja moni meistä pääsi itse Norjan puheenjohtajakauden aikana paikan päälle perehtymään vallitseviin olosuhteisiin ja pohjoisten alueiden haasteisiin. Pääministerit saivat pitää kesäkokouksensa Huippuvuorilla.

Kuten aiemmat puheenjohtajuusohjelmat, niin Suomenkin ohjelma rakentuu sekä jatkuvuudelle että uudistumiselle. Suomen ohjelmaan sisältyy poikkihallinnollisia teemoja, mutta pääasiallisesti ohjelma on sektorikohtainen.

Viittasin jo edellä EU- ja pohjoismaisen puheenjohtajuutemme väliseen yhteyteen. Tosiasia myös on, että Pohjoismaiden välinen neuvonpito ja monenväliset hankkeet kytkeytyvät entistä enemmän eurooppalaisiin yhteistyöpuitteisiin. Pohjoismaat eivät kuitenkaan tavoittele kiinteää blokkia Euroopan unionissa. Sen sijaan Pohjoismaat ovat usein edelläkävijöitä ja vahvistavat esmerkillään eurooppalaisia hankkeita.

Suomen tavoitteena puheenjohtajakaudellaan on lähentää edelleen Pohjoismaiden ministerineuvoston linjauksia Euroopan unionin tavoitteiden suuntaan. Mielestäni on luonnollista, että Pohjoismaiden ministerineuvostossa näkyvät eurooppalaisessa päiväjärjestyksessä olevat kysymykset. EU:n ja Euroopan talousaluetta koskevissa ratkaisuissa korostamme erityisesti Pohjoismaiden välistä tietoista ja ennakoivaa yhteistyötä.

Arvoisa puheenjohtaja! Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajamaana vuonna 2007 vastuullamme on ministerineuvoston toiminnan johtaminen. Tämä tapahtuu pääasiassa yhteistyöministereiden ja yhteistyökomitean tasoilla sekä myös kymmenessä muussa sektorikohtaisessa ministerineuvostossa ja niiden alaisissa virkamieskomiteoissa. Tulemme myös organisoimaan lukuisia seminaareja ja muita vastaavia tapahtumia.

Puheenjohtajuusvuotemme rakentuu puheenjohtajuusohjelmalle, jolnka teema on "Mahdollisuuksien Pohjoismaat – Lähellä sinua". Haluamme kaudellamme vahvistaa Pohjolan mahdollisuuksia vastata globalisaation haasteisiin. Samalla pyrimme lisäämään ihmisten luottamusta pohjoismaisen kansalaisyhteiskunnan toimivuutta ja ns. pohjoismaista mallia kohtaan.

Korostamme edelleen Pohjolan kilpailukykyä ja hyvinvoinnin kehittämisen merkitystä. Erityistä huomiota kiinnitämme tytkimusyhteistyöhön ja innovaatioihin Pohjolan elinkeinoelämän toimintaedellytysten vahvistajina.

Suomi nostaa puheenjohtajakaudella esille niin ikään keskeiset hyvinvointitekijät, kuten koulutus-, kulttuuri- sekä sosiaali- ja terveyspalvelut ja tukee ministerineuvoston puitteissa niiden kehittämistä. Pohjoismaiden tasa-arvotavoitteita pidetään yllä niin Pohjolassa kuin muuallakin. Pyrimme kehittämään Pohjoismaiden erityispiirteistä brändiä ja edistämään tämän brändin näkyvyyttä maailmalla.

Pohjoisen ulottuvuuden poliktiikan puitteissa ja uuden kehysasiakirjan pohjalta tulemme kiinnittämään huomiota ympäristö- sekä sosiaali- ja terveysalan haasteisiin. Pohjoisen ulottuvuuden politiikka on vahvistumassa tänä syksynä Euroopan unionin, Venäjän, Norjan ja Islannin yhteiseksi politiikaksi.

Suomi vauhdittaa lisäksi ministerineuvoston Venäjä- ja Baltia-ohjelmien puitteissa kansalaisten ja viranomaisten yhteistyötä lähialueillamme.

Erityistä huomiota kohdistamme Itämeren tilaan ja Itämerta koskevan tutkimusyhteistyön tiivistämiseen. Haluamme vahvistaa erityisesti merenkulun turvallisuuteen liittyviä hankkeita.

Ympäristökumppanuuden puitteissa huomiota kiinnitetään ympäristö- ja ydinturvakysymyksiin. Suurten hankkeiden lisäksi pyritään edistämään myös pieniä ja keskisuuria kunnallisia ympäristö- ja energiatehokkuushankkeita.

Pohjoisen ulottuvuuden sosiaali- ja terveyskumppanuuden merkeissä pyritään tarttuvien tautien ja elintapasairauksien torjuntaan sekä sosiaalisten ongelmien vähentämiseen lähialueilla.

Arvoisa puheenjohtaja! Ohjelmassa otetaan huomioon Suomen samanaikainen puheenjohtajuus myös Barentsin euroarktisessa neuvostossa sekä arktinen yhteistyö erityisesti kansainvälisen polaarivuoden 2007 – 2008 merkeissä. Kaudellamme kehitetään ja vahvistetaan myös pohjoismaista energiapolitiikkaa kansainvälisen energiapolitiikan nopeiden muutosten ja EU:n asettamien tavoitteiden puitteissa. Samalla osallistutaan Pohjolan monitahoisen viitekehyksen puitteissa kansainväliseen ilmastokeskusteluun.

Keskeistä ohjelmassa on myös halu jatkaa rajaesteiden poistamiseen tähtäävää prosessia sekä edistää Pohjoismaiden kansalaisten liikkuvuutta. Erityisen huomion kohteena ovat nuoret ja opiskelijat. Lapsi- ja nuorisonäkökulma integroidaan ministerineuvoston toimintaan horisontaalisesti uuden lapsi- ja nuorisoyhteistyön strategian mukaisesti. Tarkoituksena on kehittää mm. pohjoismaista nuorisotiedotusta.

Suomi tulee lisäksi aluepoliittisessa yhteistyössä kiinnittämään huomiota mm. alueelliseen kilpailukykyyn ja innovaatiotoimintaan, väestön peruspalvelujen turvaamiseen sekä pohjoisen ulottuvuuden kehittämiseen alueellista yhteistyötä vahvistamalla.

Ohjelman mukaisesti pyrimme tehostamaan pohjoismaista yhteistyötä ja parantamaan Pohjolan asukkaiden vaikutusmahdollisuuksia ja kiinnostusta Pohjoismaiden ministerineuvostoa kohtaan. Yhteistyötä tuodaan lähemmäksi myös suomalaisia käyttämällä ensi vuoden aikana ulkoministeriön tiedotuspisteitä eri puolilla Suomea kansalaistapaamisiin, joita tullaan järjestämään 20 paikkakunnalla.

Arvoisa puheenjohtaja! Suomen puheenjohtajuuskaudelle 2007 valmisteltu Pohjoismaiden ministerineuvoston strategisiin pitkän ajanjakson linjauksiin ja aikaisempiin päätöksiin perustuva budjetti yltää suurin piirtein samaan kuin tänä vuonna eli lähes 840 milj. Tanskan kruunuun. Ministerineuvoston budjettia on pyritty kehittämään siten, että tilaa jää enemmän poliittisille prioriteeteille ja Pohjoismaiden neuvoston näkemyksille.

Puheenjohtajamaan aloitteisiin kohdistetaan noin 10 milj. Tanskan kruunua. Nämä varat jaetaan ministerineuvoston yleisten hankerahoituskriteerien pohjalta. Hankkeiden on oltava toteuttamiskelpoisia, tuotettava selkeästi pohjoismaista hyötyä, ja niiden on perustuttava Suomen puheenjohtajuusohjelmaan ministerineuvostossa.

Olen tyytyväinen, että ministerineuvoston usein vaikeaselkoiseksi koettua budjettia on edellisvuoden rakenneuudistuksen jälkeen pyritty kehittämään ja kehitetään edelleen ulkoasulta-

an selkeämmäksi, avoimemmaksi ja ymmärrettävämmäksi. Budjettia kehitetään myös jatkossa enemmän yhteistyöministereiden poliittisen ohjauksen välineeksi. Yhteistyöministerit ja heidän apunaan korkeiden virkamiesten muodostama yhteistyökomitea määrittelevät sekä yhdessä sihteeristön kanssa toteuttavat konkreettisimmillaan yhteisiä pohjoismaisia ratkaisujamme ja politiikkaa.

Haluankin tässä yhteydessä kiittää sekä yhteistyö- että muita ministereitä, yhteistyökomiteaa ja muita virkamieskomiteoita sekä sihteeristöä panostuksestaan pohjoismaisen lisäarvon tuottamisessa, unohtamatta tietysti sitä arvokasta parlamentaarista yhteistyötä, jota te, hyvät parlamentaarikot, edistätte osaltanne.

Olen varma, että pohjoismainen yhteistyö ottaa jälleen ensi vuonna askeleen eteenpäin. Toivotan teille kaikille hyvää ja tuloksellista yhteistä toimintavuottamme 2007.

Matti Vanhanens tale i svensk oversettelse:
Ärade ordförande! Efter den föregående och synnerligen intressanta temadiskussionen har jag glädjen att presentera Finlands ordförandeskapsprogram för det kommande året. Programmet i tryckt form med bilder omfattar 56 sidor och är tillgängligt på Finlands bord i hallen utanför sessionssalen, men hämta den först efter mitt tal.

Programmet innehåller förordet, utgångspunkter och mål för ordförandeskapet, mål och program per sektor och till slut det som för ministerrådets del utgör så kallat inofficiellt och övrigt samarbete. Då ni läser denna inofficiella del kommer ni att märka att den omfattar samarbetsformer som med tanke på det nordiska samarbetet är synnerligen centrala och officiella.

Så som många av er kunde förutse är vårt mål att skapa en naturlig förbindelse mellan det pågående finska EU-ordförandeskapet och ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet.

I detta sammanhang vill jag tacka Norge och statsminister Jens Stoltenberg för en lyckad ledning av det norska ordförandeskapet. Norge har lyft upp centrala frågor gällande hållbar utveckling, social välfärd och miljö. Norges tyngdpunkter har varit samarbetet med våra europeiska närområden, den nordiska välfärdsmodellen samt kunskap, förnyelse och skapande av nordisk nytta.

Vi alla har blickat mot nordliga områden och många av oss hade redan själva möjligheten att under Norges ordförandeskap personligen bekanta sig med de rådande omständigheterna i och utmaningarna för de nordliga områdena. Statsministrarnas sommarmöte hölls på Spetsbergen.

Finlands ordförandeskapsprogram bygger i enlighet med tidigare program både på kontinuitet och på nyskapande. I det finska programmet finns tvärsektoriella teman inbäddade men i huvudsak är programmet indelat i olika sektorer.

Jag nämnde tidigare sambandet mellan våra EU- och nordiska ordförandeskap. Faktum är även att det nordiska samarbetet och de multilaterala satsningarna förankras allt starkare inom de europeiska samarbetsramarna. De nordiska länderna söker inte något permanent block i EU. Däremot fungerar de nordiska länderna ofta som vägvisare, och förstärker de europeiska initiativen genom att föregå med gott exempel.

Under ordförandeskapet kommer Finland att föra ministerrådets riktlinjer ännu närmare EU:s politiska riktlinjer. Enligt min åsikt är det naturligt att Nordiska ministerrådets dagordning innehåller samma frågor som den europeiska agendan. Finland betonar ett medvetet och förebyggande nordiskt samarbete i EU- och EES-besluten.

Under år 2007 har Finland som ordförandeland i Nordiska ministerrådet ansvaret för ledningen i ministerrådet. Det är huvudsakligen samarbetsministrarna och samarbetskommittén samt de tio ministerråden på olika sektorer och deras ämbetsmannakommittéer, som tar hand om samarbetet. Vi kommer ytterligare att arrangera ett flertal seminarier och andra motsvarande evenemang.

Vårt ordförandeskapsår bygger på programmet med temat "Möjligheternas Norden - nära Dig". Under vårt ordförandeskap strävar vi efter att förstärka Nordens möjligheter att svara

på de globala utmaningarna. Samtidigt försöker vi öka människornas förtroende för medborgarsamhällets funktionsförmåga och den så kallade nordiska modellen.

Vi betonar vidare Nordens konkurrenskraft och vikten av att utveckla välfärden. Uppmärksamhet kommer särskilt att riktas mot både forskningssamarbete och innovationer som förbättrar förutsättningarna för näringslivet i Norden.

Finland kommer också att lyfta fram centrala välfärdsfaktorer såsom utbildning, kultur samt social- och hälsovårdstjänster och kommer inom ramen för Nordiska ministerrådet att stödja utvecklandet av dem. De nordiska jämställdhetsmålen lyfts fram både inom Norden och utanför de egna gränserna. Finland stöder strävandena att utveckla de positiva nordiska särdragen till ett varumärke och främja synligheten av detta varumärke världen över.

Inom ramen för EU:s nordliga dimension och på basis av det nya ramdokumentet kommer vi att fästa uppmärksamheten på utmaningarna inom miljösektorn samt social- och hälsovårdssektorn. Politiken för Den nordliga dimensionen kommer under hösten att utvecklas som en gemensam politik för EU, Ryssland, Norge och Island.

Finland stimulerar inom ramen för ministerrådets program för Ryssland och Baltikum samarbetet mellan medborgare och myndigheter i våra närområden.

Speciell uppmärksamhet kommer man att fästa på Östersjöns tillstånd och intensifiering av forskningssamarbetet kring detta. Dessutom främjas projekt som förbättrar sjösäkerheten inom Östersjö-området.

Inom ramen för partnerskapet i miljöfrågor fästs uppmärksamhet på miljö- och kärnsäkerhetsfrågor. Vid sidan av de stora initiativen kommer även små och medelstora kommunala projekt inom miljö och energieffektivitet att främjas.

Inom ramen för Den nordliga dimensionens partnerskap för hälsa och socialt välbefinnande ämnar man arbeta med att förebygga smittosamma sjukdomar och livsstilssjukdomar samt med att minska sociala problem i närområdena.

I ordförandeprogrammet beaktas såväl Finlands samtidiga ordförandeskap i Barents euroarktiska råd som det arktiska samarbete som sker speciellt i det internationella polaråretsrecken 2007–2008. Under vårt ordförandeskap utvecklas och förstärks även den nordiska energipolitiken inom ramen för de snabba förändringarna i den internationella energipolitiken samt de mål som Europeiska unionen uppställer. Samtidigt engagerar man sig inom den nordiska referensramen i den internationella klimatdebatten.

Ett centralt tema i programmet är att fortsätta processen med att avskaffa gränshinder och främja nordbornas rörlighet. Speciell uppmärksamhet ägnas åt ungdomar och studerande. Barn- och ungdomsperspektivet integreras tvärsektoriellt i ministerrådets verksamhet i enlighet med den nya strategin för barn och unga. Planer finns bland annat på att utveckla nordisk ungdomsinformation.

Vidare kommer Finland att fästa uppmärksamhet inom det regionalpolitiska samarbetet bland annat i regional konkurrenskraft och innovationsverksamhet, i att garantera basservice för befolkningen samt i att utveckla Den nordliga dimensionen genom att förstärka det regionala samarbetet.

Enligt programmet kommer Finland att intensifiera det nordiska samarbetet och förbättra invånarnas påverkansmöjligheter. Målet är också att väcka mer intresse för Nordiska ministerrådet. Även finländarna får möjlighet att komma samarbetet närmare genom medborgarmöten, som kommer att arrangeras på 20 olika orter i utrikesministeriets informationskontor.

Budgeten, som förberetts för Finlands ordförandeskap 2007 på basis av Nordiska ministerrådets strategiska riktlinjer på långt sikt och tidigare beslut – har slutsumman som närmar sig årets budget det vill säga närmare 840 miljoner danska kronor. Man har strävat efter att utveckla ministerrådets budgetering så att den ger mer utrymme för politiska prioriteter och Nordiska rådets synpunkter.

För ordförandelandets initiativ reserverar man cirka tio miljoner danska kronor. Dessa medel fördelas enligt Nordiska ministerrådets allmänna finansieringskriterier för projekt. Projekten

skall vara realiserbara, ge tydlig nordisk nytta och basera sig på Finlands ordförandeskapsprogram i Nordiska ministerrådet.

Det gläder mig att Nordiska ministerrådets budget, som ofta upplevts som kryptisk, efter fjolårets strukturreform har utvecklats och kommer att utvecklas vidare så att den får en tydligare layout, den blir öppnare och mer lättfattlig. Budgeten utvecklas även i fortsättningen så att den blir ett medel för samarbetsministrarnas politiska styrning. Samarbetsministrarna och samarbetskommittén, med högre tjänstemän som assisterar ministrarna, definierar och verkställer tillsammans med sekretariatet konkret våra samnordiska beslut samt genomför vår samnordiska politik.

I detta sammanhang vill jag tacka både samarbetsministrarna och de övriga ministrarna, samarbetskommittén och andra tjänstemannakommittéer samt sekretariatet för er insats i arbetet med att skapa nordisk nytta – utan att för den skull glömma det värdefulla parlamentariska samarbete som ni, ärade parlamentariker, för er del utför.

Jag är säker på att det nordiska samarbetet nästa år tar ännu ett steg framåt och jag vill tillönska er alla ett riktigt gott och resultatrikt verksamhetsår 2007!

Ole Stavad (den sosialdemokratiske gruppen, S):
Jeg lyttede nøje til de prioriteringer, der er blevet nævnt inden for rammen af Den nordlige dimension. Jeg hørte ikke, at den finske statsminister og i øjeblikket EU-formand under prioriteringerne nævnte det, der går under betegnelsen Det arktiske vindue.

Jeg tror, at alle, der beskæftiger sig med området, mener, at det er noget af det måske vigtigste. Derfor ville jeg være glad for et par bemærkninger fra den finske statsminister. Jeg er personligt ikke vidende om, hvorvidt Den nordlige dimension allerede er endelig vedtaget i EU for den nye programperiode.

Så jeg ville være glad, hvis der lige kunne gives nogle bemærkninger om status i forhold til beslutningen i EU.

Statsminister **Matti Vanhanen**:
Herra presidentti! Pohjoinen ulottuvuushan oli liikkeelle lähtiessään alkuaan EU:n politiikkaa suhteessa pohjoisiin lähialueisiinsa. Näinhän se käytännössä määriteltiin.

Nyt olemme pyrkineet neuvottelemaan yhteistyökumppaneiden kanssa siitä, että pohjoisen ulottuvuuden toimintakonsepti muutetaan siten, että se muuttuu unionin, Venäjän ja Islannin yhteiseksi politiikaksi. Tavoittena on, että marraskuun 27. päivä voisimme tämän myös kirjata yhteiseksi sopimukseksi. Tässä suhteessa kehysasiakirjaneuvottelut ovat hyvin pitkällä ja olen hyvin toiveikas tämän osalta.

Tulemme Suomen puheenjohtajakaudella korostamaan hyvin voimakkaasti pohjoisten alueiden politiikan jatkamista. Viittasin siihen puheessani.

Totesin myös sen, että me tulemme olemaan samaan aikaan puheenjohtajana myös Barentsin euroarktisessa neuvostossa ja tulemme rakentamaan linkin näiden puheenjohtajuuksien välille.

Matti Vanhanens tale i svensk oversettelse:
Herr president! I inledningsfasen var Den nordliga dimensionen en del av EU-politiken i förhållande till de nordliga närområdena. Det var så den definierades i praktiken.

Nu har vi strävat efter att förhandla med våra samarbetspartners om att Den nordliga dimensionens verksamhetskoncept ändras så att det omfattar en gemensam politik för unionen, Ryssland och Island. Målet är att vi skall kunna skriva ner detta i ett gemensamt avtal den 27 november. I detta avseende har förhandlingarna om ett nytt ramdokument kommit väldigt långt och jag förhåller mig väldigt förhoppningsfullt till det.

Under Finlands kommande ordförandeskap kommer vi att starkt framhäva de nordliga områdenas politik. Detta hänvisade jag till i mitt tal.

Jag konstaterade också att vi samtidigt kommer att ha ordförandeskapet även i Barents euroarktiska råd och att vi kommer att skapa en länk mellan dessa två ordförandeskap.

Simo Rundgren (midtengruppen, cent):
Herr president! Ett stort tack till statsminister Vanhanen och det finska sekretariatet, som gjort ett mycket grundligt jobb med förberedelserna för nästa år. Det här är ett ambitiöst program som på ett optimistiskt men samtidigt mycket pragmatiskt sätt beskriver hur de nordiska länderna kan samverka och dra nytta av samhörigheten och likheterna mellan våra samhällen. Det behövs mera pragmatiskt och strategiskt tänkande inom det nordiska samarbetet!

Ett viktigt spörsmål som betonas i programmet är att nordisk också betyder nordlig. Vi representerar de nordligaste områdena i Europa, också arktiska områden. Det är vi som är experter på hur man skall göra för att utveckla de här områdena. Vi skall få resten av Europa att uppskatta vår kunskap. I den här frågan måste den nordiska dagordningen understödja det arbetet som utförs på den europeiska nivån för att förstärka de nordligaste områdenas roll i Europa.

En ytterligare kommentar om relationen mellan det europeiska och det nordiska samarbetet: man förespråkar helt korrekt i det finska programmet att det inte finns någon motsättning mellan de här två samarbetsnivåerna. Tvärtom: det kan och bör finnas samarbete både på den europeiska och på den nordiska nivån. Om man ser tillbaka så har de nordiska länderna inom många områden visat vägen för de andra. Det skall vi kunna göra också i fortsättningen. Detta gäller speciellt sådana områden i vilka vi är traditionellt starka, bland annat demokratimodell, miljöskydd, som understöder den frivilliga sektorn, satsningar på innovation och forskning, också sociala innovationer och så vidare. Det är just de här områdena som vi även i fortsättningen måste förstärka och marknadsföra inom Europa och i världen.

Onnittelen tässä myös Pohjoismaiden keskiryhmän puolesta pääministeri Vanhasta siitä, että hän on vakuuttavalla tavalla johtanut Suomen EU-puheenjohtajuutta kuluvan syksyn aikana. Tähänastinen huipentuma on ollut äskettäinen Lahden pääministerikokous, johon myös presidentti Putin Venäjältä on osallistunut. Pohjoismainen pääministeri osoitti, että meillä on mahdollisuus toimia viisaalla diplomatialla sillanrakentajana Euroopan unionin, Pohjoismaiden ja Venäjän välillä.

Pohjoinen ulottuvuus on osoittautunut tärkeäksi ohjelmalliseksi välineeksi, kun rakennetaan yhteyttä Euroopan unionin, Islannin, Norjan ja Venäjän suuntaan. Tätä ohjelmaa käytetään viisaasti yhteistyön, rauhan, ihmisten välisen kanssakäymisen, taloudellisen edistymisen ja ympäristönsuojelun edistämiseen.

Yksi teistä pohjoismaisista pääministereistä, tällä kertaa pääministeri Vanhanen, on tehnyt mielestämme erinomaista työtä nostaen myös Pohjoismaita esiin taitavana poliittisena toimijana ja sillanrakentajana Euroopassa ja maailmassa.

Arvoisa puheenjohtaja! Suomen ohjelmassa on myös otsikko Aluepolitiikka. Totesin aluksi, että olemme Pohjolaa myös maantieteellisesti, ja se myös näkyy tässä ohjelmassa. Pohjoisuus merkitsee ilmaston ja harvan asutuksen suhteen suuria haasteita.

Lopetan puheenvuoroni lukemalla sitaatin sivulta 30, jossa puheenjohtajuusohjelmassa todetaan: "Suomi tulee aluepolitiittisessa yhteistyössä kiinnittänyt huomiota mm. alueelliseen kilpailukykyyn ja innovaatiotoimintaan, väestön peruspalvelujen turvaamiseen sekä pohjoisen ulottuvuuden kehittämiseen alueellista yhteistyötä vahvistamalla."

Simo Rundgrens tale i svensk oversettelse:
Jag gratulerar även på mittengruppens vägnar statsminister Vanhanen för att han på ett övertygande sätt lett Finlands EU-ordförandeskap under hösten. Den stora höjdpunkten var statsministermötet i Lahtis där även Rysslands president Putin deltog. En nordisk statsminister visade att vi med hjälp av klok diplomati kan agera som brobyggare mellan Europeiska unionen, Norden och Ryssland.

Den nordliga dimensionen har visat sig vara ett viktigt programinstrument när man skapar förbindelser med Europeiska unionen, Island, Norge och Ryssland. Detta program utnyttjas

klokt för att gynna samarbete, fred och kontakter mellan människor, ekonomiska framsteg och miljöskydd.

En av de nordiska statsministrarna, denna gång statsminister Vanhanen, har gjort ett utomordentligt arbete genom att även lyfta fram de nordiska länderna som politiska aktörer och brobyggare i Europa och världen.

Ärade ordförande! I Finlands ordförandeskapsprogram finns även rubriken regionalpolitik. I början konstaterade jag att vi är en del av Norden även geografiskt, och detta kan man se även i programmet. Det nordliga innebär stora utmaningar för klimatet och glest bebyggda områden.

Jag avslutar mitt anförande genom att läsa ett citat från sida 30 i ordförandeskapsprogrammet: "Finlands mål för det regionalpolitiska samarbetet är bland annat att främja regional konkurrenskraft och innovation, garantera basservice för befolkningen och utveckla den nordliga dimensionen genom att förstärka det regionala samarbetet."

Kristian Pihl Lorentzen (midtengruppen, V):
Hr. Præsident! Jeg vil starte med at udtrykke min glæde over den debat, vi har haft her i eftermiddag. Jeg mener roligt, vi kan konkludere, at det nordiske topmøde er en succes, og at vi skal forfølge denne model for debatten også ved fremtidige sessioner.

Så vil jeg også gerne kvittere for statsminister Vanhanens tale som udgangspunkt for generaldebatten. Den tale ses at være i rigtig god samklang med det nye principprogram Midtergruppen havde fornøjelsen af at kunne præsentere for pressen i går. I dette nye program, "Norden i den globaliserede verden", præsenterer vi en ny politisk platform, der tager højde for den rivende udvikling, der er sket i Norden og resten af verden i de senere år.

Programmet indeholder nogle klare visioner, der udgør pejlemærker eller fyrtårne, om man vil, for det nordiske samarbejde. For det første skal Norden være en foregangsregion for samarbejdet på tværs af grænserne i Norden. For det andet skal Norden være en foregangsregion for samarbejdet i vores nærområde, det gælder Østersø-regionen, og det gælder det arktiske område. For det tredje skal Norden være en konstruktiv og aktiv nordlig dimension i EU-samarbejdet. Vi har rigtig meget godt at byde på i forhold til resten af Europa, hvis vi sammen fra nordisk og baltisk side formår at formulere nogle fælles mål.

Tiden tillader desværre ikke, at jeg kan uddybe disse visioner yderligere, men der er som sagt mulighed for at læse dem i vores nye program. Som en væsentlig nyskabelse peger vi på, at der er brug for at effektivisere og fokusere det nordiske samarbejde. Interessen for arbejdet i Nordisk Råd er kraftigt dalende i disse år. Det står i skærende kontrast til, at der faktisk i befolkningerne er en betydelig interesse for det nordiske samarbejde. Derfor må vi tage tyren ved hornene og se at få skabt fornyelse af det nordlige samarbejde. Vi er nødt til at satse på nogle færre, men mere synlige projekter, hvor der er resultater for nordiske borgere og nordiske virksomheder. Vi skal turde tage den politiske debat, og vi skal turde prioritere, så er jeg sikker på, at borgerne også vil få interesse på ny.

Så kræver det også lidt politisk selvdisciplin. Når vi har debatter på Nordisk Råds session, er det meget vigtigt, at vi fokuserer på fællesnordiske udfordringer og fællesnordiske løsninger og ikke så meget på det indenrigspolitiske, for hvis vi gør det, er det netop med til at svække interessen for det nordiske samarbejde. Det må ikke ske, for det er det for vigtigt til.

Jón Kristjánsson (midtengruppen, F):
Hr. præsident! Jeg vil nævne ét emne i denne debat: Den nordiske velfærdsmodel har vist, at det er muligt at balancere mellem næringsliv og social tryghed på en effektiv måde. En af de fælles værdier, som Norden er kendt for, og som giver potentiale til at markere sig som en global vinderregion, er ligestilling.

Men i Norden foreligger der også et kontinuerligt arbejde for ligestilling. Socialministeriet i Island har lige i oktober måned offentliggjort en undersøgelse af forskellen på mænds og kvinders løn, det vil sige efter at andre faktorer end køn er blevet sorteret fra. Undersøgelsen, som er en gentagelse af en undersøgelse lavet i 1994, viste, at forskellen på mænds og kvinders løn er omtrent den samme som for 12 år siden, cirka 16 procent. Det er ikke godt nok.

Selv om loven siger, at mænd og kvinder skal have lige løn, så halter kvinderne stadig bagefter. Derfor må vi utrætteligt være opmærksomme på, at loven bliver overholdt.

Ligestilling som en del af den fokus på menneskerettigheder og demokrati, som Norden er kendt for i en global sammenhæng, kræver kontinuerligt arbejde. Det arbejde skal meget gerne gå hurtigere.

Dagfinn Sundsbø (midtengruppen, Sp):
President! Det er så store likheter mellom oss nordiske folk at vi kan lære av de små ulikhetene det er fra tid til annen. Måter ett land løser en oppgave på, kan umiddelbart overføres og brukes som erfaringer i eget lands oppgaveløsning.

Den nordiske likhet kommer tydeligst til uttrykk gjennom det nordiske kultursamarbeidet. Kulturen er limet i det nordiske samarbeidet, sier vi i et nylig framlagt program fra Midtengruppen. Kulturområdet er da også blant de mest fokuserte i det nordiske samarbeidet. Men vi må utvikle det videre og gjerne i et mer sektorovergripende perspektiv.

I Kultur- og utdanningsutvalget har vi tidligere i dag fått presentert Nordisk InnovationsCenters arbeid med kultur og næring, tilbud om deltakelse i et prosjekt hvor kreativ kompetanse fra kulturområdet brukes i økt verdiskaping, og næringsutvikling har resultert i langt flere søknader om deltakelse enn det det er plass til videre. Alle land, og i denne sammenheng også de baltiske land, har meldt seg på i omfattende grad.

Vi ble også fortalt - ganske interessant - hvordan erfaringene fra Roskildefestivalen og de næringsringvirkninger den har gitt for verdiskaping og innovasjon i Danmark, nå blir systematisert i et tilbud til andre festivalarrangører i Norden nettopp for å utvikle kultur i et næringsperspektiv. Her kan vi gjøre mye.

I året som kommer, skal vi også arbeide med et medlemsforslag fremmet av Midtengruppen om kultur og helse. Ikke minst gjennom frivillig sektor har vi et stort potensiale for å styrke det helsefremmende arbeid i Norden. Fysisk aktivitet, sosialt fellesskap i foreningsliv, kreativ utfoldelse i musikk, kor, kunstforeninger - alt er helsefremmende. Sverige har forskning på området. Norge har også det, og også utprøving av tiltak. Vi har rett og slett erfaringer fra ulike land som kan systematiseres, og vi må bli flinkere til å tenke i et sektorovergripende perspektiv, også når det gjelder kulturområdet, og bruke de erfaringer de nordiske land har til å gjøre godt arbeid bedre.

Det blir et spennende år å gå inn i.

Debatten ble avsluttet. Sesjonen ble ajournert til neste dag kl. 09.00.

Onsdag 1. november 2006
Kl. 09.00-18.10

Presidenter:
Outi Ojala (6), Kristian Pihl Lorentzen (7), Sinikka Bohlin (8-9), Rannveig Guðmundsdóttir (10-11)

Outi Ojala overtok ledelsen av forhandlingene.

6. **Generaldebatt – Statsministrarnas redogörelse**
7. **De nordiska samarbetsministrarnas frågetimme**
8. **Utrikesministrarnas redogörelse – Försvarsministrarnas redogörelse**
9. **Co-existence of Civilizations – Civilisationens samexistens**
10. **Bekämpande av människohandel och prostitution**
11. **Nordisk välfärdspolitik**

6. Generaldebatt – Statsministrarnas redogörelse

Endringer i deltagerlisten:
Ragnar Erlandsson erstattes av **Dennis Jansson**, **Hill-Marta Solberg** erstattes av **Gunn Olsen** og **Siv Jensen** erstattes av **Hans Frode Asmyhr** for resten av sesjonen.
Line Barfod erstattes av **Høgni Hoydal** for dagsordenspunkt 6.
Karin Woldseth har forlatt sesjonen.

Rådet besluttet å fastsette deltakerlisten/närvarolistan i overensstemmelse med dette.

Dokumentasjon:
- Statsministrarnas redogörelse (Dokument 4)
- Regeringarnas redogörelse om de självstyrande områdenas ställning i det officiella nordiska samarbetet (Dokument 9)
- Samarbetsministrarnas redogörelse om avskaffandet av gränshinder i Norden
- (Dokument 10)
- Informationsavtaler mellem de nordiske lande i forbindelse med bekæmpelse af grænsehindringer (Fremst. 6/2005)
- Medlemsförslag om arbeidet med grensehindringer (A 1397/næring)

Informationsavtaler mellem de nordiske lande i forbindelse med bekæmpelse af grænsehindringer (Fremst. 6/2005)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at de respektive ministerråd under Nordisk Ministerråd indgår en aftale om informationsudbytte svarende til den indgåede aftale mellem økonomi- og finansministrene som har til formål at forhindre fremkomsten af grænsehindringer de nordiske lande imellem

Samarbeidsminister **Heidi Grande Røys**, redegjørelse om det norske formannsskapsprogrammet 2006:
God morgen, godt folk og gode president! Jeg har avtalt med presidenten at dette ikke er en redegjørelse om de selvstyrte områdene, for den skal komme litt senere i debatten. Som en oppfølging av framleggingen av det finske formannskapet i går, vil jeg starte dagen med å oppsummere den norske formannskapsperioden.

Vi ser fram til å jobbe med det finske formannskapsprogrammet. Det er et spennede program, og slik jeg ser det, er det en naturlig og god forlengelse av det vi har jobbet med i inneværende år.

Vi har fortsatt reformarbeidet i Nordisk Ministerråd i året som har gått. Omleggingen fra 18 til 11 ministerråd er gjennomført på en god måte. I tiden framover skal ministerrådene innenfor sine sektorer prioritere og konsentrere seg om det som er viktigst. Kulturområdet gjennomfører i år en dyptpløyende sektorreform. Den samlede effekten av disse prosessene skal være at vi får et styrket nordisk samarbeid.

På norsk initiativ har vi også fått i gang et reformarbeid når det gjelder budsjettet for ministerrådet, og det vet jeg at mange av parlamentarikerne i salen har etterlyst i mange år. Vi har sett det som helt nødvendig å gjøre budsjettet mer styringsdyktig, åpent og gjennomsiktig, for at en i større grad skal kunne se de politiske prioriteringene som ligger til grunn for budsjettarbeidet. Dette vil forhåpentligvis være klart til budsjettet for 2008. Ellers har vi allerede gjort enkelte tiltak for å gjøre budsjettet mer fleksibelt og egnet til omprioriteringer ved at vi har skapt rom for en vesentlig prioriteringspulje underlagt samarbeidsministrene.

Innenfor Russland-programmet har samarbeidsministrene vedtatt et kunnskapsoppbyggings- og nettverksprogram med en samlet økonomisk ramme på 32 millioner danske kroner. Programmet vil gi rom for at opp mot 500 russere kan ha korte opphold i ett av de nordiske landene, og videre kan spille en rolle i demokratiseringen av sitt eget land, der vi opplever den paradoksale situasjonen at stor økonomisk vekst er kombinert med politiske innstramminger.

Deltakelsen i den nordlige dimensjonen er ført videre. Ministerrådet åpnet i høst kontor i Kaliningrad, som sammen med kontoret i St. Petersburg skal styrke dialogen og samarbeidet med Nordvest-Russland. Samarbeidet med EU og andre nordlige regionale råd – særlig Barentsrådet – har under norsk og også finsk formannskap blitt styrket. Innen sosialpolitikk er det utviklet et samarbeid med det russiske formannskapet i Europarådet. Samarbeidet med NGO-er i Russland og Hviterussland skal økes, og ministerrådet har engasjert seg i demokratiseringen i Hviterussland gjennom blant annet støtte til eksiluniversitetet i Vilnius.

Det nordiske samarbeidet i Arktis er styrket og tilført mer midler, særlig innen forskning.

Samarbeidet i Vest-Norden har også fått et løft ved at bevilgningen til NORA – Nordisk Atlantsamarbeid – har blitt økt. Vest-Norden har nå samlet seg om NORA, som det mest sentrale redskapet i det vestnordiske samarbeidet, og det har vi tatt konsekvensene av ved å tilføre flere ressurser til arbeidet.

Alt dette er i tråd med den første hovedprioriteringen i det norske formannskapsprogrammet, som var å legge vekt på nordområdene.

Mange av oss er opptatt av framtiden til det nordiske arbeidet. Og det norske formannskapet vil gjerne utfordre ungdommen og la ungdommen få en stemme i denne diskusjonen. Vi opprettet derfor et nordisk ungdomspanel, som ett inititativ knyttet til velferdspilaren i formannskapsprogrammet. Panelet er satt sammen av 14 deltakere i alderen 16 til 24 år fra alle de nordiske landene og fra selvstyreområdene. Det nordiske ungdomspanelet skal stimulere til debatt og gi ministerrådet og nasjonale styresmakter i de nordiske landene råd og innspill om hvordan det nordiske samarbeidet og de nordiske velferdsstatene i framtiden bør være innrettet, sett fra ungdommenes ståsted. Vi ser fram til å få de innspillene senere på høsten i år.

Universell utforming og adgang for alle er en viktig side ved den nordiske velferdsmodellen. Fra norsk side har vi tatt en rekke initiativ til prosjekt for å fremme arbeidet knyttet til universell utforming. Jeg er glad for at de nordiske landene vil rette økt oppmerksomhet mot dette spørsmålet, sånn at vi får et tilgjengelig samfunn for alle uavhengig av alder og funksjonsnivå.

Det nettopp avsluttede Velferdsforskningsprogrammet skal brukes for å fremme den nordiske velferdsmodellen. Oppfølgingen vil følge to spor: Informasjonsarbeid, med formidling til både Baltikum og Nordvest-Russland, og igangsetting av et nytt forskningsprogram for å følge området videre.

Jeg kommer tilbake til spørsmålet om grensehinder i en egen innledning senere i dag og en egen innledning om selvstyreområdene. Det blir egne debatter rundt det i form av hvordan det norske formannskapet har fulgt opp de to områdene.

Statsministrarnas redogörelse (Dokument 4)

Dagfinn Høybråten, midtengruppens talsperson:
Jeg vil ta opp en av de mer dramatiske hendelser siden vi sist møttes til sesjon i Nordisk Råd. De nordiske land har blitt dradd inn i en global debatt om forholdet mellom den muslimske kultur og den vestlige kristne kulturkrets.

Danmark og Norge opplevde å få sine ambassader brent i protest mot karikaturtegningene av Muhammed. Norge og Danmark har løst disse debattene på forskjellig måte, og jeg registrerer at Danmark har fått en større offentlig og mer konfronterende debatt enn vi har hatt i Norge.

Selv ble jeg utfordret til å engasjere meg i dialogarbeidet mellom en kristen redaktør og muslimske ledere i Norge, for å finne en løsning begge parter kunne akseptere. Vi lyktes med dette arbeidet, og redaktøren og de islamske ledere kunne stå fram med budskap som tar avstand fra bruk av trusler og vold, en beklagelse over at religiøse følelser kunne være krenket og respekt for ytrings- og trykkefrihet. Uten å kompromittere sine prinsipper eller verdier fant man et felles språk om tilgivelse i de to religioner, og det ble en bro til forsoning.

Skal vi lykkes med integrering av nye folkegrupper i Norden, er det viktig å øke kunnskapen om verdens religioner. Bare gjennom kunnskap og forståelse kan vi hindre konflikter. Et sekulært samfunn som ikke kjenner, eller kanskje til og med fornekter religionens plass i menneskers liv, vil få problemer med å forstå og løse opp i flere kulturkonflikter. En tro er en personlig overbevisning, men religioner har offentlige uttrykk som vi må kjenne til, og som må kunne vises fram i samfunnet. Et viktig budskap fra vår kulturkrets er at alle mennesker er likeverdige. Menneskeverd og kjærlighet til menneskene er utgangspunktet og særpreget. Andre religioner og kulturer har andre særpreg. Det som er viktig med dialog mellom religioner, mellom land og religiøse ledere og mellom det politiske liv og den religiøse sfære, er at det er en forutsetning for at vi kan løse og forebygge konflikter. Religion kan være en del av løsningen, ikke bare en del av problemet.

Den danske statsministeren spissformulerte seg tidligere i år med å si at religion bør ta minst mulig plass i det offentlige rom. Jeg frykter ikke de religiøse uttrykk, men frykter et samfunn som ikke kjenner eller forstår verdensreligionene. Historiske forsøk på å fjerne religionen fra det offentlige rom har ikke lykkes, fordi man i bunn og grunn da overser at mennesket også er et åndsvesen. Derfor er dette en farlig linje som aldri vil føre til noe godt.

Samarbetsminister **Jan-Erik Enestam**:
President! Framtiden för de nordiska länderna är avhängig av vår förmåga att svara på de globala utmaningarna och vår förmåga för nyskapande. Norden måste vara lyhörd för sin tid.

Vi skall möta de globala frågorna med klara visioner, värden och mål. I Finlands ordförandeskapsprogram har vi skisserat dessa visioner och ställt oss mål som förutsätter mångårigt samarbete som överskrider gränserna för ett ordförandeskap.

Finlands ordförandeskap är ändå inte bara visioner och verbala mål. Vi har redan i ett tidigt skede samlat en rätt omfattande kalender med konkreta evenemang för ordförandeskapet. Vi hoppas att vårt program ger er, kära nordiska vänner, en bild av hurdan ordförandeskapsåret kommer att gestaltas.

Vi hoppas att var och en av er hittar i programmet sådant innehåll och sådana konkreta mål som inspirerar er att deltaga aktivt i nordiskt samarbete och nästa års evenemang.

Då ni läser vårt program, kommer ni att upptäcka våra betoningar, som fortfarande är utvecklandet av den nordiska konkurrenskraften och välfärden, forskningssamarbete och innovationer. Vi betonar centrala välfärdsfaktorer och internationalism, den nordliga dimensionens politik, Östersjö-frågor, hållbar utveckling och energipolitik.

Det finns en fråga som jag gärna skulle önska att inte skulle behöva finnas på listan: avskaffandet av gränshinder. Tyvärr ger dessa frågor ännu mycket arbete för oss och det är därför Finland kommer att ge nystart åt processen.

Vi strävar efter att bringa nordiskt samarbete närmare människor och öka våra medborgares intresse för nordiskt samarbete. Vi kommer att arrangera runtom i Finland på ett tjugotal orter nordiska evenemang med ovan nämnda teman.

Vi kommer att föra samarbetet vidare på bred front med fokus på de väsentliga och centrala frågorna och vi ser fram emot ett gott samarbete.

Allan Niebuhr, den konservative gruppens talsperson:
Nordisk Råd er et samarbejde, vi borgere i Norden med rette kan være stolte af. Et så langvarigt, tæt og omfangsrigt internationalt samarbejde er unikt i verden. Det er et samarbejde, som er til gavn for mange mennesker ikke blot i Norden, men også uden for Norden. Det skulle også gerne være sådan i fremtiden.

Derfor er det til stadighed nødvendigt at se med kritiske øjne på det nordiske samarbejde i Nordisk Råd og i Nordisk Ministerråd. Moderniseringsprocessen, som begyndte under det danske formandskab for Nordisk Ministerråd, hilser vi konservative særdeles velkommen. Vi ønsker fornyelse, vi ønsker effektivitet, og vi ønsker synlighed.

I arbejdet i Nordisk Råd har vi konservative længe slået til lyd for, at der kom meget mere dynamik ind i arbejdet og flere synlige resultater. Efter vores opfattelse er måden at opnå synlighed og gode resultater på at fokusere samarbejdet, ikke forsøge at favne over alting.

I Den Konservative Gruppe mener vi, at et af de vigtigste områder er arbejdet med fjernelse af grænsehindringer for både private og erhvervslivet. Vi mener ligeledes, at det er yderst vigtigt, at de nordiske lande udveksler erfaringer med arbejdet vedrørende iværksættere og vækstvirksomheder. De nordiske lande har gode muligheder og forudsætninger for at kunne klare sig godt i den stigende internationale konkurrence, men det kræver, at vi fokuserer arbejdet og gør mulighederne bedre og forhindringerne mindre.

Derfor er vi i Den Konservative Gruppe ikke overraskende meget tilfredse med, at behandlingen af "Norden som global vinderregion" har fået en meget central placering i det nordiske samarbejde. "Norden som global vinderregion" er efter vores opfattelse ikke et spørgsmål om, at vi i Norden er os selv nok og skal beskytte os mod verden uden for Norden, nej, det er et spørgsmål om, at de nordiske lande bliver endnu stærkere klædt på til at operere i den globale verden.

Et af de allervigtigste kodeord for, at den proces skal lykkes, er, at vore unge er klædt på til at bibringe vore virksomheder den fornyelse og den viden, der skal til for at være i front. Det betyder uddannelse, uddannelse og atter uddannelse. Bedre samarbejde på nordisk plan for at gennemføre disse nødvendige uddannelser vil bringe Norden i den stærkeste position.

Den Konservative Gruppe støtter ligeledes Nordisk Råds samarbejde med landene omkring os, herunder Nordvestrusland, Kaliningrad og de baltiske lande. Det er ikke mindst vigtigt, at vi bidrager med den viden, vi som mangeårige demokratisamfund har fået, til også at samarbejde med og hjælpe vore naboer godt på vej. Endvidere løses nogle af de opgaver, vi arbejder med i Nordisk Råd, bedst med vores samarbejdspartnere i de områder, jeg har nævnt. Dette gælder især indsatsen for bekæmpelse af kriminalitet, hvor et velfungerende samarbejde mellem de nordiske lande og vore naboer mod øst har stor betydning. Jeg tænker her specielt på trafficking – menneskehandel med kvinder fra blandt andet Østeuropa – og det er et fokusområde, som betyder meget for os i Den Konservative Gruppe.

Også på et helt andet område har udadvendt samarbejde stor betydning. Jeg tænker her på fremtidens klima- og energipolitik. Den Konservative Gruppe er tilfreds med, at vi i Nordisk Råd er gået aktivt med i arbejdet omkring de voldsomme klimaændringer, der truer de arktiske områder. Dette understreger betydningen af, at selvom det nordiske samarbejde også kigger mod øst, er det vigtigt, at de vestnordiske lande ikke bliver glemt og klemt på grund af opgaverne omkring Østersøen.

Jeg vil slutte med at konstatere, at det nordiske samarbejde i høj grad er i live, men vi må til stadighed forandre det for at bevare det, for stilstand er den direkte vej til ligegyldighed.

Handels- och industriminister **Mauri Pekkarinen**, EUs-energiprogram:
Fru ordförande, bästa kolleger, mina damer och herrar! Europeiska unionen har anmält att den ska bli den mest konkurrenskraftiga regionen i världen till år 2010. Detta mål verkar i alla fall ännu i dagens läge kräva mer energi. Det finns nog energi i världen, men priset blir hela tiden dyrare. Och ännu värre: den största delen av energikällorna producerar koldioxidutsläpp. I EU och i Norden försöker vi minska utsläppen hela tiden. Har vi kommit till en återvändsgränd? Jag anser att vi inte har gjort det. Men dock måste vi hitta ett nytt spår trots att vi har Norge och Norges och Sveriges vattenkraft.

Som EU:s ordförandeland har Finland försökt meddela att trygga samtidigt Europas konkurrenskraft och svara till klimatförändringen och säkerställandet av energitillgången. Energipolitik som tillhör medlemsländernas kompetens har ändå blivit ett av de hetaste politiska områdena i Europa. Man behöver inte undra varför: EU:s självförsörjningsgrad är cirka 50 procent, och det går ännu nedåt.

Energin var också ett av huvudtemana på EU-toppmötet i Lahtis. Det är en stor utmaning men i Lahtis kom vi en bra bit framåt. Vi som union var enstämmiga i vår dialog med världens största energimakt. Vi skapade en bra grund för EU-Ryssland-toppmötet i slutet av november. För detta ska jag leda EU-Ryssland-energiministermöte, och jag hoppas att det ska konkretisera samarbetsområdet. Det är att uppmärksammas att EU och president Putin var eniga om att vi behöver bindande avtal som grund för samarbete.

Men EU:s och Rysslands energipartnerskap bör inte begränsa sig enbart till anskaffande och distribution och leverans av de viktigaste energikällorna. Partnerskapet kan ge i synnerhet Ryssland mycket när det gäller energieffektiviteten, energiteknologisamarbetet och att ta fram mångsidigare energiproduktion. Ryssland behöver teknologi och en stabil efterfrågan av energi. Europa behöver säkert energiförsörjande och ömsesidig tillgång till marknader. Vi har bra erfarenheter av Den nordliga dimensionens miljösamarbete mellan Ryssland och dess samarbetsländer och EU. Man har också inlett investeringar i energieffektivitet. Arbetsfältet är stort. Det är skäl att beakta att NEFCO och NIB samlat i värdefull erfarenhet av detta arbete.

Bästa åhörare! För EU:s energisäkerhetssynvinkel är samarbetet med de stora producentländerna, i synnerhet Ryssland, viktigt. Även emissionerna kan vi i EU själva göra mycket åt. Under Finlands ordförandeskap har vi betonat att speciellt åtgärderna att öka förnybarheten och förbättrandet av energieffektivitet och att utvidga forskningssamarbetet. Från början av 90-talet kunde Norden svara mot dåvarande aktuella utmaningar av energipolitik. Vi skapade gemensamt den i dag bäst fungerande elmarknaden. Delvis därför är elpriset i Norden billigare än i de flesta andra länder. Om Norden vill kan vi svara också i dag gemensamt till utmaningarna i energi- och klimatpolitiken, teknologiskt kunnande i Norden är i toppnivå i hela världen. Potentialen i bioenergin per capita är bland den största i världen. Som fortsättning av gemensamma elmarknader borde vi nu förena vårt arbete för att främja förnybara och biobaserade energiceller. I Norden har vi världens bästa teknologiska och bränsleresurser för detta. De kräver dock ännu gemensamt arbete.

Förresten, hur många vet vilket land som använder proportionellt mest bioenergi i Europa? Svaret är Lettland. Det finns bra möjligheter till samarbete med Baltikum också. Jag menar, mycket kort, att Norden borde visa vägen till en ny energipolitik och teknologi även för företag. Det finns rum att öka satsningar till forskning- och utvecklingssamarbete och demonstrationer. För att utveckla gemensamma europeiska energimarknader har EU länge sökt modell det som vi har skapat i Norden. Detsamma kan hända i framtiden med utvecklingen och användningen av förnybar energi. Om vi får till stånd ett långt steg framåt i utvecklingen av förnybar energi skall EU följa oss också den här gången. Tillsammans skulle dessa åtgärder minska beroendet av kolutsläpp och dess kostnader. Detta kunde betydligt förbättra vår konkurrenskraft och hjälpa att svara upp mot våra ambitiösa mål för Lissabon-strategin.

Samarbejdsminister **Jónína Bjartmarz**:
Efter min mening, fru præsident, har samarbejde mellem regioner som det, vi har i Norden, aldrig været så vigtigt som netop nu. Opdelingen af verden i regioner går i spænd med globaliseringen, og i en globaliseret verden er konkurrencen også hård.

Det nordiske samarbejde har dybe rødder. Heri ligger uvurderlige værdier, som man i mange andre dele af verden misunder os. Vi skal udnytte det forspring, som samarbejdet giver os i konkurrencen med andre regioner i det internationale samfund. Vi skal udnytte den styrke, der ligger i at kunne tale med én stemme i sager af fælles interesse. Efter min mening kan nytten af det nordiske ikke være mere indlysende.

Det nordiske samarbejdes profil er værdifuld – den må vi ikke forsømme. "Norden" skal være vores *brand* i det internationale konkurrencemiljø, det skal fremkalde bestemte associationer. Vi er nødt til at vide, hvilke associationer det er, og om de stemmer overens med, hvad vi helst vil. Efter min mening er det lige så nødvendigt at kultivere samarbejdets profil som dets indhold.

Men hvor er vi på vej hen med det nordiske samarbejde i det 21. århundrede? Nordisk samarbejde er ikke undtaget de krav, som den forøgede globalisering stiller. En af de vigtigste forandringer er, at det er blevet mere ekstrovert, end det oprindelig var. Det vidner samarbejdet med nærområderne, EU og andre multinationale organisationer i Nordeuropa om. Vi retter blikket udad mod alle fire verdenshjørner og inviterer vores naboer til samarbejde, når vi kan se, at begge parter vinder ved det.

Men vi må ikke glemme, at ydergrænsen for den region, som vi kalder Norden, også ligger mod vest, langt ude i Nordatlanten. Den demarkeres af Vestnorden: Færøerne, Grønland og Island. Her har Norden interesser tilfælles med naboer, der bor på den anden side af den nordiske regions ydergrænse mod vest. Nordatlantens og Arktis' anliggender er kun to eksempler på de interesser, der her står på spil.

Vi må aldrig glemme at kultivere den side af samarbejdet, der er introvert. Her ligger fundamentet, her er hjørnestenene, her er limen i selve samarbejdet. Det fælles arbejdsmarked, fælles grænser, sprogsamarbejdet, kultur og uddannelse, forsknings- og innovationssamarbejdet, samarbejdet om social- og sundhedsspørgsmål: Det drejer sig alt sammen om de nordiske landes indbyrdes samarbejde og har med nordboernes grundlæggende værdier at gøre. Her er kernen i samarbejdet, som vi ikke må tabe på gulvet. Her ligger de værdier, som vi skal bruge til at gøre Norden til en global vinderregion.

Fru præsident, globaliseringen har ført til, at afgrænsningen mellem forskellige kultursamfund ikke er så skarp som tidligere. Nye generationer af klodens befolkning ser potentialer og muligheder for at skaffe sig en tilværelse og søge lykken langt fra hjemstavnen. Det bliver stadig mere almindeligt, at folk med forskellig tro og forskellig kulturel baggrund sammen udgør et samfund. Samfund, der hidtil har været forholdsvis homogene, forandrer sig hurtigt i retning af mere diversitet. For 10-15 år siden var det islandske samfund meget homogent – det er ikke tilfældet i dag.

Vi taler om samfundsændringer, der ofte sker så hurtigt, at tankegangen ikke når at følge med. Mistillid og fjendskab opstår mellem kulturgrupper, og fordomme opstår mod religioner, som vi ikke forstår. Det er desværre både nye og gamle sandheder. Der har ofte været behov for gensidig forståelse og sameksistens mellem verdens folk, men nu er det nødvendigt. Derfor er initiativet "Co-existence of Civilizations", der nu er igangsat, både imponerende og unikt.

Rolf Reikvam, den venstresosialistiske grønne gruppens talsperson:
President! Denne sesjonen skaper nye forventninger og gir nytt håp til det nordiske samarbeidet. Det nordiske samarbeidet vil rulle – og har rullet – i kraft av sin egen tyngde, de nære relasjoner mellom de nordiske landene. Vi har langt på vei en felles historie, og vi har et nært språkfellesskap. For å gi ny kraft må vi våge å sette oss nye mål, skape nye visjoner og ikke minst nye drømmer.

Debatten i går viste at det er stor enighet om at våre nordiske velferdsmodeller har tydelige fortrinn. Våre demokratier har en lang tradisjon og er godt forankret. Vi har en godt utdannet befolkning, og vi har et utdanningssystem, et skolesystem, som har gitt grunnlag for sto-

re fortrinn. Derfor skal vi være på vakt når internasjonale komparative studier forteller at det norske utdanningssystemet ikke fungerer godt og er mer eller mindre halvdårlig, i beste fall. Det er dette utdanningssystemet, denne skolen, som har gitt oss det fundamentet som gjør at vi har fortrinn. Vi har forskningsmiljøer som har spisskompetanse, og som tilhører de ypperste i verden innenfor sitt område. Vi har et lønnsnivå som tvinger oss til å være innovative og nyskapende. Det er disse fortrinnene vi ikke må begynne å tvile på, og tro at andre land skal vise vei når det gjelder vår framtid. Vi skal ikke konkurrere med de landene som har et lavere lønnsnivå. Vi skal konkurrere med våre fortrinn. Vi må likevel erkjenne at et nært samarbeid vil styrke disse fortrinnene, at et nærmere samarbeid i Norden vil styrke våre fortrinn.

Økt nordisk samarbeid spesielt innenfor forskning og utdanning er grunnleggende for vår framtid. Vi må våge å tvinge de nordiske forskningsmiljøene, de nordiske forskningsinstitusjonene, til et tettere samarbeid. Vi må legge til rette for at dette samarbeidet kan skje. Vi må bruke NordForsk, og vi må bruke våre egne institusjoner til å løfte fram det nordiske og være med på å skape nettverk som gjør at vi kan utnytte og forsterke våre fortrinn.

Jeg vil også rette oppmerksomheten på den resolusjonen som ble vedtatt på Ungdommens nordiske råd i helgen, der de ber oss om å styrke det nordiske samarbeidet innenfor høyere utdanning. De ber oss arbeide for at vi skal få felles nordiske mastergrader der det er hensiktsmessig, felles profilering av nordiske utdanningsinstitusjoner og økt samarbeid mellom dem. Dette er godt nordisk samarbeid, et godt samarbeid som vil styrke den innovative kraften i Norden.

Til slutt viser jeg til det forslaget som vår gruppe tar opp, om et nordisk merke for globalt ansvar. Vi ønsker å etablere et nordisk merke der hele produksjonskjeden for varer er forsvarlig og sosialt bæredyktig. Svanemerket, som vi har hatt i Norden, har påvirket folks atferd. Det har fungert godt. Det er et merke som har skapt tillit. Tiden går videre, og vi mener at vi må etablere et nytt merke som kan være med og påvirke folks atferd i retning av å kjøpe produkter som er produsert på en forsvarlig og miljømessig måte, og er produsert på arbeidsplasser som holder skikkelige mål.

Jan-Henrik Fredriksen (uten partigruppetilhørighet, FrP):
President! Det er jo slik at ett av satsingsområdene til Nordisk Råd i lang tid har vært en dimensjon som ligger innenfor helse- og sosialbiten. Da vi hørte på diskusjonen i går, var man veldig opptatt av dem som ramler på utsiden i samfunnet. En gruppe som ramler på utsiden i samfunnet, er for eksempel folk som har pådratt seg tuberkulose eller hiv/aids. Når vi ser på budsjettforslaget som er lagt fram, er det slik at helse- og sosialbiten er kuttet med nesten 15 prosent - 14,7 for å være nøyaktig. Mener representanten Reikvam at det er samsvar mellom ord og handling når man kutter i helse- og sosialdimensjonen på budsjettet med 15 prosent?

Rolf Reikvam (den venstresosialistiske grønne gruppen, SV):
President! Helsesituasjonen i Nord-Russland gir grunn til bekymring. Det er på en måte en dramatisk utvikling, og det er også vårt ansvar å være med på å bekjempe de sykdommene som har fått et stort grep i Nordvest-Russland. Vi som har jobbet i budsjettgruppen, har vært opptatt av at dette skal synliggjøres i budsjettet, at det skal avsettes penger og brukes penger til å bekjempe disse sykdommene i Nordvest-Russland.

Jeg kan ikke registrere at det foreligger et slikt kutt som Fredriksen her antyder, at det er et kutt på 15 prosent. Jeg har ikke oppfattet det slik. Nå sliter vi litt med de nordiske budsjettene, og det er ikke alltid så enkelt å følge dem på detaljnivå, men jeg oppfatter det ikke slik. Vi har sagt noe i budsjettet om akkurat situasjonen i Nord-Russland. Jeg føler at dette er ivaretatt, men hvis det er et kutt, slik det blir sagt her, som jeg mener det ikke skal være, er det klart at vi er nødt til å forfølge det senere.

Samarbetsminister **Christina Husmark Pehrsson**:
Fru president! Som ny samarbetsminister ser jag den här sessionen som den bästa möjliga inledningen för det arbete som jag nu ska bedriva i nordiska frågor. Nordiska rådet är en stor tillgång för vårt samarbete och en grund för ett gott sammanhang. Det nordiska samarbetet har gjort det enklare att leva, bo och verka, driva företag i Norden och i vår del av Europa.

Genom samverkan kan vi som små länder göra vår röst hörd också ute i Europa och i världen.

Dagordningen för de här tre sessionsdagarna visar på samarbetets bredd. Jag ser fram emot en konstruktiv dialog med mina kolleger inom de nordiska regeringarna och parlamenten i saker som vi alla berörs av.

I går fick vi ta del av programmet för det kommande finska ordförandeåret 2007. Flera angelägna frågor tas upp, och jag är övertygad om att vi har ett mycket spännande och resultatrikt år framför oss. Jag vill samtidigt passa på att tacka Norge för det stora arbete som man har lagt ned som ordförande under detta år.

Som en del av er kanske vet, kommer jag ifrån Skåne. Jag ser dagligen exempel på onödiga gränshinder, som skapar problem för människor på bägge sidor om Sundet. Samtidigt märker jag naturligtvis också fördelar och mervärden som ett aktivt utbyte över gränserna ger den enskilda medborgaren och samhället i stort. På många håll i Norden upplever människor samma sak, inte bara i Skåne. Arbetet med att riva ned onödiga gränshinder är för mig det nordiska samarbetets allra viktigaste fråga. De resultat vi lyckas åstadkomma inom detta område är en värdemätare på hela Nordiska ministerrådets och Nordiska rådets arbete. Vi bör här vara föregångare och förebilder i ett internationellt sammanhang. Även näringslivet berörs i hög utsträckning. Samarbetet blir intensivare mellan våra länders företag, och en nordisk hemmamarknad växer fram på allt fler områden. Detta ger oss en konkurrensfördel. Men utvecklingen är beroende av att näringslivets gränshinder avlägsnas i så stor utsträckning som möjligt.

Givetvis finns det skillnader mellan de nordiska länderna som inte kan eller bör försvinna. I dessa fall är det viktigt att det finns lättillgänglig information om villkoren som gäller för exempelvis bosättning i ett annat nordiskt land. De olika informationstjänster som upprättats inom ramen för det nordiska samarbetet är mycket värdefulla i de här sammanhangen.

En annan fråga som jag gärna vill lyfta fram är det fortsatta reformarbetet. Samhället förändras, liksom medborgarnas krav och förväntningar på det nordiska samarbetet. Vi har nyligen lyckats gå igenom en process där vi har minskat ministerrådet från 18 till 11, institutioner har lagts ned eller slagits ihop och verksamheter har förts över till andra nationella institutioner. Jag vill fortsätta att verka för att det nordiska samarbetet blir tydligare, verksamheterna effektivare och beslutsprocesserna mer transparenta.

Vi blir dagligen påminda om hur skeenden i vår omvärld påverkar oss nordbor. Inte minst är vi beroende av utvecklingen i våra närområden. Jag är mycket positiv till den väg mot ökat internationellt samarbete som Nordiska ministerrådet slagit in på. Det väletablerade utbytet mellan Norden och Baltikum, projektverksamheten i nordvästra Ryssland och Arktis, bland annat på miljöområdet, samt stödet till det vitryska exiluniversitetet i Vilnius är goda exempel på det.

Fru president! Nordens roll i det europeiska samarbetet är en viktig framtidsfråga, och jag ser gärna att vi kan utveckla den rollen.

Sigríður Anna Þórðardóttir (den konservative gruppen, Sj.):
Præsident! Norden er en konkurrencedygtig region på grund af vores fælles værdier. Vi har en lang demokratisk tradition, god uddannelse, gode sundhedssystemer og velfærd. Erhvervslivet og nordiske firmaer står stærkt, vi har satset på innovation, teknologi og forskning. Alt dette har ført til det resultat, at vi står i spidsen i den globale konkurrence på mange områder.

Men vores status kommer ikke af sig selv. Vi må stadig fortsætte arbejdet, fordi der altid findes nye udfordringer. Det er også afgørende, at der er harmoni mellem det, som politikerne tager sig for, og folkeviljen. Derfor er resultaterne fra den opinionsundersøgelse, som blev foretaget i oktober måned i de nordiske lande, særdeles tilfredsstillende.

De nordiske lande har fælles styrker, men også forskellige styrkepositioner. Island har opbygget viden i energi- og miljøspørgsmål, som giver klart potentiale på globalt niveau. Vi eksporterer allerede denne viden til lande i Nord- og Sydamerika, Asien og Afrika. I fremtiden vil energispørgsmål være endnu vigtigere, og der står hele Norden stærkt.

Derfor er der god grund til at se frem til aktivt samarbejde mellem de nordiske lande: Et samarbejde, som vil øge vores konkurrenceevne som region i den globaliserede verden og gøre os mere synlige.

Bendiks H. Arnesen (den sosialdemokratiske gruppen, A):
President! Innbyggerne i de nordiske land har noe av den beste levestandard og livskvalitet i verden, selv om noen dessverre ikke har det bra nok. I dette området finner vi også noe av det største gapet når det gjelder velferd. Jeg tenker da på grensen mellom våre land og Russland. Blant innbyggerne i Russland er det også store forskjeller, og jeg tenker da spesielt på urbefolkningen. Jeg har selv sett hvordan livet er i de typiske bosettingene for urfolk i Russland, og jeg vil påstå at de problemene vi diskuterer i de nordiske land, er for skjønnhetsfeil å regne i forhold til det de har i disse områdene.

Jeg er glad for at dette er blitt et nordisk tema, og at det tenkes både kortsiktig og langsiktig i forhold til hvilken hjelp vi i Norden kan gi disse menneskene. Jeg synes det går for sakte med å få dette i gang på en effektiv måte. Mens vi jobber og diskuterer, så lider folk, og det går lengre tid før de kan få et bedre liv. I disse geografiske områdene er det store ressurser og store muligheter for en positiv utvikling og for et bedre liv for menneskene som bor der. Dette kan ikke vi i Norden lukke øynene for, og vi må gi hjelp som har både kortsiktig og langsiktig effekt, med fokus på fellesskap og fordeling. Helse, utdanning og næringsutvikling er stikkord i denne sammenheng.

Jeg håper at vi i 2007 kan se konkrete resultater av dette som vi i nordisk sammenheng har jobbet med over lang tid, og som det er et så skrikende behov for å komme videre med. Vi har et felles ansvar for å minske forskjellene mellom folk i våre nærområder.

Rannveig Guðmundsdóttir (den sosialdemokratiske gruppen, A):
Fru president! I et resolusjonsforslag fra UNR om de homoseksuelles rettigheter sies at alle menneskerettigheter må og skal beskyttes i alle nordiske land. Ingen diskriminering eller annet brudd på menneskerettigheter skal finne sted eller være mulig innenfor gjeldende lovgivning. Dette kan vel alle her inne være enige om. Derfor kom også skandinaviske parlamentarikere på talerstolen i Nordisk Råd for 25–30 år siden for å øve trykk på islandske ministere fordi de mente at islandske homoseksuelle ikke ble respektert i Island.

Å bli utsatt for grov vold og mishandling fordi man er åpen homoseksuell er et alvorlig brudd på menneskerettighetene. Derfor er ikke angrepet og trakasseringen av 25 år gamle Rasmus Rasmussen i Tórshavn i begynnelsen av oktober utelukkende et indre anliggende på Færøyene. Det er faktisk et ansvar for oss alle og for hele verdenssamfunnet å slå ned på brudd på menneskerettighetene. Så er det også det som er i ferd med å skje. Med utspring i Danmark pågår det nå en verdensomfattende underskriftskampanje rettet mot regjeringen på Færøyene. To ganger har man nedstemt i Lagtinget at diskrimineringsloven skal omfatte homoseksuelle. Nå ser jeg at lagmannen fra Færøyene, Jóannes Eidesgaard, er her i salen, og jeg håper at han tar ordet og forteller oss hvordan og når Færøyene vil gi de homoseksuelle de samme menneskerettighetene som er prinsipielle i alle de nordiske land.

Jógvan við Keldu (den konservative gruppen. Ff):
Hr. Præsident! Jeg ville ikke komme så meget ind på det, men da der blev talt om den verdensomspændende underskriftsindsamling, som er i gang i øjeblikket, vil jeg sige, at den er utrolig vanskelig at tage stilling til. For jeg ved, at der på den liste står mange mennesker fra Færøerne, som ikke vil være med til at ændre tingene, som de er nu, og jeg har set, at Osama bin Laden også står på den.

Så jeg tror, det er et spørgsmål om, hvor rigtig den underskriftsindsamling er, og om det færøske Lagting overhovedet bør tage imod den, for den er ganske useriøs.

Rannveig Guðmundsdóttir (den sosialdemokratiske gruppen, A):
President! Jeg tar ikke noen avstand til denne underskriftskampanjen. Det er mer at jeg bemerker den for å vise at saken er alvorlig. Men i seg selv er det alvorlig når det er nødvendig å snakke om brudd på menneskerettigheter i ett av de nordiske land. Og det er meget viktig at vi snakker om det her hvor parlamentarikere fra hele Norden kommer sammen. For det er

viktig at vi bryr oss om utviklingen i hverandres land, ikke bare de vanlig velferdsspørsmål, men at vi bryr oss om de grunnleggende menneskerettigheter.

Lagmand **Jóannes Eidesgaard**:
Fru Præsident! Jeg kan kun gentage det, som jeg sagde i går, at vi selvfølgelig også i det her forum er nødt til at respektere den demokratiske proces, som er på Færøerne i øjeblikket. Vi har et forslag, der ligger i Lagtinget, og af respekt for Lagtinget er vi nødt til at afvente, hvilket resultat den behandling får.

Men som jeg sagde tidligere, er der ikke fuld enighed blandt de store politiske partier på Færøerne. Og det, der skal til, er også, som Rannveig Guðmundsdóttir så godt siger det, at man er nødt til som på Island for 20 år siden at arbejde med den her proces og modne processen, således at vi kan flytte de opfattelser, som færinger har af det her problem.

Rannveig Guðmundsdóttir:
Fru president! Jeg takker Jóannes Eidesgaard for at han har kommet her og fortalt om dette. Ja, det er en demokratisk prosess. To ganger er et forslag om disse rettigheter blitt nedstemt, og jeg forstår det slik at det man prøver, er å få ordene "på grunn av kjønnsorientering" inn i den paragrafen som omfatter forbud mot ulikhet, hån, bakvaskelse, mishandling og så videre.

Det er ikke en større sak enn denne. To ganger er den blitt nedstemt, og etter som jeg har hørt, skal den snart opp igjen.

Det er meget viktig at vi bryr oss om hverandre. Derfor påpekte jeg at skandinaviske parlamentarikere kom på talerstolen for å bry seg om Island, og nå har Island i dag den mest moderne lovgivning når det gjelder rettigheter til alle, og homoseksuelle har alle like rettigheter som alle andre mennesker, annet enn at de ikke kan gifte seg i kirken.

Høgni Hoydal (den venstresosialistiske grønne gruppen, Tjf.):
Hr. Præsident! Jeg takker Rannveig Guðmundsdóttir for at tage denne sag op. Jeg er helt enig i, at dette jo præcis er et spørgsmål om menneskerettigheder og for så vidt også et spørgsmål om nordiske værdier. Jeg kan bare tilføje, at hvis vi ser på nordiske grænsehindringer og – kan man sige – mobiliteten blandt nordiske medborgere, er det også utrolig vigtigt, at vi får de samme civile rettigheder til at gælde i alle nordiske lande, sådan at homoseksuelle også kan flytte mellem Island, Norge og Færøerne også videre. Så jeg er helt enig i, at dette er en nordisk sag, som også kan kaste et bedre lys over den færøske debat, som har tendens til at blive meget indadvendt.

Rannveig Guðmundsdóttir:
Fru president! Jeg takker for det replikkskiftet som har vært her. Jeg er meget opptatt av at de på Færøyene som ønsker å gjøre en lovforandring for å beskytte alle medborgere på Færøyene, trenger hjelp. Den hjelpen skal de få fra oss her i det nordiske samfunn.

Jeg oppfordrer alle partigruppene i Nordisk Råd til å uttale seg i denne spesielle sak om menneskerettigheter, som er en av de viktigste i det nordiske samfunn.

Aili Keskitalo, Samisk parlamentarisk råd:
President, medlemmer av Nordisk Råd! På vegne av Samisk parlamentarisk råd, det parlamentariske samarbeidet mellom sametingene i Finland, Norge og Sverige vil jeg uttrykke at vi er fornøyde med at Nordisk Råd har fokus på grensehindringer i Norden.

Vi samer er ett folk i fire stater. For oss skaper grensehindringer daglige utfordringer. Ulike nasjonale standarder, lover og forvaltningsmessige ordninger oppleves som grensehindringer og har negativ effekt på vår mulighet til å ivareta vår felles kultur, vårt språk og levesett. Enhver politisk debatt om nedbygging av formelle så vel som fysiske grensehindringer mellom landene vi bor i, er i vår fremste interresse.

Sametingene i Finland, Norge og Sverige mener at en nordisk samekonvensjon vil være et bidrag til harmonisering av rettigheter på tvers av landegrensene. Vi tror den vil bidra til å sikre samene en positiv samfunnsutvikling, der eksistensgrunnlaget vernes og det anerkjennes en selvbestemmelse over egen utvikling og vekst.

Utkastet til en nordisk samekonvensjon, utarbeidet av en nordisk ekspertgruppe, ble avgitt til ministrene med ansvar for samiske saker og sametingspresidentene i Finland, Norge og Sverige og har vært på høring våren 2006. Et sammendrag av disse høringsuttalelsene er blitt presentert for oss, og vi er forespeilet at regjeringene i Finland, Norge og Sverige vil avklare sine posisjoner i løpet av ett år. Samisk parlamentarisk råd har anbefalt at regjeringene og sametingene i Finland, Norge og Sverige støtter forslaget til en nordisk samekonvensjon, slik det foreligger.

Jeg vil i denne forbindelse også videreformidle den internasjonale interesse utkastet til nordisk samekonvensjon har vakt. Gode grenseoverskridende ordninger søkes av mange folk splittet opp av politisk skapte grenser. La Norden nok en gang framstå som det gode eksempelet: Nordisk Råd bør støtte opp om og bidra til en snarlig vedtakelse av nordisk samekonvensjon.

Jeg har også med meg et skriftlig dokument, som jeg herved overrekker presidentskapet.

Tytti Seppänen, president i Ungdommens nordiske råd:
Hyvä puheenjohtaja, arvoisat kuulijat! Ensinnäkin haluan kiittää meidän kaikkien nuorten puolesta teitä siitä, että me saamme olla mukana täällä kokouksessa. Pohjoismaiden neuvosto on yksi niistä harvoista poliittisista päätöksentekoelimistä, ellei jopa ainoa, joka ottaa nuoret mukaan omaan päätöksentekoonsa.

Meidän Nuorten Pohjoismaiden Neuvosto kokoontui tänne Kööpenhaminaan jo perjantaina. Minulla on siis pitkä viikko takana, ja voi olla, että se alkaa näkyä jo päälle päin. Toivottavasti ei kovin pahasti.

Meillä on tapana pitää omat istuntomme muutamaa päivää aikaisemmin kuin itse Pohjoismaiden neuvosto kokoontuu, ja siellä me käymme läpi erilaisia kannanottoesityksiä, äänestämme niistä ja keskustelemme pohjoismaisista asioista.

Tällä kertaa me otimme kolmetoista kannanottoa, joista varmasti moni teistä on kuullut eri valiokuntien kokouksissa, omissa puolueryhmissänne ja maaryhmissänne.

Erityisesti tiedotusvälineet ovat olleet kiinnostuneita kannanotostamme kestävän valaanpyynnin puolesta. En kommentoi sitä tässä puheessa sen enempää, koska itse olin kyseistä kannanottoa vastaan.

Otimme myös koko joukon kannanottoja, jotka koskivat tasa-arvoa. Täällä käytiin jo äsken keskustelua homoseksuaalien asemasta Pohjoismaissa, ja meidän kannanotoissamme puutuimme mm. Färsaarten tilanteeseen ja siihen, että homoseksuaaleilla ei ole mahdollista luovuttaa verta, spermaa tai munasoluja joissakin Pohjoismaissa. Näemme, että jokainen tippa merkitsee.

Me nuoret haluamme pitää koko Pohjolan asuttuna, ja sen vuoksi vaadimme oikein toimivaa aluepolitiikkaa. Haluamme, että koko Pohjola on elävä.

Näemme myös, että yksi tärkeä asia on se, että laajakaistayhteys voitaisiin saada kaikkiin talouksiin Pohjolassa. Yhä enemmän informaatiota tulee internetin kautta.

Myös rajaesteitten poistamisen näemme tärkeäksi erityisesti, kun ihmiset lähtevät opiskelemaan ja töihin toisiin Phjoismaihin. Meillä ei pitäisi olla mitään esteitä sille, että nuoret voivat liikkua vapaasti Pohjolassa.

Nuorten Pohjoismaiden Neuvosto on meille nuorille paikka oppia muista Pohjoismaista ja päästä vaikuttamaan meille tärkeisiin asioihin. Kieli tai tausta ei pohjoismaisessa yhteistyössä saa koskaan olla este yhteisymmärrykselle ja yhteistyölle. Sen vuoksi toivommekin teiltä tukea sille ajatukselle, että koko Nuorten Pohjoismaiden neuvoston ajan meilläkin olisi mah-

dollista saada tätä tulkkausta, niin suomeksi kuin esimerkiksi islanniksi. Tämä on rahakysymys.

Toivotan teille hyvää kokousta. Meitä nuoria on täällä paikalla. Toivon, että otatte meihin rohkeasti yhteyttä. Mekin otamme teihin.

Tytti Seppänens tale i svensk översättelse:
Bästa ordförande, ärade åhörare! För det första vill jag på alla ungas vägnar tacka er för att vi får delta i detta möte. Nordiska rådet är ett av de få beslutsorgan, om inte till och med det enda, där även unga får vara med i beslutsfattandet.

Ungdomens nordiska råd samlades här i Köpenhamn redan i fredags. Jag har alltså en lång vecka bakom mig, och det kan hända att det börjar synas på mig. Hoppas bara inte så mycket.

Vi brukar ha vår session ett par dagar tidigare innan Nordiska rådets sessionsdeltagare samlas, och på vår session går vi genom olika ställningstaganden, röstar om dem och diskuterar nordiska ärenden.

Denna gång gjorde vi tretton ställningstaganden som många av er säkert har hört om på utskottsmöten samt i era parti- och landsgrupper.

Speciellt massmedierna har varit intresserade av vårt ställningstagande för hållbar valfångst. Jag kommenterar det inte mer i mitt tal eftersom jag var mot detta ställningstagande.

Vi gjorde även flera ställningstaganden om jämställdhet. Det fördes en dialog om homosexuellas ställning i Norden, och i våra ställningstaganden behandlade vi bland annat situationen på Färöarna och det att homosexuella inte kan donera blod, sperma eller äggceller i Norden. Vi anser att varje droppe är viktig.

Vi unga vill att hela Norden förblir bebott, och därför kräver vi en fungerande regionpolitik. Vi vill att hela Norden är levande.

Ett viktigt ärende för oss är också att alla hushåll i Norden skulle få möjlighet att få bredbandanslutning. Mer och mer information förmedlas via Internet.

Vi anser också att arbetet med att avlägsna gränshinder är speciellt viktigt när människor åker och studera eller arbeta i andra nordiska länder. Inget borde kunna hindra de unga från att fritt röra sig i Norden.

Ungdomens nordiska råd är för oss unga en plats där vi kan lära oss om andra nordiska länder och få möjlighet att påverka saker som är viktiga för oss. Människans språk eller bakgrund får aldrig utgöra ett hinder för samförståelse eller samverkan i det nordiska samarbetet. Därför önskar vi att ni stöder målet att vi under hela sessionen i Ungdomens nordiska råd skulle ha möjlighet till tolkning på finska och till exempel på isländska. Det är en ekonomisk fråga.

Jag önskar er ett bra möte. Vi unga finns på plats. Jag önskar att ni kommer och tar kontakt med oss. Vi kommer att ta kontakt med er.

Regeringarnas redogörelse om de självstyrande områdenas ställning i det officiella nordiska samarbetet (Dokument 9)

Samarbeidsminister **Heidi Grande Røys**, Nordisk Ministerråds talsperson Dokument 9:
Gode president! Bakgrunnen for spørsmålet er at Færøyene i brev til den danske statsministeren i mai 2003 søkte om medlemskap i Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd, det vil si det nordiske samarbeidet som er omfattet av Helsingsforsavtalen.

Etter at saken var diskutert på det nordiske statsministermøtet i forbindelse med sesjonen på Reykjavik i fjor, gav samarbeidsministrene generalsekretæren i Nordisk Ministerråd i oppdrag å gjøre en kartlegging av de tre selvstyrte områdenes stilling og arbeidsmuligheter i det nordiske samarbeidet. Generalsekretæren trakk i stor grad inn ekstern ekspertise, særlig juridisk, i dette arbeidet gjennom et eget utvalg. Generalsekretæren leverte sin rapport til

samarbeidsministrene i juni i år. Etter det har landene og de selvstyrte områdene hatt rapporten til gjennomgang. Samarbeidsministrene hadde saken på dagsordenen til septembermøtet, men Grønland hadde ikke fått behandlet saken i Landstinget ennå, og bad om at vi ikke realitetsbehandlet saken i september, men å sette saken opp igjen på det neste møtet som samarbeidsministrene skal ha i desember. Jeg sier dette for å understreke at samarbeidsministrene ikke har hatt en realitetsbehandling av rapporten, men skal ha det på neste møte i desember.

Kartleggingen gir uttrykk for at områdene har en sterk stilling i det nordiske samarbeidet. Det går fram av Helsingforsavtalen at de selvstyrte områdene har en status ut over det som normalt gjelder for observatører i internasjonale organisasjoner. De selvstyrte områdene deltar med egne representanter i embetskomiteer og ministerråd, og fremmer synspunkt og forslag. Det er ingen tvil om at vi er tjent med at de selvstyrte områdene deltar aktivt i det nordiske samarbeidet.

Det norske formannskapet har sett det som en sentral oppgave å legge til rette for en konstruktiv prosess i dette spørsmålet, slik at vi kan komme fram til konklusjoner som vil tjene det nordiske samarbeidet. Vi håper at debatten i dag også vil medvirke til dette, og vi samarbeidsministre vil lytte og ta med oss innspillene som kommer i dag, til debatten og det videre arbeidet som vi skal ha med rapporten på vårt neste møte.

Mogens Jensen (den sosialdemokratiske gruppen, S):
Hr. Præsident! Jeg vil godt spørge formanden for samarbejdsministrene, om ministrene ikke kan have forståelse for, at vi er nogle, der kan have det lidt svært med at give ligestilling til Færøerne i det nordiske samarbejde, når Færøerne ikke kan give ligestilling til mennesker i deres land eller område.

Samarbeidsminister **Heidi Grande Røys**:
Gode president! Jeg kan ikke svare på vegne av samarbeidsministrene, men jeg kan svare på vegne av meg selv. Men vi skal diskutere alle spørsmålene rundt fullt medlemskap, og vi skal lytte til debatten i dag. Vi skal lytte til de synspunktene som allerede har kommet fram i debatten, og som vil komme fram i debatten vi skal ha nå. Vi skal vurdere rapporten som vi har bestilt og fått på bordet. Danmark og Finland har egne prosesser, som de må gjennomføre med sine selvstyrte områder. Mange spørsmål er reist i lys av fullt medlemskap – grunnlovsendringer for enkelte land, Menneskerettighetskommisjonen, helt opplagt, og Helsingforsavtalen. Vi må se på alle disse spørsmålene når vi diskuterer saken på vårt neste møte i desember.

Rannveig Guðmundsdóttir (den sosialdemokratiske gruppen, A):
President! Dette er en meget viktig sak å behandle, og det er viktig at selvstyreområdene deltar kraftig i Nordisk Råd. Det er Færøyene som har søkt om fullt medlemskap, og vi på rådssiden har arbeidet iherdig med saken. Faktisk var jeg meget optimistisk etter vårt møte på Færøyene i sommer. Men det har vist seg at dette ikke er noen enkel sak å arbeide med, og derfor har vi ikke greid å gjøre oss ferdig med den til dette rådsmøtet. Men det er viktig at vi fullfører saken og kommer til en eller annen form for beslutning, for vi kan ikke fortsette år etter år med å ha denne saken gående.

Ole Stavad, Presidiets talsperson:
Tak, fru Præsident! Jeg vil gerne starte med at understrege, at jeg står her som talsmand for Præsidiet og ikke som dansk medlem af Nordisk Råd eller som socialdemokratisk medlem af Nordisk Råd. Det har den betydning, at jeg måske vil udtrykke mig en lille smule rundere, end jeg ville have gjort det i andre funktioner.

Men jeg vil gerne sige tak for det samarbejde, vi har haft med ministersiden – også om den her sag. Vi har fra rådets og Præsidiets side prøvet at være aktive med hensyn til at få et solidt grundlag for de politiske beslutninger, vi skal træffe. Der synes jeg, at vi siden sidste session er kommet et langt stykke ad vejen. Jeg havde håbet på, at salen her ville være parat til at konkludere på sessionen. Det er den ikke, og det tror jeg også de selvstyrende områder selv erkender at vi ikke er i stand til nu.

Til gengæld vil jeg gerne sige, at der så bør være en meget stærk fælles ambition om, at vi, når vi mødes i Oslo til sessionen om et år, når til en konklusion, og jeg mener også, at det børe være en konklusion, der fører til, at de selvstyrende områder får en stærkere placering. Vi havde det på dagsordenen med statsministrene i går, og vi har ikke udeladt nogen muligheder så ej heller ændringer i Helsingforsaftalen. Når det skal konkluderes om et år, håber jeg på et tæt samarbejde mellem ministersiden og rådssiden, og vi vil fortsætte i Præsidiet og i rådet med at være aktive, med hensyn til at vi når nogle konklusioner, der fører videre.

Jógvan við Keldu (den konservative gruppen, Ff):
Hr. Præsident! Først vil jeg sige tak til Ole Stavad, fordi han er en ildsjæl i forbindelse med at få disse sager bragt i orden i forbindelse med, at vi også får fuldt medlemskab af Nordisk Ministerråd. Jeg tænkte på at spørge Ole Stavad, om han i øjeblikket ikke mener, at det er mere politisk vilje, der skal til, end det rent juridiske i sagen.

Ole Stavad:
Hvor stor den politiske vilje er, afhænger lidt af, hvor man spørger. Jeg tror, vi skal erkende, at der også, som jeg hører det, er lidt forskellige synspunkter i de enkelte lande. Det understreger jo kun, at der også er et stort behov for, at vi fra rådets side holder vores ministre i hvert enkelt land og ministerrådet som sådan fast på, at der kommer til at ske noget. Og så tror jeg, at vi i fællesskab skal erkende, at der også er juridiske forhold, vi er nødt til at tage højde for, hvis vi skal finde en holdbar løsning.

Høgni Hoydal (den venstresosialistiske grønne gruppen, Tjf.):
Ole Stavad som præsident har været uhørt pådrivende i denne sag. Det er vi glade for i den færøske del af det politiske system. Jeg var også optimistisk med hensyn til, at man måske kunne træffe beslutninger på denne session.

Men jeg vil spørge Ole Stavad, om han ikke er enig med mig i, at det faktisk ikke er de juridiske problemer. Man kan jo sige, at jura er stivnet eller død politik. Hvis der er vilje hos de fem nordiske selvstændige lande til at ændre Helsingforsaftalen, så er der vel ingen juridiske problemer med, at man ligestiller de nordiske folk?

Ole Stavad:
Jeg havde den samme glade og optimistiske opfattelse efter det møde, Nordisk Råds Præsidium holdt på Færøerne i juni måned, hvor vi havde Frederik Harhoff med. Men Frederik Harhoff har efterfølgende afleveret et supplement til sin redegørelse, som jeg må sige skaber visse større juridiske problemer, også efter hans opfattelse. Og da det deles af alle andre jurister, jeg har hørt fra, skaber det altså visse problemer.

Men lad os understrege: Der er ingen juridiske problemer i forhold til justeringer, så vores selvstyrende lande kan få fuldt medlemskab af Nordisk Råd på parlamentarikersiden. De problemer, der måtte være, knytter sig til ministerrådssiden.

Der er min personlige indstilling, at vi skal gøre alt, hvad vi kan for at komme lige så langt, som det overhovedet er muligt.

Lagmand **Jóannes Eidesgaard**:
Fru Præsident! Spændingen har været stor på Færøerne, efter at det sidste år blev afgjort, at samarbejdsministrene skulle udarbejde en redegørelse for de selvstyrende landes stilling i det nordiske samarbejde. Baggrunden var vores ønske om et fuldgyldigt medlemskab med de rettigheder og de forpligtelser, som følger med.

Som jeg sagde på sidste session, er vi overbeviste om, at dette kan lade sig gøre, hvis der er vilje dertil. Efter at samarbejdsministrene tidligere i år kom med deres redegørelse, blev jeg styrket i min tro. Konklusionen var klar: Der er ikke folkeretlige forhindringer.

Det forudsætter selvfølgelig en ændring af Helsingforsaftalen, som igen kræver, at der er politisk vilje dertil blandt de nuværende medlemmer. Men hvor der er vilje, er der selvfølgelig også vej.

Når det gælder de statsretlige spørgsmål mellem Færøerne og Danmark, kan jeg heller ikke se, at det drejer sig om andet end at have politisk vilje og det nødvendige politiske mod til at løse problemet.

Det nordiske samarbejde har kun noget at vinde og intet at tabe ved at lade lande, som er et hundrede procent motiverede for at deltage i samarbejdet, få den plads, de nu engang ønsker.

Ved topmødet i går lagde jeg stor vægt på, at det nordiske samarbejde er vigtigere end nogen sinde. De nordiske lande har vist stor international solidaritet i forbindelse med at få andre lande med i internationale fora. Derfor forventer jeg, at I også udviser samme visionære format, når det drejer sig om vores fulde integration i det nordiske samarbejde via et fuldgyldigt medlemskab.

Når dette er sagt, må jeg samtidig erkende, at sådanne processer gerne tager tid, ikke bare for de fem nordiske lande, som jo skal bløde op på deres traditionelle opfattelse af formaliteterne, men også for de andre selvstyrende lande Grønland og Åland, som hidtil ikke har været så målrettede i deres ønske om fuldt medlemskab, som Færøerne har været.

Lad det stå helt klart: Vores mål er fuldt medlemskab. Men vi har selvfølgelig respekt for både Grønlands ønske om at få undersøgt muligheden for i første omgang at få fuldt medlemskab i rådet og stemmeret i ministerrådet på de områder, som landene hver især har overtaget, og Ålands ønske om en udredning af de praktiske konsekvenser af en udvidelse af medlemsskaren.

Så statsministrenes henstilling til samarbejdsministrene om at tage fat på de nye vinkler er både rimelig og klog, fordi vi ser det som et led i processen mod fuld integration for de selvstyrende lande.

Som sagt havde vi selvfølgelig håbet på, at sagen nu var afsluttet til vores fordel. Det er den ikke, men vi kommer til at arbejde videre hen imod målet, dels i samarbejdsministrenes regi, dels i regi af Danmark, Grønland og Færøerne. Derfor vil jeg endnu en gang appellere til, at medlemslandene i Nordisk Råd viser en internordisk solidaritet med os.

Steingrímur J. Sigfússon, den venstresosialistiske grønne gruppens talsperson:
Præsident! På vegne af Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe vil jeg konstatere, at vi fuldt ud støtter det færøske ønske om selvstændigt og ligeværdigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd og alle nordiske konventioner og aftaler.

Det første og det vigtigste i sagen er, at der kom et helt enstemmigt ønske fra det færøske Lagting, det færøske parlament. Der er som sagt fuld enighed om sagen i færøsk politik.

Det står klart af den kortlægning, som blev gjort i løbet af sessionen i Reykjavik sidste år, at der findes ingen juridiske problemer, og endvidere at folkeretten udvikles i den retning, som gør det desto mere sædvanligt, at selvstyrende lande så som Færøerne, Grønland og Åland deltager i internationalt samarbejde på ligeværdige vilkår som suveræne stater.

Vi i Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe ser som sagt på sagen som en politisk beslutning og ikke som et teknisk eller juridisk spørgsmål. Det er helt klart, at der på det juridiske område ikke ligger nogen problemer, som ikke let kan løses. Nej, det her drejer sig om politisk vilje; vilje til at imødekomme de selvstyrende landes ønsker.

Det er også vor mening, og vi er faktisk helt sikre på, at det ville være godt for både det nordiske samarbejde og for de selvstyrende lande, at vi gør det muligt for dem at deltage som selvstændige og ligeværdige medlemmer. På den måde viser vi, at det nordiske samarbejde er dynamisk, og at det kan og vil ændres ifølge tidens krav og udvikling.

Til sidst vil jeg nævne på vegne af Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe, at den enstemmige færøske ansøgning blev indgivet i 2003. Den har som sagt været under behandling i tre år, og vi mener, at tiden er inde. Vi må nu få den færdigbehandlet, og vi må have en positiv afgørelse, håber vi, i løbet af næste år. Det ville ikke være en acceptabel arbejdsmetode eller acceptabel behandling af en vigtig sag at udsætte den i endnu lang tid.

Som sagt stiller vi i Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe os bag, at Helsingforsaftalen justeres, så de selvstyrende lande kan blive direkte og selvstændige medlemmer af hele det nordiske samarbejdssystem.

Aili Keskitalo, Samisk parlamentarisk råd:
President! Jeg er glad for at det fra flere, blandt andet fra Steingrímur J. Sigfússon, blir uttrykt politisk vilje til å inkludere de selvstyrte områdene i Nordisk Råd som likeverdige partnere.

Vi har fra samisk side gjennom en årrekke brukt mye krefter på å argumentere for å forbedre samefolkets status i det nordiske samarbeidet. Det har til stadighet blitt lagt formelle hindre i veien for det arbeidet. Det synes jeg er beklagelig, men vi er nå glade for at det i hvert fall i forhold til de selvstyrte områdene blir uttrykt politisk vilje. Så får vi håpe at den vilje også lar seg omsette til praksis. Fra samisk side har vi i stedet valgt å konsentrere vårt arbeid mot organer som har uttrykt mer vilje til å gi oss status som likeverdige partnere, for eksempel Arktisk Råd og kanskje også etter hvert EU-systemet.

Steingrímur J. Sigfússon:
Jeg har den stærkeste forståelse for, at det samiske folk bruger chancen til at minde om sin stilling, når vi diskuterer de selvstyrende lande i forhold til Nordisk Råd og nordisk samarbejde.

Det kan jo ikke helt sammenlignes, specielt på grund af den geografiske del af sagen, men jeg er enig med den sidste taler i, at vi for eksempel kunne se på, hvordan man i det arktiske samarbejde har forholdt sig til urbefolkningens stilling og givet dem en stærk position i den type samarbejde. Det kan vi også godt overveje i det nordiske. Jeg har i hvert fald personligt altid været meget positivt indstillet i forhold til, at det samiske folk også får den stærkest mulige position og stilling i vores samarbejde.

Lagmand **Jóannes Eidesgaard**:
Fru præsident! Jeg vil kun sige tak for den støtte og det engagement, som Island og Steingrímur J. Sigfússon har vist i vores sag. Det er jeg meget glad for på Færøernes vegne. Jeg mener også, det er meget sundt for den proces, som vi nu er i, at vi ser, at der er mange positive vibrationer omkring sagen.

Men jeg vil da understrege, at vi også er i en proces, hvor det er nødvendigt, at vi har den nødvendige tålmodighed, således at vi gør brug af den modningsproces, som åbenbart skal bruges for at få de endelige brikker til at falde på plads. For i forbindelse med ansøgning er det bedre at få et tidskrævende og positivt svar end et hurtigt og negativt svar.

Steingrímur J. Sigfússon (den venstresosialistiske grønne gruppen, VG):
Jeg er helt enig med Jóannes Eidesgaard i, at det selvfølgelig er det vigtigste, at vi til sidst får et positivt resultat, at det ønske bliver opfyldt.

Men jeg synes også, det er en prøve for det nordiske system, hvordan vi håndterer en sag af den type. Selv om den er stor og har mange aspekter, synes jeg, der er noget galt med vores beslutningsproces og vores arbejdsmetode, hvis det skal tage mange flere år. Så jeg vælger at forstå Jóannes Eidesgaard på den måde, at selv om han siger, at vi må have tålmodighed, så er det nok med et år mere. Skal vi ikke sige, at vi nu vil enes om, at det bliver besluttet før næste session?

Det ble ikke gitt flere replikker før talerlisten ble avsluttet.

Jógvan við Keldu (den konservative gruppen, Ff):
Fru præsident! Først vil jeg sige tak til Steingrimur Sigfússon og den islandske støtte til medlemskab for Færøerne.

Vi borgere i de nordiske lande kan glæde os over, at vi står samlet, hvilket har givet os en særdeles stærk region. Vor fælles kultur, vor lighed i dagligdagen har givet os muligheder for at se ud over egne grænser og i fællesskab være til støtte for fremgang i omkringliggende lande, i særdeleshed mod øst, hvor kommunismens iskolde hånd og diktatoriske ånd nedbrød al fremgang og produktionslyst igennem årtier.

Nordisk Råd har i de sidste 50 år spillet en fantastisk rolle i det vigtige nordiske fælles engagement, både inden for og ikke mindst uden for Norden. Alligevel har vi et forslag, der er af stor betydning for Nordisk Råds medlemslande, og som efterhånden er ved at blive et lidt mørkt intermezzo i Nordisk Råds historie, hvis det ikke bliver realiseret nu eller inden for den nærmeste fremtid.

I mange år har Færøerne ønsket fuldt medlemskab i Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd, hvor vi helt naturligt vil være med til at lægge de store linjer på højeste beslutningstagende plan; vi ønsker at få rettigheder i ministerrådet på linje med de andre nordiske lande, samtidig med at vi selvfølgelig betaler vort kontingent - hvilket er vor naturlige ret og ikke mindst vor pligt.

Der er desværre ikke tid til at gennemgå denne forholdsvis lange og efterhånden mærkværdige historie vedrørende vore ansøgninger, men jeg vil på det alvorligste henvise til den enstemmige vedtagelse i det færøske Lagting for nu over tre år siden, som er sendt til den danske statsminister samt til de respektive regeringer.

Fru præsident, efter at sagen nu har været diskuteret mellem både statsministre og samarbejdsministre samt interne og eksterne jurister og andre embedsfolk, er den overvejende holdning, at en ændring af Helsingforsaftalen bliver nødvendig. Når jeg har spurgt, om noget konkret forslag til denne ændring har været diskuteret, eller om det overhovedet er kommet på bordet i ministerrådet, har svaret været nej. Det undrer mig noget, idet et forslag til en konkret ændring ville være et godt og givende udgangspunkt.

Fru præsident, i dag er der ikke tale om en juridisk hindring i dansk lovgivning, ej heller i international ret. Her er tale om politisk vilje og politisk afgørelse. Tak, fru præsident.

Samarbetsminister **Lasse Wiklöf**:
Fru president! Det är mycket intressanta analyser som redovisas i den förutsättningslösa kartläggningen av de autonoma områdenas ställning och arbetsmöjligheter i det nordiska samarbetet som sammanställts av generalsekreteraren med benäget bistånd av flera bemärkta sakkunniga och som nu ligger till grund för regeringarnas redogörelse.

Jag har särskilt fäst mig vid professorernas Suksis och Bernitz samt den tidigare generalsekreteraren i Nordiska ministerrådet Clemets inlägg i rapporten. Särskilt intressant tycker jag Bernitz konstaterande är att den internationella rätten så påtagligt utvecklats under senare decennier att den tid nu är förbi då den internationella rätten i princip endast bestod av rättsregler som gäller mellan suvernära stater. Han konstaterar att det i ett så kallade funktionellt medlemskap inte föreligger folkrättsliga hinder för ett förstärkande av de självstyrande områdenas ställning i det nordiska samarbetet.

Rapporten visar, menar jag, på goda möjligheter att utveckla autonomiernas ställning och det är med mycket stor glädje som man också noterar statsministrarnas biträdande åsikt om en sådan utvecklingslinje. Det är, som det heter, att finns det vilja så finns det sannerligen också en väg.

För oss på Åland är det nu lika naturligt att åter analysera och granska förutsättningarna för vidgade möjligheter för autonomierna som det var under Kling-kommitténs arbete 1968 och Petri-kommitténs granskning 1982 - det har gått ett kvartssekel igen. Den skrivna bokstaven är statisk, medan vi i ett globaliserat tidevarv får vidkännas mycket starka förändringsvindar som kräver nya tag och nytänkande. Det är därför med stor tillförsikt som jag ser fram emot samarbetsministrarnas fortsatta arbete med att stärka autonomiernas ställning och se hur det kan ske i förhållande till Helsingforsavtal och olika konstitutioner. Nu gäller det att börja det praktiska arbetet utan tidsutdräkt, och jag har goda förhoppningar!

Johan Lund Olsen (den venstresosialistiske grønne gruppen, IA):
Fru Præsident! Det er afgørende for demokratiets overlevelsesevne, at politiske organer valgt på et demokratisk grundlag som udgangspunkt råder over lige rettigheder og således også har lige adgang til at indgå og deltage i politiske diskussioner og beslutningsprocesser. Demokratiets principper svækkes, når der fra sidelinjen besluttes, at nogle med deres meninger og synspunkter har mere ret end andre. Der er behov for nye demokratiske værktøjer, og det er mit parti, IAs, opfattelse, at Norden og det nordiske samarbejde også folkeretligt bør være en foregangsregion, som tør åbne op for et fuldt ligeværdigt samarbejde og partnerskab med de selvstyrende områder Grønland, Åland og Færøerne.

Den færøske ansøgning er nu igen parkeret i det juridiske garderobeskab, og det er en skam og uværdigt. Vi skylder os selv og ikke mindst færingerne, at ansøgningen langt om længe kan blive realitetsbehandlet. Vi ønsker derfor, at dette senest vil ske til næste år. Den kan ikke udskydes længere. Men lad mig sige det fuldstændig klokkeklart: Vi støtter Færøernes ansøgning.

Hvad angår Nordisk Ministerråd, er vi overbeviste om, at en ændring af Helsingforsaftalen er mulig og forenelig med folkeretten. Vi mener derfor, at Grønland som minimum kan gøres til selvstændig part i Nordisk Råd og til selvstændig part i Nordisk Ministerråd, i det omfang og på de områder hvor Grønland har overtaget den fulde lovgivningsmæssige kompetence fra Danmark.

Vi mener derfor også, at de selvstyrende områder kan sikres fast repræsentation i Nordisk Råds Præsidium og i Kontrolkommiteen, samt at de selvstyrende områder bør sikres mulighed for helt eller delvis at påtage sig at løfte et præsidenthverv og om nødvendigt et formandskab på ministerrådssiden.

Det konkluderes jo blandt andet i den juridiske kortlægning, og jeg citerer: "at folkeretten ikke lægger hindringer i vejen for, at de selvstyrende områder får stærkere stilling inden for det formelle nordiske samarbejde". Citat slut. Vi er klar over, at der kan være risiko for, at det juridiske garderobeskab igen bliver hevet frem. Det er slet ikke nødvendigt. Juristeri er juristeri, politisk vilje er noget ganske andet.

Vi har vor egen identitet og ønsker en international selvstændig identitet. Grønland søger en ny global placering, og det er magtpåliggende for os, at det fremmes gennem retten til selvbestemmelse, folkenes selvbestemmelsesret. Grønlændere, ålændinge og færinger er alle folk i folkerettens forstand, så lad os tage udgangspunkt i det og lade det juridiske garderobeskab være skab og lade den sunde politiske fornuft og vilje komme til orde. Tak.

Kári P. Højgaard (midtengruppen, Sjfl.):
Færøerne har ansøgt om fuldgyldigt medlemskab af Nordisk Råd. For os er der tale om den største og vigtigste udenrigspolitiske målsætning. Dette spørgsmål har højeste prioritet, og nationen står samlet bag ønsket om fuldt medlemskab, som vort parlament enstemmigt har vedtaget. Både Grønland og Åland støtter vores ansøgning. Tak for det.

Det relevante spørgsmål er: Hvad siger Nordisk Råd? Resten er teknik. Færøerne vil med, og det er Nordisk Råd som institution, som fællesskab, der afgør, hvorvidt landgangen sænkes, dørene åbnes og Færøerne kan træde ind som fuldgyldigt medlem af det nordiske samarbejde.

Man kan også gå den formelle vej, som især tiltaler jurister og andre lovtrælle. Vi kan konstatere, at Færøerne i modsætning til nogle af de fem fuldgyldige medlemmer har mindre suverænitet, men mere selvstyre. Dette er det reelle og formelle grundlag for at ændre Nordisk Råds vedtagelser og formelle regelværk.

Hvad angår Danmarks Riges Grundlov, er det kort sagt forkert at sige, at grundloven forhindrer færøsk medlemskab. Danmarks grundlov siger, at det er kongen, der handler i udenrigspolitisk henseende, men at han skal sikre sig fornøden hjemmel fra Tinget. Nu har Danmark en dronning, som ikke på nogen måde handler i udenrigspolitisk henseende. Både Folketinget og regeringen har accepteret, at trods grundlovens bestemmelser om den lovgivende, udøvende og dømmende magt kan færøske myndigheder besidde alle disse tre magter. Der er derfor ikke belæg for at bruge grundloven som hindring for færøsk medlemskab.

Kære nordiske venner! Færøerne ansøger om fuldt medlemskab af Nordisk Råd, og dette har afgørende betydning for vort samarbejde udadtil og vort arbejde indadtil. Vore brodernationer, som tjener os som forbillede og inspiration i alle henseender, bør tage positivt imod ansøgningen og således stadfæste vort nordiske fællesskab.

Høgni Hoydal (den venstresosialistiske grønne gruppen, Tjf.):
Fru Præsident! Den færøske ansøgning om fuldgyldigt og ligestillet medlemskab af det nordiske samarbejde handler ikke om Færøerne, ikke om Danmark og ikke om de såkaldt selvstyrende områders stilling. Ansøgningen handler egentlig om Norden, om nordiske værdier og om Norden som foregangsregion i verden.

Vi plejer jo at sige, at det nordiske samarbejde ikke baserer sig på gamle nationalstaters logik eller forsøg på at skjule politisk magt bag juridiske forordninger. Det nordiske samarbejde baserer sig på demokrati, ligestilling, folkenes selvbestemmelse, kulturel mangfoldighed og globalt ansvar.

Alle disse grundlæggende værdier opfyldes ved at imødekomme den færøske ansøgning, og også Grønlands og Ålands, hvis de ønsker at ansøge. Den nordiske familie vil blive større og stærkere, vi vil få flere ansvarlige aktører, som kan udvikle nordisk samarbejde, vi får flere, som betaler til nordisk samarbejde, og vi styrker Norden som region i verden på vigtige områder som klima, havmiljø og andre specielle nordiske områder.

Dette sker altså, hvis man vover at tage den beslutning at ændre Helsingforsaftalen, således at også Færøerne, og måske Grønland og Åland, bliver helt ligestillede medlemmer af Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd.

I en velfungerende familie, som den nordiske jo er, er det klart, at man glæder sig over enhver familieforøgelse, og man glæder sig, når de unge bliver voksne mennesker og tager ansvar og udviser myndighed og tager del i det fælles familiære ansvar. Vore teenagere går fra at være teenagere til også at være voksne ansvarlige mennesker i familien. Jeg nægter at tro på, at den nordiske familie vil sætte sig imod denne familieforøgelse på grund af juridiske spidsfindigheder, og jeg tror på, at Nordisk Råd som parlamentarisk forsamling vil kunne tage en beslutning om at give Færøerne, Grønland og Åland fuldt og selvstændigt medlemskab af alle nordiske institutioner senest på næste session.

Raija-Liisa Eklöw (midtengruppen, Lib.):
Fru president! Ålands delegation i Nordiska rådet stöder fullt ut Färöarnas ambitioner att stärka sin ställning i det nordiska samarbetet. Vi har mycket goda erfarenheter av det nordiska samarbetet. Men jag vill passa på att ändå påpeka att vi är besvikna över att rådet inte vill beakta våra synpunkter när det gäller tidpunkten för sessionen. Just idag öppnar Ålands lagting sitt arbetsår, vilket innebär också val av talman. Således kan vi som deltar i det här mötet inte delta i talmansvalet, vilket är viktigt.

När det gäller arbetet här i rådet är vi särskilt nöjda med att vi kan agera som fullvärdiga medlemmar, och jag tror att jag kan säga att vi har för vana att ta vara på de möjligheter som finns att väcka nya initiativ i frågor som berör oss eller som vi annars tycker är angelägna. Vi har ingen plats i Presidiet men har helt i enlighet med rådets arbetsordning deltagit i Presidiets möten när Presidiet behandlat frågor som berört oss.

Färöarnas initiativ ger oss nu ett utmärkt tillfälle att utvärdera de erfarenheter som vunnits under de år som de självstyrande områdena har haft egna delegationer. Jag anser faktiskt att det är hög tid att se på vad som varit bra och vad som fungerat mindre bra. Det är bra att kartläggningen om de självstyrande områdenas ställning gjordes. Kartläggningen, som utfördes av sakkunniga, visade att det inte finns några juridiska hinder för att stärka eller utvidga de självstyrande områdenas ställning. Det hänger alltså till syvende och sist på den politiska viljan att gå de självstyrande områdena till mötes.

Jag föreslår därför att samarbetsministrarna utser en politisk arbetsgrupp för att i snabb takt se på hur de självstyrande områdenas ställning kan stärkas.

Samarbejdsminister **Jógvan á Lakjuni**:
Fru Præsident! Den centrale konklusion i generalsekretærens rapport om de selvstyrende landes deltagelse i det nordiske samarbejde er, at folkeretten ikke lægger hindringer i vejen for Færøernes medlemskab af Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd.

Dette er rapportens positive budskab. Det er jo vores ufravigelige mål at opnå fuldt medlemskab, således som vi har udtrykt i vores ansøgning fra 2003.
Spørgsmålet om Færøernes medlemskab er således nu først og fremmest et spørgsmål om de suveræne medlemsstaters politiske vilje.

Efter rapportens offentliggørelse har man imidlertid uventet fokuseret på den danske grundlov som værende en forhindring for vort fulde medlemskab. Dette er et synspunkt, som vi på Færøerne må forholde os til, men som jeg af gode grunde ikke kan diskutere her. Jeg skal bare begrænse mig til at bemærke, at den færøske regering *ikke* har den samme opfattelse.

Jeg er overbevist om, at Færøernes fulde deltagelse i det nordiske samarbejde vil gavne dette samarbejde og tilføre samarbejdet nye impulser og fornyet energi.

Jeg vil gerne til sidst nævne Præsidiets besøg på Færøerne her i juli måned i år. Jeg havde den store glæde at mødes med Præsidiet, som udtrykte stor forståelse for Færøernes synspunkter og position i det nutidige og fremtidige nordiske samarbejde. Jeg vil rette en varm tak til Ole Stavad for hans støtte og engagement i denne sag.

Jeg fik som mine kolleger det bestemte indtryk, at Præsidiet var meget positivt indstillet over for vores ansøgning om fuldt medlemskab.

Vi nærmer os således nu det punkt, hvor man må tage skridtet fuldt ud og give Færøerne et positivt svar på ansøgningen om medlemskab af dette udmærkede og vigtige samarbejde. Dette vil gavne Færøerne, og dette vil gavne hele Norden, og det ville være endnu et smukt eksempel på de nordiske landes unikke samarbejdskultur.

Jeg vil gerne takke alle for den positive støtte, vi har fået.

Samarbetsministrarnas redogörelse om avskaffandet av gränshinder i Norden (Dokument 10)

Samarbeidsminister **Heidi Grande Røys**, ministerrådets talsperson Dokument 10:
Gode president! Alle nordiske formannskap har de siste årene gjort arbeidet med grensehindringer til et sentralt innsatsområde. Det gjorde også det norske.

På Nordisk Råds sesjon i Reykjavik sammenfattet Poul Schlüter, som var den spesielle representanten for arbeidet, sitt arbeide i en sluttrapport som viste at mye var gjort, men jammen gjenstår det mye ennå. Det er et saksfelt som hele tiden må ha vår oppmerksomhet og stå høyt på det politiske sakskartet.

Det norske formannskapet ønsket å utarbeide og opprette ordninger som kan fornye det politiske og administrative trykket på arbeidet med å fjerne grensehindringer. Vi har derfor opprettet egne ordninger i noen få utvalgte ministerråd. Det vil gjøre det mulig å trenge dypere inn i de enkelte fagområdene og finne spesifikke løsninger på konkrete grensehindringer, og ikke minst at ministrene sjøl får et eget ansvar for å drive arbeidet videre.

På det viktigste området – næringsliv – er en slik ordning etablert. Det samme er snart tilfelle på sosial- og helsesektoren. Næringsministrene var først ute og utnevnte på møtet sitt i september en person som skal arbeide med grensehindringer for næringslivet. Nordisk InnovationsCenter har også tilsatt en person for det samme formålet og er engasjert i forhold til problemstillingen. Vi jobber videre med å få tilsvarende til på utdanningssektoren.

Hva har vi så nådd av resultat i 2006, eller som vil komme i løpet av 2007?

Jo, i løpet av 2006 har vi gjennomført omkring 15 informasjons- og utdanningsseminar for over 500 saksbehandlere i de nordiske land. Dette er viktig, for dette vil føre til bedre saksbehandling i de interne nordiske sakene knyttet til skatt, trygd og arbeidsmarked, på de områdene som folk ofte opplever at en møter problem. Ministerrådet vil finansiere en slik virk-

somhet permanent fra 2007, og jeg vil bare benytte anledningen til å rette en stor takk til Foreningene Norden, som i stor grad har hatt gjennomføringsansvaret for denne virksomheten.

Nordisk Ministerråd har ellers lagt vekt på at det er viktig å få lett tilgang til korrekt informasjon. Derfor er informasjonstjenesten Hallo Norden viktig i så måte. Folk skal kunne finne rett kilde for pålitelig informasjon. Tjenesten er nå langt bedre markedsført og blir mer og mer kjent blant folk og kan dermed også i økende grad leve opp til mandatet sitt. De nordiske grenseregionale komitene skal også fra nå av legge større vekt på grensehinderarbeidet. Jeg vil nevne at formannskapet har tatt initiativ til at Østersjørådet, under svensk formannskap, i sitt nye grensehinderarbeid kan trekke på ministerrådets erfaringer.

Den nordiske konvensjonen om sosial bistand er nå til gjennomgang. Det en nå ser på, er spesielt de delene av avtalene som gjelder de handicappedes muligheter til å reise mellom de nordiske land. Dette var også tema på et møte som jeg hadde med det nordiske handicapforbundet i forrige uke. Dette er de opptatt av, at de ikke bare skal kunne reise mellom landene, men også kunne oppholde seg i de ulike landa på en enkel og grei måte. Gjennomgangen skal se på samarbeidet og finansiering mellom land og styresmakter for å gjøre det lettere for handicappede og hjelpetrengende å reise over grensene i Norden, og et resultat av gjennomgangen vil være ventet i løpet av 2007.

I begynnelsen av 2007 vil vi også få ferdig en nordisk guide som vil gjøre det enklere med en samnordisk håndtering av førtidspensjoneringssaker. Guiden vil inneholde en beskrivelse av førtidspensjoneringssystemene i de ulike nordiske land, en kontrolliste med dokumentasjon og informasjon som det enkelte land trenger for å kunne ta avgjørelser, samt en liste med kontaktadresser.

I juni 2006 ble en elektronisk formidling av ledige jobber i Østersjø-regionen lansert, og vi ser nå på om det er mulig å nytte samme modell i andre nordiske grenseregioner.

En ny avtale for folkeregistrering trer i kraft 1. januar 2007. Da skal en raskere og enklere kunne få for eksempel nytt personnummer og dermed også bankkonto, kunne skrive husleie- og boligkontrakt og liknende. Dette trur vi i alle fall vil fjerne ett irritasjonsmoment som innbyggerne har møtt ved forflyttelse mellom de ulike land. Vi får også på plass en nordisk sosialforsikringsportal i løpet av 2007, og vi jobber med å opprette en informasjonsportal om utdanningsspørsmål.

En annen sak som er viktig når folk beveger seg over grensene, er dobbelskattlegging. Den nordiske dobbelskattleggingsavtalen blir nå revidert, og arbeidet er ventet å bli avsluttet i 2005.

President! Dette er bare noen få eksempler hentet fra en ganske fyldig rapport som ligger ved papirene som er utsendt. Det viser at vi har gjort mye arbeid, men som flere har vært inne på, i replikkvekslingen og i debatten både i går og i dag, gjenstår det selvsagt mye arbeid. Det finske formannskapet griper fatt i dette og jobber videre med det, og vi alle trenger å ha en stor oppmerksomhet rundt spørsmålene i våre egne parlament, i denne sal og hver dag når vi går på jobb for det nordiske arbeidet.

Ole Stavad, Nordisk Råds rapportør om grensehindringer:
Den meget knappe tid, som vi får her til at diskutere grænsehindringer, og som betyder, at jeg bliver det eneste af rådets medlemmer, der får ordet, står ikke mål med den prioritering, vi har. Det budskab vil vi gerne klart og tydeligt sende ud: Sådan er det, men vi må holde os inden for de tidsmæssige rammer.

Heldigvis er debatten om grænsehindringer også indgået i de tidligere debatter, og vi har kun sagt, at vi i alle partigrupperne, i det samlede Nordisk Råd og i Præsidiet driver videre med grænsehindringsbekæmpelsen. Vi vil holde vore ministre hårdt op på, at der sker fremskridt. Det var også et vigtigt element i den debat, vi havde i går, om, at vi skal være globale.

Vi arbejder i Nordisk Råd med en idé, som også den kommende præsident, Dagfinn Høybråten, har engageret sig stærkt i, om, at vi skal have lavet en permanent institution, der virkelig kan have nogen gennemslagskraft for at få bekæmpet grænsehindringerne. Den idé, vi

arbejder med, er at skabe en nordisk grænsehindringsombudsmand, så vi ikke, hver gang vi får nyt formandskab på ministerrådssiden, skal opfinde hjulet en gang til.

Vores tidligere danske statsminister Poul Schlüter gjorde et formidabelt flot stykke arbejde, og der har været fulgt op på det fra norsk side, men jeg tror, at vi både på ministerrådssiden og på parlamentarikersiden har et fælles behov for at få skabt et instrument, som virkelig permanent kan sikre, at nye grænsehindringer ikke opstår, og at vi får bekæmpet dem, der er, maksimalt. Det vil jeg gerne sige på hele rådets vegne, så der ikke er tvivl om, at det har højeste prioritet i Nordisk Råd.

Debatten ble avsluttet.

Rådet bifalt å ta Dokument 4 til etterretning
Rådet bifalt å ta Dokument 9 til etterretning
Rådet bifalt å ta Dokument 10 til etterretning

Det skulle besluttes A 1397/næring under dagsordenspunkt 8
Beslutning om Fremst. 6/2005 skulle behandles under dagsordenspunkt 17

7. De nordiska samarbetsministrarnas frågetimme

Kristian Pihl Lorentzen overtok ledelsen av forhandlingene.

E 16/2006: Fråga till Danmarks regering om Dankort som gränshinder

Hans Wallmark (den konservative gruppen, m):
Jag har ett spörsmål till den danska samarbetsministern. Kastrup är en av Sveriges största flygplatser i förhållande till antalet svenska passagerare. Många gör det för att nyttja service och shopping på den danska sidan. För åtskilliga svenskar fungerar det utbredda användandet av endast det danska betalkortet Dankort som ett tydligt gränshinder. I stället för att kunna betala i automater för att köpa biljetter eller göra inköp i butiker på ett enkelt sätt är allt mycket svårare för den som saknar Dankort i Danmark. Den tidigare svenska regeringen önskade lyfta frågan till EU-nivå för att därmed markera allvaret.

Min fråga till den danska samarbetsministern är: Vad görs i Danmark för att åtgärda det gränshinder som det utbredda användandet av endast det danska betalkortet Dankort utgör?

Samarbejdsminister **Connie Hedegaard**:
Jeg er ikke bekendt med den problemstilling, men det, vi har gjort, og som også blev fremhævet før af den norske formand, er, at vi har arbejdet meget, meget konkret med grænsehindringer. Jeg synes, det lyder som et fuldstændig konkret eksempel, som vi må kigge nærmere på.

Jeg er enig i det, som præsidenten nævnte her for en halv times tid siden, nemlig at der formentlig ikke er noget, de nordiske befolkninger lægger så meget vægt på, når det gælder det nordiske samarbejde, som at de ikke oplever de daglige irritationsmomenter, så det vil jeg meget gerne bringe videre også til trafikministrene – i Danmark er det under trafikministeren, at lufthavne og problemer i den forbindelse hører.

Jeg vil meget gerne diskutere det videre og prøve at finde en løsning på dette helt konkrete problem.

Hans Wallmark:
Det känns gott att den danska samarbetsministern vill arbeta med den här frågan, för det här är verkligen ett reellt och påtagligt gränshinder, inte minst för oss som bor i sundsregionen, och ett stort irritationsmoment. Därför hoppas jag verkligen att den danska samarbetsministern tillsammans med sin kollega gör någonting åt detta.

E 17/2006: Spørsmål til Færøyenes regjering om de homoseksuelles situasjon på Færøyene

Rannveig Guðmundsdóttir (den sosialdemokratiske gruppen, A):
President! Jeg har et spørsmål til samarbeidsministeren på Færøyene. Å bli utsatt for grov vold og mishandling fordi man er åpen homoseksuell, er et alvorlig brudd på menneskerettighetene. Derfor er ikke angrepet og trakasseringen av 25 år gamle Rasmus Rasmussen i Tórshavn i begynnelsen av oktober utelukkende et indre anliggende på Færøyene. Det er faktisk et ansvar for hele verdenssamfunnet å slå ned på brudd på menneskerettighetene, ikke minst i det nordiske samfunnet som står vakt om menneskerettigheter og kjemper for mindretallsrettigheter.

Jóannes Eidesgaard, lagmann, har vært positiv i sine uttalelser her i dag om den demokratiske prosess som er i gang på Færøyene. Og nå spør jeg samarbeidsministeren fra Færøyene: Hvordan og når vil Færøyene gi de homoseksuelle de samme menneskerettigheter som er prinsipielle i alle de nordiske land?

Samarbejdsminister **Jógvan á Lakjuni**:
Jeg må sige, at jeg faktisk er chokeret over det billede, der males af mit land. Ifølge den nordiske statistiske årbog er Færøerne et meget godt land at leve i, måske det bedste i Norden. Vi har det laveste antal selvmord i Norden, vi har det laveste antal skilsmisser, vi har mindst kriminalitet, vi har det højeste fødselstal, vi har fuld beskæftigelse på Færøerne. Vi har et samfund, hvor folk kommer hinanden ved og man deler hinandens glæder og sorger. Et samfund med en blomstrende kultur, og jeg vil advare kraftigt imod at generalisere og stemple en hel nation for en enkelt episode, som vi selvfølgelig tager den største afstand fra.

Jeg har ikke kendskab til andre sådanne episoder. Og den sag er blevet blæst op, især i dele af den danske presse, som ynder at skrive nedsættende om Færøerne og om færinger.

Vi bryder ingen menneskerettigheder på Færøerne, vi har en ældre udgave af den danske straffelov, hvor man kun omtaler nogle af de her menneskerettigheder og ikke de homofile. Dette betyder ikke, at vi tolererer mobning og forfølgelse af den minoritet. Og jeg synes, det er helt fantastisk af den socialdemokratiske gruppe at skrive, som de gør, nemlig at det ikke er ulovligt at mobbe eller diskriminere homoseksuelle på Færøerne. Så kan man på samme måde sige, at det ikke er ulovligt at diskriminere handicappede i Island eller i Danmark, for de står heller ikke i den her lov. Det er en helt utrolig udlægning af det her, og jeg vil bare advare imod, at de nordiske lande kaster et så dårligt lys på Færøerne.

Vi diskriminerer ingen på Færøerne, og jeg vil sige, som vores lagmand også har sagt, at det her lovforslag ligger i vores Lagting, og vi har vores demokratiske ret på Færøerne omkring det her spørgsmål, akkurat som man har haft i Danmark, Norge, Sverige og Island. Tak.

Rannveig Guðmundsdóttir:
Dette dreier seg ikke om hysteri, dette dreier seg om nordisk samarbeid, det nordiske samfunn og menneskerettigheter. Det er slik at for tredje gang skal man på Færøyene fremlegge lovforslag for å forandre § 266b i justisloven, for å få inn ordene "på grund af kønsorientering" dersom det i loven snakkes om forbud mot ulikhet, hån, bakvaskelse, mishandling med mere. Lovforslag var fremlagt i 1988 og i 2005, og nedstemt i 2005.

Dette er en realitet. Og dette dreier seg ikke om media, det dreier seg om menneskerettigheter. Kanskje er det tankeløshet det gjelder, slik som det var i Island i sin tid. Da kom nordiske parlamentarikere inn i saken og åpnet øynene våre. Det er det jeg prøver å gjøre her i dag.

Samarbejdsminister **Jógvan á Lakjuni**:
Jeg har ikke så meget at føje til det her, men jeg synes, det er ufatteligt, at en parlamentariker fra vores nærmeste naboland skal udtale sig om, at vi diskriminerer folk, der er homofile på Færøerne. Det er en fornærmelse af den færøske nation, som ikke burde forekomme i Nordisk Råd. Det vil jeg bare sige.

Ellers vil jeg henvise til, at det her forslag ligger i det færøske Lagting, og at vi har demokrati på Færøerne. Tak.

E 18/2006: Fråga till Sveriges regering om beskattning av pensionärer som flyttar från Sverige till Finland

Simo Rundgren (midtengruppen, cent):
Arvoisa puheenjohtaja! Kysymykseni kohdistuu Ruotsin yhteistyöministerille. Tämä koskee eläkeläisten verotusta.

Ruotsista Suomeen muuttava eläkeläinen on tilanteessa, että hän on maksanut työuransa aikana korkeita vakuutusmaksuja, noin yli 10 prosentin maksua. Ruotsissa eläkeläisiltä taas ei enää peritä tätä maksua. Kun hän tulee Suomeen, niin Suomi perii eläkeläiseltä edelleen vakuutusmaksua myös näistä Ruotsissa maksetuista eläkkeistä.

EY-tuomioistuin on antanut ennakkoratkaisun, että Suomi ei saa periä tätä vakuutusmaksua, jos Ruotsissa maksettu vakuutusmaksu käytetään periaatteessa samaan tarkoitukseen kuin

mihin Suomessa perittävä vakuutusmaksu käytetään. Siksi on ratkaisevan tärkeä Ruotsin lausunto siitä.
Kysymykseni kuuluu: Mihin Ruotsin vakuutusmaksuna perityt varat käytetään?

Simo Rundgrens tale i svensk oversettelse:
Ärade ordförande! Min fråga är riktad till den svenska samarbetsministern. Den gäller beskattningen av pensionärer.

Situationen för pensionärer som flyttar från Sverige till Finland är sådan att de betalat höga försäkringsavgifter, runt dryga 10 procent, under sin karriär. I Sverige behöver en pensionär inte längre betala denna avgift. I Finland måste pensionären däremot betala försäkringsavgift även för pensioner som betalas i Sverige.

I ett förhandsavgörande bestämmer EG-domstolen att Finland inte får ta ut denna försäkringsavgift ifall den försäkringsavgift som betalats i Sverige i princip används till samma ändamål som den försäkringsavgift som tas ut i Finland. Därför är ett svenskt yttrande om frågan ytterst viktigt.

Min fråga lyder därmed: Till vad används de försäkringsavgifter som tas ut i Sverige?

Samarbetsminister **Christina Husmark Pehrsson**:
Herr president! Presidenten började med att säga att det här var en enastående möjlighet till en frågestund. Det är också en enastående möjlighet för mig som nybliven både socialförsäkringsminister och samarbetsminster nu i tre veckor att ta tag i många frågor. Jag vet att det är en hel del som ligger på mitt bord, bland annat denna fråga. Jag kan tyvärr inte i dag komma med ett svar till frågeställaren. Men jag vet att detta ligger på bordet och att det ska tas upp till diskussion. Jag ber därför att få återkomma.

Simo Rundgren:
Arvoisa puheenjohtaja, puhemies, presidentti! Näinhän se on kyllä, että näillä vakuutusmaksuilla periaatteellisesti turvataan julkinen terveydenhoito myös eläkeläisille. Eikö niin? Minusta tuntuu, että Ruotsilla tulee olemaan vaikeuksia selittää tuo oma vakuutusmaksun perintä siten, että se käytettäisiin periaatteessa eri tavalla kuin mitä Suomessa peritty vakuutusmaksu käytetään. Miltä ministeristä tuntuu?

Simo Rundgrens tale i svensk oversettelse:
Ärade ordförande, talman, president! Det är ju nog så att dessa försäkringsavgifter i princip används för att garantera offentlig hälsovård även för pensionärer. Eller hur? Det verkar som om Sverige kommer att få det svårt att förklara uttaget av den egna försäkringsavgiften, så att den principiellt användes på ett annat sätt än den försäkringsavgift som tas ut i Finland. Vad anser ministern?

Samarbetsminister **Christina Husmark Pehrsson**:
Herr president! Tack så mycket för frågan. Den känns mycket viktig. Jag tar den med mig, men kan tyvärr inte ge något svar i dag. Dock vet jag att den ligger högt upp på dagordningen.

E 19/2006: Fråga till Färöarnas regering om de homosexuellas rättigheter på Färöarna

Elina Linna (den venstresosialistiske grønne gruppen, v);
Herr president! Jag vill ställa en fråga till Färöarnas samarbetsminister. Också min fråga handlar om de homosexuellas situation. Jag vill påminna om att homosexuellas rättigheter inte alltid heller i alla andra länder har setts som mänskliga rättigheter. Därför tycker jag att det är befogat att vi fortsätter med den diskussionen.

I detta sammanhang vill jag peka på att Färöarna är det enda landet i Norden som inte har antagit en lag om registrerat partnerskap. Min konkreta fråga är således: Varför har man på Färöarna inte följt de övriga nordiska länderna när det gäller att lagstifta om registrerat partnerskap?

Samarbejdsminister **Jógvan á Lakjuni**:
Jeg ved ikke, om jeg er i stand til at forklare, hvorfor vi på Færøerne ikke har de samme. Det er, fordi man ikke har været enig i de her spørgsmål. Der er også meget stor modstand mod det, og der er et stort flertal i befolkningen, som er imod det her. Så det er grunden til det.

Elina Linna:
Herr president! Med min fråga syftar jag på problem som uppstår när nordiska medborgare som lever i homosexuellt partnerskap och som har registrerat partnerskap i ett annat nordiskt land vill bosätta sig på Färöarna. Då är det till exempel så att det med arv efter partner är på samma sätt som när man ärver i ett heterosexuellt partnerskap eller äktenskap.

Min följdfråga blir därför om inte homosexuella par från andra nordiska länder är välkomna att bosätta sig på Färöarna.

Samarbejdsminister **Jógvan á Lakjuni**:
Jeg vil gerne sige, at alle er hjertelig velkommen til at bosætte sig på Færøerne, men jeg kan selvfølgelig forstå det problem, som ligger i det her. Men det er, som jeg har sagt: Vi har et demokratisk samfund på Færøerne, ligesom man har i Sverige og Island og alle de andre nordiske lande.

Det her forslag, der for øjeblikket ligger i vores Lagting, drejer sig kun om § 266b, som handler om diskrimination. Så vi er hverken kommet længere eller kortere med det – alt efter hvilket syn man har på det.

Jeg må bare henvise til vor demokratiske ret i verden. Vi ved selvfølgelig, at de andre nordiske lande har det her, men der er mange, mange andre lande i verden – langt det største flertal af lande i verden – som ikke har det her. Sådan er det bare. Vi har, som jeg sagde, demokrati.

E 20/2006: Fråga till Finlands regering om pensionsbeskattning mellan de nordiska länderna

Tarja Cronberg (midtengruppen, gröna):
Nordiskt samarbete har åstadkommit en hel del inom den gemensamma arbetsmarknaden och inom harmoniseringen av skatteregler. Men det finns fortfarande ett svart hål. Det är pensionsbeskattningen mellan olika länder när en pensionär flyttar. Välfärdsutskottet har påpekat i sin redogörelse för rekommendationen om detta ämne att man bör slopa progressivitetsuppräkningen där länderna har olika praxis. Man bör också utarbeta gemensamma regler för förhandspensioner. Det er inte nog med guide om reglerna i olika länder. Utöver dessa viktiga frågor vill jag ställa min fråga till den finska samarbetsministern och fortsätta diskussionen om socialförsäkringsavgiften som Finland lägger på de pensioner som beskattas redan i Sverige. EG-domstolen har fattat ett beslut om detta och sagt att det är illegalt att Finland gör detta. Har ministern tänkt slopa denna illegala praxis när domstolen har påpekat det fel man gör?

Samarbetsminister **Jan-Erik Enestam**:
President! Som frågeställaren vet är det finansministeriet som bereder dessa frågor hos oss och enligt de uppgifter jag har överväger vårt finansministerium att ännu under detta år ändra pensionernas utlandsbeskattning så att de står i överensstämmelse med EU:s direktiv i frågan.

Tarja Cronberg:
Jag vill fortsätta frågan. Enligt EG-domstolen åligger det en enskild pensionär att bevisa att man har betalat försäkringsavgiftgerna. Är det inte en orimlig praxis att en äldre person skall tillbaka i tiden och försöka söka dokumentation. Bör inte myndigheterna klara detta sinsemellan?

Samarbetsminister **Jan-Erik Enestam**:
Det låter som en orimlig praxis att den enskilda personen skall göra detta, men jag tror att utan ett samarbete med den enskilda personen är det en minst lika omöjlig praxis för myndigheterna att klara av att få fram uppgifterna. Men en smidig modell är det som man borde eftersträva och vi har från samarbetsministerhåll ständigt påmint finansministeriet om behovet av att åstadkomma en förändring här.

E 21/2006: Spørgsmål til Islands regering om hvorfor Island ikke har ratificeret Århus-konventionen og principper for NGO'er

Bente Dahl (midtengruppen, RV):
Jeg har to korte spørgsmål, som rettes til den islandske samarbejdsminister: I 1998 underskrev 43 lande, inklusive EU som samlet organisation, Århus-konventionen. Alle de nordiske lande har efterfølgende ratificeret den konvention, alle lande undtagen Island.

Mit ene spørgsmål er, hvorfor Island har underskrevet konventionen, men ikke har fået den ratificeret. Agter Island at gøre det?

Det andet spørgsmål går på, at Det Europæiske Råd i 2002 har udarbejdet fundamentale principper for NGO'er i Europa. Hvordan stiller den islandske samarbejdsminister sig til disse principper?

Samarbejdsminister **Jónína Bjartmarz**:
Tak for spørgsmålet. Først om Århus-konventionen: Vi har nedsat et udvalg, som får den opgave at gennemgå Århus-konventionen, og udvalget har nu for kun en uge siden afleveret en rapport om sagen til miljøministeriet. Århus-konventionen har tre søjler, og når det gælder de to af dem – information om miljøsager og retten til at deltage i beslutninger angående miljøspørgsmål – så har udvalget konkluderet, at Islands lovgivning omfatter disse rettigheder og opfylder konventionens krav. Men med hensyn til den tredje søjle i Århus-konventionen, som drejer sig om såkaldt adgang til retfærdig sagsbehandling angående miljøspørgsmål, har udvalget konkluderet, at Islands lovgivning på dette område ikke helt opfylder konventionens krav, og derfor vil det blive nødvendigt at ændre Islands lov, når konventionen skal ratificeres. Men med udgangspunkt i udvalgets rapport vil den islandske regering snarest tage stilling til implementering af Århus-konventionen.

Når det handler om tillægsprotokoller til Europarådets aftaler nummer 102 og 104, som drejer sig om en anerkendelse af internationale ngo'er, har hverken Island eller nogen andre af de nordiske lande undertegnet dem, så vidt jeg forstår. Jeg forstår også, at den andel, som har undertegnet dem, i dag kun udgør ti af alle Europarådets lande.

E 22/2006: Fråga till Norges regering om framtida finansiering av Grensetjänsten

Ann-Kristine Johansson (den sosialdemokratiske gruppen, s):
Herr president! Min fråga vill jag rikta till Norges samarbetsminister. Vi har fått en bra redogörelse på vårt bord om att avskaffa gränshinder. Där står bland annat att arbetet med att ta bort gränshinder för enskilda medborgare och företag är högt prioriterat för Norden. Det är just det som sker vid vårt gemensamma svensk-norska projekt Grensetjänsten. Grensetjänsten informerar svenska och norska medborgare och företag om vilka regler och fällor som finns när man gör en gränsöverskridande aktivitet och identifierar och eliminerar gränshinder som på ett negativt sätt påverkar samarbetet och rörligheten över gränsen. Enligt den information jag har nu är inte finansieringen av detta lyckade projekt klargjord för 2007 och framåt. Det brådskar med besked.

Jag vill fråga samarbetsministern: Hur kan man trygga den framtida finansieringen av Grensetjänsten så att den kan fortsätta att arbeta till hjälp och nytta för Nordens befolkning och tillvarata kunskap och kompetens på områden som Grensetjänsten besitter efter snart tio års arbete med dessa frågor?

Samarbeidsminister **Heidi Grande Røys**:
President! Takk for spørsmålet. Jeg gikk jo ut fra at parlamentarikerne ville følge opp sitt sterke engasjement for grensehinderarbeidet også i spørretimen. Det er vi veldig glade for.

Når det gjelder den aktuelle problemstillingen angående grensetjenesten, konfererte jeg akkurat med den svenske ministeren om det. Vi må se på dette videre. Den svenske ministeren vil se på det, og jeg påtar meg på vegne av Norge også å se på det. Så får vi se hva vi kan få gjort fra nyttår.

Det som jeg synes er det vesentlige i det spørreren uttrykker, angår informasjon. Det viser seg at det ikke nødvendigvis er lover og regler som må endres, men at man rett og slett må informere riktig, både til saksbehandlerne, til innbyggerne våre og til næringslivet vårt, slik at de vet hva de skal forholde seg til. Det i seg selv er grensenedbygging. Vi vil bygge opp en god del nye portaler på Internett. Noen har allerede kommet i år. Det vil komme flere til neste år. På den måten kan innbyggerne oppsøke riktig informasjon, slik at de vet hvordan de skal forholde seg til en spesifikk informasjon. Vi vil se på grensetjenesten som en del av det. Jeg vil ikke love noe per i dag, men vi tar med oss problemstillingen.

Ann-Kristine Johansson:
Tack för svaret! Grensetjänsten jobbar, precis som du säger, med information. Men man jobbar också med att lösa problem med gränshinder genom det gränsråd där myndigheter sitter tillsammans. Det behöver inte vara nationell lagstiftning utan det är fråga om tolkningen av de lagar som vi har. Det är väldigt viktigt att man kan fortsätta med det arbetet.

E 23/2006: Fråga till Finlands regering om de utlandsstuderande finska läkarstudenternas situation

Raija-Liisa Eklöw (midtengruppen, Lib.):
Herr president! Jag ställer min fråga till samarbetsminister Jan-Erik Enestam från Finland och fortsätter med gränshindersfrågor.

En ny gränshindersproblematik har uppstått efter det att Finland implementerat EU-direktivet om läkarkompetens utan att ta hänsyn till den nordiska överenskommelsen om gemensamt godkännande av denna kompetens. Således har finska läkarstuderande som studerat i andra nordiska länder hamnat i en jättesvår situation. Om de vill komma hem och arbeta i Finland hamnar de i en situation att de får jobba ett extra år i praktiktjänst innan de kan få riktiga tjänster, kort sagt. Det här är en besvärlig situation eftersom vi vill ha våra studerande tillbaka till Finland, särskilt de svenskspråkiga.

Min fråga är: Vad tänker minister Enestam eller Finlands regering att göra för att situationen återställs till vad som gäller enligt de nordiska reglerna?

Samarbetsminister **Jan-Erik Enestam**:
Herr president! Jag är på basis av tidningsuppgifter medveten om problemställningen. Det här är komplicerat. Om jag har förstått det rätt beror faktiskt den olika situationen mellan till exempel Sverige och Finland, som i det här aktuella fallet, på att Finland har verkställt EU-direktivet i frågan men att Sverige inte har gjort det. När Sverige har implementerat detta direktiv kommer problemet att lösas och behandlingen att vara likvärdig. Egentligen borde frågan ställas till Sveriges samarbetsminister.

Raija-Liisa Eklöw:
Herr president! Det är fråga om typisk gränshindersproblematik. Vi måste beakta alla saker som behandlas i EU och som har en nordisk uppföljning, särskilt de saker där det finns överenskommelser inom Norden. Jag tycker att de länder som det gäller borde ha ett samarbete. Det var litet synd att gränshindersdiskussionen inte blev till stånd. Det här skulle ha varit en sak att diskutera där. Hur kan vi garantera att alla sakerna behandlas samtidigt och att alla länder tar sitt ansvar? Norge är ju inte ens med i EU.

Minister Enestam hade både rätt och fel i att vi borde ställa frågan till Sverige. Finland har gått för fort till väga.

E 24/2006: Spørgsmål til den Færøernes regering om registrerade partnerskap

Line Barfod (den venstresosialistiske grønne gruppen, EL):
Færøerne har søkt om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd og de nordiske konventioner. Det støtter jeg varmt. Alle øvrige nordiske lande anerkender registreret partnerskab, som Elina Linna også var inde på. Er Færøerne parat til at anerkende registreret partnerskab indgået blandt nordiske statsborgere, der flytter til Færøerne, således at de vil have samme rettigheder, som de ville have, hvis de flyttede til et andet nordisk land?

Samarbejdsminister **Jógvan á Lakjuni**:
Jeg vil bare henvise til, hvad jeg allerede har svaret: Vi har demokrati på Færøerne, og vi har vores eget Lagting, hvor man tager stilling til det her. Det her spørgsmål ligger i Lagtinget nu, og Lagtinget vil træffe afgørelse om det. Jeg vil bare advare mod at sætte de her ting op imod hinanden.

Line Barfod:
Jeg anerkender fuldt ud, at Færøerne har demokrati. Det spørgsmål, der diskuteres på Færøerne nu, er ikke spørgsmålet om registreret partnerskab, men om diskriminationsparagraffen. Derfor spørger jeg igen: Et enigt færøsk Lagting har søgt om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd og vil dermed skulle acceptere de nordiske konventioner. Betyder det så også, at man er parat til at anerkende nordiske statsborgeres ret til at få anerkendt deres registrerede partnerskab, hvis de flytter til Færøerne?

Samarbejdsminister **Jógvan á Lakjuni**:
Man har måske ikke tænkt så meget på det her spørgsmål, når man søgte om fuldgyldigt medlemskab. Det er mere en æressag for Færøerne, at vi gerne vil være fuldgyldige medlemmer og betale for os selv, så danskerne ikke længere skal betale for os. Det er mere det, som ligger i det.

Når det kommer til det her spørgsmål, ved jeg ikke, om jeg kan svare fuldt ud. Man har måske ikke tænkt så langt som til det. Her står man med det demokratiske Lagting, som skal tage stilling til alle spørgsmål, det kan også være andre spørgsmål. Jeg kunne også spørge Line Barfod, om danskerne har ret til at diskriminere handicappede, for det står ikke i den lov, så nu skal man virkelig passe på, hvor langt man går. Jeg vil, som jeg også sagde før, advare mod, at vi gør Færøerne til et forfærdeligt land. Det er det bedste land i Norden at bo i ifølge Nordisk Statistisk Årbog.

E 25/2006: Spørgsmål til Færøernes regering om diskriminationslovgivning

Mogens Jensen (den sosialdemokratiske gruppen, S):
President! Det gælder også den færøske samarbejdsminister. I tillæg til det, fru Line Barfod har sagt, så gjorde den færøske samarbejdsminister det klart, at der ikke foregår diskrimination på Færøerne.

Jeg vil godt bede samarbejdsministeren om at bekræfte, at det er rigtigt, at der i færøsk antidiskriminationslovgivning står, at man ikke må diskriminere på baggrund af race og politisk overbevisning, men at der ikke står indskrevet, at man ikke må diskriminere på baggrund af seksuel orientering. Og derfor har blandt andet politiet på Færøerne ingen muligheder for at retsforfølge i sager om folk, der forfølges på grund af seksuel orientering. Er det ikke korrekt?

Samarbejdsminister **Jógvan á Lakjuni**:
Det er første gang nogen sinde, tror jeg, at en færøsk minister har fået spørgsmål i Nordisk Råd. Det er helt fantastisk, at alle lande er så interesserede i det her.

Jeg tror, at jeg har udtalt mig nu, så jeg vil gerne bede folk om at besinde sig lidt. Vi har demokrati på Færøerne, men det er rigtigt, at det ikke står i vores lovgivning, men det stod heller ikke i den danske lovgivning for 15 år siden. Så vi er inde i en proces.

Det, jeg også vil sige, er, at de handicappede heller ikke står i den lov – eller så mange andre. Og det betyder ikke, at man så har lov at diskriminere dem, det er det rene vanvid. Man vender loven på hovedet, når man argumenterer på den måde, og det synes jeg er synd.

Jeg vil bare afvise, at man på Færøerne diskriminerer nogen som helst.

Mogens Jensen:
Jeg vil bare gøre samarbejdsministeren opmærksom på, at det står i FN's menneskerettighedskonvention, at man ikke må diskriminere på baggrund af race, politisk overbevisning eller seksuel orientering. Derfor forstår jeg ikke, at man på Færøerne ikke kan tilslutte sig, at den diskrimination også bliver stoppet på Færøerne. Det kan godt være, at Færøerne er verdens bedste samfund at leve i – bare ikke for homoseksuelle.

E 26/2006: Spørgsmål til Norges regering om information om de vestnordiske lande

Jógvan við Keldu (den konservative gruppen, Ff):
Det kunne tyde på, at det ville være godt at få noget information om Færøerne. Det, som mit spørgsmål drejer sig om, er information om de vestnordiske lande, og spørgsmålet er til den norske samarbejdsminister.

Jeg tænker især på, at Sverige og Finland udgør en tredjedel af det nordiske folk: Hvad ville den norske samarbejdsminister sige til, at der afsættes nogle ressourcer til at informere mere om de vestnordiske lande, specielt måske over for Sverige og Finland, som jo langt mere vender sig mod øst end mod vest?

Spørgsmålet er også stillet af den grund, at Sverige og Finland udgør cirka tre fjerdedele af det nordiske folk.

Samarbeidsminister **Heidi Grande Røys**:
Takk for et interessant spørsmål. Jeg synes vi har brukt formannskapsperioden vår til å løfte blikket nordover. Nordområdene var det viktigeste punktet på vårt formannskapsområde. Vi har hatt mange aktiviteter som har løftet opp nettopp nordområdespørsmål i formannskapsrådet.

Jeg er ikke så sikker på om vi skal sette disse problemstillingene opp mot hverandre. Vi har et viktig arbeid å gjøre i øst, og vi har et viktig arbeid å gjøre i nord og vest. Jeg tror vi skal passe oss for å si at det ene er viktigere enn det andre, men vi skal passe på å ha en balansert tilstedeværelse i alle regioner.

Nå ser vi at vi har lykkes i øst. Nå får vi et mer jamstilt partnerskap der. Vi ser at vi har store utfordringer i nord og vest når det gjelder å sette inn ressurser der, gjennom samarbeidet med Russland. Vi har løftet nordområdesatsingen i vår formannskapsperiode. Det følger Finland opp. Vi jobber også knyttet opp mot Arktisk Råd, mot Barentsrådet. Vi har Polaråret, som vi også har brukt mye tid på å diskutere i samarbeidsministerfora. Vi bringer videre disse initiativene.

Så vil jeg også si at vi gjennom vår formannskapsperiode har fått løftet midler inn i NORA, for nå har man fått samlet seg også i Vest-Norden om å bruke NORA som verktøy for en samlet innsats i vest. Det er også nyttig for oss. Men jeg vil bare si at vi får bruke de anledningene vi har, vi som er interessert i nord og vest, til å snakke om interessante tema rundt det. Vi har klimautfordringer, vi har ressursutfordringer, som er viktige, og som vi skal diskutere senere i denne sesjonen. Jeg er glad for at representanten også er opptatt av det.

Jógvan við Keldu:
Jeg er fuldstændig enig med den norske samarbejdsminister i, at man ikke sætter disse to ting op imod hinanden. Det, som vi kan informere om øst, er, at samarbejdet med øst også er godt for vest. Og jeg er også enig med den norske samarbejdsminister i, at Norden har haft en fantastisk betydning for Vestnorden. Så jeg vil bare takke for det positive svar.

E 27/2006: Fråga till Islands regering om återupptagen valfångst

Monica Green (den sosialdemokratiske gruppen, s):
President! Jag ställer frågan till Islands samarbetsminister. Ibland kommer saker och ting plötsligt och utan förvarning, och jag vill fråga om återupptagen valfångst.

Det finns tydliga ståndpunkter när det gäller ett eventuellt återupptagande av valfångst i den internationella valfångstkommissionen IWC, och innan man har tagit fram ett nytt beslut så gäller ett moratorium av kommersiell valfångst. Vi anser att en eventuell valfångst bör ske under IWC:s kontroll, efter beslut i kommissionen.

Därför frågar jag: Vad är grunden till att Island ensidigt och utan varsel startat valjakt? Hur många valar ska Island fånga? Finns det beslut om det? Vilken tidsplan är det som gäller?

Samarbejdsminister **Jónína Bjartmarz**:
Jeg vil først om hvalfangstkommissionen og det såkaldte moratorium sige, at Island havde et forbehold over for det, som gjaldt indtil 2006, og det gælder ikke længere. Vi mener, at den islandske hvalfangst ifølge international lov er helt lovlig, og den planlagte fangst omfatter heller ikke hverken udsatte eller truede hvalbestande. Den omfatter talrige bestande og skal ses i lyset af Islands generelle politik om bæredygtig fangst af havets levende ressourcer.

Beslutningen nu omfatter fangst af 30 hvaler og ni finhvaler i fangståret 2006-2007, som udløber i august 2007. Det svarer til mindre end 0,2 procent af det samlede antal gråhvaler og mindre end 0,04 procent af finhvaler i det centrale Nordatlanten. Man vurderer, at en bæredygtig årlig fangst kan være på 200 finhvaler og 400 gråhvaler. Der er stor forskel mellem disse to tal, men fangsten er klart bæredygtig og derfor i overensstemmelse med principperne for bæredygtig udvikling.

Monica Green:
Island har ju en god ekonomi. Har de valar som ni beslutat att fånga någon betydelse för Islands ekonomi, eller finns det andra skäl till detta plötsliga avbrott av moratoriet?

Samarbejdsminister **Jónína Bjartmarz**:
Generelt kan man om Islands økonomi sige, at den er stærkt, stærkt afhængig af udnyttelsen af levende ressourcer i havet, som omgiver Island. Vores udnyttelse af havets ressourcer har en bæredygtig karakter og er derfor afgørende for den islandske befolkning. Det gælder områdets fisk og fangst overalt.

Men hvad angår hvalfangsten, mener jeg: Hvis man ikke kan sælge produkterne, holder man selvfølgelig op.

E 28/2006: Spørgsmål til Finlands regjering angående REACH-prosessen

Asmund Kristoffersen (den sosialdemokratiske gruppen, A):
Flere og flere mennesker får cancer i de nordiske land, og på norsk TV så vi et eksempel på det i dag. Årsaksforholdene er trolig mange. En årsak er åpenbart bruken av farlige kjemikalier både i hushold og i industri. Den såkalte Århus-konvensjonen sier at det skal være åpenhet omkring prosessen med å få redusert farlige kjemikalier, den såkalte REACH-prosessen.

Fra Nordisk Råds side har vi forsøkt å følge denne prosessen. Og mitt spørsmål til Enestam er da: Er de nordiske land en pådriver for å få til et restriktivt kjemikalieregime? Og vil vi snart se resultater av denne REACH-prosessen?

Samarbetsminister **Jan-Erik Enestam**:
President! De nordiska länderna är definitivt en pådrivare när det gäller att åstadkomma REACH. Det finländska ordförandeskapet har som ambition att få REACH-direktivet godkänt under sitt ordförandeskap. Problemet finns egentligen inte vare sig i miljörådet eller i konkurrensrådet, som ju är det faktiska rådet som behandlar detta, utan i parlamentet. Vi jobbar oerhört för att åstadkomma ett samförstånd mellan parlamentet så att en förordning skulle

bli klar under vårt ordförandeskap. Vi är inte intresserade av ytterligare försvagningar av den utan vi vill ha den så att den också kan ha effekt. Det finns naturligtvis ett speciellt finländskt intresse i detta därför att förrän förordningen är klar kommer vi inte att kunna inrätta kemikalieinstitutet, som skall lokaliseras i Helsingfors och därför driver vi på.

Asmund Kristoffersen:
Enestam er en erfaren minister. Ser han noen spesielle problemer for de nordiske lands industrivirksomheter ved innføring av REACH-regimet i hele EU-området og også i Norden?

Samarbetsminister **Jan-Erik Enestam**:
Alla nya restriktioner innebär naturligtvis svårigheter för industrierna att anpassa sig, men den form som Reach nu har måste vara möjlig för industrin att klara av. Jag tycker att man i den här diskussionen alltför mycket har koncentrerat sig bara på kostnaderna. Nyttan av att vi vet effekterna av cirka 30 000 kemikalier som vi inte vet någonting om och deras olika sammansättningar är mycket, mycket större än kostnaderna. Det gäller faktiskt att bespara människoliv.

E 29/2006: Fråga till Norges regering om generalsekreterarposten i Nordiska ministerrådet

Martin Saarikangas (den konservative gruppen, saml):
Herr President! Min fråga går till den norska samarbetsministern. Generalsekreterarposten i Nordiska ministerrådet blev utlyst tidigare detta år, och vi fick två goda kandidater. Enligt tidigare nordisk praxis har det varit möjligt att föra en öppen debatt om kandidaternas lämplighet för uppdraget före valet. Denna gång har inte denna debatt kunnat föras på grund av att den ena kandidaten körde med så kallade släckta lyktor.

Som ordförandeland i det nordiska samarbetet har Norge varit först ute med att ge sitt fulla stöd till en kandidat vars namn inte varit känt, utan snarast hållits hemligt.

Vi lever nu i en tid av öppenhet och transparens och det borde prägla alla våra åtaganden.

Jag frågar den norska samarbetsministern: Anser ministern att det är rent spel att som ordförandeland i ett öppet samhälle först av alla gå ut i en debatt och låsa läget genom att ge sitt fulla stöd åt en kandidat som har hemlighållits från de övriga?

Det råder en stor obalans vad ankommer fördelning av arbetspolitiken inom NR. Jag utgår ifrån att vid kommande besättning av chefspositioner inom Nordiska rådet även Finland blir beaktat på ett rättvist och öppet sätt.

Samarbeidsminister **Heidi Grande Røys**:
President! Tilsettingen av ny generalsekretær har fulgt den prosedyren som samarbeidsministrene ble enige om. Vi diskuterte saken på møtet i Oslo i september. Vi ble enige om at landene fram til 20. oktober skulle vurdere å fremme kandidat. Det var på det tidspunkt kjent at to land ville fremme kandidat. Den ene, som du sier, åpent, den andre i fortrolighet. På møtet i september respekterte de andre landene at Island fremmet sin kandidat i fortrolighet, og det var ingen diskusjon rundt det. Vi kunne jo mene mye om at Island ville fremme sin kandidat i fortrolighet, men det var ingen debatt om de også skulle åpne sitt kandidatur. Det kan vi mene hva vi vil om. Hvis det skal være et prinsipp, skal samarbeidsministrene, slik jeg ser det, diskutere det som prinsipp knyttet til neste tilsetting. Men så lenge det var en avtale i samarbeidsministerforumet i september i Oslo, er det i ettertid vanskelig å si at det var slik eller slik.

Så har landene, som sagt, hatt tid fram til 20. oktober med å fremme kandidat. Samarbeidsministrene møttes igjen for en uke siden. Det var da klart at det fortsatt var to kandidater, og vi diskuterte da hvordan vi skulle gå videre i prosessen. Det ble avtalt intervju med de to kandidatene. Det ble gjennomført på mandag. Statsministrene hadde saken oppe i går, og de hadde en runde på det. Det ble majoritetstilslutning til den ene kandidaten. Samarbeidsministrene skal ha saken oppe igjen i sitt møte på torsdag denne uken, for å gjøre de formelle vedtak. Da bør vi også diskutere prinsippspørsmålene som har blitt reist i ettertid.

For mitt eget vedkommende må jeg si: Ja, jeg ønsker åpenhet så langt som overhodet mulig, men jeg respekterer også et lands ønske om fortrolighet når det blir bedt om det i en slik situasjon som vi var i under tilsettingen av ny generalsekretær.

Martin Saarikangas:
Jag upprepar: vi lever i ett öppet samhälle, det skall vara transparens i det vi gör, vi lever icke i Brezjnev-tider nu. Jag utgår ifrån när det kommer att tillsättas nya poster inom Nordiska rådet att dessa öppenhetsprinciper beaktas och att också Finland blir beaktat. Det råder nu en oerhört stor disparens på de ledande posterna.

E 30/2006: Spørgsmål til Danmarks regering om klimapolitikken

Johan Lund Olsen (den venstresosialistiske grønne gruppen, IA):
Præsident! Jeg har et spørgsmål til den danske samarbejdsminister, fru Connie Hedegaard:
Den danske regering er åbenbart internt uenig om betydningen af den globale opvarmning og muligheden for at gøre noget ved problemet. Den danske finansminister har således i starten af oktober måned sammenlignet EU's fælles klimapolitik med H.C. Andersens berømte eventyr, Kejserens nye klæder. Den danske miljøminister er lodret uenig med finansministeren, det kunne vi i hvert fald læse i aviserne.

Klimapolitikken er utrolig vigtig, ikke bare for os i Grønland, som oplever de værste konsekvenser, men klimapolitik er vigtig for alle os, der er forsamlet her til Nordisk Råds session. Jeg beder derfor den danske samarbejdsminister om at svare klart og utvetydigt på følgende spørgsmål: Hvem skal vi tro på i denne sag, finansministeren eller miljøministeren? Tak.

Samarbejdsminister **Connie Hedegaard**:
Her kan man klart tro på mig, også fordi jeg repræsenterer den danske regering, hvor der er enighed om det.

Nu bliver spørgsmålet jo ikke mindre sjovt af, at det fejlagtigt blev nævnt, at det var noget, som finansministeren skulle have sendt rundt i oktober måned. Det er ikke tilfældet, det er en enkelt notits, en enkelt lille håndskreven ting fra marts sidste år.

Men der er ikke tvivl, heller ikke i det svar, som den danske finansminister har givet til det danske Folketing, om, at der i den danske regering er enighed om klimapolitikken. Vi er enige om, at det er en af de væsentligste udfordringer, vores generationer har at slås med. Det mener jeg også klart kommer til udtryk i den danske regerings politik, både nationalt og internationalt.

Det er jo også et område, vi prøver at tale meget om i den nordiske miljøministerkreds. Der er således pressemøde i morgen, og i morgen formiddag kommer miljøministrene med et bud på, hvordan vi blandt andet kan samarbejde om tilpasning.

Jeg havde i sidste uge lejlighed til at repræsentere Danmark ved Arktisk Råds møde, og man kan jo nævne her i nordisk sammenhæng, at der i de næste tre gange to år er først norsk (nu), så dansk, så svensk formandskab i Arktisk Råd, og noget af det, vi er enige om at vi vil prioritere allerhøjest i de tre gange to, er netop klimaindsatsen.

Johan Lund Olsen:
Jeg må konstatere, at det stadigvæk ikke er klart, hvad den danske regering vil. Jeg må derfor fortsat insistere på at efterlyse klare danske klimamål, men det kan jo være, vi bliver klogere ved pressemødet i morgen, så det er meget skuffende og meget beklageligt.

Samarbejdsminister **Connie Hedegaard**:
Jeg synes, jeg besvarede spørgsmålet meget klart i første omgang. Nu bliver der så spurgt til de klare mål og så videre. Der ved spørgeren udmærket godt, at vi har verdens mest bindende og ambitiøse mål: Vi skal reducere CO_2-udslippet i Danmark med 21 procent. Det kommer vi til.

Jeg tror også, at spørgeren er klar over, at i løbet af ganske få uger, hvor det nu ser ud til at vi forhåbentlig er på vej til en afklaring af det, der hedder det danske basisårsproblem i EU, så kommer den danske regerings udspil også til at indeholde en allokeringsplan.

Jeg tror faktisk også, at de fleste her i lokalet er klar over, at Danmark spiller en overordentlig aktiv rolle i de internationale klimadrøftelser. Vi er også sammen med vore øvrige nordiske kolleger Finland og Sverige med til at prøve at være pådrivende i klimaarbejdet i EU, for det er altså EU, der klimamæssigt skal gå i spidsen internationalt. Der er nemlig ikke andre til at gøre det.

E 31/2006: Fråga till Sveriges regering om implementering av EU-direktiv om praktiktjänstgöring för läkare

Pehr Löv (midtengruppen, sv):
Herr president! Jag ställer min fråga till den svenska samarbetsministern och jag hänvisar till den fråga som Raija-Liisa Eklöw ställde tidigare om den finska förordningen som stipulerar att läkare från annat EU-land måste ha förlängd praktiktjänstgöring. Jag ställer mig mycket kritisk till att man implementerar ett EU-direktiv så snabbt, ett EU-direktiv som inte tar hänsyn till nordisk rätt; på ett diskriminerande sätt har det genomförts i Finland. Jag frågar därför den svenska samarbetsministern: Kan ni ge en förklaring till varför Sverige inte har implementerat detta direktiv, vilket jag förstås uppskattar?

Samarbetsminister **Christina Husmark Pehrsson**:
Tack så mycket för frågan! Den frågan diskuteras intensivt på Arbetsmarknadsdepartementet, vet jag. Arbetsmarknadsministern har haft frågan uppe och redogjort för den på ett regeringssammanträde alldeles nyligen. Det kan delvis också bero på att vi har varit inne i en valrörelse och att vi har bytt regering. Men frågan är mycket aktuell, och jag tror att den kommer att komma fram ganska snart.

E 32/2006: Fråga till Norges regering om snabbtåg mellan Stockholm och Oslo samt klimatanpassad nordisk elmarknad

Jan Lindholm (midtengruppen, mp):
Min fråga är i första hand till Norges samarbetsminister. Jag undrar helt enkelt: När kommer vi att få se en verkligt seriös satsning på ett fungerande snabbtåg mellan Stockholm och Oslo?

Jag tycker också att det skulle vara intressant att få höra kommentarer från samarbetsministrarna om när vi kommer att få se en klimatanpassad nordisk elmarknad. Det är nämligen så, historiskt sett, att när ett enskilt nordiskt land har försökt minska koldioxidinslaget i sin elproduktion har andra länder saboterat det. Där behövs det verkligen samarbete om vi ska komma vidare.

Samarbeidsminister **Heidi Grande Røys**:
Takk for det spørsmålet. Det er et viktig spørgsmål, for vi trenger absolutt å få redusert flytrafikken mellom Oslo og Stockholm og også mellom alle andre større byer, for vi flyr altfor mye i denne verden.

Jeg vet at samferdselsministeren i Norge har vært opptatt av saken. Jeg kjenner ikke mer til hvordan saken ligger per nå, så jeg må bare ta med meg det spørsmålet tilbake til samferdselsministeren og sørge for at representanten får et svar skriftlig ved en senere anledning.

Jan Lindholm:
Jag skulle gärna vilja höra en kommentar till den andra delen också. Vi behöver ha en klimatanpassad elmarknad. Det finns så tydliga historiska exempel på att man helt enkelt har punkterat varandras försök. När Finland till exempel på 90-talet försökte göra det dyrare med koldioxidinslag i elmarknaden gick Norge och Sverige in och dumpade elpriserna.

Samarbeidsminister **Heidi Grande Røys**:
President! Jeg er verken energiminister eller miljøvernminister så jeg kjenner ikke omfanget av hva et slikt forslag ville innebære. Jeg må bare ta det med meg til mine fagministre. Jeg vil oppfordre representanten til eventuelt å ta opp dette med ministrene når vi skal diskutere både energi og miljø senere under sesjonen. Men jeg tar med meg spørsmålet og skal sørge for at representanten får et svar senere.

Samarbetsministrarnas frågestund ble avsluttet.

8. Utrikesministrarnas redogörelse – Försvarsministrarnas redogörelse

Sinikka Bohlin overtok ledelsen av forhandlingene.

Dokumentasjon:
- Utenriksministrenes redegjørelse (Dokument 5)
- Forsvarsministrenes redegjørelse (Dokument 6)
- Det internationale Norden. Nordisk samarbejde i europæisk ramme 2006 (Dokument 19)
- Rapport och konferens om samhällssäkerhet (Fremst. 5/2006)
- Rapport om bekjæmpelse av mennskehandel (Rek. 26/2005)
- Medlemsforslag om arbeidet med grensehindringer (A 1397/næring)[1]

Rapport och konferens om samhällssäkerhet (Fremst. 5/2006)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att*, med beaktande av de synpunkter som anförs i detta betänkande, utarbeta en rapport angående läge, utvecklingstendenser och ambitioner för de nordiska ländernas samarbete inom området samhällssäkerhet. Vidare skall rapporten innehålla överväganden och ställningstagande till ministerrådets fortsatta verksamhet inom området samhällssäkerhet. Ett huvudsyfte skall vara att klarlägga möjligheterna att ytterligare stärka den nordiska nyttan inom detta område. Rapporten skall därvid särskilt uppmärksamma följande frågor:

- Forskning och kunskapsuppbyggnad kring samhällssäkerhet: detta omfattar bl.a. de nya säkerhetshotens orsaker, karaktär, förlopp och konsekvenser, olika medel för att förebygga hot och främja säkerhet, samt rättsstatliga aspekter på åtgärderna mot nya hot och risker
- Erfarenhetsutbyte och praktisk samverkan mellan de nordiska länderna inom området samhällssäkerhet: detta skall bl.a. belysa omfattningen av och möjligheterna till övergripande samordning på regerings- och myndighetsnivå, till operativ samplanering och samverkan, samt till gemensam värdering och tillvaratagande av erfarenheter av faktisk samverkan under händelser som t.ex. Tsunami-katastrofen, orkanen Gudrun, fågelinfluensan, med flera
- Kampen mot terrorismen och skyddet av de mänskliga rättigheterna: detta skall bl.a. behandla skillnader och likheter i de nordiska ländernas lagstiftning på området, samt möjligheterna att stärka det nordiska samarbetet till skydd av grundläggande mänskliga och medborgerliga fri- och rättigheter vid kampen mot terrorismen

2) *att*, i samråd med bl.a. Nordiska rådet och berörda myndigheter och andra relevanta institutioner/organisationer i de nordiska länderna, under år 2007 arrangera en konferens på temat nordiskt samarbete kring samhällssäkerhet

Rapport om bekjæmpelse av mennskehandel (Rek. 26/2005)

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

at udenrigsministrene, på Nordisk Råds 58. session 2006 rapporterer fra deres arbejde i arbejdsgruppen om Nordisk Baltisk bekæmpelse mod menneskehandel (Nordic Baltic Task Force Against Trafficking in Human Beings) som planlægges afsluttet i august 2006

[1] Forslaget A 1397/næring var satt opp under dagsordenspunkt 6, Generaldebatt. På grunn av tidsmangel ble debatten avsluttet før alle som var oppført på talerlisten hadde fått talt. Forslaget ble derfor debatteret under dette dagsordenspunkt. I tillegg skulle det uansatt besluttes om forslaget under dette dagsordenspunkt, fordi det ikke kan vedtas rekommandasjoner under Generaldebatten.

Medlemsforslag om arbeidet med grensehindringer (A 1397/næring)

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

at samarbejde om at fremme "pådriverordningene" som foreslås af det norske formandskab, således at de får størst mulig juridisk kompetence og handlekraft

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at sørge for at fremtidige tiltag til at ophæve grænsehindringer opfølges af konkrete tidsfrister

Utenriksministrenes redegjørelse (Dokument 5)

Utenriksminister **Jonas Gahr Støre**, Utenriksministrenes redegjørelse, Dokument 5:
President, ærede forsamling! Jeg skal konsentrere meg om tre temaer som har stått sentralt i det nordiske formannskapet i det nordiske utenrikspolitiske samarbeid dette året. Det har vært:

- reform av FN
- bekjempelse av menneskehandel
- og vårt samarbeid i nord

La oss slå det fast, minne oss om det: De forente nasjoner er vårt viktigste virkemiddel for å skape en bedre verden. Og derfor er FN-reform blant de områder der de nordiske land har hatt det beste og mest fruktbare samarbeidet i nyere tid – ikke uten grunn. FN står for kjerneverdier for de nordiske land – samarbeidet om fellesløsninger i møte med globale utfordringer.

Vi ønsker et sterkere, et mer effektivt FN, et FN som kan styrke eksisterende og skape enda flere internasjonale kjøreregler, et FN i første rekke for å sikre fred, verne om de universelle menneskerettighetene og skape utvikling.

Vi nikker gjenkjennende til mange av FN-reformpanelets forslag innen utvikling, nødhjelp og miljø, hvor min regjeringssjef, statsminister Jens Stoltenberg, er formann, og hvor også Sverige har bidratt aktivt ved Ruth Jacobys innsats. Ett FN på landnivå, tryggere finansiering og felles styre for FNs utviklingsvirksomhet – alt dette er gode og kjente nordiske forslag som vi nå har fått bredt gjennomslag for.

De nordiske land bør fortsatt være pådrivere for administrativ reform av FN. Vi deler generalsekretærens overgripende visjon om et bedre, mer dynamisk og kompetent FN-sekretariat.

Det panelet vår statsminister har ledet, er viktig. Disse tankene er ikke lenger et analytisk bidrag fra fem nordiske land, men felles tankegods fra mennesker i posisjon, både i nord og i sør. Nå er det land i sør i dette panelet som har stått i fremste rekke og krevd ett FN, med en klar leder og et felles program. Det er Pakistan og Mozambik. Også USA har nå framholdt at de vil prøve ut modellen med felles finansiering av FNs totale innsats i hvert land, uten øremerkinger.

Dette er ingen liten seier. Men det er ingen grunn til å hvile på laurbærene. Det er viktig at de nordiske land forsetter sitt aktive arbeid for å fremme FN-reform. Reformpanelets rapport offentliggjøres om noen få dager, den 9. november i New York, og da starter kampen for å virkeliggjøre ideene. På samme måte som vi har vært pådrivere for å få fram gode forslag, skal vi nå stå sammen i fremste rekke for å sikre gjennomføring av forslagene.

Det krever fortsatt systematisk og langsiktig samarbeid, langs fire hovedlinjer:

Først: Vi må skape forståelse i sør for behovet for reform. Vi ønsker reformer – ikke fordi vi skal innskrenke virksomheten i FN, men fordi et mer effektivt FN kan bidra til mer utvikling i sør. Vi må bruke alle de politiske kontaktene og kanalene vi har, og vi må involvere hovedstedene i landene i sør. Det kommende nordisk-afrikanske utenriksministermøtet i Oslo på nyåret representerer her en god anledning.

For det andre: Vi må sikre bred oppslutning blant givere utenom Norden. Det finske EU-formannskapet gjør en viktig jobb inn mot Den europeiske union. Men vi må også få med land som USA og Japan – FNs to største finansielle bidragsytere.

For det tredje: Vi må arbeide i FNs styrende organer for å sikre oppfølgende vedtak. Vi er ikke alle representert over alt, men til sammen dekker vi alle de viktige styrende organer i FN – ikke minst i Sikkerhetsrådet, hvor Danmark nå innehar sete ut 2006, og der Island, med aktiv nordisk støtte, forhåpentligvis kan ta plass i 2009.

For det fjerde: Norden bør utnytte at vi har til sammen finansiell tyngde i FN. Vi har finansielle muskler. Vi bidrar som kjent med om lag en firedel av FNs frivillige ressurser for utvikling, nødhjelp og miljø. Flere må bidra, men få kan sammenlikne de nordiske land som troverdige pådrivere for et sterkere FN, basert på vår lange tradisjon som sterke politiske og finansielle bidragsytere. La oss utnytte det handlingsrom dette gir oss.

President! Menneskehandel er det andre tema for denne redegjørelsen – et dypt alvorlig og menneskelig sett tragisk tema i vår globaliserte verden. Handel med mennesker er blitt en verdensomspennende virksomhet drevet fram av profitt i milliardstørrelsen. Alle land i Østersjøområdet er berørt, enten som mottakerland, transittland eller opprinnelsesland. Dagens nye slaver finner vi på gater, bordeller, innelåst i leiligheter hvor de holdes i et jerngrep av bakmenn.

Et tett og forpliktende regionalt samarbeid er nødvendig for å møte slike grove brudd på menneskerettighetene. Den nordisk-baltiske arbeidsgruppen, som Anna Lindh tok initiativet til i 2002, har gitt arbeidet et bedre politisk fokus og bidratt til at de åtte land i dag har felles standarder i tråd med FNs Palermo-protokoll mot menneskehandel. Landene samarbeider også om retur og rehabilitering av ofre for menneskehandel i opprinnelseslandene. Dette er et viktig arbeid.

EU framhever vårt nordisk-baltiske samarbeid som en god modell for regionalt samarbeid mot menneskehandel. Det gjør også Economic Community of West African States, som har etablert en arbeidsgruppe mot menneskehandel etter samme modell.

Østersjøstatenes statsministre besluttet i sommer at det nordisk-baltiske regjeringssamarbeid mot menneskehandel gradvis skal overføres til Østersjørådet, og det svenske formannskapet vil legge strukturene på plass for dette. På den måten vil ressursene utnyttes bedre. Samtidig vil det kunne gi oss en bedre mulighet til å få viktige transitt- og avsenderland som Polen og Russland med i samarbeidet.

Det er bra at også parlamentarikersiden har engasjert seg i disse spørsmålene – noe vi ser i de rekommandasjoner som Nordisk Råd har gitt. Norden må stå samlet og jobbe effektivt og godt koordinert i kampen mot menneskehandel.

La meg ta det siste tema: For en stor del av Sør-Europas befolkning er kanskje selve uttrykket og "stedet" nordområdene både vagt og forbundet med kulde, is og snø. Men vi kjenner nordområdene, *the High North*, og vi kjenner disse områdenes mange utfordringer, globale utfordringer og områdenes rike muligheter. For mange av oss er nordområdene hverdagen. Her henter vi våre ressurser, fra skogen, fra havet, fra jorda og fra under havbunnen. Her utnytter vi energien, fra elver, skog, vind, fra petroleumsforekomster. Derfor er nordområdene viktige for oss.

Siden slutten av den kalde krigen er nordområdene løftet opp på den politiske dagsordenen på en helt annen måte. Rammen er endret. Dette skyldes dels også viktige initiativer som Barents-samarbeidet, Den nordlige dimensjon og arktisk samarbeid, men først og fremst er det en økende erkjennelse av nordområdenes betydning – politisk, økonomisk, forskningsmessig, kulturelt, den menneskelige dimensjon.

Denne regionen, som var preget av kald krig, forutsigbarhet og spente relasjoner mellom øst og vest og liten menneskelig kontakt over landegrensene, er nå åpnet opp og blir en region med et vell av nye muligheter og utfordringer – og ressurser.

I Barentshavet finner vi Europas rikeste fiskefelter. 60 prosent av fisken fra Barentshavet leveres til Europa. Det samme havet, havbunnen, har viktige petroleumsforekomster. For å kunne fortsette å leve av – og eksportere – fisk i de kommende generasjoner må havmiljøet

bevares. Det må stilles strenge miljøkrav. Petroleumsvirksomhet og fiskerier må kunne eksistere sammen, side om side.

Klimaendringer kan på sikt gjøre det mulig å åpne en nordlig sjørute. Vi må da være forberedt på betydelig økt skipstrafikk i våre farvann. Dette vil gi nye utfordringer både når det gjelder beredskap og beskyttelse av miljøet.

På norsk side har vi vedtatt en helhetlig forvaltningsplan for vår del av Barentshavet, som legger rammer for fiskerier, skipsfart og petroleumsvirksomhet. Vårt mål er at de høyeste standarder for miljø og sikkerhet skal gjelde i hele Barentshavet. Barentshavet må forbli verdens reneste hav.

Skal vi nå disse målene, må samarbeidet med Russland bygges ytterligere ut. Russland er en viktig partner i nord, og det må bli enda viktigere – både bilateralt og som deltaker i bredere samarbeidsfora.

Den nordlige dimensjon er en nyttig overbygning for de nordiske lands arbeid i nordområdene. Den nordlige dimensjon vil fra neste år framstå i ny drakt. Med ny plattform på plass vil nordlig dimensjon ikke lenger være "EUs" nordlige dimensjon, men en felles politikk som EU, Russland , Norge og Island står sammen om som likeverdige partnere. Jeg vil gi ros til det finske EU-formannskapet for å ha fått til dette. Alle vil ha et felles, likeverdig ansvar for at politikken kan omsettes i praktisk samarbeid til beste for Nord-Europa.

Nordlig dimensjon vil omfatte et bredere samarbeid enn "veikartene for de fire rom" i EU-Russland-samarbeidet. Samtidig vil nordlig dimensjon fortsatt ha fokus på målsettinger som er av spesiell viktighet i nordområdene – som miljø, urfolks behov, kulturelt mangfold, helse og livskvalitet.

Alle de fire regionale rådene som vi har i nord, er viktige mekanismer for praktisk gjennomføring av politikken i disse områdene. Her samarbeider de nordiske landene godt, og det er vi som utgjør kontinuiteten i de fire områdene.

Vi har spesielt gode muligheter for tett og samordnet innsats når formannskapene som nå ivaretas av de nordiske land – Finland i Barents-rådet og EU, Sverige i Østersjø-rådet og Norge i det nordiske regjeringssamarbeidet og Arktisk Råd. Dette må vi utnytte.

I Arktisk Råd er det skandinaviske samarbeidet om de kommende tre formannskapsperioder nettopp innledet. Norge har i samarbeid med Sverige og Danmark utarbeidet program for vår formannskapsperiode som kan legge grunnlaget for et mer langsiktig arktisk samarbeid. Vi vil styrke det internasjonale samarbeidet om globale klimaendringer og bærekraftig bruk av ressursene i nord. Vi har nå seks nordiske år foran oss i Arktisk Råd.

Samtidig ønsker vi å se på mulighetene for å effektivisere arbeidet. Vi tar også sikte på å etablere et midlertidig sekretariat i Tromsø for våre formannskapsperioder.

President! Den nordlige dimensjon og de regionale rådene i nord vil i årene som kommer gi viktige bidrag til styrket samarbeid i Nord-Europa. Fra regjeringenes side skal vi spille godt på lag med parlamentarikerne for å få dette til, til det beste for befolkningene i nord.

Jan-Henrik Fredriksen (uten partigruppetilknytning, FrP):
Fru president! Jeg er enig i veldig mye av det utenriksministeren sier i sin tale. Nordområdene er viktige, og for Norges del er det den viktigste dimensjon i forhold til en økonomisk interesse i framtiden. Selvom det er slik at mye av samarbeidet fungerer bra, ser vi også at det kan være veldig små ting, som for eksempel Elektron-saken, som eskallerer en negativ utvikling og samarbeid. Vi trenger dette samarbeidet innenfor transport, beredskap, fiskeri, olje og gass, og man kan fortsette med forskning og folk-til-folk samarbeid.

Når vi ser hvor lite som skal til for å ødelegge dette samarbeidet, og vi i dag ikke har en daglig arena hvor vi sammen med Russland kan utvikle disse områdene, ser utenriksministeren for seg at en slik arena vil skape et bedre samarbeid i framtiden?

Utenriksminister **Jonas Gahr Støre:**
President! Jeg mener at representanten Fredriksen påpeker utfordringen i nord og utfordringen i samarbeid med Russland på en presis måte. Men jeg oppfatter også at vi nå har gode arenaer for samarbeid med Russland. Jeg møter min russiske kollega i Barentsrådet, i Arktisk Råd og i østersjørådsammenheng. De nordiske utenriksministere har nå anledning til å diskutere våre erfaringer i samarbeid med Russland til de møtene som vi har regionalt. I tillegg til at vi kan utveksle erfaringer i vårt bilaterale samarbeid. Og nå blir jo Den nordlige dimensjon samarbeid som EU med Norge, Russland og Island legger til rette for, også en arena hvor vi kan arbeide med Russland.

Jeg tror at skal vi få Russland til å bli et normalt, forutsigbart land i Europa – og det er ingen liten utfordring – må vi bruke alle de organer der Russland stiller opp, fra Europarådet, der Russland i dag har formannskapet, til de regionale rådene i nord, og til vårt bilaterale samarbeid. Og så være veldig tydelig i vår dialog med Russland på at vi går etter samarbeidsmulighetene, men også minne Russland om det ansvaret Russland har nå når de fremstiller seg som et demokrati, at de også må respektere menneskerettigheter, ytringsfrihet, pressefrihet, assosieringsfrihet og så videre.

Arja Alho (den sosialdemokratiske gruppen, sd):
Arvoisa puheenjohtaja! Pohjoismaat ovat olleet mukana vahvasti Itämeriyhteistyössä. Itämeri on aikojen kuluessa paitsi yhdistänyt myös erottanut valtioita ja alueita. Se on ollut vaurauden lähde – tänään taloudellisesti menestyvä ja innovatiivinen – ja juuri siksi ihmisen jättämät jäljet näkyvätkin meressämme. Lainsäätäjien sitoutumisen merkitys Itämeren tilan parantamiseen on paitsi ympäristösuojelun myös meriturvallisuuden näkökulmasta äärimmäisen tärkeätä. Itämerikonferenssi saattoi esimerkiksi syyskuun kokouksessaan Reykjavikissa todeta yksimielisesti, että kaasuputken rakentamisen edellyttävän osapuolten sitoutumista kansainvälisiin sopimuksiin niin, että hankkeen kaikki ympäristöselvitykset tullaan tekemään. Onnistuminen tässä tehtävässä edellyttää jatkossakin avointa ja luottamuksellista yhteyttä ja yhteistyötä ministerineuvoston, siis CBSS:n, ja parlamentaarisen organisaation eli BSPC:n välillä.

Itämerikonferenssi on myös voinut edistää alueellamme demokratian vahvistumista. Viime vuosina olemme pystyneet myös vahvistamaan konferenssia valtioiden ja alueellisten parlamenttien yhteistyöfoorumina. On myös tärkeää alleviivata, että Itämerikonferenssi tulee aina säilyttämään verkostomaisen luonteensa ja joustavan toimintatapansa. Kuitenkin se voi parhaimmillaan olla pohjoisen ulottuvuuden politiikan parlamentaarinen ulottuvuus, jotta Unionin, Venäjän, Norjan ja Islannin kesken neuvotelluilla pohjoisen ulottuvuuden ohjelmilla olisi myös kansalaisten luottamus ja siten myös oikeutus.

Suomen EU-puheenjohtajuuskaudella mutta myös tulevalla Pohjoismaiden ministerineuvoston kaudella pohjoisen ulottuvuuden politiikka on vahvasti esillä. Venäjän aseman turvaaminen tasavertaisena kumppanina on tärkeää ja se voi edesauttaa myös vaikeista asioista keskusteltaessa, olkoonpa kyseessä kansalaisjärjestöjen tai vähemmistöjen asema tai energiakysymykset. Näin olen ymmärtänyt epävirallisessa Lahden huippukokouksessakin tapahtuneen.

Olemme keskustelleet pohjoismaisissa yhteyksissä paljon myös työvoiman liikkuvuudesta ja rajaesteistä. Keskustelua on syytä laajentaa myös aktiiviseen maahanmuuttaja- ja pakolaispolitiikkaan ja hyvien käytäntöjen löytymiseen ihmiskaupankin torjumisen osalta. Kulttuurien rinnakkaiselo ei siis onnistu rajaesteitten maailmassa.

Det nordiska samarbetet och dess legitimitet diskuteras jämt och ständigt. Det är bra så. Vi socialdemokrater vill dock poängtera, att det nordiska samarbetet utgör den hårda kärnan av allt internationellt samarbete som vi deltar i gemensamt eller var för sig. Detta gäller samarbetet både i Arktikum och i Barentsområdet, både i Östersjösamarbetet och i Europeiska unionen. Det är traditionen, kraften och kunnandet i det nordiska samarbetet som är det väsentliga innehållet också i den nordliga dimensionen.
Samarbetet enbart mellan regeringarna medför inte den legitimitet och det demokratiska innehåll som behövs för och i internationellt samarbete. Vi, folkvalda parlamentariker behövs vid statens sida för att ta medborgarsamhället med till den levande dialog mellan staterna och medborgarsamhället. När det blivit så naturligt att vi inte ens lägger märke till det och när medborgarna anser det självklart, har vi lyckats. Och så är fallet med det nordiska samarbetet.

Ändå måste vi i våra nationella parlament och i vår samhällsdebatt arbeta för att vinna förståelse för betydelsen av den internationella dimensionen så att vi inte skulle enbart förbli ett särskilt område i den globala konkurrensen, utan att vi skulle tillhöra dem som lyckas skapa demokrati, mänskliga rättigheter, rättvisa konkurrensregler och miljövård för alla.

Arja Alhos tale i svensk oversettelse:
Ärade ordförande! Norden har aktivt deltagit i Östersjö-samarbetet. Genom tiderna har Östersjön både förenat och separerat stater och regioner. Det har varit en källa till välstånd – idag ett ekonomiskt framgångsrikt och innovativt område – och just därför syns spåren som människorna lämnat efter sig i havet. Att lagstiftarna förbinder sig till att förbättra Östersjöns tillstånd är ytterst viktigt i både miljöskydds- och sjösäkerhetshänseende. Östersjökonferensen kunde till exempel på sitt möte i september i Reykjavik enhälligt konstatera att byggandet av gasröret förutsätter att parterna förbinder sig till internationella avtal så att man genomför alla miljöutredningar av projektet. Förutsättningen till att detta lyckas är att vi även i framtiden har en öppen och förtroendefull kontakt mellan ministerrådet (CBSS) och den parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC).

Östersjökonferensen har även bidragit till att förstärka demokratin i området. Under senaste åren har vi även lyckats förstärka konferensen som samarbetsforum mellan stater och regionala parlament. Det är också viktigt att understryka att Östersjökonferensen alltid kommer att behålla sin nätverksmässiga karaktär och sitt flexibla handlingssätt. I bästa fall kan den utgöra en parlamentarisk dimension till den nordliga dimensionens politik för att programmen inom den nordliga dimensionen som förhandlats mellan unionen, Norge och Island, skulle ha medborgarnas tillit och därmed även berättigande.

Den nordliga dimensionens politik är starkt framme under Finlands EU-ordförandeskap men även under det kommande ordförandeskapet vid Nordiska ministerrådet. Det är viktigt att försäkra Rysslands ställning som jämlik partner, och det kan underlätta diskussionerna om svåra ämnen, till exempel frivilligorganisationers eller olika minoriteters ställning och energifrågor. Jag har förstått att detta hände på det inofficiella toppmötet i Lahtis.

I nordiska sammanhang har vi också ofta diskuterat arbetskraftens rörlighet och gränshinder. Det gäller att utvidga diskussionen till att även omfatta aktiv invandrar- och flyktingpolitik och för att hitta goda förfaringssätt för att bekämpa människohandel. Kulturell samexistens kan ju inte lyckas i en värld med gränshinder.

Det nordiska samarbetet och dess legitimitet diskuteras jämt och ständigt. Det är bra så. Vi socialdemokrater vill dock poängtera, att det nordiska samarbetet utgör den hårda kärnan av allt internationellt samarbete som vi deltar i gemensamt eller var för sig. Detta gäller samarbetet både i Arktis och i Barentsområdet, både i Östersjösamarbetet och i Europeiska unionen. Det är traditionen, kraften och kunnandet i det nordiska samarbetet som är det väsentliga innehållet också i den nordliga dimensionen.

Samarbetet enbart mellan regeringarna medför inte den legitimitet och det demokratiska innehåll som behövs för och i internationellt samarbete. Vi, folkvalda parlamentariker behövs vid statens sida för att ta medborgarsamhället med till den levande dialogen mellan staterna och medborgarsamhället. När det blivit så naturligt att vi inte ens lägger märke till det och när medborgarna anser det självklart, har vi lyckats. Och så är fallet med det nordiska samarbetet.

Ändå måste vi i våra nationella parlament och i vår samhällsdebatt arbeta för att vinna förståelse för betydelsen av den internationella dimensionen så att vi inte skulle enbart förbli ett särskilt område i den globala konkurrensen, utan att vi skulle tillhöra dem som lyckas skapa demokrati, mänskliga rättigheter, rättvisa konkurrensregler och miljövård för alla.

Outi Ojala (den venstresosialistiske grønne gruppen, vänst):
Arvoisa presidentti! Ulkoministeri Gahr Störe totesi kolme teemaa, kun hän esitteli ulkoministereiden näkemyksiä ulkopolitiikasta: YK:n uudistaminen – joka on tärkeä asia – ihmiskauppa ja pohjoinen ulottuvuus. Ajattelin kommentoida kahta näistä.

YK:n uudistaminen on todella tärkeä haaste ei ainoastaan Pohjoismaille vaan koko maailmalle. On erittäin tärkeää, että Pohjoismaat toimivat näissä haasteissa ja vaikuttamisissa yhteis-

työssä. Se on erittäin tärkeää, ja toivottavasti niitä kaipaamiamme tuloksia saadaan aikaiseksi.

Sen sijaan olisin halunnut nostaa esiin erään ongelman, josta olen hyvin pettynyt. Kun aikoinaan vasemmistososialistinen vihreä-ryhmä teki täällä aloitteen pohjoismaisen yhteistyön kehittämisestä siviilikriisihallinnan alueella, niin ministerineuvoston, (ulkoministerien) kuin neuvoston enemmistönkään puolelta ei tullut riittävästi tukea tämän aloitteen eteenpäin viemiseksi.

Maailmassa, jossa tällä hetkellä elämme, jossa konflikteja on edelleen runsaasti ja jossa niitä ei suinkaan voida ratkaista yksinomaan sotilaallisin keinoin, kaikki mahdollinen työ siviilikriisinhallinnan kehittämiseksi olisi tarpeellista. Silloin en tarkoita ainoastaan poliisiyhteistyötä tai pelastusyhteistyötä, vaan tarkoitan laajemmin siviilikriisinhallintaa, siviiliyhteistyötä, jossa myös kansalaisjärjestöt voisivat olla mukana. Toivon, että myös Pohjoismaiden ministerit, ulkoministerit etunenässä, havahtuisivat tämän asian osalta ja pian.

Toinen asia, joka liittyy pohjoiseen ulottuvuuteen ja on tavattoman tärkeä, on se, että nyt Euroopan unioni, Venäjä, Islanti ja Norja ovat todellakin tasavertaisia partnereja uudessa pohjoisen ulottuvuuden ohjelmassa. On tavattoman tärkeää, että nyt koordinoidaan eri toimielinten toimia. Meillä on Barents-neuvosto ja Arktinen neuvosto Euroopan unionin instituutioiden ohella. Sen lisäksi on Itämerineuvosto ja Pohjoismaiden neuvosto. Voin sanoa täältä parlamentaarikkopuolelta, että mehän olemme hyvin vahvasti Pohjoismaiden neuvostosta ja Itämerineuvoston parlamentaarisen konferenssin puolelta nimenomaan tukeneet hallituksien linjaa siinä, että pitää saada lisää sisältöä, konkreettisia tavoitteita ja asioita pohjoiseen ulottuvuuteen. Nyt uskoisin, että kun Venäjä myös kokee olevansa tasavertainen partneri, pääsemme eteenpäin näissä monissa haasteissa. Mutta kun puhumme arktisesta alueesta, ilmastonmuutos asettaa meille aivan uusia haasteita, ja silloin tietysti myös Kanadan ja USA:n mukaan saaminen on entistä tärkeämpää.

Ministeri Störe mainitsi nämä neljä tärkeää PU:n yhteistyön aluetta. Niistä voimme varmasti olla yhtä mieltä. Toteaisin kuitenkin, että kuljetus- ja logistiikka-asia on sellainen, joka ainakin Suomen puolelta halutaan nostaa keskusteluissa esille.

Outi Ojalas tale i svensk oversettelse:
Ärade president! Utrikesminister Gahr Støre tog upp tre teman i sin presentation över utrikesministrarnas synpunkter om utrikespolitiken: FN-reformen – som är ett viktigt ämne – människohandeln och Den nordliga dimensionen. Jag tänkte kommentera två av dessa ämnen.

FN-reformen är verkligen en mycket viktig utmaning inte bara för Norden utan för hela världen. Det är ytterst viktigt att de nordiska länderna samarbetar kring dessa utmaningar och påverkansmöjligheter. Jag hoppas att vi genom detta viktiga arbete når efterlängtade resultat.

Jag vill också lyfta fram ett problem som jag är väldigt besviken på. När den vänstersocialistiska gröna gruppen en gång i tiden gjorde ett förslag om att utveckla det nordiska samarbetet inom civil krishantering fick vi inte tillräckligt mycket stöd från majoriteten i ministerrådet (utrikesministrarna) och rådet för att föra förslaget vidare.

I dagens värld finns fortfarande många konflikter och de kan ingalunda lösas enbart med militära medel, och allt arbete för att utveckla civil krishantering vore nödvändigt. Jag menar inte enbart polissamarbete eller räddningssamarbete utan civil krishantering i en bredare betydelse, civilt samarbete där även frivilligorganisationer kan vara med. Jag hoppas att de nordiska ministrarna, speciellt utrikesministrarna, snart vaknar upp i detta ärende.

En annan oerhört viktig sak i anknytning till Den nordliga dimensionen är att Europeiska unionen, Ryssland, Island och Norge nu verkligen är jämlika partners i det nya programmet för Den nordliga dimensionen. Nu är det ytterst viktigt att koordinera verksamheten inom olika organ. Vi har Barentsrådet och Arktiska rådet, Europeiska unionens institutioner, Östersjörådet och Nordiska rådet. Jag kan säga så här från parlamentarikersidan att vi har på Nordiska rådet och parlamentariska Östersjökonferensen stött starkt regeringarnas linje om att vi måste få mer innehåll, flera konkreta mål och ärenden i Den nordliga dimensionen. Nu när Ryssland upplever sig vara en jämlik partner tror jag att vi kommer vidare i dessa utmanin-

gar. När det gäller det arktiska området ställer klimatförändringen helt nya krav på oss, och då är det förstås ännu viktigare att få Kanada och USA med.

Minister Støre nämnde dessa fyra viktiga samarbetsområden inom Den nordliga dimensionen. Vi kan säkert enas om dem. Jag vill bara konstatera att transport och logistik är ett ärende som i alla fall Finland vill lyfta fram i diskussionerna.

Simo Rundgren (midtengruppen, cent):
Herra puheenjohtaja! Norja on kiitettävällä tavalla nostanut puheenjohtajuuskaudellaan pohjoista agendalle. Tämä arktinen näkökulma on mielestäni tärkeää kaikille Pohjoismaille, erityisesti Suomelle ja Norjalle, joilla kummallakin on vielä yhteistä rajaa tuolla pohjoisessa Venäjän kanssa. Tuo raja on yhä yksi suurimmista elintasokuiluista maailmassa.

Kun pohjoiseen ja Barentsiin vielä liittyy olennaisesti keskustelu luonnonvaroista, ei keskustelun ja vuorovaikutuksen ylläpitoa tuolla alueella voida liikaa korostaa.

EU:n pohjoinen ulottuvuus on muodostumassa entistä tärkeämmäksi ohjelmaksi. Sen välityksellä voidaan luoda rauhaa ja menestystä pohjoisilla alueilla. Nyt kun myös logistiikka näyttää olevan tulossa mukaan pohjoisen ulottuvuuden ohjelmaan, niin yhteistyö saa entistä konkreettisempia muotoja. Esimerkiksi Suomen Lapissa nähdään suurena mahdollisuutena se, että Lapin kautta avautuisi rataliikenneyhteys Sallan kautta Venäjälle. Tärkeää myös on etsiä parempia tieyhteyksiä Suomesta sekä Norjaan että Venäjälle ja näin Barentsin merelle.

Meidän on syytä muistaa, että ennen toista maailmansotaa Suomellakin oli satama Jäämeren rannalla. Olisi tärkeää meidän kannaltamme löytää joustavat yhteydet niin, että pääsisimme sulasataman ääreen tuonne Barentsin merelle.

Pohjoismaat voivat esimerkiksi Arktisessa neuvostossa rakentaa yhteyttä USA:n, Kanadan ja Venäjän kanssa. Se on erittäin suuri mahdollisuus ja korostaa Arktisen neuvoston asemaa yhteistyöelimenä.

Lopuksi totean vain lyhyesti erään esimerkin siitä, miten menestyksellä Pohjoismaat ovat kuluneena vuonna ulkopoliittisia asioita hoitaneet.

Oli nimittäin merkittävää huomata heinäkuun alussa, kuinka näkyvästi Pohjola oli esillä maailmannäyttämöllä. Suomi aloitteli EU:n puheenjohtajamaana, Ruotsi oli päättämässä omaa puheenjohtajuuttaan YK:n yleiskokouksessa, Tanska toimi YK:n turvallisuusneuvoston puheenjohtajamaana ja Norja yhtenä puheenjohtajana veti YK:n uudistamistyötä. Vaikka asemamme olivat näin merkittävät, emme tainneet Pohjoismaissa tiedotusvälineissäkään tai tässä omassa pohjoismaisessa organisaatiossamme tätä huomata, emme ainakaan reagoineet siihen. Siksi ajattelin, että tällainenkin yksityiskohta on syytä tässä istunnossa nostaa esille.

Pohjoismaat ovat osaajia ulkopoliittisissa kysymyksissä ja saavuttaneet suurta mainetta tässä kaikkialla maailmassa.

Simo Rundgrens tale i svensk oversettelse:
Herr ordförande! Under sitt ordförandeskap har Norge på ett berömsvärt sätt lyft upp de nordliga aspekterna på agendan. Detta arktiska perspektiv är viktigt för hela Norden, speciellt för Finland och Norge, som båda har gemensam gräns med Ryssland i norr. Denna gräns utgör fortfarande en av de största klyftorna i levnadsstandarden i världen.

Då det nordliga och Barents väsentligt inkluderar en diskussion om naturresurser, kan upprätthållandet av diskussion och samspel inom detta område inte framhävas för mycket.

EU:s nordliga dimension håller på att bli ett ännu viktigare program. Med det kan man skapa fred och framgång i de nordliga områdena. Nu när även logistiken ser ut att bli en del av programmet för Den nordliga dimensionen får samarbetet ännu mer konkreta former. Exempelvis i finska Lappland ser man en stor möjlighet i att öppna en järnvägstrafiklinje via Lappland och Salla till Ryssland. Det är också viktigt att skapa bättre vägförbindelser från Finland till både Norge och Ryssland och på det sättet till Barents hav.

Vi måste komma ihåg att före andra världskriget hade även Finland en hamn vid Ishavets kust. För oss skulle det vara viktigt att skapa flexibla förbindelser så att vi kan komma till den isfria hamnen i Barents hav.

De nordiska länderna kan till exempel i Arktiska rådet bygga upp förbindelsen med USA, Kanada och Ryssland. Det innebär en väldigt stor möjlighet och framhäver Arktiska rådets position som samarbetsorgan.

Till slut ger jag bara ett kort exempel på hur framgångsrikt de nordiska länderna under det gångna året har skött utrikespolitiska ärenden.

Det var nämligen anmärkningsvärt att i början av juli upptäcka hur synligt framme Norden var på världsscenen. Finland tog över ordförandeskapet i EU, Sverige höll på att av avsluta sitt ordförandeskap i FN:s generalförsamling, Danmark var ordförandelandet i FN:s säkerhetsråd och Norge var en av ordförandena i FN och ledde reformarbetet. Trots att vi hade så här betydelsefulla positioner tror jag inte att vi i de nordiska medierna eller här i vår egen nordiska organisation märkte detta, eller i alla fall reagerade vi inte på det. Därför tänkte jag att en sådan här detalj är värd att lyftas fram under denna session.

De nordiska länderna är kunniga i utrikespolitiska frågor och har tack vare detta fått mycket berömmelse i världen.

Valerius Simulik, president i Baltisk forsamling:[2]
Fru ordförande! Ärade vänner och kolleger i Norden! Jag har äran att i egenskap av ordförande i den Baltiska församlingen vända mig till er på Nordiska rådets session.

Jag är övertygad om att samarbetet mellan våra parlamentariska organisationer skapar mervärde i ett bredare europeiskt format. Jag är lika övertygad om att ett sådant meningsutbyte är ytterst viktigt och nyttigt för oss alla. Det är nödvändigt att utvidga vårt interparlamentariska samarbete inom ramen för den Baltiska församlingen och Nordiska rådet för vi delar gemensamma intressen, värden och gemensamma utmaningar. Ett tätare samarbete och en gemensam inställning inom de områden som gäller våra gemensamma intressen bidrar till att aktualisera våra frågeställningar och möjliggöra en positiv påverkan när det gäller hela processen.

Utvidgningen av EU och NATO, politiska och ekonomiska framsteg i Baltikum, förändringar i den internationella situationen har skapat behov av att öppet diskutera nya samarbetsformer mellan Baltiska församlingen och Nordiska rådet. Bland andra initiativtaganden och framsteg i samarbete mellan de baltiska och nordiska länderna har vi, från Nordiska rådets presidium, fått ett förslag om att de parlamentariska utskotten i de nationella parlamenten i Baltikum och Norden mer aktivt ska involveras i det interparlamentariska samarbetet mellan de baltiska och nordiska länderna. Jag hyser inget tvivel om att förslaget om ett tätare samarbete mellan den Baltiska församlingen, Nordiska rådet samt nationella parlament i de baltiska och nordiska länderna inklusive deras utskott är en utmärkt idé.

Jag skulle vilja understryka att man kan använda sig av diverse saker för att trygga små länders intressen. Man kan till exempel trygga nationella intressen genom att skapa olika institutionella intressekoalitioner inom EU, eller sträva efter att komma överens om gemensamma ställningstaganden med andra internationella organisationer eller genom att ge stöd åt organisationens starkaste medlemsländer. Inom EU, som består av 25 medlemsländer, ska dessa uppenbarligen kunna anpassa sina ställningstaganden för att trygga sina nationella intressen samt tillförskaffa sig de nödvändiga resurserna.

Det är därför viktigt att kunna rätt välja instrument som effektivast möjligt kan leda till måluppfyllelse inom inrikes- och utrikespolitiken. Jag är övertygad om att det regionala samarbetet och våra samarbetsorgan Baltiska församlingen och Nordiska rådet, hittar möjligheter för våra länder att komma överens om åsikter och ställningstaganden, att utforma gemensamma strategier och därmed svara till de utmaningar vi står inför.

[2] Talen ble holdt på russisk og gjengis kun i svensk oversettelse

Jag understryker att parlamentarikernas uppgift är att betrakta framtiden och skapa en politik för ett längre perspektiv. Jag tycker att den parlamentariska dimensionen ska syfta till ett bredare perspektiv då vi parlamentariker bär ansvaret för att återspegla de aktuella processerna samt besvara utmaningarna. Det gäller att proaktivt utveckla viktiga lösningar. Vår uppgift är att kunna planlägga parlamentariskt samarbete för en lång tidsperiod samt upprätthålla våra täta förbindelser. Tack.

Asmund Kristoffersen (den sosialdemokratiske gruppen, A):
President! Fiskeripolitikk er internasjonal politikk. Overfiske er en stor trussel mot miljøet og livskraftige fiskestammer. Det gjelder også havområdene i de nordiske nærområdene, som både Østersjøen, Nordsjøen, Atlanterhavet og Barentshavet.

Overfiske skjer fordi forskernes tilrådinger ikke følges godt nok, og kanskje aller mest fordi det på enkelte fiskestammer foregår et stort illegalt fiske, som er miljøkriminalitet av verste slag. Dette betyr at fiskestammer kan kollapse, stammer som kunne være bærekraftige og gi inntekt og arbeid til kommende generasjoner fiskere, for fiskeforedling på land og for verdifull mat for milliarder av mennesker.

De fleste fiskestammer kjenner ingen nasjonale grenser. Derfor må fiskeriforvaltningen løses gjennom internasjonale avtaler og samarbeid. Det gjelder bland annet fastsetting av fiskekvoter, kontrollregimer og det enkelte lands rett til aksjoner ved brudd på inngåtte internasjonale avtaler.

Jeg støtter sterkt opp om de store anstrengelser som de nordiske land gjør for en god fiskeriforvaltning, og setter stor pris på det arbeidet som landenes utenriksministre, nærings- og fiskeriministre gjør.

Situasjonen for fiskeressursene er alvorlig, både i Østersjøen og i Nordsjøen. Vi vet at Nord-Atlanteren, og særlig Barentshavet, er grunnleggende viktig som oppvekstområder for noen av de aller viktigste og mest verdifulle fiskeslag. Derfor er jeg særlig bekymret for illegalt fiske i disse områdene. Det er svært viktig at det ikke skal lønne seg for noen å drive overfiske og rovfiske. Derfor må vi være totalt kompromissløse når det gjelder å avsløre og straffe illegalt fiske. Jeg forventer at alle lands regjeringer lojalt støtter opp om en tydelig og konsekvent etterlevelse av inngåtte internasjonale avtaler. Vi må holde tett kontakt med russiske fiskerimyndigheter og EUs organer. De tendenser man har sett når det gjelder å forsvare rovfisket i Barentshavet, er totalt uakseptable. Alle burde se seg tjent med å ta avstand fra for eksempel spanske fiskefartøys rovfiske i Svalbard-sonen, og et stort russisk overfiske i Barentshavet likeså. Dette er en forpliktelse vi som miljøbevisste nordiske politikere har.

Dagfinn Høybråten (midtengruppen, KrF):
President! Norden har flere felles interesser og synspunkter i utenrikspolitikken. Det er viktig at også den nordiske samarbeidsarenaen brukes til å analysere og konkretisere og samordne disse synspunktene.

Våre nordiske land har stått sammen i viktige globale prosesser knyttet til utvikling, nødhjelp, miljø og fredsskapende arbeid. Dette må vi fortsette med. Vi kan gjerne forsterke samarbeidet på flere områder, særlig bistand og politikken for å redusere internasjonal fattigdom.

Den største uretten finner vi i gapet mellom den rike og den fattige delen av verden, og Norden må være en foregangsregion for å finne gode og radikale grep som gir utviklingsland en bedre posisjon og en del i velferdsutviklingen, gjennom gjeldslette, handel og bistand. Ja, det bør rett ut sagt være et nordisk varemerke å være en fortropp i kampen mot urettferdighet og fattigdom i verden.

Men vi har også felles interesser i våre nærområder. Nordområdene får en stadig større geopolitisk betydning. Olje- og gassressursene i nordområdene gir nye muligheter for næringsvirksomhet. Samtidig utfordrer dette miljøet gjennom klimaendringer og issmelting. Denne utviklingen endrer også levevilkårene i nordområdene.

Stormaktenes interesse for nordområdene er stor når energi kommer på dagsordenen. Iløpet av noen tiår kan nordområdene utvikle seg til å bli en viktig energileverandør, både til Russland, EU og USA. Samtidig er det i regionen uløste spørsmål knyttet til forvaltning av områder og ressurser. Å forstå områdets voksende geopolitiske betydning, konfliktene rundt forvaltningen av energi- og havressursene, endringene i miljø og klima og hvordan dette påvirker samfunnsutvikling og levekår på Nordkalotten, er viktig for alle nordiske politikere.

Alle nordiske land har interesser i denne regionen, og våre naboland har også sine interesser. Det vil være viktig for Nordisk Råd, for å være utenrikspolitisk relevant, å sette nordområdene inn som en sentral del av forståelsen rundt Den nordlige dimensjon i Europa. Vi må legge mer arbeid i å finne en felles nordisk dagsorden for nordområdene. Arbeidet med spørsmålene vil kreve dialog med Russland, EU og USA. Det vil også kreve at vi på den parlamentariske siden samarbeider om Den arktiske parlamentarikerforsamling og får til gode prosesser i Barents-samarbeidet.

Jeg er glad for å kunne konstatere at Nordisk Råds presidium hadde et meget konstruktivt dialogmøte med de fem utenriksministrene i ettermiddag knyttet til nettopp hvordan vi skal få til dette. Fokus på nordområdene vil være en god videreutvikling av Den nordlige dimensjon. Sammen med utfordringene i Østersjøregionen vil nordområdepolitikk gjøre Den nordlige dimensjon mer geopolitisk interessant og fornye den politiske oppmerksomhet som vår del av Europa trenger. Dette bør være et samlet politisk anliggende for våre nordiske land.

Utrikesminister **Carl Bildt:**
Fru president! Låt mig börja med att säga att det här för mig känns lite som att komma tillbaka hem i den meningen att jag i denna lokal i andra egenskaper och i andra tider har deltagit i åtskilliga diskussioner både som ledamot, parlamentariker i Nordiska rådet och som ledamot av Sveriges regering. I den delen känns det fint att kunna återkomma till den mer politiska delen av det nordiska samarbetet, som ju präglar nästan alla delar av samhällslivet i våra olika länder – om det så är kultur eller om det är ekonomi eller någonting annat.

Vi samlas till diskussion i en tid av mycket starka förändringar. I någon utsträckning kan man säga att det alltid har varit så. När vi tittar tillbaka vid minneshögtider och andra tillfällen på det nordiska samarbetets så kallade glansdagar ska vi inte glömma att det var decennier av kyla i omvärlden och att det nordiska samarbetet var mer begränsat både till sitt innehåll – de frågor vi kunde och ville diskutera – och till sin geografiska omfattning men att dess betydelse för våra samhällen var mycket stor. Sedan gick vi in i en fas av en mycket stark europeisering där vi inom en europeisk ram plötsligt lyckades uppnå vad vi inom den nordiska ramen hade misslyckats med. Vi fick inte bara frihandeln. Vi fick också tullunionen. Vi fick den gemensamma marknaden, gemensam konkurrensrätt och miljöbestämmelser som vi inte hade klarat av men som vi nu inom den europeiska ramen kunde göra. Vi fick vidgade geografiska vyer med samarbetet inom Östersjö-området, de baltiska ländernas frihet, Ryssland och de nya arktiska perspektiven.

Nu är vi inne i en fas av en stark och accelererande globalisering. Allt som vi sysslar med globaliseras med en rasande hastighet. Den dialog som diskuteras mellan civilisationerna – jag välkomnar starkt att detta nu står också på Nordiska rådets dagordning – visar att den politiska och kulturella diskussionen i våra länder uppe i de nordliga delarna av Europa har en stark global dimension som vi inte har vare sig rätt eller möjlighet att bortse från. Det som Jonas Gahr Støre lyfte fram i redogörelsen om de globala utmaningarna, vars effekter vi kanske ser starkare uppe i de arktiska områdena, illustrerar också detta med stor tydlighet.

Det nordiska utrikespolitiska samarbetet har under hela den tid jag kan överblicka alltid varit viktigt – och är viktigt och, tror jag, kommer att bli ännu viktigare när vi försöker blicka framåt. Jonas Gahr Støre har redogjort för den mer formella delen av det vi gör. På Sverige ankommer uppgiften att detta år vara ordförande i Östersjö-samarbetet. Vi ska försöka ge detta en så praktisk och konkret prägel som möjligt och se vad vi kan göra för att ytterligare ta bort hinder för handel och investeringar – förutom det övriga viktiga arbete som där sker.

Sedan måste vi ha en dialog om de stora strategiska utmaningar vi står inför med en strategisk bild som jag tror är mer komplicerad än vad någon av oss haft möjlighet att ägna sig åt. I den europeiska unionens allra närmaste grannskap nere i sydöstra Europa har vi en komplicerad bild på Balkan, utmaningar som kommer av den olösta konflikten om Cypern och den långsiktigt så oerhört viktiga europeiseringsprocessen av Turkiet. I det östra perspekti-

vet har vi en haltande reformprocess i Ukraina och en relativt avstannad sådan i Ryssland. Där bortom, från Kabul till Khartum, har vi ett bälte av utmaningar som kräver samverkan i Norden, Europa och världen för att möta dem och som, om vi skulle misslyckas, kommer att påverka också våra från Kabul och Khartum ganska avlägsna samhällen, till exempel Köpenhamn, på ett fundamentalt sätt. I alla dessa frågor kommer den nordiska informella och formella utrikespolitiska dialogen att framöver bli ännu mer betydelsefull än den redan är.

Utenriksminister **Jonas Gahr Støre**:
President! Jeg vil takke for gode innlegg. Det gir inspirasjon til å følge opp der Carl Bildt avsluttet, nemlig rundt den uformelle rammen som det nordiske samarbeidet er for diskusjon om utenrikspolitikk. Jeg husker i en annen funksjon, da vi innførte tradisjonen med nordiske utenrikspolitiske redegjørelser, så var det et omstridt tema. Det var spørsmål om det var mulig i Norden å ha en redegjørelse om utenriks- og forsvarspolitikk, for det hørte ikke hjemme i det tradisjonelle nordiske samarbeidet. I dag er det ikke bare en selvfølge. I dag er det senter av politikken. Jeg tror de nordiske land med sine ulike tilknytninger til det europeiske samarbeid, men med deltakelse i de ulike råd i Norden, er en unik ramme for å sette europeiske og globale dagsordener. Så det nordiske samarbeidet innenfor utenrikspolitikk er mer relevant, mer nødvendig og har flere muligheter i dag enn kanskje noen gang tidligere.

Jeg har lyst til å trekke fram flere av de tingene vi hørte i debatten. På en lang rekke områder ble de nordiske utenriksministrene spurt om å intensivere den nordiske dialogen. Jeg kan bare svare ja på alle områdene. Alle disse temaene er relevante, og vi har fora for å diskutere hvordan vi kan bli mer effektive og slagkraftige i den politikken vi utformer.

Men det er et tema som nå melder seg, som blir nytt for oss som utenrikspolitikere, og som kommer til å utfordre vår evne til å forstå, til å komme opp med mottiltak og til å drive internasjonalt samarbeid videre, og det er miljø- og klimaspørsmålene. Her er vi på et område der vi har mange tradisjonelle virkemidler i utenrikspolitikken, men vi mangler ennå en god del virkemidler og forståelse for å kunne komme ordentlig i inngrep med åtgjerder som kan snu eller bremse en utvikling, og treffe mottiltak mot det vi allerede vet kommer. Her tror jeg at våre land, med arktisk samarbeid, med barentssamarbeid, med østersjøsamarbeid og med nordisk samarbeid, er i en unik posisjon, men det gir oss også et helt spesielt ansvar som vi ikke må vike unna å ta.

Debatten om Dokument 5 ble avsluttet.

Forsvarsministrenes edegjørelse (Dokument 6)

Forsvarsminister **Anne-Grete Strøm-Erichsen**, Forsvarsministerenes redegjørelse, Dokument 6:
Ærede president, regjerings- og parlamentsmedlemmer! Vi lever i en tid preget av et raskt skiftende konfliktbilde, med konflikter som ikke kan avgrenses til et bestemt geografisk område, konflikter med flere og sammensatte årsaker, konflikter som totalt sett ikke tilbyr enkle løsninger. Dette krever samarbeid.

Vi vet at nordisk samarbeid gir viktige synergieffekter. En felles nordisk innsats i internasjonale fredsoperasjoner høyner kvaliteten på våre bidrag. Det gir mulighet for positiv profilering av Norden. Felles nordisk innsats er et viktig bidrag til fred og stabilitet!

2006 har vært et aktivt år på det nordiske forsvars- og sikkerhetspolitiske felt. La meg kort redegjøre for de mest sentrale områdene under vår formannskapsperiode.

Uten relevante militære instrumenter blir det ingen velfungerende internasjonal militær krisehåndtering. Uten aktivt samarbeid i operasjoner blir det ingen felles nordiske løsninger. Et forum for dialog og erfaringsutveksling mellom land som er så like som de nordiske, er viktig. Derfor reviderer vi NORDCAPS, som står for Nordic Coordinated Arrangements for Peace Support. Formålet med NORDCAPS er å legge til rette for nordisk samarbeid innen fredsstøttende operasjoner. Innenfor rammen av NORDCAPS har utviklingen av et felles nordisk styrkeregister stått sentralt. Vi har også hatt som ambisjon å kunne sette opp en felles nordisk brigade.
Vi vet at det i internasjonale operasjoner er mindre og raskt tilgjengelige militære enheter som etterspørres. Reduksjoner og betydelige omstillinger i de nordiske lands forsvar gjør at

det ikke lenger er hensiktsmessig og kostnadseffektivt å opprettholde et nordisk styrkeregister og en brigadeambisjon. De utfordringer som vi står overfor i dag, krever fleksibilitet. De krever at raske beslutninger kan fattes.

Morgendagens NORDCAPS vil derfor vektlegge tettere politisk og militær koordinering innenfor fleksible rammer. Vi vil benytte NORDCAPS som ramme for planlegging av felles deltakelse i operasjoner, også i de situasjoner der ikke alle de nordiske land kan bidra med styrker. Det er nettopp det vi gjør når vi forbereder den nordiske EU-innsatsstyrken, eller setter opp det svenske og norske styrkebidraget til en eventuell FN-operasjon i Darfur. Det er NORDCAPS som er rammen vi arbeider innenfor, både politisk og militært. Vi vil også tilføre NORDCAPS en koordinerende rolle for felles nordisk støtte til svakere stilte partnerland og regioner, slik som nordisk initiativ på Vest-Balkan.

De nordiske land står sammen om å vektlegge FNs betydning for en internasjonal rettsorden. Dersom de nordiske land fortsatt skal utgjøre en konstruktiv og troverdig stemme internt i FN, må vi bidra med styrker til FNs operasjoner.

De nordiske land bidrar med betydelig støtte til UNIFIL II. I den nordiske krets koordineres og samordnes felles politikk og utfordringer i operasjonsområdet. Slik vi har erfaring med fra tidligere FN- og NATO-operasjoner, vil også felles løsninger knyttet til logistikk og forsyningstjenester bli vurdert.

De nordiske land deler bekymringen over situasjonen i Sudan, og spesielt i Darfur. Darfur minner oss om tilsvarende opplevelser i Rwanda og Bosnia. Verdenssamfunnet stod den gang på sidelinjen og var vitne til humanitære tragedier. Vi vil ikke at dette skal gjenta seg. De nordiske land bidrar til det internasjonale presset som i dag legges på myndighetene i Khartoum. Vi har også drøftet planene for et felles nordisk bidrag til en eventuell fremtidig FN-operasjon i Darfur. Sverige og Norge vil stille et felles ingeniørbidrag. Danmark er også positiv til å bidra.

FN er en sentral aktør i et økende antall fredsoperasjoner. Det er en god og riktig utvikling. Samtidig er resultatet også et stadig større press på FN og organisasjonens evne til å planlegge og lede komplekse militære operasjoner. Derfor har vi fokusert vårt arbeid på felles nordiske bidrag som kan imøtekomme FNs behov.

Vi vet at vår tids konflikter må møtes med et styrket samarbeid mellom sivile og militære innsatsmidler. Bare på den måten oppnår det internasjonale samfunn større effekt av sin innsats i konfliktområder. FN er godt egnet til å lede integrerte fredsoperasjoner, fordi organisasjonen besitter hele spekteret av virkemidler, fra sivil gjenoppbygging til utvikling og demokratistøttende tiltak. Danmarks initiativ knyttet til "Samtenkning av sivil og militær innsats i internasjonale operasjoner" er i dag satt høyt på dagsordenen i NATO. Også EU, under finsk formannskap, har vektlagt sivil-militært samarbeid.

I Afghanistan er det nordiske samarbeidet betydelig. I ISAF arbeider NATO med å utvikle en mer koordinert og integrert tilnærming til operasjonene. Vi må også ta til orde for et styrket samarbeid mellom NATO og FN. Kun ved å samkjøre militære og humanitære bidrag i felt vil vi få mer effekt ut av innsatsen i Afghanistan og i andre konfliktområder.

De nordiske land er tjent med et tett samarbeid mellom NATO og EU. Arbeidet innenfor den nordiske EU-innsatsstyrken er et praktisk og konstruktivt eksempel på dette. I NATO øver Norge og Danmark innflytelse for at betydelige troppebidragsytende land som Sverige og Finland skal involveres tettere i NATOs planleggings- og beslutningsmekanismer.

De nordiske land har tradisjon for å samarbeide om støtte til forsvarsreform i partnerland. Dette vil vi fortsette med. Vi ønsker å systematisere og kraftsamle nordiske ressurser til støtte for demokratisk kontroll av de væpnede styrker i konfliktrammede stater og svakere stilte partnerland. Derfor vil vi etablere et nordisk samarbeid om forsvarsrettet sikkerhetsreform. Denne typen samarbeid og støtte er fremtidsrettet og meget etterspurt både i FN, NATO og EU.

Støtten til Ukrainas arbeid med å sikre sivil og demokratisk kontroll over landets forsvarssektor vil være et pilotprosjekt for dette samarbeidet. Jeg er derfor glad for at de baltiske land er sterkt involvert i prosjektet vi har igangsatt overfor Ukraina.

Det nordiske samarbeidet står sterkt også innen forsvarsmateriellsektoren. I vårt formannskap for det nordiske materiellsamarbeidet – NORDAC – har Norge lagt spesiell vekt på at dette samarbeidet tilpasses og understøtter det felles arbeidet vi gjør på det operative plan. Finland overtar formannskapet i NORDAC for en toårsperiode 1. januar 2007.

Likheten mellom de nordiske land er grunnlaget for vårt fellesskap – utfordringene vi står overfor, likeså. Det nordiske forsvarspolitiske samarbeidet er for meg selve kjennetegnet på et godt, pragmatisk og løsningsorientert fellesskap. La meg avslutningsvis derfor benytte anledningen til å takke mine nordiske kolleger for innsatsen under det norske formannskapet. Sverige vil om kort tid overta formannskapet. Ser vi på det arbeidet Sverige gjør som leder for den nordiske EU-innsatsstyrken, vet jeg at det nordiske forsvarspolitiske samarbeidet vil være i de beste hender. Takk!

Line Barfod (den venstresosialistiske grønne gruppen, EL):
Det er i år fem år siden, det forfærdelige terrorangreb skete den 11. september og der blev udråbt en krig mod terror. Når man i dag kan prøve at gøre status over den krig mod terror, må man sige, det ikke er gået særlig godt. Krigen i Irak går værre og værre, og jeg håber, at man snart beslutter at trække sig ud og finde en løsning, som forhåbentlig ikke øger antallet af ofre.

Men en anden del af strategien om krig mod terror var, at man indførte terrorlister, som man satte bestemte organisationer og personer på. Da den nye norske regering tiltrådte, meldte man heldigvis ud, at man ikke ville følge EU's terrorlister, fordi Norge ønskede at arbejde for fred i verden, og det mente man ikke man kunne, hvis man skulle følge terrorlisterne.

I sommer så vi konkret, at Norge havde ret. Flere af de nordiske lande var på Sri Lanka som fredsobservatører for at hjælpe til med fred dernede. Men så satte EU den ene part i konflikten, De Tamilske Tigre, på sin terrorliste, hvorefter man ikke længere ønskede at samarbejde med Danmark og Sverige, som er EU-medlemmer og havde været med til at sætte organisationen på terrorlisten.

Det betød, at det fredsarbejde brød sammen, og at borgerkrigen nu raser igen. Vi håber, at den skrøbelige våbenhvile, der er lige nu, kan holde noget tid. Men det viser, hvor svært det er, når man som strategi bruger terrorlister og at man ikke vil tale med parterne i konflikten i stedet for at sige, at det, vi kan bidrage med fra de nordiske lande, er at hjælpe med at finde fredelige løsninger; bidrage til at finde fred i stedet for bare at udråbe, at der er nogen, man overhovedet ikke vil forhandle med.

Derfor bør vi tage den strategi op, som man har ført de sidste fem år, og se på, hvordan vi kan få en anden strategi, som bedre kan virke for fred i stedet for at optrappe konflikter.

Det hører også med, at det er utrolig vigtigt, at vi respekterer menneskerettighederne. Vi kan ikke på den ene side sige, at vi kæmper mod terror og dem, der vil undergrave vores demokrati, og på den anden side selv undergrave vores demokrati. Derfor bliver vi også nødt til at sige klart fra over for USA i forbindelse med brugen af tortur. Hvert eneste af de nordiske lande må sige meget klart, at vi ikke vil acceptere CIA-fly over vores territorium, som muligvis medbringer fanger til tortur. Vi må sige i forbindelse med den nye lov i USA, som tillader et vist mål af tortur, at vi ikke vil være med til at udlevere mennesker eller oplysninger, der kan føre til, at nogen bliver udsat for tortur i USA.

Dette bør være en klar melding fra Norden for at være med til at skabe fred og mere demokrati i verden, i stedet for at vi siger, vi er med i en krig mod terror, og derfor accepterer undergravning af menneskerettigheder. Menneskerettighederne må være det grundlæggende element, hvis vi skal kunne vinde krigen mod terror.

Forsvarsminister **Anne-Grete Strøm-Erichsen**:
President! Jeg har lyst til å si at jeg opplever at de nordiske landene er opptatt av å bidra til fred, stabilitet og sikkerhet. Jeg kan bare vise til den innsatsen som gjøres av de nordiske land i stater som har et enormt behov for det. Jeg kan vise til Afghanistan, hvor alle de nordiske landene gjør en stor innsats i NATOs operasjon, ISAF, for å bidra til stabilitet, for å bidra til sikkerhet og for om mulig å skape et grunnlag for at det afghanske folk skal få en bedre fremtid.

Jeg har også lyst til å vise til en annen operasjon som flere er inne i: Activ Endavour i Middelhavet, og UNIFIL II som de nordiske landene nå har gått inn i i Midtøsten.

Og så har jeg lyst til å si at spørsmålet om menneskerettigheter er en bekymring, et mål og et arbeid som vi alle deler. Jeg var veldig glad for at vi for en måneds tid siden fikk undertegnet en avtale med den afghanske regjering om behandling av fanger. Jeg vet at Danmark har gått foran og har en slik avtale. Det er svært viktig for oss og for våre soldater når de opererer i Afghanistan. Takk!

Debatten om Dokument 6 ble avsluttet.

Rapport och konferens om samhällssäkerhet (Fremst. 5/2006)

Inge Lønning, Presidiets talsperson Fremst. 5/2006:
Fru President! La meg aller først takke ministrene for utmerkede redegjørelser, som gir meg anledning til å ta opp et nær beslektet spørsmål.

Vi har med utgangspunkt i en arbeidsgruppe nedsatt av Nordisk Råds presidium og på grunnlag av et medlemsforslag om *samhällssäkerhet* arbeidet med problemstillinger knyttet til samfunnssikkerhet. Vi har gjennomgått de utredninger som er gjort nasjonalt om temaet samfunnssikkerhet. Vi har hatt høringer og seminarer sammen med eksperter på området. Vi er i økende grad blitt overbevist om at samfunnssikkerhet er et politikkområde som får større og større betydning for borgerne i alle våre nordiske land. Det er dessuten et område som ligger meget godt til rette for et aktivt nordisk samarbeid.

Det tradisjonelle militære trusselbildet er i det vesentlige blitt borte. Trusselen mot borgernes sikkerhet utgjøres i dag av grenseoverskridende organisert kriminalitet, terrorisme, ideologisk fanatisme, naturkatastrofer og plutselige sammenbrudd av tekniske eller sosiale strukturer. Nasjonal og internasjonal sikkerhet blir tettere og tettere sammenvevd.

Av de siste års utredninger å dømme har de nordiske land kommet et godt stykke på vei når det gjelder å etablere et bredere begrep om samfunnssikkerhet. Derimot er det fremdeles slik at det nordiske samarbeidet omkring samfunnssikkerhet er relativt lite utviklet. Vi anser at et nærmere nordisk samarbeid burde kunne styrke de nordiske landenes kapasitet, samlet og hver for seg, når det gjelder å håndtere nye sikkerhetstrusler. Et gledelig initiativ var de nordiske utenriksministrenes beslutning på møtet på Bornholm i august 2005 om å styrke det nordiske samarbeidet om kriseberedskap. Dette gjaldt i første omgang konsulært samarbeid ved naturkatastrofer utenlands, men man lovet også at samarbeidet skulle videreutvikles på andre områder.

I dag har temaet samfunnssikkerhet ingen plass på ministerrådets dagsorden. Det pleier man vanligvis å begrunne med å vise til at det ikke finnes noe eget ministerråd som har ansvar for utenriks- og forsvarspolitikk. Temaet samfunnssikkerhet går imidlertid vesentlig utover det som er den tradisjonelle dagsordenen når det gjelder utenrikspolitikken.

På denne bakgrunn har vi rettet en rekommendasjon til ministerrådet om å utarbeide en rapport om utviklingstendensene og ambisjonene når det gjelder de nordiske landenes samarbeid innenfor området samfunnssikkerhet. Denne utredningen fra ministerrådet skal også inneholde overveielser og stillingstagen til den videre utvikling av nordisk samarbeid på området samfunnssikkerhet.

På denne bakgrunn skulle jeg gjerne ønske og be om utenriksminister Gahr Støres kommentar og statusrapport når det gjelder hvor ministerrådets arbeid med denne rekommandasjonen om samfunnssikkerhet nå står, og hvordan fremgangen er i arbeidet.

Utenriksminister **Jonas Gahr Støre**:
President! Jeg vil gjerne takke Inge Lønning for å ha satt dette temaet på dagsordenen på den måten han har. La meg bare begynne med konklusjonen: Ministerrådet vil komme tilbake med en rapport til Nordisk Råd for å klarlegge muligheten for et styrket nordisk samarbeid om samfunnssikkerhet. Jeg er også klar over at denne forsamling har hatt dette temaet på dagsordenen før den store katastrofen med tsunamien. Det er vel også slik at man kan-

skje kunne ha kommet bedre ut av den situasjonen om man hadde fulgt noen av de rådene som Nordisk Råd den gang pekte på.

Samfunnssikkerhet er jo et bredt og ganske nytt begrep i vår politiske samfunnsdebatt. Trusselbildet er endret. Vi har i dag kamp mot organisert kriminalitet, terror og naturkatastrofer. Samfunnssikkerheten spenner over en lang rekke områder og berører derfor mange ministres ansvar. Jeg har min del av ansvaret, men jeg deler det med mange. Derfor er det viktig at vi tar dette inn i Nordisk Råd, som jo er et forum som trekker opp bredere linjer for politikk. Vi i de nordiske landene møtes regelmessig for å drøfte disse spørsmålene, i EU, NATO, FN og i andre både bilaterale og regionale fora. Jeg vil trekke fram at vi lenge har hatt et godt konsulært samarbeid. Etter tsunamien har vi videreutviklet det. Det er nå et tett samarbeid om krise- og katastrofeberedskap for nordiske lands borgere som oppholder seg i utlandet. Dette erfarte vi under Libanon-krisen i sommer, da vi var i stand til å evakuere hverandres medborgere gjennom et fleksibelt og godt samarbeid, som jeg tror at vi også har lært mye av. Men som sagt: Nordisk Ministerråd vil komme tilbake med en rapport til Nordisk Råd om dette samarbeidet.

Tarja Cronberg (midtengruppen, gröna):
Herr president! Arbetet med samhällssäkerhet har, liksom här har konstaterats, inte varit med i det nordiska samarbetet, för utrikespolitik, säkerhetspolitik, har stått utanför den nordiska intressesfären. Säkerhetshoten har dock ändrats och den inre och den yttre säkerheten spelar samman på ett nytt sätt. Vi kan inte längre skilja inre hotbilder från den yttre säkerheten.

Jag är väldigt glad för att ministerrådet nu tar upp frågan om samhällssäkerheten och att säkerhetshoten på det här sättet gör inträde också i Nordiska rådets arbete. I rapporten föreslår presidiet att man skall ha en rapportör som skall följa utvecklingen, man skall ha en rapport om läget och man skall arrangera en konferens under 2007.

Också det finska ordförandeskapet har i sitt program tagit upp samarbetet mellan räddningstjänsterna och samarbetet mellan hälsovårdspersonal i katastrofsituationer. Frågan är om detta är nog. Frågan är om vi kanske borde vara lite mera visionära så att vi vid nästa Tsunami- eller någon annan katastrof skulle vara bättre förberedda än vi var förra gången. Liksom ministern påpekade hade vi kanske, om vi hade implementerat de här tankarna, stått i en annan situation inför katastrofen.

Vad bör vi då göra i dag? De nordiska länderna har valt olika organisatoriska lösningar för sin beredskap och dess förhållande till försvaret. Vi kan lära av de olika organisatoriska lösningarna och utveckla en ny gemensam nordisk syn på den inre och yttre säkerheten. Vi kan också vara mera visionära och se vad gör vi vid nästa katastrof, vad gör vi om någonting händer med klimatförändringar, till exempel på Grönland?

Men viktigt, som också kom fram nu, är kampen mot terrorn och hotet mot de mänskliga rättigheterna. Vi måste i Norden värna om vår egen öppenhet i samhället och försöka se till att detta inte ersätts av ökad kontroll. Den här balansen är viktig för oss, men det är också viktigt för världen utanför – här kan Norden vara en talesman för en annan syn på kampen mot terrorn och företräda en annan syn som också omfattar de mänskliga rättigheterna.

När det gäller civil krishantering och militär krishantering är det viktigt med de militära redskapen, men civil krishantering och militär krishantering skall gå bättre hand i hand. Man skall inte överskrida gränserna för fredsbevarande och fredsbyggande som det nu ser ut att man gör i Afghanistan, där det faktiskt är nästan ett öppet krig. Vi i Norden skall värna om våra erfarenheter i historien som ett fredsbevarande område och som verkar för freden även globalt.

Debatten om Fremst. 5/2006 blev avsluttet.

Medlemsforslag om arbeidet med grensehindringer (A 1397/næring)

Thore A. Nistad, Næringsutvalgets talsperson A 1397/næring:
Ærede president, nordiske kolleger! For at det nordiske samarbeidet skal ha legitimitet er det vigtig at grensehindringsarbeidet gis høy prioritet, spesielt innenfor næringslivet, men også innenfor andre områder som har betydning for folk flest. Fjerning av grensehinder er derfor noe av det som best viser Nordens befolkning at arbeidet i Nordisk Råd bærer frukter.

Forslaget om en pådriverordning som er foreslått av det norske formannskapet, føyer seg inn i rekken av tiltak som har etterfulgt blant annet Norrback-rapporten (april 2002) og Schlüters rapporter til de nordiske statsministrene. Det er positivt at det norske formannskapet tar dette initiativet, men vi har forstått at det har vært en tung prosess å få dette tiltaket i gang. Det kan derfor synes som om prosessen kan trenge politisk press for å fremme arbeidet. Næringsutvalget anser det derfor nødvendig å foreslå at Nordisk Råd anbefaler de nordiske regjeringer å gå sammen for å understøtte pådriverordningene som foreslås av det norske formannskapet, slik at de får største mulig juridisk kompetanse og handlekraft.

Arbeidet med grensehindringer er en lang prosess, og det er flere gode tiltak på gang. Likevel synes vi i Næringsutvalget at arbeidet går for sakte. Grensehindringene i næringslivet og for vanlige nordiske borgere er fremdeles svært omfattende. For eksempel er det fremdeles store problemer i bygge- og anleggsbransjen på grunn av sertifikater og autorisasjoner som ikke har samme gyldighet i alle de nordiske landene, og ulike regler for matvareproduksjon og salg skaper også store problemer for gründerbedrifter og andre virksomheter innenfor næringsmiddelbransjen. Eksempler er IKEAs kjøttboller og Tulips problemer med å selge norsk kjøtt til Norge.

Videre vil vi påpeke at grensehindringer i næringslivet i stor grad går ut over de små og middels store næringsdrivende. Det er disse mindre bedriftene som i størst grad har Norden som førstemarked, og som har størst problemer med grensehindringer. Det er også gründere og selvstendig næringsdrivende som har minst ressurser til å håndtere slike problemer.

For at det skal bli et taktskifte i det videre arbeidet med grensehindringer vil Næringsutvalget derfor foreslå at Nordisk Råd anbefaler Nordisk Ministerråd å sørge for at fremtidige tiltak for å bygge ned grensehindringer følges av konkrete tidsfrister for å sette større fokus på arbeidet. Jeg ber forsamlingen slutte seg til forslagene fra Næringsutvalget.

Simo Rundgren (midtengruppen, cent):
Minulla on kysymys Norjan yhteistyöministerille. Tämä koskee tullin toimintatapaa esimerkiksi Karigasniemessä Suomen ja Norjan rajalla. Suomen pienyrittäjät lähtevät sieltä messuille Tromssaan. Heillä on mukanaan näytteille ja myytäväksi vietäviä tavaroita. Norjan tulli edellyttää, että koko tavaramäärästä maksetaan tullimaksu suoraan tulliin, vaikka tiedetään, että takaisin tullessa on paljon tavaraa tuotavana Suomeen.

Palautuksen kyllä saa, mutta erittäin monimutkaisen menettelyn jälkeen Tromssan alueen tulliviranomaisten kautta.

Kysymykseni kuuluu: miksi näin monimutkaisesti toimitaan ja selvästi vaikeutetaan yrittäjien työskentelyä yli rajan tuolla alueella?

Simo Rundgrens tale i svensk oversettelse:
Jag har en fråga till Norges samarbetsminister. Det gäller tullens handlingssätt exempelvis i Karigasniemi på gränsen mellan Finland och Norge. Finska småföretagare åker därifrån till en mässa i Tromsö. Med sig har de varor som de ska ställa ut och sälja. Den norska tullen kräver att man betalar en tullavgift för alla varor direkt till tullen även om man vet att företagarna har mycket varor med sig när det återvänder till Finland.

Man får pengarna tillbaka men det kräver en väldigt komplicerad procedur hos tullmyndigheten i Tromsö-området.

Min fråga är: varför agerar man på ett så här komplicerat sätt och tydligt försvårar företagarnas arbete över gränsen inom detta område?

Debatten om A 1397/næring ble avsluttet.

Rådet bifalt å ta Dokument 5 til etterretning
Rådet bifalt å ta Dokument 6 til etterretning
Rådet bifalt å ta Dokument 19 til etterretning

Rådet bifalt Næringsutvalgets forslag til rekommandasjon i anledning av A 1397/næring – Rek. 12/2006 og Rek. 13/2006

Beslutning om Fremst. 5/2006 og Rek. 26/2005skulle behandles under dagsordenspunkt 17.

9. Co-existence of Civilizations – Civilisationens samexistens

Dokumentasjon:
- Præsidieforslag om fremme af flerkulturel kompetence og udvikling af indikatorer for sammenhængskraft (A 1398/præsidiet)
- Præsidieforslag om nordiske hovedudfordringer om sameksistens (A 1399/præsidiet)

Præsidieforslag om fremme af flerkulturel kompetence og udvikling af indikatorer for sammenhængskraft (A 1398/præsidiet)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at oprette en Styregruppe, som tager ansvar for initiativ vedrørende håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens i det flerkulturelle samfund. Styregruppens sammensætning og mandat skal udformes i samarbejde med Nordisk Råd. Styregruppen skal have ansvar for:

- *at* tage initiativ til nordisk dialogforum om håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens i det flerkulturelle samfund. Forumet skal ledes af Styregruppen
- *at*, på baggrund af dialogforum og eksperters bidrag, fremlægge forslag om hvordan det formelle nordiske samarbejde kan fremme håndtering af kulturel kompleksitet og sameksistens i det flerkulturelle samfund. Forslaget skal præsenteres på Nordisk Råds session 2007
- *at* i forbindelse med den periodiske sammenstilling af indikatorer og data om de nordiske landes bæredygtige udvikling – udvikle og inddrage et antal indikatorer, der beskriver fremskridtene i de nordiske lande med hensyn til integration af borgere med anden kulturel og etnisk baggrund

Præsidieforslag om nordiske hovedudfordringer om sameksistens (A 1399/præsidiet)

Nordisk Råd beslutter

at vedtage de nordiske hovedudfordringer om sameksistens og at oversende dem som stafet til "Co-existence of Civilizations"-initiativet

Inge Lønning, Presidiets talsperson A 1398/præsidiet og A 1399/præsidiet og Leder for Nordisk Råds kontaktgruppe til Mandag Morgen:
Deres kongelige høyheter, fru president! Da jeg gikk ut av folkeskolen – den syvårige folkeskole den gang, langt tilbake i forrige årtusen – hadde jeg som 14-åring ennå til gode å se et menneske med sort hudfarge, fysisk.

For et par år siden hadde jeg fornøyelsen av å hente min den gang fireårige dattersønn i barnehagen, der han lekte ivrig med to jevnaldrende gutter fra hver sin side av det afrikanske kontinent – begge kullsorte. Da jeg spurte min dattersønn på veien hjem om han lekte hyggelig sammen med sine sorte venner, så han ut som et levende spørsmålstegn. Han hadde aldri registrert at det var noen forskjell i det hele tatt.

I visse henseende går verden fremover, fru president, og det er ingen grunn til at noen i våre nordiske land skulle ønske seg tilbake til de ensfargede samfunn. Det ligger en mulighet, en rikdom, en menneskelig kapital i kulturelt mangfold. Og ser man tilbake i historien, vil man oppdage at det alltid er forskjellighetene, mangfoldet, som har ført kulturen videre.

Når vi er sammen som nordiske politikere, taler vi ofte som om vi var alene i denne verden, eller i hvert fall som om de fleste store oppfinnelser er gjort i Norden. I realiteten er de aller fleste av de verdier vi definerer som felles nordiske verdier, kommet fra den semittiske kultur, fra den greske kultur, fra den romerske kultur. Det er grunnleggende viktig i dagens

verden at vi ser at det finnes bare ett alternativ til det en kjent forfatter har kalt for *The clash of civilizations*, og det alternativet er *Co-existence of civilizations*. Andre muligheter finnes ikke.

Nå er vi i alle de nordiske land kommet dit hen at vi har betydelige minoriteter som har en helt annen religiøs og kulturell bakgrunn enn den som er flertallsbefolkningens i våre nordiske land. Svært mange mennesker opplever det som en trussel. I realiteten er det en utfordring som historien alltid har stått overfor, men alltid i nye skikkelser.

Det initiativ som Mandag Morgen i København har tatt når det gjelder å lansere ideen om et globalt prosjekt, kalt *Co-existence of Civilizations*, har vi i Presidiet i Nordisk Råd funnet så interessant at vi har inngått i et partnerskap med Mandag Morgen for å ta dette inn i vår nordiske kontekst, gi vårt svar på hva som er de sentrale utfordringene når det gjelder å fremme *Co-existence of Civilizations*. Vi vet jo alle at den umiddelbare bakgrunn er den såkalte karikaturstriden. Den hadde en betydelig utgave i Danmark, en noe mindre utgave i Norge. Men det førte oss plutselig inn i en situasjon hvor vi daglig på fjernsynsskjermen kunne se store menneskemengder protestere ved å brenne henholdsvis det danske og det norske flagg og ved å gå til angrep på våre ambassader. Den slags har vi aldri vært vant til i de nordiske land. Derfor er det en nyttig påminnelse og en anledning til å ta inn over oss at disse utfordringene også er våre utfordringer, og at det er grunnleggende viktig at vi kan bidra fra de nordiske lands side til å skape bedre betingelser for kommunikasjon på tvers av religionsgrenser, kulturelle grenser og grenser mellom ulike politiske tradisjoner.

Det ble arrangert en *Lab of Co-existence* her i København i første uke av september, der det deltok folk fra alle verdensdeler som samlet seg om fem utfordringer, problemstillinger, som jeg mottok på vegne av Nordisk Råd. Vi skal i dag sende stafetten videre, og vi er glade for å ha fått en så prominent gjest som Prins Hassan av Jordan til å ta imot stafetten.

Vårt svar fra de nordiske land, slik som det ligger i saksdokumentene, og som vi skal ta stilling til om litt, er at vi ser fem grunnleggende utfordringer. Det gjelder evnen til å leve med og hente ut fordelene ved kulturell kompleksitet. Det gjelder forholdet mellom sammenhengskraft og utenforskap, det vil si den utfordring som går til våre egne samfunn når det gjelder å integrere integrasjonspolitikken på alle politikkens områder, ikke som vi ofte gjør, å late som om integrasjonen er en spesialdiskurs i tillegg til alt det vi ellers holder på med. Hvis vi skal gjøre alvor av alle menneskers likeverd, er det tale om at vi på alle de områder hvor vi driver med politikk – helsepolitikk, kulturpolitikk, språkpolitikk, skattepolitikk – må ta integrasjonsutfordringen på alvor. Det tredje punkt er forholdet mellom trygghet og frihet. Det behøver man ikke utdype særlig mye mer, for det kjenner vi alle til. Det er en vanskelig balansegang – hensynet til tryggheten på den ene siden og til den individuelle frihet på den annen side. Det gjelder, på bakgrunn av de erfaringene vi har høstet, sammenhengen mellom ytringsfrihet og ytringsansvar. Og la meg minne om, siden det ofte glemmes i denne debatt at religionsfriheten er selv en del av ytringsfriheten, det å kunne synliggjøre sin religiøse overbevisning i samfunnslivet, i det offentlige rom, er en soleklar del av den alminnelige ytringsfrihet. Individualitet og stereotypisering er den siste av de fem problemstillinger som Ungdommens nordiske råd har spilt inn, og det er et innspill som jeg er meget takknemlig for. Nettopp ungdommen har alle muligheter for å se denne utfordring. Det gjelder å unngå den form for fiendebilder som er basert på manglende kunnskap om andre.

Til sist, fru president: Det er bare ett alternativ til *Co-existence of Civilizations*, og det er *Clash of Civilizations*. Det er i dagens verden mange som ønsker å arbeide for et sammenstøt mellom sivilisasjoner, og som gjør sitt ytterste for å puste til enhver ild for å få nettopp dette sammenstøt i gang. Nettopp derfor er det så fundamentalt viktig at vi som tror på sameksistens mellom sivilisasjonene, med like stort engasjement arbeider målrettet for at også våre barnebarn skal kunne leve i en fredelig verden, basert på likeverd mellom mennesker.

Rolf Reikvam (den venstresosialistiske grønne gruppen, SV):
President! La meg starte med å gi ros til Inge Lønning for det arbeidet som han og presidiet har gjort. Det skal ikke bli vanlig at jeg roser Inge Lønning, men jeg synes faktisk at han fortjener ros for dette. Det er gjort et godt stykke arbeid i forhold til de fem utfordringene som ble trukket fram på Copenhagen lab-en. Man har klart å få det over til et håndterlig nivå for oss i nordisk sammenheng. Lab-en konkluderte med de fem utfordringene, og det er ganske

typisk nordisk, for konklusjonene rammer ikke oss. De omfatter oss i liten grad. Det er de andre som åpenbart har utfordringene, og i liten grad de nordiske landene.

Det ble sagt at vi har store utfordringer, og det er brukt en del begreper som jeg reagerer litt på. Ordet "utenforskap" er brukt. Det er det nye og ufarlige ordet for fattigdom, for arbeidsledighet og for folk med manglende kunnskap. Jeg mener at det fortsatt er viktig å bruke den type begreper. Det er ord og språk vi bruker til å definere og forstå verden og virkeligheten. Derfor skulle jeg ønske at man framover bruker de begrepene som vi har tradisjon for - fattigdom, arbeidsledighet og dårlig og manglende muligheter til kunnskap.

Inge Lønning:
Fru president! Jeg må takke for de vennlige ord. Jeg føler meg helt rolig og føler ingen overhengende fare for at det skal bli en vane fra Rolf Reikvams side å utstede slike attester.

På det siste punktet må jeg erklære meg uenig, for jeg tror faktisk samlebegrepet "utenforskap" er et helt presist og dekkende ord i denne sammenheng. Det vi har sett i svært mange europeiske land, særlig i England og Frankrike, er at annengenerasjons innvandrere, som har en annen kulturell og religiøs bakgrunn, reagerer i fortvilelse og raseri nettopp fordi de opplever at de lever på siden av, utenfor, det samfunnet som de er bosatt i, og at de har store, store problemer med å bli hørt, med å gjøre seg forstått og med å bli akseptert som likeverdige deltakere i det samfunnet. Der er vi heldigvis ikke i de nordiske land, i hvert fall ikke ennå, og jeg tror heller ikke at vi behøver å komme dit. Nettopp derfor er det viktig at vi er oppmerksomme på problemet. Det finnes en reell fare for at grupper kan føle seg utenfor.

Tytti Seppänen, President Ungdommens nordiske råd:
Arvoisa Jordanian prinssi Hassan, hyvä kuulija! Mitä sinulle tulee mieleen sanasta stereotypia? Mnkälainen on sinun oma maasi ja kulttuurisi stereotyyppisesti ajateltuna? Haluaisitko, että sinut miellettäisiin aina sen kautta, mistä maasta tulet ja mikä on esimerkiksi uskontosi? Etkö sinäkin halua merkitä toiselle ihmiselle jotain yksilönä, omana itsenäsi?

Kuten Inge Lønning sanoi, me nuoret saimme määritellä viidennen haasteen. Nuorten Pohjoismaiden neuvoston mielestä epätietoisuus toisista kulttuureista johtaa pelkoon, rasismiin ja vihaan. Yleistäminen aiheuttaa sen, että me emme tunne kulttuureita yksilöiden kautta, vaan ajatteluamme hallitsevat stereotypiat. Tarvitsemme enemmän sellaisia verkostoja, joiden kautta yksilöt voivat yli kulttuurirajojen oppia tuntemaan toisiaan. Kulttuurien ymmärrys ja rauhanomainen yhteiselo alkaa yksilöistä. Me Pohjoismaiden nuoret uskomme, että vain yksilöiden välinen ymmärrys voi voittaa yleistämisen kautta syntyvät ennakkoluulot.

Haluan vielä kiittää Pohjoismaiden neuvostoa siitä, että saimme ottaa aktiivisesti osaa tähän prosessiin. Toivomme, että saamme olla mukana myös tämän prosessin tulosten käytäntöön soveltamisessa. Niin kuin tiedämme, soveltamisvaihe on aina vaikein. Mutta vain sen kautta tapahtuu edistystä sivilisaatioiden välisen yhteisymmärryksen saavuttamiseksi.

Arvoisa kuulija, sinä voit aloittaa oman soveltamisvaiheesi jo tänään. Se on ihan totta. Tutustu sinulle ennalta tuntemattomaan, murra omat ennakkoluulosi. Tee muutos, se voi alkaa sinusta!

Tytti Seppänens tale i svensk oversettelse:
Ärade Jordaniens prins Hassan, bästa åhörare! Vad tänker du på när du hör ordet stereotypi? Hurdana är stereotyperna i ditt eget land och din kultur? Vill du att man alltid förknippar dig med det land du kommer ifrån och exempelvis med din religion? Du vill väl betyda något för andra människor som individ, som dig själv?

Som Inge Lønning berättade, fick vi unga definiera den femte utmaningen. Enligt Ungdomens nordiska råd leder okunskap om andra kulturer till rädsla, rasism och hat. På grund av generaliseringen känner vi inte kulturer genom individer, utan vårt tankesätt domineras av stereotyper. Vi behöver flera nätverk där individer kan lära känna varandra över kulturgränserna. Kulturell förståelse och fredlig samexistens börjar hos individen. Vi Nordens ungdomar tror att bara förståelse mellan individer kan vinna fördomar som uppstår genom generalisering.

Jag vill tacka Nordiska rådet för att vi aktivt fått delta i denna process. Vi hoppas att vi även får vara med och tillämpa resultaten av processen. Som vi vet är tillämpningsfasen alltid den svåraste. Men bara genom den kan vi nå framsteg för att kunna uppnå samförstånd mellan civilisationer.

Ärade åhörare, du kan inleda din egen tillämpningsfas redan idag. Det är helt sant. Bekanta dig med något nytt och okänt och glöm dina egna fördomar. Gör en ändring, den kan börja från dig!

Søren Espersen (uten partigruppetilknytning, DF):
Jeg skal gøre det ganske kort. På vegne af Dansk Folkeparti vil jeg foreslå, at Nordisk Råd i disse sagene sag ikke foretager sig noget.

Steingrímur J. Sigfússon (den venstresosialistiske grønne gruppen, VG):
Jeg så gerne, at den seneste taler – hvis man skal kalde det for en tale – havde brugt i hvert fald nogle sekunder til mindst et argument for, hvorfor Nordisk Råd præcist ikke skulle tage sig af denne sag. Jeg synes, at det er i perfekt harmoni med alt, hvad Nordisk Råd og nordisk samarbejde står for, at vi tager disse vigtige sager op og arbejder med dem. Jeg synes, at det arbejde om *co-existence*, som er på vej og i gang, og som Præsidiet har taget op, er et af de bedste, vi har taget op i de senere år.

Som jeg forstår det, betyder sameksistens fuld deltagelse og lige rettigheder. Hvis ikke det er i Nordisk Råds karakter at sikre disse ting i verden i dag, så ved jeg ikke hvad. Så jeg vil gerne have, hvis taleren ville være så venlig at fremme sine synspunkter med mindst et argument.

Rolf Reikvam (den venstresosialistiske grønne gruppen, SV):
President! Det gjelder for så vidt det samme som Steingrímur J. Sigfússon tok opp – det å begrunne sine forslag. En kan ikke bare komme her og foreslå at en ikke skal vedta noe. Det må jo være en begrunnelse for hvorfor en er imot de forslagene som Presidiet har lagt fram, som går på håndtering av kulturell kompleksitet, utenforskap, trygghet og så videre. Så jeg vil bare be representanten for Dansk Folkeparti begrunne hvorfor vi skal stemme ned disse forslagene. I forkant av denne sesjonen har vi sett at det har sirkulert en del argument for hvorfor Dansk Folkeparti vil stemme mot dette. Det går blant annet på at Danmark ikke skal være et kulturelt mangfoldig samfunn. Det skal være en egen dansk enhetskultur. Hvis det er det som er begrunnelsen, er dette ganske alvorlig. Men det får vi sikkert vite når forslaget nå skal begrunnes, og så regner jeg med at debatten eventuelt kan fortsette etterpå.

Inge Lønning (den konservative gruppen, H):
Fru president! Jeg er også spent på å høre begrunnelsen. Så vidt jeg kan forstå, er det mulig å oppfatte det som ble sagt, på en av to måter: Enten at man benekter at problemene finnes, eller at man aksepterer at problemene finnes, men ikke ønsker å gjøre noe med dem. Jeg er spent på hvilken av de to alternative tolkningene som er den treffende. Personlig må jeg nok si at jeg har meget vanskelig for å se noen saksutfordring av virkelig tungtveiende politisk art, som i så høy grad hører hjemme nettopp i vårt nordiske samarbeidsmønster, som akkurat denne saken.

Søren Espersen:
Det er måske lige lidt nok, især når jeg ikke brugte hele min taletid. Så hvis man kunne give mig lidt snor, vil jeg gerne prøve at forklare, hvad der ligger bag det her.

Jeg havde egentlig ikke ønsket en debat, for meget af den her debat er jo noget, der foregår i dansk regi, og jeg har ikke ønsket at få en offentlig debat, men kun give en tilkendegivelse af, at vi ikke ønsker at fremme forslaget. Så jeg var af forskellige årsager i første omgang ikke interesseret i at få en debat i Nordisk Råd.

Men det er da korrekt, når det bliver sagt, at Dansk Folkepartis mål *ikke* er et multikulturelt samfund. Målet er ikke et multietnisk samfund, det har vi sagt lige fra partiets start, og det står vi gerne ved. Dertil kommer, at *co-existence*-historien jo er fremkommet på baggrund af

hele debatten om Muhammedtegningkrisen, som vi havde i begyndelsen af året. Der var en meget, meget voldsom diskussion her i Danmark, og vi var fra starten modstandere af det projekt, fordi det gav indtryk af at være en form for underkastelse i forhold til vores egne frihedsidealer. Vi ønskede ikke at diskutere, om vi måtte sige, hvad vi ville. Det var ikke noget, man behøvede at diskutere med andre lande og andre landes borgere. Vi følte, vi havde en frihed til at gøre og sige, hvad vi ville, og det holdt vi fast ved. Det er baggrunden for, at selve starten af det her projekt var noget, vi ikke var begejstrede for.

Den grundlæggende holdning i Dansk Folkeparti er, at de folk, der har valgt at bosætte sig i Danmark, bør indrette sig efter, hvordan forholdene er i Danmark. Det har vi fortalt den danske befolkning i de 10 år, vi har eksisteret, og det ønsker vi ikke at ændre på.

Må jeg lige til sidst ganske kort sige: I går var der en diskussion om Færøernes forhold til homoseksualitet. Jeg hørte ingen forståelse i Nordisk Råd for, at det var noget, vi skulle snakke om. Det kunne være, det var en særlig færøsk specialitet, en særlig færøsk kultur, som vi andre så måtte forholde os til og gå i dialog om. Nej, der var en enstemmig fordømmelse af Færøerne med hensyn til den politik.

På samme måde ønsker jeg en ensidig fordømmelse af de kulturer, der undertrykker kvinder, arrangerer tvangsægteskaber, udfører kvindelig omskæring og så videre, og så videre. Jeg ønsker ingen dialog om de ting, og det er en af grundene til – vi har mange – at vi ikke kan støtte det her. Hvorfor er det så interessant, at man under alle omstændigheder skal gå i dialog om nogle forestillinger, som man ikke bryder sig om, når det drejer sig om de muslimske lande, men ikke når det drejer sig om Færøerne? Det var sådan en lille interessant detalje, jeg bemærkede i går. Vi har mange grunde til ikke at støtte det, men jeg ønsker i virkeligheden ikke at fortsætte debatten. Jeg havde håbet på, at vi bare kunne nøjes med at foreslå, at det her forslag ikke kom videre.

Utenriksminister **Jonas Gahr Støre**:
President, Deres kongelige høyhet! Jeg er ikke medlem av rådet, men la meg gi uttrykk for honnør til rådet for å ha satt denne saken på dagsordenen.

Årets litteraturprisvinner Göran Sonnevi har sagt det slik: "Världens politiska kaos pågår (...) om vi är i den oavbrutet växanda komplexiteten blir ständigt nya förbindelser möjliga". Det er en poetisk og politisk måte å si det på. Om vi er i den stadig voksende kompleksiteten, så vil nye forbindelser og bånd bli mulige. Her er vi ved kjernen av dagens utfordringer og hvordan vi må møte dem.

Vi har sett og vi ser: vold i franske forsteder, striden rundt karikaturtegningene, angrepene på nordiske lands ambassader, skudd mot den jødiske synagoge i Oslo, antiislamske holdninger i nordiske land, uro, spenninger og mistolkninger. Tendensen er klar: Diskusjoner er ofte på ytterpunktenes premisser, med den underliggende og farlige tilnærmingen at "enten er du med oss, eller så er du mot oss" – polariseringens språk.

Vi må gå inn i dette innenriks som utenriks. Sameksistens og dialog er avgjørende premisser for samhandling mellom stater, nasjoner, regjeringer, befolkninger og generasjoner. Dialog og inkludering – forankret i verdier – er kanskje en av de viktigste utfordringer i vår tid, i vår verden og i vårt århundre. Derfor vil jeg berømme det danske mediehuset Mandag Morgen og Nordisk Råds presidium for å ha tatt dette viktige initiativet for å fremme dialog, for å skape flere arenaer for samtale om hva som skal til for å styrke sameksistens på tross av nasjonale, kulturelle og religiøse skiller, samtaler om hvilke verdier vi tross alt deler. For fortsatt er det slik at likhetene mellom mennesker er flere enn forskjellene.

Dialogens mål kan ikke alltid være å bli enige, men å drøfte og finne bedre ut av hvordan vi kan leve med forskjeller i en stadig mer globalisert verden, hvor vi skal bo og leve tett innpå hverandre, enten dette handler om to bydeler i Oslo, Odense eller Malmø, eller tett innpå hverandre i vår mediehverdag – mellom Damaskus, Amman, Teheran og Oslo.

Globaliseringen gir ikke nødvendigvis større nærhet, slik mange sier. Globale TV-medier og Internett har snarere gitt oss en kraftig samtidighet – en samtidighet som like ofte skaper større distanse fordi kontrastene kastes på oss. Norden er vår arena for å lære å dele, slik vi har snakket om i en tidligere debatt i dag.

La meg kort nevne noen eksempler på hvor vi i Norge har engasjert oss for å fremme interkulturell og mellommenneskelig dialog.

For det første: Vi støtter inter- og intrareligiøse dialoger gjennom norske organisasjoner. Vi har etablert "Forum for religion og utenrikspolitikk", som en møteplass for ressurspersoner fra forsknings- og organisasjonsmiljøene og Utenriksdepartementet.

For det andre: Vi støtter Mellomkirkelig råds arbeid med dialog mellom muslimske, jødiske og kristne ledere i Midtøsten. Målet er å etablere et råd for religiøse ledere i Jerusalem.

For det tredje: Vi støtter ulike dialoggrupper i Norge. Under karikaturstriden opplevde vi at den allerede etablerte dialogen mellom Islamsk Råd og Mellomkirkelig råd gjorde det mulig å unngå konfrontasjon gjennom dialog – ikke for å bli enig om tro, men for å kunne mestre forskjeller. På denne bakgrunn støttet vi også Islamsk Råd som sammen med Mellomkirkelig råd gjennomførte en reise til land i Midtøsten og formidlet sitt syn på situasjonen i Norge til religiøse ledere i området.

For det fjerde: Vi støtter dialogprosesser mellom medierepresentanter. I april støttet vi et nordisk-arabisk dialogmøte i Oslo som munnet ut i en rekke forslag, og i september arrangerte Norge, sammen med Indonesia – verdens mest folkerike muslimske land – en global intermediedialog på Bali. Rundt 80 redaktører og journalister fra nærmere 50 land drøftet ytringsfrihet, toleranse og medienes ansvar. Dialogen vil bli fulgt opp med en ny konferanse i Oslo neste år.

Men, president, la meg avslutte med dette: Vår største utfordring i Norden er hvordan vi lykkes med inkludering og integrering i våre egne land, slik Inge Lønning påpekte. Utfordringene er større enn vi trodde. Mye av det vi har gjort, har ikke lyktes.

Den verdensledende forskeren på sosial kapital, amerikaneren Robert Putnam, viser gjennom sin nyeste forskning at jo mer kulturelt mangfoldig et samfunn er, jo mindre sannsynlig er det at tilliten i samfunnet går ned. Høy tillit i samfunnet har vært et nordisk særtrekk, og for Putnam har det vært en viktig forklaring på at de nordiske landene har klart seg så godt i mange sammenhenger.

Med redusert tillit og sosial kapital følger svekket evne til omstilling og fornyelse. Derfor er den klare utfordringen for våre land å ta fatt i fellesskapsbegrepet og definere det på nytt. Begrepet "vi" må få en ny mening når mennesker med mer mangfoldig bakgrunn skal passe inn i det. Igjen: Vi må bruke dialog for å hindre at det blir en konflikt mellom "dem" og "oss". Det må snarere bli en dialog om hva som kreves for å lykkes som et "vi".

Line Barfod (den venstresosialistiske grønne gruppen, EL):
Jeg vil først sige tak til Præsidiet og Inge Lønning. Jeg synes, det er et rigtig godt resultat, der er kommet frem på meget kort tid. Og så vil jeg gerne på vegne af Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe tage meget kraftigt afstand fra de holdninger, som Søren Espersen gav udtryk for før.

Vi mener, det er utrolig vigtigt, at vi fremmer at leve sammen i respekt for hinanden. Der er ingen, der taler om, at vi skal underkaste os noget i forhold til frihedsrettighederne. Tværtimod handler det om, at frihedsrettighederne skal gælde for alle, og at vi skal behandle hinanden på lige vilkår og med lige respekt. Debatten med Færøerne her i går og i dag i Nordisk Råd har jo netop bygget på, at vi respekterer hinandens kulturer og har en dialog om konkrete punkter, hvor vi er uenige.

Vi har en dialog med Færøerne om, at vi konkret er uenige i det, at de ikke giver lige rettigheder og frihedsrettigheder til homoseksuelle, nøjagtig som vi kan have en dialog med andre, hvis vi mener, at der er nogen punkter, de ikke lever op til frihedsrettighederne på, og nøjagtig som jeg håber, at andre vil have en dialog med folk fra Danmark om, hvis der er nogle ting, vi ikke lever op til.

Det er det, dialog går ud på, og det er derfor, det er så vigtigt, at vi lærer hinanden at kende og har den dialog, at vi snakker sammen. For vi lever i et samfund med mange forskellige kulturer, som er påvirket af mange forskellige kulturer. Vi lever i et samfund, hvor der er store uligheder på mange forskellige måder, og hvis vi ikke ønsker, at det skal ende i kon-

frontationer, som vi også ser det i Paris' forstæder i øjeblikket, er vi nødt til at gøre en stor indsats for at sikre, at alle har lige vilkår, og at alle får ordentlig del i frihedsrettighederne.

Derfor er det så afgørende, at vi vedtager det her dokument, og at vi også i praksis prøver at leve op til det; at vi også i praksis arbejder videre med de udfordringer og blandt andet også ser på den ulighed, der er i samfundet, og sikrer, at alle får mulighed for også at have en ordentlig økonomisk indtægt, får mulighed for at have et arbejde og så videre, og som minimum, at det ikke er deres etniske, kulturelle, religiøse baggrund eller andet, der forhindrer dem i at få et job eller blive anerkendt på lige vilkår.

Drífa Hjartardóttir (den konservative gruppen, Sj.):
Fru Præsident, honorable Prince Hassan! Det er et fornuftigt forslag, som er blevet præsenteret her. Håndteringen af kulturel kompleksitet er uden tvivl en påtrængende og vigtig opgave, og der er brug for en styregruppe til at lede det arbejde og fremme sameksistensen i vore samfund.

Jeg vil blot fokusere på et punkt vedrørende denne opgave: behovet for dialog til fremme af fredelig sameksistens. Forudsætningen for dialogen er at kunne kommunikere, og en effektiv måde er at tale samme sprog.

Indvandrere i Island har brug for bedre muligheder for at lære islandsk. Indvandringen i Island er gået meget stærkt de sidste 10 år, og i dag er omkring 4,5 procent af befolkningen indvandrere. Spørgsmålet er, om politikken på området har kunnet følge med i samme tempo. Eksperter mener, at sproget er en vigtig nøgle til integration. Langt de fleste indvandrere i Island er i arbejde, men de har med hensyn til logistik og ressourcer ikke muligheder nok for at lære islandsk. Det er nødvendigt at forbedre mulighederne.

Dette punkt har en bredere betydning, der omfatter samfundssikkerheden. Hvis grupper i samfundet afskærmes på grund af sproglige hindringer, er der en fare for, at de søger afløb for deres frustration. Derfor er der en åbenbar sammenhæng mellem fokus på håndteringen af kulturel kompleksitet og samarbejdet om samfundssikkerhed inden for det nordiske samarbejde i den kommende tid.

Marion Pedersen (midtengruppen, V):
Ærede Præsident, Deres Kongelige Højhed, kære kolleger! Inge Lønning sagde det, vi, der har arbejdet med dette dokument, føler, og derfor er der ganske få ting, jeg vil tilføje.

Dette forslag er ifølge min mening det vigtigste af alle de forslag, vi behandler og har behandlet på denne session. Det er det simpelt hen, fordi alle de andre forslag falder til jorden, hvis ikke vi kan leve fredeligt sammen i verden.

Vi må og skal sende denne stafet videre ud i verden, og jeg håber, at Dansk Folkepartis medlemmer af rådet endnu en gang vil tænke sig om og stemme for alligevel.

Jeg håber, at Deres Kongelige Højhed vil modtage stafetten i den ånd, den bliver sendt, og at De, hvis der bliver en enkelt eller tre, der ikke stemmer for det, vil glemme det.

Jeg håber, at denne stafet vil blive modtaget ude i verden, og at alle vil brede den videre ud, så der bliver en bredere forståelse mellem folk i hele verden.

Når der indimellem er nogle, der har problemer med, at der kommer nogle til det land, som de føler er deres, skal man altid tænke på, at en fremmed bare er en ven, man ikke har mødt endnu.

Hans Wallmark (den konservative gruppen, m):
Ers kungliga höghet, fru president! För att återknyta till den tidigare debatten: Islam är inte kvinnoförtryck och omskärelse, det är en banal, för att inte säga brutal retorik. Islam är en världsreligion. Muslimer är Abrahams barn på samma sätt som vi andra, och det säger jag på ingen annan grund än som kristen.

Kulturell och etnisk samexistens är några av de viktigaste utmaningar vi står inför under denna vår gemensamma och delade samtid. Vad vi ständigt blir påminda om är hat, oförsonlighet och misstänksamhet. I det globala samhället behövs röster som talar om balans, moderation och förståelse.

Vi i Norden har alla förutsättningar att vara en av samexistensens röster, en röst som vill försöka förstå men också ange försoningens väg. Jag tror att vi också kan göra detta förhållandevis enkelt genom vår gemensamma förankring i historia, tradition och kultur. Visst finns här annat som också påverkat oss och byggt upp oss under århundradena. Strax utanför Folketinget finns exempelvis Dansk-judisk museum och i Malmö finns en av närområdets större muslimska församlingar.

Vi i Norden ställer krav på att andra kulturer och religioner ska delta i samexistensens samtal. Vi måste dock göra detta i stark medvetenhet om att Norden för en utomstående betraktare är en del av ett stort nordeuropeiskt lutherskt kyrkoområde.

Samexistens är att leva i fred och harmoni men också glädje över mångfald – det handlar om kulturer men också om religioner. Och även om vi i Norden är ett sekulariserat område är vi påverkade av vår gemensamma historia och delade identitet. Med den insikten är det viktigt att vi i Norden tar del av dialogen om samexistens.

I presidieförslaget, som det finns all anledning att instämma i och stötta, talas om en dialogkonferens. Bra! Men när representanter för olika samfundsdelar räknas upp i dokumentet är det exempelvis offentliga myndigheter, näringsliv, journalister med flera. Låt oss inte glömma kyrkorna och samfunden! I våra ögon är den lutherska tron inget konstigt utan något hävdvunnet i vår kultur. I andras ögon är detta dock någonting exotiskt och speciellt. Det är det samexistens nog handlar om: att kunna se med andra ögon.

Betänk i den nordiska dimensionen vikten av religion! Tänk på kyrkorna och samfunden! Och låt oss inse att vi i omvärldens ögon är ett litet, speciellt område när det gäller de stora världsreligionerna.

Ole Stavad (den sosialdemokratiske gruppen, S):
Jeg vil gerne på vegne af hele Den Socialdemokratiske Gruppe give en varm tilslutning til den begrundelse, som Inge Lønning gav for den her sag. I den her sag er Inge Lønning hele Præsidiets og dermed også Den Socialdemokratiske Gruppes talsmand. Jeg mener ikke, at det kan siges klogere eller mere præcist end på den måde, som Inge Lønning på vore vegne allerede har sagt det. Derfor vil jeg heller ikke føje ord til, bortset fra at jeg har et par bemærkninger til min danske kollega fra Dansk Folkeparti, Søren Espersen:

Selv om vi er ganske uenige på nogle punkter, vil det aldrig forhindre nogen af os to i at tage en klog dialog med hinanden. Vi gør det normalt i respekt for, at den anden har ret til andre holdninger og meninger end en selv. Jeg vil godt bede om, at man ser det her initiativ i det lys, dog sådan at vi aldrig går på kompromis med grundlæggende værdier som ligestilling, grundlæggende menneskerettigheder, grundlæggende ligeret og ligeværd. Men det forhindrer ikke, at vi fører en dialog med nogle, vi er endnu mere uenige med, end vi to måske er det indbyrdes en gang i mellem i Folketingssalen. Det er forudsætningen for, at vi kommer videre i fredelig sameksistens.

Der er ikke noget alternativ, og derfor skal jeg ikke skjule en betydelig skuffelse over, at det ikke er et fuldstændig enigt Nordisk Råd, der vedtager udfordringerne. Jeg konstaterer med glæde, at ud af 87 medlemmer af Nordisk Råd er det ud fra det, der er oplyst over for mig, 85 medlemmer, der går ind for det, det vil sige alle de fire partigruppers medlemmer samt de fem medlemmer fra det norske Fremskrittspartiet.

Derfor kan vi også til Hans Kongelige Højhed sige, at den stafet, vi nu giver videre, har en helt grundlæggende stærk opbakning i alle vore parlamenter i Norden.

Debatten om A 1398/præsidiet og A 1399/præsidiet ble avsluttet.

Votering over A 1398/præsidiet

55 stemte for Presidiets forslag:
Arja Alho, Kerstin Andersson, Bendiks H. Arnesen, Hans Frode Asmyhr, Line Barfod, Lisbeth Grönfeldt Bergman, Sinikka Bohlin, Anita Brodén, Berit Brørby, Drífa Hjartardóttir, Raija-Liisa Eklöw, Sigrun Eng, Jan-Henrik Fredriksen, Monica Green, Rolf Gunnarsson, Billy Gustavsson, Hanna-Leena Hemming, Britt Hildeng, Dagfinn Høybråten, Mogens Jensen, Ann-Kristine Johansson, Per Kaalund, Ivar Kristiansen, Asmund Kristoffersen, Risto Kuisma, Esko Kurvinen, Anne Margrethe Larsen, Johan Linander, Jan Lindholm, Elina Linna, Kristian Pihl Lorentzen, Pehr Löv, Inge Lønning, Allan Niebuhr, Thore A. Nistad, Outi Ojala, Gunn Olsen, Kent Olsson, Marion Pedersen, Jessica Polfjärd, Rannveig Guðmundsdóttir, Rolf Reikvam, Simo Rundgren, Martin Saarikangas, Ole Stavad, Steingrímur, J. Sigfússon, Dagfinn Sundsbø, Ib Thomsen, Gunilla Tjernberg, Stefan Tornberg, Kristen Touborg, Göte Wahlström, Hans Wallmark, Lars Wegendal og Maria Öberg

3 stemte for reservantenes forslag:
Bente Dahl, Søren Espersen og Anita Knakkergaard

Ingen avsto fra å stemme.

Fraværende:
Tarja Cronberg, Joan Erlandsen, Ragnar Erlandsson, Kari Lise Holmberg, Kári P. Høygaard, Flemming Damgaard Larsen, Jón Kristjánsson, Per Ørum Jørgensen, Jógvan við Keldu, Kim Kielsen, Kjartan Ólafsson, Johan Lund Olsen, Riikka Moilanen-Savolainen, Lyly Rajala, May Hansen, Sverre Myrli, Irene Simonsen, Sigríður Anna Þórðardóttir, Frode Sørensen, Ilkka Taipale, Satu Taiveaho, Harry Wallin og Cecilia Widegren

Presidiets forslag ble således vedtatt med 55 mot 3 stemmer – Ikke foreta seg noe

Rådet bifalt Presidiets forslag orslag til rekommandasjon i anledning av A 1398/præsidiet – Rek. 14/2006

Votering over A 1399/præsidiet

56 stemte for Presidiets forslag:
Arja Alho, Kerstin Andersson, Bendiks H. Arnesen, Hans Frode Asmyhr, Line Barfod, Lisbeth Grönfeldt Bergman, Sinikka Bohlin, Anita Brodén, Berit Brørby, Drífa Hjartardóttir, Raija-Liisa Eklöw, Sigrun Eng, Jan-Henrik Fredriksen, Monica Green, Rolf Gunnarsson, Billy Gustavsson, Hanna-Leena Hemming, Britt Hildeng, Dagfinn Høybråten, Mogens Jensen, Ann-Kristine Johansson, Per Kaalund, Ivar Kristiansen, Asmund Kristoffersen, Risto Kuisma, Esko Kurvinen, Anne Margrethe Larsen, Johan Linander, Jan Lindholm, Elina Linna, Kristian Pihl Lorentzen, Pehr Löv, Inge Lønning, Allan Niebuhr, Thore A. Nistad, Outi Ojala, Gunn Olsen, Kent Olsson, Marion Pedersen, Jessica Polfjärd, Rannveig Guðmundsdóttir, Rolf Reikvam, Simo Rundgren, Martin Saarikangas, Ole Stavad, Steingrímur, J. Sigfússon, Dagfinn Sundsbø, Ib Thomsen, Gunilla Tjernberg, Stefan Tornberg, Kristen Touborg, Göte Wahlström, Harry Wallin, Hans Wallmark, Lars Wegendal og Maria Öberg

2 stemte for reservantenes forslag:
Bente Dahl og Søren Espersen

Ingen avsto fra å stemme.

Fraværende:
Tarja Cronberg, Joan Erlandsen, Ragnar Erlandsson, Kari Lise Holmberg, Kári P. Højgaard, Michael Aastrup Jensen, Ann-Kristine Johansson, Jón Kristjánsson, Per Ørum Jørgensen, Jógvan við Keldu, Kim Kielsen, Anita Knakkergaard, Kjartan Ólafsson, Johan Lund Olsen, Riikka Moilanen-Savolainen, Lyly Rajala, May Hansen, Sverre Myrli, Irene Simonsen, Sigríður Anna Þórðardóttir, Frode Sørensen, Ilkka Taipale, Satu Taiveaho og Cecilia Widegren

Presidiets forslag ble således vedtatt med 56 mot 2 stemmer – Ikke foreta seg noe

Rådet bifalt Præsidiets forslag til rekommendasjon i anledning av A 1399/præsidiet – IB 2/2006

Inge Lønning, leder for kontaktgruppen til Mandag Morgen:
Your Royal Highness, it is my privilege on behalf of the Nordic Council to hand over to you this baton, containing the message just decided upon by this plenary.

HRH Prince Hassan bin Al Tahal:
Madam President, Professor Lønning! I would like to try to speak in Danish. I was much taken by a Gruk of Piet Hein. Before I say this, I take myself as a bit of a joke because princes are not supposed to promote civil society. In the view of many progressives in the West I am already handicapped with a royal title. In my country, three categories of citizens do not vote: members of the royal family, lunatics or the mentally disabled, and criminals. I like to associate with the first two categories, but I see what we are attempting to achieve here today as far from criminal but rather a step away from virtual reality and towards virtuous reality.

In the words of the Gruk: *"Den som kun tager spøg for spøg og alvor kun alvorligt, han og hun har faktisk fattet begge dele dårligt!"*

I hope that some of you will remember the words of Pastor Niemöller, who I believe may have been a Lutheran pastor. He said – and I paraphrase; I may have got the order wrong: "First they came for the Communists and I did nothing. Then they came for the trade unionists and I did nothing. Then they came for the Jews and I did nothing. Then they came for the Catholics and I did nothing. When they came for me, there was no one to speak for me."

The Arab Human Development Report describes the Arab world as a region into which no light enters and from which no light exits. The total percentage of trade from 52 Muslim countries represents only 9 per cent of world trade.

The Nordic Council was created in 1952. We are supposed to have been created in 1918 in Versailles. When my great-uncle and my grandfather spoke to Chaim Weizmann, our vision was of a multi-cultural society: Turk, Iranian, Arab and Jew living in co-existence. We did not account for one debilitating factor: the devil Oil. Today we talk about exorcising the devil Oil. Clemenceau said to Winston Churchill: "Our sons were bled white on the fields of Flanders. It is now our turn to share the spoils of war."

We were not allowed to create a progressive United States of the Middle East, because Oil had to develop at its own pace. Let me remind you of the works of Maynard Keynes, the British economist, who said to Clement Attlee after the Second World War and after the Holocaust: "You can have American money, or you can have Empire – but you can't have both."

As for the hinterland of oil, in 1918 – when not a shot had been fired in anger between Arab and Jew – we were not allowed to progress because we were not to become a progressive region as a counterbalance to show off the shortcomings and the shortsightedness of oil expenditure. It was Oil that funded war cheaply. It was Oil that funded weapons. I am proud to say that when I spoke at the Lugar Biden Hearing at the Council of Foreign Relations three years ago about a partnership for the Middle East, and I went solely for the word partnership, I said to them: One of your number said to me from a weapons-producing state of the United States, "Folks like you are bad for business". Well, I am proud to be bad for that business!

As for homosexuality and the Færoe Islands, I don't claim to be an expert on either issue. But please, don't categorize 1,2 billion people, from Morocco to Malaysia, as being homogeneous! We are a heterogeneous community. I don't believe in the West and Islam, because the West is geography and Islam is universal values. I believe that in this enlightened world, we have to remember that it was you, the Danes, that helped to re-orient the Renaissance. It was Melchior Lork, in the reign of Frederik I and Frederik II, in Istanbul or Constantinople. It was Neibel, in the 18th century. *You* are the origins of the game of chess, because it was your anthropologists, the missionary heralds of over a century ago, who identified who people were and what they believed. Today, I believe in anthropolitics, not in petropolitics.

But I also believe that while those of us who are trying to take the first steps on this path of an expedition towards comprehension and understanding between peoples are playing chess,

the rich and powerful, the racists and the hatred industry are playing poker with our lives and our childrens' childrens' lives.

More than armed conflict – coming straight to the point, Madam President – one thing overwhelming the security agenda, from Marrakech to Bangladesh, as it was described by one of our American friends, is taking place in the poorest, the most populous – more populous than China – and the most dangerous region in the world. According to UNICEF, an estimated 20 million children are currently displaced by armed conflicts. According to the United Nations, more than 90 per cent of the expected global population increases by 1980 to 2025 and in West Asia, North Africa according to the World Bank we should have created 100 million job opportunities. Or else! We are handing our future not to civil society but to anti-civil society: to the drug lords, to the feudal lords, to the military-industrial machine that President Eisenhower warned against in his last speech in the fifties.

Let me remind you that the 29th of October 1956, 50 years ago, was when Europe ceased to play a role in the Middle East, when the Soviet Union and the United States said "Enough!" to France, Britain and Israel. Since that time you have paid. My God, how you have paid, and how grateful we all are! Denmark has supported Partnership for Progress and Reform, and Denmark has supported the United Nations Relief and Works Agency for Palestinian Refugees, to name but a few examples.

But I have not come here to talk about Denmark. I have come here to talk about a region. I believe in generic names: Scandinavia, Hansa, Baltic, Mesopotamia, Levant, Solomon and Khyber. We are trying to develop a relationship of understanding *intra*-regionally, an understanding that we are not allowed to develop an Ecosoc, an economic and social council, in the West Asian region, because business interests prefer to deal with us unilaterally. The oil corporations deal with us unilaterally. The Permanent Five extends pipelines in competition unilaterally. And the time has come to understand that only by investing in the people living around those oil pipelines can we fuse the security agenda of hard security into the overall agenda of much of my life's work.

With my friends Sadruddin Aga Khan, with Simone Weil – herself a Holocaust survivor – with your own Henrik Herber from Sweden, the former head of the Red Cross, with Alexander Haig and with many of the NGOs all over the world, we have envisaged the idea that in 2000 we could have presented a proposal for an international humanitarian order or a Law of Peace. The security agenda should be added too. We need soft security as well as hard security to develop wise and smart security.

The security agenda must also conform with a culture of compliance to be adopted by state and non-state actors. We must empower victims through an all-inclusive humanitarian law.

Since 1988 we have spoken of the issue at the opening of the General Assembly. But, as I said to Prime Minister Rasmussen, you can say "human", "humanitarian" or "humanist" in private conversations – but in the General Assembly you can only talk of order – technological order, security order or information order – and not more.

The machine in front of me is saying "Stop". Yet the Professor took a few of my minutes by presenting me with this wonderful gift, that I have done nothing to earn yet. The choice is yours, Madam President; I will not take longer at all. But I do want to say that practical results can come from what we are attempting here today. We can empower the powerless. In Dhaka, the Grameen Bank was recognised with the Nobel Prize. In Dhaka my wife's sister worked for 20 years empowering rural women, and when we came to bury her over two years ago, I said to the henna-bearded Saudi Arabian-trained chief: "I will only speak on one condition, that you allow those women into this house. This is not the house of man or the house of woman, it is the house of God." They stand up as citizens for their rights. Ensure freedom of religion, ensure freedom of opinion for that matter – but remember the words, when you say secular or lay, it means agnostic. So why fight the night-watchman, as we say. Do you want to eat grapes or fight the night-watchman? If you want to eat grapes, then say civil society, civil state, create public spaces for co-existence, and for Heaven's sake, recognize that we have started with brave young men and women, from Azerbaijan to Israel to Morocco, 24 nationalities: Israelis, Arabs, Christian Arabs. Don't forget that Christianity had something to do with Bethlehem, which I can see from our home! The Anglican Bishop of Bethlehem was stopped in an American airport the other day and asked to prove that Christianity had anything to do with the Arab world. Yet we created the Middle East Citizens' As-

sembly, the Parliament of Cultures in Ankara. Yehudi Menuhin on the one side, Walter Sisulu on the other, people from different hemispheres said to me: "It is time that we stopped working against something and started working for something!"

So I regard the beginning of this co-existence expedition as the beginning of the conclusive steps, in my life time, at least, of the creation of a culture of participation and peace, and hopefully, for our children, a Law of Peace, based on the many initiatives that you Scandinavian and Baltic countries have taken but have yet to see through. I hope I can be of some help in bringing conflicting views together.

I say to our friends, if you want to invite your friends to dinner, then you will probably have a convivial evening. But if you want to build a new world for our grandchildren, then also countenance speaking to those who do not share our views.

Thank you all for your kindness and for your patience!

HKH Prince Hassan bin Al Tahal tale i svensk oversettelse:

Fru President, Professor Lønning! Jag skulle vilja försöka tala danska eftersom en Gruk av Piet Hein har gjort stort intryck på mig. Jag säger detta lite skämtsamt eftersom det inte tillkommer prinsar att främja civilsamhället. Många progressiva krafter i västerlandet anser att redan min kungliga titel utgör ett handikapp. I mitt land är det tre kategorier av medborgare som inte röstar - medlemmar av kungafamiljen, dårar eller mentalt handikappade personer och brottslingar. Jag ansluter mig till de båda första kategorierna, för det vi försöker uppnå här idag är så långt från brottslighet man kan komma och ett steg bort från den virtuella verkligheten mot en rättskaffens verklighet. Med Piet Heins ord: *"Den som kun tager spøg for spøg og alvor kun alvorligt, han og hun har faktisk fattet begge dele dårligt!"*

Jag hoppas att några av er kommer ihåg vad pastor Niemöller, som jag tror var präst i den evangeliska kyrkan, sade en gång. Jag kan ha kastat om ordningen, men ungefär så här löd det: "Först tog de kommunisterna men jag gjorde ingenting. Sen tog de fackföreningsfolket men jag gjorde ingenting. Sen tog de judarna men jag gjorde ingenting. Sen tog de katolikerna men jag gjorde ingenting. När de tog mig fanns det ingen som kunde tala för min sak."[1]

FN:s "Arab Human Development Report" beskriver arabvärlden som en region dit ljuset aldrig når och varifrån inget ljus når ut. Den totala andelen handel från 52 muslimska länder utgör endast 9 procent av världshandeln.

Nordiska Rådet grundades 1952. Vi sägs ha grundats 1918 i Versailles. När min gammelfarbror och farfar talade med Chaim Weizmann så var vår vision ett mångkulturellt samhälle, där turkar, iranier, araber och judar kunde leva i samexistens. Men vi glömde bort en försvagande faktor: den djävulska Oljan. Idag talar vi om att driva ut denna djävul. Som Clemenceau sade till Winston Churchill: "Våra söner förblödde på Flanderns fält. Nu är det vår tur att dela krigsbytet."

Vi tilläts inte skapa ett progressivt Mellanösterns Förenta Stater eftersom Oljan skulle utvecklas i sin egen takt. Låt mig påminna er om den brittiske ekonomen Maynard Keynes som efter andra världskriget och förintelsen sade följande till Clement Attlee: "Ni kan få amerikanska pengar eller behålla Imperiet - men ni kan inte få båda."

1918 - innan ett enda skott hade avfyrats i vredesmod mellan araber och judar - tilläts oljeländerna inte göra några framsteg. Vi fick inte bli den progressiva region som hade kunnat fungera som en motvikt och påvisa oljeslöseriets nackdelar och kortsiktighet. Oljan blev ett billigt sätt att finansiera krig. Oljan betalade för vapnen. Det är med stolthet jag kan säga att

---

[1] Först förföljde de kommunisterna, men jag protesterade inte för jag var inte kommunist.
Sedan förföljde de fackföreningsfolket, men jag protesterade inte för jag var inte fackföreningsman.
Sedan förföljde de judarna och zigenarna, men jag protesterade inte för jag var inte jude eller zigenare.
Sedan förföljde de de homosexuella, men jag protesterade inte för jag var inte homosexuell
När de sedan förföljde oss, fanns ingen kvar som kunde protestera.
Övers. anm.

när jag talade vid Lugar-Biden-utfrågningen vid Council of Foreign Relations för tre år sedan om ett Partnerskap för Mellanöstern – och jag inriktade mig enbart på ordet Partnerskap – sade jag följande: En bland ert folk, från en vapenproducerande delstat i USA, sade till mig: "Folk som ni är dåliga för affärerna". Så må det vara, men jag är stolt över att vara dålig för sådana affärer!

Vad beträffar homosexualitet och Färöarna så utger jag mig inte för att vara expert på någotdera. Men jag ber er, tro inte att 1,2 miljarder människor från Marocko till Malaysia utgör en homogen grupp! Vi är en heterogen samling. Jag tror inte på distinktionen mellan västerlandet å ena sidan och Islam å den andra. "Väst" är en geografisk bestämning och Islam handlar om allomfattande värderingar. I denna upplysta värld ska vi komma ihåg att det var ni – danskarna – som bidrog till att omorientera renässansen. Det var Melchior Lorck, under Frederik I och Frederik II, i Istanbul eller dåvarande Konstantinopel. Det var Neibel på 1700-talet. *Ni* är schackspelets upphovsmän, för det var era antropologer, missionärerna, som för över hundra år sedan identifierade vilka folk var och vad de trodde på. Idag tror jag på "antropolitik" - en politik för människor - inte "petropolitik" – oljepolitik.

Men jag är också övertygad om att medan vi spelar schack och försöker ta de första stegen på vägen mot förståelse mellan folken, spelar de rika och mäktiga, rasisterna och hatmånglarna poker med våra och våra barns och barnbarns liv.

Men i högre grad än väpnade konflikter – och jag ska gå rakt på sak, fru President – är det en specifik fråga som tynger säkerhetsagendan. Från Marrakech till Bangladesh, som en av våra amerikanska vänner beskrev situationen, ser vi en mycket hotfull utveckling. I denna, den fattigaste, mest folkrika – med fler människor än Kina - och farligaste regionen i världen uppskattar UNICEF att 20 miljoner barn hittills fördrivits från sina hem till följd av väpnade konflikter. Enligt FN kommer Västasien och Nordafrika att stå för 90% av befolkningsökningen mellan 1980 och 2025. Enligt Världsbanken borde vi ha skapat 100 miljoner arbetstillfällen. Misslyckas vi med detta blir problemen oöverskådliga. Vi överlåter då inte framtiden till civilsamhället utan till det anti-civila samhället: till knarkkungarna, feodalherrarna och till det militärindustriella komplexet som president Eisenhower varnade för i sitt sista tal på femtiotalet.

Låt mig påminna er om att Europa upphörde att spela en roll i Mellanöstern för 50 år sedan, närmare bestämt den 29 oktober 1956, när Sovjetunionen och USA sade "Nu räcker det!" till Frankrike, Storbritannien och Israel. Sedan dess har ni betalat. Och vad ni har betalat och hur tacksamma är inte vi! Danmark har stött Partnerskapet för reform och utveckling, liksom FN:s hjälporganisation för palestinska flyktingar, för att bara nämna några exempel.

Men jag är inte här för att prata om Danmark. Jag är här för att tala om en region. Jag föredrar att använda generiska benämningar: Skandinavien, Hansan, Baltikum, Mesopotamien, Levanten, Salomons rike och Khyber. Vi försöker utveckla ett *intraregionalt* förhållande, baserat på förståelse och på insikten att vi inte kan utveckla ett EcoSoc – en gemensam församling för ekonomiska och sociala frågor – i Västasien, eftersom affärsintressena hellre har ensidiga kontakter med var och en av oss. Oljebolagen handlar med oss som enskilda länder och de fem stora konkurrerar med varandra med egna pipelines till de olika länderna. Det är nu dags att inse att endast genom att investera i de människor som lever längs dessa oljeledningar kan vi smälta samman den strikta säkerhetspolitikens agenda med den övergripande agenda som jag ägnat en stor del av mitt livsverk åt.

Tillsammans med mina vänner, Sadruddin Aga Khan, Simone Weil – som själv överlevde förintelsen – och er egen Henrik Herber från svenska Röda Korset, Alexander Haig och många frivilligorganisationer över hela världen, hoppades jag att vi år 2000 skulle ha kunnat lägga fram ett förslag om en internationell humanitär ordning eller en fredslag, där även säkerhetsfrågorna skulle ha beaktats. Vi behöver såväl mjuk som hård säkerhet för att kunna utveckla klok och intelligent säkerhet.

Säkerhetsagendan måste också vara förenlig med en efterlevnadskultur som både statliga och icke-statliga aktörer kan ansluta sig till. Vi måste ge makt åt offren genom en humanitär lagstiftning som omfattar alla.

Sedan 1988 har vi talat om den här frågan vid FN:s generalförsamlings öppningssammanträden. Men, som jag sade till stasminister Rasmussen, så kan vi prata om "mänsklighet", humanitär" och "humanism" när vi talar med varandra, men i generalförsamlingen kan man

bara prata om "ordning" - teknologisk ordning, säkerhetsordning eller informationsordning - och inget annat.

Apparaten framför mig meddelar att det är dags att sluta. Men professorn tog några minuter av min tid när han överlämnade denna underbara gåva som jag ännu inte gjort något för att vara förtjänt av. Ni får bestämma, fru President, men jag ska inte ta upp så mycket mer av er tid. Jag vill dock understryka att praktiska resultat kan uppnås genom det vi försöker göra här idag. Vi kan ge makt åt de maktlösa. Grameen Bank i Dhaka belönades med Nobelpriset. I Dhaka arbetade också min svägerska i tjugo år med att försöka skapa ett bättre liv och mer rättigheter för kvinnorna på landsbygden. När vi reste dit för att begrava henne för drygt två år sedan sa jag till den lokale ledaren med hennafärgat skägg som fått sin utbildning i Saudiarabien: "Jag talar endast på ett villkor, nämligen att ni släpper in dessa kvinnor i byggnaden. Detta är inte ett männens hus eller kvinnornas hus, det är Guds hus." De står upp som medborgare för sina rättigheter. Religionsfrihet - eller åsiktsfrihet, om man så vill - ska garanteras men man ska komma ihåg vad orden betyder. "Sekulär" eller "lekman" innebär agnosticism. Så varför slåss mot nattvakten, som vi brukar uttrycka det. Vill vi äta druvor eller slåss mot nattvakten? Om vi vill äta druvor ska vi prata om civilsamhället och civilstaten och skapa offentligt utrymme för samexistens. Och vi måste erkänna att vi börjat med modiga, unga män och kvinnor, från Azerbajdzjan till Israel till Marocko, av 24 olika nationaliteter: israeler, araber, kristna araber. Glöm inte att kristendomen har en hel del att göra med Betlehem, som jag kan se från vårt hem! Den anglikanske biskopen i Betlehem stoppades på en amerikansk flygplats häromdagen och uppmanades bevisa att kristendomen har något att göra med arabvärlden. Ändå har vi grundat MECA, medborgarförsamlingen för Mellanöstern, och Kulturernas parlament med säte i Ankara. Med Yehudi Menuhin på ena sidan och Walter Sisulu på den andra var det personer från båda halvkloten som sade till mig att "nu är det dags att sluta arbeta *mot* det ena och det andra och börja arbeta *för* något!"

Så jag ser dessa första steg på vår samexistensresa som början på ett avgörande arbete - åtminstone under min livstid - för att skapa en kultur av delaktighet och fred och, förhoppningsvis - för vara barns skull - en fredslagstiftning som grundas på de många initiativ som ni i de skandinaviska och baltiska länderna har tagit men som ännu inte realiserats. Jag hoppas att jag kan bidra till att sammanföra de olika motparterna och de motstridiga åsikterna.

Till våra likasinnade säger jag följande: Om ni bjuder era vänner på middag så får ni säkert en trevlig kväll, men om ni vill bygga en ny värld för våra barnbarn, uppmuntra då också till samtal med dem som inte delar era åsikter.

Tack för all er vänlighet och ert tålamod!

10. Bekämpande av människohandel och prostitution

Rannveig Guðmundsdóttir overtok ledelsen av forhandlingene.

Dokumentasjon:
- Bekjempelse av menneskehandel (Rek. 25/2005)
- Medlemsforslag om nordisk kampagne imod formidling af sexkøb (A 1381/medborger)
- Medlemsforslag om beskyttelse af kvinder udsat for menneskehandel (A 1391/medborger)
- Medlemsforslag om Bekæmpelse af menneskehandel for seksuel udnyttelse (A 1393/medborger)

Bekjempelse av menneskehandel (Rek. 25/2005)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* tage initiativ til at undersøge, hvordan officiel tilladelse til et forlænget ophold for et offer for menneskehandel i et modtagerland påvirker opklaringen af bagmandsvirksomheden. Undersøgelsen bør indeholde indsamling af erfaringer fra andre europæiske lande og sammenligning af deres resultater

2) *at* inden for det uformelle samarbejdsforum for bekæmpelse af menneskehandel i den nordlige dimension, sætte fokus på følgende punkter:

   - informations- og erfaringsudveksling om de mest effektive virkemidler i arbejdet for at opsøge og finde frem til ofrene for menneskehandel
   - identificere og evaluere de beskyttelsestilbud der står til rådighed for ofrene, herunder ofrenes mulighed for at opnå beskyttelse på tværs af landegrænserne

Nordisk Råd ønsker at modtage en rapport om punkterne

Medlemsforslag om nordisk kampagne imod formidling af sexkøb (A 1381/medborger)

Nordisk Råd beslutter

at vedtage intern instruks om at kun anvende hoteller, der udsteder en garanti om, at hotellet ikke medvirker til formidling af sexkøb og om, at alt personale på hotellet har fået skriftlige retningslinjer herom

Medborger- og Forbrugerudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* kun anvende hoteller, der udsteder en garanti om, at hotellet ikke medvirker til formidling af sexkøb og om, at alt personale på hotellet har fået skriftlige retningslinjer herom

2) *at* oprette en hjemmeside med en positiv liste, der på lovlig vis registrerer de hoteller, der garanterer, at de ikke formidler sexkøb og som har givet sit samtykke dertil. Hjemmesiden skal omfatte Norden og naboområder, hvor de nordiske organisationer har aktiviteter

Reservation:
Inger René (m) og Lyly Rajala (saml) reserverer sig overfor forslagets anden at-sætning til Nordisk Ministerråd og foreslår at:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at kun anvende hoteller, der udsteder en garanti om, at hotellet ikke medvirker til formidling af sexkøb og om, at alt personale på hotellet har fået skriftlige retningslinjer herom

Medlemsforslag om beskyttelse af kvinder udsat for menneskehandel (A 1391/medborger)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* tage initiativ til oprettelse, medvirken i, driftstøtte eller kompetencebidrag til beskyttelseshuse i de nordiske lande, Nordvestrusland og Baltikum for ofre for menneskehandel, i et samarbejde med landenes myndigheder og med frivilligorganisationer på området

2) *at* tage initiativ til en erfaringsudveksling blandt socialarbejdere engageret i beskyttelsesindsatsen for kvinder udsat for menneskehandel. Erfaringsudvekslingen skal sigte på at kvalificere det fremtidige, daglige arbejde i beskyttelseshuse samt på oplysningsvirksomhed om menneskehandel i Norden, Nordvestrusland og Baltikum

Medlemsforslag om bekæmpelse af prostitution og menneskehandel (A 1393/medborger)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at udarbejde en fælles nordisk handlingsplan mod menneskehandel for seksuel udnyttelse. Handlingsplanen skal både fokusere på en mere effektiv indsats mod menneskehandel og på mulighederne for at arbejde målrettet for at skabe en holdningsændring, når det gælder brugen af prostitution. Udformningen og konkretiseringen af handlingsplanen skal ske i dialog med Nordisk Råd

Bekjempelse av menneskehandel (Rek. 25/2005)

Socialminister og minister for ligestilling **Eva Kjer Hansen**, ministerrådets talsperson
Rek. 25/2005:
Fru formand! Jeg ved jo, at Nordisk Råd er meget optaget af, hvordan man bedst kan bekæmpe menneskehandel, og jeg er derfor rigtig glad for at have fået muligheden for i forbindelse med dette punkt at fortælle, at det er de nordiske socialministre også.

Derfor vil jeg gerne orientere parlamentarikerne om, at vi i går havde en rundbordssamtale her i København for netop at drøfte, hvilke initiativer vi kan tage i fællesskab. Det er første gang, vi er mødtes i den kreds for at diskutere de sociale aspekter af menneskehandel. Vi besluttede på vores rådsmøde i juni at tage det her op, blandt andet på opfordring af vores ligestillingskollegaer. Formålet var at få overblik over den eksisterende sociale indsats for støtte og forebyggende socialt arbejde; at etablere konkrete samarbejdsprojekter i afsenderlandene, særlig med sigte på de forebyggende sociale og helsemæssige aspekter; og endelig at styrke samarbejdet om den sociale indsats over for ofrene for *trafficking* i både modtager- og afsenderlande, for simpelt hen at få forberedt deres hjemsendelse og undgå gentagelse.

Vi var enige om, at vi har et ansvar som socialministre for at forebygge og bekæmpe handelen med mennesker. Det er selvfølgelig vigtigt, at vi tager hånd om kvinderne, når det går galt. Men vigtigst af alt må det være at forhindre, at problemet overhovedet opstår, og derfor er det vigtigt, at vi går sammen og lærer af hinanden i regionen. Menneskehandel er i sagens natur grænseoverskridende, og derfor er det helt afgørende for succes, at vi samarbejder om det – og det er, hvad enten det drejer sig om modtager-, transit- eller aftagerlande.

Vi havde en meget positiv rundbordssamtale. Der var stor åbenhed om at indgå i dialog og finde konstruktive konkrete løsninger, der kan forebygge menneskehandel i regionen. De er afgørende for, om kvinder risikerer at blive rekrutteret til menneskehandel med henblik på prostitution. Vi fik vedtaget en fælles udtalelse om det fremtidige arbejde, hvor der lægges vægt på at indgå partnerskaber om projekter mellem afsender- og modtagerlandene, og jeg ved, at denne udtalelse er sendt til distribution.

Flere af mødedeltagerne fremhævede, at det var nødvendigt, at nationale planer suppleres med internationale initiativer, for sagen er jo, at hvis vi skal hjælpe ofrene for menneskehandel eller de piger, der er på vej til at blive ofre for kyniske bagmænd, ja, så skal der satses massivt på forebyggelse. Jo tidligere vi kan sætte ind med en social indsats, jo bedre kan vi forhindre, at pigerne bliver handlet.

Jeg foreslog helt konkret, at vi skulle etablere et samarbejdsprojekt i afsenderlandene rettet mod unge piger, for sagen er, at hvis vi kan gribe ind på et tidligt tidspunkt, ja, så er det muligt at opfange de piger, som er i risikozonen for at havne som handlede på gaden. Erfaringen viser, at der er en sammenhæng mellem socialt udsatte og så de piger, der ender i prostitution, og ved at udstyre personalet på institutionerne med kompetencer kan vi bedre forebygge, at kvinderne ender i den situation.

Der blev også udtrykt ønske om udveksling af socialarbejdere mellem landene og om samarbejde mellem ngo'er, ligeledes i afsender- og modtagerlandene. Og det blev understreget, at vi vil evaluere projekterne, så vi også får mere viden om, hvad det er, der bedst kan hjælpe.

Jeg har nu bedt embedsmandskomiteen om at få udmøntet forslagene på et kommende rådsmøde. Vi har cirka en million kroner til rådighed, og jeg håber meget, at Nordisk Råd vil støtte en fortsat bevilling til en indsats på dette område.

Lad mig slutte af med at opfordre de nordiske parlamentarikere til både nationalt og internationalt at støtte alle bestræbelser på at bekæmpe menneskehandel. Det er et socialt meget nedværdigende fænomen, og desværre finder det i stigende omfang sted i vores lande. Det kan vi ikke være bekendt, og derfor gælder det om, at vi handler. Tak for ordet.

Pehr Löv, Medborger- og forbrukerutvalgets talsperson Rek. 25/2005:
Fru president! Jag tackar ministern för en intressant redogörelse. Medborgar- och konsumentutskottet ser mycket positivt på ökat samarbete mellan socialministrarna för att bekämpa människohandeln. Utskottet har lagt stor vikt på förebyggande åtgärder och beskydd av offren – både när de befinner sig i något av de nordiska länderna och när de återvänder till hemlandet. Medborgar- och konsumentutskottet har behandlat ärenden som plenarförsamlingen beslutar om i denna dagordningspunkt.

Jag vill också tacka ministerrådet för att det tagit initiativ till ett tvärsektoriellt samarbete mellan jämställdhets-, justitie- och socialsektorerna för att bekämpa människohandeln och på det sättet försöka koordinera och effektivisera arbetet. Utskottet önskar att det påbörjade samarbetet resulterar i en helhetsstrategi på området. Utskottet föreslår därför att det ska utarbetas en nordisk handlingsplan för bekämpning av människohandel.

Medborgar- och konsumentutskottet anser, att det är viktigt att Nordiska ministerrådet också sätter fokus på samarbete kring efterforskningen och utbyter information om vilka erfarenheter länderna haft av deras arbetsmetoder och resultat.

Förra året gav Nordiska rådet en rekommendation om att man ska undersöka vilken betydelse förlängda betänketider eller uppehållstillstånd för offren skulle få för att klara upp verksamheten med människohandel. Det finns några modeller man jobbat efter i Europa. Jämförelse av erfarenheterna av de olika modellerna skulle kunna ge en fingervisning om resultaten av efterforskningen. I Europeiska unionen har man verkställt ett direktiv om en betänketid på 30 dagar och ett tillfälligt uppehållstillstånd på minst sex månader för ett offer för människohandeln, om man bedömer att offret bör vara närvarande under en rättegång mot förmedlarna förutsatt att vederbörande samarbetar med myndigheterna och har brutit kontakterna med förmedlarna av människohandel.

Unionens expertgrupp för människohandel har faktiskt föreslagit ännu bredare ramar, en betänketid på upp till tre månader och ytterligare sex månader eller längre, om offret samarbetar med myndigheterna. I Italien tillämpas en annan modell, där betänketiden kan vara sex månader utan något krav på offrets samarbete med myndigheterna och med en möjlighet för förlängning med ett år. Offret måste ändå gå med på stödåtgärder och ett återanpassningsprogram. Offret kan söka om ett permanent uppehållstillstånd om det anses att vederbörande blivit väl integrerat i samhället. De nordiska länderna har ingen som helst harmonisering på detta område.

Det betyder att det finns olika modeller och praxis i de europeiska länderna, men säkert också intresse för att jämföra erfarenheterna både när det gäller att få fast både förmedlarna av människor och offrens situation generellt. Utskottet har ännu inte fått tillräckligt utförligt svar från Nordiska ministerrådet angående rekommendationen om en avsedd redogörelse och en analytisk genomgång av erfarenheterna på området. Därför har utskottet beslutat att inte föreslå avskrivning av rekommendationen.

Line Barfod (den venstresosialistiske grønne gruppen, EL):
Jeg synes, det var utrolig glædeligt at høre ministeren fortælle om, at der nu kommer et samarbejde på det sociale område omkring menneskehandel. Det er jo et meget konkret eksempel på, at det nytter med det arbejde, vi foretager os i Nordisk Råd; at det faktisk bliver omsat.

Jeg var lidt bekymret, da vi i foråret havde en debat her i Folketinget, hvor ministeren slet ikke havde hørt om den rekommandation, vi havde vedtaget sidste år i Nordisk Råd. Ministeren har så fundet frem til den bagefter og har handlet. Det synes jeg er godt. Det viser, at det også er vigtigt, at vi nationalt følger op på de beslutninger, som vi tager i Nordisk Råd.

Men jeg håber så, at ministeren også vil følge op konkret, hvilket Pehr Löv også talte om, på det ønske, der ligger i rekommandationen fra sidste år om at få en rapport i forhold til opholdstiden for ofrene. Vi tror, det er utrolig vigtigt at tage godt hånd om ofrene, hvis vi skal gøre noget for at forebygge menneskehandel, og også fordi de ofre har krav på vores hjælp efter det, de har været udsat for.

Vi tror, at man, hvis man giver ofrene ordentlige ophold, kan nå at sikre, at de har tillid til myndigheder; at man så også nogle gange kan få dem til at fortælle deres historier. Det kan være med til at forebygge, at andre lader sig lokke til at blive handlet, fordi man hører om, hvad nogle har været udsat for. Ligesom det kan være med til at få ændret holdningerne i vores lande, som jo er aftagerlande, så folk får at vide, hvor afskyelig den slavehandel egentlig er, der foregår, og derfor lader være med at deltage i den.

Og så tror jeg, det er vigtigt at huske på, at menneskehandel ikke kun er kvinder, og ikke kun til prostitution. Selv om det er noget af det mest modbydelige, så er det også modbydeligt, når man handler børn for eksempel til lommetyverier, som vi har set. Det er også modbydeligt, når man handler, hvad enten det er mænd, kvinder eller børn til illegalt arbejde, og hvor de nogle gange bliver holdt fanget i kældre eller i stalde for at arbejde under umenneskelige vilkår. Det er også modbydeligt, når man handler mennesker til organhandel, eller, som vi har set historier om på det sidste, som rugemødre.

Det er utrolig vigtigt, at vi siger meget klart fra over for alle former for menneskehandel, og at vi prioriterer meget højt også at gøre det i form af et socialt samarbejde. Det glæder os meget i Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe, at det er lykkedes at få det til at slå igennem, og at der nu er kommet et socialt samarbejde.

Debatten om 25/2005 ble avsluttet.

Medlemsforslag om nordisk kampagne imod formidling af sexkøb (A 1381/medborger)

Medlemsforslag om beskyttelse af kvinder udsat for menneskehandel (A 1391/medborger)

Elina Linna, Medborger- og forbrukerutvalgets talsperson A 1381/medborger og A 1391/medborger:
Fru president! Den organiserade prostitutionen sker på många olika sätt i våra nordiska länder, och man kan på goda grunder hävda att prostitution och sexköp i allt högre grad är synonymt med människohandel.

Den svenska polisen beräknar att mellan 400 och 600 kvinnor och barn varje år luras eller tvingas att sälja sex i Sverige, men mörkertalet är stort. De flesta offren kommer från Europas fattigare länder, framför allt från öst.

Sexindustrin blir alltmer cynisk. Rikskriminalpolisen i Sverige presenterade nyligen en rapport där det konstaterades att sexhandeln nu delvis har ändrat karaktär. Kontakterna mellan säljare och köpare sker i allt större utsträckning via Internetsidor, som förmedlar telefonnummer till utländska så kallade bokningscentraler. När resor och hotellrum betalats levereras sedan kvinnorna direkt till sexköpare i Sverige. Man kan alltså konstatera att de ligor som organiserar sexhandeln alltmer använder hotellen som bas för sin verksamhet.

Det finns dessutom dokumentation från Köpenhamn, där sexköp organiserats på flera hotell, och det leder mig in på en annan variant av sexhandel som finns bakom en lyxigare fasad. Det gäller så kallade eskort- och sällskapsdamer och även enstaka män, där hotellen via särskilda sexagenturer förmedlar sexköp. Bakom dessa agenturer döljer sig ofta en betydligt mer krass verklighet.

Den vänstersocialistiska gröna gruppen vill därför att såväl Nordiska rådet som Nordiska ministerrådet antar en policy om att endast använda hotell som garanterar att de inte medverkar till förmedling av sexköp och att all personal fått skriftliga riktlinjer om detta.

Vi som verkar inom olika nordiska organisationer och församlingar kan tillsammans med hotellnäringen ta vårt ansvar när det gäller att bekämpa sexindustrin. Jag är säker på att de flesta i hotellbranschen tar avstånd från denna verksamhet. Detta avståndstagande skulle kunna synliggöras och därmed vara ett led i kampen mot den alltmer utstuderade sexindustrin och människohandeln.

Därför föreslår den vänstersocialistiska gröna gruppen att det upprättas en hemsida med en positiv lista som, i enlighet med lagstiftning, registrerar de hotell som garanterar att de inte förmedlar sexköp och som har gett sitt samtycke därtill. Hemsidan ska omfatta Norden och närområden där de nordiska organisationerna bedriver verksamhet.

Medborgar- och konsumentutskottet har behandlat ärendet och ställt sig positivt till förslaget. Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Sedan går jag över till att plädera för utskottets förslag angående A 1391/medborger. Det är sant, som nyligen sades, att det görs och har gjorts mycket inom ramen för nordiskt samarbete när det gäller människohandel. Den vänstersocialistiska gröna gruppen har väckt ett medlemsförslag om skydd av kvinnor som utsatts för människohandel. Medborgar- och konsumentutskottet har behandlat ärendet och ställer sig bakom förslaget. Jag yrkar bifall till Medborgar- och konsumentutskottets förslag.

Rolf Gunnarsson, reservantenes talsperson A 1381/medborger:
Fru president! När det gäller detta med en handlingsplan mot sexköp tycker jag att det är utmärkt att den frågan har kommit så här långt i Nordiska rådet. Det är en bra behandling som Medborgar- och konsumentutskottet har gjort. Det finns mycket att göra. Den kampanj som det här handlar om ska naturligtvis fortsätta med oförminskad, och kanske också ännu bättre, kraft i framtiden eftersom det kommer att vara ett stort arbete som vi har framför oss.

Eftersom jag i går, för första gången, tjänstgjorde i det här utskottet vet jag att det är många projekt på gång. Det gladde mig oerhört att höra det. Som ni kan se i handlingarna har jag två kolleger från den konservativa gruppen som inte ställer upp på den andra beslutsatt-satsen, nämligen Inger René från Sverige och Lylu Rajala från Finland. Tyvärr är ingen av dessa här. Därför är jag talesman för reservationen.

Det gäller alltså den andra att-satsen och att, som Elina Linna också var inne på, berätta lite grann om tanken med hemsidan. Det är just det som reservationen gäller. Reservationens förslag är alltså, vilket jag yrkar bifall till, att vi stryker den andra att-satsen.

Line Barfod (den venstresosialistiske grønne gruppen, EL):
Det ene forslag, om at vi skal støtte beskyttelseshuse for ofre, vil jeg ikke sige så meget om. Det følger jo, at når vi mener, at der skal gøres en stor indsats for ofrene, er vi også nødt til at gøre noget konkret. Og da er der behov for nogle huse, hvor vi kan passe på ofrene og de kan få den hjælp, de har behov for.

Det andet forslag handler om, at politikere og især ministre bliver set som rollemodeller af mange. Og derfor er det vigtigt, at vi nogle gange går foran med, hvordan det er, vi selv opfører os. Vi tror, det er vigtigt at sige, at vi ikke ønsker at bruge hoteller, der medvirker til prostitution, også på baggrund af en oplevelse, som nogle parlamentarikere fra Nordisk Råd havde sidste år, med, at de simpelt hen på et hotel blev spurgt, om hotellet skulle skaffe dem prostituerede.

Vi mener, det er vigtigt, at vi kan gøre det på en måde, hvor vi siger til hotellerne, at de skal give en garantierklæring om, at de har givet deres medarbejdere skriftlige retningslinjer om ikke at medvirke til prostitution. Vi tror, det vil være positivt at have en hjemmeside, hvor man kan se, hvilke hoteller det er, sådan at man, hvis man ønsker at bruge et hotel, har mulighed for at se, om dette er et hotel, der tager problemet med prostitution alvorligt, og som derfor har udarbejdet retningslinjer for sine medarbejdere, der skal sikre, at de ikke medvirker til prostitution.

Vi har allerede i det danske Folketing fået taget en beslutning, der går et stykke ad vejen, hvor det danske Folketing nu meddeler de hoteller, vi bruger, at vi går ud fra, at de ikke medvirker til prostitution, og at vi går ud fra, at de har retningslinjer, der skal sikre, at de ikke medvirker til prostitution. Det er et skridt på vejen. Vi håber med den vedtagelse, vi forhåbentlig beslutter her om lidt i Nordisk Råd, at vi også kan komme længere i det danske Folketing, og at man i de øvrige nordiske parlamenter vil gøre det samme. Især håber vi selvfølgelig, at ministerrådet vil følge op, da ministrene er endnu større rollemodeller for befolkningen end parlamentarikerne.

Debatten om A 1381/medborger ble avsluttet.

Medlemsforslag om beskyttelse af kvinder udsat for menneskehandel (A 1391/medborger)

Anne-Margrethe Larsen (midtengruppen, V):
Fru President! Kjære nordiske kollegaer! For to uker siden deltok jeg på en europeisk kongress i Bucuresti i Romania. På kongressens siste dag var flere av deltakerne på besøk i to ulike beskyttelseshus, eller *safe houses*, i utkanten av Bucuresti. I et beskyttelseshus var det et akuttmottak for kvinner utsatt for vold i hjemmet og trafficking. I et annet hus var det kvinner som var blitt utsatt for menneskehandel, og som kunne oppholde seg der over flere måneder.

Det var en sterk opplevelse å møte disse kvinnene. Det var flott å se det arbeidet som ble gjort på disse sentrene i praksis. Jeg fikk virkelig øynene opp for hvor viktig det er å ha et godt tilbud til kvinner som blir utsatt for menneskehandel. De får beskyttelse, og de får hjelp til å skaffe seg en ny tilværelse. De får blant annet tilbud om kurs og utdanning, barnepass og helseoppfølging, og de får jobbtrening. Grunnen til at dette er så viktig er at undersøkelser viser at dersom kvinnene ikke får hjelp til å komme ut av denne ulykkelige situasjonen, er resultatet ofte at de ender opp i ny prostitusjon, og at de enten på egenhånd eller via mellommenn ender opp som prostituerte i Vest-Europa.

Etter min mening er det spesielt viktig at man får bygd et godt nettverk av beskyttelseshus i Baltikum og i Vest-Russland, da dette gir muligheter til å hjelpe kvinner i det miljøet der de ofte skal fortsette å leve. Opprettelse av disse beskyttelseshusene, eller *safe houses*, er bekjempelse av fattigdom. Det er en kamp for menneskeverd, og det er en kamp mot slaveri og organisert kriminalitet. Derfor vil jeg på det sterkeste gi min støtte til dette forslaget.

Marion Pedersen (midtengruppen, V):
Det drejer sig om forslag A 1391/medborger. Der har vi et lille problem i forbindelse med den første pind.

Sådan som jeg har fået det oplyst, kan ministerrådet ikke beslutte at etablere sådan nogle huse i de baltiske lande eller i Nordvestrusland. Fordi de har ændret stilling ved indtrædelse i EU, så er samarbejdet mellem de nordiske og baltiske lande ændret, sådan at det nu skal baseres på jævnbyrdigt partnerskab og ikke på pengeoverførsler til nationale projekter. Derfor kan Nordisk Ministerråd ikke bare sætte projekter i gang i de lande, men er nødt til at lave et partnerskab. Men jeg kan jo også se af formuleringen, at den er meget vid: Man kan medvirke til eller hjælpe til med det.

Der er altså et problem i forhold til den status, som de baltiske lande nu har fået efter deres indtræden i EU. Jeg ved ikke, om udvalget vil se på det en gang til og rette ind efter de regler, der gælder der. Det er mere, så man er klar over, at der er et problem der.

Debatten om A 1391/medborger ble avsluttet.

Medlemsforslag om bekæmpelse af prostitution og menneskehandel (A 1393/medborger)

Maria Öberg, Medborger- og forbrukerutvalgets talsperson A 1393/medborger:
Fru president, nordiska kolleger! Jag tycker om att läsa böcker och har just avslutat läsandet av en bok med titeln "Box 21". Boken handlar just om det som beskrivs i det socialdemokratiska medlemsförslaget A 1393/medborger: fattigdom, kidnappning, våldtäkter, könshandel, misshandel, skräck, våld och förnedring. Listan över hemskheter kunde göras betydligt längre när det gäller vad handeln med människor innebär för offren. Offren för människohandel möter en totalt iskall attityd från sina förövare. Mänsklighet och mänskliga rättigheter existerar inte.

Vilka är då offren? Ja, vi vet att offren till största delen är kvinnor men även barn från områden som präglas av fattigdom och brist på jämställdhet. Syftet med att kidnappa och sälja kvinnor och barn är bland annat att sälja deras kroppar och tjäna enormt mycket pengar eftersom handeln med människor i dag är väldigt lönsam.

Krasst kan man säga att varan, det vill säga kvinnan, faktiskt kan säljas om och om igen till hugade kunder för att användas, förbrukas, utnyttjas och förnedras. Allt detta ser vi, och allt detta vet vi. Men mot allt detta ska vi också gemensamt arbeta.

En gemensam nordisk handlingsplan är en god början. Ett gemensamt synsätt och gemensamma planer gör oss starka. Jag och utskottet ser med spänning och otålighet fram emot ministerrådets arbete med handlingsplanen, som enligt utskottets mening bör vara tydlig och konkret för att arbetet mot människohandeln ska bli effektivt och slagkraftigt.

Att se och lära av andra länders arbete är bra. Hjulen behöver faktiskt inte uppfinnas mer än en gång. Både jag och utskottet har efterlyst från ministerrådet ett bredare sätt att se på detta, alltså att inte bara se på de nordiska länderna. Vi ska komma ihåg att samarbetet är guld värt för de offer som vi faktiskt vet finns.

Att stötta och hjälpa dessa kvinnor och barn när vi äntligen lyckas hitta dem i våra städer och länder och att sedan stötta dem i deras hemländer handlar det om, för det är den långsiktiga stöttningen på hemmaplan och hur vi behandlar offren när vi väl har hittat dem som i slutändan spelar roll för hur resten av deras liv hemma i deras länder ska utvecklas.

Vi ser och vi ska agera. Som nordiska vänner och medlemmar i Nordiska rådet ska vi stå upp för medmänsklighet, handlingskraft och värnandet av mänskliga rättigheter till förmån för offren för dagens slavhandel med kvinnor och barn. Därför yrkar jag bifall till utskottets slutsatser och uppmanar ministerrådet att, som vi säger i Sverige, rappa på med handlingsplanen så att vi får se den i utskottet.

Debatten om A 1393/medborger ble avsluttet.

Det var for få i salen til å godkjenne voteringen. Voteringen ble utsatt til torsdag 2. november.

11. Nordisk välfärdspolitik

Dokumentasjon:
- Innsats på barne- og ungdomsområdet i det norske formannskapet i Nordisk Ministerråd 2006 (Dokument 11)
- Integrering av jämställdhet i det nordiska samarbetet (Dokument 12)
- Ministerrådsforslag om sundhed, kost og fysisk aktivitet. Nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet (B 247/velfærd)
- Alkoholpolitisk samarbeid i Norden (Dokument 13)
- Medlemsforslag om formalisert samarbeid mellom Nordisk Ministerråd og Barentsrådet i arbeidet med å bekjempe spredningen av hiv/aids og multiresistent tuberkolose (A 1382/välfärd)
- Utskottsförslag om barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden (A 1400/välfärd)

Ministerrådsforslag om sundhed, kost og fysisk aktivitet. Nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet (B 247/velfærd)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att aktivt arbeta för att implementera Nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet

Medlemsforslag om formalisert samarbeid mellom Nordisk Ministerråd og Barentsrådet i arbeidet med å bekjempe spredningen av hiv/aids og multiresistent tuberkolose (A 1382/välfärd)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att* satsa mer inom social- och hälsoområdet, speciellt när det gäller fattigdom och socialt utsatta och därigenom ta upp HIV/AIDS och tuberkulosproblematiken, inom ramen för programmen för Den nordliga dimensionens partnerskap för hälsa och socialt välbefinnande, där också oblasterna Arkangelsk och Murmansk blir prioriterade

2) *att* i budgetarbetet för 2008 och framöver avsätta medel till finansiering av social- och hälsoområdet i programmen, med fokus på bekämpning av fattigdom, social utsatthet och spridningen av HIV/AIDS och tuberkulos

3) *att* undergrupper till programmen inom ramen för Den nordliga dimensionens partnerskap för hälsa och socialt välbefinnande löpande avrapporterar till Nordiska rådet om programmens framskridande speciellt när det gäller arbetet med HIV/AIDS och tuberkulos

Utskottsförslag om barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden (A 1400/välfärd)

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

1) *att* sätta in kraftfulla åtgärder för att förbättra tillgängligheten och komma tillrätta med väntetidsproblematiken för barn och unga

2) *att* mål bör sättas upp som indikerar att väntetiden för den första konsultationen inte får överstiga 7–10 dagar och för alla patienter ska en individuell plan upprättas

Innsats på barne- og ungdomsområdet i det norske formannskapet i Nordisk Ministerråd 2006 (Dokument 11)

Barne- og likestillingsminister **Karita Bekkemellem**, ministerrådets talsperson
Dokument 11:
En satsing på barn og ungdom er en investering i både nåtid og framtid. Nordisk Ministerråd fremmet i 2006 sin nye strategi for barn og unge i Norden. Strategien har som visjon at Norden skal være verdens beste sted for barn og unge. De nordiske velferdssamfunn har de beste forutsetningene for å kunne realisere en slik visjon. Men det forplikter. Det betyr også at vi må trekke barn og unge sterkere inn i de politiske diskusjoner og la dem være premissleverandører før vi fatter beslutninger.

Vi har forsøkt å engasjere ungdom i en debatt omkring hvordan de nordiske velferdssamfunnene kan og bør se ut i framtiden. I januar ble det opprettet et nordisk ungdomspanel bestående av 14 ungdommer fra de nordiske landene og selvstyreområdene. Tanken bak opprettelsen av panelet var at man i en diskusjon omkring velferdsstatens framtid også må invitere den oppvoksende generasjon.

Panelets oppgave har vært å få fram ungdoms holdninger til den nordiske velferdsmodellen. Gjennom møter med blant annet ungdomsgruppa, politikere, byråkrater og frivillige organisasjoner har ungdomspanelet diskutert ulike deler av det nordiske velferdssystemet. Panelet har deltatt aktivt på flere nordiske konferanser i løpet av året og skal i tillegg arrangere sin egen velferdskonferanse for ungdom her i København senere i november.

Vi har utfordret panelet til å komme med sine synspunkter på hvordan framtidens nordiske velferdssamfunn kan og bør se ut. Det er ingen enkel oppgave! Men desto mer spennende blir det å se resultatet av panelets arbeid som vil legges fram for de nordiske samarbeidsministrene i desember.

Min foreløpige vurdering av Nordisk ungdomspanel er at det har stimulert til debatt, og det har bidratt til å gi ungdom en stemme på arenaer hvor ungdom trolig ellers ikke ville blitt hørt. Dette er vi godt fornøyd med.

Ungdoms holdning til kjønnslikestilling er et av to prioriterte områder for det nye samarbeidsprogrammet for likestilling som trådte i kraft i 2006. På den nordiske konferansen "Med fokus på kjønn er målet et likestilt samfunn", som ble avholdt i Norge i februar, fikk en gruppe på tolv ungdommer fra de nordiske landene og selvstyreområdene i oppgave å lage en egen hvitbok om ungdom og likestilling. Hviteboken, som ble presentert for de nordiske likestillingsministrene på deres møte i Tønsberg i mai i år, vil danne et viktig grunnlag for det videre arbeid omkring temaet ungdom og likestilling.

Både Nordisk ungdomspanel og Hviteboken om likestilling er initiativ som har hatt som målsetting å føre en dialog med ungdom om spørsmål som er grunnleggende for våre velferdssamfunns framtid. Jeg håper prosjektene vil frambringe erfaringer og synspunkter som vil være nyttige for det videre arbeidet på nordisk plan.

Statistikk viser at ungdom i våre land er helt i verdenstoppen når det gjelder bruk av ny teknologi som internett og mobiltelefon. Dette er sentrale elementer i den moderne ungdomskulturen. Dette gjør at hverdagen til våre barn og unge er dramatisk endret på kort tid. Vi ser at teknologien og den generelt gode økonomiske situasjonen løfter fram nye problemstillinger som vi som politikere må forholde oss til. Jeg tenker for eksempel på internett som arena for distribusjon av barnepornografi, voksne overgripere som benytter internett for å komme i kontakt med barn, og den økende kommersialiseringen av oppveksten. Det samarbeides om en del av disse problemstillingene på nordisk plan, men kanskje bør vi løfte flere problemstillinger knyttet til skyggesidene av den moderne oppveksten opp på et nordisk plan. Her har våre lands myndigheter en unik mulighet til å gå inn i et samarbeid som ser på om vi gir barna våre en god nok beskyttelse.

Det finnes barn i Norden som vokser opp i familier som kan karakteriseres som fattige, og det finnes barn som lever i familier der foreldre ruser seg eller har psykiske problemer. En konsekvens av å vokse opp i fattigdom er at disse barna ikke har den samme muligheten som andre til å kunne delta i ulike typer arrangement. Vi vet at fattigdom også øker risikoen for problemutvikling og sosial utstøting senere i livet, blant annet i skolesammenheng og i arbeidslivet. Norge har i sitt formannskap i Nordisk Ministerråd vært opptatt av å få fram

kunnskap og erfaring om tiltak og strategier som virker, for å bekjempe fattigdom. Derfor vil vi invitere til en nordisk erfaringskonferanse om barnefattigdom i 2007.

Tiden går fort, president. Jeg har bare avslutningsvis lyst til å ønske Finland lykke til med sitt formannskap, og jeg håper også at Finland vil komme til å sette situasjonen for barn og unge høyt på den politiske dagsordenen. Vi vet at barn og unge ikke har sterke pressgrupper som kanskje ofte når fram til oss politikere. Desto mer viktig er det at vi tar vårt politiske ansvar for å se på situasjonen for barn og unge.

Ivar Kristiansen (den konservative gruppen, H):
President! Jeg takker statsråd Bekkemellem for en ambisiøs innledning på et særdeles viktig politisk område. Man har de samme ambisjoner på dette området som man har på andre områder når man taler under vignetten "Norden som global vinnerregion".

Jeg har dette året hatt gleden av å være leder for Nordisk Handicappolitisk Råd. Det har gitt meg innsyn i en sektor som dessverre viser mange skyggesider, hvor vi ikke er i nærheten av å nå de mål vi har satt oss – det på tross av at Nordisk Ministerråd har nedsatt og gjennomført en målsetting, blant annet gjennom programmet Design for alle. Når vi ser på det forholdet at vi i Norden har 16–17 prosent som har en eller annen form for funksjonshemming, snakker vi i dag om 2–4 millioner mennesker i Norden som på mange måter er holdt utenfor. Vi skvulper over i vår ambisiøse målsetting om integrering, likestilling og likeverd, og når jeg tar litt sterke ord i munnen, er det fordi vi dessverre ikke ser noen fremgang på dette området. Jeg synes det er flott at vi under dette temaet har fokus på arbeidslivet og på de unge – de som skal inn. For mennesker i Norden med nedsatt funksjonsevne ser vi at når det gjelder deltakelsen i arbeidslivet – det mest meningsfulle man har i hverdagen, som gjør det mulig for dem å være selvbergende og delta i samfunnet på lik linje med alle andre – er det dessverre bare "normalsamfunnet" som går fremover. Mens det er flere og flere som deltar i arbeidslivet, er det blant mennesker i Norden med redusert funksjonsevne altså færre og færre som får lov til å delta. Det er vi nødt til å gjøre noe med. Vi kan ikke ha en form for ekskluderende samfunn rundt oss, hvor vi ser at vi har et plan- og regelverk som setter begrensinger. Vi setter offentlige standarder i Norden som er til hinder for at folk med nedsatt funksjonevne faktisk har muligheten til å delta, og det må vi gjøre noe med!

Til slutt vil jeg bare understreke at Nordisk Handikappolitisk Råd markerer sitt tiårsjubileum i 2007, og det er en gyllen anledning for alle land – inkludert Nordisk Ministerråd – til å få satt disse spørsmålene mer i fokus, slik at de ikke forsvinner, sammenliknet med alle de andre utfordringene som går på integrering, likestilling og så videre.

Debatten om Dokument 11 ble avsluttet.

Integrering av jämställdhetsperspektivet i det nordiska samarbetet. Redogörelse från Nordiska ministerrådet (Dokument 12)

Barne- og likestillingsminister **Karita Bekkemellem**, ministerrådets talsperson
Dokument 12:
Det er en stor glede for meg på vegne av Nordisk Ministerråd for likestilling å legge fram for Nordisk Råd den første rapporten om integrering av likestilling i det nordiske samarbeidet.

Rapporten, som dere alle har fått, viser at denne type rapportering av det nordiske samarbeidet er viktig for å vise progresjon, stillstand eller tilbakegang i likestillingsabeidet. Det er en viktig statusrapport, som vi bør og må ha.

Vi kan være stolte av at vi har samarbeidet om likestilling i over 30 år, og i Norden er likestilling en demokratisk hjørnestein. Likestilling skaper samhold, tilhørlighet og deltakelse i samfunnet.

Samtidig står vi overfor nye utfordringer. Norden er blitt en del av en sammenvevd globalisert verden. Vi i Norden utfordres fra alle kanter i forhold til verdier, velferdsordninger og styresett. Vi vet at likestilling ikke kan tas for gitt. Vi må jobbe for disse spørsmålene hele tiden.

Det finnes ingen tvil om at vi har oppnådd svært mye i Norden. Jeg tror at de fleste nordiske landene i dag faktisk bruker likestilling som en viktig eksportartikkel for sitt land. Vi høster

mye internasjonal anerkjennelse, vi får mye positiv oppmerksomhet. Men klarer vi å sette likestilling godt nok på dagsordenen i vårt nordiske samarbeid? Klarer vi å trekke nye diskusjoner inn i det nordiske samarbeidet? Og vi har klare utfordringer, klare nye politiske områder å trekke opp innenfor dette feltet.

Vi vet at vi har store utfordringer knyttet til menn og likestilling – i alle aldre, fra alle samfunnslag og fra alle kulturer. Det må skapes nye allianser for å kunne møte samfunnets og framtidens utfordringer, blant annet med økt omsorgsbehov. Vi må legge til rette for at foreldre – av begge kjønn – skal ha omsorgsoppgaver og samtidig skal kunne delta i arbeidsliv og det politiske liv. Alle arenaer i samfunnet må gi rom for likestilling og det mangfold vi dermed får ved at vi klarer å jobbe mer sammen.

Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd har et spesielt ansvar for at likestilling er en integrert del i den virksomheten som foregår i nordisk regi. Dessverre viser kartleggingen av integrering av likestilling i Nordisk Ministerråd og deres institusjoner at svært mye gjenstår. Ministerrådet for fiske, jordbruk, næringsmiddel og skogbruk er det eneste med en egen likestillingsplan.

Når det gjelder lovsamarbeid, utdanning og forskning, arbeidsmarked og arbeidsmiljø, har de omtalt likestilling i sine samarbeidsprogram. De øvrige ministerråd kan ikke vise til noen likestillingsplaner, og enkelte har heller ikke diskutert spørsmålet om en slik egen plan.

50 prosent av ministerrådene – i det vi kaller det likestilte Norden – har ikke engang diskuert likestillingspolitikk i forhold til sine ansvarsområder.

Jeg beklager å si det, men det gjør meg som likestillingsminister litt nedstemt. Og jeg mener at vi heller ikke kan godta at det fortsetter på denne måten.

Situasjonen er beklageligvis like ille for de nordiske institusjonene, men jeg skal ikke gå videre inn på det nå.

Dette må vi som politikere gjøre noe med. Vi må kunne kreve økt bevissthet og konkret handling for å tydeliggjøre det felles nordiske likestillingspolitiske ansvaret. Vi må finne fram hva som kan være årsaken til den manglende interessen for likestilling i de nordiske institusjonene. Hva skyldes dette?

Er de ulike samarbeidområdene og institusjonenes eget arbeid så viktig at likestilling ikke kan diskuteres?

Kanskje tror vi alle at dette kommer av seg selv? Kan det være slik at man ikke forstår at aktiviteter og virksomheter har et kjønnsperspektiv? At virksomheten en selv driver, er likestillingsnøytral?

Kan manglende rapportering fra de nordiske organer og institusjoner skyldes mangel på pålitelig rapportering – at det faktisk er vanskelig å få fram gode data om likestilling?

Ingen forklaring – absolutt ingen forklaring – er god nok for ikke å tenke likestilling. Likestilling er en av de viktigste verdiene i våre demokratier. Likestilling er grunnlaget for full deltakelse på alle arenaer av begge kjønn og bruk av alle menneskelig tilgjengelige ressurser, som må være fremme i alle samfunnssektorer og dermed i alle våre nordiske samarbeidsområder.

Vi må kunne pålegge hele det nordiske samarbeidet å innføre enhetlig og etterrettelig likestillingsrapportering. Vi må kunne kreve at alle aktiviter innen alle ministerråd og i alle nordiske institusjoner har et likestillingsperspektiv, en analyse av om virksomheten har konsekvenser for hvordan deres virksomhet bedrives og virker på kvinner og menn, gutter og jenter. Dette må gjelde for nordisk samarbeid.

Med den klare oppfordringen takker jeg for oppmerksomheten og håper at dette temaet vil bli satt på dagsordenen gjentatte ganger.

Debatten om Dokument 12 ble avsluttet.

Ministerrådsforslag om sundhed, kost og fysisk aktivitet. Nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet (B 247/velfærd)

Minister for familie- og forbrugeranliggender **Lars Barfoed**, ministerrådets talsperson B 247/velfærd:
Jeg er glad for at kunne forelægge den nordiske handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet her for Nordisk Råd i dag. Det fælles arbejde på sundheds- og ernæringsområdet er et vigtigt element i det nordiske samarbejde.

Nordisk Ministerråd vedtog på mødet i Island i 2004, at der skulle udarbejdes en fælles nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet. Handlingsplanen, der er udarbejdet af en fælles nordisk arbejdsgruppe, blev godkendt på ministermødet for fiskeri, jordbrug, levnedsmidler og skovbrug i juli i år. Den blev samtidig godkendt af ministrene for social- og helsepolitik, og der er dermed en bred kreds af nordiske ministre, der står bag.

Med vedtagelsen signalerer Norden, at der lægges stor vægt på sundhed og livskvalitet og på lige vilkår for de nordiske borgere. Samtidig ønskes fælles nordiske initiativer, der kan styrke denne indsats, der jo allerede sker i dag både nationalt og internationalt.

De nordiske lande står over for en stor og fælles udfordring. Det er sådan, at over 40 procent eller næsten halvdelen af den nordiske befolkning i dag er overvægtige. Samtidig er antallet af overvægtige børn og unge stigende, og det er jo særligt bekymrende. Omkring en femtedel af børnene i de nordiske lande er i dag overvægtige, og de unges kost- og motionsvaner ligger langt fra de nordiske anbefalinger. Både EU og WHO har sat initiativer i gang, som vi i Norden bør bidrage til og søge indflydelse på.

De fælles initiativer, der peges på i den nordiske handlingsplan, erstatter ikke de initiativer, der allerede er sat i gang i vores lande. Planen er rettet mod de områder, hvor vi gennem et tættere nordisk samarbejde kan opnå mere, end vi hver især kan opnå nationalt. Handlingsplanen indeholder en række fremadrettede tiltag, hvor vi i Norden kan lære en masse af hinanden til gavn for de nordiske borgeres sundhed.

Det er vigtigt, at vi tør være ambitiøse, fordi vi gennem en målrettet indsats vil kunne sikre borgerne en øget livskvalitet og samtidig være med til at sikre fundamentet for den nordiske velfærdsmodel. Handlingsplanen opstiller ambitiøse og målbare målsætninger for udviklingen i Norden, der skal være opfyldte inden 2011, og derudover er der formuleret en række foreløbige visioner for 2021.

Der skal eksempelvis ske en markant forbedring af de nordiske borgeres kost- og motionsvaner, og antallet af overvægtige skal reduceres. Planen lægger samtidig vægt på, at forekomsten af social ulighed i relation til disse områder skal mindskes mærkbart.

Med handlingsplanen er der truffet beslutning om at styrke samarbejdet især gennem følgende tre initiativer: Det første er en fælles monitorering af indsatsen for sund mad og fysisk aktivitet, det andet er en øget videndeling om eksisterende initiativer på længere sigt – samarbejde om udvikling af *best practice* – og som det sidste er der forskning og metodeudvikling.

Ansvaret for opfølgningen på handlingsplanen er delegeret til embedsmandskomiteer under ministerrådene for levnedsmidler og social- og helsepolitik og skal koordineres af en arbejdsgruppe. Gruppen skal hvert andet år præsentere en statusrapport for Nordisk Ministerråd.

Hvis vi skal nå de ambitiøse målsætninger, vil der blive tale om en lang proces, der kræver betydelige ressourcer. Det er helt afgørende for implementeringen af planen, at der afsættes de nødvendige nordiske midler til det videre arbejde. Vi ministre, der står bag planen, agter i Nordisk Ministerråds regi at prioritere dette område højt i de kommende år. Jeg håber samtidig også, at handlingsplanen vil få høj prioritet, når budgetfordelingen i det samlede nordiske samarbejde planlægges.

Afslutningsvis vil jeg fremhæve, at jeg finder det særdeles positivt, at det er lykkedes at udarbejde et fælles nordisk initiativ på et så vigtigt område. Jeg er overbevist om, at vi med den nordiske handlingsplan har taget et vigtigt fælles skridt for at styrke indsatsen for sunde kostvaner og fysisk aktivitet.

Jeg ser frem til et godt samarbejde med Nordisk Råd på dette vigtige område i de kommende år.

Line Barfod, Velferdsutvalgets talsperson B 247/medborger:
Jeg vil gerne først på Velfærdsudvalgets vegne glæde mig over, at det lykkedes at få handlingsplanen frem på et nordisk sprog, ellers havde vi ikke kunnet behandle den her på sessionen. Jeg håber, at vi aldrig igen ser, at ministerrådet forsøger at få behandlet et nordisk dokument på Nordisk Råds session, der kun foreligger i en engelsk udgave.

Så til indholdet af handlingsplanen. Velfærdsudvalget har også tidligere behandlet et udkast til handlingsplanen og videresendt vores synspunkter til Nordisk Ministerråd. Her pegede udvalget bland andet på, at det var vigtigt med en indsats for at fremme det, som bliver kaldt spontan fysisk aktivitet, især når det gælder indretning af vores byer, planlægning af vores boligområder, infrastruktur og så videre.

For et par år siden havde vi nogle eksperter i Velfærdsudvalget, der fortalte om diabetes og de stigende problemer med diabetes. Da vi spurgte dem om, hvad vi så skal gøre for at forebygge, at så mange får diabetes, var det første spontane svar fra en af eksperterne, at vi skulle lukke centrum af byerne af for bilkørsel, så folk blev tvunget til at gå.

Vi bliver nødt til at se på den måde, vi indretter vores byer på – det er nok lidt drastisk at sige, at man slet ikke skal kunne køre, for det er der jo nogle der har behov for. Men det er vigtigt også at se på, hvordan vi indretter samfundet, så man spontant kommer til at bevæge sig, og ikke kun se på, at folk skal transportere sig i bil og så videre, og så skal de bagefter gå hen og betale i et motionscenter for at komme til at gå på en gåmaskine der. Det er ikke nogen rationel måde at indrette det på, og det indebærer også en social ulighed.

Velfærdsudvalget støtter handlingsplanens indstilling, nemlig at detailhandelen, distributører, cateringfirmaer, medier og så videre har en stor og afgørende rolle i påvirkningen af de enkelte personers kost- og motionsvaner. Derfor må man også gøre en stor indsats, for at disse aktører tager deres ansvar for, at fødevarer ikke skal produceres og markedsføres for at blive solgt, men for at blive spist. Det må være afgørende, at man lægger vægt på, om de har et godt ernæringsmæssigt indhold, og at fokus er på kvaliteten, og ikke kun på, om man kan lave en god markedsføring.

Så har udvalget også kigget på handlingsplanens meget ambitiøse mål. Derfor har vi også peget på, at det var vigtigt med nogle økonomiske ressourcer, og det glædede mig at høre ministeren sige, at det er ministrene også opmærksomme på: Skal vi nå de mål, bliver man nødt til også at sætte nogle penge af til det, og det støtter vi kraftigt i Velfærdsudvalget.

Desuden peger Velfærdsudvalget på vigtigheden af, at staten og kommunerne gennem skolerne tager ansvar for også at sikre, at eleverne kan få et ernæringsrigtigt måltid på skolerne, og at man giver eleverne gode muligheder for at bevæge sig og få fysisk aktivitet.

Vi håber, at det lykkes at få nogle af de her meget ambitiøse mål opfyldt, men vi tror, der skal mange indsatser til.

Indenrigs- og sundhedsminister **Lars Løkke Rasmussen**:
Også jeg vil gerne starte med at hilse det fællesnordiske initiativ om en handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem sund mad og fysisk aktivitet velkommen. Indsatsen for at skabe et sundere liv sker jo på mange niveauer, og det er helt oplagt at udnytte de fællesnævnere, der er de nordiske lande imellem, som et af værktøjerne til at få sund mad og øget fysisk aktivitet sat på dagsordenen.

I dansk regi har vi netop sammen med Trygfonden taget initiativ til at gennemføre den hidtil største undersøgelse af danskernes sundhed. Det er en bredt anlagt undersøgelse, der hedder KRAM, af kost, rygning, alkohol og motion. Den vil blandt andet indebære, at deltagerne omfattende 20.000 danskere konditestes, måles og vejes lokalt i 15-20 kommuner. Det er alt sammen for at give et nyt og solidt grundlag for at styrke forebyggelsesindsatsen, der nu per 1. januar lægges entydigt i de nye store danske kommuner. Jeg håber, at vi her kan indhente resultater, der med fordel også kan tilflyde de øvrige nordiske lande, idet vi, som jeg sagde indledningsvis, står med parallelle udfordringer.

Sideløbende med den undersøgelse vil jeg igen i samarbejde med Trygfonden sætte gang i den danske befolkning under overskriften "Gang i Danmark" – i nogen grad inspireret af svenske erfaringer – og det vil betyde, at vi i hele 2007 sætter ekstra fokus på fysisk aktivitet. Formålet er først og fremmest at give befolkningen lyst til at bevæge sig noget mere og udbrede viden om de gavnlige virkninger, som fysisk aktivitet har på sundheden. Det er i øvrigt helt parallelt med det, fru Line Barfod netop antydede om spontan fysisk aktivitet. Målgruppen er bred: alle danskere, herunder børn og unge. Det er ikke mindst også en udfordring til de nye kommuner, der med den danske strukturreform får et langt større og mere systematisk ansvar for hele spørgsmålet om sundhedsfremme. Samtidig står kommunerne jo for den fysiske planlægning, som fru Line Barfod også var inde på, herunder trafikområdet: Hvor let er det at cykle? Hvilken adgang er der til rekreative områder? Hvordan er institutioner til børn, unge og ældre indrettet – på en måde, så det understøtter fysisk aktivitet, eller måske på en måde, der i virkeligheden hæmmer fysisk aktivitet? Det er sådan set alt det, vi skal sætte fokus på.

Derfor er det også en integreret del af "Gang i Danmark" at udbrede partnerskabstankegangen. Med henblik på at udvide antallet af eksisterende partnerskaber vil "Gang i Danmark" blandt andet have til formål at fremme partnerskaber – gerne utraditionelle. Der udvikles et særligt logo, og den danske kronprins har påtaget sig protektoratet for det her kampagneår, som jeg venter mig meget af. Jeg håber som sagt også, at de initiativer, vi her har taget fra dansk side, kan understøtte den fællesnordiske handlingsplan, der nu introduceres.

Marion Pedersen (midtengruppen, V):
Fru præsident! Vejret udenfor i dag inspirerede mig til at stille ministeren et spørgsmål. Der har været meget nysen her i salen i dag – jeg håber ikke, der er nogen, der har siddet og fået træk og dermed er blevet forkølede, det er jo et gammelt hus, vi er i. Men det er tid for mange slags influenzaepidemier, og jeg vil godt spørge ministeren, om han kunne give en kort redegørelse for status for overvejelsen om etableringen af en fællesnordisk produktion af influenzavaccine. Det kunne være interessant at høre.

Indenrigs- og sundhedsminister **Lars Løkke Rasmussen**:
Det gør jeg meget gerne, for her står vi jo med en sag, hvor det nordiske samarbejde har en meget konkret mulighed for at tage et initiativ, der over for den nordiske befolkning understreger, at der er realitet bag det nordiske samarbejde. Vi besluttede i Nordisk Ministerråd på Færøerne – efterhånden for et års tid siden – at iværksætte en undersøgelse for at afdække mulighederne for at lave en fællesnordisk produktion af vaccine. Det var med henblik på også at imødekomme en situation med en egentlig influenzapandemi, som jo optræder lejlighedsvis, og hvor situationen er den, at hvis en sådan pandemi opstår med afsæt i fugleinfluenza eller noget andet, vil vi stå med en manglende produktionskapacitet.

Vi er kommet så langt i arbejdet nu, at mulighederne på forskellig vis er blevet afdækket. Det danske Statens Serum Institut er blandt andet blevet bedt om at lave en undersøgelse, der viser, om der er muligheder for et sådant projekt. Hvis jeg meget kort må opsummere det, der tegner sig, så er det, at det kan lade sig gøre at trække nye teknologier ind på rimelige vilkår, og det kan lade sig gøre inden for en femårig tidshorisont at etablere en sådan produktion, så man på et halvt år i en pandemisituation vil kunne producere vaccine nok til at dække hele Nordens forbrug. Jeg forudsætter, at vi inden jul skal tage en beslutning, og jeg håber så, at man i Nordisk Ministerråd vil give det nordiske samarbejde et meget konkret indhold, som befolkningen kan tage at føle på, ved at etablere et sådant fællesnordisk produktionsanlæg.

Social- og sundhedsminister **Hans Pauli Strøm**:
Fru Præsident! Fra færøsk side er vi meget tilfredse med til at iværksætte handlingsplanen for bedre sundhed og livskvalitet med fælles nordiske målsætninger, initiativer og standpunkter til støtte for både den nationale og internationale indsats.

Det færøske Lagting har for første gang nogen sinde udarbejdet et nationalt færøsk folkesundhedsprogram. Det blev fremlagt til debat i Lagtinget i maj i år og blev meget positivt modtaget. Programmet er formuleret som en del af landsstyrets samlede udviklingsstrategi, som vi kalder "Vision 2015".

Folkesundhed favner meget bredt, og i erkendelse af, at vi ikke har de fornødne ressourcer til at fokusere på alle områder, har vi valgt at koncentrere indsatsen om fem udvalgte områder: tobak, fysisk aktivitet, kost, alkohol- og narkotikamisbrug samt forebyggende sundhedsundersøgelser for voksne.

På Færøerne har vi allerede iværksat en række folkesundhedsinitiativer, hvor jeg vil nævne, at vi for tredje år i træk med selve landsstyret i spidsen har afviklet såkaldte folkesundhedsløb rundtom i landet med stor succes; at landsstyret har iværksat en ordning med gratis frugt til alle elever i folkeskolen og opsat vandautomater som et sundt alternativ til slik og sodavand; at alle voksne vil få tilbud om forebyggende sundhedsundersøgelse hos egen praktiserende læge; at vi har fået en ny lov om forebyggende sundhedsordninger for børn og unge; at sundhedskundskab vil indgå som et fag i folkeskolen; at tobaksloven, som blev skærpet i 2005, vil blive fulgt op af en ny, skærpet lov, som helt vil fjerne tobaksrygning fra det offentlige rum; at vi på det narkotikapolitiske område har sat os et narkotikafrit Færøerne som mål; og til sidst at vi i januar vil afholde et seminar om implementeringen af folkesundhedsprogrammet, hvor alle relevante offentlige og civile aktører skal være med.

Fra færøsk side ser vi også frem til den del af det nordiske samarbejde, som omhandler de tre hovedområder med fælles monitorering, erfaringsudveksling med hensyn til *best practice* og forskning om metode og udvikling. Vi vil bidrage aktivt og konstruktivt til dette arbejde, hvor vi både kan få kendskab til og drage nytte af hinandens erfaringer.

Debatten om B 247/velfærdble avsluttet.

Presidenten ba talerne overholde taletiden og evt. forkorte sine taler.

Alkoholpolitisk samarbeid i Norden. Redegjørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 13)

Samarbeidsminister **Heidi Grande Røys**, ministerrådets talsperson Dokument 13:
President! Dessverre har vår helse- og omsorgsminister blitt forhindret fra å møte. Derfor skal jeg gi denne redegjørelsen. La meg innledningsvis si at vi setter stor pris på at Nordisk Råd har gitt dette spørsmålet plass på sesjonens dagsorden.

Med den økende internasjonaliseringen har behovet for nærmere samarbeid om tiltak for å begrense skadelige følger av alkoholbruk økt. I løpet av de siste 2–3 årene har også alkoholpolitikken kommet på dagsordenen i Nordisk Ministerråd på flere områder.

Under finansministrenes møte på Island i mai 2004 ble man enige om en felles holdning til EUs regler om alkoholbeskatning. Det gjaldt også spørsmålet om beskatning av privat innførsel av alkohol. Under det nordiske statsministermøtet i august samme året ble det vedtatt et initiativ for et felles nordisk alkoholpolitisk samarbeid overfor EU og WHO. Dette ble fulgt opp av helse- og sosialministrene på deres møte i København i oktober 2004. Daværende arbeids- og sosialminister, Dagfinn Høybråten, spilte en veldig sentral rolle. Disse beslutningene har dannet grunnlaget for et godt løpende samarbeid mellom de nordiske landene når det gjelder så vel avgiftsspørsmålet knyttet til EUs minimumssatser for alkohol, arbeidet med EUs alkoholpolitiske strategi, som kommisjonen la fram i forrige uke, og alkoholpolitiske spørsmål i WHO. Vi har oversendt rådet den rapporten som ble utarbeidet til ministerrådsmøtet for sosial- og helseministrene i juni i år. Denne viser, som dere ser, en omfattende aktivitet på flere internasjonale arenaer. Jeg vil særlig peke på tre områder. Det første gjelder WHO, der det nordiske samarbeidsinitiativet gav en rask uttelling. Allerede våren 2005 vedtok Verdens helseforsamling en resolusjon som bygger på et nordisk forslag som ble fremmet på eksekutivkomitemøtet i januar 2005. Jeg vil gjerne i denne sammenheng framheve den innsatsen som daværende islandsk president i WHO, David Gunnarsson, gjorde for å lose resolusjonen gjennom, både i styret og i plenum i Geneve. Resolusjonen pålegger WHOs generaldirektør en rekke utredningsoppgaver. Man er således bedt om å rapportere tilbake til Verdens helseforsamling i 2007 om strategi og tiltak for å redusere alkoholrelaterte skader. Det er nå en løpende kontakt mellom de nordiske landene når det gjelder forberedelser til den neste runden i helseforsamlingen. Tradisjonelt er det først og fremst medlemsstatene i europaregionen i WHO som har hatt oppmerksomhet omkring alkoholspørsmålene. Det er derfor en sentral oppgave å holde seg bredt orientert i det videre arbeidet.

En særlig interessant utvikling – og dette er mitt andre poeng – gjelder EUs alkoholpolitiske arbeid. I forrige uke la som kjent kommisjonen fram en såkalt kommunikasjon om alkohol-

politisk strategi. Dette må ses på som en milepæl i arbeidet for et bredere europeisk samarbeid på dette området. Vi kan ikke vente at EU vil legge opp til en felles politikk på det alkoholforebyggende området, men det gir oss et grunnlag for å utvikle en stadig større forståelse for problemene. Det er i denne forbindelse interessant å legge merke til utviklingen i retning av mindre forskjeller i politikkutformingen mellom sør og nord i Europa enn det man tidligere har opplevd. Tiltak som for få år siden av mange ble sett på som nordiske særordninger, er nå blitt alminnelige i flere av EU-landene i sør. Her ligger altså utfordringer og muligheter for det nordiske samarbeidet om de alkoholpolitiske spørsmålene i årene som kommer. En utløsende faktor for at dette tettere samarbeidet på det alkoholområdet mellom de nordiske landene ble etablert, var en bekymring for at viktige forebyggende tiltak knyttet til avgiftene ble svekket av ulike ordninger i EU og delvis også i EØS.

Finansminister Kristin Halvorsen og helse- og omsorgsminister Sylvia Brustad har sendt rådet et brev der de redegjør for hva som er gjort på dette området til nå.

Det siste punktet jeg vil vise til, gjelder alkoholavgifter spesielt. I løpet av høsten 2006 er det kommet et forslag til rådsdirektiv for EU-kommisjonen angående inflasjonsjusterte minimumsatser på alkohol. Som det er vist til i brevet til Nordisk Råd, drøftet de nordiske finansministrene dette forslaget på sitt møte den 30. oktober. Finansministrene hilste EU-kommisjonens forslag om å forhøye minimumsavgiften på alkohol velkommen og støtter det finske formannskapets håndtering av saken. De nordiske finansministrene uttalte at de gjerne ser at spørsmålet om ytterligere økning av minimumssatsene for alkohol i EU blir diskutert videre.

Avslutningsvis vil jeg igjen understreke nettopp den vekt som ministerrådet legger på et løpende og tett nordisk samarbeid for å styrke arbeidet internasjonalt for å redusere den skadelige bruken av alkohol.

Jan-Henrik Fredriksen, Velferdsutvalgets talsperson Dokument 13:
President! Velferdsutvalget har lagt fram en rekommandasjon om innsats mot narkotika og alkohol, som innebærer at vi sammen med de baltiske statene arbeider for en mer strikt og mer effektiv alkohol- og narkotikapolitikk i Europa. Vi ønsker å lansere strategier for å forebygge narkotikabruk og for å sikre god behandling for misbrukere, samt at vi vil senke forbruket av alkohol gjennom politisk styrt pris og tilgjengelighet, og en restriktiv markedspolitikk på området. Til sist ønskes tiltak som kan begrense salg av alkoholholdige drikkevarer. Velferdsutvalget mener faktisk at dette er en av de viktigste spørsmål på den politiske dagsordenen i Norden.

Velferdsutvalgets holdning til alkoholpolitikk dreier seg også rundt folkehelse og det å minske alkoholens skadevirkninger. Utvalget har dermed hatt mindre fokus på jordbruk og næringspolitikk, men vi vet også at det ikke nødvendigvis er enighet om akkurat den biten.

Vi har nå hørt samarbeidsministeren utrede EUs holdninger, og vi vet også at skal vi komme noen vei, har vi en stor utfordring nettopp der. På mange måter er spørsmålet: Kan de nordiske land være i stand til å sette opp et felles skattenivå for på denne måten å vise EU at vi mener alvor? Hvis vi setter opp et felles skattenivå i Norden, er det også noen andre ting vi må ta med oss i debatten.

En restriktiv politikk med høyt skattenivå på alkohol, høyt prisnivå og høy tilgjengelighet på alkohol vil også ha noen andre negative konsekvenser som vi må ta inn over oss. Det ene gjelder kriminalitet. Når prisene og skattene på alkohol blir for høye, vet vi at vi vil få en oppblomstring av organisert kriminalitet, som smugling av alkohol, og vi vil også få ulovlig produksjon av alkohol. Man kan vise til nylige eksempler, som en mengde russere som ble alvorlig syke, til forhold blant annet i Norge hvor mange mennesker døde av metanol – og vi skal ikke mange år tilbake før det var slik. Så jeg tror på sett og vis – både relatert til utvalget og i forhold til Nordisk Råd – at alle, eller i hvert fall langt de fleste, kan være enige om å få en harmonisering, men den store debatten blir da hvilket nivå vi skal legge oss på. Skal vi legge oss på dansk nivå, eller skal vi legge oss på norsk nivå? Helt personlig må jeg si at jeg ville foretrukket at vi la oss på et dansk nivå heller enn et norsk nivå.

Social- og sundhedsminister **Hans Pauli Strøm**:
Fru præsident! Jeg var fra starten med i ministermødet i oktober 2004 meget glad for den nordiske enighed om en række centrale alkoholpolitiske spørgsmål, og fra færøsk side støtter

vi derfor det ihærdige arbejde på området, især over for EU, baseret på folkesundheds- og socialpolitiske prioriteringer fremfor markeds- og konkurrencemæssige synspunkter. Af statusrapporten fremgår det nu, at det ikke har været muligt for de nordiske lande at få tilslutning i EU til de alkoholpolitiske målsætninger. Det er meget beklageligt, og vi vil appellere til, at man på trods heraf fortsætter bestræbelserne på at opnå de ønskede ændringer i EU, specielt med hensyn til minimumsafgifterne.

Endvidere fremgår det af statusrapporten, at de fælles nordiske synspunkter er blevet behandlet positivt og konstruktivt i WHO, og det er vi selvfølgelig meget glade for. Det er vigtigt at pointere, at et stort forbrug af alkohol ikke har en mindre skadelig effekt end tobak. Alkoholmisbrug er smerteligt ødelæggende både for samfundet og de enkelte misbrugere og deres pårørende, for børn, der udsættes for vanrøgt, uskyldige ofre for vold, spritbilisme og så videre.

På Færøerne har landsstyret i år formuleret en national strategi for at fremme folkesundheden, og heri indgår alkoholpolitikken som et af indsatsområderne, og her har vi specielt valgt at koncentrere indsatsen om forebyggende tiltag blandt børn og unge.

Et af de vigtigste instrumenter i en national folkesundhedsbaseret alkoholpolitik er selve alkohollovgivningen, og skal man trække det mest grundlæggende træk frem i den færøske alkohollovgivning, er det en stadfæstelse af, at alkohol ikke handles som en daglig konsumvare, men som en særlig vare, som involverer sundhedsmæssige og sociale konsekvenser. Der er ingen tvivl om, at den restriktive lovgivning, som vi har, sammen med en meget omfattende forebyggende indsats fra de frivillige organisationer er en af årsagerne til, at vi i de sidste 10-12 år ingen vækst har haft i gennemsnitsforbruget af alkohol, men snarere en lille nedgang i de sidste tre år.

I nordisk alkoholpolitik er det vigtigt at fastholde, at handels- og næringspolitiske prioriteringer ikke må overskygge de sociale og folkesundhedspolitiske prioriteringer.

Dagfinn Høybråten (midtengruppen, KrF):
Utgangspunktet for det alkoholpolitiske initiativet som ble tatt i 2004, er en av de viktigste årsakene til sykdom og tidlig død som alkoholen utgjør. 200 000 dødsfall i året i Europa, nærmere 60 000 av dem unge menneske, fem millioner barn som vokser opp i familier med alkoholproblemer.

Vi opplevde et press nærmest, som et dominospill, mot de nordiske lands relativt restriktive alkoholpolitikk. Derfor ble initiativet tatt. Derfor ønsket man å sette i gang et motpress for å påvirke de kreftene som påvirker våre muligheter til å føre en alkoholpolitikk i pakt med våre nordiske tradisjoner.

Resultatet foreligger i denne rapporten, og det er meget positivt hva gjelder Verdens Helseorganisasjon. En enstemmig Verdens helseforsamling har vedtatt å utarbeide en folkehelsestrategi for Verdens Helseorganisasjon på alkoholområdet for første gang på 20 år.

Resultatet er ikke fullt så positivt når det gjelder EU. Vi har fått en historisk strategi fordi den for første gang i EUs historie gjør alkohol til noe mer og noe annet enn næringspolitikk, og adresserer folkehelseproblemene knyttet til alkoholbruk - negativt ved at den er dvask, forsiktig og bærer preg av at næringen har sittet på kommisjonens fang når strategien er utformet.

Men det er nødvendig å følge opp denne felles nordiske strategien framover. Den er som rapporten sier, et eksempel på vellykket nordisk samarbeid.

Jeg vil da spørre hvordan ministerrådet akter å følge opp videre i WHO. Vil man samarbeide de nordiske land imellom for å få en offensiv, kunnskapsbasert og forpliktende WHO-strategi og vil man bidra med ressurser, slik at WHOs sekretariat faktisk er i stand til å gjøre jobben skikkelig?

For det andre: I forhold til EU – vil de nordiske ministre fortsatt presse på for å få redusert de meningsløst høye reisekvotene og få hevet minstenivået for skatter. Jeg tror ikke ambisjonen, som Fredriksen var inne på, skal være en harmonisering av det nordiske nivå. Jeg tror tvert imot at vi må fortsette å påvirke våre omgivelser slik at vi slipper å sette ned avgiftene i Norden. Det er nemlig stikk i strid med den kunnskap som alkoholforskningen har

gitt oss om hva som virker i forhold til det å få ned forbruket og dermed skadevirkningene for disse millioner av mennesker som lider på grunn av alkoholens negative sider.

Elina Linna (den venstresosialistiske grønne gruppen, v):
Fru president! Jag vill ta upp EU:s alkoholpolitiska strategi som har nämnts här tidigare. Det var redan 2001 EU:s ministerråd uppdrog åt kommissionen att lägga fram ett förslag på en strategi. Nu äntligen har ett dokument kommit, ett dokument som under resans gång, måste jag säga, blivit en aning urvattnat. Det framgår tydligt att folkhälsoperspektivet har fått stå tillbaka och att industrins lobbyverksamhet har fått stort inflytande.

Det finns ändå ett principiellt värde med en sådan här strategi. Alkoholens negativa roll på folkhälsan nämns i strategin, men den genomsyrar inte hela dokumentet. Till exempel nämns tillgänglighet av alkohol för unga som en förvärrande faktor för ungas drickande, men tillgänglighet för övrigt nämns inte. Skatternas betydelse analyseras inte heller.

Fastän dokumentet inte är det bästa är det ändå viktigt att det antas och det måsta antas nu, under det finska ordförandeskapet i EU. Jag hade hoppats att den finska samarbetsministern hade varit närvarande, men det är han inte, så jag hoppas att den norska samarbetsministern kan ta med sig mina tankar. Jag befarar att om beslutet skjuts fram till det tyska ordförandeskapet blir det inget kvar av dokumentet, och det är viktigt att de nordiska länderna samverkar i den här frågan också.

Om minister Enestam hade varit närvarande hade jag velat fråga honom om han vill verka för att beslutet om kommissionens alkoholstrategi tas under det finska ordförandeskapet. Jag undrar också hur våra tre nordiska kommissionärer har agerat i EU i den här frågan.

Under eftermiddagen har jag i en notis från Tidningarnas Telegrambyrå i Sverige fått läsa att i Finland är den primära dödsorsaken i landet alkoholen. Statistiken visar att alkohol står för 17,7 procent av dödsorsakerna hos finländska män jämfört med hjärtkärlsjukdom som stod för 16,6 procent.

Fru president! Alkoholfrågan är en viktig fråga, och jag hoppas att ministerrådet verkar för att den prioriteras högre.

Samarbeidsminister **Heidi Grande Røys**:
Vi skal ikke forlenge debatten, men jeg synes det er viktig å svare på representanten Høybråtens spørsmål. Representanten Høybråten hadde et godt innlegg, og det er viktige spørsmål. Dette er en viktig sak som vi skal følge opp.

Når det gjelder oppfølging i forhold til WHO, vurderer de nordiske land nå hvilke initiativ som det vil være aktuelt å ta i den kommende helseforsamlingen. Det er ennå ikke tatt noen endelig beslutning, men en vurderer det i disse dager i samtaler mellom landene. Så må vi understreke at dette er en langsiktig prosess, men det er maktpåliggende å sikre en bred enighet om det, slik at spørsmålet rett og slett ikke faller ut av dagsordenen, slik som var tilfelle på 1980-tallet.

Når det gjelder spørsmålet om ressurser til arbeidet, har i alle fall vi for vår del i Norge gitt en øremerket bevilgning til WHO til arbeidet. Slik vi ser det, har det vært et godt bidrag for å sikre arbeidet. Vi har arbeidet systematisk fra de nordiske landene for å styrke arbeidet med ikke-smittsomme sykdommer, slik at organisasjonen i fremtiden på ordinært vis kan videreføre arbeidet med alkoholspørsmål, at det ikke blir noe ekstraordinært, men at det blir en ordinær del av arbeidet.

Vi har god tro på at det arbeidet vil få ytterligere prioritet.

Bare kort om EUs alkoholavgifter. Der har, som jeg sa, Nordisk Ministerråd blitt enig om en felleslinje i forhold til spørsmålet om heving av minstesatser for øl og brennevin. Når det gjelder innførselskvoter, har svensk side tatt det opp, men det er ingen stor vilje til å gjøre noe i EU på det spørsmålet, dessverre.

Debatten om Dokument 13 ble avsluttet.

Medlemsforslag om formalisert samarbeid mellom Nordisk Ministerråd og Barentsrådet i arbeidet med å bekjempe spredningen av hiv/aids og multiresistent tuberkolose (A 1382/välfärd)

Jan-Henrik Fredriksen, Velferdsutvalgets talsperson A 1382/velferd:
Takk, president! Jeg fremmet et medlemsforslag om et mer formalisert samarbeid mellom Nordisk Ministerråd og Barentsrådet i arbeidet med å bekjempe spredningen av hiv/aids og multiresistent tuberkulose på bakgrunn av de sosiale skillelinjene som vi vet eksisterer, og som er meget store. Smittsomme sykdommer som hiv/aids og tuberkulose stopper ikke sin spredning ved de nasjonale grensene. Vi vet at Russland sliter med en veldig alvorlig situasjon når det gjelder tuberkulose og hiv/aids. Antall smittede er fordoblet siden Sovjetunionens fall. Partnerskap for helse og livskvalitet innen rammen av EUs nordlige dimensjon ble etablert på en ministerkonferanse i Oslo i 2003. Til tross for stor oppmerksomhet på politisk nivå har ikke partnerskapet nådd sine mål, og det er kun noen få konkrete resultater å vise til – to år etter etableringen. Medlemsforslaget går derfor ut på å etablere et sterkere og bedre koordinert samarbeid mellom deltakerne i samarbeidet i Barents-regionen for å bekjempe smittsomme sykdommer.

Utvalget hadde en høring i Lahti og representanter fra Barentsrådet og Nansen-instituttet var invitert dit. Ut fra den høringen vi hadde, har Velferdsutvalget kommet fram til følgende forslag:

- å satse mer på helse- og sosialområdet, spesielt når det gjelder fattigdom og sosialt utsatte, og derigjennom arbeide mer med hiv/aids- og tuberkuloseproblemer innenfor rammen for programmet til Den nordlige dimensjons partnerskap for helse og sosialt velbefinnende, der også oblastene Arkhangelsk og Murmansk blir prioritert
- å innlemme dette arbeidet slik at det blir avsatt finansiering til dette formålet i budsjettet for 2008 og videre fremover
- at undergrupper i Den nordlige dimensjons partnerskap for helse og sosialt velbefinnende skal rapportere til Nordisk Råd om programmets status i prosessen

Velferdsutvalget mener at det er viktig at vi benytter det allerede eksisterende formaliserte samarbeidet, men at Arkhangelsk og Murmansk oblast bør være et større engasjement for det nordiske samarbeidet og Barentsrådet i fremtiden.

Debatten om A 1382/velferd ble avsluttet.

Utskottsförslag om barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden (A 1400/välfärd)

Gunn Olsen, Velferdsutvalgets talsperson A 1400/välfärd:
Gode president og gode nordiske kollegaer! Ingen er mer verdifulle for oss enn barna våre og ungdommen vår.

Velferdsutvalget har i årene 2005 og 2006 jobbet med psykisk helsevern i Norden som et overgripende tema. Velferdsutvalget har i sitt arbeid jobbet med ulike felt innenfor psykisk helse. På flere områder ser vi at det nordiske samarbeidet kan bidra til å utveksle erfaringer mellom de nordiske land, dette for å bidra til å løfte fram psykisk helse i Norden.

Fra flere av de nordiske land kommer det signaler om at utfordringen innenfor psykisk helse blant barn og unge øker ganske kraftig. Vi mener derfor at vi må øke ambisjonene. Å satse på barn og unge som sliter med psykiske problemer, er en moralsk forpliktelse for de barn og unge i det samfunnet vi lever i. Vi ønsker alle å gi barn og unge så god start på livet som mulig.

Samtidig som antall barn og unge som er psykisk syke øker, øker også køen for behandling. Det er en felles holdning i de nordiske land om at innsatsen for barn og unge med psykiske problemer må forsterkes. Jo tidligere man begynner å arbeide med behandling, jo større mulighet er det for at de barn og unge som rammes, skal få et bedre liv.

Lange ventetider for å komme i kontakt med psykiatrien er et gjennomgående problem i de nordiske landene, selv om vi finner forskjeller i ventetid både i regioner og land. Men det generelle bildet som uroer oss, er at ventetiden er for lang. At barn og unge ikke kommer i kontakt med psykiatrien, er en lidelse for barna og ungdommen og for alle dem som står dem nær. Bare de som selv har hatt syke barn og ungdom, kan fullt ut forstå dette.

For øvrig representerer det store kostnader å ha barn i lang kø, penger vi godt kunne anvendt til mye god behandling og forskning. Vi kan finne eksempler på at barn og unge må stå så lenge i kø at de nærmest må kvalifisere seg for behandling, og det går ikke an, gode kollegaer. Det kan finnes flere årsaker til at det er lange ventetider, for å nevne organisering, uklare grenseoppganger, mangel på fagfolk og så videre. Men vårt mål må være å utnytte de ressursene på en god måte til det beste for barn og unge. Vi mener derfor at det er svært viktig å komme i gang med arbeidet, slik at dette området ikke forverrer seg ytterligere. I Velferdsutvalget er vi av den mening at vi trenger kvalitetsmål som indikator, slik at ventiden for den første konsultasjonen ikke overstiger sju til ti dager, og at alle skal ha en plan.

Vi har gjennom vårt arbeid i Velferdsutvalget gått så langt i dybden på dette feltet som vi som politikere kanskje bør gjøre. Vi har hatt høringer med fagfolkene. Vi har hatt høringer med brukerne, og vi har gjort studiebesøk ved institusjoner i flere av de nordiske landene.

Etter alt dette arbeidet og all lærdom er vår konklusjon klar: Vi ønsker at de nordiske regjeringene skal sette inn kraftfulle tiltak for å bedre tilgangen til faglig ekspertise.

Med dette som bakgrunn anbefaler jeg forslaget fra Velferdsutvalget på det varmeste.

Debatten om A 1400/välfärd ble avsluttet.

Rådet bifalt å ta Dokument 11til etterretning
Rådet bifalt å ta Dokument 12 til etterretning
Rådet bifalt å ta Dokument 13 til etterretning

Rådet bifalt Velferdsutvalgets forslag til rekommandasjon i anledning av B 247/velfærd – Rek. 15/2006
Rådet bifalt Velferdsutvalgets forslag til rekommandasjon i anledning av A 1382/velferd – Rek. 16/2006
Rådet bifalt Velferdsutvalgets forslag til rekommandasjon i anledning av A 1400/välfärd – Rek. 17/2006

Sesjonen ble ajournert til neste dag kl. 09.00.

Torsdag 2. november 2006
Kl. 09.00-14.00

Presidenter: Outi Ojala (12-13) Inge Lønning (14-15), Rannveig Guðmundsdóttir (16-17), Ole Stavad (18-21)

12. **Samhällsinsatser för ett ändrat klimat i Norden**
13. **Nordiskt samarbete om energiplanering**
14. **Nordisk språk- och kulturpolitik**
15. **Forskning, innovation och utbildning**
16. **Planer för det nordiska samarbetet 2007**
17. **Avskrivning och upprätthållande av rekommendationer, framställningar och interna beslut**
18. **Val**
19. **Tal av den nyvalda presidenten**
20. **Fastställande av tid och plats för nästa session**
21. **Sessionens avslutande**

Votering over A 1381/medborger

39 stemte for Presidiets forslag:
Kerstin Andersson, Bendiks H. Arnesen, Hans Frode Asmyhr, Line Barfod, Sinikka Bohlin, Anita Brodén, Berit Brørby, Raija-Liisa Eklöw, Sigrun Eng, Joan Erlandsen, Jan-Henrik Fredriksen, Monica Green, Billy Gustavsson, Dagfinn Høybråten, Kari P. Høygaard, Mogens Jensen, Ann-Kristine Johansson, Kim Kielsen, Anita Knakkergaard, Ivar Kristiansen, Asmund Kristoffersen, Risto Kuisma, Jan Lindholm, Elina Linna, Pehr Löv, Sverre Myrli, Allan Niebuhr, Outi Ojala, Gunn Olsen, Johan Lund Olsen, Marion Pedersen, Simo Rundgren, Ole Stavad, Dagfinn Sundsbø, Gunilla Tjernberg, Kristen Touborg, Göte Wahlström, Lars Wegendal og Maria Öberg

11 stemte for reservantenes forslag:
Lisbeth Grönfeldt Bergman, Bente Dahl, Rolf Gunnarsson, Hanna-Leena Hemming, Jógvan við Keldu, Johan Linander, Nils Oskar Nilsson, Kent Olsson, Rolf Reikvam, Stefan Tornberg og Hans Wallmark

Ingen avsto fra å stemme.

Fraværende:
Arja Alho, Tarja Cronberg, Drífa Hjartardóttir, Ragnar Erlandsson, Søren Espersen, May Hansen, Britt Hildeng, Kari Lise Holmberg, Michael Aastrup Jensen, Per Kaalund, Esko Kurvinen, Jón Kristjánsson, Per Ørum Jørgensen, Kjartan Ólafsson, Kristian Pihl Lorentzen, Inge Lønning, Riikka Moilanen-Savolainen, Thore A. Nistad, Jessica Polfjärd, Lyly Rajala, Rannveig Guðmundsdóttir, Martin Saarikangas, Sigríður Anna Þórðardóttir, Irene Simonsen, Steingrímur J. Sigfússon, Frode Sørensen, Ilkka Taipale, Satu Taiveaho, Ib Thomsen og Harry Wallin

Presidiets forslag ble således vedtatt med 39 mot 11 stemmer - Rek. 18/2006

Rådet bifalt Medborger- og forbrukerutvalgets forslag til rekommandasjon i anledning av A 1391/medborger - Rek. 19/2006

Rådet bifalt Medborger- og forbrukerutvalgets forslag til rekommandasjon i anledning av A 1393/medborger - Rek. 20/2006

12. Samhällsinsatser för ett ändrat klimat i Norden

Outi Ojala overtok ledelsen av forhandlingene.

Endringer i deltagerlisten:
Marianne Kierkemann erstattes av **Nils Oskar Nilsson** for resten av sesjonen.

Rådet besluttet å fastsette deltakerlisten/närvarolistan i overensstemmelse med dette

Dokumentasjon:
- Tilpasning til klimaendringer. Redegjørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 14)
- Modvirkning af menneskeskabte klimaændringer (Fremst. 1/2006)
- Arktisk klimaforskning. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 15)
- Arktisk forskning (Rek. 18/2005)

Modvirkning af menneskeskabte klimaændringer (Fremst. 1/2006)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* fastholde og forstærke sin indsats på nordisk plan og i alle relevante internationale fora for at nedsætte og modvirke menneskeskabte klimaændringer
2) *at* afholde en konference til belysning af samnordiske muligheder for forsknings- og udviklingsinitiativer med henblik på at bringe den fysiske planlægning bedre i stand til at tage højde for kommende klimaændringer i samfundsudviklingen. Konferencen, der bør henvende sig til nordiske politikere, forskere og repræsentanter for planmyndigheder på forskellige geografiske niveauer, bør om muligt afholdes i løbet af 2006 og kan gerne planlægges i samarbejde med NordRegio og Nordisk Råd
3) *at* udrede behovet for et nordisk samarbejde om at revidere forskrifter, normer og vejledninger for byggeri og anden fysisk infrastruktur i lyset af forventelige mere ekstreme klimaforhold i fremtiden

Arktisk forskning og forskningsformidling (Rek. 18/2005)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *å* gjennomføre en analyse av kunnskapsbehov og forutsetninger for en fortsatt og langsiktig nordisk forskningssatsing på klima- og miljøforandringer i Arktis, samt disse forandringenes konsekvenser for befolkningene i området, med henblikk på å presentere forslag til en nordisk forskningssatsing på området i forkant av det Internasjonale Polaråret 2007
2) *å* igangsette et prosjekt med det formål å styrke formidlingen av resultater og kunnskaper fra nordiske forskningsprosjekter og -programmer, samt å legge til rette for en bedre erfaringsdeling og ivaretakelse av nettverk etter at forskningsinnsatser avsluttes

Tilpasning til klimaendringer. Redegjørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 14)

Miljøminister **Helen Bjørnøy**, ministerrådets talsperson Dokument 14:
President! Alle de nordiske landene legger stor vekt på å oppfylle sine Kyoto-forpliktelser. Internasjonalt vil landene arbeide aktivt for å få på plass nye og strengere utslippsforpliktelser etter 2012 og et regime under Klimakonvensjonen som også omfatter alle store utslippsland og, som kan sikre betydelige reduksjoner i de globale klimagassutslippene.

I global sammenheng svarer utslipp av klimagasser fra energiproduksjon og energibruk for en vesentlig del av utslippene. Sentrale utfordringer vil bestå i å vurdere betingelsene for produksjon av fornybar energi, endrede mønster for forbruk av energi samt virkemidler for reduksjon av CO_2-utslipp i lys av klimaendringene. Vi må likevel erkjenne at vi er kommet for kort, og at klimaendringer som følge av økt konsentrasjon av klimagasser i atmosfæren

er uunngåelige. Vi har også gjennom FNs klimakonvensjon forpliktet oss til å utarbeide strategier og gjennomføre tiltak for tilpasning til klimaendringer.

Vi ser endringer i klimaet allerede i dag. Utviklingen i Arktis er alarmerende. Det er derfor behov for sterkere fokusering på arbeidet med tilpasninger til klimaendringer som supplement til det viktige arbeidet med å redusere utslippene av klimagasser.

Klimaendringene vil kunne arte seg forskjellig i de nordiske landene, og vi vil kunne oppleve forskjeller mellom landsdeler i de enkelte land. Det samme gjelder hvordan vi har organisert dette arbeidet. Jeg mener likevel at de nordiske land tross forskjeller står overfor mange like utfordringer i arbeidet med kartlegging av sårbarhet og tilpasninger til klimaendringer.

Nordisk Råd har i fremstilling 1/2006 gitt anbefalinger knyttet til videre arbeid med menneskeskapte klilmaendringer, både i forhold til å motvirke klimaendringer og tilpasning til klimaendringer. Dette er områder der Nordisk Ministerråd har tatt en rekke initiativ, og der det pågår flere prosesser.

Nordisk Ministerråd har gjennom sitt Miljøhandlingsprogram 2005-2008 satt som særlige mål å bedre kunnskapen om effektene av klimaendringer på havmiljøet og om klimaendringenes betydning for natur- og kulturmiljø i Norden. Det vises i denne forbindelse til utredningen "Nordisk naturforvaltning i et ændret Klima", som ble gjennomført i 2004-2005 i regi av ministerrådet.

De nordiske miljøvernministrene vedtok på sitt møte på Svalbard i august i år en erklæring der vi staker ut kursen for det nordiske samarbeidet på dette området.

Ministerrådet har startet arbeidet med en overordnet beskrivelse av sårbarhet for klimaendringer i Norden, der vi også vil få belyst likheter og forskjeller mellom landene. Konkret vil vi gjennomføre en utredning om hvilke konsekvenser en global oppvarming på to grader vil ha for Norden, med vurderinger av sårbarhet, effekter og tilpasninger til klimaendringer. En slik beskrivelse vil kunne gi grunnlag for videre samarbeid om strategier for tilpasninger. Blant annet på bakgrunn av dette arbeidet vil vi vurdere behovet for ytterligere utredninger og felles nordiske tiltak.

Miljøvernministrene har videre uttrykt støtte til utenriksministrene for å løfte arbeidet med klima og tilpasningsstrategier høyt på agendaen for det videre arbeidet i Arktisk Råd.

Asmund Kristoffersen, Miljø- og naturressursutvalgets talsperson Dokument 14:
Gode president! Jeg vil takke for en interessant redegjørelse som viser at det er vilje til å ta klimautfordringene på alvor. Tegnene vi nå ser til klimaforandringer, er alvorlige, slik også miljøminister Bjørnøy var inne på.

Årets natur- og miljøpris gikk til professor og forfatter Bogi Hansen fra Færøyene for et langvarig og høyt respektert arbeid innenfor klimaforskning, en pris rett inn i hjertet av klimaproblemene. Han har blant annet samlet data om forandringer i havstrømmene, som i dag er enestående for å forstå klimaforandringenes innvirkning på sirkulasjonen i havene. Havstrømmenene i de store havdypene er en meget viktig faktor for klimasystemet. Det er oppsiktvekkende og skremmende at Bogi Hansen har avdekket at strømmen av dypt, kaldt vann fra de arktiske strøk og inn i Atlanteren og dermed inn i verdenshavene, er redusert med opp mot 20 prosent de siste 50 år. Dette er en utvikling som har aksellerert de siste årene. Virkningen av dette kjenner vi ikke, men eventuelle endringer i havstrømmen, og ikke minst Golfstrømmen, kan ha dramatiske virkninger, ikke minst for de nordiske land.

Områdene i Arktis gjennomlever nå en av de aller mest omfattende klimaendringer på jorda. Dette har selvsagt i første omgang størst betydning for befolkning og natur i de arktiske områdene. Men Arktisk Råds rapport, "Arctic Climate Impact Assessment", dokumenterer på en omfattende måte hvordan et varmere klima i Arktis vil påvirke det globale klima, blant annet gjennom stigning i havnivået, forandringer i havstrømmer, frigjøring av drivhusgasser gjennom temperaturstigning i havet med mere.

For få dager siden kom en meget omfattende rapport bestilt av den britiske regjeringen med en grundig gjennomgang av de økonomiske følgene av klimaforandringer. Konklusjonene fra denne rapporten viser at konsekvensene for verdensøkonomien kan bli bort imot katastrofal.

Dette betyr med rene ord at det må gjøres tiltak nå. Gjør en ikke det, blir kostnadene enorme. For eksempel vil rensing av CO_2 bli meget lønnsomt. Og med klar adresse til oss selv i den vestlige rike verden: Det er vi med vår gode økonomi som må gå foran og ta i bruk og utvikle ny teknologi som kan hindre belastninger på klimaet.

Selv om klimaendringer vil ramme oss hardt økonomisk, må vi vise solidaritet med de fattigste landene i verden, for de vil rammes aller hardest.

Jeg er glad for at Nordisk Ministerråd i mars i år vedtok en nordisk strategi for arbeidet med klima og miljøgifter i Arktis der det slås fast at alle nordiske land skal arbeide for å øke og spre kunnskap om klimaendringer og konsekvensene.

Det er framfor alt viktig at vi lever opp til de mål vi har satt for å redusere våre egne klimautslipp. Vi har mye ugjort. Kvotehandel er ikke nok, selv om det kan være viktig for miljøet.

Jeg vil også nevne at Miljø- og naturressursutvalget har tatt initiativ til at vi i samfunnsplanleggingen i de nordiske land allerede nå må ta høyde for at klima i framtiden kan skape problemer for utbygging av veier, boligområder, havner og så videre.

Jeg vil også nevne en annen dimensjon i det nordiske miljøarbeidet. Miljø- og naturressursutvalget var i sommer på en meget omfattende og innholdsrik reise i Nordvest-Russland. Der fikk vi gjennom stor åpenhet og gjestfrihet fra vårt russiskevertskap oppleve hvor viktig det er med nordiske penger i miljøarbeidet. På samme måte er det viktig å videreføre vårt gode samarbeid på miljøområdet med våre baltiske venner.

Hans Frode Asmyhr (uten partigruppetilknytning, FrP):
Ærede president! De klimaendringene vi står overfor, skal tas på alvor. Det er ingen tvil om at vi er inne i en periode med klimaendringer. Like fullt har klimaendringene vært en del av jordens og menneskenes utfordringer fra tidenes morgen. Kalde perioder har kommet, og varme perioder har kommet. Dette har påvirket menneskenes levesett og gitt utfordringer. Derfor er det viktig at vi nå unngår å opptre som dommedagsprofeter i moderne tid. Det er viktig at vi unngår å påføre våre bedrifter og borgere ekstra kostnader ved for eksempel å føre en progressiv avgiftspolitikk. Det er viktig at vi unngår å føre en politikk som vil svekke Nordens konkurransekraft i forhold til andre regioner i verden. Dersom vi gjør det, vil både miljøet og Norden tape. Vi har allerede et høyt kostnadsnivå i Norden, som på mange måter svekker vår konkurransekraft. Vi kan derfor ikke pålegge vår industri strengere konkurransevilkår enn viktige konkurrentland.

En temperaturendring på to grader i løpet av 100 år vil medføre konsekvenser, men det er grunn til å minne om at 100 år er lang tid. Hva vet vi om forbrenningsmotorens fremtid om 100 år? Endringer i teknologi, menneskenes levemåte, eller positive endringer i klima, vil kunne påvirke dette i positiv retning. Derfor er det viktig at vi har fokus på teknologi, og vi i Norden må fortsatt ligge i forkant i forhold til den teknologiske utviklingen. Vi i Norden må være nytenkende innen teknologi, og vi må tidlig ta ny teknologi i bruk. Derfor må vi fokusere på teknologi, vi må fokusere på forskning, og vi må utveksle kunnskap og erfaringer. Det er grunn til også å minne om at de store miljøutfordringene i verden ikke ligger i Norden, men i land som Russland, Kina, USA og India, for å nevne noen eksempler.

Så er spørsmålet om det er mulig å se noen muligheter i forhold til klimaendringene. Kan klimaendringene, det at vi får et varmere klima, medføre positive aspekter, for eksempel for landbruk, skogbruk eller fiskeri? Jeg stiller kun spørsmålet og konkluderer ikke.

For å summere: Det er viktig at vi har fokus på utvikling av teknologi, forskning, kunnskap og erfaringsutveksling.

Bente Dahl (midtengruppen, RV):
Fru præsident, kolleger! I går var der en storm over Danmark, der gav store oversvømmelser rundtomkring i landet. For år tilbage så vi ikke sådanne oversvømmelser i Danmark. Det er voldsomt, der er byer, hvor vandet står højt i gaderne. Midt i nat sluttede oversvømmelserne med at stige, men de er der.

Miljøprisvinderen i går kom med nogle advarsler; Nicholas Stern, den engelske videnskabsmand, kom i sidste uge med en rapport; den nordiske forskning peger på det: Vi er nødt til at gøre noget, vi kan ikke bare lade stå til.

Bjørn Lomborg bliver hver gang hevet op af medierne som en kanin af en hat. Vi er oppe imod kræfter - hans kræfter - som siger, at det skal kunne betale sig, at det skal kunne betale sig at overleve. Det er en helt forkert problemstilling, Bjørn Lomborg stiller op. Derfor går jeg på talerstolen i dag og opfordrer alle vore lande til at være i front med forskning, strategier og udmøntning i praktiske tiltag, som både tager højde for de klimaforandringer, der allerede er sket, og forebygger, at der sker yderligere.

Ivar Kristiansen (den konservative gruppen, H):
President! Jeg synes faktisk at en del av representanten Asmyhrs innlegg får lov til å henge litt i luften på en noe uklar måte. Og når jeg sier på en noe uklar måte, kommer det av at representanten konsentrerte seg vel mye om Nordens konkurranseevne og nesten like mye om spørsmålet om det er positive virkninger av klimaendringer.

Da er mitt spørsmål - jeg synes det er viktig å få et klart svar fra Norges per tid største politiske parti når det gjelder oppslutning: Er det slik, eller er det ikke slik, at Fremskrittspartiet bestrider effekten av de menneskeskapte klimautslipp?

Hans Frode Asmyhr:
Ærede president! Det er viktig at vi har fokus på flere aspekter i forhold til hva som kan påvirke klimaendringene, og Fremskrittspartiet har ikke på noen måte benektet at også menneskenes adferd kan påvirke klimaet.

Miljøminister **Jónína Bartmarz**:
Fru Præsident! Den islandske regering vedtog i år 2002 en ny programpolitik for sit arbejde med klimaspørgsmål. På vegne af miljødepartementet blev der etableret et spidskompetenceudvalg i forbindelse med arbejdet med den nye programpolitik. Udvalget undersøgte blandt andet, om det i løbet af de nærmeste år var nødvendigt med specifikke tiltag i Island på grund af klimaændringer og i givet fald hvilke tiltag. Udvalget har blandt andet bygget sit arbejde på IPCC's tredje rapport, der f.or eksempel forudser en betydelig stigning af havets vandstand i løbet af de næste 10 år, nemlig cirka 21 centimeter i perioden 1990 til 2050 og hele 29 centimeter i perioden 2050 til 2100.

Udvalget konkluderer derfor og foreslår, at man bør tage hensyn til disse ændringer i både design og konstruktion af havne og andre strukturer, som denne stigning af havets vandstand vil have indflydelse på. Udvalget foreslår samtidig, at man afbøder følgerne af klimaændringerne i designet og konstruktionen af vandkraftværker, dæmninger, veje, broer og andre strukturer, som sandsynligvis vil blive berørt af ændringerne alligevel.

Præsident! IPCC's fjerde rapport ventes i løbet af næste år. Jeg har besluttet at lægge vægt på, at man særlig vurderer de mulige påvirkninger, klimaændringerne har på det islandske samfund, særlig med hensyn til biologisk mangfoldighed. På grundlag af den information vil vi vurdere, hvilke tiltag der, ud over de tiltag, som allerede er sat i gang, kan være nødvendige.

Det er indlysende, at trods tiltagene mod klimaændringer vil Island opleve betydelige klimaændringer i løbet af de næste 10 år, uanset om man opnår bedre resultater end forventet med hensyn til både udslip af drivhusgasser og opfangning og lagring af CO_2 fra atmosfæren. Vi vil derfor lægge vægt på forskning rettet mod den sandsynlige påvirkning, klimaændringerne vil have på naturen, økonomien og samfundet, samt forberede adaptionen til disse ændringer.

Der har været betydelige forskningsprojekter i gang i den sidste tid med hensyn til den påvirkning, klimaændringerne vil indebære, både i regional sammenhæng og i sammenhæng med forskellig forskning på Island. Resultaterne af disse forskningsprojekter tyder på, at ændringer af havstrømme, svingninger i havets temperatur og følgerne heraf for havets biologiske systemer, ændringer i drivis- og vandsituationen og ændringer i vegetation og landbrug som følge heraf vil give størst påvirkning i Island.

Vi vil endvidere arbejde med at fremskaffe og formidle kundskaber om tilpasning til klimaændringerne samt om planlægning og gennemførelse af tiltag på tværs af sektorer og forvaltningsniveauer.

Fru Præsident! Vi vil bruge den nye arktiske strategi, som fokuserer på klima- og miljøafgifter som et af udgangspunkterne for samling af viden og kundskaber.

Anita Brodén (midtengruppen, fp):
Fru president! Jag vill också börja med att tacka miljöministern för ett intressant anförande och för den viktiga redogörelse som vi har fått ta del av från Nordiska ministerrådet.

Fortfarande ringer Bogi Hansens ord i mina öron – miljöpristagaren som i går fick ta emot Nordiska rådets miljöpris – där han säger: Regeringarna måste agera. Läget är mycket mycket allvarligt.

Ingen av oss kan väl längre förneka att läget är allvarligt. Mätningar som har gjorts mer än 350 000 år tillbaka i tiden visar på en naturlig svängning av temperaturen, men efter år 1850 hände det någonting. Efter den här naturliga variationen pekade kurvan skarpt uppåt, och efter 2000-talet är det som en hockeyklubba som är på väg uppåt, om vi nu inte lyckas bromsa den negativa utvecklingen.

Jag är därför väldigt tacksam för att Nordiska rådet har tagit den här frågan på största allvar. Jag är också mycket tacksam för att Nordiska ministerrådet i sin redovisning så konkret pekar på flera punkter. Man vill göra en utredning av konsekvenserna för Norden vid två graders uppvärmning. Man är enig om att lyfta upp klimatfrågan väldigt högt på agendan. Man pekar på vikten av forskningssamarbete. Man lyfter också fram EU-samarbete och att USA, Kina, Indien och andra delar är med i arbetet.

Arbetet måste ske parallellt. Vi har två spår. Det första är att vi måste hejda den fortsatta, accelererande temperaturförhöjningen så att de dramatiska klimatförändringarna hejdas. Bland annat sker det genom att minimera koldioxidutsläpp. Det kommer vi att få höra om lite längre fram i debatten, och det handlar bland annat om transporter och energi.

Det andra spåret handlar om att vi också måste ha en beredskap och anpassa oss till de klimatförändringar som redan är oundvikliga. I svenska massmedier kunde vi i går läsa om och ta del av den forskningsrapport som nu visar att utvecklingen går snabbare än befarat vad gäller ett antal städer och platser i Sverige, som kommer att få en problematisk situation framöver om vi nu inte har den beredskapen.

I detta arbete måste vi alla vara delaktiga, genom regeringar och ministrar, genom organisationer och nätverk och genom internationella forum. Vår allra största utmaning i allt vårt arbete är att skapa en framtid för våra barn och barnbarn och att ge våra barn och barnbarn hopp och framtidstro, att detta ska vi vuxna ta ansvar för och greja.

Jan Lindholm (midtengruppen, mp):
Fru president! Jag vill ta avstamp i samma kunskap som vi fått här under Nordiska rådets möte, precis som föregående talare Anita Brodén. Det faktum att de variationer vi kan mäta och se när det gäller koldioxidhalten i atmosfären under de senaste 350 000–400 000 åren har varierat på ett till synes naturligt sätt under de istider och mellanistider vi haft nu har brutits så radikalt av att det på så kort tid som drygt hundra år gått upp från de tidigare högsta nivåerna på 280 ppm till 380 ppm är procentuellt sett en enorm förändring.

Om vi nu tror att det skulle finnas andra, naturliga, förändringar i geologi eller i solens beteende eller någonting annat som skulle kunna ligga bakom en sådan här förändring måste slutsatsen vara att det vi människor bidrar med till en sådan förändring blir ännu viktigare. Ju mer man tror på att det finns andra mekanismer än de vi själva står för, desto viktigare måste våra egna mekanismer bli när det gäller att ta tag i och göra något åt detta.

Jag tror att en av de stora utmaningarna är att egentligen försöka förstå vad det här innebär. Jag tror att vi inte bara måste bli smartare. Vi måste inte bara effektivisera vårt sätt att använda energi. Det här är ett globalt problem. De fattiga i världen drabbas hårdare än vi i

den rika delen av världen, säger alla forskare. Därför måste vi också vara beredda att avstå en del av det utrymme för energikonsumtion som vi i den rika världen har lagt beslag på. Det här leder ju till en ny global ström av miljöflyktingar när ökade i dag brukbara jordarealer inte längre är brukbara.

Men det räcker inte att bara vara smartare med att använda energi. Vi måste också skynda på omställningen när det gäller vår energiförsörjning. Redan nu måste vi långsiktigt börja bygga alternativen. Vi vet ju att det finns några möjliga långsiktigt hållbara alternativ – sol, vind och vatten. Varför då tvista om andra alternativ möjligtvis skulle vara långsiktigt hållbara? Varför inte satsa på det vi redan vet är möjligt?

Jag tycker att vi i Norden borde gå före och redan i dag klart slå fast att vi i Norden inte kan fortsätta att bruka fossil energi på det sätt vi gör. Redan nu måste vi investera i sol, vind och vatten i snabb takt. Effekterna är långsiktiga, så det vi gör i dag får effekt 50, 100 eller flera hundra år framåt i tiden förmodligen. Kan vi minska fossilanvändningen i dag, så får det positiv effekt i framtiden.

Debatten om Dokument 14 ble avsluttet.

Modvirkning af menneskeskabte klimaændringer (Fremst. 1/2006)

Hanna-Leena Hemming, Miljø- og naturressursutvalgets talsperson Fremst. 1/2006:
Rouva presidentti! Olemme juuri saaneet kuulla ministerineuvoston toimenpiteistä ilmastonmuutosten suhteen. Nyt käsillä oleva asia liittyy läheisesti edelliseen. Kysymyksessä on siis ministerineuvostonilmoitus ihmisten toiminnasta johtuvien ilmastonmuutosten torjumista koskevasta ehdotuksesta.

Ehdotuksessa tähdennetään, että ilmastonmuutokset tulee huomioida yhteiskunnan fyysisten rakenteiden suunnittelussa. Korostan, että kysymyksessä on nimenomaan fyysisten rakenteiden suunnittelu käsittäen mm. asuntoalueet, teollisuuslaitokset ja satamien suunnittelun.

Muistutettakoon tässä yhteydessä Suomen tulvista vuonna 2005, joissa meriveden pinta Helsingin tienoilla nousi 170 cm ja idempänä Suomenlahden pohjukassa vielä enemmän. Tulvista ei voi syyttää ilmaston lämpenemistä, mutta tulvat muistuttavat tehokkaasti siitä, mitä voi tapahtua, kun ilmaston ääriolosuhteet vahvistuvat ja muuttuvat tavallisemmiksi. Näiden tulvien seurauksesta presidentinlinna jouduttiin turvaamaan hiekkasäkein, ja vielä vaarallisempi tilanne syntyi Loviisan ydinvoimalan lähettyvillä. Tulvien vuoksi jouduttiin jopa harkitsemaan Loviisan ydinvoimalan väliaikaista sulkemista. Tämä kertoo hyvin, miten keskeisistä asioista on kysymys, kun puhumme yhteiskunnan fyysisistä rakenteista. Suomessa ollaan kuitenkin varsin hyvin varauduttu näissä tilanteissa, ja nytkään vaarallisia tilanteita ei päässyt syntymään.

Ehdotuksen ponneosassa ehdotetaan, että pohjoismaista yhteistyötä tiivistetään alueella, konferenssin järjestämistä tutkimus- ja kehitystyön lisäämiseksi sekä säännösten, normien ja ohjeistamisen tarkistamista.

Ministerineuvoston ehdotus jaettiin vasta eilen, joten ympäristövaliokunnalla ei ole ollut tilaisuutta perehtyä tähän ehdotukseen. Otan siksi vapauden esittää muutamia henkilökohtaisia näkökohtia. Totean tyydytyksellä, että ministerineuvosto yhtyy ehdotuksen näkemykseen tiiviimmästä yhteistyöstä alueella. Samoin on ilo todeta, että ministerineuvosto suhtautuu myönteisesti konferenssin järjestämiseen yhdessä Pohjoismaiden neuvoston kanssa, ehdottaen konferenssin ajankohdaksi vuoden 2007 ensimmäistä puoliskoa. Tosin valiokunta oli ehdottanut, että konferenssi järjestetään vielä vuoden 2006 aikana, mutta hyvä näinkin.

Normien ja säännösten tarkistamisessa ministerineuvostolla näyttää olevan ongelmia. Toivokaamme, että ongelmat viimein selviävät pidettävän konferenssin aikana.

Hanna-Leena Hemmings tale i svensk oversettelse:
Fru president! Vi fick just höra om ministerrådets åtgärder mot klimatförändringen. Det ärende som behandlas nu har en nära anknytning till det tidigare nämnda. Det gäller alltså ministerrådets redogörelse för förslaget om att bekämpa klimatförändringar orsakade av människor.

I förslaget betonas att klimatförändringen måste tas i beaktande i planeringen av samhällets fysiska strukturer. Jag framhäver att det uttryckligen gäller planeringen av fysiska strukturer som omfattar bland annat bostadsområden, industrianläggningar och hamnar.

I detta sammanhang vill jag påminna om översvämningarna i Finland år 2005 då havsytan nära Helsingfors steg med 170 cm och ännu mer i öster i den inre delen av Finska viken. Klimatuppvärmningen var inte orsaken till översvämningarna men de påminner tydligt om det som kan hända när extrema klimatförhållanden blir starkare och vanligare. På grund av dessa översvämningar var man tvungen att skydda presidentslottet med sandsäckar, och ännu farligare var situationen nära kärnkraftverket i Lovisa. Man var till och med tvungen att överväga att tillfälligt stänga kärnkraftverket. Detta förklarar hur centrala saker det är frågan om när vi diskuterar samhällets fysiska strukturer. I Finland är vi välförberedda för sådana här situationer och det uppstod ju inte några farliga situationer nu heller.

I förslaget föreslås att man intensifierar det nordiska samarbetet inom området, arrangerar en konferens för att öka forsknings- och utvecklingsarbetet och kontrollerar regelverk, normer och regler.

Eftersom ministerrådets förslag delades ut först igår har miljöutskottet inte haft möjlighet att sätta sig in i det. Därför tar jag mig friheten att komma med ett par egna synpunkter. Jag kan med nöje konstatera att ministerrådet stöder förslaget om tätare samarbete inom området. Det är också glädjande att konstatera att ministerrådet förhåller sig positivt till att tillsammans med Nordiska rådet arrangera en konferens och föreslår den första hälften av 2007 som tidpunkt för konferensen. Utskottet hade dock föreslagit att man skulle arrangera konferensen under 2006, men det nya alternativet är också bra.

Ministerrådet verkar ha problem med att kontrollera normer och regelverk. Vi hoppas att problemen äntligen löses upp under konferensen.

Kristian Pihl Lorentzen (midtengruppen, V):
Tak fru Præsident! Jeg glæder mig over, at der såvel i Norden som i EU er bred enighed om at satse på alternative energiformer. Det gælder drivmidler til transport, det gælder elproduktion, og det gælder opvarmning af bygninger.

Det langsigtede mål for en sådan offensiv er klart: Vi skal gøre os uafhængige af olie og kul, det vil sige fossile brændstoffer, og vi skal reducere det samlede forbrug af energi. Samtidig skal vi gå forrest med hensyn til udvikling af ny teknologi inden for grøn energi. Det er der mange gode grunde til.

For det første er der hensynet til miljøet. Satsning på andre energikilder og den deraf følgende reduktion af CO_2-udledning vil mindske de erkendte problemer med global opvarmning og klimaforandringer.

For det andet er der en række sikkerhedsmæssige hensyn. Det er ikke klogt, hvis Norden og resten af Vesten i fremtiden skal være afhængige af olieforsyninger fra et forholdsvis ustabilt Mellemøsten. Det er heller ikke klogt at være for afhængig af gasforsyninger fra Rusland.

For det tredje er det en kendsgerning, at verdens lagre af gas og olie slipper op på et tidspunkt. Vi ved ikke, hvor mange år der går - det strides eksperterne om - men de slipper op, og det gælder også oliefelterne i Nordsøen.

For det fjerde er der stærke økonomiske argumenter for at satse på grøn energi. Danmark har i forvejen en førerposition inden for vedvarende energi. Det samme har flere andre nordiske lande. Store lande som USA er også begyndt at fokusere en del på vedvarende energi ud fra sikkerheds- og miljømæssige hensyn. Det betyder, at Norden og nordiske virksomheder får gigantiske muligheder for at producere inden for denne sektor og faktisk tjene penge.

Konklusionen på debatten her i Danmark er klar: Vi vil få stor gavn af en målrettet satsning på alternative energiformer, og det er et oplagt element i vores håndtering af globaliseringens udfordringer og muligheder. Derfor vil den danske regering og det danske Folketing sætte energi og miljø meget højt på dagsordenen.

Fru præsident! De her nævnte argumenter for satsning på vedvarende energi kan overføres direkte til nordisk niveau, specielt inden for forskning og udveksling af viden. Også sammen med vores nære venner i de baltiske lande kan vi opnå, at to plus to giver fem inden for det her område. Vi kan sammen skubbe på og vise resten af EU, at der er behov for en kraftig opprioritering af vedvarende energiformer samt fastsættelse af mål om reduktion af vores samlede energiforbrug. Norden har en fantastisk mulighed for på sigt at blive uafhængigt af olie og kul, samtidig med at vi gør en masse for miljøet. Lad os komme i gang. Tak fru Præsident.

Debatten om Fremst. 1/2006 ble avsluttet.

Arktisk klimaforskning. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 15)

Kunnskapsminister **Øystein Kåre Djupedal**, ministerrådets talsperson Dokument 15:
Denne redegjørelsen om arktisk klimaforskning har sin bakgrunn i rekommandasjon 18/2005 fra Nordisk Råd. Nordisk Ministerråd for utdanning og forskning, MR-U, besluttet med bakgrunn i rekommandasjonen "at det gjennomføres en analyse av kunnskaps-, koordineringsbehov og forutsetninger for en fortsatt og langsiktig nordisk forskningssatsning på klima- og miljøforandringer i Arktis, samt disse forandringenes konsekvenser for befolkningene i området. Som en del av denne analysen gjennomføres en avgrenset forstudie for å undersøke hvilke forutsetninger i form av innretning, utforming med mer som analysen skal ha og deretter selve hovedanalysen. Dette skal skje i samarbeid og dialog med NordForsk, samt andre relevante aktører på området."

Jeg er glad for at det nå gjøres en samlet nordisk innsats for at konsekvensene av klimaendringene blir kartlagt – med utgangspunkt i denne rekommandasjonen fra Nordisk Råd.

Store deler av den nordiske befolkningen lever i sub-arktiske og arktiske regioner, og Norden forvalter betydelige land- og havområder her. Nordiske land har en felles historie og en geografisk nærhet til Arktis som bidrar til de spesielle forpliktelser, samtidig som nordiske land har mange fellestrekk, holdninger og prioriteringer og kjenner hverandre godt fra før, noe som gjør det gunstig å samarbeide. Vi står også overfor mange like utfordringer. Blant annet har den sikkerhetspolitiske dimensjonen økt betydelig de siste årene, og det eksisterer allerede gode samarbeidsformer med blant annet en høy FoU-satsing.

Miljøsituasjonen i Arktis er definert som et hovedtema for det norske formannskapet i Nordisk Ministerråd i 2006. Problemstillingene i nordområdene er mange og sammensatte. Den økte politiske oppmerksomheten om nordområdene er knyttet både til ressursutnyttelse og samfunnsmessige forhold. Dette krever tverrfaglig forskning og et engasjement på tvers av alle de nordiske land.

Norden bør stå sentralt i det internasjonale forskningssamarbeidet i nordområdene. Det er behov for å styrke et samordnet nordisk samarbeid om den arktiske forskningen. Ikke minst er det behov for et samarbeid for å øke kunnskapen om klimaendringene i Arktis. Folk som bor i regionen, kan allerede oppleve virkningene av de store klimaendringene og av miljøgifter som hoper seg opp i området. Dette er foruroligende med tanke på hva vi kan vente oss av globale konsekvenser på litt lengre sikt.

CICERO, Senter for klimaforskning, ble valgt til å utføre forstudien. Referansegruppen har bestått av representanter for Norges forskningsråd, NordForsk og Nordisk Ministerråds sekretariat. Fordstudien har

- tatt utgangspunkt i relevante forskningsstrategier både på nasjonalt, nordisk og internasjonalt nivå
- tatt hensyn til anbefalinger i relevante dokumenter som "Strategi for klima og miljøgifter i Arktis", "Arctic Climate Impact Assessment" og "Arctic Human Development Report"
- anbefalt geografiske, tematiske og faglige avgrensninger
- identifisert samarbeidspartnere og interessenter i hovedstudien
- har sett på budsjett, organisering, leveranser og framdriftsplan for hovedstudien

Vi er nå inne i den siste vurderingen av forslag til samlet mandat for hovedstudien. Med basis i resultatene fra forstudien og det foreslåtte prosjektmandat vil Nordisk Ministerråd gå videre med en hovedstudie med sikte på å avklare det overordnede spørsmålet:

- Med utgangspunkt i nærmere beskrevne og erkjente kunnskaps- og koordineringsbehov, vil en koordinert innsats på nordisk nivå gjøre en forskjell?
- Med andre ord – vil en nordisk forskningsinnsats på klima- og miljøforandringer i Arktis og konsekvenser disse har for befolkningen i området, virkelig tilføre signifikante resultater av stor betydning, og som ikke kan oppnås på en annen og bedre måte?

Det er et hovedmål å avklare slike spørsmål gjennom hovedstudien. Alternativet er å gjennomføre forsknings- og koordineringsbehov nasjonalt, gjennom EU-forskning, i regi av Arktisk Råd eller andre internasjonale aktører.

Nasjonale forskningsprioriteringer i de nordiske land og de nasjonale forskningsrådenes rolle er av stor betydning både for studien og for en eventuell oppfølging av det hovedstudien kommer fram til. Dersom en for det første skal avklare om en innsats på nordisk nivå virkelig kan være av stor betydning, og for det andre finne fram til fokus, relasjon til andre aktører samt organisering og finansiering av en slik innsats, så er forskningsrådene avgjørende. Derfor må de ha en sentral rolle i studien og en eventuell oppfølging av denne.

NordForsk har ansvaret for nordisk samarbeid innenfor forskning og kan tjene som et samarbeidsorgan for en eventuell samordnet forskningssatsing på klima- og miljøforandringer i Arktis og de konsekvenser disse har for befolkningen i området. Derfor vil også NordForsk ha en sentral rolle i og eventuelt etter studien.

Nordisk Ministerråd vil raskt ta initiativet til at hovedstudien settes i gang. Det er viktig at studien får en rask og god framdrift. De omfattende endringer som er registrert i det arktiske miljø på grunn av varmere klima, er et klart signal om at det haster å få satt i gang dette arbeidet. Resultatene fra hovedstudien kan også gi et godt bidrag til det internasjonale polaråret som starter neste år, fra 2007–2008.

Det internasjonale polaråret er en ekstraordinær satsing som vil gi internasjonal og nasjonal polarforskning et betydelig løft. Polaråret vil få en svært mangfoldig faglig profil. En overordnet målsetting er å øke kunnskapen om ulike naturvitenskapelige prosesser i polarområdene og deres globale betydning.

Dette er sentrale temaer for alle de nordiske land og for Norden som region. Avviklingen av polaråret faller sammen med det norske formannskapet i Arktisk Råd. Deretter skal først Sverige og senere Danmark overta.

Samtidig kan det informeres om at det er opprettet en arktisk ad hoc-gruppe mellom USA, Canada, Russland og de nordiske land for å fremme arktisk forskning og utdanning. Vi har derfor all grunn til å ha en koordinert innsats og et sterkt nordisk engasjement under og etter det internasjonale polaråret.

Jeg legger med dette redegjørelsen om arktisk forskning fram for Nordisk Råd med anmodning om Rådets synspunkter.

Debatten om Dokument 15 ble avsluttet.

Arktisk forskning og forskningsformidling (Rek. 18/2005)

Rolf Reikvam, Kultur- og utdanningsutvalgets talsperson Rek. 18/2005:
President! Kultur- og utdanningsutvalget var ikke tilfreds med den første meddelelsen vi fikk fra ministerrådet. Det ble oppfattet som at de ikke ville gå videre med en hovedstudie for å finne ut hvilken betydning NordForsk og et samarbeid på tvers av landene kan ha for polarforskningen.

Den redegjørelsen vi har fått i dag, er god. Jeg synes at den oppsummerer på en god måte det som også Kultur- og utdanningsutvalget har vært opptatt av. Vi var interessert i å gå videre med en hovedstudie, ikke slutte med den forstudien, men gå videre for å finne ut og bli enige om hvilken rolle vi og eksempelvis NordForsk kan spille når det gjelder arktisk forskning, spesielt med hensyn til klimaforskning og forskning når det gjelder bosetting i de artiske områdene.

Dette er vi tilfreds med, og dette lover bra. Jeg føler meg rimelig sikker på at det som kommer til å komme ut av denne hovedstudien, vil være en anbefaling om at dette er et område for nordisk forskningssamarbeid.

2007–2008 er utpekt som Det internasjonale polaråret. Vi vet at forskningsinnsatsen da vil bli intensivert med utgangspunkt i det laboratoriet som ligger utenfor stuedøren vår. Det skulle bare mangle at ikke vi skulle bruke det i forskning. I Norge kommer vi til å bruke over 300 millioner kroner i de nærmeste fire årene på ulike spennende forskningsprosjekter, med utgangspunkt i Det internasjonale polaråret. Jeg håper at både Sverige, Finland og Danmark vil engasjere seg sterkt i Det internasjonale polaråret med viktige og spennende forskningsprogrammer.

Vi er tilfreds med den redegjørelsen som vi fikk av ministeren, og vi ser fram til det som kommer ut av det videre arbeidet.

Simo Rundgren (midtengruppen, cent):
Fru president! Mittengruppen i Nordiska rådet väckte för snart två år sedan ett medlemsförslag för fortsatta och långsiktiga nordiska forskningssatsningar med avseende på klimat- och miljöförändringar i Arktis. Syftet var att presentera förslag till forskningsprogram inför det internationella Polaråret 2007. Vi följde upp detta i arbetet inför den nordiska samarbetsbudgeten för 2006. Det ledde till att en miljon danska kronor öronmärktes för satsningar på forskning, klimat och miljö i Arktis. I rådets rekommendation för budgeten för 2007 förs detta vidare med ytterligare medel.

Bakgrunden till Mittengruppens förslag var det femåriga forskningsprogram, nordisk-arktiskt forskningsprogram, som under åren 1999–2003 finansierades genom ett budgetanslag på runt sex miljoner danska kronor per år. Projekten avslutades under 2004. Forskningsprogrammet Narc leddes från Tule-institutet i Uleåborg/Oulu.

En rad internationella forskningsrapporter och särskilt den av Arktiska rådet initierade "Arctic Climate Impact Asessement" har de senaste åren pekat på den allt mer utsatta situation som det arktiska området befinner sig i med avseende å miljö, utsläpp, luft och vatten och särskilt klimatförändringar. Det innebär hot med globala konsekvenser i fråga om landisens avsmältning, havsvattnets uppvärmning och förändringar i havsströmmarnas förlopp. Men det utgör också ett direkt hot mot förutsättningar för de arktiska urbefolkningarnas livsbetingelser.

Dessa frågor kommer särskilt att uppmärksammas under det internationella Polaråret 2007–2008; denna gång med fokus på klimatändringar och andra viktiga företeelser i de arktiska områdena. I den nordiska strategin för klimat och miljögifter i Arktis sätts huvudmålet för klimatfrågorna, att öka och sprida kunskap om klimatändringar i Arktis och deras konsekvenser regionalt och globalt.

Vi välkomnar därför den redogörelse rörande arktisk klimatforskning som ministerrådet nu presenterat för ett par dagar sedan. I denna slås på ett självklart men ändå glädjande sätt fast att Norden har ett särskilt ansvar för satsningar på detta område. En huvudstudie som nu påbörjas kan få stor betydelse och bör därför göras omsorgsfullt. Samtidigt är det viktigt att den snabbt kan presentera sina resultat. Det är först då som nya långsiktiga satsningar och forskning om klimat och miljö i Arktis kan komma i gång på allvar.

Johan Lund Olsen (den venstresosialistiske grønne gruppen, IA):
Fru Præsident! I Grønland kan vi ikke længere stole på, at det bliver koldt om vinteren og lunt om sommeren. Så alvorligt er det, så alvorlig er situationen. Vi ved alle, at disse klimaændringer allerede har og vil få en enorm indflydelse på dagligdagen i hele det arktiske område. Alle vil blive berørte af det, også langt syd for 60 grader nord. Vi kender imidlertid ikke konsekvenserne helt til bunds, som meget vel kan vise sig at blive negative for erhvervsfangerne, men måske positive for erhvervsfiskerne og landbrugerne.

Det arktiske miljø er påvirket udefra, og vi ved alle, at de arktiske økosystemer er særlig følsomme over for klimaforandringer og forureningen. I Arktis er naturen den vigtigste ressource til menneskets føde, og da mennesket umiddelbart er sidste led i fødekæden, er det her,

den største koncentration af tungmetaller og miljøgifte ender. Samtidig er det også i Arktis, vi som nævnt oplever de mest dramatiske og mest omfattende klimaændringer på jorden.

En nordisk strategi for arbejde med klima og miljøgifte i Arktis skal derfor have en meget høj prioritet. Der er ingen undskyldninger for at lade være, og det har sin pris ikke at handle. De nordiske lande bør i fællesskab forstærke deres indsats på nordisk plan og i alle relevante internationale fora for at nedsætte og modvirke de menneskeskabte klimaændringer og opprioritere forskningsindsatsen.
Samtidig bør landene forpligte sig mere aktivt til en hurtigere omstilling til miljøvenlig og fornybar energiforsyning med henblik på stedse at reducere CO_2-udledningen og udslip af andre klimagasser i tråd med klimakonventionens langsigtede mål.

Det går rimeligt, hvad dette angår, i Sverige, Norge, Island og Finland. Danmark halter bagefter og må oppe sig. Danmark har allerede for at blive i fodboldsproget indkasseret to gule kort, og et rødt er på vej. Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe mener, at Norden har et særligt ansvar på dette område og har også ressourcerne til rådighed og bør netop derfor også målrettet gå forrest. Store dele af vore befolkninger lever i subarktiske og arktiske regioner. Det er den menneskelige ressource og den sociale kapital, der er på spil.

Derfor bør forskningen ud over de naturvidenskabelige discipliner, også sætte en speciel fokus på de menneskelige aspekter i forbindelse med de internationale polarår 2007 og 2008. Der skal være flere forskningsprojekter omkring levevilkår, samfundenes organisering, klimaforandringernes konsekvenser for de arktiske befolkninger og så videre.

Betydningen af den globale opvarmning og muligheden for at gøre noget ved problemet bør ikke likvideres af snæversynede og kortsigtede kommercielle økonomiske interesser. Udnyttelsen af de enorme naturressourcer i Arktis bør derfor også ske på en skånsom måde, der både tager hensyn til miljøet og til de over 40 oprindelige folk, der lever i Arktis og i de nordlige egne. Et forstærket og resultatorienteret internationalt samarbejde om Arktis i Arktisk Råd er derfor nødvendigt, og her har det nordiske samarbejde et særligt ansvar.

De arktiske områder er verdens barometer for klimaforandringerne. Mennesker, der lever i disse områder, mærker og oplever klimaforandringerne tæt inde på livet, samtidig med at de kontamineres af miljøgiftene. Det er en uomtvistelig kendsgerning, at indlandsisen på Grønland smelter langt hurtigere end først antaget, havisen skrumper, gletsjerne galopperer, isbjørnen drukner, og den bliver også tvekønnet, fødekædens sidste led: mennesket, ophober højere koncentrationer af miljøgifte og så videre, og så videre.

Vi må derfor stoppe menneskehedens største ukontrollerede eksperiment. Vi må også gå længere end Kyoto, og vi må usvækket fortsætte presset på USA. Vi skal blive ved med at have fokus på klimaet, og der skal sættes nye og mere seriøse mål for klimapolitikken. Med andre ord: politikerne – og jeg appellerer til alle politikere – må nu for alvor prioritere klimaspørgsmålet langt højere, end det er tilfældet i dag.

Lidt grønlandskundervisning: *Sila* betyder vejret på grønlandsk. Men det betyder også samtidig, at vi taler om menneskets intelligens. *Silarsuaq* betyder det enorme vejr, altså den enorme intelligens, hvilket er lig med universet. For en grønlænder er der således en sammenhæng mellem *sila*, vejret og menneskets intelligens, og *silarsuaq*, det vil sige universet. Lad os dog bruge hovedet og intelligensen, inden vi alle bliver kvalt i dårligt miljø.

Med disse afsluttende bemærkninger udtaler Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe sin opbakning til ministerrådets redegørelse om nødvendigheden af en tilpasning til klimaændringerne.

Rannveig Guðmundsdóttir (den sosialdemokratiske gruppen, A):
Fru president! Den globale oppvarmingen er en kjensgjerning. Det vil få konsekvenser for natur og samfunn, særlig i de nordligste områder av Arktis og Barents-regionen.

En ny rapport fra det amerikanske energidepartementet viser at energiforbruket kan stige med over 70 prosent i årene mellom 2003 og 2030, noe som fører til en stigning av utslipp av kulldioksid med 75 prosent. For å motarbeide utslippet er forskningen et viktig verktøy. Man arbeider på flere ulike felt, blant annet har islandske, amerikanske og franske vitenskapsmenn på Island nå begynt å undersøke muligheten for en prosess der kulldioksid pum-

pes dypt ned i jorden gjennom borehull. Der bindes stoffet til den basale bergart i jorden og omdannes med tiden til stein. Basale bergarter finnes i jorden flere steder i verden, så dette kan medvirke til en mer miljøvennlig løsning i framtiden, hvis dette viser seg å kunne brukes.

I den nødvendige kunnskapsutvikling om konsekvensene av klimaforandringer har Arktisk Råd en sentral rolle. ACIA-rapporten fra 2004 er mer aktuell enn noensinne og må nå følges opp med konkrete handlinger. Ettersom Norge nettopp har overtatt det toårige formannskapet i Arktisk Råd, er det påbegynt en seksårsperiode av nordisk formannskap, som vi gjentar her - igjen og igjen - fordi vi venter oss så mye av den perioden vi har i det arktiske samarbeidet. Det er en opplagt mulighet for langsiktig felles nordisk innsats omkring påkallende utfordringer i de nordlige områder. Jeg mener at vi i Norden har et stort ansvar som land som prioriterer miljøvern og miljøvennlighet. Derfor må vi også sikre miljøvern i det sårbare arktiske området, fordi oppvarmingen øker, tilgangen til naturresursene øker og skipsfarten øker der oppe. Det mener jeg er vårt ansvar, og selvfølgelig - som det gang på gang har blitt sagt her i dag - det store spørsmålet, eller den store oppfordringen til våre ministre er: På hvilken måte klarer de å utforme retningslinjene og koordineringen omkring klimaforandringene og konsekvensene av dette i løpet av de neste seks år under nordisk formannskap i Arktisk Råd?

Debatten om Fremst. 18/2005 ble avsluttet.

Rådet bifalt å ta Dokument 14 til etterretning
Rådet bifalt å ta Dokument 15 til etterretning

Beslutning om Fremst. 1/2006 og Rek. 18/2005behandles under dagsordenspunkt 17.

13. Nordiskt samarbete om energiplanering

Dokumentasjon:
- Nordisk energihandlingsplan 2006-2009 - status og politiske prioriteringer. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 16)
- Kraftsituationen i Norden (Fremst. 12/2005)
- Handlingsplan for det nordiske energisamarbejde 2006-2009 (Rek. 29/2005)
- Udvalgsforslag om nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken (A 1394/miljø)

Kraftsituationen i Norden (Fremst. 12/2005)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* foretage en gennemgang af forskellige eksisterende prognoser for det fremtidige el-forbrug i de nordiske lande og foretage en vurdering af, hvorvidt disse giver et realistisk billede af forventningerne
2) *at* foretage en gennemgang af eksisterende planer for forøgelse af el-produktionen i Norden og for forbedringer af transmissionskapaciteten i og mellem de nordiske lande

Handlingsplan for det nordiske energisamarbejde 2006-2009 (Rek. 29/2005)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* ministerrådet som led i sin løbende overvågning og vurdering af harmoniseringen af det nordiske el-marked desuden beagter, at el-priserne for forbrugerne ikke udvikler sig mod et uforholdsmæssigt højt niveau
2) *at* ministerrådet i handlingsplanens løbetid desuden prioriterer den samnordiske indsats med at fremme politiske virkemidler, som medvirker til at accelerere udbredelsen af energisystemer, der nedsætter udslip af drivhusgasser fra de nordiske lande
3) *at* gennemføre B 235/miljø Ministerrådsforslag om handlingsplan for det nordiske energisamarbejde 2006-2009 under inddragelse af de synspunkter, der er udtrykt i Nordisk Råds nærværende betænkning om forslaget

Udvalgsforslag om nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken (A 1394/miljø)

Nordisk Råd rekommanderer Danmarks, Finlands, Norges og Sveriges regeringer

1) *at* udarbejde en nordisk vision og strategi for transportsektorens drivmiddelforsyning år 2020, der fremmer såvel miljø-, klima- som forsyningsmålsætninger i de nordiske lande
2) *at* samarbejde om en accelereret og langsigtet afbalanceret udbredelse af biodrivmidler i de nordiske lande – dels gennem aktivt at påvirke EU's lovgivning, dels gennem udveksling af erfaringer mellem de nordiske lande om inciterende rammebetingelser, dels gennem iværksættelse af fællesnordiske forsknings- og demonstrationsprojekter
3) *at* modvirke nye grænsehindringer for borgerne i de nordiske lande ved at samarbejde om standarder og distributionsnormer for biobrændsler

Nordisk energihandlingsplan 2006-2009 - status og politiske prioriteringer. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 16)

Handlingsplan for det nordiske energisamarbejde 2006-2009 (Rek. 29/2005)

Transport- og energiminister **Flemming Hansen**, ministerrådets talsperson Dokument 16 og Rek. 29/2005:
Fru præsident! Tak for indbydelsen til at redegøre for opfølgningen på handlingsplanen for det nordiske energisamarbejde 2006-2009. Jeg lægger meget vægt på dialogen mellem ministerrådet og Nordisk Råd - naturligvis. Energipolitik er for alvor kommet på den internationale dagsorden, ikke mindst i EU. Jeg ser det derfor som en naturlig ting, at vi også i nordisk regi sætter særlig fokus på dette meget vigtige emne.

Handlingsplanen blev udarbejdet og godkendt i 2005 under det danske formandskab. Opfølgningen på handlingsplanen var derfor i fokus på energiministrenes møde i Bodø den 8. september i år. Energiministrene fastlagde her retningslinjerne for det videre arbejde inden for de tre søjler. Det drejer sig om udvikling af energimarkederne med særlig fokus på det nordiske elmarked, udvikling af et bæredygtigt energisystem samt Nordens rolle i EU og andre internationale fora.

Hvad angår det nordiske elmarked, er energiministrene enige om, at yderligere harmonisering af det nordiske elmarked er fordelagtigt for alle markedsaktørerne. Det står således fast, at politikken på elområdet fortsat sigter mod øget samordning af ansvaret for driften af elnettet samt netinvesteringer til gavn for vækst og udvikling i hele Norden. Etablering af et virksomt forbrugermarked for el på tværs af landegrænserne kan også bidrage væsentligt hertil. Og jeg kan oplyse, at de nordiske finansministre på deres møde i denne uge har besluttet at igangsætte et projekt, hvor man blandt andet vil undersøge energipriser og afgifter fordelt på energikilder i de nordiske lande.

Den aktuelle situation med høje priser og lav fyldningsgrad i vandmagasinerne understreger betydningen af mere integration i hele elmarkedet. Når vi oplever høje elpriser, kan det ikke nytte, at vi ryster på hånden. Vi må ikke falde for fristelsen til at indføre nationale særregler, hvis det viser sig, at markedet medfører højere priser i en periode. Som jeg ser det, er en af de første udfordringer håndtering af flaskehalse i transmissionsnettet. Her er der behov for mere integration, selv om interesserne kan forekomme forskellige set fra en national synsvinkel.

Et andet af handlingsplanens vigtigste hovedemner er udviklingen af bæredygtige energisystemer. Energiministrene har sat fokus på et nyt og vigtigt samarbejde om vedvarende energi og energieffektivitet. Vi skal i fællesskab udnytte de nordiske landes styrkepositioner på disse områder. Generelt er energieffektiviteten høj i de nordiske lande, vedvarende energi udgør mere end 25 procent af bruttoenergiforbruget i Norden. Til sammenligning kan jeg oplyse, at det i EU som helhed er sex procent, og der er flere af de meget store EU-lande, der ligger nede omkring det halve, altså omkring tre procent – man kan næsten sige skammeligt lavt.

Norden står for 30 procent af EU's samlede anvendelse af biomasse og affald til energiforbrug og 13 procent af den samlede vindkraftproduktion. Så Norden er godt med, og det er godt. Lad mig blot nævne nogle eksempler på planlagte nordiske initiativer som led i opfølgningen på handlingsplanen for energisamarbejdet: Fælles indsats på vindmølleområdet og på biomasse- og biobrændselsområderne; fælles nordisk input til Kommissionens handlingsplan for energieffektivisering, som blev fremlagt den 19. oktober.

Energiministrene føler et stort ansvar for at medvirke til en løsning af klimaproblemerne, som er drøftet her i formiddags. Ud over den store indsats for øget energieffektivitet og vedvarende energi, som energiministrene har besluttet, er der også en række indsatser på klimaområdet, som gennemføres i samarbejde med miljøsektoren.

Energihandlingsplanens tredje søjle er det internationale samarbejde med fokus på samarbejdet i EU. Det arbejde med en europæisk energipolitik, der finder sted i år og i 2007, er en historisk chance for at skabe en bedre koordineret europæisk energipolitik baseret på en balance mellem økonomi, forsyningssikkerhed og miljø.

Ligesom i de andre regioner i EU samarbejdes der inden for energiområdet, og det er indlysende, at de nordiske lande har en række fælles interesser i denne sag. Det er derfor oplagt,

at vi fra Nordens side styrker vores samarbejde i processen om udvikling af en europæisk energipolitik. Energiministrene besluttede derfor på mødet i Bodø, at man på alle niveauer skal intensivere fokus på det europæiske energisamarbejde. Det gælder ikke kun i forhold til møderne i Det Europæiske Råd, men også i forhold til møderne mellem Norden og de baltiske lande samt Tyskland og Polen. Og jeg kan oplyse, at vi fra dansk side ser meget positivt på Kommissionens udspil om en europæisk energipolitik. Den danske regering har med bred opbakning i Folketinget fremsendt et ambitiøst dansk indspil til den nye EU-energipolitik til Kommissionen.

Afslutningsvis, fru præsident, vil jeg sige, at det nordiske samarbejde om energipolitikken efter min opfattelse aldrig har været mere aktuelt. Jeg har tiltro til, at vi i fællesskab kan medvirke til, at udviklingen går i den rigtige retning, og at vi kan skabe vigtige energipolitiske resultater på alle de tre hovedsøjler i handlingsplanen. Tak for ordet.

Ivar Kristiansen, Miljø- og naturressursutvalgets talsperson Dokument 16 og Rek. 29/2005:
President! Flemming Hansen har på en utmerket måte redegjort for de utfordringer vi står overfor på det energipolitiske området. Det er ingen tvil om at de to saker vi har behandlet i dag, om de samfunnsmessige tilpasninger til et endret klima, og den saken vi har nå om det nordiske energisamarbeidet, egentlig er nødt til å gå hånd i hånd. Det kompliserte spørsmålet som vi er nødt til å stille oss alle sammen, er jo rett og slett: Kan økt energietterspørsel og økologisk bærekraft kombineres?

Uansett hva svaret på den utfordringen måtte bli, er vi nødt til å etterstrebe et svar som heter ja. Det betyr at vi er nødt til å kombinere den økte energietterspørselen, som vi alle sammen vet kommer, med begrepet økt bærekraft.

Derfor er de anbefalinger som de nordiske energiministrene har gitt til dagens møte, lett å slutte seg til, selv om jeg ikke tror at noen i dette forum har vært særlig negative dersom det har vist seg at man har vært noe mer ambisiøs og kanskje noe mer tydelig på enkelte områder. I Norden er vi uomtvistelig et forbilde også på dette området når det gjelder de forhold som det er pekt på i innstillingen, nemlig når det gjelder det å ha et velfungerende marked og det å ha en infrastruktur som gjør at vi kan utveksle energi land imellom i perioder med pluss og minus. Selv om vi har et marked som sannsynligvis fungerer bedre enn noe annet sted, i alle fall i Europa, betyr ikke det annet enn at vi på område etter område er nødt til å bli enda bedre.

I Norden har vi fortsatt underskudd når det gjelder kraftproduksjon – en negativ kraftbalanse som gjør oss importavhengig. Vi har fortsatt manglende importkapasitet til det øvrige nett i Europa. Vi har interne flaskehalser som gjør oss sårbare, og vi har – som alle vet – en utsatt forsyningssituasjon, spesielt i tørrår. Både Norge og Sverige er i meste laget avhengig av vannkraft. Uansett er Norden i førersetet på det energipolitiske området, og jeg tror vi må se optimistisk på fremtiden. Vi er en felles stormakt på flere områder, enten det gjelder vannkraft, bioenergi, vindkraft, olje, gass. Ja, også når det gjelder kjernekraft tror jeg vi er kommet lenger enn de andre faktisk er. Vi er nødt til å ha klart for oss at vi må utnytte det potensialet vi har innenfor den nordiske spisskompetansen på dette området. Som Pihl Lorentzen sa her tidligere i dag i et innlegg: Det å være i front når det gjelder å utvikle bærekraftig energi, er faktisk også en lønnsom front å befinne seg i. Og det er den vi må utnytte.

Det er ikke slik at energipolitikk og energiutfordring er en av de viktigste utfordringene vi har i Norden. Energi og den økende energietterspørsel – som vi vet vil øke med 50 prosent i løpet av de neste 25 årene i verden – er den største utfordringen vi står overfor i hele verden. Vi er nødt til å løse denne utfordringen, og da må vi ha et mer forpliktende nordisk samarbeid, hvor vi kan være i stand til å utnytte den nordiske spisskompetansen på dette området over landegrensene. Vi er nødt til å ikle oss en litt større og mer romslig ledertrøye og få til et bedre og mer forpliktende nordisk forskningssamarbeid for å utvikle energiforsyningen i verden.

Jan-Henrik Fredriksen (uten partigruppetilknytning, FrP):
President! I Norge har vi hatt en intern debatt, og den har gått på miljø/energi-samarbeidet i Norden. Dessverre er det slik at det ikke er alle som er like positive til det. Men når vi forholder oss til det at vi alle faktisk ønsker at Norden skal være en global vinnerregion, vil mitt

spørsmål være: Hvordan ser den representanten som sist var oppe, på dette samarbeidet, og da sett i en setting hvor det er relatert til Norden som en global vinnerregion?

Ivar Kristiansen:
President! Takk for et interessant spørsmål fra representanen Fredriksen. Som jeg prøvde å gi uttrykk for i mitt innlegg, har Norden på de fleste energipolitiske utfordringer spisskompetanse hver i sær som kanskje ingen andre regioner i verden sitter inne med. Det gjelder på de nevnte områder, som på bio, vann og vind, og i all respekt også på olje og gass, hvor jeg tror vi har en spisskompetanse som kan anvendes mye og mer positivt for å holde tritt med den økende etterspørselen etter energi som vi vet kommer. Men det forplikter, som Fredriksen var inne på, at vi må bli enda flinkere til å samarbeide over landegrensene på dette området. I og med at vi sitter med forskjellig kompetanse på dette området, har vi kanskje en liten utfordring, i hvert fall i å koordinere vår kunnskap enda bedre.

Martin Saarikangas (den konservative gruppen, saml):
Fru president! Vi i Finlands riksdag har gjort en utredning om energibehovet i framtiden. Vi är mycket bekymrade över läget i Norden. Våra planer utgår från att vi kan ha förnybar energi men vi måste också se över vattenkraften. Kan vi använda mer vattenkraft i de älvar som redan är utbyggda? Sedan har vi ett projekt att börja bränna avfall såsom man gör i Sverige och Danmark. Men där finns ett stort motstånd.

Vi lyfter också fram frågan om ytterligare atomkraftverk för att inom kort, femton till tjugo år, är det antagligen det enda sättet att behärska utsläppen.

Vi kommer att behöva ungefär 50 procent mer energi fram till 2020. I dag importerar vi hela 20 procent av den elenergi som vi behöver, hälften från Norden och hälften från Ryssland.

Ivar Kristiansen:
President! Saarikangas illustrerter på en utmerket måte den situasjonen vi har valgt å stille oss i, nemlig at vi har underskudd, vi har en ubalanse, i det felles nordiske marked. Det betyr at vi for å skape balanse og for å unngå krisesituasjoner, er nødt til å importere, og da importerer vi gjerne den type kraft som vi alle vet gjør størst skade på miljøet, nemlig sterkt forurensende kullkraft og kjernekraft, som representanten Saarikangas var inne på.

Vi er nødt til å ha som ambisjon at vi – som et minimum – skal gjøre oss selvforsynt i Norden hva angår energi. På mange måter er vi det i dag, iallfall vet vi at Norge er en stormakt når det gjelder eksport av olje og gass. Men på den andre siden har vi gjort oss så fornemme i Norge at naturgass skal vi ikke anvende, iallfall ikke foreløpig nasjonalt. Derfor har vi nå i Norge en massiv satsing for å få på plass CO_2-rensning, nemlig å ha en gasskraftproduksjon i Norge som også løser CO_2-utfordringer.

Jeg støtter også Saarikangas tanke om forskning på området kjernekraft. Men når det gjelder oss, vil jeg bare si: Fordi vi ennå ikke har vært i stand til å få på plass en stabil, langsiktig og god lagringsprosess, har vi vært meget negative og avventende – iallfall de fleste politiske partiene – i Norge. På de fleste områdene tar det altså ti tusen generasjoner i levetid for å sørge for nedbryting av det avfallet som kommer fra kjernekraft. Men forskning: ja, velkommen.

Martin Saarikangas:
Fru president! Jag vill här föra fram att alla de nordiska länderna icke är självförsörjande beträffande energin. I Finland importerar vi 70 procent av vår energi i form av olja och gas, i dag största delen från Ryssland.

När det gäller elenergi är vi till 85 procent självförsörjande. Jag ser fram emot år 2020. Vi har inte möjlighet att fram till 2020 få dessa förnybara energiformer att täcka energibehovet utan vi måste importera.

För att vi skall kunna överleva i vårt klimat måste vi vidta sådana åtgärder att vi säkerställer att vi har den energi vi behöver år 2020. Men år 2050 och framåt håller jag med om att vi skall försöka bli av med importerad energi. I dag importerar vi energi från Ryssland som säkerligen inte är tillverkad av dessa bioenergiformer.

Ivar Kristiansen:
Ja, president, det siste vil jeg ikke motsette meg. Men jeg tror det er viktig å understreke det representanten Saarikangas poengterer her. I virkeligheten har vi også på det energipolitiske området betydelige grensehinder i Norden. Det må vi rydde opp i.

Vi har i realiteten ikke noe felles nordisk marked som går på de fleste av de nye fornybare energibærerne. Innenfor bioenergi har vi ikke klart å oppnå å skape et nordisk marked. Finnland og Sverige er begge innenfor skog og innenfor bio en stormakt. Men vi har ikke klart å få på plass infrastruktur. Vi har ikke klart å få på plass et felles nordisk marked innenfor fornybar energi. Bare for å understreke hvor kort vi egentlig er kommet, klarte vi faktisk det kunststykket i forhandlingene mellom Norge og Sverige å få et sammenbrudd i den løsning som vi egentlig burde ha fått på plass, nemlig fått et grønt sertifikatmarked på plass. Det illustrerer bare hvor mye vi har å ta fatt på på dette området.

Kári P. Højgaard (midtengruppen, Sjfl.):
Et nøgleord i dagens debatter er visioner. Vinderen af Nordisk Råds Miljøpris 2006, professor Bogi Hansen fra Færøerne, redegjorde i et spændende og urovækkende oplæg i Miljø- og Naturresurseudvalget for den menneskeskabte globale opvarmning. Budskabet var, at politikerne gør alt for lidt og ikke tager naturens signaler med den nødvendige alvor.

Vi er blevet mere bevidste om miljøet, og der hersker bred enighed blandt specialister og forskere om vores store menneskeskabte andel i den globale opvarmning. Set i lyset af verdenshistorien er der de sidste hundrede år sket en eksplosion i energiforbruget. Selv om et stort arbejde bliver gjort for at mindske udslippet af CO_2, er det vanskeligt at se nogen resultater på kort sigt. Energiforbruget stiger, og selv om vind, vand, bølgekraft, brint og biogasanlæg med mere langsomt vinder frem, skal der virkelig satses, hvis ikke vi skal opleve en enorm global opvarmning de næste hundrede år.

Vi må sætte miljøspørgsmålet i et perspektiv, som motiverer det enkelte individ til at yde sin indsats i den store fællessag, som sikrer vores efterkommere et godt og levedygtigt miljø. Det koster at handle, men det kan koste mere ikke at handle.

I Midtergruppen er miljøspørgsmålet fremhævet som et satsningsområde, og i Miljø- og Naturresursudvalget har vi miljøet som en hovedprioritering, hvilket udvalgets navn også bærer præg af.

Hvilke konkrete mål skal Norden nå de kommende 10 år? Et forslag til rekommandation til de otte nordiske medlemslande kunne være denne målsætning:

I alt fremtidigt offentligt nybyggeri skal mindst 30 procent af opvarmningen komme fra vedvarende rene energikilder, for eksempel vind og sol. Inden for en given tidsramme kunne målsætningen være, at alle offentligt ejede bygninger hovedsagelig blev opvarmet med ren fornybar energi.

Det ville i større grad sætte handling bag ord og vise, at politikerne forstår alvoren i de faresignaler, som moder natur sender ved issmeltning, forhøjet vandstand, orkaner, hedebølger, oversvømning, forandring i floraen og havstrømmene.

Et fælles ønske om at rense op, mindske udslippet og bruge renere energi vil give resultat på sigt, hvis alle lande i fællesskab tager hånd om problemet.

Presidienten meddelte at det ikke var tid til flere replikker.

Kristen Touborg (den venstresosialistiske grønne gruppen, SF):
Præsident! Først tak til regeringerne fra Norge, Sverige og Finland og især den norske energiminister for svar på spørgsmål om nordisk energiplanlægning. Danmarks energiminister har ikke svaret.

Johan Lund Olsen og jeg har peget på en vidtgående og langsigtet nordisk energiplan fra Greenpeace med anvisninger på store energibesparelser og en massiv indsats for vedvarende energi. Det er en plan, der viser, at vi fire nordiske lande kan bruge vore forskelle til at supplere hinanden. Greenpeace-modellen lægger desuden op til at afvikle kernekraft i Sverige og Finland inden 2025 og kulkraft i Norden inden 2030.

Der er dialog i det konstruktive svar, vi har fået fra de tre lande. Vedvarende energi og energieffektivisering skal være centrale elementer i samarbejdet, og det indgår nu også som et positivt element i det finske formandskabsprogram.

Men det er afgørende, at nordisk energisamarbejde bliver til mere end fireårsplaner. Vi har i dag brug for at aftale et samarbejde, der rækker 3-4 årtier fremad. Hvert land har sin energipolitik, men de nordiske lande kan alle vinde ved et samarbejde om langsigtede energiinvesteringsplaner. Vi kan også satse på et fælles fremstød uden for Norden, på globalt plan. Derimod må jeg advare mod den ensidige tro på markedsbaseret innovation. Det er nødvendigt at lægge rammer, at sikre en omlægning til de vedvarende energikilder og at styre markedskræfterne i retning af energibesparelser.

Der er et element både i ministersvaret og i formandskabsprogrammet, vi venstregrønne er klart uenige i. Begge forbigår helt afviklingen af a-kraft. Finland bygger et nyt a-kraftværk og planlægger at bygge et eller flere ekstra. Det er en helt forfejlet energipolitik. Finland vælger a-kraft-udbygning og ikke en grundlæggende energiomstilling. Finland har alternative muligheder til a-kraft, finder vi. Finland rummer træ og biomasse. Finland har højteknologisk ekspertise og uddannelse i verdensklasse. Brug dog biomassen og hjernemassen på en konsekvent nordisk bæredygtig energipolitik! Energibesparelser, genbrug og vedvarende energikilder som alternativ til a-kraft giver ikke kun bedre miljø, men også bedre og mere varig beskæftigelse i byggesektoren, energisektoren og i den samlede økonomi. Finland har forudsætningerne, men bruger dem ikke. Finland går glip af nogle muligheder og påfører sine naboer risici med den farlige a-kraft. Der er mange gode grunde til, at Finland bør revurdere sin energipolitik.

Debatten om Dokument 16 og Rek. 29/2006 ble avsluttet.

Kraftsituationen i Norden (Fremst. 12/2005)

Asmund Kristoffersen, Miljø- og naturressursutvalgets talsperson Fremst. 12/2005:
Vi har nylig drøftet den nordiske energihandlingsplanen. Jeg merket meg at hovedtalspersonen, Ivar Kristiansen, mente at planen kunne være noe uklar på noen punkt. Det er også mitt inntrykk. Når det er sagt, vil jeg understreke at det faktisk er viktig at vi har fått en nordisk energihandlingsplan. Jeg gir også min fulle støtte til hovedsatsingene som ligger i planen, som er at de nordiske land skal være aktive i utformingen av energipolitikken i Europa innenfor EU- og EØS-rammene, videreutvikle det nordiske elektrisitetsmarkedet og satse på bærekraftige energisystemer, med sterk vekt på samarbeid om fornybar energi og energieffektivisering. Dette er klok og god tale.

Da jeg i 2005 tok initiativet til å sette søkelys på kraftsituasjonen i Norden, var det ut fra at vi kunne komme i en situasjon med dårlig balanse mellom tilbud og etterspørsel. Situasjonen i mitt eget land er spesiell ved at Norge har så godt som all sin elektrisitetsforsyning fra vannkraft. Dermed er vi meget sårbare for år med lite regn og snø. Norge er dermed det svake ledd i det nordiske elmarkedet. Mangel på kraft i det norske markedet virker også inn på hele det nordiske markedet, for Norge har et meget høyt forbruk av elektrisitet, vesentlig å grunn av kraftkrevende industri. Vi i Norden har begrenset kapasitet på overføringsnettet, og vi er i grenseland for hva som er forsvarlig i et felles nordisk elmarked. Jeg mener for øvrig at de enkelte nordiske land skal ta ansvar for sin egen elforsyning, selv om vi har et felles elmarked.

Ved lave elpriser er det for små incitament til investering i ny produksjon. Det er en erfaring vi har. Jeg er tilfreds med den grundighet som Nordisk Ministerråd har gått inn i saken om kraftsituasjonen. Det ser ut til å være foretatt investeringsbeslutninger samlet sett i de nordiske landene som gir balanse mellom produksjon og forbruk i de kommende årene. Ministerrådet har vist til planlagte investeringer i hvert enkelt nordisk land.

Jeg er ikke helt beroliget når det gjelder overføringskapasiteten i nettet. Men jeg legger til grunn at den videreutviklingsplanen for forsterkninger i overføringskapasiteten som NORDEL har lagt fram, er realistisk og gjennomførbar. Det er også viktig å kunne vise til konkrete planer mellom Norden og tredjeland.

Når det kalkuleres med en økning i etterspørsel på inntil 20 TWh fram til 2010, krever dette kontinuerlig oppmerksomhet fra de nordiske lands regjeringer. Med de nordiske lands høye teknologiske nivå innenfor energisektoren står vi likevel godt rustet til å ha en sikker elforsy-

ning for vår befolkning. Men skal vi lykkes, krever det at vi enda bedre utnytter vårt potensiale innenfor bioproduksjon, vind, sol og energieffektivisering. Våre enorme miljøutfordringer, som vi har snakket om tidligere i dag, tilsier at vi må anstrenge oss maksimalt når det gjelder en enda mer miljøvennlig produksjon.

Jan Lindholm (midtengruppen, mp):
Fru president! I går frågade jag de nordiska samarbetsministrarna när vi kan få se en klimatanpassad nordisk elmarknad. Jag fick väl inget riktigt svar, och det hade jag egentligen inte heller räknat med.

När det gäller elförsörjning är det så att en svensk forskare har tittat på hur många väderkvarnar som fanns, inte bara i Norden utan i hela Europa, för ungefär 150 år sedan. Då var landskapet översållat av väderkvarnar, och det är klart att det kanske var en miljöförstöring. Om man på varje sådant ställe satte en modern 3 MW vindsnurra, så skulle vi få elproduktion som inte bara räckte till för hela Europas elbehov i dag utan för hela transportsektorn och för all bostadsuppvärmning. Så det finns möjligheter!

Det finns många rapporter där man har studerat hur mycket vindkraft vi kan få fram efter de nordiska kusterna. Den som har kommit fram till det högsta beloppet – det varierar naturligtvis – motsvarar 700 TWh. Det finns alltså enorma möjligheter.

Visst är det viktigt med en gemensam nordisk elmarknad, men om det är så att en gemensam elmarknad resulterar i att de koldioxidberoende energikällorna får en större tillgänglighet på marknaden, är det ju ett kontraproduktivt resultat om man ser det ur klimatperspektiv. Därför anser jag att det är väldigt viktigt att vi får in regelverk på en gemensam nordisk elmarknad som hjälper till att fasa ut de koldioxidhaltiga elkällorna på nätet.

Sårbarhet handlar inte bara om regelverk, utan det handlar till rätt stor del om toppeffekterna på vårt nät. Vi har hört flera personer här som har pratat om överföringskapaciteter. Det är viktigt att man i ett sådant system också får in styrmoment – kanske ekonomiska – som gör att användningen av el minskar vid de tillfällen när vi har de allra högsta behoven, det vill säga när det är som allra kallast. Då är ju också förlusterna i distributionsnätet som allra störst.

Många säger att det är ett hot mot våra företag. Så är det inte. Det visar sig ju tvärtom att de som satsar på miljövänlig produktionsteknik är de mest framgångsrika företagen.

Det är också så, att om vi gör de här satsningarna tidigt så kan de ske till en lägre kostnad. För varje år som går blir det dyrare att ersätta fossil energi med alternativ, därför att det krävs energi att bygga upp de nya systemen. Om Norden ska bli en vinnare ska vi därför göra det nu, inte i morgon!

Hans Frode Asmyhr (uten partigruppetilknytning, FrP):
Ærede president! Det nordiske energisamarbeidet er et godt eksempel på konkrete resultater når det gjelder hva nordisk samarbeid kan bidra med. Det nordiske enhetlige elmarkedet er en suksess og må utvikles videre til et enhetlig europeisk marked. Den nordiske elbørsen, Norpool, er en suksess og bør være en eksportartikkel fra Norden til andre deler av verden. Derfor er det skremmende når enkelte fremtredende representanter for regjeringspartiene i Norge tar sterkt til orde for at Norge ikke lenger skal være en del av det nordiske energisamarbeidet. Spesielt det norske Senterpartiet har tatt til orde for dette. Jeg må si jeg ble forholdsvis beroliget da jeg hørte representanten Asmund Kristoffersen, som la vekt på et nordisk elmarked. Derfor er det forvirrende hva som er den norske regjeringens politikk på dette området.

Det nordiske elmarkedet bør utvikles videre. Underskuddet på elektrisk kraft i Norden er en utfordring som må løses, selv om nettoimporten varierer fra land til land. Norge har spesielt store utfordringer her og har blitt avhengig av produksjonen i de andre nordiske landene, og da kjernekraft fra Sverige og Finland.

Norge må øke sin produksjon av elektrisitet, for hvis ikke er det de andre nordiske land som i større grad må ta ansvar for å balansere det nordiske markedet og det norske markedet. At Norge, som totalt sett er en av verdens energistormakter, har kommet i denne situasjonen, er et paradoks som bør vekke oppmerksomhet i de andre nordiske land. Den særnorske de-

batten om bygging av gasskraftverk er et godt eksempel på dette. Økt bruk av naturgass i Norden bør bli et tema for debatt i Nordisk Råd. Tilgang på gass er et fortrinn i Norden, som bør utnyttes til fordel for industri, annet næringsliv og husholdninger. Økt bruk av naturgass i det nordiske området kan bli ett av våre store konkurransefortrinn i fremtiden.

Bruken av kjernekraft i Norden bidrar også til bekymringer og utfordringer. At Sverige tidligere i år måtte stenge Forsmark kjernekraftverk, gjør at Norden vil opptre med mindre troverdighet overfor de land som ikke har god nok sikkerhet ved sine kjernekraftverk. Utfordringene i Russland på dette området er kjent. Her kan det nordiske samarbeidet spille en rolle, men vil kreve betydelig fokus hvis man skal lykkes.

Flaskehalser i nettet er en utfordring som vi er nødt til å gjøre noe med, og her må vi ha et økt fokus i tiden som kommer.

Asmund Kristoffersen:
Gode president! Jeg skal være kort. Men når Asmyhr reiser tvil om det norske synet på det nordiske elfellesmarkedet, har jeg lyst til å si følgende: At en enkelt representant i det norske Stortinget i en avis måtte ha sagt at vi har for mye eksport av norsk kraft, binder overhodet ikke Regjeringen. Norge var en pådriver for det felles nordiske elmarkedet. Vi skal være nøye med å passe på at det også skal være slik i framtiden. Norge satser sterkt på å ha et felles nordisk elmarked.

Hans Frode Asmyhr:
Jeg takker for denne replikken. Jeg synes Asmund Kristoffersens replikk var veldig betryggende. Men her påhviler det Asmund Kristoffersen og andre energipolitikere i Norge i den offentlige debatten å sette på plass de representanter fra regjeringspartiene som sår tvil om noe så viktig som det nordiske elmarkedet.

Her har Asmund Kristoffersen et betydelig ansvar, president.

Debatten om Fremst. 12/2005 ble avsluttet.

Udvalgsforslag om nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken (A 1394/miljø)

Sinikka Bohlin, Miljø- og naturressursutvalgets talsperson A 1394/miljø:
Fru president! Att ställa om våra energisystem är en av vår tids viktigaste men kanske också en av de svåraste uppgifter vi har fått. Man kan ställa frågan varför vi ska göra det här. Och jag ser två saker som är viktiga. Den ena är att de fossila bränslen som vi använder inte är oändliga. De kommer att ta slut någon gång, och den sista droppen lär väl vara så dyr att ingen har råd att köpa den. Det andra är det som har diskuterats tidigare här, klimatförändringar. Vi har ju under drygt hundra år använt olja och andra icke förnybara råvaror utan att tänka på effekterna på vår globala miljö.

Klimatförändringarna är, som sagt, den största utmaningen vi har. Ingen annan miljöfråga påverkar på ett så genomgripande sätt alla delar av samhället. Det krävs kraftfulla insatser för att minska dagens utsläpp och för att framtida utsläppsökningar ska begränsas. Men samtidigt behövs anpassningsåtgärder för att möta de redan pågående klimatförändringarna.

Transporter är fortfarande en sektor som står för merparten av CO_2-utsläppen. Vi har olika styrmedel i dag, och vi ska utveckla dem. En sak som måste prioriteras är de förnybara fordonsbränslena.

Men vi ska inte se den här utmaningen som ett problem utan som en möjlighet att utveckla Norden till en vinnarregion med inriktning mot hållbar tillväxt. Det är viktigt att vi ser att Norden med omgivning är som en resursbas för förnybara bränslen. Vi har våra jordar att odla olika grödor för energiändamål. Vi har våra skogar som också kan användas för att framställa biobränslen. Och vi kan använda det som ingen annan vill ha, vårt avfall, till att göra biogas av.

Samtidigt som det här arbetet pågår måste vi naturligtvis ställa krav på våra fordonsindustrier för att vi ska kunna köpa miljöbilar. Alla ni, inte bara jag, ska kunna köra en miljöbil.

Men vi måste också se till att jag, när jag kör min bil, kan tanka den och inte behöver gå till de exporterade produkterna som olja och bensin.

Vi nordiska länder kanske inte går riktigt i takt med varandra vad gäller alternativa bränslen och miljöbilar i dag. Men det är ändå viktigt att vi har kommit i gång. Vi tänker och vi har en vision som är väldigt klar inför framtiden. Sverige har kommit en ganska lång bit på väg. Enbart i år säljs cirka 30 000 miljöbilar i Sverige. Nästa åtgärd är att utveckla nätverket av tankställen så att det blir större. Det räcker inte att jag kör bilen, jag tankar den gärna också på vägen.

Arbetet att avskaffa gränshinder har en central roll i det nordiska samarbetet. De gränshinder som finns och som vi ofta diskuterar här betar vi av systematiskt. Nu har turen kommit till en samordning kring möjligheterna att i våra länder producera alternativa bränslen och att man också kan köpa dem längs de nordiska vägarna. Jag åker gärna till Finland och Norge om jag också kan tanka min bil så att jag kanske kan komma fram till Asmund Kristoffersen. Remissvaren i den här frågan från de nordiska länderna har varit överraskande positiva. Det vill jag tacka för.

Klimatförändringarna är, som sagt, en stor utmaning. Men låt oss bestämma att de ändå är en möjlighet för att visa att Norden är en vinnarregion, det som vi diskuterade i förrgår, ekonomiskt, ekologiskt och socialt. Med vårt nordiska samarbete om framtidens energipolitik visar vi att den nordiska nyttan är en del av den globalisrade världen.

Fru president! Jag vill yrka bifall till utskottets förslag A 1394/miljø.

Raija-Liisa Eklöw (midtengruppen, Lib.):
Fru president! Mittengruppen har varit mycket aktiv i miljö- och naturresursutskottet att bedriva tätare samarbete mellan de nordiska länderna inom bioenergi och biobränsle. Utskottsförslaget baserar sig i stort sett på Mittengruppens ursprungliga förslag.

Men, fru president, på basis av remissvaren från regeringarna vad gäller nordiskt samarbete om biobränslen i trafiken kan man konstatera att framtiden för nordiskt samarbete inom området är dyster.

Ansvariga ministerier i de nordiska länderna är starkt orienterade till Europa och betonar vikten av att man skall ha samma takt i hela Europa. Vi vill däremot förespråka att de här två samarbetsnivåerna – europeisk och nordisk – inte skall ses som varandra uteslutande. Tvärtom skall man kunna se Norden och Nordeuropa som föregångare och motor inom sådana områden inom vilka de nordiska länderna traditionellt har varit starka. Ett gott exempel är miljöskydd och relaterade teknologiska innovationer och miljöteknologier.

Mittengruppen vill betona vikten av forskning och innovation som syftar till att utveckla så kallade andra generationens biobränslen, helt i linje med att få Norden att framstå som en global vinnarregion även på detta område.

Vi får inte heller i detta sammanhang glömma bort att vi tidigare under sessionen har talat om gränshinder, som också Sinikka Bohlin nämnde i sitt anförande från Miljö- och naturresursutskottet, vi får inte bygga nya, inte heller på detta område.

Debatten om A 1394/miljø ble avsluttet.

Jens-Peter Bonde, Europaparlamentet:
Tak fru Præsident – og gamle parlamentskollega! Jeg taler i dag som næstformand i EØS-forsamlingen og for delegationen til Nordisk Råd fra Norge, Island, Schweiz og Liechtenstein, og jeg skal hilse fra vores formand, Diana Wallis, som er en stor ven af Norden.

Jeg vil gerne bruge min taletid til at opfordre til et bedre samarbejde mellem folkevalgte i EU og Norden. Der vil jeg sige, at EU jo ikke bare er Kommissionen og Ministerrådet. EU er faktisk også Europa-Parlamentet, og jeg tror, vi forsømmer mange muligheder for at få højere standarder for sikkerhed, sundhed, miljø, vedvarende energi, forbrugerbeskyttelse, dyrevelfærd og arbejdsmiljø – de bløde områder, hvor der er en meget bedre forbindelse mellem tænkningen i Europa-Parlamentets udvalg og den tænkning, som foregår her i Nordisk Råd

og i de nationale parlamenters udvalg. Vi er meget mere på linje med hinanden, end vores embedsmænd er på linje med dem i Kommissionen og Rådet.

Lovgivning kan faktisk påvirkes. Vi har to eksempler fra de sidste måneder: Vi har vundet et slag om F-gasser, der skaber drivhuseffekten. Hvad angår det første punkt på dagsordenen i dag, vandt vi slaget. Danmark har – ligesom Østrig – fået lov til at opretholde sit forbud mod F-gasser. Sådan lå det ikke i kortene. Vi skulle have haft et forbud mod at forbyde F-gasser, men vi vandt faktisk slaget. Tilsvarende befinder vi os nu i en kamp om pesticider, sprøjtegifte i grundvandet, hvor vi også har fået et politisk kompromis, hvor vi får lov til at forbyde pesticider i grundvandet dér, hvor der er en fare for vores drikkevand. Vi er jo i den heldige situation, at vi ikke skal bære seks flasker vand hjem fra supermarkedet hver dag, vi får det direkte fra hanen. Det er et slag, som vi har vundet, og det er et slag, som ellers ville have været tabt i det almindelige spil mellem medlemslandene, Kommissionen og Ministerrådet. Derfor vil jeg opfordre til ikke, og ikke bare i miljø- og energispørgsmål, at tage EU som en givet ting.

Særlig i EØS-samarbejdet vil jeg sige at vi savner Norge og Island i miljøkampen. I kommer alt for sent, I er ikke med, når lovforslagene etableres fra grunden. Jeg blander mig ikke i, om I vil være inden for eller uden for EU, det er jeres valg, men I har under EØS-aftalen mulighed for at bruge vetoretten. Jeg tror ikke, den kan bruges på tunge områder, hvor der er stor økonomi involveret, men den kan lige præcis bruges der, hvor der er tale om de bløde værdier – forbrugerbeskyttelse, miljø, arbejdsmiljø og så videre. Der er der en mulighed for at bruge den. For hvad skal Kommissionen gøre, hvis den er uenig i et norsk veto? Så skal de ophæve hele kapitlet og dermed lave en politisk sag på et område, hvor Europa-Parlamentet er enig med Norge, og det vil Kommissionen ikke kunne holde til. Så derfor tror jeg, vi har gode muligheder for at få et bedre samarbejde mellem de norske folkevalgte politikere og os i Europa-Parlamentet. Fortsat godt møde.

Debatten ble avsluttet.

Rådet bifalt å ta Dokument 16 til etterretning.

Rådet bifalt Miljø- og Naturressursutvalgets forslag til rekommandasjon i anledning av A 1394/miljø – Rek. 21/2006

Beslutning om Fremst. 12/2005, Kraftsituationen i Norden og Rek. 29/2005, Handlingsplan for det nordiske energisamarbejdeskulle behandles under dagsordenspunkt 17.

14. Nordisk språk- och kulturpolitik

Inge Lønning over tok ledelsen av forhandlingene.

Dokumentasjon:
- Ministerrådsförslag om Nordiska ministerrådet och det civila samhället - en strategi (B 244/kultur)
- Nordiskt kultursamarbete i en ny tidsålder. Redogörelse från Nordiska ministerrådet (Dokument 17)
- Ministerrådsförslag om Deklaration om nordisk språkpolitik (B 245/kultur)
- Medlemsförslag om nordisk grannlands-tv efter digitaliseringen (A 1388/kultur)

Ministerrådsförslag om Nordiska ministerrådet och det civila samhället - en strategi (B 244/kultur)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *å* gjennomføre "Ministerrådsforslag om Nordiska ministerrådet och det civila samhället - en strategi" (B 244/kultur) under hensyntagen til de synspunkter som er fremført i betenkningen om forslaget
2) *å* gi en samlet rapportering om samarbeidet med NGO/interesseorganisasjoner som del av Nordisk Ministerråds budsjett og årsberetning, samt via Nordisk Ministerråds hjemmeside

Ministerrådsförslag om Deklaration om nordisk språkpolitik (B 245/kultur)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *å* gjennomføre "Ministerrådsförslag om Deklaration om nordisk språkpolitik" (B 245/kultur) under hensyntagen til de synspunkter som er fremført i betenkningen om forslaget
2) *å* gi tegnspråkene samme stilling som lovfestede minoritetsspråk, samt å vurdere den nordiske språkkonvensjonen med hensyn til dette
3) *å* utarbeide en tiltaks-/handlingsplan for å realisere målsettingene i Deklaration om nordisk språkpolitikk
4) *å* prioritere tiltak på området *språkforståelse* i den kommende perioden

Medlemsförslag om nordisk grannlands-tv efter digitaliseringen (A 1388/kultur)

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landenes regjeringer

1) *å* sikre at de nordiske public service-kanalene inngår i programtilbudet når digital-tv innføres
2) *å* arbeide for en harmonisering av tekniske standarder for digital-tv

Ministerrådsförslag om Nordiska ministerrådet och det civila samhället - en strategi (B 244/kultur) :

Socialförsäkringsminister **Christina Husmark Pehrsson**, ministerrådets talsperson
B 244/kultur:
Herr president! Ett starkt civilt samhälle är en förutsättning för en levande demokrati. År 2000 antog samarbetsministrarna särskilda riktlinjer för samarbetet med frivilligorganisationerna. Dessa tog sikte på "öppna, transparenta och strukturerade kontakter". Ambitionen ligger kvar, och i det förslag som vi nu presenterar förtydligas detta samarbetes innehåll och former. Förslaget innebär i korthet

- möjlighet för frivilligorganisationer att bidra med erfarenheter inför beslut i viktiga frågor
- bättre samverkan med frivilligorganisationer vad gäller vissa frågor som rör samarbetet inom Norden

- samverkan med frivilligorganisationer för att stärka det civila samhället i nordvästra Ryssland och Vitryssland

Innan jag går vidare vill jag förtydliga att frivilligorganisationer i det här sammanhanget är "sammanslutningar på nordisk nivå av nationella organisationer eller nätverk som bedöms ha en nödvändig stabilitet och representativitet".

I ministerrådsförslaget har vi även lämnat en redogörelse för hur andra internationella organisationer – FN, EU, Europarådet och OECD – samarbetar med det civila samhället.

Låt mig också nämna något om hur vi tänker oss att de löpande kontakterna mellan Nordiska ministerrådet och frivilligorganisationerna ser ut.

Nordiska ministerrådet bör regelbundet samla organisationer och nordiska samverkansorgan. Exempelvis kan det ordnas konferenser, seminarier och liknande kring aktuella frågor. Uppgiften att arrangera dessa möten kan ligga hos enskilda ministerråd eller hos flera ministerråd i samverkan. Organisationerna får då möjlighet att ge synpunkter på hur ministerrådet bör arbeta med den fråga som behandlas. Kontakterna ska baseras på dialog och transparens.

Vi eftersträvar samarbete med Nordens frivilligorganisationer på områden som är av gemensamt intresse för befolkningen i våra länder. Hit hör exempelvis folkbildningen, det sociala arbetet, miljön, ungdomspolitiken, kultursamarbetet och insatserna inom programmet Design för alla. Det sistnämnda programmet syftar till att stödja en samhällsutveckling som är anpassad till människors förutsättningar. Här har handikapporganisationerna varit centrala idégivare då programmet har utformats, och de är viktiga medaktörer då det också ska genomföras.

Varje ministerråd ska vid behov ta initiativ till en mer fördjupad samverkan med frivilligorganisationerna. Nordiska ministerrådet kommer också att göra det lättare att få tag på information om de bidragsmöjligheter som finns för frivilligorganisationerna.

Det pågår även ett samarbete inom ramen för grannlandspolitiken. Stödet till det civila samhället i nordvästra Ryssland och Vitryssland står här i centrum. Samarbetet utvecklas i nära samverkan med frivilligorganisationerna i Norden. Principerna i denna samverkan beskrivs utförligt i det skriftliga förslaget, som ni kan ta del av.

Herr president! Det är meningen att den här strategin ska kunna utvecklas i en dialog mellan fackministerråden och frivilligorganisationerna. Jag vill slutligen lyfta fram att det är angeläget att utveckla samverkan också mellan ministerrådet och arbetsmarknadens organisationer.

Bente Dahl, Kultur- og utdanningsutvalgets talsperson B 244/kultur:
Hr. Præsident, kolleger! Kultur- og Uddannelsesudvalget har behandlet Ministerrådets forslag om " Ministerrådsförslag om Nordiska ministerrådet och det civila samhället – en strategi".

De frivillige organisationers betydning i de nordiske lande og for det nordiske samarbejde er fundamental og uvurderlig. I Nordisk Råd har vi derfor gennem længere tid været optaget af at styrke relationerne til de frivillige organisationer, og vi er helt klar over den betydning, som de frivillige organisationers virksomhed har for det nordiske samarbejde.

De nuværende retningslinjer for samarbejdet med den frivillige sektor blev etableret i 2000. I det politiske liv såvel som på andre områder af samfundslivet går det stærkt. Udviklingen går i retning af en måde at tænke politik på, der dels er mere værdibaseret tænkning i forhold til tidligere tiders politiktænkning, der primært bestod af omfordeling af materielle goder, dels finder den form for politikudformning, der medinddrager civilsamfundet, en større og større rolle, den såkaldte tredje vej. Marked og stat skal have civilsamfundet som aktiv medspiller, for at et samfund kan fungere optimalt.

De hastige ændringer i samfundet gør det nødvendigt at ændre politikken i samme tempo – eller helst lidt hurtigere – for at kunne varetage samfundets interesser på forkant, mens tingene sker, og derved styre tingene i den retning, som vi som politikere og befolkning gerne vil have. Der er nye udfordringer, der råber på nye retningslinjer.

Strategien, som Ministerrådet har lagt frem, er vi i Kultur- og Uddannelsesudvalget positive over for. For at kunne komme den nye tids udfordringer i møde mener vi, at et tættere og mere formaliseret samarbejde med de nordiske frivillige organisationer er nødvendigt.

Det foreslås, at det hovedsagelig skal ske gennem regelmæssige møder, der både kan være tematiske og af mere almen karakter. Møderne er også tænkt som fora, hvor organisationerne har mulighed for at komme til orde med deres synspunkter.

Udvalget finder det positivt, at de frivillige organisationer gives en central rolle i nabolandspolitikken, samt at det er et klart mål for denne politik at styrke de civile samfund i Nordvestrusland og Hviderusland.

Strategien er på mange måder klare forbedringer. Vi har dog et par indvendinger. Udvalget peger på to forhold, som ikke er omtalt, og som de ønsker der skal tages hånd om.

For det første: Det bør understreges, at det er ministerrådets ansvar at forholde sig aktivt til den frivillige sektor og inddrage relevante organisationer i relevante processer.

For det andet: Udvalget er åbent for, at rapportering kan ske på andre måder end nu, men vi har den opfattelse, at den årlige rapportering om samarbejdet er vigtigt for at opretholde fokus på sektoren og for at kunne vurdere samarbejdets udvikling.

Kultur- og Uddannelsesudvalget foreslår, at Nordisk Råd anbefaler Nordisk Ministerråd, 1) at gennemføre ministerrådsforslaget om "Nordisk Ministerråd og det civile samfund - en strategi" under hensyntagen til de synspunkter, som er fremført i betænkningen om forslaget, 2) at give en samlet rapportering om samarbejdet med ngo'erne som en del af Nordisk Ministerråds budget og årsberetning samt via Nordisk Råds hjemmeside. Tak for ordet!

Debatten om B244/kultur ble avsluttet.

Nordiskt kultursamarbete i en ny tidsålder. Redogörelse från Nordiska ministerrådet (Dokument 17)

Undervisnings- og kirkeminister **Bertel Haarder**, ministerrådets talsperson Dokument 17:
Jeg er meget glad for at få mulighed for at være sammen med jer her i dag og at tale om det, som i går blev diskuteret med Kultur- og uddannelsesudvalget, og som blev besluttet på kulturministrenes møde senere i går.

Dette at forny det nordiske kultursamarbejde er en lang proces. Kulturministrene besluttede i efteråret 2005 at afvikle størstedelen af de 20 nordiske kulturinstitutioner og -komiteer, og det har naturligvis i reformprocessen skabt en del uro både blandt kunstnere og politikere - og også blandt andre - men forandring var nødvendigt, og jeg vil gerne nu helt kortfattet opridse formålet med reformprocessen.

Det handler om, at det nordiske kultursamarbejde skal blive mere fleksibelt og mere åbent over for nye samarbejdsformer. Det handler om, at det lettere skal kunne imødegå nye udfordringer. Finansiering skal gå mere direkte til kulturfeltets aktører i stedet for at blive formidlet via permanente organer og komiteer, som alle har haft en egen administration. Reformen skal bidrage til, at kultursamarbejdet bliver mere overskueligt, brugervenligt og synligt.

Hvad får vi så i stedet for det gamle, der nedlægges?

Vi får for det første en ny treårig handlingsplan - vedtaget i går - for det nordiske kultursamarbejde med følgende hovedpunkter:

Kultursamarbejdet skal bidrage til at fremme og værne om mangfoldighed i Norden, mangfoldighed af kulturudtryk, samt fremme og forstærke den nordiske dimension i landenes kulturliv. Hernæst skal der findes gode forudsætninger for mobilitet, både for individer, for grupper og for kulturprodukter.

Samarbejdet skal styrke og udvikle den kulturelle og kunstneriske virksomhed i hele Norden. Det skal resultere i, at kultur og kunst fra de nordiske lande bliver tilgængelig i Norden og får øget gennemslagskraft hos publikum og også internationalt. Samarbejdet skal fungere som

en kompletterende indsats i forhold til landenes kulturliv, og der skal tages særligt hensyn til de selvstyrende områder og de ikke-skandinaviske sproggrupper, så de også i fremtiden kan deltage på lige fod i det nordiske kultursamarbejde. Hele Norden skal være med.
For det andet: Den markante ændring er, at det nordiske kultursamarbejde i fremtiden ikke længere inddeles i sektorer efter kunstart eller formidlingsform. I stedet oprettes tematiserede, tidsbegrænsede programmer, som kan dække hele feltet eller klart definerede dele af kulturfeltet. Næste år etableres og lanceres tre nye, inspirerende programmer i hele Norden.

Dataspilsprogrammet skal stimulere den nordiske dataspilsbranche til at producere øget kvalitet og et større udbud af nordisk producerede dataspil for børn og unge.

Inden for mobilitets- og residensprogrammet findes der mobilitetsordninger for personer, for netværk og residenser. Det tværsektorielle kunst- og kulturprogram består af to moduler, et for produktionsmæssig virksomhed og formidling og et for kompetenceudvikling, kritik og kundskabsformidling. Programmerne skal henvende sig til professionelle kunstnere, til producenter og kulturaktører fra alle sektorer inden for kunst- og kulturområdet, inklusive kulturarvsområdet.

For det tredje: Armslængdeprincippet. Politikere og embedsmænd har til opgave at skabe forudsætninger og ressourcer gennem handlingsplaner og rammeprogrammer. Men de skal ikke blande sig i kunstneriske eller professionelle beslutninger. Det er det, vi på dansk kalder armslængdeprincippet. Alle beslutninger, som angår bedømmelse af ansøgninger og bevilling af tilskud, skal ske efter princippet om armslængdeafstand. Sagkyndige fra forskellige kunst- og kulturområder vil blive udpeget til tidsbegrænsede opdrag i sagkyndige grupper.

Som støttefunktion oprettes næste år et programsekretariat med ganske få ansatte, som får til opgave at bistå de sagkyndige i deres arbejde. Sekretariatet skal formidle information, koordinere og støtte programvirksomheden og den nye struktur. Og det bliver i øvrigt anbragt på Sveaborg ved Helsinki.

De nordiske kulturhuse og -institutter skal styrkes, så de kan fungere som lokale kontaktpunkter i den ny struktur til gavn for borgerne i de selvstyrende områder.

Til afslutning vil jeg sige, at kultursamarbejdet har dobbelt karakter. På den ene side er det et samarbejde mellem myndigheder i Norden, på den anden side et samarbejde mellem faglige/kunstneriske udøvere og producenter i Norden. Det gælder også om i fremtiden at sikre dialogen mellem beslutningstagere og kulturfeltet.

Nordisk Kulturforum vil give gode muligheder for dialog. Under overskriften "Kulturforum" vil der blive arrangeret konferencer, seminarer og værksteder, og jeg vil gerne fremhæve, at de nationale ministerier under reformprocessen har arrangeret en række dialogmøder med kunstfeltet, ligesom Nordisk Råd er blevet holdt løbende orienteret. Det er vigtigt, at dialogen fortsættes.

Det næste skridt i strukturreformen får Finland ansvaret for, og Finland har lovet at satse på synliggørelse af de nye støtteordninger og implementering af den nye struktur.

I sådan en reformproces er der mange dimensioner, og det får mig til at tænke på det gamle ord om, at selv en lang rejse begynder med et første skridt.

Jeg vil gerne sige tak til det norske formandskab og ministerrådssekretariatet for de store skridt, der her er taget, og jeg vil også godt sige tak til kulturministrene, for jeg er jo ikke en af dem, men jeg har fulgt deres virksomhed igennem mange år, og jeg synes, de fortjener stor ros for de skridt, som jeg her har haft æren af at præsentere. Tak.

Lars Wegendal, Kultur- og utdanningsutvalgets talsperson Dokument 17:
Herr president! Först ett tack för redogörelsen. Det var en bra och intressant redogörelse. Men samtidigt som jag säger det är jag och utskottet djupt kritiska till att inte en enda kulturminister orkat ta sig hit och lämna redogörelsen. Jag menar att det kan vara – jag säger inte att det är – ett tecken på ett ointresse från de nordiska kulturministrarna när det gäller den här frågan men hoppas verkligen att det inte är så.

Det här har bekymrat oss, samtidigt som vi inte vill att någon skugga faller på den norske kulturministern och hans intentioner i arbetet med den nya strukturen. Han har tagit sig tid

till dialog med utskottets arbetsgrupp och till diskussion och därmed också parlamentarikernas inspel till den nya strukturen och dess innehåll.

Jag vill gärna slå fast att för utskottets del ser vi att avgörande för det goda resultatet har varit den kompetenta och lyhörda tjänstekvinnan i Nordiska ministerrådet och den dialog hon haft med vårt utskott och med vårt sekretariat.

Jag går så över till innehållet och den nya strukturen. Ni känner till bakgrunden: ett kultursamarbete där närapå hela budgeten var bunden i kostnader för institutioner och inga fria medel för att utveckla arbetet. Närapå allt samarbete i sektorer skedde utan någon sektorsövergripande tanke eller verksamhet. Initialt betydde arbetet en nedläggning av flertalet institutioner, med en påtaglig oro som följd naturligtvis bland dem som drabbades av nedläggningen men också bland kulturutövare, kulturkonsumenter och kulturpolitiker.

Efter hand har den här oron lagt sig, inte minst när det tydliggjorts att armlängdsprincipen mellan konstutövarna och politiken stärkts snarare än försvagats i den nya strukturen. Det finns många positiva delar i den här nya strukturen. Politiska prioriteringar får sitt genomslag i de treåriga handlingsplanerna. Det är bra och positivt.

På programnivå sker emellertid ingen politisk styrning, utan inom programmen fungerar armlängdsprincipen. Det är inga sektorsprogram, utan inriktningen ska vara tematisk. Det har tillskapats ett dialogforum med hela kulturfältet som blir garanten för en vidareutveckling av programmen. I redogörelsen poängteras särskilt att man ska integrera de självstyrande områdena, de icke-skandinaviska språken och de nordiska husen och instituten i processen. Det sista gläder särskilt Kultur- och utbildningsutskottet, alltså att de nordiska husen och instituten får en stärkt ekonomisk ställning och att de ska fungera som lokala kulturkontaktpunkter i den nya strukturen.

Som jag nämnde inledningsvis har den direkta dialogen mellan oss parlamentariker och ministrarna varit bristfällig, men vi gläds starkt åt våra årliga samrådsmöten vid sessionen. Utskottet som helhet och den arbetsgrupp vi haft i utskottet har tagit arbetet med den nya strukturen på största allvar. Vi har haft omfattande diskussioner om hur vi parlamentariker har velat se den nya strukturen. Vi har lyckats undvika detaljfrågor inom de olika kulturområdena. Vi har lyckats lyfta blicken en smula och se på framtiden och vad den har att erbjuda, se på hur strukturen kan stödja alla dessa fantastiska kulturutövare i våra nordiska länder och självstyrande områden, se på hur olika kulturområden kan befrukta varandra och hur detta kan utveckla och berika kulturen.

Utskottet känner att de inspel vi faktiskt gjort under hela resans gång också har givit avtryck i de konkreta åtgärder som nu redovisas. Eftersom det nya kultursamarbetet är en ständigt rullande process utgår utskottet från att vi gemensamt finner en modell för vidare dialog både på tjänstemannanivå och på politikernivå, inte minst för att säkra att alla goda idéer som vi parlamentariker har även i fortsättningen ska ge avtryck i det framtida nordiska kultursamarbetet.

Undervisnings- og kulturminister **Jógvan á Lakjuni**:
Hr. Præsident! De sidste mange år har vi med glæde konstateret, at der har været en voksende interesse for at styrke de selvstyrende landes deltagelse i det nordiske samarbejde. Denne holdning er udtrykt af rådet og samarbejdsministrene og ikke mindst kulturministrene. Denne positive holdning kommer også til udtryk ved MR-K's beslutning og med den nye struktur for kultursamarbejdet. Her indgår samarbejdet med de selvstyrende lande i kulturministrenes overordnede målsætning for det fremtidige nordiske kultursamarbejde.

Jeg vil her benytte lejligheden til at takke mine kolleger i MR-K for stor forståelse og stor velvilje i denne sag, der på mange måder har været vanskelig for de selvstyrende lande. De selvstyrende landes kulturliv er på grund af særlige strukturelle forhold ikke vel rustet til en samarbejdsstruktur, der bygger på rammeprogrammer med store projekter. Det er derfor meget vigtigt, at der i den nye struktur bliver taget højde for vores særlige forhold og kulturlivets særlige organisation og struktur.

På denne baggrund nedsatte MR-K en særlig policygruppe til at sikre hensynet til de selvstyrende landes særlige strukturelle forudsætninger. Policygruppens arbejde har allerede sat et positivt præg på udformningen af rammeprogrammerne, således at der ved iværksættelsen

af disse programmer skal tages hensyn til selvstyrende lande. Dette fremgår af kulturhandlingsplanen og af det nye programs udformning.

Gruppens forslag vil således sikre de selvstyrende landes deltagelse også i fremtiden. Dette er positivt, og vi er meget tilfredse med resultatet og arbejdet med den nye struktur. Man kan således konkludere, at den nye struktur tager højde for MR-K's overordnede målsætning for det nye nordiske kultursamarbejde. Skulle det med tiden vise sig, at der er brug for justeringer, kan vi sikre os sådanne justeringer i forbindelse med, at programmerne løbende evalueres.

Jeg vil her udtrykke min glæde og tilfredshed med, at de nordiske huse og institutter har fået en stærk placering i den nye struktur. Husene styrkes kraftigt med nye ressourcer og får nye opgaver som nordiske støttepunkter for samarbejdet mellem det lokale og det nordiske. Endvidere glæder vi os over, at Nordens Hus på Færøerne i fremtiden skal administrere den nordiske musikpris.

Det er mit håb, at den nye samarbejdsstruktur vil gavne hele det nordiske samarbejde i fremtiden.

Rolf Reikvam (den venstresosialistiske grønne gruppen, SV):
Den nye strukturen ser bra ut. Det som startet rimelig uklart tenkt, er blitt klartenkt etter hvert, og det skal først og fremst sekretariatet i ministerrådet har æren for.

Det har vært en god dialog som Lars Wegendal sa. Det har vært en god dialog mellom vårt utvalg og ministerrådets sekretariat, og vi har, slik som vi oppfatter det, nådd fram med mange av våre viktige innspill. Det setter vi pris på, at sekretariatet har fanget opp.

Jeg tror at dette blir bra, men i denne prosessen som vi har hatt, som har gått over flere år, er det skapt en del usikkerhet, en del utrygghet i en del miljøer. Vi legger ned komiteer. Vi legger ned institusjoner, og ute blant folk er det en oppfatning av at nå er det ikke lenger penger til de ulike tiltak som tidligere låg innenfor budsjettet. La meg gi ett eksempel. Vi legger ned Nordbok, og det er skapt følelser der ute om at nå vil det ikke lenger være penger til oversettelser. Det vil det selvsagt være. Det vil inngå i kunst- og kulturprogrammet, så det fortsatt vil være penger til den type aktiviteter. Men det som er viktig nå, er at det kommer ut informasjon, og at det skjer ganske kjapt, slik at vi kan forebygge eventuelle misforståelser. Jeg håper at ministerrådet setter i gang og er kjapp med å sende ut informasjon rundt om i Norden om det nye programmet og de nye mulighetene, de nye finansieringsmulighetene som ligger i dette programmet.

Så har jeg lyst til å si helt til slutt, president, at det er viktig nå framover at den dialogen som er skapt mellom utvalget, ministerrådet og sekretariatene, fortsetter. Dette skal være en kontinuerlig prosess, og det er viktig at de politiske prioriteringene blir synliggjort framover. Der er dialogen viktig.

Det samme går også på evalueringen av det nye programmene. Det er helt nødvenidg at det er en god dialog mellom utvalget og ministerrådets sekretariat om evalueringen av den nye strukturen.

Det er en oppfordring til ministerrådet om at denne dialogen fortsetter, at vi har et nært samarbeid både i forhold til å utvikle programmer, gi innspill til politiske prioriteringer og ikke minst når vi skal evaluere den nye strukturen.

Debatten om Dokument 17 ble avsluttet.

Ministerrådsförslag om Deklaration om nordisk språkpolitik (B 245/kultur)

Undervisnings- og kirkeminister **Bertel Haarder**, ministerrådets talsperson B 245/kultur:
De nordiske lande er kommet langt i international sammenhæng ved at fremstå som en samlet region. Den gensidige sprogforståelse har været en gevinst og har medvirket til at nedbryde andre hindringer for borgernes frie bevægelse.

En dansk sprogprofessor har kaldt den nordiske sprogdeklaration for den største sprogpolitiske begivenhed efter anden verdenskrig. Den åbner mulighed for, at man på kort sigt kan få

adgang til en mangedobling af sprogfællesskabet, så man kan høste hjemmebanefordelen, hvis jeg må bruge det udtryk, ved at tale sit eget sprog og samtidig blive forstået af andre. Derved opnår hvert af de nordiske lande en domæneudvidelse, fordi der er 20 millioner mennesker, der kan kommunikere på en fælles sprogforståelses grund. De nordiske sprog er kommet for at blive. De fortjener at blive styrket, så vi har en stemme, der kan høres i det internationale kor.

Men der er naturligvis mange nordboere, som ikke har et nordisk sprog som førstesprog. Mange forstår og taler et nordisk sprog ved siden af deres fremmede modersmål, men det følger ikke af deres kendskab til et nordisk sprog, at de uden videre også forstår de andre nordiske sprog. Det betyder, at det nordiske arbejds- og uddannelsesmarked ikke er åbent for dem.

Arbejdet med udformningen af den nordiske sprogpolitik er gennemført af Nordens sprogråd efter rekommandation fra Nordisk Råd. Formålet med sprogpolitikken er at bevare de nordiske sprog som komplette samfundsbærende sprog i en tid, hvor internationaliseringen truer mindre sprogområders domæner.

Nu foreligger der forslag, som undervisnings- og forskningsministrene har oversendt til Nordisk Råd, og jeg ser frem til en frugtbar og saglig debat om forslagene.

Deklarationen omfatter nogle fælles nordiske sigtemål for sprogpolitikken. Den slår fast, at Nordens befolkninger har brug for en flerstrenget indsats. Alle nordboere skal udvikle færdigheder i det sprog, der tales, der hvor de bor, og alle uanset baggrund skal have ret til at udvikle og styrke deres modersmål. Alle nordboere skal kunne kommunikere med hinanden primært på skandinavisk sprog, og alle nordboere skal tilstræbe at lære mindst et fremmedsprog, men gerne to med en længere rækkevidde end de nordiske.

Det sproglige fællesskab er en grundlæggende forudsætning for det folkelige, kulturelle, økonomiske og politiske samarbejde i Norden. Det er samtidig en forudsætning for at udvikle et reelt fælles uddannelses- og arbejdsmarked. Her er det afgørende, at man sikrer nordboernes evne til at forstå hinandens sprog, især norsk, dansk og svensk.

Det fremhæves i sprogkonventionen fra 1966, at øget sproglig ligestilling inden for Norden er af stor betydning, og den peger på medborgernes ret til at anvende deres eget sprog ved henvendelse til myndigheder eller offentlige instanser i et andet nordisk land.

En undersøgelse af internordisk sprogforståelse fra sidste år viste, at der fortsat er grund til at sætte fokus på, om den nordiske sprogforståelse er tilstrækkelig til at kunne opfylde denne hensigt. Undersøgelsen viste, at forståelsen af nabosprog er faldet i de seneste 30 år, og at for eksempel de unge danskere og svenskere på hver side af Øresund ikke længere forstår hinandens sprog særlig godt.

Skandinavien har i globaliseringens tidsalder mulighed for at vise sig som et foregangsområde på mangfoldige områder, herunder det sproglige. Vi lever i fredelig sameksistens efter århundreders stridigheder på kryds og tværs. Vi fastholder værdien af en gensidig sprogforståelse. Man forstår bedre sit kulturelle grundlag, og man udvider samtidig sin kommunikations radius.

Når det gælder modersmålsundervisning, er der i forhold til ikke-nordiske befolkningsgrupper en forskellig holdning blandt eksperter. Nogle mener, at modersmålsundervisning er afgørende også for at udvikle sproget i det land, hvor de pågældende bor, mens andre mener, at man skal koncentrere sig om det sprog, som de skal bruge i deres uddannelser og i deres beskæftigelse.

I Danmark er der mange kommuner, som har modersmålsundervisning af tosprogede børn. Det er ikke længere obligatorisk, men mange kommuner har det. Den nationale politik går på først og fremmest at få lært tosprogede langt bedre dansk. Vi sætter ind allerede i treårsalderen, i sexårsalderen, ekstra dansktimer og så videre, fordi netop manglende sprogkundskaber er et meget stort integrationsproblem, og jeg forstår, at det er det samme i andre nordiske lande og i øvrigt andre europæiske lande.

Med hensyn til fremtidige initiativer skal der gøres en indsats for den gensidige sprogforståelse i Norden. Her spiller kulturprodukter som film, krimier, romaner og digte en rolle. Ved bevidst at udnytte de nordiske landes kulturproduktion kan man medvirke til at skabe en

stemning blandt de unge, som gør, at de føler, at det at kunne bruge de andre nordiske landes sprog, er – med et moderne udtryk – *cool*. Nordisk skal være *cool* blandt de unge.

Det har siden Helsingsforsaftalen fra 1962 været et krav til skoler i alle nordiske lande at undervise i de skandinaviske sprog, men det er ikke alle, der har gjort lige meget ud af det. Deklarationen vil nu sætte fokus på dette krav.

Vi har i ministerrådet diskuteret forskellige metoder til at fremme den fælles sprogforståelse. Et forslag har været at lave en nordisk litteraturkanon, som indeholder typiske tekster, der kan læses på originalsproget. Der foreligger nu et glimrende oplæg til en sådan kanon, så vi venter nu på, at forslaget bliver behandlet i de rette fora.

Til støtte for blandt andet det nordiske erhvervssamarbejde er der arbejdet med udgivelse af elektroniske ordbøger over nordiske sprog, og endelig bør tilstrækkelige hjælpemidler også være på plads og være lettilgængelige for alle. Det stiller krav om udvikling af sprogteknologi, så man *on line* kan få oversættelse til og fra alle de nordiske sprog.

Derfor vil jeg slutte med at sige, at selv om deklarationen ikke er juridisk bindende, har den stor symbol- og signalværdi. Den viser, at de nordiske sprog skal forblive stærke og levende. De skal styrke hinanden ved, at borgerne kender flere nordiske sprog end deres eget. Med tiltrædelsen af deklarationen forpligter landene sig til at arbejde for at realisere dette mål.

Martin Saarikangas (den konservative gruppen, saml):
Ordförande! Jag tackar Bertel Haarder för denna inledning och från den finska delegationens och ungdomens finska råd vill jag här ta fram en fråga om språket. När vi nu till exempel i Helsingfors förberedde oss för detta möte fick vi en massa dokument som mest var på danska men icke på finska. Vi hade ännu icke fått dem, vi får dem kanske om en månad. För vi finländare förstår svenska eftersom vi i grundskolan alla läser svenska. Men vi har väldigt svårt att förstå till exempel danskan, och därför föreslår jag att för framtida behov när vi ska spara på pengar, utsätter vi medel till översättarfunktionen så att vi i god tid får distribuerat dessa dokument som vi finländare gärna vill ha. Som sagt, om de är på svenska då förstår vi dem, men när de är på danska förstår de flesta människorna i Finland inte dem.

Undervisnings- og kirkeminister **Bertel Haarder**:
Jeg har den største forståelse for Martin Saarikangas ønske, og jeg vil godt beklage det, hvis processen har været utilfredsstillende set fra et finsksproget synspunkt. Mere kan jeg ikke sige. Jeg synes, at indlægget var berettiget og vi skal forbedre os.

Jeg vil gerne beklage det, hvis vi danskere har udviklet vores sprog i en retning, så det bliver mere og mere utilgængeligt for blandt andet finner. Det synes jeg faktisk vi skal tænke over, for vi *kan* godt tale tydeligt, men vi gør det ikke. Det skulle vi tænke over.

Martin Saarikangas:
Ordförande! Jag kan gott intyga det. Själv har jag den stora fördelen att jag har gått i svenskspråkig skola, men alla mina kolleger har inte gjort det. Därför tycker jag som ordförande, vi kan snacka norsk, för det snakker jag också. Många av oss förstår norska för det ligger väldigt nära, icke nynorsk, men om vi håller oss till reguljär norska, men danskan har utvecklats. Det är inget fel i att ett språk utvecklas. Men den har utvecklats på det måte att de flesta finländare inte förstår danska, inte tack vare det. Då behöver vi flera översättare här i Köpenhamn som förbereder och som faktiskt ser till att vi får detta material. Det är väldigt viktigt att vi finländare också kan ta del av allt det som distribueras här och att vi kan delta i kommunikationen, också veta vad vi gör här inom området.

Britt Hildeng, Kultur- og utdanningsutvalgets talsperson B 245/kultur:
President! Det nordiske språkfellesskap er grunnleggende forutsetninger for det nordiske samarbeidet. Kultur- og utdanningsutvalget er derfor tilfreds med at det nå er utarbeidet et overordnet dokument for en ny språkpolitikk som skal bidra til å sikre helhet og sammenheng i Nordisk Ministerråds språksatsinger.

Selv om deklarasjonen ikke er juridisk bindende, har de nordiske utdannings- og forskningsministrene gjennom dokumentet uttalt en klar politisk forpliktelse til å arbeide med de

områder og målsettinger som deklarasjonen omfatter. At det også er igangsatt en prosess for å utarbeide en ny språkkonvensjon, samt at organiseringen av språkrådet gjennomgås, vil samlet gi et utmerket utgangspunkt for en fornyet, intensivert og fokusert nordisk språkpolitisk debatt.

I og med at det er enighet om de sentrale målsettingene for nordisk språkpolitkk, vil utvalget oppfordre ministerrådet til å utarbeide en handlingsplan for å konkretisere hvordan målsettingene kan nås, og hvordan man vil arbeide med de fire hovedområdene språkforståelse, parallellspråklighet, flerspråklighet og Norden som språklig foregangsregion.

Utvalgets inntrykk er at innsatsen på språkområdet i dag er fragmentert hva gjelder både tiltak og organisering. Utvalget mener også det er nødvendig at ministerrådet i større grad gjennomfører evalueringer for å vurdere i hvilken grad tiltakene gir resultater. Det bør også jevnlig gjennomføres undersøkelser for å kunne vurdere utviklingen over tid, for eksempel i forhold til språkforståelsen. Det bør videre gjennomføres jevnlige undersøkelser av hvordan relevante artikler og paragrafer i Helsingforsavtalen og kulturavtalen har blitt fulgt opp i landenes lære- og leseplaner.

På bakgrunn av dette vil kultur- og utdanningsutvalget foreslå at området språkforståelse gir høyest prioritet de kommende årene, og de språkpolitiske tiltakene bør da i størst mulig grad fokuseres på dette området. Man har f.eks. en glimrende mulighet for å målrette språkprogrammet Nordplus når det skal utarbeides nye Nordplus-programmer. Lærerutdanningene og lærerstudentene bør her være en viktig målgruppe. Oversettelsesstøtte bør også inngå i en helhetlig tiltaksplan for å styrke språkforståelsen.

I utkastet til deklarasjonstekst som var utarbeidet av Nordens språkråd, var det foreslått at tegnspråkene burde gis samme stilling som lovfestede minoritetsspråk. I den endelige utgaven er denne dimensjonen redusert til formuleringen "Det är viktig att även teckenspråken tilerkänns en stark ställning". Utvalget vil anmode om at tegnspråkenes stilling tas opp til ny vurdering, og at deklarasjonsteksten endres på dette punktet. Deklarasjonen er jo primært et uttrykk for politiske målsettinger, og utvalget mener derfor at det er naturlig at ministrene også uttrykker en slik ambisjon på tegnspråkenes vegne. Utvalget vil også sterkt oppfordre til at tegnspråkenes stilling blir vurdert i forbindelse med arbeidet med revisjonen av den nordiske språkkonvensjonen.

Bente Dahl (midtengruppen, RV):
Hr. Præsident, kolleger! Jeg har to ting, jeg vil understrege i Kultur- og uddannelsesudvalgets forslag til en Nordisk Råds-rekommandation.

Den ene lægger sig helt tæt op ad det, Britt Hildeng netop har nævnt, nemlig at vi kraftigt opfordrer til, at tegnsprogene får samme stilling som minoritetssprogene, sådan som der var lagt op til i starten. Den anden ting, jeg gerne vil tage fat i, er den tredje anbefaling, hvor vi anbefaler at udarbejde en handlingsplan om at realisere målsætningerne i deklarationen for nordisk sprogpolitik.

Det gør jeg, fordi der i det første forslag var en mere udtalt forpligtelse til at følge op på målsætningerne for de enkelte nationalstater. Derfor vil jeg opfordre de enkelte lande til at få lavet en national opfølgning på sprogdeklarationen.

Jógvan við Keldu (den konservative gruppen, Ff):
Tak hr. Præsident! Når vi taler om den nordiske sprogforståelse og ser udviklingen i globalisering samt den accellererende centralisering og sammenlægninger i større enheder både kulturelt og industrielt og knytter det sammen med det engelske sprog, som mere og mere bliver dagligdagens verdenssprog, er det af største betydning, at Nordisk Råd ser på vores sprog med den største alvor. Derfor hilser jeg "Deklarationen om nordisk sprogpolitik" meget velkommen.

Som færøsk medlem af Nordisk Råd vil jeg komme med en stor tak for, at man har interesse i og ønsker at styrke de små sprog. Et af dem er det færøske, som vi passer meget godt på, og som absolut er en del af vor rigdom.
Ser vi nærmere på vores sprogforståelse og på, hvordan man har oplevet det engelske sprog udvikle sig mere og mere som de nordiske naboers daglige kommunikationsredskab, er jeg bange for, at vi må tage et mere radikalt skridt angående de nordiske sprog.

For det første er det vigtigt, at vi lærer vort eget sprog godt og grundigt både i tale og i skrift.

For det andet vil jeg støtte punktet i forslaget, hvor der står, at: "alle nordboer har grundlæggende kundskaber i mindst *et* sprog med international rækkevidde og gode kundskaber i yderligere et fremmedsprog."

Når det er sagt, ville det måske være på sin plads at konkretisere dette med et forslag, idet det svenske sprog tales af omkring 50 procent af nordboerne, og verden bliver mere og mere rationel: Vi kunne derfor som nordiske borgere for det første lære vore egne sprog godt og grundigt, dernæst kunne vi optage det svenske sprog som nordisk kommunikationsredskab og lære det godt i lighed med det engelske. Derefter kunne man så få de andre sprogkundskaber som fransk, spansk og så videre.

Derefter er det vigtigt, at vi under alle omstændigheder overordnet lærer en del af sprogene og kulturne i alle de andre nordiske lande at kende.

Jeg vil hermed ikke sige, at dette er det eneste og det mest rigtige svar på spørgsmålet om den nordiske sprogpolitik, for her kan ikke blive tale om nogen enkelt løsning. Men jeg tror, at dette kan være et bidrag til diskussionen, hvis vi ikke forcerer brugen af engelsk så det engelske sprog totalt overtager den førende rolle i hele Norden.

Til sidst vil jeg udtrykke min glæde over og tilfredshed med, at Kultur- og uddannelsesudvalget ønske om tegnsprogenes stilling nu for alvor er kommet med i diskussionen.

Rolf Reikvam (den venstresosialistiske grønne gruppen, SV):
President! Det er språket vi har til å tolke og forstå våre liv. Vår identitet, vår selvforståelse og språket er ett. Derfor er det fryktelig viktig at vi klarer å ta vare på språket vårt, for det dreier seg om noe så grunnleggende som vår egen identitet.

De nordiske språkene er truet. Vi er nødt til å erkjenne det. Presset, spesielt fra engelsk, er stort. På lengre sikt kan det bety at våre språk blir borte hvis vi ikke er bevisst på det, slik at vi klarer å slå ring om og forsvare våre egne språk. Når det gjelder den undersøkelsen som Kulturfondet gjorde, ble det avdekket at ungdommen i Norden forstår dårligere grannespråket nå enn tidligere. Vi har hatt en utvikling som ikke er bra. Vi vet også at det på andre områder gjennom nasjonale studier som viser at våre språk er truet.

Jeg tror at spesielt situasjonen er alvorlig for våre nordiske språk som akademiske språk. Vi ser hvordan engelsk helt tar over når det gjelder publisering, og at våre egne språk er lite gangbare. Så det å sikre at våre språk fungerer som akademiske språk, er kanskje den aller største utfordringen. Det må vi alle sammen ta på alvor. Hvis vi mister våre språk som akademiske språk, er vi i ferd med å miste språket samlet sett. Situasjonen er alvorlig. Derfor er denne språkdeklarasjonen viktig. Min oppfordring til ministerrådet er å lage en handlingsplan, men først og fremst er det viktig at de ulike landene tar i bruk og bygger inn de forslagene som ligger her, i sin egen språkpolitikk.

I Norge får vi en språkmelding om et halvt års tid. Da får vi anledning til å diskutere det norske språkets stilling. Jeg håper inderlig at den norske kulturministeren i arbeidet med den språkmeldingen tar opp de anbefalingene som ligger i denne deklarasjonen, bruker dem bevisst og slår ring om vårt eget språk. Dette dreier seg ikke bare om kommunikasjon, men det dreier seg om vår identitet.

Undervisnings- og kirkeminister **Bertel Haarder**:
Fru Britt Hildeng stillede et spørgsmål, som jeg synes fortjener et svar – og undskyld at det først kommer nu.

Hun ønskede, at tegnsprog skulle gøres til et officielt mindretalssprog i Norden. Hvis det skal realiseres, skal tegnsprog først være et officielt mindretalssprog i alle de nordiske lande. Hvis det bliver tilfældet, er der en mulighed for, at det kan komme til at indgå som et officielt mindretalssprog i det nordiske samarbejde. Det er altså betingelsen for det.

Jeg vil i øvrigt ikke starte en lang diskussion om, hvorvidt det er en god idé eller ej. Jeg forstår udmærket baggrunden for diskussionen, og der er jo heldigvis en glædelig udvikling i gang inden for tegnsprog, så måske kan det engang lade sig gøre.

Nu har jeg beskrevet, hvad proceduren er: Det skal først være et officielt mindretalssprog i alle de nordiske lande, før man kan begynde at drøfte, om det skal være et fælles mindretalssprog.

Britt Hildeng:
President! Jeg vil understreke at utvalget i flere omganger har lagt vekt på sine ønsker om at en har en målsetting om at tegnspråk skal aksepteres som et minoritetsspråk. Deklarasjonen beskriver en politisk ambisjon. Den legger noen ønskelige føringer på flere områder. Det er slik at det er en rekke punkter i deklarasjonen, i forslaget til deklarasjonstekst, som ikke nødvendigvis er lik og alminnelig politikk i alle landene, men det er ambisjoner som en søker å arbeide mot.

Jeg synes at nettopp vårt ønske uttrycker en slik ambisjon, og da bør en kunne ta det inn i deklarasjonsteksten en beskrivelse om at man uttrykker ambisjoner på tegnspråkets vegne. Så får en da målrette arbeidet for at denne ambisjonen skal realiseres i de enkelte land. Et samlet utvalg anbefaler ministerrådet sterkt om å ta dette inn i deklarasjonen.

Landsstyresmedlem for kultur, utbildning, forskning og kirke **Doris Jakobsen**:
Ærede præsident! Grønlands landsstyre finder, at en nordisk sprogdeklaration vil være et godt afsæt for en samlet, langsigtet og effektiv nordisk sprogpolitisk indsats.

Den nu foreliggende deklaration udmærker sig blandt andet ved,

- at den har et enkelt og klart formuleret formål
- at den har klare, ambitiøse, men også realiserbare mål
- at den har klart afgrænsede indsatsområder og klare anvisninger på, hvordan målene inden for disse kan opnås
- at den redegør for de enkelte sprogs nuværende status (komplet, samfundsbærende henholdsvis statsbærende)

Vi er særlig glade for at konstatere, at deklarationen også fastslår, at alle de nordiske sprog anses som ligeværdige, og at de nordiske sprog er og forbliver stærke og levende. Vi har en fælles forpligtelse til at sikre dette i praksis.

Deklarationen fastslår, at grønlandsk er et samfundsbærende sprog, og at samfundsbærende sprog forbliver samfundsbærende.

Vi har desuden hæftet os ved, at det i deklarationen er fremhævet, at grønlandsk indtager en særstilling ved, at det er majoritetssproget i Grønland, som bør støttes, så det fortsat kan fungere som samfundsbærende sprog. Dette anser vi naturligvis også som meget positivt, men vi har samtidig en forhåbning om, at grønlandsk med tiden også udvikler sig til at blive et komplet sprog.

På Grønlands landsstyres vegne skal jeg med disse korte bemærkninger meddele, at Grønland giver deklarationen sin fulde tilslutning.

Vi ser frem til at deltage aktivt og konstruktivt i det opfølgende arbejde med sortering og prioritering af indsatsområderne.

Debatten om B 245/kultur ble avsluttet.

Medlemsförslag om nordisk grannlands-tv efter digitaliseringen (A 1388/kultur)

Dagfinn Sundsbø, Kultur- og utdanningsutvalgets talsperson A 1388/kultur:
President! Medlemsforslaget om nordisk nabolands-tv etter digitaliseringen er fremmet av Midtengruppen etter initiativ fra rådsmedlem Runar Patriksson. I Kultur- og utdanningsutvalgets arbeid med saken har en også lagt til grunn rådsmedlem Anita Johanssons spørsmål til

den norske regjering om deres medvirkning til at sendingene fra *public service*-kanalene gjøres tilgjengelig i nabolandene.

Kultur- og utdanningsutvalget har måttet konstatere at ønskene om å sikre nabolands-tv vanskeliggjøres, mer enn lettes, av den digataliseringsprosess som nå gjennomføres i Norden. Beslutningene om innføring av digital distribusjonsteknikk er fattet på ulike tidspunkt i de ulike land, og det er ikke valgt en enhetlig teknisk standard. Det siste er spesielt knyttet til Norge, som har valgt en nyere teknologisk standard i og med at man her har fattet beslutning om digital-tv sist og valgt nyutviklet teknologi. Den norske regjering viser i sitt brev til Anita Johansson til at det fremdeles bør være mulig for befolkningen i grensestrøkene å motta overspill fra NRK-sendinger forutsatt at de skaffer seg mottakerutsty som kan ta imot norske sendinger, i tillegg til nødvendig utstyr for eget lands sendinger. Det var liksom ikke intensjonen at det skulle ende slik.

Kultur- og utdanningsutvalget sier i sin kommentar at selv om innføringen av digitalt tv gir nye muligheter, illustrerer medlemsforslaget at det også kan medføre nye hindringer. Den danske medieavtalen som ble inngått i juni, viser likevel at det er mulig å stille krav til operatøren av den digitale tv-plattformen om å videreformidle nabolands-tv som en del av programtilbudet. På bakgrunn av problemene knyttet til rettighetspolitikk, vil det være vanskelig å kreve at nabolands-tv skal være tilgjengelig kostnadsfritt i det digitale sendenettet, men det danske eksempel viser likevel at det er muligheter for å sikre tilgangen. Kultur- og utdanningsutvalget oppfordrer derfor de nordiske regjeringer til å arbeide for at det på sikt skjer en harmonisering av tekniske standarder i de nordiske lands digitale tv-plattform, slik at det ikke oppstår permanente grensehindringer i formidlingen av nabolands-tv. Ut fra dette tilrår Kultur- og utdanningsutvalget at Nordisk Råd anbefaler de nordiske regjeringer å sikre at de nordiske public service-kanalene inngår i programtilbudet når digital-tv innføres, og å arbeide for en harmonisering av tekniske standarder for digital-tv.

Så er jeg redd for at vår tidligere kollega og entusiastiske nordist, Runar Patrikkson, ikke vil være helt tilfreds med hva som ble resultatet av medlemsforslaget han tok initiativ til. Jeg tror mange deler hans indignasjon over at vi i en situasjon hvor tv-tilbudet utvides på grunn av teknologiske framskritt, som kan gi oss tilgang til nær all verdens tv-kanaler, har vi altså ikke fått på plass en gjennomføring som sikrer oss tilgang på nabolands-tv. Vi har ikke så mye å være tilfreds med på dette området så langt. Det håper jeg vi kan rette opp gjennom vedtaket vi inviterer rådet til å gjøre i dag.

Debatten om A 1388/kultur ble avsluttet.

Rådet bifalt å ta Dokument 17 til etterretning

Rådet bifalt Kultur- og Utdanningsutvalgets forslag tik rekommandasjon i anledning av B 244/kultur – Rek. 22/2006
Rådet bifalt Kultur- og Utdanningsutvalgets forslag tik rekommandasjon i anledning av B 245/kultur – Rek. 23/2006
Rådet bifalt Kultur- og Utdanningsutvalgets forslag tik rekommandasjon i anledning av A 1388/kultur – Rek. 24/2006

15. Forskning, innovation och utbildning

Dokumentasjon:
- NordForsk, dess strategi och prioriteringar. Redogörelse från Nordiska ministerrådet (Dokument 18)
- *Ministerrådsförslag om Nordplusprogrammet (B 246/kultur)*
- Medlemsforslag om iværksættere i Norden (A 1396/näring)

Ministerrådsförslag om Nordplusprogrammet (B 246/kultur)

Nordisk Råd *rekommanderer* Nordisk Ministerråd

å gjennomføre "Ministerrådsforslag om videreutvikling av Nordplus-programmene 2008-2011" (B 246/kultur) under hensyntagen til de synspunkter som er fremført i betenkningen om forslaget

Medlemsforslag om iværksættere i Norden (A 1396/näring)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at gennemføre et komparativt studie af hvilke forskellige tiltag de nordiske lande har gennemført for at skabe flere iværksættere og nye virksomheder

NordForsk, dess strategi och prioriteringar. Redogörelse från Nordiska ministerrådet (Dokument 18)

Kunnskapsminister **Øystein Kåre Djupedal**, ministerrådets talsperson Dokument 18:
President! Det er ikke bare på verdenskartet at de nordiske landene ligger høyt oppe. Norden er en ledende region på svært mange områder. Alle de nordiske landene rangeres blant de mest konkurransedyktige økonomier i verden. Samtidig regnes våre land som verdens mest velutviklede velferdssamfunn. Denne kombinasjonen av trygghet og skaperkraft har etter hvert blitt betegnet som "den nordiske modellen". Den er ett av våre fremste fellestrekk og et fortrinn i møte med en globalisert verden.

Nordisk Råds parlamentarikere har i flere år deltatt svært aktivt i diskusjonen om hvordan man best burde organisere forskning og forskningsfinansiering på nordisk nivå. Det har vært påpekt at de nordiske landene i høyere grad burde betrakte seg som en geografisk region og en integrert forskningsenhet som gjennom samarbeid skaper basis for utvikling og innovasjon. Dette engasjementet har blant annet bidratt til store omorganiseringer på forskningsområdet, og at NORIA – *Nordic Research and Innovation Area* – har blitt et begrep. Etableringen av et nordisk forsknings- og innovasjonsområde er en realistisk og nødvendig satsing på et strategisk samarbeid innenfor forskning og innovasjon.

Den viktigste nyskapingen på forskningsområdet var at NordForsk ble etablert 1. januar 2005. NordForsks overordnede mål er å bidra til å befeste og videreutvikle Norden som en av verdens mest dynamiske regioner for forskning og innovasjon. NordForsk har tre funksjoner definert i vedtektene: samordning, finansiering og policyrådgivning.

Det var store forventninger knyttet til etableringen av NordForsk. På en del områder er Nordforsk kommet langt når det gjelder å innfri disse forventningene. NordForsk har gjennom sitt nordiske bidrag klart å utløse en betydelig investeringsvilje fra de nasjonale forskningsrådene og lanserer de kommende månedene de to nyeste av sine Nordic Centres of Excellence-programmer: ett for forskning på mat, ernæring og helse og ett for velferdsforskning. Iløpet av en femårsperiode kommer NordForsk til å investere opp mot 90 millioner norske kroner i programmet for mat, ernæring og helse og opp til 75 millioner norske millioner i velferdsprogrammet. Omtrent to tredjedeler kommer fra de nasjonale forskningsrådene, noe som viser at NordForsks såkorns- og samordningsfunksjon er på rett vei.

De nordiske programmene for fremragende forskning samler noen av Nordens, og også verdens, beste forskere innen sine felt. De treffes, utveksler resultater, forsker sammen, og resultatet er internasjonalt ledende forskning som er til nytte for folk både i og utenfor Norden. Hovedmålet med Nordic Centres of Excellence er nettopp å skape nordisk styrke ved å videreforedle forskning som allerede er fremragende i de ulike nordiske land.

NordForsk disponerer om lag 100 millioner danske kroner, et betydelig beløp i det nordiske samarbeidet, og vi kan så langt konstatere at etter vel halvannet år er utviklingen i tråd med de opprinnelige bestillinger fra Nordisk Råd og Ministerråd, og at bevilgningen utnyttes på beste måte. Når det gjelder milepæler på kort sikt, vil NordForsk fortsette utlysningene og vil særlig legge vekt på å videreutvikle samordningsfunksjonene for de nordiske land. Dessuten vil en i samarbeid med Nordisk Ministerråds sekretariat utvikle strategi for samhandling med de tre baltiske land, Nordvest-Russland og Kaliningrad.

Sammen kan de nordiske landene også stå sterkere i konkurransen om europeisk forskningsfinansiering. Det er spennende at man nå har fått til nye satsinger som skal samfinansieres av NordForsk og nasjonale forskningskilder.

For drøyt to uker siden arrangerte det norske formannskapet en større konferanse her i København om forskning og innovasjon, i samarbeid med blant annet EU-kommisjonen og NordForsk. Konferansen drøftet Nordens bidrag til den videre utvikling av det europeiske forsknings- og innovasjonsområdet. En av hovedkonklusjonene var at vi trenger både et sterkt NORIA og et sterkt ERA, altså European Research Area.

Et sentralt virkemiddel for å få til et sterkt NORIA er å åpne nasjonale forskningsprogrammer mellom de nordiske landene. Jeg tror det kan være en fornuftig form for samarbeid, nettopp fordi vi er små land og kan oppnå mer ved å samarbeide enn ved å forsøke å oppnå resultater hver for oss. Studien om åpning av nasjonale programmer i regi av ministerrådet, som ble presentert på konferansen, reiser mange viktige spørsmål. Mye tyder på at de nasjonale forskningsfinansierende organene er villige til å åpne sine programmer, til tross for enkelte administrative og juridiske barrierer, men kun når det oppfattes som fordelaktig for forskersamfunnet og ikke minst kvaliteten på forskningen. Her har vi i Norden kommet relativt langt i forhold til mange andre land og regioner, selv om vi ennå har et stykke igjen å gå. NordForsk er vårt hovedinstrument for å få til en felles forskningsfinansiering og åpning av nasjonale forskningsprogrammer.

Det må understrekes at NordForsk er opprettet annerledes enn de øvrige nordiske institusjoner, blant annet når det gjelder styrets beslutningsmessige autonomi. Forankringen til nasjonale forskningsråd er sterk. De er representert i styret, og vedtektene forutsetter at NordForsks prioriteringer skal baseres på nasjonale strategier. Dette er nødvendig for at NordForsk skal kunne fungere i sin rolle som iverksettende samarbeidsorgan for nasjonale forskningsråd. På kort sikt muliggjør dette en felles finansiering av større forskningssatsinger. På lengre sikt er ambisjonen å arbeide mot felles utlysninger og åpning av nasjonale forskningsprogrammer.

NordForsk er en relativt ny organisasjon. Det er imidlertid viktig at dialogen mellom NordForsks styre og parlamentarikersiden også intensiveres for å sikre at NordForsks beslutningsgrunnlag er så relevant og fullstendig som mulig, og det skal vi følge opp.

Konklusjonen vi kan trekke nå, er at Nordisk Ministerråd, sammen med NordForsk og i dialog med Nordisk Råd, vil forsøke å finne frem til hensiktsmessige arenaer for dialog om NordForsks prioriteringer og videre utvikling. NordForsk har som andre nordiske institusjoner en resultatkontrakt og en styringsdialog med Nordisk Ministerråds sekretariat, hvor en blant annet gjennomgår realiseringen av NordForsks strategi. Ministerrådet vil også se på hvordan en kan ta hensyn til dialogen med Nordisk Råd i denne sammenheng.

NordForsk er en langsiktig satsing til beste for de nordiske land og våre naboer. Vi må vise vilje til å holde fast ved satsingen og gjøre vårt ytterste for å bidra til NordForsks suksess.

Jeg legger med redegjørelsen om NordForsk fram for Nordisk Råd med anmodning om rådets synspunkter.

Rolf Reikvam, Kultur- og utdanningsutvalgets talsperson Dokument 18:
President! Og takk for en interessant og vigtig redegjørelse! Jeg vil tro at ordet "forskning" er det ordet som er nevnt oftest i løpet av disse tre dagene i debatten. I forhold til det vi holder på med i Norden, i Nordisk Råd og i Nordisk Ministerråd, snakker vi om at 100 millioner kr av budsjettet brukes til NordForsk. Det er faktisk talt småpenger. Hvis vi kan trekke en parallell til EUs rammeprogrammer, vil jeg anslå at cirka fem prosent av den samlede forskningen i EU-landene er kanalisert inn i EUs rammeprogram. Hvis vi tenker oss en tilsvarende modell i Norden, med 5 prosent av den samlede forskningen – jeg vet ikke hvor mye vi bruker sam-

let, kanskje 150 milliarder kroner – tilsier et kjapt regnestykke at det ville bety 7,5 milliarder kr. Vi har i dag 100 millioner kroner til NordForsk, og til det vi har snakket mest om i disse tre dagene.

Dette er en viktig og stor utfordring. Forskning på nordisk nivå er viktig for oss, og jeg ser for meg at vi har to veier å gå: Vi kan gjøre som ministeren sier og åpne de nasjonale programmene. Vi kan få til samarbeid og nettverk på tvers av landene ved at de nasjonale programmene blir åpnet for søkere fra andre nordiske land. Det er den ene veien å gå. Den andre veien å gå er å gjøre som i EU. Vi kan gjøre NordForsk til en tung aktør – la NordForsk få bruke av de nasjonale forskningsmidlene og på denne måten å bygge opp en tung aktør. Det som er viktig med NordForsk og forskning på tvers av de nasjonale grensene, er å bygge tunge forskningsmiljø. Den store utfordringen fremover er å bygge tunge og gode forskningsmiljøer i Norden. Det er på denne måten vi kan overleve. Hver for oss blir vi på veldig mange områder for små. Derfor er det en utfordring hvordan vi – gjennom nettverk, gjennom fellesprogram der miljøene fra de ulike landene kan søke om og få penger – kan bli en tung og viktig aktør. Det er de utfordringene vi har, og de veivalg vi må ta.

Helt til slutt: Det ministeren sa om et tettere samarbeid med Nordisk Råd, der vi også skal delta når det gjelder prioriteringene, synes jeg er bra og viktig. Vi har vært opptatt av forskning. Det er et sterkt engasjement og mye entusiasme, så vi kan være en viktig og tung aktør inn mot ministerrådet og inn mot miljøene. Vi bør være med på å tegne opp de langsiktige, tematiske prioriteringene i tiden fremover. Der kan vi være en viktig bidragsyter.

Kunnskapsminister **Øystein Kåre Djupedal**:
Jeg synes det innlegget som representanten Reikvam nå holdt, var et veldig godt innlegg, og det viser det store engasjementet som rådet har for forskning.

Det er klart at NordForsk er en ny konstruksjon som ennå ikke har gått seg helt til. Det er en halvflygende fugl, og vi må sørge for at den flyger ordentlig. Men hvilken vei dette går videre, er i stor grad opp til de nordiske land, hvordan dette samarbeidet kan være. Men det er klart at det ligger et veldig potensial, som også NordForsk viser, i et tettere nordisk samarbeid på forskningsområdet.

Hvor omfattende og stort dette vil bli, vil bare tiden vise, men 100 millioner kroner av Nordisk Ministerråds budsjett – det har for så vidt ikke jeg noe med, president – men det er jo en betydelig del av Nordisk Ministerråds budsjett som nå settes av til forskning. Det er jeg glad for. Det er jeg tilfreds med.

Så tror jeg det vil være slik, la meg bare understreke det, at det engasjementet nordiske parlamentarikere har på dette området, og ikke minst det at man legger trykk på at man skal samarbeide bedre i de nordiske forskningsmiljøene, er veldig viktig for oss i ministerrådet å ta med oss. Vi ønsker en slik utvikling, og vi tror at en åpning av nasjonale program kan være en vei å gå. Men det finnes også andre måter det er mulig å tenke seg at dette arbeidet styrkes og intensiveres på. Da vil jeg bare understreke hvor viktig dette arbeidet er, og ikke minst hvor takknemlig vi er for Nordisk Råds store engasjement på dette området.

Ministerrådsförslag om Nordplusprogrammet (B 246/kultur)

Kunnskapsminister **Øystein Kåre Djupedal**, ministerrådets talsperson B 246/kultur:
President! Nordplus-programmet er Nordisk Ministerråds mobilitets- og nettverksprogram på utdanningsområdet. Gjennom flere tiår har programmet vist seg å være av avgjørende betydning for å nå felles politiske måsettinger innenfor det nordiske samarbeidet. Programmet har vært fortløpende evaluert og justert. Programmet ble senest evaluert 2005/2006, og også denne evalueringen bekrefter at dette er en svært omfattende og meget vellykket nordisk satsing.

Den politiske situasjonen og samfunnets behov endres imidlertid raskt og nødvendiggjør oppdateringer og endringer i struktur og innhold i de nordiske virkemidlene. Dette har Nordisk Ministerråd forsøkt å avspeile i forslaget til nytt Nordplus-program 2008–2011 .

Forslag til overordnede prinsipper for neste generasjon Nordplus-program er meget grundig behandlet gjennom konsultering og behandling hos alle nåværende hovedadministratorer for

programmene, ministerrådets rådgivningsgrupper, i embetsmannskomiteen og i ministerrådet for utdanning og forskning.

Det nye programmet gir utfordringer både faglig og administrativt. Det skal avspeile gjeldende strategi for nordisk utdannings- og forskningssamarbeid og kravene til effektivisering og modernisering av samarbeidsstrukturene. I tillegg skal det muliggjøre baltisk programdeltakelse på bakgrunn av enigheten fra møtet de nordiske utdannings- og forskningsministrene hadde med sine kollegaer fra Estland, Latvia og Litauen i 2004.

Nordisk Ministerråd har foreslått at noen hovedprinsipper legges til grunn for det nye Nordplus-programmet. Innhold og struktur skal gi et best mulig grunnlag for

- utvikling av kvalitet og innovasjon i utdanningssystemene for livslang læring i deltakerlandene
- støtte og spredning i forhold til innovasjon på utdanningsområdet gjennom systematisk utveksling av erfaringer og god praksis
- videreutvikling av det nordiske utdanningssamarbeidet og bidra til å skape et nordisk-baltisk utdanningsområde
- ivareta målsettingen om at det nordiske samarbeidet skal være relevant, fokusert og effektivt

Neste generasjon Nordplus-program organiseres som ett rammeprogram med en tverrsektoriell del – Nordplus horisontal – og tre sektorprogram for henholdsvis skoleområdet, Nordplus skole; høyere utdanning, Nordplus høyere utdanning; og voksnes læring, Nordplus voksen. Det tverrsektorielle programmet skal binde sektorprogrammene sammen og fremme samarbeidsmuligheter i et perspektiv av livslang læring og på tvers av tradisjonelle kategorier og sektorer. Programdelen kan også støtte et mer utadvendt nordisk samarbeid.

Ordningen med hovedadministrator for hvert enkelt delprogram fordelt mellom landene beholdes, men med premiss om å framstå som en helhetlig ordning.

Deltakelsen fra de tre baltiske statene skjer på like fot med de nordiske. 2007 vil være et felles forberedelses- og utviklingsår for nordiske og baltiske myndigheter, aktører og brukere.

Som konsekvens av utvidelsen av Nordplus-programmet til de baltiske land vil språksamarbeidet, dagens Nordplus språk, bli etablert som et separat nordisk språkprogram, men kan assosieres med rammeprogrammet og rammeprogrammets administrasjonsordning. Videre vil utdanningssamarbeidet med Nordvest-Russland, som i dag er organisert gjennom Nordplus Nabo, bli videreført fra 2008 gjennom det nye Russlandsprogrammet. Jeg viser her til Kultur-og utdanningsutvalgets betenkning. Merknader og synspunkter herfra vil selvfølgelig bli tatt med når vi skal sluttføre arbeidet med det nye Nordplus-programmet.

Med disse få ord legger jeg fram dette ministerrådsforslaget om det nye Nordplus-programmet for perioden 2008–2011, med anmodning om rådets synspunkter, og jeg ser fram til debatten.

Rolf Reikvam (den venstresosialistiske grønne gruppen, SV):
Jeg takker for redegjørelsen. Det er en viktig redegjørelse. Vi i vår gruppe står bak disse endringene som blir gjort i Nordplus, slik at det også er sagt.

Jeg har ett spørsmål til ministeren. Det går på den framtidige organisering av Nordplus Junior. Ministeren sa at dagens administrative ordning vil bli opprettholdt. Vi er litt opptatt av de frivillige Foreningene Nordens rolle i dette. De sitter med kunnskap. De sitter med erfaringer, og vi er opptatt av at en også i framtiden bruker denne kunnskapen, den erfaringen, i det administrative. Vår oppfordring er at ministerrådet finner en modell for administrasjon, der man kan bruke og utvikle den kompetanse som finnes i Foreningene Norden. Det er min oppfordring. Jeg vil gjerne at ministeren kommenterer det, for jeg tror at det vil være viktig i det videre arbeidet med den kunnskap og den erfaring som de besitter. Vi har tidligere hatt en sak om det sivile samfunnet hvor vi også var rimelig klare på at det er viktig å trekke dem inn i dette arbeidet. Her sitter jo sivile organisasjoner utenfor Nordisk Råd og ber om å få ta del i dette arbeidet, og vi mener at en må bruke den kunnskap og erfaring de har.

Kunnskapsminister **Øystein Kåre Djupedal**:
Foreningen Norden er en viktig aktør og en dialogpartner for oss. Vi er opptatt av alle som ønsker et mer aktivt samarbeid i Norden. Det betyr at også Foreningen Norden er en organisasjon som vi samarbeider med, som vi tar med på dialog, og som vi lytter og hører på.

Bente Dahl, Kultur- og utdanningsutvalgets talsperson B 246/kultur:
Hr. Præsident, mine damer og herrer! Kultur- og uddannelsesudvalget har behandlet B 246/kultur, ministerrådsforslaget om videreudvikling af Nordplusprogrammerne, og jeg vil komme med vores kommentarer i dette forum.

Jeg vil starte med at gøre opmærksom på, at vi har tilføjet en enkelt sætning mere i vor betænkning. Den står på side tre, næstsidste side, lige før konklusionen. Tilføjelsen lyder: "Også i denne sammenhæng bør Foreningerne Nordens Forbunds erfaringer medinddrages".

Jeg vender tilbage til dette i løbet af min fremlæggelse.

Den nye version af betænkningen er blevet skrevet ud og delt ud via delegationerne.

De nuværende fem Nordplusprogrammer blev sat i verden i 2004 og fik en programperiode for tre år. Programmerne er blevet evalueret i år. Det var oprindelig planlagt, at en ny generation skulle etableres ved årsskiftet, men af forskellige grunde er processen blevet udsat et år. Ministerrådet har sendt oplægget med forslaget her til Nordisk Råd, og vi behandler det fremdeles.

Kultur- og Uddannelsesudvalget har drøftet evalueringsrapporten og behandlet ministerrådsforslaget. Vi kan i det store og hele tilslutte os forslagene til videreudvikling af programmerne. Vi vil dog pege på, at forslaget rejser nogle grundlæggende og principielle spørgsmål, og vi vil sætte pris på, om ministerrådet på et tidligt tidspunkt i den videre proces vil gå i dialog med udvalget om centrale elementer i videreudviklingen af Nordplusprogrammerne. Nordplusprogrammerne er vigtige for det nordiske samarbejde.

Evalueringsrapporten peger på flere svagheder i den måde, Nordplusprogrammerne er blevet kørt på. Blandt andet peges på, at administrationen af programmerne har været problematisk, i den forstand at den er delt på fem forskellige kontorer i fem lande – et for hvert program. Denne decentrale administration gør det vanskeligt at give en god, overskuelig information til brugerne, opdage systemsvigt, samkøre data med videre.

Evalueringsrapporten foreslår en ordning med en hovedadministrator for at råde bod på det svigt, der har været med den decentrale ordning. Ministerrådet har valgt en mellemløsning i form af et kontor med en koordinerende rolle. Det er ikke særlig konstruktivt udelukkende at fokusere på det ene eller andet programkontor som problembarnet. Det er sket i nogen udstrækning, og vi må flytte fokus til det egentlige problem. Derfor mener vi i Kultur- og Uddannelsesudvalget, at hele problemkomplekset med administrationsmodellen bør vurderes samlet, og udvalget mener – i tråd med anbefalingerne i evalueringsrapporten – at en model med en hovedadministrator bør vurderes på ny for at effektivisere administrationen og få bedre information og service til borgerne.

Foreningerne Nordens Forbund har også her mange praktiske erfaringer, der bør inddrages i processen vedrørende administrationen – det er det, vi vil klargøre med vor tilføjelse i betænkningen.

Vedrørende Nordplus junior: Udvalget mener, at det er nødvendigt at omstrukturere og forandre Nordplus junior-programmet. Det er konstateret, at programmet i perioden har haft jævn nedgang i antal deltagere, og det er blevet hævdet, at der har været for meget turisme og for lidt pædagogisk indhold i nogle af aktiviteterne. Udvalget kan derfor tilslutte sig forslag om, at mobilitet skal videreføres som central aktivitet, men at der skal lægges større vægt på blandt andet det pædagogiske indhold. Foreningerne Nordens Forbund har en lang tradition for at beskæftige sig med og har stor viden på området og bør også her inddrages i det videre arbejde med at konkretisere programmet.

Når de baltiske lande skal deltage som partnere, har det som konsekvens, at engelsk kan blive arbejdssproget. Da det nordiske samarbejde principielt foregår på de nordiske sprog, må engelsk ikke blive arbejdssprog. Det har kaldt på løsningsmodeller, der tilgodeser begge

hensyn – hensynet til det baltiske samarbejde i partnerskab og hensynet til skandinavisk som samarbejdssprog.

Næste generation af Nordplusprogrammerne organiseres som et rammeprogram med en tværsektoral del, en horisontal del og med tre sektorprogrammer, henholdsvis skole, højere uddannelse og voksnes læring. Rammeprogrammet for næste generation kan foregå med baltisk deltagelse på lige fod med de nordiske lande, men Nordplus Sprog og dele af Nordplus junior flyttes ud af rammeprogrammet og lægges i en klasse for sig uden baltisk deltagelse – og naturligvis også uden baltisk medfinansiering. Her foregår alt på nordisk. I udvalget mener vi, at det er en salomonisk løsning på en gordisk knude, og vi støtter denne løsning.

Så udvalget foreslår, at Nordisk Råd anbefaler Nordisk Ministerråd at gennemføre ministerrådsforslag B 246/kultur under hensyntagen til de synspunkter, som er fremført i betænkningen om forslaget. Tak, hr. Præsident.

Medlemsforslag om iværksættere i Norden (A 1396/näring)

Allan Niebuhr, Næringsutvalgets talsperson A 1396/næring:
Tak hr. præsident! Der foreligger et medlemsforslag fra Den Konservative Gruppe om iværksætteri i Norden. Det finder jeg er et godt forslag, som ligger i klar forlængelse af "Norden som global vinderregion". Det er klart, at vi i Norden har brug for innovation, det er klart, at vi har brug for udviklingskapacitet og nye virksomheder, og derfor har vi brug for støtte og motivation til nye iværksættere. Det er på den baggrund, forslaget fra Den Konservative Gruppe skal ses.

Det er sådan, at de små og innovative virksomheder udgør et vigtigt grundlag for et fortsat stærkt næringsliv, mange arbejdspladser, en sund økonomi og den velfærd, vi har i de nordiske lande, og som vi også ønsker skal være der i fremtiden. Derfor er det utrolig vigtigt, at vi får set på, hvordan de enkelte lande tager sig af iværksættere, og hvordan man motiverer iværksættere i de enkelte nordiske lande.

Derfor ligger der i forslaget et ønske om en undersøgelse af, hvordan de enkelte lande motiverer iværksætterne, således at man kan samle kræfterne og lave *best practice* og finde ud af, hvordan vi i Norden kan gøre noget for at skabe flere iværksættere. Det kræver en smidighed i lovgivningen, så det er lettere for nye iværksættere at komme i gang. Vi har allerede, også fordi vi har et højt uddannelsesniveau i Norden, mange iværksættere, men vi ønsker flere. Vi oplever også, at mange af de iværksættere, vi har, af den ene eller den anden grund stopper igen – måske finder de ikke, at det hænger sammen rent økonomisk.

Alle disse ting ønsker vi en samlet undersøgelse af, således at vi kan få sat fokus på at få endnu flere iværksættere i Norden i fremtiden.

Debatten ble avsluttet.

Rådet bifalt å ta Dokument 18 til etterretning

Rådet bifalt Kultur- og utdanningsudvalgets forslag tlk rekommandasjon i anledning av B 246/kultur – Rek. 25/2006
Rådet bifalt Næringsudvalgets forslag til rekommandasjon i anledning av A 1396/næring – Rek. 26/2006

16. Planer för det nordiska samarbetet 2007

Rannveig Guðmundsdóttir overtok ledelsen av forhandlingene.

Dokumentasjon:
- Nordisk Råds årsberetning 2005 (Dokument 1)
- Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds budget for 2007 (B 243/presidiet)
- Beretning om Nordisk Ministerråds virksomhed 2005 (C 1)
- Förslag till Nordiska ministerrådets planer och budget 2007 (C 2)
- Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2005 (C 3/kk)
- Beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2005 (C 4/kk)
- Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2005 (C 5/kk)
- Kontrollkomiteens redegjørelse (Dokument 7)

Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds budget for 2007 (B 243/presidiet)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att* förändringar i telefontjänsten Hallå Nordens verksamhet skall ske i dialog med Nordiska rådet

2) *att* upprätthålla finansieringen av Orkester Norden år 2007 och aktivt arbeta för att säkra de ekonomiska och organisatoriska förhållandena för Orkester Norden på lång sikt

3) *att* reservera nödvändiga finansiella medel för att fortsatt kunna genomföra den nordiska traditionen Kura Skymning på biblioteken i Norden

4) *att* öronmärka 3 MDKK för att skydda kvinnor i närområdet mot trafficking

5) *att* inom ramen för 4-4310-1 Projektmedel - Social- och hälsovårdspolitik öronmärka 2,5 MDKK för narkotika samarbetet

6) *att* reservera 3 MDKK för att följa upp och igångsätta aktiviteter med utgångspunkt i rapporten "Norden som global vinderregion"

7) *att* inom ramen för 6-0960-1 NGO-virksomhed i Östersöregionen öronmärka 1 MDKK för nordisk-baltiskt frivilligsamarbete

8) *att* öka anslaget 2-4120-2 Nordjobb med 200 TDKK

9) *att* öronmärka 1,5 MDKK för arktisk forskning med inriktning på klimat och miljö

Reservation från Den konservativa gruppen[1]

10) *att* budgetramen för Nordiska ministerrådet reduceras med 3 %

Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2005 (C 3/kk)

Nordisk Råd beslutter

å ta revisjonsberetning for Nordisk Ministerråd 2005 til etterretning

Beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2005 (C 4/kk)

Nordisk Råd beslutter

å ta regnskap og revisjonsberetning for Nordisk Råd 2005 til etterretning

[1] Reservasjonen fra Den konservative gruppen består i punktene 1)-9) og punkt 10) i tillegg.

Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2005 (C 5/kk)

Nordisk Råd beslutter

å godkjenne Nordisk Kulturfonds regnskap for 2005 og innvilge fondets styre ansvarsfrihet

å ta årsberetning og revisjonsberetning for Nordisk Kulturfond 2005 til etterretning

Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds budget for 2007 (B 243/presidiet)

Samarbeidsminister **Heidi Grande Røys**, ministerrådets talsperson B 243/presidiet:
President! Budsjettforslaget for 2007 er utarbeidet innenfor samme økonomiske ramme som har vært gjeldende for budsjettet i år, det vil sige 840 millioner kroner.

Samarbeidsministrene bestemte tidlig i budsjettprosessen å peke ut fire særlig prioriterte områder for 2007-budsjettet. Disse var også i samsvar med de hovedsynspunktene som Nordisk Råd gav uttrykk for. De prioriterte områdene er:

- kultur
- forskning og innovasjon
- Russlandssamarbeidet
- det arktiske samarbeidet

Til å finansiere den ekstra innsatsen på de prioriterte områdene ble det pålagt alle områdene – unntatt kultur – en generell reduksjon på 1 prosent i forhold til tildelte midler for 2006. Til dette kom frigjorte midler fra avslutningen av det store velferdsforskningsprosjektet som har foregått de siste fem årene.

Utover denne disponeringen av midler på rundt et par prosent er det også innenfor det enkelte ministerråd skjedd betydelige omprioriteringer.

Prioriteringen av kulturområdet har konkret skjedd ved at området er holdt utenfor den prosentvise nedskjæringen. Budsjettet for kultur for 2007 innebærer som følge av den omstillingsprosessen som er i gang, ganske store omprioriteringer og endringer som i løpet av 2007 vil tegne et helt nytt landskap for det nordiske kultursamarbeidet.

En del institusjoner blir lagt ned. De frigjorte midlene blir kanalisert over i tre nye programsatsinger: Dataspillprogrammet, Mobilitets- og residensprogrammet og Kunst- og kulturprogrammet. Det blir etablert en ny institusjon, Kulturkontakt Nord. På kulturministrenes møte i går ble det besluttet to endringer i forhold til det tidligere budsjettforslaget. Dataspillprogrammet er blitt redusert med 2 millioner danske kroner som er overført til Mobilitets- og residensprogrammet. De tre vestnordiske husene er ytterligere blitt styrket med 0,2 millioner danske kroner hver. Midlene er tatt ved å redusere budsjettet for NIFIN med 0,6 millioner kroner. Strukturen får vi nå endelig budsjettmessig på plass, og jeg håper at Nordisk Råd vil godkjenne for det nye, reformerte og forsterkede kulturområdet.

Forsknings- og innovasjonsområdet er også et prioritert område i Nordisk Ministerråd. Målet er å styrke og videreutvikle Norden når det gjelder forskning, og samlet løfte landenes internasjonale konkurranseevne.

Russlandssamarbeidet blir tilført ekstra midler i 2007, noe som blant annet skal benyttes til økt kunnskapsoppbygging og nettverk, til forsterket NGO-virksomhet samt til partnerskap og grenseregionalt samarbeid i regionen.

Det arktiske samarbeidet er også styrket. Det fører til at de nordiske landene får en tydeligere plass under det internasjonale polaråret. Særskilt gjelder dette klimaspørsmålet.

Demokratiutvikling har i lang tid vært et viktig element i ministerrådets arbeid, ikke minst på 1990-tallet i forhold til Estland, Latvia og Litauen, og nå blir perspektivet flyttet. Hviterussland er et nytt område der felles nordisk innsats kan være et viktig bidrag. European Humanities University i Vilnius er et eksiluniversitet for studenter fra Hviterussland, som ikke får tilgang til utdanning i hjemlandet på grunn av politiske aktiviteter. Det er tale om et primært

EU-finansiert prosjekt, der Nordisk Ministerråd medfinansierer og har ansvaret for den konkrete prosjektadministrasjonen.

På oppfordring fra EU er prosjektet nettopp blitt vesentlig styrket, og jeg mener det er veldig tilfredsstillende at Nordisk Ministerråd kan støtte de demokratiske kreftene i Hviterussland.

Innenfor rammene av struktur- og moderniseringsarbeidet er budsjettarbeidet også tiltenkt en reform. Dette var vi så vidt innom i går. Ett av de punktene vi ser nærmere på, er å forbedre den funksjonen budsjettet har som politisk styringsverktøy. Vi har som mål at budsjettet skal bli mer leservennlig, transparent og få de politiske prioriteringene tydeligere fram. Ambisjonen er at arbeidet skal føre fram til endringer allerede i ministerrådets budsjett for 2008. Det vil i forbindelse med dette være mulig for Nordisk Råd i forkant å komme med synspunkter og merknader til forslagene.

I prosessen med å utarbeide budsjettet har jeg hatt tett og god dialog med Nordisk Råds budsjettgruppe, som har ført til at vi nå har et godt, ferdig budsjett som alle parter står bak – da med unntak av den konservative gruppen som har en reservasjon på at budsjettrammen skal reduseres med tre prosent.

Det er under drøftingene med Nordisk Råd avtalt at det skal øremerkes penger til innsats mot trafficking, mot narkotika, til NGO-virksomhet i de baltiske landene og til forskning på klima og miljø i Arktis. Videre er det satt av tre millioner danske kroner til oppfølging på rapporten Norden som global vinnerregion.

Alt i alt mener jeg at vi kan si at det er tatt hensyn til de konkrete forslagene, som Nordisk Råd har kommet med, i det forslaget som nå er lagt fram for sesjonen.

Endringene på kulturområdet har likeledes blitt drøftet med Nordisk Råd, som har støttet fornyelsen.

Jeg vil gjerne benytte anledningen til å takke Nordisk Råds medlemmer av budsjettgruppen for godt samarbeid og et godt resultat, og jeg håper at vi med dette har funnet en form som også kan brukes i budsjettarbeidet i framtiden.

Berit Brørby, Presidiets talsperson B 243/presidiet:
President! Jeg hadde egentlig tenkt å snakke om budsjettet og ikke om det som hadde skjedd i 2005, men jeg vet at det står sånn teknisk der.

Først vil jeg takke samarbeidsminister Heidi Grande Røys for et svært godt og konstruktivt samarbeid om budsjettet. Det nordiske budsjettet, som er på 840 millioner danske kroner er småpenger i den store sammenhengen. Det tilsvarer altså 33,60 kroner per innbygger i Norden. Det er ikke mye. Og det vi investerer i samarbeid mellom land, fører til at vi kan løse saker i fred og fordragelighet til innbyggernes beste.

Budsjettprosessen mellom rådet og ministerrådet har de siste årene utviklet seg i en positiv retning. Fra bare for noen år tilbake å være en passiv mottaker av ministerrådet budsjettforslag – og si ja vel – har prosessen utviklet seg til å bli en reell diskusjon med regjeringssiden om de politiske prioriteringene. Ennå er det noen utfordringer, og jeg skal nevne noen.

Budsjettet er det viktigste styringsinstrumentet vi har. Det er i budsjettet partigruppene kan sette fokus på de områdene de mener er viktigst, og det er gjennom budsjettet en kan få synliggjort hvilke saker som skal ha hovedfokus.

Vi har ulik erfaring med budsjettarbeidet i de nasjonale parlamentene. Det som kjennetegner det nordiske budsjettet, er at selve dokumentet er for lite transparent, for lite gjennomtrengelig. Det er nesten umulig å skaffe seg oversikt over hvor mange penger som faktisk går til de ulike politikkområdene og de ulike prosjektene. Det gir mye makt til embetsverket, og desto mindre makt til parlamentarikerne. Slik vil vi ikke ha det i framtiden, og vi ser fram til en budsjettreform og resultater av det pågående arbeidet som ministerrådet nå har startet, for å få til et mer transparent budsjett.

Det flyttes penger rundt omkring i budsjettet. Ett år står de på én post og et annet år står de ikke der. Derfor blir det vanskelig å spore pengene. Og det som kan se ut som en nedgang

på én post, kan være flyttet over til en annen post og faktisk utgjøre et stort pluss. For å være i stand til å konsentrere og kanalisere de nordiske pengene inn på politikkområder som vi vil skal være i front, må budsjettdokumentets utforming forbedres betydelig. Bare gjennom full oversikt kan vi styre.

Et annet forhold er at fagministerne har et, etter min vurdering, for dårlig eierskap til sine penger. Vår mening er at fagministerne og utvalgene i mye sterkere grad må inn i budsjettprosessen. Dette må det legges til rette for når vi skal starte arbeidet med budsjettet for 2008. De endringer i budsjettet i 2007 som gruppene har initiert, vises igjen i budsjettbetenkningen som vi har til behandling nå. Blant annet er det ulike kulturtiltak som har fått plass, blant annet finansiering av Orkester Norden. Det er satt av øremerkede midler til beskyttelse av kvinner mot *trafficking*. Narkotikasamarbeidet har fått større fokus, og det har vært større fokus på sosial- og helsepolitikk. Noen ekstra penger er også øremerket til å følge opp aktiviteter fra rapporten om Norden som en global vinnerregion.

De endringer som statsråden gjorde rede for når det gjelder kulturarbeidet, vet jeg at kulturutvalget har sagt ja til, så jeg anser at dette kan føres inn som godkjente endringer i budsjettet for 2007.

Neste års budsjettarbeid starter jo allerede neste år. Det finske formannskapet neste å får et ansvar for å føre budsjettdialogen med rådet. Da vil jeg allerede nå be om at de prioriteringer som ligger i punkt tre i saksframlegget, blir satt på dagsordenen. Jeg nevner bare to områder nå. Den arktiske forskningen og grensehinderarbeidet må ha et av hovedfokusene.

Ellers har jeg behov for å si at budsjettforslaget er enstemmig, bortsett fra at den konservative gruppen vil ha en generell neddragning av budsjettet på tre prosent Skal det bli en seriøs debatt mellom partigruppene om virkningene av tre prosent neddragning, burde de konservative ha synliggjort hvilke områder i budsjettet som skulle få en minsket bevilgning, og hvilke områder som skulle få en økt bevilgning. Det ville kanskje ha synliggjort bedre om det faktisk er ulike politiske prioriteringer partigruppene står for. Som sagt: Alle partigruppene slutter opp om forslaget.

Helt til slutt vil jeg benytte anledningen til å takke generalsekretær for ministerrådet Per Unckel for samarbeidet. Jeg tror nok at han har hatt mange frustrasjoner knyttet til budsjettgruppens ulike prioriteringer og ulike debatter, men vi er kommet godt ut av det hver eneste gang, og det er all grunn til å ønske Per Unckel lykke til i hans nye jobb.

Dermed viser jeg til innstillingen og anbefaler den.

Martin Saarikangas, reservantenes talsperson B 243/presidiet:
Fru president! Som föregående talare hänvisade till har den konservativa gruppen gjort ett ändringsförslag till budgeten. Vi vill inte minska på det nordiska samarbetet med denna ändring, men vi vill prioritera och effektivisera samarbetet. För oss handlar det om att spara på byråkrati, spara på onödiga tjänster, dubbelarbete, onödiga resor och så vidare – inte på kärnverksamheten. Som ansvarsmedvetna politiker anser vi att när man exempelvis har gått från 18 ministerråd till 11 så borde det ha budgetkonsekvenser och därför anser vi att det är fullt motiverat att själva gå in för en budgetsänkning och inte vänta på att den kommer utifrån. Vi anser att vi skall vara varsamma med de nordiska skattebetalarnas pengar och därför föreslår vi en sänkning av den samlade nordiska budgeten med tre procent, vilket betyder ett belopp på 25 miljoner danska kronor.

Den konservativa gruppen är enig om fördelningen i budgeten enligt presidiets förslag från punkt 1 till 9 – det finns många goda positioner där – men vi önskar att tillägga en att-sats nummer 10 om sänkning av budgeten med tre procent. Till Berit Brørby i den här frågan vill jag bara konstatera, att vi har inte velat göra ett detaljerat program var vi skall skära, det anser jag att skall vara en uppgift för tjänstemännen att se efter: var skall vi sanera och sedan skall vi politiker ta hand om godkännandet. Det är inte vår uppgift att gå in i organisationen och börja rådda där. Det är mina erfaringar från affärslivet, som jag har 45 års erfarenhet av, där gör man på "det mote" och därför anser jag och vi i den konservativa gruppen att man går igenom Nordiska ministerrådets funktioner: vad är viktigt, vad är riktigt, vad är behövligt och sedan skall vi ta de konsekvenser som följer därav och skära ner på olika kostnader. Det är vår uppgift gentemot skattebetalarna.

Jan-Henrik Fredriksen (uten partigruppetilknytning, FrP):
Fru president! Jeg ønsker ikke å starte en debatt i Nordisk Råd om man skal kutte 4–5 millioner kroner på et budsjett eller ikke. Jeg synes på mange måter at det er å ta ting litt ut av en sammenheng.

Men jeg ønsker å komme med en liten kommentar, og den går på sosial og helse. Slik det foreligger her, er det et stort kutt på området. Andre som jeg har snakket med, sier at det ligger inne utsagn om at man skal effektivisere. Andre igjen sier: Nei, dette ligger inne i skjulte poster. Samtidig sier man at man skal lage et synlig budsjett som gjør at man har et styringsapparat, hvor de ulike utvalg har kontroll med hva som står her. Dette finner jeg er en stor selvmotsigelse, men jeg kommer ikke til å gå imot det.

Når jeg tar til orde for at sosial- og helsebiten er en veldig viktig dimensjon å satse på, er det nettopp fordi psykisk helse er ett av våre satsingsområder i kommende år. Den andre biten er at skal vi stå for en økonomisk vekst i framtiden, må vi erkjenne at vi i Norden er avhengige av våre naboland. Og skal vi få løftet helse- og sosialdimensjonen og problemet som ligger der, må vi aktivt må gå inn og gjøre noe med det.

Debatten om B 243/presidiet ble avsluttet.

Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2005 (C 3/kk)
Beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2005 (C 4/kk)
Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2005 (C 5/kk)
Kontrollkomiteens redegjørelse (Dokument 7)

Kent Olsson, Kontrollkomiteens talsperson C 3/kk, C 4/kk, C 5/kk og Dokument 7:
Fru president! Som talesman för Kontrollkommittén är det i princip revisionen jag ska titta lite närmare på nu. Jag kan konstatera att i vanlig ordning fungerar Nordiska rådets räkenskaper på ett bra sätt. Det finns inga större anmärkningar i redogörelserna, som vi har haft hjälp av Rigsrevisionen att göra.

Det man kan konstatera är dock att vi har ett ekonomisystem som inte fungerar speciellt bra. Detta har orsakat en hel del problem, både för Nordiska ministerrådet, givetvis, och för Nordiska rådet. Det har också åsamkat en del extra kostnader, och det har lite grann försvårat Rigsrevisionens arbete. Det som är att säga om det är att vi kommer att följa upp detta noggrant under nästa år. Det är väl knappast så att Nordiska rådet är ensamt om problem när nya ekonomiska system införs, men det är samtidigt väldigt viktigt att vi får ekonomiska system som fungerar på ett bra sätt.

Jag kan konstatera, om jag börjar med revisionen av Nordiska ministerrådets verksamhet, att man här har ett överskott i budgeten på två miljoner danska kronor. Som jag tidigare sade, har Rigsrevisionen haft vissa bekymmer på grund av att man fått in uppgifterna sent, beroende på det nya ekonomisystemet. I övrigt vad gäller detta har Kontrollkommittén inget annat att föreslå än att man beslutar att lägga revisionsberättelsen för Nordiska ministerrådet 2005 till handlingarna.

Samma sak gäller Nordiska rådets räkenskaper. Här har vi inom Nordiska rådet ett överskott på 1,7 miljoner i budgeten. Även här är det, som jag tidigare sade, ekonomisystemet som inte har fungerat. Men i övrigt är man från Rigsrevisionens sida och från kontrollkommitténs sida nöjd med hur räkenskaperna har skötts, så det finns ingenting att anmärka där heller. Vi förslår därför att man beslutar att lägga räkenskaperna till handlingarna med godkännande.

Den tredje delen gäller Nordiska kulturfonden. Jag vill först säga att jag inte var med om det beslutet, därför att jag själv sitter med i Nordiska kulturfonden. Man kan konstatera vad gäller Nordiska kulturfonden att de tidigare haft en anmärkning på höga administrationskostnader. Man kan också konstatera att administrationen av Nordiska kulturfonden är mycket bra och att de dessutom har minskat de kostnader som tidigare tillfördes administrationen. Det är egentligen tveksamt om hur man ska räkna administration, men pengarna går till nytta

för de människor som finns ute på kulturens område och de känner sig nöjda och belåtna med detta.
Även här – det är ingen överraskning, eftersom Nordiska kulturfonden ofta använder sig av Nordiska ministerrådet när det gäller tjänster – har det ekonomiska systemet ställt till med problem på grund av det dåliga införandet, och kanske än mer problem och kostnader eftersom det är en mindre verksamhet som finns här.

Vi föreslår att även Nordiska kulturfondens räkenskaper läggs till handlingarna och att ansvarsfrihet beviljas.

Detta var kortfattat om de olika granskningsuppdragen. För att därefter övergå till Kontrollkommitténs verksamhet, är det faktiskt med en viss glädje som jag står här för att konstatera – och informera, för dem som inte har läst handlingarna ordentligt – att kontrollkommittén har infört en hel del förändringar.

Först och främst vill vi kunna arbeta mer flexibelt än tidigare. Vi vill att en uppgift ska kunna ta längre tid, så att vi därmed får tillfälle att tränga in i uppgifterna. Tidigare har vi haft ettårsperioder, och då har det ibland blivit en viss stress att få fram olika uppgifter som vi har behövt. Numera säger vi att beroende på granskningsuppgiftens art kan det ta ett år eller upp till två år att komma tillbaka till den här församlingen och redovisa vad som har hänt.

Vi vill alltså uppsöka nordiska institutioner och projekt och se hur de fungerar. Kanske är det så att de har fungerat väldigt bra och vi inte behöver göra någon granskning av dem, eller också säger vi: Detta behöver vi granska.

Vi vill också arbeta på ett annat sätt gentemot Nordiska rådet. Vi vill få in förslag från er som sitter i utskott, från partigrupperna och från delegationerna: Vad tycker ni att vi bör se över under den närmaste tiden? Givetvis kommer vi då att ge rapport, antingen skriftlig eller muntlig, varje år i samband med redovisningen.

Så över till verksamheten under år 2006. Vi började arbeta på detta sätt som jag talat om och ägnade oss under det här året åt Västnorden. Det har varit mycket diskussion kring Västnorden och de institutioner som finns i Västnorden. Vi besökte Island, där vi besökte Hallå Norden, Föreningen Norden, Nordiskt Atlanthavssamarbete och Nordisk Vulkanologisk Institutt och Nordens hus och träffade den isländske samarbetsministern. Vi kan konstatera att det här var ett typprojekt. Vi har talat mycket om hur institionerna i Västnorden fungerar, och som vi upplever det fungerar de på ett mycket bra sätt. Därmed tyckte vi att vi hade fått information om en fråga som varit aktuell i den här församlingen och gjorde ingen granskning utan lade detta till handlingarna.

För nästkommande år har vi gjort en planering att titta på de nordiska kontorens verksamhet och roll i de nordiska närområdena. Speciellt vill vi då titta på de nordiska informationskontoren i Baltikum, där det har skett ett antal förändringar de sista åren. Vi vill se hur detta fungerar, om man lever upp till de förhoppningar som vi har på hur dessa Nordiska rådets utposter i Baltikum och Ryssland fungerar.

Fru president! Det är det som vi har bestämt att vi ska ägna oss åt under nästa år. Med det ber jag från kontrollkommitténs sida att få avsluta den här delen och tackar för ordet.

Debatten om C 3/kk, C 4/kk, C 5/kk og Dokument 7 ble avsluttet.

Rådet bifalt å ta Dokument 1 til etterretning
Rådet bifalt å ta Dokument 7 til etterretning

Rådet bifalt å ta C 1 til etterretning
Rådet bifalt å ta C 2 til etterretning
Rådet bifalt å ta C 3/kk til etterretning
Rådet bifalt å ta C 4/kk til etterretning
Rådet bifalt å ta C 5/kk til etterretning

Votering over B 243/præsidiet

41 stemte for Presidiets forslag:
Arja Alho, Kerstin Andersson, Bendiks H. Arnesen, Line Barfod, Sinikka Bohlin, Berit Brørby, Bente Dahl, Raija-Liisa Eklöw, Sigrun Eng, Joan Erlandsen, Jan-Henrik Fredriksen, Monica Green, Billy Gustavsson, Britt Hildeng, Dagfinn Høybråten, Per Kaalund, Kim Kielsen, Risto Kuisma, Anne Margrethe Larsen, Johan Linander, Jan Lindholm, Elina Linna, Kristian Pihl Lorentzen, Pehr Löv, Riikka Moilanen-Savolainen, Sverre Myrli, Outi Ojala, Gunn Olsen, Johan Lund Olsen, Marion Pedersen, Rannveig Guðmundsdóttir, Rolf Reikvam, Ole Stavad, Steingrímur J. Sigfússon, Frode Sørensen, Gunilla Tjernberg, Stefan Tornberg, Kristen Touborg, Göte Wahlström, Lars Wegendal og Maria Öberg

16 stemte for reservantenes forslag:
Hans Frode Asmyhr, Lisbeth Grönfeldt Bergman, Rolf Gunnarsson, Hanna-Leena Hemming, Jógvan við Keldu, Anita Knakkergaard, Ivar Kristiansen, Esko Kurvinen, Inge Lønning, Nils Oskar Nilsson, Kent Olsson, Allan Niebuhr, Jessica Polfjärd, Martin Saarikangas, Ilkka Taipale og Hans Wallmark

Ingen avsto fra å stemme.

Fraværende:
Anita Brodén, Tarja Cronberg, Drífa Hjartardóttir, Ragnar Erlandsson, Søren Espersen, May Hansen, Kari Lise Holmberg, Kári P. Højgaard, Mogens Jensen, Michael Aastrup Jensen, Ann-Kristine Johansson, Jón Kristjánsson, Per Ørum Jørgensen, Kjartan Ólafsson, Thore A. Nistad, Lyly Rajala, Simo Rundgren, Sigríður Anna Þórðardóttir, Irene Simonsen, Dagfinn Sundsbø, Satu Taiveaho, Ib Thomsen og Harry Wallin

Presidiets forslag ble således vedtatt med 41 mot 16 stemmer

Rådet bifalt Præsidiets forslag til rekommendasjon i anledning av B 243/præsidiet – Rek, 27/2006

17. Avskrivning och upprätthållande av rekommendationer, framställningar och interna beslut

Presidenten: Avskrivning av rekommandasjoner, fremstillinger og interne beslutninger. Oversikt over hvilke som avskrives og hvilke Nordisk Råd ønsker nye meddelelser over neste år, framgår av sammenstillingen av forslag til beslutninger. Medlemmene har mulighet til å be om ordet angående rekommandasjoner eller fremstillinger, som ikke har vært til debatt tidligere.

Beslut att lägga till handlingarna

a) som slutbehandlade ärenden
Presidiet, Kultur- och utbildningsutskottet, Medborgar- och konsumentutskottet, Välfärdsutskottet, Miljö- och naturresursutskottet och Näringsutskottet har föreslagit att Nordiska rådet lägger meddelandena till handlingarna och anser följande rekommendationer för rådets del som *slutbehandlade:*

D. Meddelelser

33/2002/kultur	Nordisk språkgemenskap (andre at-sats)
13/2003/välfärd	Förebyggande av diabetes (andra och tredje att-sats)
16/2003/miljø	GMO i jordbruget
22/2003/miljø	Miljøsikkerhed ved skibstrafik i Østersøen (punktene a), f), i) og j))
25/2003/kultur	Idrætten, en integrerende kraft i Norden (første og tredje at-sats)
26/2003/kultur	Domænetab
27/2003/kultur	Nordisk oplæsningskonkurrence - arbejde med nordiske klassikere i grundskolen
11/2004/miljø	Økologiske landbrugsvarer i Norden (første at-sats)
13/2004/kultur	Nordisk design og samarbeid mellom kultur- og næringsliv (tredje og fjerde at-sats)
19/2004/medborger	Samarbeid med urfolkene i Barentsregionen
6/2005/presidiet	Informationsaftaler mellem de nordiske lande i forbindelse med bekæmpelse af grænsehindringer
7/2005/miljø	Handlingsplan för nordiskt fiske-, jord- och skogsbruks- samt livsmedelsamarbete 2005–2008
8/2005/miljø	Revideret strategi for genetiske ressourcer for fiskeri, jordbrug, skovbrug og levnedsmidler i Norden 2005-2008
9/2005/medborger/ miljø/næring	EU's kemikalielovgivning, REACH
10/2005/næring	Krav til EU's softwarepatent
11/2005/næring	Vurdering av EU's direktivforslag til softwarepatent
12/2005/miljø	Kraftsituationen i Norden
14/2005/presidiet	Ny struktur for Nordisk Ministerråd
15/2005/presidiet	Nordiska ministerrådets Rysslandsprogram
16/2005/presidiet	Nordisk Ministerråds Arktiske Samarbejdsprogram 2006-2008
17/2005/kultur	Nordisk-baltiskt nätverksarbete för frivilligorganisationer
18/2005/kultur	Arktisk forskning (andre at-sats)
20/2005/kultur	Strukturreform for det nordiske kultursamarbeidet
21/2005/kultur	Spel- och lotterimarknaderna

22/2005/velferd	Design for alle – et nordisk handlingsprogram
24/2005/medborgar	Nordisk jämställdhetssamarbetsprogram 2006–2010
25/2005/medborger	Bekjempelse av menneskehandel (anden at-sats)
27/2005/næring	Nordisk Næringspolitisk Samarbejdsprogram 2006-2010
28/2005/kultur	Komparativ studie av de nordiske lærerutdanningene
29/2005/miljø	Handlingsplan for det nordiske energisamarbejde 2006-2009
30/2005/presidiet	Nordisk Ministerråds budget for 2006
3/2006/næring	Fælles informationsindsats i de baltiske lande og Polen om de nordiske arbejdsmarkeder
4/2006/næring	Nordisk kriminalpræventiv indsats for bekæmpelse af illegal arbejdskraft fra de baltiske lande og Polen

b) i avvaktan på nya meddelanden
Kultur- och utbildningsutskottet, Välfärdsutskottet, Medborgar- och konsumentutskottet, samt Näringsutskottet har föreslagit att Nordiska rådet lägger meddelandena till handlingarna och *avvaktar nästa års meddelande* i anledning av följande ärenden:

D. Meddelelser

*5/2003/välfärd	Pensioner och förtidspensionering
*13/2003/välfärd	Förebyggande av diabetes (första att-sats)
*2/2004/næring	Open Source Software
*7/2004/medborgar	Samarbetsprogram på konsumentområdet 2005-2010
*13/2005/medborger	Konference om korruption
*18/2005/kultur	Arktisk forskning (første at-sats)
*19/2005/medborger	Helse og næringsutvikling blant urfolk i Barents-regionen
*23/2005/välfärd	Anpassning av handikapplagar och -författningar till att omfatta psykiskt sjuka handikappade
*25/2005/medborger	Bekjempelse av menneskehandel (første at-sats)
*26/2005/medborger	Rapport om bekjempelse av menneskehandel

Presidiets uppföljning av interna beslut

Internt beslut 1/2005
EU's direktivforslag til softwarepatent

Nordisk råd har den 29. juni 2005 vedtatt følgende interne beslutning efter forslag fra Næringsutvalget (A 1372/næring):

Nordisk Råd beslutter

at orientere EU's Ministerråd for IT og Europa-Parlamentet om nærværende forslag

Presidiet meddeler:
Europa-kommisionen valgte ikke å gjenfremstille saken for parlamentet, etter førstegangsbehandling der, derfor har rådet valgt ikke å oversende sine synspunkter på det direktivforslaget som falt, men avvente en evt. ny behandling av et nytt utkast.

Presidiets konklusjon:
Presidiet rapporterer til den 58. session at det besluttet følgende den 20. september 2006: Intern beslutning 1/2005 er ikke ferdigbehandlet.

Internt beslut 2/2005
Inrättande av vicepresident i Nordiska rådet

Nordisk råd har den 27. oktober 2005 vedtatt følgende interne beslutning etter forslag fra presidiet (A 1377/presidiet):

Nordiska rådet beslutar

1) *att* inrätta en vicepresident i Nordiska rådet
2) *att* vicepresidenten väljs från samma delegation som presidenten
3) *att* vicepresidenten fungerar som presidentens ersättare utan egna ansvarsområden
4) *att* förändra § 48 i Nordiska rådets arbetsordning till följande ordalydelse: Presidiet består av presidenten, vicepresidenten och högst elva andra valda medlemmar av rådet. Till president väljs medlem från det land i vilket nästa ordinarie session skall äga rum. Varje land och partigrupp bör vara representerat i presidiet
5) *att* förändra § 50 i Nordiska rådets arbetsordning till följande ordalydelse: Presidiets förhandlingar leds av rådets president. Vid presidentens förfall leds mötet av vicepresidenten. Vid dennes förfall utser de närvarande medlemmarna inom sig den som skall leda förhandlingarna

Presidiet meddeler:
Beslutningene fra den 57.sesjon er trådt i kraft og ordningen med vicepresident er gjennomført.

Presidiets konklusjon:
Presidiet rapporterer til den 58. session at det besluttet følgende den 20. september 2006: Intensjonen med intern beslutning 2/2005 er oppfyllt.

18. Val

Ole Stavad overtok ledelsen av forhandlingene.

Berit Brørby, Valgkomiteens leder:
Valgkomiteen legger fram en enstemmig innstilling. Allikevel er det behov for å gi noen kommentarer.

Vi skal fordele de 87 medlemmene av rådet på fem utvalg, inn i Presidiet, og noen får en dobbeltrolle ved at de også er medlemmer av Kontrollkomiteen og Valgkomiteen. Det vil si at med disse fem utvalg, Presidiet, kontrollkomite og valgkomite er det åtte formannsposter og åtte nestformannsposter – eller ledere og nestledere, som vi ville ha sagt i Norge.

Av disse 16 poster er fordelingen tolv menn og fire kvinner. Det er ikke godt nok. Det forteller at partigruppene har en jobb å gjøre ved å fordele lederposter, formannsposter, bedre, og at det bør drøftes i partigruppene om hvilke virkemidler man kan ta i bruk for å bedre dette. Valgkomiteen har ikke mandat til å endre partigruppenes innstillinger, men for egen del vil jeg si at kanskje må vi gjøre noen grep for å bedre statistikken.

En måte kan være å be partigruppene for eksempel nominere en mann og en kvinne til hver formannspost og hver nestformannspost. Så blir det da den vanskelige jobben for valgkomiteen å sette sammen et lederteam som har en bedre kjønnsbalanse. Men dette er et omstridt forslag og behøver nødvendigvis ikke bli gruppenes konklusjon, men det må settes på dagsordenen.

Det andre som jeg vil gjøre rådet oppmerksom på, er at valg til Kulturfondets styre ikke i det hele tatt er optimal. Etter vedtektene, eller "stadgarna" som det også kalles, skal Nordisk Råd utse et medlem og et varamedlem og altså en fra hvert land. I teorien kan det da skje at det kan bli bare menn og bare representanter fra en partigruppe. Nå har det altså skjedd at vi nå skal velge bare menn til Kulturfondets styre. Ved at det har utviklet seg den praksis at noen partigrupper melder inn navn til Kulturfondets styre, og andre velger i delegasjonen, blir det en uheldig blanding av prinsipper for utvelgelse. Derfor vil jeg som leder av Valgkomiteen ta et initiativ for å få til en ensartet praksis, men også til å få drøftet virkemidler for å få til en bedre fordeling, og at dette må drøftes med partigruppene. Etter min vurdering vil det være naturlig at både valg til Kulturfondets styre og til Den nordiske investeringbankens kontrollkomite blir gjenstand for en partipolitisk fordeling, selv om det også skal velges en fra hvert land. Så får det bli opp til partigruppene å forhandle og bli enige seg imellom.

Jeg mener at disse to utvalgene også bør være gjenstand for den partipolitiske fordelingen etter styrkeforholdet i rådet og etter den regnemetoden som vi bruker på andre valg som vi skal foreta.

Det at Kulturfondets styre nå har vært gjenstand for delegasjonsvalg, har alle delegasjonene innstilt en mann til styret, mens Island ennå ikke har valgt, og deres navn må meldes til Presidiet innen Presidiets møte i desember. Derfor står det i Valgkomiteens innstilling ikke noe navn under Islands post. Islands delegasjon står selvfølgelig helt fritt til å innstille, men en henstilling til Island er det fra oss om at kanskje de da kan bidra til å finne en kvinne.

Ellers viser jeg til at det er to utvalg i rådet hvor vi ikke har fått en tilnærmet, om lag, 50 prosent av hvert kjønn, som faktisk nesten er tilfellet for de andre utvalg. Men det er ikke så lett å få til 50 prosent når rådet er sammensatt på følgende måte: Vi har 35 kvinner og 52 menn. Da sier det seg selv at vi ikke får til 50 prosent av hvert kjønn i utvalgene. Men lederpostene er det grunn til å si at ikke er godt nok fordelt, men fordelingen i utvalgene har allikevel blitt bedre. For eksempel har Næringsutvalget nå fått flere kvinner enn forrige gang vi hadde valg, mens de to utvalgene som har overvekt av menn, er altså Kultur- og Utdanningsutvalget og Medborger- og Forbrukerutvalget.

Som sagt legger Valgkomiteen med dette fram en enstemmig innstilling. Valgkomiteen er også enig om at partigruppene nå må drøfte en ensartet praksis for utnevning av Kulturfondets styre, men også om det nå er på tide å endre praksis i forhold til fordeling av leder- og nestlederposter.

Når det gjelder valg til Kulturfondets styre, er vi i valgkomiteen klar over at dette kan medføre at man må endre Artikkel 7 i avtalen. For øvrig legger jeg fram Valgkomiteens innstilling, og den er da overlevert rådet.

Steingrímur J. Sigfússon (den venstresosialistiske grønne gruppen, VG):
Præsident! Jeg føler mig nødt til at sige, at vi ikke i denne omgang er nået frem til en tilfredsstillende balance mellem køn i det her forslag til valg af Præsidium, formandskaber i vore udvalg og andre styrende organer. Det er ikke noget, som vi kan løse nu – det ved jeg godt – og det er heller ikke en kritik imod valgkomiteen, men jeg tror, at vi skal give det kommende Præsidium den opgave at overveje, om ikke det er nødvendigt simpelt hen at forpligte partigrupperne eller landedelegationerne til altid i dette tilfælde at fremme, at der bliver kandidater af begge køn. Ellers bliver det helt umuligt for Valgkomiteen at komme frem med balancerede forslag.

Jeg mener ikke, at der mangler vilje fra Valgkomiteens side, det er klart, det hørte vi her fra formanden, men den er sat i en helt umulig situation, hvor den simpelt hen ikke får kandidater nok til at gøre det muligt at skabe balance mellem kønnene. Partigrupperne bør selvfølgelig også diskutere det selv, og vi har fra vores side for eksempel søgt at tilbyde kandidater af begge køn til vores næste formandspost.

Så det er noget, som vi må tage op, og hvis jeg nu er så heldig at blive valgt til Præsidiet, som det er foreslået i det her forslag, som jeg nu kritiserer, vil jeg fra min side i hvert fald prøve at få det til behandling i Præsidiet, så vi kan gøre en bedre indsats næste gang i denne sammenhæng. Tak.

Gunilla Tjernberg (midtengruppen, kd):
Herr president och delegater! Jag minns mycket väl för ett år sedan då vi hade en liknande debatt på sessionen. Det uttrycktes väldigt tydligt av den debattören, som var Inger René, att vi inte skulle behöva stå här ett år senare med samma diskussion. Nu gör vi det.

Jag kommer inte att lägga fram något förslag till en ändring, men jag har fått bra information från Nordiska rådets sekretariat här och kan konstatera att det för två år sedan fattades ett beslut om att rådsdirektören skulle utse en arbetsgrupp som skulle ta fram riktlinjer för att uppnå och mer säkra likställigheten, bland annat mellan män och kvinnor. Detta är gjort. Det finns alltså riktlinjer som Presidiet har godkänt.

Jag kan då konstatera att de här riktlinjerna inte är tydliga nog, liksom inte heller § 62 i den arbetsordning som Nordiska rådet har antagit. Jag vet nu att det nya, kommande presidiet är här och lyssnar, och jag tror att det är viktigt att vi inte hela tiden ska behöva komma tillbaka till och upprepa den här debatten. Vi måste skärpa oss. Vi måste ta tag i frågan i partigrupperna och i den valkommitté som nu beslutas så att vi får se en förändring i just den här frågan. Jag tror att det är fel riktlinjer och signaler som Nordiska rådet skickar ut om vi fortsätter med den här balansen, som definitivt inte är rätt.

Om vi inte får en förändring här måste jag komma tillbaka. Jag kommer då kanske att behöva se över riktlinjerna när det gäller arbetsordningen och förtydliga den, för nu måste vi göra någonting åt det här. Och det får vi göra tillsammans.

Kent Olsson (den konservative gruppen, m):
Herr president! Jag tycker att det är en lite märklig debatt. Det är partigrupperna som väljer. Alla sitter vi i våra egna partigrupper, och vi har detta med likställighet framför oss. Det är faktiskt vi själva som kan se till att det blir bättre. På vilket sätt förändrar det saken att vi tillsätter ett arbetsutskott?

Vi sitter, som sagt, själva i våra partigrupper. Det här kom upp förra året. Kanske får vi i partigrupperna skärpa oss. Från den konservativa sidan kan jag bara säga att det när det gäller utskottsordförande enbart är de konservativa som valt en kvinna, så för oss känns det i det fallet ganska bra.

Det är alltså vi själva som får ta tag i frågan. Att, som sades från vänstersocialistisk sida, nominera två ställer inte vi i den konservativa gruppen upp på.

Berit Brørby:
Ærede president! Jeg har i grunnen ikke behov for å kommentere verken Steingrímur J. Sigfússons, Gunilla Tjernbergs eller Kent Olssons innlegg, for de påpeker på ulike måter det problemet som Valgkomiteen har, nemlig at vi er bundet av partigruppenes nomineringer, og de konstaterer bare fakta at skjevhetene fortsetter år etter år. Derfor sa jeg i mitt innlegg at tiden kanskje er inne for å initiere andre virkemidler overfor presidiet for å bedre dette forholdet.

Når man tenker på at Nordisk Råd bruker mye tid og penger på å lage dokumenter om likestilling, så har alle partigruppene et ansvar for å gjøre dette også i praksis. Men limet i det politiske arbeidet i Nordisk Råd er på en måte partigruppenes rolle og partigruppenes ansvar. Derfor tror jeg, i likhet med Steingrímur J. Sigfússon, at dette kan bli en interresant debatt i Presidiet, som kanskje kan lage noen nye retningslinjer som Valgkomiteen blir nødt til å ta hensyn til når de skal gjøre denne øvelsen om ett år.

Presidenten: Først behandler vi punktet Valg af Nordisk Råds præsidium og valg af Nordisk Råds præsident og vicepræsident. Jeg foreslår, at vi først vælger præsident og vicepræsident for Nordisk Råd og derefter de øvrige medlemmer af præsidiet.

Val av Nordiska rådets president och vicepresident

Valgkomitten hadde foreslått at **Dagfinn Høybråten** (KrF), Norge (midtengruppen) skulle velges til Nordisk Råds president for 2007.

Rådet bifalt Valgkomiteens forslag.

Valgkomitten hadde foreslått at **Berit Brørby** (A), Norge (den sosialdemokratiske gruppen) skulle velges til Nordisk Råds vicepresident for 2007.

Rådet bifalt Valgkomiteens forslag.

Val av medlemmar till Nordisk rådets presidum

Valgkomiteen hadde foreslått at **Presidiet** i 2007 skulle ha følgende sammensetning:

Den Socialdemokratiske Gruppe:
Arja Alho (sd), Finland
Sinikka Bohlin (s), Sverige
Berit Brørby (A), Norge, *vicepræsident*
Rannveig Guðmundsdóttir (A), Island
Ole Stavad (S), Danmark

Midtergruppen:
Tarja Cronberg (gröna), Finland
Dagfinn Høybråten (KrF), Norge, *præsident*
Kristian Pihl Lorentzen (V), Danmark
Simo Rundgren (cent), Finland

Den Konservative Gruppe:
Inge Lønning (H), Norge
Kent Olsson (m), Sverige
Martin Saarikangas (saml), Finland

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Steingrímur J. Sigfússon (VG), Island

Val av Nordiska rådets utskott samt kontrollkommitté

Valgkomiteen hadde foreslått at **Kultur- og utdanningsutvalget** skulle ha følgende sammensetning i 2007:

Den Socialdemokratiske Gruppe:
Kim Kielsen (S), Grønland
Britt Hildeng (A), Norge
Christer Adelsbo(s), Sverige
Mogens Jensen (S), Danmark
Lars Wegendal (s), Sverige, *ordförande*

Midtergruppen
Mikko Alatalo (cent), Finland
Ragnar Erlandsson (ÅC), Åland
Bente Dahl (RV), Danmark, *næstformand*
Dagfinn Sundsbø (Sp), Norge
Gunilla Tjernberg (kd), Sverige

Den Konservative Gruppe
Sigríður Anna Þórðardóttir (Sj.), Island
Jógvan við Keldu (Ff), Færøerne
Raija Vahasalo (saml), Finland
Mats Johansson (m), Sverige

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Rolf Reikvam (SV), Norge

Valgkomiteen hadde foreslått at **Velferdsutvalget** skulle ha følgende sammensetning i 2007:

Den Socialdemokratiske Gruppe:
Hill-Marta Solberg (A), Norge
Ilkka Taipale (sd), Finland
Göte Wahlström (s), Sverige, *vice ordförande*

Midtergruppen:
Jón Kristjánsson (F), Island, *formand*
Michael Aastrup Jensen (V), Danmark
Pekka Vilkuna (cent), Finland

Den Konservative Gruppe:
Kari Lise Holmberg (H), Norge
Per Ørum Jørgensen (KF), Danmark
Marianne Kierkemann (m), Sverige
Jessica Polfjärd (m), Sverige

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Line Barfod (EL), Danmark

Andre:
Anita Knakkergaard (DF), Danmark
Ib Thomsen (FrP), Norge
Jan-Henrik Fredriksen (FrP), Norge

Valgkomiteen hadde foreslått at **Medborger- og forbrukerutvalget** skulle ha følgende sammensetning i 2007:

Den Socialdemokratiske Gruppe:
Bendiks H. Arnesen (A), Norge
Risto Kuisma (sd), Finland
Per Kaalund (S), Danmark, *næstformand*
Reidar Sandal (A), Norge

Maria Öberg (s), Sverige
Midtergruppen:
Anne Margrethe Larsen (V), Norge
Johan Linander (c), Sverige
Pehr Löv, (sv), Finland, *formand*
Leena Rauhala (kd), Finland

Den Konservative Gruppe:
Kjartan Ólafsson (Sj.), Island
Allan Niebuhr (KF), Danmark
Hans Wallmark (m), Sverige

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Elina Linna (v), Sverige

Andre:
Søren Espersen (DF), Danmark
Karin S. Woldseth (FrP), Norge

Valgkomiteen hadde foreslått at **Miljø- og naturressursutvalget** skulle ha følgende sammensetning i 2007:

Den Socialdemokratiske Gruppe:
Ásta R. Jóhannesdóttir (A), Island
Ann-Kristine Johansson (s), Sverige
Asmund Kristoffersen (A), Norge, *formand*
Satu Taiveaho (sd), Finland

Midtergruppen:
Anita Brodén (fp)
Raija-Liisa Eklöw (Lib), Åland
Kári P. Højgaard (Sjfl.), Færøerne
Jan Lindholm (mp), Sverige
Aulis Ranta-Muotio, (cent), Finland
Irene Simonsen (V), Danmark

Den Konservative Gruppe:
Hanna-Leena Hemming (sami), Finland
Ivar Kristiansen (H), Norge

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Kristen Touborg (SF), Danmark, *næstformand*
Johan Lund Olsen (IA), Grønland

Andre:
Siv Jensen (FrP), Norge

Valgkomiteen hadde foreslått at **Næringsutvalget** skulle ha følgende sammensetning i 2007:

Den Socialdemokratiske Gruppe:
Sigrun Eng (A), Norge
Monica Green (s), Sverige
Billy Gustafsson (s), Sverige
Frode Sørensen (S), Danmark
Harry Wallin (sd), Finland

Midtergruppen:
Joan Erlandsen (V), Danmark
Lauri Oinonen (cent), Finland
Marion Pedersen, (V), Danmark
Stefan Tornberg (c), Sverige

Den Konservative Gruppe:
Lisbeth Grönfeldt Bergman (m), Sverige
Drífa Hjartardóttir (Sj.), Island, *formand*
Lyly Rajala (saml), Finland, *næstformand*

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Outi Ojala (vänst), Finland
Inge Ryan (SV), Norge

Andre:
Thore A. Nistad (FrP), Norge

Valgkomiteen har foreslått at **Kontrollkomitén** skulle ha følgende sammensetning i 2007:

Den Socialdemokratiske Gruppe:
Sigrun Eng (A), Norge
Monica Green (s), Sverige

Midtergruppen:
Aulis Ranta-Muotio (cent), Finland, *næstformand*
Gunilla Tjernberg (kd), Sverige

Den Konservative Gruppe:
Allan Niebuhr (KF), Danmark, *formand*
Kjartan Ólafsson (Sj.), Island

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Johan Lund Olsen (IA), Grønland

Val av ordförande och vice ordförande till Nordiska rådets utskott samt kontrollkommittén

Valgkomiteen hadde foreslått at for 2007 skal **Lars Wegendal** (s), Sverige velges till formann for Kultur- og utbildningsutvalget, med **Bente Dahl** (RV), Danmark som nestformann.

Valgkomiteen hadde foreslått at for 2007 skal **Jón Kristjánsson** (F), Island velges till formann for Velferdsutvalget, med **Göte Wahlström** (s), Sverige som nestformann.

Valgkomiteen hadde foreslått at for 2007 skal **Pehr Löv** (sv), Finland velges till formann for Medborger- og forbrukerutvalget, med **Per Kaalund** (S), Danmark som nestformann.

Valgkomiteen hadde foreslått at for 2007 skal **Asmund Kristoffersen** (A), Norge velges till formann for Miljø- og naturressursutvalget, med **Kristen Touborg** (SF), Danmark som nestformann.

Valgkomiteen hadde foreslått at for 2007 skal **Drífa Hjartardóttir** (Sj.), Island velges till formann for Næringsutvalget, med **Lyly Rajala** (saml), Finland som nestformann.

Valgkomiteen hadde foreslått at for 2007 skal **Berit Brørby** (A), Norge velges till formann for Kontrolkomiteen, med **Martin Saarikangas** (saml), Finland som nestformann.

Rådet bifalt Valgkomiteens forslag.

Valg av medlemmar till Nordiska rådets valkommitté

Valgkomiteen hadde foreslått at **Valgkomiteen** skulle ha følgende sammensetning i 2007:

Den Socialdemokratiske Gruppe:
Berit Brørby (A), Norge, *formand*
Rannveig Guðmundsdóttir (A), Island

Midtergruppen:
Pehr Löv, (sv), Finland
Marion Pedersen (V), Danmark

Den Konservative Gruppe:
Allan Niebuhr (KF), Danmark
Martin Saarikangas (saml), Finland, *næstformand*

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Elina Linna (v), Sverige

Rådet bifalt Valgkomiteens forslag.

19. Tal av den nyvalda presidenten

Nordisk Råds påtroppende president **Dagfinn Høybråten**:
President! Kjære kolleger! La meg først få si en varm takk for den tilliten som dere har vist meg ved å velge meg til rådets president i 2007. Jeg ser fram til å samarbeide med dere, og jeg ser også fram til å samarbeide med den nye visepresidenten, Berit Brørby. Sammen ser vi to fram til å samarbeide med resten av Presidiet og videreføre det gode arbeidet som den nåværende president og visepresident, Ole Stavad og Kristian Pihl Lorentzen, gjør.

Denne sesjonen har demonstrert et levende nordisk samarbeid. Gjennom vedtak og debatter har vi forsøkt å legge et felles grunnlag for å videreutvikle samarbeidet i Norden til beste for våre medborgere. Jeg synes temadebatten med statsministrene og opposisjonslederne om Norden som global vinnerregion ble et godt eksempel på en god debatt om viktige sider ved våre samfunn. Som medlemmer i rådet har vi noe ulike visjoner og politiske uttrykk for samarbeidet, men disse forskjellene er ikke større enn at det er mulig å finne felles løsninger når den politiske viljen er der. Det er mitt ønske å få mer politisk debatt i rådet om konkrete saker. Fokuseringen bør være på den nordiske nytte og merverdi for våre medborgere. Det er bare levende debatter som vil gi gode løsninger. Derfor vil jeg invitere dere alle til å vise entusiasme og engasjement i 2007, slik dere har gjort det tidligere.

Jeg er sikker på at nordisk samarbeid kan gi konkrete resultater til beste for de mennesker vi er satt til å tjene. Jeg er sikker på at Nordisk Råd kan være en politisk kraft i utformingen av samarbeidet i vår del av Europa. Det handler om politisk vilje og konkrete mål. Det handler om å skape politiske allianser ut fra felles interesser. I dette samarbeidet skal vi involvere våre nasjonale parlamenter. Vi skal få til et godt samarbeid med baltiske parlamentarikere og utvikle videre våre kontakter i nærområdene i øst, i sør og i vest.

Jeg er særlig opptatt av å gjøre vårt arbeid mer fokusert og nyttig for innbyggerne. Vi må fortsette arbeidet med å fjerne grensehindringer. Vi må protestere når nordiske samarbeidsavtaler settes til side av andre regler som kan gjøre bevegeligheten og arbeidslivet i Norden vanskeligere. Vi har flere eksempler på grensehindringer innen utdanning, i spørsmål om trygder, avgifter og næringsliv. Bak hver eneste bestemmelse sitter det gjerne gode fagfolk med gode argumenter for at akkurat slik må det være akkurat i vårt land. Derfor kan vi ikke harmoniseres. Det er en politisk oppgave å se på tvers av grensene og også på tvers av denne type hensyn i slike spørsmål, og løse praktiske hverdagsproblemer for nordiske innbyggere.

Jeg husker at jeg som norsk minister fikk besøk av Poul Schlüter, den tidligere danske statsminister, på mitt statsrådskontor. Han utfordret meg helt konkret: Hva har du gjort med det brevet jeg sendte deg om grensehindringer? Hvordan har du fulgt det opp? Jeg tror vi trenger en slik drivkraft i det videre arbeidet. Jeg tror derfor tiden er moden for at rådet tar et initiativ til å opprette en nordisk ombudsmann som kan være en slik pådriver i grensehindringsarbeidet, slik også min forgjenger har arbeidet for. Det vil være spennende om Nordisk Råd for første gang i historien fikk en ombudsmann, for selve begrepet "ombudsmann" er jo ført inn i verdensspråkene av den nordiske befolkningen og den nordiske tradisjon.

Jeg vil også invitere dere til å arbeide konkret med å videreutvikle den nordlige dimensjon for europeisk politikk. Vi har store utfordringer i Østersjøregionen som vi kan samarbeide om. Vi har også store og spennende utfordringer i nordområdene. Denne regionen får stadig viktigere geopolitisk betydning. Her ligger energiressurser. Her synliggjøres miljøutfordringene knyttet til klimaendringer og forurensing, noe vi fikk en alvorlig påminnelse om under prisutdelingen i går kveld. Her ligger store havområder som krever en bærekraftig forvaltning. Her lever urfolk med sine utfordringer, og her har vi en region med stort potensial for næringsutvikling som kan endre levevilkårene for mange på nordkalotten. I denne regionen møtes EU, Russland og USA. Gjennom samarbeid om utviklingen i denne regionen kan nordisk samarbeid få en global betydning. Jeg vil invitere rådet til å søke kunnskap og skape parlamentariske allianser som kan øke interessen for nordområdene hos oss og i EU, i Russland og i USA.

Vi omtaler Norden som en vinnerregion. Det er vi på mange måter. Som vinnerregion må vi engasjere oss for internasjonal solidaritet, globalt så vel som i våre nærområder. Kampen for menneskeverdet er en del av denne solidaritetstanken. Menneskehandel og vold i nære relasjoner er en krenkelse av menneskets verd. I det nordiske samarbeidet må vi føre videre

kampen mot menneskehandel og organisert kriminalitet. Jeg oppfordrer oss nordiske parlamentarikere til å ta aktivt del i Europarådets kampanje i 2007 om vold mot kvinner og vold i nære relasjoner. En vinnerregion skapes gjennom åpenhet og samarbeid, også om de vanskelige utfordringene innen helse og sosiale spørsmål. Et velferdssamfunn blir aldri bedre enn måten vi behandler dem som har det vanskeligst på.

Gode kolleger, president, våre kristne og humanistiske verdier, vårt demokratiske utgangspunkt i folkestyret og vår felles tenkning omkring velferd og rettferdighet gir et godt utgangspunkt for å samarbeide videre. Dette er nordiske verdier som forplikter. Jeg ser fram til å samarbeide med dere parlamentarikere i 2007. Takk for tilliten og vel møtt til videre arbeid.

20. Fastställande av tid och plats för nästa session

På indbydelse fra Norges delegation til Nordisk Råd foreslås det, at rådets næste ordinære session, den 59. session, afholdes i uge 44 i år 2007 i Oslo. Det foreslås også, at Præsidiet gives mandat til at fastsætte, hvilke dage i den uge sessionen kan afholdes. Kan rådet godkende dette? Svaret er ja.

21. Sessionens avslutande

President **Ole Stavad**:
Nu slutter vi så en session, den 58. session, men sessionen har også været et vigtigt første skridt for en ny begyndelse for et forstærket nordisk samarbejde. Dagsordenen fra topmødet med udvikling af Norden som global vinderregion kommer til at sætte en ny nordisk dagsorden. Vi parlamentarikeres opgave er ikke mindst at præge denne dagsorden og holde vores regeringer til ilden.

Med de tilsagn, som vi fik i tirsdags fra vores statsministre under topmødedebatten, er jeg sikker på, at vi har skabt det bedst mulige udgangspunkt. Fremtiden kommer til at indebære mere nordisk samarbejde helt i overensstemmelse med ønsker og forventninger hos vores befolkninger, som undersøgelsen, vi lavede forud for sessionen, viste.

En vellykket Nordisk Rådsession forudsætter et omfattende forarbejde og organisering. Det er et langt større arbejde, end jeg tror de fleste overhovedet gør sig klart. Vi opdager det så kun, når der er en eller anden detalje, der alligevel går galt. Derfor er der mange at takke.

Jeg vil først gerne takke tolkene rundt i boksene oppe i hjørnerne, som har udført et hårdt og godt arbejde, og uden hvis gode indsats, sessionen ikke kunne være blevet den succes, som jeg synes den er blevet. De har givet vores gæster mulighed for at følge med - og også andre af rådets medlemmer, som har haft glæde af tolkning.

Jeg vil også godt udtrykke en tak til pressen. Der er ikke så fyldt på pladserne lige nu, men henover sessionen har der faktisk været en ganske betydelig presseinteresse.

Så er det umuligt at nævne navnene på de mange, vi skylder tak. Jeg vil dog godt nævne to personer, som har udført et ufattelig stort arbejde og endda med godt humør. Det gælder rådets direktør Frida Nokken og vores leder af Nordisk Råds sekretariat her i Folketinget, generalsekretær Henrik Hagemann. De har været over det hele og haft et imponerende overblik og ydet en arbejdsindsats i døgndrift. Tak også for et fantastisk flot samarbejde.

Også en stor tak til vores medarbejdere i Store Strandstræde og til vores medarbejdere i sekretariatet her i huset for et fantastisk flot arbejde.

Jeg håber, at alle deltagerne også har oplevet de rigtig gode hjælpsomme og dygtige medarbejdere, vi har her i Folketinget i øvrigt. Tak for jeres store indsats, som har været helt afgørende for en vellykket afvikling af sessionen, og for jeres gode humør, som jeg tror og håber også nordiske kolleger har oplevet. Det er et rigtig godt hus at arbejde i, ikke mindst fordi vi har gode medarbejdere.

Tak til enhver, som har skabt rammerne og forudsætningerne for, at Nordisk Råds 58. session er blevet vellykket. Og endelig en tak til alle kolleger, ministre og embedsmænd, der har gjort den her session til noget helt særligt, hvor vi har skabt det politiske afsæt for et forstærket nordisk samarbejde fremover.

Og må jeg så endnu en gang ønske det nye præsidentskab, den kommende præsident Dagfinn Høybråten og den kommende vicepræsident Berit Brørby tillykke med valget. Jeg glæder mig til at fortsætte arbejdet i 2007 under jeres ledelse.

Den kommende præsident Dagfinn Høybråten og jeg har allerede aftalt, at vi holder tæt kontakt indtil skiftet til nytår. Nu skal vi fastholde momentum, nu skal det nordiske samarbejde styrkes til gavn for nordboerne.

Jeg takker alle for en god session og ønsker alle en god hjemrejse. God arbejdslyst med at følge op på sessionens debatter og beslutninger. Nordisk Råds 58. session er afsluttet.

Sesjonen ble avsluttet kl. 14.15.

Saker m.m.

Miljø- og naturresurseudvalgets betænkning

Medlemsförslag om gemensam tvärsektoriell forskning om en bred hållbar samhällsplanering för att klara klimatförändringarna

Bilag:
- Medlemsforslag A 1363/miljö

1. Miljø- og Naturresurseudvalgets forslag

Miljø- og Naturresurseudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* fastholde og forstærke sin indsats på nordisk plan og i alle relevante internationale fora for at nedsætte og modvirke menneskeskabte klimaændringer

2) *at* afholde en konference til belysning af samnordiske muligheder for forsknings- og udviklingsinitiativer med henblik på at bringe den fysiske planlægning bedre i stand til at tage højde for kommende klimaændringer i samfundsudviklingen. Konferencen, der bør henvende sig til nordiske politikere, forskere og repræsentanter for planmyndigheder på forskellige geografiske niveauer, bør om muligt afholdes i løbet af 2006 og kan gerne planlægges i samarbejde med NordRegio og Nordisk Råd

3) *at* udrede behovet for et nordisk samarbejde om at revidere forskrifter, normer og vejledninger for byggeri og anden fysisk infrastruktur i lyset af forventelige mere ekstreme klimaforhold i fremtiden

2. Baggrund

Den Socialdemokratiske Gruppe fremsatte i januar 2005 Medlemsförslag om gemensam tvärsektoriell forskning om en bred hållbar samhällsplanering för att klara klimatförändringarna (A 1363/miljö).

Resumé af medlemsforslaget

I medlemsforslaget henvises til den forventede dramatiske forandring i det arktiske klima, der senest er blevet dokumenteret i ACIA-rapporten. Sådanne klimaforandringer vil få stor indflydelse på livsvilkår, transport, biodiversitet og miljø i Arktis. Herefter fokuserer medlemsforslaget på en analyse af, at klimaforandringer også vil ramme de øvrige dele af Norden, og at landene ikke i tilstrækkeligt omfang har beredskab til at møde disse forandringer i forhold til ændrede vækstforhold i land- og skovbrug, infrastruktur, energiforsyning, bygningskonstruktion m.m. Der opfordres til, at Nordisk Ministerråd tager højde for denne situation. Den fulde ordlyd af medlemsforslaget fremgår af bilag til nærværende betænkning.

Udvalgets behandling af forslaget

Udvalget har behandlet sagen på møder i Pärnu, Estland den 28. april 2005, i Oskarshamn, Sverige den 16. august 2005 og i Karlstad, Sverige den 22. september 2005. Udvalget har desuden sammen med Kultur- og Uddannelsesudvalget afholdt et seminar om "Klimaforan-

dringer og langsigtet samfundsplanlægning" i Bodø, Norge den 30. juni 2005. I dette seminar var der indlæg fra *Jarle Inge Holten*, forsker, *Hill-Marta Solberg*, formand for den Arktiske Parlamentariske Forsamling, *Lars Georg Jensen*, formand for Nordisk Ministerråds Klimagruppe og *Ole Damsgaard*, direktør for den nordiske institution NordRegio. I november 2005 bad Miljø- og Naturresurseudvalget om kommentarer fra Nordregio og fra de nationale myndigheder på planlægningsområdet til et foreløbigt forslag til rekommandation. Udvalget behandlede herefter sagen på sit møde i Oslo den 25. januar 2006.

3. Udvalgets synspunkter

Stop de menneskeskabte klimaændringer

Udvalget finder de store og accelererende klimaforandringer i Arktis, der er dokumenteret i ACIA-rapporten, meget foruroligende – både for befolkningerne i de arktiske egne, hvor klimaforandringerne sker hurtigst og mest dramatisk, i de øvrige dele af Norden og for hele jordklodens befolkning samt dyre- og planteliv.

På den baggrund opfordrer udvalget Nordisk Ministerråd og de nordiske lande til at forstærke indsatsen for at stoppe de menneskeskabte klimaændringer på såvel nationalt og nordisk plan som i alle relevante internationale fora.

Konference om nordisk samarbejde om fysisk planlægning

Der er således fortsat behov for et stærkt engagement i internationalt samarbejde om at afbøde den menneskeskabte del af klimaforandringerne, men som supplement til dette, ønsker Nordisk Råds Miljø- og Naturresurseudvalg at sætte fokus på nordisk samarbejde om at udvikle klimatilpasningsstrategier. ACIA-rapporten har dokumenteret, at der er kommet klimaforandringer i Arktis, og at der fortsat vil opstå klimaændringer over hele Norden uanset, hvor vellykket og hvor hurtigt, de vigtige indsatser med at stoppe klimaændringerne gennemføres. Udvalgets udgangspunkt er således den aktuelle og snarligt yderligere graverende situation i Arktis, og perspektivet er hele Norden.

Klimaforandringer vil efterhånden ramme hele Norden, og det er udvalgets vurdering, at landene ikke i tilstrækkeligt omfang har beredskab til at møde disse forandringer i forhold til ændrede vækstforhold i land- og skovbrug, infrastruktur, energiforsyning, bygningskonstruktion m.m.

På baggrund af de oplysninger, der kom frem på miniseminaret i Bodø, er det Miljø- og Naturresurseudvalgets vurdering, at der bl.a. med det præsenterede ESPON-projekt allerede i et vist omfang foregår europæisk forskning om risici og klimaændringer i den store regionale skala.

Desuden har ministerrådet oplyst, at der allerede er iværksat et udredningsarbejde om klimaændringernes betydning for naturbiotoper og arter i den sydlige del af Norden. Ministerrådet oplyser videre, at det planlægges – i regi af Klimagruppen – at iværksætte et projekt, der skal belyse de overordnede infrastrukturmæssige konsekvenser af en to graders temperaturstigning i Norden.

Med hensyn til de dokumenterede alvorlige klimaændringer i Arktis er det oplyst, at Nordisk Ministerråd anser det for en særlig vigtig opgave, at udbrede kendskabet til ACIA-rapporten samt at sikre opfølgning på anbefalingerne fra ministermødet i Arktisk Råd 2004 i form af konkrete politiske strategier, som bl.a. bør implementeres i Arktisk Råds regi. Ministerrådet har desuden vedtaget et Arktisk Samarbejdsprogram 2006-2008.

Det fremgik af Bodø-seminaret, at der kun i meget begrænset omfang indtil nu er eksempler på, at den kommunale og lokale regionale planlægning inddrager spørgsmål om klimaændringer. Set i det lys vil Miljø- og Naturresurseudvalget bede ministerrådet om at sætte fokus på forskning og udredning i værk netop i denne planlægningsskala. Gerne i et samarbejde mellem udvalget, ministerrådet og NordRegio ved i 2006 at afholde en konference, der skulle afklare behov og muligheder for en sådan udbygning af planlægningsmetoder, der tager hensyn til kommende ændringer af klimaet og derved forebygger, at der investeres samfundsmæssige værdier på uhensigtsmæssig måde eller på forkerte lokaliteter. Målgruppen for konferencen burde være nordiske politikere, forskere og repræsentanter for planmyndig-

heder på forskellige geografiske niveauer. Konferencen bør bygge på – og muligvis oversigtsmæssigt præsentere – de nationale erfaringer, som de nordiske lande allerede har gjort sig og initiativer på området, som allerede er iværksat.

Vejledninger og regulativer for byggeri m.m.

De seneste års hyppigere og voldsommere naturkatastrofer i Norden og den øvrige verden henleder opmærksomheden på, om der kan være grundlag for at revidere og eventuelt justere gældende normer, regulativer og vejledninger vedrørende byggeri og anden fysisk infrastruktur i de nordiske lande, således at bygninger og anlæg bedre bliver i stand til at modstå storme og andre ekstreme klimaforhold. Miljø- og Naturresurseudvalget beder Nordisk Ministerråd om at udrede perspektiverne i et eventuelt nordisk samarbejde om en sådan gennemgang af behov for revision af vejledninger og regulativer for byggeriet m.m.

Det norske formandskabsprogram på miljøområdet i 2006

Udvalget erfarer, at Nordisk Ministerråd – i forbindelse med det norske formandskabsprogram på miljøområdet i 2006 – blandt andet planlægger en fælles nordisk indsats om kortlægning af samfundsmæssige konsekvenser af klimaændringer samt en vurdering af fælles nordiske tiltag for både tilpasning til klimaændringer og forebyggelse af skader på infrastruktur og andre samfundsmæssige forhold af betydning.

Udvalget finder, at de planlagte tiltag er i god overensstemmelse med analyser og forslag fremlagt i nærværende betænkning.

4. Høring

Forinden udvalgets endelige stillingtagen anmodedes om synspunkter på udvalgets foreløbige overvejelser fra Nordregio og fra de nordiske landes nationale ansvarlige for den fysiske planlægning. Der er modtaget svar fra Nordregio, Miljøministeriet i Finland, Ålands landskapsregering og Miljødepartementet i Norge.

Nordregio svarer, at man fra institutionens side gerne bidrager til gennemførelse af en konference om emnet, og det foreslås, at der, forud for konferencen, udarbejdes en rapport, som oversigtligt peger på behov og muligheder for at forebygge forventelige konsekvenser af klimaforandringerne. Der peges på, at det nordiske samarbejde – udover vejledninger og forskrifter – desuden kunne omfatte videnopbygning og erfaringsudveksling. Der henvises til en videreudvikling af det eksisterende nordiske samarbejde i forbindelse med implementering af miljøkonsekvensvurderinger i nordisk lovgivning m.m. Endelig peger man på behovet for nordisk samarbejde omkring de store mentale og kulturelle udfordringer, som klimaforandringerne kan medføre; herunder ændringer i flora og fauna og tilhørende grundlæggende erhvervsøkonomiske forudsætninger for en række mennesker i Norden.

Finlands jord- og skovbrugsministerium svarer, med henvisning til en redegørelse om klimapolitikken til Riksdagen i november 2005, at tilpasning til klimaforandringerne er en vigtig del af klimapolitikken sammen med den fortsatte bekæmpelse af årsagerne til forandringer. I redegørelsen annonceres desuden et tilpasningsforskningsprogram for 2006-2010 – såvel med sigte på langsigtet arealanvendelse og sikring af infrastruktur og bygninger under ændrede klimaforhold. Man støtter ideen om at arrangere en nordisk konference for at udrede samarbejdsmulighederne, idet det anføres, at de nordiske lande udgør en enhed i forhold til klimaændringer og samfundsstrukturer.

Finlands Handels- og industriministerium støtter forslaget om at arrangere en konference for at afklare samarbejdsmulighederne. Der henvises til, at Finland er ved at afslutte et bredt anlagt to-årigt forsknings- og udredningsprojekt "Finadapt", der handler om tilpasning til klimaforandringerne og som koordineres af Finlands Miljöcentral.

Ålands Landskabsregering har ingen bemærkninger mod et nordisk samarbejde om forskning i klimaændringernes betydning for den fysiske planlægning.

Norges Miljøverndepartement stiller sig positivt overfor et nordisk samarbejde på dette område.

Udvalget noterer, at høringssvarene stiller sig positive overfor de fremsatte ideer.

5. Konklusion

Nordisk Råds Miljø- og Naturresurseudvalg finder, at der fortsat er behov for den størst mulige indsats for at stoppe de menneskeskabte klimaændringer. Med dette udgangspunkt og ud fra visheden om, at visse klimaforandringer vil komme til alle dele af Norden vil

Miljø- og Naturresurseudvalget foreslå, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* fastholde og forstærke sin indsats på nordisk plan og i alle relevante internationale fora for at nedsætte og modvirke menneskeskabte klimaændringer
2) *at* afholde en konference til belysning af samnordiske muligheder for forsknings- og udviklingsinitiativer med henblik på at bringe den fysiske planlægning bedre i stand til at tage højde for kommende klimaændringer i samfundsudviklingen. Konferencen, der bør henvende sig til nordiske politikere, forskere og repræsentanter for planmyndigheder på forskellige geografiske niveauer, bør om muligt afholdes i løbet af 2006 og kan gerne planlægges i samarbejde med NordRegio og Nordisk Råd
3) *at* udrede behovet for et nordisk samarbejde om at revidere forskrifter, normer og vejledninger for byggeri og anden fysisk infrastruktur i lyset af forventelige mere ekstreme klimaforhold i fremtiden

Oslo, den 25. januar 2006

Hans Frode Asmyhr (FrP)
Sinikka Bohlin (s)
Raija-Liisa Eklöw (lib)
Agne Hansson (c)
Kári P. Højgaard (Sjfl.)
Ivar Kristiansen (H)

Asmund Kristoffersen (A), leder
Mörður Árnason (A)
Aulis Ranta-Muotio (cent)
Johan Lund Olsen (IA)
Gunilla Tjernberg (kd)
Kristen Touborg (SF)

Medlemsförslag

om gemensam tvärsektoriell forskning om en bred hållbar samhällsplanering för att klara klimatförändringarna i Norden

(Väckt av Den socialdemokratiska gruppen i Nordiska rådet)

De snabba och stora klimatförändringar som pågår medför globala konsekvenser. Havsisen och snötäcket i Arktis väntas minska dramatiskt med stora konsekvenser för hela världen. Det kommer att bli extra tydligt på norra jordklotet och är en hotbild för Norden.

Detta framgår i de två rapporterna som presenterades för Arktiska rådet den 24 november 2004. Rådet antog då även en deklaration, Reykjavik-deklarationen, som uttrycker sitt stöd för rapporterna "Artic Climate Impact Assesment" och "Arctic Human Development Report".

Ekologiska förändringar i ekosystemen drabbar många områden i vårt samhälle.

Mycket i de nordiska ländernas samhällsstrukturer och planeringar liknar varandra. Även om våra basnäringar som fiske, jord- och skogsbruk samt industrins betydelse varierar kraftigt mellan länderna. De nordiska samhällena måste i större utsträckning vara uppbyggda på ett sådant sätt att vi klarar av de konsekvenser som den globala uppvärmningen kommer att innebära för mark, hus och vatten. I dagens samhälle har vi dåligt beredskap att möta alla dessa förändringar. Naturkatastrofer liknande den som bl.a. drabbade delar av Skandinavien och Baltikum under januari 2005 kommer att inträffa igen. Därför är det viktigt att redan nu påbörja ett brett arbete med tvärsektoriell forskning om en bred hållbar och sammanhållen samhällsplanering inom Norden.

Vi kommer att få se konsekvenser av den globala uppvärmningen i form av förändrade växtlighetszoner som påverkar vegetation. Ändrad vegetation och ökade skadeangrepp av insekter på hus och mark kan bli allvarliga konsekvenser. Nya växtsorter för odling kommer att behövas ta fram när Norden får ett varmare och opålitligare klimat.

Klimatförändringarna kommer också att innebära större materiella skador. De byggnader och den infrastruktur av kommunikation och energi som vi idag bygger kommer inte att vara tillräckligt hållbara för att klara framtidens klimat med större temperatur- och nederbördsskillnader.

Hållbar utveckling är en av de viktigaste politiska målen i alla de nordiska länderna. Men med de kunskaper vi har om globala uppvärmning så måste vi förbereda oss bättre. Det finns ett behov av en sammanhållen kvalitetshöjning i samhällsplaneringen. Vi behöver samarbeta mer för att samla kunskap. Forskning och utveckling av byggmaterial i trä och betong för bygg och infrastruktur måste öka. Forskningen och utvecklingen måste bli mer tvärsektoriell inom dessa områden. I Norden måste vi samarbeta för att klara en hållbar utveckling som tar hänsyn till den globala uppvärmningen.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Den socialdemokratiska gruppen att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att genomföra tvärsektoriell forskning kring klimatförändringarnas konsekvenser för en hållbar samhällsplanering i Norden

Köpenhamn den 26 januari 2005

Arja Alho (sd)
Sinikka Bohlin (s)
Berit Brørby (A)
Reynoldh Furustrand (s)
Anita Johansson (s)
Per Kaalund (S)
Asmund Kristoffersen (A)
Rannveig Guðmundsdóttir (A)
Berndt Sköldestig (s)
Ole Stavad (S)
Lars Wegendal (s)

Presidiets betänkande om

Medlemsförslag om ökat nordiskt samarbete om samhällssäkerhet

Bilaga:
- Medlemsförslag A 1364/presidiet

1. Presidiets förslag till beslut

Presidiet föreslår att

Nordiska rådet beslutar

att utpeka en rapportör med uppgift att följa utvecklingen och det nordiska samarbetet inom området samhällssäkerhet

Presidiet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att*, med beaktande av de synpunkter som anförs i detta betänkande, utarbeta en rapport angående läge, utvecklingstendenser och ambitioner för de nordiska ländernas samarbete inom området samhällssäkerhet. Vidare skall rapporten innehålla överväganden och ställningstagande till ministerrådets fortsatta verksamhet inom området samhällssäkerhet. Ett huvudsyfte skall vara att klarlägga möjligheterna att ytterligare stärka den nordiska nyttan inom detta område. Rapporten skall därvid särskilt uppmärksamma följande frågor:

- Forskning och kunskapsuppbyggnad kring samhällssäkerhet: detta omfattar bl.a. de nya säkerhetshotens orsaker, karaktär, förlopp och konsekvenser, olika medel för att förebygga hot och främja säkerhet, samt rättsstatliga aspekter på åtgärderna mot nya hot och risker
- Erfarenhetsutbyte och praktisk samverkan mellan de nordiska länderna inom området samhällssäkerhet: detta skall bl.a. belysa omfattningen av, och möjligheterna, till övergripande samordning på regerings- och myndighetsnivå, till operativ samplanering och samverkan, samt till gemensam värdering och tillvaratagande av erfarenheter av faktisk samverkan under händelser som t.ex. Tsunamikatastrofen, orkanen Gudrun, fågelinfluensan, med flera
- Kampen mot terrorismen och skyddet av de mänskliga rättigheterna: detta skall bl.a. behandla skillnader och likheter i de nordiska ländernas lagstiftning på området, samt möjligheterna att stärka det nordiska samarbetet till skydd av grundläggande mänskliga och medborgerliga fri- och rättigheter vid kampen mot terrorismen

2) *att*, i samråd med bl.a. Nordiska rådet och berörda myndigheter och andra relevanta institutioner/organisationer i de nordiska länderna, under år 2007 arrangera en konferens på temat nordiskt samarbete kring samhällssäkerhet

2. Bakgrund

Mittengruppen i Nordiska rådet har lagt fram ett medlemsförslag om ökat nordiskt samarbete om samhällssäkerhet. Förslaget tar utgångspunkt i att den traditionella militära hotbilden minskat i betydelse under senare år, men att ett antal nya hotbilder fått genomslag. Dit hör organiserad kriminalitet, terrorism och miljökatastrofer. Det finns, menar förslagsställarna, ett stort behov av att omvärdera arbetsfördelningen mellan olika säkerhetsaktörer i samhället samt att utveckla nya institutionella lösningar som överskrider gränsen mellan s.k. intern och extern säkerhet. I medlemsförslaget framhålls att den nya hotbilden, med bl.a. terrorism, riskerar medföra en ökad kontroll av individer liksom en ökad internationalisering av kontrollen. Det är viktigt att de nordiska länderna samarbetar och utbyter erfarenheter om hur de öppna nordiska samhällena skall kunna behållas och hur individernas rättigheter visavi den ökade samhälleliga kontrollen skall kunna tillvaratas. Säkerhetspolitiken har, påpekar förslagsställarna, traditionellt legat utanför rådets och ministerrådets arbetsfält. Men eftersom de nordiska länderna nu i växande utsträckning arbetar med ett bredare säkerhetsbegrepp, finns det skäl att omvärdera denna hållning. Mittengruppen föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att stimulera till nya initiativ som ökar den politiska förståelsen för ändringar i vår säkerhetspolitiska omgivning och som främjar brobyggning mellan den interna och externa säkerheten

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att öka koordineringen mellan de nordiska länderna vad avser lagstiftning som innebär begränsningar av individens rättigheter och samhällets öppenhet

att stimulera till ett ökat samarbete mellan statliga och icke-statliga organisationer i frågan om civil beredskap samt gränsdragningen när det gäller ökad samhällelig övervakning och kontroll

Mot bakgrund av det ovanstående föreslår Mittengruppen att

Nordiska rådet beslutar

att tillsätta en arbetsgrupp om samhällssäkerhet. Gruppens uppgift skall vara att undersöka behovet av erfarenhetsutbyte av samspelet mellan intern och extern säkerhet och erfarenheter av olika institutionella strukturer. Speciell uppmärksamhet riktas mot rättsstaten och skyddet av medborgarrättigheter och det civila samfundet mot bakgrund av de kontrollåtgärder som de nya hoten, bl.a. terrorismen, ger upphov till. Arbetsgruppen har till uppgift att formulera policy-förslag för rådets vidare arbete med samhällssäkerhet

Presidiet beslutade den 28 april 2005 att inrätta en arbetsgrupp med uppdrag att utarbeta betänkande över mittengruppens medlemsförslag A 1364/presidiet om ökat nordiskt samarbete om samhällssäkerhet. I arbetsgruppen har ingått Inge Lønning (ordförande), Jónína Bjartmarz, Agne Hansson, Per Kaalund, Berndt Sköldestig och Outi Ojala.

Arbetsgruppen hade sitt första möte den 29 juni 2005 och har därefter mötts ytterligare tre gånger. I samband med det tredje mötet, 25 januari 2006, arrangerade man tillsammans med medborgar- och konsumentutskottet ett miniseminarium på temat "Kampen mot terrorismen och skyddet av de mänskliga rättigheterna". Till miniseminariet inbjöds tre externa inledare. Arbetsgruppen har utarbetat en underlags-PM om arbetet med samhällssäkerhet i de nordiska länderna (PM 9.9.2005) och en underlags-PM om nuvarande internationella regelverk rörande kampen mot terrorismen och skyddet av de mänskliga rättigheterna (PM 11.1.2006). Gruppen har slutligen utarbetat föreliggande utkast till betänkande över medlemsförslaget.

3. Överväganden

Allmänt om samhällssäkerhet

Medlemsförslaget berör aktuella frågeställningar av vital betydelse för medborgarnas trygghet och säkerhet. Den traditionella militära hotbilden har i allt väsentligt tonat bort. Hoten mot medborgarna utgörs idag av t.ex. organiserad kriminalitet, terrorism, naturkatastrofer och kollapser av tekniska eller sociala strukturer. Allt mer effektiva och globalt utbredda system för fysisk transport och elektronisk kommunikation gör att de nationella och internationella perspektiven vävs samman. Nordiska rådet har i tidigare sammanhang behandlat frågor med anknytning till samhällssäkerhet[1]. Övervägandena i föreliggande betänkande kommer därför till viss del att upprepa vad som anförts i tidigare rapporter och betänkanden.

Vad gäller synen på hot, kriser och konflikter idag kan man bl.a. konstatera att nationell och internationell säkerhet inte bara är en fråga om frånvaro av militära hot, utan i växande grad om en transnationell närvaro av stabila demokratiska, politiska, ekonomiska, sociala och infrastrukturella strukturer och förhållanden. Hot och påfrestningar mot samhället spänner över en bred skala av företeelser: naturkatastrofer, miljöhot, politiska, sociala och infrastrukturella sårbarheter, fattigdom, välfärdsklyftor, ojämna levnadsbetingelser, ideologisk fanatism, etc. Detta kräver en helhetssyn på hot, kriser och konflikter, där man bl.a. lägger stor vikt vid att klarlägga orsaksförhållanden och samband mellan företeelser. På motsvarande sätt krävs en helhetssyn på hanteringen av hot, kriser och konflikter, där tyngdpunkten ligger på förebyggande aktiviteter och den orubbliga grundprincipen är rättssäkerhetens och de mänskliga rättigheternas överhöghet.

Civila aspekter på, och civila åtgärder för, hanteringen av hot, kriser och konflikter blir allt viktigare. Det är i det sammanhanget värt att fästa större uppmärksamhet på den kris- och konfliktförebyggande dimensionen av olika slags internationellt samarbete, även på områden som inte tillhör den traditionella säkerhetspolitiska domänen. Genom den fortgående globaliseringen glider den interna och den externa säkerheten samman, och nationell och internationell säkerhet blir varandras förutsättningar. Att bygga en stabil och trovärdig nationell säkerhet i en osäker omgivning blir alltmer orealistiskt. Det som händer i Nordens närområde, i det vidare Europa och i världen i stort, har direkta återverkningar på vår egen säkerhet och välfärd. Ett tragiskt, men talande exempel på säkerhetens globalisering är att en av de största katastrofer som någonsin drabbat Sverige utgjordes av en flodvåg som svepte in över Sydostasien.

Begreppet samhällssäkerhet kan sägas vara allmänt accepterat, även om det inte har en entydig definition. I en vid bestämning av begreppet handlar samhällssäkerhet *dels* om att anlägga ett helhetsperspektiv på hot och risker som omfattar allt från icke-avsiktliga till avsiktliga hot och som dessutom innebär en sammansmältning av inre och yttre hot mot säkerheten; *dels* om att utveckla och anpassa nya åtgärder i den nya säkerhetssituationen, där samhällets samlade, civila och militära, resurser planeras, disponeras och används på ändamålsenliga sätt; och *dels* om att säkra det öppna och demokratiska samhällets principer, funktioner och institutioner, samtidigt som resurserna för att trygga medborgarnas säkerhet stärks.

Medlemsförslagets frågeställningar

Medlemsförslaget lyfter i princip fram tre huvudsakliga frågeställningar. Den första handlar om de nya hotbildernas och det bredare säkerhetsbegreppets genomslag i den officiella planeringsverksamheten. Den andra handlar om anpassningen av, och genomförandet av, åtgärder för att hantera de nya hoten. Den tredje handlar om konsekvenserna, framförallt de rättsstatliga, av denna hantering. Till detta kan man foga en allmän fråga om förekomsten av nordiskt samarbete och samverkan på dessa områden.

[1] Till exempel med anledning av A 1234/p "Medlemsförslag om konfliktförebyggande och civil krishantering", samt A 1350/presidiet: Medlemsforslag om nordisk fredspolitisk netværk.

Arbetsgruppen har gjort en översiktlig genomgång av de nordiska ländernas arbete med samhällssäkerhet i syfte att få en bild av huruvida och hur dessa frågeställningar hanteras[2]. I samtliga nordiska länder har det under senare år skett stora omsvängningar i synen på säkerhetspolitikens innebörd, mål och medel. En gemensam och grundläggande planeringsförutsättning är att risken för att dras in i en väpnad konflikt i vår del av världen bedöms i det närmaste helt ha försvunnit för överskådlig framtid, medan andra typer av hot och risker träder fram. Säkerhetspolitikens internationella dimension har också fått ett allt stadigare fotfäste. Krishantering och säkerhet över ett brett register har kommit i förgrunden. Samtidigt är situationen relativt ny och endast delvis utforskad, och strategier och åtgärder för att möta den nya säkerhetssituationen kan därför sägas befinna sig i ett utvecklingsskede.

Hotbilderna

När det gäller hotbilderna är frågan i vilken utsträckning länderna tagit till sig ett bredare säkerhetsbegrepp i sin planering och verksamhet för samhällets säkerhet. Den militärt dominerade hotbilden, den skarpa skillnaden mellan krigs- och fredstillstånd, samt betoningen på det territoriella försvaret av nationalstaten har lösts upp. De nya hotbilderna kan anta flera gestalter, kan uppträda när som helst och utan förvarning, och löser upp gränserna mellan internationell och nationell säkerhet.

De nya civila hoten är inte nödvändigtvis nya i generisk mening, men en växande komplexitet och sårbarhet i samhället gör att omfånget av hoten och dess konsekvenser får nya dimensioner. Bredden i det nya säkerhetsbegreppet måste framhållas. Samhällssäkerhet handlar i mycket liten utsträckning om traditionell militär säkerhet och säkerhetspolitik, utan om hot och påfrestningar som spänner över allt från misstänkta utbrott av fågelvirus i den inhemska skärgården till naturkatastrofer i utlandet.

En annan viktig aspekt på säkerhet och trygghet är samhällets sammanhållning; om olika grupper på olika sätt marginaliseras eller upplever utanförskap ökar riskerna för att det uppstår frustration, friktioner och alltmer våldsanstrukna motsättningar. Vid miniseminariet i januari framfördes bl.a. att den första försvarslinjen mot terrorismen är en god integrationspolitik, och att en väsentlig beståndsdel i denna är att skapa arbeten[3]. Kravallerna i Paris förstäder i oktober och november 2005 var en oroväckande manifestation av djupgående sociala frustrationer och slitningar. Det är intressant att notera att det finska inrikesministeriet i en rapport framhållit att den största utmaningen för den inre säkerheten under de kommande åren är en ökad utslagning i samhället och en därmed sammanhängande risk för antagonism och konfrontation[4]. Här borde finnas en utmaning för nordiskt samarbete och en potentiell nordisk nytta som bör studeras vidare. De naturkatastrofer som inträffat på senaste tiden – orkanerna Gudrun i Sydsverige och Katrina i USA är några exempel – har medfört stora påfrestningar på viktiga samhällsfunktioner och allvarliga problem för medborgarna. Det gör det motiverat att i större utsträckning än tidigare studera klimatförändringar och liknande ur ett hot- och riskperspektiv. Stormvågorna under Katrina bidrog ju också till att blottlägga skiktningar och bristande sammanhållning i det New Orleanska samhället.

Samtliga nordiska länder har kommit relativt långt på vägen att anamma ett säkerhetsbegrepp med en bred syn på såväl de nya hoten som på medlen att möta dem. Uttryck som "samhällssäkerhet" håller gradvis på att ersätta "totalförsvar" och motsvarande. I ländernas hotbeskrivningar är det vanligen naturkatastrofer, miljöstörningar, sårbarheter i infrastrukturen, organiserad brottslighet och terrorism som tornar upp, medan det militära hotet nu närmast är förpassat till en bisats. Kopplingen mellan de externa och interna säkerhetsfrågorna, eller mellan nationell och internationell säkerhet, betraktas genomgående som självklar och som en dimensionerande förutsättning. Kunskaperna om den nya säkerhetssituationen behöver emellertid ökas och fortlöpande uppdateras. Sveriges regering har t.ex. föreslagit att man upprättar ett nationellt program för säkerhetsforskning med start 2007 och en

---

[2] Se PM 9.9.2005. Sammanställningen genomfördes i september 2005, men de redogörelser och resonemang som görs i den är fortfarande giltiga. Det fortsatta utvecklingsarbetet i de olika nordiska länderna – så som t.ex. den svenska regeringens proposition 2005/06:133 "Samverkan vid kris" (22 mars 2006) – snarare förstärker det breda säkerhetsbegreppet och behovet av en helhetssyn på hotens hantering.

[3] Inledning av Jørn Holme, chef för Politiets sikkerhetstjeneste, Norge

[4] Inrikesministeriet (2004): Trygghet i vardagen. Program för den inre säkerheten. Helsingfors

första löptid på fyra år. Säkerhetsfrågorna kommer också att bli ett tema i EU:s sjunde ramforskningsprogram för 2007–2013.

Säkerhetshotens operativa hantering

För att kunna bemöta och hantera de nya hoten kan det komma att krävas att samhällets resurser – i vid mening – planeras, disponeras och utnyttjas på nya sätt, vilket i sin tur förutsätter förändringar i lagstiftning, regelverk och rutiner. Vad beträffar den operativa hanteringen av det nya säkerhetsbegreppet och hotbilderna handlar frågan om huruvida det pågår en anpassning av legala, organisatoriska och operativa strukturer för att kunna hantera de nya säkerhetshoten. Genom att hot och risker idag antas uppträda i en situation som definitionsmässigt är att betrakta som fredstid, kan man misstänka att beredskapslagar och -regler i växande utsträckning håller på att bli obsoleta i den nya säkerhetssituationen. I kölvattnet av det nya säkerhetsbegreppets gradvisa etablering har man i flera länder också noterat att det följer en oklar uppgiftsfördelning och organisatorisk/institutionell konkurrens, t.ex. mellan polis och räddningstjänst.

I en traditionell beredskapslagstiftning, som sätts i bruk i händelse av krigstillstånd, förekommer vanligen vissa inskränkningar och tvingande lagar. Dessa har dock varit föremål för debatt och riksdagsbeslut och är "sovande" (s.k. skrivbordsförfattningar) fram till dess att de utlöses av en hotande krigssituation. En sådan situation bedöms dock inte som sannolik inom överskådlig tid. Det finns därför exempel på att "beredskapslagstiftningen" håller på att ersättas av en samlad "kris- och katastroflagstiftning"[5].

I samtliga nordiska länder bedrivs en medveten process för att bygga upp och anpassa åtgärderna för att möta de nya hoten och stärka samhällssäkerheten. Man strävar efter att anpassa gamla resurser till nya förutsättningar, man talar om behovet av sektorsövergripande samordning och ett samspel mellan det offentliga och det privata, och man ser en ny roll för de militära resurserna som stödfunktion till det civila samhällets motståndskraft mot hot – tidigare var situationen i detta avseende den omvända. Den konkreta anpassningsprocessen har uppenbarligen kommit en bit på vägen, men samtidigt framstår det tydligt att man i detta arbete har att göra med en struktur och en föreställningsvärld som rymmer en djupt rotad institutionell tröghet och organisatoriska och tekniska bindningar med starka bindningar tillbaka till de gamla hotbilderna. Det kommer även i fortsättningen att krävas politisk tydlighet, ledarskap, konsekvens och målmedvetenhet för att förvandla de gamla säkerhetsstrukturerna och samverkansformerna till en struktur som adekvat och effektivt kan trygga samhällets säkerhet.

De nordiska ländernas samarbete i fält – t.ex. mellan räddningstjänster – förefaller fungera bra. De konkreta exempel på nordiskt samarbete, såsom t.ex. projektet "Sikkerhed og tryghed i Øresundsregionen", vilket slutrapporterades nyligen, bör följas upp. Dock verkar det som om den övergripande nordiska samverkan på det civila området – både på central nivå och inom ramen för vidare fora (EU, NATO) – är relativt outvecklad. I de utredningar som gjorts i de nordiska länderna under senare år har det nordiska samarbetet ägnats mycket lite utrymme.

Konsekvenser av hanteringen

Hanteringen av de nya säkerhetshoten kan komma att få konsekvenser som inkräktar på grundläggande medborgerliga fri- och rättigheter. Eftersom hot och risker idag uppträder i fredstid finns det en ökad risk att de nödvändiga åtgärder som måste vidtas för att hantera dem kan medföra inskränkningar i medborgarnas friheter. Åtgärder för att förebygga hot och risker kan föra med sig en ökad kontroll och övervakning av medborgarna både nationellt och internationellt.

Terrorismen är ett växande och grundläggande internationellt hot som ytterst riktas mot det demokratiska samhällets styrelseformer och former för politiskt, socialt, kulturellt och annat umgänge. Terrorismen måste därför mötas med breda, kraftfulla och internationellt samordnade åtgärder. Kampen mot terrorismen kräver också nya och annorlunda instrument än de som byggts upp för att möta traditionella militära och i viss mån även kriminella hot. Fram-

[5] De senaste exemplen går att finna i de överväganden och förslag till ändringar i beredskapslagstiftningen som redovisas i regeringens proposition 2005/06:133 Samverkan i kris

förallt behövs en utökad kapacitet att inhämta, sammanställa och analysera information och underrättelser angående terroristiska aktiviteter och förberedelser. Möjligheterna att använda militära resurser och vapenmakt för att möta de nya hoten måste också klaras ut och ges en ändamålsenlig legal grund.

Situationen kompliceras av att den terroristiska hotsituationen är mer diffus och samtidigt mer utbredd än en traditionell antagonistisk hotsituation med en förhållandevis tydlig bild av fiendens dispositioner och slagfältets terräng. Terrorhotet existerar närmast som en ständigt påkopplad fara som varierar i intensitet, förflyttar sig omärkligt i samhällskroppen, och kan brista ut när som helst och överallt. För att ha en chans till förvarning om, och förberedelser för terrorattacker krävs därför ofrånkomligen en stärkt kapacitet att bedriva underrättelseinhämtning, övervakning och kontroll av misstänkta individer och grupper, även på ganska svaga indikationer.

Införandet av nya och delvis mycket inträngande lagar och regler i syfte att bekämpa terrorismen har fört med sig en växande debatt om balansen mellan effektiviteten i terroristbekämpningen och skyddet av mänskliga rättigheter och grundläggande friheter. Här finns ett dilemma: Kampen mot terrorismen skall förstås som ett försvar av de mänskliga rättigheterna och de demokratiska friheterna. Kampen mot terrorismen måste därför föras med full kraft, men den får inte leda till att man åsidosätter de värden man vill försvara. Kraften får inte utvinnas på bekostnad av de grundläggande fri- och rättigheterna. De kan vara värt att erinra om att Nordiska rådets fördömande av terroristattackerna mot USA betonade både styrkan i terroristbekämpningen och skyddet av rättssamhället.[6]

Det är viktigt att skilja mellan de uttryck för opposition och motstånd som skall rymmas inom det demokratiska samhällets ramar och de handlingar som har till avsikt att störta det demokratiska samhället. Det här är onekligen ett dilemma. En långtgående och inträngande lagstiftning och utvidgade polisiära befogenheter kan kanske förhindra terrordåd – och därigenom öka medborgarnas säkerhet – men det kan också medföra ökad övervakning, integritetskränkningar, och inskränkningar av medborgarnas rättssäkerhet. Det är angeläget att lagstiftarna är medvetna om detta dilemma och verkar för transparenta och universella definitioner av terrorism och för att trygga de rättsstatliga garantierna för dem som misstänks för terrorbrott.

Frågan om legala och rättsstatliga konsekvenser har egentligen två aspekter. Den första rör de legala möjligheterna att utnyttja samhällets tvångsmedel och våldsresurser (framförallt polis och militär) på nya sätt, mot nya hot och i situationer av icke-krig; den andra handlar om riskerna för att medborgerliga och demokratiska rättigheter kan komma att åsidosättas då samhället vill förebygga eller ingripa mot de nya hoten, inte minst terrorism och organiserad brottslighet. Den första frågan är vanligt förekommande i de nordiska ländernas överväganden, och handlar generellt om användning av militära resurser vid insatser mot terrorister och storskalig brottslighet, men även vid naturkatastrofer och större olyckor. Den handlar också om en skärpning av de polisiära resurserna och metoderna för att förebygga eller bekämpa brottslighet[7]. Den andra frågan berörs däremot endast mycket sparsamt i de senaste årens utredningar. Indirekt framträder den visserligen genom att man genomgående fastslår att samhällssäkerhet ytterst handlar om att försvara demokratin och medborgarnas rättigheter, liv och trygghet, men de eventuella repressiva konsekvenserna av terroristbekämpning problematiseras inte explicit.

Vid det tidigare nämnda miniseminariet i Oslo i januari berördes denna fråga i flera inlägg, och då påpekades bl.a. att de nordiska länderna borde kunna göra mer gemensamma insatser för att t.ex. agera samfällt i internationella fora, gemensamt bevaka respekten för rättstatens principer och de mänskliga rättigheterna, arbeta för en gemensam definition av terrorism, säkra lagstiftningens kvalitet, samt samverka kring "best practices" och för att fästa

---

[6] Nordiska rådets uttalande 25 september 2001 (utdrag): "Det är viktigt att världssamfundet nu står enat i kampen mot den internationella terrorismen. De som utfört, organiserat och finansierat terrorattackerna måste ställas inför rätta.
Det internationella samfundets kamp mot terrorism måste också vara inriktat på att bekämpa orsakerna till att den uppstår. Det öppna samhällets och rättsstatens principer måste stärkas."

[7] Se t.ex. SOU 2005:70: *Polisens behov av stöd i samband med terroristbekämpning*. Betänkande av stödutredningen. Stockholm

uppmärksamhet på terrorismens "mjuka" faktorer. Givetvis måste beredskapen mot och förmågan att hantera terrorism stärkas - men en viktig fråga är hur detta kan göras utan att man åsidosätter grundläggande medborgerliga rättigheter. Det är angeläget att finna en balans mellan dessa två ambitioner, och här borde nordiska erfarenheter och nordiska synpunkter kunna bidra med ett mervärde.

Om de nordiska länderna skall bevara sin trovärdighet som starka förespråkare för mänskliga rättigheter i vidare europeiska och internationella sammanhang förutsätts att de har en likartad syn på regelverken kring dessa. Frågan om nordisk samsyn på mänskliga rättighetsfrågor bör uppmärksammas, samtidigt som de skall ses i förhållande till ländernas anpassning till EU:s lagstiftning. Det kan av dessa skäl vara motiverat att undersöka bl.a. överensstämmelsen mellan de nordiska ländernas lagstiftning på detta område.

Nordiskt samarbete?

Tidigare kommunikation, bl.a. i form av rekommendationer, mellan rådet och de nordiska regeringarna har visat att de nordiska regeringarna var för sig gör många satsningar på att etablera synsätt och kapacitet för att möta de nya säkerhetshoten - men frågan är om man i samverkan mellan de nordiska länderna mer systematiskt kunde följa upp, värdera och nyttiggöra erfarenheter av faktisk krishantering, d.v.s. att stärka den samnordiska erfarenhetsåterföringen och erfarenhetsutbytet.

Nordisk samverkan och nordiskt samarbete får, av de senaste årens utredningar att döma, en mycket undanskymd plats i ländernas utvecklingsarbete kring samhällssäkerhet. I några sammanhang görs referenser till existerande samarbetsarrangemang på militärens, den fredsbevarande verksamheten, räddningstjänstens och andra områden, men mestadels saknas ett explicit resonemang om hur ett närmare nordiskt samarbete kring samhällssäkerhet skulle kunna stärka de nordiska ländernas samlade och enskilda samhällssäkerhet och kapacitet att hantera nya hot.

Ett glädjande initiativ var därför de nordiska utrikesministrarnas beslut vid sitt möte på Bornholm i augusti 2005 att stärka det nordiska samarbetet om krisberedskap[8]. Detta rör i första hand konsulärt samarbete vid naturkatastrofer utomlands, men man utlovar också att det nordiska samarbetet om krisberedskap "kommer att vidareutvecklas på andra områden." Denna vidareutveckling bör följas upp. De nordiska justitieministrarna beslutade också, vid ett möte på Svalbard 2002, att tillsätta en arbetsgrupp om terrorbekämpning och mänskliga rättigheter. Gruppen, som leds av Norge, räknar med att kunna lägga fram en rapport vid justitieministrarnas möte i juni 2006. Det skall också nämnas att den 4 april i år arrangerade de nordiska ländernas ambassader i Aten en stor nordisk-grekisk konferens om krisberedskap och krishantering.

Det är viktigt att kunna diskutera dessa frågor på ett samnordiskt plan. Samspelet mellan Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet angående de nya och breda säkerhetsfrågorna borde därför klargöras och utvecklas. Det saknas idag en tydlig ansvarsmässig hemvist i ministerrådet för frågor om nya hot och påfrestningar, samhällssäkerhet, konfliktförebyggande, krishantering m.m. Detta har till stor del historiska förklaringar, som går tillbaka till en tidigare hotbild, till de nordiska ländernas olika anslutningsformer till internationella säkerhetsorganisationer, samt till att säkerhets- och försvarspolitiska frågor uppfattats som en uteslutande nationell politisk domän.

Som framgått av de senare årens debatt, och av åtskilliga statliga utredningar i de nordiska länderna, är den traditionella synen på säkerhetspolitik emellertid i upplösning. I dess ställe träder ett bredare säkerhetsbegrepp fram, där tyngdpunkten ligger på sektorövergripande samordning mellan en bred skala samhällsfunktioner och icke-statliga aktörer, samt på ett brett utvecklat internationellt samarbete[9]. Vidare går det inte att bortse från att de nordiska (och de baltiska) länderna redan har ett omfattande samarbete på det säkerhetspolitiska och

---

[8] Utrikesdepartementet, Stockholm: Stärkande av det nordiska samarbetet om krisberedskap. Pressmeddelande 26 augusti 2005

[9] Se t.ex. regeringens proposition 2005/06: 113 (sammanfattningen): "medlen för att stärka säkerheten är mer komplexa och mångdimensionella idag än tidigare (...) det blir tydligt att vår politik för säkerhet berör många fler politikområden än försvarspolitiken och utrikespolitiken, som traditionellt varit centrala för vårt säkerhetsarbete" (sid 6, 8)

fredsfrämjande området, både i fält och när det gäller uppbyggnad av kapacitet för konfliktförebyggande och civil krishantering inom t.ex. FN och EU. Därför verkar det både rimligt och förutseende att dessa frågor tas in och får en organisatorisk hemvist i ministerrådets arbete. Detta skulle möjliggöra en fruktbar dialog mellan rådet och ministerrådet, och därmed bidra till att främja utvecklingen av frågorna. Ministerrådet skulle t.ex. kunna ta emot och självt ta initiativ till forskning och kunskapsutveckling inom området.

Ett steg i denna utveckling kunde vara Nordiska ministerrådet tar fram en samlad nordisk lägesrapport vad gäller status och framdrift i de nordiska ländernas arbete med vissa specifika frågor kring samhällssäkerhet, t.ex. erfarenhetsutbyte om beredskapsplanläggning och utvärdering och återföring av erfarenheter av krishantering (t.ex. konsulär samverkan), samverkan mellan räddningstjänster, polis m.m., samverkan kring mänskliga rättighetsfrågor, samt beredskapsåtgärder inför hotande kriser (t.ex. nordisk vaccinproduktion för H5N1).

4. Konklusion

De nordiska länderna bedriver var för sig ett relativt omfattande utvecklingsarbete kring samhällssäkerhet. Samarbetet mellan de nordiska länderna förefaller dock inte vara fullt så utvecklat. Ett stärkt nordiskt samarbete borde kunna leverera mervärde i hanteringen av den nya säkerhetssituationen, både konceptuellt (hotbildsanalys, planering), operativt (samordning av åtgärder för att hantera hoten), och legalt (utarbeta nya legala grunder). Det skulle därmed bidra till den samlade nordiska samhällssäkerheten. Det skulle också kunna främja initiativ och konkreta åtgärder inom EU:s civila krishantering och arbete för samhällssäkerhet.

Samhällssäkerhet är ett brett och relativt nytt begrepp. Det är därför viktigt att kontinuerligt bygga upp och nyttiggöra kunskaper om de nya hotens orsaker, förlopp och konsekvenser, liksom om adekvata metoder att förebygga och hantera dem.

De nordiska länderna har lång erfarenhet av, och hög trovärdighet i, arbetet med att skydda de mänskliga rättigheterna. Det är viktigt att denna goodwill tas tillvara och utnyttjas genom ett ökat och systematiskt erfarenhetsutbyte mellan nordiska länder i frågor som rör synen på mänskliga rättigheter och deras skydd i kampen mot terrorismen. Ett led i detta vore att undersöka överensstämmelsen mellan ländernas regelverk och lagstiftning på området. Det är också viktigt att de nordiska länderna har nära kontakter med det arbete som sker i FN för att säkra de mänskliga rättigheterna.

Arbete med samhällssäkerhet har idag ingen plats på ministerrådets dagordning. Detta brukar förklaras med att ministerrådet inte ägnar sig åt säkerhets- eller utrikespolitik. Situationen har emellertid förändrats. Samhällssäkerhet är inte traditionell säkerhets-, utrikes- eller försvarspolitik. Samhällssäkerhet är en uppgift som spänner över en rad politikområden, och som därför kräver ett sektorsövergripande och koordinerande förhållningssätt. Det vore därför, och med hänsyn tagen till de omfattande erfarenheterna och engagemanget hos de nordiska länderna i denna fråga, naturligt att arbetet med samhällssäkerhet blev en fråga för ministerrådet. Det skulle också kunna stärka dialogen mellan rådet och ministerrådet på detta högst angelägna område. Det vore värdefullt med en samlad värdering av potentialen och möjligheterna för att stärka det nordiska mervärdet inom området samhällssäkerhet.

Medlemsförslaget omfattar ett förslag till internt beslut och tre rekommendationsförslag. Genom en viss samskrivning kan intentionerna i medlemsförslaget uttryckas i ett internt beslut och två rekommendationsförslag.

Presidiet föreslår att

Nordiska rådet beslutar

att utpeka en rapportör med uppgift att följa utvecklingen och det nordiska samarbetet inom området samhällssäkerhet

Presidiet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att*, med beaktande av de synpunkter som anförs i detta betänkande, utarbeta en rapport angående läge, utvecklingstendenser och ambitioner för de nordiska ländernas samarbete inom området samhällssäkerhet. Vidare skall rapporten innehålla överväganden och ställningstagande till ministerrådets fortsatta verksamhet inom området samhällssäkerhet. Ett huvudsyfte skall vara att klarlägga möjligheterna att ytterligare stärka den nordiska nyttan inom detta område. Rapporten skall därvid särskilt uppmärksamma följande frågor:

- Forskning och kunskapsuppbyggnad kring samhällssäkerhet: detta omfattar bl.a. de nya säkerhetshotens orsaker, karaktär, förlopp och konsekvenser, olika medel för att förebygga hot och främja säkerhet, samt rättsstatliga aspekter på åtgärderna mot nya hot och risker
- Erfarenhetsutbyte och praktisk samverkan mellan de nordiska länderna inom området samhällssäkerhet: detta skall bl.a. belysa omfattningen av och möjligheterna till övergripande samordning på regerings- och myndighetsnivå, till operativ samplanering och samverkan, samt till gemensam värdering och tillvaratagande av erfarenheter av faktisk samverkan under händelser som t.ex. Tsunamikatastrofen, orkanen Gudrun, fågelinfluensan, med flera
- Kampen mot terrorismen och skyddet av de mänskliga rättigheterna: detta skall bl.a. behandla skillnader och likheter i de nordiska ländernas lagstiftning på området, samt möjligheterna att stärka det nordiska samarbetet till skydd av grundläggande mänskliga och medborgerliga fri- och rättigheter vid kampen mot terrorismen

2) *att*, i samråd med bl.a. Nordiska rådet och berörda myndigheter och andra relevanta institutioner/organisationer i de nordiska länderna, under år 2007 arrangera en konferens på temat nordiskt samarbete kring samhällssäkerhet

Stockholm den 26 april 2006

Arja Alho (sd)
Berit Brørby (A)
Anita Johansson (s)
Jónína Bjartmarz (F)
Kristian Pihl Lorentzen (V), vicepræsident
Inge Lønning (H)
Outi Ojala (vänst)
Rannveig Guðmundsdóttir (A)
Gabriel Romanus (fp)
Simo Rundgren (cent)
Martin Saarikangas (saml)
Ole Stavad (S), præsident
Bjørg Tørresdal (KrF)

Medlemsförslag

om ökat nordiskt samarbete om samhällssäkerhet

(Väckt av Mittengruppen i Nordiska rådet)

Under de senaste åren har vi bevittnat en förändring i de traditionella hotbilderna. Samtidigt som den militära hotbilden har minskat i betydelse har ett antal nya hotbilder fått genomslag på dagordningen. De flesta av de nya hotbilderna - organiserad kriminalitet, terrorangrepp mot civila mål, miljökatastrofer o.s.v. – är sådana som har direkt inverkan på medborgarsamhället och enstaka individer. Det finns därför ett stort behov att omvärdera arbetsfördelningen mellan olika säkerhetsaktörer i samhället samt utveckla nya institutionella lösningar som överskrider gränsen mellan icke-militära och militära hot, mellan s.k. intern och extern säkerhet.

De nordiska samhällena är stolta över sin öppenhet och skyddet för individens rättigheter. Samarbete mellan statliga och icke-statliga organisationer har traditionellt varit tätt. Den aktuella situationen med nya hotbilder såsom terrorism och massförstörelsevapen riskerar medföra ökad kontroll av individer och internationalisering av denna kontroll. Det har redan blivit aktuellt i de nordiska länderna att uppdatera relaterad lagstiftning. Det finns ett behov för erfarenhetsutbyte mellan de nordiska länderna om hur vi ska kunna behålla de öppna samhällena i Norden och beskydda individens rättigheter visavi den ökade samhälleliga kontrollen.

Säkerhetspolitiken har traditionellt legat utanför Nordiska rådets och ministerrådets arbetsfält. Säkerhet har dock varit ett diskussionstema i Nordiska rådets presidium, och Nordiska ministerrådet har finansierat ett nordiskt säkerhetspolitiskt forskningsprogram som pågått sedan 2000. På grund av att de nordiska länderna nu tillämpar en bredare säkerhetsuppfattning, som också inkluderar den civila säkerheten och krishanteringen, finns det skäl att omvärdera Nordiska rådets roll i dessa frågor. Den aktuella naturkatastrofen i Sydostasien understryker vikten av detta.

Nya institutionella lösningar har redan etablerats i de nordiska länderna för att bättre besvara den förändrade säkerhetssituationen och tillvarata det nödvändiga samarbetet och koordinering mellan olika säkerhetsaktörer vid en eventuell krissituation. I Norge finns Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap under Justisdepartementet. I tillägg till detta har man nyligen etablerat en Nasjonal sikkerhetsmyndighet under Forsvarsdepartementet som har till uppgift att bl.a. förebygga ett eventuellt terrorangrepp mot informationssystemen. I Danmark har man nyligen flyttat Beredskabsstyrelsen till Forsvarsministeriet med det uttalade målet att skiljelinjen mellan försvar och beredskap skall undanröjas. I Sverige finns Krisberedskapsmyndigheten under försvarsdepartementet men med klara gränser mellan den civila och militära delen. I Finland är den interna säkerheten placerad under inrikesministeriet som har ansvar både för polis- och räddningstjänst. Arbetsfördelningen mellan olika myndigheter vid en krissituation är dock fortfarande ett diskussionstema i de nordiska länderna.

För att få Nordiska ministerrådets och de nordiska regeringarnas arbete att bättre motsvara den förändrade globala säkerhetssituationen och för att försvara de gemensamma nordiska värdena och vara öppna samhällen ställer Mittengruppen detta förslag.

Mot bakgrund av det ovanstående föreslår Mittengruppen att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att stimulera till nya initiativ som ökar den politiska förståelsen för ändringar i vår säkerhetspolitiska omgivning och som främjar brobyggning mellan den interna och externa säkerheten

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att öka koordineringen mellan de nordiska länderna vad avser lagstiftning som innebär begränsningar av individens rättigheter och samhällets öppenhet

att stimulera till ett ökat samarbete mellan statliga och icke-statliga organisationer i frågan om civil beredskap samt gränsdragningen när det gäller ökad samhällelig övervakning och kontroll

Mot bakgrund av det ovanstående föreslår Mittengruppen att

Nordiska rådet beslutar

att tillsätta en arbetsgrupp om samhällssäkerhet. Gruppens uppgift skall vara att undersöka behovet av erfarenhetsutbyte av samspelet mellan intern och extern säkerhet och erfarenheter av olika institutionella strukturer. Speciell uppmärksamhet riktas mot rättsstaten och skyddet av medborgarrättigheter och det civila samfundet mot bakgrund av de kontrollåtgärder som de nya hoten, bl.a. terrorismen, ger upphov till. Arbetsgruppen har till uppgift att formulera policy-förslag för rådets vidare arbete med samhällssäkerhet

Köpenhamn den 26 januari 2005

Tarja Cronberg (gröna)
Agne Hansson (c)
Jónína Bjartmarz (F)
Jens Christian Larsen (V)
Arne Lyngstad (KrF)
Runar Patriksson (fp)
Simo Rundgren (cent)
Jan Sahl (KrF)

Miljø- og Naturresurseudvalgets betænkning

Medlemsforslag om at Nordisk Ministerråd utarbeider en egen nordområdestrategi

Bilag:
- Medlemsforslag A 1375/miljø

1. Miljø- og Naturresurseudvalgets forslag

Miljø- og Naturresurseudvalget foreslår,

> *at* Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af Medlemsforslag om at Nordisk Ministerråd utarbeider en egen nordområdestrategi (A 1375/miljø)

2. Baggrund

Den Socialdemokratiske Gruppe fremsatte i august 2005 Medlemsforslag om at Nordisk Ministerråd utarbeider en egen nordområdestrategi (A 1375/miljø).

Resumé af medlemsforslaget

Forslaget tager udgangspunkt i de nordlige områders særlige forhold som de sidste store uberørte naturområder. Disse områder (Arktis, Barentshavet og Karahavet) står overfor store trusler. Klimaændringer, miljøforurening og radioaktiv forurening ændrer på afgørende vis naturen, miljøet og de forhold, der er udgangspunktet for menneskelig aktivitet i områderne: energi, fiskeri, havbrug, transport og turisme. Medlemsforslaget anbefaler, at Nordisk Ministerråd, i samarbejde med de øvrige internationale organer i området, sætter forøget fokus på situationen i nordområderne og at man arbejder aktivt for, at nordområderne får en større plads, når EU i 2006 skal revidere sin strategi for Den Nordlige dimension.

Behandling af medlemsforslaget

Udvalget havde sagen på dagsordenen på mødet i Karlstad, Sverige den 22. september 2005, hvor spørgsmålet blev udsat til møder den 25. oktober 2005 i Reykjavik og 25. januar 2006 i Oslo.

3. Udvalgets synspunkter

Udvalget har stor sympati for intentionerne med medlemsforslaget. Klimaforandringerne vil - efterhånden som større havområder bliver isfrie i større og større dele af året - muliggøre større økonomisk aktivitet i områderne, både hvad angår olie- og gasudvinding, søfart, fiskeri og turisme m.m. Med den øgede aktivitet følger større risiko for konflikter og miljøproblemer. Disse risici må forebygges.

Udvalget stiller sig også positivt overfor Nordisk Ministerråds nylig vedtagne programmer for samarbejdet om det arktiske område og med Rusland; se Nordisk Råds betænkninger bag henholdsvis Rek. 16/2005 "Nordisk Ministerråds Arktiske Samarbejdsprogram 2006-2008" og Rek. 15/2005 "Nordiska ministerrådets Rysslandsprogram".

Disse to programmer omfatter samarbejde og initiativer i forhold til mange af de emner, der fremgår af medlemsforslaget. Med hensyn til at styrke indsatsen med oprydning af radioaktivt affald og sikring af de radioaktive installationer forudsætter udvalget – som det fremgår af Ruslandsprogrammet – at ministerrådet vil arbejde herfor bl.a. gennem programmet for EU's Nordlige Dimension samt gennem de internationale finansieringsinstitutioner, eksempelvis NEFCO, NIB m.fl.

Med udgangspunkt i medlemsforslaget og med kendskab til allerede besluttede og iværksatte ministerrådsinitiativer på området besluttede udvalget at udarbejde udvalgsforslag A 1387/miljø om styrkelse af Arktis i EU's Nordlige Dimension og om fælles minimumsstandarder for off-shore virksomhed i Barents, Kara og Arktis. I dette udvalgsforslag fokuseres på samarbejdsområder, der kunne supplere de områder, der allerede er omfattet af Ministerrådets strategiplaner.

4. Konklusion

Idet Miljø- og Naturresurseudvalget henviser til det udarbejdede A 1387/miljø Udvalgsforslag om styrkelse af Arktis i EU's Nordlige Dimension og om fælles minimumsstandarder for off-shore virksomhed i Barents, Kara og Arktis,

skal Miljø- og Naturresurseudvalget foreslå,

> *at* Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af Medlemsforslag om at Nordisk Ministerråd utarbeider en egen nordområdestrategi (A 1375/miljø)

Stockholm, 26. april 2006

Hans Frode Asmyhr (FrP)
Ásta R. Jóhannesdóttir (A)
Sinikka Bohlin (s)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Agne Hansson (c)
Hanna-Leena Hemming (saml), vice ordf.
Kári P. Højgaard (Sjfl.)
Ivar Kristiansen (H)
Asmund Kristoffersen (A), leder
Aulis Ranta-Muotio (cent)
Johan Lund Olsen (IA)
Gunilla Tjernberg (kd)
Kristen Touborg (SF)

Medlemsforslag

om at Nordisk Ministerråd utarbeider en egen nordområdestrategi

(Stilt av Den sosialdemokratiske gruppen i Nordisk Råd)

I de nordlige områder av Europa finner vi noen av de siste, store områdene med uberørt natur i vår del av verden. Samtidig står vi her overfor store utfordringer knyttet til klima, miljø og atomsikkerhet. Disse utfordringene kan bare imøtekommes med samarbeid på tvers av landegrenser.

De arktiske områdene er spesielt sårbare overfor endringer i klimaet. Arctic Climate Impact Assessment (ACIA) er en prosess der de åtte arktiske landene – Canada, Danmark, Finland, Island, Norge, Russland, Sverige og USA – for første gang har gjennomført en omfattende vurdering og analyse av klimaendringene i Arktis, og av virkningene for regionen og for resten av verden. I ACIA-rapporten, som ble lagt frem for Arktisk Råd i november 2004, fremgår det at klimaendringene allerede er en realitet i Arktis. Rapporten konkluderer med at vintertemperaturen i deler av Arktis har økt med 3–4 grader i løpet av de siste 50 årene. Gjennomsnittstemperaturen i området har økt vesentlig mer enn den globale temperaturen i samme periode. Utbredelsen av havis i sommerhalvåret er betydelig redusert de siste tiår, og dette forventes å akselerere. Det er også en begynnende nedsmelting av innlandsisen på Grønland. Om det fortsetter, kan dette forårsake at havnivået stiger betydelig og dermed berøre store deler av de nordiske land. Ikke minst vil dette kunne få store konsekvenser for Danmark. Dette viser at effektene av klimaendringene kan bli betydelige.

Klimamodeller viser også at havisen kan være borte fra store deler av Barentshavet i 2050. Varmere klima vil ha direkte og indirekte effekter på sektorer som energi, fiskeri, havbruk, transport og turisme. Klimaendringene understreker først og fremst behovet for reduksjon av de globale utslippene av klimagasser, men også at vi utvikler strategier for å imøtekomme disse utfordringene.

Det er ingen steder på kloden hvor det er så mange radioaktive installasjoner, sivile og militære, som i Nordvest-Russland. Dette representerer en potensiell fare for radioaktiv forurensning. På Kola-halvøya og i Arkhangelsk-området finnes det også sterkt forurensende industri som påvirker miljøet i nordlige havområder. Det finnes også enorme mengder med radioaktivt avfall fra militæraktivitet, spesielt fra kasserte atomubåter som ennå ligger halvflytende i en rekke nedlagte atomubåtbaser og i Murmansk. Atomsikkerhetsarbeid handler både om å bidra til å beskytte helse og miljø mot radioaktiv forurensning, men også om å bidra til å hindre at radioaktivt og spaltbart materiale kommer på avveie og blir brukt til terrorformål.

De russiske atomkraftverk av Tjernobyl-typen representerer den aller største faren for atomforurensing i Norden.
Utfordringene knyttet til klima, miljø og atomsikkerhet kan bare imøtekommes gjennom samarbeid på tvers av landegrenser, først og fremst gjennom regionalt- og internasjonalt samarbeid. Mye gjøres i dag, ikke minst når det gjelder atomsikkerhet. Men vi både kan, og må gjøre mer. Her spiller de eksisterende regionale samarbeidsordninger i Nord-Europa en særlig viktig rolle; Barents-samarbeidet, Arktisk Råd og Nordisk Råd, og ikke minst også samarbeidet med Russland. Samtidig er det viktig å arbeide for at EU og det enkelte EU-land har sin oppmerksomhet rettet mot nordområdene. Å sikre politisk stabilitet, forutsigbarhet og bærekraftig utvikling i nordområdene er i hele Europas interesse.

Det er behov for at de nordiske landene setter klima- og miljøutfordringene i Europas nordområder høyere opp på dagsorden. Det bør derfor utarbeides en egen nordområdestrategi i

regi av ministerrådet, som favner om Barentshavet, Karahavet og de Arktiske områder. Strategien bør ha fokus på klima- og miljøutfordringene, og ta mål av seg å bidra til en styrket og koordinert internasjonal innsats på området. En slik strategi bør utformes i nært samarbeid med andre regionale samarbeidsorganer i området, og også på tiltakssiden legge til rette for et slikt samarbeid.

De nordiske lands regjeringer må også aktivt arbeide overfor formannskapet i EU for at nordområdene får en større plass når EUs nordlige dimensjon skal revideres i 2006, og at innsatsen fra EU på dette området styrkes, også med økonomiske virkemidler og at det nedfelles konkrete tiltak i den nye handlingsplanen.

Mot bakgrunn av ovenstående foreslår Den sosialdemokratiske gruppen at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å utarbeide en egen nordområdestrategi for de arktiske og de nordlige områdene av Europa. Strategien skal ta utgangspunkt i klima og miljøutfordringene i området, og siktemålet skal være å bidra til en styrket og koordinert internasjonal innsats på området og at økonomiske virkemidler stilles til disposisjon for å nå dette målet

Helsingfors, 10. august 2005

Arja Alho (sd)
Berit Brørby (A)
Reynoldh Furustrand (s)
Anita Johansson (s)
Per Kaalund (S)
Asmund Kristoffersen (A)
Rannveig Guðmundsdóttir (A)
Berndt Sköldestig (s)
Ole Stavad (S)
Lars Wegendal (s)

Næringsudvalgets betænkning

Medlemsforslag om koordineret nordisk arbejdsmarkedsinformation i de baltiske lande og Polen

Bilag:
- Høring
- Medlemsforslag A 1376/næring

1. Næringsudvalgets forslag

Næringsudvalget forslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at, meget hurtigt foretage en vurdering af behovet for, og i givet fald, hvordan der bedst etableres en fælles og/eller koordineret informationsindsats (i form af virksomhed, portal eller netværk) om de nordiske arbejdsmarkeder i hvert af landene Estland, Letland, Litauen og Polen fra 1. maj 2006

Næringsudvalget forslår, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

at, som en del af samarbejdet på arbejdsmarkedsområdet, gennemføre en koordineret nordisk kriminalpræventiv indsats for at bekæmpe organisering af illegal arbejdskraft fra de baltiske lande og Polen i et tæt samarbejde med disse lande

2. Baggrund

Forslaget tager udgangspunkt i arbejdsmarkedsåbningen fra 1. maj 2004 og at denne blandt andet tager sigte på velfærdsudvikling i øst og ikke på social dumping i vest. Således har der ifølge forslagsstillerne været et stigende antal faglige konflikter, ansættelser af både legal og illegal arbejdskraft samt eksempler på menneskehandel i de nordiske lande.

Den geografiske nærhed mellem Norden, Baltikum og Polen og det regionale fællesskab i øvrigt, giver åbningen af arbejdsmarkederne en særlig betydning. Således anses det for afgørende for udviklingen af velfærd og demokrati i regionen, at åbningen af arbejdsmarkederne gennemføres aktivt og legalt.

Som et led i den udvikling bør der finde en koordineret indsats sted vedrørende arbejdsmarkedsinformation, som bør omfatte løn, arbejdsvilkår og rettigheder. I forbindelse med justering/afskaffelse af de nuværende overgangsordninger i 2006, vil det være hensigtsmæssigt at starte indsatsen på dette tidspunkt.

På denne baggrund forslås således, at der foretages en vurdering af informationsbehovet samt at man som et led i samarbejdet på arbejdsmarkedsområdet gennemfører en koordineret nordisk kriminalpræventiv indsats for at bekæmpe organisering af illegal arbejdskraft.

3. Kommentarer til høringssvar

Forslaget har været sendt til høring til 35 organisationer, hvoraf de med *kursivt markerede* har svaret.

Nordiske instanser: *Nordens Fackliga Samarbejdsorganisation*

Nationale instanser:
Danmark: *LO i Danmark, Dansk Arbejdsgiverforening, Sekretariatet for Ministeren for Nordisk Samarbejde, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd* og Akademikernes Centralorganisation
Færøerne: ikke sendt i høring
Grønland: ikke sendt i høring
Finland: *Arbejdsministeriet, Finlands Næringsliv, Finlands Fagforbunds Centralorganisation, FFC, Indenrigsministeriet, Polisafdelingen* og *Justitsministeriet*
Åland: ikke sendt i høring
Island: ASI (LO), SA (Arbejdsgiverne), Forbundet af Kommune- og statsansatte (BSRB), Dómsmálaráðuneytið (Justitsministeriet) og Félagsmálaráðuneytið (Socialministeriet)
Norge: *Det Kongelige Arbeids- og Socialdepartement,* Næringslivets Hovedorganisation og LO
Sverige: LO, *Svenskt Näringsliv, Arbetsgivarverket, Rikspolisstyrelsen, Tjänstemännens Centralorganisation (TCO)* og *Svenska Akademikers Centralorganisation (SACO)*
Estland: *EAKL,* Estonian Employers Confederation og TALO
Letland: LBAS og Employers Confederation of Latvia
Litauen: LPS Solidarumas, LPK og LPSK
Polen: *Confederation of Polish Employers,* All-Poland Alliance Of Trade Unions og Independent and Self-Governing Trade Union "Solidarnosc"

Høringssvarene deler sig delvis langs de traditionelle skel mellem arbejdsmarkedets parter. Arbejdsgiversiden mener typisk, at informationen bedst kan varetages ud fra de nationale, eksisterende systemer, mens fagbevægelsen stort set støtter forslaget uforbeholdent.

Mod forslaget taler, at det næppe vil blive realiseret, idet hverken de nordiske arbejdsministre eller arbejdsgiversiden anser forslaget for relevant.

For forslaget taler karakteren og antallet af konflikter opstået mellem baltisk/polsk arbejdskraft og den nordiske arbejdsmarkedstradition samt den overordnede ambition om et både åbent og velfungerede regionalt arbejdsmarked omkring Østersøen.

Det kan dog pointeres, at der synes at være enighed om behovet for information, hvorfor et kompromis eventuelt kan tage afsæt i andre former for informationsformidling end de i forslaget anførte. I lyset af dette vil forslagsstillerne foretage en justering af første at-sats, og dette er nå indarbejdet i forslaget til betænkningen.

4. Konklusion

Næringsudvalget forslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at, meget hurtigt foretage en vurdering af behovet for, og i givet fald, hvordan der bedst etableres en fælles og/eller koordineret informationsindsats (i form af virksomhed, portal eller netværk) om de nordiske arbejdsmarkeder i hvert af landene Estland, Letland, Litauen og Polen fra 1. maj 2006

Næringsudvalget forslår, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske lande regeringer

at, som en del af samarbejdet på arbejdsmarkedsområdet, gennemføre en koordineret nordisk kriminalpræventiv indsats for at bekæmpe organisering af illegal arbejdskraft fra de baltiske lande og Polen i et tæt samarbejde med disse lande

Oslo, den 25. januar 2006

Lennart Axelsson (s)
Drífa Hjartardóttir (Sj.), formand
Sigrun Eng (A)
Joan Erlandssen (V)
Reynoldh Furustrand (s)
Rolf Gunnarsson (m)
Carsten Hansen (S)
Kolbrún Halldórsdóttir (VG)
Thore A. Nistad (FrP)
Lauri Oinonen (cent)
Runar Patriksson (fp)
Marion Pedersen (V)
Inge Ryan (SV)
Harry Wallin (sd)

Høring

Forslaget har været sendt til høring til 35 organisationer, hvoraf de med *kursivt markerede* har svaret.

Nordiske instanser: *Nordens Fackliga Samarbejdsorganisation*

Nationale instanser:
Danmark: *LO i Danmark, Dansk Arbejdsgiverforening, Sekretariatet for Ministeren for Nordisk Samarbejde, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd* og Akademikernes Centralorganisation
Færøerne: ikke sendt i høring
Grønland: ikke sendt i høring
Finland: *Arbejdsministeriet, Finlands Næringsliv, Finlands Fagforbunds Centralorganisation, FFC, Indenrigsministeriet, Polisafdelingen* og *Justitsministeriet*
Åland: ikke sendt i høring
Island: ASI (LO), SA (Arbejdsgiverne), Forbundet af Kommune- og statsansatte (BSRB), Dómsmálaráðuneytið (Justitsministeriet) og Félagsmálaráðuneytið (Socialministeriet)
Norge: *Det Kongelige Arbeids- og Socialdepartement,* Næringslivets Hovedorganisation og LO
Sverige: LO, *Svenskt Näringsliv, Arbetsgivarverket, Rikspolisstyrelsen, Tjänstemännens Centralorganisation (TCO)* og *Svenska Akademikers Centralorganisation (SACO)*
Estland: *EAKL,* Estonian Employers Confederation og TALO
Letland: LBAS og Employers Confederation of Latvia
Litauen: LPS Solidarumas, LPK og LPSK
Polen: *Confederation of Polish Employers,* All-Poland Alliance Of Trade Unions og Independent and Self-Governing Trade Union "Solidarnosc"

Nordens Fackliga Samarbejdsorganisation

NFS gør opmærksom på, at man fremsatte et lignende forslag til Nordisk Ministerråd tilbage i oktober 2004, hvorfor NFS kan stille sig bag det fremsatte forslag.

Ifølge NFS har arbejdskraftens mobilitet i Østersøregionen for forøget aktualitet efter en række tilfælde illustreret, at der findes forskellige opfattelser af, hvilke regler der gælder på de nordiske arbejdsmarkeder. Man opfordrer derfor til, at forslaget – sammen med NFS' eget initiativ – gennemføres hurtigst muligt.

Danmark

Dansk Arbejdsgiverforening anser, at de eksisterende nationale initiativer er det bedste udgangspunkt for løsningen af de nævnte problemer. Man har desuden ikke nogen oplysninger om behovet for en koordineret nordisk arbejdsmarkedsinformation.

LO ser positivt på alle dele af forslaget (information og kriminalpræventiv indsats) og mener, at der som supplement bør gennemføres med sigte på at opbygge en systematisk vidensindsamling om lovgivnings-, aftale- og arbejdsmarkedsforhold omfattende hele regionen. Man betragter i øvrigt udvidelsen af EU som en historisk mulighed for at forstærke det regionale samarbejde rundt om Østersøen.

Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd tilslutter sig forslaget og bemærker, at forslaget ligger i forlængelse af et lignende initiativ som er fremsat af Nordens Fackliga Samarbejdsorganisation. NFS bør derfor inddrages i det videre arbejde.

Sekretariatet for Ministeren for Nordisk Samarbejde (MR-Arbejdsmarked) anfører – med reference til "Arbeids- og tjenestemobilitet etter EU-utvidelsen" – at flyttestrømmene har være meget beskedne og at det på ingen måde har skabt ubalancer på det nordiske arbejdsmarked.

Nordisk Ministerråd finder derfor ikke, at der er noget grundlag for at styrke den fælles nordiske informationsindsats i de baltiske lande og Polen. Sådanne initiativer påhviler de enkelte lande.

Finland

Finlands Næringsliv , EK, konstaterer, at der ikke findes noget behov for en fælles eller koordineret information om arbejdsvilkår eller om udenlandske virksomheders placering i de nordiske lande. Man vurderer, at en sådan information bedst håndteres fra hvert enkelt land, som eksempelvis i Finland på Arbejdsministeriets hjemmeside.

Justitsministeriet anser, at gennemførslen af en koordineret kriminalpræventiv indsats er ønskværdig og påpeger, at sagen hører under Indenrigsministeriet.

Indenrigsministeriet, Polisafdelingen bemærker i sit fyldige svar, at omfanget af sort arbejde er øget i den tid overgangsperioden har været i et kraft. Samtidigt har man ikke konstateret eksempler på decideret menneskehandel i forbindelse med sort arbejdskraft.

Man bemærker, at de nordiske "brottsbekämpningsmyndigheterne" i dag har et velfungerende samarbejde, men at gennemførsel af nærværende forslag også ville binde de nye østlande op på samarbejdet. Dette ville lede til en mere effektiv bekæmpelse af kriminalitet på området, også i forbindelse med den grå økonomi/sort arbejde.

Endvidere bemærkes det, at den forslåede informationsindsats kan være væsentlig som et præventivt middel i kampen mod sort og illegalt arbejde.

Finlands Fagforbunds Centralorganisation, FFC anser, at spørgsmålet er både vigtigt og af akut karakter. Man refererer til den finske fagbevægelses etablering af kontor i Tallinn og man rekommanderer, at man fra Nordisk Råds side inddrager de positiver erfaringer herfra, før man laver aktiviteter i andre lande.

Trods forskellighed i arbejdsregler og lovgivninger i de respektive lande findes der synergier i en samnordisk indsats.

Informationen skal omfatte modtagerlandets lovgivning på arbejdsmarkedet, social tryghed, syge- og pensionsforsikring samt information om arbejdsulykker.

Man pointerer, at alle de nordiske lande har identificeret problemer omkring misbrug af arbejdskraftens rørlighed. Dette misbrug (herunder sort arbejde) burde også være et tema i informationsindsatsen. Konklusivt mener FFC:

- at man ikke behøver yderligere udredninger
- at man hurtigst muligt bør starte informationsindsatsen
- at man bør tage udgangspunkt i de eksisterende nordiske informationskontorer
- og at man snarest gennem en nordisk arbejdsmarkedsportal giver information om vigtige spørgsmål om de nordiske arbejdsmarkeder.

Man støtter også forslaget om en kriminalpræventiv indsats, men anser dog informationsarbejde som det vigtigste.

Arbejdsministeriet meddeler, at de nordiske ministre drøftede sagen den 15. september 2005, hvilket skete på baggrund af nærværende forslag samt ud fra rapporten "Arbeids- og tjenestemobilitet etter EU-utvidelsen".

Ministrene anså, at der ikke findes grund til at styrke den samnordiske arbejdsmarkedsinformation i de baltiske lande og Polen, men at det burde håndteres fra nationalt niveau.

Afslutningsvist gennemgår Arbejdsministeriet det finske informationsprojekt, som løber frem til 2006, som blandt andet omhandler udarbejdelse af info-materiale.

Norge

Det Kongelige Arbeids- og Socialdepartement bemærker – med reference til Nordisk Ministerråds rapport "Arbejds- og tjenestemobiliteten efter EU-udvidelse" – at mobiliteten siden 1. maj 2004 har været meget beskeden og, at det ikke har skabt ubalancer på det nordiske arbejdsmarked. Strategisk omgåelse af regler og aftaler har dog fundet sted.

Det pointeres, at alle de nordiske lande har styrket samarbejdet indenfor skat, politi, udlændingemyndigheder, arbejdstilsyn, arbejdsmarkedets parter etc. og, at dette samarbejde er tilpasset de nationale regler, eftersom problemer ikke kan løses på et fælles nordisk niveau.

Sverige

Arbetsgivarverket støtter principielt åben og saglig information, men har svært ved at bedømme nytten af en samlet, nordisk information. Man afstår derfor fra at tage stilling til forslaget.

Svenska Akademikers Centralorganisation (SACO) støtter forslaget og giver reference til arbejdet indenfor NFS, hvorfra det forslås at øge ressourcerne i de eksisterende informationskontorer samt at udstationere arbejdsmarkedsattachéer i de omfattede lande.

Tjänstemännens Centralorganisation (TCO) støtter til fulde forslaget om en informationsindsats og understreger vigtigheden af, at arbejdsmarkedets parter indbydes til at deltage. Man ønsker ikke at kommentere forslagets anden del om den kriminalpræventive indsats.

LO støtter forslaget og pointerer, at et velfungerende "informationsflöde" er vigtig i denne sammenhæng. Dog mener man, til forskel fra forslagsstillerne, at informationen i højere grad bør fokusere på emner som arbejdsret og forhandlingssystemer, mere end løn og arbejdsvilkår

Man refererer til konferencen i Stockholm 2004 og gør i denne forbindelse opmærksom på forslagene om en samlet internetbaseret portal, forstærkning af de eksisterende infokontorer samt oprettelse af arbejdsmarkedsråd i de pågældende lande.

Rikspolisstyrelsen har ingen synspunkter på forslaget som sådant. Man gør opmærksom på at Rikspolisstyrelsen har "sambandsmän" i Tallin, Vilnius og Warszawa, men at deres potentielle rolle i gennemførsel af forslaget må anses for at være "utomordentligt begränsad".

Estland

EAKL støtter forslaget ud fra den opfattelse, at der bør være et system, hvor både arbejdskraft og industrien på en let tilgængelig måde kan indhente både general og specifik information. Man forslår således, at de nordiske lande sammen etablerer en "on-stop-shop" i hvert af de omfattede landes hovedstad.

Man fremhæver den finske fagbevægelses kontor i Tallinn som et eksempel på, hvorledes information på en effektiv og præcis måde kan formidles.

Polen

Den polske arbejdsgiverforening mener, at arbejdskrafts frie bevægelse er et af fundamenterne i EU's indre marked. Foreningen mener, at EU's udstationeringsdirektiv i tilstrækkelig grad beskytter arbejdstagerne fra de nye medlemslande. Men spredning af information om, hvorledes arbejdsmarkedet i Norden fungerer – med et stort indslag af kollektive aftaler – vil ifølge de polske arbejdsgivere være nyttig, både for arbejdstagere og arbejdsgivere.

Medlemsforslag

om koordineret nordisk arbejdsmarkedsinformation i de baltiske lande og Polen

(Stillet af Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe i Nordisk Råd)

Det fælles nordiske arbejdsmarked blev oprettet i 1954 og er et af det nordiske samarbejdes største og første fremskridt. De mange fællestræk i arbejdsmarkedsopbygning i Norden, sprogfællesskabet og det kulturelle fællesskab har bidraget hertil. Det nordiske fælles arbejdsmarked indgår nu også som en del af det fælles arbejdsmarked i EU/EØS.

Med EU's store østudvidelse 1. maj 2004 indgår det nordiske arbejdsmarked i et omfattende europæisk arbejdsmarked. De fem nordiske lande har valgt at håndtere EU's bestemmelser om overgangsregler på arbejdsmarkedet i forbindelse med østudvidelsen forskelligt. Det skyldes forskellige politiske valg i landene, samt at de nordiske lande er stillet forskelligt i forhold til de nye medlemslande. I åbningens første tid har de nordiske arbejdsmarkeder mødt et stigende antal faglige konflikter, og både illegal som legal ansættelse af arbejdskraft samt menneskehandel.

Selv om der er forskellige overgangsordninger i de nordiske lande, så er der et fælles og stort behov for information om arbejds- og etableringsvilkår.

Det er afgørende for udviklingen af velfærd og demokrati både i Norden og i østlandene:

- at arbejdsmarkedsåbningen gennemføres aktivt og legalt, med anerkendelse af de rettigheder, forpligtelser og aftaler der er gældende i hvert af de nordiske lande, og
- at illegale etablering minimeres

Åbningen af arbejdsmarkedet skal sigte på velfærdsudvikling i øst, og ikke på social dumping i vest.

Arbejdsmarkedsåbningen gælder alle EU's ti nye medlemslande, men den geografiske nærhed og det regionale fællesskab i Østersøregionen giver åbningen i forhold til de baltiske lande og Polen en særlig betydning. Et mere velfungerende arbejdsmarked over landegrænserne kan desuden understøtte øvrige bestræbelser på at Norden indgår i et tættere regionalt samarbejde.

Behovet for en informationsindsats fra de nordiske lande gælder både:

- de former for arbejde, der er omfattet af de forskellige overgangsregler, og
- det arbejde, der ikke er omfattet af overgangsregler, nemlig det arbejde, som virksomheder fra de nye medlemslande udfører i de nordiske lande via udstationering af medarbejdere.

Informationen skal omfatte løn, arbejdsvilkår og rettigheder. Den skal også bidrage til at forebygge illegal arbejdskraft og virksomhed såvel som menneskehandel.

Der er brug for at informere så koordineret som muligt, og for at inddrage såvel landene og arbejdsmarkedets parter i indsatsen. Fra 1. maj 2006 (efter to år) skal hvert land justere eller afskaffe overgangsordninger, der alle skal være afskaffet i 2011. Derfor vil være hensigtsmæssigt at sætte ind fra 1. maj 2006.

Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd gennemførte en fælles konference i Stockholm i eftersommeren 2004, med deltagelse af arbejdsmarkedets parter og myndigheder fra både de baltiske lande og Norden. Udviklingen siden har forstærket behovet for et tættere samarbej-

de. I forbindelse med konferencen blev der peget på flere veje til øget information, herunder:

- oprettelse af en portal med indgang til hjemmesider om alle relevante spørgsmål om arbejdsmarkederne i de nordiske lande
- forstærkning af de eksisterende nordiske informationskontorer i Tallinn, Riga og Vilnius med informationsressourcer om arbejdsmarkederne i de nordiske lande
- udstationering af arbejdsmarkedsattacheer på ambassaderne i Estland, Letland, Litauen og Polen for at informere om arbejdsmarkedet og for at følge udviklingen på arbejdsmarkedet i disse lande

Den finske fagbevægelse har i flere år haft et aktivt informationskontor i Tallinn.

De nordiske arbejdsministre har i sommeren 2004 nedsat en koordinationsgruppe for at overvåge arbejdskraftens mobilitetsmønstre frem til 1. maj 2005. Gruppen har bl.a. til opgave at overvåge om der finder social dumping sted samt om der anvendes illegal arbejdskraft i de nordiske lande. Oplysninger vil blive sammenfattet i en rapport efter 1. maj 2005.

Muligheden for fremover at anvende nordiske informationskontorer også til arbejdsmarkedsinformation blev på Nordisk Råds session i Stockholm oktober 2004 kommenteret således af statsministeren fra Danmark: "Jeg har noteret mig forslaget, og det vil vi selvfølgelig gerne prøve at se på. Det er en meget naturlig ting at forstærke og forbedre informationen - bl.a. i de baltiske lande - om de vilkår der gælder på de nordiske arbejdsmarkeder."

Der er forskelle på arbejdsmarked og national organisering i hvert af de baltiske lande samt Polen. Det er derfor ikke sikkert, at fællesnordisk informationsvirksomhed skal ske i de samme rammer i hvert enkelt land.

For at sikre, at fordelene ved koordineret nordisk informationsindsats udnyttes bedst muligt foreslås derfor først en afvejning af hvilke organisatoriske rammer der vil være bedst, og på grundlag af denne kan informationsarbejdet igangsættes.

Mod baggrund af ovenstående foreslår Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at meget hurtigt foretage en vurdering af behovet for og i givet fald hvordan der bedst etableres en fælles og/eller koordineret informationsvirksomhed om de nordiske arbejdsmarkeder i hvert af landene Estland, Letland, Litauen og Polen fra 1. maj 2006

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

at som en del af samarbejdet på arbejdsmarkedsområdet gennemføre en koordineret nordisk kriminalpræventiv indsats for at bekæmpe organisering af illegal arbejdskraft fra de baltiske lande og Polen, i et tæt samarbejde med disse lande

Torshavn, den 5. august 2005

Line Barfod (EL)
May Elisabeth Hansen (SV)
Lena Jensen (SV)
Kuupik Kleist (IA)
Outi Ojala (vänst)
Inge Ryan (SV)
Steingrímur J. Sigfússon (VG)
Kristen Touborg (SF)

Medlemsförslag

om en gemensam nordisk marknad för alternativa drivmedel

(Väckt av Arja Alho, Ásta R. Jóhannesdóttir, Sinikka Bohlin, Berit Brørby, Anita Johansson, Ann-Kristine Johansson, Asmund Kristoffersen, Risto Kuisma, Berndt Sköldestig och Satu Taiveaho)

Klimatfrågan är global och vi måste alla bidra till att minska effekterna av klimatförändringarna. En av de viktigaste uppgifterna för oss i den industrialiserade världen är att ställa om vår produktion i en mera långsiktig och hållbar riktning. En stor utmaning i detta arbete är att fasa ut de fossila bränslena och ersätta dem med förnybara alternativ. De nordiska länderna, som är progressiva industri- och välfärdsnationer, både kan och bör gå före genom att vidta åtgärder för att underlätta denna omställning.

I Sverige har regeringen i det nationella klimatmålet beslutat att minska utsläppen av växthusgaser med fyra procent för perioden 2008–2012 och därmed lagt sig på en högre ambitionsnivå än vad Kyotoprotokollet kräver. Denna minskning skall klaras genom en rad olika åtgärder som ökad användning av biobränslen, miljöskatter m.m. Utsläppen från transportsektorn som står för ca 40 procent av de totala utsläppen av koldioxid i Sverige har stadigt ökat under de senaste 25 åren, samma tendens finns i de övriga nordiska länderna. För att bryta denna utveckling krävs bl.a. mer miljövänliga godstransporter, mer energieffektiva fordon och förnybara fordonsbränslen.

Den svenska regeringen har nyligen lagt fram ett lagförslag "Skyldighet att tillhandahålla förnybara drivmedel" som syftar till att öka tillgängligheten av förnybara drivmedel. De största bränsleförsäljarna, över 3000 kubikmeter bensin eller diesel per år, skall förpliktigas att vid sidan av konventionella bränslen som motorbensin och dieselbränsle också tillhandahålla minst ett förnybart drivmedel. Detta kommer i sin tur att underlätta introduktionen av fordon som kan köras på dessa drivmedel. Även inom EU pågår arbete för att minska beroendet av fossila bränslen. Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/30/EG om främjande av användningen av biodrivmedel eller andra förnybara drivmedel som kan ersätta diesel eller bensin för transportändamål, syftar till att minska användningen av konventionella drivmedel.

Den nya norska regeringen säger i sin politiska plattform att det skall igångsättas ett introduktionsprogram for användning av biodrivmedel i samklang med EU-direktivet 2003/30/EG.

Arbetet med att avskaffa gränshinder i Norden har en central roll i det nordiska samarbetet. De gränshinder som finns betas systematiskt av antingen genom nordiska lösningar eller genom bilaterala lösningar men det är en process som tar tid. Därför är det viktigt att ständigt ha uppmärksamheten riktad framåt för att inte skapa nya gränshinder. Bl.a. genom de ökande bensinpriserna som vi sett under de senaste åren, har intresset ökat för fordon som drivs med alternativa bränslen och därmed har också behovet av att kunna förse dessa bilar med drivmedel ökat.

Vi har inom Norden en gemensam elmarknad som tillkommit som ett resultat av gemensamma strävanden att säkra en pålitlig elförsörjning. Det är en fördel att alla nordiska länder kräver att biodrivmedel skall utgöra en del av omsättningen av drivmedel. Vi önskar därför att det även etableras en nordisk marknad för alternativa bränslen, för att dels inventera och samordna produktionen av alternativa bränslen, dels trygga försörjningen av alternativa bränslen i de nordiska länderna. Vi önskar även att de nordiska länderna vid utbyggnad av

användningen av alternativa bränslen samråder med övriga nordiska länder för att förhindra att nya gränshinder uppstår.

Mot bakgrund av ovanstående föreslås att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att verka för en gemensam nordisk marknad för alternativa bränslen för att trygga produktion och försörjning av alternativa bränslen i de nordiska länderna

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att vid satsningen på alternativa bränslen samråda med övriga nordiska länder för att förhindra att nya gränshinder uppstår

Reykjavik den 26 oktober 2005

Arja Alho (sd)
Ásta R. Jóhannesdóttir (A)
Sinikka Bohlin (s)
Berit Brørby (A)
Anita Johansson (s)
Ann-Kristine Johansson (s)
Asmund Kristoffersen (A)
Risto Kuisma (sd)
Berndt Sköldestig (s)
Satu Taiveaho (sd)

Medborger- og Forbrugerudvalgets betænkning om

Medlemsforslag om nordisk kampagne imod formidling af sexkøb

Bilag:
- Medlemsforslag A 1381/medborger
- Reservation

1. Medborger- og Forbrugerudvalgets forslag

Medborger- og Forbrugerudvalget foreslår, at

Nordisk Råd beslutter

at vedtage intern instruks om at kun anvende hoteller, der udsteder en garanti om, at hotellet ikke medvirker til formidling af sexkøb og om, at alt personale på hotellet har fået skriftlige retningslinjer herom

Medborger- og Forbrugerudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* kun anvende hoteller, der udsteder en garanti om, at hotellet ikke medvirker til formidling af sexkøb og om, at alt personale på hotellet har fået skriftlige retningslinjer herom

2) *at* oprette en hjemmeside med en positiv liste, der på lovlig vis registrerer de hoteller, der garanterer, at de ikke formidler sexkøb og som har givet sit samtykke dertil. Hjemmesiden skal omfatte Norden og naboområder, hvor de nordiske organisationer har aktiviteter

2. Baggrund

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe har fremlagt ovennævnte forslag. Forslagets udgangspunkt er, at formidling af sexkøb i et vist omfang foregår organiseret på hoteller. Det hævdes at dette sker såvel skjult som åbenlyst. Forslagsstillerne gør opmærksom på, at i de baltiske lande og Rusland er formidling af sexkøb ganske udbredt og relativt åbenlyst på visse hoteller, hvor der er mange velhavende købere. Men sexkøb organiseres også i et vist omfang på hoteller i Norden, hævder forslagsstillerne, og henviser i denne sammenhæng til en række dokumenterede eksempler i København. Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe mener derfor, at det har betydning for indsatsen mod sexkøb og menneskehandel, når de nordiske organisationer aktivt modarbejder denne organiserede virksomhed med at kun benytte hoteller, der ikke medvirker til formidling af sexkøb.

3. Forslagets behandling

Forslaget blev behandlet i Medborger- og Forbrugerudvalget på udvalgets møde i Oslo den 25. januar 2006. Udvalget forholdt sig positivt til den første og anden at-sætning i forslaget.

Den sidste at-sætning gav derimod anledning til diskussion af de juridiske aspekter, som aktualiseres ved at oprette en hjemmeside, der registrerer de hoteller (som garanterer) at de

ikke formidler sexkøb. På denne baggrund fik sekretariatet til opgave at præcisere forslagsteksten.

4. Konklusion

Medborger- og Forbrugerudvalget foreslår, at

Nordisk Råd beslutter

at vedtage intern instruks om at kun anvende hoteller, der udsteder en garanti om at hotellet ikke medvirker til formidling af sexkøb og om, at alt personale på hotellet har fået skriftlige retningslinjer herom

Medborger- og Forbrugerudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* kun anvende hoteller, der udsteder en garanti om, at hotellet ikke medvirker til formidling af sexkøb og om, at alt personale på hotellet har fået skriftlige retningslinjer herom

2) *at* oprette en hjemmeside med en positiv liste, der på lovlig vis registrerer de hoteller, der garanterer, at de ikke formidler sexkøb og som har givet sit samtykke der til. Hjemmesiden skal omfatte Norden og naboområder, hvor de nordiske organisationer har aktiviteter

Stockholm, den 26. april 2006

Bendiks H Arnesen (A)
Erling Bonnesen (V)
Marianne Carlström (s)
Per Kaalund (S), næstformand
Kjartan Ólafsson (Sj.)
Anne Margrethe Larsen (V)
Elina Linna (v)
Pehr Löv (sv), ordförande
Reidar Sandal (A)

Reservation:
Inger René (m) og Lyly Rajala (saml) reserverer sig overfor forslagets anden at-sætning til Nordisk Ministerråd og foreslår at:

Medborger- og Forbrugerudvalget foreslår, at

Nordisk Råd beslutter

at vedtage intern instruks om at kun anvende hoteller, der udsteder en garanti om, at hotellet ikke medvirker til formidling af sexkøb og om, at alt personale på hotellet har fået skriftlige retningslinjer herom

Medborger- og Forbrugerudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at kun anvende hoteller, der udsteder en garanti om, at hotellet ikke medvirker til formidling af sexkøb og om, at alt personale på hotellet har fået skriftlige retningslinjer herom

Stockholm, den 26. april 2006

Lyly Rajala (saml)
Inger René (m)

Særskilt ytring fra Lyly Rajala leveret skriftligt:
"Jag godtar inte den del av rekommendationen, som säger "oprette en hjemmeside med en positiv liste" därför att jag inte vill att Nordiska rådet skall blanda sig i varken genom att göra reklam eller genom att begränsa näringar".

Medlemsforslag

om nordisk kampagne imod formidling af sexkøb

(Stillet af Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe i Nordisk Råd)

Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd og de nordiske lande har i en årrække taget initiativer mod menneskehandel i Norden og Nordens nærområder. Prostitution og sexkøb er i stigende omfang forbundet med menneskehandel.

De nordiske organisationers aktiviteter har haft stor signalværdi og synlighed. Prostitution sker i Norden og Nordens nærområder oftest med velhavende købere, fattige sælgere samt velhavende bagmænd. Formidling af sexkøb foregår også i et vist omfang organiseret på hoteller, der dermed er ansvarlige for bordelvirksomhed. Det sker såvel skjult som åbenlyst. I de baltiske lande og Rusland er formidling af sexkøb ganske udbredt og relativt åbenlys på visse hoteller, hvor der er mange velhavende købere. Men sexkøb organiseres også i et vist omfang på hoteller i Norden. Dette er senest dokumenteret ved en række eksempler i København. Men de fleste hoteller medvirker ikke til organiseret formidling af sexkøb, og det kan gøres til et synligt aktiv for dem.

Derfor har det betydning for indsatsen mod sexkøb og mod menneskehandel, når de nordiske organisationer aktivt modarbejder denne organiserede virksomhed. Det kan gøres enkelt og synligt ved, at de nordiske organisationer kun benytter hoteller, der ikke medvirker til formidling af sexkøb.

I praksis sikres dette bedst muligt ved, at de nordiske organisationer kun anvender hoteller, der udsteder en garanti for, at hotellet ikke medvirker til formidling af sexkøb, og som garanterer at alt personale har fået skriftlige retningslinjer herom. En sådan positivpraksis kan suppleres med en hjemmeside, der registrerer netop disse hoteller med positiv praksis.

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe foreslår derfor, at

Nordisk Råd beslutter

at vedtage intern instruks om at kun anvende hoteller, der udsteder en garanti om at hotellet ikke medvirker til formidling av sexkøb, og om at alt personale har fået skriftlige retningslinjer herom

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at kun anvende hoteller, der udsteder en garanti om, at hotellet ikke medvirker til formidling af sexkøb, og om at alt personale har fået skriftlige retningslinjer herom

at oprette en hjemmeside, der registrerer de hoteller, der garanterer, at de ikke formidler sexkøb. Hjemmesiden skal omfatte Norden og naboområder, hvor de nordiske organisationer har aktiviteter

København, Nuuk, Torshavn, Helsingfors, Reykjavik, Oslo og Stockholm
den 9. januar 2006

Line Barfod (EL)
May Elisabeth Hansen (SV)
Høgni Hoydal (TF)
Kolbrún Halldórsdóttir (VG)
Elina Linna (v)
Lars Ohly (v)
Outi Ojala (vänst)
Johan Lund Olsen (IA)
Rolf Reikvam (SV)
Inge Ryan (SV)
Steingrímur J. Sigfússon (VG)
Kristen Touborg (SF)

Välfärdutskottets betänkande om

Medlemsforslag om formalisert samarbeid mellom Nordisk Ministerråd og Barentsrådet, i arbeidet med å bekjempe spredningen av hiv/aids og multiresistent tuberkulose

Bilag:
- Medlemsforslag A 1382/velferd

1. Välfärdsutskottets förslag

Välfärdsutskottet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att* satsa mer inom social- och hälsoområdet, speciellt när det gäller fattigdom och socialt utsatta och därigenom ta upp HIV/AIDS och tuberkulosproblematiken, inom ramen för programmen för Den nordliga dimensionens partnerskap för hälsa och socialt välbefinnande, där också oblasterna Arkangelsk och Murmansk blir prioriterade

2) *att* i budgetarbetet för 2008 och framöver avsätta medel till finansiering av social- och hälsoområdet i programmen, med fokus på bekämpning av fattigdom, social utsatthet och spridningen av HIV/AIDS och tuberkulos

3) *att* undergrupper till programmen inom ramen för Den nordliga dimensionens partnerskap för hälsa och socialt välbefinnande löpande avrapporterar till Nordiska rådet om programmens framskridande speciellt när det gäller arbetet med HIV/AIDS och tuberkulos

2. Bakgrund

Nordiska rådets välfärdsutskotts ledamot Jan-Henrik Fredriksen har lämnat ett medlemsförslag om att skapa ett mer formaliserat samarbete mellan Nordiska ministerrådet och Barentsrådet för att bekämpa spridningen av HIV/AIDS och smittsamma sjukdomar som t.ex. multiresistent tuberkulos.

Förslaget pekar på att längs gränsen mellan Norden och nordvästra Ryssland/Baltikum finner man den största skillnaden i världen när det gäller smittsamma sjukdomar. Ingen annanstans i världen finns en lägre förekomst av HIV/AIDS och tuberkulos än i Norden. På samma gång är förekomsten på den andra sidan gränsen den mest förekommande i världen. Ryssland sliter med en väldigt allvarlig situation när det gäller tuberkulos som närmast kan liknas vid en epidemi. Situationen i Ryssland är allvarlig och antalet smittade har fördubblats sedan Sovjetunionens fall. Mest allvarlig är situationen i Arkhangelsk.

Partnerskapet för hälsa och livskvalitet inom ramen för EU:s Nordliga dimension blev etablerat på en ministerkonferens i Oslo 2003. Trots stor uppmärksamhet på politisk nivå har inte partnerskapet nått sina ambitiösa mål och hittills finns bara lite konkreta resultat att visa upp, över två år efter etableringen.

Medlemsförslaget går ut på att det etableras ett mycket starkare och bättre koordinerat samarbete mellan deltagarna i samarbetet i Barentsregionen för att bekämpa ytterligare spridning av HIV/AIDS och tuberkulos. För att få större tyngd in i samarbetet bör samarbetet mellan Nordiska ministerrådet och Barentsrådet bli ännu mer formaliserat.

3. Hearing

Välfärdsutskottet har vid två av sina utskottsmöten bjudit in företrädare för både Nordiska ministerrådet och Barentsrådet för att diskutera detta område. Vid Välfärdsutskottets möte i september 2006 i Lahtis, Finland, deltog ambassadör Anneli Puura-Märkälä vid finska utrikesministeriet som föreståt det finska ordförandeskapet i Barent Euro-Arctic Council (BEAC) och Dr Harald Siem från Social og helsedirektoratet i Norge och ordförande i styrkommittén för HIV/AIDS-programmet inom Den nordliga Dimensionens partnerskap för hälsa och socialt välbefinnande. De informerade om att det föreligger ett fungerande formaliserat samarbete men att det återstår att stärka det förebyggande arbetet mot HIV/AIDS och multiresistent tuberkulos i enskilda områden i nordvästra Ryssland, speciellt gäller detta för oblasterna Arkhangelsk och Murmansk.

4. Välfärdsutskottets synpunkter

Situationen i Barentsområdet när det gäller spridningen av HIV/AIDS och smittsamma sjukdomar är alarmerande och oroväckande. Uppgifter pekar på att en fördubbling av antalet tuberkulossmittade i de nordvästra delarna av Ryssland har skett sedan Sovjetunionens fall. Värst drabbat är Arkhangelsk/Murmansk-områdena där inte något annat ställe i världen kan visa upp en så stor utbredning av multiresistent tuberkulos som i Arkhangelskområdet. I jämförelse med de nordiska länderna är skillnaderna enorma. I t.ex. Norge drabbas 3-4 personer per 1000 personer av tuberkulos. Motsvarande siffra i Ryssland är 15-20 gånger fler. I början av 2004 var 38 000 personer diagnostiserat hivsmittade i Arkhangelsk/Murmanskområdena där det bor ca 13 miljoner invånare. Utskottet har i sina diskussioner med experter inom detta område fått uppfattningen att situationen i Ryssland i dag är mer av ett strukturellt än ett ekonomiskt/politiskt problem, speciellt när det gäller vem som kommer i fråga för behandling. Det finns stora skillnader i tillgången till vård och behandling och vem som kommer i fråga för behandling.

Smittsamma sjukdomar som HIV/AIDS och tuberkulos stannar inte vid nationella gränser och därför måste en hotande epidemi av detta slag bekämpas genom internationellt samarbete. Det nordiska samarbetet tillsammans med det som finns inom Barentsrådet och EU har strukturen, kontakterna och samarbetsprogrammen för att på ett mycket effektivt sätt göra en insats för att förbättra situationen för de människor om bor i denna del av världen. I dag förekommer inget formellt samarbete mellan NMR och Barentsrådet mer än att NMR blir inbjudet till Barentsrådets möten. Man menar från båda sidor att det inte finns någon anledning att skapa något mer formaliserat samarbete mellan de båda organisationerna, utan det samarbete som sker inom de strukturer som finns uppbyggda i dag är tillräcklig för detta ändamål.

Nordiska ministerrådet deltar i dag i Den nordliga dimensionens partnerskap för folkhälsa och socialt välbefinnande på samma nivå som övriga deltagare, d.v.s. 13 länder och åtta internationella organisationer. NMR:s deltagande är förankrat genom likalydande beslut i de dåvarande ministerråden för social och hälso-, jämställdhets- samt narkotikafrågor. Partnerskapet har som huvudprioritering at bekämpa smittsamma sjukdomar (med särskilt fokus på HIV/AIDS) och livsstilsrelaterade sjukdomar, samt främja fysiskt och socialt välbefinnande genom aktivitet, kosthållning, levnadsvanor och samvaro. NMR bidrar till partnerskapet genom att sätta relevanta NMR-program i sammanhang med partnerskapets aktiviteter och att bidraga med koordinering på området.

Välfärdsutskottet anser att det bör upprättas tätare kontakt med Barentsrådet inom detta område men att ett mer formaliserat samarbete inte är nödvändigt. De strukturer för samarbete som i dag finns är tillräckligt och väl etablerat. Utskottet menar att det inte behövs något separat ministermöte mellan Barentsrådet och Nordiska ministerrådet så samma ministrar möts vid ministermötena för social- och hälsoministrarna i Den nordliga dimensionens partnerskap för hälsa och socialt välbefinnande.

Välfärdsutskottet menar att Arkhangelsk/Murmansk borde vara ett större engagemang för det nordiska samarbetet och att Barentsrådet en gång per år rapporterar och beskriver sina insatser och programmens framskridande. Välfärdsutskottet anser att Nordiska ministerrådet bör satsa mer inom social- och hälsoområdet, speciellt när det gäller fattigdom och socialt utsatta och därigenom ta upp HIV/AIDS och tuberkulos-problematiken, inom ramen för programmen för Den nordliga dimensionens partnerskap för hälsa och socialt välbefinnande. En dialog med deras *technical advisers* om var resurser kan/bör sättas in bör genomföras. Vidare anser Välfärdsutskottet att NMR i budgetarbetet för 2008 och framöver avsätter medel till finansiering av social- och hälsoområdet i programmen, med fokus på bekämpning av fattigdom, social utsatthet och spridningen av HIV/AIDS och tuberkulos.

5. Konklusion

Med bakgrund av ovan nämnda föreslår Välfärdsutskottet att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att* satsa mer inom social- och hälsoområdet, speciellt när det gäller fattigdom och socialt utsatta och därigenom ta upp HIV/AIDS och tuberkulosproblematiken, inom ramen för programmen för Den nordliga dimensionens partnerskap för hälsa och socialt välbefinnande, där också oblasterna Arkangelsk och Murmansk blir prioriterade

2) *att* i budgetarbetet för 2008 och framöver avsätta medel till finansiering av social- och hälsoområdet i programmen, med fokus på bekämpning av fattigdom, social utsatthet och spridningen av HIV/AIDS och tuberkulos

3) *att* undergrupper till programmen inom ramen för Den nordliga dimensionens partnerskap för hälsa och socialt välbefinnande löpande avrapporterar till Nordiska rådet om programmens framskridande speciellt när det gäller arbetet med HIV/AIDS och tuberkulos

Köpenhamn den 31 oktober 2006

Line Barfod (EL)
Tarja Cronberg (gröna), ordförande
Jan-Henrik Fredriksen (FrP)
Kari Lise Holmberg (H)
Anita Knakkergaard (DF)
Gunn Olsen (A)
Kent Olsson (m)
Ilkka Taipale (sd)
Ib Thomsen (FrP)
Göte Wahlström (s)
Cecilia Widegren (m)

Medlemsforslag

om formalisert samarbeid mellom Nordisk Ministerråd og Barentsrådet, i arbeidet med å bekjempe spredningen av hiv/aids og multiresistent tuberkulose

(Fremmet av Jan-Henrik Fredriksen, FrP)

Langs grensene mellom Nordvest-Russland/Baltikum og Norden finner man de største forskjeller i verden i forekomst av smittsomme sykdommer, som tuberkulose og hiv. Ingen andre steder i verden har hiv og tuberkulose lavere forekomst enn i Norden, mens forekomsten på andre siden av grensene er den høyeste i Europa, og blant de høyeste i verden. Dette ble understreket av lederen for smittevernarbeidet i Barentsregionen, Preben Aavitsland, i en artikkel i det nordiske tidsskriftet Social og Hälsovårdnytt den 19. desember 2005.

Tall fra det norske folkehelseinstituttet viser at av de som nå diagnostiseres med hiv i Nordvest-Russland er et økende antall kvinner. I Murmansk var 60 % av de smittede i 2003 kvinner. Pr. 1. januar 2004 var tallet på diagnostiserte hivsmittede 38 000 i denne delen av Russland. Russland sliter også med en alvorlig tuberkuloseepidemi. Antall smittede er fordoblet siden Sovjetunionens fall. Situasjonen er mest alvorlig i Arkhangelsk fylke hvor det i 2004 ble registrert 933 nye tilfeller (68,1 tilfeller pr. 100 000 innbyggere). I 2001 var tallet 643 nye tilfeller (45,5 tilfeller pr. 100 000 innbyggere). Vi ser samtidig at antall tilfeller av multiresistent tuberkulose øker. Ikke noe annet sted i verden er det dokumentert en så stor utbredelse av multiresistent tuberkulose som i Arkhangelsk fylke. Den internasjonale Tuberkuloseunionen (Union) advarer mot en eksplosjon av multiresistent tuberkulose i dette området, hvor ca. 400 personer hadde fått diagnosen i 2005. Bak disse nevnte tallene må vi regne med det skjuler seg store mørketall.

Utviklingen når det gjelder hiv/aids og tuberkulose i Nordvest-Russland er urovekkende, og situasjonen er først og fremst en tragedie for befolkningen der. Men spredingen av multiresistent tuberkulose, innebærer også en betydelig helserisiko ikke bare for Nordvest-Russland, men for hele Nord-Europa. Denne forskjellen i levekår over grensene kan vi ikke leve med.

Det har i løpet av de siste årene vært satt i verk en rekke samarbeidsprosjekter med Russland, bl.a. initiert av de nordiske land, i kampen mot smittsomme sykdommer. Flere av enkeltprosjektene begynner å vise gode resultater. Andre samarbeidsprosjekter har færre resultater å vise til.

Partnerskap for helse og livskvalitet innenfor rammen av EU:s nordlige dimensjon ble etablert på en ministerkonferanse i Oslo i 2003 med 15 land og 8 internasjonale organisasjoner. Til tross for den store oppmerksomheten på politisk nivå har ikke partnerskapet nådd sine ambisiøse mål. Hittil har en lite konkret å vise til, nå over to år etter etableringen.

I Nordisk Ministerråds forslag til Russlandsprogram for 2006-2008 inngår helse og sosiale saker som ett av flere samarbeidsområder. I forhold til Barentsrådet fremgår det at samarbeidet skal få en ny innretning, uten at det konkret fremgår hva dette innebærer. Vi vil foreslå at det etableres et mye sterkere og bedre koordinert samarbeid mellom deltakerne i samarbeidet i Barentsregionen for å bekjempe ytterligere spredning av hiv/aids og tuberkulose.

For å få større tyngde inn i samarbeidet, mener vi at samarbeidet mellom Nordisk Ministerråd og Barentsrådet må bli enda mer formalisert enn det er i dag. For å få tyngde inn i samarbeidet trenger vi et enda sterkere engasjement hos de nordiske helseministrene. Dette

mener vi også vil sikre et bedre samarbeid med Partnerskap for helse og livskvalitet innenfor rammen av EUs nordlige dimensjon.

På bakgrunn av ovenstående foreslås at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

- å arbeide for et sterkere og mer formalisert samarbeid mellom Barentsrådet og Nordisk Ministerråd

- at de nordiske helseministrene har årlige møter hvor de setter ekstra fokus på helse situasjonen i Barentsområdet, og at Nordisk ministerråd årlig rapporterer til Nordisk Råd om utviklingen på området

Oslo 12. januar 2006

Jan-Henrik Fredriksen (FrP)

Välfärdsutskottets betänkande

Medlemsförslag om bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion

Bilag:
- Medlemsförslag A 1383/välfärd

1. Välfärdsutskottets förslag

Välfärdsutskottet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att etablera ett formellt samarbete för erfarenhetsutbyte, koordinering av insatser, stöd och förståelse för varandras insatser och åtgärder när det gäller arbetet med smittskydd och bekämpning av fågelinfluensa

2. Bakgrund

Förslaget pekar på att fågelinfluensa hittills till största delen förekommit i Fjärran Östern och Asien men har nu via flyttfåglar sprids till Europa och Afrika. Förslaget målar upp en hotbild där det mest hotande och alarmerande scenariot är att det dödliga fågelinfluensaviruset H5N1 muteras till en sjukdom som smittar lätt från människa till människa. Hittills känner man till endast ett par fall i vilka man misstänker att viruset H5N1 smittat från människa till människa. Det är nu, enligt förslagsställaren, sannolikare än på flera årtionden att det uppstår en influensapandemi. På ett par månader kan epidemin ha spritt sig över hela världen. Det är nu mycket troligt att det uppkommer en ny sjukdom som opartiskt dödar människor och som det varken finns ett vaccin eller läkemedel som säkert fungerar mot.

Stora människoskaror som blir utsatta för en smitta om en epidemi uppstår måste beordras i karantän, vilket leder till brist på lokaler för isolering och karantän. Dessutom blir det stora påfrestningar på hälsovårdssystemet som inte har kapacitet för den storlek av patientskaror som det kommer att röra sig om. Förslagsställaren menar att det är ansvarslöst att inte i förväg försöka garantera varje medborgares säkerhet så effektivt som möjligt. De ekonomiska resurser som krävs är en bråkdel av de ekonomiska förluster som en vittomfattande fågelinfluensa allvarligt hotar att förorsaka.

I förslaget pekas på att i samband med en kris tar det minst tre månader att utveckla ett specifikt vaccin och 6-12 månader att producera den vaccinmängd som endast räcker till de rika i-länderna. Det kan även hända att ett internationellt utvecklat vaccin inte fungerar och verkar, utan nya vaccin måste utvecklas och produceras globalt då epidemin redan är en verklighet och situationen då är mycket utmanande för Norden. Under en snabbt utvecklande pandemi är det knappast möjligt att garantera att varje nordisk medborgare kan vaccineras. Den enda lösningen, enligt förslagsställaren, är att i Norden omedelbart skapa en så hög beredskap för egen nationell vaccinproduktion som möjligt innan fågelinfluensan sprider sig hit. När influensan spridit sig hit finns det inte längre tid för de åtgärder som borde vidtas redan nu. För detta syfte bör det omedelbart reserveras lokaliteter, produktionsmaterial och personal samt skapa en distributionsorganisation, övriga nödvändiga aktörer och material.

Det är viktigt att konkreta åtgärder inte får förbli endast ord på papper. Därför behövs enligt förslaget bl.a. utbildning, anvisningar, informationssystem och framför allt material. I samband med en eventuell fågelinfluensa bör beredskapen så snabbt som möjligt höjas så mycket som möjligt och internationellt samarbete inledas för att hindra pandemin från att sprida sig till våra länder.

Förslaget innehåller konkreta förslag till de nordiska ländernas regeringar om att via internationella åtgärder effektivt förhindra fågelinfluensan från att sprida sig och skapa konkret beredskap som omfattar flera förvaltningsområden för att garantera livsviktiga samhällsfunktioner, samt att Nordiska ministerrådet startar vaccinproduktion och effektivisera läkemedelsproduktionen i Finland eller på annat håll i Norden.

3. Remittering av förslaget

Medlemsförslaget har sänts ut på en remissrunda till berörda nordiska myndigheter och organisationer. Remissinstanserna ställer sig överlag positiva till de förlag som framställs i medlemsförlaget. Endast en instans är uttalat negativ till förslagets första del i sin nuvarande form och anser att det bör förtydligas och konkretiseras samt att förslagsställaren i skrivelsen blandar ihop begreppen. Denna uppfattning om begreppsförvirring återfinns hos ytterligare en instans.

Angående förslagets andra del om en nordisk vaccinfabrik hänvisas i stor utsträckning till den process som Nordiska ministerrådet har igång med två parallella utredningar och en referensgrupp för att besluta om en eventuell gemensam nordisk vaccinproduktion.

Välfärdsutskottet anordnade den 26 april 2006 en hearing med experter från två nordiska länder. Vid mötet deltog centerchef vid Center for forebyggelse, Else Smith, Sundhedsstyrelsen, Danmark, tillsammans med chefen för samordningsenheten, Mona Matsson, Krisberedskapsmyndigheten, Sverige, och Anders Tegnell, Socialstyrelsen, Sverige, som gav en bild av läget och situationen inom de två länderna samt förutsättningarna för insatser på nationell och internationell basis som kan göras för att förhindra utbredningen av fågelinfluensan.

4. Välfärdsutskottets synpunkter

I slutet av år 2005 och början av 2006 rapporterades att fågelinfluensan hade upptäckts i områden i östra delarna av Europa, bl.a. Rumänien och Turkiet, och misstänkta fall där människor hade smittats och dött av influensaviruset H5N1. Hittills hade fågelinfluensa varit något som geografiskt begränsats till framför allt Asien men nu var den på väg att spridas mot Europa. I bl.a. Indonesien har fall konstaterats där människor hade dött av fågelinfluensavirus. En ökad rädsla för en begynnande pandemi där viruset smittar mellan människor bredde ut sig bland befolkningen. I mitten av februari 2006 konstaterades så fågelinfluensa på den tyska ön Rügen i Östersjön och strax därefter hittades smittade fåglar även i Danmark och Sverige.

I många av de nordiska länderna upplever man att det råder en begreppsförvirring när det gäller innebörden av "influensa", "fågelinfluensa" och "influensapandemi". Ofta blandas "vanlig" influensa (t.ex. vinterinfluensa, säsongsinfluensa som drabbar människor) samman med fågelinfluensa (det dödliga H5N1-viruset som är en djursjukdom som i sällsynta fall även kan drabba människor, som t.ex. mjältbrand). En influensapandemi är en global spridning av ett helt nytt influensavirus. I alla nordiska länder finns handlingsplaner för att ta hand om ett eventuellt utbrott av en pandemi. Danmark har t.ex. tagit fram en handlings- (aktions-) strategi som följer och bygger på de rekommendationer och bedömningar som WHO har kommit med. Liknande strategi finns i Sverige och de båda ländernas insatser påminner mycket om varandra.

Vaccin är den viktigaste åtgärden för att bekämpa en influensapandemi men också den svåraste. För att få fram ett vaccin som kan verka krävs först att en influensapandemi bryter ut så man vet vad man ska skapa medicin/vaccin emot. Att ta fram ett nytt vaccin tar i bästa fall 3–6 månader och därefter kan distribution tidigast ske efter ytterligare sex månader.

Om en pandemi bryter ut, vilket är väldigt svårt att förutse, handlar det om att minimera antalet dödsfall - inte antalet smittade vilket är en omöjlig uppgift. T.ex. har Danmark idag

vaccin som räcker till ca sex procent av befolkningen men enligt ett förslag, som ska behandlas av Folketinget, ska vaccin köpas in som kan räcka till ca 50 procent av den danska befolkningen. I dag använder sig i stort sätt alla länder av Tamiflu p.g.a. att det är det inte finns något bättre på marknaden.

Vid en hearing som utskottet genomförde i april månad 2006 med experter från Danmark och Sverige gjordes bedömningen att det mest sannolika som kommer att hända är att den befarade pandemin blir snarlik den influensapandemi (Hong Kong-influensan) som härjade 1969–70 men att det inte bryter ut någon pandemi med H5N1-virus som muterar och smittar människor i den utsträckning som befarats. Fågelinfluensa (H5N1-virus) är något som vi måste acceptera finns i naturen och lära oss att leva med och hantera i framtiden, som t.ex. mjältbrand (anthrax).

Vid ett utbrott av en eventuell pandemi får dock detta stora konsekvenser för samhället i stort. Exempelvis blir sjukvården starkt överbelastad tillföljd av många sjuka individer, inklusive personalen, som måste tas omhand. Det blir vidare svårt att upprätthålla en basal servicenivå i samhället som t.ex. sophämtning, transporter, livsmedelsleveranser, etc. då det kommer att saknas människor som kan utföra dessa tjänster. De psykologiska aspekterna, t.ex. stor rädsla och ångest, leder till ändrade beteendemönster för befolkningen.

I dag förekommer täta kontakter mellan de nordiska länderna men inget formaliserat samarbete. Därför anser utskottet att det borde finnas en mer formell möjlighet att diskutera frågor inom detta område för att dela erfarenheter, förstå varandras insatser och åtgärder, ge varandra stöd, koordinera nationella och regionala insatser, etc. Då det i huvudsak är myndigheter i de olika nordiska länderna som ansvarar för det praktiska och konkreta arbetet med strategier och skydd anser utskottet att det formella samarbetet bör förekomma på myndighetsnivå.

Nordiska ministerrådet har tillsatt en referensgrupp med syfte att värdera möjligheterna för en samnordisk vaccinproduktion. Två utredningar har satts igång för att utreda förutsättningarna för en produktion i dels offentlig regi, dels i offentlig/privat regi (s.k. *Public-Private-Partnership)*. Den förstnämnda utredningen görs av Danmark och det andra alternativet utreds av Sverige. Resultaten kommer att presenteras för referensgruppen för behandling och därefter fattas beslut av MR-S om produktionsform och geografisk placering av en nordisk vaccinfabrik, troligtvis vid MR-S möte i juni 2006. Utskottet anser därför att denna del av medlemsförslaget kan förbises då det redan pågår en process inom Nordiska ministerrådet för att etablera en gemensam nordisk vaccinproduktion.

5. Konklusion

Välfärdsutskottet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att etablera ett formellt samarbete för erfarenhetsutbyte, koordinering av insatser samt för stöd och förståelse för varandras insatser och åtgärder när det gäller smittskydd och bekämpning av fågelinfluensa

Köpenhamn den 20 juni 2006

Line Barfod (EL)
Tarja Cronberg (gröna), ordförande
Jan-Henrik Fredriksen (FrP)
Anita Knakkergaard (DF)
Sverre Myrli (A)
Ilkka Taipale (sd)
Ib Thomsen (FrP)
Paavo Vallius (s)
Pekka Vilkuna (Cent)

Medlemsförslag

om bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion

(Väckt av Lauri Oinonen, cent)

I åtta år har fågelinfluensan H5N1 förekommit som lokala epidemier i Fjärran Östern. Hösten 2005 spreds den av okänd anledning snabbt med flyttfåglar till Europa. Det finns risk för att den snart sprids även till östra Afrika där möjligheterna att bekämpa epidemier är obefintliga. Epidemiolog Michael Osterholm vid University of Minnesota sade nyligen att H5N1 är det största enskilda hotet mot världen idag.

"Regeringar och civilisationer har fallit för mindre." "Flygfält stängs, resande förbjuds, det arrangeras ingen undervisning i skolor och offentliga samlingar förhindras." Citatet är från de brittiska myndigheternas beredskapsplan i händelse av en eventuell global fågelinfluensapandemi. Klaus Stohr säger i tidningen Financial Times (16 dec 2004) som följer: "Vi lever på lånad tid. Staterna bör förbereda sig på att stora människoskaror insjuknar." Det mest hotande och alarmerande scenariot är att det dödliga fågelinfluensaviruset H5N1 muteras till en sjukdom som smittar lätt från människa till människa. Enligt doktor Stohr skulle ett sådant pandemivirus kunna svepa över de stora EU-länderna inom 3–10 veckor och smitta ner till och med hälften av befolkningen. I Kina, där sjukdomen spritt sig vitt bland fjäderfä, har små gårdar totalt 14 miljarder fåglar och hälften av alla grisar i världen. Om grisar som ofta bär på samma influensavirus som människan samtidigt smittas av H5N1, kan det uppstå ett nytt virus som lätt sprids från människa till människa. Influensapandemier förekommer varje 20–30 år. Den värsta fågelinfluensapandemin genom tiderna är den spanska sjukan vilken dödade 40–50 miljoner människor under åren 1918–19. Detta virus "återupplivades" hösten 2005 trots skarp kritik från vissa vetenskapsmän. Viruset fanns i vissa offer som hittats nedfrusna och man kunde slå fast att spanska sjukan verkligen var fågelinfluensa.

Hittills känner man till endast ett par fall i vilka man misstänker att viruset H5N1 smittat från människa till människa. Experter vid Världshälsoorganisationen är dock rädda för att H5N1 aktiveras när vintern inleds på den norra hemisfären. Viruset har överförts från fåglar till däggdjur och till över 100 personer varav 60 dött.

Sarsinfektionen år 2003 fick man bukt på med målmedvetet internationellt samarbete, men en global katastrof var då en reell möjlighet. Det är nu sannolikare än på flera årtionden att det uppstår en influensapandemi. På ett par månader kan epidemin ha spritt sig över hela världen. Antalet insjuknade kan vara till och med 25 % av befolkningen. De tre pandemierna på 1900-talet skördade var och en miljontals människor. Hittills har över hälften av dem som insjuknat i viruset H5N1 dött. Ifall 1,5 miljarder personer insjuknar under denna era med jetplan som snabbt sprider epidemier och hälften av dem dör i sjukdomen, handlar det om världshistoriens värsta "pest" som skulle få hela världen att stanna och ekonomin att kollapsa. Ifall det nya viruset motsvarar spanska sjukan kan de döda uppgå till 300 miljoner, men H5N1 verkar vara till och med värre än det virus som orsakade spanska sjukan (Duodecim 2004, 120:2613–14). En ny spansk sjuka skulle kunna som värst orsaka mer än tusen gånger så många dödsoffer som tsunamin på annandag jul för ett år sedan.

Stora människoskaror som blir utsatta för en smitta måste beordras i karantän. Då det handlar om en omfattande epidemi blir det brist på lokaler för isolering och karantän. Dessutom har hela hälsovårdssystemet inte tillräckligt med kapacitet för att sköta stora patientskaror. I samband med en kris tar det åtminstone tre månader att utveckla ett specifikt vaccin och 6–12 månader att producera en vaccinmängd som endast räcker till de rika i-länderna. Det är knappast möjligt att producera mer än 900 miljoner doser vaccin per år, det vill säga mindre än en femtedel av det nödvändiga. Situationen är på så sätt mycket hotfull och under en in-

ternationell pandemi som snabbt utvecklas till en kris är det knappast möjligt att ens med mycket pengar garantera att varje nordisk medborgare och person som bor här kan vaccineras. Dessutom kan det även behövas fler doser per person.

Det kan även hända att ett internationellt utvecklat vaccin inte fungerar och verkar, utan nya vaccin måste utvecklas och produceras globalt då epidemin redan är en verklighet. Situationen är då mycket utmanande för Norden. Samma gäller de övriga nordiska länderna. Den enda lösningen är att i Norden omedelbart skapa så hög beredskap för egen nationell vaccinproduktion som möjligt innan fågelinfluensan sprider sig hit. Efter att influensan spridit sig hit finns det inte längre tid för de åtgärder vilka borde vidtas redan nu för att höja beredskapen för vaccin- och läkemedelsproduktion. För detta syfte bör det omedelbart reserveras lokaliteter, produktionsmaterial och personal samt skapas en distributionsorganisation, övriga nödvändiga aktörer och material. Om man lyckas hindra detta allvarliga hot, fågelinfluensan, från att sprida sig till vårt land, kan den skapade beredskapen utnyttjas för något annat hot.

Det är ansvarslöst ifall man inte i förväg försöker garantera varje medborgares säkerhet så effektivt som möjligt. De ekonomiska resurser som krävs för detta är en liten bråkdel av de ekonomiska förluster som en vittomfattande fågelinfluensa allvarligt hotar att förorsaka. Själva ordet fågelinfluensa är för intetsägande för att beskriva hotets blodiga allvar. Bättre uttryck för att beskriva situationen och väcka medborgarna är pest och massdöd.

Det är mycket troligt att det nu uppkommer en ny sjukdom som opartiskt dödar människor och för vilken det varken finns ett vaccin eller något läkemedel som säkert fungerar. I november 2005 slutade apoteken sälja läkemedlet Tamiflu i Finland. På lager har vi 1,3 miljoner kurer, vilket är alltför litet när det verkligen gäller. Dessutom verkar det som om viruset H5N1 är resistent mot Tamiflu. På sistone har det gjorts alarmerande observationer om detta. Vi har alltså varken ett vaccin eller ett fungerande läkemedel – alldeles som under spanska sjukan. Viruset orsakar en häftig lunginflammation som dödar genom att förstöra lungorna på endast tio dygn. Intensivvårdavdelningarna har inte närapå tillräckligt med kapacitet för ett massivt patientflöde. Det är ytterst motiverat att upprätta fungerande beredskapsplaner även och särskilt med tanke på den värsta hotbilden såväl för hälsovården som för hela samhället, så att de fungerar och klarar sig i en situation där en pandemi sprider massdöd. Även i detta sammanhang måste man se till att det finns tillräckligt med material, lokaliteter och personal. Många familjer kan förlora sin försörjare och samhället kan förlora central vårdpersonal samt annan personal i livsviktiga samhällsfunktioner. I samband med en allvarlig pandemi är hotbilderna mer mångfasetterade än då det handlar om krig eller kärnkraft.
Strategin YETT förpliktar varje sektor inom statsförvaltningen att bedöma samt kartlägga och analysera hoten inom sina egna områden. För att skapa en helhet av detta bör förvaltningssektorerna samarbeta effektivt. Det bör absolut upprättas konkreta riskanalyser på förhand så att man snabbt kan vidta omfattande och effektiva åtgärder om ett överraskande behov uppstår. Nu har nog hot och risker beskrivits men deras effekter har inte bedömts. I samband med troliga och eventuella hot och risker bör det vidtas åtgärder redan i förväg. I detta samband är bristerna ytterst påfallande. Konkreta åtgärder får inte förbli endast ord på papper. Det behövs bland annat utbildning, anvisningar, informationssystem och framför allt material. I samband med eventuell fågelinfluensa bör beredskapen så snabbt som möjligt höjas så mycket som möjligt samt internationellt samarbete inledas för att hindra pandemin från att sprida sig till våra länder.

Mot bakgrund av ovanstående föreslås det att

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att via internationella åtgärder effektivt förhindra fågelinfluensan från att sprida sig, och skapa konkret beredskap som omfattar flera förvaltningsområden för att garantera livsviktiga samhällsfunktioner

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att starta vaccinproduktion och effektivisera läkemedelsproduktionen i Finland eller på annat håll i Norden

Helsingfors den 23 januari 2006

Lauri Oinonen (cent)

Miljø- og Naturresurseudvalgets betænkning

Medlemsförslag om individens okränkbarhet och skydd mot stora rovdjur

Bilag:
- Medlemsförslag A 1384/miljö
- Notat om Miljø- og Naturresurseudvalgets arbejde med forvaltning af store rovdyr

1. Miljø- og Naturresurseudvalgets forslag

Miljø- og Naturresurseudvalget foreslår,

at Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af "Medlemsförslag om individens okränkbarhet och skydd mot stora rovdjur" (A 1384/miljö)

2. Baggrund

Lauri Oinonen fra Midtergruppen har i januar 2006 fremsat medlemsforslag A 1384/miljö; se bilag.

Der tages udgangspunkt i situationen på landet i Finland. Situationen i Norge og Sverige er tilsvarende. Her er flere husdyr og hunde blevet dræbt af ulve – blandt andet i denne vinter. Det frygtes, at også børn kunne blive udsat for angreb af ulv, los eller bjørn. Derfor bør det være muligt at skyde ulve frit. Ulven og de øvrige store rovdyr kunne beskyttes som arter gennem fredning i aflukkede, store nationalparker og vildtreservater. I medlemsforslaget konkluderes, at Nordisk Ministerråd bør gennemføre tiltag for at sikre individets ukrænkelighed, rettigheder og beskyttelse mod farer, der hidrører fra store rovdyr.

3. Behandling af medlemsforslaget

Medlemsforslaget er blevet behandlet i Miljø- og Naturresurseudvalget på møder den 26. april 2006 i Stockholm og den 27. juni 2006 i Murmansk, Rusland.

Som led i behandlingen udarbejdede sekretariatet en oversigt over Nordisk Råds hidtidige initiativer på området; se bilag herom. Arbejdet kan inddeles i to faser.

Fase 1 (2001-2002):
Rekommandation om en *fælles forvaltningsstrategi* i Norden for de store rovdyr.

Fase 2: (2003-2004)
Rekommandation om *forstærket myndigheds- og forskningssamarbejde samt informationsudveksling.*

I begge faser har der været gennemført skriftlige høringer og offentlige seminarer. I begge tilfælde er rekommandationerne blevet afskrevet på grund af, at ministerrådet og de involverede regeringer ikke har fundet behov for yderligere samordning samt at der pågår et udmærket myndigheds- og forskningssamarbejde m.m.

Senest har Nordisk Ministerråd konkluderet, at det ville være ideelt, hvis rovdyrstammerne i de nordiske lande kunne forvaltes ud fra enhedsbetragtninger, men at dette ikke for tiden er muligt.

4. Udvalgets synspunkter

Med udgangspunkt i de erfaringer, der er indhøstet i perioden 2001-2005 er det Miljø- og Naturresurseudvalgets vurdering, at det ikke for nærværende vil være muligt at opnå yderligere fremskidt for det nordiske samarbejde omkring forvaltningen af de store rovdyr.

5. Konklusion

Miljø- og Naturresurseudvalget foreslår,

at Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af "Medlemsförslag om individens okränkbarhet och skydd mot stora rovdjur" (A 1384/miljö)

Murmansk, den 27. juni 2006

Hans Frode Asmyhr (FrP)
Ásta R. Jóhannesdóttir (A)
Sinikka Bohlin (s)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Barbro Feltzing (mp)
Kári P. Højgaard (Sjfl.)
Asmund Kristoffersen (A), leder
Aulis Ranta-Muotio (cent)
Johan Lund Olsen (IA)
Gunilla Tjernberg (kd)
Kristen Touborg (SF)

Medlemsförslag

om individens okränkbarhet och skydd mot stora rovdjur

(Väckt av Lauri Oinonen, cent)

På den finländska landsbygden är man mycket arg över den nuvarande rovdjurspolitiken. Situationen är likadan även i Sverige och Norge. Det handlar om en synnerligen allvarlig kränkning av människovärdet då lagarna om hantering av vapen förbjuder människor att fritt jaga stora rovdjur för att garantera sin säkerhet enligt urgamla sedvanor. Då rovdjur inte får jagas fritt förlorar de sin naturliga instinkt att undvika människor samt bebyggelse och annan infrastruktur. Rovdjuren söker sig allt mer ohämmat till gårdar, lekplatser och husdjur. Allt fler döda husdjur är ett alarmerande faktum, som omedelbart borde leda till beslut att inleda fri jakt på rovdjur innan till exempel ett barn som leker på gården blir dödad av en varg eller ett lodjur.

Särskilt vargproblemet har snabbt blivit värre denna vinter. En vargflock är ytterst farlig även för en ensam person ute i terrängen. Av detta finns varnande autentiska fall till exempel från slutet av 1800-talet. Därefter har det naturligtvis inte förekommit dödsfall orsakade av vargen, eftersom praktiskt taget hela beståndet utplånades. Rovdjur är dock rovdjur även i början av 2000-talet och dessutom ännu farligare, då deras instinktiva rädsla för människan håller på att försvinna då de inte jagas. Ungar som följer en varghona lär sig snabbt att gårdar är ställen där man finner mat. Hundskall har blivit som "vällingsklockor" för vargen. Jägare vågar inte längre ta med hundar på jakt eftersom de är rädda för att förlora dem.

Rovdjursjakt kräver yrkeskunskap. Eftersom jakten begränsats för mycket är faran att antalet kunniga jägare minskar. Därmed klarar man inte av en tillräckligt effektiv jakt i framtiden ifall det uppstår ett behov av att officiellt jaga slut på rovdjuren.

Tidigare åt rovdjuren även liken av fattiga samt personer som dött i svält och fallit i krig. Detta skedde även i Finland, bland annat i Åbo stad under stora ofreden och senare under de stora hungeråren. Motsvarande kan ske även nu ifall rovdjuren inte får jagas fritt. Den nuvarande olyckliga rovdjursvänliga politiken är ett tecken på en överlagd och målmedveten plan att skapa otrygghet på och tömma den finländska landsbygden samt förstöra dess traditionella näringar. Detta sker under förevändning av att skydda naturen. Detta önskar sig inte riktiga naturvänner. De vill röra sig tryggt i naturen, vilket dock hindras av faran av och rädslan för rovdjur. Allemansrätten har förlorat sin praktiska betydelse.

Målet att bygga vargstängsel är en oansvarig och dyr lösning som överför problemet till grannen. Detta har bland annat de gårdsägare med kreatur upptäckt som varit tvungna att bygga så kallade vargstängsel. Vargar och björnar med halsband är endast ett trick med vilket man försöker missbruka vetenskap för att finna en skenbar motivering för att stora rovdjur skall få röra på sig fritt. Det har redan samlats tillräckligt med vetenskaplig information i detta sammanhang. Det bör vara möjligt att fälla även rovdjur vilka märkts på något sätt.

Ett verkligt skydd av stora rovdjur enligt djurart kunde bäst genomföras i tillräckligt stora stängslade naturparker och viltreservat. Sådana här positiva lösningar kunde lätt genomföras med de resurser som nu används för att ersätta skador orsakade av rovdjur och som skattebetalarna får stå för. De skadelidande får dock inte ens alla sina skador ersatta finansiellt. Därutöver förorsakas flera andra förluster för samhället. Sådana är bland annat de bär och svampar som förblir oplockade. Rädslan för stora rovdjur fjärmar skogsägarna från sina skogar, vilket medför en nationalekonomisk förlust då nivån på skogsvården sjunker. Mänskligt arbete i skogarna samt mjukare naturvänlig och ekologisk skogshantering hamnar i allvarlig fara på grund av risken för stora rovdjur.

Mot bakgrund av ovanstående föreslås att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att vidta åtgärder för att säkerställa individens okränkbarhet, rättigheter och skydd mot faror orsakade av stora rovdjur

Helsingfors den 23 januari 2006

Lauri Oinonen (cent)

Nordisk Råd
Sekretariatet

Maj 2006
J. nr. 06-375-02

Notat om
Miljø- og Naturresurseudvalgets arbejde med

Forvaltning af store rovdyr

Udvalgets arbejde

Udvalgets hidtidige arbejde har været inddelt i to faser

Fase 1 (2001-02):
Rekommandation om en *fælles forvaltningsstrategi* i Norden for de store rovdyr.

Fase 2: (2003-04)
Rekommandation om *forstærket myndigheds- og forskningssamarbejde samt informations-udveksling*.

I begge faser har der været gennemført skriftlige høringer og offentlige seminarer. I begge tilfælde er rekommandationerne blevet afskrevet på grund af, at Ministerrådet og de involverede regeringer ikke har fundet behov for yderligere samordning samt at der pågår et udmærket myndigheds- og forskningssamarbejde mm.

Senest har Nordisk Ministerråd konkluderet, at det ville være ideelt, hvis rovdyrstammerne i de nordiske lande kunne forvaltes ud fra enheds betragtninger, men at dette ikke for tiden er muligt, og at en fælles nordisk forvaltning sandsynligvis ville få til følge, at beskyttelsesinteresserne generelt ville stå svagere end de mere kortsigtede erhvervs- (nærings)-interesser.

Kronologisk gennemgang af udvalgets initiativer på rovdyrområdet

Januar 2006	Medlemsförslag om individens okränkbarhet och skydd mot stora rovdjur.	Lauri Oinonen
September 2004	Betænkning over meddelelse om rek. 23/2003: Rekommandationen afskrives.	Miljø- og Naturresurseudvalget
Juli 2004	Meddelelse om rek. 23/2003: Resumé: Myndighedssamarbejdet fungerer tilfredsstillende – navnlig mellem Norge og Sverige. Der findes en koordineringsgruppe for rovdyrforskning, og der er megen informationsudveksling og samarbejde – også på det regionale niveau. Der er næppe behov for årlige fælles møder på politisk niveau. Det ville være ideelt, hvis rovdyrstammerne i de nordiske lande kunne forvaltes ud fra enheds betragtninger, men at dette ikke for tiden er muligt, og at en fælles nordisk forvaltning sandsynligvis ville få til følge, at beskyttelsesinteresserne generelt ville stå svagere end de mere kortsigtede erhvervs- (nærings)-interesser.	Nordisk Ministerråd
Juni 2004	Åben høring - Dialogmøde om Rovdyrforvaltning i Norden (Der henvises til Sekretariatets "Anteckningar från Miljö- och Naturresursutskottets dialogmöte om Rovdjursförvaltning i Norden i Kristiansand den 30 juni 2004").	Miljø- og Naturresurseudvalget
Oktober 2003	Rekommendation 23/2003: Nordisk Råd rekommanderer Finlands, Norges og Sveriges regeringer: 1) *at* forstærke myndighedssamarbejdet og informationsudvekslingen om rovdyrforvaltningen i landene 2) *at* styrke forsknings- og udviklingssamarbejdet på området; herunder inddrage internationale erfaringer med særlig vægt på forebyggende arbejde 3) *at* udarbejde og løbende vedligeholde et fælles, eventuelt. net-baseret, informationsmateriale om de indhøstede erfaringer med forskellige forvaltningsstrategier og forebyggende foranstaltninger 4) *at* afholde fælles temamøder en gang om året, hvor såvel politikere, forskere, forvaltere, interesseorganisationer og medier fra de tre lande inviteres.	Nordisk Råd

September 2003	Udvalgsforslag A 1331/miljø	Miljø- og Naturresurseudvalget
Oktober 2002	Betænkning over meddelelse om Rek. 45/2001: Rekommandationen afskrives.	Miljø- og Naturresurseudvalget
September 2002	Seminar om rovdyrpolitik i Sveriges Riksdag. (Der henvises til Sekretariatets "Anteckningar från Miljö- och naturresursutskottets seminarium om Rovdjurspolitik och viltvård i Riksdagshuset i Stockholm den 24 september 2002").	Miljø- og Naturresurseudvalget
Juli 2002	Meddelelse om Rek. 45/2001: (efter en gennemgang af forpligtelserne i det internationale samarbejde): .....Rekommandasjonen fra Nordisk Råd er et nytt innspill i forhold til det eksisterende samarbeidet. Nordisk Ministerråd har vurdert hva dette innspillet kan bidra med i det eksisterende samarbeidet, og er av den oppfatning at en felles forvaltningsstrategi om rovdyr utarbeidet av Nordisk Ministerråd lett kan medføre dobbeltarbeid.... Den eksisterende samarbeidsprosessen er basert på at både Norge, Sverige og Finland ser det som viktig å videreføre og utvikle sitt samarbeid om de store rovdyrene.	Nordisk Ministerråd
November 2001	Rekommendation 45/2001: Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet - *att* återkomma med förslag till en gemensam förvaltningsstrategi för att bidra till långsiktigt livskraftiga rovdjursstammar och att därvid uppmärksamma behovet av att anpassa systemet för kompensation för förlust av tamdjur till den nya förvaltningsstrategin.	Nordisk Råd
September 2001	Udvalgsbetænkning om A 1250/när.	Nærområdeudvalget
Februar 2001	Medlemsforslag om nordisk rovdjursförvaltning A 1250/när.	Den Venstresocialistiske Gruppe

Miljø- og Naturresurseudvalgets betænkning om

Medlemsförslag om totalförbud och kontrolsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön

Bilag
- Sammendrag af høringssvar om A 1385/miljö
- Medlemsförslag A 1385/miljö

1. Miljø- og Naturresurseudvalgets forslag

Miljø- og Naturresurseudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

1) *at*, gennem HELCOM-samarbejdet, udrede perspektiverne i at stille strengere krav til de større passager- og lastfartøjer med det mål at forbyde ethvert udslip af toiletaffaldsvand til Østersøen fra disse fartøjer

2) *at*, i givet fald, virke for at gennemføre mulige regionalt eller generelt gældende forbud inden for en rimelig tidsfrist; herunder sikre at havnene i Østersøen sættes i stand til at modtage de forventelige toiletaffaldsmængder

3) *at*, indtil bindende bestemmelser kan gennemføres, virke for, at rederierne til fartøjer med store udledninger af toiletaffaldsvand, gennem aftaler, bringes til at praktisere opsamling og tømning i havne med passende modtagefaciliteter

4) *at* virke for, at eksisterende havnekontrolsystemer udvikles, således at det effektivt og retfærdigt kan sikres, at alle pligtige fartøjer i Østersøen også i praksis afleverer alt pligtigt affald i havnene

2. Baggrund

I marts 2006 fremlagde Raija-Liisa Eklöw m.fl. fra Midtergruppen "Medlemsförslag om totalförbud och kontrollsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjöen" (A 1385/miljö), se bilag.

Resumé af medlemsforslaget
I henhold til MARPOL 73/78 konventionen er det nu forbudt at udlede toiletaffald fra skibe i Østersøen med undtagelse af situationer hvor affaldsvandet først behandles om bord, eller hvor ubehandlet affald ledes ud længere end 12 sømil fra nærmeste land. Forslagsstillerne finder disse bestemmelser utilstrækkelige til at beskytte havmiljøet i Østersøen – navnlig hvad angår overgødskningen. Det er ikke tilstrækkeligt, at affaldet behandles ombord, for denne behandling indebærer blot en fjernelse af bakterier, men ikke en fjernelse af næringsstofferne.

Desuden finder Midtergruppen, at der burde findes et kontrolsystem, der sikrer, at alle store fartøjer afleverer deres affald i havnene.

I forslaget anmodes de nordiske landes regeringer om – gennem HELCOM-samarbejdet – at forpligte alle passager- og lastfartøjer til at aflevere alt affald i havnene samt at skabe et effektivt system, der sikrer kontrol med at afleveringerne af affald i havnene rent faktisk finder sted.

Udvalgets behandling af forslaget

Udvalget har behandlet medlemsforslaget på møder den 26. april 2006 i Stockholm og den 20. september 2006 i Lahtis, Finland.

Skriftlig høring
På førstnævnte møde blev det besluttet at sende forslaget i skriftlig høring i de nordiske lande. Følgende høringsparter har svaret:

Internationale institutioner
HELCOM

Finland
Merenkulkulaitos (Sjöfartsverket)

Åland
Ålands landskapsregering, Ålands Redarförening r.f., Ålands Vattenskyddsförening, Ålands Natur och Miljø r.f., Mariehamns Stad og Långnäs Hamn Ab.

Sverige
Sjöfartsverket, Naturvårdsverket og Svenska Naturskyddsföreningen.

Generelt set stiller høringsparterne sig positive overfor forslaget. Dog ønskes fra flere sider en udredning om det faktiske problems omfang og virkning samt en oversigt over de eksisterende modtagefaciliteter i Østersøhavnene. Det påpeges, at et egentligt tvingende forbud vil kræve dels samklang i HELCOM, dels at IMO indfører særlige regler for håndtering af toiletaffaldsvand i Østersøen. En del passagerfartøjer praktiserer allerede, på frivillig basis, opsamling af toiletaffaldsvand med aflevering i havn. Endelig anfører høringsparterne forskellige praktiske forhold i forbindelse med en gennemførelse af totalforbud; herunder behovet for overgangsperioder og en specificering af det mindste antal passagerer og besætningsmedlemmer, der skulle udløse opsamlingspligt.

En oversigt og sammendrag af de indkomne høringssvar fremgår af bilag til nærværende betænkning.

3. Udvalgets synspunkter

Udvalget er, ligesom forslagsstillerne, bekymret for Østersøens foruroligende eutroficeringstilstand. Alle initiativer, der på rimelig vis kan medvirke til at mindske belastningen med kvælstof (kväve) og fosfor bør hilses velkommen. Miljø- og Naturresurseudvalget støtter intentionerne i medlemsforslaget.

HELCOM-sekretariatet samt Sveriges og Finlands regeringer oplyser, at der allerede er iværksat et udredningsarbejde, der skal kortlægge omfanget af udledningerne fra fartøjer og dennes virkning på Østersøens miljø. Udvalget anerkender regeringernes indsats med at bekæmpe overgødskningen af Østersøen og hilser den omtalte udredning af skibstrafikkens indvirkning velkommen. I forbindelse med vurderingen af omkostningseffektiviteten af at forbyde udledning af toiletaffald fra fartøjer skal man imidlertid ikke se bort fra betydningen af den almindelige retfærdighedsopfattelse blandt borgerne i landene rundt om Østersøen. Hvis det generelt pålægges husholdninger, virksomheder m.m. at foretage investeringer i renseanlæg og andre tilbageholdelses foranstaltninger for at forbedre situationen i Østersøen, kan det være vanskeligt at acceptere, hvis eksempelvis den kommercielle skibsfart ikke også skal yde sit.

Miljø- og Naturresurseudvalget har forståelse for, at det kan være vanskeligt på kort sigt at opnå resultater på dette område, idet søfarten er reguleret gennem internationale bestemmelser, der fastsættes på globalt plan af IMO. Således er spørgsmålet om affaldsudledninger i internationalt farvand reguleret af MARPOL 73/78. Regeringerne opfordres til at søge enighed om strengere bestemmelser i kredsen af Østersølande og at rejse spørgsmålet om særligt skrappe bestemmelser for Østersøen i IMO.

I mellemtiden bør myndighederne allerede begynde arbejde med at opfordre og tilskynde fartøjer med store udledninger til at opsamle affaldsvandet forstærkes - gennem konkret kontakt til og aftale med rederierne.

Udvalget må desuden opfordre regeringerne til at virke for, at de pågældende havne pålægges og sættes i stand til at udvikle passende modtagefaciliteter og effektive rensningsmuligheder for toiletaffaldsvandet.

4. Konklusion

På baggrund af ovenstående foreslår Miljø- og Naturresurseudvalget, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

1) *at*, gennem HELCOM-samarbejdet, udrede perspektiverne i at stille strengere krav til de større passager- og lastfartøjer med det mål at forbyde ethvert udslip af toiletaffaldsvand til Østersøen fra disse fartøjer

2) *at*, i givet fald, virke for at gennemføre mulige regionalt eller generelt gældende forbud inden for en rimelig tidsfrist; herunder sikre at havnene i Østersøen sættes i stand til at modtage de forventelige toiletaffaldsmængder

3) *at*, indtil bindende bestemmelser kan gennemføres, virke for, at rederierne til fartøjer med store udledninger af toiletaffaldsvand, gennem aftaler, bringes til at praktisere opsamling og tømning i havne med passende modtagefaciliteter

4) *at* virke for, at eksisterende havnekontrolsystemer udvikles, således at det effektivt og retfærdigt kan sikres, at alle pligtige fartøjer i Østersøen også i praksis afleverer alt pligtigt affald i havnene

Lahtis, den 20. september 2006

Ásta R. Jóhannesdóttir (A)
Sinikka Bohlin (s)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Barbro Feltzing (mp)
Agne Hansson (c)
Hanna-Leena Hemming (saml), viceordf.
Kári P. Højgaard (Sjfl.)
Ivar Kristiansen (H)
Asmund Kristoffersen (A), leder
Johan Lund Olsen (IA)
Aulis Ranta-Muotio (cent)

Sammendrag af høringssvar om

A 1385/miljö: Medlemsförslag om totalförbud och kontrolsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön

HELCOM
Oplyser, at spørgsmålet har været drøftet på det 18. HELCOM delegationsleder møde, hvor der var enighed om, at man har behov for at kende mere til problemets omfang og mulighederne for at behandle det. Det drøftes med bl.a. Finland, om der kan udføres en relevant undersøgelse af disse forhold.

Merenkulkulaitos – Sjöfartsverket, Finland
Der redegøres for de juridiske forhold om spørgsmålet; herunder de internationale bestemmelser fastsat af MARPOL 73/78 i IMO. I de internationale farvande kan de nationale myndigheder ikke stille strengere generelle krav end dem, der er fastsat af de internationale organisationer.

Finland finansierer nu – i HELCOM-regi – et udredningsarbejde om mængden og virkningerne af toiletaffaldsvandet samt modtagesystemerne i havnene rundt om Østersøen. På baggrund af dette udredningsarbejde, planlægger Finland at søge enighed mellem HELCOM landene om, at sætte begrænsninger for Østersølandenes egne fartøjer. Hvis forbudet skal omfatte alle landes fartøjer, må det besluttes af IMO – eventuelt igennem, at Østersøen erklæres som et specialområde.

Kontrollen med et affaldsvands forbud kunne eventuelt sikres gennem, at hvert fartøj skulle føre en "toiletaffaldsvands dagbog", der kunne kontrolleres af havnestatskontrollen (Port State Control).

Ålands landskapsregering
Støtter fuldt ud medlemsforslaget. Det bemærkes, at alle havne må etablere modtagesystemer, og at nogle fartøjer måske må bygges om, hvorfor der kan behøves en overgangsperiode til at få tingene i orden.

Ålands Redarförening r.f.
Støtter forslaget. Alle foreningens passagerrederi-medlemmer i trafik mellem de nordiske lande afleverer allerede i dag toiletaffaldsvandet i havnene. Af hensyn til ensartede konkurrenceforhold bør reguleringer gælde alle landes fartøjer – ikke blot Østersølandenes. Der bør sikres en overgangsperiode til at gennemføre visse ombygninger. Desuden må det konkretiseres, hvilke mandskabs- og passagerantal, der betinger aflevering i havn. Det må sikres, at anløbshavnene har modtagefaciliteter, og at rensningen her er bedre end den, der kan foretages ombord på fartøjerne. Et retfærdigt kontrolsystem må etableres.

Ålands Vattenskyddsförening
Støtter forslaget. Der bør etableres en fast plan for arbejdet med opfyldelse af delmål. Begrebet "store fartøjer" må specificeres, så der ikke opstår tvivl om fortolkningen.

Ålands Natur och Miljø r.f.
Støtter medlemsforslaget. Der er behov for stærke virkemidler for at sikre Østersøens mod eutroficering.

Mariehamns Stad
Støtter forslaget, og finder at totalforbudet for udslip af toiletaffaldsvand skal gælde også for fritidsbåde. Mariehamns Stad samarbejder med nærliggende byer om modtagning af afløbsvand fra fartøjer. Man er positiv overfor indførelse af et fælles samordnet kontrolsystem i Østersøen.

Långnäs Hamn AB
Støtter initiativet. Det må arrangeres således, at fartøjerne ikke behøver at tømme affald af i hver havn. Havnenes og fartøjernes kapacitet må tages i betragtning ved den praktiske ord-

ning. Her skal der måske tages særlige hensyn til Åland, der har stor passagertrafik i forhold til egen befolkning, således at noget toiletaffald fra passagerfærgerne må tømmes i andre havne på ruten.

Sjöfartsverket, Sverige
Til trods for at de internationale regler ikke kan tvinge passagerfærgerne til at opsamle toiletaffaldsvandet ombord, der det i samarbejdet mellem Østersølandene lykkedes at få de fleste større færger i trafik mellem Sverige og Finland til at aflevere affaldsvandet i havn.

Man støtter, at indførelse af tvingende regler bør udredes. Lastfartøjer har ikke store besætninger, så deres bidrag til eutroficeringen er forsvindende i forhold til passagerfærgernes. Der henvises til det iværkstatte udredningsarbejde i HELCOM-regi, se ovenfor. På baggrund af udredningen må det diskuteres videre, om der er baggrund for en HELCOM rekommandation og et fælles forslag til IMO.

Hvad angår kontrol, finder man, at det EU-baserede rapporteringssystem "SafeSeaNet" skulle kunne anvendes. Alternativt kunne kontrollen gennemføres som led i havnestatskontrollen (Port State Control).

Naturvårdsverket, Sverige
Ser positivt på at udslippet af toiletaffald fra fartøjer i Østersøen begrænses mest muligt. I HELCOM-regi bør mulighederne for et totalforbud udredes. Man støtter også et forslag om at udrede formerne for kontrollen af et sådant forbud.

Svenska Naturskyddsföreningen
Støtter forslaget om et totalforbud og et kontrolsystem som foreslået. Henviser til, at situationen med Østersøens overgødskning er så alvorlig, at alle anstrengelser for at mindske udslippene må støttes.

Medlemsforslag

om totalförbud och kontrollsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön

(Väckt av Raija-Liisa Eklöw m.fl.)

Det pågår ett aktivt arbete för att förbättra Östersjöns vattenmiljö och för att förhindra fortsatt förorening och övergödning. Östersjön har tilldelats status som ett särskilt känsligt havsområde (*Particularly Sensitive Sea Area, PSSA*) och Special Area av internationella sjöfartsorganisationens (IMO) konvention som gäller förhindrande av havsförorening från fartyg (MARPOL 73/78). Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet har aktivt deltagit i arbetet att lyfta fram Östersjöns betydelse inte minst ur miljösynpunkt.

De senaste tiderna har dumpandet av toalettavfall i Östersjön från passagerarfartyg varit en central debattfråga i medierna. MARPOL 73/78-konventionen innehåller regler om vilka typer och mängder avfall som fartyg får släppa ut till havs, mot bakgrund av hur känsliga olika havsområden är. Med hänsyn till Östersjön är det, enligt det tillägg som trädde i kraft 1 augusti 2005, förbjudet att släppa ut toalettavfallsvatten till havs med undantag av situationer då avfallsvattnet först behandlas ombord eller då obehandlat avfall släpps ut längre bort än 12 sjömilen från närmaste land. Konventionen omfattar alla nya fartyg samt gamla fartyg inom fem år efter att konventionen trätt i kraft. MARPOL:s stipulationer tillämpas regionalt via HELCOM (speciellt via Bilaga IV i Helsingforskonventionen och HELCOM rekommendation 24/8).

Mittengruppen anser att MARPOL:s krav gällande behandling av toalettavfall på passagerar- och lastfartyg är otillräckliga, speciellt med hänsyn till övergödningsproblemet i Östersjön. Det finns brister både i själva regleringen och i möjligheter att följa upp efterlevnaden av bestämmelserna. Det räcker inte till att toalettavfallet behandlas ombord på fartyget, eftersom den behandling avfallet går genom tar inte bort effekten för övergödning utan bara garanterar att avfallet inte innehåller bakterier och att det är finfördelat så att det fasta avfallet inte syns. Mittengruppen anser ytterligare att det borde finnas ett kontrollsystem för att kunna se till att alla stora fartyg i Östersjötrafiken lämnar sina avfallsvatten i hamnarna för en effektiv behandling.

Mot bakgrund av det ovanstående föreslår mittengruppen att

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

1) *att* inom ramen för HELCOM utreda möjligheterna till strängare krav än vad MARPOL stipulerar, med målet att förbjuda utsläpp av *allt* toalettavfall från stora passagerar- och lastfartyg i Östersjön, och förpliktiga dessa fartyg att lämna *allt* avfall i hamnarna

2) *att* ta initiativ (t.ex. inom ramarna för HELCOM) till att skapa ett kontrollsystem, till exempel ett dataregister, där man kan kontrollera att alla stora passagerar- och lastfartyg i Östersjö-trafiken lämnar sitt toalettavfall, samt övrigt avfall, i hamnarna

Köpenhamn, Tórshavn, Helsingfors, Mariehamn, Oslo och Stockholm
den 2 mars 2006

Mikko Alatalo (cent)
Heli Berg (fp)
Jónina Bjartmartz (F)
Tarja Cronberg (gröna)
Bente Dahl (RV)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Joan Erlandsen (V)
Ragnar Erlandsson (V)
Barbro Feltzing (mp)
Agne Hansson (c)
Kári P. Højgaard (Sjfl.)
Dagfinn Høybråten (KrF)
Michael Aastrup Jensen (V)
Anne Margrethe Larsen (V)
Kristian Pihl Lorentzen (V)
Pehr Löv (sv)
Lauri Oinonen (cent)
Runar Patriksson (fp)
Marion Pedersen (V)
Aulis Ranta-Muotio(cent)
Leena Rauhala (cent)
Gabriel Romanus (fp)
Simo Rundgren (cent)
Irene Simonsen (V)
Tuve Skånberg (kd)
Dagfinn Sundsbø Sp)
Gunilla Tjernberg (kd)
Pekka Vilkuna (cent)

Udvalgsforslag

om at styrke substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH

(Fremlagt af Medborger- og Forbrugerudvalget, Miljø- og Naturresurseudvalget og Næringsudvalget i Nordisk Råd)

1. Udvalgenes forslag

Medborger- og Forbrugerudvalget, Miljø- og Naturresurseudvalget og Næringsudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Danmarks, Finlands og Sveriges regeringer og Nordisk Ministerråd

at landene hver for sig og sammen arbejder for en styrkelse af substitutionsprincippet som vedtaget af EU-Parlamentet med henblik på en snarlig vedtagelse af REACH som et led i målsætningen om at fremme miljø, sundhed og forbrugerindsyn i forbindelse med kemikalieanvendelse

2. Baggrund

Nordisk Råd rekommanderede i maj 2005 de nordiske landes regeringer og Nordisk Ministerråd at arbejde for en styrkelse og vedtagelse af EU's kemikalielovgivning, REACH. Der henvises til fremstilling 9/2005 og den bagved liggende betænkning fra Medborger- og Forbrugerudvalget, Miljø- og Naturresurseudvalget samt Næringsudvalget.

De tre udvalg anbefaler på baggrund af ministerrådets meddelelse herom, at man betragter fremstilling 9/2005 som færdigbehandlet for rådets vedkommende.

3. REACH er endnu ikke færdigbehandlet i EU

Den 17. november 2005 blev der foretaget afstemning i EU-Parlamentet. Et vigtigt spørgsmål var, at Parlamentet fastholdt princippet om substitution; dvs. at de mest sundhedsfarlige stoffer ikke kan godkendes, såfremt der findes et uskadeligt eller mindre skadeligt alternativ. Desuden blev forsigtighedsprincippet (*duty of care*) genindført. Det vil sige, at det er virksomhederne, der bærer ansvaret for at håndtere kemiske stoffer på en forsvarlig måde. Parlamentet besluttede på den anden side at svække kravene til, at industrien skal levere oplysninger om alle stoffer, for at kunne opnå godkendelse. Det vil sige, at princippet *"no data – no market"* blev svækket – navnlig for stoffer, der produceres i mængder på under 10 tons per år.

På et ekstraordinært møde i EU-Ministerrådet i december 2005 nåede rådet til politisk enighed om REACH på baggrund af et kompromisforslag fra det daværende britiske formandskab. Den største ændring i forhold til EU-Parlamentets vedtagelse blev, at substitutionsprincippet blev svækket, så det kun gælder de allerfarligste stoffer (det vil sige stoffer, der ikke nedbrydes i naturen og kemikalier, som ophobes i kroppen). Øvrige giftige stoffer kan godkendes, selv om der findes ikke-farlige alternativer.

Herefter skal sagen behandles i EU-Parlamentet på ny.

4. Udvalgenes synspunkter

Udvalgene anerkender, at det er et betydeligt fremskridt, at de ikke-nedbrydelige stoffer og de stoffer, der ophobes i kroppen i fremtiden skal udskiftes med mindre farlige alternativer.

Men udvalgene må påpege, at det - ud fra en forbrugerpolitisk og miljøpolitisk vurdering - ikke synes rimeligt at begrænse substitutionsforpligtelsen til disse stoffer som princip-besluttet af EU-Ministerrådet. Der er ingen miljøfaglige eller sundhedsmæssige begrundelser for ikke at lade substitutionspligten omfatte *alle* farlige stoffer under godkendelsesordningen.

Norden har en historisk og mangeårig tradition og kultur for en stærk miljøprofil i det internationale samarbejde. Udvalgene ser gerne denne rolle videreført og styrket fremover; blandt andet i forbindelse med den fortsatte EU-behandling af REACH. Udvalgene er bekendt med, at Finland er udpeget til at huse et kommende EU-agentur på kemikalieområdet, og at det må antages, at Finland skal varetage EU-formandskabet i afgørende og kritiske faser af det videre arbejde frem mod en beslutning om EU's kemikalielovgivning.

Det nordiske regeringssamarbejde kunne i REACH-sagen indebære, at de nordiske regeringer når til enighed om en holdning og strategi, og at de involverede ministre fra de tre medlemslande i fællesskab og hver for sig arbejder for at samle opbakning for et styrket substitutionsprincip blandt øvrige landes regeringsrepræsentanter.

Det er således de tre udvalgs indstilling, at de tre nordiske EU-medlemslande bør arbejde intensivt for en gennemførsel af REACH, der inddrager de ovenfor nævnte synspunkter.

5. Konklusion

Målsætningen med rekommandationen er at opfordre til, at de nordiske EU-landes ministre sammen arbejder for at substitutionsprincippet bliver styrket i den endelige udformning af REACH med henblik på at opnå en stringent og stærk kemikalielovgivning i EU, der tager udgangspunkt i sundhed og miljø.

På denne baggrund foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget, Miljø- og Naturresurseudvalget og Næringsudvalget, at

> Nordisk Råd rekommanderer Danmarks, Finlands og Sveriges regeringer og Nordisk Ministerråd
>
> > *at* landene hver for sig og sammen arbejder for en styrkelse af substitutionsprincippet som vedtaget af EU-Parlamentet med henblik på en snarlig vedtagelse af REACH som et led i målsætningen om at fremme miljø, sundhed og forbrugerindsyn i forbindelse med kemikalieanvendelse

Stockholm, den 26. april 2006

Bendiks H. Arnesen (A)
Hans Frode Asmyhr (FrP)
Ásta R. Jóhannesdóttir (A)
Lennart Axelsson (s)
Sinikka Bohlin (s)
Erling Bonnesen (V)
Marianne Carlström (s)
Drífa Hjartardóttir (Sj), formand Næring
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Sigrun Eng (A)
Joan Erlandsen (V)
Reynoldh Furustrand (s)
Rolf Gunnarsson (m)
May Elisabeth Hansen (SV)
Agne Hansson (c)
Hanna-Leena Hemming (saml), vice ordf. Miljø
Kári P. Højgaard (Sjfl.)
Lene Jensen (S)
Per Kaalund (S), næstformand Medborger
Kjartan Ólafsson (Sj.)
Ivar Kristiansen (H)
Asmund Kristoffersen (A), leder Miljø
Anne Margrethe Larsen (V)
Elina Linna (v)
Pehr Löv (dv), ordförande Medborger
Allan Niebuhr (KF)
Thore A. Nistad (FrP)
Johan Lund Olsen (IA)
Runar Patriksson (fp)
Marion Pedersen (V)
Lyly Rajala (saml)
Aulis Ranta-Muotio (cent)
Inger René (m)
Reidar Sandal (A)
Steingrímur J. Sigfússon (VG), næstf. Næring
Gunilla Tjernberg (kd)
Kristen Touborg (SF)

Udvalgsforslag

om styrkelse af Arktis i EU's Nordlige Dimension og om fælles minimumsstandarder for off-shore virksomhed i Barents, Kara og Arktis

(Fremlagt af Miljø- og Naturresurseudvalget i Nordisk Råd)

Bilag:
- Medlemsforslag A 1375/miljø

1. Miljø- og Naturresurseudvalgets forslag

Miljø- og Naturresurseudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

1) *at* arbejde for, at de arktiske spørgsmål får et tydeligt fokus i EU's fortsatte politik og strategi for Den Nordlige Dimension; herunder udrede det eventuelle behov for en særlig EU-finansiering af denne del af Den Nordlige Dimension samt at de arktiske spørgsmål får en entydig forankring i EU-kommissionens struktur

2) *at* arbejde for, at Arktisk Råd, under de nordiske formandskaber i perioden 2007-2012, udarbejder oplæg til fælles minimumsstandarder for miljøkrav til off-shore virksomhed i arktiske havområder og til søtransport af olie, gas og andre miljøfremmede stoffer i disse sårbare områder

3) *at* komme overens om, at der inden udgangen af 2006 træffes beslutning om etablering af et permanent sekretariat for Arktisk Råd – i al fald for perioden 2007-2012

2. Baggrund

Den Socialdemokratiske Gruppe fremsatte i august 2005 "Medlemsforslag om at Nordisk Ministerråd utarbeider en egen nordområdestrategi" (A 1375/miljø).

Medlemsforslaget tog udgangspunkt i de nordlige områders særlige forhold som de sidste store uberørte naturområder. Disse områder (Arktis, Barentshavet og Karahavet) står overfor store trusler. Klimaændringer, miljøforurening og radioaktiv forurening ændrer på afgørende vis naturen, miljøet og de forhold, der er udgangspunktet for menneskelig aktivitet i områderne: energi, fiskeri, havbrug, transport og turisme. Medlemsforslaget anbefalede, at Nordisk Ministerråd, i samarbejde med de øvrige internationale organer i området, sætter forøget fokus på situationen i Nordområderne og at man arbejder aktivt for, at Nordområderne får en større plads, når EU i 2006 skal revidere sin strategi for den Nordlige Dimension.

I april 2006 har Medborger- og Forbrugerudvalget påbegyndt arbejdet med et udvalgsforslag om forskning og udredning vedr. den juridiske baggrund for at fremme etableringen af et legalt regime i Arktis. Dette udvalgsforslag aktualiseres også af de pågående klimaforandringer, og deraf forøgede muligheder for større økonomisk aktivitet i Nordområderne.

Hvor Medborger- og Forbrugerudvalgets arbejde har sit væsentligste fokus på at nærme sig en afklaring af de territoriale forhold i Nordområderne, har nærværende forslag sigte på – gennem politisk arbejde rettet mod EU og i det arktiske samarbejde – at fremme en bæredygtig udvikling i Arktis og at virke for en miljømæssig forsvarlig udnyttelse af de eksisterende og opstående muligheder for økonomisk aktivitet i Nordområderne.

Udvalget havde sagen på dagsordenen på mødet i Karlstad, Sverige den 22. september 2005, hvor spørgsmålet blev udsat til møder den 25. oktober 2005 i Reykjavik, Island og 25. januar 2006 i Oslo, Norge.

3. Udvalgets synspunkter

Udvalget har stor sympati for intentionerne med medlemsforslaget. Klimaforandringerne vil – efterhånden som større havområder bliver isfrie i større og større dele af året – muliggøre større økonomisk aktivitet i områderne, både hvad angår olie- og gasudvinding, søfart, fiskeri og turisme m.m. Med den øgede aktivitet følger større risiko for konflikter og miljøproblemer. Disse risici må forebygges.

Udvalget stiller sig også positivt overfor Nordisk Ministerråds nylig vedtagne programmer for samarbejdet om det arktiske område og med Rusland; se Nordisk Råds betænkninger bag henholdsvis Rek. 16/2005 "Nordisk Ministerråds Arktiske Samarbejdsprogram 2006-2008" og Rek. 15/2005 "Nordiska ministerrådets Rysslandsprogram".

Disse to programmer omfatter samarbejde og initiativer i forhold til mange af de emner, der fremgår af medlemsforslaget. Med hensyn til at styrke indsatsen med oprydning af radioaktivt affald og sikring af de radioaktive installationer forudsætter udvalget – som det fremgår af Ruslandsprogrammet – at ministerrådet vil arbejde herfor bl.a. gennem programmet for EU's Nordlige Dimension samt gennem de internationale finansieringsinstitutioner, eksempelvis NEFCO, NIB m.fl.

Med udgangspunkt i medlemsforslaget og med kendskab til allerede besluttede og iværksatte ministerrådsinitiativer på området besluttede udvalget at udarbejde nærværende udvalgsforslag, hvor der fokuseres på samarbejdsområder, der kunne supplere de områder, der allerede er omfattet af ministerrådets strategiplaner.

EU's Nordlige Dimension

Med hensyn til EU's Nordlige Dimension har udvalget noteret sig, at udenrigsministrene på deres møde i Bruxelles den 21. november 2005 har fastlagt *guidelines* for den kommende deklaration og rammeprogram for Nordlige Dimensionspolitikken, der skal gælde fra 2007. Miljø- og Naturresurseudvalget noterer med tilfredshed, at Arktis og Sub-Arktis er omfattet af den Nordlige Dimensions geografiske afgrænsning. Udvalget er samtidigt opmærksom på, at projekter og initiativer i Arktis herefter ikke omtales yderligere i *guidelines*.

Miljø- og Naturresurseudvalget finder derfor, at der kan være god grund til at anmode de nordiske landes regeringer om at intensivere arbejdet for, at de arktiske spørgsmål får et tydeligt fokus i EU's fortsatte politik og strategi for den Nordlige Dimension, der skal revideres i løbet af 2006, hvor Finland har formandskabet i anden halvdel af året. Udover den geografiske dækning bør spørgsmålet om et separat budget og en fast forankring af arktiske spørgsmål i EU-kommissionen vurderes.

Udvalget finder således, at spørgsmålet om finansiering af den Nordlige Dimensions indsatser i Arktis bør overvejes specielt i forhold til den Nordlige Dimensions øvrige geografiske udstrækning. Her må det vurderes, hvorvidt der – også for så vidt angår initiativer i Arktis – er tilstrækkeligt med eksisterende finansielle kilder, der kan trækkes på. Det må overvejes, om netop de arktiske projekter bør have fastlagt et særligt budgetgrundlag i politikken for den Nordlige Dimension. Ligeledes bør der arbejdes for, at de arktiske spørgsmål får en fast forankring i et relevant generaldirektorat under EU-kommissionen.

Off-shore aktiviteter i Arktis

Miljø- og Naturresurseudvalget er foruroliget over de pågående og forestående klimaændringer i det arktiske område, der blandt andet er dokumenteret i ACIA-rapporten fra 2005. På baggrund af denne rapport og med henvisning til Montreal-mødet i november-december 2005 (UN Climate Change Conference) er udvalget blevet opmærksom på muligheden for en styrket økonomisk aktivitet i disse hidtil uberørte områder - og også de forventelige miljømæssige konsekvenser heraf. Her tænkes navnlig på den forventede stærkt øgede indvinding af olie og gas i Barentshavet, Karahavet og andre arktiske havområder samt på den forventede øgede skibstrafik efterhånden som de arktiske havområder i større omfang bliver sejlbare. De arktiske have er som bekendt af stor økologisk betydning for levevilkårene for en række fisk og pattedyr m.m. Desuden udgør havene i Arktis grundlaget for en stor del af den biologiske produktion, der er forudsætningen for et fiskeri, der er af største betydning både i og udenfor det arktiske område.

Udvinding af olie og gas samt en forøget skibstrafik med deraf følgende større risiko for kollisioner og andre uheld øger også risikoen for udslip af olie og andre forurenende stoffer i Arktis, som er ekstra sårbar som følge af den langsomme biologiske nedbrydning af fremmede stoffer. Udvalget frygter, at forurening kan have en stor negativ indflydelse på miljøforholdene i havet og dermed også på grundlaget for fiskebestandene og fiskeriet. Der bør derfor fastsættes skrappe miljøkrav for tilladelse til olieudvinding, skibstransport m.m.

Eftersom konsekvenserne af forurening vil blive et fælles problem, bør forebyggelsen af uheld gennem opstilling af klare forskrifter for aktiviteterne ske i et bindende internationalt samarbejde, hvor alle berørte lande i Arktis medvirker. Arktisk Råd bør være et vigtigt forum for dette arbejde. Landene i det arktiske område bør ikke kunne spekulere i at benytte eventuelle lavere miljøkrav til olieudvindere og redere som en konkurrenceparameter for at kunne tiltrække investorer til off-shore industri og skibsfart i Arktis.

Udvalget finder, at de nordiske landes regeringer, der alle er medlemmer af Arktisk Råd, skal tage spørgsmålene op. Årene 2007-2012, hvor formandskabet varetages af henholdsvis Norge, Sverige og Danmark, kunne være en velegnet periode at arbejde målrettet på, at Arktisk Råd formulerer et konkret oplæg til fælles minimumsstandarder for miljøkrav til off-shore virksomhed i Nordområderne og til søtransport af olie, gas og andre miljøfremmede stoffer i disse sårbare havområder.

Sekretariat for Arktisk Råd

Sekretariatet for Arktisk Råd har hidtil fulgt med de skiftende medlemslande, der varetager formandskabet for to år ad gangen. Herved kan det være vanskeligt at fastholde kontinuiteten i arbejdet fra formandskabsperiode til formandskabsperiode. I forbindelse med, at tre nordiske lande i perioden fra 2007-2012 på skift skal varetage formandskabet for Arktisk Råd, finder udvalget, at det bør overvejes at etablere et permanent sekretariat, der kan stå for en professionel og kontinuerlig betjening af et styrket Arktisk Råd. Sekretariatet kunne i al fald etableres for perioden 2007-2012 med henblik på senere stillingtagen til en evt. videreførelse efter de nordiske landes forestående formandskaber.

4. Konklusion

På baggrund af ovenstående foreslår Miljø- og Naturresurseudvalget, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

1) *at* arbejde for, at de arktiske spørgsmål får et tydeligt fokus i EU's fortsatte politik og strategi for Den Nordlige Dimension; herunder udrede det eventuelle behov for en særlig EU-finansiering af denne del af Den Nordlige Dimension samt at de arktiske spørgsmål får en entydig forankring i EU-kommissionens struktur

2) *at* arbejde for, at Arktisk Råd, under de nordiske formandskaber i perioden 2007-2012, udarbejder oplæg til fælles minimumsstandarder for miljøkrav til off-shore virksomhed i arktiske havområder og til søtransport af olie, gas og andre miljøfremmede stoffer i disse sårbare områder

3) *at* komme overens om, at der inden udgangen af 2006 træffes beslutning om etablering af et permanent sekretariat for Arktisk Råd – i al fald for perioden 2007-2012

Stockholm, 26. april 2006

Hans Frode Asmyhr (FrP)
Ásta R. Jóhannesdóttir (A)
Sinikka Bohlin (s)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Agne Hansson (c)
Hanna-Leena Hemming (saml), vice ordf.
Kári P. Højgaard (Sjfl.)
Ivar Kristiansen (H)
Asmund Kristoffersen (A), leder
Aulis Ranta-Muotio (cent)
Johan Lund Olsen (IA)
Gunilla Tjernberg (kd)
Kristen Touborg (SF)

A 1375/miljø

Medlemsforslag

om at Nordisk Ministerråd utarbeider en egen nord-område-strategi

(Stilt av den sosialdemokratiske gruppen i Nordisk Råd)

I de nordlige områder av Europa finner vi noen av de siste, store områdene med uberørt natur i vår del av verden. Samtidig står vi her overfor store utfordringer knyttet til klima, miljø og atomsikkerhet. Disse utfordringene kan bare imøtekommes med samarbeid på tvers av landegrenser.

De arktiske områdene er spesielt sårbare overfor endringer i klimaet. Arctic Climate Impact Assessment (ACIA) er en prosess der de åtte arktiske landene - Canada, Danmark, Finland, Island, Norge, Russland, Sverige og USA - for første gang har gjennomført en omfattende vurdering og analyse av klimaendringene i Arktis, og av virkningene for regionen og for resten av verden. I ACIA-rapporten, som ble lagt frem for Arktisk Råd i november 2004, fremgår det at klimaendringene allerede er en realitet i Arktis. Rapporten konkluderer med at vintertemperaturen i deler av Arktis har økt med 3-4 grader i løpet av de siste 50 årene. Gjennomsnittstemperaturen i området har økt vesentlig mer enn den globale temperaturen i samme periode. Utbredelsen av havis i sommerhalvåret er betydelig redusert de siste tiår, og dette forventes å akselerere. Det er også en begynnende nedsmelting av innlandsisen på Grønland. Om det fortsetter, kan dette forårsake at havnivået stiger betydelig og dermed berøre store deler av de nordiske land. Ikke minst vil dette kunne få store konsekvenser for Danmark. Dette viser at effektene av klimaendringene kan bli betydelige.

Klimamodeller viser også at havisen kan være borte fra store deler av Barentshavet i 2050. Varmere klima vil ha direkte og indirekte effekter på sektorer som energi, fiskeri, havbruk, transport og turisme. Klimaendringene understreker først og fremst behovet for reduksjon av de globale utslippene av klimagasser, men også at vi utvikler strategier for å imøtekomme disse utfordringene.

Det er ingen steder på kloden hvor det er så mange radioaktive installasjoner, sivile og militære, som i Nordvest-Russland. Dette representerer en potensiell fare for radioaktiv forurensning. På Kola-halvøya og i Arkhangelsk-området finnes det også sterkt forurensende industri som påvirker miljøet i nordlige havområder. Det finnes også enorme mengder med radioaktivt avfall fra militæraktivitet, spesielt fra kasserte atomubåter som ennå ligger halvflytende i en rekke nedlagte atomubåtbaser og i Murmansk. Atomsikkerhetsarbeid handler både om å bidra til å beskytte helse og miljø mot radioaktiv forurensning, men også om å bidra til å hindre at radioaktivt og spaltbart materiale kommer på avveie og blir brukt til terrorformål.

De russiske atomkraftverk av Tjernobyl-typen representerer den aller største faren for atomforurensing i Norden.

Utfordringene knyttet til klima, miljø og atomsikkerhet kan bare imøtekommes gjennom samarbeid på tvers av landegrenser, først og fremst gjennom regionalt- og internasjonalt samarbeid. Mye gjøres i dag, ikke minst når det gjelder atomsikkerhet. Men vi både kan, og må gjøre mer. Her spiller de eksisterende regionale samarbeidsordninger i Nord-Europa en særlig viktig rolle; Barents-samarbeidet, Arktisk Råd og Nordisk Råd, og ikke minst også samarbeidet med Russland. Samtidig er det viktig å arbeide for at EU og det enkelte EU-land har sin oppmerksomhet rettet mot nordområdene. Å sikre politisk stabilitet, forutsigbarhet og bærekraftig utvikling i nordområdene er i hele Europas interesse.

Det er behov for at de nordiske landene setter klima- og miljøutfordringene i Europas nordområder høyere opp på dagsorden. Det bør derfor utarbeides en egen nordområdestrategi i regi av ministerrådet, som favner om Barentshavet, Karahavet og de Arktiske områder. Strategien bør ha fokus på klima- og miljøutfordringene, og ta mål av seg å bidra til en styrket og koordinert internasjonal innsats på området. En slik strategi bør utformes i nært samarbeid med andre regionale samarbeidsorganer i området, og også på tiltakssiden legge til rette for et slikt samarbeid.

De nordiske lands regjeringer må også aktivt arbeide overfor formannskapet i EU for at nordområdene får en større plass når EUs nordlige dimensjon skal revideres i 2006, og at innsatsen fra EU på dette området styrkes, også med økonomiske virkemidler og at det nedfelles konkrete tiltak i den nye handlingsplanen.

Mot bakgrunn av ovenstående foreslår Den sosialdemokratiske gruppen at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å utarbeide en egen nordområdestrategi for de arktiske og de nordlige områdene av Europa. Strategien skal ta utgangspunkt i klima og miljøutfordringene i området, og siktemålet skal være å bidra til en styrket og koordinert internasjonal innsats på området og at økonomiske virkemidler stilles til disposisjon for å nå dette målet

Helsingfors, 10. august 2005

Arja Alho (sd)
Berit Brørby (A)
Reynoldh Furustrand (s)
Anita Johansson (s)
Per Kaalund (S)
Asmund Kristoffersen (A)
Rannveig Guðmundsdóttir (A)
Berndt Sköldestig (s)
Ole Stavad (S)
Lars Wegendal (s)

Kultur- og utdanningsutvalgets betenkning om

Medlemsförslag om nordisk grannlands-tv efter digitaliseringen

Bilag:
- Medlemsforslag A 1388/kultur

1. Kultur- og utdanningsutvalgets forslag

Kultur- og utdanningsutvalget foreslår at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landenes regjeringer

1) *å* sikre at de nordiske public service-kanalene inngår i programtilbudet når digital-tv innføres

2) *å* arbeide for en harmonisering av tekniske standarder for digital-tv

2. Bakgrunn

Kultur- og utdanningsutvalget har behandlet A 1388/kultur "Medlemsforslag om nordisk grannlands-tv efter digitaliseringen", fremsatt av Midtengruppen, på møter 26. april og 20. september 2006.

Forslagsstillerne tar utgangspunkt i at det er 50 år siden tv-mediet slo gjennom i de nordiske landene, og det hevdes at på tross av den tekniske utviklingen er det ikke flere nordboere som kan se nabolands-tv enn i mediets barndom. Det vises videre til at nordiske parlamentarikere gang på gang har tatt initiativer for å løse spørsmålet om nabolands-tv – uten resultat. Forslagsstillerne har forhåpninger til at digital-tv vil medføre et gjennombrudd for mulighetene for nabolands-tv, men påpeker også at det er viktig at man ikke lar den nye teknikken sette grenser for de muligheter som tidligere har eksistert for å ta inn nabolands-tv. På bakgrunn av dette anbefaler forslagstillerne at Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd å: 1) virke for at de nordiske public service-kanalene inngår i det kostnadsfrie tv-tilbudet når digital-tv innføres, og 2) sikre at public service-kanalene sendes ukodet og at det skjer en samordning av den teknologien som anvendes slik at mulighetene for å se nabolands-tv ikke begrenses når digital-tv innføres.

3. Høring

Kultur- og utdanningsutvalget har sendt "Medlemsforslag om grannlands-tv efter digitaliseringen" (A 1388/kultur) på høring til de nordiske public service-selskapene. Rådsmedlem Anita Johansson (s) har tidligere på året stilt spørsmål til den norske regjering som dels overlapper medlemsforslagets at-satser. Utvalget legger også disse spørsmålene, og svaret fra den norske regjeringen, til grunn for den videre behandlingen av forslaget.

De nordiske public service-selskapene har avgitt en felles høringsuttalelse. Innledningsvis definerer de nordisk nabolands-tv og påpeker at dette begrepet omfatter to ulike ting:

1) Overspill av tv-signaler fra et nabolands marknett, dvs. at tv-signalene ikke opphører ved nasjonsgrenser. Overspillet brukes dels til individuell mottaking gjennom egen antenne, dels til videresending i kabelnett og centralantenneanlegg. Ved individuellt mottak er det ingen opphavsrettslig klarering, mens dette skjer ved videresending i kabelnett.
2) Videresending av nasjonale tv-kanaler i naboland på annen måte enn gjennom bruk av signaloverspill i marknettet. Dette kan skje ved at:
   - signaler transporteres til trådnett (kabel, IP-nett) som ikke nås av overspill
   - mottak av satelittsignal
   - videresending av nabolandskanaler i de digitale marknettene

Når det gjelder forslagets første at-sats om at de nordiske public service-kanalene skal inngå i det kostnadsfrie tv-tilbudet vises det til at dette omfatter videresending i kabelnettet og i de digitale marknettene. Public service-selskapene påpeker at denne type videresending utløser kostnader både hva gjelder distribusjonskapasitet og nødvendig opphavsrettslig klarering. Selskapene viser i den sammenheng til at de får midler for å gjennomføre et nasjonalt oppdrag og at disse ikke kan anvendes til å dekke kostnader forbundet med videresending i nabolandenes kabel- eller marknett. Det er dog avtaler mellom Finland og Sverige om videresending av respektive tv-program. Vilkårene for dette ved overgangen til digital distribusjon er til forhandling i øyeblikket.

Angående forslagets 2. at-sats mener selskapene at hensikten virker å være at man garanterer enkelthusholdninger fortsatt rett til signaloverspill fra marksendere i nabolandet. Det påpekes at dette ikke er en rettighet, og det er også usikkert i hvilken grad dette vil skje i samme grad som i dag når digital-tv innføres. Videre vises det til at beslutningen om innføringen av digital distribusjonsteknikk ble fattet på ulike tidspunkt i de ulike landene, og at det derfor ikke er en enhetlig teknisk standard i de nordiske landene. Dette gjelder primært Norge som har valgt en nyere teknologisk standard i og med at man her fattet beslutning om digital-tv sist (MPEG-4 i Norge, mens de andre landene har valgt MPEG-2). Selskapene anser derfor at det ikke er rimelig eller mulig å tvinge landene til en enhetlig standard nå. Det påpekes dog at en harmonisering vil kunne skje fremover. Endelig vises det til at selskapene innenfor rammen av Nordvisjonssamarbeidet i 2005 sendte ca. 2740 timer nordiske samproduksjoner og programmer fra de andre nordiske landene. Selskapene mener at erfaringer viser at disse programmene har et mye større publikum enn de nordiske nabolandskanaler som formidles i de ulike nettene. På den bakgrunn fremhever selskapene at det frivillige samarbeidet innen Nordvisjonen også i framtiden vil være den mest effektive måten å gjøre nordiske tv-program tilgjengelige for hele befolkningen i de nordiske landene.

I svar til Anita Johansson (s) viser den norske regjering til at når det gjelder tekniske standarder for digital-tv, har det for Norges del vært en forutsetning at det ved utlysningen av konsesjon for å bygge og drive et digitalt bakkenett for fjernsyn ble lagt opp til at konsesjonærene selv treffer beslutning om komprimeringsteknologi og mottakerutstyrets tekniske standard. Det vises til at dette også er i samsvar med EU-kommisjonens holdning. Kommisjonen har vist til at dette markedet bør overlates til frivillige, bransjeledete standardiseringsinitiativer, og har avvist vedtakelse av obligatoriske standarder på EU-nivå. Den norske regjering viser ellers til at det fremdeles burde være mulig for befolkningen i grensestrøkene å motta overspill fra NRKs sender forutsatt at de skaffer seg MPEG-4 mottakerutstyr.

4. Kultur- og utdanningsutvalgets synspunkter

Kultur- og utdanningsutvalget vil innledningsvis slå fast at utvalget deler forslagsstillernes vurdering av betydningen av nabolands-tv. Utvalget er også enig med forslagsstillerne i at dette spørsmålet har vært drøftet i lang tid uten at man har funnet politiske løsninger. Som det påpekes i Nordisk Råds jubileumsbok fra 2002 så sammenfaller nordisk fjernsynshistorie nesten fullstendig i tid med Nordisk Råds historie.

Av den grunn nedsatte utvalget en arbeidsgruppe om disse spørsmålene som avleverte en rapport til Nordisk Råds sesjon i 2004. Helt sentrale konklusjoner i rapporten var at det var på tide å gå videre og avslutte diskusjonen om en egen nordisk tv-kanal, og videre at et

nordisk *must-carry* prinsipp ikke er realiserbart. Dette innebærer at man i dag ikke kan pålegge distributører som for eksempel kabeloperatører å formidle nabolandenes tv-kanaler, og man kan heller ikke pålegge de nasjonale public service-selskapene dette.
Innføringen av digitalt tv i de nordiske landene gir nye muligheter, men som medlemsforslaget illustrerer, vil det også kunne medføre noen nye hindringer. Den danske medieavtalen som ble inngått i juni i år viser dog at det er mulig å stille krav til operatøren av den digitale tv-plattformen om å videreformidle nabolands-tv som en del av programtilbudet. På bakgrunn av problemene som utvalget tidligere har pekt på bl.a. i forhold til rettighetsproblematikk og *must-carry* prinsippet, vil det være vanskelig å kreve at nabolands-tv skal være tilgjengelig kostnadsfritt i det digitale sendenettet i de nordiske landene. Dette vil selvsagt være ønskelig, men utvalget vil med dette oppfordre de øvrige nordiske landene om å følge Danmarks eksempel ved å i det minste sikre videreformidling av nabolands-tv i det digitale bakkenettet.

Spørsmålet om befolkningene i grenseområdenes mulighet for å ta inn nabolands-tv via egen mottaker pga. overspill er viktig, og det er sannsynlig at denne muligheten forringes ved innføringen av digital-tv. Dette skyldes dels at signalene vil ha mindre rekkevidde, samt at landene har ulike standarder for sending og mottak av digital-tv.

Utvalget konstaterer dog at beslutningene om innføring av digital-tv har blitt fattet på ulike tidspunkt i de ulike nordiske landene og at det derfor i noen grad er valgt ulike tekniske standarder. Utvalget oppfordrer derfor de nordiske regjeringen til å arbeide for at det på sikt skjer en harmonisering av tekniske standarder på dette området slik at det ikke oppstår nye, permanente grensehindringer.

5. Konklusjon

Kultur- og utdanningsutvalget foreslår at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landenes regjeringer

1) *å* sikre at de nordiske public service-kanalene inngår i programtilbudet når digital-tv innføres
2) *å* arbeide for en harmonisering av tekniske standarder for digital-tv

Lahtis, 20. september 2006

Mikko Alatalo (cent)
Bente Dahl (RV), næstformand
Ragnar Erlandsson (ÅC)
Britt Hildeng (A)
Mogens Jensen (S)
Kim Kielsen (S)
Jógvan við Keldu (Ff)
Rolf Reikvam (SV)
Dagfinn Sundsbø (Sp)
Nils-Erik Söderqvist (s)
Raija Vahasalo (saml)
Lars Wegendal (s), ordförande

Medlemsförslag

Om nordisk grannlands-tv efter digitaliseringen

(Väckt av mittengruppen i Nordiska rådet)

Det är nu 50 år sedan tv-mediet slog igenom i de nordiska länderna. Nästan från början kunde nordiska medborgare i gränstrakterna se grannlands-tv i sina tv-apparater. Sedan dess har tekniken på tv-området utvecklats till en helt annan tidsålder, men trots paraboler, digitalboxar och platta tv-skärmar kan knappast fler nordbor se grannlands-tv i sina tv-apparater än i tv:s tidigaste barndom.

Tyvärr har det nordiska samarbetet misslyckats med att lösa frågan om att kunna se tv-sändningar från de nordiska ländernas public service-kanaler i nordbornas tv-apparater. Vi nordiska parlamentariker har gång på gång, decennium efter decennium, krävt av de nordiska regeringarna att ta gemensamma tag för att lösa frågan om grannlands-tv.

Den tidigare svenske utrikesministern Lennart Bodström tillsattes som utredare för att komma med förslag på hur frågan skulle lösas, hans utredning presenterades 1997. De nordiska regeringarnas särskilde utredare, förre finske nordiske samarbetsministern Ole Norrback, konstaterade i sin rapport "Varför syns inte nordisk TV i nordbornas TV-apparater?" för två år sedan något uppgivet att det var upp till aktörerna, inte minst de nordiska regeringarna, om något ska ske i och med digitaliseringen av tv.

I Sverige är digital-tv under snabbt införande och år 2007 kommer det analoga nätet att vara nedsläckt. I övriga nordiska länder planerar man också för införande av digital-tv. Vår förhoppning är att detta kommer att innebära ett genombrott för nordbornas möjligheter att se grannlands-tv. Men förutsättningen för detta är att man inte låter den nya tekniken sätta gränser för de möjligheter som tidigare funnits att ta del av grannlandets public service-tv. Det vore ett stort nederlag för den nordiska samhörigheten.

Mot bakgrund av ovanstående föreslås att:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att vid införande av digital-tv verka för att de nordiska public service-kanalerna ingår i det kostnadsfria tv-utbudet

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att vid införande av digital-tv säkerställa att public service-kanalerna sänds okodade och att en samordning sker av den teknik som används så att möjligheterna att se grannlands-tv inte begränsas

Stockholm den 12 april 2006

Runar Patriksson (fp)

Medlemsförslag

om ett nordiskt miljöbilsavtal

(Väckt av Simo Rundgren m.fl.)

Marknaden för biobränslen kommer att utvecklas kraftigt under de närmaste åren. En utveckling av biobränslen får även en större strategisk betydelse för självförsörjningen inom bränslen. I sitt årliga tal till Förenta staternas kongress i januari ställde president George W. Bush upp som mål att etanol producerad i USA skall bli konkurrenskraftig på den internationella marknaden inom sex år.

Norden har varit framgångsrik inom många skilda områden. Flera mål för internationellt samarbete har först uppnåtts i Norden och först senare i hela Europa eller inom ett ännu större område. Det senaste exemplet på Nordens roll som europeisk och global pionjär är den nordiska elmarknaden.

En utveckling av biobränslemarknaden samt en ökning av miljövänlig bilism och självförsörjning inom bränslesekrotn är en naturlig fortsättning på det nordiska regionala samarbetet. Det är i Nordens gemensamma intresse att länderna allt mer själva klarar av att producera det bränsle som behövs inom vägtrafiken och att biobränsle producerat i Norden är ett konkurrenskraftigt konsumentalternativ både till fossila bränslen och till biobränsle producerat på andra håll i världen. Ett gemensamt program för att utveckla miljöbilism kunde till exempel upprättas genom ett nordiskt miljöbilsavtal.

I avtalet bör det ställas upp långsiktiga mål för de åtgärder - skattelättnader, mer forskningsfinansiering, arbetsfördelning mellan de nordiska länderna - som bör vidtas för att biobränsle producerat i Norden, särskilt så kallade tredje generationens biobränslen, blir konkurrenskraftigt och används allt mer inom vägtrafiken. Detta förutsätter en övergripande granskning som även omfattar en utveckling av bilbeståndet samt produktions- och distributionssystemen för bränsle så att de tillsammans understöder en ökning av användningen av biobränsle. I detta sammanhang bör det nordiska samarbetet inte uppfattas som ett alternativ till europeiskt samarbete utan snarare som en motor i ett bredare regionalt och europeiskt samarbete.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår mittengruppen att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att utreda förutsättningarna för att upprätta ett nordiskt miljöbilsavtal för att främja konkurrenskraftig biobränsleproduktion i alla nordiska länder samt för att samnordiskt formulera långsiktiga strategiska mål för vägtrafikens bränsle och distributionsnätverk samt bilbeståndet

Köpenhamn, Torshavn, Helsingfors, Mariehamn, Oslo och Stockholm den 21 april 2006

Mikko Alatalo (cent)
Heli Berg (fp)
Tarja Cronberg (gröna)
Bente Dahl (RV)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Joan Erlandsen (V)
Ragnar Erlandsson (ÅC)
Barbro Feltzing (mp)
Agne Hansson (c)
Kári P. Højgaard (Sjfl.)
Dagfinn Høybråten (KrF)
Michael Aastrup Jensen (V)
Jónína Bjartmarz (F)
Anne Margrethe Larsen (V)
Kristian Pihl Lorentzen (V)
Pehr Löv (sv)
Lauri Oinonen (cent)
Runar Patriksson (fp)
Marion Pedersen (V)
Aulis Ranta-Muotio (cent)
Leena Rauhala (kd)
Gabriel Romanus (fp)
Simo Rundgren (cent)
Irene Simonsen (V)
Tuve Skånberg (kd)
Dagfinn Sundsbø (Sp)
Gunilla Tjernberg (kd)
Pekka Vilkuna (cent)

Medborger- og Forbrugerudvalgets betænkning om

Medlemsforslag om beskyttelse af kvinder udsat for menneskehandel

Bilag:
- Medlemsforslag A 1391/medborger

1. Medborger- og Forbrugerudvalgets forslag

Medborger- og Forbrugerudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* tage initiativ til oprettelse, medvirken i, driftstøtte eller kompetencebidrag til beskyttelseshuse i de nordiske lande, Nordvestrusland og Baltikum for ofre for menneskehandel, i et samarbejde med landenes myndigheder og med frivilligorganisationer på området

2) *at* tage initiativ til en erfaringsudveksling blandt socialarbejdere engageret i beskyttelsesindsatsen for kvinder udsat for menneskehandel. Erfaringsudvekslingen skal sigte på at kvalificere det fremtidige, daglige arbejde i beskyttelseshuse samt på oplysningsvirksomhed om menneskehandel i Norden, Nordvestrusland og Baltikum

2. Forslaget

Forslaget tager udgangspunkt i, at der i indsatsen mod menneskehandel nu er brug for gennem praktiske og konkrete eksempler at påvise, at der findes en vej ud af slaveri /prostitution for kvinder, der er handlet fra Nordens fattige nærområder til de nordiske lande. Dette forudsætter øjeblikkelig og faglig hjælp til ofrene. Forslagsstillerne nævner beskyttelseshuse (*safehouses*) som kan være afgørende for at redde mennesker ud af prostitution /slaveri og ind i en menneskeværdig tilværelse. Endvidere betones vigtigheden af, at der udvikles faglig kompetence på området, specielt blandt personale engageret i beskyttelsesindsatsen.

3. Udvalgets synspunkter

Udvalget forholder sig positivt til forslaget, men anser, at det er lige så vigtigt at oprette og drive beskyttelseshuse i de nordiske lande som i Nordvestrusland og i de baltiske lande.

4. Konklusion

På baggrund af ovennævnte foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* tage initiativ til oprettelse, medvirken i, driftstøtte eller kompetencebidrag til beskyttelseshuse i de nordiske lande, Nordvestrusland og Baltikum for ofre for menneskehandel, i et samarbejde med landenes myndigheder og med frivilligorganisationer på området

2) *at* tage initiativ til en erfaringsudveksling blandt socialarbejdere engageret i beskyttelsesindsatsen for kvinder udsat for menneskehandel. Erfaringsudvekslingen skal sigte på at kvalificere det fremtidige, daglige arbejde i beskyttelseshuse samt på oplysningsvirksomhed om menneskehandel i Norden, Nordvestrusland og Baltikum

Lahtis, den 20. september 2006

Bendiks H, Arnesen (A)
Erling Bonnesen (V)
Per Kaalund (S), næstformand
Kjartan Ólafsson (Sj)
Risto Kuisma (sd)
Elina Linna (v)
Pehr Löv (sv), ordförande
Inger René (m)
Lyly Rajala (saml)
Reidar Sandal (A)
Seppo Särkiniemi (cent)
Karin S. Woldseth (FrP)

Medlemsforslag

om beskyttelse af kvinder udsat for menneskehandel

(Fremmet af Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd og de nordiske lande har i en årrække taget initiativer mod menneskehandel i Norden og Nordens nærområder i Baltikum og Nordvestrusland. Indsatsen har givet en række væsentlige resultater. Men de overskygges af, at menneskehandel forøges og er uhyggeligt velorganiseret. I indsatsen mod menneskehandel er der nu brug for gennem praktiske og konkrete eksempler at påvise, at der findes en vej ud af slaveri/prostitution for kvinder, der er handlet fra Nordens fattige nærområder til de nordiske lande. Når mennesker har været ofre for menneskehandel og skal hjælpes ud til et menneskeværdigt liv, er det helt centralt at de får øjeblikkelig og fagligt velfunderet hjælp. Mange aktører i indsatsen mod menneskehandel peger på beskyttelseshuse (Safehouses) som afgørende for at redde kvinder ud af prostitution/slaveri og ind i en menneskeværdig tilværelse. Beskyttelseshuse placeret i Nordvestrusland og Baltikum skal kunne modtage ofre for menneskehandel, som sendes hjem, efter at være handlet til de nordiske lande. Ofrene er ofte blevet udsat for vold og voldtægt, blevet smittet med sygdom og kan derfor være traumatiserede. Kvinderne skal kunne modtage den nødvendige behandling. Kvinderne skal desuden have hjælp, så de får ressourcer og muligheder for at starte et nyt liv fri for prostitution og slaveri. Hvis en kvinde skal ud af prostitution og ind i en værdig tilværelse, bliver hun nødt til at komme helt væk fra de bagmænd, som har levet af hende.

Beskyttelseshusene skal derfor rumme veluddannet personale med erfaring og kontaktnet på området. Der findes i Nordvestrusland og de baltiske lande organisationer og institutioner, som er aktive i arbejdet mod kvindehandel og prostitution. En nordisk indsats for beskyttelseshuse skal gøres i samarbejde med lokale organisationer og myndigheder. En nordisk indsats kan give bedre forudsætninger for fagligt kvalificeret personale og kan give mere overblik over udviklingen i Norden og nærområderne. Via et nordisk engagement bliver det også muligt at gennemføre en folkeoplysning i de nordiske lande om, hvilke konsekvenser det har for kvinderne, at de nordiske lande har markeder for kvindehandel.

Nordisk Ministerråd har gode forudsætninger for at tage initiativ til oprettelse, støtte, kompetencebidrag eller drift af beskyttelsessteder i Nordvestrusland og Baltikum i et samarbejde med lokale aktører. Indsatsen forudsættes finansieret dels med støtte fra ministerrådet og fra nordiske lande, og gerne også andre nationale og internationale aktører.

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe foreslår derfor, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at tage initiativ til oprettelse, medvirken i, driftstøtte eller kompetencebidrag til beskyttelseshuse i Nordvestrusland og Baltikum for ofre for menneskehandel, i et samarbejde med landenes myndigheder og med frivilligorganisationer på området

at tage initiativ til en erfaringsudveksling blandt socialarbejdere engageret i beskyttelsesindsatsen for kvinder udsat for menneskehandel. Udvekslingen skal sigte på at kvalificere det fremtidige, daglige arbejde i Beskyttelseshuse samt på oplysningsvirksomhed om menneskehandel i Norden, Nordvestrusland og Baltikum

København, Nuuk, Torshavn, Helsingfors, Reykjavik, Oslo og Stockholm
den 14. juni 2006

Line Barfod (EL)
May Elisabeth Hansen (SV)
Høgni Hoydal (TF)
Kolbrún Halldórsdóttir (VG)
Elina Linna (v)
Lars Ohly (v)
Outi Ojala (vänst)
Johan Lund Olsen (IA)
Rolf Reikvam (SV)
Inge Ryan (SV)
Steingrímur J. Sigfússon (VG)
Kristen Touborg (SF)

Utvalgsforslag

om rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og en traktat i Arktis

(Fremlagt av Medborger- og forbrukerutvalget i Nordisk Råd)

1. Medborger- og forbrukerutvalgets forslag

Medborger- og forbrukerutvalget foreslår at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* den rettsvitenskapelige forskning styrkes i tilknytning til de nye mulighetene og utfordringene som åpner seg i havområdene i Nord
2) *at* det i samarbeid med Arktisk Råd arbeides for å få etablert en Arktisk traktat

2. Klimasituasjonen i Nordområdene

Arktis utsettes for den raskeste oppvarmingen på kloden. Temperaturen har økt dobbelt så raskt i Arktis de siste 50 årene sammenliknet med resten av kloden. Fortsetter dagens reduksjon av havis i samme tempo som de siste 50 årene, (pr. 10. år forsvinner 3–5 % av havisen), medfører dette at om 40–50 år vil det sannsynligvis være svært lite igjen av havisen sommerstid.

En følge av klimaendringene er at et nytt hav vil oppstå, og Arktis vil bli mer tilgjengelig for aktivitet utenifra. Dyre- og plantelivet i Arktis vil endres. Vi vil få nye fiskearter lengre nord og de som allerede er der vil trekke nordover og østover. Den nordlige sjørute blir mer tilgjengelig, og vi vil ventelig få økt menneskelig aktivitet, særlig knyttet til utvinning av olje og gass, og transport.

Det er imidlertid stor usikkerhet koblet til prognosene for fremtidig temperaturøkning. Klimamodellene det arbeides med blir stadig forbedret og det antas at man vil kunne si noe mer om sannsynligheten for at ulike scenarier vil inntreffe ved fremleggelsen av neste rapport fra FNs klimapanel i 2007. Pr. i dag antar man at temperaturen vil øke med 4–6 grader i Arktis i perioden 1990–2090.

3. Rike naturressurser

Det antas at 25 % av verdens uoppdagede petroleumsressurser ligger i Arktis. Det er gjort store gassfunn på norsk og russisk side i Barentshavet. Det er også gjort oljefunn på norsk side. Både i Alaska og det nordlige Canada utvinnes det olje og gass.

Havområdene i nord inneholder også betydelige ressurser som fisk, sjøfugl og sjøpattedyr. Områdene er således svært viktige både økologisk sett og for fiskerivirksomheten. Ved at isen gradvis reduseres vil petroleumsressursene bli mer tilgjengelige. For å få til en bærekraftig forvaltning av fornybare og ikke-fornybare naturressurser i regionen er vi avhengige av solid kunnskap om miljøet og ressursene.

4. Eksisterende regelverk

De forente nasjoners havrettskonvensjon (Havrettstraktaten) av 1982 omtales som havets grunnlov. Mer enn 140 land har signert Havrettstraktaten, men ikke USA. Dette har ikke hatt vesentlig betydning da mye av regelverket er hjemlet i andre internasjonale avtaler og internasjonal sedvane.

Havrettstraktaten har visse minimumsklausuler på enkelte felt, men legger i stor grad til rette for regionale avtaler.

Innen havretten legges det opp til globale standarder og det gis rom for regionale særtrekk. Det gjør det mulig for grupper av stater å gå foran og vise vei for andre. Se spesielt artikkel 122 og 123. Artikkel 234 gir også rom for regionale avtaler for isdekkede områder. OSPAR, konvensjonen om beskyttelse av det marine miljø i det nordøstlige Atlanterhav, er en regional avtale som kan fungere som modell for andre regionale avtaler.

Ifølge UNEP finnes det totalt over 200 miljøkonvensjoner. En rekke av dem får anvendelse i Arktis, men ingen av dem har utelukkende Arktis som virkeområde. Tre av de viktigste er:

1. *Klimakonvensjonen* med protokoller. Har ingen spesiell avdeling for Arktis. De arktiske land kan komme med ønske om et eget tillegg/anneks for Arktis i klimakonvensjonen.
2. Konvensjonen for *biodiversitet*.
3. POPs, *persistente organiske forbindelser*, har flere internasjonale avtaler for å redusere utslipp av POPs hvor den viktigste er Stockholm-konvensjonen.

Det er hevdet at man ikke trenger flere konvensjoner, men en styrking og bedre samordning av de eksisterende. Det vil være mulig å utbygge de allerede eksisterende konvensjonene med for eksempel egne charter vedrørende Arktis/Nordområdene.

Under IMO (International Maritime Organisation) kan man få gitt et område PSSA-status (Particularly Sensitive Sea Area). Det er imidlertid begrenset hvilke inngrep man kan gjøre innenfor PSSA-instrumentet, utover å regulere skipstrafikken.

De nordiske land har lange tradisjoner for rettsvitenskaplig samarbeid og lovsamarbeid. På flere felt har landene harmonisert regelverk og det etterstreves å skape rettsenhet mellom landene i Norden, også ved utformingen av nye lover. De nordiske land arbeider for å sette Nordområdene på den internasjonale dagsordenen, særlig gjennom EUs Nordlige Dimensjon, det arktiske samarbeidet, og Barents-samarbeidet. Som det fremgår av ministerrådets samarbeidsprogram for justissektoren, må det nordiske lovsamarbeidet ses i sammenheng med den internasjonale rettsutvikling. De nordiske landene må gå i front i arbeidet for å få på plass et felles regelverk for aktivitetene som ivaretar de forskjellige interessene i Arktis.

5. Veien videre

Det er flere store utfordringer knyttet til at havisen forsvinner. Det kan oppstå økt usikkerhet om forvaltning av fiskebestandene og andre marine naturressurser. Det biologiske mangfoldet i regionen vil komme under press. Det er behov for regler for utvinning av olje og gass, og sjøtransport. Den økte aktiviteten vil stille nye krav til beredskapssamarbeid, blant annet i forbindelse for håndtering av oljesøl. Endringene og nye muligheter skaper behov for å avtaleregulere aktiviteten og rettigheter i Nordområdene. Landene i de arktiske strøk må sammen finne løsninger på disse.

En vei å gå er å lage regionale tillegg til allerede eksisterende miljøavtaler. Dette vil trolig kunne gå raskere, ved at man unngår en del formalia, og det styrker eksisterende avtaler. Ved å få til flere tilleggsavtaler kan det bane veien for et selvstendig regelverk.

En annen vei er å forhandle frem en ny regional avtale for Arktis innenfor rammene som gis i Havrettstraktaten. Faren ved flere småavtaler er at regelverket blir fragmentarisk, uoversiktlig og ufullstendig. Symbolverdien av et arktisk charter vil være stor.

Det er således behov for mer forskning på hvordan man bør gå videre for å få på plass et legalt regime for Arktis/Nordområdene. For å få en forbindelse til det arbeidet som gjøres i

Arktisk Råd og en koordinering mellom de politiske organene, vil det være formålstjenlig om Nordisk Ministerråd undersøker mulighetene for videre forskning på dette feltet.

6. Konklusjon

Medborger- og forbrukerutvalget foreslår at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

3) *at* den rettsvitenskapelige forskning styrkes i tilknytning til de nye mulighetene og utfordringene som åpner seg i havområdene i Nord

4) *at* det i samarbeid med Arktisk Råd arbeides for å få etablert en Arktisk traktat

Stockholm, 26. april 2006

Bendiks H. Arnesen (A)
Erling Bonnesen (V)
Marianne Carlström (s)
Per Kaalund (S), næstformand
Kjartan Ólafsson (Sj.)
Anne Margrethe Larsen (V)
Elina Linna (v)
Pehr Löv (sv) ordförande
Lyly Rajala (saml)
Inger René (m)
Reidar Sandal (A)

Medborger- og Forbrugerudvalgets betænkning

Bekæmpelse af menneskehandel for seksuel udnyttelse[1]

Bilag:
- Medlemsforslag A 1393/medborger

1. Medborger- og Forbrugerudvalgets forslag

Medborger- og Forbrugerudvalget forslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at udarbejde en fælles nordisk handlingsplan mod menneskehandel for seksuel udnyttelse. Handlingsplanen skal både fokusere på en mere effektiv indsats mod menneskehandel og på mulighederne for at arbejde målrettet for at skabe en holdningsændring, når det gælder brugen af prostitution. Udformningen og konkretiseringen af handlingsplanen skal ske i dialog med Nordisk Råd

2. Medlemsforslaget

Forslaget tager udgangspunkt i, at menneskehandel er et resultat af fattigdom, er en form for organiseret kriminalitet og er en grov overtrædelse af menneskerettighederne. Forslagsstillerne gør opmærksom på vigtigheden af nordisk, europæisk og internationalt samarbejde i bekæmpelsen af problemet. Udarbejdelse af en handlingsplan, som både fokuserer på en mere effektiv indsats mod menneskehandel samt sætter mål for at skabe en holdningsændring når det gælder brugen af prostitution, er et vigtigt led i denne proces.

3. Udvalgets synspunkter

Medborger- og Forbrugerudvalget forholder sig positivt til forslagets hovedmålsætning om, at der udarbejdes en nordisk handlingsplan vedrørende bekæmpelse af menneskehandel for seksuel udnyttelse. Udvalgsmedlemmer ville dog betone, at hovedvægten skulle ligge på bekæmpelse af menneskehandel, ikke på bekæmpelse af prostitution. Derfor ønskede udvalget, at forslagets overskrift blev forandret således, at den afspejler dette fokus.

Udvalget mener, at det er grundlæggende at, Nordisk Råd påvirker konkretisering og udformning af handlingsplanen, idet forslaget kun specificerer i begrænset grad, hvad en nordisk handlingsplan burde indeholde af konkrete tiltag.

[1] Betænkning over Medlemsforslag om bekæmpelse af prostitution og menneskehandel

4. Konklusion

Medborger- og Forbrugerudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at udarbejde en fælles nordisk handlingsplan mod menneskehandel for seksuel udnyttelse. Handlingsplanen skal både fokusere på en mere effektiv indsats mod menneskehandel og på mulighederne for at arbejde målrettet for at skabe en holdningsændring, når det gælder brugen af prostitution. Udformningen og konkretiseringen af handlingsplanen skal ske i dialog med Nordisk Råd

Lahtis, den 20. september 2006

Bendiks H. Arnesen (A)
Erling Bonnesen (V)
Kjartan Ólafsson (Sj)
Risto Kuisma (sd)
Per Kaalund (S), næstformand
Elina Linna (v)
Pehr Löv (sv), ordförande
Inger René (m)
Lyly Rajala (saml)
Reidar Sandal (A)
Seppo Särkiniemi (cent)
Karin S. Woldseth (FrP)

Medlemsforslag

om bekæmpelse af prostitution og menneskehandel

(Fremlagt af Den Socialdemokratiske Gruppe i Nordisk Råd)

Handel med mennesker er en alvorlig krænkelse af menneskerettighederne og har været forbudt siden ophøret af slavehandlen. Men slavehandlen finder stadig sted - også i de nordiske og baltiske lande.

Trafficking er et resultat af fattigdom. Bekæmpelse af trafficking og prostitution handler derfor også om bekæmpelse af fattigdommen.

FN skønner, at der hvert år handles op mod 800 000 mennesker på verdensplan – heraf mellem 120 000 og en halv million mennesker i Europa. Størstedelen er kvinder og børn, der handles til prostitution og sexindustrien. Mange lokkes til Vesten med et håb om et bedre liv, mens andre er medvidende om, at de skal arbejde i sexindustrien. Men *ingen* er forberedt på en hverdag med tæv, voldtægter, indespærring, fiktiv gæld og betjening af mellem 10-25 kunder i døgnet.

Handel med mennesker er i dag den form for organiseret kriminalitet, der vokser hurtigst. Menneskehandel har derved overhalet handel med våben og narkotika. Der er masser af penge at tjene inden for handel med mennesker..

Handel med mennesker foregår på tværs af grænser og derfor er der brug for et nordisk, europæisk og internationalt samarbejde.

Der er brug for:

- Et styrket internationalt politisamarbejde for at kortlægge ruter og anholde bagmændene. Nationalt politi skal sikre, at kvinder og børn ikke blir ofre for menneskehandel
- Styrket forebyggelse i kvindernes hjemlande. Vi ved, at størstedelen af kvinderne ikke har uddannelse eller job og kommer fra fattige kår. Der er brug for bedre oplysning til kvinderne, så de ikke lokkes til Vesten på falske vilkår
- En styrket indsats over for ofre for menneskehandel. EU anbefaler, at en handlet kvinde kan få ophold i mindst tre måneder. De nordiske lande bør arbejde for at gøre det nemmere for kvinderne at få midlertidig opholdstilladelse
- En styrket forebyggelse mod prostitution handler om en tværsektorel indsats med sociale tilbud og velfærdsindsatser, en fokuseret lokal politiindsats og tilbud om arbejde og uddannelse til de, der har været involveret i trafficking og prostitution
- Mere viden om området og sammenlignelige data mellem de enkelte nordiske lande. Der er brug for at finde *best practices* og lave en fælles indsats på området. Der er forskellige initiativer i de nordiske lande, et eksempel er det svenske forbud mod prostitutionskøb Dette og andre initiativer bør derfor indgå i den løbende sammenligning mellem de nordiske lande

Dette arbejde kan styrkes væsentligt gennem udarbejdelsen af en fælles nordisk handlingsplan. En sådan handlingsplan skal både fokusere på en mere effektiv indsats mod trafficking og på mulighederne for at arbejde målrettet for at skabe en holdningsændring, når det gælder brugen af prostitution.

En af mulighederne for en holdningsændrende indsats er vigtige internationale idrætsstævner, som ikke bør anvendes til at forøge prostitution og menneskehandel, men derimod til at markere mulighederne for en stærkere indsats mod menneskehandlen.

Handel med kvinder, børn og mænd er uværdigt og uacceptabelt. Vi kan ikke tillade, at det er muligt at handle mennesker, som de var dyr. Det er udtryk for et ringeagtende menneskesyn og en grov overtrædelse af menneskerettighederne.

Den Socialdemokratiske Gruppe i Nordisk Råd foreslår derfor, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at udarbejde en fælles nordisk handlingsplan mod trafficking. Handlingsplanen skal både fokusere på en mere effektiv indsats mod trafficking og på mulighederne for at arbejde målrettet for at skabe en holdningsændring når det gælder brugen af prostitution

Torshávn den 28. juni 2006

Anita Johansson (s)
Rannveig Guðmundsdóttir (A)
Ole Stavad (S)

Udvalgsforslag

om nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken

(Fremlagt af Miljø- og Naturresurseudvalget i Nordisk Råd)

Bilag:
- A 1380/miljö: Medlemsförslag om en gemensam nordisk marknad för alternative drivmedel
- Sammendrag av høringssvar om A 1380/miljö
- A 1389/miljö: Medlemsförslag om ett nordiskt miljöbilavtal
- E 9/2006: Skriftlig fråga om ett nordiskt nätverk för bio- och naturgas

1. Miljø- og Naturresurseudvalgets forslag

Miljø- og Naturresurseudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Danmarks, Finlands, Norges og Sveriges regeringer

1) *at* udarbejde en nordisk vision og strategi for transportsektorens drivmiddelforsyning år 2020, der fremmer såvel miljø-, klima- som forsyningsmålsætninger i de nordiske lande

2) *at* samarbejde om en accelereret og langsigtet afbalanceret udbredelse af biodrivmidler i de nordiske lande – dels gennem aktivt at påvirke EU's lovgivning, dels gennem udveksling af erfaringer mellem de nordiske lande om inciterende rammebetingelser, dels gennem iværksættelse af fællesnordiske forsknings- og demonstrationsprojekter

3) *at* modvirke nye grænsehindringer for borgerne i de nordiske lande ved at samarbejde om standarder og distributionsnormer for biobrændsler

2. Baggrund

Den Socialdemokratiske Gruppe fremsatte i oktober 2005 "Medlemsförslag om en gemensam nordisk marknad för alternative drivmedel" (A 1380/miljö), se bilag 1. Simo Rundgren med flere fra Midtergruppen fremsatte i april 2006 Medlemsförslag om ett nordiskt miljöbilavtal (A 1389/miljö), se bilag 3.

Resumé af A 1380/miljö

I forslaget fremhæves transportsektorens store betydning for det samlede energiforbrug og dermed sektorens store bidrag til den samlede udledning af drivhusgasser fra de nordiske lande. Der henvises til EU-parlamentets- og EU-Rådets direktiv 2003/30/EF og til det nyligt fremsatte lovforslag fra den svenske regering, der begge sigter på at øge tilgængeligheden af vedvarende drivmidler til køretøjer og dermed – gennem mindsket anvendelse af fossile brændsler – at sænke udledningen af CO_2-gasser. For at imødegå, at der opstår nye grænsehindringer mellem de nordiske lande og for at udnytte erfaringerne fra det fælles elmarked, foreslås det, at der oprettes et fælles marked for alternative brændsler – dels for at sikre forsyningerne af disse drivmidler på tværs af grænserne, dels for at udvikle og samordne produktionen af alternative brændsler.

Nordisk Ministerråd anmodes om at virke for et fælles nordisk marked for alternative brændsler og om, gennem samråd, at forhindre at nye grænsehindringer opstår, hvis borgerne fra et nordisk land ikke kan købe alternative drivmidler i et andet nordisk land.

Resume af A 1389/miljö

Forslaget tager udgangspunkt i, at markedet for biobrændstof fremover vil udvikles kraftigt. Det vil være vigtigt for Norden at gå i spidsen for denne udvikling og sikre, dels at biodrivmidlerne ikke skal importeres fra andre egne af verden, dels at der vil være tale om miljøfordele i sammenligning med de fossile brændsler. Der henvises også til Nordens pionerrolle inden for udviklingen af et fælles el-marked. Det foreslås, at de nordiske lande opstiller et fælles program, hvor de langsigtede mål lægges fast, og hvor midlerne - skattelettelser, forskningsfinansiering og arbejdsfordeling mellem landene - aftales. Det er vigtigt, at biodrivmidlerne bliver konkurrencedygtige alternativer i vejtrafikken. Hertil kræves udvikling af både produktionsanlæg og distributionskanaler. Det nordiske samarbejde skulle blive en motor for et bredere regionalt og europæisk samarbejde. Ministerrådet anmodes om at udrede disse forhold.

Udvalgets behandling af forslagene

Miljø- og Naturresurseudvalget har behandlet spørgsmålet på møder den 25. januar 2006 i Oslo, den 26. april 2006 i Stockholm og den 20. september 2006 i Lahtis, Finland. På mødet i Stockholm blev det besluttet at behandle de to medlemsforslag under et, og at Miljø- og Naturresurseudvalget - på baggrund af de to medlemsforslag - skulle udarbejde et udvalgsforslag.

Skriftlig høring

A 1380/miljö blev sendt til skriftlig høring i alle de nordiske lande. Høringsparterne blev desuden anmodet om at give oplysninger om de enkelte nordiske landes tilgængelige resurser til fremstilling af biodrivmidler og om at give en vurdering af de største nuværende politisk-økonomisk-tekniske barrierer mod en større udbredelse af biodrivmidler i landene. Følgende otte institutioner har svaret:

Internationale institutioner
Nordisk Ministerråds Embedsmandskomite for næring og energi (energidelen)

Danmark
Oliebranchens Fællesrepræsentation

Finland
Handels- och Industriministeriet

Åland
Ålands landskapsregering, Bostadsenheten

Norge
Det Kongelige Miljøverndepartement

Sverige
Energimyndigheten, Naturvårdsverket og Svenska Naturskyddsföreningen

En oversigt og sammendrag af de indkomne høringssvar fremgår af bilag 2 til nærværende betænkning.

Skriftligt spørgsmål til regeringerne

Den 24. maj 2006 stillede Pekka Vilkuna fra Midtengruppen "Skriftlig fråga E 9/2006 om ett nordiskt nätverk av tankstationer för bio- och naturgas". Spørgsmålet blev stillet til Danmarks, Finlands, Norges og Sveriges regeringer. De fire landes regeringer svarede på spørgsmålet med skrivelse af 22. august 2006 fra Det Kongelige Olje- og Energidepartement i Norge, se bilag 4.

Spørgsmål E 9/2006 tager udgangspunkt i, at forskellige alternativer indenfor transportsektoren til de fossile brændstoffer er i hastig udvikling. Disse udmærker sig ved bedre miljøbalance og ved, at de kan produceres decentralt. Der henvises til, at distributionen af biodrivmidler ville kunne foregå i naturgasnetværket, som det blandt andet sker i Sydvestsverige. Et sådant netværk burde udstrækkes til at omfatte alle hovedvejene i hele Norden.

Regeringernes svar

Danmarks, Finlands, Norges og Sveriges regeringer har afgivet fyldige svar på spørgsmål E 9/2006.

Holdningen til biodrivmidler er generelt positiv. Der peges navnlig på fortsat forskning og udvikling af biodrivmidlerne, så de i større omfang baseres på samfundets affaldsprodukter. Desuden henledes opmærksomheden på også at samarbejde i den større geografiske kontekst udenfor de nordiske lande samt på EU-samarbejdet om bioenergi. Generelt er holdningen, at distributionen ikke er et anliggende for regeringerne, og at distributionen ikke nødvendigvis bør foregå i rørledninger, idet distribution med køretøjer – i modsætning til el – kan være en udmærket løsning for biodrivmidler. Med hensyn til vurderingen og benyttelsen af forskellige politiske og økonomiske incitamenter til at fremme introduktionen af biodrivmidler adskiller regeringerne sig væsentligt fra hinanden. Synspunkterne fra regeringerne kan opsummeres som i følgende skema:

Bio-drivmidler i transportsektoren	**Forskning og pilotprojekter**	**Strategi**	**Incitamenter**	**Konklusion**
Danmark	1. 20 mDKK biogas af halm og 200 mDKK til anden generations bioethanol. 2. Visse olieselskaber iblander bioethanol i benzin	1. Vil fremlægge analyse i 2006. 2. Sikre rammebetingelser for private aktører	Fritaget for CO_2-afgift	Ikke behov for at regeringerne involverer sig direkte
Finland	Bustrafikken i Helsingfors på naturgas	1. Lovforslag om forpligtelse til at have 1 % stigende til 3 % i 2008 af biobrændsler i den samlede leverance af drivmidler. 2. Produktion og distribution bør ske på markedsvilkår	Vil overveje skattefradragssystem for at fremme alternative brændsler	1. Første prioritet er en udvikling i europæisk perspektiv. 2. En regeringsdrevet samordning af brændselsproduktionen betragtes hverken som mulig eller nødvendig. 3. positivt med nordisk samråd om udviklingen af alternative brændsler.
Norge	1. Naturgas bruges ved én rigsvejs færgeovergang - ønskes udvidet til andre færger 2. RENERGI forskningsprogram. 3. Biogasvej Oslo-Göteborg	1. Ønsker fremme af bl.a. bio- og naturgas. 2. Vil benytte afgiftssytemet og forskningsfinansiering	1. Ikke afgift på gas som drivmiddel. 2. NOx-afgift indføres 2007 (vil fremme naturgas) 3. Forslag 2007 til ændring af bilafgiftsystemet i miljøvenlig retning	1. Gerne offentlig støtte til forsøg med at sikre biodrivmiddelruter på tværs af grænser. 2. Positiv overfor nærmere kontakt og diskussion af muligheder for nordisk samarbejde
Sverige	1. Nogle steder kører bybusser på biogas. 2. Et jernbanetog på biogas er taget i brug	1. Biodrivmidler skal udgøre 3 % nu og i 2010 5,75 %. 2. Alle større tankstationer skal udbyde biodrivmidler. 3. Målsætning at mindske fossile drivmidler i vejtrafikken med 40-50 % i 2020	1. Fritaget for CO_2-afgift og for energiafgift. 2. Tilskud til tankstationer investeringer i at distribuere biodrivmidler. 3. Nedsat beskatning for miljøbiler (til 60 %)	Vurderer, at der kan være synergi gennem et nordisk samarbejde om udbygningen af tankstationer og compatible brændstofskvaliteter i de nordiske lande

3. Miljø- og Naturresurseudvalgets synspunkter

Miljø- og Naturresurseudvalget har stor sympati for intentionerne bag de to medlemsforslag. Udvalget finder, at det er af største betydning, at de nordiske lande udvikler miljøvenlige, CO_2-neutrale alternativer til de fossile drivmidler i transportsektoren. Ved at styrke Nordens egen produktion af biodrivmidler mindskes desuden olieafhængigheden og afhængigheden af importeret brændstof.

Udvalget skal i den forbindelse henvise til EU's direktiv 2003/30/EF om at fremme benyttelsen af biodrivmidler eller andre vedvarende drivmidler som kan erstatte diesel eller benzin til transportformål. De nordiske landes regeringer opfordres til at leve op til direktivets krav, for blandt andet derigennem at nedbringe anvendelsen af konventionelle drivmidler.

I en fase, hvor biodrivmidlerne er ved at blive introduceret på de nordiske markeder, finder udvalget det af stor betydning, at de samfundsmæssige rammebetingelser for produktion, distribution og konsumption tilrettelægges, således at biodrivmidlerne bliver et reelt kommercielt alternativ for forbrugerne på brændstofmarkedet.

Udvalget er bekendt med, at distribution af biogas ikke er afhængig af et sammenhængende netværk af rørledninger. Udvalget er af den opfattelse, at distributionen af biogas med fordel kan ske på privat basis og via det eksisterende netværk af tankstationer. Udvalget finder, at borgere i et nordisk land, der anskaffer køretøjer til biobrændsler, bør have mulighed for at købe passende brændstof i de øvrige nordiske lande. I forbindelse med overgangen til nye teknologier og drivmiddelformer er det af største betydning, at nye grænsehindringer ikke opstår.

Udvalget har vurderet de nordiske landes regeringers nuværende politiske målsætninger for bioenergien. Ligeledes har man vurderet de planlagte initiativer inden for forskning og udvikling, inden for demonstrationsprojekter og inden for politisk-økonomiske virkemidler til at fremme efterspørgslen af biobrændsler. Udvalget efterspørger en fællesnordisk ambitiøs målsætningsdebat på dette område, idet man finder, at der med udgangspunkt i de nordiske landes forskelligartede resursesammensætning, bosætningsmønstre etc. vil være god grobund for et synergiskabende nordisk samarbejde på dette område. Udvalget noterer med tilfredshed, at regeringerne generelt er åbne for en drøftelse af kommende samarbejdsmuligheder - om end ambitionerne for indsatsen blandt regeringerne, som de udtrykkes for nærværende, efter udvalgets opfattelse, ikke imponerer. Miljø- og Naturresurseudvalget så gerne, at Norden gik i forreste række med hensyn til udbredelsen af biodrivmidler og at Norden derved kunne komme til at agere motor i et bredere regionalt og europæisk samarbejde.

4. Konklusion

Miljø- og Naturresurseudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Danmarks, Finlands, Norges og Sveriges regeringer

1) *at* udarbejde en nordisk vision og strategi for transportsektorens drivmiddelforsyning år 2020, der fremmer såvel miljø-, klima- som forsyningsmålsætninger i de nordiske lande

2) *at* samarbejde om en accelereret og langsigtet afbalanceret udbredelse af biodrivmidler i de nordiske lande - dels gennem aktivt at påvirke EU's lovgivning, dels gennem udveksling af erfaringer mellem de nordiske lande om inciterende rammebetingelser, dels gennem iværksættelse af fællesnordiske forsknings- og demonstrationsprojekter

3) *at* modvirke nye grænsehindringer for borgerne i de nordiske lande ved at samarbejde om standarder og distributionsnormer for biobrændsler

Lahtis den 20. september 2006

Ásta R. Jóhannesdóttir (A)
Sinikka Bohlin (s)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Barbro Feltzing (mp)
Agne Hansson (c)
Hanna-Leena Hemming (saml), vice ordf.
Kári P. Højgaard (Sjft.)
Ivar Kristiansen (H)
Asmund Kristoffersen (A), leder
Johan Lund Olsen (IA)
Aulis Ranta-Muotio (cent)

Bilag 1

A 1380/miljö

Medlemsförslag

om en gemensam nordisk marknad för alternativa drivmedel

(Väckt av Arja Alho, Ásta R. Jóhannesdóttir, Sinikka Bohlin, Berit Brørby, Anita Johansson, Ann-Kristine Johansson, Asmund Kristoffersen, Risto Kuisma, Berndt Sköldestig och Satu Taiveaho)

Klimatfrågan är global och vi måste alla bidra till att minska effekterna av klimatförändringarna. En av de viktigaste uppgifterna för oss i den industrialiserade världen är att ställa om vår produktion i en mera långsiktig och hållbar riktning. En stor utmaning i detta arbete är att fasa ut de fossila bränslena och ersätta dem med förnybara alternativ. De nordiska länderna, som är progressiva industri- och välfärdsnationer, både kan och bör gå före genom att vidta åtgärder för att underlätta denna omställning.

I Sverige har regeringen i det nationella klimatmålet beslutat att minska utsläppen av växthusgaser med fyra procent för perioden 2008–2012 och därmed lagt sig på en högre ambitionsnivå än vad Kyotoprotokollet kräver. Denna minskning skall klaras genom en rad olika åtgärder som ökad användning av biobränslen, miljöskatter m.m. Utsläppen från transportsektorn som står för ca 40 procent av de totala utsläppen av koldioxid i Sverige har stadigt ökat under de senaste 25 åren, samma tendens finns i de övriga nordiska länderna. För att bryta denna utveckling krävs bl.a. mer miljövänliga godstransporter, mer energieffektiva fordon och förnybara fordonsbränslen.

Den svenska regeringen har nyligen lagt fram ett lagförslag "Skyldighet att tillhandahålla förnybara drivmedel" som syftar till att öka tillgängligheten av förnybara drivmedel. De största bränsleförsäljarna, över 3000 kubikmeter bensin eller diesel per år, skall förpliktigas att vid sidan av konventionella bränslen som motorbensin och dieselbränsle också tillhandahålla minst ett förnybart drivmedel. Detta kommer i sin tur att underlätta introduktionen av fordon som kan köras på dessa drivmedel. Även inom EU pågår arbete för att minska beroendet av fossila bränslen. Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/30/EG om främjande av användningen av biodrivmedel eller andra förnybara drivmedel som kan ersätta diesel eller bensin för transportändamål, syftar till att minska användningen av konventionella drivmedel.

Den nya norska regeringen säger i sin politiska plattform att det skall igångsättas ett introduktionsprogram for användning av biodrivmedel i samklang med EU-direktivet 2003/30/EG.

Arbetet med att avskaffa gränshinder i Norden har en central roll i det nordiska samarbetet. De gränshinder som finns betas systematiskt av antingen genom nordiska lösningar eller genom bilaterala lösningar men det är en process som tar tid. Därför är det viktigt att ständigt ha uppmärksamheten riktad framåt för att inte skapa nya gränshinder. Bl.a. genom de ökande bensinpriserna som vi sett under de senaste åren, har intresset ökat för fordon som drivs med alternativa bränslen och därmed har också behovet av att kunna förse dessa bilar med drivmedel ökat.

Vi har inom Norden en gemensam elmarknad som tillkommit som ett resultat av gemensamma strävanden att säkra en pålitlig elförsörjning. Det är en fördel att alla nordiska länder kräver att biodrivmedel skall utgöra en del av omsättningen av drivmedel. Vi önskar därför att det även etableras en nordisk marknad för alternativa bränslen, för att dels inventera och samordna produktionen av alternativa bränslen, dels trygga försörjningen av alternativa

bränslen i de nordiska länderna. Vi önskar även att de nordiska länderna vid utbyggnad av användningen av alternativa bränslen samråder med övriga nordiska länder för att förhindra att nya gränshinder uppstår.

Mot bakgrund av ovanstående föreslås att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att verka för en gemensam nordisk marknad för alternativa bränslen för att trygga produktion och försörjning av alternativa bränslen i de nordiska länderna

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att vid satsningen på alternativa bränslen samråda med övriga nordiska länder för att förhindra att nya gränshinder uppstår

Reykjavik den 26 oktober 2005

Arja Alho (sd)
Ásta R. Jóhannesdóttir (A)
Sinikka Bohlin (s)
Berit Brørby (A)
Anita Johansson (s)
Ann-Kristine Johansson (s)
Asmund Kristoffersen (A)
Risto Kuisma (sd)
Berndt Sköldestig (s)
Satu Taiveaho (sd)

Bilag 2

Sammendrag af høringssvar om

A 1380/miljö: Medlemsförslag om en gemensam nordisk marknad för alternative drivmedel

Nordisk Ministerråds Embedsmandskomite for næring og energi (energidelen)
Svaret henviser til de pågående processer i EU-kommissionen og EU-Ministerrådet omkring bl. a. Biomassehandlingsplanen og Grønbogen for Europæisk energipolitik.

Oliebranchens Fællesrepræsentation, Danmark
Man støtter principielt bestræbelser for at forhindre nye nationale grænsehindringer, og foreslår at der inddrages et europæisk/nordeuropæisk perspektiv på spørgsmålet, i stedet for blot at se på Norden som markedsområde.

Finlands Handels- och industriministerium
Påpeger, at markedet for alternative drivmidler snarere bør udvikles i et europæisk perspektiv. En regeringsdrevet samordning af brændselsproduktionen betragtes hverken om mulig eller nødvendig.

Det konstateres, at de nordiske landes retningslinjer for alternative brændsler er meget forskellige. Man støtter, at de nordiske landes regeringer rådfører sig med hinanden, men afgørelserne må træffes ud fra de nationale udgangspunkter. De nationelle valg med hensyn til drivmidler må ikke skabe begrænsninger i borgernes mulighed for at færdes med eget køretøj i andre lande, men der henvises til, at de fleste biler, der benytter biodrivmidler også har mulighed for at køre på fossile drivmidler.

I Finland bør man efter ministeriets vurdering satse på teknisk neutrale løsninger. Det vil ikke være rimeligt, hvis hvert nordisk land skulle etablere et distributionssystem for alternative drivmidler, som landet ikke selv har behov for.

Med hensyn til tilgængelige resurser til biobrændsel henvises til en rapport (udelukkende på finsk) "Uusiutuva energia ja turve", der kan ses på www.ktm.fi

Ålands landskapsregering, Bostadsenheten
Det oplyses, at det er besluttet at udrede mullighederne for en biodrivmidel produktion i lille skala på Åland.

Det Kongelige Miljverndepartement, Norge (koordineret med andre ministerier)
I Norge vil der blive iværksat et introduktionsprogram for biodrivmidler i overensstemmelse med EU-direktivet (2003/30/EF). Introduktionsprogrammet vil desuden udgøre en del af den norske regerings samlede klimapolitik, og blandt andet hensigtsmæssige afgiftsincitamenter vil blive vurderet.

Henviser til, at distributionen af alternative drivmidler ikke er afhængig af et fælles net, som det er tilfældet ved el- og gasdistributionen.

Overgang til alternative drivmidler er et vigtigt og prioriteret område for alle de nordiske lande, og man stiller sig positiv til en nærmere drøftelse af mulighederne for fælles løsninger.

Sådanne løsninger vil bero på de kommende beslutninger om ændringer i rammebetingelserne for biodrivmiddel.

Med henvisning til tilgængelige resurser og eksisterende barrierer for udbredelse af biodrivmidler henvises til følgende oversigt:

Biodrivstofftype	Råvare	Tilgjengelig råstoff med dagens prod. metoder	Teknisk/økonomisk potensial i dag	Prod. pris
Biodiesel	Animalsk fett	50 millioner liter	25 millioner liter	4-5 kr/liter
	Fiskolje	100 millioner liter	25 millioner liter	3,5-4,5 kr/liter
	Raps/rybs	24 millioner liter	6 millioner liter	5,5 kr/liter
Bioetanol	Cellulose skogsvirke	650 millioner liter	200 millioner liter	3-4 kr/liter
Biogass	Deponi	200 millioner Nm^3	200 millioner Nm^3	4-5 kr/Nm^3
	Landbruk	360 millioner Nm^3	25 millioner Nm^3	
	Org. Avfall	55 millioner Nm^3	12 millioner Nm^3	
	Kloakkslam	90 millioner Nm^3	22 millioner Nm^3	

Teoretisk kan også korn og poteter anvendes til produksjon av biodrivstoff, men i praksis vil dette være for kostbart. Etanol fra skogsvirke blir tilgjengelig først når teknologien er ferdig utviklet. Alle typene råvarer kan også anvendes til produksjon av syntetiske biodrivstoff dersom dette skulle vise seg å bli mer kostnadseffektivt.

Tekniske hindre

- Biodiesel produsert av fiskolje avviker på noen parametre fra de kvalitetskrav som må oppfylles for salg av biodiesel (EN114214, EN590) fra offentlige fyllestasjoner. Dette drivstoffet kan ikke selges regulært i drivstoffmarkedet men selges direkte til utvalgte storkunder med egne fylleanlegg eller fra separate pumper med begrenset tilgang.
- Teknologi for produksjon av etanol fra cellulose er ikke ferdigutviklet
- Kulde og lav omsetning av drivstoff i deler av landet gir problemer med bruk av biodiesel.
- Flere steder i landet lagres drivstoff på vannbunn. Det er et problem for lagring av etanolholdig drivstoff.

Økonomiske hindre

- Det er foreløpig ingen avgiftsinsentiver for anvendelse av etanol blandet inn i regulær bensin (inntil 5% etanol er tillatt blandet inn i henhold til standard for bensin EN 228). Blandinger med mer enn 50% etanol er i prinsippet fritatt for drivstoffavgift men det er foreløpig ikke fritak for alkoholavgift ved anvendelse av etanol til kjøretøyer noe som i praksis gjør det umulig å anvende drivstoffet.
- Biodiesel er fritatt for avgifter, noe som gjør drivstoffet konkurransedyktig. Prisen er derfor ikke noe hinder for økt anvendelse. Likevel er bruken svært begrenset.

Naturvårdsverket, Sverige

Det konstateres, at de nordiske lande er forskellige med hensyn til, hvor langt de er kommet med alternative drivmidler. Sverige er nået længst, og man tilskriver det den politiske enighed om at støtte biodrivmidler; herunder er skattefritagelsen af afgørende betydning.

Man finder ikke på nuværende tidspunkt behov for et nordisk marked for alternative drivmidler. På længere sigt, med en eventuel udvikling af køretøjer, der udelukkende kører på alternative midler, vil et fælles marked i et europæisk perspektiv være af større interesse, end et marked, der begrænser sig til Norden.

Naturvårdsverket opgiver *produktionen* af bioethanol og biogas på en række værker. Desuden henvises til udredningen "Introduktion af förnybare fordonsbrändslen SOU 2004:133".

Det vurderes, at anden generations produktionen af biodrivmidler (syntesegas m.fl.) kan blive endnu større, men teknikken er endnu ikke færdigudviklet. *Tilgængeligheden af råvarer* vurderes ikke at blive et problem de næste par årtier.

Der vurderes ikke at eksistere egentlige *barrierer for udbredelsen* af biodrivmidler. I dag udgør andelen af miljøbiler ca. 10 % af bilsalget. Der findes i Sverige i dag ca. 400 benzinstationer, der sælger biodivmidler, og dette antal vil øges, idet det ved lov i løbet af et par år vil blive påtvunget de fleste at sælge både fossile og biodrivmidler.

Man advarer mod at forcere udviklingen, idet en udvikling af anden generations teknikken kan betyde, at der - ved for kraftig udbygning med den nuværende teknologi - vil blive tale om fejlsatsning i stor skala.

EU tillader i dag, at der iblandes max. 5 % etanol i benzin. Sverige ønsker at øge indblandingen til 10 %.

Med hensyn til udviklingen af anden generations biodrivmidlerne anføres som barriere, at der er begrænsede forsknings- og Udviklingsmidler, og at der mangler industrielle aktører, der for alvor vil satse.

Energimyndigheten, Sverige
Medlemsforslaget støttet, og Energimyndigheten anbefaler, at arbejdet skal kendetegnes af langsigtede og ambitiøse, nordiske målsætninger, samt dat der bør satses på forskning og udvikling af tredje generations biodrivmidler. Det pointeres, at et nordisk marked for biodrivmidler ikke bør opfattes som en endelig løsning, men snarere ses som et delmål på vejen mod et fælles europæisk marked for alternative drivmidler.

Svenska Naturskyddsföreningen
Der henvises til klimaproblematikken, og det anføres, at både alternative drivmidler, energieffektivitet og transportarbejdet (antal kørte km) er af betydning.

Med hensyn til resurser henvises til den såkaldte "Alternativbrändsleutredningen". Her angives at der i 2020 vil kunne produceres ca. 20 TWh pr. år og i 2050 kunne det blive op mod 60 TWh (i dag anvendes i Sverige godt 70 TWh).

Man anbefaler at øge afgifteren på fossile drivmidler, således at biodrivmidlerne bliver endnu mere konkurrencedygtige, og dermed vil få en større udbredelse.

For yderligere at fremme udbredelsen af biodrivmidler foreslås dels en forpligtelse til alle benzinselskaber om at sælge en vis mængde biodrivmidler, dels en øvre national maksimal begræsning for, hvor meget der må sælges af fossile drivmidler.

Bilag 3

A 1389/miljö

Medlemsförslag

om ett nordiskt miljöbilsavtal

(Väckt av Simo Rundgren m.fl.)

Marknaden för biobränslen kommer att utvecklas kraftigt under de närmaste åren. En utveckling av biobränslen får även en större strategisk betydelse för självförsörjningen inom bränslen. I sitt årliga tal till Förenta staternas kongress i januari ställde president George W. Bush upp som mål att etanol producerad i USA skall bli konkurrenskraftig på den internationella marknaden inom sex år.

Norden har varit framgångsrik inom många skilda områden. Flera mål för internationellt samarbete har först uppnåtts i Norden och först senare i hela Europa eller inom ett ännu större område. Det senaste exemplet på Nordens roll som europeisk och global pionjär är den nordiska elmarknaden.

En utveckling av biobränslemarknaden samt en ökning av miljövänlig bilism och självförsörjning inom bränslesekrotn är en naturlig fortsättning på det nordiska regionala samarbetet. Det är i Nordens gemensamma intresse att länderna allt mer själva klarar av att producera det bränsle som behövs inom vägtrafiken och att biobränsle producerat i Norden är ett konkurrenskraftigt konsumentalternativ både till fossila bränslen och till biobränsle producerat på andra håll i världen. Ett gemensamt program för att utveckla miljöbilism kunde till exempel upprättas genom ett nordiskt miljöbilsavtal.

I avtalet bör det ställas upp långsiktiga mål för de åtgärder - skattelättnader, mer forskningsfinansiering, arbetsfördelning mellan de nordiska länderna - som bör vidtas för att biobränsle producerat i Norden, särskilt så kallade tredje generationens biobränslen, blir konkurrenskraftigt och används allt mer inom vägtrafiken. Detta förutsätter en övergripande granskning som även omfattar en utveckling av bilbeståndet samt produktions- och distributionssystemen för bränsle så att de tillsammans understöder en ökning av användningen av biobränsle. I detta sammanhang bör det nordiska samarbetet inte uppfattas som ett alternativ till europeiskt samarbete utan snarare som en motor i ett bredare regionalt och europeiskt samarbete.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår mittengruppen att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att utreda förutsättningarna för att upprätta ett nordiskt miljöbilsavtal för att främja konkurrenskraftig biobränsleproduktion i alla nordiska länder samt för att samnordiskt formulera långsiktiga strategiska mål för vägtrafikens bränsle och distributionsnätverk samt bilbeståndet

Köpenhamn, Torshavn, Helsingfors, Mariehamn, Oslo och Stockholm den 21 april 2006

Mikko Alatalo (cent)
Heli Berg (fp)
Tarja Cronberg (gröna)
Bente Dahl (RV)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Joan Erlandsen (V)
Ragnar Erlandsson (ÅC)
Barbro Feltzing (mp)
Agne Hansson (c)
Kári P. Højgaard (Sjfl.)
Dagfinn Høybråten (KrF)
Michael Aastrup Jensen (V)
Jónína Bjartmarz (F)
Anne Margrethe Larsen (V)
Kristian Pihl Lorentzen (V)
Pehr Löv (sv)
Lauri Oinonen (cent)
Runar Patriksson (fp)
Marion Pedersen (V)
Aulis Ranta-Muotio (cent)
Leena Rauhala (kd)
Gabriel Romanus (fp)
Simo Rundgren (cent)
Irene Simonsen (V)
Tuve Skånberg (kd)
Dagfinn Sundsbø (Sp)
Gunilla Tjernberg (kd)
Pekka Vilkuna (cent)

Bilag 4

Skriftlig fråga om ett nordiskt nätverk av tankstationer för bio- och naturgas

Till Danmarks, Finlands, Norges och Sveriges regeringar

Inom den framtida trafiken kommer det att utnyttjas flera andra bränslen utöver de nuvarande: bl.a. biodiesel, etanol, metanol, träbaserade vätskor och gaser samt biogas. Dessa kommer att användas var för sig eller i skilda kombinationer – även tillsammans med fossila bränslen.

Av de nuvarande biobränslena har biogas de minsta utsläppen och den bästa totala energibalansen. Det finns även andra skäl att öka användningen av biogasen som fordonsbränsle. För det första produceras biogas alltid lokalt och decentraliserat, vilket innebär att den är ett verkligt alternativ till importerat bränsle. För det andra existerar den teknik som behövs för att utnyttja gasen och det krävs ingen komplicerad utrustning. Gastankarna i bilar kan lika väl fyllas med biogas som med naturgas. För det tredje kan en av de viktigaste förutsättningarna för så kallad miljöbilism – ett täckande nätverk av tankstationer – redan nu ganska lätt skapas för gasbilar. Det nuvarande naturgasnätverket kan fungera som distributionskanal för såväl bio- som naturgas.

I södra Sverige finns redan ett tätt nätverk av tankstationer för natur- och biogas. Ett sådant här nätverk enligt svensk modell bör utvecklas och utvidgas så att det blir möjligt att tanka gas längs huvudvägarna i hela Norden.

Mot bakgrund av ovanstående vill jag ställa följande fråga:

Vilka åtgärder ämnar regeringarna i Finland, Sverige, Norge och Danmark vidta för att skapa ett täckande nätverk av tankstationer för bio- och naturgas i Norden?

Helsingfors den 24 maj 2006

Pekka Vilkuna (cent)

Svar fra Danmarks, Finlands, Sveriges og Norges regjeringer avgitt den 22. august 2006

Det vises til brev av 24. mai 2006 der det nordiske rådets medlem Pekka Vilkuna, mittengruppen, stiller følgende spørsmål:

"Vilka åtgärder ämnar regeringarna i Finland, Sverige, Norge och Danmark vidta för att skapa ett täckande nätverk av tankstationer för bio- och naturgas i Norden?"

Det norske formannskapet for Nordisk Ministerråd har hentet inn svar på spørsmålet fra den danske, finske og svenske regjeringen. Under følger svarene fra de ulike lands regjeringer.

Svar fra Danmarks regjering

Den danske regering er opmærksom på det stigende energiforbrug og den fortsatte afhængighed af olie i transportsektoren. Den danske regering støtter derfor aktivt udviklingen af alternative drivmidler til transport med henblik på at mindske olieafhængigheden og reducere CO2 udslippet.

Således indvies i september 2006 et pilotanlæg på Danmarks Tekniske Universitet til produktion af bioethanol og biogas på basis af halm. Den danske regering yder en direkte støtte hertil på ca. 20 mio. DKK. Senest har den danske regering besluttet at afsætte yderligere 200 mio. DKK til forøget forskning og udvikling i 2. generations bioethanol produktionsteknologier, der udnytter halm og andre restprodukter. Det forudsættes, at private investorer bidrager med et lignende beløb, så samlet set er der tale om en betydelig ekstra indsats.

Regeringen vil senere i 2006 fremlægge en analyse af perspektiverne for, at alternative drivmidler som for eksempel biobrændstoffer, naturgas og brint på en omkostningseffektiv måde kan bidrage til at mindske olieafhængigheden og nedsætte CO_2-udslippet.

Fra 1. januar 2005 er biobrændstoffer til transport fritaget for CO_2-afgift i Danmark. Derved belønnes biobrændstoffernes miljøfordel fuldt ud på en måde, som er afstemt med de øvrige virkemidler i den danske klimapolitik. Den danske regering vil desuden undersøge de konkrete muligheder for over en længere årrække at foretage en provenuneutral og miljøfremmende omlægning af den samlede bilbeskatning.

Olieselskabet Statoil har i slutningen af maj 2006 introduceret bio95 på over halvdelen af deres danske tankstationer. Bio95 er 95 oktan benzin iblandet 5 % bioethanol og sælges til samme pris som almindelig blyfri 95 oktan benzin.

Den danske regerings bestræbelser på at fremme alternative drivmidler er således koncentreret om at støtte udvikling af nye teknologier samt at skabe fornuftige generelle rammebetingelser for de private aktører.

For så vidt angår etablering af et sammenhængende netværk af bio- og naturgas tankstationer i Norden er der efter den dansk regerings opfattelse ikke behov for, at de nordiske regeringer involverer sig direkte i en fælles indsats for kommerciel markedsføring af bestemte drivmidler.

Svar fra Finlands regjering

Finlands regering har förberett ett lagförslag där bränsleförsäljare förpliktas att i bränslen som levereras till marknaden år 2008 ha minst 1 procent och 2009 ha minst 2 procent och år 2010 minst 3 procent biobränslen av den totala leveransmängden av motorbensin, dieselolja och biobränslen. Leveransmängderna beräknas enligt leveransernas energiinnehåll, och biobränslen kan levereras antingen skilt eller blandade i motorbensin och dieselolja så att kvalitetsfordringar för dessa bränslen uppfylls. Den här lösningen ger bränsleförsäljarna möjligheten att sätta till biobränslen i konventionella bränslen i den mängd som de generella kvalitetskraven tillåter. Med denna linje blir fordonens bränsleförsörjning inte heller ett problem i den internationella trafiken.

Naturgas levereras i Finland nu i Helsingfors närområden på två tankningsstationer. Finland är berett att överväga stöd närmast genom skatteavdragssystem för att främja användningen av alternativa bränslen när detta anses motiverat. Största delen av naturgasanvändningen i trafik sker i Finland i busstrafiken Helsingfors med omnejd.

Handels- och industriministeriet anser att i fråga om de alternativa drivmedlen bör det i första hand granskas om marknaden för dem kan utvecklas inom hela Europa. Tvärt emot vad som är fallet med elmarknaden finns det inget naturligt skäl inom synhåll för en separat nordisk bränslemarknad. Efterfrågan på och handeln med alternativa bränslen, såsom biobränslen, torde öka i Europa och ny produktion uppkommer i enlighet med produktionsförutsättningarna på marknadsvillkor. En samordning av bränsleproduktionen inom Norden på åtgärd av regeringarna är enligt ministeriets syn i dagens läge varken möjlig eller nödvändig.

Skalan av alternativa bränslen som är tekniskt användbara är redan nu vid och torde, i och med ny teknologi, bli ännu vidare. Det är naturligtvis önskvärt att de nationella valen av dessa inte skapar begränsningar i medborgarnas möjligheter att röra sig med egna fordon varsomhelst i Europa. I dagens läge torde sådana begränsningar ännu inte förekomma. Även sådana personfordon, vilka uttryckligen är avsedda att använda ett visst alternativt bränsle, såsom natur- och biogas eller höga etanolblandningar (s.k. FFV-bilar), fungerar också med konventionellt bränsle. Detta stämmer visserligen inte i fråga om tunga fordon, men de är i allmänhet avsedda för lokal trafik inom ramen för en koncentrerad bränsledistribution, såsom är fallet med stadsbussar.

Tryggandet av bränsleförsörjningen på nordisk nivå borde inte få innebära t.ex. det att varje nordiskt land måste bygga ett sådant distributionssystem för alternativa bränslen som landet inte själv har behov av. Nätverket för biogas- och naturgasbränslen kommer att utvecklas i Finland enligt marknadens fordringar.

I sig är det önskvärt att de nordiska länderna samråder med varandra om sina planer för ibruktagandet av alternativa bränslen. I sista hand träffas dock avgörandena med nationella utgångspunkter. I dagens läge avviker de nordiska ländernas riktlinjer i fråga om alternativa bränslen t.o.m. i betydande grad från varandra.

Svar fra Sveriges regjering

Den svenska regeringen har höga ambitioner när det gäller introduktionen av förnybara drivmedel.

För att uppfylla EU:s direktiv 2003/30/EG av den 8 maj 2003 om främjande av användningen av biodrivmedel eller andra förnybara drivmedel har riksdagen beslutat det vägledande nationella målet att biodrivmedel och andra förnybara drivmedel från och med 2005 skall utgöra minst 3 procent av den totala användningen av bensin och diesel för transportändamål beräknat på energiinnehåll. Målet för 2010 har på motsvarande sätt satts till 5,75 procent.

För att främja introduktionen av biodrivmedel har en skattestrategi införts, innebärande att koldioxidneutrala drivmedel varken påförs energiskatt eller koldioxidskatt. Europeiska kommissionen har nyligen godkänt skattestrategin för perioden fram till och med 2008.
Genom riksdagens beslut den 16 december 2005 infördes lagen (2005:1248) om skyldighet att tillhandahålla förnybara drivmedel. Lagen innebär att de största bensinstationerna från och med den 1 april 2006 måste sälja förnybart drivmedel som till exempel etanol eller biogas. I ett första steg berörs bensinstationer som säljer mer än 3 000 kubikmeter bensin eller diesel per år. Kraven kommer sedan att skärpas successivt fram till år 2009 till att gälla de försäljningsställen som årligen tillhandahåller 1 000 kubikmeter konventionella bränslen eller mer.

Riksdagen gav i samband med behandlingen av regeringens proposition också regeringen i uppdrag att ta fram en långsiktig strategi för att stimulera tillgången och efterfrågan på flera förnybara bränslen. För att inte ensidigt gynna någon viss teknisk lösning har även ett statligt stöd till åtgärder för främjande av distribution av förnybara drivmedel införts. Detta stöd innebär att den som genomför investeringar för att kunna tillhandahålla förnybara drivmedel i enlighet med lagen (2005:1248) kan få bidrag med högst 30 procent av den totala kostnaden för åtgärden (investeringskostnaden). Bidraget får dock inte överstiga investeringskostnaden minskad med den lägsta kostnad som krävs för att kunna fullgöra kravet (normkostnaden). Stödet införs för att i någon mån underlätta även dyrare alternativ som t.ex. investeringar i tankställen för biogas.

Användningen av s.k. miljöfordon, däribland sådana som drivs med naturgas och/eller biogas, främjas även av en nedsättning av förmånsbeskattningen. Från och med 2006 uppgår förmånsvärdet för en gasbil till 60 % av förmånsvärdet för motsvarande konventionella bil.
Antalet fordon som kan drivas med biodrivmedel stiger kraftigt och intresset från allmänheten är stort. I första hand är det s.k. FFV, det vill säga fordon som kan drivas med upp till 85 procent bioetanol, som säljs, men s.k. bi-fuel fordon som kan drivas med biogas/naturgas eller bensin ökar också. På flera orter finns fordonsflottor, t.ex. stadsbussar, för biogasdrift. Världens första järnvägståg för biogasdrift har också nyligen tagits i trafik.

Biogasanvändningen är störst i sydvästra Sverige, där biogasen kan samdistribueras med naturgas i det befintliga naturgasnätet. Det finns idag drygt 60 tankstationer för gasfordon (inkl. biogasstationer) och ytterligare ett trettiotal är under planering. Medan antalet tankställen för biogas således ökar sker dock den snabbaste utbyggnaden för närvarande när det gäller tankställen för E85.

Hösten 2005 introducerade regeringen ett nytt mål för politiken; att förutsättningar skall skapas för att bryta Sveriges beroende av fossila bränslen till 2020. I december inrättades Kommissionen mot oljeberoendet, som leddes av statsministern och i övrigt hade ledamöter från både myndigheter, intresseorganisationer, näringsliv och forskning. Kommissionens slutrapport offentliggjordes den 28 juni 2006.

Kommissionen föreslår utomordentligt ambitiösa mål om att minska vägtrafikens fossila bensin- och dieselanvändning med 40-50 procent till år 2020. Målet innefattar även de maskiner och transporter som nyttjas inom sektorerna jord- och skogsbruk, fiske och byggverksamhet. Detta föreslås uppnås genom en kombination av effektiviseringsåtgärder och genom en kraftfull introduktion av biodrivmedel.

Tanskställen för biogas kan försörjas genom transporter med tankbil och behöver inte ligga i anslutning till ett sammanhängande naturgasnät. Samdistributionen av biogas och naturgas i sydvästra Sverige har dock visat sig ha vissa fördelar.

Det finns inga planer på statliga åtgärder för att främja utbyggnaden av det svenska naturgasnätet. I propositionen Nationell klimatpolitik i global samverkan (prop. 2005/06:172) gör regeringen bedömningen att intresset av tillförsel från fossila bränslen minskar i takt med att samhället inriktas på att underlätta och främja etablering och utbyggnad av förnybar energi såsom vindkraft och biobränslebaserad produktion. Det finns därför vare sig energipolitiska skäl eller klimatpolitiskt utrymme för en storskalig utbyggnad av naturgasnätet. En eventuell utbyggnad förutsätts ske på kommersiella grunder. Något statligt stöd kommer inte att kunna påräknas.

Även om Sverige idag främjar introduktionen av olika biodrivmedel som biogas måste en bilflotta kunna utnyttjas mer än lokalt och vara anpassad till variationer och förutsättningar i olika länder. Utöver utbyggnaden av natur- och biogasnät kan det finnas värdefulla synergier att uppnå genom ett nordiskt samarbete vad gäller utformning och utbyggnad av tankställen, substituerbarhet mellan olika bränslekvalitéer m.m.

Svar fra Norges regjering

Den norske regjeringen ønsker å legge til rette for en mer miljøvennlig transportsektor og økt bruk av miljøvennlig drivstoff, inklusive bio- og naturgass. Avgiftssystemet og støtte til forskning og utvikling er de viktigste virkemidlene.

Gass benyttes allerede som drivstoff for busser etter at Samferdselsdepartementet har støttet ulike forsøksordninger. I tillegg kan en del personbiler benytte propan (LPG). Ca. 170 bensinstasjoner i Norge har biodrivstoff og 42 har LPG (Kilde: Norsk petroleumsinstitutt).

Gass benyttes også på ett riksvegferjesamband i Møre- og Romsdal. På ytterligere to riksvegferjesamband vil det fra den 1 januar 2007 komme fem nye ferjer drevet med flytende naturgass (LNG). Dette er i tråd med Regjeringens målsetting om økt bruk av naturgass innenlands og en mer miljøvennlig ferjeflåte. Samferdselsdepartementet ønsker utvidet bruk av naturgass i ferjesektoren der det ligger til rette for det. En avgift på utslipp av NOx, som er varslet innført fra 1. januar2007, vil øke lønnsomheten av å ta i bruk gass i ferjesektoren. Avgiften skal, kombinert med andre virkemidler, bidra til å oppfylle Norges NOx forpliktelsen i Gøteborg-protokollen. Bruk av ferjer drevet med naturgass reduserer NOx utslippene vesentlig.

Gjennom forskningsprogrammet RENERGI, som forvaltes av Norges Forskningsråd, bidrar Samferdselsdepartementet med midler blant annet til forsøk med produksjon og distribusjon av biogass. Ett prosjekt går ut på å bygge og drifte en stasjon for biogass i Fredrikstad, som skal kunne inngå i en biogassveg mellom Oslo og Gøteborg.

Gass er også favorisert gjennom avgiftssystemet, og det legges i dag ikke avgift på gass som drivstoff. Regjeringen vil i forbindelse med budsjettet for 2007 legge frem et forslag til endring av bilavgiftssystemet i en mer miljøvennlig retning.

Når det gjelder spørsmålet om et felles nordisk nettverk for tanking av gass, er behovet for sammenhengende ruter mindre enn f eks for hydrogen siden kjøretøy som benytter gass også kan benytte vanlig drivstoff. Det er heller ingen avhengighet mellom fyllestasjonene siden distribusjonen i hovedsak skjer med bil og ikke f eks i rør. For å øke oppmerksomheten rundt bio- og naturgass som drivstoff kan det likevel være en fordel å kanalisere eventuelle offentlig støttede prosjekter/forsøk slik at de kan danne ruter mellom flere land. Samferdselsdepartementet vil derfor be Forskningsrådet om å vurdere om eventuelle nye biogassprosjekter bør legges i eller i tilknytning til Oslo-Gøteborgruten.

Overgang til alternative drivstoff er en viktig og prioritert sak, og regjeringen stiller seg positiv til nærmere kontakt og diskusjon om framtidige muligheter for samarbeid.

Oslo, den 22. august 2006

Odd Roger Enoksen
Olje- og energiminister

Utskottsförslag

om stöd till projekt om kartläggning av utbildningsbehov inom demensområdet

(Framlagt av Välfärdsutskottet i Nordiska rådet)

1. Välfärdsutskottets förslag

Välfärdsutskottet förslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att Nordiska ministerrådet fortsatt ger stöd till projektet under ledning av Social- og helsedirektoratet i Norge och ger dem i uppdrag att kartlägga utbildningsbehovet i de nordiska länderna samt att lämna förslag till hur en kompetensutveckling för personal inom detta område kan utformas

2. Bakgrund

De nordiska Demens- och Alzheimersföreningarna i Norden har till Nordiska rådet ingivit en resolution från deras årligt återkommande "Kontaktforum för Demens- och Alzheimersföreningarna i Norden". Resolutionen tar utgångspunkt i det s.k. Kalmardokumentet 2004 som i 4 § anger att: "All personal inom hälso- och sjukvården samt i hemtjänsten har stora behov av utbildning inom demensområdet. En plan för grundutbildning, kompetensutveckling och kvalitetssäkring måste tas fram".

Kontaktforumet konstaterar att det finns ett ökat behov för kompetens inom omsorg och vård av personer med demens och att det redan nu finns en mångfald av utbildningar inom området i Norden. Dagens utbildning har inte tillräckligt många sökande och den skall vara meriterande och ge status. Alla som i sitt arbete möter personer med demens skall ha en utbildning inom området. Kontaktforumet hemställer om att initiativ tas till ett projekt som kartlägger och beskriver utbildningarna inom området demens i Norden. Utifrån detta bör rekommendationer ställas till de nordiska länderna om hur utbildningen bör utformas för att säkra en god kvalitet inom området demens.

Vid sessionen i Reykjavik år 2000 antog Nordiska rådet en rekommendation, Rek. 29/2000: Demensproblematik, där Nordiska ministerrådet bl.a. rekommenderades att skapa en gemensam nordisk satsning för att utveckla vården av dementa och metoder för stöd till anhöriga samt att utveckla en klar och användbar vårdfilosofi. Vidare föreslogs att det skapas ett effektivt nätverk för utbildning av personal inom vården av dementa där de existerande kunskapscentra används. Ett gemensamt nordiskt projekt under ledning av Social- og helsedirektoratet i Norge startades 2003 som en uppföljning av Rek. 29/2000. Projektet har ett årligt stöd från Nordiska ministerrådet på mellan DKK 250 000–360 000 och målsättningen är att utveckla en gemensam nordisk satsning inom förebyggande vård, diagnostisering, behandling, vård och omsorg för dementa. Projektet ska även utveckla ett nordiskt nätverk för utbildning av personal och överföring av kunskap *(best practice)* och är ett samarbete mellan de nordiska länderna med en styrgrupp och sex arbetsgrupper bestående av experter och deltagare från ländernas statsförvaltning. Ett sekretariat är knutet till Norges kompetenscenter för demens och en hemsida på Internet finns framtagen. Projektet avslutades med en konferens i Oslo i maj månad. En av de sex arbetsgrupperna har arbetat med utredning och

diagnostisering och konstaterar att på många ställen är kunskapen om utredning och behandlig av personer med demens varierande bland läkare och annan personal inom primärvården. Detta medför att inte alla patienter med misstanke om demens har en läkare som känner sig kompetent till att företa en utredning. Det bör därför vara ett mål att öka kompetensen bland läkare och annan personal inom primär- och övrig vård när det gäller utredning och behandling av personer med demens.

3. Välfärdsutskottets synpunkter

Kontaktforum för Demens- och Alzheimersföreningarna i Norden har ingivit en resolution där man hemställer om att initiativ tas till ett projekt som kartlägger de nordiska utbildningarna inom demensområdet och ger förslag på hur utbildningen bör utformas. Det nordiska samarbetsprojekt som beskrivs ovan har som syfte att förmedla kunskap och erfarenheter inom behandling och omsorg av personer med demens. Projektet har inte haft något direkt fokus på utbildningarna i de nordiska länderna eller dess utformning och organisering, men det konstateras dock inom en av de sex arbetsgrupperna att kompetensen bland läkare och personal inom primärvården när det gäller utredning och diagnostisering är varierande och bör ökas. Utskottet anser därför att NMR fortsätter sitt stöd till det projekt som har arbetet under perioden 2003–2006 och ger dem i uppdrag att kartlägga utbildningsbehovet i de nordiska länderna samt lämna förslag till hur en kompetensutveckling för personal inom detta område kan utformas.

4. Konklusion

Välfärdsutskottet förslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att Nordiska ministerrådet fortsatt ger stöd till projektet under ledning av Social- og helsedirektoratet i Norge och ger dem i uppdrag att kartlägga utbildningsbehovet i de nordiska länderna samt att lämna förslag till hur en kompetensutveckling för personal inom detta område kan utformas

Lahtis den 20 september 2006

Line Barfod (EL)
Tarja Cronberg (gröna), ordförande
Jan-Henrik Fredriksen (FrP)
Gunn Olsen (A)
Kent Olsson (m)
Ilkka Taipale (sd)
Ib Thomsen (FrP)
Paavo Vallius (s)
Pekka Vilkuna (cent)

Næringsudvalgets betænkning

Medlemsforslag om iværksættere i Norden

Bilag:
- Medlemsforslag A 1396/næring

1. Næringsudvalgets forslag

Næringsudvalget forslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at gennemføre et komparativt studie af hvilke forskellige tiltag de nordiske lande har gennemført for at skabe flere iværksættere og nye virksomheder

2. Baggrund

Målsætningen med forslaget er at gennemføre et komparativt studie af hvilke tiltag de nordiske lande har gennemført for at skabe flere iværksættere og nye virksomheder.

På baggrund af studiet kan *best practices* identificeres på tværs af landene og der kan i givet fald etableres et samarbejde omkring nye initiativer.

3. Udvalgets synspunkter

Udvalget har kontaktet Næringssektoren på Nordisk Ministerråd som meddeler at der ikke for nærværende findes tilsvarende studier.

Der findes en lang række nationale rapporter og internationale rapporter fra OECD, World Economic Forum, Global Entrepreneurship Monitor, EU samt de teknologiske innovationsinstitutioner i Norden som berører emnet. Temaet er således velbelyst og særdeles aktuelt, men uden at der er sat særligt fokus på hvordan de nordiske lande kan lære af hinanden. Dog findes der en række rapporter fra NICe, som bør inddrages i dette studie, dels for at undgå overlap og reproduktion og for at udnytte den eksisterende viden. Det gælder blandt andet:

- Creating Opportunities for Young Entrepreneurs – Nordic Examples and Experiences
- Nordic technical universities deficient in their approach to entrepreneurship
- High tech spinn offs – limited impact
- Towards an Entrepreneurship Policy – A Nordic Perspective
- Women entrepreneurship in the Nordic countries:

Selvom disse rapporter i en vist omfang overlapper med intentionerne i medlemsforslaget, kan der være flere gode grunde til at gennemføre det forslåede studie:

- Det er en naturlig opfølgning på det "Nordiske Charter for små innovative virksomheder, iværksættere og selvstændige opfindere", som på udvalgets initiativ blev vedtaget af Nordisk Ministerråd tilbage i 2002. Heri nævnes blandt andet vilkår for etablering af virksomhed og, finansieringsvilkår. Studiet bør til dels tage udgangspunkt i konklusionerne fra Nordisk Industrifonds (nu NICE) konference 15.-16. oktober 2002 om små innovative virksomheder og entrepreneurskab i Norden.

- Norden er uomtvisteligt afhængig af sin innovationsevne og udviklingskapacitet, hvorfor et studie som kan medvirke til at fremme opstart af nye virksomheder (fortrinsvis virksomheder af innovativ karakter), må anses for et skridt i den rigtige retning.
- Studiet kan integreres i indsatsen omkring Norden som global vinderregion og dermed bidrage både til at identificere konkrete projekter, men også til at demonstrere hvorledes det nordiske samarbejde kan bidrage til landenes individuelle innovationsstyrke. Studiet kan dermed blive en slags statusrapport over temaet som samtidigt udstikker retningslinierne for de nærmeste par års indsats.

Det bør indgå som et naturligt led i undersøgelsen, at konklusionen indeholder en række konkrete forslag til hvorledes man på nordisk plan kan bidrage til at skabe flere iværksættere og nye virksomheder.

Dertil bør nævnes, at man bør overveje et særligt fokus – ikke så meget på kvantiteten af iværksættere, men i højere grad på karakteren af dem og deres rammebetingelser.

Man bør overveje at udpege nogle specifikke målgrupper, eksempelvis videnstunge små virksomheder, og undersøge deres "succesrate", levetid etc. for derigennem at få et klart billede af forretningsudviklingens vilkår for de centrale dele af industrien.

Endeligt aktualiserer forslaget også at der ses på konkurslovgivningen, således at denne ikke virker unødig prohibitiv overfor konkursramte personer, når det gælder opstart af ny virksomhed efter konkursforløbet (se også det nordiske charter).

4. Konklusion

På baggrund af ovenstående, forslår Næringsudvalget, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at gennemføre et komparativt studie af hvilke forskellige tiltag de nordiske lande har gennemført for at skabe flere iværksættere og nye virksomheder

København, den 31. oktober 2006

Lisbeth Grönfeldt Bergman (m)
Drífa Hjartardóttir (Sj.), formand
Sigrun Eng (A)
Joan Erlandsen (V)
Monica Green (s)
Billy Gustafsson (s)
Allan Niebuhr (KF)
Marioin Pedersen (V)
Inge Ryan (SV)
Steingrímur J. Sigfússon (VG), næstformand
Frode Sørensen (S)
Stefan Tornberg (c)
Harry Wallin (sd)

Medlemsforslag

om iværksættere i Norden

(Stillet af Den Konservative gruppe i Nordisk Råd)

De nordiske lande klarer sig generelt godt i den krævende internationale konkurrence. Dette skyldes ikke mindst, at vi har et højt uddannelsesniveau og en iværksætterånd i Norden. Mange borgere i Norden har lysten til at starte egen virksomhed – og rigtig mange gør drømmen til virkelighed. Det er godt. Men alt for ofte må de nye selvstændige lukke virksomheden igen eller måske oplever virksomheden ikke den forventede vækst. Det må kunne gøres bedre.

Vi kunne blive bedre til at skabe virksomheder, som oplever vækst, som skaber nye arbejdspladser og som har en høj omsætning.

Der er mange forskellige måder at fremme lysten – og evnerne – til at starte egen virksomhed. Og de nordiske lande har iværksat mange forskellige tiltag for at skabe flere nye virksomheder. Også på dette område må det være muligt at lære af hinanden, at finde *best-practices*.

Lysten til at begynde egen virksomhed kan understøttes af vores uddannelsessystem fra grundskole til de videregående uddannelser. Viden om at starte og drive virksomhed er afgørende for om en virksomhed bliver en succes. Og på uddannelsesområdet kunne vi givetvis blive bedre til at forbedre de kommende selvstændige til livet som selvstændig.

Den Konservative Gruppe mener, at det vigtigt – for at kunne lære af hinanden – at gennemføre et komparativt studie af hvilke forskellige tiltag de nordiske lande har gennemført for at skabe flere nye virksomheder.

For at få mest muligt "nordisk nytte" og øge andelen af nye holdbare vækstvirksomheder i Norden stiller Den Konservative Gruppe forslag om, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at gennemføre et komparativt studie af hvilke forskellige tiltag de nordiske lande har gennemført for at skabe flere iværksættere og nye virksomheder

Lahtis, den 19. september 2006

Inge Lønning (H)
Allan Niebuhr (KF)
Martin Saarikangas (saml)

Næringsudvalgets betænkning om

Medlemsforslag om arbeidet med grensehindringer

Bilag:
- Medlemsforslag A 1397/næring

1. Næringsudvalgets forslag

Næringsudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

at samarbejde om at fremme "pådriverordningene" som foreslås af det norske formandskab, således at de får størst mulig juridisk kompetence og handlekraft

Næringsudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at sørge for at fremtidige tiltag til at ophæve grænsehindringer opfølges af konkrete tidsfrister

2. Udvalgets synspunkter

Næringsudvalget har modtaget vedlagte medlemsforslag om bekæmpelse af grænsehindringer fra Thore Nistad, Fremskrittspartiet, Norge.

Forslaget har som mål at understøtte de såkaldte "pådriverordninger" som det norske formandskab har forslået iværksat. Desuden fremsættes der ønske om at grænsehindringsarbejdet fremover baseres på konkrete tidsfrister.

Processen omkring grænsehindringer har som bekendt været i gang længe og derfor griber forslaget ind i et relativt stort politisk og organisatorisk kompleks af igangværende initiativer, beslutninger og ansvarsfordeling.

Samtidigt står det klart fra udvalgets præliminære drøftelse af forslaget på sit forrige møde, at der er stor opbakning til målsætningen om at styrke arbejdet med grænsehindringer.

Selvom det norske formandskab har iværksat pådriverordningen, er der stadig sektorer som ikke har implementeret beslutningen og generelt set opsættes der ikke konkrete tidsfrister i Nordisk Ministerråd når det gælder grænsehindringsarbejdet.

For så vidt angår pådriverordningen, synes der således god grund til at udøve politisk pres for at fremme arbejdet.

Med hensyn til opsætning af konkrete tidsfrister, kan det af praktiske og proceduremæssige årsager være vanskeligt, men det må som udgangspunkt betragtes som en konstruktiv metode til at skabe fremdrift overfor den enkelte grænsehindring.

3. Konklusion

Næringsudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

at samarbejde om at fremme "pådriverordningene" som froeslås af det norske formandskab, således at de får størst mulig juridisk kompetence og handlekraft

Næringsudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at sørge for at fremtidige tiltag til at ophæve grænsehindringer opfølges af konkrete tidsfrister

København, den 31. oktober 2006

Lisbeth Grönfeldt Bergman (m)
Drífa Hjartardóttir (Sj.), formand
Sigrun Eng (A)
Joan Erlandsen (V)
Monica Green (s)
Billy Gustafsson (s)
Allan Niebuhr (KF)
Marioin Pedersen (V)
Inge Ryan (SV)
Steingrímur J. Sigfússon (VG), næstformand
Frode Sørensen (S)
Stefan Tornberg (c)
Harry Wallin (sd)

Medlemsforslag

om arbeidet med grensehindringer

(Fremmet av Thore A. Nistad)

En raskere fremdrift i arbeidet med grensehindringer

For at det nordiske samarbeidet skal ha legitimitet er det etter vår mening viktig at grensehindringsarbeidet gis høy prioritet, spesielt innenfor næringslivet. Vi er kjent med at det norske formannskapet i Nordisk ministerråd har kommet frem til et prosjekt der en skal etablere spesielle "pådriverordninger" som skal gå dypere inn i enkelte problemområder for å avskaffe grensehindre. Dette dreier seg om en ordning hvor pådrivere skal operere direkte mot både embetsverket og det politiske systemet for å identifisere og fjerne grensehindre. Vi anser ordningen som et skritt i riktig retning. Dette arbeidet føyer seg inn i rekken av tiltak som har etterfulgt bl.a. Norrback-rapporten (april 2002) og Schlüters rapporter til de nordiske statsministrene.

Likevel synes vi arbeidet går for sakte. Grensehindringene i næringslivet og for vanlige nordiske borgere er fremdeles svært omfattende. For eksempel er det fremdeles store problemer i bygge- og anleggsbransjen på grunn av sertifikater og autorisasjoner som ikke har samme gyldighet i alle de nordiske landene. Videre vil vi påpeke at grensehindringer i næringslivet i stor grad går utover de små- og middelsstore næringsdrivende. Det er derfor viktig å minne om det vedtatte *"Nordisk Charter for små innovative virksomheder, iværksættere og selvstændige opfindere" (2001)*, hvor det bl.a. går frem at det må skapes bedre forhold for gründervirksomheter. Det er disse mindre bedriftene som i størst grad har Norden som førstemarked og som har størst problemer med grensehindringer. Det er også gründere og selvstendig næringsdrivende som har minst ressurser til å håndtere slike problemer.

Mot bakgrunn av ovenstående foreslås det at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landenes regjeringer

å gå sammen for å understøtte pådriverordningene som foreslås av det norske formannskapet, slik at de får størst mulig juridisk kompetanse og handlekraft

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å sørge for at fremtidige tiltak for å bygge ned grensehindringer følges av konkrete tidsfrister

Oslo, 27. september 2006

Thore A. Nistad (FrP)

Præsidieforslag

om fremme af flerkulturel kompetence og udvikling af indikatorer for sammenhængskraft

(Fremlagt af Præsidiet i Nordisk Råd)

1. Præsidiets forslag

Præsidiet foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at oprette en Styregruppe, som tager ansvar for initiativ vedrørende håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens i det flerkulturelle samfund. Styregruppens sammensætning og mandat skal udformes i samarbejde med Nordisk Råd. Styregruppen skal have ansvar for:

- *at* tage initiativ til nordisk dialogforum om håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens i det flerkulturelle samfund. Forumet skal ledes af Styregruppen
- *at*, på baggrund af dialogforum og eksperters bidrag, fremlægge forslag om hvordan det formelle nordiske samarbejde kan fremme håndtering af kulturel kompleksitet og sameksistens i det flerkulturelle samfund. Forslaget skal præsenteres på Nordisk Råds session 2007
- *at* i forbindelse med den periodiske sammenstilling af indikatorer og data om de nordiske landes bæredygtige udvikling – udvikle og inddrage et antal indikatorer, der beskriver fremskridtene i de nordiske lande med hensyn til integration af borgere med anden kulturel og etnisk baggrund

2. Motivering

En betingelse for at blive en stærk region i det 21. århundrede er evnen til at håndtere kulturel kompleksitet. Den globale udfordring det kommende tiår vil i stigende grad handle om at forstå og drage fordele af den kulturelle diversitet. Det er på samme tid en chance og en udfordring.

Norden kan som en region, der bygger på stærke værdier, både have en forudsætning og en forpligtelse til at arbejde med de nye globale værdier. Internationalt set har Norden stået som eksponent for en række kerneværdier som burde kunne give Norden en stor legitimitet i debatten om, hvordan der skabes global sameksistens i de flerkulturelle samfund.

Når spørgsmålet om, hvordan Norden forvalter og udvikler en position som global vinderregion drøftes, er det uundgåeligt at inddrage håndteringen af den kulturelle kompleksitet som et afgørende tema. Uden svar på disse spørgsmål vil det ikke være muligt at styrke regionen globalt.

Det formelle nordiske samarbejde har et stort ansvar i denne proces. Nordiske samarbejdsinstitutioner kan være foregangsaktører ved at integrere håndtering af kulturel kompleksitet i

alle sine arbejdsområder samt at prioritere området i forbindelse med projektet Norden som global vinderregion.

Det er vigtigt, at de nordiske lande udvikler en fælles forståelse for håndteringen af de flerkulturelle udfordringer og hvilke redskaber der er brug for. For at finde frem til en nordisk fokus er udveksling af erfaringer og ideer mellem de nordiske lande grundlæggende i denne henseende. Præsidiet ser, at dette kan ske via oprettelse af en Styregruppe, som tager ansvaret for denne diskussion samt at stille forslag om fællesnordiske tiltag på området. Der anbefales et dialogforum sammensat af et omfattende antal mennesker, som udgør diverse diskussionsgrupper tværs på af landegrænser og som samlet mødes til en dialogkonference. Disse er f.eks. repræsentanter fra videnskabssamfundet, politikere, eksperter fra offentlige myndig-heder, næringlivet, journalister, frivillige organisationer, etc. Styregruppens forslag udformes på baggrund af dialogforums diskussoner samt bidrag fra øvrige eksperter.

Som baggrund for det videre arbejde på området ville det give mening at udvikle indikatorer for evaluering af de nordiske landes fremskridt i integration af borgere med en anden kulturel og etnisk baggrund og inddrage disse i den periodiske sammenstilling af indikatorer og data om de nordiske landes bæredygtige udvikling. Disse indikatorer kan omfatte diverse områder som eksempelvis beskæftigelsesgrad- og mønster, børnekultur- og uddannelsesmønster, kønsaspekter, kriminalitet, deltagelse i samfundslivet, sager om racismebeskyldninger, etc. For at sikre sig en længerevarende indsats, hvor integration af medborgerne betragtes som integreret aspekt af samfundsudviklingen, må disse spørgsmål drøftes på lige fod med økonomi, velfærd, miljø etc.

3. Konklusion

Præsidiet foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at oprette en Styregruppe, som tager ansvar for initiativ vedrørende håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens i det flerkulturelle samfund. Styregruppens sammensætning og mandat skal udformes i samarbejde med Nordisk Råd. Styregruppen skal have ansvar for:

- *at* tage initiativ til nordisk dialogforum om håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens i det flerkulturelle samfund. Forumet skal ledes af Styregruppen
- *at*, på baggrund af dialogforum og eksperters bidrag, fremlægge forslag om hvordan det formelle nordiske samarbejde kan fremme håndtering af kulturel kompleksitet og sameksistens i det flerkulturelle samfund. Forslaget skal præsenteres på Nordisk Råds session 2007
- *at* i forbindelse med den periodiske sammenstilling af indikatorer og data om de nordiske landes bæredygtige udvikling – udvikle og inddrage et antal indikatorer, der beskriver fremskridtene i de nordiske lande med hensyn til integration af borgere med anden kulturel og etnisk baggrund

København, den 31. oktober 2006

Arja Alho (sd)
Sinikka Bohlin (s)
Berit Brørby (A)
Dagfinn Høybråten (KrF)
Jón Kristjánsson (F)
Johan Linander (c)
Kristian Pihl Lorentzen (V)
Inge Lønning (H)
Outi Ojala (vänst)
Rannveig Guðmundsdóttir (A)
Simo Rundgren (cent)
Martin Saarikangas (saml)
Ole Stavad (S), præsident

Præsidieforslag

om nordiske hovedudfordringer om sameksistens

(Fremlagt af Præsidiet i Nordisk Råd)

1. Præsidiets forslag

Præsidiet foreslår, at

Nordisk Råd beslutter

at vedtage de nordiske hovedudfordringer om sameksistens og at oversende dem som stafet til "Co-existence of Civilizations"-initiativet

2. Baggrund

Som opfølgning af Præsidiets og Medborger- og Forbrugerudvalgets høring om "Karikaturkrisen" på rådets aprilmøde 2006 besluttede Præsidiet, at indlede et samarbejde med den danske medievirksomhed Huset Mandag Morgen om deres initiativ "Co-existence of Civilizations"-ekspeditionen. Præsidiet udnævnte en Kontaktgruppe til "Co-existence"-initiativet med repræsentanter fra alle partigrupper og de fem nordiske delegationer. Inge Lønning blev udpeget som formand for arbejdsgruppen. Øvrige medlemmer af kontaktgrupper blev: Line Barfod (EL), Danmark, Drífa Hjartardóttir, (Sj.) Island (trådte ind i stedet for Jónína Bjartmarz, (F), efter 15. juni 2006), Pehr Löv (sv), Finland, Marion Pedersen (V), Danmark, og Lars Wegendal (s), Sverige.

"Co-existence of Civilizations" er et initiativ taget af det danske Huset Mandag Morgen i samarbejde med 22 fremtrædende danske organisationer, virksomheder og personer med det formål at udnytte læren fra den såkaldte "karikaturkrise". På denne baggrund har "Co-existence of Civilizations" siden februar 2006 stået i spidsen for en række konferencer og møder med det formål at starte en dialog om, hvad der skal til for at styrke sameksistens på tværs af nationer, kulturer, religioner, værdier mv.

Nordisk Råd er samarbejdspartner til "Co-existence of Civilizations"-initiativet. Øvrige officielle samarbejdspartnere er: Asia-Europe Foundation og Strategic Foresight Group.

Konferencen, Copenhagen Co-existence Lab den 5. og 6. september 2006, markerede starten på den såkaldte Co-existence Ekspedition, hvor Nordisk Råd var den første stafetmodtager i ekspeditionen. På konferencen fik konferencegæsterne til opgave at prioritere de fem største udfordringer der eksisterer for at imødekomme og håndtere kulturelle udfordringer i fremtiden. Udfordringerne udgør indholdet af den stafet som formanden for Nordisk Råds Kontaktgruppe modtog på konferencen på Nordisk Råds vegne.

Frem mod 2008 vil ekspeditionen sørge for at videregive stafetten i en lang række lande, organisationer og institutioner rundt omkring i verden med det formål at sætte en ny dagsorden for "global co-existence".

Modtagerne af stafetten forventes at:

- Sætte '*co-existence*' på dagsordenen i deres respektive land eller inden for den pågældende organisation eller institution
- Prioritere de største udfordringer og løsninger der eksisterer for '*co-existence*' set i en lokal/regional sammenhæng
- Samle og bringe resultaterne tilbage til *"Co-existence"*-initiativet med det formål at tilføre den samlede indsats denne viden og erfaringer

Initiativet har oprettet en tænketank, som arbejder videre med alle de konklusioner som stafettens modtagere kommer frem til. Tænketanken afslutter sit arbejde 2008. Fra nordisk side har Inge Lønning og Terje Rød-Larsen, præsident for International Peace Academy i New York, plads i tænketanken.

3. Copenhagen Labs fem udfordringer

Copenhagens Labs fem udfordringer er følgende:

- Myndiggøre de magtløse
- Sikre religionsfrihed
- Sikre uafhængige domstole
- Supplere 'sikkerhedsdagsordenen' med sameksistens
- Skabe offentlige rum for sameksistens

4. De nordiske hovedudfordringer

På Nordisk Råds fællesmøde i Lathis, Finland, den 19. september, præsenterede formanden for Kontaktgruppen, Inge Lønning, Copenhagen Labs 5 udfordringer, samt Kontaktgruppens overvejelser om nordiske udfordringer. Kontaktgruppens forslag blev efterfølgende drøftet i Præsidiet og samtlige udvalg.

Kontaktgruppens forslag til nordiske hovedudfordringer for sameksistens er som følger:

Håndtering af kulturel kompleksitet

Globaliseringen har ført til stadig større kulturel kompleksitet i vores samfund. Denne udvikling kan føre til sammenstød mellem forskellige værdigrundlag og forståelser, som på lang sigt skaber spændinger og frustrationer, som kan svække tolerance og sammenhæng i samfundet og globalt. Det er gennem dialogen, at vi finder forståelse for forskelligheden og herigennem at håndtere denne kompleksitet på en positiv måde og til samfundets fordel.

Sammenhængskraft vs. udenforskab

Det er vigtigt at samfundet sikrer de sociale processer som skaber grundlag og muligheder for alle af samfundets medlemmer for at indgå i en sammenhængende social helhed på lige vilkår. Dette er til fordel og en af forudsætningerne for den nordiske velfærdsstats fremtid. Dette kræver indsatser fra alle parter, majoriteter og minoriteter, samt en kompleks balancegang mellem fællesskabet og ens ret til bevarelse af personlig og kulturel integritet.

Tryghed vs. frihed

Terrortruslen og dermed konsekvensen af en yderligtgående kulturkonflikt stiller de nordiske folk overfor spørgsmål vedrørende balancen mellem de nordiske kærneværdier, tryghed og frihed. Implementering af en strammere lovgivning og mere omfattende overvågningstiltag har ført til behovet om diskussion om, hvordan et givent antiterrorinitiativ rammer borgerne generelt og evt. i mindre omfang terroristerne? Hvad er omkostningerne i forhold til gevinsterne? Kan voksende fokusering på sikkerhed være med til at hæmme den nødvendige debat og de langsigtede aktiviteter til fremme af sameksistens?

Ytringsfrihed vs. ytringsansvar

Den måde hvorpå vi i hverdagen forholder os til forskellige kulturer, og den respekt vi demonstrerer, er afgørende for skabelsen af sameksistens. Er det muligt på samme tid at forsvare ytringsfrihed og retten til kritik, herunder også religionskritik, samtidig med at man viser respekt for andre kulturer og adfærdsnormer? Hvordan skal vi veje ytringsfriheden op imod ytringsansvaret? Hvornår støder ytringsfriheden sammen med andre menneskerettigheder? Det er via vedvarende debat, dialog og retsafgørelser, at vi kan afklare hvilke typer af ytringer strider mod juridiske bestemmelser om værn mod diskriminering og krænkelse af minoriteter alt beroende på de historiske og samfundsmæssige forhold debatten befinder sig i.

Ungdommens Nordiske Råd har på sin årlige session den 27.-29. oktober i København stillet sig bag følgende udfordring:

Stereotypier vs. individer

Manglende kendskab til hinanden er en stor udfordring i den globale verden. Manglende kendskab fører til frygt, intolerance, racisme og had. Manglen på kendskab til hinandens samfund, virkelig forståelse af hinandens samfund, resulterer i intolerance og ekstreme midler. Stereotypierne gør, at vi ikke kender til de fremmede kulturer gennem individer, men gennem stereotypier. Vi har brug for mere kulturudveksling, udveksling af studerende, udveksling af lærere osv. Vi har brug for internationale og interkulturelle netværk, som overskrider nations- og kulturgrænser. Kulturel forståelse begynder med et individ ad gangen.

5. Konklusion

Præsidiet foreslår, at

Nordisk Råd beslutter

at vedtage de nordiske hovedudfordringer om sameksistens og at oversende dem som stafet til "Co-existence of Civilizations"-initiativet

København, den 31. oktober 2006

Arja Alho (sd)
Sinikka Bohlin (s)
Berit Brørby (A)
Dagfinn Høybråten (KrF)
Jón Kristjánsson (F)
Johan Linander (c)
Kristian Pihl Lorentzen (V)
Inge Lønning (H)
Outi Ojala (vänst)
Rannveig Guðmundsdóttir (A)
Simo Rundgren (cent)
Martin Saarikangas (saml)
Ole Stavad (S), præsident

Utskottsförslag

om barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden

(Framlagt av Välfärdsutskottet i Nordiska rådet)

1. Välfärdsutskottets förslag

Välfärdsutskottet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

1) *att* sätta in kraftfulla åtgärder för att förbättra tillgängligheten och komma tillrätta med väntetidsproblematiken för barn och unga
2) *att* mål bör sättas upp som indikerar att väntetiden för den första konsultationen inte får överstiga 7–10 dagar och för alla patienter ska en individuell plan upprättas

2. Bakgrund

Välfärdsutskottet har under år 2005 och 2006 arbetat med psykiatrivården i Norden som övergripande tema.

Från flera av de nordiska länderna kommer rapporter om att den psykiska ohälsan bland barn och unga ökar och den ökar ganska kraftigt. Att satsa på vård för barn och unga som drabbas av psykisk ohälsa är inte bara en moralisk plikt för samhället utan även en i hög grad human insats för att ge dessa individer en så god start i livet som möjligt. Det finns kunskap om en ökad psykisk ohälsa bland barn och unga i de nordiska länderna samtidigt som köerna till vårdinstitutioner redan i dag är långa och ökar alltmer.

Det är viktigt att satsa större resurser på tidiga insatser för barn och unga som drabbas av psykisk ohälsa. Lika viktigt är det att satsa resurser på förebyggande insatser för att förbättra barn och ungdomars möjlighet att utveckla och behålla en god psykisk hälsa. I dag finns det en gemensam syn i de flesta nordiska länder om att det behövs större satsningar på vården av barn och unga med psykisk ohälsa. Men det är också viktigt är att pengarna används effektivt, så att vården och omsorgen kan förbättras.

3. Välfärdsutskottets synpunkter

Långa väntetider för barn och unga när det gäller att komma i kontakt med psykiatrin är ett genomgående problem i de nordiska länderna. Naturligtvis förekommer skillnader mellan regioner/länder men den generella bilden är att väntetiderna för barn och unga i alltför stor utsträckning är för långa. I till exempel Norge är det allt fler barn och unga med psykiska problem som kommer i behandling men det är för många barn och unga på väntelistor och väntetiden är för lång, trots att exempelvis antal dygnplatser och antal polykliniska behandlingar har ökat. På bara två år (2004–2006) steg antalet som väntar på behandling från 3120 till 4021 barn och unga.

Att barn och unga inte kommer i kontakt med psykiatrivården är, förutom det mänskliga lidandet för både de unga och dess anhöriga, även förknippat med stora kostnader. I exempelvis Sverige har väntetiderna för barn och unga en beräknad kostnad på ca 3–4 miljarder SEK per år.

Det finns tendenser inom barn- och ungdomspsykiatrin i vissa länder på en ökad social problematik bland de vårdsökande som inte direkt bedöms som psykiatrirelaterade och därför inte prioriteras. Barn och unga får helt enkelt kvalificera sig, vänta till deras situation blir sämre innan de får hjälp. Tecken visar också på att barn och ungdomar i socioekonomiskt missgynnade miljöer i några av de nordiska länderna oftare har psykiska och psykosociala problem. Vanliga symptom hos barn och unga är depression, nedstämdhet och ångest i kombination med problem i skolan eller familjen.

Det kan finnas många anledningar till långa väntetider såsom organisatoriska, otydliga ansvarsgränser, svårigheter att prioritera för att effektivt använda resurserna, etc. Det är dock viktigt att ett arbete kommer igång för att komma tillrätta med problemen med de längre väntetider för barn och unga som nu tycks breda ut sig. Kvalitetsmål bör sättas upp som indikerar att väntetiden för den första konsultationen inte får överstiga 7–10 dagar och för alla patienter ska en individuell plan upprättas.

Välfärdsutskottet har i sitt arbete med psykiatrivården i Norden arrangerat möten och diskuterat med experter, anhöriga och brukare, gjort studiebesök vid institutioner och hos organisationer inom detta område och därigenom fått en bild av att barn och ungas situation inom psykiatrivården i Norden på många håll inte är tillfredställande. Utskottet anser att de långa väntetiderna för barn och unga är en av de absolut viktigaste uppgifterna inom psykiatriområdet för de nordiska länderna att komma tillrätta med. Därför anser Välfärdsutskottet att de nordiska ländernas regeringar ska sätta in kraftfulla åtgärder för att förbättra tillgängligheten och komma tillrätta med väntetidsproblematiken för barn och unga så att de utan dröjsmål kan komma i kontakt med psykiatrivården. En väntetid längre än 7 - 10 dagar för att komma kontakt med en psykologisk mottagning är enligt utskottet inte acceptabelt i det välfärdssamhälle vi i Norden har byggt upp.

4. Konklusion

Mot bakgrund av ovan nämnda föreslår Välfärdsutskottet att

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

1) *att* sätta in kraftfulla åtgärder för att förbättra tillgängligheten och komma tillrätta med väntetidsproblematiken för barn och unga
2) *att* mål bör sättas upp som indikerar att väntetiden för den första konsultationen inte får överstiga 7–10 dagar och för alla patienter ska en individuell plan upprättas

Köpenhamn den 31 oktober 2006

Line Barfod (EL)
Tarja Cronberg (gröna), ordförande
Jan-Henrik Fredriksen (FrP)
Kari Lise Holmberg (H)
Anita Knakkergaard (DF)
Gunn Olsen (A)
Kent Olsson (m)
Ilkka Taipale (sd)
Ib Thomsen (FrP)
Göte Wahlström (s)
Cecilia Widegren (m)

Medborger- og Forbrugerudvalgets betænkning om

Ministerrådsforslag om program og principper for det nordiske justitssamarbejde

(Ministerrådsforslag se s. 3)

1. Medborger- og Forbrugerudvalgets forslag

Medborger- og Forbrugerudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at gennemføre "Ministerrådsforslag om program og principper for det nordiske justitssamarbejde" (B 240/medborger)

2. Program og principper for det nordiske justitssamarbejde

Nordisk Ministerråd har oversendt Ministerrådsforslag om program og principper for det nordiske justitssamarbejde til Nordisk Råd til behandling. I hovedlinierne præsenterer justitsministrene de samme principper for samarbejdet som i sit sidste program fra 2002 og tidligere program fra 1996.

Målsætningen er at befæste de demokratiske beslutningsprocesser og fremme retssikkerheden i de nordiske lande. Der arbejdes ud fra tre grundlæggende principper: nordisk nytte, retsenhed og konkretisering af formålet.

Organiseringen af samarbejdet er fortsat den samme og i overensstemmelse med de generelle arbejdsprincipper i Nordisk Ministerråd. Der er dog sket den forandring, at substansen i sektorens samarbejde, dvs. konkrete initiativer og målsætninger, nu er formuleret på baggrund af formandskabsprogrammerne alene, idet sektoren har afskaffet de årlige handlingsprogrammer, som tidligere også dannede grunden for samarbejdet.

Dette program skal evalueres og evt. revideres senest i år 2009.

3. Medborger- og Forbrugerudvalgets synspunkter

Ministerrådets program er først og fremmest tænkt som en generel ramme for samarbejdet, hvor de overordnede prioriteringer og administrativ ramme er identificeret. De politiske prioriteringer, konkrete tiltag og målsætninger findes derfor alene i ministerrådets årlige formandskabsprogrammer.

Medborger- og Forbrugerudvalgets repræsentanter har på et møde med den danske justitsminister Lene Espersen den 11. april 2005 drøftet udkast til programmet. Ved denne lejlighed udtrykte medlemmerne sine bekymringer over, at de politiske prioriteringer ikke længere var identificerede i de årlige handlingsprogrammer men alene i formandskabsprogrammerne. Man frygtede at det ville betyde, at det var sværere for Nordisk Råds parlamentarikere at påvirke politiske prioriteringer i det nordiske samarbejde. Udvalget byder derfor velkommen samarbejdsprogrammets erklæring om, at nordiske justitsministre søger dialog med Nordisk Råd om spørgsmål af fælles interesse, herunder i forbindelse med udarbejdelse af samarbejdsprogrammer og formandskabsprogrammer. Udvalget skal derfor opfordre de

fremtidige formandskabslande at søge dialog med Nordisk Råd om formandskabsprogrammet i god tid før det færdiggøres.

4. Konklusion

Medborger- og Forbrugerudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at gennemføre Ministerrådsforslag om program og principper for det nordiske justitssamarbejde (B 240/medborger)

Oslo, 25. januar 2006

Bendiks H. Arnesen (A)
Marianne Carlström (s)
Odd Einar Dørum (V)
Kjartan Ólafsson (Sj.)
Elina Linna (v)
Pehr Löv (sv), formand
Lyly Rajala (saml)
Reidar Sandal (A)
Henning Skumsvoll (FrP)
Raimo Vistbacka (saf)
Cecilia Widegren (m)

Ministerrådsforslag

om programmer og principper for det nordiske justitssamarbejde

(Overleveret af Nordisk Ministerråd)

I Indledning

Det nordiske lovsamarbejde, først og fremmest inden for rammerne af justitsministrenes samarbejde, bygger på en mere end 100 år gammel tradition. Samarbejdet er forankret i den nordiske samarbejdsaftale fra 1962 (Helsingforsaftalen).

Lovsamarbejdet er et værktøj for de nordiske lande i arbejdet med at fremme grundlæggende fælles principper i nordisk lovgivning i overensstemmelse med et nordisk værdifællesskab.

I henhold til Helsingforsaftalen gælder følgende: Ved udformningen af love og andre retsregler i de nordiske lande skal statsborgere i de øvrige nordiske lande sidestilles med landets egne statsborgere. Endvidere skal de nordiske lande søge at opnå størst mulig retsenhed på privatrettens område, fremme retsenheden inden for lovgivning om strafbare handlinger og strafferetlige sanktioner og bestræbe sig på at samordne anden lovgivning, hvor det er formålstjenligt.

Lovsamarbejdet har endvidere som mål at fremme, at der i Norden sker en ensartet implementering af EU/EØS-ret og andre internationale forpligtelser på justitssektoren.

De nordiske justitsministres samarbejde bygger på et samarbejdsprogram, som fastlægger de overordnede prioriteringer og administrative rammer for samarbejdet. Samarbejdsprogrammet komplementeres af konkrete initiativer og målsætninger i etårige formandskabsprogrammer.

II Principper for det nordiske lovsamarbejde

1. Grundværdier

Det nordiske lovsamarbejde skal styrke de demokratiske beslutningsprocesser i de nordiske lande og fremme retssikkerheden for dem, som bor og opholder sig i Norden. Gennem et samarbejde om indhold og udformning af love og regler skal lovgivningen gøres lettere tilgængelig for borgerne. Fælles historiske traditioner og værdier letter arbejdet med at fremme retsenheden, der kan styrke kommunikationen og sammenholdet i Norden. Samtidig er der plads til afvigende løsninger, hvor faktiske forskelle, forskellige værdiopfattelser eller behov for at opnå nye erfaringer gør sig gældende.

2. Nordisk nytte

Det nordiske lovsamarbejde skal lægge vægt på princippet om "nordisk nytte". Som udgangspunkt skal samarbejdet derfor omfatte områder, hvor der kan opnås en nordisk nytteværdi.

Når det vurderes, om en aktivitet opfylder kravet om "nordisk nytte", lægges der vægt på:

- at det er en aktivitet, som ellers ville foregå i nationalt regi, og hvor der kan opnås positive virkninger for borgerne i de nordiske lande gennem fælles nordiske løsninger
- at det er en aktivitet, som viser og udvikler nordisk samhørighed
- at det er en aktivitet, som øger nordisk kompetence og konkurrenceevne, og i visse tilfælde
- at det er en aktivitet, der medvirker til at lette forbindelsen mellem de nordiske lande.

Kravet om "nordisk nytte" betyder ikke, at samarbejdet nødvendigvis skal sigte mod identiske regler i de nordiske lande. Klart fastlagte og udbyggede samarbejdsrutiner kan også give "nordisk nytte". Lovsamarbejdet består således til dels i at udveksle viden og faktiske oplysninger, blandt andet om eksisterende lovgivning og lovforslag i de nordiske lande. Sådanne oplysninger kan være til stor gavn for de øvrige landes lovgivningsarbejde.

3. Retsenhed

Lovgivningssamarbejdet sigter mod nordisk retsenhed. Dette indebærer som ovenfor nævnt ikke, at reglerne nødvendigvis skal være identiske. Nordisk retsenhed omfatter også det forhold, at der opnås en ensartet struktur i lovgivningen, og at der er enighed om de bærende principper inden for et lovområde.

Omfanget af, behovet for og karakteren af det nordiske lovsamarbejde kan variere på forskellige retsområder. Inden for privatretten har det traditionelt i stor udstrækning været muligt at opnå en særligt vidtgående nordisk retsenhed. Dette samarbejde bør fortsætte og videreudvikles. Der er desuden også et stigende behov for nordisk samarbejde inden for strafferet og retshåndhævelse. På områder, hvor man ikke kan forvente at opnå retsenhed - hvis f.eks. de moralske værdiopfattelser eller institutionelle rammer er forskellige - kan informations- og erfaringsudveksling alligevel være formålstjenlig.

4. Konkretisering af formålet

I alt nordisk lovsamarbejde må det gøres klart, hvilket formål der skal varetages. Det bør præciseres, om formålet er at løse bestemte konkrete problemer, bevare og udvikle nordisk retsenhed eller mere generelt at samordne ved udveksling af informationer mellem de nordiske lande.

Samarbejdet skal organiseres med henblik på at varetage de aktuelle formål bedst muligt.

III Organisatoriske og økonomiske rammer for lovsamarbejdet

1. Organisering af samarbejdet

Justitsministrene har det overordnede ansvar for samarbejdet. Ministrene behandler på deres årlige møde politisk aktuelle sager af fælles nordisk interesse eller behov med henblik på at indlede et nordisk samarbejde for at bevare eller udvikle nordisk retsenhed eller i øvrigt finde fælles nordiske løsninger, hvor dette er hensigtsmæssigt.

Embedsmandskomiteen for lovgivningsspørgsmål (EK-Lov, på svensk NÄL) består af ledende embedsmænd med ansvar for lovgivningsarbejdet i hvert af de nordiske landes justitsministerier. Komiteen forbereder og følger op på justitsministrenes årlige møde. Den nedsætter arbejdsgrupper samt initierer fælles nordiske projekter. Hovedlinierne i de årlige formandskabsprogrammer diskuteres i komiteen i god tid inden, de træder i kraft.

Til at løse særlige opgaver i lovsamarbejdet kan der nedsættes arbejdsgrupper. Arbejdsgrupper nedsættes af embedsmandskomiteen på grundlag af justitsministrenes beslutning, og disse arbejdsgrupper arbejder under Nordisk Ministerråd. Arbejdsgrupperne har inden for deres mandat normalt til opgave diskutere og eventuelt udarbejde forslag vedrørende bestemte emner, udarbejde rapporter, afholde seminarer mv. Arbejdsgrupperne kan efter behov få finansiering til særlige projekter.

Embedsmandskomiteen og arbejdsgrupperne samarbejder efter behov med Ministerrådets øvrige embedsmandskomiteer og deres nedsatte arbejdsgrupper. Embedsmandskomiteen kan udnævne medlemmer til sådanne tværsektorielle arbejdsgrupper.

De nordiske justitsministre har endvidere nedsat et antal arbejdsgrupper af mere varig karakter. Disse arbejdsgrupper - først og fremmest den nordiske familieretsekspertgruppe, den nordiske strafferetsekspertgruppe og en arbejdsgruppe for EU's fremtidsspørgsmål - arbejder uafhængigt af Ministerrådet og får instruktioner direkte fra justitsministrene og rapporterer tilbage til hvert enkelt land.

2. Samarbejde om lovgivning

Det traditionelle løbende lovsamarbejde sker dels som et uformelt samarbejde mellem departementer og ministerier på embedsmandsniveau, dels i særskilte arbejdsgrupper. Når et spørgsmål sorterer under flere fagdepartementer, inddrages alle berørte departementer i samarbejdet. En stor del af lovsamarbejdet vedrører privatrettens område (eksempelvis familieret, erstatningsret, selskabsret, forbrugerret og transportret).

Embedsmandskomiteen har ansvaret for, at det nordiske lovgivningssamarbejde sker i overensstemmelse med ministrenes beslutning, og komiteen gennemgår efter behov de nordiske justitsministeriers lovgivningsprogrammer med henblik på at vurdere, om disse indeholder lovgivningsinitiativer, som har særlig relevans for det nordiske samarbejde.

Når et land overvejer at indføre ny lovgivning på et område, som traditionelt indgår i det nordiske lovsamarbejde, bør de andre lande informeres, og der bør tages initiativ til en nærmere diskussion og eventuel samordning gennem embedsmandskomiteen eller gennem uformelle kontakter. Herved opnås, at det aktuelle land får nytte af et nordisk perspektiv i sine forberedelser, og at de andre lande informeres og eventuelt får mulighed for at tage egne initiativer eller påvirke arbejdet alt afhængigt af sagens karakter.

Embedsmandskomiteen sørger for, at betænkninger og lovforslag mv. løbende bliver udvekslet mellem landene, og tager efter behov initiativer til samarbejde mellem de relevante forvaltningsmyndigheder for så vidt angår gennemførelse af lovgivningen.

3. Dialog med Nordisk Råd

De nordiske justitsministre søger dialog med Nordisk Råd om spørgsmål af fælles interesse, herunder i forbindelse med udarbejdelse og revidering af samarbejdsprogrammet og udarbejdelse af formandskabsprogrammer.

4. Fordeling af projektmidler

Embedsmandskomiteen har vedtaget særlige retningslinier for anvendelsen af Ministerrådets projektbudget. Disse supplerer de overordnede retningslinier, som de nordiske samarbejdsministre har vedtaget. I Nordisk Ministerråds standardvilkår for projektkontrakter findes særlige bestemmelser for projektets gennemførelse mv.

Generelt kan ministrene eller embedsmandskomiteen inden for den årlige budgetramme beslutte at støtte finansieringen af konferencer, seminarer, forskning eller studier af særlig relevans for justitssektoren.

Princippet om "nordisk nytte" er afgørende for, om en aktivitet kan støttes i Nordisk Ministerråds regi. Ved finansieringen prioriteres aktiviteter, som ligger inden for samarbejdsprogrammet, samt nuværende og tidligere års formandskabsprogrammer. Støtte kan også gives til andre aktiviteter inden for det løbende nordiske lovsamarbejde.

Der kan efter en konkret vurdering også bevilges midler til eksterne projekter, såfremt kriteriet om "nordisk nytte" findes at være opfyldt.

5. Integrering af ligestillingshensyn

I organiseringen af det nordiske lovsamarbejde inden for justitssektoren tilstræbes, i tråd med samarbejdsministrenes retningslinier for ligestilling mellem kønnene, at begge køn repræsenteres med mindst 40 pct. i arbejdsgrupper og lignende. Ligestillingshensynet inddrages også ved vurderingen af ansøgninger om tildeling af projektmidler.

IV Nordisk lovsamarbejde og international retsudvikling

1. Baggrund

Det nordiske lovsamarbejde må i dag ses i sammenhæng med den internationale retsudvikling. Gennem EU/EØS og de grundlæggende principper i den europæiske menneskerettighedskonvention er der etableret et omfattende fælles regelværk for store dele af Europa. Der foregår en øget internationalisering af reglerne på en række områder, som tidligere var forbeholdt national lovgivning.

Det nordiske lovsamarbejde skal yde slagkraftige bidrag til udviklingen af regler i internationale fora. Nordisk samarbejde under forarbejdet til et nyt internationalt regelværk skal bidrage til at højne kvaliteten af nye regler. Nordisk retsenhed vil i nogle tilfælde kunne øge nordiske retspolitiske værdiers indflydelse i Europa. Et velfungerende retligt samarbejde i Norden vil generelt være en styrke for samarbejdet i Europa. Det nordiske lovsamarbejde skal sigte mod, at nye internationale forpligtelser, som de nordiske lande påtager sig, implementeres effektivt i de nordiske landes lovgivning med henblik på fortsat at udvikle nordisk retsenhed.

2. Samarbejde om EU/EØS-spørgsmål

En stigende andel af ny lovgivning stammer fra EU/EØS. Derfor er samarbejde om EU/EØS-spørgsmål en vigtig del af det nordiske lovsamarbejde.

Det er væsentligt at samarbejde om at vurdere konsekvenserne af EU/EØS-retsakter så tidligt som muligt i EU's beslutningsproces. De vigtigste forslag til EU/EØS-retsakter gennemgås efter behov af embedsmandskomiteen for at se, om der er grundlag for nordiske drøftelser i forbindelse med en retsakts udarbejdelse eller ved implementering af retsakten i national lovgivning.

Man bør også generelt være opmærksom på muligheden for på visse områder at tage et fælles nordisk initiativ til nye EU/EØS-retsakter eller til ændringer af eksisterende EU/EØS-retsakter på baggrund af nordiske erfaringer og vurderinger.

Der har i de senere år eksisteret et uformelt, men vigtigt og effektivt lovgivningssamarbejde mellem de nordiske lande med det formål at fremme en nordisk retsenhed ved gennemførsel af fællesskabsretsakter, eksempelvis direktiver.

Samarbejdet vedrører først og fremmest retsakter, som samtlige nordiske lande skal gennemføre og følge, det vil sige retsakter, som er omfattet af EØS-aftalen. Men selv for retsakter, som falder uden for EØS-aftalen, kan et bredt samarbejde på gennemførelsesstadiet være nyttigt.

Lovsamarbejde aktualiseres ofte, når det gælder retsakter, som overlader en vis handlefrihed til de nationale lovgivninger, eksempelvis direktiver. Der samarbejdes også om national lovgivning, som er nødvendig for, at forordninger kan fungere tilfredsstillende. Der samarbejdes navnlig på retsområder, hvor de nordiske lande har en fælles retstradition.

Samarbejdet kan starte på forskellige måder. Inden for fællesskabsområder som familieret og strafferet tages initiativet oftest i en af de eksisterende nordiske arbejdsgrupper inden for disse områder. Samarbejdet kan endvidere starte uformelt på embedsmandsniveau, eventuelt på EK-Lovs initiativ. Nordisk Ministerråd bidrager ikke til finansieringen af disse møder på embedsmandsniveau.

Det er ikke nødvendigt at vælge samme lovgivningsløsninger i samtlige nordiske lande. Det har væsentlig selvstændig betydning at være enige om forståelsen og fortolkningen af de pågældende fællesskabsretsakter.

3. Samarbejde i andre internationale fora

Det indgår i det nordiske lovsamarbejde at fremme nordiske kontakter, diskussioner og efter behov samordning på embedsmandsniveau samt på politisk niveau i forbindelse med forhandlinger i andre internationale fora, eksempelvis Europarådet og De Forenede Nationer (FN).

Uden for Nordisk Ministerråds regi deltager de nordiske lande også i andre regionale samarbejdsfora på embedsmandsniveau, eksempelvis Baltic Sea Task Force on Organised Crime, som blandt andet omfatter politisamarbejde. Dette samarbejde omfatter også andre lande, der grænser op til Østersøen.

V Samarbejde inden for justitssektoren uden for lovsamarbejdet

Ud over det nordiske lovsamarbejde foregår der et løbende praktisk samarbejde inden for hele justitssektoren. På administrativt niveau afholdes der blandt andet kontaktmøder mellem de nordiske landes domstolsadministrationer, rigsadvokaterne, rigspolitichefferne i Norden og kriminalforsorgen.

VI Samarbejde med Estland, Letland og Litauen

De nordiske justitsministre mødes med deres kollegaer fra Estland, Letland og Litauen en gang om året. Der er nedsat en kontaktgruppe, som navnlig har til opgave at forberede disse møder. Ordførerskabet roterer mellem landene, og sekretariatsfunktionen varetages af Nordisk Ministerråds sekretariat.

Samarbejdet med de baltiske lande har tidligere fokuseret på at støtte demokratiudvikling i de baltiske lande og fremme retsenhed, men har udviklet sig til et samarbejde mellem otte ligeværdige stater (NB8) ud fra den opfattelse, at et fortsat og tættere regionalt samarbejde er vigtigt i et udvidet EU og i forhold til tredjelande.

Der samarbejdes også om afvikling af seminarer for embedsmænd i centralforvaltningen og i andre myndigheder samt for ansatte ved domstolene mv.

Ligeledes uden for rammerne af Nordisk Ministerråd afholdes nordisk-baltiske møder på embedsmandsniveau i Bruxelles med henblik på at afklare behovet og mulighederne for at afstemme holdningerne til relevante EU-retsakter.

VII Rapportering og evaluering

Arbejdsgrupper under embedsmandskomiteen skal årligt afgive rapport om de opnåede resultater.

Rapporteringen sker ved hjælp af Ministerrådets skema for statusrapportering og indgår ved udarbejdelsen af justitssektorens årlige rapportering om iværksatte og gennemførte tiltag. I nødvendigt omfang lægges resultaterne af arbejdet frem for justitsministrene på det årlige justitsministermøde.

Dette samarbejdsprogram er gældende indtil videre, men bør evalueres og eventuelt revideres senest i år 2009.

Presidiets betänkande om

Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds budget for 2007

Bilaga:
- Ministerrådsforslag B 243/presidiet

1. Presidiets förslag

Presidiet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att* förändringar i telefontjänsten Hallå Nordens verksamhet skall ske i dialog med Nordiska rådet
2) *att* upprätthålla finansieringen av Orkester Norden år 2007 och aktivt arbeta för att säkra de ekonomiska och organisatoriska förhållandena för Orkester Norden på lång sikt
3) *att* reservera nödvändiga finansiella medel för att fortsatt kunna genomföra den nordiska traditionen Kura Skymning på biblioteken i Norden
4) *att* öronmärka 3 MDKK för att skydda kvinnor i närområdet mot trafficking
5) *att* inom ramen för 4-4310-1 Projektmedel - Social- och hälsovårdspolitik öronmärka 2,5 MDKK för narkotika samarbetet
6) *att* reservera 3 MDKK för att följa upp och igångsätta aktiviteter med utgångspunkt i rapporten "Norden som global vinderregion"
7) *att* inom ramen för 6-0960-1 NGO-virksomhed i Östersöregionen öronmärka 1 MDKK för nordisk-baltiskt frivilligsamarbete
8) *att* öka anslaget 2-4120-2 Nordjobb med 200 TDKK
9) *att* öronmärka 1,5 MDKK för arktisk forskning med inriktning på klimat och miljö

Ökning av anslag enligt följande:

Budgetposter (TDKK)		
2-4120-1	Nordjobb	200
3-3310-1	Projektmidler - Miljø	1.000
4-5150-1	Projektmidler - Næring, energi og regionalpolitik	1.000
	Ökning totalt	***2.200***

Reduktion av anslag enligt följande:

2-4110-1	Projektmidler – Arbejdsmarked og -miljø	-200
6-0870-1	Arktisk samarbejdsprogram	-1000
5-1000-1	Strukturpulje	-1.000
	Reduktion totalt	***-2.200***

Omdisponering av anslag:

Budgetposter (TDKK)		
-5150-1	Projektmidler – Næring, energi og Regional	1.000
2-2505-1	Dispositionsmiddel – Uddannelse og forskning	1.000
4-4310-1	Projektmidler – Social og helse	1.000
	Sammenlagt ökning av anslag	***3.000***
	Finansiering – användninga av odisponerade medel	
4-5190-1	Expo 2005	-500
5-0185-1	Nedbrydelse af grænsehindringer	-1.000
5-0190-1	Reformer på institutionsområdet	-400
5-0195-1	Europasamarbejdet	-300
5-0435-1	Generalsekretærens dispositionsreserve	-400
5-0445-1	Formandskabspuljen	-400
	Finansiering	***-3.000***

Presidiet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att ministerrådsförslag om Nordiska ministerrådets budget 2007 (C2), läggs till handlingarna

Särskilda yttranden

Budgetdialog

Nordiska rådet har under året vid samrådsmöten informerats om de reformer som Nordiska ministerrådet igångsatt i förhållande till budgetprocessen. Det viktigaste för Nordiska rådet här är nog att själva budgetdokumentet blir mera transparent så att det är lättare att företa politiska prioriteringar. För Nordiska rådet är det viktigt att fokusera på politiska prioriteringar och inte fastna i detaljer om olika puljer. Det förutsätts att budgetdokumenten för år 2008 skall ha en annan utformning så att det klart framgår hur budgetmedel fördelas på de olika sakområdena.

Angående uppföljningen av budgetrekommendationen önskar Nordiska rådet en uppstramning så att det angående de frågor som rådet i rekommendationen specifikt lyft fram skall ske en mera kontinuerlig tillbakarapportering så att rådet kan hålla sig orienterad om hur projekten/prioriteringarna framskrider.

Vidare önskar Nordiska rådet att budgetprocessen framöver mer än tidigare skulle ske i en diskussion med fackministerråden och relevant utskott i Nordiska rådet. Det är avgörande för den nordiska budgetprocessen att de olika ministerråden känner ett större ansvar för budgeten för respektive sektor och för en dialog om detta med respektive utskott i Nordiska rådet. Det innebär att själva budgetdialogen skall inledas redan i januari månad så det är klart vilka prioriteringar Nordiska rådet har. I det sammanhanget önskar Nordiska rådet också att man väljer ut ett begränsat antal områden som man följer upp och fokuserar på under några år i direkt dialog mellan fackministerråd och relevant utskott i Nordiska rådet.

Om konsumentpolitik

Vid omstruktureringen av Nordiska ministerrådet år 2005 nedlades ministerrådet för konsumentfrågor som ett officiellt ministerråd. Samarbetet skall dock fortsätta på ett informellt plan. De anslag som det konsumentpolitiska samarbetet hade år 2005 vidareförs i budgeten via strukturpuljen. Nordiska rådet vill poängtera att det är viktigt att det de facto finns en tillräcklig budget för samarbetet med hänvisning till det samarbetsprogram som går från 2005-2010 på området. Vidare bör de politiska prioriteringarna ske i dialog och samarbete med Nordiska rådet.

Om Nordforsk

I budgetförslaget uppgår andelen för Nordforsk till 100 MDKK vilket motsvarar i stora drag en åttondel av den totala budgeten. Satsningen på forskning är massiv och samstämmer väl med de politiska prioriteringarna för det nordiska samarbetet. Nordforsks organisation har givits en utsträckt autonomi med en egen självständig förvaltning och egen beslutskompetens. Detta är i enighet med den princip om en självständig och oberoende forskning som är förhärskande i de nordiska länderna. Problemet är dock att den relativt sett stora satsningen på Nordforsk riskerar att urholka den nordiska budgeten. Enligt ovannämnda modell kan man hävda att Nordiska ministerrådet mer eller mindre är ett transitkonto och reellt sett inget inflytande har på hur dessa 100 MDKK disponeras. Det är Nordiska rådets hållning att de drygt 800 MDKK som är det nordiska samarbetets budget i det stora hela är en mycket blygsam summa som därför skall användas så effektivt som möjligt för att generera mera nordiskt samarbete. Det är ur parlamentarisk synvinkel avgörande att det politiska systemet har inflytande på hur den nordiska budgeten disponeras. Vidare bör Nordiska rådet kunna ha inflytande på eller det bör åtminstone skapas någon form för dialogforum för att kunna komma med förslag till vilka områden som skall prioriteras inom Nordforsks verksamhet. För Nordiska rådet är det avgörande att man kan komma med politiska signaler om vilka områden man skall fokusera på i Nordforsk.

Nordiska ministerrådet ingår ett avtal med Nordforsk i samband med beviljningen av medel från budgeten. I det sammanhanget är det viktigt att Nordiska rådet kan komma med inspel om vilka områden som från parlamentarisk sida skall prioriteras.

Om kulturfonden

Nordiska rådet har under många år i budgetarbetet förhindrat nedskärningar i Nordiska kulturfondens anslag. I årets budgetförslag bibehålls anslaget för Nordiska kulturfonden på samma nivå som år 2006. D.v.s. att Nordiska kulturfonden inte har berörts av de interna omprioriteringarna som varit ett instrument vid framtagandet av budgetförslaget. Nordiska rådet anser att Nordiska kulturfonden permanent skall fredas från detta budgettekniska tilltag. Vidare anser Nordiska rådet att det bör övervägas om Nordiska kulturfondens anslag skall förhöjas i framtiden. Vidare är det viktigt att som ett resultat av omläggningen av det nordiska kultursamarbetet fortsätta att se på arbetsfördelningen mellan Nordiska kulturfonden och Nordiska ministerrådet. Detta skall ske i samarbete med Nordiska rådet.

Avvikande åsikt

Den konservativa gruppen i Nordiska rådet önskar en allmän nedskärning av budgeten med 3 % vilket motsvarar c:a 25 MDKK. De övriga partigrupperna i Nordiska rådet har inte ställt sig eniga i detta krav vilket medför att Nordiska rådets samlade hållning är att budgetramen skall bibehållas på den nivå som förslaget till budgeten anger.

2. Överväganden

Presidiet har mottagit ministerrådsförslaget till Nordiska ministerrådets budget 2007 (B 243/presidiet; C2). Presidiets budgetgrupp har efter förhandlingar med det norska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet lämnat ett utkast till betänkande angående Nordiska ministerrådets förslag till budget 2007.

2.1 Presidiets synpunkter

Generalsekreterarens förslag till budget och planer för Nordiska ministerrådet 2007 har även i år budgeteringsmetod använt sig av diverse omfördelningspotter. Vid framtagandet av

budgeten år 2006 användes en generell omfördelningspulje på 2 %. I årets budgetförslag har nivån lagts till 1 % med det tillägget att Nordiska kulturfonden och kultursektorn inte berörs av omfördelningsprincipen. Vidare bidrar Nordiska ministerrådets sekretariat med 3 % till omfördelningspotten. Presidiet har ifjol ställt sig positivt till denna budgeteringsmetod och gör det också i år. Det skapar enligt presidiet dynamik och politiskt rådrum i budgeten när en liten del reserveras till omfördelning för högprioriterade projekt.
Vad angår budgetramen är den på nivå med år 2006 vilket en majoritet i Nordiska rådet stöder. En minoritet i Nordiska rådet (den konservativa gruppen) önskar en nedskärning av budgetramen på 3 %, vilket motsvarar ca 25 MDKK.

Vidare konstaterar Presidiet att dialogen angående budgeten fungerat på ett tillfredsställande sätt. Det norska ordförandeskapet och Nordiska ministerrådets sekretariat har prioriterat budgetdialogen med Nordiska rådet, vilket medfört att budgetmanglingen har kunnat ske i trygga och fungerande ramar. Vad angår budgetdokumentet och själva budgetprocessen har Nordiska ministerrådet igångsatt en process i syfte att förbättra och reformera. Dessvärre kan resultaten ännu inte ses i budgeten för 2007. Det förhåller sig fortfarande så att budgetdokumentet är svårläst och besvärligt att företa politiska prioriteringar i. Därför är det presidiets förhoppning att det vid framtagandet av budgeten för 2008 ligger ett mera användbart budgetdokument som grund.

Slutligen vill Presidiet meddela att man från Nordiska rådets sida delvis önskar att förändra budgetprocessen. Angående detta upplyses det om i detta betänkande mera specifikt.

2.2 *Presidiets förslag till Nordiska rådets prioriteringar*

1) Att förändringar i telefontjänsten Hallå Nordens verksamhet skall ske i dialog med Nordiska rådet

Telefontjänsten Hallå Norden skapades för att kunna identifiera de gränshinder som medborgarna i Norden i olika sammanhang upplever i sin vardag. Hallå Norden-funktionen har omhändertagits av Föreningarna Norden på ett effektivt och tillfredsställande sätt. Nordiska rådet menar att gränshindersarbetet bör vitaliseras och i det sammanhanget bör man också se på Hallå Nordens verksamhet. Det är dock viktigt att det också i fortsättningen är möjligt att per telefon anmäla om gränshinder etc. Det är enligt Nordiska rådet inte tillräckligt att telefontjänsten ersätts med en webbtjänst. Nordiska rådet noterar att man i budgetförslaget samlar det gränspolitiska arbetet i en post. Nordiska rådet menar att det krävs synliga och konsekventa tilltag för att råda bot på gränshinder i Norden, och i det sammanhanget bör eventuella stora förändringar i Hallå Nordens verksamhet göras först efter en dialog med Nordiska rådet.

2) Att upprätthålla finansieringen av Orkester Norden år 2007 och aktivt arbeta för att säkra de ekonomiska och organisatoriska förhållandena för Orkester Norden på lång sikt

Orkester Norden har haft stor betydelse för musiklivet och Nordiska rådet menar att det är viktigt att detta nordiska musiksamarbete fortsätter med oförminskad kraft. Därför är det angeläget att Nordiska ministerrådet aktivt söker nya modeller för finansieringen av Orkester Norden om det visar sig att de andra medfinansiärerna i projektet väljer att dra sig ur samarbetet.

3) Att reservera nödvändiga finansiella medel för att fortsatt kunna genomföra den nordiska traditionen Kura Skymning på biblioteken i Norden

Kura Skymning har med åren utvecklats till en betydelsefull samnordisk begivenhet som binder länderna samman på litteraturens område. Som en konsekvens av den grundläggande omläggningen av det nordiska kultursamarbetet läggs NORDBOK ner. NORDBOK har agerat huvudman för projektet Kura Skymning. Nordiska rådet anser att Kura Skymning fortsatt skall tryggas finansiering trots de organisatoriska omläggningarna på kulturområdet.

4) Att öronmärka 3 MDKK för att skydda kvinnor i närområdet mot trafficking

Handel med kvinnor med syfte i prostitution är en modern form för slavhandel som skall motverkas konsekvent och resolut på alla plan. Många av kvinnorna som blir offer för människohandel (trafficking) kommer från Nordens närområden. Fenomenet är generellt till sin karaktär var inte minst organiserade kriminella ligor står som bakmän. Nordiska rådet har un-

der många år prioriterat arbetet mot denna form av människohandel (trafficking) och anser att detta arbete måste fortsätta med oförminskad kraft. De nordiska satsningarna skall fokusera på det sociala området samt också stöda kvinnor som vill ut ur prostitution.

5) Att inom ramen för 4-4310-1 Projektmedel – Social- och hälsovårdspolitik öronmärka 2,5 MDKK för narkotika samarbetet

I budgetförslaget har under posten 4-4310-1 Projektmedel – Social- och hälsovårdspolitik samlats många mycket centrala sakområden. Budgetposten har en ram på drygt 8 MDKK och Nordiska rådet har inte upplysts om eventuella interna fördelningar mellan dessa. Det hänvisas till budgetbetänkandet år 2006 (B 242/presidiet) var Nordiska rådet lyfte fram samarbetet på narkotika området specifikt. De förhållande som beskrivs i nämnda betänkande är fortfarande högaktuella och de facto ännu viktigare i budgeten för år 2007 i.o.m. att narkotikasamarbetet inte längre omhändertas av ett självständigt ministerråd.

6) Att reservera 3 MDKK för att följa upp och igångsätta aktivteter med utgångspunkt i rapporten "Norden som global vinderegion"

Rapporten "Norden som global vinderegion" väckte stort intresse när den publicerades år 2005. Rapporten lämnar ett antal förslag om hur Norden som region borde utvecklas i en global värld. Inom det nordiska samarbetet arbetas det intensivt för att omsätta rapportens förslag och konklusioner konkret. En arbetsgrupp har lämnat en intern rapport som systematiserar och konkretiserar hur man kunde följa upp rapporten "Norden som en global vinderegion" på olika politikområden. Nordiska rådet önskar att avsätta 3 MDKK för att kunna igångsätta de olika tilltagen på de olika områdena. Det är viktigt att notera att detta i 2007 skall betraktas som slags "startpeng" och i budgeten för 2008 kommer det nog att krävas betydligt större summor för att förverkliga de olika projekten. Nordiska rådet samt relevanta organisationer som NICe och Nordforsk skall tilldelas en central roll för att göra uppföljningen till en succés.

7) Att inom ramen för 6-0960-1 NGO-virsomhed i Östersöregionen öronmärka 1 MDKK för nordiskt-baltiskt frivilligsamarbete

I budgetprocessen för Nordiska ministerrådets budget 2006 enades Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet att 1 MDKK skulle reserveras för nordiskt-baltiskt frivilligsamarbete. Angående hur detta krav skall realiseras har det sedermera hållits några oformella möten där rådet och ministerrådet på ett konkret sätt enats om hur detta skall förverkligas. Nordiska rådet menar att det fortsättningsvis bör reserveras finansiella medel i budgeten för att stöda de nordiska frivilligorganisationernas insatser för att stärka frivilligsektorn i Estland, Lettland och Litauen. Detta stöd får inte blandas ihop med andra verksamhetsmässiga eller geografiska aktiviteter. Vidare bör principen om medfinansiering gälla men så att ansvaret för medfinansieringen främst åvilar på de ansökande nordiska organisationerna, i.o.m. att resurserna inom denna sektor på den baltiska sidan är begränsade. Principen bör också tillämpas med en betydande flexibilitet så att användningen av anslaget inte omöjliggörs eller allvarligt försvåras.

8) Att öka anslaget 2-4120-2 Nordjobb med 200 TDKK

I budgetförslaget skärs Nordjobb anslaget med 87 TDKK, vilket är betydligt mera än 1 % som nivån för omprioriteringspuljen varit. Nordiska rådet menar att Nordjobb är ett av de mest nyttiga och centrala projekt som berör ungdomar vad angår nordiskt samarbete. Nordjobb har de senare åren fått marginellt mindre anslag och behöver nu en mindre ökning för att kunna bibehålla kvaliteten och ytterligare utveckla verksamheten i en positiv riktning. Bl.a. bör det övervägas om projektet kan utvecklas så att det inte enbart begränsar sig till sommarperioden. Man kunde tänka sig att Nordjobb utvecklas till ett projekt som kör löpande under hela året.

9) Att öronmärka 1,5 MDKK för arktisk forskning med inriktning på klimat och miljö

I budgetförslaget har det arktiska samarbetet prioriterats vilket Nordiska rådet ställer sig fullständigt enigt i inte minst p.g.a. att år 2007 är det internationella polaråret. I det sammanhanget är det speciellt viktigt lyfta fram forskningen speciellt vad angår klimat och miljö. Det är också som en direkt följd av den arktiska forskningen som många frågor utvecklats till centrala frågeställningar på den globala dagordningen och det arbetet måste fortsätta. Det

har konstaterats att klimatförändringarna är större och framskrider snabbare än man tidigare antagit i Arktis. Som följd är utmaningarna för befolkningarna i de arktiska områdena mycket stora. Det är enligt presidiet mycket viktigt att fördjupa kunskapen på området så att man i tid kan anpassa sig till och om möjligt också motverka miljö- och klimatförändringarna. Därför hemställer Nordiska rådet att det reserveras 1,5 MDKK för arkiskt forskning med inriktning på klimat och miljö inom det arktiska samarbetsprogrammet. Detta bör också koordineras med Nordforsk så att det finns en klar rollfördelning mellan fackministerråden och Nordforsk. Den resolution som antogs av den arktiska parlamentariker konferensen i Kiruna 1-4 augusti skall vara riktgivande för inriktningen av forskningen.

3. Nordiska rådets framtid budgetprioriteringar

Med hänsyn till framtagandet av budgeten för Nordiska ministerrådet år 2008 kommer Nordiska rådet att särskilt prioritera följande sakområden:

- Den nordiska välfärdsmodellen och globaliseringen
- Avskaffandet av gränshinder i Norden
- Klimat, miljö och energi
- Arktisk forskning med inriktning på miljö och klimat
- Nordisk-baltiskt frivilligsamarbete
- Narkotika samarbetet (efter en utvärdering av uppnådda resultat)
- Bekämpande av människohandel (trafficking)
- Tematiska satsningar i de nordiska forskningsprogrammen
- Kulturpolitiken i förändrade ramar
- Rysslandsprogrammet (aktiviteter)

Lahtis den 20 september 2006

Arja Alho (sd)
Berit Brørby (A)
Anita Johansson (s)
Jón Kristjánsson (F)
Inge Lønning (H)
Kristian Pihl Lorentzen (V), vicepræsident
Rannveig Guðmundsdóttir (A)
Outi Ojala (vänst)
Gabriel Romanus (fp)
Simo Rundgren (cent)
Martin Saarikangas (saml)
Ole Stavad (S), præsident
Bjørg Tørresdal (KrF)

B 243/presidiet: Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds budget 2007

Reservation från den konservativa gruppen

Den konservativa gruppen i Nordiska rådet önskar inte mindre nordiskt samarbete men att prioritera och effektivera samarbetet. Inbesparingarna skall ske på administrationen och inte verksamheten. Man skall vara varsam med de nordiska skattebetalarnas pengar och därför föreslås en sänkning av den samlade nordiska budgeten. Konservativa gruppen ställer sig enig i fördelningen av budgeten enligt presidiets förslag men önskar tillfoga en tionde att-sats som reducerar budgetramen med 3 %.

Den konservativa gruppe föreslår att:

Presidiet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att* förändringar i telefontjänsten Hallå Nordens verksamhet skall ske i dialog med Nordiska rådet
2) *att* upprätthålla finansieringen av Orkester Norden år 2007 och aktivt arbeta för att säkra de ekonomiska och organisatoriska förhållandena för Orkester Norden på lång sikt
3) *att* reservera nödvändiga finansiella medel för att fortsatt kunna genomföra den nordiska traditionen Kura Skymning på biblioteken i Norden
4) *att* öronmärka 3 MDKK för att skydda kvinnor i närområdet mot trafficking
5) *att* inom ramen för 4-4310-1 Projektmedel – Social- och hälsovårdspolitik öronmärka 2,5 MDKK för narkotika samarbetet
6) *att* reservera 3 MDKK för att följa upp och igångsätta aktiviteter med utgångspunkt i *rapporten "Norden som global vinderregion"*
7) *att* inom ramen för 6-0960-1 NGO-virksomhed i Östersöregionen öronmärka 1 MDKK för nordisk-baltiskt frivilligsamarbete
8) *att* öka anslaget 2-4120-2 Nordjobb med 200 TDKK
9) *att* öronmärka 1,5 MDKK för arktisk forskning med inriktning på klimat och miljö
10) ***att* budgetramen för Nordiska ministerrådet reduceras med 3 %**

Ministerrådsforslag

om Nordisk Ministerråds budget for 2007

(Fremlagt af Nordisk Ministerråd)

MR-SAM har vedtaget Nordisk Ministerråds budgetforslag 2007 med følgende ændringer i forhold til Generalsekretærens budgetforslag fremlagt 1. juni.

Omflytning af midler på budgetposter

- At der overflyttes 1 MDKK fra 6-0870-1 Arktisk Samarbejdsprogram til 3-3310-1 Projektmiddel - Miljø og at dette beløb øremærkes til forskning i klima/miljø i Arktis
- At der overflyttes 0,2 MDKK fra 2-4110-1 Projektmiddel - Arbejdsmarked og -miljø til 2-4120-2 Nordjobb
- At der overflyttes 1 MDKK fra 5-1000-1 Strukturpuljen til 4-5150-1 Projektmidler Næring, energi og regionalpolitik

Disse tre beslutningspunkter giver anledning til følgende omflytning mellem budgetposter:

Budgetposter (TDKK)		Budget forslag (GS)	MR-SAM forslag	Ændring
2-4120-1	Nordjobb	2.200	2.400	200
3-3310-1	Projektmidler - Miljø	32.036	33.036	1.000
4-5150-1	Projektmidler - Næring, energi og regionalpolitik	30.152	31.152	1.000
	Stigning totalt			***2.200***
2-4110-1	Projektmidler - Arbejdsmarked og -miljø	6.350	6.150	-200
6-0870-1	Arktisk samarbejdsprogram	9.159	8.159	-1.000
5-1000-1	Strukturpulje	4.000	3.000	-1.000
	Reduktion totalt			***-2.200***

Ligeledes er det besluttet at øremærke følgende beløb i ministerrådsforslaget:

- At der til bekæmpelse af trafficking øremærkes i alt 3 MDKK, som fordeles således: 1,0 MDKK på budgetpost 4-4310-1 Projektmidler - social og helse, 1,0 MDKK på budgetpost 1-4110-1 Projektmidler - Ligestilling og 1 MDKK på 6-0980-1 Partnerskab og grænseregionalt
- At der øremærkes 2,5 MDKK på budgetpost 4-4310-1 Projektmidler - social og helse til narkotikabekæmpelse
- At der øremærkes 1 MDKK til NGO-virksomhed i de baltiske lande på budgetpost 6-0960-1 NGO-virksomhed i Østersøregionen
- At der øremærkes 0,5 MDKK til Arktisk klimaforskning på budgetpost 6-0870-1 Arktisk samarbejdsprogram
- At der øremærkes 1,0 MDKK til NORA på 4-5150-1 Projektmidler - Næring, energi og regionalpolitik

- At alle forslag til tekstmæssige ændringer, som landene er fremkommet med i den nationale høring indarbejdes i det endelige budget

Derudover har MR-SAM besluttet at omdisponere ressourcer mellem nedenstående budgetposter ved brug af overførte uforbrugte midler fra tidligere og indeværende år til brug for opfølgning af Norden som global vinderregion.

Omdisponering af ressourcer

Budgetposter (TDKK)		Budget forslag (GS)	MR-SAM forslag	Forskel
4-5150-1	Projektmidler - Næring, energi og Regional	30.152	31.152	1.000
2-2505-1	Dispositionsmiddel - Uddannelse og forskning	5.307	6.307	1.000
4-4310-1	Projektmidler - Social og helse	8.261	9.261	1.000
	I alt tilgang af ressourcer			***3.000***
	Finansiering - brug af udisponerede midler			
4-5190-1	Expo 2005		-500	-500
5-0185-1	Nedbrydelse af grænsehindringer		-1.000	-1.000
5-0190-1	Reformer på institutionsområdet		-400	-400
5-0195-1	Europasamarbejdet		-300	-300
5-0435-1	Generalsekretærens dispositionsreserve		-400	-400
5-0445-1	Formandskabspuljen		-400	-400
	Finansiering			***-3.000***

Kulturministrenes område

Det har gennem hele året været en reformproces i gang med strukturændringer på Kulturområdet. Reformprocessen er nu ved at være tilendebragt. Nedenfor i tabel 1 vises ændringerne indenfor Kulturområdets ramme, som blev vedtaget på EK-K i oktober 2006, og som vil blive fremlagt for MR-K ved deres møde i tilknytning til sessionen. Tabellen viser samtidig ændringer til MR-SAMs budgetforslag 2007 besluttet d. 6. september 2006.

Nordisk Råds Kultur- og Uddannelsesudvalg har igennem året været løbende orienteret om processen og Nordisk Råds budgetgruppe er også blevet orienteret herom i oktober måned. Kultur- og Uddannelsesudvalget og budgetgruppens har taget ændringerne ad notam.

Tabel 1: Detailbudget for Kultur/uddannelse/forskning

Budgetposter (TDKK)		Endelig Budget 2007	Budget forslag (GS)	Ændring
1-2203-1	Strategiske og kulturpolitiske satsninger	1.000	6.112	-5.112
1-2254-2	Mobilitets- og residensprogram	11.350	16.791	-5.441
1-8000-1	Kunst- og kulturprogram	20.000	20.631	-631
1-2204-1	Nordisk kulturforum	1.500	1.019	481
1-2222-2	Nordisk Film- och TV-fond	23.740	22.240	1.500
Ny	Kulturkontakt Nord (KKN)	5.000	0	5.000
1-2270-3	Nordens hus i Reykjavik	8.368	7.768	600
1-2272-3	Nordens hus på Färöarna	12.341	11.188	1.153
1-2274-3	Nordens institut på Åland	2.714	2.114	600
1-2277-3	Nordens institut på Grönland (NAPA)	5.653	5.053	600
1-2548-3	Nordens institut i Finland (NIFIN)	6.674	5.424	1.250
Ændringer				0

MR-SAMs forslag til ministerrådets budget 2007 er sket efter samråd med Nordisk Råd.

Kultur- og utdanningsutvalgets betenkning om

Ministerrådsforslag om Nordiska ministerrådet och det civila samhället – en strategi

Bilag:
- Ministerrådsforslag B 244/kultur

1. Kultur- og utdanningsutvalgets forslag

Kultur- og utdanningsutvalget foreslår at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *å* gjennomføre "Ministerrådsforslag om Nordiska ministerrådet och det civila samhället – en strategi" (B 244/kultur) under hensyntagen til de synspunkter som er fremført i betenkningen om forslaget

2) *å* gi en samlet rapportering om samarbeidet med NGO/interesseorganisasjoner som del av Nordisk Ministerråds budsjett og årsberetning, samt via Nordisk Ministerråds hjemmeside

2. Bakgrunn

De nåværende retningslinjene for Nordisk Ministerråds samarbeid med frivillig sektor ble etablert i 2000. I lys av utviklingen av ministerrådets virksomhet siden den gang mener ministerrådet det er grunn til å utvide relasjonene til de frivillige organisasjonene, og foreslår derfor en ny, tredelt strategi som omfatter følgende områder:

1. De frivillige organisasjonenes muligheter for å bidra med sine erfaringer før viktige beslutninger fattes
2. Samarbeidet med frivillige organisasjoner i visse deler av ministerrådets virksomhet i Norden
3. Samarbeid med frivillige organisasjoner i ministerrådets arbeid for å styrke det sivile samfunn i Nordvest-Russland og Hviterussland

Utvalget ble orientert om hovedtrekkene ved forslaget i et notat fra ministerrådet som utvalget behandlet i april. Representanter for utvalget deltok også på et møte mellom representanter for sektoren og ministerrådet i august hvor et utkast til strategi ble diskutert. Ministerrådsforslaget ble så behandlet på utvalgets møte 20. september.

Ministerrådsforslaget innhold

Innledningsvis presiseres begrepet frivillig organisasjon i strategien til å omfatte "sammanslutningar på nordisk nivå av nationella organisationer – eller nätverk - som bedöms ha en nödvändig stabilitet och representativitet".

De frivillige organisasjonenes løpende kontakter med Nordisk ministerråd

Den løpende kontakten skal baseres på dialog og transparens, og skal utgå fra regelmessige samlinger – både tematiske og allmenne – med de nordiske frivillige organisasjonenes samarbeidsorganer. Samlingene skal gjennomføres i samarbeid mellom ministerrådet og organisasjonene. Innretningen av ministerrådets fremtidige arbeid skal presenteres på samlingene

for å gi organisasjonene anledning til å fremme synspunkter. Utover dette er det de respektive fagministerråd som definerer på hvilken måte den løpende kontakten skal foregå.

Det skal utarbeides oversiktlige dagsordener for minister- og embetsmannskomitemøter som skal gjøres tilgjengelige for sektoren med henblikk på å styrke dialogen. Det er av særlig betydning at organisasjonene gis anledning til å fremme synspunkter før beslutninger fattes om handlingsplaner etc. De frivillige organisasjoner deltar som hovedregel ikke i ministerrådets beslutninger. Samarbeidet skal understøttes av informasjon via web.

Samarbeidet i Norden

Ministerrådet vil søke samarbeid med Nordens frivillige organisasjoner på områder av felles interesse som: folkeopplysning/folkbildning, sosialt arbeid, miljø, ungdomspolitikken og programmet "Design for alla". I tillegg fremheves det at kulturorganisasjonene på en verdifull måte utfyller de offentlige innsatsene – også på nordisk nivå.
Informasjon om ministerrådets støtteordninger skal gjøres lett tilgjengelig.

Samarbeidet innen nabolandspolitikken

Et hovedpunkt i ministerrådets nabolandspolitikk er støtte til å styrke de sivile samfunn i Nordvest-Russland og Hviterussland. Ministerrådet har derfor opprettet et NGO-program for dette formålet som bygger på følgende prinsipper:

- "NGO-programmet syftar till att utveckla det civila samhället för att därigenom stödja demokratin enligt de förutsättningar som gäller i respektive länder
- NGO-programmet vänder sig till frivilligorganisationer i Norden och i Nordens grannländer runt Östersjön. Programmet är indelat i ett delprogram riktat till Ryssland och ett delprogram riktat till Vitryssland
- NGO-programmet skall stärka organisationer som redan är verksamma i Ryssland respektive Vitryssland samt främja etableringen av nya organisationer
- Programmet skall i första hand stödja breda strukturer med förutsättning att utvecklas också utan stöd när samarbetsprojekt avslutats
- Aktiviteter i Ryssland respektive Vitryssland skall, för att berättiga till stöd från programmet, ske i partnerskap mellan nordiska och/eller baltiska och/eller polska organisationer. I de senare typerna av partnerskap främjas också utvecklingen av NGO-verksamhet i de baltiska länderna och i Polen
- Partnerskapsprojekten skall även kunna innefatta myndigheter i Ryssland som partner. I dessa fall förväntas projekten främja en tätare samverkan mellan offentliga beslutsfattare och det civila samhället och en större förståelse för vikten av en sådan samverkan
- Ett köns- och jämställdhetsperspektiv integreras i NGO-programmet i enlighet med de överordnade principerna som godkänts av de nordiska samarbetsministrarna"

3. Kultur- og utdanningsutvalgets synspunkter

De frivillige organisasjonenes betydning i de nordiske landene og for det nordiske samarbeidet er uvurderlig. Nordisk Råd har derfor over lengre tid vært engasjert i å styrke relasjonene til de frivillige organisasjonene, og å understreke betydningen disse organisasjonenes virksomhet har for det nordiske samarbeidet. Rådet har derfor fremmet en rekke rekommandasjoner og forslag om dette emnet gjennom årenes løp. I 2000 vedtok de nordiske samarbeidsministrene så følgende retningslinjer for samarbeidet med de frivillige organisasjonene:

1. Nordisk Ministerråds målsætning er løbende at have åbne, transparente og strukturerede kontakter med NGO/interesseorganisationer med sig på en dialog, der inddrager deres synspunkter, viden og kompetence før beslutningerne tages.
2. Kontakten skal være forudsigelig, dvs. interesseorganisationerne skal være forberedte på inddragelse og den skal efterfølgende kunne dokumenteres. jfr. pkt. 4.

3. De inddragne NGO/interesseorganisationer skal være repræsentative, der skal være en synlig og veldefineret relation mellem organisationen og dens interessent- "bagland".
4. Kontakten til NGO/interesseorganisationerne sker i de enkelte fagsektorer. Nordisk Ministerråds fagafdelinger har løbende, proaktivt til opgave i forbindelse med udarbejdelse af Ministerrådsforslag, udformning af sektorhandlingsplaner samt behandling af Nordisk Råds rekommandationer og henstillinger at vurdere at rapportere:

- Hvorvidt NGO inddragelse allerede finder sted eller bør finde sted.
- Hvorledes eventuel fortsat eller øget NGO-inddragelse hensigtsmæssigt kan ske.
- Hvilken indsats sektoren har gjort for at fremme samspillet med NGO.
- Hvilke resultater kontakten/samspillet med NGO har givet anledning til.

5. Samlet rapportering om samarbejdet med NGO/interesseorganisationer sker som led i NMRs budget og årsberetning samt via Ministerrådets hjemmeside.
6. NGOerne deltager ikke i Ministerrådets og embedsmandskomitéernes beslutninger.
7. Hvor forvaltningsopgaver udlægges til NGOer, sker det som resultat af en vurdering af hvem, der kan udføre opgave bedst og billigst. Der ydes således ikke tilskud til organisationen via opgaven.

Det fremgår ikke klart av det foreliggende ministerrådsforslaget om det skal erstatte ovennevnte retningslinjer. Kultur- og utdanningsutvalget vil derfor be ministerrådet klargjøre den nye strategiens status i forhold til gjeldende retningslinjer.

Utvalget er i utgangspunktet positive til den foreslåtte strategien. I forhold til dagens situasjon foreslås det et tettere og mer formalisert samarbeid med de nordiske frivillige organisasjonene. I hovedsak skal dette skje gjennom regelmessige samlinger som kan være både tematiske og av mer allmenn karakter. Samlingene skal også være en arena hvor organisasjonene kan fremme synspunkter på ministerrådets planer og programmer. Utvalget er også positive til at de frivillige organisasjonene gis en sentral rolle i nabolandspolitikken, og at en klar målsetting for denne politikken er å styrke de sivile samfunn i Nordvest-Russland og Hviterussland.

I forhold til dagens retningslinjer finner utvalget at forslaget til strategi inkluderer de fleste forhold som disse omfatter - og på noen områder er strategien en klar forbedring. Utvalget vil dog peke på to forhold som ikke er omtalt, og som utvalget ønsker ivaretatt:

1. I retningslinjenes pkt. 4 understrekes det at ministerrådets fagavdelinger har et proaktivt ansvar for å vurdere og rapportere om hvordan de frivillige organisasjonene inndras i viktige prosesser. I forslaget til ny strategi fremstår dette ansvaret noe mer utydelig, og beskrives slik: "Inför beslut om handlingsplanen etc. är det av särskild vikt att frivilligorganisationerna får möjlighet att lämna synpunkter. De nämnda samlingarna är lämpliga foran för en sådan dialog." Utvalget mener at det bør understrekes at det er ministerrådets ansvar å forholde seg proaktivt til sektoren og inndra organisasjonene i relevante prosesser.

2. Nordisk Råd har i forbindelse med en tidligere strategi for området understreket betydningen av at ministerrådet redegjør for hvordan samarbeidet utvikler seg gjennom en årlig rapportering til Nordisk Råd. Pkt. 5 i ovennevnte retningslinjer ivaretar dette, mens tilbakerapportering ikke er nevnt i forslaget til ny strategi. Utvalget er av den oppfatning at den årlige rapporteringen om samarbeidet med frivillig sektor er viktig for å opprettholde fokus på sektoren, og for å kunne vurdere dette samarbeidets utvikling. Utvalget er åpen for at denne rapporteringen kan skje på en annen måte enn i dag, men vil i første omgang sikre at dette hensynet ivaretas ved å fremme pkt. 5 i retningslinjene som del av utvalgets forslag til rekommandasjon om "Ministerrådsforslag om Nordiska ministerrådet och det civila samhället - en strategi".

4. Konklusjon

Kultur- og utdanningsutvalget foreslår at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) å gjennomføre "Ministerrådsforslag om Nordiska ministerrådet och det civila samhället – en strategi" (B 244/kultur) under hensyntagen til de synspunkter som er fremført i betenkningen om forslaget

2) å gi en samlet rapportering om samarbeidet med NGO/interesseorganisasjoner som del av Nordisk Ministerråds budsjett og årsberetning, samt via Nordisk Ministerråds hjemmeside.

Lahtis, 20. september 2006

Mikko Alatalo (cent)
Bente Dahl (RV), næstformand
Ragnar Erlandsson (ÅC)
Britt Hildeng (A)
Mogens Jensen (S)
Kim Kielsen (S)
Jógvan við Keldu (Ff)
Rolf Reikvam (SV)
Dagfinn Sundsbø (Sp)
Nils-Erik Söderqvist (s)
Raija Vahasalo (saml)
Lars Wegendal (s), ordförande

Ministerrådsförslag

om det civila samhället – en strategi

(Överlämnad av Nordiska ministerrådet)

Inledning

Det nordiska regeringssamarbetet har av tradition haft nära relationer till de frivilliga organisationerna. Det har sin grund i frivilligorganisationernas ställning och betydelse i de nordiska länderna. Ett starkt och vitalt civilsamhälle är en del av den nordiska demokratin.

Samarbetsministrarna fastställde den 14 juni 2000 riktlinjer för Nordiska ministerrådets samarbete med de frivilliga organisationerna. Riktlinjerna tar sikte på "öppna, transparenta och strukturerade kontakter" med frivilligorganisationer i en dialog före det att beslut fattas.

I ljuset av utvecklingen av ministerrådets verksamhet sedan år 2000 finns det anledning att vidga relationerna till de frivilliga organisationerna att avse

dels möjligheter för frivilligorganisationerna att bidra med sina erfarenheter före dess viktiga beslut fattas

dels samverkan med frivilligorganisationer i vissa delar av ministerrådets verksamhet i Norden

dels samverkan med frivilligorganisationer i ministerrådets arbete för ett starkt civilt samhälle i Nordväst-Ryssland och Vitryssland

En sådan tredelad strategi preciseras närmare i det följande. Med frivilligorganisation avses i strategin sammanslutningar på nordisk nivå av nationella organisationer – eller nätverk – som bedöms ha en nödvändig stabilitet och representativitet.

Frivilligorganisationernas ställning i andra internationella organisationer

Nedan följer en kortfattad redogörelse över några internationella organisationers samarbete med frivilligorganisationer. Som framgår varierar omfattningen av detta samarbete mycket. En närmare beskrivning av hur samarbetet organiseras och regleras i de nämnda organisationerna framgår av bilagan.

I *FN* har de frivilliga organisationerna varit representerade sedan 1946 då 41 frivilligorganisationer erhöll konsultativ status i det ekonomiska och sociala rådet (ECOSOC). Idag ligger antalet organisationer med konsultativ status på 2 719. Det har etablerats särskilda kriterier för att beviljandet av denna konsultativa status och organisationer med konsultativ status delas in i tre grupper.

I *EU* har de frivilliga organisationerna en viktig roll för uppfyllandet av principerna om öppenhet och transparens. En vittgående konsultation är en av kommissionens skyldigheter enligt fördraget som en del av principen om subsidiaritet och proportionalitet. Kommissionen konsulterar externa parter i sitt policyarbete. Inom ramen för lagstiftningsarbetet konsulteras två rådgivande organ; Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) och Regionkommittén (ReK), varav den förstnämnda till en tredjedel består av frivilligorganisationer. Vad gäller konsultationerna med de nämnda institutionaliserade organen EESK och ReK regleras detta i fördraget. Inom området för arbetsmarknadsfrågor finns det särskilda "Social Dialogue" -programmet som även det regleras i fördraget.

I *Europarådet* har de frivilliga organisationerna alltsedan 1952 haft möjlighet att erhålla konsultativ status i förhållande till rådet. I dagsläget innehar c:a 400 internationella frivilligorganisationer denna status. Regelverket för samarbetet har gradvis utvecklats.

I *OECD* har de frivilliga organisationerna deltagit i konsultationer sedan starten 1961. Detta sker främst genom den rådgivande kommittén för näringsliv och industri samt den rådgivande kommittén för arbetsmarknadens organisationer men även i ökande grad genom samarbete med andra organisationer som representerar det civila samhället, särskilt frivilligorganisationer.

Frivilligorganisationernas löpande kontakter med Nordiska ministerrådet

De löpande kontakterna mellan Nordiska ministerrådet och frivilligorganisationerna utgår från regelbundna samlingar av frivilligorganisationernas nordiska samverkansorgan. Dessa samlingar bör ske ministerrådsvis eller i grupper av ministerråd och avse både allmänna spörsmål och mera tematiska frågeställningar. Samlingarna genomförs i samverkan mellan ministerrådet och frivilligorganisationerna.

Vid samlingarna presenteras inriktningen av ministerrådets framtida arbete för att ge organisationerna möjlighet att bidra med sina synpunkter. Samlingarna kan resultera i särskilda och fördjupade kontakter mellan vissa frivilligorganisationer och berörda fackministerråd. Respektive ministerråd definierar formerna i övrigt för de löpande kontakterna med frivilligorganisationerna.

Varje ministerråd identifierar frivilligorganisationer på sitt verksamhetsområde.

Som en del av ministerrådets verksamhetsplanering utarbetas översiktliga dagordningar för årets minister- och ämbetsmannakommittémöten. Dessa görs tillgängliga för berörda frivilligorganisationer i syfte att främja dialog. Inför beslut om handlingsplanen etc. är det av särskild vikt att frivilligorganisationerna får möjlighet att lämna synpunkter. De nämnda samlingarna är lämpliga forum för en sådan dialog. Dialogen främjas genom öppenhet från ministerrådets sida.

Ministerrådets löpande kontakter med frivilligorganisationer i Norden skall således baseras på dialog och transparens. Frivilligorganisationerna deltar emellertid inte i ministerrådets och ämbetsmanskommittéernas beslutsfattande utom i några i särskild ordning definierade fall.

Samarbetet understöds av information via webben.

Vid behov kan ministerrådet kalla till konferenser över fackministerrådsgränserna för diskussion i mera övergripande frågor.

Samarbete i Norden

Ministerrådet eftersträvar samarbete med Nordens frivilligorganisationer på områden av gemensamt intresse. Sådana områden inkluderar folkbildningen, det sociala arbetet, miljön, ungdomspolitiken och insatserna inom programmet "Design för alla".

Inom folkbildningen kan ministerrådet finna ömsesidigt viktiga samverkansformer för att fördjupa diskussionerna kring nordiska frågor. Rapporter och andra publikationer kan anpassas till folkbildningens arbetsformer och därmed få större spridning. Ur en sådan samverkan kan ministerrådet också tillföras kunskaper och erfarenheter.

Inom det sociala arbetet kan frivilligorganisationer komplettera staternas insatser. I en utveckling av den nordiska välfärdsmodellen skulle frivilligorganisationernas erfarenheter kunna verka berikande.

På miljöområdet finns en rad organisationer som ministerrådet skulle kunna samverka med, både i konkreta projekt och för att utbyta erfarenheter.

Inom ungdomspolitiken samverkar ministerrådet med frivilligorganisationerna inom Nordiska barn- och ungdomskommittén. Genom denna samverkan har barn- och ungdomsorganisatio-

nerna i Norden möjlighet att påverka ministerrådets hela verksamhet och ta initiativ till samverkan som man finner angelägen.

"Design för alla" -programmet stödjer en samhällsutveckling ampassad till alla människors förutsättningar. Frivilligorganisationerna på handikappområdet har varit centrala då "Design för alla" -programmet utvecklades och skall ses som viktiga deltagare då programmet genomförs.

Kulturorganisationerna kompletterar på ett värdefullt sätt de offentliga insatserna. Det gäller också på den nordiska nivån.

Det ankommer på respektive fackministerråd att ta initiativ till en mera fördjupat samverkan där en sådan bedöms kunna ge värdefullt resultat. Information om de olika stödordningar inom ministerrådet som berör frivilligorganisationerna görs lätt tillgänglig.

Samarbete inom grannlandspolitiken

I ministerrådets grannlandspolitk är stöd till det civila samhället i Nordväst-Ryssland och Vitryssland en huvudpunkt. Detta stöd utvecklas i nära samverkan med frivilligorganisationer i Norden. På så sätt kan det nordiska frivilligarbetets erfarenheter nyttiggöras.

Samverkan med nordiska frivilligorganisationer inom grannlandspolitiken (NGO-programmet) bygger på följande principer:

- NGO-programmet syftar till att utveckla det civila samhället för att därigenom stödja demokratin enligt de förutsättningar som gäller i respektive länder
- NGO-programmet vänder sig till frivilligorganisationer i Norden och i Nordens grannländer runt Östersjön. Programmet är indelat i ett delprogram riktat till Ryssland och ett delprogram riktat till Vitryssland
- NGO-programmet skall stärka organisationer som redan är verksamma i Ryssland respektive Vitryssland samt främja etableringen av nya organisationer
- Programmet skall i första hand stödja breda strukturer med förutsättning att utvecklas också utan stöd när samarbetsprojekt avslutats
- Aktiviteter i Ryssland respektive Vitryssland skall, för att berättiga till stöd från programmet, ske i partnerskap mellan nordiska och/eller baltiska och/eller polska organisationer I de senare typerna av partnerskap främjas också utvecklingen av NGO-verksamhet i de baltiska länderna och i Polen[1]
- Partnerskapsprojekten skall även kunna innefatta myndigheter i Ryssland som partner. I dessa fall förväntas projekten främja en tätare samverkan mellan offentliga beslutsfattare och det civila samhället och en större förståelse för vikten av en sådan samverkan
- Ett köns- och jämställdhetsperspektiv integreras i NGO-programmet i enlighet med de överordnade principerna som godkänts av de nordiska samarbetsministrarna

Utveckling av strategin

Vid de nämnda samlingarna mellan ministerråden och frivilligorganisationerna kan denna strategi diskuteras och förslag till utvidgade relationer till ömsesidig nytta väckas. Det bör till slut noteras att det är angeläget att utveckla samverkan också mellan ministerrådet och arbetsmarknadens organisationer.

---

[1]De baltiska länderna har i detta sammanhang en strategisk ställning; dels utifrån deras geografiska närhet till Nordvästryssland och Vitryssland men också utifrån att de själva har genomgått en transitionsprocess de senaste 14 åren och har erfarenheter som är högst relevanta för Ryssland och Vitryssland. Det bör också i detta sammanhang nämnas att de baltiska länderna nu genom EU men även bilateralt har blivit biståndsgivare. Samtidigt kan det civila samhället i de baltiska länderna fortfarande ytterligare stärkas och baltiska frivilligorganisationer är fortsatt i behov av stöd från Norden, vilket betonades på Nordiska rådets session i Reykjavik i oktober 2005.

Bilaga

Frivilligorganisationernas ställning i andra internationella organisationer

FN

I FN har de frivilliga organisationerna varit representerade sedan 1946 då 41 frivilligorganisationer erhöll konsultativ status i det ekonomiska och sociala rådet (ECOSOC). Idag ligger antalet organisationer med konsultativ status på 2 719.

Förutsättningarna för det konsultativa samarbetet anges i FN fördraget och vägleds idag av ECOSOC:s resolution 1996/31 som anger kriterier för att erhålla konsultativ status, tillföljande rättigheter och skyldigheter, procedurer etc., samt roll och funktion för ECOSOC Committee on NGO's, som har till uppgift att bedöma ansökningar om konsultativ status, samt FN-sekretariatets ansvar för den konsultativa relationen.

Konsultativ status erhålls genom rekommendation från ECOSOC Committee on NGO's som består av 19 medlemsstater. Det finns tre kategorier av status; generell, specielll och listad, varav den första är reserverad för stora internationella organisationer som täcker flera områden inom ramen för ECOSOC:s agenda (dessa är ofta stora, etablerade organisationer med stor geografisk täckning), den andra utgörs av frivilligorganisationer med specialkompetens inom endast några av de områden ECOSOC:s verksamhet täcker (dessa är ofta mindre och mer nyetablerade) och den tredje gruppen utgörs av organisationer som inte passar in i de två förstnämnda samt av FN:s egna specialorganisationer. De två förstnämnda kategorierna skall vart fjärde år producera en rapport över sin verksamhet och då särskilt den verksamhet som har direkt relevans för FN:s arbete.

Organisationer som erhållit konsultativ status kan därefter genom särskild ansökan ackrediteras för att delta i internationella konferenser och möten anordnade av FN.

EU

I EU har de frivilliga organisationerna en viktig roll för uppfyllandet av principerna om öppenhet och transparens. Kommissionen konsulterar externa parter i sitt policyarbete. Inom ramen för lagstiftningsarbetet konsulteras två rådgivande organ; Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) och Regionkommittén (ReK), varav den förstnämnda till en tredjedel består av frivilligorganisationer.

En vittgående konsultation är en av kommissionens skyldigheter enligt fördraget som en del av principen om subsidiaritet och proportionalitet. Vad gäller konsultationerna med de ovannämnda institutionaliserade organen EESK och ReK konsulteras dessa enligt reglerna i fördraget.

Inom området för arbetsmarknadsfrågor finns det särskilda "Social Dialogue" -programmet som även det regleras i fördraget.

Eftersom principen om öppenhet är vägledande för det konsultativa arbetet måste alla intresserade grupper ges möjlighet att bidra med input. Till följd av detta finns ingen registrering eller ackreditering för intresserade grupper så som fallet är vad gäller t.ex. FN:s och Europarådets samarbete med frivilligorganisationer. Detta eftersom kommissionen inte vill begränsa konsultationerna till en viss förhandsgranskad och ackrediterad grupp av organisationer.

Kommissionens direktoratsledare har kontakter med det civila samhället och andra intresserade parter inom sitt respektive verksamhetsområde. Kommissionen arbetar decentraliserat och dess olika verksamheter är själva ansvariga för tillvägagångssättet för dialog och konsultation. Denna decentraliserade struktur avser möjliggöra att de olika förutsättningarna inom respektive områden kan tas i beaktande. Intresserade parter konsulteras genom exempelvis Green Papers och White Papers, konsultationsdokument, rådgivande kommittéer, expertgrupper samt genom ad hoc-konsultationer.

År 2002 antog Kommissionen en kommuniké som etablerade ett enhetligt förfarande för konsultationer med externa intresserade parter. Kommunikén etablerar principer som skall

vägleda kommissionen vid konsultationer och etablerar en minimum standard för förfarandet. Här nämns också den webb portal som används för detta arbete. Den i kommunikén angivna standarden gäller i den policyskapande fasen av kommissionens arbete sedan 2003.

Europarådet

I Europarådet har de frivilliga organisationerna allt sedan 1952 haft möjlighet att erhålla konsultativ status i förhållande till rådet. I dagsläget innehar c:a 400 internationella frivilligorganisationer denna status. Regelverket för samarbetet har gradvis utvecklats. The Committee of Ministers resolution (93) 38 specificerar att konsultativ status kan erhållas av internationella NGO's som är särskilt representativa för sitt verksamhetsområde på europeisk nivå och som genom sitt arbete kan bidra till att uppfylla målen för rådet verksamhet så som de formuleras i rådet författning. Denna konsultativa status omformulerades genom resolution (2003) 8 till att betecknas som en deltagande/medverkande status.

När frivilligorganisationer innehar denna status kan rådets styrkommittéer, kommittéerna för regeringsexperter och andra organ involvera dessa frivilligorganisationer i utarbetandet av policys, program och aktiviteter genom att garantera samarbetskommittén och temagrupperna observatörsstatus i arbetet.

Sedan 1976 finns en samarbetskommitté bestående av frivilligorganisationer som åtnjuter ovan nämnda deltagande/medverkande status. Kommittén sorterar under frivilligorganisationers eget ansvar och sköter förbindelserna med rådssekretariatets avdelningar, övervakar sektoriella NGO-möten inom olika specialistområden, förbereder plenumkonferensen och det årliga arbetsprogrammet samt uppmuntrar frivilligorganisationer att samarbeta med Europarådet och publicera sitt arbete.

Utöver denna kommitté finns alltså också en plenumkonferens där alla frivilligorganisationer som innehar deltagande/medverkande status deltar, denna har funnits sedan 1977. Plenumkonferensen beslutar om riktlinjer för arbetet inom ramen för deltagande/medverkandestatusen och för samarbetskommittén. Vidare röstar konferensen om medlemmar till samarbetskommittén samt väljer särskilda årliga fokusområden för sitt arbete.

Utöver denna form av samarbetsstruktur finns även sektorsspecifika, tematiska, frivilligorganisationsgrupperingar inom tio olika områden. De internationella frivilligorganisationerna har dessutom observatörsstatus på ad hoc-basis i en rad expertkommittéer för vilka de besitter specialistkompetens.

OECD

I OECD har de frivilliga organisationerna deltagit i konsultationer sedan starten 1961, genom främst den rådgivande kommittén för näringsliv och industri samt den rådgivande kommittén för fackföreningar men även genom ett ökande samarbete med andra organisationer som representerar det civila samhället, särskilt frivilligorganisationer.

Arbetet med de två ovan nämnda kommittéerna sker genom regelbundna konsultationer i förbindelse med det årliga OECD-ministermötet, med rådet samt med OECD:s kommittéer vid sidan av regelbundna seminarier. OECD har vidare samarbetsaktiviteter med det civila samhället genom konsultationer med kommittémedlemmar, workshops och forum inom områden så som exempelvis *corporate governance*, bekämpandet av korruption, miljö, utveckling, jordbruk etc.

OECD Forum är en offentlig internationell konferens för företag, arbetstagare och det civila samhället som ger tillfälle att diskutera nyckelfrågor med ministrar och ledare för internationella organisationer. Forumet anordnas i förbindelse med det årliga ministermötet.

Kultur- og utdanningsutvalgets betenkning om

Ministerrådsförslag om Deklaration om nordisk språkpolitik

Bilag:
- Ministerrådsforslag B 245/kultur

1. Kultur- og utdanningsutvalgets forslag

Kultur- og utdanningsutvalget foreslår at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *å* gjennomføre "Ministerrådsförslag om Deklaration om nordisk språkpolitik" (B 245/kultur) under hensyntagen til de synspunkter som er fremført i betenkningen om forslaget
2) *å* gi tegnspråkene samme stilling som lovfestede minoritetsspråk, samt å vurdere den nordiske språkkonvensjonen med hensyn til dette
3) *å* utarbeide en tiltaks-/handlingsplan for å realisere målsettingene i Deklaration om nordisk språkpolitikk
4) *å* prioritere tiltak på området *språkforståelse* i den kommende perioden

2. Bakgrunn

Nordisk Ministerråd har oversendt "Ministerrådsforslag om Deklaration om nordisk språkpolitik" til behandling i Nordisk Råd. Et viktig utgangspunkt for forslaget er Nordisk Råds Rekommandasjon om domenetap (rek. 26/2003/kultur) som har følgende ordlyd:

"Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at fremlægge et ministerrådsforslag til, hvordan sprogpolitik i Norden kan tilrettelægges i lyset af den voksende internationalisering og med henblik på at støtte de nordiske sprog som komplette, samfundsbærende sprog"

Nordens Språkråd utarbeidet et utkast til deklarasjonstekst som ble sendt på en omfattende høringsrunde våren 2005. Det ble også holdt et høringsseminar om utkastet høsten 2005 hvor medlemmer av Kultur- og utdanningsutvalget deltok. De nordiske utdanningsministrene vedtok den endelige deklarasjonsteksten som ministerrådsforslaget omfatter på sitt møte 1. september 2006. Utvalget har diskutert utkast til deklarasjon på møter i Pärnu i april 2005, i Stockholm i april 2006, og drøftet ministerrådsforslaget på sitt møte i Lahtis 20. september 2006.

Nærmere om deklarasjonen

Bakgrunnen for den første nordiske deklarasjon om nordisk språkpolitikk er behovet for en ny nordisk språkpolitikk som skal sikre helheten og sammenhengen i Nordisk Ministerråds språksatsinger og utgjøre grunnlaget for en samlet, langsiktig og effektiv språkpolitisk inn-

sats. Deklarasjonen er ikke juridisk bindende og er derfor ikke nedfelt i lovgivningen i de nordiske landene og selvstyrte områdene.
I deklarasjonen konstateres det innledningsvis at "Utgångspunkten för den nordiska språkpolitiken är att Nordens språk är och förblir starka och levande, att de som är samhällsbärande språk förblir samhällsbärande och att det nordiska samarbetet även fortsättningsvis bedrivs på de skandinaviska språken, d.v.s. danska, norska och svenska."

Det slås videre fast at nordisk språkpolitikk tar utgangspunkt i at alle nordboere har følgende grunnleggende språklige rettigheter:

- *att* tillägna sig ett samhällsbärande språk i tal och skrift, så att de kan delta i samhällslivet,
- *att* tillägna sig förståelse av och kunskaper i ett skandinaviskt språk och förståelse av de övriga skandinaviska språken, så att de kan ta del i den nordiska språkgemenskapen,
- *att* tillägna sig språk med internationell räckvidd så att de kan delta i utvecklingen av det internationella samfundet,
- *att* bevara och utveckla sitt modersmål och sitt nationella minoritetsspråk.

På bakgrunn av disse rettighetene presiseres fem mål for nordisk språkpolitikk:

- *att* alla nordbor kan läsa och skriva det eller de språk som fungerar som samhällsbärande i det område där de bor,
- *att* alla nordbor kan kommunicera med varandra, i första hand på ett skandinaviskt språk,
- *att* alla nordbor har grundläggande kunskaper om språkliga rättigheter i Norden och om språksituationen i Norden,
- *att* alla nordbor har mycket goda kunskaper i minst ett språk med internationell räckvidd och goda kunskaper i ytterligare ett främmande språk,
- *att* alla nordbor har allmänna kunskaper om vad språket är och hur det fungerar.

For å nå disse målene vil kultur- og utdanningsministrene arbeide med følgende fire spørsmål/områder:

- språkforståelse
- parallellspråklighet
- flerspråklighet
- Norden som språklig foregangsregion

3. Kultur- og utdanningsutvalgets synspunkter

Det nordiske språkfellesskap, sammen med felles kultur og historie, er grunnleggende forutsetninger for det nordiske samarbeidet – både det institusjonelle og det frivillige, men også for samarbeidet mellom virksomheter og enkeltpersoner.

Kultur- og utdanningsutvalget er derfor svært gladd for at det nå er utarbeidet et overordnet dokument for en ny nordisk språkpolitikk som skal bidra til å sikre helhet og sammenheng i Nordisk Ministerråds språksatsinger. Selv om deklarasjonen ikke er juridisk bindende har de nordiske utdannings- og forskningsministrene gjennom dette dokumentet uttalt en klar politisk forpliktelse til å arbeide med de områder og målsettinger som deklarasjonen omfatter. At det også er igangsatt en prosess for å utarbeide en ny språkkonvensjon, samt at organiseringen av språkområdet gjennomgås, vil samlet kunne gi et utmerket utgangspunkt for en fornyet, intensivert og fokusert nordisk språkpolitisk innsats.

Når det nå er enighet om de sentrale målsettingene for nordisk språkpolitikk vil utvalget oppfordre ministerrådet til å utarbeide en tiltaks-/handlingsplan for å konkretisere hvordan disse målsettingene skal nås og hvordan man vil arbeide med de fire hovedområdene språkforståelse, parallellspråklighet, flerspråklighet og Norden som språklig foregangsregion. Utvalgets inntrykk er at innsatsen på språkområdet er noe fragmentert både hva gjelder tiltak og organisering. Det er derfor viktig at man prioriterer og fokuserer tiltak i en helt annen grad enn i dag. Utvalget mener også det er nødvendig at ministerrådet i større grad gjennomfører evalueringer for å vurdere i hvilken grad tiltak har gitt resultater. Det bør også jevnlig gjennomføres undersøkelser for å kunne vurdere utviklingen over tid for eksempel i forhold til språkforståelse. Et tankevekkende eksempel på at man har manglet et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag på dette området er at det gikk over 30 år før det i 2005 ble gjennomført

en ny undersøkelse av den internordiske språkforståelsen. Et annet viktig tiltak er at det bør gjennomføres jevnlige undersøkelser av hvordan de relevante artikler/paragrafer i Helsingfors- og kulturavtalen har blitt fulgt opp i landenes lære/leseplaner.
Utvalget sikter her til 8 § i Helsingforsavtalen:

"Undervisningen og utdannelsen i skolene i de nordiske lande skal i passende omfang omfatte undervisning om språk, kultur og alminnelige samfunnsforhold i de øvrige nordiske land, herunder Færøyene, Grønland og Åland."

Og i Avtalen om kulturelt samarbeid fra 1971 hvor det i artikkel 3, pkt. d heter:

"Härvid skall avtalsparterna främja undervisningen i de andra nordiska ländernas språk, kultur och samhällsförhållanden"

På bakgrunn av dette vil Kultur- og utdanningsutvalget foreslå at området *språkforståelse* gis høyest prioritet de kommende årene, og de språkpolitiske tiltakene bør da i størst mulig grad fokuseres på dette området. For eksempel har man en gylden mulighet for å målrette Nordplus Språk-programmet mot dette formålet når det nå skal utarbeides nye Nordplus-programmer. Utvalget vil påpeke at lærerutdanningene og lærerstudenter bør være en viktig målgruppe i denne sammenhengen. Også tiltak innen kulturministrenes område som f.eks. oversettelsesstøtten bør inngå i en helhetlig tiltaksplan for å styrke språkforståelsen

I utkastet til deklarasjonstekst som var utarbeidet av Nordens Språkråd var det foreslått at tegnspråkene burde gis samme stilling som lovfestede minoritetsspråk. I den endelige utgaven er denne ambisjonen redusert til formuleringen: " Det är viktigt att även teckenspråken tillerkänns en stark ställning" (s. 3 i selve deklarasjonsteksten). Utvalget vil anmode om at tegnspråkenes stilling tas opp til ny vurdering og at teksten endres på dette punktet. Utvalget vil også sterkt oppfordre til at tegnspråkenes stilling blir vurdert i forbindelse med arbeidet med revisjonen av den nordiske språkkonvensjonen.

4. Konklusjon

Kultur- og utdanningsutvalget foreslår at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *å* gjennomføre "Ministerrådsförslag om Deklaration om nordisk språkpolitik" under hensyntagen til de synspunkter som er fremført i betenkningen om forslaget
2) *å* gi tegnspråkene samme stilling som lovfestede minoritetsspråk, samt å vurdere den nordiske språkkonvensjonen med hensyn til dette
3) *å* utarbeide en tiltaks-/handlingsplan for å realisere målsettingene i Deklaration om nordisk språkpolitikk
4) *å* prioritere tiltak på området *språkforståelse* i den kommende perioden

Lahtis, 20. september 2006

Mikko Alatalo (cent)
Bente Dahl (RV), næstformand
Ragnar Erlandsson (ÅC)
Britt Hildeng (A)
Mogens Jensen (S)
Kim Kielsen (S)
Jógvan við Keldu (Ff)
Rolf Reikvam (SV)
Dagfinn Sundsbø (Sp)
Nils-Erik Söderqvist (s)
Raija Vahasalo (saml)
Lars Wegendal (s), ordförande

Ministerrådsförslag

om Deklaration om nordisk språkpolitik

(Överlämnad av Nordiska ministerrådet)

Preambel

Þorgerður Katrín Gunnarsdóttir, undervisningsminister, Øystein Djupedal, kunskapsminister, Bertel Haarder, undervisningsminister, Leif Pagrotsky utbildnings- och kulturminister, Antti Kalliomäki, undervisningsminister, Doris Jakobsen, landsstyremedlem, Jógvan á Lakjuni, landsstyremedlem, Camilla Gunell, Landskapsregeringsledamot,

Förklarar att deklarationen om nordisk språkpolitik skall utgöra grunden för en samlad, långsiktig och effektiv språkpolitisk insats,

Deklarerar att avsikten är att fortsatt arbeta för att förverkliga de långsiktiga språkpolitiska målen i deklarationen om nordisk språkpolitik.

Bakgrunden till den första deklarationen om nordisk språkpolitik är behovet av en ny nordisk språkpolitik som skall säkra helheten och sammanhanget i Nordiska Ministerrådets språksatsningar.

Deklarationen är inte juridiskt bindande och har således inte genomförts i lagstiftningen i de fem nordiska länderna och de tre självstyrande områdena. Det offentliga åtagandet och finansieringen av deklarationens insatser kan variera mellan de fem nordiska länderna och de självstyrande områdena.

Deklaration om nordisk språkpolitik

Inledning

Denna text handlar om språk och länder i Norden. Det finns fem stater i det nordiska samarbetet: Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige, och tre självstyrande områden i Norden: Färöarna, Grönland och Åland. Dessutom finns det ett sammanhängande samiskt kultur- och språkområde på norskt, svenskt och finskt territorium.

I Norden betraktar vi alla språk som likvärdiga. De har dock inte alla samma roll. Ett språk kan vara *komplett och samhällsbärande* i förhållande till det språksamhälle där det talas. Att ett språk är *komplett* betyder i detta sammanhang att det kan användas på samhällets alla områden. Att ett språk är *samhällsbärande* betyder att det i ett givet språksamhälle används för officiella ändamål, t.ex. undervisning och lagstiftning.

I Norden finns det sex språk som både är kompletta och samhällsbärande: danska, finska, färöiska, isländska, norska (i sina båda skriftspråksformer bokmål och nynorska) och svenska. Att sammanhanget mellan språk och nation inte är ett-till-ett visar t.ex. Finland, där både finska och svenska är lagfästa nationalspråk. Det finns ytterligare två språk som kan betraktas som samhällsbärande men som inte kan användas på samhällets alla områden: samiska i olika varieteter och grönländska. Dessutom finns det några språk med speciell ställning: meänkieli (tornedalsfinska), kvänska, romani i olika varieteter, jiddisch, tyska samt de olika nordiska teckenspråken.

När uttrycket Nordens språk används i denna text avses alla dessa språk. När uttrycket *Nordens samhällsbärande språk* används i denna text avses danska, finska, färöiska, grönländska, isländska, norska, samiska och svenska, medan *Nordens statsbärande språk* endast avser danska, finska, isländska, norska och svenska.

Slutligen talas det cirka 200 utomnordiska språk i Norden i och med att invandringen de senaste decennierna har utökat den språkliga mångfalden.

När uttrycket *alla språk i Norden* används i denna text avser det totaliteten av språk som talas i hela Norden.

I texten används beteckningen nordbor om alla personer som bor permanent i något land i Norden.

En demokratisk språkpolitik för det mångspråkiga Norden

Utgångspunkten för den nordiska språkpolitiken är att Nordens språk är och förblir starka och levande, att de som är samhällsbärande språk förblir samhällsbärande och att det nordiska samarbetet även fortsättningsvis bedrivs på de skandinaviska språken, d.v.s. danska, norska och svenska.

Nordbors språkliga rättigheter

Norden är i dag en mångspråkig region där medborgarna har goda språkkunskaper och där språkpolitiken vilar på en demokratisk tradition. Norden kan därför i en globaliserad värld bli en språkpolitisk förebild för andra regioner. Mångspråkigheten ger förutsättningar för kunskaper, skaparkraft, perspektiv och internationella kontakter i en utsträckning som inte är möjlig i enspråkiga samhällen.

En sådan utveckling kräver en samlad, långsiktig och effektiv språkpolitisk insats.

Nordisk språkpolitik tar sin utgångspunkt i att alla nordbor har rätt:

- *att* tillägna sig ett samhällsbärande språk i tal och skrift, så att de kan delta i samhällslivet,
- *att* tillägna sig förståelse av och kunskaper i ett skandinaviskt språk och förståelse av de övriga skandinaviska språken, så att de kan ta del i den nordiska språkgemenskapen,
- *att* tillägna sig språk med internationell räckvidd så att de kan delta i utvecklingen av det internationella samfundet,
- *att* bevara och utveckla sitt modersmål och sitt nationella minoritetsspråk.

Målen

En nordisk språkpolitik bör därför sikta mot:

- *att* alla nordbor kan läsa och skriva det eller de språk som fungerar som samhällsbärande i det område där de bor,
- *att* alla nordbor kan kommunicera med varandra, i första hand på ett skandinaviskt språk,
- *att* alla nordbor har grundläggande kunskaper om språkliga rättigheter i Norden och om språksituationen i Norden,
- *att* alla nordbor har mycket goda kunskaper i minst ett språk med internationell räckvidd och goda kunskaper i ytterligare ett främmande språk,
- *att* alla nordbor har allmänna kunskaper om vad språket är och hur det fungerar.

Dessa mål förutsätter också att alla nordbor visar tolerans för språklig variation och mångfald, både mellan och inom språken. För att målen skall nås vill kultur- och utbildningsministrarna arbeta med följande fyra frågor: språkförståelse och språkkunskap, parallellspråkighet, mångspråkighet och Norden som språklig föregångsregion.

Fyra frågor att arbeta med

1. Språkförståelse och språkkunskap

För att uppnå målen bör:

- grannspråksundervisningen i skolan förstärkas, liksom undervisningen i skandinaviska språk som hjälpspråk och främmande språk,
- Nordens samhällsbärande språk vara väl synliga i det offentliga livet t.ex. i tv och film,
- tillgänglighet till böcker på Nordens samhällsbärande språk uppmuntras,
- internordiska ordböcker i pappersform och elektronisk form utarbetas,
- maskinöversättningsprogram för Nordens samhällsbärande språk och program för flerspråkig sökning i nordiska databaser utvecklas.

2. Parallellspråkighet

Med parallellspråkighet avses samtidig användning av flera språk inom ett eller flera områden. Det ena språket slår inte ut eller ersätter det andra, utan språken används parallellt.

2.1 Parallellspråkighet mellan engelska och Nordens språk

Nordborna, med sina internationellt sett goda kunskaper i engelska, har särskilt gynnsamma förutsättningar att utveckla parallellspråkighet mellan engelska och något eller några av Nordens språk inom vissa områden. En konsekvent politik för parallellspråkighet innebär:

- *att* såväl Nordens samhällsbärande språk som engelska bör kunna användas som vetenskapliga språk,
- *att* förmedling av vetenskapliga resultat på Nordens samhällsbärande språk bör vara meriterande,
- *att* undervisningen i vetenskapligt fackspråk, särskilt i skrift, bör ges både i engelska och i Nordens samhällsbärande språk,
- *att* universitet, högskolor och andra vetenskapliga institutioner kan utveckla långsiktiga strategier för språkval, parallellspråkighet, språkutbildning och översättningsstöd inom sina verksamhetsområden,
- *att* nordiska terminologiorgan kan fortsätta koordinera terminologin inom nya områden,
- *att* företag och arbetsmarknadsorganisationer bör uppfordras till att utveckla strategier för parallellspråkighet.

2.2 Parallellspråkighet mellan språken i Norden

Parallellspråkighet är inte bara en fråga om engelska utan måste vidare finnas mellan alla språken i Norden. Det innebär:

- *att* den nordiska språkkonventionen skall ge en god juridisk grund för talare av Nordens samhällsbärande språk,
- *att* nordbor med ett icke-nordiskt språk som modersmål behöver dels en väl utbyggd utbildning i landets samhällsbärande språk, dels möjligheter att använda och utveckla det egna modersmålet.

Mångspråkighet och flerspråkighet

Nordens länder blir alltmer mångspråkiga och många nordbor är i dag flerspråkiga, i första hand de som har ett annat modersmål än landets majoritetsspråk. Det gäller nordbor med följande språk som modersmål:

- Samiska, kvänska, meänkieli (tornedalsfinska), romani och jiddisch samt finska (i Sverige) och tyska (i Danmark), vilka alla är lagfästa minoritetsspråk i ett eller flera länder i Norden. Nordisk språkpolitik har ett ansvar inför världssamfundet för att i synnerhet de språk som inte är nationalspråk någonstans fortlever och utvecklas och att alla minoritetsspråk kan fortsätta att existera. Det är viktigt att även teckenspråken tillerkänns en stark ställning.
- Närmare 200 andra språk är modersmål för nordbor. Det är önskvärt att det finns fackmiljöer i Norden som har expertis, eller som kan hänvisa till europeisk expertis, inom de flesta av dessa språk.

En särställning intar också grönländska. Det är majoritetsspråk på Grönland, men har relativt få talare. Det bör stödjas så att det kan fortsätta fungera som samhällsbärande språk.

Norden som språklig föregångsregion

Norden ses som en föregångsregion när det gäller språkfrågor. Nordisk språkgemenskap präglas av medborgarnas strävan att förstå och respektera varandras modersmål. Nordiskt språksamarbete är demokratiskt och öppet för insyn och i centrala delar offentligt finansierat. Det finns en politisk vilja att bevara den nordiska språkgemenskapen, bland annat genom den nordiska språkkonventionen. Denna nordiska modell för språkgemenskap och språksamarbete bör lyftas fram i internationella sammanhang.

Ökad kunskap om språkpolitiskt intressanta områden kan bidra till Nordens position som föregångsregion i språkfrågor.

De nordiska ministrarna förpliktar sig till att förverkliga de långsiktiga målen i denna deklaration.

Kultur- og utdanningsutvalgets betenkning om

Ministerrådsforslag om videreutvikling av Nordplus-programmene 2008-2011

Bilag:
- Ministerrådsforslag B 246/kultur

1. Kultur- og utdanningsutvalgets forslag

Kultur- og utdanningsutvalget foreslår at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å gjennomføre "Ministerrådsforslag om videreutvikling av Nordplus-programmene 2008-2011" (B 246/kultur) under hensyntagen til de synspunkter som er fremført i betenkningen om forslaget

2. Bakgrunn

De fem nåværende Nordplus-programmene Nordplus Junior, Nordplus høyere utdanning, Nordplus Voksen, Nordplus Voksen og Nordplus Språk ble igangsatt i 2004 og fikk en programperiode på tre år. Programmene ble evaluert i år og det var opprinnelig planlagt at en ny generasjon Nordplus-programmer skulle etableres ved årsskiftet. Denne prosessen er nå utsatt med ett år og Ministerrådet har oversendt til behandling i Nordisk Råd "Ministerrådsforslag om videreutvikling av Nordplus programmene 2008–2011".

Kultur- og utdanningsutvalget drøftet evalueringsrapporten om Nordplus-programmene 22. juni og behandlet ministerrådsforslaget 20. september.

Ministerrådsforslaget målsettinger og innhold

Målsettingen for neste generasjons Nordplus programmer er å:

- bidra til utviklingen av kvalitet og innovasjon i utdanningssystemene for livslang læring i deltakerlandene gjennom utdanningssamarbeid, utviklingsprosjekter, utveksling og nettverksbygging
- støtte, bygge på, dra nytte av og spre innovative produkter og prosesser på utdanningsområdet gjennom systematisk utveksling av erfaringer og god praksis
- Fremme nordisk språk og kultur og gjensidig nordisk-baltisk språklig og kulturell forståelse
- styrke og utvikle det nordiske utdanningssamarbeidet og bidra til å skape et nordisk-baltisk utdanningsområde

Hovedelementene i forslaget

- Neste generasjon Nordplus organiseres som et rammeprogram med en tverrsektoriell (horisontal) del og med dagens tre sektorprogrammer henholdsvis for skoleområdet, høyere utdanning og voksnes læring. Den tverrsektorielle delen skal binde sektorprogrammene sammen og skal gi nye og utvidede samarbeidsmuligheter ut fra et livslangt læ-

rings- perspektiv. Nordplus Voksen og Nordplus Høyere utdanning endres ikke vesentlig, mens Nordplus Junior foreslås endret og omstrukturert.

- Rammeprogrammet for neste generasjon Nordplus åpnes for deltakelse fra Estland, Latvia og Litauen på like fot med de nordiske land.
- Nåværende program for språkområdet (Nordplus Språk) foreslås utskilt fra rammeprogrammet og videreføres som et separat nordisk språkprogram. Siden formålet er de nordiske språk legges det ikke opp til baltisk innbetaling og deltakelse som for rammeprogrammet for øvrig. En mindre del av budsjettet for dagens Nordplus Junior er tenkt skilt ut som en øremerket del av dette programmet og skal innrettes på mobilitet på grunnskoleområdet med nordiske språk som et sentralt formål.
- 2007 blir et forberedelses- og utviklingsår for nordiske og baltiske myndigheter, aktører og brukere. Programperioden for fire av dagens programmer (Nordplus Junior, Nordplus Høyere Utdanning, Nordplus Voksen og Nordplus Språk) forlenges for et år slik at rammeprogrammet for neste generasjon Nordplus og det separate nordiske språkprogrammet starter opp fra 1. januar 2008
- Nordplus Nabo, dagens program for samarbeid med de baltiske land og Nordvest-Russland, er også foreslått forlenget for 2007. Det forberedes videreføring av utdanningssamarbeidet med Nordvest-Russland fra 1. januar 2008, under Russlandsprogrammet
- Dagens ordning med en hovedadministrator i flere (nordiske) land videreføres fra 2008 for rammeprogrammet for neste generasjon Nordplus. Ordningen skal likevel fremstå som én helhetlig administrasjonsordning, foreslått organisert som et konsortium, og supplert med nasjonale informasjonskontorer i land uten hovedadministrator
- Ministerrådsforslaget legger opp til en videreføring på dagens nivå av den nordiske rammen for Nordplus som framkommer ved den årlige budsjettprosessen for Nordisk Ministerråd. Det forutsettes at de baltiske land deltar på like fot i Nordplus rammeprogram fra 2008 og at de betaler for sin programdeltakelse etter samme nøkkel som benyttes for å beregne de nordiske lands bidrag til Nordisk Ministerråd. Den samlede budsjettrammen for Nordplus vil dermed øke med baltisk innbetaling

3. Kultur- og utdanningsutvalgets synspunkter

Kultur- og utdanningsutvalget vil innledningsvis bifalle at ministerrådet på et tidlig tidspunkt legger fram for Nordisk Råd de sentrale elementene i videreutviklingen av Nordplus-programmene. Programmene er viktige for det nordiske samarbeidet, og med et budsjett på i overkant av 80 millioner DKK er det også en av de største nordiske satsingene. Av programmene er Nordplus Høyere utdanning og Nordplus Junior de største med budsjetter på henholdsvis 32 og 20 millioner DKK.

Kultur- og utdanningsutvalget slutter seg i hovedsak til forslagene til videreutvikling av Nordplus-programmene. Utvalget vil dog peke på at ministerrådsforslaget reiser noen grunnleggende og prinsipielle spørsmål både om Nordplus og om det nordiske samarbeidet generelt. I den forbindelse er det særlig de Baltiske landenes deltakelse i den kommende generasjon Nordplus-programmer som vil representere noen klare dilemmaer. Rådet har sluttet seg til prinsippet om en overgang fra et bistandspreget til et partnerskapsbasert samarbeid med de baltiske landene. Utvalget har også, i samarbeid med sitt søsterutvalg i Baltisk Forsamling, vært engasjert i å få etablert et baltisk-nordisk område for forskning og utdanning. Begge disse utvalgene har derfor vært informert om planene om å åpne de nordiske utdanningsprogrammene for full baltisk deltakelse. Dette ble senest diskutert på et fellesmøte mellom de to utvalgene i Pärnu i april 2005. Kultur- og utdanningsutvalget har støttet denne målsettingen med utgangspunkt i at det er ønskelig med enda tettere kontakt og samarbeid mellom de nordiske og de baltiske landene. Utvalget har også konstatert at det er økende interesse på baltisk side for nordisk språk og kultur, bl.a. på grunn av økende mobilitet av arbeidskraft og studerende. På den annen side har Nordplus-programmene vært viktige instrumenter for å nå nordiske politiske målsettinger, og det er klart at når de baltiske landene inkluderes som partnere vil Nordplus-programmene ikke lenger kunne brukes som virkemidler for å nå rent nordiske målsettinger. Baltisk deltakelse vil også medføre at deler av programsamarbeidet vil foregå på engelsk.

Dette tatt i betraktning er Kultur- og utdanningsutvalget fornøyd med at Nordplus Språk vil bli videreført som et separat nordisk språkprogram. Nordplus Språk vil derfor også i fremtiden være et viktig instrument for å nå sentrale nordiske målsettinger på språkområdet. Likeledes er det positivt at en del av budsjettet for Nordplus Junior er tenkt skilt ut som en øremerket del av Nordplus Språk som skal innrettes på mobilitet på grunnskoleområdet med nordiske språk som et sentralt formål.

Kultur- og utdanningsutvalget mener at det er nødvendig å omstrukturere og forandre Nordplus Junior programmet. Det er konstatert at programmet i programperioden har hatt en jevn nedgang i antall deltakere og det har vært hevdet at programmet legger for stor vekt på mobilitet i form av reisestøtte til skoleklasser. Utvalget kan derfor slutte seg til forslaget om at mobilitet skal videreføres som sentral aktivitet, men at det også skal legges større vekt på blant annet pedagogiske utviklingsprosjekter. Foreningene Nordens Forbund har lang erfaring på dette området, og utvalget mener at det er viktig at ministerrådet inndrar og bruker disse erfaringene i det videre arbeidet med å konkretisere programmet.

Når det gjelder administrasjonsordningen er utvalget overbevist om at det er behov for styrket koordinering, større synergi mellom sektorprogrammer, og mer enhetlig og synlig informasjon til brukerne. Dagens modell innebærer at det er fem hovedadministratorer som er lokalisert i hvert sitt land og med ansvar for hvert sitt program. Dagens modell er svært desentralisert og det gjenstår å se om en konsortiumsorganisering vil sikre nødvendig koording. Etter utvalgets oppfatning burde andre administrasjonsordninger, som for eksempel én hovedadministrator, vært vurdert nærmere. Også i denne sammenheng bør Foreningene Nordens Forbunds erfaringer inndras.

Neste generasjons Nordplus-programmer må som nevnt konkretiseres nærmere, og Kultur- og utdanningsutvalget vil understreke betydningen av at dette skjer i dialog med Nordisk Råd. Utvalget ser derfor frem til en tett dialog om den videre utviklingen kommende år.

4. Konklusjon

Kultur- og utdanningsutvalget foreslår at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å gjennomføre "Ministerrådsforslag om videreutvikling av Nordplus-programmene 2008-2011" (B 246/kultur) under hensyntagen til de synspunkter som er fremført i betenkningen om forslaget

Lahtis, 20. september 2006

Mikko Alatalo (cent)
Bente Dahl (RV), næstformand
Ragnar Erlandsson (ÅC)
Britt Hildeng (A)
Mogens Jensen (S)
Kim Kielsen (S)
Jógvan við Keldu (Ff)
Rolf Reikvam (SV)
Dagfinn Sundsbø (Sp)
Nils-Erik Söderqvist (s)
Raija Vahasalo (saml)
Lars Wegendal (s), ordförande

Ministerrådsforslag

om videreutvikling av Nordplus-programmene for 2008–2011

(Overlevert av Nordisk Ministerråd)

Under henvisning til:

MR-Us strategi for 2005-2007 "Norden som foregangsregion for utvikling av menneskelige ressurser";
MR-SAMs dokument av 21.08.2005, "Ny struktur for Nordisk Ministerråd", gjeldende fra 1. januar 2006;
Agreed Minutes fra det nordisk-baltiske utdannings- og forskningsministermøtet 25.03.2004;
Det norske formannskapsprogram for Nordisk Ministerråd 2006: "Kunnskap, fornyelse og verdiskaping";

beslutter Nordisk Ministerråd (Undervisnings- og forskningsministrene) å iverksette videreutvikling av Nordisk Ministerråds mobilitets- og nettverksprogrammer på utdanningsområdet (Nordplus programmene) for 2008–2011.

1. Innledning – Formål med ministerrådsforslaget

- Å utforme neste generasjon av Nordisk Ministerråds mobilitets- og nettverksprogrammer på utdanningsområdet (Nordplus programmene) til å bli viktige politiske instrumenter for å fremme
  - Utvikling av deltakerlandenes utdanningssystemer i et perspektiv av livslang læring og konkurranseevne
  - Utvikling av deltakerlandenes kultur-, språk- og verdifelleskap
- Å utforme et Nordplus rammeprogram for å ivareta både kontinuitet og fornyelse for programmenes målgrupper og aktiviteter og å gi rom for programdeltakelse på like fot fra Estland, Latvia og Litauen;
- Å utforme én koordinert og helhetlig Nordplus programadministrasjon for alle deltakerlandene og sikre profilering, spredning og oppfølging av erfaringer og resultater fra programmene.
- Å utforme et brukervennlig og profilert Nordplus som skal bidra til utviklingen av et dynamisk og attraktivt regionalt utdanningsområde

2. Bakgrunn og begrunnelser for ministerrådsforslaget om videreutvikling av Norplus programmene for 2008–2011

Det er behov for å videreutvikle neste generasjon av Nordisk Ministerråds mobilitets- og nettverksprogrammer på utdanningsområdet på bakgrunn av følgende:

- Strategi for nordisk utdannings- og forskningssamarbeid 2005–2007, "Norden som foregangsregion for utvikling av menneskelige ressurser" gir visjoner, mål og prioriteringer for det nordiske samarbeidet. Strategien løfter fram Nordplus programmene som et tverrsektorielt fokusområde og slår fast at i løpet av strategiperioden skal programmene evalueres både med hensyn til innhold og administrasjon og det skal tas beslutning med hensyn til eventuell ny utlisitering av programadministrasjonen.
- For å styrke det nordiske samarbeid har de nordiske lands regjeringer besluttet å effektivisere samarbeidet og forenkle Nordisk Ministerråds struktur, gjeldende fra 1. januar 2006. Samarbeidsministrene har bedt alle ministerråd gjennomgå og effektivisere sine underliggende samarbeidsstrukturer. Stikkordene for moderniseringsprosessen er at det nordiske samarbeidet skal være relevant, fokusert og effektivt.
- I henhold til "Agreed Minutes" fra det nordisk-baltiske utdannings- og forskningsministermøtet 25.03.2004, var de 8 landene enige om å streve for et bredere nordisk-baltisk samarbeid ved å undersøke mulighetene for å utvide de nordiske mobilitets- og nettverksprogrammene, Nordplus. Dette er senere bekreftet gjennom ministrenes beslutning om oppretting av den felles nordisk-baltiske kontaktgruppen og godkjenning av gruppens handlingsplan.
- Diskusjonsopplegget "Norden som global vinnerregion" (2005) foreslår bl.a. at Norden bør bestrebe seg på å ha "verdens beste utdanningssystem".
- Landenes utdanningssystemer gis en svært viktig rolle for utviklingen av konkurransedyktige samfunn (jamfør Lisboa prosessen, Bologna-prosessen og København prosessen) og det legges vekt på utvikling av landenes utdanningssystemer i et perspektiv av livslang læring for å kunne møte utfordringene som globaliseringen og den demografiske utviklingen gir.
- Anbefalinger fra drøftelser i 2005 og 2006 i Nordisk Ministerråds rådgivningsgrupper, NSS, SVL, HØGUT og NSR.
- Anbefalinger fra den eksterne evalueringen av Nordplus (*Nordplus – kontinuitet og endring i programvirksomheten, NIFU STEPs evalueringsrapport, Oslo, mai 2006*)
- Nordplus berører svært mange innbyggerne i Norden direkte og indirekte. Nordplus motiverer tusenvis av elever, studenter og lærere og støtter utviklingen av utdanningssystemene i Norden gjennom samarbeid og gjensidig læring mellom landene. Det nordiske Nordplus budsjettet under MR-U er i 2006 på vel 70 MDKK.

Med forslaget om et rammeprogram for neste generasjon Nordplus for perioden 2008 – 2011 understreker de nordiske lands regjeringer nødvendigheden av å fokusere og forsterke samarbeidet på hele utdanningsområdet, både det nordiske samarbeidet og samarbeidet med Estland, Latvia og Litauen.

3. Hovedprinsipper, grunnlag og tidsplan for ministerrådsforslaget om videreutvikling av Nordplus programmene for 2008–2011

- Neste generasjon Nordplus organiseres som et rammeprogram med en tverrsektoriell (horisontal) del og med dagens 3 sektorprogrammer henholdsvis for skoleområdet, høyere utdanning og voksnes læring;
- Rammeprogrammet for neste generasjon Nordplus åpnes for deltakelse fra Estland, Latvia og Litauen på like fot med de nordiske land. Nordisk Ministerråd konsulterer og forhandler med de baltiske land om utvidelsen av Nordplus;
- Nåværende program for språkområdet (Nordplus Språk) utvikles og etableres utenfor rammeprogrammet som et separat nordisk språkprogram; assosiert med rammeprogrammet og rammeprogrammets administrasjonsordning. Siden formålet er de nordiske språk legges det ikke opp til baltisk innbetaling og deltakelse som for rammeprogrammet for øvrig.;
- Rammeprogrammet for neste generasjon Nordplus og det separate nordiske språkprogrammet starter opp fra 1. januar 2008;
- Programperioden for 4 av dagens programmer (Nordplus Junior, Nordplus Høyere Utdanning, Nordplus Voksen og Nordplus Språk) forlenges for 1 år for 2007;

- Det tas hensyn til at Nordplus Nabo, dagens program for samarbeid med de baltiske land og Nordvest Russland, er foreslått forlenget for 2007.[1] Det tas også hensyn til at det forberedes videreføring av utdanningssamarbeidet med Nordvest Russland fra 1. januar 2008, under Russlandsprogrammet.
- Det forutsettes at 2007 blir et felles forberedelses- og utviklingsår for nordiske og baltiske myndigheter, aktører og brukere;
- Dagens ordning med en hovedadministrator i flere (nordiske) land videreføres fra 2008 for rammeprogrammet for neste generasjon Nordplus. Ordningen skal likevel fremstå som én helhetlig administrasjonsordning, foreslått organisert som et konsortium, og supplert med nasjonale informasjonskontorer i land uten hovedadministrator;
- Ministerrådsforslaget legger opp til en videreføring på dagens nivå av den nordiske rammen for Nordplus som framkommer ved den årlige budsjettprosessen for Nordisk Ministerråd. Det forutsettes at de baltiske land deltar på like fot i Nordplus rammeprogram fra 2008 og at de betaler for sin programdeltakelse etter samme nøkkel som benyttes for å beregne de nordiske lands bidrag til Nordisk Ministerråd. Den samlede budsjettrammen for Nordplus vil dermed øke med baltisk innbetaling;
- Det forutsettes at Nordisk Ministerråd rapporterer om oppfølgingen av ministerrådsforslaget som en integrert del av ministerrådets budsjettarbeid og resultatrapportering;

Basert på disse hovedprinsippene omfatter Ministerrådsforslaget om en videreutvikling også den videre programutviklingen og det videre arbeidet i 2006 og 2007 med å forberede oppstart av rammeprogrammet for neste generasjon Nordplus og det separate nordiske programmet for språkområdet.Flere viktige spørsmål krever ytterligere konkretisering og detaljering; innretningen av det separate nordiske språkprogrammet og en rekke spørsmål for eksempel omkring programmenes styringsstruktur, gjennomføring av overgangsåret 2007 og finalisering av administrasjonsordningen.

4. Om hovedprinsippene i ministerrådsforslaget

4.1 Ny felles og overordnet målsetting

Neste generasjon av Nordisk Ministerråds mobilitets- og nettverksprogrammer på utdanningsområdet (Nordplus programmene) skal fra 2008 bli viktige politiske instrumenter for å:

- Bidra til utviklingen av kvalitet og innovasjon i utdanningssystemene for livslang læring i deltakerlandene gjennom utdanningssamarbeid, utviklingsprosjekter, utveksling og nettverksbygging
- Støtte, bygge på, dra nytte av og spre innovative produkter og prosesser på utdanningsområdet gjennom systematisk utveksling av erfaringer og god praksis
- Fremme nordisk språk og kultur og gjensidig nordisk-baltisk språklig og kulturell forståelse
- Styrke og utvikle det nordiske utdanningssamarbeidet og bidra til å skape et nordisk-baltisk utdanningsområde

4.2 Ny organisering av de eksisterende Nordplus programmene og 2007 som et utviklings- og overgangsår

Dagens programmer omstruktureres til et rammeprogram med en tverrsektoriell (horisontal) del og tre sektorprogrammer.

Det tverrsektorielle programkapittelet er nytt og foreslås for å binde sektorprogrammene sammen og for å gi nye og utvidede samarbeidsmuligheter i et perspektiv av livslang læring.

Sektorprogrammene (Nordplus Skole, Nordplus Voksen og Nordplus Høyre utdanning) beholdes men gis mer koordinerte målformuleringer og flere samarbeidsmuligheter. Dagens Nordplus Voksen og Nordplus Høyere Utdanning tenkes ikke vesentlig endret, og tas inn som to av tre sektorprogrammer i rammeprogrammet. Nåværende program for skoleområdet (Nordplus Junior) foreslås omstrukturert og endret og går inn som tredje sektorprogram i rammeprogrammet.

Nåværende program for språkområdet (Nordplus Språk) foreslås skilt ut fra rammeprogrammet og videreført som et separat nordisk språkprogram. Språkprogrammet kan assosie-

[1] Forslaget behandles av NSK/MR-SAM 5.-6. september 2006

res med rammeprogrammet og rammeprogrammets administrasjonsordning men det legges ikke opp til baltisk innbetaling og deltakelse.

Programperioden 2004–2006 for de 4 nåværende Nordplus programmene, Nordplus Junior, Nordplus Høyere Utdanning, Nordplus Voksen og Nordplus Språk forlenges med 1 år for 2007. Det femte Nordplus programmet, Nordplus Nabo, dagens program for samarbeid med de baltiske land og Nordvest Russland, er også foreslått forlenget for 2007. Fra 2008 forutsettes det at de baltiske land deltar på like fot i alle deler av det nye Nordplus rammeprogram. Med hensyn til utdanningssamarbeidet med Nordvest Russland forberedes det videreføring av dette fra 1. januar 2008, under Russlandsprogrammet.

Programmene administreres av et nettverk av 5 nordiske programkontorer etter kontrakt med Nordisk Ministerråd. Dette gir gode muligheter til å utnytte overgangsåret 2007 aktivt til både å forberede utformingen og iverksettelsen av rammeprogrammet for neste generasjon Nordplus og til å legge til rette for baltisk deltakelse, blant annet gjennom ønsket opplæring og brukerrettede arrangementer.

4.3 Åpning av Nordplus for deltakelse fra Estland, Latvia og Litauen

På bakgrunn av oppdraget i "Agreed Minutes" fra det nordisk-baltiske ministermøtet i 2004 har Nordisk Ministerråd undersøkt mulighetene for baltisk deltakelse i Nordplus gjennom:

- arbeidet i den nordisk-baltiske embetsmannsgruppen (BN8) i løpet av 2005 og 2006;
- bilaterale samtaler med representanter for utdannings- og forskningsdepartementene i Estland, Latvia og Litauen;
- den eksterne evalueringen av Nordplus 2006 (NIFU STEP).

På dette grunnlag vurderes at alle deler av det planlagte rammeprogrammet for neste generasjon Nordplus kan åpnes for deltakelse fra Estland, Latvia og Litauen på like fot med de nordiske land. Programplanene vil bli oversendt de tre baltiske land i september 2006 til konsultasjon.

Utvidelse av det nordiske Nordplus til deltakelse av de baltiske land nødvendiggjør en ny styringsstruktur programmet på programnivå; en styringsstruktur som gir alle deltakerland medinnflytelse i programsamarbeidet. I dagens Nordplus fungerer Nordisk Ministerråds rådgivningsgrupper, SVL, NSS, HØGUT og NSR, som programkomiteer for hvert sitt sektorprogram. Gruppene er en del av det nordiske regjeringssamarbeidet og har ikke baltisk representasjon. Programkomiteer med likeverdig nordisk og baltisk representasjon må derfor etableres. Praktisk skjer det ved at rådgivningsgruppene suppleres med medlemmer fra de tre baltiske land når de fungerer som programkomiteer.

I tillegg er det tenkt et årlig felles møte mellom rådgivningsgruppene og representanter for de baltiske landene tilsvarende rådgivningsgruppenes nivå for å beslutte vedrørende retningslinjer for neste års hovedprioriteringer samt gi overordnede råd om Nordplus til politisk nivå.

4.4 Utvikling av de enkelte deler av programvirksomheten i neste generasjon Nordplus 2008 – 2011

Hovedmålet for den *tverrsektorielle (horisontale) delen av rammeprogrammet* er å bidra til bedre synergi og samarbeid mellom utdanningssektorene i et perspektiv av livslang læring. Denne programdelen kan støtte prosjekter på tvers av de tradisjonelle kategorier og sektorer, og prosjekter som kan ta opp andre, nye, bredere og mer komplekse problemstillinger og utfordringer.

I tråd med målet om mer tverrsektorielt samarbeid i et perspektiv av livslang læring foreslås det å omdisponere deler av budsjettene for dagens Nordplus Junior, Nordplus Høyere Utdanning, Nordplus Voksen og Nordplus Språk til "Nordplus Horisontal". (Se under.)

En horisontal programdel kan også støtte et mer utadvendt nordisk samarbeid og støtte samarbeid med land utenfor Norden og Baltikum. NMRs rådgivningsgruppe for høyere utdanning, HØGUT, har nevnt samarbeid med nordiske universitets- og studiesentra i utlandet og stipendier til utenlandske studenter som tas opp til framtidige Nordiske Masters, som ek-

sempler på samarbeid som kunne støttes gjennom Nordplus, enten i rammeprogrammets sektorprogram for høyere utdanning eller i "Nordplus Horisontal".

Det er særlig mange kryssende hensyn å ta for utformingen av programvirksomheten på *skoleområdet* og *språkområdet*. Å fremme og bruke nordiske språk står helt sentralt i begge disse programmene. For de yngste målgruppene på skoleområdet er bruk av nordiske språk naturlig nok særlig viktig. Baltisk deltakelse i Nordplus vil i praksis bety at deler av programsamarbeidet vil foregå på engelsk. Arbeidsspråk i felles komiteer og felles formelle møter vil være engelsk. Materiale som skal brukes i felles sammenheng må foreligge på engelsk. Hvilket språk som blir brukt i prosjekter og nettverk vil (som i dag) avhenge av sammensetning og deltakere. Etter all sannsynlighet vil majoriteten av prosjekter og mobilitet fortsatt gå mellom de nordiske land og på de nordiske språk. Nordisk-baltisk og baltisk-nordisk mobilitet og prosjektsamarbeid må også antas å fremme bruk av og kunnskap om nordiske språk.

Med hensyn til nåværende *program for skoleområdet (Nordplus Junior)* vil dette i utgangspunktet og i hovedsak inngå i rammeprogrammet og innrettes på mobilitet og utviklingsprosjekter for hele skoleområdet. Rammeprogrammets sektorprogram for skoleområdet beholder og viderefører mobilitet som sentral aktivitet, men i tillegg innrettes det på å støtte utviklingsprosjekter og andre aktiviteter for kvalitetsutvikling. Sektorprogrammet kan velge å prioritere mellom typer av mobilitet (klasser, enkeltelever, lærere, annet skolepersonell, forberedende besøk, undervisningsopphold, praksisopphold osv.) I tillegg til mobilitet av ulike typer, bør sektorprogrammet støtte utviklingsprosjekter på hele skoleområdet.

En mindre del av budsjettet for dagens Nordplus Junior er tenkt skilt ut som en øremerket del av et separat nordisk språkprogram og innrettes på mobilitet på grunnskoleområdet med nordiske språk som et sentralt formål. I tillegg er en del av budsjettet for dagens Nordplus Junior tenkt omdisponert til "Nordplus Horisontal" for å gi mulighet til tverrsektorielt samarbeid for livslang læring. Dette betyr at skoler i tillegg til det egne programmet på skoleområdet også får gode muligheter for bred deltakelse både i det separate nordiske språkprogrammet (utenfor rammeprogrammet) og i tverrsektorielle utviklingsprosjekter gjennom "Nordplus Horisontal".

Med hensyn til nåværende *program for språkområdet (Nordplus Språk)* vil dette i utgangspunktet bli skilt ut fra rammeprogrammet og videreført som et separat nordisk språkprogram med nordiske språk som formål. Dette språkprogrammet kan assosieres med rammeprogrammet det legges ikke opp til baltisk innbetaling og deltakelse. Nærmere beskrivelse av dette programmet må utarbeides i løpet av 2006 og 2007.

En mindre del av budsjettet for det nåværende Nordplus Språk tas inn i rammeprogrammets horisontale del, "Nordplus Horisontal", og innrettes på horisontale tema og problemstillinger på språkområdet. Språkteknologi har vært nevnt som eksempel. Den horisontale delen av rammeprogrammet kan støtte innovative prosjekter på språkområdet og ta opp problemstillinger og tema som er felles for de nordiske og baltiske land og språksamfunn.

En del av budsjettet for dagens Nordplus Junior er som nevnt over tenkt omdisponert til det separate nordiske språkprogrammet. En del av dagens Nordplus Junior beholdes og videreføres på denne måten som en øremerket del av det separate nordiske språkprogrammet.

Dagens *Nordplus Høyere Utdanning* og dagens *Nordplus Voksen* går inn som henholdsvis annet og tredje sektorprogram i det foreslåtte rammeprogrammet uten store endringer i mål, innhold eller innretning.

Fra 2008 forutsettes det at de baltiske land deltar på like fot i alle deler av det nye Nordplus rammeprogram. Med hensyn til utdanningssamarbeidet med Nordvest Russland forberedes det videreføring av dette fra 1. januar 2008, under Russlandsprogrammet.

4.5 Utvikling av administrasjonsordning etter konsortiummodell for neste generasjon Nordplus

Dagens 5 Nordplus programmer administreres av 5 hovedadministratorer (HA); en HA per program, en HA per nordisk land.

Et nytt rammeprogram med 8 deltakerland og felles overordnede målsettinger for programvirksomheten fra 2008 skaper en helt ny situasjon. Dagens ordning med hovedadministratorer for hvert sektorprogram er ikke tilpasset et fremtidig rammeprogram, som i tillegg til sektorprogrammer er tenkt å inneholde en horisontal og tverrsektoriell del. Nordisk Ministerråds rådgivningsgrupper har også påpekt at det i dag mangler systematisk og helhetlig formidling av resultater og erfaringer fra Nordplus. Den eksisterende administrasjonsordningen fremmer heller ikke synergi mellom sektorprogrammene.

Ordningen med en hovedadministrator i flere (nordiske) land er likevel tenkt videreført for neste generasjon Nordplus[2]. Nødvendigheten av å ha et overordnet koordinerende ledd i administrasjonsordningen for å sikre systematisk sammenheng og helhetlig kvalitet i programvirksomheten understrekes sterkt. Ordningen skal fremstå som én helhetlig administrasjonsordning, foreslått organisert som et konsortium og supplert med nasjonale informasjonskontorer i land uten hovedadministrator. Dette for å fremme lokal medvirkning og motivasjon, helhetlig ansvar og gjennomgående løsninger og effektiv administrasjon og drift av Nordplus. Kontorer ansvarlig for informasjon og veiledning om Nordplus må uansett utnevnes eller opprettes i de tre baltiske land.

Administrasjonsordningen vil, som i dag, finansieres fra rammeprogrammets budsjett. Administrasjonsordningen for det foreslåtte separate språkprogrammet kan integreres i den helhetlige Nordplus administrasjonsordning men med finansiering fra det egne separate språkprogrammets budsjett.

Oppsummering

Nordisk Ministerråd vil arbeide videre i 2006 og 2007 med å forberede oppstart av rammeprogrammet for neste generasjon Nordplus. Flere viktige spørsmål krever ytterligere konkretisering og detaljering; for eksempel spørsmål omkring gjennomføring av overgangsåret 2007, programmenes styringsstruktur og utformingen av en administrasjonsordning etter en konsortiummodell. Forberedelsene vil skje i samarbeid med de baltiske land.

Det skal også arbeides videre med utformingen av det separate nordiske språkprogrammet og med forberedelser til en videreføring fra 1. januar 2008 av utdanningssamarbeidet med Nordvest Russland, under Russlandsprogrammet.

---

[2] Fordelingen av subprogrammer er foreslått som følger: Nordplus Junior: Internationella Programkontoret (Sverige), Nordplus Voksen: CIRIUS (Danmark), Nordplus Høyere Utdanning: CIMO (Finland), Nordplus Språk: Internasjonalt Kontor (Island), Nordplus Horisontal: Norge (aktør ennå ikke utpekt).

Välfärdsutskottets betänkande om

Ministerrådsforslag om sundhed, kost og fysisk aktivitet. Nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet

Bilag:
- Ministerrådsforslag B 247/velfærd

1. Välfärdsutskottets förslag

Välfärdsutskottet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att aktivt arbeta för att implementera Nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet

2. Bakgrund

Nordiska ministerrådet har överlämnat Handlingsplanen för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet till Nordiska rådet för synpunkter som kan beaktas vid implementeringen av handlingsplanen. Ministerrådet för fiskeri-, jord- och skogsbruk och livsmedel samt ministerrådet för social och hälsopolitik antog i juli 2006 handlingsplanen för bättre hälsa genom mat och fysisk aktivitet. Nordiska ministerrådet önskar med handlingsplanen att understryka det viktiga arbetet med bättre hälsa och ökad livskvalitet på lika villkor för alla nordiska medborgare.

3. Välfärdsutskottets synpunkter

Utskottet har vid sitt möte den 26 april 2006 i Stockholm behandlat ett utkast till handlingsplanen och lämnat synpunkter till Nordiska ministerrådet där man bl.a. pekade på vikten av ökade satsningar på forskning och på insatser för att främja spontan rörelseaktivitet.

Utskottet påpekade även att det i handlingsplanen inte problematiseras eller initieras åtgärder och insatser för att främja spontan rörelseaktivitet. Framför allt ville utskottet peka på detta när det gäller stadsplanering, planläggning av bostäder och byggnader, infrastruktursatsningar, etc. där det historiskt sett varit det materiella som fått styra framför det mänskliga. Detta har NMR tagit hänsyn till i sitt arbete med handlingsplanen och utskottet ser med tillfredställelse på att man kompletterat planen inom detta område.

Utskottet vill också peka på det positiva med en handlingsplan som visar på sambandet mellan sunt leverne med god kosthållning och fysisk aktivitet för bättre hälsa för individen och minskade kostnader för samhället. I detta sammanhang är det också viktigt att peka på vikten av ökade satsningar på mer forskningsinsatser.

Den gemensamma plattform och katalog för insatser som beskrivs i handlingsplanen är en styrka som om den används på ett riktigt sätt kan få stor inverkan, både nationellt och inom EU. Utskotten stödjer handlingsplanens inställning om att livsmedelsindustrin, återförsäljare, distributörer, cateringfirmor, media, etc. har en mycket avgörande roll för individens kost-

och motionsvanor. Stora insatser måste göras för att dessa aktörer tar sitt ansvar så att "livsmedel inte produceras och marknadsförs för att säljas, utan för att ätas". I detta sammanhang är det viktigt att poängtera myndigheternas ansvar när det gäller en effektiv och kontinuerlig kontroll av tillverkning och distribution av matvaror.

Handlingsplanen ställer upp väldigt ambitiösa mål om vad man anser nödvändigt att uppnå på nordisk nivå fram till år 2011 och 2021, vilka utskottet ställer sig bakom. Den gemensamma katalog med prioriteringar och insatser som arbetsgruppen identifierat är en viktig del i arbetet med att få befolkningarna i de nordiska länderna medvetna om vikten av god kosthållning och fysisk aktivitet. Speciellt viktigt är det att nå barn och unga, vilket handlingsplanen lagt stort fokus på.

Nyckelord är kunskap och tillgänglighet. Kunskap när det gäller konsekvenserna för ett osunt leverne och tillgängligheten när det gäller sund mat och fysisk aktivitet. Utskottet vill poängtera vikten av att stat/kommun genom skolan tar sitt ansvar för att tillhandahålla en näringsriktig skollunch och för att ge eleverna goda möjligheter för rörelse och fysiska aktiviteter, både schemalagda och spontana, varje skoldag. För många unga fyller i många fall måltiden i skolan funktionen av det enda riktiga mål mat per dag. Grunden för sunda kost- och motionsvanor läggs i tidig ålder och i detta arbete har skolan en mycket viktig roll.

När det gäller implementeringen av handlingsplanen är det viktigt att NMR prioriterar detta budgetmässigt och avsätter ekonomiska resurser. Utskottet poängterade detta vid sin förra behandling av handlingsplanen och pekade på att det i handlingsplanen förutsätts att de flesta aktiviteter kommer att finansieras nationellt och ingå i de nationella prioriteringarna då den gemensamma nordiska budgeten är liten. Utskottet menar att en handlingsplan som inte innehåller gemensamma ekonomiska satsningar riskerar att bli uddlös. Därför anser utskottet att Nordiska ministerrådet bör avsätta ekonomiska resurser för att säkerställa att handlingsplanens åtgärder och insatser kan igångsättas.

Vidare vill utskottet peka på det faktum att handlingsplanen är skriven på engelska och inte på något av de nordiska språken. Detta anser utskottet är både en förvånande och försvårande omständighet när det gäller implementeringen. NMR har hävdat att handlinsplanen även ska användas i ett internationellt forum för att påverka utvecklingen inom EU och WHO och därför har man valt att ta fram den på engelska. Handlingsplanens främsta användningsområde är de nordiska länderna och därför borde språket vara något av de nordiska. Ämbetsmannakommittén för fiskeri, jord- och skogsbruk och livsmedel har tillsammans med Ämbetsmannakommittén för social och hälsa beslutat att det ska tas fram en kortversion på skandinaviska vilket utskottet anser är ett bakvänt tillvägagångssätt. Det borde vara det motsatta. Det nordiska samarbetet har som princip att använda något av de skandinaviska språken i sin kommunikation och i sitt arbete och därför anser utskottet att handlingsplanen i sin helhet skall översättas till något av dessa språk.

4. Konklusion

Välfärdsutskottet föreslår med anledning av det ovan nämnda att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att aktivt arbeta för att implementera nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet

Lahtis den 20 september 2006

Line Barfod (EL)
Tarja Cronberg (gröna), ordförande
Jan-Henrik Fredriksen (FrP)
Gunn Olsen (A)
Kent Olsson (m)
Ilkka Taipale (sd)
Ib Thomsen (FrP)
Paavo Vallius (s)
Pekka Vilkuna (cent)

Ministerrådsforslag

om sundhed, kost og fysisk aktivitet. Nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet[1]

(Overleveret af Nordisk Ministerråd)

Ministererklæring fra Nordisk Ministerråd

Sikring af bedre sundhed og livskvalitet på lige vilkår for alle nordiske borgere er en overordnet målsætning for Nordisk Ministerråd.

Verdenssundhedsorganisationen (WHO) har på globalt plan understreget vigtigheden af at finde løsninger på problemstillingen med usund kost, fysisk inaktivitet og overvægt. Prognoser udarbejdet af WHO peger på en markant stigning i dødelighed som følge af ikke-smitsomme sygdomme. Usunde kostvaner, fysisk inaktivitet og overvægt er blandt de vigtigste årsager til denne udvikling. WHO anbefaler derfor udarbejdelse af nationale strategier og politikker om fremme af sund kost og fysisk aktivitet, samt om forebyggelse af overvægt.

Udviklingen i Norden er lige så alarmerende, som beskrevet af WHO på globalt niveau. Hvert af de nordiske lande har allerede implementeret en lang række politikker og har udviklet eller er i gang med at udarbejde nationale strategier.

De nordiske lande har fælles målsætninger og et fælles udgangspunkt i forhold til håndtering af de nævnte problemstillinger. Løsninger på problemerne med usund kost, fysisk inaktivitet og overvægt skal primært findes nationalt og lokalt, men handling på nordisk og internationalt niveau er også nødvendig for at understøtte disse handlinger.

Den nordiske handlingsplan indeholder specifikke nordiske initiativer, samt et antal fælles standpunkter i relation til nogle af de emner på området, der i øjeblikket diskuteres i EU- og WHO-regi.

De fælles nordiske standpunkter vil blive fremført i de kommende diskussioner i forbindelse med EU-Kommissionens Grønbog, samt i forbindelse med fremtidige drøftelser på en række EU-regulerede områder. Handlingsplanen vil også udgøre et nordisk perspektiv i forhold til WHO's ministerkonference i Istanbul i november 2006 om bekæmpelse af overvægt, samt i forhold til formuleringen af en WHO-Europa strategi om ikke-smitsomme sygdomme, der skal forelægges Regionalkomitéen for Europa i september 2006.

Den nordiske handlingsplan vil dermed understøtte de respektive nationale indsatser ved at styrke samarbejdet om udvikling af de mest effektive politikker og ved at søge indflydelse på den internationale dagsorden.

Nordisk Ministerråd for fiskeri og havbrug, jordbrug, levnedsmidler og skovbrug (MR-FJLS) og Ministerrådet for social- og helsepolitik (MR-S)
6. juli, 2006

[1] Oversættelse af "Nordic Plan of Action on better health and quality of life through diet and physical activity" (ANP 2006:754), vedtaget af de nordiske minister den 6. juli 2006.

Resumé

Usunde kostvaner og fysisk inaktivitet har alvorlige konsekvenser for det enkelte individs sundhed og livskvalitet og vil ved fortsat negativ udvikling have betydelige konsekvenser for økonomien bag de nordiske velfærdsstater. Forekomsten af overvægt er stigende i de nordiske lande. Der er samtidig meget, der tyder på, at usunde kostvaner og fysisk inaktivitet bidrager til at øge de sociale uligheder i relation til sundhed.

En stor del af de nordiske borgere efterlever ikke de officielle anbefalinger med hensyn til kostvaner og fysisk aktivitet. Mange spiser for alt lidt frugt og grønt, for lidt fisk og samtidig for meget fedt, især mættet fedt. Mange børn og unges indtag af sukker ligger betydeligt over det anbefalede. Omkring halvdelen af befolkningen lever ikke op til anbefalingerne for daglig fysisk aktivitet. Antallet af overvægtige voksne overstiger i dag 40 procent, mens antallet af overvægtige børn og unge er stigende og i dag udgør omkring 15-20 procent.

Se nærmere i kapitel 1.

Grundlaget for en fælles nordisk indsats

De fem nordiske lande og tre selvstyrende områder[2] har mange års tradition for tæt samarbejde indenfor sundheds-, kost- og ernæringsområdet.

De nordiske lande har en fælles opfattelse af, at en realisering af målsætningerne om sunde kostvaner og øget fysisk aktivitet forudsætter en fælles og multisektoriel indsats, der involverer såvel lokalsamfundene, NGO'er, private interessenter, lokale og statslige myndigheder, samt handling på internationalt niveau. De nordiske lande bakker op om de initiativer på såvel internationalt og europæisk plan som i de enkelte nordiske lande på både statsligt og lokalt niveau, der er igangsat for at sikre, at private interessenter samarbejder og tager del i ansvaret på området.

De nordiske lande er enige om, at det kan blive nødvendigt med en øget statslig regulering på området, hvis andre muligheder for at sikre en tilfredsstillende udvikling er udtømte eller vurderes urealistiske.

Se nærmere i kapitel 2

Nordiske målsætninger

Nordisk Ministerråd[3] har formuleret et antal fælles kort- og langsigtede målsætninger for udviklingen i de nordiske lande.

Målsætningerne fokuserer på at sikre:

- En klar forbedring af de nordiske befolkningers kostvaner.
- At et bredt flertal af både voksne og ældre borgere efterlever anbefalingerne om fysisk aktivitet, samt at alle børn er fysisk aktive.
- Succes med at reducere antallet af overvægtige og svært overvægtige borgere i Norden, særligt blandt børn og unge.
- En lav grad af tolerance i forhold til den sociale ulighed i sundhed, der kan knyttes til kostvaner og fysisk aktivitet.

Se nærmere i kapitel 3.

[2] Færøerne, Grønland og Åland.
[3] Henviser i handlingsplanen til Ministrene for Fiskeri og Havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug samt til Ministrene for Social- og Helsepolitik.

Prioriterede indsatsområder og nordisk samarbejde

De nordiske lande fokuserer på følgende områder og målgrupper i indsatsen for at realisere de nordiske målsætninger for kostvaner, fysisk aktivitet og overvægt:

- Børn og unge skal have forudsætninger for at træffe sunde valg og skal ikke udsættes for et miljø, der opfordrer til usunde valg.
- Sunde valg skal gøres lettere for alle.
- Initiativer skal målrettes mod udsatte grupper.

Der er og vil også i fremtiden være både forskelle og ligheder i de specifikke tiltag og initiativer, der igangsættes i de enkelte nordiske lande.

Nordisk Ministerråd har besluttet at etablere et katalog over væsentlige initiativer i de enkelte nordiske lande, der kan anvendes som inspiration for beslutningstagerne. Kataloget vil blive opdateret mindst hvert andet år – med tiden også med informationer, der kan bruges til at fastlægge "Best Practice".

De nordiske lande vil samarbejde om at sikre, at EU-politikker og initiativer på internationalt plan støtter op om de nordiske indsatser og målsætninger. For tiden finder de nordiske lande det særligt vigtigt, at EU-kommissionen fastholder sit ultimatum til industrien om at stoppe markedsføring af usunde produkter rettet mod børn og forslår EU-lovgivning, hvis det ikke sker af frivillighedens vej. Herudover bør den kommende revision af EU-direktivet om næringsdeklarationer efter de nordiske landes opfattelse indeholde krav om obligatorisk mærkning. EU-kommissionen bør desuden opfordres til at vurdere, om og hvordan EU's fælles landbrugspolitik kan bidrage til at etablere skolefrugtordninger og om skolemælksordningen kan ændres, så den fremmer mælkeprodukter med lavt fedtindhold.

Se nærmere i kapitel 4.

Fælles nordisk monitorering

De eksisterende nordiske dataindsamlinger om kostvaner, fysisk aktivitet og overvægt udgør et vigtigt grundlag for formuleringen af politikker på området. Dataindsamlingerne giver dog ikke mulighed for at sammenligne på tværs af de nordiske lande og gennemføres ikke tilstrækkeligt ofte til at danne grundlag for en løbende vurdering af politikkernes virkning.

Nordisk Ministerråd har besluttet at etablere en fælles grundlæggende monitorering med indsamling af data hvert andet år, som vil gøre det muligt for de nordiske lande løbende at vurdere udviklingen. Den fælles monitorering vil give offentligheden og beslutningstagerne løbende og opdateret information om udviklingen i kostvaner, fysisk aktivitet og overvægt og samtidig fremme nordisk samarbejde om at realisere de fælles målsætninger.

Den nationale monitorering i de enkelte nordiske lande vil blive udført på basis af fælles nordiske principper.

Se nærmere i kapitel 5.

"Best Practice"

For at gøre det muligt at identificere "Best Practice" i Norden, vil der blive etableret et tættere samarbejde om metoder til at vurdere effektiviteten af de enkelte tiltag til fremme af sunde kostvaner, fysisk aktivitet og forebyggelse af overvægt.

En fælles nordiske forståelse omkring metoderne vil sikre, at de enkelte nordiske lande anvender sammenlignelige metoder, når de vurderer effektiviteten af forskellige tiltag. Disse vurderinger vil med tiden indgå i et fælles nordisk katalog om "Best Practice" for initiativer til fremme af sunde kostvaner, fysisk aktivitet og forebyggelse af overvægt.

Se nærmere i kapitel 6.

Styrket forskningssamarbejde

Nordisk Ministerråd ønsker at fremme forskningen indenfor en række områder, der er særligt relevante for den nordiske handlingsplan.

Disse områder omfatter blandt andet validering og videreudvikling af den fælles nordiske monitorering, samt identifikation af determinanter for usund kost, fysisk inaktivitet og overvægt. Det er ligeledes vigtigt med forskning indenfor sundhedsmæssige og økonomiske konsekvenser for samfundet.

"Nordforsk" under Nordisk Ministerråd har besluttet at prioritere forskning under temaet "Food, nutrition, and health" højt i de kommende fem år. Der vil blive tilført betydelige midler til at fremme det nordiske forskningssamarbejde på området.

Se nærmere i kapitel 7.

Opfølgning på den nordiske handlingsplan

Nordisk Ministerråd har delegeret det overordnede ansvar for implementering af den nordiske handlingsplan til Nordisk embedsmandskomité for Fiskeri og Havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug, afdeling EK-FJLS (Levnedsmidler), og Nordisk embedsmandskomité for Social- og Helsepolitik (EK-S).

På dagligt operationelt niveau vil den Nordisk arbejdsgruppe for Fødevarer, Ernæring og Toksikologi under EK-FJLS (Levnedsmidler) stå for koordineringen af implementeringen.

Arbejdsgruppen vil hvert andet år udgive en statusrapport om implementeringen. Når den fælles monitorering er etableret vil statusrapporten blive ledsaget af en særskilt monitoreringsrapport.

Se nærmere i kapitel 8.

1. Usunde kostvaner, fysisk inaktivitet og overvægt i de nordiske lande

Befolkningen i de nordiske lande efterlever langtfra de officielle anbefalinger for kost og fysisk aktivitet, og der er en stigende forekomst af overvægt og svær overvægt blandt både voksne og børn.

De tilgængelige data og analyser om kostvaner, fysisk aktivitet og overvægt i de nordiske lande er begrænsede og svære at sammenligne. Man bør derfor være varsom med at drage sammenlignende konklusioner om den faktuelle status, tendenser og de økonomiske konsekvenser for samfundet.

De nuværende analyser af konsekvenserne af usunde kostvaner, fysisk inaktivitet og overvægt målt i tabte leveår og tabte leveår med godt helbred og målt i samfundsmæssige omkostninger giver ikke desto mindre et klart billede af omfanget af et problem, som de nordiske lande må tage fat på.

Tal for de samfundsøkonomiske omkostninger skal fortolkes med forsigtighed, især da de er forskellige med hensyn til vurderingen af de sundhedsmæssige konsekvenser, de pågældende økonomiske resultater der tages i betragtning, de anvendte metoder til beregning af omkostninger osv.[4]

Der er også en klar social dimension i relation til usunde kostvaner og fysisk inaktivitet samt en betydelig større forekomst af overvægt, hjertesygdomme og sukkersyge blandt befolkningsgrupper med lavere socioøkonomisk status og uddannelse.

---

[4] Se f.eks.: Melberg, H.O., The concepts of "cost to society" and "social costs", bidrag på KBS-konferencen i Oslo, juni, 2000; Rasmussen, S.R. og Søgaard, J., Tobaksrygningens samfundøkonomiske omkostninger; http://www.ugeskriftet.dk/lf/UFL/ufl99_00/1999_2000/ufl2023/v_p/30567.htm; CE Europe Stats. Estimating global road fatalities. http://www.factbook.net/EGRF_Economic_costs.htm.

Alkoholindtag er en væsentlig problemstilling i de nordiske lande, men det berøres ikke i denne handlingsplan, udover som som én af flere faktorer, der kan bidrage til et større energiindtag og således føre til overvægt og svær overvægt. I 2004 vedtog Nordisk Ministerråd en fælles tilgang til problemer, der er relateret til alkoholpolitikken i international sammenhæng.[5]

1.1 Usunde kostvaner

Resultater fra amerikanske kostundersøgelser viser, at en stigning i energiindtaget fra kosten i høj grad kan forklare stigningen i kropsvægt, som er observeret i USA.

Nationale kostundersøgelser i de nordiske lande viser ikke i samme grad et øget energiindtag fra kosten hos befolkningen. Data fra de nationale kostundersøgelser viser, at det gennemsnitlige energiindtag er faldet i Finland og Denmark, hvorimod der er steget en smule i Sverige.[6] Data for børn og unge på Island viser ikke et øget energiindtag.[7] Men sammenligninger af energiindtaget over tid er kun af begrænset værdi på grund af den store mangel på data om indtaget af snacks, slik, sodavand og andre fødevarer, der indtages mellem måltider, især blandt overvægtige eller svært overvægtige personer.[8] I nogle af de nordiske lande bekræftes dette af fødevareforsyningsdata, der viser, at der er en øget energimængde til rådighed til indtagelse. Der findes kun meget få sammenlignelige data om udviklingen i energiindtaget i de nordiske lande med hensyn til børn og unge.

De Nordiske Næringsstofanbefalinger (NNA) udgør en fælles nordisk platform til fastsættelse af mål for de enkelte nationale tiltag til fremme af sunde spisevaner og fysisk aktivitet.[9] De Nordiske Næringsstofanbefalinger fastsætter referenceværdier for indtaget af og forholdet mellem de enkelte næringsstoffer som f.eks. fedt, mættet fedt, proteiner, tilsat sukker, kostfibre og særlige vitaminer og mineraler.

Med udgangspunkt i de Nordiske Næringsstofanbefalinger har hvert nordisk land udarbejdet nationale fødevarebaserede kostråd. Disse kostråd er forskellige på grund af forskelle i de nordiske lande i måltidsmønstre, valg af fødevarer osv.

Den aktuelle status for kosten i de nordiske lande afviger en del fra de officielle Nordiske Næringsstofanbefalinger og fra de nationalt definerede fødevarebaserede kostråd som vist i tabel 1.

Tabel 1: Indtag af udvalgte næringsstoffer, frugt og grøntsager hos den almene befolkning[10]

	Anbefaling	Faktisk indtag (data 1995-2000)
Fedt – % af samlet energiindtag (E %)	Ca. 30	34-35
Mættet fedt – % af samlet energiindtag (E %)	Maks. 10	12-16
Tilsat sukker – % af samlet energiindtag (E %)	Maks. 10	10-11 (b)
Frugt og grøntsager (g/dag)	Min. 500 g (a)	230-400 g (c)

(a) Min. 500 g omfatter ikke kartofler. Der findes som nævnt ingen fælles nordisk fødevarebaseret anbefaling. Anbefalingen er henholdsvis 500 g, 600 g og 750 g (den sidstnævnte benyttes i Norge og omfat-

[5] Nordisk Ministerråd, erklæring fra Nordisk Ministerråd, social- og sundhedsministrene, om alkoholpolitik, 29. oktober 2004, Journal No. 43001.15.002/04.
[6] Der er ingen tilgængelige data fra Island og Norge.
[7] Arnardóttir, H. E, Diet and body composition of 9 and 15-year-old children in Iceland. Kandidatafhandling fra Department of Food Science, University of Iceland, 2005. Steingrímsdóttir L, et al. Hvað borðar íslensk æska? Könnun á mataræði ungs skólafólks 1992-1993. Reykjavík: Manneldisráð Íslands 1993.
[8] Heitman & Lissner 2005.
[9] NNA. En fjerde udgave af anbefalingerne blev frigivet i 2004 efter godkendelse fra Nordisk Ministerråd (Ministerrådet for Fiskeri og Havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug).
[10] DK: Danskernes kostvaner 2000-2002. Hovedresultater. Danmarks Fødevareforskning (2005). SE: Riksmaten, Kostvanor och Näringsindtag i Sverige, 1997. I: Steingrímsdóttir L, Þorgeirsdóttir H, Ólafsdóttir AS. The Diet of Icelanders, Dietary Survey of The Icelandic Nutrition Council 2002. Public Health Institute of Iceland, 2003. NO: Norkost 1997. Rapport nr. 2/1999. Statens råd for ernæring og fysisk aktivitet, 1999. FI: FINRAVINTO 2002, National Public Health Institute.

ter kartofler). (b) Indtaget af sukker har været konstant eller er steget lidt/moderat i løbet af de seneste 10 år alt efter nationale forhold. (c) Indtaget af frugt og grøntsager er højest hos kvinder.
I gennemsnit (tabel 1) er indtaget af sukker og mættet fedt i de nordiske lande for højt, hvorimod indtaget af frugt og grøntsager er for lavt. Befolkningens gennemsnitlige indtag af sukker svarer til det anbefalede maksimum. Det skal understreges, at de enkelte kostindtag varierer meget, og at middelværdierne dækker over meget lave og meget høje værdier. Det skal endvidere bemærkes, at de tilgængelige data er indsamlet i forskellige år og med forskellig metode, så de bør fortolkes og sammenlignes med stor forsigtighed.

Det er vigtigt at nævne, at de Nordiske Næringsstofanbefalinger også påpeger, at der bør være et øget indtag af fuldkornsbrød og kornprodukter, at et regelmæssig indtag af fisk bør være en del af en sund kost, og at saltindholdet i forarbejdede og spiste fødevarer bør reduceres/begrænses. Dette er ikke illustreret i tabel 1.

Data for børn i tabel 2 og de tilsvarende tal for større børn og unge i tabel 3 viser, at indtaget af sukker og mættet fedt blandt børn og unge overstiger det anbefalede niveau, og at indtaget af frugt og grøntsager er for lavt.

Tabel 2: Indtag af udvalgte næringsstoffer, frugt og grøntsager blandt børn[11]

	Anbefaling	Danmark (4-9 år)	Sverige (8 år)	Norge (9 år)	Finland	Island (9 år)
Fedt - % af samlet energiindtag (E %)	Ca. 30	34	31	32	n.a.	32
Mættet fedt - % af samlet energiindtag (E %)	Maks. 10	15	14	14	n.a.	15
Tilsat sukker - % af samlet energiindtag (E %)	Maks. 10	13	13	17	n.a.	13
Frugt og grøntsager (g/dag)	Min. 400 (a)	339	239	243	n.a.	139

(a) Der findes ingen fælles nordiske fødevarebaserede anbefalinger for børn. Kostrådene for frugt og grøntsager på nationalt plan (Danmark, Finland, Norge og Sverige) er min. 500 g/dag (omfatter ikke kartofler). I Danmark er anbefalingerne 400 (300-500) g/dag for børn i alderen 4-10 år.

Tabel 3: Indtag af udvalgte næringsstoffer, frugt og grøntsager blandt større børn/unge[12]

	Anbefaling	Danmark (10-17 år)	Sverige (11 år)	Norge (13 år)	Finland	Island (15 år)
Fedt - % af samlet energiindtag (E %)	Ca. 30	32	32	31	n.a.	30
Mættet fedt - % af samlet energiindtag (E %)	Maks. 10	14	14	13	n.a.	14
Tilført sukker - % af samlet energiindtag (E %)	Maks. 10	14.	12	18	n.a.	16
Frugt og grøntsager (g/dag)	Min. 500 (a)	407	193	240	n.a.	123

(a) Min. 500 g omfatter ikke kartofler. Der findes som nævnt ingen fælles nordiske fødevarebaserede anbefalinger. Anbefalingen for unge svarer til anbefalingen for voksne og er henholdsvis 500 g, 600 g og 750 g (den sidstnævnte benyttes i Norge og omfatter kartofler).

Undersøgelser af de samfundsmæssige omkostninger ved usunde kostvaner er sparsomme, og de eksisterende undersøgelser er svære at sammenligne.[13] Det er svært at evaluere de samfundsmæssige omkostninger i denne forbindelse, idet anbefalingerne for en sund kost

[11] DK: Danskernes kostvaner 2000-2002. Danmarks Fødevareforskning (2005). SE: Barnundersökningen Food Consumption and nutrient intake among Swedish children 2003. I: Arnardóttir, H.E., Diet and body composition of 9 and 15-year-old children in Iceland. Kandidatafhandling fra Department of Food Science, University of Iceland, 2005. NO: Ungkost 2000. Landsomfattende kostholdsundersøkelse blant elever i 4.- og 8. klasse i Norge. Sosial- og helsedirektoratet 2002. FI: Ingen nationalt repræsentative data.
[12] DK: Danskernes kostvaner 2000-2002. Hovedresultater. Danmarks Fødevareforskning (2005). I: Arnardóttir, H.E., Diet and body composition of 9 and 15-year-old children in Iceland. Kandidatafhandling fra Department of Food Science, University of Iceland, 2005. NO: Ungkost 2000. Landsomfattende kostholdsundersøkelse blant elever i 4.- og 8. klasse i Norge. Sosial- og helsedirektoratet Oslo 2002. FI: Ingen nationalt repræsentative data. SE: Reference kan ikke bekræftes.
[13] Lang, T og Rayner, G (Ed.) " Why Health is the Key to the Future of Food and Farming", 2002.

omfatter mange elementer. De fleste undersøgelser fokuserer på indtaget af fedt/mættet fedt eller frugt og grøntsager.

Der er ingen tvivl om, at de samfundsmæssige omkostninger er store, og dette bekræftes af en række undersøgelser, som man har gennemført uden for de nordiske lande.[14] Dette illustreres endvidere af den betydelige forekomst af kostrelaterede risikofaktorer i WHO's skøn over årsager til sygdomsbyrden; se tabel 4 nedenfor.

Tabel 4: Ti udvalgte hovedrisikofaktorer som årsag (i %) til sygdomsbyrden målt i tabte leveår på grund af handicap eller funktionsnedsættelse (DALY) i højt udviklede lande[15]

Risikofaktorer	Tabte leveår i alt (%)
Tobak	12,2
Blodtryk	10,9
Alkohol	9,2
Kolesterol	7,7
Overvægt	7,4
Lavt indtag af frugt og grøntsager	3,9
Fysisk inaktivitet	3,3
Brug af ulovlige stoffer	1,8
Usikker sex	0,8
Jernmangel	0,7

WHO 2002

En undersøgelse, der er foretaget af forskere på Syddansk Universitet[16], konkluderer, at befolkningens forventede gennemsnitlige levealder ifølge et forsigtigt skøn kan øges med 0,9 år eller med 1,5 år, hvis et indtag på 250 g frugt og grøntsager om dagen hos befolkningen øges til henholdsvis 400 g om dagen eller 500 g om dagen.[17]

Der findes ingen nordiske videnskabelige undersøgelser af de samfundsmæssige omkostninger, der kan relateres til usunde kostvaner. Indtaget af frugt og grøntsager er kun ét af flere vigtige elementer i en sund kost. Indtaget af fedt, mættet fedt og salt spiller f.eks. en vigtig rolle for risikofaktorerne "Blodtryk" og "Kolesterol", som er væsentlige bidragsydere til sygdomsbyrden som vist i tabel 4.

En usund kost er en meget vigtig faktor, i forhold til sygdomsbyrden i såvel de nordiske lande som på globalt plan. Sygdomsbyrden for samfundet målt i tabte leveår og tabte leveår med godt helbred som følge af usunde kostvaner er af samme størrelsesorden som for andre vigtige bidragsydere til sygdomsbyrden såsom tobak, alkohol og fysisk inaktivitet.[18]

1.2 Fysisk inaktivitet

Fysisk inaktivitet er for nylig anerkendt som værende en vigtig, uafhængig risikofaktor i forhold til den tidligere forekomst af kroniske sygdomme og for tidlig død. Det er også vigtigt at forstå, at fysisk aktivitet er en vigtig faktor for behandlingen af mange kroniske sygdomme.

Bortset fra den tætte sammenhæng mellem fysisk inaktivitet og udviklingen af kroniske sygdomme er det væsentligt at understrege, at fysisk aktivitet er positivt forbundet med kognitive funktioner og psykisk sundhed, med den måde, hvorpå alle aldersgrupper omgås, og med livskvalitet. Regelmæssig daglig fysisk aktivitet har stor betydning for vedligeholdelsen af kropsfunktionerne hos ældre aldersgrupper.

---

[14] Se f.eks. Hoffman, K og Jackson, S (2003), A review of the evidence for the effectiveness and costs of interventions preventing the burden of non-communicable diseases: How can health systems respond? – rapport udarbejdet for Verdensbanken.

[15] Tabellen kan være vildledende med hensyn til den relative vigtighed af kosten og den fysiske aktivitet, idet kost og fysisk aktivitet påvirker nogle af de nævnte risikofaktorer som f.eks. blodtryk, kolesteroltal osv.

[16] Gundgaard, J et al. Vurdering af de sundhedsøkonomiske konsekvenser ved et øget indtag af frugt og grøntsager. Teknisk Rapport, Syddansk Universitet, januar 2002.

[17] Undersøgelsen omfatter kun kræftsygdomme og koronarsklerose, men ikke andre sygdomme, der kan relateres til et lavt indtag af frugt og grøntsager.

[18] World Health Report, WHO, 2002.

De nordiske lande har næsten enslydende nationale anbefalinger for fysisk aktivitet.[19] Generelt anbefales det, at voksne og ældre er fysisk aktive ved moderat intensitet i mindst 30 minutter hver dag. Børn anbefales at være fysisk aktive ved moderat og høj intensitet i mindst 60 minutter hver dag. I Danmark anbefales børn endvidere fysisk aktivitet med høj intensitet i mindst 20-30 minutter to gange om ugen.

Det formodes, at omkring halvdelen af befolkningen ikke efterlever disse anbefalinger. De lave niveauer for fysisk aktivitet synes at være relateret til et fald i den fysiske aktivitet i borgernes hverdag, hvorimod den fysiske aktivitet i form af fysisk motion i fritiden synes at stige. Data om hård fysisk aktivitet i arbejdstiden viser derimod et betydeligt fald. Generelt er det sandsynligt, at det samlede energiforbrug er lavere end tidligere, hvilket er en formodning, som også til en vis grad er underbygget af svenske data.[20]

I alle de nordiske lande kan man observere en generel tendens til øget brug af og adgang til computere i hjemmet og til tv. En norsk undersøgelse viser, at 15-årige drenge og piger i gennemsnit bruger computere, ser tv eller laver lektier 39 timer om ugen.[21] Som det er tilfældet i mange andre industrialiserede lande, så er der også en klar tendens til, at færre har et arbejde, der kræver fysisk aktivitet.

Der findes kun begrænsede sammenlignelige nordiske data om fysisk aktivitet i forbindelse med transport, husligt arbejde og andre daglige aktiviteter, men det må formodes, at niveauet for fysisk aktivitet er faldet. Finske data viser, at andelen af personer, der er fysisk aktive til og fra arbejde (mindre end 15 minutters aktivitet om dagen), er faldet fra 60 til 44 % for mænd og fra 38 til 30 % for kvinder i perioden fra 1980 til 2002. De få data, der findes, peger på en stigning i brugen af motoriserede transportmidler i de nordiske lande set over mange år. Daglig brug af ikke-motoriserede transportmidler som f.eks. at gå eller cykle er derimod faldet eller gået kraftigt tilbage alt efter nationale forhold.

For børn og unge viser disse data betydelige forskelle i aktivitetsniveauerne mellem de enkelte aldersgrupper. De ældre aldersgrupper viser sig i gennemsnit at have et meget mindre aktivitetsniveau end de yngre aldersgrupper. Drenge synes også at have et højere aktivitetsniveau end piger (især i de ældre aldersgrupper). Der lader til at være en tendens til, at børns aktivitetsniveau i skoletiden falder, jo ældre de bliver.

En undersøgelse, der er foretaget af forskere på Syddansk Universitet[22], konkluderer, at hvis halvdelen af de inaktive voksne[23] i Danmark (0,5 mio. personer) er moderat aktive i resten af deres levetid, vil det i resten af deres liv betyde en samlet gevinst for samfundet på EUR 8,2 mia.[24] Størrelsen af den økonomiske byrde som følge af fysisk inaktivitet bekræftes af undersøgelser uden for de nordiske lande.[25]

Hvis en 30-årig person ændrer adfærd fra at være inaktiv til at være moderat aktiv, betyder det en forlængelse af den forventede levealder på 2,8 år for mænd og 4,6 år for kvinder. Samtidig øger den ændrede adfærd den forventede levealder uden sygdom med 2,4 år for mænd og 2,7 år for kvinder. Hvis en 30-årig ændrer sit aktivitetsniveau og bliver meget fysisk aktiv, er fordelene endnu større. Mænd og kvinder kan i så fald forvente at leve henholdsvis 7,8 og 7,3 år længere og undgå 4 og 4,8 års sygdom.[26]

---

[19] Den nordiske anbefaling er baseret på en anbefaling udarbejdet af American College of Sports Medicine sidst i 1990'erne. Anbefalinger for fysisk aktivitet udgør også en del af de fælles Nordiske Næringsstofanbefalinger (NNA 2004).

[20] Norman, 2003.

[21] Torbjørn Torsheim et al. "Helse og trivsel blant barn og unge – Norske resultater fra studien", "Helsevaner blant skoleelever. En WHO-studie i flere land", HEMIL-senteret (2004).

[22] Jan Sørensen et al., "Modellering af potentielle sundhedsøkonomiske konsekvenser ved øget fysisk aktivitet i den voksne befolkning", Center for anvendt Sundhedstjenesteforskning og Teknologivurdering, Syddansk Universitet, 2005.

[23] I alderen fra 30 til 79 år.

[24] Ikke en årlig besparelse: et teoretisk mål for den mulige besparelse, som man kan opnå gennem de anførte ændringer.

[25] Se f.eks.: Katzmarzyk PT, Janssen I. The economic costs associated with physical inactivity and obesity in Canada: an update. Can J Appl Physiol. 2004; 29:90-115.

[26] Jan Sørensen et al., 2005.

Livsmedelsverket og Statens folkhälsoinstitut har benyttet den danske undersøgelse til at vurdere de samfundsmæssige omkostninger, der er relateret til fysisk inaktivitet i Sverige. I dag er ca. 14 % af den svenske befolkning fysisk inaktive i deres fritid. Konklusionen på denne vurdering[27] er, at hvis samtlige inaktive personer ændrer adfærd og bliver moderat aktive, vil det i resten af deres liv medføre en samlet økonomisk gevinst for Sverige på EUR 20 mia.[28]

Hvis den danske undersøgelse ukritisk overføres til de andre nordiske lande, uden at man tager hensyn til nationale forskelle i sundhedssystemer osv., og man forudsætter, at 11 % er fysisk inaktive i Finland, Island og Norge, vil gevinsten for de nordiske lande, hvis alle inaktive ændrer adfærd og bliver moderat aktive, være i størrelsesordenen EUR 55 mia.[29]

1.3 Overvægt

Det gennemsnitlige kropsmasseindeks (BMI) for den nordiske voksne befolkning er i dag ca. 25, hvilket er den officielle grænse for, at en person kan betegnes som værende overvægtig. Mellem 40 og 46 % af alle mænd og mellem 26 og 33 % af alle kvinder i de nordiske lande er overvægtige (i forhold til et gennemsnit på 47 % i alle højtudviklede lande). En norsk undersøgelse har vist, at forekomsten af overvægt er forskellig blandt de forskellige etniske grupper. 80 % af indvandrermænd fra Tyrkiet og 84 % af indvandrerkvinder fra Tyrkiet er overvægtige, mens de tilsvarende tal for indvandrere fra Vietnam er henholdsvis 40 og 24 %.[30] I forhold til svær overvægt er der kun små forskelle mellem kønnene. Andelen af voksne personer i Norden, som er svært overvægtige, varierer fra 8 til 22 %; se tabel 5 nedenfor.

Tabel 5: Overvægt (BMI 25-29,9) og svær overvægt (BMI > 30) hos den almene befolkning [31]

% af overvægtige i dag	Overvægtige		Svært overvægtige	
	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder
Danmark (2003)	40	33	10	9
Sverige (2005)	42	27	12	11
Norge (2002, 18-74 år)	43	27	9	8
Finland (2001)	46	29	21	22
Island (2002, 15-80 år)	44	28	12	12

Noter: Data fra de enkelte lande kan ikke sammenlignes direkte på grund af forskellig indsamlingsmetode. Norge: egne rapporterede data.

De tilgængelige nordiske data om udviklingen i og status for overvægt og svær overvægt blandt børn og unge er begrænsede og vanskelige at sammenligne. Der er dog en sammenlignelig tendens, der indikerer en betydelig stigning i antallet af overvægtige og svært overvægtige børn og unge i de enkelte nordiske lande, selv om det faktiske niveau varierer.

I tabel 6 vises forekomsten af overvægt og svær overvægt blandt unge i de nordiske lande. De tilgængelige data understøtter ikke en tilsvarende tabel for børn.

---

[27] Livsmedelsverket och Statens folkhälsoinstitut, "Kostnadsberäkninger och finansieringsförslag för underlag til handlingsplan för goda matvaner och ökad fysisk aktivitet", 30. september 2005.

[28] Ikke en årlig besparelse: et teoretisk mål for den mulige besparelse, som man kan opnå gennem de anførte ændringer.

[29] Ikke en årlig besparelse: et teoretisk mål for den mulige besparelse, som man kan opnå gennem de anførte ændringer.

[30] Kumar et al. Ethnic differences in obesity among immigrants from developing countries, in Oslo, Norway, Int J Obes 2006; 30: 684-690.

[31] I: Steingrímsdóttir L et al., The Diet of Icelanders, Dietary Survey of The Icelandic Nutrition Council 2002, Main Findings. Public Health Institute of Iceland, Reykjavik, 2003. Weight and height self-assessed. NO: Statistisk sentralbyrå. Levekårsundersøkelsen 2002. FI: Health 2000 Survey. National Public Health Institute. DK: Kjøller, M og Rasmussen, NK. Sundhed og sygelighed i Danmark 2000. Statens Institut for Folkesundhed 2002.

Tabel 6: Overvægt og svær overvægt blandt unge[32]

% af overvægtige unge	Overvægtige		Svært overvægtige	
	Unge mænd	Unge kvinder	Unge mænd	Unge kvinder
Danmark (2000 - 16-24 år)	17	13	5	3
Sverige (2005 - 16-29 år)	22	13	6	5
Norge (2000 - 13-årige)	11	11	2-3	1
Finland (2001 - 14-årige)	13	10	5	2-3
Island (Reykjavik 2004 - 14-årige)	17	13	5	4

Note: Data kan ikke sammenlignes direkte på grund af forskellig indsamlingsmetode.

I 2005 fremlagde Livsmedelsverket og Statens folkhälsoinstitut tal for de samfundsmæssige omkostninger ved overvægt og svær overvægt i Sverige i en rapport om de samfundsmæssige omkostninger ved overvægt og svær overvægt og finansieringen af deres forslag til en svensk national handlingsplan.[33] Disse tal, der er indsamlet af Institut för Hälso- och Sjukvärdsekonomi[34], er vist i tabel 7.

Tabel 7: Direkte omkostninger til sundhedspleje og indirekte omkostninger på grund af produktionstab som følge af sygeorlov, efterløn og for tidlig død i Sverige relateret til overvægt og svær overvægt, 2003 (EUR '000.000)

	Mænd	Kvinder	I alt
Direkte omkostninger	150	175	325
Sygeorlov	169	193	361
Efterløn	351	337	688
For tidlig død	264	57	322
I alt	785	586	1.685

Som vist i tabel 7 er de samlede årlige omkostninger i forbindelse med overvægt og svær overvægt i Sverige beregnet til ca. EUR 1,7 mia., hvilket udgør omkring 0,7 % af Sveriges bruttonationalprodukt. Størrelsesordenen af de samfundsmæssige omkostninger i forbindelse med overvægt bekræftes af tilsvarende skøn i USA og Storbritannien.[35] Livsmedelsverket og Statens folkhälsoinstitut vurderer, at de samfundsmæssige omkostninger i Sverige i forbindelse med overvægt og svær overvægt vil fordobles før 2030, hvis der ikke sker en ændring i den nuværende udvikling i antallet af overvægtige og svært overvægtige.

De svenske undersøgelser af de samfundsmæssige omkostninger kan ikke direkte anvendes til at belyse omkostningerne ved overvægt og svær overvægt i de andre nordiske lande på grund af forskellige sundhedssystemer, arbejdsmarkedets opdeling osv.

Hvis man ser bort fra det forhold, at man ikke kan overføre disse tal direkte, antyder de tilgængelige data om overvægt og svær overvægt i de nordiske lande, at de samlede omkostninger i forbindelse med overvægt og svær overvægt kan beløbe sig ca. EUR 4,7 mia. for Norden som helhed eller EUR 196 for hver borger i Norden om året. I Danmark, Finland, Island og Norge vil omkostningerne således være henholdsvis ca. EUR 1 mia., EUR 1,1 mia., EUR 56 mio. og EUR 0,8 mia. Hvis disse tal er sande, udgør de samlede omkostninger i forbindelse med overvægt og svær overvægt fra 0,5 til 1 % af BNP i de nordiske lande.

---

[32] I: The Centre For Child Health Services, Measures from the school health care system in Reykjavík, 2004. DK: Kjøller M og Rasmussen NK, Sundhed og sygelighed i Danmark 2000. Statens Institut for Folkesundhed 2002. NO: Gundgaard, J et al. Overweight and obesity among Norwegian schoolchildren: changes from 1993 to 2000. Scand J Public Health 2005; 33:99-106. FI: Nuorten terveystapatutkimus 2001. SE: Nationella folkhälsoenkäten "Hälsa på lika villkor" 2005, www.fhi.se.

[33] Livsmedelsverket och Statens folkhälsoinstitut, "Kostnadsberäkninger och finansieringsförslag för underlag til handlingsplan för goda matvaner och ökad fysisk aktivitet", september 2005.

[34] Persson, U et al., "Kostnadsutveckling i svensk sjukvård relatered til övervikt och fetma - några scenarier. Vårdens resursbehov och utmaningar på längre sikt", Institut för Hälso- och Sjukvärdsekonomi, Landstingsförbundet, 2004, og Persson, U og Ödegaard, K, "Indirekta kostnader til följd av sjukdomar relaterade till övervikt och fetma", Institut för Hälso- och Sjukvärdsekonomi, 2005.

[35] Gundgaard, J et al. 2005.

1.4 En social dimension i relation til usunde kostvaner, fysisk inaktivitet og overvægt

Det generelle billede i alle nordiske lande er, at voksne med længerevarende uddannelse og højere socioøkonomisk status har en bedre generel sundhedstilstand end socioøkonomisk svagere stillede grupper. Dødelighedskvotienterne varierer således i takt med uddannelses- og jobniveau, især blandt mænd.[36] Fabriksarbejdere og folk med lavere uddannelse har 1,5 gange større risiko for at dø af hjertekarsygdomme end andre befolkningsgrupper - både i Sverige og i de andre nordiske lande.[37]

Der er ingen tvivl om, at sundhed i de nordiske lande er forbundet med social status.

Kostvaner

Der er ligeledes en klar forbindelse mellem kostvaner og social status i de nordiske lande.[38]

Undersøgelser viser, at sunde kostvaner er mere almindelige blandt folk med højere uddannelse[39] - hvilket det højere indtag af frugt og grøntsager illustrerer - end blandt folk med lavere uddannelse i Norge[40] og Sverige.[41]

Undersøgelser af børns kostvaner i Norge, Danmark og Sverige viser, at børn af forældre med højere uddannelse spiser mindre sukker, mere frugt og flere grøntsager og mindre fedt end andre. Disse børn har også et lavere BMI, har mere regelmæssige kostvaner og spiser sundere mad.[42]

Børns kostvaner synes at være relateret til deres forældres uddannelsesniveau, herunder især moderens.

En svensk undersøgelse foretaget blandt unge i Stockholm-området har vist en klar forskel i kostvaner blandt 15-årige, der er relateret til forældrenes uddannelse og etnicitet.[43] Både drenge og piger af mødre med lavere uddannelse har oftere uregelmæssige måltidsmønstre og spiser dobbelt så tit usund mad i forhold til unge mennesker af mødre med højere uddannelse. Der synes ligeledes at være et større indtag af sukkersødede drikkevarer blandt børn af forældre med lavere uddannelse og indkomst.[44]

Fysisk aktivitet

Der findes kun få data i de nordiske lande, der sammenholder fysisk aktivitet med socioøkonomisk status. De eksisterende data støtter dog tendensen til en lavere grad af efterlevelse af de officielle anbefalinger sammenligneligt med den, der kan påvises for kost og sundhed i almindelighed.
Data fra Sverige viser relativt små forskelle i fysisk aktivitet mellem sociale grupper. Dog er andelen med stillesiddende fritidsaktiviteter dobbelt så høj for personer med lavere uddannelse end for personer med højere uddannelse. Andelen med stillesiddende fritidsaktiviteter

---

[36] DK: Andersen et al., Dødelighed og erhverv 1996-2000. Danmarks Statistik, 2005.
Diderichsen F., Folkesundhedsrapport 2005 for Københavns Kommune. Institut for Folkesundhedsvidenskab, Københavns Universitet, 2005. FI: FINRAVINTO 2002, National Public Health Institute.
[37] Mackenbach JP et al., EU Working Group on Socioeconomic Inequalities in Health.
[38] NO: Sosiale ulikheter i helse i Norge. En kunnskapsoversikt. IS-1304. Sosial- og helsedirektoratet 2005. FI: Aromaa ja Koskinen. Terveys ja toimintakyky Suomessa. Publication of National Public Health Institute B3/2002.
[39] Becker W, Pearson M. Riksmaten 1997-98. Kostvanor och näringsintag i Sverige. Nationella Folkhälsoenkäten: På lika villkor. Statens folkhälsoinstitut; 2004.
[40] Johansson L et al.,Healthy dietary habits in relation to social determinants and lifestyle factors. Brit J Nutr 1999; 81:211-20.
[41] Nationella folkhälsoenkäten "Hälsa på lika villkor" 2005, www.fhi.se.
[42] Danskernes kostvaner 2000-2001, Fødevaredirektoratet, 2002. Fødevare Rapport 2002:10. Lillegaard ITL. UNGKOST 2000. Sosial- og helsedirektoratet, avdelning for ernäring, Statens näringsmiddelstillsyn og Institutt for ernäringsforskning, Universitetet i Oslo; 2002.
[43] Rasmussen F et al. COMPASS - en studie i sydvästra Storstockholm. Samhällsmedicin & Statens folkhälsoinstitut; 2004. R 2004:1.
[44] Jälminger A-K et al. En matvaneundersökning bland barn i årskurs tre från områden med olika socioekonomiska förhållanden i Stockholms län. Centrum för Tillämpad Näringslära.Samhällsmedicin, Stockholms Läns Landsting; 2003. Rapport nr. 27. www.sll.se. Åstrøm AN. Time trends in oral health behaviors among Norwegian adolescents: 1985-97. Acta Odontologica Scandinavica; 59 (4): 193-200.

er endvidere 2-3 gange højere for personer med ikke-svensk og ikke-nordisk baggrund end for personer med svensk/nordisk baggrund.[45]

Data fra Danmark viser, at det fysiske aktivitetsniveau i fritiden er højere blandt voksne med længerevarende uddannelse og højere socioøkonomisk status.[46] Med hensyn til børn og unge, indikerer data, at børn af forældre med lavere uddannelse er mindre fysisk aktive end børn af forældre fra højere socioøkonomiske lag.[47] Data fra Sverige bekræfter ikke de lavere niveauer for fysisk aktivitet blandt unge af forældre med lavere uddannelse (COMPASS), men disse unge bruger mere tid på stillesiddende aktiviteter som f.eks. at se tv og videofilm. Ifølge denne undersøgelse havde piger og drenge stillesiddende aktiviteter i henholdsvis 4,6 og 4,9 timer i gennemsnit hver dag efter skole. Både drenge og piger så tv eller video i gennemsnit 2,1 timer om dagen på hverdage. Unge af mødre med lavere uddannelse, unge fra hjem med trange boligkår og unge med en indvandrerbaggrund brugte mest tid på stillesiddende aktiviteter.

Overvægt/svær overvægt

Der er en klar social dimension i relation til forekomsten af overvægt og svær overvægt blandt voksne i Danmark, Norge og Island, og sammenhængen synes især at være tydelig med hensyn til uddannelsesniveau.[48]

Tendensen er lige så tydelig blandt børn og unge, hvilket antyder en sammenhæng mellem niveauet for overvægt/svær overvægt og forældrenes uddannelsesniveau og socioøkonomisk status.[49]

1.5 Hovedproblemområder

Status i de nordiske lande kan opsummeres i følgende hovedproblemområder:

- En stor del af de nordiske borgere spiser ikke i overensstemmelse med de officielle anbefalinger med hensyn til indtag af fedt (især mættet fedt) og sukker. Det er især bekymrende, at børn og unge indtager for meget sukker. Kun få indtager de anbefalede mængder frugt og grøntsager, og mange har et for lavt indtag af fisk og fuldkornsprodukter.
- Omkring halvdelen af befolkningen lever ikke op til anbefalingerne vedrørende daglig fysisk aktivitet, og særligt det faldende aktivitetsniveau blandt unge er kritisk.
- Antallet af overvægtige voksne er stigende og udgør nu over 40 %. Antallet af overvægtige børn er ligeledes stigende og udgør nu mellem 15 og 20 %.
- Der er en klar social dimension i relation til usunde kostvaner, fysisk inaktivitet og overvægt. Grupper med lang uddannelse og højere socioøkonomisk status har sundere kostvaner, er mere aktive i deres fritid og har en lavere forekomst af overvægt.

De samfundsøkonomiske konsekvenser af usunde kostvaner, fysisk inaktivitet og overvægt er store, og en fortsat negativ udvikling udgør en større trussel for velfærdsniveauet i de nordiske lande. De samfundsmæssige omkostninger i forbindelse med rygning i højt udviklede lande skønnes at udgøre 1,1-2,1 % af BNP.[50] De samfundsmæssige omkostninger, der er forbundet med indtagelse af alkohol i USA og Canada, anslås at være 1-2 % af BNP.[51]

---

[45] Nationella folkhälsoenkäten "Hälsa på lika villkor" 2005, www.fhi.se.

[46] Kjøller M, Rasmussen N.K. Sundhed & Sygelighed i Danmark 2000, Statens Institut for Folkesundhed, 2002. Vaage OF. Trening, mosjon og friluftsliv. Rapporter 2004/13. Statistisk Sentralbyrå.

[47] Torsheim, T et al., Helse og trivsel blant barn og unge. En WHO-studie i flere land (2004). Ringgaard LW, Nielsen GA. Fysisk aktivitet i dagligdagen blandt 16-20 årige i Danmark. Kræftens Bekæmpelse, 2004.

[48] Heitmann BL et al., Overvægt og fedme. Sundhedsstyrelsen, 1999. Kjøller M, Rasmussen N.K. Sundhed & Sygelighed i Danmark 2000. Statens Institut for Folkesundhed, 2002. Sigurðsson R et al. The risk of obesity in association with education, alcohol use, residence and smoking among young Icelandic women. Abstract: Nordic Obesity Meeting 2006 (ikke-offentliggjort).

[49] Petersen T et al., Børns sundhed ved slutningen af skolealderen. Statens Institut for Folkesundhed, 2000. Heitmann BL et al. Overvægt og fedme. Sundhedsstyrelsen, 1999. Rasmussen F et al. COMPASS – en studie i sydvästra Storstockholm. Fysisk aktivitet, matvanor, övervikt och självkänsla bland ungdomar. Samhällsmedicin & Statens folkhälsoinstitut; 2004. R 2004:1.

[50] Lightwood J. et al., Estimating the costs of tobacco use in Jah P. og Chaloupka F. (Ed.) "Tobacco Control in Developing Countries", OUP for World Bank and WHO, 2000.

[51] Harwood et al. 1998. http://www.nida.nih.gov/economiccosts/Table1_1.html og http://www.ccsa.ca/econtab4.htm.

Nordens samlede samfundsmæssige omkostninger i forbindelse med usunde kostvaner, fysisk inaktivitet og overvægt anslås – når man tager hensyn til det relative bidrag til sygdomsbyrden – mindst svare til disse omkostningsniveauer, dvs. 1-2 % af BNP.

2. Grundlaget for en fælles nordisk politik

Social-, sundheds- og plejesektorerne i de nordiske lande er struktureret efter samme model og er baseret på værdier, der gennemsyrer de nordiske velfærdsstater. Efter internationale standarder har de nordiske lande en omfattende offentlig sektor, der tilbyder skattefinansierede ydelser som f.eks. sundhedspleje, undervisning og social sikring.

Alle de nordiske lande har nationale offentlige sundhedspolitikker og sundhedsfremmende programmer, herunder generelle målsætninger og strategier for den videre udvikling af den nationale sundhed med særlig vægt på fremme af sundhed og forebyggelse.[52] Programmernes målsætninger er næsten ens, hvorimod strategier og interventioner kan være forskellige.[53]

De nordiske lande har en lang tradition for offentlige politikker på ernæringsområdet med omfattende statslige tiltag inden for offentlig ernæring, regulering og monitorering samt forskning inden for områder som ernæring, fødevaresikkerhed og sundhed.

De nordiske lande har politikker på nationalt og lokalt plan til fremme af sunde kostvaner og fysisk aktivitet, og et bredt udsnit af statslige og kommunale organer i de enkelte nordiske lande har et fælles ansvar for igangsættelse af aktiviteter på dette område.

Flere af de nordiske lande har udarbejdet nationale handlingsplaner for overvægt og/eller fysisk aktivitet.[54] Sverige har haft en handlingsplan på ernæringsområdet siden 1995 og har for nylig udarbejdet et forslag til en ny handlingsplan for sunde kostvaner og øget fysisk aktivitet, der fokuserer på en tilgang på flere niveauer og på tværs af sektorer. Danmark har haft en national ernæringspolitik siden 1984, og Sundhedsstyrelsen har vedtaget en national handlingsplan for svær overvægt i 2003. Norge har haft en national fødevare- og ernæringspolitik siden 1970'erne og har for nylig vedtaget en national handlingsplan for fysisk aktivitet, der i lighed med ernæringspolitikken understreger behovet for samarbejde på tværs af faggrænser og sektorer. Norge arbejder i øjeblikket også på en handlingsplan på ernæringsområdet. Finland har en national handlingsplan for fysisk aktivitet. Island har haft en national fødevare- og ernæringspolitik siden 1989 og arbejder i øjeblikket på en handlingsplan for sunde kostvaner og øget fysisk aktivitet.

Disse handlingsplaner er forskellige med hensyn til omfang, anvendte midler og foreslåede instrumenter og viser også med al tydelighed, at ikke alle af de vigtige områder er dækket i alle lande. De giver god grobund for nordisk debat og samarbejde om tiltag og for udveksling af oplysninger og erfaringer til gavn for alle lande. En nordisk handlingsplan kan tilføre værdi til tiltag, der allerede er igangsat, og udgøre et vigtigt instrument, der kan støtte politikker og handling i de enkelte lande.

---

[52] I: The Ministry of Health and Social Security. The Icelandic National Health Plan to the year 2010, 2004.

[53] Finn Kamper Jørgensen, Nationale folkesundhedsprogrammer i de nordiske lande. Ugeskrift for Læger 2004;166:1301-1305.

[54] I: Public Health Institute. Þingsályktun um manneldis- og neyslustefnu 1989. http://www.lydheilsustod.is/media/manneldi//thingsalyktun_manneldi.PDF. Fra marts 2006. Þingsályktun um aðgerðir til að bæta heilbrigði Íslendinga með hollara mataræði og aukinni hreyfingu. 131. löggjafarþing 2004-2005. Þskj.1354-806. mál. Samþykkt 11. maí 2005. http://www.althingi.is/dba-bin/ferill.pl?ltg=131&mnr=806. NO: Stortingsmelding nr.16 (2002-2003) Resept for et sunnere Norge. Folkehelsepolitikken. Det Kongelige Helsedepartement. http://odin.dep.no/hod/norsk/tema/p30008947/bn.html. DK: Oplæg til national handlingsplan mod svær overvægt, Sundhedsstyrelsen 2003. SE: http://www.fhi.se/upload/2702/TheSwedishActionplan.pdf. FI: Report by the Committee on Development of Health-Enhancing Physical Activity, 2001. Ministry of Social Affairs and Health, Finland.

2.1 Nordiske værdier og principper

Denne nordiske handlingsplan er baseret på en række grundlæggende værdier, som deles af de fem lande og tre selvstyrende områder[55] i Norden.

Sund kost og fysisk aktivitet – en multisektoriel tilgang

De nordiske lande har det fælles synspunkt, at forebyggelse af overvægt og fremme af sunde kostvaner og fysisk aktivitet er et kollektivt ansvar; flere sektorer og interessenter skal inddrages i de samfundsmæssige ændringer på alle niveauer. Både NGO'er og private interessenter spiller en vigtig rolle i bestræbelserne på at opnå resultater.

De nordiske lande går ind for en multisektoriel tilgang til sunde kostvaner og fysisk aktivitet og bakker op om de igangværende tiltag og initiativer vedrørende samarbejde med interessenter, som foregår på internationalt og europæisk niveau såvel som i de enkelte nordiske lande på nationalt og lokalt plan.

Individets ansvar

De nordiske lande anerkender, at individets valg af livsstil er centralt i forhold til at forstå baggrunden for usunde kostvaner, fysisk inaktivitet, overvægt og svær overvægt. Det enkelte menneske har ansvaret for sine egne valg.

Konsekvenserne af en usund livsstil er ikke lige tydelige for alle borgere, kompetencerne er forskellige, og de ydre faktorer spiller en vigtig rolle for individets valg og præferencer.

Erfaringerne i de nordiske lande viser med al tydelighed, at oplysning og uddannelse bidrager positivt til sunde kostvaner og fysisk aktivitet hos befolkningen, men også at der er mange andre faktorer, der bidrager til individets valg, især blandt børn.

De nordiske lande vil i fremtiden fortsætte bestræbelserne på at tilvejebringe oplysning og uddannelse om sunde kostvaner og fysisk aktivitet og – i samarbejde med relevante interessenter – søge at påvirke de mange ydre faktorer, der bidrager til individets præferencer og valg. Det er vigtigt at sørge for, at det enkelte menneske har mulighed for at foretage veloovervejede valg med hensyn til kost og fysisk aktivitet, samt at sikre, at alle har adgang til sunde valg.

I bestræbelserne på at skabe et miljø, der understøtter individets valg af sund livsstil vil de nordiske lande i særlig grad være opmærksomme på de socialt udsatte grupper i samfundet, der har de dårligste forudsætninger for at træffe sunde valg.

Lokale initiativer

De nordiske lande har en fælles tradition for et stærkt kommunalstyre, og de enkelte kommuner spiller en vigtig rolle i formgivningen af de nordiske samfund. De nordiske lande har også en stærk tradition for aktiv inddragelse af lokale borgergrupper. Grundlaget for fremme af sunde kostvaner og fysisk aktivitet er stort, især i den enkelte borgers lokalsamfund.

Lokalsamfundene har et stort ansvar for sundhedspleje og sundhedsfremme, men spiller også en vigtig rolle, når der skal tages beslutninger om tilgængeligheden af sunde fødevarevalg og mulighederne for fysisk aktivitet (f.eks. miljøer, der understøtter tiltag til fremme af sund livsstil).

Lokale tiltag gennem NGO'er, sportsklubber, borgeraktiviteter, primær sundhedspleje, skoler og andre institutioner er vigtige for lokal deltagelse i den pågældende opgave samt for større succes med at nå ud til grupper i samfundet, som man ellers ikke ville nå gennem brede og mere generelle oplysningskampagner osv.

[55] Færøerne, Grønland og Ålandsøerne.

De nordiske lande har det fælles synspunkt, at kommunerne spiller en vigtig rolle i bestræbelserne på at fremme sunde kostvaner og fysisk aktivitet. De nordiske regeringer skal tilvejebringe den nødvendige støtte til udvikling af løsninger på flere niveauer og på tværs af sektorer i lokalsamfundene.

Interessenternes medansvar

NGO'er i de nordiske lande spiller en vigtig rolle i de fælles bestræbelser på at forebygge overvægt og fremme sunde kostvaner og fysisk aktivitet. Dette gælder private sundhedsorganisationer samt organisationer, der repræsenterer forbrugerne, industrien, detailhandlen, restaurationsbranchen og medierne, eftersom de er med til at formgive forbrugernes præferencer.

I fremtiden skal de private interessenter forsat spille en stor rolle i de fælles forsøg på sikre bedre sundhed og livskvalitet gennem kostvaner og fysisk aktivitet – både i eget regi og i samarbejde med regeringer og lokale myndigheder.

De nordiske regeringer er af den opfattelse, at fødevareindustrien, detailhandlen, restaurationsbranchen og medierne er vigtige aktører i bestræbelserne på at påvirke individets valg gennem de produkter, der udbydes i mere eller mindre forarbejdet stand til forbrugerne, portionsstørrelser, markedsføring osv. Det forventes derfor, at de påtager sig et ansvar for udfaldet af deres handlinger, og at de enten direkte eller indirekte deltager i indsatsen for at sikre bedre kostvaner og øget fysisk aktivitet hos den nordiske befolkning.

Fødevareindustriens erfaringer, teknisk knowhow og kreativitet bør udnyttes i denne sammenhæng. Mediernes og underholdningsbranchens mange muligheder for at tilskynde til en afbalanceret kost, sunde spisevaner og regelmæssig fysisk aktivitet bør undersøges nærmere.

De nordiske lande ønsker generelt at udvikle og styrke offentlig/private partnerskaber som et centralt element i bestræbelserne på at forebygge overvægt og fremme sunde kostvaner og fysisk aktivitet. De nordiske lande vil fortsætte dialogen med fødevaresektoren med henblik på at understrege dens rolle og medansvar for sunde kostvaner.

Statslige tiltag og viljen til regulering, hvis det er nødvendigt

De nordiske lande har en lang tradition for offentlig regulering med det formål at sikre, at resultaterne af tiltag på et frit marked også beskytter den offentlige sundhed. De nordiske lande er enige om, at regulering bør anvendes, hvor det er relevant, og hvis andre valgmuligheder til sikring af en tilfredsstillende løsning for samfundet er udtømte eller anses for at være urealistiske.

De nordiske regeringer har en fælles forståelse af, at den nuværende udvikling med hensyn til kostvaner, fysisk aktivitet, overvægt og svær overvægt er uacceptabel på grund af de negative konsekvenser for både individet og samfundet. Der er en klar vilje til at lovgive/regulere på området, hvis udviklingen ikke ændrer sig.

Der findes allerede en række regler på europæisk plan og i de enkelte nordiske lande, der bidrager positivt til at sikre sunde kostvaner og øget fysisk aktivitet hos de nordiske befolkninger. I en global økonomi er der klare grænser for effektiviteten af national lovgivning på en række vigtige områder. Det indre marked i EU sætter også begrænsninger for muligheden for at indføre national lovgivning på visse områder.

De nordiske regeringer vil intensivere arbejdet med at sikre, at såvel national, europæisk som international lovgivning understøtter den fælles nordiske målsætning om at sikre sundhed og livskvalitet i den nordiske befolkning.

2.2 Nuværende samarbejde i Norden og nordisk nytte

De nordiske lande har en lang tradition for tæt samarbejde inden for Nordisk Ministerråds rammer på områder som fødevaresikkerhed, sundhed og ernæring samt social og helse. Det er Nordisk Ministerråds målsætning i de kommende år at øge samarbejdet inden for fysisk aktivitet.

Nordisk nytte er en grundpille i det nordiske samarbejde. Det betyder, at samarbejdet sigter mod at øge landenes kompetence og konkurrenceevne, sikre en større grad af enhed og udnytte brugen af fælles ressourcer ved at fokusere på områder, hvor man kan opnå synergier og optimale resultater gennem nordiske løsninger.

Det politiske samarbejde mellem de nordiske regeringer sker i Ministerrådet. Embedsmandskomiteer (EK'er) med repræsentanter fra de nationale ministerier og myndigheder er ansvarlige for gennemførelse og opfølgning af beslutninger, der tages af de nordiske ministre. I årenes løb har man nedsat en række arbejdsgrupper, samarbejdsorganer, netværksgrupper og institutioner, der har til formål at yde støtte til implementeringsarbejdet og nordisk samarbejde i al almindelighed.

Fødevarer og skovbrug

Ministerrådet for fiskeri og havbrug, jordbrug, levnedsmidler og skovbrug dækker alle politisk relevante spørgsmål i forbindelse med fødekæden (fra jord/fjord til bord) og repræsenterer således en helhedsorienteret tilgang til alle aspekter af fremstilling og forbrug af fødevarer. Den overordnede målsætning for fødevarepolitikken er at sikre en bred vifte af sunde og sikre fødevarer af høj kvalitet, som sætter borgerne i stand til at sammensætte en kost, der fremmer sundheden.

Inden for fødevaresektoren har en arbejdsgruppe bestående af nationale eksperter i mange år samarbejdet og gennemført projekter inden for ernæring, sundhed og fysisk aktivitet. De mest omfattende fælles bestræbelser er de Nordiske Næringsstofanbefalinger, hvoraf fjerde udgave blev publiceret i 2004.[56] Anbefalingerne fastsætter retningslinjer for kostens sammensætning og indtaget af næringsstoffer. Et nyt element i udgaven fra 2004 er, at der nu også er anbefalinger for fysisk aktivitet. De Nordiske Næringsstofanbefalinger fungerer som en videnskabelig platform for nationale anbefalinger i de enkelte nordiske lande. I forbindelse med fastsættelse af de officielle nationale anbefalinger og kommunikationsstrategi har hvert land mulighed for at vælge fokus alt efter de forskellige befolkningsgruppers behov. Nordisk Ministerråd har også vedtaget en fælles nordisk politik for ernæringsdeklaration.[57]

Ved vedtagelsen af handlingsplanen forventes Nordisk Ministerråd også at vedtage et program med overskriften "Ny nordisk mad", hvis overordnede målsætning er at fremme og udvikle værdier og muligheder for nordiske mad og nordisk madkultur. Formålet er at forene Nordens styrker inden for gastronomi, madkultur, turisme, regionale værdier, sundhed og velfærd, udvikling af land- og kystområder, råvarer og værdiskabelse inden for fødevareproduktion. Et element i denne forbindelse er tiltag, der kan tilvejebringe en kost som bidrager til bedre sundhed og livskvalitet hos forbrugerne.

Andre aktiviteter i skovbrugssektoren er også relevante for borgernes sundhed og trivsel. I august 2005 vedtog de ansvarlige ministre en erklæring om værdien af skove, hvor man blev enige om at udvikle sammenhængen mellem skovens lokale værdier og etableringen af god rekreationsmuligheder og friluftsoplevelser i lokalsamfundene.

---

[56] NNA. En fjerde udgave af anbefalingerne blev frigivet i 2004 efter godkendelse fra Nordisk Ministerråd (Ministerrådet for Fiskeri og Havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug).

[57] "Nutrition Labelling: Nordic Recommendations Based on Consumer Opinions", Nordisk Ministeråd, TemaNord 2004. TemaNord 2001:501. Forbrugernes krav til fødevaremærkning og vareinformation.

Social- og helsepolitik

Ministerrådet for social- og helsepolitik arbejder ud fra et fælles værdisæt, der gennemsyrer den nordiske velfærdsmodel. De grundlæggende principper er ligebehandling af alle borgere, social solidaritet og sikkerhed for alle.

På det sociale område har NHV (Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap) og NSH (Nordiska samarbetsorganet för handikappfrågor) særlig stor betydning i forhold til handlingsplanen.

Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd har endvidere vedtaget et handlingsprogram med titlen "Design for alle – et nordisk handlingsprogram". Dette program har handicappede som målgruppe og har til formål at sikre, at alle designperspektiver medtages i andre handlingsplaner, hvor det er relevant.

Miljø og sundhed

Et af målene i handlingsprogrammet fra Ministerrådet for miljø er "sikre mulighed for at dyrke friluftsliv og opleve naturen for at forbedre og sikre folkesundheden". Dette hviler på den nordiske tradition for at bruge naturen og et aktivt udendørsliv til både fysisk og mental rekreation.

Ud over det igangværende samarbejde gennem de ovennævnte formelle institutioner under Nordisk Ministerråd findes der arbejdsgrupper, netværk og fora til erfaringsudveksling mellem statslige organer, forskningsinstitutioner osv. Der er oprettet flere formelle og uformelle nordiske netværk til erfaringsudveksling om fysisk aktivitet, herunder et netværk, der beskæftiger sig med motion på recept (i amtsregi), og et netværk mellem offentlige sundhedsaktører (i statslig regi).

Som anført er der en fælles nordisk identitet i en bred vifte af tilgange og politikker, der gør det relevant og meningsfyldt at etablere et tættere samarbejde om sundhed og livskvalitet gennem sund kost og øget fysisk aktivitet inden for rammerne af en nordisk handlingsplan.

De nordiske lande ønsker at bygge på det nuværende vigtige samarbejde og eksisterende netværk inden for sundhed, ernæring og fysisk aktivitet med det formål at styrke samarbejdet om at løse de problemer, der er forbundet med usunde kostvaner, fysisk inaktivitet og overvægt.

3. Nordiske målsætninger

De nordiske landes regeringer har nationalt forpligtet sig til at gøre en indsats for at løse problemerne med usunde kostvaner, fysisk inaktivitet og overvægt og har vedtaget politikker for at fremme en sundere livsstil.

Nordisk Ministerråd ønsker at understrege disse forpligtelser ved at opstille en række fælles nordiske målsætninger for arbejdet med at bekæmpe usunde kostvaner, fysisk inaktivitet og overvægt. De fælles mål skal gøre det muligt at sammenligne og vurdere den nationale indsats, der gøres i de enkelte nordiske lande.

Fælles mål er til gavn for de nordiske lande, når de kombineres med fælles monitorering, øget vidensdeling, en fælles indsats for at identificere "best practice" samt et styrket forskningssamarbejde som beskrevet i de efterfølgende kapitler i denne handlingsplan.

De anførte fælles målsætninger er opstillet på baggrund af den eksisterende viden og tilgængelige data på området. Målsætningerne vil blive revurderet – og om nødvendigt justeret – i takt med fremkomsten af ny relevant viden og nye data, som det f.eks. skete med de fælles Nordiske Næringsstofanbefalinger.

De fælles nordiske målsætninger og visioner er vist i de fire kasser nedenfor:

Der skal ske en klar forbedring af de nordiske befolkningers kostvaner

Mål 2011: Indtaget af frugt og grønt samt fuldkornsprodukter skal øges. Indtaget af fedt, særligt mættet fedt og transfedt, samt tilsat sukker skal reduceres. Saltindtaget skal falde eller være uændret afhængig af national sammenhæng.

Vision 2021: Størstedelen af befolkningerne spiser i overensstemmelse med de Nordiske Næringsstofanbefalinger (NNA). De nuværende referencer for visionen er:

- Mindst 70 % af befolkningen over 10 år indtager dagligt mindst 500 g frugt og grønt. Det gennemsnitlige indtag for børn mellem 4 og 10 år er mindst 400 g/dag.
- Befolkningens gennemsnitlige fødevareindtag lever op til NNA med hensyn til fedt, mættet fedt og transfedt (max. 30 E % (procentandel af samlet energiindtag) sammenlagt, heraf højst 1/3 mættet fedt) og mindst 70 % af befolkningen lever op til NNA hvad angår fedtindtag (E % mellem 25 og 35).
- 80 % eller mere lever op til NNA med hensyn til maksimalt dagligt indtag af tilsat sukker (max. 10 E %).
- 70 % eller mere spiser fisk eller fiskeprodukter svarende til et hovedmåltid to gange om ugen.
- Mindst 70 % af den voksne befolkning har et dagligt indtag af fuldkornsprodukter, der udgør mindst halvdelen af deres samlede indtag af brød og cerealier.
- Befolkningens gennemsnitlige indtag af salt lever op til NNA.

Flertallet skal efterleve anbefalingerne vedrørende fysisk aktivitet og alle børn skal være fysisk aktive

Mål 2011: Den nuværende udvikling, hvor en voksende andel af voksne og børn er fysisk inaktive, er stoppet helst vendt.

Vision 2021:

- Mindst 75 % af den voksne befolkning er fysisk aktive (moderat intensitet) i mindst 30 minutter om dagen.
- Alle børn mellem 1 og 12 år og mindst 85 % af børn og unge mellem 12 og 16 år er fysisk aktive (moderat intensitet) i mindst 1 time om dagen.

Antallet af overvægtige og svært overvægtige skal reduceres

Mål 2011: Stigningen i andelen af overvægtige og svært overvægtige borgere er stoppet eller i bedste fald vendt.

Vision 2021:

- Antallet af overvægtige og svært overvægtige voksne er reduceret med mindst 30 % i forhold til det nuværende niveau.
- Antallet af overvægtige og svært overvægtige børn og unge er reduceret med mindst 50 % i forhold til det nuværende niveau.

Social ulighed i sundhed med hensyn til kost og fysisk aktivitet skal reduceres

Mål 2011: De eksisterende forskelle mellem sociale grupper med hensyn til usund kost, fysisk inaktivitet og overvægt er ikke vokset yderligere eller er blevet reducerede.

Vision 2021: Forskellen mellem socialgruppernes efterlevelse af anbefalingerne vedrørende kost, fysisk aktivitet samt forekomst af overvægt udgør maksimalt 20 %.

De enkelte landes indsats for at realisere de fælles nordiske målsætninger bliver kraftigt understøttet af de fælle nordiske initiativer, der er beskrevet i det følgende. Opfølgning på realiseringen af de fælles målsætninger og opstillede mål vil ske løbende ved at sikre en sammenlignelig og vedvarende monitorering som beskrevet i kapitlet om fælles monitorering (kapitel 6).

4. Prioriterede indsatsområder og nordisk samarbejde

De nordiske lande har opstillet en række fælles prioriterede indsatsområder for at kunne realisere de nordiske målsætninger for kostvaner, fysisk aktivitet og overvægt.

For at sikre bedre sundhed og livskvalitet gennem kostvaner og fysisk aktivitet skal der fokuseres på, at:

- Børn og unge har forudsætningerne for at træffe sunde valg og ikke udsættes for et miljø, der opfordrer til usunde valg.
- Sunde valg gøres nemmere for alle.
- Initiativer målrettes mod sårbare og udsatte grupper.

I fremtiden vil der være både forskelle og ligheder i de konkrete initiativer, der igangsættes i det enkelte nordiske land inden for de fastlagte fælles indsatsområder. Forskellene skal betragtes som en kilde til rigdom, der giver mulighed for lærerige sammenligninger og udveksling af viden. Etableringen af en fælles nordisk monitorering og udviklingen af metoder til at evaluere "best practice" skal sikre, at de optimale løsninger bliver identificeret til gavn for alle (se kapitel 5 og 6).

Som nævnt under beskrivelsen af hvert indsatsområde lægger de nordiske lande vægt på initiativer, der letter adgangen til sunde valg, men også initiativer, der forbedrer børns og hele befolkningens sundhedsvaner og fysiske aktivitet. Det sunde liv skal være det foretrukne valg af livsstil, ikke kun fordi et sådant liv er tilgængeligt, men også fordi det er normen blandt medborgerne.

Et vigtigt element i den nordiske handlingsplan er beslutningen om inden udgangen af 2006 at etablere et fælles katalog over større initiativer i de nordiske lande til fremme af sundhed og livskvalitet gennem kostvaner og fysisk aktivitet. Dette katalog vil blive ajourført mindst hvert andet år og skal give et overblik over den indsats, der gøres i hvert af de nordiske lande for at realisere de anførte fælles målsætninger.

I de nordiske lande er der endnu ikke etableret systematiske evalueringer af effekten af forskellige initiativer, der er sat i gang for at fremme sunde kostvaner og fysisk aktivitet. Den nordiske handlingsplan skal medvirke til at etablere en mere systematisk brug af sammenlignelige evalueringer og medtage disse i det fælles katalog over større initiativer i de nordiske lande (se kapitel 6).

4.1 Børn og unge

Sikre børn og unge tilstrækkelig viden om og let adgang til sund kost og fysisk aktivitet

De nordiske lande har en fælles opfattelse af, at et af de vigtige elementer til at opnå fremtidige forbedringer i befolkningens kostvaner og fysiske aktivitetsniveau er at sikre børn og unge tilstrækkelig viden om og let adgang til sund kost og fysisk aktivitet.

I nogle af de nordiske lande er der på enten statsligt eller kommunalt plan igangsat en lang række kampagner om sunde spisevaner og fysisk aktivitet, som er målrettede til børn og unge. Oplysninger om emnet er i nogen grad gjort tilgængelige for børn og unge på forskellige hjemmesider.[58]

Det norske undervisnings- og forskningsministerium og det norske sundhedsministerium finansierer et projekt om fysisk aktivitet og mad i skolerne. Projektet blev introduceret i 2004. Formålet er at udvikle lokale modeller for skolernes organisatoriske praksis med henblik på at indføre en time med fysisk aktivitet hver dag og sund skolemad efter officielle retningslinjer. Endvidere skal projektet kortlægge viden og erfaringer, evaluere modeller, formidle gode modeller og rådgive lokale skolemyndigheder om succesfaktorer.

Mange af disse aktiviteter er udført i samarbejde med private interessenter som f.eks. NGO'er, detailhandelen og industrien. Der har ikke været foretaget nogen systematisk evaluering af, hvordan disse kampagner påvirker børn og unge, eller hvilke metoder der er mest effektive.

Skoler og daginstitutioner spiller en afgørende rolle i indsatsen for at fremme børns kostvaner og daglige fysiske aktivitetsniveau ved at skabe nogle understøttende miljøer. Skoler og daginstitutioner kommer i kontakt med børn fra alle befolkningsgrupper og kan derfor være med til at udviske social ulighed i sundhed.

Alle nordiske lande tilbyder i dag forskellige typer undervisning på skolerne i sunde spisevaner og god energibalance, især i hjemkundskabstimerne, men også i en bredere sammenhæng, hvor der undervises i sundhed.

At sikre, at børn får sund mad i skolen eller daginstitutionen, spiller en stor rolle for alle de nordiske lande. I Island, Finland og Sverige får børnene tilbudt mad i skolen,[59] og der lægges navnlig vægt på at sikre, at de tilbudte måltider er af høj kvalitet. I Danmark og Norge får børnene almindeligvis ikke tilbudt et helt måltid mad i offentlige skoler, idet i begge lande har en lang tradition for madpakker. Indsatsen i Danmark og Norge er derfor hovedsagelig rettet mod at sikre bedre oplysninger til skoler, forældre og børn om vigtigheden af sund mad i skolen. Nogle kommuner eller institutioner i både Danmark og Norge har indført skolemåltider, som i de fleste tilfælde er brugerbetalte, og der ydes støtte til disse kommuner og institutioner. Norske skoler tilbyder desuden abonnementsbaserede frugt- og grøntordninger, og der gives statsstøtte til skolemælk.[60] I Danmark er mælkeordninger meget udbredte i skolerne, og der er etableret en række lokale frugtordninger. Alle de nordiske lande har fastlagt retningslinjer med anbefalinger for den sundhedsmæssige kvalitet af den mad, der fås på skolen.

Det er en fælles nordisk prioritering at fremme tilgængeligheden af frugt og grøntsager i skoler og daginstitutioner. Norge har indført et forældrebetalt, offentligt støttet program for skolefrugt og -grønt, som omkring 10 % af alle skolebørnene er tilmeldt. En økonomisk analyse foretaget i Norge har vist, at det har kunnet betale sig at indføre gratis skolefrugt. Forskning har påvist, at gratis frugt i skolen er et effektivt middel til at øge det samlede indtag af frugt, reducere sociale uligheder i frugtindtaget og reducere indtaget af snacks og slik. En evaluering af det norske frugt- og grøntprogram viser, at programmet har en social slagside, idet elever med det størst frugtindtag tilmelder sig som de første og øger deres indtag yderligere. Programmet kan dermed være med til at øge de sociale forskelle.

---

[58] For eksempel i Danmark: www.madklassen.dk
[59] I Finland og Sverige er skolemaden gratis.
[60] Norge: www.skolefrukt.no og www.skolemelk.no.

Danmark koncentrerer sig i øjeblikket om at fremme forældrebetalte ordninger gennem oplysningskampagner og samarbejde med private interessenter.

I dag tilbyder alle nordiske lande gymnastikundervisning i skolen én eller to timer om ugen. For at øge det fysiske aktivitetsniveau blandt børn og unge er det vigtigt at fokusere ikke blot på antallet af gymnastiktimer, men også på kvaliteten af gymnastikundervisningen, skolemiljøet og lokal infrastruktur, der fremmer fysisk aktivitet. Det er også nødvendigt at fokusere på, hvordan fysisk aktivitet kan integreres i forskellige fag og i udendørsaktiviteter. Lærernes kompetencer og skolens ledelse er ligeledes afgørende fokusområder med hensyn til undervisning i gymnastik og ernæring. Endelig er det vigtigt at fokusere på, hvordan man kan forbedre mulighederne for elevernes fysiske aktivitet på vej til og fra skole. På disse områder er der gjort en væsentlig indsats i mange kommuner, og overordnet set klarer de nordiske lande sig godt på området sammenlignet med mange andre højtudviklede lande.

Der er nordisk enighed om, at daginstitutioner og skoler spiller en vigtig rolle i indsatsen for at fremme en sund livsstil blandt børn og skabe sunde vaner, som børnene kan videreføre i deres voksne liv. Det er vigtigt at sikre, at kvaliteten og omfanget af tilbuddene er tilstrækkelige i forhold til behovet. Samtidig skal det sikres, at undervisere har tilstrækkelig viden og uddannelse i sundhed, kost og fysisk aktivitet. Ingen af de nordiske lande har i dag erfaringer med systematiske tiltag på området. Nordisk Ministerråd vil søge samarbejde med uddannelsessektoren for at styrke indsatsen på området.

De nordiske EU-medlemmer vil anmode EU-Kommissionen om at vurdere, om og hvordan den fælles landbrugspolitik kan bidrage til etableringen af skolefrugtordninger i EU, samt om skolemælksordningen kan omlægges, så den fremmer indtag af mælkeprodukter med lavt fedtindhold.

Begrænset tilgængelighed af usunde fødevarer

Det generelle billede i de nordiske lande er, at mindre sunde snacks og sukkersødede drikkevarer kun er tilgængelige på skolerne i begrænset omfang. Sodavands- og slikautomater er enten forbudte eller findes ganske enkelt ikke i skolemiljøet. Skoleeleverne, og især de ældre elever, har lov til at forlade skolen i frikvarterne og købe snacks og sukkersødede drikkevarer i forretninger i nabolaget. Dette er et problem overalt i Norden. Problemet kan løses ved at sikre, at børnene har tilstrækkelig viden om vigtigheden af sunde kostvaner og får lyst til at spise sundt, og samtidig sikre, at eleverne har adgang til friskt, koldt drikkevand og sunde fødevarer på skolens område. Initiativer, der gør sunde valg mere tiltrækkende, skal også være et fokusområde.

Danmark, Norge, Island og Finland har pålagt ekstra afgifter på sukker, chokolade, sodavand m.m. Som regel medfører høje priser som bekendt et lavere forbrug. Brugen af afgifter sender desuden et positivt signal om, at der er behov for at give befolkningen sunde kostvaner. På trods af disse afgifter er priserne på sodavand imidlertid forholdsvis lave i forhold til frugtjuice og synes ikke at afholde børn og unge fra at indtage disse produkter i et omfang, der langt overstiger det anbefalede niveau.

Den indsats, som regeringer og kommuner i de nordiske lande gør for at begrænse tilgængeligheden af mindre sunde fødevarer i skoler, ungdomsklubber og andre opholdssteder for børn og unge, skal ses som led i indsatsen for at fremme sunde fødevarer og deres tilgængelighed i disse institutioner. Der tages mange initiativer på både nationalt og lokalt plan for at sikre indførelsen af ernæringspolitikker i disse institutioner, og mange institutioner, hvor sådanne politikker er indarbejdet, har faktisk fået begrænset tilgængeligheden af usunde fødevarer. Mange institutioner har fastlagt retningslinjer, der begrænser salget af mindre sunde fødevarer eller regulerer, hvilken type fødevarer børnene har lov til at medbringe i institutionen.

De nordiske lande vil fortsat arbejde aktivt for at minimere tilgængeligheden og indtaget af sukkersødede drikkevarer og snacks i skoler, daginstitutioner og steder, hvor børn opholder sig i deres fritid.

Begrænset markedsføring af usunde fødevarer rettet mod børn og unge

Markedsføringens virkninger på de valg, børn foretager, er dokumenteret i flere for nylig udarbejdede internationale rapporter og undersøgelser.[61]

Sverige og Norge har indført regler, som forbyder tv-reklamer rettet mod børn under 12 år. I Norge har forbrugersektoren påbegyndt et projekt, der har til formål at udvikle frivillige standarder om markedsføring af usunde fødevarer rettet mod børn og unge. I Danmark opstillede Fødevareindustrien og Bryggeriforeningen en række branchespecifikke principper i hhv. 2004 og 2005. Også i andre nordiske lande gøres der for tiden en indsats for at fremme selvregulering med udgangspunkt i interessenternes egne initiativer.

De nordiske lande anerkender, at regulering på baggrund af regeringsinitiativer kun får den fulde effekt, hvis det etableres på europæisk eller internationalt plan. Samarbejde med EU-Kommissionen, WHO og andre relevante internationale organisationer er derfor afgørende i denne forbindelse. Muligheden for at forbyde tv-reklamer for usunde fødevarer rettet mod børn bør undersøges nærmere under den igangværende revision af EU's tv-direktiv. Det er vigtigt at sikre, at lovbestemmelserne i det primære målland gøres gældende og ikke bestemmelserne i det land, hvor programmerne transmitteres. De nordiske lande vil også støtte WHO i organisationens undersøgelse af muligheden for at indføre internationale retningslinjer for markedsføring af mad og ikke-alkoholiske drikkevarer over for børn.

De nordiske lande er enige om, at markedsføring af mindre sunde fødevarer påvirker børn og unges forbrug af og holdninger til mad og derfor bør begrænses. De nordiske lande vil holde EU-Kommissionen op på sit ultimatum til industrien om at stoppe al markedsføring af usund mad rettet mod børn og vil i fællesskab kræve EU-regulering, hvis den nuværende adfærd ikke ophører via selvregulering.

4.2 Sunde valg skal gøres nemmere for alle

Oplysning og rådgivning om sunde kostvaner og fysisk aktivitet over for befolkningen

De nordiske lande har informeret befolkningen om sunde kostvaner på vidt forskellige måder. Danmark og Island har gennemført landsdækkende kampagner for at fremme indtaget af bl.a. frugt og grøntsager, medens Norge og Sverige først og fremmest har udført oplysningsarbejdet gennem offentlige instansers og NGO'ers hjemmesider. I Finland er landsdækkende tv- og brochurekampagner den mest gængse kommunikationsform.

Et vist omfang af oplysning og rådgivning om sunde kostvaner over for den almene befolkning kan som minimum fås på hjemmesider og gennem enten lokale eller landsdækkende oplysningskampagner fra offentlige instanser eller NGO'er overalt i Norden.

Flere kampagner for at øge det fysiske aktivitetsniveau har været gennemført i de nordiske lande. Disse kampagner har været finansieret med både private og offentlige midler.[62]

De nordiske lande har meget stor erfaring med oplysningskampagner og aktiviteter på forskellige områder og over for forskellige målgrupper.

---

[61] Se f.eks.: Review of research on the effects of food promotion to children. Final report. Prepared for the Food Standards Agency. Hasting, G. et al. University of Strathclyde, Glasgow. 2003. Food marketing to children and youth: threat or opportunity, Institute of Medicine, Dec. 2005.

[62] Promoting pedestrian and bicycle traffic in Finland. The Jaloin-programme 2001–2004. Report from Ministry of Transport and Communications, 2004.

Nordisk Ministerråd vil initiere, at de relevante informationsaktører på nationalt plan i de nordiske lande mødes regelmæssigt for at udvikle forslag til, hvordan de nordiske lande i større omfang end i dag kan nyde godt af hinandens erfaringer, informationsmateriale fra kampagner m.v.

Sikring af bedre produktrelateret næringsdeklaration

De nordiske lande har en fælles målsætning om at sikre en mærkning af levnedsmidler, som gør det lettere for forbrugeren at vælge sunde produkter og træffe oplyste fødevarevalg. Undersøgelser har vist, at forbrugerne efterspørger en letforståelig mærkning, der forenkler informationerne i næringsdeklarationen.[63]

De nordiske lande er enige om, at der er brug for bedre produktrelateret næringsdeklaration. En arbejdsgruppe under Nordisk Ministerråd har foretaget en undersøgelse af emnet og udarbejdet et konkret forslag til bedre ernæringsmærkning.[64] De nordiske lande er enige om, at næringsdeklaration gøres obligatorisk, i det omfang det er relevant.

De nordiske lande vil samarbejde om at fremme det nordiske forslag om bedre næringsdeklaration i forbindelse med den kommende revision af EU's næringsdeklarationsdirektiv og vil arbejde for, at næringsdeklaration gøres obligatorisk.

Ernæringsanprisning eller "signposting" har været indført i Sverige siden 1989, hvor "nøglehul-symbolet og -mærket gør det lettere for forbrugerne at træffe sunde fødevarevalg. I Danmark har man brugt en ordning, der svarer til den svenske "nøglehul"-mærkning. Denne ordning bliver erstattet af en ny ernæringsmærkningsordning i 2007, der også vil give forbrugerne oplysninger om, hvilke fødevarevalg der er mindre sunde. I Finland er Hjerteforeningens "hjertetegn" en ordning til at fremhæve de levnedsmidler, som opfylder udvalgte kriterier for indhold af fedt, fibre, sukker, mættet fedt og salt. For nylig blev der truffet en principiel beslutning om, at "hjertetegnet" fortsat skal være Finlands bud på en mærkningsordning for sunde alternativer til levnedsmidler. Over 200 levnedsmidler er mærket med "hjertetegnet" i Finland.

I februar-marts 2006 undersøgte en ad hoc-arbejdsgruppe muligheden for at etablere en fælles nordisk ernæringsanprisningsordning.[65] Der er i øjeblikket ikke mulighed for at få etableret en sådan ordning. De nordiske lande har også forskellige holdninger til en eventuel indførelse af en sådan ernæringsmærkningsordning på EU-niveau.

De nordiske lande vil undersøge mulighederne for at harmonisere kriterierne bag de forskellige ernæringsmærkningsordninger, der benyttes i de enkelte lande.

Støtte arbejdspladsernes indsats for at fremme en sund livsstil blandt ansatte

Arbejdspladsen er et væsentligt sted til at fremme en sund livsstil, både blandt de ansatte og i hele samfundet.

I de fleste nordiske lande er det meget udbredt, at arbejdspladserne gør en indsats for at fremme en sund livsstil ved hjælp af initiativer, hvor virksomheden f.eks. yder støtte til sund kantinemad, indfører frugtordninger, giver mulighed for fysisk aktivitet, afsætter tilstrækkelig tid og plads til at spise osv. I Danmark og Norge er der således private foreninger, som udelukkende fokuserer på arbejdspladsrelaterede sportsaktiviteter. I Sverige har en privat forening ("Korpen") i samarbejde med det svenske institut for offentlig sundhed opstillet en

---

[63] "Nutrition Labelling: Nordic Recommendations Based on Consumer Opinions," Nordisk Ministeråd, TemaNord 2004. TemaNord 2001:501 Forbrugernes krav til fødevaremærkning og vareinformation. DK: www.sst.dk. Kampagner i Danmark: 30 minutter i 1995, 2003, 2004; 60 minutter i 2005, 2006, 2007.

[64] TemaNord 2004:508

[65] Konklusionerne fra arbejdet i ad hoc-arbejdsgruppen kan læses i et separat dokument.

række kriterier for udstedelse af sundhedsdiplomer til arbejdspladser, der opfylder kriterierne.

De nordiske regeringer og kommuner har i nogen udstrækning deltaget i indsatsen for at fremme en sund livsstil på arbejdspladserne. I Danmark har Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender bl.a. gennemført et projekt i samarbejde med fagforbundet 3F[66] med henblik på at hjælpe arbejdspladserne med at skabe en sundere madkultur. Kommunerne i Finland giver tilskud til mad på arbejdspladserne. I Norge samarbejder Helsetilsynet, Opplysningskontoret for frukt og grønnsaker (OFG) og de amtskommunale sundhedsmyndighederne om at uddanne kantinepersonale i at lave sund mad til de ansatte.

I Norge pålægger en ny arbejdsmiljølov arbejdsgiverne at overveje fysisk aktivitet som led i virksomhedens systematiske indsats på arbejdsmiljøområdet. Der vil blive taget stilling til sådanne foranstaltninger i samråd med medarbejderrepræsentanter. Omfanget af passende foranstaltninger vil imidlertid variere fra den ene virksomhed til den anden. Der er udarbejdet oplysnings- og undervisningsmateriale for at øge den generelle viden om, hvordan bedre muligheder for fysisk aktivitet på arbejdspladsen kan påvirke de ansattes sundhedstilstand.

I de kommende år vil de nordiske lande lægge vægt på initiativer rettet mod at inspirere arbejdspladser til at investere i tiltag for at fremme sund kost og fysisk aktivitet blandt de ansatte.

Støtte lokalsamfundene i deres indsats for at fremme en sund livsstil

En lokal indsats for at fremme en sund livsstil spiller en afgørende rolle i alle de nordiske lande. Der er mange forskellige måder at få inddraget lokalsamfundene på. Områder som f.eks. NGO'er, sportsklubber, fritidsklubber, primær sundhedspleje, skoler og voksenuddannelsessteder er vigtige indsatsområder.

Som led i gennemførelsen af den nye landspolitik for offentlig sundhed bliver lokalsamfundene i Sverige opfordret til at oprette lokale og regionale sundhedsudvalg. Lignende initiativer er sat i gang i Norge med partnerskabsmodellen, der skal fremme den offentlige sundhed på kommunalt og amtskommunalt plan.[67] Der afsættes betydelige ressourcer til at styrke infrastrukturen til offentligt sundhedsarbejde og stimulere lokale projekter, som fremmer sund kost og fysisk aktivitet. Der har desuden været adskillige initiativer i Finland, hvor det mest ambitiøse har været et program til forebyggelse af diabetes.[68] I Danmark er der afsat betydelige ressourcer til at medfinansiere lokale projekter, som fremmer sunde kostvaner og fysisk aktivitet og forebygger overvægt blandt socialt udsatte grupper. I Island er kommunerne og den islandske sundhedsstyrelse gået sammen om at fremme øget fysisk aktivitet og sundere mad til børn.

De nordiske lande lægger stor vægt på en lokal indsats for at fremme sunde kostvanger og fysisk aktivitet og forebygge overvægt. Etableringen af et fælles katalog over større nordiske initiativer og gode eksempler vil styrke vidensdelingen om fremme af lokale tiltag og om lokale tiltag, der har vist sig at være særligt effektive. De Nordiske lande vil støtte initiativer til fremme af fysisk aktivitet og udendørs fritidsaktiviteter.

At skabe fysiske rammer, der letter og fremmer en aktiv livsstil og fysisk aktivitet, er en vigtig del af arbejdet med at forebygge overvægt og kroniske sygdomme. Alle grupper i befolkningen bør have mulighed for at være fysisk aktive uanset alder og fysiske evner, socioøkonomiske status, etniske baggrund og kulturelle forhold. Dannelsen af de fysiske rammer, navnlig i lokalsamfundet, udgør forudsætningerne for, at individet har mulighed for fysisk aktivitet.

Det er dokumenteret, at kvaliteter i de fysiske rammer har betydning for det fysiske aktivitetsniveau inden for forskellige befolkningsgrupper. Dette forhold bør der tages hensyn til ved planlægningen af offentlige områder. Lokalsamfundet omfatter boliger, parker, friarea-

---

[66] Fælles Fagligt Forbund
[67] Stortingsmelding nr.16 (2002-2003) Recept for et sundere Norge. Folkehelsepolitikken. Det Kongelige Helsedepartement.
[68] DEHKO

ler, gader, veje, legepladser, naturområder og opdyrkede landbrugsarealer. Desuden omfatter det institutioner som børnehaver og skoler. Transportsystemer, der fremmer aktive rejseformer som gang og cykling, er vigtige. Aktiv transport er et andet prioriteret område, idet gang og cykling til korte ture er en nem måde at få fysisk aktivitet til at blive en integreret del af hverdagen. Det er også en afgørende faktor i indsatsen for at bevare naturen og beskytte de grønne områder.

Endvidere er muligheden for at have et udendørsliv en kvalitet, som skal sikres og gøres tilgængelig for hele befolkningen, da den bidrager til en god livskvalitet, et godt velbefindende, bedre offentlig sundhed og en bæredygtig udvikling. Politikker om udendørsliv tager udgangspunkt i tanken om, at udendørsliv er en værdi i sig selv gennem den rene glæde ved selve aktiviteten, naturoplevelsen og muligheder for rekreation, afslapning og samvær med andre.

De nordiske lande vil fremme aktiv brug af de lokale naturomgivelser og vil udveksle erfaringer og viden i deres indsats for at bidrage til et mere aktivt fritidsliv.

Støtte indsatsen for at fremme tilgængeligheden af sunde fødevarer, bl.a. frugt og grøntsager

Tilgængeligheden af sunde fødevarer og attraktive alternativer til mindre sunde fødevarer anses for at være af betydning for at kunne fremme sunde kostvaner hos Nordens befolkning. Indsatsen for at fremme sunde kostvaner er et område, der prioriteres højt i de nordiske lande.

Igangværende initiativer for at fremme sunde fødevarer og sunde alternativer spænder vidt, lige fra afgifter på bestemte grupper af mindre sunde levnedsmidler som sukker, sodavand og alkohol til offentlige tilskud til sunde kostvalg, hvor man f.eks. tilbyder gratis frugt på arbejdspladsen. Danmark har indført en landsdækkende kampagne med navnet "6 om dagen", der skal fremme et større indtag af frugt og grøntsager, og Island kører en tilsvarende "5 om dagen" -kampagne. I Sverige er der nogle restauranter, der tilbyder "nøglehul" -mærkede menuer, som skal opfylde bestemte ernæringsmæssige kriterier.

Dele af den nordiske fødevareindustri gør en betragtelig indsats for at udvikle og fremme sunde fødevarer, og en række detailhandlere har ligeledes afsat betydelige ressourcer for at være med til at fremme sundere kostvaner. I nogle af de nordiske lande ydes der offentlig støtte til producenter, som ønsker at udvikle nye og sundere fødevareprodukter.

Der er i de nordiske lande eksempler på velfungerende partnerskaber mellem offentlige instanser og industrien/detailhandelen, som bidrager til den samlede indsats for at fremme sunde kostvaner.

De nordiske lande anerkender de hidtidige bidrag fra industrien og detailhandlen, for så vidt angår fremme af sunde valg, men er samtidig enige om, at der er behov for en styrket indsats. De nordiske lande anerkender, at partnerskaber/samarbejde mellem det offentlige, NGO'er, industri/detailhandel, restaurationsbranchen osv. spiller en vigtig rolle i indsatsen for at gøre sunde alternativer lettere tilgængelige.

4.3 Målrettede initiativer

Målrettede initiativer over for sårbare og udsatte grupper

Der er et klart behov for at fokusere på problemet med social ulighed i relation til kost, fysisk aktivitet og overvægt. Der er endvidere behov for at drøfte virkningen af forskellige foranstaltninger om social ulighed på sundhedsområdet, og dette skal der tages hensyn til ved valg af foranstaltninger.
Alle de nordiske lande har udpeget de sårbare grupper som et særligt indsatsområde, men der er kun vedtaget meget få lovgivningsinitiativer, som hjælper disse grupper direkte.

Danmark er i øjeblikket i gang med at planlægge en kampagne, som igangsættes i 2007 og er rettet mod småbørnsforældre fra lavere socialgrupper. Kampagnen fokuserer på at skabe generelle livsstilsforbedringer med hensyn til kost og fysisk aktivitet. Som nævnt yder det offentlige i Danmark betydelig medfinansiering til lokale projekter rettet mod sårbare grupper.

I de nordiske lande er der et stort behov for målrettede initiativer, som støtter udvalgte etniske minoriteter med særlige problemer i forhold til sund livsstil.

> De nordiske lande lægger stor vægt på initiativer rettet mod socialt udsatte grupper og etniske minoriteter med særlige problemer i forhold til sund livsstil. Det er målsætningen at reducere uligheden i sundhed relateret til kost, fysisk aktivitet og overvægt. Det fælles nordiske katalog over initiativer vil bidrage til et tættere nordisk samarbejde og erfaringsudveksling i forhold til indsatsen over for disse målgrupper.

Rådgivning af grupper med særlige behov, bl.a. gravide, spædbørn, små børn og indvandrere

Der findes grupper i samfundet med særlige behov og/eller særlige forhold, som det er særligt relevant at målrette indsatsen mod. I de nordiske lande er der navnlig fokus på gravide, som dels anses for at være yderst modtagelige for information om sund livsstil, dels anses for at udgøre en meget vigtig gruppe i relation til forebyggelse af usunde livsstilsformer.

Et centralt fokusområde blandt gravide og nybagte forældre i de nordiske lande er amning. Udbredelsen af amning i de nordiske lande er høj. De Nordiske Næringsstofanbefalinger opfordrer til, at spædbørn de første 6 måneder udelukkende skal ernæres ved amning, idet fordelene ved amning er veldokumenterede. Amning sikrer, at den nyfødte får tilført de essentielle næringsstoffer, og beskytter desuden mod infektioner og sandsynligvis også mod andre sygdomme. Amning anses for at have mange positive langtidseffekter ved at påvirke barnets immunsystem og moderens helbred.

Gravide fra lavere socioøkonomiske grupper udgør ligeledes en særlig målgruppe i de nordiske lande (f.eks. i indsatsen for at fremme amning). Danmark har igangsat en række aktiviteter rettet mod overvægtige gravide, bl.a. med henblik på at øge deres fysiske aktivitet. Norge har for nylig udarbejdet nye retningslinjer til sundhedspersonale om graviditet. Som led i implementeringsprocessen i Norge, afholdes der konferencer med fokus på livsstilsspørgsmål under graviditet.

> De nordiske lande vil fortsat give information til grupper med særlige behov med hensyn til kost og fysisk aktivitet. Der vil fremover være speciel opmærksomhed på gravide og nye forældre for at fremme, bevare og støtte amning.

5. Fælles nordisk monitorering

De eksisterende nationale undersøgelser af kostvaner, fysisk aktivitet og overvægt giver ikke mulighed for løbende at vurdere eller sammenligne forholdene i de enkelte nordiske lande.

> Som et vigtigt element i den fælles nordiske handlingsplan har Nordisk Ministerråd derfor besluttet at udvikle en fælles nordisk monitorering af kostvaner, fysisk aktivitet og overvægt. Det er målsætningen, at der skal indsamles data hvert andet år, som på repræsentativ vis dækker køn, foruddefinerede aldersgrupper (blandt børn og voksne) og sociale lag.

Den Nordiske arbejdsgruppe for fødevarer, ernæring og toksikologi (NKMT) under EK-FJLS (levnedsmidler) skal koordinere arbejdet med at udvikle og implementere det nordiske monitoreringssystem inden for nedenstående rammer. Udviklingen af monitoreringssystemet vil ske under hensyntagen til det monitoreringsarbejde, der udføres i EU-regi.

De indsamlede fælles monitoreringsdata skal præsenteres i en fælles nordisk rapport. Ud over at præsentere de data, der indsamles gennem den fælles monitorering, skal den nordiske rapport også – hvor det er relevant og på grundlag af data fra mere tilbundsgående nationale undersøgelser – indeholde en evaluering af de viste datas validitet.

Overordnede betragtninger om monitorering af kostvaner, fysisk aktivitet og overvægt

En fælles monitorering må ikke kræve en større investering af offentlige ressourcer i de enkelte nordiske lande. Monitoreringssystemet skal være så enkelt som muligt og bør om muligt indgå i de igangværende undersøgelser. Det fælles nordiske monitoreringssystem skal ikke erstatte eksisterende større sundheds- og kostundersøgelser i de nordiske lande. Tværtimod er der brug for de eksisterende sundheds- og kostundersøgelser for at kunne validere den fælles monitorering, indhente mere detaljerede oplysninger og afdække faktorer, som eventuelt kan forklare den udvikling, monitoreringen vil vise.

Landene vil indsamle data hver for sig inden for monitoreringssystemet i overensstemmelse med de fælles krav, der bliver stillet.

Levevilkårene for den handicappede del af befolkningen er afgørende baggrundsfaktorer, og spørgsmål om kostvaner og fysisk aktivitet blandt disse grupper bør muligvis inddrages i sundhedspolitikken. Man bør overveje at sammenlægge monitorering og indsamling af data om kostvaner og fysisk aktivitet med den eksisterende dataindsamling om handicappedes forhold under Ministerrådet for social- og helsepolitik.

Monitorering af kostvaner

De nordiske lande offentliggør undersøgelser af deres respektive befolkningers kostvaner hvert 5. til 10. år. Der er mange forskelle på de metoder, landene anvender til dataindsamling, og data indsamles i forskellige år, for forskellige aldersgrupper og med forskellig hyppighed.[69]

Der er stort behov for at monitorere kostvaner oftere end hvert 5. til 10. år. Fødevareforsyningsdata indsamles med større hyppighed end de mere omfattende nationale kostundersøgelser, men de indsamlede data foreligger kun som totaler og kan således ikke bruges til at skaffe informationer på individuelt plan.

Der er mulighed for at monitorere udviklingen med hensyn til opfyldelsen af de fastsatte målsætninger om kostvaner ved at udvikle og anvende relativt enkle spørgeskemaundersøgelser om udvalgte fødevarer, der fungerer som nøgleindikatorer.

Et monitoreringssystem med enkle indikatorspørgsmål kan ikke erstatte de eksisterende, mere tilbundsgående kostundersøgelser. Disse undersøgelser er fortsat nødvendige for at kunne få et mere præcist billede af indtaget af forskellige fødevarer og næringsstoffer og af de forskelle i indtaget, der findes i befolkningen.

Ved den fælles monitorering skal der indsamles data om hhv. voksne og børn/unge, hvilket vil give et repræsentativt billede af, om de af Nordisk Ministerråd fastsatte mål for kostvaner bliver nået over tid.

Monitorering af fysisk aktivitet

Undersøgelser af fysisk aktivitet er ikke lige så veletablerede i de nordiske lande, som undersøgelser af kostvaner. Der er foretaget en række undersøgelser for at finde ud af hvilke parametre, der bedst kortlægger det fysiske aktivitetsniveau hos befolkningen. De forskellige data kan hverken sammenlignes over tid eller mellem landene. I nogle af de nordiske lande er der taget initiativer til at iværksætte omfattende undersøgelser, dog ikke med hensyn til etablering af simpel og løbende monitorering. I Sverige bliver data om fysisk aktivitet hos et stort og repræsentativt udsnit af befolkningen indsamlet en gang om året i den offentlige sundhedsundersøgelse med titlen "Hälsa på lika villkor".

---

[69] I Danmark indsamles data løbende, idet en tredjedel af de indsamlede data udskiftes hvert år.

Et fælles nordisk monitoreringssystem om fysisk aktivitet skal være i stand til at vurdere, hvor stor en andel af befolkningen, der overholder det anbefalede fysiske aktivitetsniveau.

IPAQ (International Physical Activity Questionnaire)[70] er en internationalt anerkendt og valideret spørgeskemaundersøgelse, som allerede anvendes i de nordiske lande i en vis udstrækning. IPAQ er udviklet til brug blandt unge og midaldrende voksne (15-69 år). Med tanke på formålet med monitoreringen menes den korte version af IPAQ - eller en lettere ændret version heraf - at være egnet.

For yderligere at kvalificere og validere resultaterne af en enkelt udført monitorering af fysisk aktivitet, bør der gennemføres mere tilbundsgående nationale undersøgelser om fysisk aktivitet.

Der er behov for at få klarlagt, hvordan en sammenlignelig dataindsamling kan foretages blandt børn og unge.

Monitorering af overvægt

Frekvensen og sammenligneligheden af data om BMI og abdominal fedme[71] i de nordiske lande, som er indsamlet i forbindelse med eksisterende undersøgelser, er ikke tilstrækkelige til løbende at kunne vurdere den samlede indsats for forebyggelse af overvægt.

Den fælles monitorering skal omfatte data om højde, vægt og taljemål hos forskellige aldersgrupper.

Indsamlingen af data om højde, vægt og taljemål gennem en grundlæggende fælles monitorering kan baseres på selvrapporterede data. Selvrapporterede data er tilbøjelige til at medføre en underrapportering om vægt og en overrapportering om højde.[72] Det kan som konsekvens heraf betyde, at BMI og forekomst af overvægt og svær overvægt kan blive undervurderet, og en sådan underrapportering kan være større blandt bestemte befolkningsgrupper. Det formodes, at denne underrapportering ikke ændrer sig væsentligt i løbet af et kort tidsforløb, men dette skal valideres ved nationale undersøgelser, der inddrager målinger af højde og vægt.

Hvordan monitorering af børn og unge kan udføres bedst muligt kræver nærmere overvejelser. Samordning med HBSC -undersøgelsen (Health Behaviour in School-aged Children) i WHO-regi, som finder sted hvert 4. eller 5. år i alle de nordiske lande, er en mulighed.

6. Grobund for udvikling af "best practice"

Den fælles nordiske monitorering af kostvaner, fysisk aktivitet og overvægt vil gøre det muligt at vurdere "best practice" i indsatsen på området.

Det skal understreges, at der kun kan være tale om foreløbige vurderinger. På trods af de mange ligheder mellem de nordiske lande, findes der også nationale forskelle i Norden - forskelle, der kan have stor betydning for resultaterne, der opnås i de enkelte lande. De opnåede resultater kan være påvirket at ydre forhold, der kan være forskellige eller som påvirker landene forskelligt. Ikke desto mindre menes den fælles monitorering at ville give nogle bedre vurderinger af, hvilke kombinationer af initiativer, der kan være med til at forebygge usunde kostvaner, fysisk inaktivitet og overvægt.

Resultaterne fra den fælles monitorering, kvalificeret ved mere indgående forskning og de større undersøgelser gennemført i de enkelte nordiske lande, vil føre de nordiske lande tættere på konklusioner om, hvad der virker og ikke virker, især ved evaluering af samlede initiativpakker.

---

[70] Yderligere oplysninger fås på http://ipaq.ki.se.

[71] Abdominal fedme er en kendt risikofaktor for hjerte-karsygdomme. Talje/hofte-ratio er den indikator, der oftest anvendes til at måle abdominalt fedt (bugfedt), men taljemålet anses for at være lige så god en indikator og er nemmere at administrere.

[72] Kukowska-Wolk et al. 1989 & 1992

Mulighederne herfor vil øges væsentligt, når de nordiske lande på et mere systematisk og sammenligneligt grundlag skal evaluere virkningen og effektiviteten af de enkelte initiativer, de vedtager for at forebygge usunde kostvaner, fysisk inaktivitet og overvægt.

Nordisk Ministerråd har derfor besluttet at igangsætte en proces til at sikre en styrket erfaringsudveksling om effekten af initiativer i de nordiske lande, der skal forebygge usunde kostvaner, fysisk inaktivitet og overvægt. Denne proces vil støtte udviklingen af "best practice" til gavn for hvert land.

Et første skridt skal bestå i at etablere en fælles nordisk forståelse af metoder til bestemmelse af effekten af givne tiltag til fremme af sund kost, fysisk aktivitet og forebyggelse af overvægt.

Den fælles forståelse vil være baseret på en aftale om fælles standarder for de økonomiske fordele, der kan sættes i forbindelse med hver af de opstillede målsætninger for kostvaner, fysisk aktivitet og overvægt. Hvad er f.eks. samfundsværdien af, at en voksen mand på 30 år reducerer sit BMI fra 30 til 25 i resten af sit liv, eller af, at et barn nedbringer sit daglige indtag af mættet fedt over livstid fra 14 %E til 10 %E?

Den fælles forståelse bør også omfatte en aftale om metoder til bestemmelse af effekten af tiltag, både før de bliver vedtaget, og efter at de har haft tid til virke.

De udviklede metoder skal være så enkle og billige som muligt, således at brugen af dem ikke hæmmes af, at de er for indviklede eller omkostningstunge.

Ansvaret for at koordinere det nødvendige arbejde med at udvikle disse metoder vil ligge hos den Nordiske arbejdsgruppe for fødevarer, ernæring og toksikologi (NKMT) under EK-FJLS (levnedsmidler).

Et yderligere skridt kunne være at udvikle en form for "manual" med udgangspunkt i den etablerede nordiske forståelse.

De nordiske lande vil arbejde for at sikre en udbredt brug af evalueringer baseret på fælles standarder og metoder til bestemmelse af virkningen og omkostningseffektiviteten af givne tiltag til fremme af sund kost, fysisk aktivitet og forebyggelse af overvægt.

På længere sigt vil den fælles tilgang og samarbejde om evaluering kunne lægges til grund for udviklingen af et fælles nordisk katalog over "best practice".

7. Styrket forskningssamarbejde

Med henblik på at sikre implementeringen af den nordiske handlingsplan vil de nordiske lande arbejde for at styrke forskning og videnskabeligt samarbejde på følgende områder:

1) Validering og videreudvikling af den fælles nordiske monitorering

a) Udvikling og validering af indikatorfødevarer og indikatorspørgsmål om fysisk aktivitet.
b) Afdækning af udfordringer i forbindelse med bestemte sårbare grupper/ minoritetsgrupper som f.eks. socialt udsatte, etniske minoriteter og sårbare aldersgrupper (børn, unge og ældre).
c) Metoder til indsamling af forskningsdata, dvs. innovative webbaserede metoder.

2) Determinanter for usund kost, fysisk inaktivitet og overvægt

a) Identifikation af personlige, sociale og især miljømæssige determinanter, herunder f.eks. priser på forskellige fødevarer, område- og trafikplanlægning, annoncering og markedsføring, mærkning af produkter og mediebranchen, der kan forventes at ændre sig.

3) *Sundhedsmæssige konsekvenser og samfundsmæssige omkostninger*
   a) Forskning i sundhedsmæssige konsekvenser for individet og for samfundet af mindre sunde kostvaner, fysisk inaktivitet og overvægt målt i tabte leveår og tabte leveår med godt helbred, herunder samfundsøkonomiske omkostninger.
   b) Forskning i metoder til planlagt og gennemført evaluering af effektiviteten og omkostningseffektiviteten af tiltag.

4) *Sammenlignende undersøgelser og innovation med fokus på effektvurdering af følgende tiltag*
   a) Sundhedsfremmende tiltag, der kombinerer koststrategier og strategier for fysisk aktivitet.
   b) Politiktiltag, herunder oplysningsinitiativer rettet mod børn og unge og arbejdspolitikker rettet mod den voksne del af befolkningen.
   c) Landbrugspolitikker og fødevareinitiativer/-aktiviteter og andre relevante politikker på nationalt plan og EU-niveau.
   d) Vigtige og lovende interventioner med politikimplikationer for bestemte undergrupper.
   e) Nøglefaktorer, der identificeres som en del af "best practice" på nationalt og nordisk plan.

Interventionsundersøgelser med nye metoder, initiativer og begreber, f.eks. nye metoder til undervisning og aktiviteter i frikvarterer eller nye metoder til ledelse af arbejdspladser, herunder kantiner på arbejdspladser.

På andre vigtige forskningsområder inden for ernæring, fødevarer og sundhed har et netop afholdt seminar med deltagelse af nordiske forskere og repræsentanter fra nordiske forskningsråd bekræftet vigtigheden af og mulighederne for øget forskningssamarbejde på områder som fødevarer, ernæring og gener. Med henblik på at forstå de centrale faktorer for en ernæringsmæssigt dækkende kost har man påpeget vigtigheden af at styrke det nordiske forskningssamarbejde på følgende områder:

5) *Multidisciplinær forskning i fødevarer og fødevarekomponenter med henblik på forbedring af sundhedstilstanden.* Det vil sige grundforskning i primære bioaktive forbindelser efterfulgt af analyser af deres indvirkning på menneskers sundhed gennem f.eks. den nye "biomics" teknologi, interventionsundersøgelser og andre metoder.
6) *Nye epidemiologiske studier, kliniske undersøgelser og interventioner samt eksperimentelle studier på områder af generel interesse for de nordiske lande.*
7) *Metoder til håndtering af sociale uligheder i relation til kostvaner og fysisk aktivitet.*
8) *Forskning i forbrugernes holdninger til hvilke tiltag, der er nødvendige for at ændre kostvaner og fysisk aktivitetsniveau.*

Nordisk Ministerråd har for nylig foreslået, at NordForsk, det nordiske samarbejdsorgan for forskning, skulle tage temaet "fødevarer, næringsstoffer og gener" op som nyt forskningsområde.

Nordisk Ministerråd anerkender og støtter, at det nordiske samarbejdsorgan for forskning, NordForsk[73], har besluttet at prioritere forskning under temaet "fødevarer, ernæring og sundhed" højt i de kommende fem år. Dette betyder, at der vil blive tilført betydelige midler (omkring DKK 18 mio. om året) til at fremme det nordiske forskningssamarbejde på dette område.

Inden for rammerne af de eksisterende forskningsressourcer vil Nordisk Ministerråd prioritere initiativer til fremme af det nordiske forskningssamarbejde i relation til handlingsplanen og arbejde for flere ressourcer til samarbejde inden for fødevareforskning.

Det skal endvidere understreges, at en række forskningsaktiviteter, der er relateret til handlingsplanen, kan søge midler fra Nordisk Kontaktorgan for Jordbrugsforskning (NKJ).

[73] NordForsk er en uafhængig institution under Ministerrådet for Uddannelse og Forskning. NordForsk har ansvaret for det nordiske samarbejde inden for områderne forskning og forskningsuddannelse. De centrale aktører i NordForsk er de nationale forskningsråd, andre organer, der støtter forskning, samt universiteterne. NordForsk blev oprettet 1. januar 2005.

Endelig er det værd at bemærke, at fødevarer, ernæring og sundhed er områder, der prioriteres højt af flere nationale forskningsråd i de nordiske lande, hvilket understreger vigtigheden af forskning på dette felt.

8. Opfølgning på den nordiske handlingsplan

Det overordnede ansvar for implementering af den nordiske handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet er forankret hos Nordisk Ministerråd for fiskeri og havbrug, jordbrug, levnedsmidler og skovbrug (MR-FJLS) i tæt samarbejde med Nordisk Ministerråd for social- og helsepolitik (MR-S).

Nordisk Ministerråd har uddelegeret det overordnede ansvar for implementeringen af den nordiske handlingsplan til to embedsmandskomiteer: embedsmandskomiteen for fiskeri og havbrug, jordbrug, levnedsmidler og skovbrug, afdeling for levnedsmidler (EK-FJLS (levnedsmidler)) og embedsmandskomiteen for social- og helsepolitik (EK-S).

På operationelt plan vil arbejdet blive koordineret af den Nordiske arbejdsgruppe for fødevarer, ernæring og toksikologi (NKMT) under EK-FJLS (levnedsmidler). En række mere permanente arbejdsgrupper og institutioner under komiteerne vil ligeledes deltage i arbejdet med at implementere handlingsplanen. Det gælder især:

- NHV (Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap) – under EK-S
- NSH (Nordiska samarbetsorganet för handikappfrågor) – under EK-S

NKMT vil hvert andet år udarbejde en statusrapport over implementeringsarbejdet. Når det fælles monitoreringssystem er etableret, vil statusrapporten også indeholde en særskilt monitoreringsrapport.

Embedsmandskomiteerne vil koncentrere sig om at analysere aktivitetsrapporter med henblik på at sikre, at handlingsplanerne bliver gennemført på tilfredsstillende vis, studere monitoreringsrapporter om udviklingen og i fornødent omfang fremsætte forslag til Ministerrådet vedrørende aktuelle politiske spørgsmål.

På baggrund af at opfyldelse af handlingsplanens målsætninger kræver en multisektoriel tilgang, vil der i opfølgningsprocessen i fornødent omfang blive etableret samarbejde på flere relaterede politikområder i Nordisk Ministerråds regi.

I regi af Ministerrådet for fiskeri og havbrug, jordbrug, levnedsmidler og skovbrug vil man udvikle synergi med programmet "Ny nordisk mad" og politikker om værdien af skove i forhold til fysiske aktiviteter. Samarbejder og partnerskaber med andre politikområder i Norden, f.eks. miljø, uddannelse, kultur (strategi for børn og unge), forskning og innovation, kan være relevante for specifikke aktiviteter og projekter. Samarbejde med NGO'er og offentlige/private partnerskaber vil ligeledes være i fokus.

Den nuværende handlingsplan omfatter en lang række tiltag af nordisk og national interesse. Nordisk Ministerråd og embedsmandskomiteerne vil arbejde for at sikre, at der afsættes de nødvendige ressourcer til de forskellige tiltag, der er fastsat i handlingsplanen.

Ud over implementeringen af handlingsplanen på nordisk plan vil aktiviteter finansieret på nationalt plan til opfølgning på mål og tiltag, som er fastsat i handlingsplanen, spille en vigtig rolle for implementeringen. Ministrene forudsætter derfor, at disse initiativer inddrages som en integreret del af de nationale prioriteringer.

Nordisk samarbejde 2005

Beretning om Nordisk Ministerråds virksomhed

ANP 2006:760

Nordiskt samarbete 2005

Berättelse om Nordiska Ministerrådets verksamhet

Förord

År 2005 var ett händelserikt år i det nordiska samarbetet. Under det danska ordförandeskapet inleddes ett arbete för att göra ministerrådets arbete mer fokuserat. Detta arbete pågår alltjämt och syftar till att säkerställa att det nordiska samarbete får det innehåll som ständigt förändrade nationella och internationella villkor motiverar.

I denna anda sker ministerrådets arbete nu i elva ministerrådet mot tidigare 18. Denne fokusering har möjliggjort ökade insatser på centrala områden, bl.a. på forskning och innovation av betydelse för Nordens internationella konkurrenskraft.

Under 2005 gjordes också angörande insatser för att förbättra villkoren for det nordiska kultursamarbetet. Med en ny struktur har möjligheterna förbättrats för att svara upp mot de krav som med rätta ställs på samverkan mellan länder med ett vitalt kulturliv och med ändlösa historiska och moderna kontaktytor.

Bland aktiviteterna under år 2005 måste också ministerrådets och EU-kommissionen engagemang för European Humanities University (EHU) i Vilnius nämnas. Det vitryska EHU verkar i exil sedan det stängts ner i Minsk av den vitryska regimen.

Ministerrådet och EU-kommissionens insatser till stöd för EHU och dess studenter är ett bidrag till ett framtida fritt och demokratiskt Vitryssland. Ministerrådets samarbete med kommissionen kan samtidigt ses som en modell för hur en regional organisation kan utveckla ett konstruktivt samspel med EU till gagn för alla.

Berättelsen om Nordiska Ministerrådets verksamhet ger en översikt över aktiviteter och resultat av samarbetet under 2005. Den ger upplysning om det fackliga och politiska arbetet inom de enskilda samarbetsområdena samt de tvärgående teman, som i särskilt grad påkallar intresse. Berättelsen återger Ministerrådsförslagen 2005, Nordiska Rådets rekommendationer, framställningar till Nordiska Ministerrådet samt Ministerrådets svar på dessa.

Berättelsen innehåller Nordiska Ministerrådets räkenskaper 2005 och en översikt över de nordiska institutionernas räkenskaper 2005 i nyckeltal.

Årsberättelsen för 2005 överlämnas härmed.

Köpenhamn, oktober 2006
Per Unckel
Generalsekretær

Nordisk samarbejde 2005

Nordisk Ministerråd arbejdede i 2005 under dansk formandskab. Det danske formandskabsprogram havde tre hovedtemaer - Viden og innovation, Norden uden grænser, samt Effektivitet i det nordiske samarbejde. Her følger en orientering om visse dele af Nordisk ministerrådets virksomhed af særlig betydning.

Viden og innovation

NordForsk blev etableret den 1 januar 2005 i Oslo. Det skete for at fremme et effektivt samarbejde mellem de nordiske lande på forskningsområdet og bidrag til forskning af bedste international kvalitet, samt at implementere hvidbogen om det nordiske forsknings- og innovationsprogram (NORIA).

Derigennem skal NordForsk være med at styrke og videreudvikle Norden som en forskningsmæssig dynamisk region og forstærke landenes internationale konkurrenceevne og derigennem sikre befolkningens levevilkår og skabe grobund for at fortsat øget vækst.

Nordforsk skal basere sine initiativer på de nationale prioriteringer og koncentrerer sin indsats hvor landene har en internationale forsknings- og innovationsmæssige komparative fordele. Nordforsk arbejder op mod de nationale forskningsfinansierende aktører på tre områder: samordning, finansiering (sædkornsmidler) og policyrådgivende.

NordForsk er sammen med Nordisk Innovationscenter (NICe) det vigtigste nordiske instrument til at styrke den nordiske forsknings- og innovations indsats internationalt.

I forbindelse med etableringen af NordForsk er flere forskningsprogrammer og andre aktiviteter såsom de nordiske spidsforskningscentre (Nordiska Centers of Excellence, NCoE) overført til NordForsk.

Øvrige forsknings- og uddannelsesmæssige initiativer

Det nordiske formelle samarbejde for uddannelse og forskning igangsatte i december 2004 et pilotprojekt for at etablere en eller flere fælles nordiske mastergrader. Initiativet er baseret på resultatet av Ministerrådets omfattende arbejde med området fleksibel læring, bl.a. Ministerrådets temakonference i 2004 - "Globalt uddannelsesmarked - nordisk udfordring". Etablering av fælles mastergrader i Norden har som målsætning at styrke Norden som region, tiltrække gode studenter til Norden og herigennem bidrage til øgede konkurrenceevne overfor resten av verden på længere sigt.

Mobilitets- og netværksprogrammerne er et prioriterede område indenfor det nordiske uddannelsesområde. I foråret 2005 blev anden ansøgningsrunde i de nye Nordplusprogrammer gennemført. Målgruppernes interesse for Nordplus-programmerne har været stabil.

På skoleområdet har der i 2005 været fokuseret på satsninger rettet mod kvalitet og evaluering. NSS (Nordisk skole samarbejde) godkendte tidligt i 2005 et forslag til opfølgning på uddannelsesministrenes beslutning om *"et projekt om forskellen på pigers og drenges læseinteresser og færdigheder i Norden. På grundlag af bl.a. fund af ligheder og uligheder mellem de nordiske lande i sidste PISA-undersøgelse skal man se på hvordan de nordiske land klarer sig komparativt med ikke-nordiske"*.

Ligeledes er der igangsat et arbejde med en række forskere om en Nordisk rapport om PISA 2003 Northern Light II som baserer sig på PISA 2003-undersøgningerne som afsluttes i 2006 med præsentation af den endelige rapport. UD

Nordiske initiativer på sundhed, miljø og ressourceområdet

Der blev afholdt en tværpolitisk konference den 10. - 11. november om "Bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet" med deltagelse af beslutningstagere fra myndigheder, erhverv, forskning, interesseorganisationer m.v. På konferencen blev præsenteret rammerne for en nordisk handlingsplan for sunde madvaner og aktiv livsstil, set i et internationalt perspektiv. Konferencen har mundet ud i en handlingsplan, der omfatter syv temaer, hvoraf vigtige elementer er et tættere nordisk samarbejde i forhold til den igangværende debat i internationale fora, ansvarliggørelse af private interessenter, øget vidensdeling, forskning og udvikling, fælles ambitioner samt fælles overvågning.

Indenfor området for social og sundhedspolitik blev der i 2005 nedsat en styregruppe, der skulle udarbejde et fagligt forsvarligt beslutningsgrundlag vedrørende et eventuelt nordisk samarbejde om influenzapandemi beredskab. Styregruppens arbejde mundede ud i rapporten "Udredning til Nordisk Ministerråd om eventuel fælles nordisk produktion af influenzavaccine".

I 2005 har Nordisk Ministerråd valgt at igangsætte en større satsning om Ny Nordisk Mad. Baggrunden for initiativet er, at den nordisk mad og madkultur står overfor store udfordringer. Samtidig med at den nordiske befolkning generelt er ved at miste sin viden om nordisk mad og madkultur er der reelt en bevægelse på vej for at fremme og identificere den nordiske mad og madkultur.

Den reviderede strategi for bæredygtig udvikling trådte i kraft ved årsskiftet. Strategien er fulgt op med mål og indsatser i handlingsplaner fra en del fagministerområder. Det drejer sig bl.a. om miljøhandlingsprogrammet, regionalpolitisk samarbejdsprogram, strategi for genetiske resurser, handlingsprogram for fiskeri-, jord- og skovbrug samt levnedsmiddelsamarbejdet, alle for perioden 2005 – 2008. Desuden følges op i nordisk handlingsprogram for transport for 2004-2008. For energiområdet er bæredygtig energisystemer er et af tre prioriterede politikområder.

Norden uden grænser - den særlige indsats mod grænsehindringer

Den særlige repræsentant for arbejde med fjernelse av grænsehindringer, Poul Schlüter, fremsatte ultimo januar 2005 forslag til fjernelse af konkrete hindringer for særligt små og mellemstore virksomheder i Norden med udgangspunkt i blandt andet Nordisk Innovationscenters katalog over konkrete hindringer, som fortsættelse af arbejdet med nedbrydelse af grænsehindringer for privatpersoner. Følgende kan dog særligt fremhæves: et frit venturekapitalmarked, gensidig anerkendelse af autorisationer og en ny nordisk næringslivsportal. Næringslivsportalen på Hallo Nordens hjemmeside blev lanceret ultimo oktober 2005 ved Nordisk Råds session i Reykjavik.

Af resultater hvad angår grænsehindringer, der særligt er relateret til borgerne kan fremhæves: en ny nordisk skatteportal og virtuelt skattekontor på internettet blev lanceret af finansministrene i maj 2005, som allerede har et fint et godt besøgstal, digital arbejdsformidling på internettet i Øresund, og endelige smidiggørelse af forhold for rejsende med kæledyr via Ystad til og fra Bornholm og det øvrige Danmark.

Arbejdet med fjernelse af grænsehindringer var et centralt juridisk tema i det nordiske arbejde. I 2005 færdigforhandledes bl.a. en nordisk konvention om udlevering af mistænkte forbrydere. Konventionen er en videreudvikling af EU's såkaldte arrestationsorden, men indeholder færre grunde for at modsætte sig udlevering.

På fødevareområdet gennemførtes et omfattende og struktureret arbejde med at få identificeret konkrete barrierer i handlen med fødevarer på tværs af grænserne i Norden. På baggrund af indspil fra de nationale kontaktorganisationer om deres oplevelser af grænsehindringer kan konkluderes, at der reelt kun er meget få problemer for handlen mellem de nordiske lande på fødevare- og veterinærområdet. Baggrunden er dels, at

fødevarelovgivningen i meget stor udstrækning er harmoniseret i EU/EØS-regi, dels at der allerede i regi af det formelle nordiske samarbejdes forskellige netværk samarbejdes om implementering af ny lovgivning.

Samarbejdet med Nærområdet – det nordvestlige Rusland og de baltiske lande

Et Ruslandsprogram med større fokus på kundskabsopbygning blev vedtaget af samarbejdsminstrene i 2005. I strategien indgå tillige mulighed for aktiviteter for støtte til demokratiudviklingen i Belarus.

Ligeledes vedtog samarbejdsministrene i december 2004 nye retningslinier for Nordisk Ministerråds samarbejde med Estland, Letland og Litauen. Derudover er nye retningslinier for de fælles nordiske institutioners samarbejde med Estland, Letland og Litauen blevet godkendt af samarbejdsministrene i slutningen av 2005.

Indenfor rammerne af NB8-samarbejdet, bl.a. på miljø og ressource-, justits- og uddannelsesområdet er der gennemført en række fælles mødeaktiviteter, såvel på embedsmandsniveau som på ministerniveau.

På uddannelsesområdet er nedsat gruppen "NB8 Education and Research" som har ansvaret for at administrere og implementere samarbejdet på uddannelses- og forskningsområdet mellem Nordisk Ministerråd og Estland, Letland og Litauen. Der er identificeret følgende konkrete områder for et fordybet nordisk-baltisk samarbejde: baltisk deltagelse i Nordplus-ordningerne, baltisk involvering i det fælles nordiske forskningssamarbejde ud over den fælles observatør, som Estland, Letland og Litauen har i NordForsks bestyrelse og endelig skal de baltiske lande deltage i forskningsprogrammet Nordunet 3 om internetteknologi.

Derudover har der været et nordisk baltisk samarbejde inden for rammerne af EU's partnerskaber under Den Nordlige Dimension.

Nordisk-baltisk samarbejde bliver herudover løbende styrket gennem det øgede samarbejde mellem Nordisk Ministerråd og Østersørådet. Det gælder bl.a. på det grænseregionale område (BEN-projektet), transportområdet og IT-området (The Northern eDimension Action Plan).

Hvad angår sidste punkt så indgik Nordisk ministerråd i 2005 en partnerskabsaftale med Østersørådet i regi af IT-handlingsplanen *The Northern eDimension Action Plan (NeDAP)*, som retter opmærksomheden mod den nordeuropæiske regions specielle muligheder og udfordringer inden for informationsteknologi specifikt, og informations- og vidensamfundet generelt. Det skal i den forbindelse nærmere undersøges om der er grundlag for at de Østersølande, som endnu ikke deltager, eventuelt kan deltage i det nordiske forskningsprogram *Nordunet3*, som fokuserer på IT netværkssikkerhed og Internetudvikling.

Centrale samarbejdstemaer for NB8 arbejdet på miljøområdet er: bæredygtig produktion og forbrug, havet, biodiversitet, klima, kontrol/overvågning, kapacitetsopbygning/udvekslingsprogrammer, sundhed samt uddannelse og folkeoplysning. Fra baltisk side var der endvidere interesse for et tættere samarbejde om genressource samt det nordiske miljømærke Svanen.

På miljøområdet samarbejdes over en meget bred front også på projektniveau og antallet af projekter såvel som samarbejdsområder er betydeligt. Alene i 2005 er der 28 igangværende projekter med baltisk deltagelse med et samlet budget på over 18 MDKK. Hertil kommer baltiske projekter, som finansieres gennem NEFCO's miljøudviklingsfonds ramme 10,3 MDKK.

I Ministerrådet for Fiskeri, Jord- og skovbrug og Levnedsmidler blev samarbejdet med Estland, Letland og Litauen udvidet til alle niveauer fra ministre til arbejdsgrupper og formaliseret med fire embedsmandskomiteer som omdrejningspunkt dækkende ministerrådets fire politikområder.

På justitsområdet er der såvel bilateralt som multilateralt samarbejde udenfor Nordisk ministerråds strukturer, hvorunder bl.a. kan nævnes samarbejdet om menneskehandel i Baltic Sea Task Force on Organized Crime samt embedsmandsmøder i Bruxelles med fokus på konkrete EU-retsakter. 2005 var opstartsåret for møder i NB8-regi om drøftelse af, hvordan det formelle samarbejde kan udvikles og fordybes.

På regionalområdet fastlagtes et samarbejdsprogram for 2005-2008 for grænseregionalt samarbejde med Rusland og de baltiske lande. Dette gennemføres via BEN-projektet, der ledes af Nordisk ministerråds kontor i Vilnius. Projektet finansieres tillige med INTEREG-midler og sker i samarbejde med CBSS.

Projektet "Northern Dimension Working Group on Innovation (NDWGI)" vær i løbet af 2005 rammen for et forum for gensidig læring om innovationspolitik i Østersøregionen og det bærende i det nordiske/baltiske samarbejde på næringslivsområdet. Formålet med projektet var at etablere et netværk og forum for erfaringsudveksling og læring for aktører, der arbejder med at udvikle innovationspolitikken i de 11 lande, herunder at øge såvel opmærksomheden om kompetencen på området for innovationspolitik og forbedre muligheden for regionalt samarbejde på området.

Resultaterne af projektet er bl.a. blevet præsenteret på Baltic Development Forums topmøde i Stockholm 2005, hvor Danmark og Polen præsenterede de problemstillinger, som gruppen har arbejdet med. Gruppen har foreslået, at man arbejder videre på to områder, nemlig 'cluster-policy' og 'brugerdrevet innovation. Gruppens forslag om at arbejde videre med de to områder er nu igangsat.

Under det formelle kultursamarbejde blev det besluttet, at igangsætte en proces til afklaring af muligt samarbejde med NV Rusland og de baltiske lande fra 2006 og frem.

I 2005 har Nordisk Ministerråd været leading partner på Nordisk Ministerråds og EU-kommissionens fælles engagement i European Humanities University (EHU) i Vilnius. Støtte til det hviderussiske EHU og de hviderussiske studenter, efter at det var lukket i Minsk af det hviderussiske regime, er et vigtigt skrift mod et fremtidigt frit og demokratisk Hviderusland.

Ministerrådets samarbejde med kommissionen kan samtidigt ses som en model for hvordan en regional organisation kan udvikle et konstruktivt samspil med EU til gavn for alle.

Vestnorden og arktisk samarbejde

I 2005 blev ministerdeklarationen "Meeting of Ministers of Education and Science of the Arctic Council Member States" underskrevet og i forlængelse heraf er der nedsat en nordisk arbejdsgruppe om arktisk samarbejde på uddannelses- og forskningsområdet.

Nordisk Ministerråds Arktiske Samarbejdsprogram under samarbejdsministrene er en overordnet ramme for indsatserne som suppleres af de øvrige ministerråds egne arktiske indsatser. På Nordisk Råds session i oktober præsenteredes et nyt samarbejdsprogram 2006-2008, som erstatning for det gamle, der udløb ved udgangen af 2005. Det nye program vil også kunne styrke det nordiske samarbejde under Det internationale polarår 2007 – 09.

Hvad angår den vestnordiske dimension skal også her fremhæves arbejde på ligestillingsområdet. Seminaret Kvinder og magt arrangeredes den 18.-19. august 2005 på Færøerne. Indenfor området har der derudover været arrangeret seminarier som fokuserer på aktuelle spørgsmål i Vestnorden och Arktis. I november 2004 arrangeredes seminariet Gender, Environment and Societal Development in the West Nordic countries and other Arctic areas. Projektet Women's participation in Decision-making Process in Arctic Fisheries Resource Management har i den arktiske region fokuserer på ligestillingsperspektivet i fiskeriet.

Effektivitet i det nordiske samarbejde

Samarbejdsministrene besluttede 10. december 2004 at foretage en gennemgang af det nordiske samarbejde med henblik på at foretage en tydeligere prioritering og effektivisering. Samarbejdsministrene godkendte den 1. marts 2005 mandatet for arbejdet, med Nordisk Samarbejdskomité (NSK) som styregruppe. Beslutning om en ny ministerrådsstruktur blev vedtaget under samarbejds-ministrenes møde i august 2005 og derefter diskuteret på Nordisk Råds session i Reykjavik i oktober, hvor forslaget fik opbakning av de nordiske parlamentarikere. Arbejdet har resulteret en reduktion af ministerråd fra tidligere 18 til nu 11. Denne fokusering har frigjort ressourcer og muliggjort øgede indsatser på centrale områder bl.a. på forskning og innovation for betydning for Nordens internationale konkurrenceevne.

Derudover arbejdes der indenfor kulturområdet i 2005 med en reform om forenkling og effektivisering af samarbejdsstrukturen med hjælp af en forbedret struktur for støtte af kunst og kulturprojekter i Norden. Det har skabt økonomisk råderum til et nyt medieprogram i løbet af 2006. Medieprogrammet der særligt skal støtte udviklingen af nordiske computerspil rettet mod børn og unge og skal løbe over 6 år. Samtidig besluttede ministrene at igangsætte arbejdet med et nyt kunststøtteprogram, som skal erstatte de nuværende faglige komiteer. Programmet skal udvikles i en åben dialog, og har i første omgang været diskuteret på Nordisk Kulturforum i februar 2006. Nordisk Kulturforum er en ny samarbejdsmåde, der oprettes i forbindelse med strukturreformen.

Formandskabet har sammen med Nordisk Ministerråds sekretariat løbende i 2005 afholdt drøftelser med Østersørådet, Barentsrådet og Arktisk Råd med henblik på at undersøge mulige tiltag for at forberede samarbejdet og koordinationen organisationerne imellem.

Ministerrådsforslag og centrale initiativer i 2005

- **MR-forslag om Ny struktur for Nordisk Ministerråd.**
- **MR-forslag om Ruslandsprogram.**
- **MR-forslag om Nordisk Ministerråds arktiske samarbejdsprogram.**
- **MR-forslag om Strukturreform for det nordiske kultursamarbejde.**
- **MR-forslag om Ligestillingssamarbejdsprogram 2006-2010.**
- **MR-forslag om Design for alle – et nordisk handlingsprogram.**
- **MR-forslag om Handlingsplan for det nordiske energisamarbejde.**
- **MR-forslag vedr. Nordisk Næringspolitisk samarbejdsprogram.**
- **MR-forslag om Nordisk Ministerråds Planer og forslag til budget for 2006.**
- **Etablering af Nordforsk.** NordForsk blev etableret 1. januar 2005 i Oslo. NordForsk skal fremme samarberjdet mellem de nordiske lande på forskningsområdet og derigennem være med til at styrke og videreudvikle Norden som en forskningsmæssig dynamisk region.
- **EHU - European Humanity University i Vilnius**. Nordisk Ministerråd har i samarbejde med EU støttet etableringen af European Humanity University i Vilnius. Ministerrådets samarbejde med EU-kommissionen skal samtidigt ses som en model for hvordan en regional organisation kan udvikle et konstruktivt samspil med EU til gavn for alle.
- **Ny Nordisk mad**. Nordisk Ministerråd har valgt at igangsætte en større satsning på Ny Nordisk mad. Formålet med Nordisk Ministerråds program er at give nordboerne smag for nordisk mad – i et tidssvarende perspektiv. I Norden har vi mange ressourcer på madområdet, som langt fra bliver udnyttet fuldt ud idag. Vi har fx særlige naturforhold, der sætter sit præg på maden, og en enorm mangfoldighed i genetiske ressourcer.
- **Fjernelse af grænsehindringer.** Som supplement til fjernelse af grænsehindringer for borgere i Norden blev der i 2005 sat fokus på fjernelse af grænsehindringer for virksomheder i Norden bl.a. med udgangspunkt i Nordisk InnovationsCenters katalog over konkrete grænsehindringer for virksomheder.

Nordisk Ministerråds samlede virksomhed
Regnskab for år 2005

Nordisk Ministerråds virksomhed finansieres af de fem nordiske lande. Hvert lands bidrag fastsættes ud fra en fordelingsnøgle, som angiver landets andel i den totale bruttonational indkomst for alle landene.

Fordelingsnøglen for 2005 var:

Danmark	22,8
Finland	17,9
Island	1,1
Norge	26,3
Sverige	31,9

I år 2005 var den samlede budget for Nordisk Ministerråds virksomhed på 825,9 MDKK. Af dette beløb kom 814 MDKK direkte fra landene, men resten kommer fra såkaldte andre indtægter, som består af renteindtægter, det interne afgiftssystem og forældede projektmidler. Andre indtægter var 3.451 tDKK højere en budgetteret, som svarer til årets overskud. Ministerrådet anvender modified accural accounts regnskabsprincip. Årets udbetalinger var 795,2 millioner som er lavere end årets budgetramme. Det betyder at midler overført til kommende år, forøges til 243,6 MDKK fra 213,7 MDKK i år 2004.

Tidligere har været optaget krav på medlemslandene, samlet på 50 MDKK. Det blev besluttet at dette krav skulle afskrives over driften i 2005 og det derved opståede resultat skulle som sædvanligt overføres som egenkapital. Samtidig blev der vedtage en undtagelsesbestemmelse i økonomireglementet vedrørende denne afskrivning som herefter vises i årsregnskabet som en varig bunden negativ egenkapital.

Nordisk Ministerråd har ret til at disponere sine budgetmidler over 3 år, hvilket er hensigtmæssigt for den type virksomhed der udføres i det nordiske samarbejde. Den største del 57,1% anvendes til projekter og støtteordninger, til institutionerne går 31,6%, men det bør dog nævnes at af de midler der anvendes til institutionerne, går en betydelig del til projektvirksomhed. I 2005 drev Nordisk Ministerråd 28 institutioner som er fordelt på alle landene og de selvstyrende områder.

Fordeling af de totale udgifter opdelt på samarbejdsområder, viser at Miljø, ressourcepolitik og nærområderne er det største samarbejdsområde med 203,8 MDKK. På samarbejde inden for Uddannelse og Forskningspolitik anvendes 203,4 MDKK, 160,5 på Kultursamarbejde og 145,0 MDKK anvendes på Velfærd og Erhvervs samarbejde. Til øvrig virksomhed går 113,2 MDKK, deraf 65,2 MDKK til Ministerråds sekretariatet.

Den danske Rigsrevision har revideret årsregnskabet for Nordisk Ministerråd og deres revision har ikke givet anledning til forbehold, men med supplerende oplysning om den negative egenkapital.

Revisionspåtegning

Til Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd

Rigsrevisionen har revideret årsregnskabet for Nordisk Ministerråd for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2005, der er aflagt i overensstemmelse med gældende regler, herunder de af Nordisk Ministerråd udarbejdede forskrifter. Årsregnskabet udviser et underskud på 46.549 tkr. og en egenkapital på – 46.549 tkr.

Årsregnskabet er afgivet af Nordisk Ministerråds sekretariat, der er ansvarlige for regnskabsaflæggelsen. Vort ansvar er på grundlag af vor revision at udtrykke en konklusion om årsregnskabet.

Den udførte revision

Revisionen, der sker i henhold til det internordiske revisionsreglement, er tilrettelagt og udført i overensstemmelse med danske revisionsstandarder og god offentlig revisionsskik. Kravene heri er, at vi tilrettelægger og udfører revisionen med henblik på at opnå høj grad af sikkerhed for, at årsregnskabet ikke indeholder fejlinformationer. Revisionen omfatter stikprøvevis undersøgelse af information, der understøtter de i årsregnskabet anførte beløb og oplysninger. Revisionen omfatter endvidere stillingtagen til den af ledelsen anvendte regnskabspraksis og til de væsentlige skøn, som ledelsen har udøvet, samt vurdering af den samlede præsentation af årsregnskabet. Revisionen omfatter desuden en vurdering af, hvorvidt der af Nordisk Ministerråd er taget skyldige økonomiske hensyn ved de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet og om dispositionerne er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Det er vor opfattelse, at den udførte revision giver et tilstrækkeligt grundlag for vor konklusion.

Revisionen har ikke givet anledning til forbehold.

Konklusion

Det er vor opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Ministerråds aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2005 samt af resultatet af Nordisk Ministerråds aktiviteter for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2005 i overensstemmelse med gældende regler, herunder de af Nordisk Ministerråd udarbejdede forskrifter.

Supplerende oplysning

Årsregnskabet viser en egenkapital på -46.549 tkr. Årets negative egenkapital er opstået som følge af afskrivning af tilgodehavendet hos medlemslandene i 2005 på 50.000 tkr. Efter en specifik ændring til økonomireglementet i 2005 om denne afskrivning, skal medlemslandene ikke indbetale underskud/negativ egenkapital for så vidt angår afskrivningen. Som følge heraf vil der fremover være en negativ grundkapital på 50.000 tkr. Den årlige samlede egenkapital vil også være negativ, men afvige fra den negative grundkapital med årets over- eller underskud, der løbende afregnes med medlemslandene.

København, den 29. juni 2006

Rigsrevisionen

Henrik Otbo

Nordisk Ministerråd

samlet virksomhed

REGNSKAB 2005

1.000 DKK

	Note		2005		2004
INDTÆGTER					
De nordiske landes bidrag	(1)		814.093		803.957
Andre indtæger					
Afgift af løn	(2)	9.344			
Renteindtægter	(3)	6.377			
Andre indtæger	(4)	325	16.045		14.393
Ej budgetterede udgifter					-514
Indtægter i alt			830.138		817.837
UDGIFTER					
NR´s andel i Informations afd.		817			
Udbetalinger i året	(5)	795.164			
Renteudgifter	(6)	794			
Midler fra foregående år	(8)	-213.677			
Midler overført til kommende år	(9) (25)	243.588			
Afskrevet krav på landene	(24)	50.000	876.687		817.555
Årets resultat			-46.549		
Afskrevet krav overføres til egenkapital			50.000		
Resultat af ordinær drift	(10)		3.451		282
Udgifter i alt			830.138		817.837

København, den 15. februar 2006

Per Unckel
Generalsekretær

Vagn Egede Olsen
Afdelingschef

Nordisk Ministerråd

BALANCE den 31.12.2005

1.000 DKK

AKTIVER	Note		31.12.2005		31.12.2004
Omsætningsaktiver					
Likvide midler					
Bank	(11)		176.286		263.358
Nordisk Kulturfonds aktiver	(7)		21.167		
Fordringer					
Personalefordringer	(12)	524			
Forudbetalt løn		2.622			
Øvrige fordringer	(13)	21.501			
Tilgodehavende hos landene	(14)	0			
Periodeafgr og forudbet.	(15)	3.014	27.661		49.121
Andre aktiver					
Materielle	(16)	1.180			
Finansielle	(17)	216	1.396		1.387
I alt			226.511		313.865
PASSIVER					
Gæld					
Leverandørgæld	(18)	17.630			
Gæld til Expo medlemmer	(25)	5.714			
NR andel i INFO overskud		482			
Anden kortfristet gæld		945			
Personaleforpligtelser	(19)	3			
Periodeafgr og skyldige omk.	(20)	917	25.691		95.822
Overførte midler	(21)		243.588		213.677
Afsat til generalsekretærbolig	(22)		2.607		2.912
Ejendomsamortisering	(23)		1.173		1.173
			273.059		313.584
Afskrevet krav	(24)		(50.000)		
Resultat i regnskabsåret			3.451		282
I alt			226.511		313.865

Nummer	Beskrivelse	Overførte udisp. midler BU Overført	2005 Årets budget	2005 DP Disp. til projekter	2005 TB Tilbageførsler	2005 VI Udbetalt drift	Udisponeret
0180	Ministerrådets sekretariat (NM		65.221.000	-	-	65.221.000	-
0185	Nedbrydelse af grænsehindringe		2.295.000	-	(613.429)	806.009	2.102.419,96
0190	Reformer på institutionsområde		510.000	-	-	-	510.000,00
0195	Europa og den nordlige dimensi		510.000	-	-	-	510.000,00
0410	Föreningarna Nordens Förbund	(250,04)	3.303.000	3.303.000	(151)	-	(98,79)
0425	Bidrag för Västnorden	595.040,00	2.761.000	-	-	2.760.531	595.508,86
0430	Nordiskt statistiskt samarbete	-	1.812.000	1.812.000	-	-	-
0435	Generalsekreterarens disponeri	459.795,89	597.000	540.000	-	-	516.795,89
0440	Omstrukturering av institution	662.609,89	-	-	(102.955)	687.585	77.979,69
0445	Ministerrådets reserv	1.455.136,65	10.200.000	8.945.300	-	-	2.709.836,65
0450	Stöd till frivillig sektorn	192,92	1.240.000	928.109	(69.792)	-	381.875,92
0460	Holdbart Norden	359.536,04	4.029.000	4.109.500	-	127.466	151.570,82
0461	Nordisk sikkerhedspolitiskt Fo	-	-	239.850	(239.850)	-	-
0462	Nordiskt Forskningsprogram om	-	2.757.000	2.757.000	-	-	-
0790	Grænseregionalt samarbejde	-	-	-	-	-	-
0810	Informations- och kontaktverks	1.096.488,25	13.933.000	1.670.000	(1.040.000)	14.293.067	106.420,91
0820	Stipendieprogrammet for Baltik	317.499,23	24.058.000	24.921.077	(307.977)	-	(237.600,77)
0825	Nya nærområde-initiativ	-	-	-	-	-	-
0830	Demokrati och medborgarpolitik	9.898,16	-	289.898	(780.000)	-	500.000,16
0840	Kulturförmedling	-	-	-	-	-	-
0850	Marknadsekonomi	-	-	-	-	-	-
0860	Bärkraftig resurshushållning	104.500,00	-	-	-	-	104.500,00
0870	Arktiskt samarbete	(125.214,65)	7.038.000	6.976.250	-	10.685	(74.149,97)
0910	Politiske initiativer i nærområ	-	3.200.000	3.200.000	-	-	-
0920	Projektvirksomhed i Baltikum	-	6.426.000	6.418.000	-	-	8.000,00
0930	Handlingsplan for Nordvest Rus	-	10.710.000	10.639.000	-	-	71.000,00
0940	Barentsregionen og m. frivilli	-	-	-	-	-	-
0960	NGO virksomhed i Østersøregion	-	-	-	-	-	-
0970	Ministerrådets kontorer i Nord	-	-	-	-	-	-
1000	Strukturpulje	-	-	-	-	-	-
1010	Informationsverksamhet	(0,03)	3.882.000	-	-	3.882.000	0,38
1020	Informationsverksamhet utanför	687.838,24	993.000	-	-	572.306	1.108.532,54
1025	Norden i Fokus, NiF	76.593,12	4.964.000	4.960.001	-	-	80.592,37
1030	Hallå Norden	6.827,06	4.536.000	3.763.689	-	650.854	128.283,72
1040	Översättning och tolkning	165.600,18	1.103.000	-	-	987.689	280.911,55
1050	Tjänstemannautbyte	269.717,27	1.947.000	1.974.700	(202.000)	-	444.017,27
2203	Strategiske kultursatsningar	4.245.420,67	5.114.000	6.696.000	-	322.518	2.340.902,62
2204	Nord. kulturforum og sakkyndig	60.605,61	-	-	(45.000)	20.250	85.355,61
2205	Nordisk kulturfond	1.181.911,65	30.098.000	-	-	31.277.912	2.000,00
2210	Nordiskt idrottssamarbete	21.785,00	1.271.000	1.271.000	(220.115)	-	241.900,00
2212	Nordiska ungdomskommittén	246.948,38	6.294.000	6.748.970	(748.172)	272.244	267.907,08
2214	Ledningsgrupp för nord. barn-	286.396,94	6.129.000	5.991.000	(465.212)	197.714	691.895,05
2216	Årtusende med barn och unga	22.700,00	-	-	-	-	22.700,00
2220	Styrgruppen for kultur- og mas	(2.203.041,51)	5.655.000	3.755.000	(920.000)	278.716	338.242,19
2221	Spel IT	-	-	-	-	-	-
2222	Nordisk Film- och TV-fond	29.884,26	21.482.000	-	-	21.482.000	29.884,26
2224	Prioriterade insatser i nord.	75.181,18	-	-	-	-	75.181,18
2228	NORDICOM	-	2.237.000	-	-	2.237.000	-
2229	Nordisk Journalistcenter (NJC)	-	3.406.000	-	-	3.406.000	-
2230	Nordisk litteratur och bibliot	6,68	7.838.000	7.838.000	-	-	6,68
2234	Samisk kulturverksamhet	100,00	4.211.000	4.211.000	-	-	100,00
2238	Sleipnir	87.300,20	2.760.000	2.760.000	-	-	87.300,20
2239	Nordiska Museikommittén	11.201,49	1.227.000	670.500	-	128.223	439.478,65
2244	Särskilda aktiviteter på konst	26.452,00	-	-	-	-	26.452,00
2246	Skandinavisk förenings Konstnä	-	856.000	856.000	-	-	-
2254	Mobilitets- og residensprogram	-	-	-	-	-	-
2255	Teater & Dans i Norden	-	7.205.000	814.000	-	6.405.000	(14.000,00)
2256	Nordisk Musikkomitté (NOMUS)	320,00	6.550.000	-	-	6.550.000	320,00
2257	Nordiskt Kunstnercentrum (Dals	-	1.535.000	-	-	1.535.000	-
2258	Nordiskt Institut för Samtidsk	248.937,19	7.924.000	-	-	7.924.000	248.937,19
2270	Nordens hus i Reykjavik	-	7.484.000	-	-	7.484.000	-
2272	Nordens hus på Färöarna	-	10.958.000	-	-	10.958.000	-
2274	Nordens institut på Åland	-	2.084.000	-	-	2.084.000	-
2277	Nordens institut på Grönland (	-	4.949.000	-	-	4.949.000	-
2279	Vedlikehold kulturhusene	-	1.047.000	1.047.000	-	-	-
2294	Tværsektoriell projektverksamh	62.773,96	-	-	(500)	-	63.273,96
2296	Nordiska kulturprojekt i utlan	(159.621,77)	6.875.000	5.745.093	(11.751)	179.110	802.925,46
2298	Indsatser mod fremmedfjendtligh	5.915,00	-	-	(50)	-	5.965,00
2505	Dispositionsmedel-Utbildning o	242.012,78	4.034.000	3.684.406	(473.777)	632.189	433.194,57
2510	Nordiskt skolsamarbete (NSS)	86.640,48	2.564.000	3.511.804	(1.553.563)	445.870	246.529,66
2512	NORDPLUS- junior	(9.636,49)	20.309.000	20.308.500	-	-	(9.136,49)
2514	Elevudveksling Vestnorden	(220,00)	-	-	-	-	(220,00)
2516	Nordplus mini	45,46	-	-	-	-	45,46
2520	Styr.gruppen for folkeoppl. og	252.282,99	1.823.000	2.292.500	(1.268.833)	252.584	799.032,02
2522	Støtteordning for nordisk folk	32.698,85	9.069.000	9.224.356	(211.588)	-	88.930,85
2524	Folkeopplysning og voksen	(565.698,22)	-	-	-	(567.334)	1.636,00

		200.073,46	2.159.000	3.615.039	(1.758.548)	409.831	92.751,82
2531	Hensættelser Høgut	316.000,00	(1.269)	285.081	-	-	29.650,00
2532	NORDPLUS	0,12	32.769.000	33.253.427	(267.667)	-	(216.759,88)
2534	Bidrag till Nordisk Sommaruniv	-	1.151.000	1.151.000	-	-	-
2540	Stöd till nordiska språkråd	42,00	-	-	-	-	42,00
2542	Nordiska kurser i språk och li	-	-	6.873	(6.873)	-	-
2543	Språkligt samarbete i Norden (	146.212,01	8.978.000	9.459.322	(554.605)	(117.236)	336.730,87
2544	Nordens Språkråd	(46.548,56)	2.069.000	2.256.531	(911.626)	454.783	222.762,54
2545	Norden-undervisning i utlandet	45.303,09	1.044.000	1.187.081	(132.795)	31.713	3.304,21
2548	Nordens institut i Finland	-	5.348.000	-	-	5.348.000	-
2550	Ministerrådets (MR-U) IT-polic	273.446,64	563.000	-	-	1.753	834.693,64
2552	IT innen undervisning og oplær	(1.269,00)	1.269	-	-	-	-
2553	Politikudvikling, Videnssamfun	-	-	-	-	-	-
2554	Udviklingsprojektet NORDUnet2	866.162,07	-	300.000	-	32.492	533.670,44
3100	NordForsk	-	-	-	-	-	-
3110	Nordiska forskningspolitiska r	(19.027,01)	1.544.000	538.241	(688.241)	1.547.436	127.536,99
3111	NORDISKE SPIDSFORSKNINGSENHED	602,83	5.277.000	5.277.000	-	-	602,83
3115	Nordisk forskerutdanningsakade	-	35.389.000	-	-	35.389.000	-
3120	Forsk. progr. Norden og Europa	8.499,01	-	435.521	(191.523)	-	(235.498,99)
3125	IT	-	-	-	-	-	-
3127	Politikudvikling voksnes lærin	-	6.437.000	6.437.000	-	-	-
3128	Nordisk Forskningsarbejde	-	8.178.000	-	-	8.178.000	-
3129	Nordisk videnskablig informati	-	2.550.000	2.500.000	-	-	50.000,00
3130	Nordisk arktisk forskningsprog	-	-	-	-	-	-
3131	Nordiskt Forskningsprogram om	-	-	-	-	-	-
3132	Nordisk forskningsprogram om S	-	-	-	-	-	-
3133	FORSKNPRG.EPIDEMILOGI	-	3.171.000	3.171.000	(1.559)	-	1.559,00
3135	Implementering av forskningsst	139,28	-	-	-	-	139,28
3136	Forskningsprogram NORDUnet3	-	3.566.000	-	-	3.566.000	-
3138	Nordisk Forskerskoleprogram	-	2.534.000	2.534.000	-	-	-
3139	Centers og excellence medicin	-	3.051.000	3.051.000	-	-	-
3140	Nordisk komité for Bioetik	13.261,20	939.000	939.000	-	-	13.261,20
3180	Nordisk Institut for Teoretisk	-	19.495.000	-	-	19.495.000	-
3181	Nordiska Institutet for Sjöre	-	2.935.000	-	-	2.935.000	-
3182	Nordisk Institutt for Asiastud	-	7.294.000	-	-	7.294.000	-
3183	Nord. samarbetsorgan för veten	4.399.636,56	-	-	-	1.305.617	3.094.019,95
3184	Nordisk vulkanologisk institut	-	7.975.000	-	-	7.975.000	-
3185	Nordisk Samisk Institutt (NSI)	-	5.391.000	-	-	5.391.000	-
3210	Projektmedel - Energi	594.363,55	6.279.000	10.452.880	(3.523.770)	112.142	(167.887,32)
3220	Nordiska Energiforskningsprogr	(200.000,00)	1.012.000	(200.000)	-	1.012.000	-
3310	Projektmedel - Miljø	2.729.490,33	32.885.000	36.867.802	(1.598.911)	251.494	94.105,28
3320	NEFCO´s udviklingsfond	-	9.336.000	9.153.000	-	-	183.000,00
3410	Projektmidler – IT-samarbete	350.372,64	1.093.000	1.931.045	(546.743)	54.926	4.143,73
4110	Prosjektmedel – Arbetsmarknad	93.151,76	6.668.000	7.319.350	(1.012.101)	(56.827)	510.730,03
4120	Nordjobb	77.995,77	2.244.000	2.244.000	-	-	77.995,77
4130	Informationsprojektet	4.502,36	1.396.000	1.396.000	-	-	4.502,36
4180	Institut för vidareutb.inom ar	-	2.818.000	-	-	2.818.179	(179,19)
4304	NOMESKO OG NOSOSKO	-	-	-	-	-	-
4310	Projekmedel - Social- och häls	138.567,40	6.840.000	5.928.754	(561.717)	97.418	1.514.112,07
4320	Nordiska Handikappolitiska Råd	-	1.034.000	-	-	1.034.000	-
4340	Nomesko og Nososko	-	1.713.000	1.713.000	-	-	-
4382	Institutt for odontologisk mat	5.685,00	9.136.000	-	-	9.136.000	5.685,00
4383	Nord. nämnden för alkohol- och	-	2.956.000	-	-	2.955.969	31,20
4384	Nord. samarbetsorgan för handi	-	4.791.000	-	-	4.791.000	-
4385	Uddannelsescenter for døvblind	-	7.253.000	-	-	7.253.000	-
4386	Nord. utbild.program för socia	9.037,46	1.631.000	-	-	1.631.000	9.037,46
4410	Projektmedel - Jämställdhet	176.515,51	3.069.000	3.248.410	(755.541)	331.230	421.416,19
4480	Nordiskt institutt for kvinde	-	5.116.000	-	-	5.116.000	-
4510	Projektmedel - Narkotikasamarb	143.474,60	1.755.000	2.020.553	(253.437)	45.421	85.937,76
4610	Projektmedel - Välfärdsinititi	390.921,06	-	-	-	-	390.921,06
4620	Välfärdsforskning	183.638,08	6.399.000	6.399.000	-	-	183.638,08
5110	Projektmedel - Näring	103.932,34	1.123.000	876.792	(339.631)	168.641	521.130,48
5120	IT-samarbete mellan små och me	11.874,00	-	-	-	-	11.874,00
5130	EXPO 2005	13.526.452,75	2.550.000	275.000	(2.000.000)	17.717.794	83.659,17
5180	Nordisk Innovationscenter	-	64.107.000	-	-	64.107.000	-
5181	Nordtest	-	-	-	-	-	-
5210	Projektmedel- Ekonomi och fina	227.385,05	1.691.000	1.891.387	(425.189)	8.576	443.610,75
5280	Nordiska Projektexportfonden (	-	19.591.000	-	-	19.591.000	-
5310	Projektmedel – Bygg och Bolig	34.991,29	903.000	1.602.154	(819.707)	8.150	147.394,09
6110	Projektmedel - Regionalpolitik	48.269,98	19.695.000	20.685.878	(1.179.364)	165.084	71.671,58
6180	Nordisk Center för regional ut	-	10.189.000	-	-	10.189.000	-
6210	Projektmedel - Transport	173.948,44	1.079.000	1.160.391	(137.601)	80.607	149.551,51
6410	Projektmildler - fællespulje	-	5.447.000	5.533.558	(105.255)	27.612	(8.915,45)
6510	Prosjektmedel- Jord- och skogs	8.415,12	2.390.000	2.868.914	(654.489)	170.169	13.821,98
6520	Nordiskt kontaktorgan för jord	-	1.020.000	-	-	1.020.000	-
6530	Nordisk handlingsplan om livsm	16.664,66	1.124.000	1.200.565	(171.202)	(118.558)	229.859,21
6540	Nordisk genbank för husdjur	5.000,00	3.242.000	-	-	3.242.000	5.000,00
6580	Nordiska Genbanken (NGB)	-	8.933.000	-	-	8.933.000	-
6581	Samnordisk skogsforskning (SNS	-	5.771.000	-	-	5.771.000	-
6610	Projektmedel - Fiskeri	32.938,82	5.108.000	5.188.972	(351.402)	119.203	184.165,37
6710	Projektmedel - Konsument	68.221,22	6.212.000	10.368.900	(4.112.989)	(329.938)	354.249,12

		2.177,01	2.285.000	2.285.000	-	-	
6810	Projektmedel - Levnedsmidler	19.892,69	5.336.000	8.360.484	(3.095.410)	54.073	36.746,70
6820	Forskning - levnedsmidler	-	-	-	-	-	-
7110	Projektmedel - Lagstiftning	336.013,50	1.341.000	1.634.482	(2.244.480)	20.628	2.266.383,37
8030	Publikationsverksamheten	-	512.000	-	-	512.000	-
	I ALT	35.947.537,05	825.893.000	403.675.888	(37.063.662)	465.730.569	30.111.170,63

(1) Finansieringen af Nordisk Ministerråd består af direkte indbetalinger fra landene samt afgift af løn og renteindtægter.

Finansieringen af Nordisk Ministerråds budget

	Budget 2005	Bogført 2005	Overskud 2005	Budget 2004	Bogført 2004
Danmark	185.613	185.613		183.302	183.302
Finland	145.723	145.723		141.496	141.496
Island	8.955	8.955		8.844	8.844
Norge	214.106	214.106		202.597	202.597
Sverige	259.696	259.696		267.718	267.718
Landene	814.093	814.093		803.957	803.957
Afgift af løn	7.000	9.344	2.344	7.000	9.518
Renteindtægter	4.600	6.377	1.777	5.760	4.791
Øvrige indtægter	200	325	125	800	84
Ej budgetterede udgifter					-514
Indtægter i alt	825.893	830.138	4.245	817.517	817.837
Renteudgifter og afskrivninger		-794	-794	0	-38
I alt	825.893	829.344	3.451	817.517	817.799

Betalingsordning for højere uddannelser

	2005	**2004**	**2003**
Danmark	-34.238	-33.627	-30.377
Finland	15.312	14.206	14.075
Island	0	0	0
Norge	24.057	19.718	19.124
Sverige	-5.131	-297	-2.822
I alt	0	0	0

Landene har i 2005 indbetalt 10 MDKK mindre end budgetteret, for herved at nedbringe likviditeten i ministerrådet. Landenes indbetalinger har således udgjort i alt 804.093 tDKK, mens 10 MDKK er opført som ministerrådets tilgodehavende hos landene. Dette krav blev siden afskrevet i 2005, jfr. note (14)

(2) Afgift af afgiftspligtig lønsum for de ansatte i ministerrådssekretariatet og Nordisk Kulturfond.

(3) I budgettet var det forventet, at renteniveauet på pengemarkedet ville være på 2,0% i gennemsnit i budgetåret og gennemsnitslikviditeten 230 MDKK. Renteniveauet har i gennemsnit ligget på 2,1%, og gennemsnitslikviditeten har været på 261 MDKK, hvilket har medført, at renteindtægterne er højere end budgetteret.

(4) Andre indtægter består hovedsaglig af kurdifferencer

(5) Udbetalinger i året er alle udbetalinger, som er foretaget til institutioner, projekter, støtteordninger, organisationsbidrag samt drift af ministerrådssekretariatet. I opgørelsen over sektorernes udgifter fremgår fordelingen af udbetalingerne (se tabel 1).

(6) Renteudgifterne vedrører primært Nordisk Kulturfonds andel i renteindtægterne samt kreditorrenter.

(7) I 2005 ligger Nordisk Kulturfond i regnskab separat fra Nordisk Ministerråds regnskab i øvrigt. Her vises kun kulturfondens overførte skyldige projektmidler og fondens udisponerede projektmidler.

(8) Fordelingen af sektorernes overførte udisponerede midler fra foregående år fremgår af tabel 1.

(9) Fordelingen af sektorernes overførte midler til kommende år fremgår af tabel 1. Tabel 2 viser del af de overførte midler er disponerede til bestemte projekter, men endnu ikke udbetalt fra ministerrådssekretariatet.

(10) Årets resultat bliver i henhold til økonomireglementet tilbagebetalt til landene.

(12) Personalefordringerne består bl.a. af interne afgifter, stående rejseforskud for ministerrådssekretariattets medarbejdere og andre fordringer.

(13) Største delen af øvrige fordringer, er moms som skal refunderes af det danske udenrigsministerium

(14) I 2001 besluttede landene, at likviditeten i Nordisk Ministerråd skulle nedbringes over en årrække, hvilket medførte at indbetalinger af 10 MDKK af årets budget blev tilbageholdt i landene pr. budgetår Ministerrådet har disse midler tilgode hos landene.

På NSK/MR-SAM mødet den 13. december 2005 blev det besluttet at Ministerrådets fordringer på landene på 50 MDKK pr. 31.12.2005 skal afskrives over driften resulterende i en negativ egenkapital alt andet lige på 50 MDKK og at fordringerne på 50 MDKK afskrives i regnskabet for 2005

De besluttede også at Ministerrådets økonomireglement ændres, således at der gøres en undtagelse, for så vidt angår de 50 MDKK, så der ikke skal ske indbetaling af det resulterende underskud på 50 MDKK fra landene

(15) Periodeafgrænsning består bl.a. af løn for januar 2006 og forudbetalt husleje

(16) Materielle anlægsaktiver er ministerrådets kontorlokaler i Skt. Petersborg (1.173 tDKK). Værdiansættelsen er baseret på anskaffelsesværdien. Kontoret har flyttet til nye lokaler og del af de gamle solgt i 2005, men største delen er ikke solgt endnu. Salgsprocessen forsætter i 2006 og indtil alle delene er solgt er salgsummen beroende i kontoret i Skt. Petersborg, til dækning af husleje. Hele posten opgøres samlet, når alle lokalerne er solgt.

(17) Finansielle anlægsaktiver er depositum for lokaleleje og maskinleje.

(18) Leverandørgæld består af kortfristet gæld til leverandører (6.419 tDKK) samt til projekter og forvaltningsorganer (11.090 tDKK).

(19) Personaleforpligtigelser er bl. A. svensk socialafgift (65 tDKK)

(20) Posten er hovedsagelig skyldige omkostninger vedrørende sekretariatets drift.

(21) Budgetterede midler der ikke har været disponeret 31/12

Udisponerede midler 31/12	2005	2004
Overførte midler pr. 31.12 (fra balancen)	243.588	215.436
Disponerede ikke udbetalte projektmidler pr. 31.12	213.477	197.528
Udisponerede midler 31/12	30.111	17.908

(22) Generalsekretærboligen er solgt i 2001. Indtægterne fra salget er lagt på en balancekonto og således afsat til det samme formål, som den faste ejendom.

(24) På Samarbejdsministrenes møde den 29. oktober 2003, blev det besluttet at nedlægge Nordisk Ministerråds institution Nordiska Samarbetsorganet för Vetenskaplig Information (Nordinfo) 1. juli 2004, og at nedlægge Nordens folkliga akademi (NFA) per 01.08.04.

NSK besluttede den 13 december 2005 at det resterende underskud fra NFA skulle dækkes med en del af overskuddet fra Nordinfo. Det overskud som fra Nordinfo som står tilbage, 3,1 MDKK skal anvendes til at dække uventede udgifter ved forestående ændringer på institutionsområdet.

København. EXPO 2005 har et samlet budget på 55 MDKK hvor 50 millioner kommer direkte fra de nordiske lande og 5 millioner kommer fra ministerrådsbudgettet. NMR har bevilget 2,5 MDKK fra den strategiske pulje og EXPO fik bevilling i 2005 budgettet på 2,5 MDKK

Status på EXPO i nordisk ministerråds regnskab pr. 31.12.2005 var som her siger: (tDKK)

Overførte midler	13.526.453
Tilbageførte midler	2.000.000
Årets bevilling	2.550.000
Midler i alt	**18.076.453**
Driftsudgifter netto	12.651.812
Disponeret til projekter	275.000
Udgifter i alt	**12.926.812**
Over/underskud	5.149.641

Overskuddet er vist som gæld til medlemslandene, fordi det bliver refunderet når alle omkostninger med EXPO er betalt. Landernes tilgodehavende pr. 31.12.2005 er som her siger:

Nordisk Ministerråd	477.333
Danmark	1.136.271
Finland	1.136.271
Island	188.640
Norge	1.136.271
Sverige	1.136.271

Derudover har landene mindre mellemværende med NMR som stammer fra afholdelse af de respektive landes dage på udstillingen i Japan.

Ansatte og årsværk år 2005

Oversigt over antal medarbejdere, årsværk og kønsfordeling i nordiske institutioner, inklusiv sekretariatet og kontorerne.

Institution	Ansatte		Kønsfordeling			
	Årsværk	Antal	Kvinder	i % *	Mænd	i %*
NordScen	4,5	4,5	3,5	78%	1	22%
NIFCA	9	10	9	90%	1	10%
NHREY	12	13	11	85%	2	15%
NHFÆ	17	17	11	65%	6	35%
NHÅ	3	3	2	67%	1	33%
NAPA	2	2	0	0%	2	100%
NJC	4	4	2	50%	2	50%
NORDICOM	4	5	3	60%	2	40%
NIFIN	6	6	4	67%	2	33%
NSI	29	29	10	35%	19	65%
NORDITA	9	9	7	78%	2	22%
NORFA	15	16	6	38%	10	62%
NIfS	22	25	15	60%	10	40%
NIAS	12	13	5	38%	8	62%
NICe	4	4	4	100%	0	0%
NORDVULK	44	52	32	62%	20	38%
NORDREGIO	30,3	32	18	56%	14	44%
NGB	4	6	4	67 %	2	33%
NIVA	5	7	5	71%	2	29%
NHV	6	6	4	67%	2	33%
NIOM	5	6	5	83%	1	17%
NAD	7	10	10	100%	0	0%
NSH	6	6	2	33%	4	67%
NUD	4	6	3	50%	3	50%
NOPUS	4,5	4,5	3,5	78%	1	22%
NIKK	9	10	9	90%	1	10%
NOPEF	12	13	11	85%	2	15%
NEFP	17	17	11	65%	6	35%
Nordisk Ministerrådssekretariat	85	85	63	74%	33	26%
Nordisk Kulturfondssekretariat	4	4	1	25%	3	75%
Nordisk Informationskontor i Estland	6,4	8	6	75%	2	25%
Nordisk Informationskontor i Letland	9,2	10	8	80%	2	20%
Nordisk Informationskontor i Litauen	8,7	11	5	45%	6	55%
Nordisk Informationskontor i Rusland	15	16	12	80%	4	20%
TOTAL	483.3	530	320	60%	210	40%

* Procenten er beregnet med udgangspunkt i antallet af ansatte og ikke årsværk.

Ovenstående tabel viser en overrepræsentation af kvinder i de samnordiske institutioner. I forhold til tallene fra år 2004, hvor kvinderne besad 60% af stillingerne er der heller ikke tale om noen endring. Det samlede antal ansatte i nordiske institutioner, inklusiv sekretariatet og kontorerne er faldet betaktelig i 2005 i forhold til 2004, fra 519 til 459.

Personaleoplysninger for Nordisk Ministerråds Sekretariat

Der var på optællingstidspunktet 31/12-05 ansat 89 personer i sekretariatet i København på 4 års kontrakter, med mulighed for forlængelse af 2 gange 2 år. Det betyder den maksimale ansættelses periode er på 8 år. Som følge heraf er der en løbende udskiftning af medarbejdere, så der er ikke til enhver given tid fuld bemanding.

Sekretariatet består af medarbejdere fra de nordiske lande. Antallet af danskere og svenskere er dog højest og udgør tilsammen ca. 65 % af samtlige medarbejdere. Ser man på fordelingen blandt cheferne er der en relativt lik fordeling på nasjonene. Danskerne udgør ca. 43 % af rådgiverne og halvdelen af sekretærerne samt det øvrige administrative personale.

Nationalitet	Antal ansatte	% kvinder	% mænd	afd. Chefer*		rådgivere		sekretærer/adm. pers.	
				antal	%	antal	%	Antal	%
Danmark	39	64	36	2	20%	19	43%	15	50%
Finland	13	85	15	2	20%	8	18%	2	6,6%
Island	3	67	33	1	10%	1	2%	1	3%
Norge	13	54	46	2	20%	7	16%	4	13%
Sverige	19	63	37	3	30%	7	15%	8	27%
Færøerne	1		100			1	2 %		
Grønland	1	100				1	2%		
I alt	89	58	31	10	100%	44	100%	30	100%

* Inklusive cheferne på kontorerne.

Af nedenstående tabel ses, at gennemsnitsalderen er steget fra 45,0 i 2004 til 46,1 år i 2005. Antallet af rejsedage, gennemsnitlige rejsedage pr. medarbejder, samt sygefraværet har av datatekniske grunner ikke vært mulig å oppdrive for 2005 (markert *). Den gennemsnitlige tjenestetid er 4,89 år. 19 personer stoppede under året og 13 personer blev ansat.

Andre oplysninger	År 2005	År 2004	År 2003	
Gennemsnitsalder	46,10	45	45,7	År
Rejsedage af alle arbejdsdage	*	9,2	10,1	%
Sygefravær af alle arbejdsdage	*	3	2,4	%
Gennemsnitlig tjenestetid	4,89	5,0	5,0	år
Antal sluttet medarbejdere	19	21	15	personer
Antal ansatte medarbejder	13	13	22	personer

Sekretariatet stræber efter en ligelig fordeling både når det gælder antal mænd og kvinder og nordiske nationaliteter. Kønsfordelingen på chefs- og rådgiverniveau har været relativ ligelig. På sekretør/adm-pers niveauet er det imidlertid vesentlige avvik i kjønnsfordelingen. De seneste år er antallet af kvinder dog øget og sekretariatet er påbegyndt arbejdet med en ny ligestillingspolitik, som skal fokusere på mere ligelig kønsfordeling.

Kønsfordeling	År 2005		år 2004	
	% Kvinder	% Mænd	% Kvinder	% Mænd
Alle	65	35	66	34
Afdelingschefer	50	50	60	40
Rådgivere	59	41	60	40
Sekretærer/adm. pers.	83	17	85	15

I sekretariatet og kontorerne er der en meget klar overvægt af kvinder (65 %).

Medarbejdere i sekretariatet mv.	Ansatte		Kønsfordeling	
	Årsværk	Antal	Kvinder	Mænd
NMRS	85	85	63	33
NKF	4	4	1	3
Kontorerne:				
ESTLAND	6,4	8	6	2
LETLAND	9,2	10	8	2
LITAUEN	8,7	11	5	6
RUSLAND	15	16	12	4

Individuel lønudvikling blev gennemført i år 2005 indenfor rammerne af lønsumsrammen. Ca. en tredjedel af medarbejderne fik del i lønudviklingsmidlerne.

I Nordisk Ministerråds sekretariatet i København er der afsat 1101 TDKK til kompetenceudvikling i år 2005. Af disse midler var der afsat 285 TDKK til den centrale fælles pulje, 250 TDKK til fælles IT kompetenceudvikling, 265 TDKK til personaledage og de resterende 301 TDKK var afsat på decentrale konti for de enkelte afdelinger.

OVERSIGT OVER INSTITUTIONERNES REGNSKAB 2005 (NATIONAL VALUTA)

Forkortelse	val-uta	NMR bud-getbev.	NMR and. bev.	Andr. bev. nat/intern	Andr. indtægter	Adm. utgifter	Aktivitets utgifter	Projekt utgifter	Resultat	Egen-kapital	Finans. NMR
T&D	DKK	6.391.000	700.000		50.033	1.435.968	5.721.920	700.000	-716.855	635.357	99%
NIFCA	EUR	1.065.000	33360	336.374	119.134	278.246	458.543	1.008.533	-191.454	237.488	71%
NHREY	ISK	83.156.000	11.091.042	3.204.192	25.701.677	75.334.491	45.232.577	4.324.042	-1.738.199	15.326.408	77%
NHFÆ	DKK	10.958.000	523.500	1.153.000	6.127.432	3.968.563	6.150.084	8.631.357	11.928	33.539	61%
NHÅ	EUR	280.094	2.413	80.618	62.074	170.382	238.672		16.145	42.705	66%
NAPA	DKK	4.949.000	12.000	676.000	144.867	2.832.608	2.867.727		81.532	1.388.047	86%
NJC	DKK	3.406.000	943.190	34.605	844.305	2.120.764	1.885.375	966.638	255.323	618.738	83%
NORDICOM	DKK	2.237.000	583.000	4.923.000	1.253.000	449.000	7.734.000	780.000	33.000	137.000	31%
NIFIN	EUR	718.800	63.828	1.084	14.295	387.241	343.618	51.214	15.934	49.980	98%
NORDITA	DKK	19.495.000	0	3.696.000	260.000	4.502.000	12.224.000	5.279.000	1.446.000	5.265.000	83%
NorFA	NOK	50.496.015	19.144.129	702.617	455.869	9.560.621	51.817.954	0	9.420.055	10.968.314	98%
NICe	NOK	72.849.000			8.895.000	10.644.000	4.465.000	61.814.000	4.821.000	4.280.167	89%
NORDREGIO	SEK	11.404.138	2.951.538	3.003.964	13.584.523	5.825.506	8.657.645	16.198.474	262.538	9.531.733	46%
NGB	SEK	12.298.300	432.164	6.845.019	1.074.972	4.331.143	2.621.062	12.202.566	1.495.684	3.214.127	62%
NIVA	EUR	378.700	53.628	0	103.726	133.471	411.066	82.507	-90.990	88.091	81%
NHV	SEK	41.009.940	347.962	3.805.643	3.406.192	16.678.878	24.645.729	4.024.023	3.221.107	11.633.477	85%
NIOM	NOK	10.382.000	420.541	-1.773.761	3.448.661	2.469.198	12.233.592	420.541	901.632	2.076.684	67%
NAD	EUR	397.300	30.433	49.187	5.202	82.782	298.268	79.620	21.452	53.353	89%
NSH	SEK	5.915.000	986.000		161.000	1.985.000	2.752.000	4.522.000	-2.197.000	838.000	98%
NUD	DKK	7.253.000	199.287		1.113.312	2.433.600	5.484.400	199.287	448.312	948.335	87%
NOPUS	SEK	2.013.000	249.000	3.511.000	463.000	5.386.000	351.000	270.000	229.000	3.378.000	36%
NIKK	NOK	5.814.000	1.464.210	1.243.836	49.930	1.649.426	3.705.351	2.563.683	653.516	1.924.095	85%
NOPEF	EUR	2.633.200		923.586	277.866	767.490	2.528.368	186	538.608	2.845.158	69%
NKD	NOK	1.743.800	0	859.000	3.783	906.396	1.909.252	0	-209.065	5.567	67%
NEFP	NOK	1.150.000	2.419.891	34.680.567	4.621.433	3.045.279		39.826.612	0	0	8%

Meddelelser til Nordisk Råd

Rekommandationer
Fremstillinger
Ytringer

Nordisk Ministerråd
Juni 2006

Rekommendationer, fremstillinger, ytringer 2002

33/2002 - Rekommendation angående Nordisk språkgemenskap (A 1279/kultur)

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd:

1) *at* skabe et overordnet organ med ansvar for det nordiske sprogfællesskab og sikre, at dette organ udarbejder et handlingsprogram for, hvordan det nordiske sprogfællesskab kan værnes og udvikles i fremtiden,

2) *at* overveje former for finansiering af nordiske lektorater ved højere læreanstalter i Norden,

3) *at* udarbejde en sprog- og kulturportal med skolen som hovedmodtager, hvor nordiske interessenter kan finde links til sprog, kultur og undervisningsrelevante internetsteder for at skabe en nordisk dimension i undervisningen,

4) *at* fortsætte og udbygge finansieringen af udviklingen af læremidler, som den for tiden sker inden for Nordmål, f.eks. ved oprettelse af en sproglæremiddelfond (evt. på nettet),

5) *at* sikre at de fragmenterede resultater af nordiske ordbogsprojekter (f.eks. NordtermNet og NordtermBanken) bliver samlet i en elektronisk ordbog, som gøres tilgængelig på internettet,

6) *at* udvide samarbejdet om udvikling af andre sprogteknologiske redskaber (oversættelsesprogrammer, skrivestøtte- og sprogkontrolprogrammer, store tal- og tekstdatabanker m.m.).

Nordisk Ministerråd meddeler:

Nordens Sprogråd har i 2005 overvejet former for finansiering af nordiske lektorater ved højere læreanstalter i Norden. Sagen er behandlet i samarbejde med Högut (ledningsgruppen for højere uddannelse).

Det konstateres, at der findes mange forskelligartede finansieringssystemer. De højere læreanstalters bevillinger bliver ikke øremærkede, og deres forpligtelser skrives ikke ind i resultatkontrakterne. De har deres handlefrihed og suveræne ret til at prioritere. Finansieringen af nordiske lektorater på de højere læreanstalter er et rent nationalt anliggende.

Rekommandationen kan hermed afskrives.

Rekommendationer, fremstillinger, ytringer 2003

5/2003 - Rekommendation angående Beskattning av pensioner (A 1335/välfärd)

Rekommendationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet:

1) *att* se över formerna för beskattningen av pensioner från ett annat nordiskt land och eftersträva en gemensam tillämpning av skatteavtalet i de nordiska länderna

2) *att* förenkla proceduren för bedömningen av rätten till förtidspension och rehabilitering så att undersökning och beslut görs i ett land istället för i berörda länder. På sikt bör regelverken om förtidspensionering de nordiska länderna emellan harmoniseras

Nordiska ministerrådet meddelar:

1)
Som MR-Finans oplyste i sit rekommandationssvar afgivet den 1. juli 2005 til Nordisk Råd, behandlade de nordiska finansministrarna ved sit møde den 1. november 2004 frågan om skatterelaterade gränshinder. Finansministrene fattade beslut om att inleda en omfattande översyn över problem som ligger såväl inom ramen för nuvarande nordiska skatteavtal som utanför. Detta arbete, som även berör frågor relaterade till beskattning av pensioner, var föremål för avrapportering våren og efteråret 2005. Granskningen blev foretaget af den nordiske skatteaftale-gruppe og innebar, att olika skatterelaterade problem blev analyseret närmare och förslag till åtgärder lämnas, där det bedöms vara ändamålsenligt. Det gjaldt også även på de områden som inte omedelbart omfattas av det nordiska skatteavtalet.

När det gäller pensionsbeskattning har den nordiska skattegruppen i sin rapport konstaterat att varje stat har beslutanderätt att avgöra hur dubbelbeskattning som uppkommer för personer med hemvist i staten skall undanröjas. Det nordiska skatteavtalet föreskriver som huvudregel att beskattning av pension skall ske endast i utbetalarstaten. Vid beräkning av skatten i hemviststaten ger avtalet utrymme för att beakta sådan inkomst som inte beskattas i hemviststaten vid fastställande av beskattningsunderlaget, vilket innebär att utlandsinkomsten kan få betydelse exempelvis vid fastställandet av progressionsuppräkning. Sverige utnyttjar inte denna möjlighet, vilket däremot de övriga länderna gör. Det handlar dock inte om att de nordiska länderna skulle tillämpa det nordiska skatteavtalet på olika sätt, utan om att ländernas interna skattelagstiftning till denna del är olika.

Skatteaftalegruppens vurdering blev forelagt MR-Finans, der på møde den 24. oktober 2005 tog vurderingen til efterretning. Finansministrene betonede i den forbindelse, at arbetet med att riva gränshinder skulle drivas vidare med oförminskad kraft särskilt vad gällde revideringen av det nordiska dubbelbeskattningsavtalet.

2)
Den nordiska sosialforsikringsgruppen har vurdert muligheten for å la grunnlaget for vurdering av rett til ytelser i ett land også gjelde i et annet nordisk land. Man har konkludert med at så vel ulikt lovgrunnlag som ulike vurderingsprinsipper ikke gir grunnlag for harmonisering av regelverket. For å lette saksbehandlingen av bedømmelsesgrunnlaget i førtidspensjonssaker er det nedsatt en nordisk arbeidsgruppe som skal utarbeide en samarbeidsmodell og forslag til hvordan en slik modell kan realiseres.

Arbejdsgruppen er i gang med at udarbejde en nordisk guide om førtidspension til brug for sagsbehandlere. Alle lande kommer med bidrag til denne guide, som forventes at være endelig udarbejdet i efteråret 2006.

Det blev på EK-S mødet i november 2005 besluttet at etablere en portal på det sociale område som lægges under Hallo Norden. Hensigten er, at der skal være tilgængelig information om socialforsikring i alle de nordiske lande på alle sprog, således at borgere får mulighed for at finde korrekt information, som er baseret på oplysninger fra myndigheder. En arbejdsgruppe under

socialforsikring arbejder på et konkret udspil til hvordan en sådan portal skal udformes. De mødes i maj 2006 for nærmere drøftelse. Endelig arbejdes der på at forbedre informationen på Hallo Nordens hjemmeside specifikt om pensionsforhold i de nordiske lande med henblik på at yde borgere, som overvejer at flytte til et andet nordisk land, en forbedret service.

Rekommendationen kan härmed avskrivas.

13/2003 - Rekommendation angående Förebyggande av diabetes (A 1333/välfärd)

Rekommendationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet:

1) *att* initiera samnordisk forskning för att ta fram fungerande metoder för det förebyggande arbetet av folksjukdomen diabetes. Till detta hör forskning i epidemiologi, sjukdomsorsaker och sjukdomsutveckling liksom betydelsen av livsstil och egenvård

2) *att* igångsätta processen för att hitta indikatorer för en kvalitativ och effektiv vård

3) *att* involvera de baltiska staterna i nämnda initiativ

Nordisk ministerråd meddeler:

1)
Nordisk Ministerråd fremmer en helhedsorienteret forebyggende indsats og påtænker ikke at prioritere diabetes som et særskilt område.

Nordisk Ministerråd ser en klar sammenhæng mellem tiltag på diabetesområdet og tiltag til forebyggelse af livsstilssygdomme. Udarbejdelsen af en fælles nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og motion er et helt centralt tiltag til forebyggelse af diabetes type to. Handlingsplanen er samtidig et grundlag for at udveksle de nordiske landes erfaringer og samarbejde om væsentlige forskningsområder indenfor kost og fysisk aktivitet. Et centralt element i handlingsplanen er udvikling af fælles nordiske monitoreringsmekanismer og evalueringsindikatorer, som skal sikre en effektiv implementeringen af handlingsplanen. Arbejdet med udviklingen af handlingsplanen pågår og fremlægges for ministerrådene for henholdsvis social- og helsepolitik samt rådet for fisk, jord, skov og levnedsmiddel i juni 2006.

Derudover varetager Nordisk Højskole for Folkesundhed (NHV) en central opgave i forhold til at samordne og drive nordisk forskning samt sprede viden om folkesundhed. Diabetesfeltet er her et højt prioritet området - især indenfor området børnesundhed og livsstilssygdomme, herunder helsefremmende indsats. NHV samarbejder også med universiteter i de nordiske lande for at sikre et bredt nordisk perspektiv og videngrundlag.
Samtidig tages hensyn til EU och WHO aktiviteter indenfor forebyggelse och forskningen av diabetes type to.

2)
Siden 2000 har en fælles nordisk arbejdsgruppe i Nordisk Ministerråd arbejdet med kvalitetsudvikling i sundhedsvæsnet, herunder udvikling af fælles nordiske kvalitetsindikatorer. Dette drejer sig bl.a. om indikatorer vedr. diabetes. Arbejdet er højt prioriteret af de nordiske lande. Gruppen har forelagt status for arbejdet for Ministerrådet for social og helse i juni 2005. Den endelige rapport forelægges Nordisk Ministerråd inden slutningen af 2006.

3)
NHV har indgået et samarbejde med de baltiske lande. De har bl.a. arbejdet intensivt i 10 år med folkesundhed i de baltiske lande gennem "Brimhealth" projektet med et samlet budget på ca. 18,3 mio. SEK. Der er stadig nogle studenter indenfor dette program, som har fortsat sin uddannelse på master- og doktorniveau. Samtidig er der etableret et formelt samarbejde med en række universiteter i de baltiske lande. Ett nytt samarbete etableras nu med universitet i Nordvästra

Ryssland, särskilt Archangelsk, för att bygga upp folkhälsovetenskaplig utbildning. Detta arbete bedrivs i samverkan mellan NHV, Umeå universitet, Mittuniversitetet i Sverige och Tromsö universitet i Norge.

Rekommandationen kan hermed afskrives.

16/2003 - Rekommendation angående GMO i jordbruket (A 1330/miljö)

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd:

1) *at* iværksætte et nordisk samarbejde omkring udredning og fastsættelse koordinerede, retningslinjer for sameksistens med konventionelle og økolo evt. dyrkning af genmodificerede organismer, GMO i jordbruget

2) *at* iværksætte et fællesnordisk udredningsarbejde vedrørende de etiske aspe genmodificerede afgrøder

Nordiska ministerrådet meddelar:

Danmarks Plantedirektoratet har forbindelse med Danmarks formannskap for Nordisk Ministerråd i 2005 fått bevilget penge fra Nordisk Ministerråd til gjennomføring av et nordisk prosjekt om sameksistens mellom genetisk modifiserte, konvensjonelle og økologiske vekster i Norden. Prosjektet forventes avsluttet medio 2006. Det gis her en statusrapport om arbeidet

Hovedmålet for prosjektet er å klargjøre muligheter og hindringer for sameksistens mellom de tre typer vekster i de nordiske land.

De nordiske land har et felles utgangspunkt i tilnærmingen til GMO-relaterte spørsmål i form av forsiktighetsprinsippet. Dette felles utgangspunktet var et grunnlag for de nordiske lands synspunkter i forhandlingen av de felles EU-regler på GMO-området, og det avspeiles i det videre arbeidet i EU.

Som en del af det danske formandskabsprogram og Nordisk Genressourceråds prioriteringer blev der i 2005 nedsatt en arbeidsgruppe bestående av deltagere fra hvert av de nordiske land. Arbeidsgruppen har deltagelse fra miljø- og jordbruksmyndighetene i de nordiske land. Det er utvekslet informasjoner om status for utviklingen av regler for sameksistens i de nordiske land. Kun Danmark hadde på det tidspunkt utarbeidet ferdige regler om sameksistens, mens de øvrige land befant sig på forskjellige stadier på vei mod utviklingen av regler.

Prosjektet omfatter arbeidsgruppemøter samt et seminar med bidrag fra faglige eksperter vedrørende særlige aspekter av sameksistens. Seminaret ble holdt i Danmark i oktober 2005. På seminaret var det innlegg fra Europa-Kommisjonen, Tyskland, Holland, Danmark, et britisk forskningsinstitutt samt fra det danske bransjeorganisasjon: "Forsikring og Pension".

En arbejdsgruppe vil trekke konklusjoner fra seminaret og forberede en rapportering som sammenfatter arbeidsgruppens og seminarets resultater. Det vil bli foretatt en oppdatering av status for innføring av sameksistensregler i de forskjellige nordiske land. Endelig vil der bli konkludert i forhold til Nordisk Råds rekommandasjon om sameksistens. Rapport om prosjektet forventes publisert i Nordisk Ministerråds TemaNord-serie. Rapporten vil blive oversendt til Nordisk Råd.

Utredningen om sameksistens kan være et grunnlag for å vurdere etiske aspekter. Utredningen om sameksistens vil i noen grad gå inn på etiske problemstillinger. En vil avvente med å sette i gang et eget utredningsarbeid om etiske aspekter til prosjektet om sameksistens er avsluttet og drøftet.

Aktuelt kan det nævnes, at Ministerrådet for fiskeri og havbruk, jordbruk, levnedsmidler og skogbruk nettopp har igangsatt et arbeid for å vurdere hvordan man kan styrke henholdsvis det nordiske og nasjonale samarbeidet om genetiske ressurser. Dette spørsmål kommer opp på ministerrådsmøtet 6. juli 2006.

Rekommandasjonen kan hermed avskrives.

22/2003 - Rekommendation angående miljøsikkerhet ved skipstrafikk i Østersjøen (A 1309/miljö och A 1314/miljö)

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer:

at fortsat virke for at sikre og forbedre Østersøens miljø, bl.a. gennem

a) en ansøgning til IMO om at Østersøen bliver udpeget som et særligt følsomt havområde (PSSA) med tilhørende bestemmelser for skibstrafikken

b) en aftale om øjeblikkeligt forbud mod olietransporter med enkeltskrogede fartøjer i Østersøen til fordel for fartøjer med dobbelt - i vinterhalvåret isforstærket – skrog

c) et umiddelbart totalstop for udslip af spildevand og fast affald fra fartøjer i Østersøen

d) strenge sanktioner overfor fartøjer, der foretager ulovlige udslip

e) en sænkning af svovlindholdet i fartøjernes bunkerolie i Østersøen i henhold til EU's hensigter med det langsigtede mål at opnå et niveau på max. 0,5 %

f) en udredning omkring udslipsrelaterede fartøjs- og havneafgifter efter svensk og ålandsk model

g) en vurdering af ledningssystemer (vejvisningsystemer) for skibstrafik i hele Østersøen samt en identitetsmærkning af fartøjer i Østersøtrafik

h) indførsel af en satellitovervågning af skibstrafikken og udslippene i Østersøen som supplement til overvågningen fra fly og skibe

i) forhindring af uønsket spredning af organismer til havmiljøet gennem udpumpning af ballastvand fra andre dele af Verden

j) udpegning af egnede nødhavne for fartøjer med farlige laster, der er i havsnød

k) sikring af et tilstrækkeligt beredskab i tilfælde af en katastrofe med udslip af miljøfarlige stoffer gennem samarbejde om materiel, uddannelse og fælles beredskabsøvelser på tværs af nationale såvel som myndighedsgrænser i landene omkring Østersøen

De nordiska ländernas regeringar meddelar:

Nordisk Ministerråd forholder sig alene til spørgsmål a), f), i och j) idet Nordiska Rådet har meddelat att de övriga punkter anses at vara färdigbehandlade.

Frågan om ökad miljösäkerhet vid sjötransportena är en väsentlig del av det internationella och regionala arbetet som syftar till att skydda Östersjön. De centrala aktörerna , förutom Östersjöländernas regeringar, är framför allt FN:s sjöfartsorganisation IMO, EU och HELCOM De nordiska länderna agerar aktivt i dessa olika organ, och inom Nordiska Ministerrådet diskuteras frågan regelbundet och konkreta åtgärder vidtas. Vid de nordiska och baltiska miljöministrarnas gemensamma möte, i mars 2006, var skyddet av Östersjön inkl. sjöfarten centrala frågor. Ett central element är pågående arbete med EU:s maritima politik samt EU:s marina strategi och tillhörande direktiv.

a)
På Östersjön gäller ett stort antal bestämmelser och begränsningar som ökar säkerheten till sjöss, exempelvis gäller på Finska viken systemet för övervakning av sjöfarten och farledsarrangemangen, som har varit i kraft redan innan ansökan om PSSA-status lämnades in. IMO har på ansökan av Östersjöns kuststater, med undantag av Ryssland, i december 2005 slutgiltigt godkänt att Östersjön har PSSA-status. I samband med godkännandet har ansökarländerna till denna status fogat nya åtgärder (Associated Protective measures, APM) i form av begränsningar och bestämmelser som ökar säkerheten till sjöss på södra Östersjön. Till dem hör nya

farledsarrangemang (traffic separation schemes "in Bornholmsgat" och "north of Rügen") samt ändringar i befintliga farledsarrangemang ("off Gotland Islands" och "South of Getser") samt en djupfarled (deep-water route off Gotland Islands). Detta innebär att PSSA-statusen och därmed sammanhängande åtgärder har slutförts i detta skede. Några nya gemensamma åtgärder i anslutning till PSSA-statusen är inte under beredning, men kuststaterna har kontinuerligt möjlighet att överväga åtgärder också utanför PSSA-konceptet. Den svenska regeringen har för sin del givit Sjöfartverket i uppdrag att utvärdera effekterna av de skyddsåtgärder som kopplats till PSSA-klassningen. Sjöfartsverket skall bl.a. utvärdera behovet av ytterligare åtgärder för att skydda Östersjön från sjöfartens påverkan, utreda förutsättningarna för att genomföra lämpliga skyddsåtgärder, exempelvis inom ramen för PSAA-klassningen, samt belysa konsekvenserna av sådana åtgärder. Uppdraget skall redovisas senast 21 februari 2007. Även i övriga nordiska länderna utförs utvecklingsarbete och åtgärder nationellt och i samverkan mellan t.ex. närliggande länder.

Själva prosessen för handläggningen av PSSA-ansökan i IMO och godkännandet av de åtgärder som anknyter till denna har på ett betydelsefullt sätt ökat de sjöfarandes kännedom om de speciella förhållandena i Östersjön, och man räknar med att detta också kommer att bidra till bättre efterlevnad av andra miljöbestämmelser och ökad omsorg vid trafik på Östersjön.

f)
Användningen av ekonomiska instrument för att minska miljöolägenheterna har diskuterats länge, men konkreta planer exempelvis på enhetliga nordiska farleds- eller hamnavgifter föreligger inte. Sverige och Åland har tagit i bruk ekonomiska styrmedel och hamnavgifter som anknyter till fartygens miljöutsläpp, men exempelvis på Finlands fastlandsområdet nyttjas inga motsvarande instrument. Finlands farledsavgifter bygger på fartygens isklass. Innehavarna av hamnar (kommuner, privata hamnar) har rätt att bestämma om de hamnavgifter som bärs upp och om grunderna för uppbörden, med undantag av avfallsavgiften, som inom EU-området bygger på principen om ingen specialavgift (no special fee). Hamnarna kan dock exempelvis i Finland bevilja sådana fartyg som använder avfallsminskande metoder nedsättning på avfallshanteringsavgiften. En evaluering av EU:s mottagardirektiv (2000/59) pågår och de nordiska länderna deltar aktivt i arbetet.

IMO diskuterar olika förslag till utveckling av de ekonomiska instrumenten och bland annat utsläppshandel i fråga om växthusgaser eller svavelutsläpp, eller ett motsvarande frivilligt system. I syfte att stävja utsläppen av växthusgaser, främst koldioxid, arbetar IMO som bäst på ett så kallat energieffektivitetsindex (som i praktiken är detsamma som ett index för koldioxidutsläpp), som kunde tillämpas på frivilliga åtgärder för att minska utsläppen.

Sedan 1998 har Sverige ett system för miljödifferentierade farledavgifter. Det ändrades januari 2005 för att avgifterna bättre skall spegla trafikens samhällsekonomiska marginalkostnader och vara mer rättvisa i förhållande till sjöfartens miljöpåverkan. Det förändrade avgiftssystemet innebär att miljödifferentieringen av farledsavgiften förstärks. Miljörabatten ökar för fartyg som använder lågsvavlig olja och har låga utsläpp av kväveoxider.

i)
Utredningar och riskanalyser har redan gjorts och pågår som bäst såväl i nordöstra Atlanten och i Östersjön i fråga om främmande arter som sprider sig med fartygens barlastvatten. Såväl OSPAR som HELCOM och IMO arbetar med strategier för att bekämpa främmande arter. De nordiska länderna deltar aktivt i detta arbete. Ett HELCOM workshop hölls vecka 16/2006 med syfte att bland anant facilitera de nationella rafificeringsprocesserna av IMOs barlastvattenskonvention från 2004.

Strategierna och handlingsplanerna måste utarbetas för individuella havsområden, eftersom enskilda kuststaters åtgärder inte räcker till, om de inte bereds i samråd med de övriga staterna i havsområdet. Östersjön är ett så litet hav att det är hart när ogörligt att förhindra att arter som en gång införts dit sprider sig från en kust till en annan. System för behandling av barlastvatten håller först nu på att utvecklas, och tills vidare måste man nöja sig med att begränsa arternas spridning genom att byta barlastvatten under resan, så att vattnet från den ursprungliga avgångshamnen och

de organismer som följt med det kan spridas i öppna havet i förhållanden som är ogynnsamma för dem. Men byte av barlastvatten är dock inte någon effektiv åtgärd, och i de europeiska havsområdena kan det bara tillämpas i begränsad utsträckning eftersom vattendjuper bör vara minst 200 m.

Ett livligt utvecklingsarbete pågår överallt i världen för att ta fram bättre reningsteknologi. I Finland har Statens tekniska forskningscentral VTT deltagit i ett omfattande europeiskt projekt (Martob) för utveckling av teknologi för sådan behandling av ballastvattnet att det tryggt kan släppas ut i havet. Likaså finns det i Sverige ett antal långt framskridna utvecklingsprojekt. Runt om i världen pågår projekt där man nyttjar kemikalier eller andra beståndsdelar som aktivt förstör organismer och deras förstadier, och två av dessa har redan i princip godkänts av IMO. Det verkar sannolikt att den teknologiska utvecklingen kan hålla jämna steg med behovet, så att användbara metoder att bekämpa främmande arter kan tas i bruk, även om detta sker något långsammare än tidtabellen för avtalet om barlastvatten.

j)
EU:s regelverk föreskriver i fråga om nödhamnar att medlemsstaterna skall ha planer för att anvisa ett fartyg i nöd till skyddad plats. T.ex. finländsk lagstiftning ger myndigheterna omfattande befogenheter att vid haveri förfara så som är bäst med tanke på miljön. Fartyget kan på basis av ett myndighetsbeslut bogseras till den plats som i förhandenvarande situation är bäst, utan att denna plats anges som en nödhamn. I vår vidsträckta och labyrintartade skärgård är detta förfarande ett effektivt sätt att begränsa eventuella skador så att de blir så små som möjligt.

Rekommendationen kan härmed avskrivas.

25/2003 - Rekommendation angående Idrætten, en integrerende kraft i Norden (A 1315/kultur)

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd:

1) ***at* skabe rammer for nordisk og nordisk-baltisk erfaringsudveksling om at og vilkår for lokale (idræts-)organisationer, således at disse påtager sig fremme integration gennem deltagelse i det lokale foreningsliv**
2) *at* sikre muligheder for økonomisk støtte til nordiske idrætsorganisationer, såle mellem idrætsorganisationer i de nordiske lande sikres og således at diss muligheder for samarbejde med idrætsorganisationer i de baltiske lande
3) ***at* iværksætte forskning om idrætten som integrerende kraft**

Nordisk Ministerråd meddeler:

Nordisk Ministerråd foreslo i 2005 at det ble avholdt et møte mellom Nordisk Råds Kultur- og utdanningsutvalg og den uformelle nordiske embetsmannsgruppen for idrettsspørsmål. Dette på bakgrunn av at Ministerrådet var kjent med at det foregår et utstrakt samarbeid mellom nordiske og baltiske idrettsorganisasjoner, og at det finnes en rekke eksempler på forskning innenfor feltet idrett og dens integrerende kraft. Et felles møte ble ansett for å være en hensiktsmessig måte å gi fyllestgjørende informasjon om dette til utvalget, og på den andre siden kommunisere hva utvalget er opptatt av når det gjelder idrettsspørsmål direkte til de ansvarlige i landene.

Slikt møte fant sted i Helsingfors 11. august 2005. Fra Nordisk Råd var utvalgsleder Lars Wegendal og rådgiver Rune Thele fra rådets sekretariat til stede. Fra Ministerrådet var avdelingssjef Rigmor Duun Grande til stede. Alle de fem nordiske land var representert i møtet fra den uformelle embetsmannskomiteens side.

I møtet fastslo den uformelle embetsmannsgruppen, på bakgrunn av den gjensidige utveksling av informasjon, at man ville foreta en samlet kartlegging av forskningsinnsatsen på dette området i de nordiske land, og dessuten ta opp spørsmålet om en eventuell samordning av denne forskningen i framtida.

Det ble også konkludert med at man ville foreta en kartlegging av samarbeidet med de baltiske land.

Det finske Utdanningsdepartementet har gitt Finnish Society for Research in Sport and Physical Education i oppdrag å foreta kartleggingen av nordisk og baltisk forskning og forskningssamarbeid, med særlig fokus på betydningen av idrett og fysisk aktivitet i et integreringsperspektiv. Dette arbeidet er i gang.

Sverige har tatt ansvaret for å koordinere kartleggingen av nordisk-baltisk idrettssamarbeid. Kartleggingen er under arbeid.

Den uformelle embetsmannsgruppen har møter to ganger i året. Her vil disse to spørsmålene bli satt opp på dagsordenen.

Ministerrådet vil holde Nordisk Råd løpende orientert om utviklingen i saken.

Rekommandasjonen kan hermed avskrives.

26/2003 - Rekommendation angående Domænetab (A 1321/kultur)

Rekommandationen lyder:

> Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd:
>
> *at* fremlægge et ministerrådsforslag til, hvordan sprogpolitik i Norden kan tilrettelægges i lyset af den voksende internationalisering og med henblik på at støtte de nordiske sprog som komplette, samfundsbærende sprog.

Nordisk Ministerråd meddeler:

Det tilstræbes til stadighed at tilrettelægge det sprogpolitiske arbejde således, at der opnås øget helhed og sammenhæng i sprogsatsningerne. Det betyder en prioriteret indsats på de store sager, som er arbejdet med en ny nordisk sprogpolitik i form af en deklaration og revideringen af den nordiske sprogkonvention. Derudover er der i 2005 påbegyndt et arbejde med en fælles nordisk parallelsprogsstrategi.

Arbejdet med at udfærdige en ny overordnet nordisk sprogpolitik i form af en deklaration, som foregik i 2004 og 2005, fortsætter i 2006. I 2005 blev deklarationen sendt ud i høring i uddannelsessektoren. Et seminar for primært kultursektoren blev gennemført i løbet af efteråret. Efter en økonomisk og administrativ konsekvensanalyse af forslagene i deklarationen, skal et ministerrådsforslag fremlægges.

Arbejdet med revisionen af den nordiske sprogkonvention fortsætter i 2006. Forslag til en ny konventionstekst er udarbejdet, og en målgruppeanalyse i 2006 skal sikre, at konventionen er tidssvarende. Et udvalg skal i 2006 se på hvorvidt de nordiske tegnsprog skal inkluderes i den nordiske sprogkonvention.

I 2005 tog undervisningsministrene initiativ til at få kortlagt forholdet mellem engelsk og Nordens sprog som undervisningssprog i de videregående uddannelser. Et udvalg med repræsentanter fra Nordens Sprogråd, Högut (ledningsgruppen for højere uddannelse), og Rektorkollegiet i Danmark undersøger hvordan forholdet mellem engelsk og Nordens sprog kan håndteres i en tid hvor globalisering og videnskabelig meritering trækker i retning af engelsk, samtidig med at alle Nordens sprogområder ønsker at beskytte sig mod domænetab og at sikre sig en fortsat faglig og terminologisk udvikling på det hjemlige sprog.

Disse tre store satsninger på sprogområdet skal blandt andet sikre, at de nordiske sprogs stilling i Norden styrkes, så det nordiske sprogfællesskab også er et fællesskab i fremtiden, og at kundskab om sprogene i Norden styrkes, så sprogforståelsen, som i dag beviseligt er nedadgående, forbedres i fremtiden.

Rekommandationen kan hermed afskrives.

27/2003 - Rekommendation angående Oplæsningskonkurrence – arbejde med nordiske klassikere i grundskolen (A 1326/kultur)

Rekommandationen lyder:

> Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd:
>
> *at* iværksætte en nordisk oplæsningskonkurrence, hvor der i hvert land udpeges en vinder og at alle vinderbidrag udgives på cd-rom og sættes på hjemmesiden, som en nordisk "oplæsningskvintet".

Nordisk Ministerråd meddeler:

Nordens Sprogråd har i 2005 drøftet mulighederne for at iværksætte en oplæsningskonkurrence. I den forbindelse har Nordens Sprogråd anmodet om en udtalelse fra en sagkyndig fra den landsdækkende konkurrence i oplæsning af H.C. Andersen tekster for 7. klasser i Danmark. Dette responsum har dannet grundlag for Nordens Sprogråds og NSS' (ledningsgruppen for nordisk skolesamarbejde) behandling af sagen.

Det konstateres, at en oplæsningskonkurrence vil kræve et ganske omfattende administrativt arbejde som indebærer iværksættelsen af kostbare aktiviteter, hvis kvaliteten skal være bare nogenlunde acceptabel. Derudover tyder en række sonderinger blandt lærere på, at et sådant materiale næppe vil få større gennemslagskraft, hvorfor det anbefales at forslaget ikke realiseres.

Det konstateres dog samtidig, at en cd/dvd med nordiske børns oplæsning vil være motiverende for lysten til at lytte til nabosprogene. Derfor kan idéen eventuelt indgå som et af flere konkrete forslag til hvordan nabosprogsforståelsen kan styrkes i fremtiden.

Rekommandationen kan hermed afskrives.

Rekommendationer, fremstillinger, ytringer 2004

2/2004 - Fremstilling angående Open Source Software (A 1341/næring)

Fremstillingen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd:

1) *at* der i et samarbejde mellem ministerrådets forskellige sektorer (IT, forbruger og næring) etableres et OSS, Open Source Software, kompetencecenter som får til opgave at opsamle erfaringer, rådgive ved større indkøbsprojekter, vejlede i brug af OSS, udvikle bestpractice-modeller etc. IT-branchens faglige og økonomiske deltagelse i et sådant center anses for en forudsætning og det bør overvejes at anvende NordicOS som udgangspunkt for dannelsen af centeret

2) *at* der søges udviklet OSS-netværk i den ikke-kommercielle sfære bestående af universiteter, faglige sammenslutning etc. som tilsammen kan bidrage til den fortsatte udvikling af OSS

3) *at* nordiske institutioner anvender software som understøtter åbne standarder og at indkøbs- og udbudspolitik vedrørende software tilrettelægges således at der skabes fri konkurrence, uafhængighed og valgfrihed i relation til produkter og leverandører

Nordisk Ministerråd meddeler:

Nordisk Ministerråd har behandlet Nordisk Råds rekommandation ad flere omgange, hvilket fremgår af Ministerrådet tidligere besvarelse, hvor Ministerrådets oplyste at man arbejdede på at etablerer tilslutning til et mandat og budget for et nordiske open source kompetencenetværk.

Ministerrådets har behandlet Rekommandationen i et samarbejde mellem flere Ministerrådet (MR-Informationsteknologi; MR-Konsument; MR-Næring; MR-Uddannelse og forskning), idet rekommandationen på forskellig vis berørte dem alle. Det blev vurderet som vigtig at inddrage de relevante politikområder dels med sigte på at fastlægge det faglige indhold, og dels med sigte på at fremskaffe den fornødne finansiering.

I løbet af efteråret 2005 tegnede der sig en blandet tilslutning til forslaget om et open source kompetencenetværk. Navnlig var der ikke enighed om initiativets optimale omfang. MR-Næring fandt at der var behov for at nedskalerer forslaget; MR-Konsument at det ikke var muligt at bidrage finansielt men at open source initiativ (NordicOS), muligvis kunne udgøre et bidrag. MR-Informationsteknologi mente derimod at et mindre initiativ risikerede ikke at have tilstrækkeligt gennemslagskraft og eventuelt blot ville duplicerer nationale tiltag. MR-Uddannelse og forskning var generelt positive, men fandt at der var behov for en nærmere vurdering af en række forhold.

Konklusionen blev at der kun syntes finansiel opbakning til en nedskaleret version af forslaget om et kompetencenetværk.

På baggrund af behandlingen og den nye Ministerrådsstruktur som er trådt i kræft pr. 1. januar 2006, vil Ministerrådet revurdere Rekommandationen i regi af MR-Næring og MR-Uddannelse og forskning. Ministerrådet vil således i løbet af andet kvartal 2006 behandle Rekommandationen på ny, med sigte på at undersøge om det er muligt at afklare tilslutning til et nyt opfølgningsforslag.

Fremstillingen kan hermed afskrives.

7/2004 – Fremstilling angående Samarbetsprogram på konsumentområdet 2005-2010 (B 226/medborger)

Fremstillingen lyder:

> Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet:
>
> *at* gennemføre Ministerrådsförslag om ett samarbetsprogram på konsumentområdet 2005-2010, B 226/medborgar

Nordisk ministerråd meddeler:

De nordisk samarbeidsministre besluttet 10. desember 2004 "å foreta en gjennomgang av det nordiske samarbeidet med sikte på å foreta en tydeligere prioritering og effektivisering". Resultatet av struktur- og moderniseringsarbeidet ble presentert som et ministerrådsforslag ved Nordisk Råds sesjon i 2005. Formålet med den nye ministerrådsstruktur er å styrke det nordiske samarbeidets politiske relevans og effektivitet og som en konsekvens av dette reduseres det formelle antall ministerråd fra 18 til 11. Dette innebærer blant annet at følgende fem ministerråd nedlegges som selvstendige, formelle ministerråd:
Byggeri og Bolig (MR-BO), Transport (MR-T), IT (MR-IT), Konsument (MR-KONS), Narko (MR-NARKO), Næring (MR-N), Energi (MR-ENERGI) samt Regional (MR-REG) sammenslås samtidig til et ministerråd..

Viktige samarbeidsoppgaver på de nevnte områder der de formelle ministerrådene avvikles forutsettes imidlertid ivaretatt på annen måte. De nordiske forbrukerministre besluttet på sitt møte den 30. september 2005 et sett retningslinjer for hvordan det uformelle nordisk konsumentsamarbeidet skal videreføres.
Et utgangspunkt for samarbeidet er at samarbeidsprogrammet på konsumentområdet 2005-2010 skal gjennomføres.

" Den nordiske konsumentgruppe skal gennemføre det nordiske konsumentsamarbejde. Arbejdet skal ske med vægt på de prioriteringer, der ligger i det samarbejdsprogram, som er vedtaget i Nordisk Råd og MR-Konsument for perioden 2005-2010. Når gruppen finder det hensigtsmæssigt, skal den også kunne samarbejde om spørgsmål, som falder uden for samarbejdsprogrammet.Inden udgangen af 2010 skal der foreligge et nyt samarbejdsprogram, programmet skal udformes i dialog med Nordisk Råd".

For å få en fullstendig redegjørelse av forhold knyttet til gjennomføring av samarbeidet på konsumentområdet henvises det også til Nordisk ministerråds meddelelse av rekommandasjon 14/2005 angående en ny struktur for Nordisk Ministerråd.

Fremstillingen kan hermed afskrives.

11/2004 - Rekommandation angående Økologiske landbrugsvarer i Norden (A 1346/miljø)

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd:

1) *at* Nordisk Ministerråd iværksætter et særligt projekt, der skal udviklingsmuligheder for økologiske fødevarers større gennemslagskraft i nordiske lande. Udviklingsarbejdet skal bl. a. bygge på en analyse af eksist og barrierer i hele produktionskæden. Landenes positive erfaringer b inspiration til de konkrete udviklingsanvisninger. Såvel forskere som forbru og økologiske producentorganisationer bør involveres i arbejdet

2) *at* Nordisk Ministerråd, på baggrund af en oversigt over iværksa forskningsprogrammer samt eksisterende rådgivnings- og vejledningstilb værdikæden om økologisk landbrug i landene og i nordisk regi, angiver for hvilk er behov for en styrkelse af de nordiske initiativer og på hvilken måde, Minister dette.

Nordiska ministerrådet meddelar:

Nordisk Råd rekommanderer at Nordisk Ministerråd setter i verk et særlig prosjekt som skal anvise konkrete utviklingsmuligheter for økologiske fødevarer skal få større gjennomslagskraft på markedet i de nordiske lande.

Deklarasjonen fra Grønland i 2002 om økologisk landbruk er blitt fulgt opp ved et nettverksseminar i Hamar på embetsmannsnivå. Formålet var at belyse behov og muligheter for et øket nordisk samarbeide innen for forskjellige økologiske temaer, herunder markedsutvikling. På initiativ av det danske fødevareministerium ble det gjennomført et nordisk-baltisk samarbeide i perioden mai 2004 til mars 2005. Formålet var å fremme utviklingen av det økologiske marked i det nordiske og baltiske område.

Samarbeidet resulterte i en rapport med titlen "Development of the Nordic-Baltic Market for Organic Food, TemaNord 2005:548" med en rekke ideer til tverrnasjonale prosjekter, som kan utvikle og øke samhandel mellom landene. Rapporten pekte på EU's tilskuddsordning for opplysningskampanjer og salgsfremstøt for landbruksprodukter på det indre marked (Rådets Forordning (EF) nr. 2826/2000 av 19. desember 2000). Rapporten oversendes vedlagt til Nordisk Råd.

Rapporten ble presenteret og drøftet på møtet i CSO-NB8 (Committee of Senior Officials of the Nordic and the Baltic States in the field of Agriculture) i Vilnius, 29. april 2005. På bakgrunn av dette møde, ble det konkludert med at det ikke umiddelbart var grunnlag for en felles kampanjeinnsats for EU's økologilogo og videre arbeidet ble stilt i bero inntil videre.

En annet resultat av samarbeidet er at det er innledet dialog om å arbeide for å utpekt Norden som region på økologimessen BioFach i Nürnberg i 2008 eller 2009. Denne dialog foregår mellom representanter fra myndighetene og fra NGO-siden.

Ministerrådets vurdering er at det gjennomførte samarbeidsprosjektet i det nordisk- baltiske samarbeidet på det nåværende tidspunkt gir flere gode ideer for videre utvikling av økologisk produksjon, inkludert markedsmuligheter. Utfordringen framover er å få satt i verk gode prosjekter som utløser nordisk nytte.

Rekommandationen kan hermed afskrives.

13/2004 - Rekommandasjon angående Felles nordisk-baltisk executive design MBA-utdannelse og økt samarbeid mellom kultur- og næringsliv (A 1347/kultur og A 1351/kultur)

Rekommendationen lyder:

Nordisk Råd foreslår Nordisk Ministerråd:

1) *at* udrede muligheden for at etablere et fælles nordisk-baltisk mastergradsprogram som kombinerer design, virksomhedsudvikling og ledelse.

2) *at* overveje, i udviklingen af NORIA, at oprette et nordisk center of excellence inden for designforskning

3) *at* redegøre for, hvordan design som et styrkeområde for værdiskabning for de nordiske samfund, indgår i det innovationspolitiske samarbejde (nordisk innovationspolitiske samarbejdsprogram 2005-2010).

4) *at* tage initiativer for aktivt at understøtte samarbejdet mellem de nordiske Arts and Business-organisationer med sigte på at styrke næringslivs innovation og konkurrenceevne gennem kreative alliancer med kulturlivet.

Nordisk Ministerråd meddeler:

3)
Næringsministrene (MR-Næring) vedtog i september 2005 "Nordisk Næringspolitisk Samarbejdsprogram 2006-2010". Samarbejdsprogrammet integrerer "Nordisk Innovationspolitisk Samarbejdsprogram 2005-2010". Endvidere fremgår det af det næringspoliske samarbejdsprogram (punkt 5.2) at man vil "fastholde og videreudvikle brugerdrevet innovation som en nordisk kernekompetence". Brugerdreven innovation er tæt forbundet med design og benytter i høj grad tilgange fra design faget. Design er derfor en vigtig komponent når der arbejdes med brugerdreven innovation.

Brugerdreven innovation beskrives i samarbejdsprogrammet som " et udtryk for det innovationsarbejde, som foregår i virksomhederne i samspil mellem virksomheder, kunder, leverandører og den øvrige omverden. Denne form for innovation udgør en meget stor del af nordiske virksomheders udviklingsindsats, og der er brug for at udvikle mere viden om, hvordan virksomhederne bedst tager systematisk hånd om brugerdreven innovation."

På denne baggrund har EK-NE iværksat et projekt med titlen "Northern Dimension Learning Forum on User Driven Innovation" med deltagelse af repræsentanter fra de myndigheder der formulerer innovationspolitik i landene omkring Østersøen samt repræsentanter fra NordForsk og NICe. Design er meget centralt når virksomhederne skal skabe en brugerdreven innovation. Projektet løber frem til september 2006 og har derfor endnu ikke formuleret sine endelige konklusioner og policy forslag. Det forventes dog at policyforslagene vil omfatte væsentlige elementer om design.

MR-Næring drøftede i september 2005 globaliseringens udfordringer for Norden på baggrund af rapporten "Norden som Global Vinderregion", som siden er blevet optrykt som fælles årbog for Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd. Rapporten peger bl.a. på at Norden har en styrkeposition og et stort potentiale på området for design og funktionalitet. Måske på grund af en stærkt rodfæstet værdi i de nordiske samfund om æstetik. Emnet er derfor også på grund af denne drøftelse kommet aktuelt på ministerrådets dagsorden.

Af mere konkrete tiltag og projekter skal nævnes følgende:

År 2005 gjorde Nordiska innovationcentret NICe en rapport om design och näring med titeln "Future in Design". Rapporten innehåller en beskrivning av att design blir allt mer väsentlig som

konkurrensfaktor. Rapporten kommer också med flera rekommendationer om hur samarbetet mellan design och näringslivet kunde utveckla och stärkas och hur hela designfältet i Norden borde ses som en helhet.

MR-kultur initierade 2005 ett projekt för att följa upp NICes rapport och det nordiska designsamarbetet under designåret 2005. Projektet fokuserar på att skissa ett ramverk och ett flertal rekommendationer/förslag till hur det nordiska samarbetet inom design kunde utvecklas så att det bidrog till nya former för samarbete mellan design och näringsliv och till en nordiska policy som förenar kulturpolitiska aspekter med förståelse för den vitala roll som design har för en ekonomisk tillväxt. Projektet ledes af en projektgruppe.

Projektgruppen levererar en rapport i april 2006. Rapporten kommer att peka ut flera områden inom vilka ett nordiskt samarbete kunde ha en positiv inverkan på integrationen mellan design och industri. I samband med att rapporten blir klar i april 2006 arrangeras ett seminarium på Copenhagen Business School samt i maj ett seminarium i Oslo i samarbete med Nordiska Innovationscentret NICe. Seminarierna kommer att samla experter från hela Norden och rapportens rekommendationer kommer att debatteras. Efter seminarierna och debatterna sammanfattas den slutliga versionen av rapporten. Rapporten oversendes Nordisk Råd sammen med dette svar.

4)
Ministerrådet finder at koblingen mellem kultur og næringsliv er vigtig og har derfor, gennem NICe, defineret kreative industrier som et fokusområde, med henblik på at styrke nordisk næringslivs innovation og konkurrenceevne gennem kreative alliancer med kulturlivet. Der pågår nu en række forskellige projekter med dette fokus. Mere information om de specifikke projekter kan findes på NICe's hjemmeside (www.nordicinnovation.net).

Som det angives ovenfor (punkt tre) vil projekterne "Northern Dimension Learning Forum on User Driven Innovation" og opfølgningen af "Future in Design" resultere i anbefalinger om tiltag på området, herunder hvilke aktører det vil være hensigtsmæssigt at inddrage og herunder evt. også om Arts and Business organisationer vil være relevante parter i arbejdet.

Nordisk Ministerråd har derfor ikke på nuværende tidspunkt planer om at tage initiativer for aktivt at understøtte samarbejdet mellem de nordiske Arts and Business organisationer, som foreslået under punkt fire.

Rekommandationen kan hermed afskrives.

19/2004 - Rekommendation angående Samarbeid med urfolkene i Barentsregionen (A 1359/medborger)

Rekommendationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd:

1) *at* Ministerrådet i sitt arbeid med retningslinjer for samarbeid med Nordvest-Russland inkluderer tiltak til støtte for urbefolkningen i regionen

2) *at* Ministerrådet samarbeider med samiske organer for å identifisere grensehindringer for den samiske befolkningen i nordiske land og setter inn ressurser for å fjerne disse hindringer

Nordiska ministerrådet meddelar:

1)
Samarbetet mellan de nordiska regeringarna och urbefolkningen i regionen äger rum inom det nordiska informella samarbetet genom vilket sameministrarna i Finland, Norge och Sverige regelbundet träffas. Ett mer formaliserat samarbete förekommer inom Barentssamarbetets Working Group of Indigenous Peoples (WGIP) där även Ryssland deltar.

Samverkan kommer liksom hittills att ske med de nya gränsöverskridande program som finansieras genom EG:s strukturfonder inom ramen för det nya målet för territoriellt samarbete 2007-2013. Inom ramen för detta programarbete utgör samerna en särskilt prioriterad grupp, vilket också kommer till uttryck genom ett för dem särskilt delprogram.

Nordiska ministerrådet stödjer samerna bl.a. kulturellt.

I ministerrådets samarbete med Nordvästryssland kan samer delta på lika villkor med andra i t.ex. mobilitetsprogram. Ryska samer kan också dra nytta av ett projektsamarbete som ministerrådet håller på att utveckla med Barentsrådet. Detta projekt syftar direkt till att stödja urbefolkningen i hela Barentsregionen. Projektet är en del av ett fördjupat samarbete mellan ministerrådet och Barentsrådet, ett samarbete som samerna kommer att ha särskilda förutsättningar att dra nytta av. Ministerrådet eftersträvar att samarbetet mellan NMR och Barentsrådet skall följas upp och realiseras så snabbt som möjligt. Det är angeläget med insatsr både för hälsa- och för näringsutveckling inom Barentsregionen. Genom samverkan med Barentsrådets WGIP önskar NMR också främja en nära dialog med ryska myndigheter.

2)
Ministerrådets arbete med att avlägsna gränshinder för människor och förtag har förnyats under 2006. Utöver ett mera kontinuerligt gränshindersarbete fokuserar ministerrådet på ett begränsat antal större problem åt gången. Det gäller i första fasen finans- och skattefrågor, utbildning, sociala frågor och företagsfrågor.

På flera av de nämnda områdena finns särskilda samiska aspekter. Med den nya arbetsordning som nu etablerats blir det lättare att tillsammans med samiska organ identifiera dessa och föreslå lösningar.

Ministerrådet er altså opmærksom på grænsehindringer også for den samiske befolkning i de nordiske lande. Blandt andet deltog det grænsepolitiske sekretariat i et seminar i april 2005 i Karasjok om grænsehindringer på Nordkalotten. Formålet med seminaret var at belyse grænsehindringer på Nordkalotten for den enkelte borger, for næringslivet og for det offentlige samarbejde med specielt fokus på samerne.

Håndtering af problemstillinger på dette område varetages af dels det grænsepolitiske sekretariat i Ministerrådet, som i øvrigt tager sig af grænsehindringsspørgsmål, dels i samarbejdet mellem ministrene ansvarlig for samiske sager i Finland, Norge og Sverige og sametingspresidentene i respektive land.. Samiske organer er naturlige parter til afklaring af dette område. Parallelt med dette arbejde pågår desuden et bilateralt arbejde mellem den norske og finske regering om fjernelse af grænsehindringer i nord. Dette har blandt andet resulteret i en rapport "Det grenseløse nord", der netop ser nærmere på de hindringer der opleves for samere.

I forbindelse med forarbeidet til utformingen av en strategi for kulturministrenes innsatser i Nordvest-Russland ble det avholdt et seminar i Murmansk 13. september 2005. Seminaret hadde deltakere blant annet fra kulturaktører og -forvaltninger i Murmansk, Karelen og Arkhangelsk, samt fra WGIP innenfor Barentssamarbeidet og Barentssekretariatet. Et av hovedtemaene på seminaret var urfolkenes situasjon i regionen.

Konklusjonene fra dette seminaret vil ligge til grunn for det videre arbeidet med strategien, som forventes sluttført i løpet av våren 2007.

Det bör till slut nämnas att sameministrarna i Finland, Norge och Sverige träffas regelbundet med sametingspresidenterna i respektive land.

Rekommandasjonen kan hermed avskrives.

Rekommendationer, fremstillinger, ytringer 2005

6/2005 - Fremstilling angående informationsaftaler mellem de nordiske lande i forbindelse med bekæmpelse af grænsehindringer (A 1367/præsidiet)

Fremstillingen lyder:

> Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd:
>
> *at* de respektive ministerråd under Nordisk Ministerråd indgår en aftale om informations-udbytte tilsvarende den indgåede aftale mellem økonomi- og finansministrene som har til formål at forhindre fremkomsten af grænsehindringer de nordiske lande imellem

Nordisk Ministerråd meddeler:

Nordisk Ministerråd afgav 1. juli 2005 følgende besvarelse:

Nordisk Ministerråd har med henblik på at give en besvarelse af Nordisk Råds fremstilling anmodet de berørte fagministerråd om en nærmere vurdering af behovet for sådanne informationsaftale inden for de respektive fagministerråd.

Efter drøftelse i de respektive fagministerråd kan følgende oplyses:

MR-Justits
Der foregår i dag en løbende informationsudveksling mellem de nordiske lande, blandt andet med henblik på at opretholde og styrke nordisk retsenhed. Det er på denne baggrund Ministerrådets for lovgivningsspørgsmål opfattelse, at rekommandationen i fremstillingen 6/2005 ikke på nuværende tidspunkt giver anledning til yderligere tiltag. Der henvises i øvrigt til bilag (vedlagt brev fra Formandskabet – bilag 1)

MR-arbejdsmarked
MR-A meddeler, at det ikke er behov for en formalisert avtale, men at landene løbende orienterer hinanden på embedsmandsmøder og ministerniveau om forestående lovgivning som kan risikere å skabe grænsehindringer arbedjsmarkedsområdet.

MR-regional:
MR-regional meddeler, at det ikke er behov for en formalisert avtale, men at landene i god tid orienterer hverandre om forestående lovgivning som kan risikere å skape grensebarrierer på regionalområdet.

MR-Kultur:
MR-Kultur meddeler, at de nordiske kulturdepartementer allerede har et tæt samarbejde både på minister- og embedsmandsniveau, og ser ikke umiddelbart noget behov for at indgå en aftale om informations-udbytte tilsvarende den indgåede aftale mellem økonomi- og finansministrene. Grænsehindringer på kulturområdet skyldes primært forskelle i lovgivning omkring told og skat.

MR-Fiskeri, Jord- og Skovbrug
MR-Fiskeri, Jord- og Skovbrug samt Levnedsmidler finder, at formålet med Nordisk Råds rekommendation fuldt ud imødekommes via det allerede eksisterende nordiske samarbejde på fødevareområdet, hvorfor der ikke er behov for at indgå en ny formel nordisk aftale om informationsudbytte tilsvarende den indgåede aftale mellem økonomi- og finansministrene. Der er vedlagt uddybende information herom i bilag 2.

MR-Uddannelse
Meddeler, at der ikke er behov for å inngå en informasjonsavtale om grensehindringer innenfor utdannings- og forskningsområdet. Landene vil imidlertid uformelt orientere hverandre i god tid om planlagte lovendringer vil kunne virke grensehindrende.

MR-Social og sundhed
MR-S finder ikke at der er behov for en formaliseret aftale om informationsudbytte. Landene orienterer løbende hinanden på embedsmandsmøder og ministerniveau om forestående lovgivning, som kan risikere at skabe grænsehindringer indenfor social- og helseområdet.

Endvidere vil en portal på det sociale område blive udviklet. Portalen lægges under Hallo Norden. Hensigten er, at der skal være tilgængelig information om socialforsikring i alle de nordiske lande og på alle sprog, således at borgere får mulighed for at finde korrekt information baseret på oplysninger fra myndigheder. En arbejdsgruppe under socialforsikring arbejder på et konkret udspil til hvordan en sådan portal skal udformes. De mødes i maj 2006 for nærmere drøftelse. Endelig arbejdes der på at forbedre informationen på Hallo Nordens hjemmeside specifikt om pensionsforhold i de nordiske lande med henblik på at yde borgere, som overvejer at flytte til et andet nordisk land, en forbedret service.

Ministerrådets konklusion er, at der ikke er behov for formelle aftaler om informationsudveksling i stil med det rådet foreslår.

Fremstillingen kan hermed afskrives.

Bilag 1 Brev fra det danske formandskab til Nordisk Ministerrådssekretariat af 4. oktober 2005
Fremstilling 6/2005 vedrørende informationsaftaler mellem de nordiske lande i forbindelse med bekæmpelse af grænsehindringer

Det danske formandskab for Ministerrådet for lovgivningsspørgsmål (MR-lov) har modtaget Nordisk Ministerråds brev af 29. april 2005 vedlagt Nordisk Råds fremstilling 6/2005, hvori Nordisk Råd rekommanderer, at de respektive ministerråd under Nordisk Ministerråd indgår en aftale om informations-udbytte tilsvarende den indgåede aftale mellem de nordiske økonomi- og finansministre, som har til formål at forhindre fremkomsten af grænse-hindringer mellem de nordiske lande.

Det retlige samarbejde mellem de nordiske lande er forankret i Helsingfors-aftalen fra 1962, som indeholder et særskilt kapitel om dette samarbejde, hvis overordnede formål er at fremme retsenheden mellem de nordiske lande, hvor dette er formålstjenligt.

De nordiske justitsministre vedtog den 21. juni 2005 på deres årlige møde et nyt samarbejdsprogram for det nordiske justitssamarbejde. Det fremgår af samarbejdsprogrammet, at når et land overvejer at indføre ny lovgivning på et område, som traditionelt indgår i det nordiske lovsamarbejde, bør de andre lande informeres, og der bør tages initiativ til en nærmere diskussion og eventuel samordning gennem Embedsmandskomitéen for lovgivnings-spørgsmål (EK-Lov) eller gennem uformelle kontakter.

Embedsmandskomitéen for lovgivningsspørgsmål har efter anmodning fra de nordiske justitsministre udarbejdet et notat med titlen "Nordiskt lagstiftnings-samarbete vid genomförande av gemenskapsrättsakter" (vedlagt), som nærmere beskriver, hvordan dette samarbejde kan fremmes. Notatet er sendt til samtlige nordiske ministerier/departementer. De samarbejdsformer, som beskrives i notatet, kan også bruges på andre områder end dem, som traditionelt indgår i det nordiske lovsamarbejde.

Der foregår således i dag en løbende informationsudveksling mellem de nordiske lande, bl.a. med henblik på at opretholde og styrke nordisk retsenhed.

Det er på denne baggrund Ministerrådet for lovgivningsspørgsmåls opfattelse, at rekommandationen i fremstilling 6/2005 ikke på nuværende tidspunkt giver anledning til yderligere tiltag.

Bilag 2: Svar på fremstilling 6/2005 vedrørende informationsaftaler mellem de nordiske lande i forbindelse med bekæmpelse af grænsehindringer fra MR-Fiskeri, Jord- og skovbrug.

Det danske formandskab for MR-Fiskeri, Jord- og Skovbrug samt Levnedsmidler, MR-FJSL har modtaget brev af 29. april vedlagt Nordisk Råds Fremstilling 6/2005, hvori Nordisk Råd rekommanderer

> *at* de respektive ministerråd under Nordisk Ministerråd indgår en aftale om informationsudbytte tilsvarende den indgåede aftale mellem økonomi- og finansministrene som har til formål at forhindre fremkomsten af grænsehindringer de nordiske lande imellem.

Embedsmandskomiteen for Levnedsmidler, EK-Livs under vort Ministerråd har behandlet Nordisk Råds rekommendation samt hele grænsehandelsproblematikken i relation til handlen mellem de nordiske lande på fødevare- og veterinærområdet. I den forbindelse er der gennemført en national kortlægning, hvor landene hver især har rettet henvendelse til de nationale kontaktorganisationer for at få nærmere kortlagt, hvilke grænsehindringer på fødevareområdet, som organisationerne kunne ønske at få taget op i nordisk regi.

Undersøgelsen har vist, at der kun er meget få problemer med grænsehindringer for handlen mellem de nordiske lande på fødevare- og veterinærområdet. Til information vedlægges en oversigt over de rejste problemstillinger og EK-Livs' behandling heraf[1].

En del af baggrunden for de få problemer ved grænseoverskridende handel med fødevarer i Norden er, at er fødevarelovgivningen i meget stor udstrækning er harmoniseret i EU/EØS-regi, og at der fastlagt EU notifikationsprocedurer forud for indførelse af ny national lovgivning på fødevare- og veterinærområdet.

Samtidig bidrager det tætte nordiske fødevaresamarbejde i høj grad til at forebygge grænse-hindringer. I Ministerrådets deklaration om "Økt mattrygghet i Norden" fra 2002 lægger vi vægt på, at man som en naturlig udbygning af samarbejdet i embedsmandskomitéerne praktiserer det nordiske samarbejde aktivt, både indenfor rammene af permanent etablerede og spontane netværk, og ved løbende kontakt med henblik på løsning af aktuelle problemer af fælles interesse. Dette gælder både i den lovforberedende fase og ved implementeringen af EU/EØS-lovgiving.

I EK-Livs' arbejdsgrupper og forskellige netværk er der således et meget omfattende samarbejde omkring EU-lovgivningen og dens implementering ligesom evt. problemstillinger kan tages op i EK-Livs, hvor de nordiske landes myndigheder på området er repræsenteret på højeste niveau.

På denne baggrund finder MR-Fiskeri, Jord- og Skovbrug samt Levnedsmidler, at formålet med Nordisk Råds rekommendation fuldt ud imødekommes via det allerede eksisterende nordiske samarbejde på fødevareområdet, hvorfor der ikke er behov for at indgå en ny formel nordisk aftale om informationsudbytte tilsvarende den indgåede aftale mellem økonomi- og finansministrene.

7/2005 - Fremstilling angående Handlingsplan för nordiskt fiske-, jord- och skogsbruk samt livsmedelssamarbete 2005-2008 (B 224/miljö)

Fremstillingen lyder:

> Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd:
>
> 1) *at* arbejdet med at fremme økologisk landbrug prioriteres højt i planperiode form af nordisk samarbejde om rådgivning, forskning og udvikling igennem der kan lede til øget efterspørgsel efter økologiske produkter

[1] Ligger som mødemateriale til NKO-workshoppen om "Internationalisering, grænsehindringer og fødevaresikkerhed"

2) *at* der på politisk niveau såvel som på embedsmandsplan udveksles erfaring vedrørende benyttelse af offentlige politisk-økonomiske virkemidler til frei forbrug – eksempelvis nedsat moms på økologiske fødevarer, offent efterspørgsel efter økologiske varer etc.

3) *at* skovbrugssamarbejdet fremover fokuseres på at afhjælpe de kortsigte konsekvenser af storm og andre forventelige klimaforandringer for det skovbrug

4) *at* arbejde aktivt for, at ministerrådets samarbejde med Nordvestrusland kon relevante fiske-, jord- og skovbrugs-, og levnedsmiddelprojekter

5) *at* gennemføre B 224/miljø Ministerrådsförslag om handlingsprogram för no och skogsbruks- samt livsmedelssamarbete 2005–2008 – "Et nordisk løft foi livskvalitet" under inddragelse af de synspunkter, der er udtrykt i Nordisk betænkning om forslaget

Nordiska ministerrådet meddelar:

Nordisk Ministerråd har merket seg Nordisk Råds anmerkninger til Ministerrådets handlingsprogram. Anmerkningene er tatt inn i handlingsprogrammet med følgende tekst: *Nordisk Råd har rekommandert Nordisk Ministerråd til å fremme samarbeidet på områdene for økologisk jordbruk: økologisk produserte livsmidler og varer; multifunksjonelt skogbruk; særskilte tiltak for å bøte på konsekvensen av storm og andre effekter: klimaforandringer; samt ett aktivt samarbeide med Nordvestrussland.*

De konkrete tema som er anmerket kan inkluderes i følgende punkter for målsetninger og prioriterte innsatsområder i handlingsprogrammet: Økologisk jordbruk og skogbrukssamarbeidet i punktene 5.1, 5.4 og 5.5. Samarbeidet med Nordvestrussland faller inn under punkt 5.5 i handlingsprogrammet.

Ministerrådet har i perioden 2002 – 2005 gjennomført et samarbeid om økologisk jordbruk. Det har bl.a. vært gjennomført et nordisk seminar og et nordisk – baltisk prosjekt. Dette samarbeidet har resultert i erfaringsutveksling og drøftinger av konkrete utfordringer. Det foreligger forslag til videreføring av samarbeidet. Når det gjelder økonomiske virkemidler og andre virkemidler for å fremme omsetningen av økologiske produksjon, vurderes dette i EU og nasjonalt i landene. Erfaringsutveksling skjer gjennom Ministerrådet og øvrig etablerte fora i Norden.

Skogbrukssamarbeid i tilknytning til stormskader ble tatt opp i 2005 og det ble drøftet i en workshop under ministerkonferansen i Århus 30. juni 2005. Det multifunksjonelle skogbruket ble tatt opp i den Nordiske Ministerkonferansen om skogens verdi i lokalsamfunnene i Norden 29. – 30. august 2005. Oppfølgingspunkter fra den nevnte workshop og skogkonferansen er lagt inn i det norske formannskapsprogrammet for 2006.

Ministerrådet arbeider for å utvikle samarbeidet med Nordvestrussland. For genetiske ressurser og skogbruk er det etablert samarbeidsfora. Norden og de baltiske stater har tatt initiativ for å involvere Russland i det nordisk – baltiske samarbeidet. Det nye Russlandsprogrammet for 2006 – 2008 vil danne en viktig basis for samarbeidet med Nordvestrussland.

Fremstillingen kan hermed avskrives.

8/2005 - Fremstilling angående Revideret strategi for genetiske ressourcer for fiskeri, jordbruk, skovbrug og levnedsmidler i Norden 2005-2008 (B222/miljø)

Fremstillingen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd:

1) *at* som et led i samarbejdet med Nordvestrusland, tilstræbe og budgetmæssigt og intensiveret samarbejde med genbanken i Skt. Petersborg (Vavilov forhandling på baggrund af instituttets ønsker og i samspil med baltiske og a aktører på området

2) *at* gennemføre B 222/miljø Ministerrådsforslag om revideret strategi for gen fiskeri, jordbrug, skovbrug og levnedsmidler i Norden 2005-2008 under synspunkter, der er udtrykt i Nordisk Råds nærværende betænkning om forslag

Nordiska ministerrådet meddelar:

Nordisk Ministerråd har merket seg Nordisk Råds anmerkninger til Ministerrådets reviderte strategi for genetiske ressurser for fiskeri, jordbruk, skogbruk og livsmidler 2005 – 2008.

Samarbeidet om genressurser mellom Norden, de baltiske stater og Nordvestrussland under Nordisk Ministerråd er meget viktig, også for de nordiske landene. Samarbeid om genressurser vil blive foreslået som et aktuelt tema til den Nordiske - Baltiske Ministerkonferansen 7. – 8. november 2006 i Norge. Det arbeides for å involvere Russland i konferansen, inkl. forberedelsen av den. Samarbeidet mellom Nordisk Genbank og Genbanken i St. Petersburg (Vavilov Instituttet) vil så vidt mulig bli videreført, og videre utviklet innen rammene for Russlandsprogrammet.

Fremstillingen kan hermed avskrives.

10/2005 - Fremsitlling angående Krav till EU's softwarepatent (A 1327 næring)

Framställningen har följande lydelse:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer:

at regeringerne sammen og hver for sig, arbejder målrettet og eksplicit for at følgende lægges til grund for vedtagelse af et europæisk software-patent:

- at der tydeligt og eksplicit sættes krav til det tekniske bidrag, samt den opfindelseshøjde og nyhedsværdi det tekniske bidrag skal opfylde for at være patentérbart

- at man sikrer, at softwarepatenter ikke begrænser infrastruktur og interoperabilitet

- at der ikke skal kunne tildeles patent til produkter/opfindelser, som alene er en forretningsmetode eller oversættelse af en kendt procedure eller fysisk proces

De nordiske landenes regeringer meddeler:

Sverige
Framställningen har nära samband med kommisionens förslag till ett direktiv om patenterbarhet för datorrelaterade uppfinningar, som blev förkastat av Europaparlamentet och därmed föll. Enligt Sveriges uppfattning är därför frågan mindre aktuell och bör tas upp endast om kommissionen lägger fram ett nytt förslag om datorrelaterade uppfinningar. Som NMRS också uttryckte saken i utkastet till svar till framställning 11/2005 som behandlades vid ÄK-U 1, är det inte sannolikt att kommissionen kommer med ett nytt initiativ i frågan under överskådlig tid.

Danmark
Videnskabsministeriet fremsender hermed vores kommentarer til det fremsendte jf. nedenfor.

Sagen skal ses i tæt tilknytning til det af EU-Kommissionen fremførte Software Patent Direktiv, der som bekendt er blevet forkastet af EU-Parlamentet. Denne sammenhæng fremgår også af Nordisk Råds Fremstillingen 10 til de nordiske landes regeringer om samme.

Fremstilling 10 synes, derfor at være blevet mindre aktuel. Danmark finder derfor, at spørgsmålet kun bør tages op, såfremt EU kommissionen fremsender et nyt relateret forslag, hvilket dog bekendt ikke synes sandsynligt.

Ovenstående er koordineret med Økonomi- og Erhvervsministeriet.

Norge
Norge slutter seg til rekommendasjon om krav til vedtakelse av et europeisk programvarepatent slik dette framkommer i framstilling 10/2005 fra Nordisk Råd.

Besvarelse har ikke blevet modtaget fra Finland og Island.

11/2005 - Fremstilling angående Vurderinga va EU's direktivforslag till softwarepatent (A1372 næring)

Fremstillingen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd:

1) *at* snarest muligt og i samarbejde med nationale patentorganisationer og toneangivende IT-aktører, vurdere hvilke særlige patentrelaterede behov som findes i den nordiske softwareindustri

2) *at* man iværksætter en vurdering af hvor lang løbetid et softwarepatent bør have og om tvangslicenser/vederlagsbaserede licenser skal introduceres som et middel til at sikre lige og fri konkurrence på softwaremarkedet. Konklusionerne herfra meddeles de ansvarlige nordiske ministre og Næringsudvalget i Nordisk Råd

Nordisk Ministerråd meddeler:

Nordisk Ministerråd ser Fremstilling 11/2005 i tæt tilknytning til det af EU kommissionen fremførte Software Patent Direktiv, der som bekendt er blevet forkastet af EU-Parlamentet. Denne sammenhæng fremgår også af Nordisk Råds Fremstillingen 10 til de nordiske landes regeringer om samme.

Fremstillingen 11/2005 synes derfor at være blevet mindre aktuel. Ministerrådet finder derfor, at spørgsmålene kun bør tages op, såfremt EU kommissionen fremsender et nyt relateret forslag, hvilket dog Ministerrådet bekendt ikke virker sandsynligt.

Fremstillingen kan hermed afskrives.

12/2005 - Fremstilling angående Kraftsituationen i Norden (A1362/miljø)

Fremstillingen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd:

1) *at* foretage en gennemgang af forskellige eksisterende prognoser for det fremtidige el-forbrug i de nordiske lande og foretage en vurdering af, hvorvidt disse giver et realistisk billede af forventningerne

2) *at* foretage en gennemgang af eksisterende planer for forøgelse af el-produktionen i Norden og for forbedringer af transmissionskapaciteten i og mellem de nordiske lande

Nordisk Ministerråd meddeler:

1)
Prognoser for det fremtidige el-forbruk i de Nordiske landene viser en samlet vekst i energiforbruk på 18 TWh frem mot 2010.

Brutto etterspørsel (TWh)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Norden	**414**	**417**	**424**	**429**	**435**	**439**
Finland	89	90	92	92	92	93
Danmark	36	36	36	36	36	37
Sverige	154	155	156	157	158	159
Norge	126	126	127	129	132	134
Island	9	10	13	15	16	16

Det må bemerkes at prognosene for hvert av landene er basert på svært varierende forusetninger[2] og beregningsmetodikk. Det er derfor ikke tale om en prognose for Norden, men mer en sammenstilling av de ulike landenes prognoser[3].

Til sammenlikning referers det til Nordels sammenstilling av forventet forbruk i Norden i 2008. Nordel forventer et forbruk på ca. 415 TWh i 2008.

Ministerrådet anser at de forskjellige eksisterende prognosene for det fremtidige el-forbruk er velbalanserte.

2)
a) Produksjon:
Det nordiske markdet har til i dag sikret at forholdet mellom forbruk og produksjon i Norden som helhet har vært balansert, også under pressede situasjoner.

I 2004 ble det produsert 377 TWh i det nordiske elmarkedet og Norden var nettoimportør av ca. 12 TWh.

Produksjon (TWh)	2004	*2004 netto imp/eksp*
Norden	**377**	**12**
Finland	82	5
Danmark	38	-3
Sverige	148	-2
Norge	109	12

[2] Den norske prognosen forursetter uendret forbruk fra kraftintensiv industri fra 2005 og tar utgangspunkt i et middelpris-scenario, flere beregninger er utført med andre prisforutsetninger. For Danmarks del gjelder det at veksten er betydelig redusert som følge av forventninger om resultater av energisparings- og effektiviseringstiltak.

[3] Nordels analyse har ikke regnet med Island, derfor vil tallene i dette notatet avvike en del fra Nordel's tall. Normalt regnes ikke Island til det nordiske markedet siden Island ikke har fysisk forbindelse til elmarkedet i Norden for øvrig.

Det er en viktig forutsetning i Norden at nye investeringsbeslutninger for produsjonskapasitet tas i forhold til lønnsomhet. Selv om utbygging skulle vise seg lønnsomt i forhold til markedet, er det også politisk usikkerhet omkring en rekke nye prosjekter, slik som et mulig el-sertifikat marked mellom Norge og Sverige. Det er derfor ikke mulig å gi en total prognose eller sammenstilling av ny produksjonskapasitet i det Nordiske markedet.

I perioden frem mot 2010 forligger vedtatte planer for forsterkning av produksjonskapasiteten. Listen må ikke ses på som utfyllende.

- Finland:
  - 40 MW vannkraft, 2005-2008
  - 95 MW vind, 2005-2008
  - 140 MW diverse CHP og kjernekraft, 2005-2008
  - 1600 MW kjernekraft, 2009
- Danmark:
  - 125 MW biomasse og kull CHP og gass, 2005-2008
  - 400 MW off-shore vind, 2008-2009
- Norge:
  - 430 MW gasskraft (usikkert)[4]
  - 300 MW små vannkraftverk
  - 400 MW vindkraftverk
- Sverige:
  - 660 MW CHP gass
  - Vindkraftverk
- Island
  - 300 MW geotermisk kraftverk
  - 690 MW vannkraftverk

Det er gitt konsesjon til flere nye vann- og vindkraftprosjekter i Norge og vindkraftprosjekter i Sverige. I tillegg planlegges en økt produksjon i gjenværende eksisterende kjernekraftenheter i Barsebäck i Sverige. Frem mot 2010 planlegges ca. 800 MW (kull) tatt ut av produksjon i Danmark.

I den takt disse nye kraftverkene blir realisert vil de bidra til å produksjonen av energi i perioden fremover.

Til sammenlikning konkluderer Nordel med at de økte investeringene i ny produksjonskapasitet vil gi økt produksjon og bidra til at det nordiske elsystemet vil kunne møte den forventete veksten i forbruk forutsatt gjennomsnittlige forhold. Nordel forventer en produksjon på 431 TWh i Norden i 2008, altså at Norden vil være en netto-eksportør av kraft på 16 TWh.

b) Overføringskapasitet/Nett:
På energi ministrenes oppfordring i Akureyrierklæringen har Nordel levert et forslag til ytterligere harmonisering mellom de systemansvarlige for overførinsnettet i Norden. Harmoniseringsarbeidet er et viktig skritt på veien til økt transparens og forutsigbarhet for aktører og investorer i markedet. Nordel har også presentert en videreutviklingsplan for forsterkninger i overføringskapasitet mellom de nordiske landene:

Følgende fem snitt er inkludert i Nordels "pakke" (ikke prioritert rekkefølge):
- Snitt 4 600-800 MW (i Syd Sverige)
- Fenno-Skan, 600-800 MW, (mellom Sverige og Finland)
- Storebælt forbindelsen 600 MW (mellom Jylland og Sjelland)

[4] Tre gasskraftprosjekter har fått konsesjon i Norge, men det er usikkert hvor mange av prosjektene som vil realiseres som følge av forhold knyttet til rammebertingelser for eksempel krav til CO2-rensing, lønnsomhet og infrastruktur for gass osv.

- Nea – Järpströmmen, (mellom Midt Norge og Sverige)
- Skagerrak 4, 600 MW (mellom Norge og Jylland)

I den takt disse forbindelsene realiseres, vil de kunne bidra til en bedre kraftflyt og forsyningssikkerhet i Norden. Behovet for ny produksjons- og overføringskapasitet kan reduseres som følge av en mer effektiv og omfattende kraftflyt mellom de nordiske landene.

I tillegg planlegges det følgende forbindelser mellom Norden og tredjeland:
- Estlink, 350 MW, 2006 (mellom Finland og Estland)
- NordNed, 600 MW, 2008 (mellom Norge og Nederland)
- Oppgradering av Tysklandsforbindelsen fra Danmark

I den grad disse planlagte prosjektene gjennomføres vil de bidra til å øke utvekslingskapasiteten inn og ut av Norden.

Konklusjon om energibalansen:
I den grad de planlagte investeringene i ny produksjonskapasitet og forsterkningene i overføringskapasitet innen Norden og ut av Norden gjennomføres, vil dette bidra til å møte den forventede økningen i etterspørsel på 18 TWh. Det er derfor rimelig å anta at det nordiske el-markedet vil sikre en balanse mellom energiforbruk, produksjon og import også i 2010, forutsatt gjennomsnittlige forhold.

Referanser:
Norge: Elektrisitetsetterspørsel framover, T. Bye og F.R. Aune, Statistisk Sentralbyrå (Sep 2005)
Finland: Energi- och klimatstrategin (utkast), färdig oktober-november 2005.
Sverige: Prognoser över utsläpp av växthusgaser, Kap. 6. Energimyndigheten ER, 20:2004
Danmark: Basisfremskrivning af el- og fjernvarmeproduktionen 2005-2025, Teknisk baggrundsrapport til Energistrategi 2025, S.L. Pedersen, Energistyrelsen (Jun 2005)
Nordel: Power and Energy Balances Forecast 2008, Nordel's Balance Group (Jun 2005)

Fremstillingen kan hermed avskrives.

13/2005 - Fremstilling angående Konference om korruption (A 1373/medborger)

Fremstillingen lyder:

> Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd:
>
> *at* arrangere en konference i Skt. Petersborg om korruption. Det er ønskværdigt at dette sker i samarbejde med andre relevante internationale organisationer som er forankret i regionen og interesserede i feltet samt relevante russiske myndigheder

Nordiska ministerrådet meddelar:

Det norska ordförandeskapet, tillsammans med Nordiska ministerrådets sekretariat undersöker förutsättningarna för att arrangera en konferens i St. Petersburg om korruption. Nordiska rådet kommer att orienteras löpande om detta.

14/2005 - Rekommendation angående Ny struktur for Nordisk Ministerråd (B 242/presidiet)

Rekommandasjonen lyder:

> Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet:
>
> 1) *att* angående konsumentpolitiken höra rådet innan det fattas beslut om organisationen för ämbetsmannasamarbetet på området
>
> 2) *att* reduceringen av antalet ministerråd inte medför en minskning av budgetramen för Nordiska ministerrådet
>
> 3) *att* Nordiska ministerrådet under en övergångsperiod bistår länderna med att hantera den nordiska koordineringen av frågor som berör ett nedlagt ministerråd
>
> 4) *att* med beaktande av de synpunkter som anförs i detta betänkande implementera den nya strukturen för Nordiska ministerrådet

Nordisk ministerråd meddeler:

1)
De nordisk samarbeidsministre besluttet 10. desember 2004 "å foreta en gjennomgang av det nordiske samarbeidet med sikte på å foreta en tydeligere prioritering og effektivisering". Resultatet av struktur- og moderniseringsarbeidet ble presentert som et ministerrådsforslag ved Nordisk Råds sesjon i 2005. Formålet med den nye ministerrådsstruktur er å styrke det nordiske samarbeidets politiske relevans og effektivitet og som en konsekvens av dette reduseres det formelle antall ministerråd fra 18 til 11. Det er imidlertid vesentlig å understreke at selv om det formelle samarbeidet avvikles, innebærer ikke dette at samarbeidet opphører men det får nye former. Når det gjelder nordisk samarbeid på konsumentområdet har dette gode tradisjoner og et godt utviklet nettverk. For å lytte til Nordisk Råds synspunkt og ytringer i forhold til den fremtidige organisering av det konsumentpolitiske samarbeidet, deltok Forbrugerminister Lars Barfoed ved Nordisk Råds sesjon i Reykjavik 2005 og også i møte med Medborgerutvalget der dette var tema. Dette la et godt grunnlag for dialog i forkant av den endelige beslutningen om ministerrådets struktur som senere ble fattet av de nordiske samarbeidsministre den 14. desember 2005. Som dokument til dette møtet lå også et brev fra Nordisk Råd datert 9.12.05 vedr. Nordisk Råds synspunkter på Forbrukerministrenes beslutning vedrørende det fremtidige samarbeidet på konsumentområdet.

2)
Formålet med strukturreformen er å styrke det nordisk samarbeidets politiske relevans og effektivitet. Reduksjonen fra 18 til 11 ministerråd gjenspeiles i budsjettet for 2006 ved at budsjettpostene for ministerråd som opphører som formelle, utgår som særlige sektorbudsjetter. Postene for ministerrådene for Bygg- og bolig, Konsument, Transport og en del av MR-IT samles for 2007 i en felles pulje som i en overgangsperiode kan tilgodese nordiske samarbeidsaktiviteter. På sitt møte den 14. desember 2005 var de nordiske samarbeidsministre enige om at prinsippene for støtte til det uformelle samarbeidet etter 2006 skal vurderes i det kommende budsjettarbeidet. Når det gjelder det uformelle konsumentsamarbeidet, var samarbeidsministrene innrettet på å sikre at prosjektsamarbeide kan føres videre også etter 2006 med hensyn til ministerrådets overordnede prioriteringsprosess. Ministerrådets samlede budsjett har ikke blitt redusert som følge av reduksjonen av antallet ministerråd.

3)
For å lette overgangen for de samarbeidsområdene som fra og med 2006 overgår i uformell form, besluttet samarbeidsministrene på sitt møte den 14. desember 2005 at disse skal få passende støtte gjennom en spesiell kontaktperson i sekretariatet.

4)
Nordisk ministerråd har notert seg Nordisk Råds uro med hensyn til hvordan den parlamentariske kontrollen som rådet i dag utøver skal gjennomføres ved en større grad av uformelt samarbeid.

Dette har også konsekvenser for håndtering av rekommandasjoner på områder der ministerrådet ikke har en formell struktur eller kompetanse til å behandle spørsmål. Når det gjelder de samarbeidsområdene som har overgått til en uformell form, er det så langt konsumentområdet som har vært det mest aktive. Etter initiativ fra den avtroppende embedsmannskomiteen ble det etablert egne retningslinjer for det fremtidige uformelle samarbeidet på konsumentområdet. Av disse retningslinjene er det tatt eksplisitt inn at Nordisk Råd skal være en aktivt medspiller i utformingen av samarbeidet:

" Den nordiske konsumentgruppe skal gennemføre det nordiske konsumentsamarbejde. Arbejdet skal ske med vægt på de prioriteringer, der ligger i det samarbejdsprogram, som er vedtaget i Nordisk Råd og MR-Konsument for perioden 2005-2010. Når gruppen finder det hensigtsmæssigt, skal den også kunne samarbejde om spørgsmål, som falder uden for samarbejdsprogrammet.

Inden udgangen af 2010 skal der foreligge et nyt samarbejdsprogram, programmet skal udformes i dialog med Nordisk Råd.

Der udarbejdes en årlig aktivitetsplan, som gruppens formandskab har ansvaret for og som besluttes af de nordiske forbrugerministre.

Det er endvidere gruppens formandskab, der sørger for, at en årsberetning hvert år tilgår de nordiske konsumentministre. Et eksemplar sendes til orientering til Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd."

Med hensyn rekommandasjoner som rettes til områder som ikke er en del av det formelle nordiske samarbeidet vil ministerrådet i en overgangsfase bistå med koordineringen av besvarelsene av disse.

Rekommandasjonen kan hermed avskrives.

15/2005 - Rekommendation angående Nordiska ministerrådets Rysslandsprogram (B 239/presidiet)

Rekommendationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet:

1) *att* även fortsättningsvis samråda med Nordiska rådet vid utformning och utvärdering av årliga handlingsplaner för samarbetet med Ryssland

2) *att* med beaktande av de synpunkter som anförts i detta betänkande, genomföra Ministerrådsförslag om Rysslandsprogram (B 239/presidiet)

Nordiska ministerrådet meddelar:

Samarbetsministrarna antog den 27 oktober 2005 ett nytt Rysslandsprogram för perioden 2006-08. Programmet antogs bland annat mot bakgrund av rekommendation 19/2003 från Nordiska rådet. Syftet med programmet är att konkretisera de riktlinjer för samarbete med Nordvästryssland som antogs av samarbetsministrarna den 10 december 2004 av samarbetsministrarna. Rysslandsprogrammet utvecklar framförallt medel för att uppnå det som riktlinjerna avhandlar. Medlen är i första hand kunskapsuppbyggnad och nätverk, samarbete inom den Nordliga dimensionen, samarbete i Barentsregionen och samarbete med frivilligorganisationer. Därtill specificeras att stöd till små och medelstora företag skall ges genom NOPEF och att gränsregionalt samarbete skall genomföras tillsammans med EU och regionala aktörer för att främja regional utveckling.

Ett nytt samlat kunskapsuppbyggnads- och nätverksprogram tas fram under 2006 med fokus på mobilitet mellan Nordvästryssland och Norden för den offentliga sektorn, utbildnings- och forskningssektorn, den privata sektorn och det civila samhället. Programmet kommer att vara flexibelt inom de nämnda huvudområdena för att löpande svara mot aktuella behov och prioriteringar.

Samarbetsprojekt inom Nordliga dimensionens Partnerskapet för Hälsa och socialt välbefinnande tas för närvarande fram av ministerrådet tillsammans med det övriga partnerskapet. Inom Northern eDimension Action Plan (NeDAP) samarbetar ministerrådet framförallt kring forskningsprojektet Nordunet till vilket ryska och baltiska intressenter bjuds in.

Ett nytt NGO-program har tagits fram för att ge stöd till det civila samhället i Östersjöregionen. I detta program kommer ryska, vitryska och baltiska organisationer att engageras. Tyngdpunkter ligger på utvecklingen av det civila samhället i Nordvästryssland och Vitryssland.

Ministerrådet har kommit överens med Barentsrådet (BEAC) att ta fram pilotprojekt i Barentsregionen inom följande områden: urbefolkningssamarbete, klimatfrågor och ekonomisk utveckling.

European Humanities University (EHU) stängdes 2004 av regimen i Vitryssland. Därmed berövades unga vitryssar den sista möjligheten att erhålla internationellt erkännd högre utbildning i sitt eget land.
Ministerrådet har under 2005 och 2006 utvecklat ett större stödprojekt tillsammans med EHU i Vilnius med finansiering från EU, ministerrådet, Sverige och Finland. Projektet kommer att möjliggöra att 350 vitryska studenter får utbildning i Vilnius på ett EHU i exil.

De ovan nämnda initiativen är en sammanfattning av läget i implementeringen av Rysslandsprogrammet. Beslut om nya initiativ under Rysslandsprogrammet kommer att tas löpande av NSK/MR-SAM under 2006.

Ministerrådet vill påpeka att årliga handlingsplaner för samarbetet med Nordvästryssland inte används. Arbetet vägleds av riktlinjerna och Rysslandsprogrammet och konkretiseras årligen genom budgetprocessen där målsättningar, prioriteringar och resultat konkretiseras under varje budgetpost. Däremellan utvecklas samarbetet enligt ministerrådets praxis och inom ramarna för samarbetsministrarnas och de övriga fackministrarnas beslut.

Ministerrådet välkomnar fortsättningsvis samråd med Nordiska rådet kring utformningen och utvärderingen av ministerrådets rysslandsverksamhet, dels inom ramarna för budgetprocessen, dels däremellan vid behov och där rådet har särskilt intresse.

Utvärdering av hela ministerrådets rysslandsverksamhet sker årligen av samarbetsministrarna. Alla fackministerråd har enligt Riktlinjer för samarbete med Nordvästryssland att rapportera till samarbetsministrarna om de resultat som respektive fackministerråd uppnått under året. Den samlade bedömningen sker under samarbetsministrarnas sista möte vart år.

I betänkande (B 239/presidiet) diskuteras vissa frågor om ministerrådets miljöverksamhet i Nordvätryssland. Nordiska ministerrådets samarbete med Nordvästryssland är framförallt inriktat på projektverksamhet som initieras av de olika arbetsgrupper som finns under miljöministrarna. Gennem Nordisk Ministerråds miljøarbejdsgrupper var der 9 projekter med russisk deltagelse i 2005, med et samlet budget på ca. 6,6 MDKK.

Foruden disse projekter har Nordisk Ministerråd et stort engagement i Rusland gennem aktiviteter finansieret gennem NEFCO (Nordic Environment Finance Corporation). NEFCO forvalter et antal fonde med miljømæssigt sigte i Nordens nærområde. De vigtigste er Investeringsfonden, den Nordiske Miljøudviklingsfond og klimafonden Testing Ground Facility. Hertil kommer at NEFCO forvalter en række øvrige organisationers midler, herunder projekter under Barentssamarbejdets Hot Spots Facility. Miljøministrene allokerede i 2005 ca. 10,3 MDKK til NEFCO som primært anvendes til finansiering af aktiviteter der kræver væsentligt flere midler, såsom til projekter vedr. konstruktion af renseanlæg, vindmølleparker eller installering af miljøteknologi i den industrielle sektor. Det mest kendte af de NEFCO finansierede projekter i 2005 er færdiggørelsen og åbningen af rensningsanlægget Vodokanal i St. Petersborg i september 2005.

Rekommendationen kan härmed avskrivas.

16/2005 - Rekommendation angående Nordisk Ministerråds Arktiske Samarbejdsprogram 2006-2008 (B 236/presidiet)

Rekommendationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet:

att, med beaktande av vad som anförs i detta betänkande, genomföra Ministerrådsförslag om Arktiskt samarbetsprogram 2006–2008 (B 236/presidiet)

Nordiska ministerrådet meddelar:

Nordisk Ministerråd Samarbejdsministre vedtog den 1. november 2005 det Arktiske samarbejdsprogram for perioden 2006-2008, og i den forbindelse stillede man sig positivt til Nordisk Råds positive imødekommelse af ministerrådsforslaget som fremført i Betænkning B 236/præsidiet.

Nordisk Ministerråd vil tage hensyn til henstillingerne fra Nordisk Råd om, at arbejde videre med informationsspredning til såvel den arktiske befolkning som til relevante aktører i det regionale samarbejde, ligesom Nordisk Råds bemærkninger om udfordringerne med at finde en balance mellem miljøbeskyttelse og socioøkonomisk udvikling i Arktis. Ministerrådet noterer også rådets ønske at samarbejdsprogrammet bør tilføres yderligere økonomiske ressourcer.

I januar 2006 besluttede Nordisk Ministerråd hvilke projekter og aktiviteter som der i 2006 modtager støtte gennem samarbejdsprogrammet, og her blev der skelet til Nordisk Råds budgetrekommandation som ønsker at en vis del af midlerne allokeres miljø og klimaspørgsmål. Hertil kommer at der i budgetprocessen for 2007 netop er sat fokus på det arktiske samarbejde, hvilket i praksis har betydet en forøget ramme til arktiske aktiviteter.

Rekommendationen kan härmed avskrivas.

17/2005 - Rekommendation angående Nordisk-baltiskt nätverkssamarbete för frivilligorganisationer (A 1352/kultur)

Rekommendationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet:

1) *att* inom ramen för de reformerade riktlinjerna för det nordiska samarbetet medlemmarna Estland, Lettland och Litauen utforma ett stöd ti frivilligorganisationernas nätverksarbete med de baltiska staterna frivilligorgan
2) *å* redegjøre for hvilken rolle, herunder støtteordninger, frivillige organisasjone Nordvest-Russland er tiltenkt innenfor rammen av retningslinjene for No samarbeid med Nordvest-Russland

Nordiska ministerrådet meddelar:

På NSK:s möte den 11 maj 2006 fattades beslut om ett nytt NGO-program för Östersjöregionen, riktat till Nordvästryssland och Vitryssland. NGO-programmet har sänts till Nordiska rådet.

1.) Inom NGO-programmet inbjuds baltiska och polska organisationer att, i samarbete med nordiska organisationer, stödja utvecklingen av det civila samhället i Ryssland respektive Vitryssland. Ett sådant samarbete utnyttjar baltiska organisationers erfarenheter men innebär samtidigt ett stöd till dessa organisationers arbete i sina respektive hemländer.

2.) I enlighet med en överenskommelse mellan Nordiska rådet och Ministerrådet om budgeten för 2006 har en miljon kronor avsatts för stöd direkt till organisationer i de baltiska länderna. Stödet handläggs av ministerrådets kontor i Estland, Lettland och Litauen med en tredjedel var. För erhållande av stöd gäller att den stödberättigade verksamheten skall avse

samarbete mellan en organisation i ett baltiskt land och organisation(er) från minst två nordiska länder. Prioritet ges till projekt innan de områden som samarbetsministrarna särskilt framhållt i riktlinjarna för det nordiskt-baltiska samarbetet.

18/2005 - Rekommendation angående Arktisk forskning (A 1370/kultur)

Rekommendationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet:

1) *å* gjennomføre en analyse av kunnskapsbehov og forutsetninger for en fortsatt og langsiktig nordisk forskningssatsing på klima- og miljøforandringer i Arktis, samt disse forandringenes konsekvenser for befolkningene i området, med henblikk på å presentere forslag til en nordisk forskningssatsing på området i forkant av det Internasjonale Polaråret 2007.

2) *å* igangsette et prosjekt med det formål å styrke formidlingen av resultater og kunnskaper fra nordiske forskningsprosjekter og -programmer, samt å legge til rette for en bedre erfaringsdeling og ivaretakelse av nettverk etter at forskningsinnsatser avsluttes

Nordiska ministerrådet meddelar:

1)
Ministerrådet ställer sig i utgångsläget positiva till medlemsförslaget, och delar förslagsställarnas åsikt om att detta är ett viktigt område där det är av stor vikt att vidmakthålla den stora kunskap och kompetens som finns i Norden. Det finns ett behov av att klarlägga om och hur beslut på nordisk nivå signifikant kan bidra till en bättre forskningsinsats när det gäller klimat- och miljöförändringar i Arktis.

och föreslår i enlighet med detta

att det genomförs analys av kunskaps-, koordineringsbehov och förutsättningar för en fortsatt och långsiktig nordisk forskningssatsning på klimat- och miljöförändringar i Arktis, samt dessa förändringars konsekvenser för befolkningarna i området. Som en del av denna analys genomförs en avgränsad förstudie i syfte att undersöka vilka förutsättningar i form av inriktning, utformning mm. som analysen skall ha och därefter själva huvudanalysen. Detta skall ske i samarbete och dialog med Nordforsk, Avdelningen för Miljö och Resurs samt andra relevanta aktörer inom området.

Det skall poängteras att Ministerrådet redan idag stödjer ett antal projekt rörande det arktiska området genom ministerrådets arktiska samarbetsprogram som just valt att fokusera forskning i relation till det internationella polaråret såväl som till klimatförändringar under perioden 2006-2008. Dessutom lanserar Ministerrådet for Miljö en strategi for miljösektorns insats i arktis, och även denna strategi har fokus på klimatförändringar. Ministerrådet har således redan valt att titta närmare på de föreslagna insatsområdena men delar synen på ett behov av en analys rörande de framtida behoven av forskning samt vilken roll Ministerrådet och de nordiska ländernas nationella forskningsråd skall ha för att kunna uppfylla dessa behov.

2)
Det råder en ständig diskussion om vilken roll forskningen har för samhällsutvecklingen i stort. Som exempel på detta kan nämnas i vilken mån forskningen kommersialiseras och leder till såväl nya företag som nya produkter. Ett annat område rör hur forskningsaktiviteterna och forskningsresultaten når ut till det omgivande samhället. Om forskarvärlden skall en central roll i samhällsutvecklingen är denna kommunikations- och förmedlingsförmåga av stor betydelse.

I enlighet med detta beslutas

att det genomförs en kortare studie av hur ett projekt som undersöker hur spridningen, förmedlingen och erfarenhetsutbytet av det Nordiska forskningssamarbetet i framtiden kan förbättras. Detta skall ske i samspel med Nordforsk, NICe samt andra relevanta organisationer.

Rekommendationen kan härmed avskrivas.

19/2005 - Rekommendation angående Helse og næringsutvikling blant urfolk i Barentsregionen (A 1374/medborger)

Rekommendationen har följande lydelse:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet:

1) *at* det i Nordisk Ministerråds program for samarbeidet med Russland inkluderes tiltak til næringsutvikling for urfolkene, som å etablere obshinaer

2) *at* det i Nordisk Ministerråds program for samarbeidet med Russland inkluderes tiltak for å bedre helsesituasjonen i Lovozero kommune

3) *at* det i anledning av FNs nye urfolkstiår 2005-2015 sammen med Arktisk Råd arrangerer en konferanse i 2006 for myndigheter og organisasjoner som er involvert i arbeidet med urfolk i Barentsregionen. Konferansen bør identifisere felles mål for urfolkstiåret og en plan for hvordan disse kan nåes

Nordiska ministerrådet meddelar:

Nordiska ministerrådet har beslutat att inom ramarna för det nya Rysslandsprogrammet för perioden 2006-08, samarbeta med Barentsrådet och Barents regionråd i det område som täcks av dessa organisationers mandat. Initiativ skall komma från Barentsrådet och ministerrådet skall kunna gå in i partnerskap med Barentsrådet kring sådana initiativ.

Under 2005 sändes ett initiativ från Barentsrådets Committee of Senior Officials (CSO) till ministerrådets samarbetskommitté, NSK. I initiativet föreslog Barentsrådet att ministerrådet skulle samarbeta med Working Group of Indigenous People (WGIP) inom Barentssamarbetet för att stödja urbefolkningen i den ryska delen av Barentsregionen. NSK ställde sig vid sitt möte den 13 december 2005 positiv till ett sådant samarbete på urbefolkningsområdet. Under 2006 ämnar ministerrådet utveckla samverkan tillsammans med WGIP konkret projektverksamhet med hänseende på urbefolkningars situation i Nordvästryssland.

Ministerrådet har ambitionen att genom samarbetet med Barentsrådet öka värdet av insatsen gentemot den samiske befolkningen. De tre förslag som Rådet framför i sin rekommendation kommer att tas upp med WGIP.

Det påminns också att ministerrådet sedan ett antal år tillbaka ekonomiskt bistår Sameradion i Murmansk, vilket är ett projekt som stödjer samiska radiosändningar på Kolahalvön.

I forbindelse med forarbeidet til utformingen av en strategi for kulturministrenes innsatser i Nordvest-Russland ble det avholdt et seminar i Murmansk 13. september 2005. Seminaret hadde deltakere blant annet fra kulturaktører og -forvaltninger i Murmansk, Karelen og Arkhangelsk, samt fra The Working Group of Indigenous Peoples (WGIP) og Barentssekretariatet. Et av hovedtemaene på seminaret var urfolkenes situasjon i regionen.

Konklusjonene fra dette seminaret vil ligge til grunn for det videre arbeidet med strategien, som forventes sluttført i løpet av våren 2007.

2005 var urfolksår innenfor Barentssamarbeidet, med en rekke aktiviteter og markeringer gjennomført i alle deler av Barentsregionen. Urfolkenes situasjon ble også drøftet under

Barentsrådets møte i november 2005. Det er naturlig å se del-rekommendasjon 3) i lys av dette, samt vedtaket av et nytt handlingsprogram for urfolkene i Barentsregionen 2005-2008. I de videre kontaktene med WGIP vil spørsmålet om målsettingene for urfolkstiåret 2005-2015 bli tatt opp, herunder om konferanser eller andre tiltak som kan være nyttige for å fremme urfolksarbeidet i regionen.

Rekommandationen kan härmed avskrivas.

20/2005 - Rekommendation angående Strukturreform for det nordiske kultursamarbeidet (B 241/kultur)

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd:

1) *å* gjennomføre Ministerrådsforslag om strukturreform for det nordiske kultursa 241/kultur) under hensyntagen til de synspunkter som er fremført i betenkninge

2) *å* fortsette dialogen med Nordisk Råd om den videre utforming av struktur og l det nordiske kultursamarbeidet

3) *att* Nordiska ministerrådet vidareutvecklar sitt förslag med hänsyn utbildningsutskottets synpunkter och i dialog med utskottet presenterar sitt Nordiska rådets Kultur- och utbildningsutskott om möjligt före den första septe

Nordisk Ministerråd meddeler:

Endelig vedtak om endringer i strukturen for det nordiske kultursamarbeidet ble tatt av Ministerrådet for kultur i deres møte 26. oktober 2005. Tre såkalte samarbeidsorganer (lednings- og styringsgrupper bestående av embetsmenn) ble vedtatt lagt ned fra 1.januar 2006, og eksisterer således ikke lenger. Syv andre komiteer og institusjoner ble vedtatt lagt ned fra 1.januar 2007.

De berørte komiteer og institusjoner har utarbeidet grundige "testamenter", som angir hvilke oppgaver de har hatt, samt formelle bindinger som må avvikles (leieforhold, ansettelser osv). Dette materialet vil danne grunnlaget for det videre arbeidet med reformen, herunder beslutninger om hvilke oppgaver som skal videreføres ved siden av eller innenfor den nye programstrukturen, og hvordan disse skal forvaltes.

Samtidig arbeider Ministerrådet med å forberede den nye strukturen som skal være på plass fra 1. januar 2007. Deler av strukturen er allerede på plass, ved at et mobilitets- og residensprogram og et program om computerspill for barn ble vedtatt igangsatt fra 2006. Disse vil være viktige elementer i den nye programstrukturen i årene framover.

Det er nedsatt en policygruppe som ser særskilt på de selvstyrende områdenes og de ikke-skandinaviske språkenes forhold innenfor den nye strukturen for kultursamarbeidet.

En arbeidsgruppe (bestående dels av embetsmenn, dels av fagfolk fra feltet) er nedsatt for å utarbeide et første forslag til rammer for kunstsamarbeidet innenfor den nye strukturen. En første presentasjon av gruppen og dens mandat ble gjort under Nordisk Kulturforum 27. februar 2006. Der var også Nordisk Råd invitert. Man vil nu kunne etablere sakkyndiggrupper bestående av frittstående personer fra kulturfeltet som vil ha til oppgave å komme med forslag til konkrete tiltak innenfor disse rammene. På denne måten ønsker man å sikre at prinsippet om armlengdes avstand ivaretas, samtidig som ministrene kan foreta prioriteringer på overordnet nivå.

Dialogen med Nordisk Råd vil fortsette, både i form av informasjon om sakens gang, og i form av direkte dialog før beslutninger fattes.

Rekommandasjonen kan hermed avskrives.

21/2005 - Rekommendation angående Spel- och lotterimarknaden (A 1361/kultur)

Rekommendationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landenes regjeringer:

1.) *att* innom ramen för EU gemensamt arbeta för ett bibehållande av att nationellt kunna reglera den nationella spel- och lotterimarknaden

2.) *att* inom ramen för EU gemensamt arbeta för att spel- och lotterifrågorna undantas från EUs tjänstdirektiv

3.) *att* stärka en gemensam forskning kring spelandet och om spelandets negativa sidor med särskild inriktning på utveckling av metoder för att bekämpa spelberoendet

4.) *att* redovisning av förslaget sker senast vid Nordiska rådets session 2006.

De nordiske landenes regjeringer meddeler:

De nordiske land har siden 2002 avholdt halvårlige samarbeidsmøter på embedsmannsnivå for å utveksle kunnskap og synspunkter, med sikte på å opprettholde en forsvarlig nasjonal kontroll med utviklingen i lotteri- og pengespillmarkedet.
Som ledd i samarbeidet har alle de nordiske land gått inn for å unnta lotteri- og pengespillspørsmål fra EU's tjenestedirektiv, noe som ble vedtatt av EU-parlamentet i februar 2006.
I samarbeidet om informasjonsutveksling mellom de nordiske land på dette området inngår også gjensidig informasjon om forskning om negative sider ved pengespill med sikte på å utvikle metoder som kan motvirke spilleavhengighet.

22/2005 - Rekommendation angående Design for alle - et nordisk handlingsprogram (237/velferd)

Rekommendationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet:

att godkänna förslaget om Design för Alla – ett nordiskt handlingsprogram.

Nordiska ministerrådet meddelar:

Det nordiska handlingsprogrammet Design för alla fokuserar på 17 punkter i en strategi för att öka tillgängligheten till lokaler m.m. i de nordiska länderna. I strategin används ministerrådet självt som exempel på vad som kan och bör göras. Punkterna kan sammanfattas i fyra rekommendationer till Nordiska ministerrådet (NMR) om hur arbetet med universell utformning kan främjas genom att:

1. Förankra arbetet i centrala styrdokument i NMR
2. Utnyttja möjligheterna i NMR:s institutioner och samarbetspartners
3. Skapa förutsättningar för samarbete mellan olika kompetensmiljöer och de nordiska länderna
4. Säkra tillgång till nödvändiga resurser.

Uppföljning av strategin:

Nordiska ministerrådet har påbörjat processen med att genomföra de 17 åtgärdspunkter som handlingsprogrammet baseras på.

För att förverkliga principerna för design för alla på samtliga samarbetsområden krävs utbildning av personalen på NMRS och dess institutioner. Utbildningen skall ge den enskilde kunskaper om vad det innebär att arbeta med universell utformning och hur tillämpningen bör utformas för att ta hänsyn till olika behov. NMRS kommer att ta hjälp av två institutioner – NSH (Nordiska

samarbetsorganet för handikappfrågor) och NHV (Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap)- för att utforma ett kursprogram. Den första utbildningen av sekretariatets personal ägde rum under personaldagen den 16 maj 2006.

Nordiska handikappolitiska rådet (NHR) skall användas som ett rådgivande organ för att hjälpa de olika ministerråden att sätta fokus på personer med nedsatt funktionsförmåga. Detta arbete är redan igångsatt och på det senaste styrelsemötet med NHR 16-17 mars 2006 fanns tre ärenden på agendan för rådets yttrande.

Rekommendationen kan härmed avskrivas.

23/2005 - Rekommendation angående Anpassning av handikapplagar och författningar till att omfatta psykiskt sjuka handikappade (A 1344/välfärd)

Rekommendationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet:

1) *att* kartlägga hur de olika handikapplagarna och bestämmelserna tillämpas på psykiskt sjuka

2) *att* utreda hur psykiskt sjuka kan ges samma förutsättningar som somatiskt handikappade med tanke på hur lagarna tillämpas

Ministerrådet meddeler:

Der pågår en undersøgelse af forudsætninger og grundlag for at foretage en kortlægning og udredning af hvordan de forskellige handicaplove og bestemmelser tillempes på psykisk syge og hvordan psykisk syge sikres samme muligheder som somatisk handikappede. MR-S vil i god tid informere Nordisk Råd om hvorvidt en konkret udredning vil blive iværksat.

24/2005 - Rekommendation angående Nordiskt jämställdhetssamarbetsprogram 2006-2010 (B 233/medborgar)

Rekommendationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd:

at gennemføre Nordisk Ministerrådsforslag om ligestillings-samarbejdsprogrammet 2006-2010

Nordiska ministerrådet meddelar:

Ministerrådet för jämställdhet kommer att beakta Nordiska rådets kommentarer vid genomförandet av det Nordiska jämställdhetssamarbetsprogrammet 2006-2010, och kommer löpande att informera NR:s medborger- och konsumetutskott om de aktiviteter och projekt som genomförs inom ramen av samarbetsprogrammet.

Nordiska rådets kommentar om temat kön och makt:

"Medborger- og Forbrugerudvalget skal betone her, at under overskriften Køn og Magt, ser udvalget gerne stærk fokus på spørgsmålet vedrørende det kønsopdelte arbejdsmarked og kvinders og mænd muligheder for at kombinere lønnet arbejde og familie. Dette inkluderer også fortsat fokus på mandens rolle i ligestillingsarbejdet."

Ministerrådet för jämställdhet har genomfört följande aktiviteter relaterade till temat kön och makt:

Inom ramen av det nordiska jämställdhetssamarbetet har genomförts projektet *Nordiska erfarenheter av föräldraledigheter och dess inverkan på jämställdhet mellan kvinnor och män* som fokuserat på utvecklingen av de nordiska ländernas lagar om föräldraledighet. Erfarenheter av lagarna i de fem nordiska länderna har belysts. Hösten 2005 publicerades en rapport. År 2006 startar ett projekt kring *Effekter av familjepolitske ordninger for likestilling mellom kjønnene* som bygger vidare projektet om föräldraledigheter. Under år 2007 kommer ministerrådet att fokusera på problematiken hur man jämnar ut kostnaderna för familjeledigheter. Det nordiska projektet *På spåret av likalön* presenterade en slutrapport i mars 2006.

Under år 2006 arrangeras tre konferenser kring temat män och jämställdhet: en konferens kring temat män och hälsa, en konferens om mansforskning och en konferens som presenterar resultaten av handlingsplanen för män och jämställdhet 2004-2005. År 2005 arrangerades två konferenser, den ena i Danmark och den andra i Finland, som fokuserade på män och jämställdhet och männens möjligheter och utmaningar i att kombinera arbetsliv med familjeliv.

Nordiska rådet kommentar om temat kön och ungdom:

> "Vedrørende satsninger under overskriften Køn og Ungdom anser udvalget det særdeles vigtigt at sætte fokus på unges uddannelse. Udvalget gør opmærksom på, at unges uddannelsesvalg i Norden er meget kønsopdelt. Således er der flere unge kvinder end mænd der søger ind på almengymnasiale uddannelser og korte og mellemlange videregående uddannelser. Samtidigt udgør unge mænd majoriteten af ansøgere på tekniske ungdomsuddannelser. I de senere år er der flere unge mænd end unge kvinder som ikke færdiggør en ungdomsuddannelse, og arbejdsløsheden er også større blandt unge mænd end unge kvinder. Forskningsresultater indikerer at der er kønsspecifikke frafaldsmekanismer i uddannelsesystemet og i marginalisering på arbejdsmarkedet. Udvalget mener at der er behov for at skaffe langt mere forskningsbaseret viden om disse forhold og opfordrer ministerrådet at stå for det."

Ministerrådet för jämställdhet har genomfört följande aktiviteter relaterade till temat kön och unga:

Nordiskt projekt om *Hur pornografins utbredning inverkar på flickornas och pojkarnas uppfattning om kön* initierades år 2002 av jämställdhetsministrarna. En nordisk debatt om hur pornografin påverkar kvinnor och män, barn och unga då de hela tiden utsättas för pornografi, som en följd av pornoficeringen av det offentliga rummet. Projektet genomföras i samarbete med NIKK (Nordiska institutet för kvinno- och könsforskning) . MR-JÄM kommer att invitera andra ministerråd, speciellt de som arbetar med barn och unga. Det gäller särskilt undervisnings- och kulturområdena, men även konsument- och näringsområdet kan finna det relevant att samarbeta kring detta tema och att delta i den offentliga och politiska debatten. *Ung i en herresexet verden* konferensen arrangerades hösten 2005 som en del av det nordiska projektet. På konferensen fick nordiska ungdomar ta ställning till pornoficeringen, till sexualiserade bilder de möter i det offentliga rummet och till de konsekvenser som pornoficeringen har för den allmänna uppfattningen om kön, roller och möjligheter. Seminariet avslutades med en diskussion om kön och pornoficering av det offentliga rummet med den danska jämställdhetsministern Eva Kjer Hansen.

Under temat kön och unga har jämställdhetsministerarna år 2005 diskuterat *ungas val av utbildning och yrke* på sitt årliga ministermöte. Rapporten om *Unges kønsbestemte uddannelses- og ehrvervsvalg* i de nordiska lænderna presenterades som underlag för diskussionen om vad som är viktigt för att åstadkomma en förändring i flickors och pojkars könstraditionella val av utbildning och yrke. Under det danska ordförandeskapet utarbetades projektet *Lige Frem – bryd kønsrollmønstret i uddannelse og beskæftigelse*. Trots att de unga fritt kan välja utbildning, väljer de i hög grad sina föräldrars yrke. Flickor väljer mors yrke och pojkar väljer fars yrke. På detta sätt upprätthålls den könsuppdelade arbetsmarknaden. För att stöda det fria valet och en fördomsfri dialog mellan skola, föräldrar och unga har ett digitalt debattmaterial om jämställdhet och flickors och pojkars möjligheter att välja utbildning och jobb utvecklats. Materialet kan användas under föräldramöten, i yrkesvägledning och/eller i skolundervisningen. Materialet finns på www.norden.org.

En *nordisk ungdomspanel* presenterar 2006 de nordiska jämställdhetsministrarna med en "vitbok" om de målsättningar som nordiska ungdomar har inom jämställdhetsområdet. Ministerrådet för jämställdhet kommer att följa upp förslagen i "vitboken" under år 2007.

NIKK har utfört en kartläggning av forskning i skola, kön och jämställdhet i Norden. Rapporten med oversigt over forskning i førskole, skole, videregående skole, når det gælder køn og pædagogiske ligestillingsstrategier samt ligestilling i uddannelsespolitikken i de nordiske land 1990-2004 presenterades år 2005 (rapporten er ikke heldekkende angående de nasjonale opplysningene). Det er også blitt utarbeidet en bibliografi som omfatter kjønnsforskning med hovedvekt på skole og utdannelse for barn og unge.

Rekommendationen kan härmed avskrivas.

25/2005 - Rekommendation angående Bekjempelse av menneskehandel (A 1371/medborger)

Rekommendationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd:

1) *at* tage initiativ til at undersøge, hvordan officiel tilladelse til et forlænget ophold for et offer for menneskehandel i et modtagerland påvirker opklaringen af bagmandsvirksomheden. Undersøgelsen bør indeholde indsamling af erfaringer fra andre europæiske lande og sammenligning af deres resultater

2) *at* inden for det uformelle samarbejdsforum for bekæmpelse af menneskehandel i den nordlige dimension, sætte fokus på følgende punkter:

   - informations- og erfaringsudveksling om de mest effektive virkemidler i arbejdet for at opsøge og finde frem til ofrene for menneskehandel
   - identificere og evaluere de beskyttelsestilbud der står til rådighed for ofrene, herunder ofrenes mulighed for at opnå beskyttelse på tværs af landegrænserne

Nordisk Råd ønsker at modtage en rapport om punkterne.

Nordiska ministerrådet meddelar:

1)
I den första att-satsen rekommenderar Nordiska rådet i huvudsak att Nordiska ministerrådet skall undersöka hur ett förlängt uppehållstillstånd för personer som utsatts för människohandel påverkar brottsutredningen. I bilagan till detta svar redogörs för lagstiftningen i fyra av de fem nordiska länderna. Som framgår av svaren finns det redan ordningar som ger offer för människohandel möjlighet till förlängt uppehållstilstånd, även om länderna har valt något olika modeller. Som framgår av svaren finns det erfarenheter av att ett förlängt uppehållstillstånd kan påverka brottsutredningen positivt.

2)
I den andra att-satsen hänvisas till ett informellt samarbetsforum för bekämpande av människohandel inom ramen för den s.k. nordliga dimensionen. Nordiska rådet önskar sätta fokus på informations- och erfarenhetsutbyte m.m. Social- och hälsoministrarna avser att ta initiativ till ett gemensamt samordningsseminarium för samtliga involverade fackministerråd i syfte att kartlägga, utreda och prioritera vilket behov som finns för tvärsektoriella aktiviteter. De nordiska justitieministrarna och ministrarna med ansvar för det nordiska jämställdhetsssamarbetet ansluter sig till detta svar.

Der vil således blive afholdt et fælles koordinerings-seminar for ansvarlige ministerråd på området "bekæmpelse af menneskehandel" med henblik på at kortlægge, udrede og prioritere behov for konkrete initiativer på tværs af sektorer. Der er mange aktører på samme arena, såvel indenfor som

udenfor Nordisk ministerråd. Målet med seminaret er derfor at sikre, at arbejdet med bekæmpelse af menneskehandel gennemføres på baggrund af en fælles prioriteret strategi som udfylder "et hul" i indsatsen mod menneskehandel, herunder at indsatsen har nordisk nytteværdi og at indsatsen ikke allerede er udført af andre partere. Nordisk Råd vil blive informeret om de konkrete indsatsinitiativer efter dette seminar.

Menneskehandel omfatter pr. definition, udover kvinder som er handlet til seksuel udnyttelse, også handel med barn, handel med mennesker til illegal arbejdskraft samt handel med organer. Alle disse dimensioner bør inddrages i indsatsen til bekæmpelse af menneskehandel.

Rekommendationen kan härmed avskrivas.

Bilaga

1. Danmark

På baggrund af regeringens handlingsplan til bekæmpelse af menneskehandel fra december 2002 blev der etableret en særlig praksis for Udlændingestyrelsens fastsættelse af udrejsefrist i administrative sager om ud- og afvisning af udlændinge, der skønnes at være ofre for menneskehandel. I modsætning til almindelige ud- og afvisningssager, hvor udrejsefristen normalt fastsættes til straks, fastsættes udrejsefristen i sådanne sager efter anmodning normalt til 15 dage. Det forudsættes herved, at der foreligger oplysninger om, at udlændingen har været udsat for menneskehandel, og at den pågældende har brug for støtte med henblik på at vende tilbage til sit hjemland. I særlige tilfælde kan udrejsefristen fastsættes til et senere tidspunkt eller forlænges, såfremt der konkret måtte være behov herfor, f.eks. af lægelige grunde eller med henblik på at offeret kan vidne mod eventuelle bagmænd i forbindelse med efterforskning eller behandlingen af en straffesag om menneskehandel her i landet.

Der er således tale om en konkret vurdering i hver enkelt sag af behovet for at forlænge udrejsefristen.

Hvis udrejsefristen for et offer for menneskehandel fastsættes til 15 dage eller længere, tilbydes udlændingen – i overensstemmelse med handlingsplanen – i denne periode at tage ophold i Redens beskyttelsestilbud. Under dette ophold har udlændingen mulighed for at modtage lægelig, social og juridisk bistand. Endvidere tilbyder Reden at forberede udlændingens hjemrejse med henblik på fortsat hjælp og støtte ved ankomst i hjemlandet blandt andet ved at etablere kontakt til lokale NGO'er.

Ministeren for flygtninge, indvandrere og integration overvejer i øjeblikket at ændre ovennævnte praksis således, at ofre for menneskehandel efter anmodning normalt får en udrejsefrist på 30 dage i stedet for 15 dage og således, at der fortsat er mulighed for yderligere udsættelse af udrejsefristen.

Det kan desuden oplyses, at en udlænding, der skønnes at være offer for menneskehandel, vil kunne meddeles asyl eller opholdstilladelse med beskyttelsesstatus efter udlændingelovens § 7 i de tilfælde, hvor den pågældende ved en tilbagevenden til hjemlandet risikerer forfølgelse eller torturlignende overgreb. Der vil endvidere kunne meddeles midlertidig opholdstilladelse til ofre for menneskehandel, hvis den pågældende befinder sig i en sådan situation, at væsentlige hensyn af humanitær karakter, afgørende taler herfor, jf. udlændingelovens § 9 b, eller hvis ganske særlige grunde taler derfor, jf. udlændingelovens § 9 c, stk. 1.

Menneskehandel, herunder udnyttelse af personer i prostitutionsmæssig sammenhæng (rufferi mv.), er blandt de kriminalitetsområder, som er genstand for systematisk politimæssig monitering ved Rigspolitichefens nationale efterforskningsstøttecenter, NEC, ligesom Rigspolitiet yder efterforskningsmæssig bistand til politikredsene på dette område.

Rigspolitichefen er ikke som led i bistanden til politikredsene bekendt med sager vedrørende menneskehandel, hvor det af efterforskningsmæssige grunde har været nødvendig for politiet at

søge den sædvanlige efterforskningsfrist på 15 dage forlænget. Det bemærkes i den forbindelse, at der vil være mulighed for at træffe foranstaltninger med henblik på, at et udenlandsk vidne kan afgive indenretlig forklaring, inden den pågældende forlader landet, ligesom den pågældende senere vil kunne indkaldes til at afgive vidneforklaring i retten i Danmark eller i udlandet som led i en eventuel retsforfølgning.

2. Norge

I mai 2004 innførte myndighetene en såkalt refleksjonsperiode for ofre for menneskehandel som ikke har lovlig opphold i Norge. Refleksjonsperioden innebærer at bort- og utvisningsvedtak kan stilles i bero i minimum 45 dager. Terskelen skal være lav for innvilgelse. I denne perioden skal personen få informasjon og hjelp, samt bistand til å anmelde menneskehandlerne. Refleksjonsperioden kan forlenges.

Etter at refleksjonsperioden er utløpt kan ofre for menneskehandel på visse vilkår gis en midlertidig arbeids- og oppholdstillatelse. Ordningen med midlertidig opphold knytter seg til politietterforskning og eventuell påfølgende straffesak.

Verken ordningen med refleksjonsperiode eller midlertidig opphold har blitt benyttet i særlig grad. Manglende erfaring med bruk av refleksjonsperiode og midlertidig arbeids- og oppholdstillatelse under etterforskning av saker om menneskehandel, gjør det vanskelig på nåværende tidspunkt å komme med noen kvalifisert oppfatning av hvilken betydning ordningen har for oppklaringen av sakene, herunder å finne frem til bakmennene.

I handlingsplan mot menneskehandel (2005-2008) er det lagt opp til at vilkårene for midlertidig opphold skal evalueres og ev justeres. Arbeids- og inkluderingsdepartementet arbeider for tiden med et utkast til instruks som tar sikte på å klargjøre vilkårene for og innholdet i refleksjonsperioden, samt ev å forlenge periodens varighet.

3. Finland

Möjligheten att i Finland bevilja förlängt uppehållstillstånd för offer för trafficking i avsikt att främja brottsutredning.

I dagens läge finns det inga regler i utlänningslagen (301/2004) om uppehållstillstånd avsedda uttryckligen för offer för trafficking. Det har enligt utlänningsverket inte heller förekommit fall där den angivna orsaken för ansökan om uppehållstillstånd i första hand skulle ha varit utredande av brott. Offer för trafficking kan vid behov beviljas tillfälligt uppehållstillstånd av särskilda skäl. Beroende på situationen är det möjligt att använda olika bestämmelser i utlänningslagen, men utgångspunkten för dem alla är den utländska medborgarens egen vilja att stanna i Finland eller behovet av internationellt skydd.

Om en asylsökande under pågående behandling uppger sig vara offer för trafficking är det beroende på de enskilda omständigheterna möjligt att bevilja uppehållstillstånd på basis av flyktingskap eller behovet av skydd (UtlL 87 och 88 §). Uppehållstillstånd kan då beviljas för ett år (UtlL 113 § 1 mom.) och vid behov förlängas om inte det verkar uppenbart att de förutsättningar på basis av vilket det första uppehållstillståndet beviljades inte längre ligger för handen (UtlL 54 § 2 mom.). Det första uppehållstillståndet beviljas av Utlänningsverket och de fortsatta tillstånden av polisen.

Utom asylförfarande kan man som grund för uppehållstillstånd använda tillfälliga hälsoskäl eller annan individuell mänsklig orsak (UtlL 51 och 52 §).

I samband med avlägsnande ur landet beaktas ställningen som möjligt offer när helhetsbedömning enligt utlänningslagens 146 § görs.

En ändring av utlänningslagen är för tillfället anhängig. Målet med ändringen är uttryckligen bekämpning av trafficking, att få fast de skyldiga och skydda offren. En utgångspunkt för förslaget är uttryckligen att beviljande av tillfälligt uppehållstillstånd främjar utredande av brott.

4. Sverige

Möjligheten att meddela tidsbegränsat uppehållstillstånd för målsägande och vittnen. Innebörd och erfarenheter

Gällande reglering

På ansökan av en förundersökningsledare får ett tidsbegränsat uppehållstillstånd ges en åt utlänning som vistas här, om det behövs för att förundersökning eller huvudförhandling i brottmål skall kunna genomföras. Det framgår av 5 kap. 15 § utlänningslagen (2005:716). Bestämmelsen gäller sedan den 1 oktober 2004.

Bestämmelsen kan tillämpas på såväl tredjelandsmedborgare som på andra utlänningar. Även underåriga kan komma i fråga för att beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd med stöd av bestämmelsen. Tillståndsgivningen är inte begränsad till förundersökning eller huvudförhandling som gäller ett visst slags brott. Bestämmelsen är inte heller begränsad till att uppehållstillståndet skall ha en viss kortaste eller längsta giltighetstid. Detta medför att ett kortare uppehållstillstånd inledningsvis kan ges till en utlänning som ännu inte tagit ställning till om han eller hon vill samarbeta med brottsutredande myndigheter under förundersökning och rättegång. Ett beslut att inte bevilja tillstånd kan överklagas av förundersökningsledaren, men inte av utlänningen. Uppehållstillståndet kan återkallas enligt de allmänna regler som gäller för återkallelse av uppehållstillstånd enligt utlänningslagen.

Den omständigheten att ett tidsbegränsat uppehållstillstånd ges till en utlänning om det behövs för att förundersökning eller huvudförhandling i brottmål skall kunna genomföras hindrar inte att utlänningen själv ansöker om uppehållstillstånd i Sverige på andra grunder.

Erfarenheter av regleringen

Från Åklagarmyndigheten uppges att det är både nödvändigt och positivt att det finns en möjlighet att besluta om tillfälligt uppehållstillstånd för målsägande och vittnen. I de fall där sådana uppehållstillstånd begärts och beviljats har utredningsförfarandet underlättats och lagföringen effektiviserats. Det framhålls som särskilt värdefullt att uppehållstillstånden inte knyts till utredningen av ett särskilt angivet brott, eftersom utredningsläget och rubriceringen med nödvändighet kan förändras sedan förhör med bevispersonen inletts. Det är också en fördel att återresan till Sverige underlättas, om vittnet eller målsäganden har valt att återvända till sitt hemland i avvaktan på att kallas till rättegång inför svensk domstol.

Rikskriminalpolisen anför att ordningen med tillfälliga uppehållstillstånd är till stor fördel för både bevispersonen och själva förundersökningen. Genom uppehållstillståndet blir vittnets eller målsägandens vistelse i landet för det första klart reglerad, vilket anses leda till att kommunens socialnämnd kan ta ett tydligare ansvar för personen i fråga. Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd bidrar vidare till att förundersökningen kan bedrivas utan den tidspress som annars uppstår när en bevisupptagning måste forceras fram inför en nära förestående hemresa. Slutligen medverkar ett tillfälligt uppehållstillstånd också till att det blir lättare för bevispersonen att inställa sig till rättegången i Sverige, om han eller hon efter avhållna förhör har valt att återvända till sitt hemland.

26/2005 - Rekommendation angående Rapport om bekjempelse av menneskehandel (A 1371/medborger)

Rekommendationen lyder:

> Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer:
>
> *at* udenrigsministrene, på Nordisk Råds 58. session 2006 rapporterer fra deres arbejde i arbejdsgruppen om Nordisk Baltisk bekæmpelse mod menneskehandel (Nordic Baltic Task Force Against Trafficking in Human Beings) som planlægges afsluttet i august 2006

De nordiske ländernas regeringar meddelar:

Nordiska ministerrådet kommer att översända utrikesministrarnas rapport från augusti månads möte i Baltic Sea Task Force on Organised Crime.

Inom ramen för de nordiska justitieministrarnas samarbete med sina baltiska kollegor finns en nordisk-baltisk kontaktgrupp. Denna grupp mötte i slutet av februari 2006 sekretariatet för Baltic Sea Task Force för att undersöka förutsättningarna för en högre grad av samordning när det gäller kampen mot handel med människor, särskilt kvinnor och barn. Nordiska rådet kommer att hållas orienterat om hur detta samarbete utvecklar sig.

Ministerrådet deltar i den Nordliga Dimensionens partnerskap för folkhälsa och socialt välbefinnande på lika fot med övriga deltagare, i allt 13 länder och åtta internationella organisationer. Deltagandet är förankrat i en aktionsplan genom likalydande beslut tagna av MR-S, MR-JÄM. Partnerskapet har som huvudprioritering att bekämpa smittsamma sjukdomar (med särskilt fokus på HIV/AIDS) och livsstilsrelaterade sjukdomar, samt främja fysiskt och socialt välbefinnande genom aktivitet, kosthållning, levnadsvanor och samvaro.

Ministerrådet bidrar till partnerskapet genom att sätta relevanta NMR-program i sammanhang med partnerskapets aktiviteter och bidraga med koordinering på området. Som tillägg bidrager NMR med en heltidstjänst under två år vid kontoret i St. Petersburg som arbetar tillsammans med partnerskapets sekretariat. Grundläggande för ministerrådets deltagande är en tvärsektoriell ansats där barn- och ungdomsperspektivet och genusperspektivet är framträdande.

I juni 2005 inbjöd Danmark i egenskap av av sitt NMR ordförandeskap ordföranden för de task-force/arbetsgrupper, som arbetar mot handel med människor för att diskutera samordning och effektivisering av det arbete som utförs inom EU:s nordliga dimension region. Mötet var en uppföljning av ett side event om handel med människor i samband med den årliga ministerkonferensen för Northern Dimension Partnership in Public Health and Social Wellbeing i december 2004. Mötet beslöt att starta en översikt över aktiviteter i regionen, en översikt som skall ligga på St Petersburgs kontorets hemsida.

Ett nordiskt-ryskt projektet Kartläggning och insats mot handel med kvinnor i norra Norge, Sverige, Finland och NV Ryssland har genomförts i de norra delarna av Norge, Sverige och Finland tillsammans med Murmansk oblast. Målsättningen är att genomföra en insats mot prostitution och handel med kvinnor och barn, med mål att finna alternativa lösningar för de kvinnor och unga flickor som har utsatts eller riskerar att utsättas för trafficking. Insatsen förväntas öka samarbetet mellan myndigheter, frivilligorganisationer och andra nyckelfunktioner i arbetet mot människohandel i regionen, och dessutom bidra till ökad kompetens och ett gemensamt förhållningssätt. Projektet avslutades i februari 2006.

27/2005 - Rekommendation angående Nordisk Næringspolitisk Samarbejdsprogram 2006-2010 (B 238/næring)

Rekommendationen lyder:

Nordisk Råd foreslår Nordisk Ministerråd:

1) *at* man fra Nordisk Ministerråds side aflægger en årlig kortfattet status til Næringsudvalget, hvori det beskrives hvilke fremskridt og mål der er indfriet.

2) *at* Nordisk Ministerråd i anledning af omstruktureringen af Nordisk Ministerråd integrerer Nordisk innovationspolitisk samarbejdsprogram 2005-2010 og Nordisk Næringspolitisk Samarbejdsprogram 2006-2010.

3) *at* gennemføre B238/næring Ministerrådsforslag om Nordisk Næringspolitisk Samarbejdsprogram 2006-2010 under inddragelse af de synspunkter, der er udtrykt i Næringsudvalgets kommentarer i nærværende betænkning om forslaget.

Nordisk Ministerråd meddeler:

1)
Som beskrevet i Nordisk Næringspolitisk Samarbejdsprogram 2006-2010 del fire om implementering af programmet, er Samarbejdsprogrammet retningsgivende for den nordiske næringspolitiske indsats frem til 2010. Skiftende formandskaber skal stå for den mere detaljerede planlægning af implementeringen ligesom formandskaberne via deres årlige formandskabsprogram kan iværksætte supplerende aktiviteter.

Nordisk Ministerråds sekretariat udarbejder i begyndelsen af hvert kalenderår en status over gennemførelsen af tiltag under programmet. Status drøftes i EK Næring og Energi (EK-NE). Denne status vil endvidere blive fremsendt i kopi til Næringsudvalget.

2)
De nordiske næringsministre vedtog i 2004 Det Innovationspolitiske Samarbejdsprogram 2005-2010, der præsenterer en række visioner og indsatsområder for den nordiske innovationspolitik. Samarbejdsprogrammet beskriver en række aktiviteter, herunder nedsættelse af arbejdsgrupper, tilvejebringelse af risikokapital, rådgivningstilbud til virksomhedsdrivende, netværks- og clusterdannelse etc.

Nordisk Næringspolitisk Samarbejdsprogram 2006-2010 omfatter eksplicit implementering af Det Innovationspolitiske Samarbejdsprogram 2005-2010 (se pkt. 5.2 i samarbejdsprogrammet). Udover den indsats, der er indeholdt i Det innovationspolitiske Samarbejdsprogram skal en særlig opmærksomhed bl.a. rettes mod fremme af brugerdrevet innovation i Norden. Brugerdrevet innovation er udtryk for det innovationsarbejde, som foregår i virksomhederne i samspil mellem virksomheder, kunder, leverandører og den øvrige omverden. Denne form for innovation udgør en meget stor del af nordiske virksomhedernes udviklingsindsats, og der er brug for at udvikle mere viden om, hvordan virksomhederne bedst tager systematisk hånd om brugerdrevet innovation.

Det innovationspolitiske samarbejdsprogram er således en integreret del af Nordisk Næringspolitisk Samarbejdsprogram 2006-2010.

3)
Nordisk Ministerråd vil gennemføre Nordisk Næringspolitisk Samarbejdsprogram 2006-2010 i overensstemmelse med programmets vision: *Norden skal fastholdes og videreudvikles som en førende region i verden hvad angår konkurrencekraft og økonomisk vækst. Det nordiske næringspolitiske samarbejde skal skabe en åben nordisk region med internationalt attraktive rammevilkår.*

Samarbejdsprogrammet tager udgangspunkt i de nordiske udfordringer inden for rammerne af det europæiske samarbejde, for at koncentrere samarbejdet, dér hvor den nordiske nytte og de fælles interesser er størst.

Ministerrådet har noteret sig udviklingen i EU på det næringspolitiske område, hvor særligt debatoplægget, den såkaldte "Esko Aho rapport", indvarsler et paradigmeskift i EU's erhvervs- og innovationspolitik. Ministerrådet ser dette som en positiv tendens, som man vil søge at understøtte.

Samtidig udelukkes dog ikke et mere globalt perspektiv, i det omfang de nordiske lande har fælles interesser. Som et eksempel på dette kan nævnes, samarbejdet mellem nordiske og baltiske investeringsfremme aktører, som arbejder med at realisere et initiativ om at markedsføre regionen i

Indien. Initiativet har været under udvikling i længere tid, men er blevet fremmet af konferencen om "Global Outsourcing – Nordic Insourcing", som blev afholdt af Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd i fællesskab, og af workshoppen "Invest in Norden" arrangeret af Nordisk Innovationscenter. Nordisk Ministerråd arrangerede endvidere en workshop i januar 2006, hvor fælles kundskabsorienterede initiativer først og fremmest rettet mod Kina og Indien blev drøftet.

Under det norske formandskab vil der blive fulgt op på det Nordiske Charter for små innovative virksomheder, iværksættere og selvstændige opfindere gennem afholdelse af en konference.

Arbejdet med at fjerne grænsehindringer vil fortsætte på de udvalgte områder. Der vil endvidere blive identificeret og igangsat arbejde med at fjerne andre grænsehindringer ligesom man vil fokusere på ikke at skabe nye grænsehindringer i Norden, når der udformes nye regler, ordninger mv. nationalt og internationalt (se pkt. 5.1 i samarbejdsprogrammet).

Ministerrådet har endelig noteret sig Næringsudvalgets bemærkninger, og vil have disse i erindring ved gennemførelsen af Nordisk Næringspolitisk Samarbejdsprogram 2006-2010.

Rekomendationen kan hermed afskrives.

28/2005 - Rekommendation angående Komparativ studie av de nordiska lærerutdanningerne (A 1355/kultur)

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd:

å iverksette en komparativ studie av lærerutdanningene i Norden

Nordisk Ministerråd meddeler:

Nordisk Ministerråd stiller seg positiv til å iverksette en komparativ studie av de nordiske lærerutdanningene.

Nordisk Ministerråd tenker seg at en slik studie bør:

- ha som hovedmål å få fram et utfyllende og dokumentert grunnlag for konkrete sammenligninger og erfaringsutvekslinger til gjensidig inspirasjon og læring mellom de nordiske land;
- omfatte alle nordiske lærerutdanninger for grunnskolenivå og videregående skoles nivå;
- gi oversikt over, ta utgangspunkt i og trekke ut erfaringer fra gjennomførte og/eller pågående studier, analyser, evalueringer og reformer av lærerutdanningene på nasjonalt nivå i de nordiske land;
- settes inn i en internasjonal kontekst og trekke ut erfaringene fra relevante internasjonale studier på samme område;
- gi vurderinger og anbefalinger om mulig videre analysearbeid og/eller mulige oppfølgingsstudier, for eksempel vedrørende kompetanseutvikling for lærere i de nordiske land;
- utføres av en uavhengig og kompetent analyseinstitusjon i løpet av 2006-2007 med støtte fra en nordisk referansegruppe sammensatt av representanter for hovedinteressenter i alle nordiske land;

- defineres nærmere og forberedes av Nordisk Ministerråds Sekretariat i samarbeid med rådgivningsgruppene, spesielt HØGUT og NSS;

- presenteres i en nordisk konferanse med bred appell i løpet av 2007, i regi av Nordisk Ministerråd med bidrag fra Nordisk Råd;

- følges videre opp av Nordisk Ministerråd

Rekommendationen kan hermed avskrives.

29/2005 - Rekommendation angående Handlingplan for det nordiske energisamarbejde 2006-2009 (B 235/miljø)

Rekommendationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* ministerrådet som et led i sin løbende overvågning og vurdering af harmoniseringen af det nordiske el-marked dessuden beagter at el-priserne for forbrukerne ikke udvikler seg mod et uforholdsmæssigt højt niveau

2) *at* ministerrådet i handlingsplanens løbetid desuden prioriterer den samnordiske indsats med at fremme politiske virkemidler, som medvirker til at accelerere udbredelsen af energisystemer, der nedsætter udslip af drivhusgasser fra de nordiske lande

3) *at* gennemføre B 235/miljø Ministerrådsforslag om handlingsplan for det nordiske energisamarbejde 2006-2009 under inddragelse af de synspunkter, der er udtrykt i Nordisk Råds nærværende betænkning om forslaget

Nordisk Ministerråd meddeler:

1)
De nordiske myndigheter overvåger løbende det nordiske el-marked. Envidere vurderer energiministrene mulighederne for en harmonisering af slutbrugermarked i Norden. Der er tale om langsigt arbejde, hvor de endelige udredninger først vil kunne fremlægges inden for en årrække.

Nordisk Ministerråd, de nordiske systemoperatørenes organisation Nordel og de nordiske regulatorenes organisasion NordREG har et bredt samarbeidsprosjekt for å utvikle det nordiske elmarkedets funksjon. Prosessen ble startet de nordiske energiministrene på sitt møte i 2004 i Akureyri og skal fortsette i flere år fremover.

Målet for det nordiske elmarkedet er et effektivt marked med like konkurransevilkår, høy grad av forsyningssikkerhet, miljøvennlighet og insentiver til fleksibelt elforbruk.

En del av markedsovervåkingen består i å vurdere om markedet fungerer tilfredsstillende og at det er en god balanse mellom tilbud og etterspørsel. I tillegg er det viktig at markedsaktørers mulighet til å utøve markedsmakt hindres. Kraftprisen gjenspeiler tilbud og etterspørsel i det nordiske markedet. Denne gir aktørene riktige signaler for å kunne tilpasse sitt forbruk og investeringsnivå.

Forbrukerfleksibilitet vil kunne bidra til å avhjelpe situasjoner med høye priser for forbrukerne. Forbrukerfleksibilitet innebærer, at de forbrukere som har anledning til det, kan flytte sitt forbruk fra perioder med høy last og høy pris til perioder med lavere last og pris. Forbrukerfleksibilitet er også forbrukernes mulighet til å skifte mellom ulike energibærerer og til å redusere forbruket i perioder. Dette er viktige bidrag for å sikre en tilfredsstillende forsyningssikkerhet.

Disse indsatser er egnet til at tilse, at konkurransen på det nordiske elmarkedet blir så effektiv som mulig, slik at el-priserne ikke udvikles mod et uforholdsmæssigt højt niveau.

2)
Nordisk Ministerråd prioriterer den samnordiske indsats med at fremme politiske virkemidler, som medvirker til at accelerere udbredelsen af energisystemer, der nedsætter udslip af drivhusgasser fra de nordiske lande.

Nordisk Ministerråd følger løbende nye teknologier og muligheder for at mindske udslippet eller effekten af drivhusgasser for at kunne udvikle eller tilpasse virkemidler så de fremmer et bedre klimaregime. Nordisk Ministerråd har blandt andet igangsat et analysearbejde af, hvorledes der kan opnås en 60-80 % reduktion i 2050 i udslippet af drivhusgasser. Resultaterne af denne analyse giver en solid baggrund for på nordisk plan dels at diskutere politiske virkemidler til at nedbringe udslippet af drivhusgasser og dels for at udvikle visioner for udfasning af fossile brændsler. Dette arbejde samspiller med EU-Miljørådets overvejelser om de fremtidige klimamål.

Også Nordisk Energiforskning (NEF) bidrager til at accelerere udbredelsen af energisystemer, der nedsætter udslip af drivhusgasser fra de nordiske lande blandt andet via det nordisk forskningsprogramm finansiert av de nordiske regjeringene for å fremme utviklingen av nye, miljøvennlige energiteknologier i Norden og nærområdene. Nordisk Energiforsknings fokusområder er

- Fornybare energikilder
- Energieffektivitet
- Hydrogensamfunnet
- Konsekvenser av klimaendringer på energiområdet.

Gjennom Nordisk Energiforsknings tætte kontakter med toneangivne forskningsmiljøer i Norden bidrager NEF på den ene siden at definere/presisere hva som ligger i energisystemer som reduserer drivhusgasser: dvs. nye og kjente teknologier for fornybar energi, CO_2 fangst og lagring og energieffektivitet. Og på den annen side er NEF godt posisjonert til å bidra til et vesentlig virkemiddel, dvs. forskning, udvikling og demonstration (FU&D) – på de ovennevnte områder (fornybare energikilder, energieffektivitet, hydrogensamfunnet, klimaendringer).

Størstedelen av NEF's FU&D prosjekter og aktiviteter foregår på nordisk nivå, men stadig mer også på EU nivå. NEF har bl.a. en koordinerende rolle i prosjektet Hy-Co innenfor hydrogen og brændselscelleforskning.

Innen Nordisk Energiforsknings prosjektportefølje er det også omfattende kunnskap og forskning omkring markedsmekanismer og hvordan disse kan bidra til å øke andelen av fornybar energi, det vil si blant annet feed-in-tariff for fornybar energi, marked for grønne sertifikater og information til forbrukerne vedr. energieffektivitet.

3)
Nordisk Ministerråd har allerede et detaljeret arbejdsprogram for 2006 som led i gennemførelsen af handlingsplan for det nordiske energisamarbejde 2006-2009. Som det fremgår af ovenstående inddrages de synspunkter, der er udtrykt i Nordisk Råds nærværende betænkning om forslaget.

Rekommandationen kan hermed afskrives.

30/2005 - Rekommendation angående Nordisk Ministerråds budget for 2006 (B 242/presidiet)

Rekommendationen lyder:

I. Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att* öka anslaget till Nordiska kulturfonden med 1 500 TDKK

2) *att* öka anslaget till Narkotikaområdet med 600 TDKK

3) *att* öka anslaget för Människohandel och sexuell hälsa med 1 000 TDKK

4) *att* införa ett anslag för folk- och frivilligsektorn i 1 000 TDKK

5) *att* inom ramen för Projektmedel – Fiskeri (3-6610-1) öronmärka nödvän kunna följa upp förslagen i "Konferensen om kustfiskeriets fremtid i Grenå de

6) *att* inom ramen för Kunskapsuppbyggning och nätverk (3-0820-2) och I partnerskap, samarbete med frivilligsektorn i Nordvästra Ryssland, samarbete (3-0940-1) öronmärka 5 500 TDKK för att:

   - stärka insatsen mot Kaliningrad
   - igångsätta projektorienterade miljösatsningar
   - stärka ungdomars politiska nätverk
   - stärka insatsen för samarbete med frivilligsektorn angående miljöprojekt

7) *att* inom ramen för det Arktiska samarbetsprogrammet (3-0870-1) öron forskning med inriktning på miljö- och klimatfrågor för en hållbar utveckl TDKK

8) *att* med hänsyn till förslaget om en ny struktur för Nordiska ministerrådet beak beslut angående presidiets betänkande om m B 234/presidiet

9) *att* företa följande ändringar i budgeten för år 2006, jämfört med ministerrådsf Ministerråds budget 2006
(B 242/presidiet; C2):

Ökning av anslag enligt följande:

Budgetpost:	**Namn**	
1-2205-2	Nordiska kulturfonden	
4-4510-1	Projektmedel – Narkotika samarbete	
4-4310-1	Människohandel och sexuell hälsa	
Ny budgetpost	Folk- och frivilligsektorn i Baltikum	

Summa ökningar (TDKK) 4100

Minskning (i TDKK) av anslag till följande:

Budgetpost	Namn	
3-3210-1	Projektmedel – energi	
5-0445-1	MR-SAM puljen	
5-0435-1	Generalsekreterarens disponeringsreserv	
5-0185-1	Sekretariatet och andra gemensamma aktivitete avskaffandet av gränshinder	
5-0195-1	Sekretariatet och andra gemensamma aktivitete Europasamarbetet	
5-0190-1	Sekretariatet og andre fællesaktiviteter, reforme institutionsområdet	
2-2505-1	Dispositionsmidler – uddannelse og forskning	

Summa minskningar (TDKK) 4100

Särskilda yttranden

- Nordiska rådet önskar att Nordiska ministerrådet inleder en diskussion med mottagarna av projektbidrag från bl.a. frivillig- och folkrörelserna i Norden om formerna för bidrag från ministerrådet gagnar en långsiktig och hållbar utveckling av det nordiska samarbetet. Med inriktning enbart på projektbidrag kan organisationernas möjlighet till långsiktig planering äventyras.
- Nordiska rådet önskar att Nordiska ministerrådet utarbetar ett budgetdokument som är mera tillgängligt med tanke på politiska prioriteringar. Angående processen hänvisas det till budgetgruppens rapport "Nordiska rådets medverkan i den nordiska budgetprocessen", som rådet i övrigt förväntar att ministerrådet reagerar på.
- Nordiska rådet önskar att Nordiska ministerrådet utvärderar Nordjobb-verksamheten i samarbete med rådet och Föreningarna Nordens Förbund (FNF) i syfte att säkerställa en fortsatt hög volym på utbytesverksamheten.
- Angående Nordiska ministerrådets budget år 2007 utgår Nordiska rådet från att det tas hänsyn till de av rådet utpekade prioritetsområdena.

Nordisk Ministerråd meddeler:

Nordisk Ministerråd meddeler følgende vedrørende budget 2006.

Nordisk Ministerråd betragter Rådets rekommandationer og Rådets prioriteringer som gennemført ved samarbejdsministrenes beslutning om budgettet for 2006.

For så vidt angår Rådets beløbsmæssige ønsker til ændringer, til det af samarbejdsministrenes vedtagne budget, er disse ønsker indarbejdet i budget 2006 (rekommandationens pkt. 9).

Nordisk Ministerråd har følgende uddybende bemærkninger til Rådets rekommandationer og ytringer.

1)
Av det ökade anslaget till Nordiska kulturfondens med 1.5 milj. DKK, kommer 1,0 mili. DKK att disponeras för fondens ordinarie verksamhet i likhet med anslaget i övrigt. De 0.5 milj. DKK är reserverad för ökade språksatsningar. Fondens direktör har haft ett första möte med ansvarig rådgivare för språkfrågorna på ministerrådets sekretariat. Beroende på hur processen blir kring den nya språkdeklarationen kommer eventuellt en del av 0.5 milj DKK att disponeras för att realisera deklarationen. Vidare är ett förslag att en del av det särskilda anslaget för språkfrågor används för uppföljning kring fondens undersökning om den nordiska språkförståelsen hos ungdomar (rapporten "Håller språken ihop Norden"). Nordiska Rådet kommer att informeras om hur medlen slutligen fördelas.

2)
EK-S har allokeret 300.000 kr. til at integrere aktiviteter målrettet narkotikamisbrug ind i en projektansøgning (300.000 kr.) under strategi for bæredygtig udvikling. Projektet skal udføres inden for Den Nordlige Dimensions Partnerskab for folkesundhed og livskvalitet. Projektet fokuserer på tre områder, alkohol, ungdoms livsstil og arbejdsmiljø. Den samlede budgetramme er på ca. 1,1 mio. kr. Udover NMR er Sverige, Norge, Finland og Litauen finansieringspartnere. Såfremt ansøgningen bliver bevilliget (juni) vil projektet blive konkretiseret i efteråret 2006.

Et uformelt nordisk samarbejde om narkotikaspørgsmål med repræsentanter fra de nordiske lande vil også prioritere arbejdet som inkluderer Nordvest-Rusland. Samarbejdet har møde i juni 2006 og deres forslag til tiltag vil være et vigtigt indspil for allokering af de resterende 300.000 kr. til narkotikaindsatsen. Yderligere vil andre forslag blive konkretiseret i samråd med nordisk ministerråds kontorer i Nordvest-Rusland og de baltiske lande. Nordisk Råd vil blive informeret om de konkrete indsatsinitiativer.

3)
Et fælles koordineringsseminar for ansvarlige ministerråd på området "bekæmpelse af menneskehandel" vil blive afholdt med henblik på at kortlægge, udrede og prioritere behov for konkrete initiativer på tværs af sektorer. Seksuel helse perspektivet indgår som et særligt fokusområde i indsatsen.

Der er mange aktører på samme arena, såvel indenfor som udenfor Nordisk Ministerråd. Målet med seminaret er derfor at sikre, at arbejdet med bekæmpelse af menneskehandel gennemføres på baggrund af en fælles prioriteret strategi som udfylder "et hul" i indsatsen mod menneskehandel, herunder at indsatsen har nordisk nytteværdi og at indsatsen ikke allerede er udført af andre parter. Nordisk Råd vil blive informeret om de konkrete indsatsinitiativer efter dette seminar.

Videre har Nordisk Ministerråd taget initiativ til et såkaldt menneskehandelsprojekt indenfor EU's sociale partnerskab. Den øgede bevilling til menneskehandel og seksuel helse gør et sådant initiativ muligt.

Menneskehandel omfatter pr. definition, udover kvinder som er handlet til seksuel udnyttelse, også handel med børn, handel med mennesker til illegal arbejdskraft samt handel med organer. Alle disse dimensioner bør inddrages i indsatsen til bekæmpelse af menneskehandel.

I øvrigt henvises til svar til rekommandation 25/2005.

4) och 6)
Ministerrådet införde en ny budgetpost i 2006-års budget som ett resultat av denne rekommendation, jmf. också punkten överst om Rådets beloppsmässiga önskemål. Den nya budgetposten har rubriken NGO-verksamhet i Östersjöregionen (6-0960-1) och syftar till att stödja NGO-verksamhet i Estland, Lettland och Litauen.

Mot bakgrund av Nordiska rådets rekommendation och i syfte at stärka det civila samhället i Nordens grannländer har det i 2006 års budget avsatts medel under budgetposten Deltagande i EU:s partnerskap, samarbete med frivilligsektorn i Nordvästryssland och samarbete i Barentsregionen (3-0940-1), och NGO-verksamhet i Östersjöregionen (6-0960-1). Utöver dessa medel, som för 2006 uppgår till c:a 4 000 TDKK, avses NGO-verksamhet få stöd genom budgetposterna Kunskapsuppbyggnad och nätverk (6-0820-2) och Barentssamarbete (vilket ingår i posten 6-0940-1). Den samlade satsningen på NGO-verksamhet i grannlandsområdet uppgår till minst 5 500 TDKK. 4 500 TDKK av dessa medel är tänkta att användas till ett NGO-program för Östersjöregionen. Beslut om et sådant fattades av NSK den 11:e maj 2006. Med NGO-programmet ämnar ministerrådet ge stöd till frivilligorganisationer i Nordvästryssland, de baltiska länderna och i Vitryssland. Medlen från budgetposten NGO-verksamhet i Östersjöregionen (6-0960-1) kommer att användas för NGO-projekt i de baltiska länderna.

Ungdomars politiska nätverk stöds genom budgetposten Kunskapsuppbyggnad och nätverk med 500 000 DKK per år. Stödet går till individer eller grupper i Nordvästryssland som är aktiva inom politiska partier eller inom mer oformella sammanslutningar som bedriver en politiskt inriktad verksamhet.

Insatser i Kaliningrad kommer att öka under 2006 och 2007 med hjälp av ministerrådets nya kontor i Kaliningrad. Alla ministerrådets program för Nordvästryssland kommer att implementeras i Kaliningrad samtidigt som ministerrådet har inlett en dialog med olika aktörer i Kaliningrad för att starta nya riktade insatser i Kaliningrad. Det kan nämnas att ministerrådet under mitten av 2006 kommer att genomföra ett informationsseminarium i Kaliningrad tillsammans med Oblastadministrationen i syfte att presentera hela ministerrådets samarbete.

5)
Grenå konferencen må betragtes som en milepæl for samarbejde mellem kystfiskere på nordisk basis.

Drøftelserne på konferencen blev meget omfattende, hvilket gjorde det vanskeligt at følge noget præcis spor med hensyn til en mulig opfølgning af konferencens mange drøftelser og anbefalinger.

På konferencen blev der diskuteret en del om undervisningsbehov for den menige fisker og for personale i forarbejdningsindustrien. Dette behov er senere blevet diskuteret i EK-FJLS (fisk), som vedtog at afsætte DKK 150.000 til en workshop mellem erhvervet og undervisningssektoren for at finde ud af, hvilken behov fiskerierhvervet har og kommer at få for kompetencer og hvordan undervisningssektoren kan tilfredsstille nuværende og fremtidigt behov hos erhvervet. Workshoppen bliver afholdt i 2006. Resultatet af workshoppen vil blive diskuteret i EK-FJLS (fisk) og i undervisningssektoren i Ministerrådet.

Det norske formandskab har på programmet til sommermødet i Svolvær i 2006 dels en konference om kyst- og landdistriktsudvikling, og dels vil dette tema også være genstand for drøftelser på NKO møderne samt selve ministermødet. Dette tilgodeser den debat på Grenå-konferencen, som kom ind på kystsamfundenes udviklingsmuligheder.

Ministerrådets sekretariat er i løbende kontakt med kystfiskeriorganisationerne og har meddelt dem, at ministerrådet gerne modtager en eventuel ansøgning fra kystfiskerorganisationerne vedrørende projektmidler til opfølgning af Grenå-konferencen. Da sekretariatet endnu ikke har modtaget ansøgning fra kystfiskerne, vil der næppe blive tale om opfølgning af Grenå – konferencen før end senere i 2006 eller snarere i 2007.

7)
Ministerrådet har indarbejdet Nordisk Råds rekommandation i budgettet for 2006, hvorved det Arktiske Samarbejdsprogram har fået øremærket 1,5 MDKK til forskning med henblik på miljø og klimaspørgsmål for at bidrage til en bæredygtig udvikling i Arktis.

Nordisk Ministerråds nye Arktiske Samarbejdsprogram for perioden 2006-2008 trådte i kraft den 1. januar 2006, og dette program udpeger netop miljø og klimaspørgsmål som et centralt fokusområde for programmets løbe tid, og ikke mindst henset det Internationale Polarår 2007/2008 som man fra nordisk side ønsker at bidrage til.

På baggrund af et stort antal ansøgninger til det Arktiske samarbejdsprogram besluttede den Nordiske Samarbejdskomite (NSK), på baggrund af en indstilling fra den Arktiske Sagkyndigkomite, at støtte 20 arktiske projekter. Af disse retter en stor del sig mod miljø og klimaspørgsmål såvel som bæredygtig udvikling i det arktiske område, og ministerrådets samlede støtte i 2006 til disse områder overstiger 1,5 MDKK.

8)
Der henvises til Ministerrådets svar på rekommandation 14/2005.

9)
Rådets beløbsmæssige ønsker til beløbsmæssige ændringer er indarbejdet i det af samarbejdsministrene vedtagne budget for 2006.

Med hensyn til Rådets særlige ytringer, har Nordisk Ministerråd følgende bemærkninger.

Frivillig sektoren)
Nordisk ministerråd har en god og åpen dialog med mottagere av prosjektbidrag fra frivillige organisasjoner og folkebevegelser. Prosjekter er et sentralt instrument i det nordiske samarbeidet og en stor del av Ministerrådets aktiviteter gjennomføres i form av prosjekter.

Prosjektformen forutsetter, at det er snakk om tidsavgrensede aktiviteter. Dette er viktig i forhold til at Nordisk Ministerråd skal ha den nødvendige fleksibilitet og kan tilpasse sine aktiviteter til de behov som oppstår. Det har derfor vært en ønsket utvikling at tildeling av prosjektmidler på grunnlag av søknad, snarere enn faste organisasjonsbidrag, er en hensiktsmessig innretning i forhold til disponering og målrettet bruk av nordisk midler. De frivillige organisasjonene vil derfor i stor utstrekning ved initiativ og engasjement selv ha innflytelse på omfanget av det økonomiske mellomværende med Nordisk Ministerråd.

Ministerrådet har ikke funnet at prosjektformen har slike svakheter, at den bør erstattes av faste organisasjonsbidrag.

Budgetdokumentet)
Formanden for samarbejdsministrene sendte d. 19. oktober 2005 et brev til formanden for Nordisk Råds budgetgruppe, bl.a. som en reaktion på Rådets udspil "Nordiska rådets medverkan i den nordiske budgetprocessen".

Nordisk Ministerråd har igangsat en modernisering af Nordisk Ministerråds budget og budgetprocessen, hvor fem hovedtemaer er identificeret. Disse hovedtemaer vil være retningsgivende og danne den overordnede ramme for det videre arbejde. Disse hovedtemaer er følgende:

- Budgettets opstilling og lay-out
- Prisopregning
- Likviditet
- 3-års dispositionsreglen og projektadministration
- Nordisk Ministerråds budget og øget politisk styring

Rådet vil være en naturlig aktør i denne proces og blive bedt om at komme med indspil i processen. Det forventes, at arbejdet er tilendebragt, således at der kan træffes en beslutning inden udgangen af indeværende år, således at ændringer kan træde i kraft fra og med budget 2008.

Nordjobb)
I forbindelse med opfølgningen på Nordisk Råds rekommandation 26/2000 om Nordjobb-programmet foretog Nordisk Ministerråd en evaluering i dialog med centrale aktører som FNF og Nordisk Råd. Evalueringen var færdig i 2001 og er siden blevet fulgt op af FNF. Konkret har opfølgningen betydet, at FNF´s kontor nu er ansvarlig for at koordinere aktiviteterne samt den elektroniske platform på www.nordjobb.net.

Moderniseringen af Nordjobb-programmet har professionaliseret forretningsgangene samt skaffet et bedre statistisk overblik over styrker og svagheder i programmet. FNF har fremlagt status for programmets udvikling 1-2 gange om året til Nordisk Ministerråd, hvor udviklingsmuligheder er blevet drøftet. I fælles forståelse og dialog er programmet blevet udviklet på grundlag af evalueringen i 2001, med det positive resultat at antal udvekslinger er steget til over 700.

Nordisk Ministerråd finder ikke at der på nuværende tidspunkt er behov for at foretage en ny evaluering af Nordjobb-programmet men er positiv overfor at fortsætte den nuværende dialog om programmets udvikling med FNF og Nordisk Råd.

Nordisk Råds prioriteringer 2007)
Nordisk Ministerråd har d. 15. marts 2006 oversendt dok. 14/2006 bilag 1 Budgetanvisninger 2007 rev. 3 til Nordisk Råd, som blev vedtaget af samarbejdsministrene d. 1. marts 2006. Dokumentet indeholder Nordisk Ministerråds prioriteringer for budget 2007.

Rekommandationen kan hermed afskrives.

Oversigt over Nordisk Ministerråds aktiviteter 2005 fordelt på budgetpostniveau

- Budgetpostens volumen
- Formål
- Prioriteringer i 2005
- Resultater i 2005

Oversigten er baseret på en sammenstilling af Prioriteringer i 2005 fra "Bugdet 2005" og Resultater i 2005 fra "Forslag til budget 2007".

Kulturpolitik

Generelle kulturindsatser

1-2203-1 Strategiske og kulturpolitiske satsinger

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	BUD.DISP AV
DKK	5.114.000	6.714.000	6.621.000	MR-K/EK-K

Formål

Budsjettposten ble opprettet i 2001 for å gi kulturministrene et økonomisk råderom og direkte innflytelse på beslutninger om strategiske og betydningsfulle prosjekter og å sikre mulighet for hurtig respons på politisk interessante initiativer.

Etter de erfaringer som er gjort siden 2001, og ut fra at kultursamarbeidet gjennomgås med tanke på en ny handlingsplan for kulturministrene og endring i strukturen på kultursektoren, prioriteres midlene i 2005 til engangskostnader i forbindelse med omstruktureringen, til aktiviteter under formannskapsprogrammet og til andre politiske initiativ kulturministrene ønsker å prioritere.

Av bevilgningen dekkes også utgifter til det årlige formannsmøtet.

Prioriteringer i 2005

Bevilgningen brukes til engangskostnader i forbindelse med omstrukturering av kultursamarbeidet, til aktiviteter under det danske formannskapsprogrammet og til andre politiske initiativ kulturministrene prioriterer, samt til det årlige formannsmøtet.

- Engangskostnader i forbindelse med omstrukturering av kultursamarbeidet
- Aktiviteter under det danske formannskapsprogrammet
- Andre kulturpolitiske initiativer
- Det årlige formannsmøtet for kultursektorens samarbeidsorganer og institusjoner

Resultater i 2005

Eftersom år 2006 är det sista året med den gamla strukturen riktades en stor del medlen i den strategiska puljen till att konsolidera de delar av strukturen som år 2007 skall kunna fungera med breddade funktioner, t.ex. fick de nordiska husen i Reykjavik och Torshavn medel att genomföra nödvändiga renoveringar av fastigheterna. En del av medlen användes för sakkunniggrupper och till dialogmöten med kulturfältet för att förbereda reformen. Vidare arrangerades det två seminarier i nordvästra Ryssland och det gjordes en utredning om kulturpolitik i de baltiska länderna.

1-2205-2 Nordisk kulturfond

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	BUD.DISP AV
DKK	30.098.000	29.508.000	29.101.000	Fondsstyret

Formål

Nordiska Kulturfondens syfte är att främja det kulturella samarbetet mellan de nordiska länderna genom att bevilja bidrag till samarbetsprojekt inom allmänkultur, konst, utbildning och forskning.

Fondens verksamhet baserar sig på ett särskilt avtal mellan de nordiska länderna, vilket

ingicks år 1966. Prioriterade områden är bland annat projekt för och med barn och ungdomar, projekt som främjar nordisk språkförståelse, projekt som befrämjar användningen av nya medier samt projekt som syftar till att minska främlingshat och rasism. Härtill prioriteras projekt som initieras av frivilligsektorn, tvärsektoriella projekt och projekt som genomförs utanför huvudstadsregionerna.

Prioriteringer i 2005

Sedan fonden bildades år 1966 har man haft som princip att ett projekt skall omfatta minst tre nordiska länder/självstyrande områden för att kunna beviljas bidrag. För att motverka att de nordiska samarbetet uppdelas i ett "baltiskt" och ett "atlantiskt" samarbete beslutade fonden år 2003 att frångå sin trelandsregel. Under åren 2004 – 2006 kommer fonden godkänna bilaterala projekt om dess syfte är att förstärka sammanhållningen mellan östra och västra Norden. Med ungefär tio års mellanrum har fonden, på eget initiativ, initierat en extern utvärdering av sin verksamhet. Den senaste genomfördes år 1996. Fonden planerar därför att under år 2005 göra en ny utvärdering som skall redovisa i samband med fondens 40-års jubileum år 2006.

- Med utgångspunkt i att Nordiska rådet prioriterar insatser för en ökad språkförståelse, så initierade fonden ett stort språkprojekt år 2003. Projektet omfattar en undersökning av den faktiska språkförståelsen av de skandinaviska språken. Totalt deltager 1 175 ungdomar från hela Norden i undersökningen. I början av år 2005 kommer dess resultat att presenteras i samband en konferens.
- År 2003 initierade fonden också en ny satsning med namnet Årets nordiska utställning. Det är ett särskilt bidrag som kan sökas av ett eller flera museer i Norden. Under hösten år 2005 kommer den första utställningen att öppnas efter at have været under produktion næsten 1 år. Temat är Kongo: vilken bild av Norden har vi förmedlat i Kongo och vilken bild av Kongo har vi förmedlat i Norden.

Resultater i 2005

Antalet giltiga ansökningar under år 2005 var 865 och av dessa beviljades 279. Det sökta beloppet motsvarade totalt 118.6 milj. DKK och fonden beviljade sammanlagt ca 24.5 milj. Drygt 80% av de beviljade bidragen var under 100 000 DKK. Ungefär 50% av fondens bidrag beviljades till föreningar och informella nätverk. Ansökningarna till fonden fördelade sig med ca 75% på enskilda konstområden, 10% som tvärsektoriella och 15% som tvärkulturella. De tre största enskilda konstområdena bland ansökningarna var musik, bildkonst och litteratur. Knappt 20% av fondens projektbevillningar gällde festivaler och liknande arrangemang.

Styrelsens egna initiativ under år 2005 bestod huvudsakligen av fyra konferenser kring uppföljningen av fondens vetenskapliga undersökning om språkförståelsen bland ungdomar i Norden.

Under år 2005 öppnades den första utställningen i fondens nya satsning Årets nordiska utställning. Temat är Kongospår: Vilken bild av Norden har vi har förmedlat i Kongo och vilken bild av Kongo har vi förmedlat i Norden. Den kommer att visas i Stockholm, Helsingfors, Oslo och Köpenhamn. I samband med utställningen avhålls vetenskapliga seminarier.

Fondens övergripande servicemål uppfylldes under år 2005.

Børn og unge

1-2210-1 Nordiskt idrottssamarbete

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	1.271.000	1.246.000	1.229.000	85 %	MR-K/EK-K

Formål

Hovedformålet med bevillingen er at støtte idrætssamarbejdet mellem Grønland, Island og Færøerne, samt mellem de vestnordiske lande på den ene side og det øvrige Norden på den anden side ved at lette børn og unges deltagelse i idrætsstævner og arrangementer.

Prioriteringer i 2005

Bevillingen bruges hovedsageligt til at sikre vestnordisk deltagelse i større idrætsbegivenheder i Norden i overensstemmelse med nedennævnte prioriteringer.

På baggrund af en kortlægning af støtteordningens anvendelse fra 2001 til 2003 vil der i 2004 ske en revision af statutterne for samarbejdet.

Det forventes, at prioriteringerne i 2005 vil være:
- Børn og unge
- Ligestilling
- Integration af handicappede

Resultater i 2005

Nye statutter trådte i kraft pr. 1.1.2005. Ud over øget betoning af prioriteringerne ovenfor, skal rigsidrætsforbundene fremover prioritere projekter, der finder sted i Vestnorden.

Nordisk skoleidræt og samiske idrætsforeningers børne- og ungdomsarbejde blev støttet med henholdsvis 100 og 50 TDKK. Den resterende bevilling blev fordelt på følgende måde: Island 50%, Grønland 25% og Færøerne 25%.

1-2212-1 Nordiska ungdomskomittén

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	6.294.000	6.171.000	6.086.000	100 %	Komitéen

Formål

Nordisk Ungdomskomité er Ministerrådets rådgivende og koordinerende organ i nordiske og internationale ungdomspolitiske spørgsmål, og skal virke for at øge kendskabet til og forståelsen for kulturelle, politiske og sociale spørgsmål blandt børn og unge i de nordiske lande samt fremme samarbejdet på området i international sammenhæng. Komitéens virksomhedsområde omfatter alle Ministerrådets sektorer. Komitéen har ansvar for fordeling af projekt og organisationsstøtte til nordiske ungdomsorganisationer og nordiske ungdomsgrupper.

Prioriteringer i 2005

Implementeringen af den tværsektorielle handlingsplan "Norden inn i et nytt årtusen" 2001-2005 er fortsat ungdomskomitéens hovedopgave. Der vil blive arbejdet på at øge børn og unges deltagelse i nordisk samarbejde inden for alle sektorer.

Ca. 60% af komiteens midler går til støtteordningerne. For at give mere tid til arbejdet med gennemførelsen af handlingsplanen er administrationen fra 1. januar 2004 blevet udlagt til CIRIUS i København. Dette giver samtidig mulighed for fra 2004 at kunne udarbejde kønsopdelt statistik for brugen af støtteordningerne.

Der vil blive arbejdet på at forbedre information til børn og unge om Nordisk Ungdomskomiténs arbejde og muligheder i det nordiske samarbejde, især for at inddrage unge nyboere i nordiske aktiviteter.

Der vil fortsat være fokus på samarbejdet med Nærområderne, Østersøsamarbejdet og Europarådet/EU.

- Fortsat udvikling af det tværsektorielle arbejde på børne- og ungdomsområdet
- Udarbejdelse af tværsektoriel handlingsplan for børn og unge efter 2005
- Inddragelse af børn og unge inden for alle sektorer i det nordiske samarbejde

Resultater i 2005

Nordisk Ungdomskomité udarbejdede i 2005 forslag til ny handlingsplan for komitéen til afløsning for den tværgående handlingsplan, der udløb ved årets udgang. Arbejdet, der fandt sted i tæt tværsektorielt samarbejde inden for Nordisk Ministerråd, blev også udmøntet i udkast til ny strategi for det nordiske samarbejde på børne- og ungdomsområdet.

Komitéen har i 2005 desuden haft fokus på inddragelse af børn og unge fra Nordens udkantsområder og unge med anden etnisk baggrund end nordisk.
I samarbejde med Europarådet har ungdomskomitéen udgivet en manual om "Menneskebiblioteker".

Der blev bevilget organisationsstøtte til 21 nordiske netværk af ungdomsorganisationer og projektstøtte til 42 projekter. Administrationen af de to støtteordninger blev varetaget af Cirius i København.

1-2214-1 Ledningsgrupp för nord. barn- och ungdomskultur

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	6.129.000	6.009.000	6.026.000	94 %	STYR. GR.

Formål

Styringsgruppen for Nordisk Børne- og Ungdomskultur (BUK) er Ministerrådets rådgivende, koordinerende og initierede organ i nordiske og internationale børne- og ungdomskulturelle spørgsmål. Styringsgruppen har hovedansvaret for gennemførelsen af handlingsplanen på børne- og ungdomskulturområdet "Det unge Norden - fællesskab og mangfoldighed" 2002-2006. Styringsgruppen initierer en række konkrete tiltag for at styrke og formidle en nordisk identitet på børne- og ungdomsområdet.

Prioriteringer i 2005

Med baggrund i den tværsektorielle handlingsplan for børne- og ungdomspolitisk samarbejde "Norden inn i et nytt årtusen" 2001-2005 er der udarbejdet en egen handlingsplan for børne- og ungdomskulturområdet. BUK har desuden medansvar for handlingsplanen for børn og unge i Nordens nærområder. Styringsgruppen satser på et øget samarbejde med andre af kultursektorens organer, især de nordiske huse.

BUK's handlingsplan sætter fokus på følgende:

- De flerkulturelle samfund i Norden
- Nye medier og nye udtryksformer blandt børn og unge
- Viden og erfaringer vedrørende børne- og ungdomskultur
- Leg og legetraditioner

Resultater i 2005

Valhalla er Nordisk Ministerråds portal for børne- og ungdomskultur i Norden, Estland, Letland, Litauen og Nordvestrusland. Valhalla vil fra 1.10.2006 blive udlagt til Nordens Institut i Finland.

Film og medier

1-2220-1 Styrgruppen for kultur- og massemediesamarbeid

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	5.655.000	5.544.000	6.117.000	61 %	Styregruppen

Formål

Styringsgruppen for Nordisk Kultur- og Mediesamarbejde (KM-gruppen) er rådgivende organ for Ministerrådet i kultur- og mediepolitiske spørgsmål. Det er KM-gruppens opgave at følge udviklingen på medieområdet i Norden og internationalt samt støtte og udvikle nordisk samarbejde indenfor film- og medieområdet, herunder; støtte til samarbejdsorganer og samarbejdsprojekter; tage initiativ til udredninger, seminarier, konferencer, projekt- og forsøgsvirksomhed rettet imod film, radio, TV, presse, multi-/interaktive samt nye medier; informationsvirksomhed om medieudvikling og nordisk film; distribution af nordiske film- og TV-produktioner; videreuddannelse på området for film og TV; filmkulturelle formål samt initiativ indenfor områderne børn og unge.

Prioriteringer i 2005

Flere af prioriteringerne er begrundet i NMR's Ny Nordisk Dagsorden, det islandske formandskabs program samt overordnede prioriteringsområder i øvrigt.

- Forslag til evt. etablering af et fællesnordisk medieprogram, som i første fase tager sigte på udviklingsstøtte til digital indholdsproduktion rettet imod børn og unge, specifikt computerspil.
- Etablering og gennemførelse af Nordisk Råds filmpris.
- Generelt vil følgende områder og indsatser prioriteres: public service virksomhed i de nordiske lande, digitalisering og medie konvergens, multi/interaktive og nye medier, digital indholdsproduktion, ophavsretslige spørgsmål vedr. nye medier, samt børn og unge som målgruppe for film og medier generelt.

Resultater i 2005

I 2005 har KM-gruppen primært drøftet etablering af nyt medieprogram med tema: computerspil for børn og unge.

1-2222-2 Nordisk Film- och TV-fond

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
DKK	21.482.000	21.061.000	20.770.000	31%	Fondsstyret

Formål

Nordisk Film- og TV-Fond (NFTF) har til opgave at fremme produktion og distribution af nordiske audiovisuelle værker (film og TV). Fonden kan deltage i finansieringen af audiovisuelle produktioner af høj kvalitet, omfattende alle former for fiktion (spillefilm, TV-fiktion, TV-serier) samt kreative dokumentarfilm, som er egnede for biografvisning, videodistribution, TV-visning og/eller andre distributionsformer, som anses for at have et tilfredsstillende markeds- /publikumspotentiale i Norden. Særligt hensyn tages til produktioner rettet mod børn og unge.

Prioriteringer i 2005

Aftalen for NFTF gælder for perioden 01.01.2000-31.12.2004. Aftalen er rettet mod at fremme produktion og distribution af nordiske audiovisuelle værker af høj kvalitet. NFTF ser det fremover som en vigtig opgave at inspirere og styrke det kreative samarbejde, således at man henover de nationale grænser udnytter det samlede talent, som findes i de nordiske lande. NFTF er især opmærksom på, at en sådan fokusering skal styrke nordisk børnefilm.

- At fremme produktion og distribution af nordiske audiovisuelle værker af høj kvalitet.
- At inspirere og styrke det kreative samarbejde på filmområdet indenfor de nordiske lande.
- At styrke produktion og spredning af kvalitative nordiske børnefilm.

Resultater i 2005

På foranledning af Nordisk Råd blev Nordisk Råds filmpris i 2005 etableret som en permanent årlig filmpris på linje med Nordisk Råds litteraturpris, musikpris og miljøpris. NFTF har som sekretariat for Nordisk Råds filmpris lagt et betydeligt arbejde i planlægning, organisering og gennemførelse af filmprisen.

Med henblik på at fremme produktion og distribution af af nordiske audiovisuelle værker , har NFTF i 2005 givet støtte til 29 langfilm, 10 tv-produktioner/serier, 8 kortfilm og 29 dokumentarfilm. Herudover har 19 projekter har modtaget udviklingsstøtte.

NFTF har i 2005 tillige givet støtte til markedsføringstiltag eller distribution af i alt 22 titler. I tillæg er givet versioneringsstøtte til 2 børnefilmprojekter.

NFTF har i 2005 givet produktionsstøtte til 9 langfilm og 4 tv-serier for børn og unge. Omregnet betyder dette at 33% af de fiktionsprojekter som har modtaget støtte fra NFTF i 2005 er rettet til børn og unge.

NFTF har for femte gang arrangeret dels Nordiske Talenter som er rettet til afgangseleverne fra de nordiske filmskoler, samt i 2005 arrangeret Nordisk Masterclass, som henvender sig til de fremmeste fagfolk i det professionelle filmmiljø i de fem nordiske lande. Herudover har NFTF de senere år arrangeret møder for og med de nordiske filmkonsulenter, hvorved både NFTF og konsulenterne tilegner sig nyttig

information om de øvrige nordiske landes projekter og filmpolitiske status. Herved inspireres og styrkes det kreative samarbejde på filmområdet i betydelig grad, og NFTF har samlet set opfyldt hovedmålsætningen.

1-2228-3 NORDICOM

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
DKK	2.237.000	2.200.000	1.609.000	83 %	Institutionen

Formål

Nordicom har til opgave gennem informations- og dokumentationsvirksomhed at fremme og videreudvikle det nordiske samarbejde på forskningsområdet medier og kommunikation. Formålet er at bidrage til en frugtbar medieforskning, en konstruktiv mediepolitik og udvikling af mediebranchen i de nordiske lande, samt at styrke udvekslingen med europæiske og internationale mediemiljøer. Via forskellige kanaler skal Nordicom formidle viden om medieforskningen til forskellige brugergrupper i samfundet, samt fremme kontakterne mellem nordiske forskere og internationale forskningsmiljøer.

Prioriteringer i kontrakten

Nordicoms verksamhet utmärks av tre arbetsområden:

1) Dokumentation av medieforskningen i de nordiska länderna
2) Dokumentation/monitoring av medieutvecklingen i de nordiska länderna
3) Förmedling av kunskap inom medieområdet till brukare i Norden, Europa och övriga världen.

- Att framställa underlag av relevans för kunskapsförmedling från forskningen om mediernas roll och villkor i samhället till olika brukargrupper i Norden, Europa och övriga världen.
- Att utarbeta statistik och analys rörande trender i medieutvecklingen i Norden för olika brukargrupper i Norden, Europa och övriga världen.
- Att tillgängliggöra kunskap om mediernas roll och villkor i samhället som är av god kvalitet och relevans för olika brukargrupper.

Resultater i 2005

I virksomhedsåret 2005 har især 4 aktiviteter præget virksomheden:

- Vidensformidling på de 3 prioriterede områder: børn, unge og medier; public service tv; mediernes globalisering
- Deltagelse i multinationale medieprojekter med henblik på at styrke vidensudveksling med internationale miljøer
- Udarbejdelse af nye vidensressourcer (blandt andet udvikling af nyt website) med henblik på at udbrede Nordicoms kompetenceområder for forskellige brugergrupper
- Øvrige aktiviteter med sigte på at øge kontakterne mellem forskere og forskningens brugere

Disse 4 resultatområder har medvirket til at styrke udviklingen af det nordiske samarbejde inden for Nordicoms målsætning om høj kvalitet på Nordicoms aktiviteter, synliggørelse af Nordicoms resultater og tilspidsning af forskningsformidlingens relevans for brugerne.

1-2229-3 Nordisk Journalistcenter (NJC)

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
DKK	3.406.000	3.349.000	3.287.000	83 %	Institutionen

Formål

Nordisk Journalistcenter har som overordnet opgave at tilbyde efteruddannelse for journalister i de nordiske lande, de baltiske lande og Nordvest-Rusland. Institutionen arrangerer det årlige hovedkursus på otte uger, forskellige seminarer, korte kurser og konferencer for journalister ved dagspressen, radio, TV og andre medier. Målet er at opretholde en kerne af mediefolk med særlige forudsætninger for at se Norden som en kulturel og politisk enhed og som i dette perspektiv kan se Nordens plads i Europa.

Prioriteringer i kontrakten

I NJCs indeværende kontrakt ønsker NJC i højere grad at udnytte netværket af de mest kvalificerede journalister, forskere och eksperter i de nordiske lande; at formidle deres viden i undervisningen ved institutionen. NJC vil tillige fortsætte og videreudvikle kursusvirksomheden i Baltikum og Nordvest-Rusland. I den sammenhæng prioriteres det at bistå landene med etablering af bæredygtige institutioner for efteruddannelse af journalister.

- Øge samarbejdet med andre nordiske institutioner
- Øge antallet af fællesnordiske arrangementer
- Øge fleksibiliteten med henblik på hvilke temakurser som skal udbydes

Resultater i 2005

I løbet af 2005 er afholdt 14 kurser, seminarer og aktiviteter i regi af NJC og i samarbejde med andre. Af disse aktiviteter var seks henvendt til nordiske journalister og otte til journalister i Nærområderne.

Nordiske kursustilbud

- Hovedkurset 2005, otte uger i Århus, København, Kirkenes, Murmansk, Bruxelles, Strasbourg og Berlin.
- Verden sett ovenfra V på Grønland med undertitlen "Verdens reneste natur – sannhet eller myte?"
- Sex selger – kjønn og makt innen pornografi.
- Nordiske deltagere på kulturrejse for russiske journalister i Nordvest-Russland.

Projekter

- "Migrasjon og Journalistikk" blev afviklet i efteråret 2005. Kurset var et samarbejdsprojekt mellem NJC, Den Journalistiske Efteruddannelse i Danmark, Institutt for Journalistikk i Norge og Internationell Migration och Etniska Relationer (IMER) Høgskolan i Malmø, Sverige.

Nærområderne

- For 2005 har Nordisk Journalistcenter har fået bevilget en million DKK fra Nordisk Ministerråd til journalistuddannelse i Nordvest-Russland.

I 2005 blev arrangeret otte kurser for russiske journalister i regi af NJC.

Kunstområdet

1-2230-1 Nordisk litteratur och bibliotekskommitté (NORDBOK)

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	7.838.000	7.684.000	7.578.000	100 %	Kommittén

Formål

NORDBOK är en av Nordiska ministerrådets konstkommittéer och har litteratur och folkbibliotek som sitt sakområde. NORDBOK skall utveckla kunskapen om och utbredningen av nordisk litteratur både för barn och vuxna, utveckla och stödja utbredningen av litteratur på minoritetsspråken i Norden samt samarbetet mellan folkbiblioteken i Norden, närområdet och Europa. Åtgärder för att stärka nordisk språkgemenskap och språkförståelse är prioriterade. Ett mål är att det skall finnas ett betydande utbud av kvalitetslitteratur från alla nordiska länder på flera nordiska språk. NORDBOK är rådgivande organ för Nordiska ministerrådet och Nordiska kulturfonden.

Prioriteringer i 2005

Kommittén har arbetat fram en verksamhetsplan för sitt arbete under åren 2004 – 2005. Verksamhetsplanen har den 18 februari 2004 godkänts av Ämbetsmannakommittén för nordiskt kulturellt samarbete (ÄK-K). DKK 942.000 av budgetposten (i 2004 års priser) används till Nordiska Rådets Litteraturpris. Det är avsätts högst 700.000 DKK (i 2004 priser) till genomförandet av den Nordiska Biblioteksveckan.

- Genom stöd till översättningar av litteratur mellan de nordiska språken göra Nordens invånare bekanta aktuell litteratur från grannländerna.
- Synliggöra Nordens kulturella, etniska och språkliga mångfald.
- Stimulera folkbibliotekens roll som litteraturförmedlare.
- Stimulera barns och ungas läsande samt stärka samarbetet mellan nordiska folkbibliotek och andra organisationer och institutioner inom litteraturfältet.
- Att använda Nordiska Rådets litteraturpris som en drivkraft i arbetet med att främjanvändaa nordisk litteratur.
- Att öka flexibilitet i resursanvändningen och förstärka dialogen mellan kommittén och folkbiblioteken och den litterära miljön.

Resultater i 2005

Kunnskap om og utbredelse av nordisk litteratur for barn og voksne
Nordbok har støttet oversettelser av litteratur mellom nordiske språk men også mellom baltiske og nordiske språk. Det ble også arrangert et seminar på London Book Fair og to seminarer på bokmessen i Göteborg. Nordboks viktigste publikasjoner i 2005 er Litteratur i Nord, en antologi med utdrag fra verk som er nominert til Nordisk Råds litteraturpris samt årboken Nordisk litteratur/ Nordic literature.

Tiltak for utbredelsen av litteratur på minoritetsspråk i Norden
Nordbok har gitt stipend for oversettere med fokus på færøysk, grønlandsk og samisk samt fra baltisk til nordisk. I 2005 har Nordbok også vært medarrangør på konferansen "Markedsføring av de små språks litteratur" i Tórshavn og "Nordisk - mer enn skandinavisk" med produksjon av en utstilling og utgivelse av boken Nordic Voices.

Folkebibliotekssamarbeid i Norden og mellom Norden og resten av Europa
Nordbok har i 2005 gitt støtte til en rekke nordiske forfatterbesøk i folkebibliotek. En annen viktig satsning var Nordisk bibliotekuke "Skumringstime" med deltakelse fra

1725 biblioteker.

Forfatterkurs
For å styrke litteraturfeltet i Norden har Nordbok gitt støtte til Nordens Biskops-Arnö for å arrangere 3 forfatterkurs med totalt 78 deltakere.

Gjennom sitt arbeid har Nordbok i 2005 både bidratt til synliggjøring av nordisk litteratur samt styrket nordisk litteraturproduksjon.

1-2238-2 Sleipnir

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	2.760.000	2.706.000	2.669.000	100%	Kommittén

Formål

Programmets målsättning är att öka rörligheten inom Norden bland unga professionella nordiska konstnärer inom alla konstarter, att uppmuntra dem att vistas i hela Norden och dess närområden samt att stimulera till kunskap om och nytänkande kring nordisk kultur, att främja nordisk identitet och språkförståelse och etablera nya samarbetsformer mellan konstarterna. Stipendierna beviljas av Sleipnir-kommittén, som består av representanter för Nordiska ministerrådets fyra konstkommittéer (NORBOK, NOMUS, NIFCA, NordScen) samt Nordiska Film- och TV-fonden.

Prioriteringer i 2005

Arbetet med att effektivisera behandlingen av ansökningarna och samtidigt öka brukarvänligheten fortsätter. Sleipnir har tillföljd av det ökade antalet ansökningar valt att klarare definiera vilka priorieteringar man har i bedömningarna. Vid valet av vilka ansökningar om stipendier som beviljas användsföljande kriterier:

- Kontaktskapande resor, deltagande i evenemang med relevans för egen konstnärlig verksamhet.
- Fortbildning och forskning
- Övriga resor

Resultater i 2005

I 2005 har Sleipnir bidratt til å stimulere til økt mobilitet og nettverksbygging for unge profesjonelle kunstutøvere i Norden samt mellom Nordvest Russland, de baltiske land og Norden.

Sleipnir gir reisestipendier til profesjonelle kunstnere under 36 år som arbeider i alle kunstfelter: billedkunst, design, arkitektur, musikk, teater, dans, film, litteratur og tverrfaglige områder. Det ble i 2005 bevilget 415 stipendier, på totalt 291317 EUR.

Det er spesielt nettverksbygging mellom kunstnere og fagmiljøer som bidrar til nordisk nytte men også til å bygge broer mellom Norden, Russland og de baltiske land.

Kompetanseheving og kunstnerisk utvikling er også viktige satsningsområder som Sleipnir styrker gjennom sin støtteordning. I 2005 har Sleipnir vist seg å være en populær støtteordning blant nordiske kunstutøvere.

1-2239-1 Nordiska Museikommittén

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	1.227.000	1.203.000	1.186.000	65 %	Kommittén

Formål

Museikommittén är en expertgrupp under Nordiska ministerrådet. Dess uppgift är att främja, och synliggöra det nordiska samarbetet inom hela sitt fackområde. I alla aktiviteter eftersträvas en tydlig nordisk profil, hög kvalitet och nordiskt mervärde. Kommittén fokuserar på att främja nätverksbyggande och erfarenhetsutbyte för att förbättra det nordiska samarbetet inom museiområdet. Museikommittén fungerar som ett rådgivande organ för Nordiska ministerrådet och Nordiska kulturfonden.

Prioriteringer i 2005

Museikommittén antog under år 2003 en strategisk plan för verksamheten under år 2004 – 2005. Den övergripande målsättningen för verksamheten är att genom att främja samarbete mellan de nordiska länderna inom musei- och kulturarvsområdet öka nordbors intresse för kulturarvsfrågor, främja en levande debatt i Norden kring kulturarvet och lyfta fram museernas roll som viktiga samhällsinstitutioner och förmedlare av kunskaper och upplevelser.

- Ta initiativ till konkreta samarbetsprojekt och skapa synergi.
- Etablera nordiska nätverk.
- Synliggöra museerna i det nordiska kultursamarbetet.
- Vara rådgivande organ för Nordiska ministerrådet och Nordiska kulturfonden.
- Främja gemensamma nordiska initiativ inom kulturmiljövård.

Resultater i 2005

Prosjektstøtte

I 2005 har komiteen støttet en rekke prosjekter derav "Nordisk mer enn skandinavisk" samt prosjektet "SKI-språk-kultur-identitet" ledet av Malmö-museet. Disse prosjektene setter fokus på viktige nordiske problemstillinger og dimensjoner og bidrar til nordisk nytte.

I 2005 har også museumskomiteen fungert som ekspertutvalg for Nordisk kulturfonds støtteordning "Årets Nordiske Utstilling". I denne sammenheng utlyste komiteen forprosjekteringsmidler som ble bevilget til syv utstillingsprosjekter i hele Norden. Et av disse forprosjektene "Nätter av ljus, dagar av mörker" fikk på anbefaling av komiteen støtte til Årets Nordiske Utstilling.

Nettverksbygging

I 2005 bevilget komiteen støtte til nettverket "Tillgänglighetsnättverk for museer". Gjennom støtte til prosjekter og egeninitierte seminarer bidrar Nordisk museumskomité til nettverksbygging innenfor museums- og kulturarvsfeltet.

Utvikling og kompetanseheving

Dette er et viktig område i komiteens arbeid og i 2005 bestilte komiteen en utredning om videreføring av museumslederutdanning. Resultatene fra utredningen blir publisert i 2006.

1-2246-4 Skandinavisk förenings Konstnärskollegium i Rom

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	856.000	839.000	827.000	100 %	Kollegiet

Formål Kollegiets målsättning är att ställa uppehållslokaler till rådighet för nordiska konstutövare samt att tillvarata egendom och bibliotek som har tillhört "Skandinaviska föreningen i Rom för konstnärer och vetenskapsutövare". Kollegiet erbjuder lokaler från 1 till 2 månader

Prioriteringer i 2005 Kollegiet har i mitten av februari 2003 flyttat till nya lokaler då det gamla hyreskontraktet gått ut. De nya lokalerna ligger även de i centrala Rom och har plats för fem konstnärer samt bibliotek m.m. Man söker dock efter en mer permanent lösning på sina lokalbehov. Institutet har under år 2003 anställt en ny temporär föreståndare.

Resultater i 2005 Skandinavisk förenings Konstnärskollegium i Rom har i 2005 konsentrert sitt arbeid om planleggingen av flytting til nye lokaler (sommer 2006), ansettelse av en kunstnerforstander, og håndtering av søknader.

Kunstnerkollegiet gir hvert år profesjonelle kunstere fra hele Norden mulighet til kunstneropphold på 1 til 2 måneder i Roma. Residensordningen gjelder for alle kunstfelter men med hovedvekt på billedkunstområdet. Totalt har 43 kunstnere benyttet seg av residensordningen i perioden februar 2005-Januar 2006.

1-2256-1 Nordisk Musikkommitté (NOMUS)

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	6.550.000	6.422.000	6.333.000	100 %	Kommittén

Formål NOMUS är Nordiska ministerrådets konstkommitté med musik som sitt verksamhetsområde. Kommittén skall främja, vidareförmedla och utveckla kunskapen om det nordiska musiklivet och musiksamarbetet i Norden. Verksamheten omfattar musiklivets alla delar. Kommittén driver egna musikprojekt, deltar i samarbetsprojekt samt fördelar projektstöd. NOMUS informerar om nordiskt musikliv inom och utanför Norden samt är priskommitté och administrerar Nordiska rådets musikpris. NOMUS är ett rådgivande organ för Nordiska ministerrådet och Nordiska kulturfonden.

Prioriteringer i 2005 Kommittén skall intensifiera samarbetet med samnordiska musikinstitutioner och musiknätverk samt fördjupa kontakten med nationella institutioner och organisationer både inom och utanför musikområdet. Det eftersträvas en större öppenhet mot Baltikum och Ryssland, inte minst inom projektverksamheten. Ökade insatser skall göras för att samarbetet mellan amatör/barn/ungdom och det professionella musiklivet skall stärkas. Tidskriften Nordic Sounds skall ges ökad spridning inom Norden. Under perioden görs även en särskild fokusering, huvudsakligen inom utbildningssektorn, på multikulturella uttryck i Norden.

Av beviljningen är DKK 1.500.000 avsatt till finansiering av Orkester Norden.

- Att lägga ökad vikt på större och mer synliga projekt.
- Att initiera egna projekt med stor relevans för det nordiska samarbetet.
- Att skapa större flexibilitet i verksamheten och lämna utrymme för nya projekt.

Resultater i 2005

I 2005 har NOMUS konsentrert sin virksomhet på følgende områder:

Formidling og informasjon
En ny web-portal www.nordicmusic.org ble lansert i begynnelsen av 2005. Dette har bidratt til å synliggjøre felles nordiske musikere samt initiativ og prosjekter på musikkområdet. Tidskriftet Nordic Sounds ble utgitt med fire nummere og et opplag på 6 000 eks. Tidskriftet har internasjonal distribusjon og finnes også på nettet. NOMUS produserte også 2005-utgaven av Nomuskatalogen med oversikt over musikkaktører i de fem nordiske land og de baltiske land ble utgitt. Dette er for Nomus et viktig redskap for etablering av kontakter for musikkbransjen i Norden og de baltiske land.

Prosjektstøtte
I 2005 har Nomus gitt støtte til en rekke prosjekter derav bestillingsverk, samnordiske turnéer, festivaler og diverse musikkarrangementer, konferanser og kurs. Det gis prosjektstøtte innenfor de fleste musikksjangre.

Nordisk råds musikkpris
Musikkprisen ble i 2005 tildelt det norske ensemble Cikada. Prisen får stor mediedekning i hele Norden.

Formannskapsprosjekt Det rytmiske Norden
I 2005 fikk Nomus i oppdrag (formannsakapspuljen) å initiere et prosjekt om rytmisk musikk i Norden. Prosjektet sikter på å etablere en møteplass for rytmisk musikk-bransjen i Norden samt å kartlegge behovene for fremtidig nordisk samarbeid på området. Prosjektet vil fortsette i 2006.

Orkester Norden
Av NOMUS bevilgningen er DKK 1.500.000 avsatt til finansiering av Orkester Norden.

1-2255-3 Nordiskt Center för Scenkonst (NordScen)

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
DKK	7.205.000	7.085.000	6.953.000	99 %	Institutionen

Formål

NordScen är Nordiska ministerrådets samarbetsorgan inom området professionell teater, musikteater och dans. Institutionen eftersträvar en hög nordisk profil och har ambitionen att skapa ett nordiskt mervärde inom hela sitt verksamhetsområde. NordScen driver seminarieverksamhet främst på vidare- och efterutbildningsområdet, administrerar en stödordning för gästspel, gästanställningar och projekt mellan de nordiska länderna och bedriver informations- och rådgivningsverksamhet. NordScen är ett rådgivande organ för Nordiska ministerrådet och Nordiska kulturfonden.

Prioriteringer i kontrakten

I mål- och resultatstyrningskontraktet för åren 2002 – 2004 finns fyra verksamhetsområden: Förmedling av scenkonst; Kompetensutveckling, vidareutbildning

m.m.; Projektutveckling samt Service och administrativ verksamhet. Generella målsättningar är att effektivisera administrationen av stödordningarna och behandlingen av ansökningar och att förbättra kontakterna med kommitténs målgrupper.
DKK 789.000 (i 2004 års priser) av budgetposten är avsatt till särskilt projektstöd till Nordiska Amatörteaterrådet.

- Att främja konstnärlig kvalitet och nordisk nytta inom scenkonstens område genom att ge stöd till gästspel och gästanställningar inom Norden, men också i viss utsträckning i närområdena och andra länder.
- Att främja kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte på ett nordiskt plan för yrkesfolk inom scenkonstområdet genom stöd till seminarier, kurser eller konferenser.
- Att årligen stödja scenkonstprojekt samt andra typer av samarbetsprojekt och forsknings-/utvecklingsprojekt och därigenom stärka den nordiska dimensionen i scenkonstsamarbetet och främja hög kvalitet och konstnärligt utvecklingsarbete.

Resultater i 2005

Styrke og videreutvikle nordisk samarbeid innen scenekunst
NordScen har i 2005 støttet 47 samarbeidsprosjekter mellom scenekunstaktører.

Nykaping og kvalitet innen scenekunst
NordScen har i 2005 støttet nyskapende og eksperimentelle prosjekter samt initiert prosjektet Scenerum.org som er en ny webplatform for nyskaping innen scenekunst.

Profilering av nordisk scenekunst i og utenfor Norden
NordScen har i 2005 gitt støtte til gjestespill og gjestestillinger

Nettverksbygging og kompetanseheving
Nettverksbygging og etablering av nordiske møteplasser for scenekunstnere er et av NordScens viktigste satsningsområder. I 2005 har NordScen gitt støtte til eller arrangert flere konferanser, seminarer og spisskompetansekurs for profesjonelle scenekunstnere.

Mobilitet og reisdens
NordScens mobilitets- og residensordning Nordic Resort er en viktig satsing som i 2005 har bidratt til kunstnerisk utvikling for residerende kunstnere og til nettverksbygging mellom sentrale nordiske utdanningsinstitusjoner innen scenekunst.

Informasjon og rådgivning
NordScen har i 2005 produsert 17 utgivelser samt profilert nordisk scenekunstsamarbeid på nettet gjennom sin nettside og nettbaserte prosjekter som f.eks.Teaterkatalogen som er en viktig informasjonskilde for det nordiske scenekunstmiljøet.

1-2257-3 Nordiskt Kunstnercentrum (Dalsåsen)

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
NOK	1.744.000	1.705.000	1.685.000	67 %	Institutionen
MODSVARER DKK	1.535.000	1.603.000	1.652.000		

Formål

Nordiskt Kunstnercentrum Dalsåsen är en nordisk institution i form av en stiftelse, vars stadgar bygger på ett avtal mellan Nordiska ministerrådet och den norska staten. Huvudsyftet med verksamheten är att främja och utveckla det nordiska samarbetet inom konst-, konsthantverks-, och arkitekturområdet genom att driva gästateljéer och annan verksamhet med konstnärsanknytning. Centret omfattar fem ateljéer samt därtill hörande fem lägenheter, två gästrum, en träverkstad samt en administrationsbyggnad med lägenhet.

Prioriteringer i kontrakten

Institutionen erbjuder sammanlagt 60 stipendiemånader för sina gästateljéer. Det organiseras mindre seminarier och föreläsningar.

Resultater i 2005

- Styrking av nordisk kunstsamarbeid ved drift av gjesteatelier: 16 gjestekunstnere og designere/arkitekter fra Norden, de baltiske land og andre deler av verden hatt opphold ved senteret i 2005. Senteret fungerer som en møteplass for nettverksbygging og kunstnerisk utvikling for de residerende kunstnere.
- Styrking av senterets profil på billedkunst, design og arkitektur, især trearbeid. Senteret har gjennom ulike tiltak bl.a. workshops og seminarer styrket sin profil og sin kjernekompetanse billedkunst, design og arkitektur.
- Synliggjøring av institusjonen lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Nye prosjekter (f.eks. NKD kunstbiennale) ble utført gjennom samarbeid om formidling av gjestekunstnernes arbeid og har gjort senteret synlig for det lokale publikum især barn og unge. En mer målrettet kommunikasjonsstrategi har i 2005 profilert senteret ytterligere og bidratt til en økning i antall søknader fra hele verden.

1-2258-3 Nordiskt Institut för Samtidskonst (NIFCA)

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
EUR	1.065.000	1.046.200	1.041.000	71 %	Institutionen
MODSVARER DKK	7.924.000	7.773.000	7.735.000		

Formål

NIFCAs mål är att synliggöra resultaten av konstnärligt skapande i Norden, i synnerhet samtida nordisk bildkonst. Institutionen främjar i detta syfte produktion, visning och kritik av samtida visuell kultur i Norden och utomlands.

Uppgifterna indelas i:

- Förmedling: NIFCA initierar, finansierar, koordinerar och producerar projekt och utställningar.
- Information och kritik: NIFCA informerar om den egna verksamheten och om nordisk samtidskonst, samt bidrar till en kritisk debatt kring den samtida konsten.
- Mobilitet: NIFCA administrerar och fördelar gästateljéer och resestipendier för konstnärer

NIFCA är rådgivande organ för Nordiska ministerrådet och Nordiska kulturfonden. Institutionen fungerar som sekretariat för Sleipnir, resestipendieordningen för unga konstnärer i Norden (under 36 år).

Prioriteringer i kontrakten

I det kontrakt som gäller för perioden 2001 – 2003 (förlängt t.o.m. år 2004) har institutionen tre huvudområden: Förmedling, Information och kritik samt Mobilitet. Inom området Förmedling har projekt prioriterats som är gränsöverskridande och

inbegriper flera typer av konstnärligt skapande med fokus på nordisk identitet och det mångkulturella samhället. Information och kritik är ett område som bl.a. inbegripit en avancerad hemsida, publikationer och en informationstidskrift. Mobilitet: Inom detta område har prioriteringen varit att anpassa programmet efter de deltagande konstnärernas behov. Ett nytt kontrakt skall under år 2004 utarbetas för perioden 2005 och framåt.

- Att bygga nätverk mellan kulturinstitutioner och konstnärer i Norden
- Att utveckla verksamhetsdelen kommunikation/kritik.
- Att lägga ökat fokus på arkitektur och design.
- Att utöka samarbetet med andra nordiska samarbetsorgan.

Resultater i 2005

Formidling
I 2005 gjennomførte NIFCA sitt største prosjekt Populism med bl.a. utstilling, konferanser og publikasjoner. Prosjektet har fått støtte fra EUs program Culture 2000 og involverer flere nordiske og europeiske samarbeidspartnere. Prosjektet ble sett av 100.000 personer og fikk stor mediedekning i Norden og ellers i Europa.

Nettverksbygging
Et spesielt viktig prosjekt er Connection Barents som er initiert av NIFCA, NordScen, Nomus og Nordbok i 2005 og sikter på å etablere tverrfaglig nettverk i Barentsregionen mellom Norden og Nordvest Russland.

Mobilitet
I 2005 har NIFCA konsolidert sine mobilitets- og residensordninger med bl.a. nye samarbeidspatrnere og nye plasser i de selvstyrende områdene. Ordningen West Balkan AiR (artist in residence) ble avsluttet.

Kommunikasjon
Nifca har i 2005 satset ytterligere på utvikling av både nettsiden og tidskriftet Nifca-info som gikk til tabloid-format.

Nordiske kulturhuse

1-2270-3 Nordens hus i Reykjavik

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
ISK	83.156.000	74.956.000	70.912.000	77 %	Institutionen
MODSVARER DKK	7.484.000	6.746.000	6.382.000		

Formål

Nordens Hus i Reykjavik startede sin virksomhed i 1968. Huset skal være et nordisk kulturcenter og et bindeled mellem Island og øvrige nordiske lande. I husets virksomhed bliver der lagt særlig vægt på formidling inden for kultur-, undervisnings- og forskningsområderne, samtidigt med at huset står for omfattende informationsvirksomhed om nordisk samfunds- og næringsliv.

Prioriteringer i kontrakten

Prioriterede virksomhedsområder i kontraktperioden 2002-2004 er kulturprojekter for børn og unge, litteratur, sprog og information, hvor biblioteket spiller en vigtig rolle,

samt husets vedligehold og renovering. Et beløb på 150.000 DKK (2004) er reserveret i basisbevillingen til vedligeholdelse og investeringer.

- Kulturprojekter for børn og unge
- Litteratur
- Sprog og information
- Biblioteket
- Husets vedligeholdelse
- International virksomhed
- Cafeteriet

Resultater i 2005

Biblioteket havde i 2005 et udlån på stort set uændret niveau. Huset havde stor succes med Den internationale Litteraturfestival i Reykjavík 2005 med besøg af 30 nordiske og internationale forfattere. Huset præsenterede desuden 17 udstillinger i årets løb, heraf en Norden i Fokus udstilling på rådhuset. Sprogkonsulenttjenesten er nedlagt, og huset har ikke mulighed for at videreføre den uden ekstern finansiering.

1-2272-3 Nordens hus på Färöarna

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
DKK	10.958.000	10.135.000	9.946.000	61 %	Institutionen

Formål

Nordens Hus på Færøerne startede sin virksomhed i 1983. Husets opgave er at formidle nordisk kultur på Færøerne og færøsk kultur i de øvrige nordiske lande, samtidig med at huset har en vigtig funktion som færøsk kulturhus. Færøernes Landsstyre finansierer dele af husets drift. Bidraget udgør 8% af husets basisfinansiering.

Prioriteringer i kontrakten

I kontraktperioden 2002-2004 har institutionen de fem nedenstående prioriteringer. Et specielt beløb på 500.000 DKK (2004) er reserveret i basisbevillingen til husets vedligeholdelse og investeringer.

- Kulturprojekter for børn og unge
- Kulturprojekter for voksne
- IT, PR og Media
- Caféen
- Vedligehold af bygningen og det tekniske udstyr

Resultater i 2005

Huset har lagt vægt på programmer for børn og unge. I programmerne for voksne har huset afholdt Listastevna Føroya (Færøernes kulturfestival) og i samarbejde med NORDBOK afholdtes konference om markedsføring af de små sprogs litteratur. Igennem hele året har der været et tæt samarbejde med kulturlivet på Færøerne og de andre nordiske huse og institutioner, og huset har desuden været med til at fremme præsentationen af færøsk kultur i udlandet.

Cafeteriadriften er udliciteret fra 2005. Hermed vendes en udgiftskrævende aktivitet til en indtægtsgivende.

Huset har haft 37.609 betalende gæster, fordelt på 319 arrangementer og 39 arrangementer uden for huset.

1-2274-3 Nordens institut på Åland, (NIPÅ)

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
EUR	280.100	249.500	235.900	66 %	Institutionen
MODSVARER DKK	2.084.000	1.854.000	1.753.000		

Formål

Nordens Institut på Åland (NIPÅ) blev oprettet i 1985. Instituttets opgave er at styrke det ålandske kulturliv i samspil med kulturlivet i det øvrige Norden og i samarbejde med lokale kulturorganisationer. Virksomheden foregår hovedsagelig inden for det almenkulturelle område, men også inden for undervisning/forskning og kontakt- og netværksopbygning. Ministerrådets bevilling dækker instituttets projektvirksomhed og direktørens løn. Øvrige udgifter, ca.85.000 EUR, dækkes af Ålands landskabsstyrelse.

Prioriteringer i kontrakten

Instituttet har en ny kontrakt fra 2003-2005. Prioriterede virksomhedsområder i kontraktperioden er:

- Børne- og ungdomskultur med særlig vægt på kulturaktiviteter i yderdistrikterne på Åland
- Udbredelse af information om Norden og formidling af kendskab om nordisk litteratur til den ålandske offentlighed
- Samarbejdsprojekter med lokale kulturarbejdere og professionel kulturudveksling mellem Åland og det øvrige Norden og nærområderne.

Resultater i 2005

NIPÅ har i 2005 lagt vægt på børne- og ungdomskultur, samarbejdsprojekter, kulturudveksling og litteratur. Det har i kraft af en forøget bevilling været muligt at genemføre væsentligt flere aktiviteter og at give en højere prioritet til aktiviteter i skærgården. Instituttet har i årets gennemført 12 større og 10 mindre samarbejdsprojekter.

1-2277-3 Nordens institut på Grönland (NAPA)

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
DKK	4.949.000	4.481.000	4.397.000	86 %	Institutionen

Formål

Nordens institut i Grønland blev oprettet i 1986 i samarbejde med Grønlands hjemmestyre og Nuuk kommune. Instituttets opgave er at styrke det grønlandske kulturliv, fremme Grønlands aktive deltagelse i det nordiske samarbejde og udvikle samarbejdet mellem Grønland og de øvrige nordiske lande, med særlig vægt på kultur-, undervisnings- og forskningsområderne. Grønlands hjemmestyre finansierer en del af instituttets drift. I 2003 regnskabet udgjorde dette bidrag 676.000 DKK.

Prioriteringer i kontrakten

I kontraktperioden 2003-2005 har NAPA de nedenstående prioriterede virksomhedsområder. NAPA vil i kontraktperioden også koncentrere sig om at få et godt og tæt samarbejde med nogle få kommuner, som kan kopieres og anvendes i samarbejde med andre kommuner:

- Børne- og ungdomsprojekter
- Nordiske kulturarrangementer i Grønland
- Grønlandske kulturarrangementer i Norden

Resultater i 2005

I 2005 har NAPA markeret sig som producent og arrangør af en lang række kulturarrangementer, både i Nuuk og en række andre byer og bygder i Grønland. Der har også i 2005 været fokus på det arktiske og det vestnordiske samarbejde. Der er fortsat godt samarbejde med Katuaq, Grønlands Kulturhus, og NAPA har i årets løb fået en ganske omfattende positiv medieomtale. NAPA har bevilget støtte til 41 ansøgninger om samarbejdsprojekter m.v.

1-2279-1 Vedlikehold kulturhusene

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	1.047.000	1.026.000	1.112.000	100%	MR-K/EK-K

Formål

Formålet med denne budgetpost er at bidrage til at planlægge og dække større vedligeholdsopgaver hos de nordiske kulturhuse i Reykjavik og på Færøerne, som ikke kan rummes inden for husenes ordinære budgetrammer.

Prioriteringer i 2005

Budgetposten fordeles på baggrund af ansøgninger fra de to kulturhuse. I det ordinære budget for husene er der i tillæg reserveret DKK 150.000 til Nordens Hus i Reykjavik og DKK 500.000 til Nordens Hus på Færøerne.

Resultater i 2005

Budgetposten blev efter ansøgninger fra de to huse fordelt ligeligt med 523.500 DKK til hver. Nordens Hus i Reykjavik foretog forbedringer i udstillingssalen og sikkerhedsmæssige forbedringer (brandvarsling og nyt låsesystem) Nordens Hus på Færøerne anvendte bevillingen til delvis finansiering af udskiftning af tilskueropbygningen i den store sal. Huset opnåede desuden fondsstøtte på 1 MDKK til dette formål.

1-2548-3 Nordens institut i Finland (NIFIN)

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
EUR	718.800	706.100	702.100	98 %	Institutionen
MODSVARER DKK	5.348.000	5.246.000	5.216.000		

Formål

NIFINs syfte är att i Finland sprida kännedom om övriga nordiska länders språk och kultur och att till övriga Norden förmedla kunskap om det finska språket och Finlands kultur. Huvuduppgiften är att synliggöra det finska språket och kulturen i de nordiska länderna och samtidigt förmedla kunskap om och engagemang för nordiska språk och kulturer till den finskatalande befolkningen i Finland.

Prioriteringer i kontrakten

Ett nytt kontrakt skall under år 2004 utarbetas för perioden 2005 - 2007. I det nuvarande kontraktet är följande områden prioriterade:

- Att i Finland synliggöra språk och kultur från andra nordiska länder.
- NIFINs bibliotek skall genom sin närvaro i gatuplan i centrum av Helsingfors lyfta fram, stöda och sprida information om nordiska kulturaktiviteter, främst litteratur, och därigenom belysa de nordiska språkens särart som kulturbärare.
- Att öka intresset för Norden bland ungdomar och den vägen öka intresset för de nordiska språken samt att stimulera studier i nordiska språk bland vuxna som via

arbete och/eller i övrigt är i kontakt med andra nordiska länder.
- Att NIFIN blir till ett nordiskt fönster i centrum av Helsingfors med uppgift att informera om Norden och det nordiska samarbetet.

Resultater i 2005

NIFIN har efter flytningen til gadeplan fortsat stigningen i udlån fra biblioteket, og instituttet fungerer som et nordisk vindue i centrum af Helsingfors.
Nifin har i 2005 gennemført en række sprogkurser, præsentationer af forfattere og skolebesøg.
NIFIN har desuden stået for driften af det virtuelle børnebibliotek BIBBI og fungeret som national redaktør for det nordiske børne- og ungdomskulturwebsite Valhalla.

Andre kultursatsninger

1-2234-4 Samisk samarbeid

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	4.211.000	4.128.000	4.071.000	100 %	MR/EK-K

Formål

Formålet med bevillingen er 1) at styrke det samiske samarbejde på kulturområdet og 2) at støtte Samerådet, som er en paraplyorganisation for samiske organisationer i Finland, Sverige Norge og Rusland. Samerådet er en regeringsuafhængig og frit opererende organisation og et kulturpolitisk og politisk samarbejdsorgan, som skal arbejde for at fremme den samiske befolknings økonomiske, sociale og kulturelle stilling. Medlemmerne af rådet har NGO-status. Bevillingen til kultursamarbejdet forvaltes af et kulturudvalg udnævnt af samiske kunstnerorganisationer i Norden og af Samerådet.

En del af bevillingen er øremærket som støtte til Samisk Kunstnerråd, DKK 715.000 (i 2004 priser)

Budgetposten dækker såvel samisk kulturvirksomhed som nordisk same-samarbejde i øvrigt.

Prioriteringer i 2005

Også i 2005 vil hovedopgaven indenfor Samerådets kulturvirksomhed være at bevare og udvikle samernes fælles kulturelle sager og øge informationen om samisk kultur.

- Uddeling af kulturmidler og deres administrering er en af de vigtigste arbejdsopgaver. I tillæg har Samerådet planer om egne kulturprojekter, som indgår i kulturvisioner og kulturpolitiske planer.
- Samerådet planlægger at etablere et kontor på russisk side af Sápmi underlagt sekretariatet. Målet er at styrke Samerådets virksomhed på russisk side, samt at styrke kommunikationen og forenkle behandlingen af praktiske sager. Kontoret skal hjælpe samerne i Rusland til aktivt at være med i det samiske samarbejde og international virksomhed

Resultater i 2005

Samerådet har udvidet sin virksomhed og udvidet Samerådets information via internett slik at det er lettere å lede og arbejde med virksomhed ud over landegrænserne.

1-2296-1 Nordiska kulturprojekt i utlandet

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	6.875.000	6.740.000	6.947.000	86 %	STYR. GR.

Formål

Budgetposten utgöt basen för samnordiska målinriktade kulturprojekt utanför Norden i syfte att öka kunskapen om nordisk kultur internationellt och att befrämja det nordiska samarbetet med länder och regioner utanför Norden.

Prioriteringer i 2005

År 2005 är utställningen Scandinavian Design Beyond the Myth på fortsatt turné och den visas i Budapest, Glasgow, Riga, Köpenhamn och Göteborg, varefter den år 2006 att turnera bl.a. till New York och troligen Ottawa. I samband med utställningen arrangeras seminarier och annan verksamhet med målet att rikta intresse mot Norden som en intressant region vad som gäller formgivning och mot det nordiska samarbetet.

År 2004 inleddes ett kulturprojekt med Väst-Balkan. Projektet syftar till att bygga nätverk mellan kulturlivet i Norden och i Väst-Balkan. Projektet omfattar ca 30 delprojekt som implementeras av de nordiska samarbetsorganen såsom NIFCA, NOMUS, NordScen, Nordiska museikommittén och andra relevanta nordiska nätverk. Projektet riktar sig till unga professionella.

År 2004 evaluerades två tidigare kulturprojekt; Shuttle99, ett projekt med Sydafrika som genomfördes år 1999 och Network North, ett projekt med de brittiska öarna som genomfördes år 2002 -2003. Evalueringarna pekade på att det inom båda projekten fanns delprojekt där det nordiska kulturlivet kunde kapitalisera genom att med en liten insats följa upp ett par projekt år 2005.

- Designutställningen Scandinavian Design Beyond the Myth visas i Budapest, Glasgow, Riga, Köpenhamn och Göteborg år 2005. Kring utställningen arrangeras seminarier för fackmiljöerna i resp. mottagarland. År 2005 arrangeras en internationell kongress i Köpenhamn med design som tema. I samband med kongressen visas utställningen.
- Kulturprojekt med Väst-Balkan. Projektet består av delprojekt inom områdena bildkonst, litteratur, modern dans, musik, film , kulturarv. Projektet riktar sig till unga professionella och målet är att bygga nätverk mellan kulturlivet i Norden och kulturlivet i Väst-Balkan.
- Med utgångspunkt i evalueringarna av Shuttle99 och Network North kommer man att välja ett par projekt som följs upp under år 2005.

Resultater i 2005

År 2005 har designutställningen turnerat i Prag, Budapest, Riga, Köpenhamn och Göteborg. I alla städer har utställningen fått mycket gott mottagande av såväl media som publik och kring den har arrangerats kulturprogram, seminarier och andra aktiviteter som riktar intresset mot Norden som en innovativ region.

År 2005 genomfördes en stor del av projekten i Norden – Balkan –Culture –Switch, ett program för multilateralt kulturutbyte mellan Norden och västra Balkan. Projektet har omfattat ca 35 olika underprojekt och väckt intresse för regionalt samarbete i länderna i västra Balkan. Som ett indirekt resultat härav har kulturministrarna på västra Balkan samt i Bulgarien, Grekland, Rumänien och Turkiet beslutat att bilda en plattform för regionalt kultursamarbete i Balkan- regionen.

Uddannelses- og forskningspolitik

Generelle forsknings- og uddannelsesindsatser

2-2505-1 Dispositionsmedel-Utbildning och forskning

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	4.034.000	1.793.000	1.736.000	96 %	MR-U/EK-U

Formål

Dispositionsmidlerne anvendes til at finansiere politisk relevante projekter, der initieres i det løbende budgetår og giver mulighed for at opfange og støtte vigtige tiltag, der ikke kunne forudses ved budgetteringen. Dispositionsmidlerne er således et vigtigt redskab til initiering og gennemførelse af formandslandets prioriteringer.

Prioriteringer i 2005

Dispositionsmidlerne vil blive anvendt til finansiering af prioriteringer fra formandskabet, der ikke dækkes af andre bevillinger, samt – i overensstemmelse med formålet – til at imødekomme pludseligt opståede behov.

Resultater i 2005

Det er i 2005 blant annet gitt bevilgninger til:
Formannskapstiltak, ulike evalueringer (Nordita og Nordplusprogrammene) og utgifter knyttet til overføring av NIAS til nasjonalt nivå. Dekning av utgifter for ekstern representant i arbeidsgruppe for bæredyktig utvikling, oppfølging av Lisboastrategien, utredning av Nordisk-Baltisk samarbeid, samt til arbeid med Kanoniske tekster. Ut over dette er det bevilget midler til oppstart av flere studier (Samspelsstrategier i Norden – vad fungerer?, Komparativ analyse av de nordiske kvalitetssystemena, vad vore konsekvenserna av öpnandet av nationella forskningsmedel i Norden, Højteknologi som Nordisk konkurrenceparameter, forstudie om Indikatorer for vidensamfunnet og Läsferdigheter i de Nordiska länderna – hur förklaras konklusionerna från bland annat PISA undersökningarna).

Politikudvikling m.v.

2-2510-1 Nordiskt skolsamarbete (NSS)

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	2.564.000	3.142.000	4.599.000	96 %	Nordisk Skolesamarbejde

Formål

Skolesamarbejdets overordnede mål er at gøre skolen bedre i Norden. Styregruppen for nordisk skolesamarbejde har følgende hovedopgaver:

- At rådgive MR-U i spørgsmål om nordisk skolesamarbejde
- At medvirke til at gennemføre MR-Us strategi for nordisk uddannelses- og forskningssamarbejde
- At udforme og gennemføre årlige virksomhedsplaner for skolesamarbejdet
- At have tilsynsfunktion i forhold til nordiske aftaler på området
- At være styregruppe for Mobilitets- og netværksprogrammet Nordplus Junior samt

det nordiske skolenet.

Prioriteringer i 2005

En ny strategi for hele uddannelses- og forskningssektoren for perioden 2005-2007 er under udarbejdelse. Nordisk Skolesamarbejdes prioriteringer i den årlige virksomhedsplan for 2005 vil dels afspejle prioriteringerne i den nye strategi, dels afspejle det danske formandskabs prioriteringer.

Resultater i 2005

En central uppgift har varit att följa upp MR-U:s beslutet om att igångsätta ett "prosjekt omkring forskjellen på jenter og gutters leseinteresser og ferdigheter i Norden. På grunnlag av blant annet funn av likheter og ulikheter mellom de nordiske land i siste PISA-undersøkelse skal man se på hvordan de nordiske land klarer seg komparativt med ikke-nordiske land." Beslutet har följts upp genom olika åtgärder som grundar sig på det övergripande temat kvalitet: igångsättandet av arbetet med en Nordisk rapport om PISA-resultat "Northern Lights II", arbetsseminarium kring strategier och policyfrågor i samband med internationella och nationella indikatorer, kvalitetsseminarium i mars 2005, arbetsseminarium om läsfärdigheter i februari 2005 samt en jämställdhetskartläggning.

Handlingsplanen för ett nordiskt paraplyprojekt kring skriftspråkslärande och skolframgång, med indragning av könsperspektivet godkändes. Inom ramen för handlingsplanen igångsättes en kartläggning av lärarutbildningarna i Norden med avseende på läs- och skrivfärdigheter. Kartläggningen kan ge inspel till uppföljning av Nordiska rådets rekommendation 28/2005 gällande en komparativ studie av de nordiska lärarutbildningarna som genomförs i regi av HÖGUT.

Inom ramen för Nordiska ministerrådets närområdessamarbete och riktlinjerna för samarbetet med Nordvästra Ryssland har en genomgång om pågående nationellt samarbete, existerande nationella nätverk och teman som kan ligga till grund för ett eventuellt framtida nordiskt projektsamarbete med Nordvästra Ryssland på skolområdet.

Som en uppföljning av rapporten "Erkännande av yrkeskompetens i Norden" godkände MR-U 5 konkreta förslag för att öka erfarenhetsutväxlingen inom Norden samt mellan de nordiska länderna och det övriga Europa. Som ett led i detta arbete ordnade NSS i november 2005 ett nordisk-baltisk-polskt seminarium om mobilitet och erkännande av yrkesutbildning, med ett sextiotal deltagare från de nordiska länderna och självstyrande områdena samt Estland, Lettland, Litauen och Polen.

En utvärdering av det nordiska skolnätet igångsattes.

2-2520-1 Styringsgruppen for Voksnes Læring (SVL)

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	1.823.000	2.234.000	2.203.000	82 %	SVL

Formål

SVL er rådgivende organ for Nordisk ministerråd i det nordiske samarbeidet om voksnes læring. Det nordiske samarbeidet om voksens læring skal i overensstemmelse med prinsippet om livslang læring bidra til å fremme voksnes kunnskaper og kompetanse som grunnlag for personlig utvikling og videre utvikling av arbeids- og samfunnsliv

gjennom økt sysselsetting, næringsutvikling, verdiskaping og demokratisk deltakelse. Samarbeidet skal styrke det nordiske fellesskapet om voksnes læring og kunnskapen om voksnes læring i og utenfor Norden. SVL skal i sin virksomhet ta utgangspunkt i de politiske prioriteringer som kommer til uttrykk i Nordisk ministerråds overordnede strategier og handlingsplaner. SVL legger vekt på en aktiv dialog og erfaringer fra et mangfold av aktører og miljøer innen voksnes læring og skal i sitt arbeid ta spesielt hensyn til folkeopplysningens tradisjonelle miljøer.

Prioriteringer i 2005

Prioriteringene vil ha utgangspunkt i 3-årig strategiplan (2005-2007) for utdannings- og forskningssektoren og ettårig handlingsplan med utgangspunkt i det danske formannskapet. SVL vil i 2005 følge opp prosessen med utvikling av en helhetlig strategi og organisering av det nordiske samarbeidet om voksnes læring. Dette innebærer bl.a. oppfølging av Nordplus Voksen programmet og konkretisering/implementering av et nordisk Nettverk for Voksnes Læring (NVL) med en samordnende enhet/knutepunkt. Aktiviteter knyttes til voksnes lærings- og kompetansemuligheter – herunder metodeutvikling for fleksible læringsformer og ulike læringsarenaer, f.eks. arbeidsplassen som læringsmiljø. Fokus settes på effekten av voksnes læring og hvordan oppnådde resultater fra ulike aktiviteter og prosjekter kompletterer hverandre og kan nyttiggjøres i et helhetlig perspektiv.

Resultater i 2005

Strategiplan, arbeidsplan og budsjett for NVLs arbeid i 2005 er behandlet og vedtatt. En mindre evaluering av NVL gjennomføres i 2005 og 2006 for å følge innretningen av NVL. SVL har vedtatt fokusområder for Nordplus Voksen for 2005 og tildelt mobilitets-, nettverks- og prosjektmidler etter innstilling fra hovedadministrator (Cirius). Ut over dette har SVL verksatt en nordisk forskningsbasert studie om arbeidsplassen som læringsmiljø, studien ferdigstilles ved utgangen av 2006. SVL har også initiert en forstudie om voksnes leseferdigheter som iverksettes fra 2006.

På bakgrunn av rekommandasjon fra Nordisk Råd er det bevilget DKK 1 000 000 fra Nordplus Voksen programmet som en ettårig overgangsordning for året 2005, til prosjektvirksomhet i regi av de fem studieforbundsammenslutningene: Förbundet Nordisk Vuxenupplysning, ABF i Norden, Nordisk Konservativ Studienämd, Nordisk Kirkelig Studienævnd og Nordisk Folkeuniversitet. Tildeling av nevnte midler er basert på prosjektsøknader til Nordplus Voksen i henhold til retningslinjer for Nordplus Voksen-programmet om anvendelse av nordiske prosjektmidler.

Et 3-årig NGO-ledertreningsprogram i Nordvest Russland, "Adult Learning Local Action", (ALLA-prosjektet) har resultert i et bredt kontaktnett med russiske NGO og utarbeidelse av russisk undervisningsmateriell.

2-2530-1 Ledn.gruppen för högre utbildning-HÖGUT

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	2.159.000	2.646.000	2.609.000	100 %	HØGUT

Formål

HØGUT har som oppgave å fremme nordisk samarbeid innen høgre utdanning, samt utvikle og styrke det nordiske utdanningsfellesskap. Dette gjelder samtlige postgymnasiale utdanningsnivå ved universitet og høgskoler.

Prioriteringer i 2005

HØGUTs nye arbeidsplan for 2005 relaterer seg til den nye treårige strategien som er utviklet for utdannings- og forskningsområdet for 2005-2007. Styringsgruppen har en bred tilnærming til utdanningsfeltet, men som videre oppfølgingen av Bolognaprosessen særlig fokusere mobilitet, kvalitet i høgre utdanning, fjernundervisning og internasjonaliserings-relaterte problemstillinger. Livslang læring er et overordnet perspektiv.

Nordplus-programmet vil fortsatt være et sentralt virkemiddel for å nå de overordnete utdanningspolitiske mål. HØGUT legger vekt på best mulige nasjonale forankring av sine prosjekter, og styringsgruppens brukermiljøer spiller en sentral rolle i tillegg til utdanningsministrenes og ordførerlandets prioriteringer. HØGUT vil fortsatt gi aktuelle innspill til den utdanningspolitiske debatten, og problemstillinger knyttet til internasjonalisering og virtuelle læringsmiljøer vil fortsatt ha stor oppmerksomhet.

Resultater i 2005

Under 2005 prioriterade frågor kring kvalitet i högre utbildning och hur man de närmaste åren kan kvalitetssäkra universitetens och övriga högre utbildningsinstitutioners utbildningsutbud i ett internationellt samarbete. Särskilt har man lagt fokus på att identifiera områden där gemensamma nordiska utbildningsprogram kan stärka kvaliteten och därmed göra Norden till en konkurrenskraftig aktör på den globala utbildningsmarknaden. Dessutom har olika åtgärder för att öka studentmobiliteten till och från Norden varit ett centralt tema. Vad gäller gemensamma nordiska utbildningsprogram har HÖGUT under 2005 utarbetat ett projektförslag om nordiska mastersprogram. När det rör mobilitetsfrågorna lade Arbetsgruppen Studiestøtte i Norden fram sin tredje rapport som pekade på ett antal förslag som kan bidra till att minska gränshinder länderna emellan.

2-2544-1 Ledningsgruppen for språksamarbetet

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	2.069.000	2.028.000	0	91 %	Ledningsgr.

Formål

Nordens språkråd är ledningsgrupp för det nordiska språksamarbetet. Verksamheten skall syfta till att främja internordisk språkförståelse och språkbehärskning, stärka den nordiska språkgemenskapen och kunskapen om språken i Norden, främja en demokratisk språkpolitik och språksyn i Norden samt stärka de nordiska språkens ställning i och utanför Norden. Nordens språkråd kan ta egna initiativ och bevilja stöd till alla former av insatser som medverkar till att uppnå dessa mål.

Nordens språkråds verksamhet grundar sig på fyra huvuduppgifter:

1. Att fungera som sakkunnigt organ åt Nordiska ministerrådet när det gäller nordiska språkfrågor och nordisk språkpolitik
2. Att fungera som ledningsgrupp för det tvärgående stödprogrammet Nordplus språk
3. Att ansvara för samarbetet mellan de nordiska språknämnderna.
4. Att bedriva annan verksamhet som främjar målsättningen

Resultater i 2005

Ny nordisk sprogpolitik (deklaration)

Arbejdet med udformningen af en ny nordisk sprogpolitik, som tog sin begyndelse i 2004, fortsatte. Resultatet skal være en ny overordnet sprogpolitik for det nordiske sprogsamarbejde i form af en deklaration der skal fremlægges som et ministerrådsforslag til Nordisk Råds session. Deklarationen er en række erklæringer over de forhold der bør gælde nordiske borgere på sprogområdet i det daglige liv.

Den nordiske sprogkonvention
Arbejdet med sprogkonventionen blev intensiveret i 2005, og er et led i arbejdet med at fjerne grænsehindringer. Arbejdet fortsætter i 2006. Konventionen er en aftale om de rettigheder som borgere i Norden har til at få tolke og oversættelseshjælp i et andet nordisk land, fx i kontakten med sociale myndigheder og domstole.

Helsingforsaftalens Artikel 8
En undersøgelse af hvorvidt skolerne opfylder Helsingforsaftalens Artikel 8 om undervisning i/om sprog blev igangsat. Et udvalg ser på, hvorvidt undervisningen og uddannelsen i skolerne i passende omfang omfatter undervisning i/om de øvrige nordiske landes sprog, kultur og almindelige samfundsforhold.

Parallelsprogsstrategi
Udarbejdelsen af forslag til en fælles nordisk parallelsprogsstrategi blev igangsat. Udvalget kortlægger forholdet mellem engelsk og Nordens sprog som undervisningssprog i de videregående uddannelser. Udvalget ser på hvordan forholdet mellem engelsk og Nordens sprog håndteres i en tid, hvor globalisering og videnskabelig meritering trækker i retning af engelsk, samtidig med at alle Nordens sprogområder ønsker at beskytte sig mod domænetab og at sikre sig en fortsat faglig og terminologisk udvikling på det hjemlige sprog.

Nordens kanoniske tekster
Nordens Sprogråd blev anmodet om at stille et forslag til indholdet i en antologi med kanoniske tekster fra Norden, og arbejdet er igangsat.

Vismandsrapport om sprogteknologi
En vismandsgruppe igangsatte arbejdet med at udarbejde en plan til Nordisk Ministerråd for, hvordan man inden for en tidsramme på ti år kan virkeliggøre visionen om Norden som sprogteknologisk foregangsregion.

Samarbejdet mellem de nordiske sprognævn
Nordens sprogråd har ansvaret for samarbejdet mellem de nordiske sprognævn. Tema for det nordiske sprogmøde i 2005 var national og nordisk sprogpolitik nu og i fremtiden.

Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i udlandet
(Se 2-2545-2 Nordenundervisning i udlandet.)

Gymnasiebogen "Nordens sprog med rødder og fødder"
Undervisningsbogen udkom i 2005 i en trykt udgave.

Nordmålforum
Nordens sprogråd arrangerede det årlige Nordmålforum. Temaet var "Nordiske sprogklima under engelsk pres". Resultater af projektet "Moderne importord i sprogene i

Norden" blev præsenteret.

Nordplus sprog
Nordens sprogråd er programkomité for Nordplus sprog programmet.
38 projekter fik støtte gennem Nordplus sprog programmet i 2005.
(Se 2-2543-1 Nordplus sprog)

2-2550-1 Ministerrådets (MR-U) IT-policygrupp

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	563.000	552.000	544.000	0%	IT-Policygruppen

Formål

IT-policygruppen (IT-P) følger og fremmer udviklingen af spidskompetence inden for grænsefladen mellem informations- og kommunikationsteknologi på den ene side og forskning og uddannelse på den anden. IT-policygruppen er et rådgivende policyorgan for MR-U, og driver således ikke egen projektvirksomhed udover mindre udredningsopgaver.

IT-policygruppen søger at sikre den meste tidssvarende og fremadrettede rådgivning om videnssamfundets udvikling ved at følge og analysere udviklingen, samt formidle viden til MR-U og sektorens andre rådgivende organer. IT-policygruppen udarbejder endvidere forslag til initiativer og analyser på anmodning.

Prioriteringer i 2005

Nordisk Ministerråd for uddannelse og forskning (MR-U) har i februar 2004 påbegyndt arbejdet med MR-U's strategi for perioden 2005-2007. IT-policygruppen har således ligeledes påbegyndt arbejdet med at fastlægge de fremtidige IT politiske prioriteringer under uddannelses- og forskningssektoren. IT-policygruppen har mandat til udgangen af år 2004. Under forudsætning af at et nyt mandat gives, vil prioriteringerne for det fremtidige samarbejde forelægge ultimo 2004.

Resultater i 2005

Budgetposten blev i løbet af år 2005 satt av til et studie af "Højteknologi som nordisk konkurrenceparameter". Finansieringen af studiet var dog betinget af at et samarbejde om co-finansiering kunne indgås med konsulentbureauet, som har lavet en tilsvarende analyse i Storbrittanien.

2-3110-1 Nordiska forskningspolitiska rådet (FPR)

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	1.544.000	1.892.000	1.866.000	-	FPR

Formål

Nordiska forskningspolitiska rådet (FPR) är ministerrådets rådgivande organ för långsiktiga forskningspolitiska frågor. FPR skall befrämja nordiskt samarbete inom forskning och forskarutbildning. FPR skall utifrån analyser om den forskningspolitiska utvecklingen både i Norden och i Europa, rådge om forskningspolitiska problemställningar som är relevanta för Norden.

Prioriteringer i 2005 Den Vitbok som de nordiska utbildnings- och forskningsministrarna låtit professor Gustav Björkstrand ta fram kallas NORIA (Nordic Research and Innovation Area) – Vitbok om nordisk forskning och innovation. I sitt yttrande till MR-U/MR-SAM om nordiskt forskningssamarbete 2005 och framåt, säger FPR att det centrala syftet med FPR:s rekommendationer är, att göra Vitboksförslagen operativa och förstärka samarbetet mellan forskning och innovation. FPR:s rekommendation är därför först och främst att uppföljningen av Vitboken och näringsministrarnes motsvarende Innovationsbok får högsta prioritet. Detta i avsikt att stärka det regionala forsknings- och innovationssamarbetet i Norden som en plattform för ett europeiskt och internationellt samarbete. Det är avgörande att Norden uppfattas som en attraktiv forskningsregion. I ett utvidgat EU kommer forskningssamarbete att få en allt större betydelse och allt pekar på att ett utbyggt nordiskt samarbete är nödvändigt för att Norden skall kunna hävda sig i en framtida konkurrens. Etableringen av ett nordiskt forsknings- och innovationsrum, NORIA, är därför en följdriktig rekommendation i Vitboken.

Resultater i 2005 Se NorFa

2-3127-1 Politikudvikling voksnes læring

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	6.437.000	0	0	100 %	SVL

Formål NY budsjettpost som erstatter 2-2514-3 Nordens folkliga akademi (NFA), Sverige Nordisk Nettverk for Voksnes Læring (NVL) med samordnende enhet/knutepunkt.

Voksnes læring er et område som er i rask utvikling og involverer et bredt spekter av politikk områder og aktører. Det er derfor viktig å finne fram til nordiske samarbeidsformer som ikke stivner, men som til en hver tid tar opp i seg aktuelle utfordringer som de nordiske landene ønsker å samarbeide om. Organiseringen av det nordiske samarbeidet må både ha stabilitet (faglig minne), og fleksibilitet for å knytte til seg den fremste ekspertisen innen ulike områder for voksnes læring. Et nordisk Nettverk for Voksnes Læring (NVL) med en samordnende enhet/knutepunkt utredes for å binde sammen og støtte opp om miljøer/personer som er virksomme innom ulike deler av voksnes læring i de nordiske landene. Dette gjelder så vel spesiell ekspertkompetanse fra ulike spisskompetansemiljøer som bred erfaringskompetanse fra de tradisjonelle voksenopplærings- og folkeopplysningsmiljøene. Nettverket skal også gi innspill som grunnlag for SVLs prioriteringer og satsningsområder. Aktuelle oppgaver: følge og analysere utviklingen av området voksnes læring, initiere samarbeid og aktiviteter, bygge nettverk og organisere samarbeidsprosjekt, informere om nordiske samarbeidet om voksnes læring, bidra til spredning av resultat/erfaringer, faglig rådgivning til Nordplus Voksen, lage underlag til SVLs beslutninger, initiere evalueringer og andre prosjektoppdrag for SVL.

Prioriteringer i 2005 Forutsatt EK-Us og MR-Us beslutning om et nordisk Nettverk for Voksnes Læring (NVL) med en samordnende enhet/knutepunkt i mai/juni 2004 vil SVL arbeide videre med å operasjonalisere NVL.

Spesielle innsatsområder knyttes til strategiplan (2005 – 2007) og formannskapslandets/SVLs ettårige handlingsplan for 2005.

Med forbehold av beslutninger som ennå ikke er fattet, kan aktuelle samarbeidsområder i 2005 være metodeutvikling og fleksible læringsformer, f.eks. arbeidsplassen som læringsarena, e-læring, dokumentasjon og validering av realkompetanse, modeller for finansiering, datagrunnlag for effekt/utbytte av satsning på voksnes læring. Spesielt hensyn tas til folkeopplysningens tradisjonelle miljøer.

Resultater i 2005

I 2005 har 1298 personer deltatt i egne NVL arrangement, eller andre samarbeidsaktiviteter knyttet opp mot NVL. Deltakelsen har vært jevnt fordelt mellom de tre største målgruppene, folkeopplysning, formell voksenopplæring og myndigheter. En noe lav deltakelse fra Danmark forklares med skifte av dansk koordinator og derav et noe lavere aktivitetsnivå. Kjønnsfordelingen ved egne NVL arrangement var 38% menn og 62% kvinner.

På utviklingssiden er det igangsatt to nye prosjekt: 1.Utvikling og utprøvning av IT baserte læringsmetoder for å fremme aktivt medborgerskap og demokratisk deltakelse. 2. DEMOS-prosjektet – utvikling av en nordisk hvitbok om demokrati, aktivt medborgerskap og livslang læring. Ut over oppfølging av tidligere etablerte nettverk er det initiert 5 nye nettverk i 2005: valideringsnettverket, kvalitetsnettverket, nordisk tenketank for fremtidskunnskap, fjernundervisningsnettverket og nettverket for formell voksenopplæring.

På informasjonssiden er det i 2005 produsert 5 DialogWeb nummer, 8 nummer av NVL-Nytt (nyhetsbrev). Informasjon om følgende temaområder er gjort tilgjengelig via NVLs webside: aktivt medborgerskap, fleksibel læring, holdbar utvikling, kompetanseutvikling, kvalitetssikring, like muligheter/likestilling, validering og veiledning. I 2005 er det registrert 660 214 besøk på NVLs webside og tendensen er at lengre relevante besøk (over 30 min) er stigende.

CFL har i tilknytning til NVL også koordinert ALLA prosjektet i 2005.

2-3129-1 Nordisk videnskabelig information

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	2.550.000	0	0	98 %	MR-U/EK-U

Formål

På Samarbejdsministrenes møde den 29. oktober 2003, blev det besluttet at nedlægge Nordisk Ministerråds institution Nordiska Samarbetsorganet för Vetenskaplig Information (Nordinfo) per 1. juli 2004. Da samarbejdsområdet fortsat er prioriteret har Nordisk Ministerråd for uddannelse og forskning (MR-U) nedsat en arbejdsgruppe som skal udarbejde forslag til samarbejdsområdets fremtidige faglige fokusering, organisationsform og finansiering.

I en tid, hvor forudsætningerne for at drive biblioteksvirksomhed ændres radikalt af den informationsteknologiske udvikling, skal forslag sætte sig udover den aktivitet som til dato har været i Nordinfo og endvidere være fagligt og politisk mere fokuseret. Forslaget

skal i relation til samarbejdets organisering og budget tage afsæt i Brändström-rapporten.

Forslaget til samarbejde på fagområdet er således under udformning, og det nærmere faglige indhold forventes præsenteret for Ministerrådet i efteråret 2004.

Resultater i 2005

Programkomiteen sammensættes af NORON gruppen og repræsentanter fra NordForsk. Programmanager fungerer som sekretær. Programkomiteen har sit første møde i begyndelsen af 2006.

2-3140-1 Nordisk komitè for Bioetikk

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	939.000	901.000	889.000	100 %	Kommittén

Formål

Nordisk kommitté för bioetik upprättades 1989, som en nordisk referensgrupp på bioetikområdet i syfte att verka i nära samarbete med nationella rådgivande kommittéer. Den nordiska kommittén har som uppgift att identifiera etiska problem med genteknologisk eller annan bioteknologisk forskning och modifiering av mikroorganismer, växter, djur och människor. Kommittén har dessutom som uppgift att följa lagstiftning och reglering inom det bioteknologiska området samt bidra till ökad information och debatt i de nordiska länderna om bioetiska frågor.

Prioriteringer i 2005

Kommittén prioriterar bioetiska frågor i anslutning till biobanker, genresurser och stamcellsforskning, genetisk testning av foster och embryourval samt forskningsetik och kultur. Lagstiftningen i Norden har vissa gemensamma drag men skiljer sig också på många punkter. Därför är det viktigt att diskutera skillnaderna i lagstiftning och vad de betyder för nordiskt samarbete.

Kommittén strävar efter att främja ett nordiskt samarbete och informationsutbyte mellan forskare, parlamentariker och opionsbildare om politiskt aktuella etiska aspekter av bioteknologisk forskning, utveckling och tillämpning. Dessutom skall information till offentligheten styrkas.

Det aktuella mandatet gäller för perioden 2004-2006.

Resultater i 2005

Verksamhetsåret 2005 präglades av samarbete med de nordiska parlamentarikerna och fortsatt arbete med den nordiska lagstiftningen om bioteknologi. Årets nya tema var bioetiken och havet. Under 2005 arrangerade kommittén tre seminarier, höll fyra arbetsmöten och förberedde utgivningen av tre nya publikationer. De tre seminarierna behandlade följande områden:

Mot en nordisk biopolitik? Ett seminarium för att belysa centrala utmaningar och möjligheter vid användningen av modern bioteknologi i förhållande till människor arrangerades i samarbete med Nordiska rådet Inläggen publicerades i rapporten Mot en nordisk biopolitikk? (ANP 2005: 743).

Bioethics of the Sea. Med initiativet till workshopen ville Nordisk kommitté för bioetik

samla experter från olika områden för att diskutera bioetiska frågor i samband med utnyttjandet av havsresurserna.

Nordic Biolaw - Focus on assisted reproduction. Målet med seminariet var att presentera kommitténs Biolaw-projekt om nordisk reglering av bioteknologi. Vid seminariet presenterades också två av kommitténs nya publikationer: Riitta Burrells rapport kallad Assisted Reproduction in the Nordic Countries - a comparative study of policies and regulation och de uppdaterade tabellerna över bioteknologilagstiftningen i Norden.

Sekretariat, förvaltning och kommitténs internetsidor www.ncbio.org administreras från Finland.

Mobilitets- og støtteprogrammer

2-2512-2 Nordplus junior

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	20.309.000	19.911.000	10.220.000	100 %	Nordisk Skolesamarbejde

Formål

Målet med det nye mobilitets- og støtteprogram for grundskole og ungdomsuddannelser i Norden er gennem nordisk skolesamarbejde at stimulere interessen for, kundskab om og forståelsen af andre nordiske kulturer, sprog og livsvilkår og dermed styrke den nordiske dimension i grundskolen og ungdomsuddannelserne i de nordiske lande og selvstyrende områder samt fremme den nordiske samhørighed med udgangspunkt i vores fælles nordiske værdier, der hviler på samme menneske- og demokratisyn.
Midlet er at give økonomisk bidrag til elevers og læreres mobilitet. Aktiviteterne skal have et pædagogisk indhold samt være forankret i læreplanen og i skolens plan samt i videst muligt omfang foregå på det nordiske skolenet.
For klasser/grupper er der et tilbud om temaarbejde efter eget valg eller med emner prioriteret af ministerrådet. Samarbejdet skal også ske via det nordiske skolenet.
For lærere er der et tilbud om udveksling (jobbytte) af lærere mellem to skoler samt rejselærerordning, hvor en lærer fra hvert land rejser i en periode rundt til forskellige skoler i et andet land for at undervise i sine fag.
For elever er der et tilbud om individuel deltagelse i arbejdsforlagt undervisning/praktik eller deltagelse i undervisning enten inden for de små håndværksfag eller i gymnasiet.

Prioriteringer i 2005

I 2005 er der tre store prioriteringer for det nye Nordplus Junnior.

- Fortsat arbejde på at få udbredt kendskabet til de mange nye muligheder i programmet i alle lande og selvstyreområder samt på alle typer af grund- og ungdomsuddannelser. Få gode ansøgninger ind fra nye netværk af skoler i hele Norden.
- Opfølgning og videreudvikling samt evaluering af det nye program med brugerne om udvikling af såvel indhold og administration, information og vejledning med videre.
- Opfølgning og videreudvikling af de pædagogiske IKT skoleprojekter, som de deltagende elever og lærere skal have på det nordiske skolenet: nordskol.org i forbindelse med den fysiske mobilitet.

Resultater i

Nordplus Junior har ersatt flera tidigare ordningar: det tidigare Nordplus Junior

2005 (gymnasier/yrkesskolor), Nordplus Mini, Elevutväxlingen Vestnorden samt Nordskol (en del av det tidigare Nordmål-programmet.

År 2005 mottog 3906 elever och 861 lärare stöd. Antalet beviljande ansökningar var 319 och den total bevillningsprocenten var 69%. Programmet mottog totalt 460 ansökningar år 2005.

2-2522-2 Nordplus Voksen

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	9.069.000	8.891.000	8.768.000	99 %	STYR. GR.

Formål Det nye mobilitets- og nettverksprogrammet Nordplus Voksen er et viktig redskap for å følge opp voksnes læring i treårig strategiplan (2005 - 2007) for utdannings- og forskningsområdet, samt SVLs overordnede prioriteringer for voksnes læring. Programmet skal stimulere videreutvikling og fornyelse gjennom støtte til fellesnordiske prosjekter om voksnes læring gjennom aktiviteter som fremmer og bidrar til sammenheng mellom politiske prioriteringer og prosjekter, ulike aktørers/målgruppers målrettede samarbeid om å utvikle gode læringsarenaer for voksnes læring samt realisering av Norden som en foregangsregion for utvikling av menneskelige ressurser. Programmet trådte i kraft 1. januar 2004 og et ett av de fem mobilitets- og nettverksprogrammene i Nordplus familien. Hovedadministrator for Nordplus Voksen er Cirius, Danmark.

Prioriteringer i 2005 I oppbygging av Nordplus Voksen er det lagt vekt på å se de begrensede midlene som tidligere var delt opp i mindre program i en helhet. Dette for å sikre større åpenhet og gi mulighet for samarbeid mellom ulike miljøer som jobber med voksens læring. Sammenheng mellom prioriteringer i strategiplanen (2005 – 2007), ettårig handlingsplan for SVL/formannskapslandets prioriteringer og prosjektenes kvalitet er styrende for hvilke prosjekter som skal tildeles nordiske støtte i 2005.

Resultater i 2005 Cirius, Danmark er hovedadministrator for programmet. Ut overdette har en ekstern faggruppe gitt faglige råd om tildeling av midler. Fordelt over to søknadsrunder i 2005 innkom til sammen 111 søknader. 84 søknader ble innvilget midler fordelt med 29 tildelinger til tematiske nettverk, utviklings- og kartleggingsprosjekter og 55 tildelinger til mobilitet (forberedende møter, etterutdanning, studie- og undervisningsopphold og utveksling av deltakere). Oversikt fra utvekslingsordningen for elever og kursister viser at det ble gitt tilskudd til 347 personers opphold i et annet nordisk land og hadde et gjennomsnittsomfang på ca 7 uker. Utveksling mellom folkehøgskoler dominerte aktiviteten i 2005. Ut over utveksling av elever/kursister kommer mobilitet knyttet til etterutdanning, studie- og undervisningsopphold med 72 deltakere, det vil si en samlet mobilitet på 419 personer. Mer enn 400 ulike organisasjoner har inngått i de to søknadsrundene i 2005.

2-2532-2 Nordplus (Högre utbildning)

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	32.769.000	32.126.000	31.682.000	100 %	HØGUT

Formål

Nordplus är ett program för nätverkssamarbete och mobilitet för studenter och lärare inom högre utbildning i Norden. Syftet med programmet är att genom ekonomiskt stöd, närmare knyta samman de nordiska utbildningsinstitutionerna för högre utbildning genom nätverk och skapa underlag för en helhetlig nordisk utbildningsgemenskap där institutioner, lärare och studenter kan utnyttja varandras speciella kompetens. Nordplus ger bidrag till bildande och utveckling av nätverk, student- och lärarmobilitet och till intensivkurser.

Prioriteringer i 2005

De prioriteringar som görs inom Nordplus-programmet relateras till ministerrådets och HÖGUT:s (Ledningsgruppen för nordiskt samarbete inom högre utbildning) prioriteringsområden samt till respektive ordförandelands särskilda prioriteringar. Inom programmet skiljer man på dels generella riktlinjer, vilka i stort sett är konstanta år för år, och dels årliga prioriteringar. De generella riktlinjer för programmet är: Arbetsdelning och samarbete, balans, nätverk som representerar små och smala ämnesområden, ökat antal utresande från Sverige – fler inresande till Finland, deltagande av institutioner från Väst-Norden (Grönland, Färöarna och Island) samt studenter med funktionshinder.

- Gemensamma studieprogram
- Informations- och kommunikationsteknologi (IKT) som pedagogiskt verktyg gärna i kombination med mobilitet
- Lärarmobilitet – framför allt längre uppehåll
- Samarbete mellan universitet/högskola och näringsliv/offentlig sektor och NGO
- Intensivkurser – gärna med tvärvetenskapligt innehåll

Resultater i 2005

Nordplus (Høyere Utdanning) administreres fra 2004 av CIMO (Centret för internationellt personutbyte). HØGUT (Rådgivningsgruppen for nordisk samarbeid i høyere utdanning) er ansvarlig for å gi årlige prioriteringer og fokusområder.

Det var i 2005 324 godkjente søknader, 6 færre enn i 2004. Totalt søkte nettverkene om 16.141.314. Det ble delt ut 5.768.614 (ca. DKK 42.976.000) til nettverkenes aktiviteter. (Av dette var ca. 1,6 mill returmid ler fra 2004.) Det vil si at programmet i 2005 i snitt kunne bevilge ca. 36% av det ansøkte beløpet.

Nettverkene søkte i 2005 om stipend på totalt 10.726.560 for 6041 studenter (2004: 5375) og 3134 lærere (2004: 2566). Til mobilitet totalt ble det i 2005 utdelt 3.564.980, det vil si 62% av det totale programbudsjettet dette året.

Av det totale programbudsjettet gikk dermed 38% til andre nettverksaktiviteter; nettverksstøtte, intensivkurs og utvikling av felles studieprogram.

Det ble i 2005 gitt støtte til etablering og utvikling av nettverk med til sammen 1.069.406.

Nettverkene søkte i 2005 om 1.888.716 til 116 intensivkurs. Totalt fikk 46 intensivkurs innvilget støtte med til sammen 533.085.
Nettverkene søkte om 907.514 til utvikling av 41 felles studieprogrammer. Totalt fikk 10 felles studieprogram støtte med til sammen 251.000.

2-2534-4 Bidrag till Nordisk Sommaruniversitet (NSU)

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	1.151.000	1.128.000	1.112.000	100 %	NSU

Formål

NSUs hovedoppgave er å fremme det nordiske forskningssamarbeidet gjennom å styrke vitenskapelig idé- og nettverksutvikling innen tverrfaglige områder som ikke har gitt grunnlag for fellesnordiske forskningsprosjekter. Virksomheten bygger på at deltakere på tvers av fag, karriere, generasjoner, institusjoner og språk, samles om felles studier knyttet til tverrvitenskapelige problemstillinger. NSU er en idéell organisasjon som støttes med et virksomhetsbidrag fra NMR gjennom en årlig prosjektkontrakt.

Prioriteringer i 2005

Ministerrådets bidrag forutsettes benyttet til aktiviteter i form av nettverksskapende seminarer og aktiv publikasjons- og informasjonsvirksomhet. Administrative kostnader dekkes av egenfinansiering.

Resultater i 2005

NSU har i 2005 videreført sin nåværende virksomhet og arrangert en nordisk sommerkonferanse og 8 vintersymposier, kretsarbeid i de 8 studiekretsene, samt publikasjons- og informasjonsvirksomhet.

Studiekretsene er treårige og følgende har vært i aktivitet i 2005: Unmasking the systems of welfare state (2005), International Relations and the Middle Eastern Studies (2005), Konkrete samfunnsutopier og borgerlønn (2004, 2005), Teknologi, informasjon, setetikk (2005), Filosofisk antropologi (2004, 2005), Kulturens genfortrylling (2002, 2004, 2005), Kropp og praksis (2004, 2005) og Samfunnskritikk og analyse under globalkapitalismen (2004, 2005).

Styret har i 2005 arbeidet for å øke aktivitetsnivået, blant annet ved å initiere flere studiekretser og ved å stimulere til publiseringsvirksomhet. Det arbeides kontinuerlig for å styrke informasjon og kommunikasjon, bl.a. via NSUs hjemmeside. I 2005 deltok til sammen 219 personer i sommerkonferanse/vintersymposier, herav 95 kvinner og 124 menn.

2-2543-1 Nordplus språk

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	8.978.000	8.802.000	6.559.000	98 %	Nordens språkråd

Formål

Nordiska ministerrådets språkpolitiska åtgärder har samordnats till ett tvärgående program Nordplus språk. Det övergripande målet för programmet är att den nordiska språkgemenskapen skall bestå och stärkas och att det nordiska samarbetet också i

framtiden i huvudsak skall kunna föregå på nordiska språk. En förutsättning för detta är att de nordiska språken också nationellt bevarar sin ställning som kompletta och samhällsbärande språk.

Nordplus språk har därmed följande övergripande målsättningar:
- Främja internordisk språkförståelse
- Stärka kunskapen om språken i Norden
- Främja en demokratisk språkpolitik och språksyn i Norden
- Stärka de nordiska språkens ställning i och utanför Norden

Som ett tvärgående program har Nordplus språk en mycket bred målgrupp. Stöd kan beviljas till i huvudsak tre olika grupper av sökande, som har anknytning till undervisnings-, forsknings- och upplysningssektorn:
- Institutioner och organisationer
- Nätverk
- Enskilda personer

I gruppen enskilda personer ingår inte elever. Eleverna är i främsta hand en indirekt målgrupp i programmet via den kursverksamhet som ordnas för modersmålslärare, lärare i nordiska språk som främmande språk och andraspråk och studerande vid högskolor och universitet.

Resultater i 2005

38 projekter fik støtte gennem Nordplus sprog programmet. Projektstøtte blev hovedsaglig bevilget til etablering af netværk mellem aktører på sprogområdet (340.000 DKK), forskningsprojekter (1.380.000 DKK), konferencer (250.000 DKK), kursusvirksomhed (3.550.000 DKK), ordbogs- og terminologiarbejde (1.340.000 DKK), publikationer (110.000 DKK), sprogteknologiske projekter (680.000 DKK) samt udvikling og udgivelse af læremidler og undervisningsmateriale (350.000).

Kønsfordeling for aktiviteter i 2005: 23 kvinder og 15 mænd. Kvindernes andel af støttebeløbet udgjorde 2.935.000 MDKK, mens mændenes andel udgjorde 5.065.000 MDKK.

Forskning: projekter og programmer

2-3111-1 Nordiske spidsforskningsenheder, globala förändringar

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	5.277.000	3.174.000	3.130.000	100 %	Programstyre

Formål

De nordiska forskningsråden inom naturvetenskap, miljövetenskap och teknik (NOS-N) har i samarbete med Nordiska ministerrådet år 2001 initierat ett nordiskt pilotprogram för nordiska spetsforskningsenheter (nordiska Centres of Excellence, NCoE) på området globala förändringar. NorFA finansierar nordiska forskarskolor som kopplas till spetsforskningscentrerna. Programmet genomförs åren 2002-2007. Målet för det samnordiska programmet för spetsforskningsenheter är att göra den nordiska forskningen synligare och attraktivare i Europa och världen att garantera att de nordiska resurserna, i synnerhet kostsam infrastruktur, används så effektivt och smidigt som

möjligt att stödja kreativa och effektiva forsknings- och forskarutbildningsmiljöer att skapa nordisk kritisk massa att öka rörligheten framför allt bland unga forskare att åstadkomma tvärvetenskapligt samarbete att åstadkomma en ändamålsenlig specialisering bland de nordiska länderna inom forskning och kompetens att integrera de nordiska spetsforskningsenheterna i de nationella forskningssystemen.

Prioriteringer i 2005

Expertgruppen (scientific advisory board, SAB) som utnämnts av programmets styrelse skall göra en utvärdering av programmet i början av 2005. De fyra spetsforskningsenheternas resultat kommer att genomgås. Expertgruppen skall också evaluera forskarskolorna som är knutna till programmet.

Resultater i 2005

De oprindelige udvalgte fire nordiske centre fortsatte sine aktiviteter i 2005. I starten af 2005 gennemførte programmets Scientific Advisory Board (SAB bestående af fem internationale faglige eksperter) på foranledning af programmets styringskomite en midtvejsvurdering af pilotprogrammet og de fire centres hidtidige aktiviteter.

SAB udarbejdede efter møder med repræsentanter for centrene en midtvejsrapport. Det fremgik heraf, at for tre af centrene var SAB enige om, at det hidtidige forløb havde været meget tilfredsstillende. For det fjerde center havde SAB forslag til nogle korrektioner. På denne baggrund besluttede styringskomiteen på møde i 2005 at forlænge finansieringen af samtlige fire centre.

Dette skete på baggrund af, at NordForsk styre i 2005 besluttede at allokere yderligere 2MDKK pr. år for de to sidste år til programmet uden at anmode de øvrige finansierende organer om at skyde yderligere midler ind i programmet.

NorFA finansierede oprindelig to forskerskoler i tilknytning til pilotprogrammet. NordForsk besluttede ligeledes på baggrund af rapporten fra SAB at forlænge finansieringen af den ene forskerskole (CBACCI - fælles initiativ mellem to centre) samt ophøre med finansiering af den anden forskerskole (EcoGrad), som desværre aldrig var kommet i gang. Programmet og de fire projekter findes beskrevet på hjemmesiden www.aka.fi/ncoe.

2-3128-1 Nordisk Forskningssamarbejde

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	8.178.000	0	0	100 %	FPR

Formål

En vigtig proces er igangsat i 2002, hvor ministerrådet fulgte op på en rekommendation fra Nordisk Råd om at fremlægge en hvidbog som behandler mulighederne for at styrke Norden som forsknings- og innovationsregion i lyset af tilsvarende diskussion på europæisk plan. Hvidbogen NORIA (Nordic Research and Innovation Area) forelå i slutningen af 2003 og angav nogle konkrete forslag til fremtidige aktiviteter som fører til, at det nordiske forskningsrum udbygges og forstærkes, inden for det europæiske forskningsrum ERA. Opfølgningen af anbefalingerne er under politisk behandling i 2004, herunder organiseringen af det fremtidige nordiske forskningssamarbejde efter 1. januar 2005.

Prioriteringer i 2005 Midler i denne budgetpost er reserveret opfølgningen af den politiske behandling af NORIA, når det fremtidige nordiske forskningssamarbejde efter 1. januar 2005 er besluttet.

Resultater i 2005 Det angivne beløb var bidrag fra henholdsvis to afsluttede nordiske forskningsprogrammer om "køn og vold" og "sprogteknologi" samt dele af de frigivne midler fra nedlæggelsen af den nordiske institution NordInfo.

2-3133-1 Nordisk forskningsprogram om epidemiologi

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	3.171.000	3.109.000	3.066.000	100 %	Program styre

Formål De nordiska länderna står i en särställning när det gäller välutvecklade befolkningsregister och andra databaser. Detta ger nordiska forskare internationellt sett en unik möjlighet att följa en väldefinierad befolkningsgrupp (kohort) under en längre tid. Det nordiska forskningsprogrammet som genomförs under perioden 2003-2007 stödjer framtagandet av helt nya data genom samkörning av olika databaser i de nordiska länderna. Resultaten förväntas leda till en större förståelse för olika riskfaktorers betydelse och utgöra ett viktigt bidrag till internationell forskning.

Prioriteringer i 2005 Programmet skall leda till ett ökat samarbete mellan forskningsmiljöerna i Norden och en nätverksbildning. Nordiska forskare skall få tillgång till nya databaser i det egna landet och i andra nordiska länder. Nya komparativa studier blir möjliga genom samkörningar av nordiska databaser.

Resultater i 2005 Stöd bevilja er till följande fem projekt under 2005 och 2006:

- Nordic Biological Specimen Banks working group on Cancer Causes and Control
- Attention Deficit and Hyperkinetic Disorders (ADH) in a Lifelong Perspective. The Role of Prenatal Environment
- Pre- and Childhood Growth in Relation to Risk of Cardiovascular Disease
- Prenatal Dietary Determinants of Development and Disease
- Socioeconomic Inequalities in Health in Early Life

I oktober anordnads ett programinternt seminarium för samtliga fem projekt. Av deltagarna i projekten är ca 60 % män och 40 % kvinnor. Forskare i närområdena är inte involverade i projekten.
Programmet har en hemsida med adressen www.nordforsk.org (epidemiologi).

2-3136-2 Forskningsprogram NORDUnet3

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	3.566.000	0	0	100 %	MR-U/EK-U

Formål Ministerrådet har tidligere finansieret sekretariatet for et forskningsprogram, Nordunet2, om avanceret Internet applikationer. Forskningspuljen (MDKK 30 over tre år) blev finansieret nationalt. På baggrund af programevalueringen, anbefalinger fra IT-

policygruppen, samt som opfølgning på uddannelses- og forskningssektorens hvidbogen "N O R I A Nordisk forskning och innovation – globalt ledande genom ökat samarbete", har Ministerrådet besluttet at støttet en opfølgning og har foreløbigt afsat MDKK 3,496 for år 2005. Budgetposten som udgør 33% af totalbudgettet, forudsætter at Nordiska samarbetsnämnden för naturvetenskaplig forskning (NOS-N) færdigbehandler det præliminære forslag om Nordunet3, som blev godkendt af EK-U december 2003. Programmet forventes endeligt vedtaget af MR-U medio 2004 og skal løbe over fire år med samme del finansiering fra Ministerrådet.

Prioriteringer i 2005

I følge forslaget fra NOS-N skal der forskes i videnssamfundets grundlæggende infrastruktur - den infrastruktur som avancerede offentlige Internetapplikationer bygges ovenpå, eksempelvis indenfor områderne: virtuelle universiteter, digitale biblioteker, digital forvaltning, telemedicin etc. Der foreslås forskning i de Internetteknologier som understøtter applikationerne.

- IT-sikkerhed ses som en almen forudsætning for en videreudvikling af Internettet og specielt de avanceret offentlige Internetapplikationer.
- Internettets grundlægende design og Kommunikationsservices - herunder Internetprotokoller og sammensætningen af Internettets forbundne ressourcer (GRID-teknologi)

Resultater i 2005

En programkommitté, som består av sju medlemmar, en per medfinansiär, utsågs under 2005. Kommittén höll två möten där man planlade användning och gennemførte utlysning av programmets medel. Programmet har en hemsida med adressen www.nordunet3.org.

Sekretariatsfunktionen sköts av NORDUnet A/S (www.nordu.net), ett aktiebolag som de fem nordiska länderna gemensamt äger.

2-3138-1 Nordisk Forskerskoleprogram

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	2.534.000	2.484.000	0	100 %	FPR

Formål

Programmet skall stödja nordiskt samarbete om forskarskolor och forskarkurser genom att bygga ut nätverkssamarbetet mellan nationella institutioner av en mera formell och förpliktande karaktär. En forskarskola skall utgöra en ram för forskarutbildningen och skall ge möjlighet för såväl djup som bredd i utbildningen. Forskarskolan skall vara av en viss storlek och ha en klar identitet. En forskarskola kan vara tematiskt inrättad och får gärna innehålla flera discipliner. Det är viktigt att en forskarskola har en ledning med en klar ansvarsfördelning och med en forskarskoleledare som normalt är anställd vid institutionen med huvudansvaret. Programmet är ett pilotprogram og programperioden är 2004-2008.

Prioriteringer i 2005

- Att stärka forskarutbildningen genom upprättandet av nordiska forskarskolor.
- Att via pilotprogrammet utveckla modeller som förbättrar forskarutbildningen nationellt och i Norden som helhet.

Resultater i 2005

Programmets 5 forskarskolor fortsatte framgångsrikt sina aktiviteter under 2005. De nordiska forskarskolorna inkluderar alla nordiska länder och också deltagare från närområdena. Alla forskarskolor gis en rambevillning på ca 1 MNOK per år under fem år. Programmet medfinansieras via nationella forskningsrådsmedel (50%). De fem forskarskolorna är följande:

- Dialogues with the Past. Graduate School in Archaeology
- Nordic Research School in Library and Information Science
- Nordic Graduate School of Language Technology
- Nordic Graduate School of mathematics education
- Nordic Research School in Interdisciplinary Gender Research

Information om programmet finns på www.nordforsk.org (HUM/SAMF Forskerskoler).

2-3139-1 Nordiske spidsforskningsenheder, medicin

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	3.051.000	2.991.000	0	100 %	FPR

Formål

De nordiska forskningsråden inom medicin (NOS-M) har i samarbete med Nordiska ministerrådet år 2003 och NorFA initierat ett nordiskt pilotprogram för nordiska spetsforskningsenheter (nordiska Centres of Excellence, NCoE) på området molekylär medicin. Forskarutbildning skall specifikt ingå i ett eller flera av spetsforskningsenheternas aktiviteter. Programmet genomförs åren 2004-2008

Målet för det samnordiska programmet för spetsforskningsenheter är att stödja forskning av excellent kvalitet att göra den nordiska forskningen synligare och attraktivare i Europa och världen att garantera att de nordiska resurserna används så effektivt och smidigt som möjligt att stödja kreativa och effektiva forsknings- och forskarutbildningsmiljöer att skapa nordisk kritisk massa att öka rörligheten framför allt bland unga forskare att åstadkomma tvärvetenskapligt samarbete att åstadkomma en ändamålsenlig specialisering bland de nordiska länderna inom forskning och kompetens att integrera de nordiska spetsforskningsenheterna i de nationella forskningssystemen.

Prioriteringer i 2005

De nordiska spetsforskningsenheter som utnämnts i juni 2004 fungerar nu dynamiskt. Programstyrelsen planerar tillsammans med programmets expertgrupp en midterm evaluering av programmet.

Resultater i 2005

Finansieringen av och verksamheterna för de tre spetsforskningsenheterna koordinerade från Lund, Helsingfors respektive Oslo startades i januari 2005. Under året har enheterna inlett sina aktiviteter och rekryterat den nya personal, framför allt yngre forskare/forskarstudenter, vilken man planerat att förstärka verksamheten med. Samtliga enheter rapporterar resultat från det nya samarbetet i form av konferenser/möten, vetenskapliga publikationer, nya eller förbättrade metoder och andra forskningsfynd. Samarbetet mellan de internationellt framstående forskarna inom enheterna har också blivit uppmärksammade internationellt. De tre spetsforskningsenheterna har etablerade hemsidor där mer information om deras aktiviteter kan hittas:
www.ncoedg.org
www.cmbn.no/wired

www.nesu.mphy.lu.se/ncoe_neurodegeneration/neurodegeneration_ncoe.html.

2-3184-1 Nordisk vulkanologisk institut (NORDVULK)

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
DKK	7.975.000	7.819.000	7.629.000	100 %	Styret
MODSVARER ISK		86.881.000	84.762.000		

Formål

Nordvulk är ett nordiskt kompetenscentrum för forskning i geodynamiska processer med fokus på vulkanologi och kontinentalplattornas förskjutning samt härtill hörande miljörelaterade områden. Island används i detta sammanhang som ett geologiskt laboratorium för samtliga nordiska länder.

Nordvulk skall bidra till forskarutbildning och samarbete mellan geologiska institutioner i Norden och internationellt.

Prioriteringer i 2005

Nordvulk har under 2003 arbetat inom ett förlängt mål- och resultatkontrakt med ministerrådet. Ett nytt kontrakt kommer att upprättas från och med 2005. Kontraktet kommer att ta utgångspunkt i de förhandlingar som genomförs under 2004. Under 2004 skall överförande av kontraktsansvaret för institutet till nationell myndighet (Islands universitet) underhandlas färdigt.

Nordvulk skulle i slutet av 2003 flytta till Islands universitets lokaliteter och samlokaliseras med andra naturvetenskapliga ämnesområden. Detta har framskjutits med några månader.

Resultater i 2005

Från och med den 1 juli 2004 överfördes kontraktsansvaret för Nordvulk till Islands universitet. Nordiska ministerrådet har skrivit ett kontrakt med Islands universitet för perioden 1 juli 2004 till 31 december 2007. Nordvulk har flyttat till Islands universitets lokaliteter och samlokaliserats med den geovetenskapliga verksamheten inom Universitetets naturvetenskapliga institut (UNI). Genom sammanslagningen av Nordvulk och UNIs geovetenskapliga verksamhet har en ny forskningsinstitution för geovetenskaperna bildats.

I løbet af 2005 har Nordvulk och Islands universitet koncetræret sine aktiviteter på 3 områder:

- Forskning. Nordvulk har fungeret som ett nordiskt kompetenscentrum som utför internationellt erkänd forskning. Forskning utförd vid Nordvulk har ingått i formaliserade forskarutbildningar vid universitet i alla nordiska länder.
- Forskarutbildning och gästforskare. Nordvulks stipendiat program har erbjudt fem stipendiatställningar till unga nordiska forskare.
- Faciliteter för vulkanologisk forskning. Nordvulk har stillet sine faciliteter för vulkanologisk forskning tilrådighed for forskning och yngre forskare.

Mere information findes på Nordvulks hemsida www.norvol.hi.is

1-2545-2 Norden-undervisning i utlandet

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	1.044.000	1.024.000	1.010.000	100 %	Samarb.nævnet

Formål

Samarbejdsnævnet for nordenundervisning i udlandet er et samarbejdsorgan for de nordiske landes administrationer af sprogundervisning ved udenlandske universiteter. Nævnet er et rådgivende organ for Nordisk Ministerråd og andre instanser på sit sagsområde.

Samarbejdsnævnets hovedformål er at styrke og koordinere undervisningen i nordiske sprog og nordisk litteratur ved de udenlandske universiteter. Undervisning i nordiske sprog og nordisk kultur foregår ved over 200 universiteter forskellige steder i verden.

Prioriteringer i 2005

I 2003 blev igangsat en udredning af Samarbejdsnævnets virksomhed blandt andet på baggrund af omorganiseringen af sprogindsatserne på uddannelses- og forskningssektoren. Resultatet af udredningen vil foreligge klar maj 2004, hvorefter kulturministrene i samråd med undervisningsministrene træffer beslutning om prioriteringer og organisering af den virksomhed som hører under samarbejdsnævnet med virkning fra januar 2005.

Resultater i 2005

Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i Udlandet har haft følgende resultater i 2005:

- Foredragsturné til universiteter i Kina i efteråret 2005 med seminarier ved Fudan universitet i Shanghai og en række universiteter i Beijing, samt kontaktmøder ved nogle af dem, bl.a. møde med fakultetsledelse og studerende i finsk og svensk ved Beijing University of Foreign Studies.
- Konference i Vilnius i efteråret 2005 om nordistikstudiet ved universiteter uden for Norden.
- Filmfestival i Reykjavik i efteråret 2005 med nye nordiske film.
- Informationsindsats udført af det nye administrationssekretariat.

Ansøgninger udarbejdet i 2005 til lektorinitiativer i 2006 administreres fra og med 2006 under Nordplus sprog programmet under en særlig 'lektorpulje' i samarbejde med Nordens Sprogråd. Der gives bevilgninger til lektorinitiativer en gang årligt, dvs. bidrag til kulturmanifestationer med nordisk fortegn, som læreanstalterne tager initiativ til.

Institutioner

2-3115-3 Nordisk forskerutdanningsakademi, NorFA (NordForsk)

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
NOK	40.215.000	39.311.000	38.131.000	-	Institutionen
MODSVARER DKK	35.389.000	36.952.000	37.368.000		

Formål

NordForsk blev etableret 1. januar 2005 ved en sammenlægning af Nordisk Forskningsakademi (NorFA) og Nordisk Forskningspolitisk Råds (FPR) og kan

betragtes som verdens første meta-regionale forskningsråd. En bestyrelse blev udpeget, en direktør blev ansat og opbygningen af en egen og ny identitet blev påbegyndt.

NorFA har två huvudfunktioner, som stödorgan och som akademi. Som stödorgan skall NorFA stimulera till samverkan mellan forskarutbildningsmiljöer i Norden. Som akademi skall NorFA stärka nordisk forskarutbildning och forskning genom att skapa mötesplatser, stimulera till förnyelse och verka för utbyte av idéer och erfarenheter. Integreringen med närområdena har intensifierats genom NorFA Nabo.

Prioriteringer i kontrakten

NorFA har under 2003 arbetat inom ett förlängt mål- och resultatkontrakt med ministerrådet. Ett nytt kontrakt kommer att upprättas från och med 2005. Kontraktet kommer att ta utgångspunkt i de förhandlingar som genomförs under 2004 och de politiska beslut som fattas angående en omorganisering av det nordiska forskningssamarbetet.

Resultater i 2005

NordForsk blev etableret 1. januar 2005 ved en sammenlægning af Nordisk Forskningsakademi (NorFA) og Nordisk Forskningspolitisk Råds (FPR) og kan betragtes som verdens første meta-regionale forskningsråd. En bestyrelse blev udpeget, en direktør blev ansat og opbygningen af en egen og ny identitet blev påbegyndt. Behovet for kontinuiteten med udgangspunkt i NorFAs strategi for perioden 2001-2005, har vært vigtig for årets aktiviteter. Men NordForsk har også såvel overtaget ansvaret for en række nye forskningsaktiviteter, som igangsat nye, herunder:

- NORIA-SYMPOSIET: Dialogen med og forankring hos de nationale forskningsaktører blev styrket, med sigte på realisering af rationalet bag NordForsk.
- NCoE-HS: Der blev oprettet fire Nordic Centres of Excellence indenfor humaniora og samfundsfag
- VESTNORDISK OCEANKLIMA: Temaprogrammet blev afsluttet og konkluderede bemærkelsesværdige resultater indenfor klimaforskning, publiceret i det anerkendte tidsskrift Science, om betydning af entringer i golfstrømmen
- NCoE - GLOBAL CHANGE: De fire Nordic Centres of Excellence blev evalueret af internationale eksperter ved sin midtvejsevaluering, så positivt at NordForsks bestyrelse bevilligede en ekstrabevilling på DKK 2 millioner.
- KJØNN OG VOLD: Temaprogrammet blev afsluttet med det resultat at Nordens position på forskningsområdet er styrket markant.
- SPRÅKTEKNOLOGI: Temaprogrammet ble afsluttet, blandt andet med 6 årbøger og en styrket nordisk platform for videre samarbejde i Norden og med de baltiske lande på sprogteknologiområdet.

2-3180-3 Nordisk Institut for Teoretisk Fysik (NORDITA)

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
DKK	19.495.000	19.113.000	18.757.000	83 %	Institutionen

Formål

Norditas uppgift är att utföra grundforskning inom teoretisk fysik, samt att främja forsknings- och utbildningsverksamhet i Norden, bland annat genom mobilitetsprogram. Institutet bedriver ett stipendiatprogram för unga nordiska forskare och utbildar doktorander vid kurser och forskarskolor samt genom forskarhandledning. Nordita

stöder utvecklingen av nya forskningsområden i Norden och främjar tillämpningar av den teoretiska fysikens metoder på övriga områden av samhällelig betydelse.

Prioriteringer i kontrakten

Nordita arbetar under åren 2003-2004 inom ett förlängt mål- och resultatkontrakt med ministerrådet. Enligt beslut i MR-U och MR-SAM den 29/10 2003 skall Nordita överföras till nationellt ansvar och anpassas till värdlandets rättliga förhållanden. Processen inleds med att institutets verksamhet utvärderas. Från och med 2005 kommer ett nytt resultatkontrakt att upprättas. Kontraktet tar utgångspunkt i resultaten från utvärderingen samt efterföljande förhandlingar.

Resultater i 2005

Nordita arrangerer hvert år kurs, workshops og symposier. Dette utgjør en sentral del av Norditas virksomhet og bidrar til instituttets synlighet og nordisk nytte. I 2005 ble det arrangert totalt 14 ulike møter, delvis med ekstern støtte. Forskningen ved Nordita var i 2005 som tidligere preget av internasjonalt samarbeid og omfatter astrofysikk, den kondenserte materiens fysikk, biologisk fysikk, samt kjerne-, hadron og partikkelfysikk. Blant de nyere forskningsområder som har kommet til kan nevnes astrobiologi, kvantgasser og komplekse/biologiske nettverk. Norditas stab har som tidligere år hatt et betydelig antall oppdrag fra nasjonale forskningsråd, private fond og vitenskapelige foreninger. Professorene har fungert som opponenter ved doktoreksamen, redaktører for vitenskapelige tidskrifter og i organisasjonskomiteer for internasjonale konferanser. Arbeidet med Norditas fremtidige organisering har ført til at det i 2005 ikke er inngått langsiktige forpliktelser og heller ikke utlyst nye tjenester.

Kjønnsfordeling – aktiviteter:
Vitenskapelig stab: 0% kvinner, 100% menn
Stipendiatprogram: 34% kvinner, 66% menn
Prosjekter: ca 15% kvinner, ca 85% menn

2-3181-3 Nordiska Institutet for Sjörett (NIfS)

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	2.935.000	2.877.000	2.965.000	100 %	Styret
MODSVARER NOK		3.061.000	3.025.000		

Formål

Nordisk Institutt for Sjørett (NIFS) har til oppgave å fremme forskning og utdanning i de nordiske landene innen sjørett, allmen transportrett, olje- og gassrett samt tilgrensende områder. NIFS skal være et internasjonalt kompetansesenter innen sine fagfelt.

Prioriteringer i kontrakten

Nordisk Institutt For Sjørett har fram til 30. juni 2004 en prolongert kontrakt gjeldende fra 1999-2001. I samsvar med beslutningen i MR-U og MR-SAM 29. oktober 2003 skal NSI overføres til nasjonalt ansvar og tilpasses vertslandets rettslige forhold. Det vil bli forhandlet fram en ny kontrakt gjeldende fra 1. juli 2004.

Resultater i 2005

Fra 1. januar 2005 er instituttet juridisk helt underlagt Universitetet i Oslo med fortsetter som eget selvstendig institutt med egen bestyrer og et nordisk styre. Endringen innebærer at instituttet blir tilpasset norske rettslige forhold. Omstillingen må sies å ha vært en suksess.

NIFS har i 2005 videreutviklet sin unike posisjon innen sine fagfelt i nordisk sammenheng, gjennom å være en være en katalysator og koordinator innenfor i sjørett, alminnelig transportrett, energi- og petroleumsrett. NIFS har også befestet sin posisjon som et kompetansesenter europeisk sammenheng, bl.a. gjennom å markere nordiske rettsløsninger i EU-området og mot internasjonale organisasjoner som IMO og CMI.

Forskningen har i 2005 hatt fokus på disse områdene:
- Den nye europeiske sjøretten, med utspring i diverse initiativer fra EU
- Offshore certepartier. Spesiell vekt legges på de store valgmulighetene for befrakteren i slike certepartier
- Sjøsikkerhet
- Infrastruktur og konkurranserett innen energisektoren

Undervisnings og etterutdannelsesvirksomheten er videreført, og det er spesielt gledelig at det internasjonale master-studiet i sjørett har et stadig økende antall søkere.

NIFS har i 2005 hatt 11 stipendiater/forskere (fra hhv. Finland, Danmark, Latvia, Kina og Norge) som arbeider med sikte på doktoravhandling, og dette er det største volumet noen gang. Mange av disse er i avslutningsfasen med sine prosjekter og dette har preget forskningsvirksomheten ved NIFS. En av stipendiatene leverte sin avhandling til bedømmelse for PhD-graden. Videre har 20 vitenskapelige assistenter vært ansatt ved NIFS i løpet av 2005, og samtlige har arbeidet med 60-poengs studentavhandling. Vitenskapelige assistenter er en viktig base for instituttets arbeid med rekruttering av fremtidige forskere.

Arbeidet med å publisere forskningsresultater på engelsk videreført bl.a. gjennom utgivelsen av instituttets årbok SIMPLY 2005. Årboken inneholder artikler på engelsk fra syv av instituttets forskere. Instituttets skriftserie Marlus utkom med 13 hefter i 2005.

2-3182-3 Nordisk Institutt for Asiastudier (NIAS)

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	7.294.000	7.151.000	7.018.000	100 %	Styret

Formål

Nordiskt institut för asienstudier (NIAS) har som huvuduppgift att främja och utveckla det nordiska samarbetet inom forskning och studier i och om Asien. Syftet med NIAS är att genom en samlad nordisk insats optimera användningen av forskningsfaciliteter och kompetens om Asien samt fungera som ett resurscentrum för aktiviteter som annars inte skulle existera i de nordiska länderna. NIAS skall genom en samlad nordisk insats skapa ett nordiskt mervärde och ett bättre utnyttjande av resurser. Institutet skall också göra nordisk forskning och forskarutbildning om Asien mer konkurrenskraftig i internationella sammanhang samt bidra till att förbättra nordiskt beslutsfattande vad gäller de nordiska ländernas relationer till Asien på olika områden.

Prioriteringer i kontrakten

NIAS arbetar under åren 2003-2004 inom ett förlängt mål- och resultatkontrakt med ministerrådet. Enligt beslut i MR-U och MR-SAM den 29/10 2003 skall NIAS överföras

till nationellt ansvar och anpassas till värdlandets rättliga förhållanden. Från och med 2005 kommer ett nytt resultatkontrakt att upprättas. Kontraktet tar utgångspunkt i de förhandlingar som genomförs under 2004. Under 2004 utvecklas formerna för insitutets nya ägarkonstruktion och överförandet av kontraktsansvaret för institutet till nationell myndighet.

Resultater i 2005

NIAS har næsten overopfyldt alle kravene til aktiviteter i kontrakten for 2005. Til trods for omorganiseringerne har NIAS specielt overopfyldt budgetmålet for konsulent services, hvilket også har medført øgede indtægter som har kunnet dække underskudet for NIAS Press. NIAS har under omorganiseringen fra en Nordisk Institution til et nordisk samarbejdsorgan beholdt og udviklet det nordiske kontaktnet.

2-3185-3 Nordisk Samisk Institutt (NSI)

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	5.391.000	6.840.000	7.047.000	100 %	Styret
MODSVARER NOK		7.277.000	7.191.000		

Formål

Nordisk Samisk Institutt (NSI) har som formål gjennom forskning å styrke og utvikle samisk språk, kultur og samfunnsliv.

Prioriteringer i kontrakten

Nordisk Samisk Institutt har fram til 30. juni 2004 en prolongert kontrakt gjeldende fra 1999-2001. I samsvar med beslutningen i MR-U og MR-SAM 29. oktober 2003 skal NSI overføres til nasjonalt ansvar og tilpasses vertslandets rettslige forhold. Det vil bli forhandlet fram en ny kontrakt gjeldende fra 1. juli 2004.

Resultater i 2005

Styret for NSI har i 2005 vedtatt en strategisk plan for forskningen for 2005-2009. Ny strategisk plan for Samisk høgskole integrerer nå instituttets mål og strategier. Samorganiseringsprosessen har i 2005 krevd stor arbeidsinnsats. På den vitenskapelige siden har Nordisk Samisk Institutt i 2005 videreført forskningsvirksomheten stort sett på samme måte som foregående år. Institusjonen har klart å opprettholde en forholdsvis stor ekstern finansiering slik at forholdet mellom inntekter og utgifter er vedlikeholdt. I den faglige virksomheten inngår bl.a. tre større forskningsprosjekter, Interreg-prosjektet "Økonomi i reindriften" som gjennomføres i samarbeid med Universitetet i Umeå, "Samisk samfunnsvitenskapelig database" som gjennomføres i samarbeid med Statistisk sentralbyrå i Norge og finansieres av Sametinget og Kommunal- og regionaldepartementet i Norge, samt prosjektet" Natur, kultur og kunnskap", som delfinansieres av Norges forskningsråd, Reindriftens utviklingsfond og samarbeider med Universitetet i Tromsø og Høgskolen i Bodø. Andre sentrale prosjekter omhandler rettshistorie og rettsutvikling på svensk og norsk side, samisk lingvistikk, språklig sosialisering og sosialisering i reindrifta. Norges forskningsråd, Reindriftens utviklingsfond og Sametinget i Sverige bidrar til finansiering. Innen språkforskning er Universitetet i Oulu viktig samarbeidspartner.

IT-Ministerråd

2-3410-1 Det Nordiske IT-samarbeid under MR-IT

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	1.093.000	1.072.000	707.000	100 %	MR-IT/EK-IT

Formål

Det skall initieres aktiviteter som direkte forbereder og giver grundlag for ministrenes diskussion om aktuelle spørgsmål af betydning for videnssamfundets udvikling. Aktiviteterne skal gennem det nordiske samarbejde give tydelig synergieffekt og skabe merværdi i internationalt perspektiv.

IT-spørgsmål behandles også under andre sektorer. Det er derfor vigtigt at samarbejdet tydeligt profilerer området politisk ved at satse på et tværsektorielt og overordnet IT-samarbejde samt på helhed ved opbygningen af samarbejdsrelationer til de andre nordiske ministerråd, der beskæftiger sig med IT.

Prioriteringer i 2005

Fokus vil være rettet mod prioriteringerne i MR-IT's nye handlingsplan som først vil foreligge ultimo 2004. Det forventes dog at de nuværende fokuseringer fortsat vil være repræsenteret i varierende grad:

- Den digitale todeling - et videnssamfund for alle
- Indikatorer for og benchmarking af videnssamfundet
- Digital forvaltning
- Bredbånd og digitalt indhold
- IT-sikkerhed og tillid

Resultater i 2005

Vedtagelse af Strategi- og Handlingsplan 2005-2007. MR-IT har derfor bl.a. arbejdet med følgende seks emneområder i året: IT-sikkerhed, Benchmarking (samarbejde mellem fem nordiske statistikbureauer), Interoperabilitet, Almen udbredelse af IT i de nordiske lande, e-Demokrati og Indholdsproduktion.

Afholdelse af IT temaseminar (december 2005)

Samarbejde indledt med Nordens Sprogråd med henblik på at stimulere de offentlige Nordiske sprogteknologimiljøer til vedvarende Nordisk samarbejde.

Rapporter:
"IT Privacy - en forudsætning eller en forhindring for borgeren i Norden?"

Miljø- og ressourcepolitik samt nærområderne

Nærområdene og arktis

3-0810-3 Informations- och kontaktverksamhet

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	13.933.000	13.902.000	14.000.000	100 %	MR-SAM/NSK

Formål

- Finansiering og drift av 4 eksisterende informasjonskontor i hhv. Estland, Latvia, Litauen og Nordvest-Russland, samt eventuell opprettelse av ett kontor i Kaliningrad.
- Etablering av nettverk mellom Norden og nærområdene.
- Formidling av nærområdenes behov og prioriteringer til nordiske samarbeidspartnere.
- Forankring av Ministerrådets aktiviteter i nærområdene.
- Samarbeide, informasjonsutveksling og lokal koordinering av Ministerrådets aktiviteter i forhold til andre aktører i Nærområdene.

Prioriteringer i 2005

Nordisk Ministerråd er representert i nærområdene med 4 informasjonskontor hvis rolle ikke kun er å være implementerende part for NMRs prosjektsamarbeid i nærområdene og administrere de forskjellige utvekslingsordningene. Kontorene fungerer også som knutepunkt for kontakten mellom Nordisk Ministerråd, de lokale myndigheter og de nordiske ambassadene, og forventes i 2005 å legge økt vekt på nettverksbygging og opinionsdannende virksomhet. I Estland, Latvia og Litauen kan informasjonskontorene dessuten i økende grad fungere som bindeledd mellom nordiske og baltiske myndigheter, etter hvert som det nordisk-baltiske samarbeidet utvikles til et likeverdig samarbeid. Denne virksomheten avgjøres av evalueringens konklusjoner vedr. hvilken retning det overordnede arbeidet i nærområdene skal ha.

- Sluttføre formalitetene vedr. etableringen av Ministerrådets kontor i Kaliningrad, samt sette dette i drift.
- Sluttføre det treårige rammeprogrammet 2003-2005 for aktiviteter i nærområdet
- Økt mottagerstyring og informasjon om Ministerrådets virksomhet i Nærområdet
- Deltagelse i grenseregionale samarbeidsstrukturer spesielt i det baltisk-russiske grenseområdet
- Øke informasjonen om det nordiske samarbeidet i nærområdene

Resultater i 2005

Ministerrådets kontorer i Estland, Lettland och Litauen har haft sina aktiviteter kopplade till närområdesprogrammets projekt och stipendieprogram, till kontorens egna projekt (främst Nordenfrämjande) samt till kontorens informations- och kontaktverksamhet. En tyngdförskjutning har de senaste åren skett till förmån för informations- och kontaktverksamheten. Sett i ett längre perspektiv bakåt har förskjutningen varit markant från interna projekt mot informations- och främst mot kontaktverksamhet, med en tillväxt för det sistnämnda som är större än minskningen av interna projekt.

Arbetet med stipendieprogram har varit oförändrad. Detta betyder att kontorens arbetsuppgifter ökat i omfattning. De tre handlingsplanerna inom socialområdet (jämställdhet, barn och unga, narkotika) har dominerat kontorens arbete under

närområdesprogrammet, der udløb ved udgangen af 2005. Vid sidan av arbetet med handlingsplanerna har kontoret i stigende grad gett stöd och hjälp, i några fall omfattande, till andra projekt som fått stöd ur närområdesprogrammet år 2005. Vad gäller stipendieprogrammen har kontoren år 2005 mer aktivt styrt användandet av de fem mobilitetsprogram som kontoren själv förvaltar i syfte att stärka den allmänna inriktningen av ministerrådets samarbete med de baltiska länderna.

Informations- och kontaktverksamheten har koncentrerats dels till att fördjupa kontakterna med media, dels till en ökad dialog med myndigheter och NGO:er om nordisk-baltiskt samarbete och fördjupade diskussioner om mulighederne og interesse for NB8-samarbejde med ministrar och högre tjänstemän på främst utrikes-, social-, inrikes-, finans-, miljö-, utbildnings- och kulturdepartementen. Kontoren är partners i BEN-projektet, som administreras av kontoret i Vilnius som lead partner. Under 2005 genomfördes även diskussioner om samarbete med European Humanities University i Vilnius, som ledde till det gemensamma projektet med EU från 2006.

Alla tre kontor har en kulturverksamhet som författarkvällar, fotoutställningar, kulturarbetarseminarier, filmfestivaler och musikevenemang. Som exempel på större evenemang har kontoret i Estland arrangerat en stor poesifestival och två Nordic Forum, ett om pornofieringen av det offentliga rummet och ett om arbetskraftens fria rörlighet efter EU-inträdet, i samarbete med ministerier och myndigheter. I Lettland har kontoret organiserat konferenser om utbildning, forskning och innovation (Co-operation on Research Training in the Baltic Sea Area och Nordic Research and Innovation Co-operation with Latvia), EU lectures och gränsöverskridande miljösamarbete mellan Lettland och Litauen. Desuden gennemførte kontoret i i Lettland en stor nordisk kulturfestival "Nordic Spring" i tæt samarbejde med de nordiske ambassader i Letland, en aktivitet, som fik den tilsigtede "nordenfremmende" effekt. Kontoret i Litauen organiserade den första nordisk-baltisk-ryska kriminallitteraturfestivalen Vilnius Alibi, som gav kontoret och Norden stor mediauppmärksamhet i Litauen.

Ministerrådets kontor i St. Petersburg har haft sina aktiviteter kopplade till närområdesprogrammets projekt och stipendieprogram, till kontorets egne projekt (främst Nordenfrämjande) samt till kontorets informations- och kontaktverksamhet.

Antal deltagare i projektverksamhet, där kontoret medverkat med partners omfattade ungefär 9 700 deltagare (i 2004: ca. 5000) vilket är en markant ökad kontaktverksamhet. Vad gäller stipendieprogrammen har kontoret år 2005 mer aktivt styrt användandet av de mobilitetsprogram som kontoret själv förvaltar i syfte att stärka genomslaget av den allmänna inriktningen av ministerrådets samarbete med Nordvästra Ryssland. Kontoret har administrerat 7 stipendieprogram med c:a 300 deltagare. Informations- och kontaktverksamheten har koncentrerats dels till att fördjupa kontakterna med media, dels till en ökad dialog om nordisk-rysktbaltiskt samarbete och fördjupade diskussioner om Nordvästrysslandsverksamheten med federala myndigheter i St. Petersburg, ministrar och högre tjänstemän på främst utrikes-, social-, inrikes-, miljö-, utbildnings- och kulturdepartementen. Mediatäckningen utgjordes av 60 TV-reportage, 100 tidningsartiklar samt 30 radiosändningar, vilket gett en ökad synlighet jämfört med tidigare.

Nordenfrämjande arbete dominerar kontorets egen projektverksamhet. Vid sidan av informationsseminarier och kulturprojekt som fotoutställningar och en nordisk sagobok

har kontoret deltagit i och arrangerat:

- Konferens WoMen and Democracy med ca. 700 deltagare
- Bokmässan Nevskij Forum
- Seminarium om upphovsrätt
- Danska kulturdagar i Murmansk, promovering av Danmark som ordförandeland för det nordiska samarbetet i 2005, ca. 2500 besökte de olika evenemangen
- Kontorets 10 års jubileum
- Kulturseminarier i Murmansk och St. Petersburg

3-0820-2 Stipendieordninger

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	24.058.000	19.266.000	18.356.000	100 %	MR-SAM/NSK

Formål

Å bidra til mobilitet, langsiktig kompetanseheving og nettverksoppbygging mellom Norden og Nærområdene.

Stipendordningene er primært rettet mot deltagere fra nærområdene, men enkelte av ordningene åpner også for at deltagere fra Norden oppholder seg i Nærområdene.

Siden 2003 er denne posten blitt gradvis økt i takt med at stipend- og utvekslingsordninger som startet opp som prosjekt er blitt omgjort til faste ordninger. Denne utviklingen, som er av ren teknisk karakter, videreføres i 2005. Dette er gjort for å synliggjøre omfanget av Nordisk Ministerråds utvekslingsordninger med nærområdet.

Prioriteringer i 2005

- Synliggjøre samtlige eksisterende utvekslingsordninger.
- Stipend og utvekslingsordningene skal i større grad enn tidligere tilgodese søkere fra Nordvest-Russland.
- Ordningen vil i 2005, som er det siste året i den treårige rammeplanen for Nærområdene, fortsatt omfatte søkere fra Baltikum, men begrenset til 35 % av deltagerne.
- Ved rapportering fra virksomheten skal også kjønnsfordelt statistikk utarbeides
- Nordpluss Nabo og Norfa Nabo skal bidra til langsiktig samarbeide mellom Norden og nærområdenes høyere/akademiske læreinstitusjoner, samt innen den ideelle sektoren. Ordningen skal styrke samarbeidet ved nettverksbygging og omfatter støtte til utveksling av forskere, lærere og studenter. En del av stipendieordningen berører frivilligsektoren
- Tjenestemannsutvekslingen administreres av Ministerrådets informasjonskontor for bedre å kunne imøtekomme behovene i nærområdene. For Russlands vedkommende søker man å støtte en demokratisk, stabil og forutsigbar utvikling ved å bidra til utviklingen av styringssystem og administrative strukturer i den offentlige forvaltningen, ved kompetanseheving innen demokratiutvikling og medborgerpolitikk
- Stipendieprogrammet for parlamentarikere administreres av Nordisk Råd hvor målet er å formidle erfaringer fra nordisk parlamentarisk arbeid og representativt demokrati. Det vil i 2005 bli lagt størst vekt på Nordvest Russland som målområde.
- Avhengig av utfallet av evalueringen av nærområdet, vil ordningen bli utvidet med en egen sum reservert for utveksling av politisk aktive ungdommer

- NordProlink har til formål å tilby unge fra nærområdene studieopphold i nordiske bedrifter, for derved å tilføre dem viten og erfaring i, hvordan man driver moderne næringsvirksomhet under frie markedsforhold. Utvekslingsordningen administreres av informasjonskontorene i nærområdet.
- Sleipnir-Nærområdet er et reisestipendprogram som har til formål å øke mobiliteten blant unge kunstnere og oppmuntre til virksomhet innenfor Norden. Mobilitets-program har vist seg å være en vellykket måte å bygge opp kontakter mellom Norden og nærområdene og kommer derfor fortsatt å være en viktig del av kulturformidlingen
- Kulturutveksling for Barn og Unge er en av de eldste aktivitetene i Nærområdet og har tidligere vært oppført som et prosjekt under "demokrati og velferd". Ordningen administreres av informasjonskontorene og er forbeholdt deltagere som er 18 år eller yngre. Virksomheten foregår både i Norden og i Nærområdene, men hovedvekten av deltagerne kommer fra Nærområdene.
- Journalistutveksling er et kurs- og stipendprogram rettet mot journalister i nærområdet, som blir gitt innblikk i allmenn presseskikk og -metoder. Aktiviteten har tidligere vært oppført som et prosjekt under "demokrati og velferd". Ordningen administreres av Nordisk Journalisthøyskole i Århus.
- Energidialogene med hhv. Nordvest-Russland og de baltiske landene har som formål å skape konkrete kontakter mellom energimyndighetene i landene for å forbedre forutsetningen for en bærekraftig energiforsyning

Resultater i 2005

- Antalet stipendiater och stödmottagare har ökat, liksom efterfrågan på stöd.
- Informationen till målgruppen har förbättrats genom informationsseminarier i alla regioner där ministerrådet är aktivt.
- Nya möjligheter för utbyte av unga politiker har skapats genom ett nytt delprogram.
- NordproLink etablerade och utvecklade affärskontakter mellan Norden och Nordvästryssland samt ökade kunskaper i Nordvästryssland om nordiskt företagande.
- Nordplus Nabo utviklede nettverkssamarbeid mellom utdanningsinstitusjoner, forskningsinstitusjoner og frivillige organisasjoner med opplæring/livslang læring som formål.
- Forskare och forskarstuderande från närområdena fick inom NordForsk Nabo möjlighet att delta i forskarutbildningskurser, nätverksaktiviteter och förprojekt/planeringsmöten i de nordiska länderna.
- Tjänstemän fick möjlighet att öka sina nätverk och kunskaper om nordisk offentlig förvaltning genom tjänstemannutbyte. Även nordiska tjänstemän fick möjlighet att öka sina kunskaper om rysk administration.
- Sleipnir bidrog till att öka mobiliteten bland unga professionella konstutövare, kritiker och kulturjournalister i bägge regionerna och uppmuntrade till verksamhet som omfattar hela den nordeuropeiska regionen.
- Studieresor arrangerades för ryska parlamentariker från den federala duman och de regionala församlingarna i Murmansk, Novgorod, Arkhangelsk och Karelen till de nordiska länderna.
- Utsatta grupper i Nordvästryssland och de baltiska länderna som föräldralösa barn, gatubarn, handikappade barn etc. fick möjlighet att delta i kulturutbyten till Norden.
- Kurser på arbejdsmiljøområdet avhölls i de baltiska länderna og Rusland. Stipendier utdelades til deltagelse på NIVAs andre kurser i Norden.
- Journalister har erhållit ökade kunskaper om nordiska metoder och värderingar inom journalism genom seminarieverksamhet i regi av Nordisk Journalistcentrum.

3-0870-1 Arktisk samarbeidsprogram

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	7.038.000	5.070.000	3.577.000	99 %	MR-SAM/NSK

Formål

Å sikre mulighetene til økonomisk og samfunnsmessig utvikling på naturens vilkår i de arktiske områdene.

Å bidra til at urbefolkningene kan videreføre sin kulturelle arv, utvikle sine tradisjonelle næringsveier i tråd med markedsvilkårene, samt å forbedre sine livsvilkår.

Prioriteringer i 2005

Innsatsen i Arktis utarbeides i et separat program, men inngår fortsatt i budsjettrammen for nærområdet. Arktis er høyt prioritert og budsjettet avsatt til dette samarbeidet har øket jevnt siden 2001. Budsjettmidlene går i stor grad til samfinansiering av prosjekt i regi av Arktisk Råd.

- Fortsatt utvikling av nettverk mellom universitet og høgskoler i Arktis, inklusive utvikling av virtuelle undervisningsformer
- Fullføre den nordiske handlingsplanen for natur- og miljøvern i Arktis
- Regional utvikling og næringslivsutvikling i Arktis
- Levevilkår og generell velferd spesielt blant urbefolkninger
- Økt antall fellesnordiske satsinger, slik at budsjettposten ikke kun fungerer som delfinansiering av prosjekt initiert, implementert og fullført i regi av Arktisk Råd

Resultater i 2005

- Øget viden om planer før søgning, udvinding og transport af olie og gas fra de arktiske områder, samt belysning af beredskabssituationen og de potentielle effekter af olieaktivitet i Arktis gennem afholdelse af et internationalt Arctic Oli and Gas Symposium
- Bidrag til det sudhedsmæssige informationsniveau i Arktis gennem publikation af det arktiske tidsskrift International Journal of Circulpolar health
- Øgen koordination og planlægning af arktisk forskning over de næste 10-15 år gennem afholdelse af International Conference on Arctic Research Planning (II)
- Udarbejdelse af en arbejdsplan for Arktisk Råds Informations og kommunikationsnetværk (ICT) gennem afholdelse af en ICT network workshop

Hertil kommer følgende projekter som er afsluttet med støtte fra miljøministernes nu afsluttede arktiske handlingsplan:

- Udarbejdelse af principper for bæredygtig forvaltning af kulturmiljøer i Arktis
- Udvikling af nordiske værnekriterier for geologiske elementer og kulturminder i Arktis
- Udarbejdelse af retningslinier og gode eksempler på miljøvenlig ressourceanvendelse og integrering af miljøhensyn til brug for forsknings og uddannelsessektoren.

3-0910-1 Politiske initiativer i Nærområdet

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	3.200.000	0	0	100 %	NSK/MR-SAM

Formål

Under denne budsjettposten ligger de prosjektmidler som blir frigitt ved at prosjekter i nærområdet, både i Baltikum og i Russland avsluttes i 2004. Summen skal benyttes til aktiviteter som samarbeidsministrene anser som spesielt viktige. Av de opprinnelige TDKK 9.805 er TDKK 500 anført under stipendordninger til opprettelse av en ny utvekslingsordning for unge politisk aktive i Nordvest Russland. TDKK 4600 er overført til NEFCO, og TDKK 1568 er overført til NOPEF.

Prioriteringer i 2005

Nordisk Ministerråd v/Samarbeidsministrene identifiserte i 2003 en rekke områder som hver for seg og til sammen ble betegnet som særskilt strategisk interessante for utviklingen de kommende år i Norden, i Europa og globalt. Ett av disse områdene var samarbeid med landene i Nærområdet, som ble høyt prioritert og følgelig konkret nedfelt i en rekke strategiske mål. Pr. 01.01.2005 vil disse strategiske mål kun delvis være oppnådd. Under efteråret 2004 ble nye retningsliner for samarbejdet med Estland, Letland och Litauen samt Nordvestrusland fastlagt. "Nye Politiske Initiativ" vil bli benyttet til å oppfylle samarbeidsministrenes målsetninger, nye så vel som gamle. Derudover skal budsjettposten sikre en fleksibilitet i budsjettet til å fange opp aktuelle samarbeidsmuligheter både i Russland og i Baltikum, inklusive det nordisk-baltiskeintitusjonssamarbeidet.

- Norden skal fortsatt agere proaktivt og synlig som aktør i gjennomføringen og utviklingen av EUs handlingsplan for den Nordlige dimensjon med innspill og forslag til nevnte handlingsplan.
- Økt samarbeid med Nordvest Russland og Kaliningrad: Det er fortsatt behov for å videreutvikle og utdype eksisterende nettverk både med NGOer og med myndighetene på de forskjellige nivåer.
- Utvikling av et Arktisk Vindu: Det Arktiske samarbeidet skal gis større synlighet enn tidligere. Nordisk Ministerråd vil gjøre en særskilt innsats for å identifisere relevante prosjekt.
- Omstrukturering av samarbeidet med de baltiske land, basert på medfinansiering og direkte samarbeid om felles innsatser.
- Bedret samarbeid og arbeidsfordeling mellom de ulike regionale og internasjonale aktørene i Nærområdet i form av en tettere dialog med Barentsrådet (BEAC), Østersjørådet (CBSS) og Arktisk Råd (AC).

Resultater i 2005

Utveckling och finansiering av ett större stödprojekt till det vitryska universitetet Uuropean Humanities University (EHU) i Vilnius.

3-0920-1 Prosjektvirksomhet i Baltikum

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	6.426.000	0	0	100 %	NSK/MR-SAM

Formål

Hva angår samarbeidet med Estland, Latvia og Litauen så bedöms påbegynte prosjektene som utløper i 2005 böra fullføres, men det startes ikke opp nye prosjekt i Baltikum som finansieres 100% av Nordisk Ministerråd.

Prioriteringer i 2005

Imøtekomme anbefalingene fra konklusionerne av evalueringen av nærområdet, og fullføre påbegynte aktiviteter som i flg. Rammeplanen 2003-2005 utløper i 2005.

Trappe opp baltisk medfinansiering av aktivitetene.

Stipend- og utvekslingsordninger fortsetter, i størst mulig grad med baltisk medfinansiering.

Flerårige handlingsplaner/prosjekt 2005:
- Handlingsplan Barn og Unge
- Handlingsplan Narkotikabekjempelse
- Handlingsplan likestilling / trafficking
- Grenseregionalt samarbeid med Nordvest-Russland

Resultater i 2005

- Ett förbättrat stöd till barn och unga, narkotikabekämpning och jämställdhet genom implementering av handlingsplaner och kulturutbyte för barn och unga.
- En förbättrad arbetsmiljö genom stipendier och kurser från NIVA.
- Stöd till vuxnas lärande genom "Adult Learning for Local Action" (ALLA).
- Nordisk poesifestival i Tallinn.

3-0930-1 Handlingsplan for Nordvest Russland

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	10.710.000	0	0	99 %	NSK/MR-SAM

Formål

Samarbeidet med Nordvest-Russland blir allerede i 2005 basert på en samlet handlingsplan, for derved bedre å kunne fokusere og synliggjøre dette samarbeidet. De midler som foreløpig ligger i denne budsjettposten tilsvarer de midler som allerede i 2004 er allokert til flerårige prosjekt i samarbeid med Nordvest-Russland.

Eventuelle nye prosjektmidler må hentes fra den nye puljen.

Prioriteringer i 2005

Imøtekomme anbefalingene fra konklusionerne av evalueringen av nærområdet, og synliggjøre eksisterende og fremtidig felles nordisk samarbeid med Nordvest-Russland.

Stipend- og utvekslingsordninger utvides til å omfatte flere russiske deltagere.

Flerårige prosjekt 2005:

- Handlingsplan Barn og Unge
- Handlingsplan Narkotikabekjempelse
- Handlingsplan likestilling /trafficking
- Nordisk Råds initiativ for helsetiltak m.m.
- Demokrati og velferd
- Kulturformidling
- Bærekraftig. ressursutnyttelse
- Grenseregionalt samarbeid med Baltikum

Resultater i 2005

- Ett förbättrat stöd till barn och unga, narkotikabekämpning och jämställdhet genom implementering av handlingsplaner och kulturutbyte för barn och unga.
- En förbättrad arbetsmiljö genom stipendier och kurser från NIVA.
- Stöd till vuxnas lärande genom "Adult Learning for Local Action" (ALLA).
- Trafiksäkerhetsstöd genom nätverkande, publicering av manual och konferens i S:t Petersburg.
- Stöd till samisk radio på Kolahalvön.
- Bättre tillgänglig statistik genom statistikboken North West Russia in Figures.
- Startkonferensen för BEN och styrgruppens första möte ägde rum i Vilnius i september. I tillägg arrangerades konferenser i Tartu (Estland), Balvi (Lettland), St Petersburg (Ryssland) och Druskininkai (Litauen). Projektets webbsida www.benproject.org öppnades, en infobroschyr planerades och första newsletter publicerades.

3-5280-3 Nordiska Projektexportfonden (NOPEF)

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
EUR	2.633.200	2.586.700	2.375.700	69 %	Institutionen
MODSVARER DKK	19.591.000	19.219.000	17.651.000		

Formål

NOPEFs syfte är att stärka små och medelstora företags internationella konkurrenskraft genom att ge förmånliga villkorslån till projektstudier och förberedande affärsaktiviteter som bidrar till att främja företagens internationalisering och deltagande i projekt internationellt. För ändamålet samarbetar NOPEF bl.a. med NIB, NEFCO och NDF. NOPEFs resurser används i verksamheten bl.a. till förmånliga villkorslån för delfinansiering av förstudier, till projektidentifiering i egen regi, projektexport och till informationsverksamhet bland nordiska företag.

Prioriteringer i kontrakten

NOPEFs eksisterende kontrakt gjelder kun for 2001 – 2004. Under 2003 utvärderades NOPEF:s verksamhet. Rapporten har diskuterat i Nordiska samarbetskommittén under våren 2004. Diskussionen har genomfört utifrån frågeställningar kring NOPEFs målsättningar, geografisk inriktning, budget, nationella bidrag till budgeten samt olika organisatoriska frågeställningar. Ett förnyat kontrakt kommer att baseras på denna diskussion

Den för 2005 angivne budgeten utgör en återgång till vad som gällde för ministerrådets finansiering 2003. Beroende på de fortsatte överväjandena om NOPEFs framtid kan denna budgetpost komma att ökas.

Resultater i 2005

- Opnåelse af 202 ansøgninger, hvilket var over målsætning
- Sikret bevillinger til 122 forstudier, hvilket var over målsætning
- Medvirket til 54 etableringer, hvilket var over målsætning
- Gennem tættere projektopfølgning: Øget Nordisk Nytte fra flere projektleverancer til nordiske leverandører

Endvidere blev der i årets løb indledt samarbejde med flere nationale Trade Councils og investeringsfonde om distribution af Nopefs produkt og application sharing.

Energi

3-3210-1 Projektmedel - Energi

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	6.279.000	6.156.000	5.071.000	100 %	EK/MR-E

Formål

Ministerrådets projektmedel används i enlighet med Ministerrådsförslaget "Det framtida energipolitiska samarbetet", ordförandelandets program, Nordiska rådets rekommendationer samt övriga beslut och planer relevanta för de nordiska länderna energipolitiskt samarbete, för energisamarbetet inom Norden och de glest bebyggda områdena samt för Nordens närområden och Arktis.

Prioriteringer i 2005

Budgetprioriteringarna utgår från de tre kärnområdena. Därutöver kommer insatser för en hållbar energiförsörjningen i glest befolkade områden att särskilt uppmärksammas. Arbetet med att ta fram en reviderad handlingsplan för energisektorns nästa verksamhetsperiod kommer att påbörjas under 2004 och avslutas under 2005. Insatser som stöttar detta arbete kommer att ha hög prioritet.

- Den öppna elmarknaden, där den långsiktiga försörjningstryggheten, återstående gränshinder för marknadens aktörer, och gemensamma insatser för hantering av effektproblem är prioriterade frågor.
- Klimatpolitiska frågor, där insatser för att fullfölja arbetet med att utveckla Östersjöregionen till en "Testing Ground" för Kyotoprotokollets flexibla mekanismer, inklusive kapacitets uppbyggnad i Ryssland och de baltiska länderna, har hög prioritet. Samtidigt prioriteras också arbetet med att få nordiska synpunkter högt upp på Agendan m.h.t. de kommande internationala förhandlingar om reduktion av växthusgasutsläpp efter 2012.
- Regionalt energisamarbete där planeringen för BASREC:s ministermöte 2005 och mål och åtganden inför nästa samarbetsperiod kommer att stå i fokus. Samtidigt kommer ett ökat fokus också att riktas mot nordvästra Ryssland.
- En särskild arbetsgrupp för en hållbar energiförsörjningen i glest befolkade områden har bildats under 2004 och insatser inom detta område kommer att vara prioriterade också under 2005.
- Insatser som stöttar arbetet med att ta fram en reviderad handlingsplan för energisektorns nästa verksamhetsperiod.

Resultater i 2005

Ny energipolitiske handlingsprogram for 2006-2009 blev vedtaget af energiministrene.

De nordiske energiministre vedtog i opfølgningen den såkaldte Akureyrierklæring at arbejde for et videre og fordybet samarbejde inden for det nordiske elmarked.

Fortsættelse af arbejdet med at styrke Norden i det internationella samarbetet med insatområdena Norden i det globala samarbetet, Norden i Østersø og EU og Norden - Ryssland.

3-3220-3 Nordisk Energiforskning (NEPF)

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
NOK	1.150.000	1.124.000	1.111.000	8 %	Institutionen
MODSVARER DKK	1.012.000	1.057.000	1.089.000		

Formål

NEFP skal langsiktig bidra til kunnskapsbaserte forutsetninger for en kostnadseffektiv reduksjon av energiforbruket og utvikling av nye fornybare energikilder og miljøvennlig energiteknikk gjennom å styrke grunnkompetansen ved universitet og høyskoler og andre forskningsinstitusjoner, samt å skape velfungerende forskernettverk mellom de nordiske landene, mellom forskning og næringsliv og med regionale aktører. Samarbeidet med landene i nærområdet skal videreutvikles. Virksomheten skal utføres slik at aktørene ved behov kan bistå nordiske embetsmenn og politikere med sakkunnskap i energispørsmål.

Energiforskningsprogrammet finansieres udover Nordisk Ministerråds basisfinansiering også direkte fra landene. Det er utarbeidet en ny handlingsplan 2003-06 som ble godkjent av Energiministrene i Helsingfors, 10. Sept 2001, samt en ny budsjettkontrakt mellom NEFP og NMR for perioden 2003-2005. Institusjonens virksomheter vil med basis i ovennevnte være:

- Forsknings, nettverk, utvikling og strategisk virksomhet
- Rådgivning, informasjon og forvaltning
- Interaksjon med Nordens nærområder
- Administrasjon og organisering av virksomheten

Prioriteringer i kontrakten

På basis av de overordnede prioriteringene i det nordiske energisamarbeidet med satsning på tre kjerneområder er det identifisert 5 innsatsområder der problemorientert forskning står sentralt; Integrasjon av energimarkedet, Fornybare energikilder, Energieffektivitet, Hydrogensamfunnet og Konsekvenser av klimaendringer på energiområdet. De ulike aktivitetene vil støtte opp under de 5 utvalgte innsatsområdene og vil også hver for seg i ulik grad reflektere en eller flere av de 3 kjerneområdene for nordisk energisamarbeid.

- Integrasjon av energimarkedet
- Fornybare energikilder
- Energieffektivitet
- Hydrogensamfunnet
- Konsekvenser av klimaendringer på energiområdet

Resultater i 2005

Nordisk Energiforskning har i store træk realiseret mange af de mål, der er beskrevet i strategiplanen for 2003-2006. Centrale resultater er:

- Netværk er blevet opbygget og videreudviklet – i Norden, mellem Norden og Europa og mellem Norden og Nordamerika. Det gælder i regi af projekterne og i regi af institutionen. Samarbejdet med energisektoren og erhvervslivet er samtidig styrket.
- Nordisk Energiforskning har positioneret sig som en naturlig nordisk platform og koordinator for projekter i regi af EU (Central projektaktør i to ERA-net – HY-CO og INNER), som ledende medlem af Mirror Group under European Technology Platform for Hydrogen and Fuel Cells.

- Gennemførelse af en række informationsaktiviteter som led i synliggørelse af virksomheden, herunder Nordisk Energiforsknings 20 års jubilæumskonference den 13. oktober 2005.
- En ny strategi for 2007-2010 er blevet udviklet og vedtaget.

Miljøsamarbejdet

3-3310-1 Projektmedel - Miljø

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	32.885.000	32.240.000	33.795.000	100 %	MR-M, EK-M

Formål

Miljøhandlingsprogrammet 2005-2008 definerer såvel overordnede som specifikke målsætninger, samt forventede resultater indenfor de valgte temaområderer styringsinstrumentet for det nordiske miljøsamarbejde. Det nordiske miljøsamarbejde stræber efter at skabe øget indflydelse og gehør for nordisk miljøpolitik i et større internationalt perspektiv. Arbejdet koncentreres omkring områder, hvor de nordiske lande har fælles interesser og hvor man opnår nordisk nytte og merværdi igennem samarbejdet.

Prioriteringer i 2005

Implementering af det nordiske miljøhandlingsprogram 2005-2008, herunder et seminar for miljøsektorens arbejdsgrupper inklusiv de tværsektorielle.

- Handlingsprogrammet indeholder følgende temaområder a) miljø og helse, b) havmiljø, c) natur, landskab og kulturmiljø samt d) økonomi og bæredygtig forbrug og produktion. Indenfor disse temaområder nævnes en række indsatsområder, der er knyttet til internationale processer.
- Opfølgning af strategien for bæredygtig udvikling for Norden og dets nærområder.
- Øget informationsvirksomhed omkring det nordiske miljøsamarbejde.
- Opfølgning af miljøsektorens seminar omkring samarbejde med nærområderne med fokus på konkrete miljøforbedrende projekter.
- Indsatser omkring EU´s nordlige dimension
- Opfølgning af verdentopmødet i Johannesburg, herunder øget fokus på bæredygtig forbrug og produktion i tråd med handlingsplanen herom fra topmødet.
- Havets miljøproblemer bl.a. i forhold til havstrategier og hvordan disse kan anvendes.

Resultater i 2005

De vigtigste resultater inden for miljøhandlingsprogrammets 4 temaer har i 2005 været følgende.

Miljø og sundhed

- Nordisk indspil til EU's nye kemikalielovgivning REACH har været en central og succesful opgave, ved udarbejdelse af Guidance Documents withhin REACH Implementation Projects (RIPs), som arbejder for minimering af kemikaliers risiko i forhold til miljø og helse.
- Indenfor sundhed og kemikalier er der udarbejdet nordisk baggrundsmateriale og gennemført diskussioner før internationale forhandlinger i EU, OECD, FN og internationale miljøkonventioner.
- Udvikling af prøvetagningsmetoder til bestemmelse af partikelkoncentrationer samt reduktionsstrategier for luftforurening og sundhedseffekter i forbindelse med partikler fra brændeovne.
- Udarbejdet et forslag til nordisk miljøstrategi for klima og miljøgifte i Arktis, med målsætning om at reducere globale udslip af miljøgifte samt at redusere de globale

udslip af klimagasser i tråd med Klimakonventionens langsigtede mål.

Havet
- Udvikling af værktøjer til bestemmelse af referenceforhold i Skagerrak og Kattegat.
- Indspil til EU's interkalibreringsgrupper vedrørende bundvegetation.
- Klassifikation af forurenede stoffer, herunder udvikling af værktøjer til evaluering af marine miljømæssige risici.
- Eutrofieringsmodeller, til understøttelse af økosystembaseret forvaltning i forbindelse med udarbejdelse af vandområdeplaner og indsatsprogrammer (milepæle i implementeringen af direktivet).
- Udpeget måleparametre til overvågning af kystzonen i forbindelse med vandrammedirektivet.
- At udarbejde en opgavebeskrivelse for indspil til EU's marine strategi som blev godkendt af de nordiske miljøministre i oktober 2005.

Natur, kulturrmiljø og friluftsliv
- Internetportal om invasive arter samt reguleringer, ekspertnetværk, litteratur m.v. samt bidrag til et lignende EU initiativ.
- Formidling via National Geographic af viden om hvordan invasive arter påvirker naturen blandt andet i de nordiske lande.
- Enkel og forståelig fremstilling af klimaændringernes betydning for den nordiske natur samt mulige tiltag for at minske skadevirkningerne.
- Fælles Nordisk-Baltisk indsats til European Heritage Days, for at styrke det folkelige arrangement i beskyttelse af kulturminder.
- Effekter af trawling og bundtrawling i de arktiske farvande.
- Kortlægning om hvordan havdambrug påvirker det omkringliggende miljø, med fokus på foderets indhold af midicin, biocider og miljøgifte.
- Informationshæfte om bæredygtig græsning af udmarker der handler om, hvordan erossion undgås.
- International konference om landskabsbeskyttelse og nyplantning af skov.

Bæredygtig produktion og forbrug
- Brochure med nordiske eksempler på miljøteknologi.
- Miljøkommunikation til forbrugere – En nordisk håndbog.
- Udarbejde af fællesnordisk format for miljøkriterier ved offentlige indkøb.
- Udarbejdelse af BAT (Best Available Techniques) med fokus på bilværksteder og bilvask.

3-3320-2 NEFCOS Miljøudviklingsfond

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	9.336.000	5.753.000	5.674.000	100 %	MR-M

Formål Virksomheden er målrettet mod at muliggøre finansiering af miljøforbedrende foranstaltninger i nærområdet på vilkår, som er mere fordelagtige end sædvanlige bankvilkår. NEFCO forvalter efter opgave fra de nordiske lande miljøudviklingsfonden. NEFCO bidrager med sin virksomhed til reduktion af forureningen i Østersøen og Barentshavet samt reduktion af grænseoverskridende luftforureninger. Tyngdepunktet

ligger på beskyttelse af vand og luft

Prioriteringer i 2005

Virksomheden vil fortsat blive rette mod at etablere finansieringspakker og –løsninger for miljøindsatser i nærområderne. De nordiske lande vil således bidrage konkret til at gennemføre miljøforbedrende projekter og investeringer i miljøvenlig teknik, energieffektivisering, forebyggelse af vand- og luftforurening, til infrastruktur samt til at opbygge og styrke landenes administrationer. En forstærkning af den katalytiske effekt medfører at færre men større projekter gennemføres i samarbejde med de store finansieringsinstitutioner i nærområdet. Tyngdepunktet i NEFCO's virksomhed geografisk henseende forskydes til Rusland.

Resultater i 2005

Under år 2005 har fler investeringar godkänts än under något tidigare år, 12 stycken för investeringsfonden och 35 projekt för miljöutvecklingsfonden. NEFCO har 66 projekt under genomförande i investeringsfonden. Arbetet inom klimatfonden Testing Ground Facility fokuserades under år 2005 på att utveckla projektportföljen samt att förhandla kontrakt gällande köp av utsläppsreduktioner. Verksamhet inom ramen för Barents Hot Spots Facility kunde startas med framgång och totalt godkändes 11 projekt. NEFCO har också firat sitt 15-års jubileum med ett seminarium om övergödningsproblematiken i Östersjön. NEFCO blev under året utnämnd att administrera Arctic Council Project Support Instrument som är en fond som skall stödja projektberedningen inom ramen för Artiska rådet.

Regionalpolitik

3-6110-1 Projektmedel - Regionalpolitik

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	19.695.000	19.309.000	19.292.000	100 %	MR-R/NERP

Formål

Regionalsektorns projektmedel används främst i enlighet med samarbetsprogrammet och ordförandelandets program. En större del, cirka 75 procent, går till det gränsregionala samarbetet. Övriga medel används för forskning, analyser och utredningar som underlag för att utveckla nationell regionalpolitik och hållbar planläggning.

Prioriteringer i 2005

- Under 2005 kommer regionalsektorn fortsatt att prioritera kunskapsutveckling främst genom stöd av och samarbete med Nordregio.
- En viktig fråga är EU: nya regionalpolitik där erfarenhetsutbytet mellan länderna fyller en viktig funktion. Under året skall EU-politikens effekter på nordisk regionalpolitik och det nordiska regionalpolitiska samarbetet analyseras och ett framtida samarbete kring Interreg diskuteras.
- Den fortsatta utveckling av det gränsregionala samarbetet i Norden och Nordens närområden är högt prioriterat.
- Regionalsektorn skall fortsätta arbeta med frågan om Västnorden roll i det nordiska samarbetet.
- Under 2005 skall även samarbetet med andra regionala organisationer om gränsöverskridande arbete utvecklas.

Resultater i 2005

Det vigtigste resultat er, at nordiske udredninger og samarbejde har givet særligt gode resultater, når det gælder hensyntagen til nordiske forhold ved udformningen af det europæiske regelværk vedrørende statsstøtte og oplægget af de nye strukturfonde og de grænseregionale samarbejde for INTERREG.

Et unikt statistikprojekt "Nordisk pendlingskort", hvis formål det er for første gang at udarbejde og sammenligne data om grænsependling mellem de nordiske lande har i 2004 fremlagt 3 af 4 delrapporter. Afslutningsrapporten er udkommet i begyndelsen af 2005.

Gennem deltagelse i det grænsepolitiske sekretariat har regionalministerrådet været med til at etablere et nyt Grænsepolitisk forum. Det nye netværk samler Hallo Nordens informationstjenester, de bilaterale informationstjenester samt de otte nordiske grænseregionale samarbejdsorganisationer i et forum, hvor alle arbejder med grænseregionale barrierer og udvikling.

Ny grænseregionale strategi blev godkendt af MR-regional. Den nye strategi giver klare kriterier for regionalområdets samarbejde med de grænseregionale samarbejdsorganisationer.

Regionalministerrådet har haft en fælles nordisk repræsentant i ESPON (European

Spatial Planning Observation Network) for perioden 2003-2005. Det har afledt positive effekter, idet der har været en nyttig og tæt afrapportering fra ESOPN.

Arbejdsgruppe om byudvikling og projekt om nordiske kundskabsbyer sat i værk.

EK-Rs nye forskningsprogram søsat (2005-2008) under titlen "Internationalisation of regional development policies – needs and demands in the Nordic countries".

3-6180-3 Nordregio

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
SEK	12.579.000	12.405.000	12.246.000	46 %	Institutionen
MODSVARER DKK	10.189.000	10.048.000	9.920.000		

Formål

Nordregio arbeider med komparative analyser av regional utvikling, regional næringsutvikling, byutvikling og fysisk funksjonell planlegging i Norden og Europa. Nordregios mål er å være et fagmiljø for forskning, dokumentasjon, utredning, rådgivning og undervisning om romlig utvikling på et nordisk og europeisk nivå som kompletterer nasjonale institusjoner og blir ledende på området.

Prioriteringer i kontrakten

Nordregios arbeidsområde er sentralt både i Nordisk og i EU-sammenheng. Utvidelsen av EU/EØS medfører at de tidligere nærområdene nå også er del av den Europeiske romlige planleggingen og -politikken. Virksomheten fokuserer på internasjonalt komparative aspekter innom følgende tema:

- Befolkning, sysselsetting og økonomisk utvikling
- Nasjonal og europeisk utviklingspolitikk
- Urbane strukturer og fysisk-funksjonell planlegging
- Romlig utvikling og planlegging i Europa og nærområdene
- Den bærekraftige utviklingens ulike dimensjoner

Resultater i 2005

I 2005 har der været arbejdet på 88 store og små FoU projekter. Heraf er 35 nye projekter igangsat i løbet af året. Tematisk har fokus for disse nye projekter været indenfor temaet national og europæisk udviklingspolitik. Geografisk fordelte disse nye projekter sig med knap halvdelen på Norden mens resten fordelte sig ligeligt mellem nærområderne og det øvrige Europa.

Af større afsluttede projekter kan nævnes projektet Medium Sized Cities around the Baltic Sea, EU projekterne om Territorial Effects of the Structural Funds og Improving the Implementation of EIA.

Nordregio er anvarlig for regionalministerrådets forskningsprogram 2005-2008 med medverkande från fem olika nationella universitet under de två första åren.

Transport

3-6210-1 Projektmedel - Transport

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	1.079.000	1.058.000	1.043.000	100 %	MR-T/NET

Formål

Transportsektorns projektmedel skall användas för att intensifiera samarbetet inom transport-, trafik- och kommunikationsområdet. Projektmedlen används bl.a. av de under NÄT verksamma arbetsgrupperna för utredningar och framtagande av övrigt underlag för det politiska samarbetet och diskussionen i Ministerrådet.

Prioriteringer i 2005

- Uppföljning av sektorns handlingsplan för åren 2004-2008
- Hållbar mobilitet med fokus på uppföljning av strategin om ett hållbart Norden.
- Transportavgifter och andra ekonomiska styrmedel som bidrar till ökad miljöanpassning och effektivisering
- Samarbete om trafiksäkerhetsarbetet i Norden och dess närområden
- Transporttelematik
- Samarbete inom trafik-, transport- och kommunikationsforskning
- EU/EES-frågor och internationellt samarbete, framför allt kring Östersjön.

Resultater i 2005

- Fortsatt fokus på trafikksikkerhet, stor konferanse avholdt i juni http://www.norden.org/transport/tskonferanse/uk/trafik0605.asp med fokus på intelligente transportsystemer,
- Utviklet samarbeid med de baltiske land, både på ministernivå og embetsmannsnivå; felles møter, identifisert konkrete samarbeidsområder, 2 rapporter utgitt,
- Stor vekt på erfaringsutveksling, også omkring EU-spørsmål,
- Rapport om security/sikring,
- En første rapport om betalingsveier i Norden er publisert, en fase 2 med gjennomgang av tekniske og økonomiske elementer kommer i starten av 2006,
- De siste prosjekter under temagruppen Trafiksäkerhet i Närområdet är bra i gång. Filmgruppen har varit i Luleå och bereder filmen om nordiskt Trafikksikkerhets-arbete. Utredningar för organisering en medborgarorganisation har gjorts i Arkhangelsk, Murmansk och St. Peterburgsregionen,
- Hva angår miljø/bærekraftig mobilitet er det skjedd oppfølning på en rekke prosjekter, herunder utvikling av en cost benefit metode til vurdering av sykkelinfrastrukturprosjekter, mobility management projsektet og et interessant prosjekt om støy fra veitrafikk er avrapportert.

Jord- og skovbrug, fiskeri og levnedsmidler

3-6410-1 Projektmidler - fællespulje

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	5.447.000	5.340.000	0	100 %	KG-FJSL

Formål

Ministerrådet for fiskeri, jord- og skovbrug og levnedsmidler vil i 2004 vedtage en ny fælles handlingsplan for perioden 2005-2008, der vil danne baggrund for aktiviteter, der med fordel kan løses i fællesskab mellem sektorerne under ministerrådet. Endvidere kan puljen anvendes til politisk prioriterede aktiviteter som Koordinationsgruppen anser for særligt vigtige. Spørgsmålet om det nordisk-baltiske samarbejde prioriteres fortsat højt i 2005, og det anses at en række opgaver med fordel kan løses samnordisk og i samarbejde med de nye EU-medlemslande rundt Østersøen. En fælles pulje giver ligeledes nogen fleksibilitet til at imødekomme initiativer, der måtte være enighed om blandt de tre sektorer.

Prioriteringer i 2005

- Tværsektorielle samarbejder og aktiviteter med sektorer udenfor ministerrådets regi, f.eks. miljø-, energi-, konsument- , forsknings- og undervisningssektorerne. Særligt inden for jord- og skovbrugsektoren og fiskerisektoren er der et etableret samarbejde med miljøsektoren, som i 2005 vil blive fortsat. Ligeledes vil et samarbejde mellem livsmiddelsektoren og konsumentsektoren fortsættes.
- Aktiviteter som er fælles for de fire fagområder, og hvor man med fordel kan udføre arbejdet sammen.
- Formandskabsprioriteter der har til hensigt at støtte formandskabsinitiativer der omfatter de tre sektorers virkefelt samt helt særlige satsninger som Koordinationsgruppen anser er vigtige med udgangspunkt i prioriteter i det fælles handlingsprogram.

Resultater i 2005

- Videreført og udviklet det tværsektorielle samarbejde og aktiviteter med politikområder uden for ministerrådets regi, f.eks. miljø, energi og konsument samt forsknings- og udannelse.
- Afslutning af projekt om udvikling af markedet for økologiske fødevarer, med forslag til dels oprettelse af et fælles informations¬system om regler og certificerings¬procedurer, dels samtidig promotion af EU logo og nationale logos.
- FoU-seminar om "Mad, næringsstoffer og gener". Kortlagt forsknings¬behovet og synergi¬muligheder ved et nordisk samarbejde. Indspil fra MR-FJLS til Nordforsk om fællesnordisk forskning på området.
- Igangsat analyse af det nordiske samarbejde inden for genetiske ressourcer med henblik på en omorganisering.
- Bidrag til to konferencer, dels om Globalisering af fiskeindustrien (se fiskerisektoren), dels Nordisk skovkonference i 2005 - skovenes værdi i lokalsamfundet i Norden (se skovsektoren).
- Bidrag til en række projekter: "Smagens dag" i folkeskoler med fokus på nordisk mad. "Modell-projekt för nordiskt samarbete inom högre utbildning, samt "Redovisning av erfarenheter"-projektet har været med til at injicere nye kræfter i udviklingen af det nordiske samarbejde inden for flere uddannelsesområder (bl.a.

agroøkologi, akvakultur og veterinærområdet). "Nordisk arbejdsgruppe om konkurrenceforholdene i den nordiske fødevaresektor" (se Näringssektoren).

3-6530-1 Nordisk handlingsplan om livsmedelssäkerhet

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	1.124.000	1.102.000	1.087.000	84 %	EK-LIVS, NEF & NEJS

Formål

Foruden ovennævnte fælles-pulje disponerer ministerrådet "budgetpost 3-6530-1 Nordisk handlingsplan för livsmedelssäkerhet". Endelig gennemføres sektorvise, men koordinerede aktiviteter, inden for de enkelte sektorers budgetter.

Målsætningen er gennem regionalt samarbejde at opnå en merværdi i tråd med beslutninger taget på FN's topmøde om fødevaresikkerhed og i henhold til Nordisk Råds rekommandationer. Fødevaresikkerhed fra jord/fjord til bord, bæredygtighed i hele fødevarekæden, genetiske ressourcer, nærområderne og internationalt samarbejde er prioriterede områder. Ministerrådets handlingsprogram 2005 -2008 og øvrige strategier, for såvidt angår fødevarer, vil også være styrende for virksomheden i 2005.

Prioriteringer i 2005

- Implementering af ministerrådets politik for øget fødevaresikkerhed med fokus på fortsat udvikling af den nordiske platform i internationale fora samt styrket forbrugerindflydelse på fødevaresikkerhed og –kvalitet.
- I 2005 videreføres en række flerårige projekter af tværsektoriel karakter, bl.a. vedr. dioxiner, information om fødevarer (hjemmeside til folkeskoleelever for at øge unges kundskab og holdning til mad) samt modernisering af kontrollen i fødevareproduktionen.
- Tværsektorielle satsninger mht. fødevarer i hht. handlingsprogram/ strategier.

Resultater i 2005

- Ministerrådets politik for øget fødevaresikkerhed er fortsat med fokus på styrkelse af den nordiske platform i internationale fora samt styrket forbrugerindflydelse.
- Hjemmesiden "Nordicplate" færdigudviklet og markedsført ved flere lejligheder. Hjemmesiden – www. Nordicplate.org - retter sig til folkeskoleelever for at øge deres kundskab og holdning til alle aspekter af maden (produktion, miljø, sundhed m.m.).
- Fortsættelse af en række flerårige projekter om hhv. fremtidsrettet gennemførelse af EU's regler for en reel risikobaseret kontrol på slagterier (modernisering af kødkontrollen) samt om kommende EU-regler for dioxiner i fødevarer.
- Rapport om sporbarhedens rolle i fødevarekæden og dagens krav til sporbarhed. Rapporten giver et godt grundlag for kundskabsopbygning om sporbarhed for myndighedernes tilsynspersonale.
- Til opfølgning af ministerdeklaration om etisk mærkning er igangsat en analyse af, dels hvor effektivt forskellige informationsmetoder når forbrugerne, dels de samfundsøkonomiske konsekvenser.

Jord- og skovbrug

3-6510-1 Prosjektmedel- Jord- och skogsbruk

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	2.390.000	2.633.000	4.308.000	100 %	NEJS

Formål

Projektmidlerne skal anvendes til at følge op på målsætningerne i det kommende nye fælles handlingsprogram for fiskeri, jord- og skovbrug og levnedsmidler. Formandskabet har store muligheder for at anvende dele af projektmidlerne til gennemførsel af aktiviteter i formandskabets program for jord- og skovbrugssektoren. Endvidere vil en del af midlerne blive anvendt til følge op på igangværende projekter om f.eks. foderstofkontrol, uddannelse i plantepatologi, skovrejsning m.fl.

Prioriteringer i 2005

Der er følgende tre hovedprioriteringer:

- Formandskabets temaprojekt/er. Med dette forstås at det seneste, nuværende og kommende formandskaber har muligheder for at foreslå projekter indenfor en vis budgetmæssig ramme.
- Opfølgning af igangværende aktiviteter/projekter samt igangsætning af nye politisk prioriterede projekter/aktiviteter der ligger inden for jord- og skovbrugssektorens arbejdsområde, herunder opfølgning på projektet om adgang og rettigheder til genetiske ressourcer og Ministerdeklarationen om samme emne. EU skovpolitiske spørgsmål, FoU, land- og skovbrugets fremtidige roller og kulturlandskabet, økologisk jordbrug, internationale skovspørgsmål, genetiske ressourcer, GMO i foder og frø, fusioner i agroindustrien, foderstofkontrol samt øvrige tværsektorielle aktiviteter.
- Stor vægt lægges på opfølgning af strategien for bæredygtig udvikling særligt arbejdet med kulturlandskabet, økologisk jordbrug, genetiske ressourcer og biodiversitet, samt udvikling af skovbrugets økonomiske, sociale og økologiske aspekter, herunder handel med illegalt skovet tømmer.

Resultater i 2005

Jordbrug

- På ministrenes sommermøde vedtog man Århusdeklarationen om Ny Nordisk Mad, der igangsatte et forprojekt, der skulle afklare den videre satsning omkring Ny Nordisk Mad. Opmærksomheden om Ny Nordisk Mad har været meget stor fra de nordiske borgere.
- Ministerrådet vedtog en deklaration om landdistriktsudvikling med ønske om at fortsætte med at udvikle det nordiske samarbejde om det fremtidige jordbrug og kulturlandskab.
- Der blev afholdt en succesfuld markering af FAO's World Food Day som en høstdag i Nordisk Ministerråd for børn og ungdom. Her satte man bl.a. fokus på de produkter, der kommer fra jordbruget. Endvidere afholdt man et arrangement omkring høst og ny nordisk mad med mere end 3000 besøgende.
- Der var fortsat meget stor international opmærksomhed om rapporten og ministerdeklarationen om adgang og rettigheder til genetiske ressourcer.

- En række projekter blev afsluttet om f.eks. mulighederne for udvikling af et nordisk-baltisk marked for økologiske fødevarer, ligestillingsvejleder, indikatorer i jord- og skovbrug. Endvidere blev der afholdt en række konferencer særligt om GMO sameksistens.
- Man afholdt i december 2005 en konference om anvendelsen af nye og gamle gener og de fordele og ulemper, der er ved anvendelsen af GMO-planter. Konferencen var en del af det danske formandskabs satsninger og fik en flot evaluering af deltagerne.
- Man udviklede i 2005 det nordiske-baltiske samarbejde på embedsmandsniveau. Man besluttede, at det fremtidige samarbejde skal koncentrere sig om landdistriktsudvikling, genetiske ressourcer, FoU samt økologi.

Skovbrug

- Der blev afholdt en Skovministerkonference den 29.-30. august 2005 i Nødebo, Danmark. Skovministerkonferencen satte fokus på skovenes store værdi for lokalsamfundet, erhverv, friluftsliv og turisme og herunder også for miljøet og landskabet. Man besluttede, at iværksætte en række tiltag om at styrke dialogen om skovene, bl.a. for at synliggøre skovenes lokale og regionale værdier og fremme skovens økonomiske, økologiske og sociale værdier. Endvidere besluttede ministrene at styrke det meget succesfulde nordiske samarbejde om skovbrugsforskning.
- Man igangsatte et projekt, der skal fremme brugen af genetisk velegnet frø- og plantemateriale i skovbruget og i plantninger i det åbne land. Projektet bidrager direkte til den bæredygtige udvikling, og især til den biologiske og økonomiske del af bæredygtighedsbegrebet, idet skovenes og landskabsplantningernes genetiske grundlag er afgørende for deres vækst og udvikling.
- Som en markering af Verdens Fødevaredag afholdt man i Nordisk Ministerråds sekretariat en "Høstdag" for børn og ungdom. Her satte man bl.a. fokus på de produkter, der kommer ud af skoven.
- Man afholdt i juni 2005 en velbesøgt og tværgående konference om skovrejsning i Norden, og de indvirkninger skovrejsning har på landskabet, biodiversiteten og det traditionelle skovbrug. Konferencen var en del af det islandske formandskabsprojekt.
- Man udviklede i 2005 det nordiske baltiske samarbejde på embedsmandsniveau. Man besluttede, at det fremtidige samarbejde skal koncentrere sig om skovbrugsforskning, genetiske ressourcer og biodiversitet, naturbevaring og bioenergi.

3-6520-1 Nordiskt kontaktorgan för jordbruksforskning (NKJ)

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	1.020.000	710.000	1.089.000	100 %	NKJ

Formål Nordisk kontaktorgan for jordbrugsforskning (NKJ) fremmer og støtter forskning til gavn for jordbrugssektoren i Norden. NKJ er rådgivende over for Nordisk Ministerråd i forskningspolitiske spørgsmål vedrørende jordbrugsforskningen. NKJ fungerer også som kontaktorgan mellem de nationale forskningsråd og koordinerer en omfattende forskningsvirksomhed som finansieres nationalt. Sekretariatsfunktionen varetages af Norges forskningsråd, Norge, og finansieres ligesom tidligere fuldt ud nationalt.

Prioriteringer i 2005 Fokus er rettet mod at udvikle et bæredygtigt jordbrug i Norden. NKJ vil initiere og

finansiere fælles nordiske forskningsprojekter af høj kvalitet indenfor centrale og fælles prioriterede nordiske forskningsområder. Projekterne skal endvidere have stort udbytte af en fælles nordisk indsats og et fælles nordisk netværk. Nordiske forskningsgrupper skal profileres og styrkes i forhold til videre satsning internationalt.

- Støtte forskning og netværksopbygning inden for bæredygtigt jordbrug, dyrehelse og dyrevelfærd, madsikkerhed - fra produktion til konsument, naturen som basis for helse og rekreation, cirkumpolare områder, genteknik, genetiske ressourcer og biologisk mangfoldighed.
- Støtte 10-15 forskningsprojekter af gangen, hvoraf der igangsættes 2-3 nye projekter om året. Den nationale medfinansiering forventes at være på mellem 15-20 millioner DKK per år.
- Udarbejde nye procedurer for beslutninger i NKJ om midler til forskningsprojekter.

Resultater i 2005

- NKJ har gennemført sine aktiviteter i henhold til gældende resultataftale.
- NKJ financierade 8 samnordiska forskningsprojekt, 3 nätverk och en arbetsgrupp.
- Den totala financiering var 20,5 MNOK. Av detta financierades nationellt 18,7 MNOK.
- Arbetgruppen om kulturlandsskapforskning fortsatte sin verksamhet och resultaten från gruppnes verksamhet förväntas vara färdiga mitten av april 2006.
- År 2005 satt man i gång 2 nya projekt: "Enhanced control of Potato mop-top virus in the Nordic and Baltic Sea region" och " Ny viden til forebyggelse og control af Listeria monocytogenes i produktionskæden for marine fødevarer". Tre nätverk financierades under året. De handlade om foderevalueringssytem för grisar, matsäkerhet samt biodiversitet. Vidare har tre nya forskningsprojekt satts i gång med början från 2006 inom djurhälsa- och välfärd, matsäkerhet samt geneteknik.

3-6540-1 Nordisk genbank för husdjur

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	3.242.000	3.178.000	3.134.000	100%	NGH

Formål

Nordisk Genbank Husdyr (NGH) har som formål at være et kompetencecenter for værdiskabning med udgangspunkt i de husdyrgenetiske ressourcer i Norden. Virksomheden skal fremme værdiskabning, hensigtsmæssig bevaring og bæredygtig udvikling af de genetiske ressourcer hos husdyr gennem fremme af netværksorganisering og samarbejde med deltagerne i genressourcearbejdet i Norden. Informationsarbejdet har en særlig stor vægt i arbejdet med at skabe forståelse i Norden for bæredygtig bevarelse og anvendelse af de husdyrgenetiske ressourcer og de fælles nordiske værdier, teknologier og kompetencer disse ressourcer bidrager med. Indeværende strategi gælder for 2004-2009.

Prioriteringer i 2005

Kundskabsformidling og information, netværksarbejde, forskning og teknologiudvikling samt IT-værkstøjer for bevaringsarbejdet prioriteres fortsat. I 2005 vægtes følgende aktiviteter højt:

- Gennemførsel af informationsstrategien for genetiske ressourcer.
- Øge antallet af forsknings- og udviklingsprojekter, specielt inden for avlsmæssige og genetiske indvirkninger på fødevaresikkerheden og optimal forvaltningspolitik af

truede racer.
- Formidle resultater fra forskningsprojekter til praktisk anvendelse og udvikling af nye forskningsprojekter.
- Aktiv dialog med avlsorganisationer, raceforeninger, husdyrbrugere og myndigheder for at sikre bæredygtig forvaltning af de husdyrgenetiske ressourcer.
- Netværksskabende aktiviteter mellem avlere og organisationer.

Resultater i 2005

- Nordisk Genbank Husdyr har gjennomført sine arbeidsoppgaver i henhold til resultatavtale med Nordisk Ministerråd. På enkelte områder er det gjennomført flere aktiviteter/tiltak enn planlagt.
- NGH har forvaltet de økonomiske rammer i henhold til godkjent arbeidsplan og budsjett
- NGH gav i sommer ut boka "Bærekraftig forvaltning av husdyrgenetiske ressurser", og innholdet er ment å være en rettesnor innen bærekraftig avl.
- NGH har konkretisert sitt nettverk i Norden særlig gjennom konstruktive møter med departementene og genressursutvalg for å øke interessen for internasjonal regulering av husdyrgenetiske ressurser.
- NGH har sammen med genressursutvalgene i de nordiske landene og Estland søkt om EU-midler vedrørende kurs i bruk av innavlsprogrammet-EVA
- NGH har opprettholdt sin informasjonsspredningen gjennom hjemmesider, ngh-nytt, M@ngfold og Nordiske GENressurser
- NGH har vært med å anskueliggjøre samarbeidet til kulturplanter og skog
- Tre prosjekter er avsluttet og prosjektrapportene finnes på vår Internettside
- Nordisk Genbank Husdyr har vært med å anskueliggjøre samarbeidet til de andre sektorene (kulturplanter og skog) gjennom felles informasjonsmateriell, personelle ressurser og felles møter. Endvidere deltaget aktivt i international informationsspredning.

3-6581-1 Samnordisk skogsforskning (SNS)

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	5.771.000	5.658.000	5.580.000	100 %	SNS

Formål

SNS arbejder for at skabe nordisk synergi indenfor skovforskningen gennem aktivt at initiere nye samarbejdsområder og fungere som et dynamisk, overgribende organ som samspiller med de nationale forskningsaktører/ finansiører og skovsektoren. En øget strategisk anvendelse af forskningsmidlerne tilstræbes for at spidskompetencen skal kunne udnyttes optimalt.

Prioriteringer i 2005

For 2005 vil SNS prioritere følgende:

- Fremme opbygning og udvikling af nye forskningområder med en nordisk dimension gennem at tage initiativ til og støtte nye tidsbegrænsede, temaindrettede aktiviteter (bevilling til forprojekter, netværksaktiviter og udredninger)
- Støtte vidensudbytte og kontakter indenfor etablerede samarbejdsområder gennem økonomiske bidrag til netværksaktiviteter
- Vurdere og vedtage støtte til etablering af nordiske Centres of Advanced Research (CAR) indenfor SNS' ansvarsområde
- Skabe nordiske synergieffekter gennem bevilling af projektstøtte til

koordinering/samarbejde indenfor nogen få udvalgte FOU-projekter med høj kvalitet og national basisfinansiering
- Søge at opretholde samarbejdet med de baltiske lande og øge samarbejdet med Nærområdet med hovedvægt på Nordvest-Rusland
- Medvirke til at skabe en platform som styrker nordisk deltagelse i EU-samarbejdet
- Videreføre og styrke vidensspredningen og kommunikationen i forhold til relevante målgrupper

Resultater i 2005

På flere områder har SNS gennemført flere aktiviteter end aftalt. Av de resultat som SNS har uppnått under 2005, kan nämnas:

- Stött 9 samnordiska forskningsprojekt och 7 nätverksaktiviteter. Den nationella medfinansieringen var 71 % i projekten och kring 50 % i nätverksaktiviteterna.
- Under 2005 deltog forskare från de baltiska länderna i 86% och forskare från nordvästra Ryssland i 43 % av de av SNS stödda nätverksaktiviteterna.
- Stöd till 4 avancerade nordiska forskningsnätverk (CAR) och instiftandet av ett nytt CAR inom skogspatologi från 2006. SNS-stödet är ca 50 000 euro per år under en femårsperiod och utgör 4-8 % av driftsbudgeten för ett CAR.
- Deltagande i EUs ERA- nätprojekt WoodWisdom-Net http://www.woodwisdom.net/ som startade 2004. Nätverksaktiviteten leds från Finland och SNS är en av 12 partners. Målet är att planlägga och genomföra en gemensam utlysning av FoU-medel 2007 för temat Wood Material Science.
- Succesfuld udarbejdelse af baggrundsmateriale til den nordiske skovministerkonference i august 2005.

3-6580-3 Nordiska Genbanken (NGB)

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
SEK	11.029.000	10.877.000	10.737.000	62 %	Institutionen
MODSVARER DKK	8.933.000	8.810.000	8.697.000		

Formål

Nordisk Genbank (NGB) er en fælles nordisk institution der skal bevare plantegentiske ressourcer af betydning for jord- og havebruget i Norden. NGB's virksomhed har været fremgangsrig, og har udviklet sig til en international kendt organisation med en meget stor samarbejdsflade med mange organisationer og lande.
NGB skal bevare og dokumentere nordisk materiale af arter af værdi for jord- og havebruget som en sikring af den fremtidig bevarelse og udnyttelse af den genetiske variation. NGB skal desuden initiere og koordinere aktiviteter som bidrager til at forbedre viden om plantegene-tiske ressourcer, bidrage til et langsigtet bæredygtigt udnyttelse af disse ressourcer samt stille sin ekspertise og tjenester til rådighed i forbindelse med udredninger og pålagte opgaver. Indeværende strategi gælder 2001-2009 med en delstrategi for 2004-2006.

Prioriteringer i kontrakten

I kontrakten for 2004-2007 forventes det, at man prioriterer fire virksomhedsområder:

- Bevarelse: Den nordiske samling af frø og vegetativt materiale skal komplementeres og bevares på en bæredygtig måde, således at materialet fortsat er levedygtigt. Mandatet skal udvides til også at omfatte nordiske krydderi-, medicinal-, landskabs- og visse prydplanter.

- Udnyttelse: Kendskab om og praktisk anvendelse af det bevarede materiale skal øges. Stor vægt lægges på brugere og almenheden
- Kompetenceudvikling: Genbanken skal bidrage til øget kompetence og viden om plantegenetiske ressourcer båden inden for Norden og internationalt. Stor vægt lægges på det igangværende samarbejde med de baltiske lande og Nordvest Rusland.
- Eksperthjælp: Genbankens eksperter skal bidrage med deres viden og kompetencer i det nationale arbejde i Norden samt i det europæiske samarbejde.

Resultater i 2005

NGBs virksomhed har været fremgangsrig, og NGB har udviklet sig til en international kendt institution, der samarbejder med mange organisationer og lande. Indeværende strategi gælder for 2005-2007.

Blandt konkrete resultater ses:

Bevarelse
- Det langsigtede arbejde med at komplementere og beskrive samlingerne er fortsat.
- Omkring 2.500 accessioner blev afprøvet i løbet af 2005.
- Et større kvalitetssikringsarbejde af Genbankens aktiviteter er blevet gennemført Der har været en indsamling af nye græsser i Norden, 7 accessioner af islandske sorter af byg, vild Brassica i Danmark og Sverige, samt en samling på ca. 700 accessioner til supplement af "Collection of wild Triticeae species and local varieties".
- NGB har arbejdet med at beskrive både nyt og kendt materiale i genbanken samt kortlagt en række frugttræer og deres egenskaber.
- I løbet af 2005 har NGB modtaget 16 accessioner av Pinus sylvestris och Picea abis fra NSFP.
- Samarbejdet mellem NGB, NGH og NSFP om genetiske ressourcer i Norden blev fortsat i 2005.

Udnyttelse
- NGB markerede sammen med NMR FAO´s "World Food Day" med arrangementerne "Høstdag" og "Kulturnat", som tiltrak ca. 3000 gæster.
- NGB initierede et samarbejde med den nordiske kunstnersammenslutning DÄNPOD for at udbrede kendskabet til NGB´s arbejde.

Kundskabsoverføring og eksperthjælp
- NGB har spillet en central rolle i det forberedende arbejde omkring verdenssikkerhedslageret på Svalbard.
- Det intensive og perspektivrige samarbejde med de baltiske lande og Nordvest Rusland over de sidste 10 år blev mindsket i 2005: Det er nødvendigt med et nyt Memorandum of Understanding mellem NGB, de baltiske lande og Vavilov Instituttet i Skt. Petersborg for at sikre det fremtidige samarbejde på samme niveau som tidligere.
- NGB har deltaget i en række EU-projekter og EU-samarbejde, især med det Europæiske genetiske rationaliseringsprojekt, AEGIS.

Fiskeri

3-6610-1 Projektmedel - Fiskeri

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	5.108.000	5.008.000	7.439.000	97 %	NEF

Formål

Den overordnede målsætning for det nordiske fiskerisamarbejde er at arbejde for en bæredygtig udvikling af de nordiske landes fiskerisektorer, som sektorer med væsentlig samfundsøkonomisk betydning, en bæredygtig udnyttelse af de levende marine ressourcer og et godt havmiljø. Dette indebærer også påvirkning af internationale processer af betydning for fiskeriet og havmiljøet. Samarbejdet skal bidrage til at fremme sunde og sikre fødevarer fra et sundt og rent hav.

Prioriteringer i 2005

- At arbejde med at forske i og udvikle effektive forvaltningssystemer for Nordens fiskerier, som bygger på bæredygtig udnyttelse af fiskebestandene, hvor man integrerer miljøhensyn i fiskeriforvaltningen. At integrere fiskeriøkonomi og fiskeriøkonomiske prognoser i fiskeriforvaltningen i balance med den biologiske rådgivning. At bidrage til at samfundsmæssige/sociale aspekter bliver inddraget i forskningen og debatten om bæredygtigt fiskeri. Dette søges blandt andet opnået gennem den i 2003 etablerede nordiske forskerskole – 'Nordic Marine Academy' i samarbejde med NorFA.
- At udvide dialogen om fiskeriforvaltning og miljøforvaltning. Der planlægges flere dialogmøder mellem 'fiskere, forskere og forvaltere' i Norden, i vore naboområder og andre nationer, der høster på den samme fælles ressource. Også vigtigt at inddrage øvrige "stakeholders" i debatten om fremtidens menneskelige aktiviteter på og i havet. At øge viden om havet og det marine økosystem, herunder fiskeriet, i samfundet gennem brug af nyhedsbreve, hjemmeside og andre tidssvarende medier
- At arbejde med den fortsatte proces i regionalisering av fiskerisamarbejdet fra østersøsamarbejdet BAFICO til det nordatlantiske samarbejde NAC.
- At øge det nordiske samarbejde i overvågningen af indhold af fisk og skaldyr og de ernæringsmæssige sunde aspekter i fisk samt kontaminanter. At forske i og udvikle biprodukter og brug af ikke-målarter og anden værdiøgning av produkter, samt sporbarhed og fisk som sund og god mad. Fortsat støtte udvikling og brug af selektive redskaber og redskaber der er skånsomme overfor havmiljøet og overfor bifangst af uønskede arter, samt teknologisk udvikling i bæredygtig opdræt.

Resultater i 2005

- Ministerrådet vedtog på sommermødet at nedsætte en gruppe med repræsentanter fra landene til at se på Maritim politik, især at følge EU's proces i udarbejdelse af en grønbog om emnet og senere en hvidbog. Gruppen startede sit arbejde i december 2005 . Sekretariatet har nedsat en gruppe relevante rådgivere, som skal støtte landegruppen.
- Kystfiskeriets fremtid var på dagsordenen på en konference i Grenå med deltagelse af kystfiskere, forvaltere og politikere. Kystfiskernes organisationer underskrev en kystfiskerideklaration på mødet. Efterfølgende har der været en del debat om kystfiskerierne i Norden, især i fiskeriorganisationerne, hvor man i bl.a. Danmark har konstateret en vis uenighed om kystfiskernes stilling til deklarationen.
- I forbindelse med sommermødet blev der afholdt en konference om Globalisering og fiskeindustrien, efterfulgt af en diskussion med ministerdeltagelse. Foredragsholdere

var internationale kapaciteter fra fiskeriindustrien og forskning. Ministrene vedtog på ministermødet en deklaration om globalisering og fiskeindustrien. Denne var især henvendt til fiskeindustrien om at identificere samarbejdsområder, som kunne styrke Nordens fiskerisektor i en international konkurrence.

- Fiskeriernes rammebetingelser har været et af temaerne i 2005. Diskussion af temaet i embedsmandskomitéen medførte igangsættelse af et forskningsprojekt om ressourcerenten i fiskerierne, som efterfølges af en konference i 2006, hvor resultaterne bliver fremlagt.
- EK-FJLS (fiskeri) har taget initiativ til at mødes med nordboer, som til dagligt arbejder i internationale organisationers sekretariater medrelevans for fiskerisamarbejdet. Formålet er dels at få deres syn på, hvad der rører sig på den internationale fiskeriarena og også at se på Norden i denne sammenhæng. Et netværk er etableret med nordboer, som arbejder i: FAO, OECD, Verdensbanken, NEAFC, ICES, Eurofish, EU-DG-fish, NAMMCO, Østersø-RAC. Netværket mødtes første gang 1. september. Mødet var meget vellykket og deltageren var entusiastiske om dette netværks muligheder. Man besluttede, at foruden ad hoc præget samarbejde, ville nætværket mødes én gang årligt.
- Nordisk Ministerråd har i 2005 trukket sig ud af Baltic Fisheries Cooperation, BAFICO. Denne beslutning skal blandt andet ses i lyset af oprettelsen af en Østersø RAC, som forventes at dække BAFICO's arbejdsområde. En dublering af arbejdet vedrørende Østersøen kan derfor undgås. I lyset af dette og at østersø komitéen IBSFC også er nedlagt, er der opstået en ny situation i Østersøen og deraf afledte muligheder for samarbejde.
- Nordisk Ministerråd har i 2005 opnået status som obseratør i OECD's fiskerikomité. En oplagt mulighed at promovere det nordiske fiskerisamarbejde på det socioøkonomisk område.
- Nordfiskeri udkom med tre numre i 2005.
- Nordic marine Academy gennemførte fire kurser og gav 11 mobilitetsstipendier i 2005.
- NAF støttede 13 projekter i 2005 og MiFi 8.

Levnedsmidler

3-6810-1 Projektmedel - Levnedsmidler

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	5.336.000	5.231.000	5.825.000	100 %	EK-Livs

Formål

Projektmidlerne skal anvendes til opfølgning af målsætningerne om levnedsmidler i ministerrådets handlingsprogram samt øvrige prioriteringer for sektoren, herunder specielt ministerrådsbeslutninger og BU-strategien.

Prioriteringer i 2005

- Nordisk platform i internationale fora: Nordisk samarbejde og koordinering generelt i aktuelle forhandlinger og samarbejde om implementering og tolkning af lovgivningen.
- Øge indsatsen for husdyrsundhed og – velfærd i forhold til fødevaresikkerhed
- Styrke indsatsen mod zoonoser og sygdomsfremkaldende mikroorganismer
- Styrke sikker fødevarehåndtering og produktion hos erhverv og hos forbrugere
- Begrænse forekomsten af kemiske forureninger med fokus på dioxiner og PCB's

- Sporbarhed af fødevarer fra jord og fjord til bord. Beredskabsplaner og katastrofeberedskab indenfor fødevareområdet. Ensartet tilsyn og effekt af tilsyn. Modernisering af kødkontrollen. Forbrugernes tillid til tilsynet
- Sammenhæng mellem kost, ernæring og sundhed med fokus på tiltag mod overvægt og fælles retningslinier for berigelse
- Styrke den forskningsbaserede viden om fødevaresikkerhed
- Principper for risikovurderinger, konkrete mikrobiologiske, kemiske og ernæringsmæssige risikovurderinger samt risikohåndtering og risikokommunikation i tværgående samarbejde.
- Styrke viden hos forbrugerne
- Tiltag til implementering af det danske formandskabs særlige prioriteringer.

Resultater i 2005

- Gennemført en analyse af oplevede grænsehindringer mellem de nordiske lande på fødevare- og veterinærområdet. Det blev klarlagt, at der kun er meget få problemer med grænsehindringer for handlen på fødevare- og veterinærområdet. Baggrunden er dels, at fødevarelovgivningen i meget stor udstrækning er harmoniseret i EU/EØS-regi, dels som følge af et tæt nordisk levnedsmiddelsamarbejde.
- Styrket den nordiske platform i internationale fora gennem erfaringsudveksling og drøftelse af fælles syn på aktuelle EU-spørgsmål og samarbejde om ensartet tolkning af lovgivning. Flere emner har været behandlet, bl.a. berigelse af fødevarer, dioxingrænser og regler for dyretransporter.
- Opprioritet samarbejdet om dyresundhed og –velfærd, bl.a. gennem etablering af nordisk arbejdsgruppe med nationale embedsmænd på højt niveau. Norden har som de første gennemført en beredskabsøvelse på tværs af landene i form af en øvelse til bekæmpelse af mund- og klovesyge – det var en stor succes.
- MR-FJLS vedtog i juni 2005 "Ministerresolution om veterinært beredskabssamarbejde i Norden", der lægger de politiske føringer for fremtidigt samarbejde om beredskabet mod smitsomme dyresygdomme i et internationalt perspektiv. Temaet var en prioritet i det danske formandskabsprogram.
- Afsluttet to projekter om den sygdomsfremkaldende bakterie Campylobacter, dels om faktorer af betydning for forekomsten, dels om erfaringer med forskellige interventionsstrategier. Desuden gennemført evaluering af metoder til påvisning af virus i fødevarer. Publiceret artikler, der bidrager til at styrke den forskningsbaserede viden om fødevaresikkerhed.
- Både i EK- og arbejdsgrupperegi har været gennemført temadiskussioner og afholdt seminarer om den offentlige fødevarekontrol til implementering af EU's kontrolforordning og med fokus både på den politiske vinkel, tilsynsfilosofi, sporbarhed og risikoklassificering af fødevarevirksomheder. Aktiviteterne har medvirket til at fremme et ensartet og effektivt tilsyn på tværs af grænserne til gavn for både forbrugere og erhverv.
- 3. nordiske Tilsynskonference blev afholdt i Reykjavik med fokus på de nye EU-regler og risikoklassificering af virksomheder. Resultatet var et væsentligt kompetenceløft for de over 150 deltagere fødevarekontrollører fra alle nordiske lande.
- MR-FJLS godkendte i juni 2005 de overordnede politiske rammer/sigtelinier for en nordisk handlingsplan til bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet. Temaet var højt prioriteret under det danske formandskab.
- I november 2005 i København blev afholdt en stor konference "Be part of the solution" som næste led i formuleringen af den nordisk handlingsplan til bedre sundhed og livskvalitet, der skal være færdig medio 2006. Deltagerne var

beslutningstagere fra myndigheder, erhverv, interesseorganisationer m.v. fra alle relevante politik-/fagområder. Konferencens resultat var en lang række ideer og indspil til den kommende handlingsplan.

- Bidraget til at styrke den europæiske forskningsbase om fødevaresikkerhed gennem aktiv deltagelse i det EU-finansierede ERA-net SAFEFOODERA med visionen "To build a staircase to European excellence in food safety research programming through trust and mutual understanding."
- Publiceret flere rapporter med konkrete risikovurdering, bl.a. af "novel foods", som forstærker nordisk viden om fødevaresikkerhed og fremmer nordiske synspunkter internationalt.
- Styrket viden om fødevarer hos børn og unge forbrugere gennem information om nordisk mad og sunde madvaner på NMR's høstdag i oktober (tværsektorielt arrangement).
- Fortsat udviklingen af samarbejdet med de baltiske lande på EK- og arbejdsgruppeniveau til opfølgning af ministerdeklarationen om "food safety" samt ernæringsmæssige spørgsmål.
- Vestnordensamarbejdet har haft fokus på risikobaseret kontrol i primærproduktionen.

Velfærds- og erhvervspolitik

Arbejdsmarked og arbejdsmiljø

4-4110-1 Prosjektmedel – Arbetsmarknad och miljø

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	6.668.000	6.506.000	7.022.000	95 %	MR-A/EK-A

Formål

Projektmidlerne anvendes til at gennemføre sektorens samarbejdsprogram samt til at følge op på det danske formandskab. Hensigten er at foretage udredninger og projekter som kan styrke de nordiske landes dynamik på arbejdslivsområdet og dermed den økonomiske udvikling i regionen. Dette mål opnås ved at frembringe viden om aktuelle politiske emner, som kan bruges i de enkelte landes arbejdsmarkeds- og arbejdsmiljøpolitikker samt til at profilere nordiske synspunkter internationalt.

Prioriteringer i 2005

Hovedudfordringen for de nordiske lande på arbejdsmarkedsområdet er at sikre at arbejdsstyrken bliver vedligeholdt uanset konjunkturudsving. Dette vil have en stor betydning i forhold til at sikre et tilstrækkeligt arbejdsudbud i det kommende årti, hvor tilgangen til arbejdsmarkedet forventes at falde. Der vil blive igangsat analyser, som undersøger, hvordan grupper med en lav erhvervsfrekvens kan inddrages i arbejdsstyrken, og hvordan man kan mindske nedslidningen af den aktive arbejdsstyrke. Sektoren vil derudover undersøge tiltag som kan forbedre mobiliteten på det nordiske arbejdsmarked og bidrage til at udvikle arbejdsmarkedet i Østersøregionen.

- At de befolkningsgrupper, der i dag har en svag tilknytning til arbejdsmarkedet, bistandsklienter, førtidspensionister, indvandrere og flygtninge får et bedre fodfæste på arbejdsmarkedet.
- Nordisk standardiseringsarbejde i EU.
- At fraværet på grund af sygdom fra arbejdspladsen bliver så kort som muligt for, at man ikke mister forbindelsen til arbejdsmarkedet.
- At yderregionerne i det nordiske samarbejde også får del i en stigende aktivitet.
- At de grupper, der overvejer at forlade arbejdsmarkedet, fortsat bliver og arbejder noget længere (seniorpolitik).

Resultater i 2005

Under det danske formandskab blev der gennemført en udredning om sygefravær i Norden samt afholdt en konference om emnet. Der blev etableret en digital jobsøgemulighed på de danske og svenske arbejdsmarkedsmyndigheders hjemmesider, samt foretaget en analyse af den nordiske overenskomst for et fælles arbejdsmarked. Der blev endvidere igangsat en analyse af den historiske mobilitet på det nordiske arbejdsmarked samt arbejdet med tiltag til at påvirke EU på centrale områder. Arbejdet med overvågning af mobilitet fra de nye EU-medlemslande til Norden blev igangsat.

4-4120-2 Nordjobb

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	2.244.000	2.231.000	1.840.000	100 %	EK-A

Formål

Formålet med Nordjobb-programmet er at give den nordiske ungdom mulighed for at tage sommerjob i et andet nordisk land samt at deltage i kulturelle aktiviteter under opholdet.

En Nordjobber defineres som en person fra 18 til 26 år, der både har ansøgt om en Nordjobb plads, og som har arbejdet i et formidlet Nordjobb. Nordjobberen skal tilbydes en passende bolig samt deltagelse i et fritidsprogram.

Prioriteringer i 2005

Programmet ledes fra et centralt sekretariat i Malmø som er samlokaliseret med Foreningen Nordens Forbund (FNF). FNF vil indgå aftaler med de nationale Foreninger Norden samt andre operatører.

Foreningen Nordens Forbund har oplyst, at Foreningen planlægger at udveksle 1000 nordjobbere ud af de forventede 10.000 ansøgere. For at kunne matche de 1000 personer med jobs angiver FNF at der skal fremskaffes 1100 arbejdspladser. Til gennemførelse af fritidsaktiviteter ansættes der 13 fritidsledere.

FNF skal aflevere et fuldstændigt kommenteret regnskab for samtlige afholdte udgifter i forhold til budgettet.

- 1000 udvekslinger
- 1100 arbejdspladser
- 13 fritidsvejledere
- 10.000 ansøgere

Resultater i 2005

Der var 4.785 ansøgninger, hvoraf 684 fik et nordjobb. Af Nordjobberne kom 30 fra Danmark, 303 fra Finland, 3 fra Færøerne, 2 fra Grønland, 54 fra Island, 43 fra Norge, 244 fra Sverige og 5 fra Åland. Kønsfordelingen var 519 kvinder og 165 mænd.

4-4130-1 Informationsprojektet

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	1.396.000	1.369.000	1.354.000	100 %	EK-A

Formål

Projektets formål er at sprede information om aktuelle spørgsmål på arbejdsmarkeds- og arbejdsmiljøområdet i Norden samt at sprede viden om det nordiske samarbejde i Europa. Projektet skal endvidere skabe debat om arbejdslivsområdet i Norden og formidle resultater fra sektorens arbejde.

Prioriteringer i 2005

Tidsskriftet Arbeidsliv i Norden vil støtte sektoren og det danske formandskab i at fremlægge resultater og skabe debat om de aktuelle temaer. Der vil blive udsendt tidsskrifter på skandinavisk (Arbeidsliv i Norden) og på engelsk (Nordic Labour

Journal).

- Udgivelse af 3 numre af Arbeidsliv i Norden
- Udgivelse af 1 nummer af Nordic Labour Journal

Resultater i 2005

Der blev udgivet 3 numre af tidsskriftet Arbeidsliv i Norden, som er rettet mod myndighederne og andre professionelle fra Norden. Oplaget er på 4000 eks. Projektet har endvidere udgivet 2 numre af tidsskriftet Nordic Labour Journal, med et oplag på 3.600 eks., som er rettet mod professionelle inden for arbejdsmarkedsområdet i Norden. Tidsskriftets nyheder bruges også af andre medier.

4-4180-3 Institut för vidareutb.inom arbetsmiljö (NIVA)

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
EUR	378.700	372.000	370.100	81 %	Institutionen
MODSVARER DKK	2.818.000	2.764.000	2.750.000		

Formål

NIVAs hovedopgave er at sprede kundskab på basis af nordisk viden til fremme af et godt arbejdsmiljø og det gode arbejde. Dette sker ved at bedrive tværfaglig videnskabelig videre- og specialistuddannelse af høj kvalitet inden for arbejdsmiljø- og arbejdslivsområdet. Uddannelsen kan foregå via f.eks. kurser, seminarer og symposier, der er baseret på nordisk og international arbejdsmiljø- og arbejdslivsforskning samt nordisk arbejdsmiljø- og arbejdslivspolitik.

Prioriteringer i kontrakten

I NIVAs kontrakt for 2003-2005 skal institutionen årligt gennemføre 10-13 kurser/symposier inden for arbejdsmiljø/arbejdslivsområdet. Der skal samtidig ske en IT-pædagogisk udvikling i kursusvirksomheden. Samarbejdet med nærområderne vil blive opprioriteret i det omfang, der bevilges projektmidler.

- Gennemførelse af 10-13 kurser
- At der afholdes 1330 elvedage
- At der deltager minimum 300 elever

Resultater i 2005

År 2005 arrangerade NIVA 13 kurser. Av dessa ingick 12 (14) i det planerade programmet. Ett extra seminarium "Return to Work" ordnades på NMRs initiativ av NIVAs institutionschef Karin Olsson. I kursserien "Sjukfrånvaro och inklusion i arbetslivet" planeras en kurs i Norge 2007. Se bifogad kurslista 2005. Totalt 311 (förra året 262) forskare och experter deltog i kurser ordnade av NIVA. Av deltagarna var 195 kvinnor och 116 män. Av kursdeltagarna kom 183 från Norden, 78 från Baltikum och Ryssland, 50 från andra länder. År 2005 var resultatet 1514 (förra året 1240) studerandedagar, som överstiger resultatmål av Nordisk Ministerråd.

Vid sidan av kurserna och seminarierna arrangerades flera andra utbildningsaktiviteter. Kursen "Risk Assessment and Management" i Petrozavodsk i nordvästra Ryssland finansierades med medel ur närområdesprojektets Rysslandspool. Kursen riktade sig till företrädare för lokala tillsynsmyndigheter och samlade 29 deltagare från Ryssland och Baltikum.

Social- og helse

4-4310-1 Projekmedel - Social- och hälsovårdspolitik

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	6.840.000	4.466.000	4.505.000	81 %	MR/EK-S

Formål

Å implementere sektorens politiske målsettinger slik de kommer til uttrykk i samarbeids-programmet gennom aktiviteter med høy nordisk nytte på områder som ikke ivaretas av sektorens samnordiske institusjoner samt å igangsette nye initiativer/idéskapende prosjektvirksomhet, herunder forstudier til evt. senere nordiske prosjekter.

Prioriteringer i 2005

- Fjerning av grensehindre i Norden (Norrback- og NSH-rapportene)
- Strategiene for Bæredyktig utvikling og Design for alle
- Barn og unges levekår
- Deltagelse i EU Northern Dimension Partnership for Public Health and Social Wellbeing
- Formannskapsinitiativer
- Sektorfinansiering av aktiviteter i Nordens nærområder
- Støtte til nettverksbygging og erfaringsutveksling

Resultater i 2005

I alt blev der givet støtte til 15 forskellige prosjekter. Der blev givet midler til kort-lægning af samfundsomkostninger for reumatisk sygdom, forum knyttet til små og sjældne diagnosegrupper, medicinske og pædagogiske karakteristika, sjældne diag-noser, børn med nedsat funktionsevne og deres familier i de baltiske lande og Nordvest-Russland, nordisk netværkssamarbejde om handikapforskning, nordisk samarbejde om levevilkår og livskvalitet, mentalt handikap, nordisk idé- og kundskabsudveks-ling, universel design og opfølgning på handlingsplanen "Design for alle"

4-4320-1 Nordiska Handikappolitiska Rådet (NHR)

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	1.034.000	1.014.000	1.226.000	100 %	NHR

Formål

Nordiska Handikappolitiska Rådet (NHR) är ett tvärsektoriellt rådgivande och policyskapande organ för Nordiska ministerrådet och dess olika samarbetsorgan och institutioner. Det har sitt mandat från och tillsätts av samarbetsministrarna. Bland Rådets 19 medlemmar finns såväl parlamentariker som representanter för handikapporganisationer och olika fackdepartement. Rådet etablerades 1997.

Rådet skall främja nordiskt samarbete i handikappfrågor på alla relevanta samhällsområden och bidra till förverkligandet av gemensamma handikappolitiska mål om jämlikhet och full delaktighet i samhället för människor med funktionshinder. Rådet verksamhet skall relateras till frågor som ligger inom Nordiska Ministerrådets ansvarsområde och bedrivas i samverkan med Nordiska samarbetsorganet för

handikappfrågor (NSH).

Prioriteringer i 2005

Rådet vill främja principen "Design för alla" som underlag för politiskt nytänkande inom olika samhällssektorer. Rådet vill också arbeta utåtriktat och bland annat använda pristävlingar för att stimulera det nationella arbetet för ett samhälle som är tillgängligt och fungerar för alla.

Genom att använda ministerrådsstrukturen som plattform skall Rådet bidra till att handikappolitiska aspekter inom alla relevanta samhällsområden synliggöra och beaktas i hela Ministerrådets verksamhet. Rådet skall också ta initiativ till handikappolitiska satsningar både inom enskilda sektorer och tvärsektoriellt.

Resultater i 2005

I 2005 satte Rådet ökad fokus på sin rådgivande roll i förhållande till Nordiska ministerrådet. I linje med det gjorde Rådet under året flera inspel och yttranden i aktuella nordiska samarbetsfrågor.

Demokrati för alla var ett övergripanda tema i 2005 för Nordiska handakappolitiska rådets verksamhet. Syftet med temat var att sätta fokus på möjligheter och barriärer för medborgare med funktionshinder i de nordiska länderna att delta i det politiska livet, både som medborgare och folkvalda. Aktiviteter inom ramen för temat var en undersökning om tillgängligheten i Nordens parlament, Rådets utmärkelse "TV som synliggör" samt en konferens om "Demokrati för alla". 2005 var ett första år för temat med möjlighet till uppföljningar under kommande år.

Under 2005 följdes Rådets kampanjer inom stadsplanering, museer och turism upp med olika aktiviteter.

4-4340-1 Nomesko og Nososko

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	1.713.000	1.679.000	1.686.000	100 %	EK-S

Formål

Det nordiske samarbeid om medisinal- og sosialstatistikk skal sikre sammenlignelige statistikker på sine områder mellom de nordiske land, drive internasjonalt og koordinerende arbeid, påta seg utviklingsoppgaver og drive publikasjons- og informasjonsvirksomhet.

Prioriteringer i 2005

Komitéene går inn i ny treårig budsjettkontrakt med Nordisk Ministerråd fra 2005. Hovedprioritering er nye utgivelser av hovedpublikasjonene Helsestatistik i de nordiske lande og Social tryghed i de nordiske lande. Som ledd i dette arbeides det også med temaseksjoner i begge publikasjonene. Arbeidet med utarbeidelse av sosiale og helsemessige indikatorer for bæredyktig utvikling forventes å fortsette. Med finansiering fra NMR's nærområdemidler vil det i 2005 bli utarbeidet en ny utgave av nordisk/baltisk helsestatistikk.

Resultater i 2005

Komiteernes hovedpublikationer er udgivet som planlagt. I samarbejde udviklede NOMESKO-NOSOSKO "Nordisk database for sunhedsstatistiske indikatorer" og projektet "Bæredygtig udvikling". Ligeledes har de begge fulgt EUROSTAT's arbejde

vedrørende Social Protection

NOMESKO
- Temasektion om børns sundhed i hovedpublikationen
- Børns sundhed (Tema 2005)
- Fortsat arbejde med ikke indlagte patienter (Temasektion 2006)
- Påbegyndt udredning om psykiatri/psykisk sundhed (Tema 2007)
- Videreudvikling af statistikken om sundhedspersonale

NOSOSKO
- Sociale tilbud til udsatte børn og unge (Tema 2005)
- Fortsat dataindsamling om såkaldte typetilfælde, hvor der indsamles data om beskatning af de sociale kontantydelser.

4-4620-1 Välfärdsforskning

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	6.399.000	6.274.000	5.314.000	100 %	MR/EK-S

Formål

Syftet med det femåriga forskningsprogrammet, med en samlad ram på DKK 35 miljoner, är att analysera den nordiska välfärdsmodellen ur ett europeiskt perspektiv. Det innebär dels att klarlägga om man kan identifiera en specifik nordisk modell och inom vilka områden, dels att analysera den relativa framgången för denna. Ett viktigt syfte är att specificera på vilka områden den nordiska modellen varit framgångsrik i jämförelse med andra utvecklade nationer, främst västeuropeiska länder. Ett huvudsyfte är även att söka precisera inom vilka områden som modellen måste moderniseras och anpassas till samhällen med andra ekonomiska och sociala villkor än de som gällde för 20 30 år sedan. Speciellt gäller detta hur modellen kan moderniseras för att bibehålla och förbättra de samhällsmål som stärker den nordiskt kulturella identiteten och utvecklar den nordiska samhällsstrukturen.

Prioriteringer i 2005

Den övergripande målsättningen är att öka kunskapen om de nordiska välfärdssamhällena i ett tvärsektoriellt forskningsprogram och att ur denna utgångspunkt lägga olika aspekter på den nordiska välfärdsmodellen. En del kan direkt relateras till den särprägel som kännetecknar varje enskilt nordiskt land och andra kan studeras utifrån grupptillhörighet t ex kön, civilstånd, ålder, etnicitet, sexuell läggning och regional tillhörighet. Programmet kommer att innehålla forskning inom arbetsmarknad, social–hälsa, marginalisering, jämställdhet och konsumentområdet samtidigt som det kommer att försöka besvara följande frågeställningar:

Programmet administreras och koordineras av Norges Forskningsråd. Forskningen skall täcka åtminstone tre av de nordiska länderna och helst också inkludera en europeisk dimension.

- Finns det en distinkt nordisk välfärdsmodell - och utgör den i så fall ett alternativ i ett europeiskt perspektiv?
- Vilka utmaningar innebär utvecklingen i Norden inom demografi och ekonomi för välfärdssamhällets utveckling?

Programmet administreras och koordineras av Norges Forskningsråd. Forskningen skall täcka åtminstone tre av de nordiska länderna och helst också inkludera en europeisk dimension

Resultater i 2005

Der foreligger en slutrapport for 12 af de 15 projekter.

Aktiviteten har vært stor i prosjektene, med prosjektseminarer hvor prosjekt-medarbeiderne har deltatt. De fleste av prosjektene har publisert artik-ler i internasjonale fagtidsskrifter, og mange prosjekter har i 2005 arbeidet med stør-re hovedpublikasjoner.

I 2005 er følgende publikationer udgivet:

- Prosjektet Innvandringens velferdspolitiske utfordringer med rapporten «Innvandringens velferdspolititiske konsekvenser - kunnskapsstatus for nordisk velferdsforskning» av Grete Brochmann og Anniken Hagelund, utgitt i Tema Nord-serien (2005:506)
- Prosjektet Konsumentperspektiver på offentlige og private markedsbaserte velferdstjenester med rapporten «Kundval för alder och funktionshindrade i Norden. Konsumentperspektivet» av Per Gunnar Edebalk og Marianne Svens-son, utgitt som TemaNord 2005:507
- Prosjektet Helse og velferd – eldreomsorg i Norden med rapporten «Äldreomsorgsforskning i Norden. En kunskapsöversikt» av Marta Szebehely (red.), ut-gitt som TemaNord 2005:508
- Prosjektet Consumption and Vulnerability in the Nordic Welfare States med publikasjonen «Udsathed og forbrug i de nordiske velfærdsstater» redigert av Jens Bonke, utgitt som Rapport 05:18 av Socialforskningsinstitutet.
- Prosjektet Women leave, men remain ... Issues of Gender, Welfare and La-bour Markets in the Nordic Periphery med publikasjonen «Med periferien i sentrum» redigert av Anna-Karin Berglund, Susanne Johansson og Irene Mo-lina, utgitt som Norut NIBR Finnmark-rapport 2005:14.

4-4381-3 Nordiska Hälsovårdshögskolan (NHV) *

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
SEK	41.010.000	40.444.000	40.364.000	85 %	Institutionen
MODSVARER DKK	33.218.000	32.760.000	32.694.000		

* NHV er finansieret direkte fra landene. I alt 85 % af finansieringen stammer fra det ordinære budget samt projektmidler fra NMR.

Formål

NHVs verksamhetsidé är att med Norden som bas skapa och sprida kunskap som främjar en god och jämlik hälsa. NHV är unik genom att på nordisk grund bedriva utbildning och forskning i folkhälsovetenskap.

NHVs huvuduppdrag är att som nordisk institution skapa nordisk nytta och nordiskt mervärde.

På nordisk bas erbjuder NHV kunskap och diskussion om modeller för sjukdomsförebyggande, skadeförebyggande och hälsofrämjande arbete.

NHV är ett nordiskt lärocentrum och en mötesplats för diskussioner och nätverksbyggande i folkhälsofrågor. I ett europeiskt sammanhang, särskilt i ett utvidgat Europa, röner nordisk hälsa och välfärd stor uppmärksamhet som god förebild i det hälsofrämjande arbetet. NHV använder också i framtiden institutionens mycket goda erfarenheter av tio års samarbete med de baltiska staterna inom ramen för BRIMHEALTH.

Prioriteringer i kontrakten

- NHV's verksamhetsområden är utbildning och forskning och inom utbildningsområdet erbjuds MPH-program, diplom, examina, handledning för MPH samt uppdragsutbildning. Forskningsområdet omfattar forskarutbildning, handledning för MScPH och DrPH, examina, forskningsprojekt, samarbete med andra forskningsinstitutioner, forskarseminarier och konferenser. Studenterna stimuleras att bygga nordiska nätverk att användas professionellt.
- Tvärvetenskap och tvärfacklighet råder i utbildning och forskning med tre pelare i det nordiska samarbetet dvs. Norden, Nordens närområde, EU och övriga Europa. Samarbete sker med olika institutioner och där samarbete med internationell folkhälsovetenskaplig utbildning och forskning särskilt kan framhävas med tanke på NHV´s fokus på folkhälsovetenskap som blir allt viktigare i det växande Europa och dess närområde.
- NHV´s profilområden är Health Promotion och Health Management med speciell fokus på Child Public Health och Intersectorial Collaboration.

Resultater i 2005

- NHV har tegnet samar-bejdsaftaler med ti universiteter. Der er fortsat et mindre antal studerende på master- og doktoruddannelse indenfor rammerne af det afsluttede Brim-health-projekt. Initiering af et samarbejde om uddannelse og forskning i NV Rusland blev igangsat.
- Der er et bredt udbud af uddannelseskurser. "Bolognaprocessen" er implemen-teret på alle uddannelsesniveauer.
- Andelen af studenter som gennemfører diplomuddannelsen er faldende. Imidlertid er andelen af gennemførte masteruddannelser steget.
- NHV har arbejdet på at bygge en forskerskole om mental helse i et sundhedsvidenskabeligt perspektiv.
- Det nordiske arbejde med design for alle er intensiveret under året som følge af NMR's handlingsplan " Design for alle". NHV har i samarbejde med NSH arrangeret en konference om feltet. Ligesom kurser er udbudt.

4-4382-3 Institutt for odontologisk materialprøvning (NIOM)

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
NOK	10.382.000	10.149.000	10.213.000	67 %	Institutionen
MODSVARER DKK	9.136.000	9.540.000	10.009.000		

Formål

NIOM skal arbeide for at materialer og metoder som anvendes i tannpleien i Norden er sikre og hensiktsmessige. NIOMs forsknings- og informasjonsvirksomhet er vitenskapelig basert og skal være praktisk anvendbar. NIOM skal være et kompetanse- og rådgivningssenter innen området dentale biomaterialer for de nordiske helsemyndigheter, tannhelsepersonell og publikum. Med basis i spesialkunnskap om dentale biomaterialer samarbeider NIOM med de nordiske fagmiljøene i utvikling og gjennomføring av forskningsprosjekter på området. NIOM´s har en omfattande kontakt

med internationella forskningsmiljöer exempelvis EU-kommissionen, standardiseringsorgan och fabrikanter.

Prioriteringer i kontrakten

Oppbyggingen av et formalisert nordisk nettverk prioriteres i løpet av 3-års perioden. Informasjonsvirksomheten omfatter kurs, seminarer, oversiktsartikler, foruten forskningsrapporter og vitenskapelige publikasjoner.

Forskningen prioriterar kliniskt-biologiska problemställningar relaterade till biomaterial. Forskningsverksamheten är grundläggande för att rådgivning, utredningar och information skall kunna vara baserad på vetenskapliga data. En ökning i informationsaktivitet eftersträvas och är högt prioriterat med tanke på brukarnas behov av aktuell information. Målgrupper är myndigheter, politiker, tandhälsopersonal och andra intressegrupper. Att bidra till kunskapsöverföring genom vidareutbildning av tandhälsopersonal är ännu en viktig del för NIOM som även prioriterar värdering av biverkningar av dentala biomaterial. Standardiseringsarbete inom dentalområdet är ytterligare ett viktigt fält för NIOM.

Virksomhetsområder:

- Forskning og utredninger (basisfinansiering fra NMR)
- Forskningsbasert kunnskapsoverføring / informasjonsvirksomhet (basisfinansiering fra NMR)
- Standardiseringsvirksomhet (nasjonal finansiering)
- Eksterne oppdrag og materialprøving (ekstern finansiering)

Resultater i 2005

- Forskning och vetenskaplig produktion har ökat betydligt, bl.a. via artiklar i internationella och nordiska facktidskrifter, kursverksamhet m.m.
- NIOM har i perioden prioriterat biologisk-kliniska frågeställningar relaterade till dentala biomaterial. I tillägg är det genererat kunskap om materialegen-skaper för icke ädla metaller, plastbaserade material och keramiska material för protetiska ersättningar.
- Nordisk produktdatabas för dentalt biomaterial har utvecklats.
- Informationsspridning har skett i form av NIOM-symposier vid de nordiska tandläkarkongresserna, vidareutbildning av tandvårdspersonal, artikelserier i de nordiska tidskrifterna för tandläkare och tandtekniker samt i kontakter med media.
- Ett gränsöverskridande samarbete mellan nordiska och baltiska länder har etablerats, härunder bl.a. avlöning av sex gästforskare och två doktorstipendi-er vid NIOM.
- Från en väsentlig ökning av de externa uppdragen under 2004 har en ytterli-gare ökning med 6 % skett under 2005.

4-4383-3 Nord. nämnden för alkohol- och drogforsk. (NAD)

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
EUR	397.300	355.300	360.000	89 %	Institutionen
MODSVARER DKK	2.956.000	2.640.000	2.674.000		

Formål

NAD är ett nordiskt samarbetsorgan inom social- och hälsovårdsområdet. NAD skall främja, stimulera och stödja nordiskt samhällsvetenskapligt inriktat forskningssamarbete om samhällspolitiskt viktiga alkohol- och drogfrågor. NAD skall främja och stimulera

kontakt och dialog mellan forskare, beslutsfattare och praktiker samt verka för ett mångsidigt och effektivt utbud och användning av nordisk forskningsinformation.

NAD skall stärka det nordiska samarbetet inom sitt specialområde och även främja och utveckla ett vidare samarbete mellan Norden och dess närområden, med Europa och även i en bredare internationell samverkan. NAD skall i sitt internationella samarbete ha Norden och nordiska intressen som utgångspunkt. Samarbetet med de baltiska länderna är speciellt viktigt med tanke på dessa länders framtida medlemskap i EU.

NAD skall i sin verksamhet som nordisk institution bygga på gemensamma nordiska värden inom social- och hälsovårdspolitiken och i synnerhet inom alkohol- och drogområdet. Inför de förändringar som Norden står inför skall NAD över tid följa och belysa förändrad konsumtion av rusmedel, nya villkor för sätten att handskas med sociala problem och även belysa hur man inom Norden tar sig an rusmedelsproblem och nya betydelser av rusmedel i de nordiska kulturerna.

Prioriteringer i kontrakten

NAD's virksomhetsområder er forskning og utredning, og forskningsbasert kunnskapsutveksling og informasjon. I kontraktsperioden skal aktiviteten konsentreres om:

- Kunnskaper om alkohol- og narkotikamisbruk og deres konsekvenser
- Behandling, prevensjon og kontroll med rusmiddelproblem – nordiske og internasjonale perspektiv på praksisformer
- Alkohol og narkotika i det lokale miljø

Resultater i 2005

Tre punkter udmærkede NAD's satsninger i 2005.
Både samfundsmæssige og forskningsmæssige centrale temaer stod i fokus. Spørgsmål som blev behandlet var: Har skattesænkningerne på alkohol påvirket forbruget og hvordan alkohol skaderne i Norden ud, på lang sig? Hvordan hænger alkohol- og narkotikaproblemet sammen med hjemmeløshed? Hvad kendetegner de nordiske ungdomsmiljøer, hvad angår narkotika?

Samarbejdet med nationale nordiske og internationale instituioner er intensiveret, blandt andet med Nordisk institut i Finland (NIFIN), Nordisk ministerråds kontor i Riga og Vilnius; de nationale forskningsinstitutioner på alkohol- og narkotikaområdet i de nordiske lande, samt med flere internationale forskergrupper og foreninger i Europa.

Informationerne indenfor sagsområderne og særligt NAD's virksomhed og resultater øgedes med det sigte at nå ud til flere brugere. Initiativerne var: Oprettelse af en hjemmeside med information om den nordiske alkoholpolitik, fornyelse af NAD's egne hjemmesider, samt et øget antal pressemeddelelser og pressekontakter.

4-4384-3 Nord. samarbetsorgan för handikappfrågor (NSH)

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
SEK	5.915.000	8.920.000	8.968.000	98 %	Institutionen
MODSVARER DKK	4.791.000	7.225.000	7.264.000		

Formål

NSH er Nordisk Ministerråds institusjon for nordisk samarbeid om handikapspørsmål, særlig innen sosial- og helsedepartementenes ansvarsområder. NSH driver Nordisk Utvecklingscentral för handikaphjälpmedel (NUH) og administrerer støtteordningen for bidrag til handikaporganisasjonenes nordiske samarbeide. NSH er sekretariat for Nordisk Handikappolitisk Råd.

Prioriteringer i kontrakten

NSH's arbeidsområder er:

1. Handikappolitiske strategier
2. Hjelpemidler og ny teknikk
3. Samfunnets utformning
4. Brukermedvirkning.

Ved siden av disse legges det i kontrakten vekt på at det nordiske samarbeid skal underlette landenes realisering av nasjonale handikappolitiske mål, samt bidra til å skape felles platform for de nordiske lands deltagelse i det euopeiske samarbeid på handikapområdet.

I de nordiska länderna är handikappolitiken både en del av den sociala välfärdspolitiken och en del av politiken inom olika samhällsområden. En gemensam strävan är att i största möjliga utsträckning integrera handikappaspekter i den generella samhällspolitiken. Det nordiska samarbetet skall stödja sådana processer. Bland NSH:s övergripande mål finns nämnt kvalificerad kunskapsförmedling med sikte på effektivare handikappolitiska strategier i samhället.

Budgeten för år 2005 kommer att påverkas av ett för högt egenkapital som successivt byggts upp under åren.

Resultater i 2005

2005 er det første år i den nye budgetkontrakt mellem NSH og Nordisk Ministerråd. Dette har resulteret i et større fokus på social- og helse politiske strategier og internationalt samarbejde. Brugernes interesse er en tværgående dimension i NSHs virksomhed. Derfor er der oprettet et brugerforum bestående af repræsentanter fra medlemdsorganistionerne i HNR (Handicaporganisationernes Nordisk Råd).

NSH har etableret samarbejde med nordiske forskere på handicap området, gennem en samarbejdsaftale mellem NSH og NNDR (Nordic Network on Disability Research).

NSH har rettet et øget fokus mod samarbejdsprojekter i Nordens nærområder og ligeledes øget graden af eksternfinansiering af aktiviteter. NSH har endvidere prioriteret det forsatte arbejde med at øge kendskabet til det nordiske handlingsprogram "Design for alle".

NSH påbegyndte fire nye projekter:

- Handikapforskning – øge forskningen om personer med nedsat funktionsevne og formidle denne kundskab til relevante miljøer
- Små og sjældne handikapgrupper
- Udviklingshæmmede
- Samarbejde med Nordvest-Russland om børn med nedsat funktionssevne og deres familier

4-4385-3 Uddannelsescenter for døvblindepersonale (NUD)

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
DKK	7.253.000	7.132.000	7.127.000	87 %	Institutionen

Formål

NUDs oppgave er å fremme og videreføre det nordiske samarbeidet innenfor døvblindeområdet. NUD skal bidra til profesjonell utvikling av døvblindemedarbeidere og de institusjoner/ organisasjoner de er tilknyttet.

NUD skal:

- Sørge for en nordisk utdanning som støtter og kompletterer nasjonal utdanning.
- Fungere som formidler av informasjon og kunnskaper på døvblindeområdet og ha et fagbibliotek for kursdeltagere og andre brukere
- Samle inn informasjon om døvblindhet og opprettholde et kontaktnett innenfor døvblindefeltet både i og utenfor Norden for å innhente den nyeste kunnskapen samt bidra til internasjonalt samarbeid
- Initiere og koordinere utviklings- og dokumentasjonsarbeid med sikte på forbedring av døvblindearbeidets teori og praksis i Norden

Prioriteringer i kontrakten

NUD innleder ny treårig kontraktsperiode i 2005. Hovedmålsetningene fra den gamle kontrakt er beholdt. Dette innebærer:

- Utdanningsaktivitetene er åpne for alle som arbeider med døvblinde. Tverrfaglighet og kunnskapsformidling prioriteres.
- Ressursservice er et utadrettet servicetiltak som også er tilgjengelig for alle. Aktivitetene er kunnskapsbevarende og kunnskapsformidlende og har til hensikt å reflektere status.
- Aktivitetene i utviklingsarbeidet er ikke tilgjengelig for alle. De foregår over lange tidsperspektiver og er ikke nødvendigvis tverrfaglige. Aktivitetene er kunnskapsutviklende.
- NUD har et uforpliktende, men viktig samarbeid med ulike organisasjoner og institusjoner innenfor døvblindeområdet utenfor Norden. Det ytes ikke rent finansiell støtte til europeiske og andre internasjonale prosjekter.
- Arbeidet i Nordens Nærområder er et prosjekt og av koordinerende karakter. NUD bidrar med ressurser og formidler kontakt mellom de ulike aktørene i samarbeidsprosjektene som etableres.

Hovedmålsetningen er å bidra til at den høye standarden i nordisk døvblindearbeid opprettholdes samt at den synliggjøres i og utenfor Norden.

Resultater i 2005

NUD udvikler sin virksomhed i forhold til landenes behov, og i denne proces er

fleksibilitet og brug af fjernundervisning og videokonferencer vigtige. NUD er blandt de førende nordiske institutioner, når det gælder brug af videokonferencer og fjernundervisning, og har forskelligt udstyr til dette formål. NUD har sammen med fagpersoner udviklet uddannelsesmateriale, gennemført uddannelsesaktiviteter og skabt faglige netværk.
NUD har bidraget med præsentationer ved internationale kurser/konferencer, og udveksler løbende faglige metoder og materialer med internationale kollegaer.
NUD arbejder fortsat med at udvikle stedet i forhold til de behov som landende efterspørger f,.eks i forhold til nye diagnoser, rehabiliteringsformer o. lign
Det internationale samarbejde udgør en stadig viktigere del af virksomheden.

4-4386-3 Nord. utbild.program för social service (NOPUS)

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
SEK	2.013.000	1.985.000	1.996.000	36 %	Institutionen
MODSVARER DKK	1.631.000	1.608.000	1.617.000		

Formål

NOPUS skal drive etter- og videreutdannelse av personale i de nordiske lands sosialsektor, fortrinnsvis personale som er i, eller kan få få, ledende stillinger. Institusjonen skal være et nordisk senter for erfaringsutveksling, idéutvikling og utdannelse på det sosiale område på bakgrunn av målgruppenes ønsker og behov. Med vekt på en nordisk profil skal NOPUS initiere studier av utviklingsbehov, løsningsmuligheter og forskning i de nordiske lands sosialsektor, og sørge for å gjøre ny kunnskap tilgjengelig for målgruppen. NOPUS skal også være aktiv i forhold til kompetanseutvikling og samarbeid med sosialsektoren i Nordens nærområder. Institusjonens virksomhet skal ha hovedvekt på lederskap og organisasjon.

Prioriteringer i kontrakten

NOPUS skal ha ny kontrakt fra 2005. Den nye kontrakt vil legge vekt på:

- Konsolidering av NOPUS' organisasjon og struktur.
- Gjennomføring av aktiviteter og oppbygning av nettverk.
- Utvikling av virksomhetsområdene og aktivitetene i forhold til landenes behov.

Også den nye kontrakt vil bære preg av at NOPUS er i en oppbygningsfase.

Resultater i 2005

- NOPUS har opfyldt sit mål om at skabe 6 netværk under NOPUS, antallet af netværk som NOPUS har kontakt til er nu oppe på 8
- Yderligere er der afholdt/optalt i alt 11 aktiviteter, fordelt på kurser, arbejds-seminar, workshops, antologi m.v. Evalueringen af institutionens aktiviteter er i stadig udvikling.
- Nordens nabolandssamarbejde: NOPUS har haft møder med NMR kontorer i Baltikum
- Igangsættelse af NOPUS markedsføringsaktiviteter 2005: udarbejdelse af informationsmateriale, udsendelse af post og e-mail, annoncering af NOPUS aktiviteter i tidsskrifter og på Internet, udstillinger på messer mm. Oprette af ny hjemmeside www.nopus.org og udgivelse af fire numre af NOPUDNYTT

Jämställdhet

4-4410-1 Projektmedel - Jämställdhet

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	3.069.000	4.009.000	2.954.000	94 %	MR/ÄK-JÄM

Formål

Samarbetet i MR-JÄM skall leda till en fortsatt utveckling av en nordisk samsyn och en gemensam nordisk plattform inför ett vidare europeiskt och internationellt perspektiv och bidra till ett effektivare och rikare nationellt jämställdhetsarbete i vart och ett av de nordiska länderna.

De olika projekten syftar till att stärka det nordiska jämställdhetsarbetet, främja kvinnors och mäns lika tillgång till politiska och ekonomiska beslutsprocesser, främja kvinnors och mäns lika ekonomiska ställning och inflytande samt förbättra möjligheterna för både kvinnor och män att förena föräldraskap och förvärvsarbete.

Prioriteringer i 2005

Prioriteringarna och projekten för år 2005 fastställs i handlingsplanen som utarbetas i enlighet med samarbetsprogrammet för åren 2001-2005. MR-JÄM kommer även i fortsättningen att prioritera aktiviteter på nya områden. I jämställdhetsarbetet är det viktigt att inkludera och inte exkludera dagens mångfald inom minoritetsgrupper och kulturer. Det är viktigt att utvecklingen i de nordiska länderna reflekterar de nya utmaningarna i våra pluralistiska samhällen, och att de förändringar som är nödvändiga både socialekonomiskt, politiskt och juridiskt genomförs.

Närområdessamarbetet genomförs i olika samarbetsprojekt kring teman som är prioriterade i MR-JÄMs samarbetsprogram. Speciellt fokuseras på samarbetet med myndigheter, som arbetar med jämställdhet i hela närområdet. I samarbetet med NV Ryssland prioriteras projekt som fokuserar på arbete mot handel med kvinnor genom att arrangera olika aktiviteter i samarbete med myndigheter och NGOs för att öka den allmänna diskussionen och kunskap kring människohandel.

- Integrering av könsperspektivet i nordiska statsbudgetar,
- Pornoficering av det offentliga rummet
- Mansperspektiv på jämställdhet och hur förebygga mäns våld mot kvinnor fortsätter

Resultater i 2005

Det nya nordiska jämställdhetssamarbetsprogrammet 2006-2010 presenterades på Nordiska rådets session i Reykjavik. Två teman: Kön och makt och Kön och ungdom prioriteras.

Under året har ett antal konferenser och seminarier arrangerats för att förmedla ny kunskap och information om nya teman inom det nordiska jämställdhetssamarbetet både i nordiska och internationella sammanhang. Resultat av projekt har förmedlats via rapporter och hemsidor.

Kön och ungdom
Unges kønsbestemte uddannelses- og ehrvervsvalg presenterades på det årliga nordiska jämställdhetsministermötet, och Gender and Youth var temat för en nordisk side-event

som arrangerades i samband med FN:s årliga Kvinnokommissionsmöte i New York. På konferensen "Ung i en herresexet verden" diskuterade nordiska ungdomar, sexualisering av det offentliga rummet och konsekvenser som sexualiseringen har för ungas uppfattning om kön och roller.

Kön och makt
Män och jämställdhet diskuterades på seminarier, och fokuserade på hur män kan kombinera arbetslivet med familjelivet.

I samarbete med arbetsmarknadsområdet genomfördes projektet På sporet av likalön, och samarbetet med finanssektorn har fortsatt i det nordiska projektet som fokuserar på Integrering av ett könsperspektiv i de nordiska statsbudgetarna. I rapporten Jämställda finanser beskrivs det nordiska projektet.

Människohandel har under året diskuterats med ordföranden för task forcer och internationella organisationer, som arbetar med att bekämpa handel med kvinnor i den nordliga dimensionen regionen. Människohandel är även ett av teman för Nordic-Baltic Policewomen's Network.

WoMen & Democracy konferensen i St Petersburg fokuserade på tre huvudteman: WoMen and Power, WoMen and Economy and Labour Market and Alternative to Violence. I konferensen deltog 700 personer från 14 länder. Deltagarna var beslutsfattare, tjänstemän, forskare och NGOs. Konferensen arrangeras i samarbete med St. Petersburg stad och NMR.

Kvinnor och integration
Nordiska nätverket för invandrarkvinno-organisationer Samarbeta Jämt i Norden, Fakta – Inspiration – Vision diskuterade vikten av datautbildning för att öka kontakterna mellan invandrarkvinnoorganisationerna. På Inspiration till integration presenterades KVINFO:s mentornätverk, vars målsättning är att matcha flykting- och invandrarkvinnor med kvinnor som är på den danska arbetsmarknaden.

4-4480-3 Nordiskt institutt for kvinde og kønsforskning (NIKK)

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
NOK	5.814.000	4.619.000	5.584.000	85 %	Institutionen
MODSVARER DKK	5.116.000	4.342.000	5.473.000		

Formål NIKK skall befrämja, initiera, koordinera och informera om nordisk kvinno- och könsforskning och om undervisning på området både i Norden och internationellt, och skall bedriva egen forskning.

Prioriteringer i kontrakten Ett nytt treårskontrakt för åren 2005-2007 ingås med NMR. Det nordiska forskningsprojektet *Hur pornografins utbredning inverkar på flickors och pojkars uppfattning av kön* med finansiering från NMR och länderna pågår.
En avslutningskonferens hålls i Danmark i slutet av 2005. NIKK har beviljats medel från NMR för att stimulera och befrämja nordisk mansforskning; detta projekt pågår också under 2005. Den nordiska forskarskolan i tvärvetenskaplig könsforskning är inne på sitt

andra år. Ett nätverk om män och hälsa, ett om kön och forskning i förändring samt ett om sociologins kön i Norden pågår. Nordiska journalistkurser om könsforskning ordnas. NIKK:s tioårsjubileum firas hösten 2005. NIKK deltar i nordiska, europeiska och internationella arrangemang, bl.a. på Världskonferensen för kvinnoforskning i Sydkorea. Tre nummer av NORA (engelskspråkig vetenskaplig tidskrift) och tre av NIKK magasin (populärvetenskaplig) utges. NIKK har fortsatt kontakt och samarbete med kvinno-mans- och könsforskningsmiljöer och jämställdhetsenheter. NIKK utvecklar sin informationstjänst, också genom webbplatsen.

Resultater i 2005

NIKKs kontrakt för 2002-04 förlängdes för att gälla också under år 2005. Våren 2005 överlämnades en extern evaluering av NIKK till NMR. På basen av bl.a. denna evaluering, utarbetade NMR en ny strategi och riktlinjer för NIKK. Utgående från denna politiska ram kommer ett nytt kontrakt att ingås för åren 2006-07.

Under år 2005 har NIKK:s verksamhet fokuserat på teman såsom pornoficeringen av det offentliga rummet, män och jämställdhet samt könsperspektiv på utbildning och forskning. Det nordiska forskningsprojektet om "hur pornografins utbredning inverkar på pojkars och flickors uppfattning om kön" pågick under året. Ett annat projekt med finansiering från NMR som pågick under 2005 var avsett att befrämja nordisk mansforskning. Forskningspolitiska frågor på nordiskt och europeiskt plan har ägnats uppmärksamhet av NIKK. Den nordiska forskarskolan i tvärvetenskaplig könsforskning, finansierad av NorFA/Nordforsk (2004-09), var inne på sitt andra år. NIKK arrangerade tillsammans med Nordiska journalistcentret (NJC) en kurs i Tallinn för journalister med syfte att presentera nordisk könsforskning inom prostitution/trafficking och pornografi. Nordiska nätverk förvaltades, organiserades och initierades av NIKK (bl.a. om könsdiskurser i det jämställda Norden; män och hälsa). Tre nummer av NIKK magasin och tre nummer av NORA utgavs. Arbete på en nordisk mansforskningstidskrift påbörjades.

Narkotikasamarbejde

4-4510-1 Projektmedel - Narkotikasamarbejde

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	1.755.000	1.521.000	1.431.000	100 %	EK-Narko

Formål

Att med utgångspunkt i den årliga handlingsplanen og sektorns samarbejtsprogram at säkra genomförandet af de aktiviteter och prioriteringar som antagits av narkotikasektorns ministrar. Projektverksamhetens innehåll och resultat ska ligga till grund för en kunskapsstyrd politisk debatt, praktisk verksamhet och erfarenhetsutbyte mellan länderna om narkotikasituationen, insatser mot missbruk mm.

Prioriteringer i 2005

- Danske formandskabsprioriteringer
- Erfaringsudveksling og dialog om den nationale og internationale udvikling, herunder f.eks. drøftelse og eventuel fælles nordisk formulering af grundlæggende narkotikapolitiske præmisser for indsatsen mod narkotikamisbrug
- Erfaringsudveksling og dialog om konkrete spørgsmål, herunder f.eks. a) inddragelse af lokale kræfter i det forebyggende arbejde, b) behandlingsindsatsen overfor unge

stofmisbrugere, c) behandlingsindsatsen i fængslerne og d) retshåndhævelsen i festmiljøet samt e) uddannelsen af behandlere
- Forebygge grænsehindringer

Resultater i 2005

- Fulgt op på det danske formandskabsprogram 2005
- Opfølgende arbejde i forhold til Lund deklerationen
- Samarbejde med Pompidou Gruppen (Europarådet) om narkotika projekt
- Taget initiativ til et oversigtdokument over de grundlæggende præmisser for de nordiske landes initiativer mod narkotika misbrug
- Modtaget rapport fra NAD vedrørende situationen i de Baltiske lande
- Nabolands politik: Opfølgning på "Informationsstrategi for Ministerrådet for narkotika samarbejde i nærområderne"

Næring

4-5110-1 Projektmedel - Näring

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	1.123.000	1.101.000	1.134.000	71 %	MR/EK Erhverv

Formål

At fremme Norden som et internt grænseløs og dermed bedre fungerende og mere konkurrencedygtigt miljø for virksomhedsudvikling i overensstemmelse med sektorens overordnede samarbejdsprogram samt opfølgning på ansvarsområdet "Det indre marked og fjernelse af grænsehindringer", som er blevet pålagt MR-Næring. I budgetåret lægges vægt på fjernelse af grænsehindringer og samarbejde om innovation, ligesom det regionale samarbejde med andre lande inden for den nordlige dimensions område vil blive prioriteret.

Prioriteringer i 2005

Hovedindsatsen vil blive lagt på igangsætning og gennemførelse af aktiviteter til opfølgning på sektorens samarbejdsprogram samt opfølgning på Ny Nordisk Dagsordens tema vedrørende "Det indre marked og fjernelse af grænsehindringer". Der vil blive lagt vægt på at fremme det regionale samarbejde mellem Norden og de andre lande i den nordlige dimensions område.

- Fjernelse af grænsehindringer i Norden
- Innovation
- Fremme af entreprenørskab og etablering af nye virksomheder, herunder opfølgning på "Nordisk Charter for små innovative virksomheder, iværksættere og selvstændige opfindere", som MR-Næring vedtog i oktober 2002
- Regelforenkling for virksomhederne, specielt for så vidt angår oplysninger til myndigheder og forenkling af administrative regler, specielt med henblik på samarbejde over de nordiske landegrænser

Resultater i 2005

Næringsministrene vedtog "Nordisk Næringspolitisk Samarbejdsprogram 2006-10", som integrerer "Det innovationspolitiske samarbejdsprogram 2005-2010"

Gennemførelse af "The Northern Dimension Working Group on Innovation" – et innovationspolitisk samarbejde mellem landene I Østersøregionen, som har fort til

yderligere to uddybende samarbejder, samt en EU projektansøgning med 8 deltagende lande fra Østersøregionen.

Globaliseringens udfordringer for de nordiske økonomier
Afholdelse af konferencen 'Global OUTsourcing Nordic IN-sourcing' samt drøftelse på ministermødet i september 2005 af globalisering, om nordiske kompetencer og værdier som konkurrence-parameter i den globaliserede verden på baggrund af Nordisk Ministerråds og Ugebrevet MandagMorgens publikation: Norden som global vinderregion. Publikationen er herefter blevet udgivet som fælles årbog for Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd.

Det nordiske videnssamfund
Arbejdet med implementeringen af Det Innovationspolitiske Samarbejdsprogram er bl.a. kommet til udtryk ved, at der er nedsat en ekspertgruppe, der skal se på, om det på nogle områder er muligt at etablere et grænseløst nordisk innovationssystem.

Det grænseløse Norden
På næringsområdet er nedsat to arbejdsgrupper der ser på barriererne for venturekapital-institutters investeringer i andre lande og på dobbeltbeskatning af venturekapital-investorer.

4-5130-1 Expo 2005

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	2.550.000	0	0	100 %	NSK/ MR-SAM

Formål

Fra den 25. marts 2005 og seks måneder frem gennemføres verdensudstillingen EXPO 2005, Aishi, Japan. De fem nordiske regeringer investerer 50 MDKK i en fælles tilstedeværelse på Verdensudstillingen. Herudover bidrager NMR med 5 MDKK bl.a. for at illustrere den nordiske samarbejdsmodel. Dertil kommer bidrag fra erhvervsliv og organisationer

Arrangørerne venter op til 15 millioner besøgende, heraf hovedparten fra Japan og de omkringliggende asiatiske lande. I Japan – og i Asien generelt – er kendskabet til de enkelte lande i Norden lavt, men mange kender Skandinavien eller "Nordeuropa", som Skandinavien normalt oversættes til på japansk.

De nordiske lande får derfor en enestående mulighed for at give ét samlet billede af Norden. Samarbejdet foregår mellem de fem landes erhvervsministerier og er organiseret i en fælles EXPO-organisation med sæde i Nordisk Ministerråds sekretariat i København.

Udstillingen vil rumme en række af de centrale erhvervsmæssige områder, som kendetegner de nordiske lande, og som er værdsat og kendte på det asiatiske og japanske marked. Det drejer sig blandt andet om fiskeindustrien, skovdrift, fødevarer, vindmølleindustrien samt højteknologiske områder som telekommunikation og bioteknologi. Der lægges op til et tæt og åbent samarbejde med brancheorganisationer og virksomheder i alle fem lande.

Resultater i 2005

Udstillingen åbnede den 25. marts og lukkede den 25. september 2005. EXPO 2005 har haft deltagelse af 127 lande. Den nordiske udstilling var blandt de mest besøgte udstillinger på EXPO, med 2,3 mio. besøgende svarende til ca. 11 % af samtlige besøgende. Besøgstallet for den nordiske udstilling overskred det oprindelige mål med mere end 100%. Den nordiske udstilling blev gennemført med ca. 5 M DKK mindre end budgetteret.

4-5180-3 Nordisk InnovationsCenter

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
NOK	72.849.000	59.355.000	61.236.000	89 %	Institutionen
MODSVARER DKK	64.107.000	55.794.000	60.011.000		

Formål

I begyndelsen af 2004 blev Nordisk InnovationsCenter etableret ved en sammenlægning af Nordisk Industrifond og Nordtest. Nordisk InnovationsCenter er Nordiska Ministerrådets viktigaste organ för att genomföra ett nordiskt näringspolitiskt samarbetet, med sikte på att utveckla och stärka det nordiska näringslivet som ett av de främsta och mest konkurrenskraftiga i världen. Nordisk InnovationsCenter har overtaget Nordisk Industrifonds projektpostnummer.

Foruden den årlige bevilling gives en tilsagnsfuldmagt på 70 MNOK. Tilsagnene vil komme til udbetaling med maksimalt 50 MNOK i 2006 og 20 MNOK i 2007.

Prioriteringer i kontrakten

- Øke kunnskapen innen områder av strategisk betydning i Norden – fra teknologiområder til markedsmuligheter.
- Arbeide med "Conformity Assessment" innen områder av stor betydning for Norden og gjøre resultatene gjeldende internasjonalt.
- Forsterke felles politikkutforming innen næringslivsområdet på nordisk nivå.
- Arbeide for økt integrasjon og avskaffing av barrierer og handels hindringer.
- Hevde det høye nordiske ambisjonsnivået innen miljø, helse og sikkerhet.
- Markere nordisk lederstil og bedriftsdemokrati som forbilder internasjonalt.
- Videreutvikle den nordiske næringslivskulturen og bevisstheten om økonomisk, sosial og miljømessig bærekraft i næringslivet.

Resultater i 2005

NICe hadde et totalbudsjett på 72,8 millioner NOK og det ble bevilget totalt 44,7 millioner NOK til 66 nye prosjekter i 2005. Etterspørselen etter prosjektmidler har vært økende og totalt fikk NICe inn over 300 prosjekthenvendelser i 2005, mot 277 i 2004.

Verdien av NICes portefølje totalt inkludert øvrig finansiering var i 2005 106,0 millioner NOK. Medregnet tidligere samtlige forpliktelser, og ekstern finansiering er den totale verdien på porteføljen 480 millioner NOK inkludert EU-prosjektet Safefoodera.

NICe har utbetalt kr 64,1 millioner til nye og pågående prosjekter i 2005. I tillegg hadde NICe forpliktelser for prosjektaktiviteter utført i 2005 pr. 31.12.05 på kr 42,3 millioner NOK som blir utbetalt i 2006.

Økonomi- og finanspolitik

4-5210-1 Projektmedel- Ekonomi och finanspolitik

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	1.691.000	1.658.000	1.635.000	90 %	EK-Finans

Formål

Nordiska Ministerrådets ekonomi- och finanssektor har som målsättning att främja det nordiska samarbetet vad gäller ekonomiska och finanspolitiska frågor.

Prioriteringer i 2005

Under år 2005 planeras sektorns verksamhet fokusera på följande områden/frågor:

- En fortsatt aktiv dialog mellan de nordiska länderna om ekonomisk politik;
- En evaluering og udvikling af nordisk samråd och samordning, informationsbyte och initiativ vad gäller frågor av nordiskt intresse i EU/EES och andra internationella fora;
- Drøftelser af resultaterne af EU-regeringskonferencen, herunder især følgerne for de nordiske lande;
- Frågor relaterade till de nordiska finansieringsinstitutionerna i Helsingfors især de baltiska ländernas deltagande i Nordiska investeringsbanken;
- Opfølgning på det nordiske projekt om growth accounting;
- Opfølgning på arbejdsgruppen om etablering af en skatteprotal, et virtuelt skattekontor, og en skatteberegningsmodel;
- Frågor relaterade till EU:s Nordliga dimension inom det ekonomiska och finansiella området;
- Uppföljning av arbetet med att avlägsna gränshinder mellan de nordiska länderna;
- Ett fortsatt nordiskt och nordiskt-baltiskt samarbete bl.a. kopplat till lagstiftningsarbetet inom EU i syfte att främja en effektiv och välfungerande nordisk och nordisk-baltisk finans- och värdepappersmarknad;
- Att verka för att den ekonomiska dimensionen inkorporeras på ett tydligare sätt i (den nordiska strategin om) hållbar utveckling;
- Uppföljning av projektet rörande integrering av könsperspektiv i de nordiska budgetarna.

Resultater i 2005

- Aktiv dialog om udviklingen i internationale og nationale konjunkturer samt konsekvenserne for de nordiske landes økonomier
- Dialog og erfaringsudveksling om globaliseringens muligheder og udfordringer for Norden
- Fortsættelse af nordisk samråd och samordning, informationsbyte och initiativ vad gäller frågor av nordiskt intresse i EU/EES och andra internationella fora, herunder spørgsmålet om udfordringerne med tilsyn med grænseoverskridende finansielle institutioner og Europa-Kommissionens forslag til direktiv om nedsat moms i EU
- Indvielse af den Nordiske Skatteportal og det Nordiske Virtuelle Skattekontor
- Vidensdeling om metoder til fremme af optimale makroøkonomiske rammevilkår for privat og offentlig forskning i Norden med henblik på fremme af vækst og beskæftigelse
- Fortsættelse af bestræbelserne på at fjerne borgerrelaterede grænsebarrierer samt grænsehindringere til gene for erhvervslivet inden for finansministrenes ressort

- Ett fortsatt nordiskt och nordiskt-baltiskt samarbete bl.a. kopplat till lagstiftningsarbetet inom EU i syfte att främja en effektiv och välfungerande nordisk och nordisk-baltisk finans- och värdepappersmarknad
- Uppföljning av projektet rörande integrering av könsperspektiv i de nordiska budgetarna

Byg- og bolig

4-5310-1 Projektmedel – Bygg och Bolig

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	903.000	885.000	873.000	93 %	MR-BO

Formål

Samarbejdet har til formål at udveksle erfaringer og udvikle fællesnordiske metoder og løsningsmuligheder, som det ville være irrationelt at lade landene gøre hver for sig.

Der sættes fokus på boligpolitik, byudvikling og bypolitik samt øget konkurrence inden for byggeriet.

Prioriteringer i 2005

- Øget konkurrence inden for byggeriet
- Boligpolitik
- Byudvikling og bypolitik.
- Embedsmandskomiteen er ved at planlægge en seminarrække for de kommende år. Seminarrækken vil dække forskellige emner under overskriften "Fremtidens boliger".

Resultater i 2005

I løpet av 2005 ble det avholdt to embetsmannskomitémøter samt et antall fagseminarer og konferanser.

På møtene ble bl.a. følgende emner drøftet: By- og boligpolitikk, herunder sosial boligpolitikk, bygningslovgiving, nedbrytning av grensehindringer på byggeområdet.

På det nordisk-baltisk-polske boligministermøtet i 2004 vedtok ministerne "An action plan for increased exchange in the building sector between countries in the Northern Dimension region".

Der blev utnevnt prosjektkoordinator og opprettet en styregruppe. I styregruppen var det også representanter med observatørstatus, bl.a. fra NICe og Næringsutvalget under Nordisk Råd. Tre prosjekter under handlingsplanen blir sluttført i 2006. Handlingsplanen er ved skriftlig prosedyre pr. 1. august 2005 overført fra boligministrene til næringsministrene. Det videre arbeidet med handlingsplanen vil bli ivaretatt av det nye ministerrådet for Næring, Regional og Energipolitikk.

Konsument

4-6710-1 Projektmedel - Konsument

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	6.212.000	6.124.000	6.739.000	46 %	MR/EK-Konsum

Formål

Sektorn skall bl.a. arbeta för ett stärkt konsumentskydd i Norden och övriga Europa och trygghet för konsumenterna. Det ska bl.a. ske genom aktivt arbete med att påverka den europeiska utvecklingen på konsumentområdet.

Prioriteringer i 2005

Sektorens samarbejdsprogram indeholder prioriteringer, både for sektoren selv og i form af tværsektorielt samarbejde. De prioriterede områder er:

- Stärkt konsumentskydd, bl.a. gennem nordisk konsumentindflydelse på EU-lovgivningens udformning og implementering, fortsatt dialog kring aktuella direktiv.
- Arbete i enlighet med den gemensamma nordiska e-handelsstrategi som presenteras för de nordiska konsument-, närings- och IT-ministrarna 2004.
- Stärkt konsumentinflytande i standardiseringen i enlighet med sektorns 10-punkts program.
- Ökad trygghet för konsumenterna för en ökad gränsöverskridande handel, bl.a. genom nordiskt samarbejde om IT-sikkerhed, markedstilsyn og produktsikkerhed.
- En fortsatt dialog med närområdet om produktsäkerhet bl.a. med utgångspunkt från det nya direktivet om produktsäkerhet och det arbete som påbörjades 2003.
- Forbrugerinformation og rådgivning.
- Effektmåling og opsamling af viden; besluttningsgrundlag med udgangspunkt i viden om forbrugernes tilfredshed og problemer på markedet.
- Det finansielle marked.
- Børn og unge som forbrugere; øget bevidsthed hos unge om kommercielt pres og reklamens påvirkning
- Konsumentsamarbejdet i Vestnorden
- Nærområdesamarbejde og politisk partnerskab utifrån det första nordisk-baltiska konsumentministermötet som äger rum 2004.

Resultater i 2005

Forbrugerministrerne har i 2005 bl.a. haft fokus på børn og unge som forbrugere - herunder skabelse af øget bevidsthed hos unge om kommercielt pres og reklamens påvirkning. I den forbindelse er rapporten "Kommercielt pres mot barn og unge i Norden" udgivet.

Et netbaseret multimedieunivers (afslutning af projekt "Sikker Shopping")hvori, målgruppen 12-16 årige forbrugere, kan orientere sig og undervises i de vigtigste forbrugerspørgsmål er blevet udviklet.

Afholdelse af konference "Forbrugerne på de nordiske markeder" September 2005 (taler og indlæg kan ses på www.norden.org, www.norden2005.um.dk og www.forbrug.dk)

Ungdom, identitet og forbrug (kartläggning av undervisnings-materiale til børn og unge samt konference)

NiceMail newsletter om konsument undervisning.

Følgende rapporter er blevet publiceret:
- "Welfare and Health Services in the Nordic Countries"
- "Virksomhedernes klagebehandling i Danmark og Sverige"
- "Kommercielt pres mot barn og unge i Norden"

4-6720-4 SVANEN – Nordisk miljömärkning

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	2.285.000	2.206.000	2.176.000	100 %	MR/EK-Konsum

Formål

Den nordiska miljömärkningen är en frivillig, positiv märkning av varor och tjänster som genom marknadskrafterna skall bidra till att konsumtionen belastar miljön mindre. Miljö-märkningens uppgift är att vägleda konsumenter och inköpare i deras önskan att göra miljö-vänliga inköp samt att stimulera till en utveckling av varor och tjänster som belastar miljön mindre än vad andra, i övrigt likvärdiga, produkter gör. NMR:s andel av Svanens budget används till sekretariat och till en förstärkning av den nordiska profilen externt och i det in-terna arbetet. Svanen är till stor del självfinansierad via licensavgifter.

Prioriteringer i 2005

Med förbehåll för ändringar prioriteras följande:

- Organisationens nordiska profil stärks genom att flera gemensamma funktioner samlas vid ett av sekretariaten.
- Det nya konceptet för miljömärkning av s.k. miljöpionjärer vidareutvecklas med kriterier för nya produkter.
- Inriktningen för verksamheten justeras i enlighet med beslutet vid revidering av Svanens strategi för perioden 2005 – 2007.
- Den nordiska profilen stärks med produktion av gemensamt informationsmaterial.

Resultater i 2005

Under år 2005 har förnyelsen av arbetsmetoder och samordning av resursutnyttjande fortsatt. En kurs i projektarbete för Svanens behov och rutiner har genomförts. En gemensam mall för kundnöjdhetsmätningar har tagits fram samt en utredning om Svanens svar på utmaningen i klimatfrågor. Antalet produktgrupper med kriterier ökade till 61 efter att fyra nya produktgrupper (småhus, pellets, rengöringsmedel för livsmedelsindustrin samt accelerationsrådgivare för bilar) fick sina kriterier. Gaspannor har tagits upp på programmet. Antalet licenser ökade med 70 till 1 137 stycken och omfattar över 3 000 produkter.

Lovgivning

4-7110-1 Projektmedel - Lagstiftning

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	1.341.000	1.315.000	1.247.000	46 %	MR/ÄK-lag

Formål

Med utgångspunkt i den årliga handlingsplanen skall genomförandet av de prioriteringar som antagits av justitieministrarna säkres. Samarbetet rör förberedelser inför lagstiftning, initiativ avseende förebyggande och bekämpande av brottslighet, samarbete med de rättsvårdande myndigheterna i de baltiska länderna samt gemensamt nordiskt samarbete rörande EG/EES-rätt.

Prioriteringer i 2005

Under 2005 avser sektorn att prioritera följande ämnen och verksamhetsområden:

- Alternativ konfliktlösning.
- Bekämpande av sexuellt utnyttjande av barn med Internet-relaterade spörsmål.
- Forskning kring straffrätt och möjlighet till domstolsprövning.
- Fortsatt uppföljning av sektorns projekt om familje- och arvsrätt.
- Krigsförbrytares rättsliga ställning.
- Revidering av den nordiska utlämningsordningen.
- Organiserad kriminalitet.
- Uppföljning av de maktutredningar som har förekommit i några nordiska länder.
- Initiativ för att följa upp på EU:s andra handlingsplan för Nordliga dimensionen.
- Samverkan och dialog med andra internationella organisationer i regionen.
- Uppföljning av 2004 års nordisk-baltiska ministermöte.
- Uppföljning av frågor som kan aktualiseras inom ramen för EU:s regeringskonferens.

Resultater i 2005

Verksamheten fokuserade framför allt på gränsregionalt straffrättsligt samar-bete, erfarenhetsutbyte kring offentlighet i förvaltningen, alternativ konflikt-lösning, de nordiska länderna och EU/EES, behandling av krigsförbrytare, utlämning av brottslingar för verkställighet av straff samt olika former av organiserad kriminalitet.

Under året uppnåddes politisk enighet om en ny nordisk konvention om ut-lämning av lagöverträdare mellan de nordiska länderna (den nordiska arrest-ordern).

Ministerrådet initierade ett projekt för att minska våldet i nära relationer samt tog initiativ till en fortsatt nordisk diskussion om behov och möjligheter av en vidare uppföljning av insatsen mot korruption.

Vid årets nordisk-baltiska ministermöte diskuterades det framtida samarbe-tet, vad det innebär att makten tenderar att förskjutas från parlamenten till domstolarna, straffrättsligt ansvar för juridiska personer samt samarbete med Ryssland. Slutligen initierades ett särskilt nätverk för internationell rättshjälp.

Sekretariat og andre fællesaktiviteter

5-0180-3 Nordisk Ministerråds Sekretariat (NMRS)

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	65.221.000	64.344.000	61.544.000	100 %	Generalsekre.

Formål

Nordisk Ministerråds sekretariat er et politisk sekretariat for multilateralt samarbejde i Norden og dets nærområder. Det virker i et europæisk miljø præget af et meget bredere samarbejde. Sekretariatet vil gennem høj kompetense og effektivitet være en eftertragtet samarbejdspartner. NMRS bidrager på oppdrag fra de nordiske lands regjeringer og de selvstyrende områdenes landstyrer til at videreføre, forstærke og udvikle det nordiske samarbejde, samt fremme fælles nordiske interesser i en verden under stadig forandring. NMRS tager egne initiativer for at fremme det nordiske samarbejde.

Prioriteringer i 2005

Sekretariatet skal lægge vægt på tværsektorielle arbejdsmetoder og netværksorganisering inden- og udenfor det nordiske samarbejdets rammer, samt fungerer som en koordinator inndnfor netværkene. Dette bygger på at nordisk nytte utvikles ved:

- Identifisering og forberedelser af temaer med fælles nordisk betydning for politisk behandling i ministerråd og embedsmannskomitèer i et nært samarbejde med de ansvarlige nationale myndigheter.
- Gennem udredninger, seminarer og konferencer at give medlemslandene muligheder for at tage initiativ omkring relevante nordiske temaer.
- At implementere politiske beslutninger, og bidrage til at evalueringer og resultater bliver rapporteret til de politiske beslutningsorganer.
- Sikre kvalitet, kontinuitet og fremdrift i udførelse af sekretariatets arbejdsoppgaver.
- Give kundskab og bidrage til øget interesse for det nordiske samarbeidet både i og udenfor Norden gennem effektiv og målrettet informationsformidling. I denne sammenhæng er det vigtig at informere for at tydeliggjøre resultaterne og konsekvenserne af det nordiske samarbejde specielt overfor den enkelte nordbo, samt at synliggøre hvordan de nordiske erfaringene kan være et bidrag til samfundsudviklingen i verden udenfor Norden.
- Ministerrådets ressurser udnyttes bedst ved at fokusere på politiske mål og prioriteringer, på brugere i bred forstand, og på synergieffekter ved samarbejde med Nordisk Råd samt nationale, nordiske og internationale organisationer.
- Sekretariatet skal oppfattes som en professionel, attraktiv arbejdsplads, med et arbejdsmiljø præget af medarbejdere som tager ansvar, viser engagement og integritet, har vilje og evne til nytænkning og samarbejde. Udvikling af kompetence, fysisk og psyksocialt arbeidsmiljø skal indgå som en integreret del av sekretariatets virksomhed.

Resultater i 2005

I forlængelse af samarbejdsministrenes beslutning om at fokusere og effektivisere det nordiske samarbejde bl.a. ved at reducere antallet af ministerråd fra 18 til 11 er der gennemført en omorganisering af sekretariatet med virkning fra 1. januar 2006. Fordelingen af ministerråd på fagafdelinger er ændret for at opnå større synergi i de enkelte afdelinger. Fagafdelingerne er herefter stort set lige store, og endvidere er al administration samlet i én afdeling mod tidligere to.

Resultatet af det seneste års effektiviseringer og omstruktureringen i sekretariatet er en

reduktion i antallet af normerede stillinger med 3,3.

I kraft af sin funktion er sekretariatet involveret i en række politiske initiativer. Disse er beskrevet under budgettets øvrige budgetposter. Af administrative initiativer internt i sekretariatet kan nævnes eManagement-projektet.

eManagement initiativet nærmer sig sin afslutning. Med udgangspunkt i den overordnede vision - at digitalisere alle dokumenter og alle arbejdsgange, samt indføre en række nye IT-baserede tjenester - gik sekretariatet i 2006 i gang med det sidste større projekt: eArkiv-II. Målet med eArkiv-II projektet er at indføre et nyt og tidssvarende sags- og journalsystem, som kan danne grundlag for det nordiske samarbejde.

De første faser af projektet, som primært retter sig mod sekretariatets interne arbejdsgange, er blevet gennemført i første halvdel af 2006. I anden halvdel af 2006 og begyndelsen af 2007 følger de eksterne dele, som skal give brugere udenfor sekretariatet adgang til relevante dokumenter samt sikre offentlighedens adgang til organisationens arbejde. Som afslutning på eManagement initiativet følger i anden halvdel af 2006 og første halvdel af 2007 en gennemgang og konsolidering af samtlige systemer i sekretariatet, herunder forbedring af stabiliteten af og integrationen mellem de forskellige systemer

5-0185-1 Nedbrydelse af grænsehindringer

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	2.295.000	0	0	28 %	Generalsek.

Formål

Under det svenske formandskab i 2003 iværksattes en omfattende indsats for at fjerne bestående grænsehindringer mellem de nordiske lande. Arbejdet med fjernelse af grænsehindringer blev med samme intensitet videreført under islandsk formandskab i 2004 og vil i 2005 fortsat have en høj prioritet inden for rammerne af Nordisk Ministerråd.

Midlerne skal derfor anvendes til at forsætte ministerrådets arbejde på dette område, inklusive opfølgning af den indsats som gennemføres af den særlige repræsentant Poul Schlüter og det grænsepolitiske sekretariat.

Prioriteringer i 2005

De grænsebarrierer, som hidtil er blevet fjernet eller formindsket har i første række drejet sig om forhold, der har direkte betydning for den enkelte nordiske borger, som ønsker at bo, arbejde eller studere i et andet nordisk land. Parallelt med denne indsats blev der i 2004 sat fokus på grænsehindringer i Norden, som har særlig betydning for virksomheder og næringsdrivende. Denne indsats sammen med opfølgning af de hidtidige problemområder bliver de vigtigste opgaver for arbejdet for fjernelse af grænsehindringer i 2005.

Resultater i 2005

- Digital arbejdsformidling på internettet blev i årsskriftet 2005/2006 lanceret i Øresundsregionen.
- Kataloget over næringslivets grænsehindringer har dannet grundlag for det arbejde der har pågået med fjernelse af barriere for næringslivet i Norden.
- For at skabe et frit venturekapitalmarked har et omfattende arbejde være igangsat. 2 arbejdsgrupper har været nedsat for at vurdere hindringer i venturekapital fondenes

vedtægter og vurdere hindringer vedrørende dobbeltbeskatning.
- Et grænsepolitisk netværk af eksperter i de nordisk grænseregioner er etableret og fungerer fortsat.
- Nordisk "pillepas". Der er i de nordiske lande forskellige regler og praksis for, hvornår man kræver dokumentation for rejsendes retmæssige besiddelse af euforiserende stoffer, der indføres som bestand af et lægemiddel. Særligt relevant for rejsende til og fra Bornholm og det øvrige Danmark.

Mulighederne for transitrejsende med kæledyr for rejsende til og fra Bornholm og det øvrige Danmark er blevet forbedret. Hunde og katte kan nu også medbringes i bus og tog og dermed ikke kun i bil. Samtidig kan blanketter m.v. udfyldes på forhånd på internettet.

5-0190-1 Reformer på institutionsområdet

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	510.000	0	0	0 %	Generalsek.

Formål

Ministerrådet har de sidste år initieret udredninger og reformer af institutioner på række områder. Dette gælder områderne kultur og velfærd og erhverv, og ikke mindst uddannelse og forskning. En række institutioner gennemgår omfattende ændringer, f.eks. sammenlægninger, overførsel til nationalt niveau eller nedlægning. Formålet er at sikre at organisationsformet bidrager til at opgaver løses mest effektivt i en foranderlig verden med nye udfordringer.

Denne og lignende processer har vist sig at medføre en række omkostninger. De fleste er blevet finansieret af eksisterende budgetposter, men der opstår også situationer hvor der er behov for at kunne finansiere enkelte udgifter fra en central budgetpost.

Prioriteringer i 2005

Midlerne vil blive anvendt til at finansiere omorganiseringer på institutionsområdet og andre lignede processer. Det vil typisk dreje sig om:

- Udredninger og evalueringer
- Konsulentbistand på række områder, inklusive organisation, økonomi og personale
- Forpligtelser på personaleområdet
- Andre kontraktlige forpligtelser

Resultater i 2005

De fellesnordisk institusjoner er et viktig verktøy for å nå de politiske mål Nordisk Ministerråd setter seg. Det er i de senere år gjennomført en rekke reformer av de nordiske institusjoner. Dette omfatter sammenlegninger, overføring til nasjonalt nivå eller avvikling. I 2005 er det tatt initiativ til omfattende reformer på kulturområdet. Det er en målsetting at reformoverveielser med sikte på et større nasjonalt ansvar for styring, finansiering og kvalitetssikring, blant annet gjennom innarbeiding av nordisk aktivitet i nasjonale vertsinstitusjoner, videreføres.

5-0195-1 Europa og den nordlige dimension

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	510.000	0	0	0 %	Generalsekr.

Formål

Nordiska ministerrådet ökar sin satsning på Europasamarbetet generellt och bland annat vad gäller genomförandet av EU:s andra handlingsplan för Nordliga Dimensionen 2004 – 2006. Budgetmedlen kommer att användas för att finansiera utarbetandet av rapporter, utredningar, seminarier m.m. som har betydelse for det nordiske samarbetet i förhållande till EU.

Prioriteringer i 2005

Europasamarbetet blir allt viktigare. Nordiska ministerrådet deltar aktivt i genomförandet av EU:s andra handlingsplan för Nordliga Dimensionen 2004–2006. Ministerrådet välkomnar EU-kommissionens initiativ att involvera regionala organisationer i arbetet.

Prioriteringer i 2005 er:

- Redan existerande samarbetsformer vidareutvecklas och nya etableras i ett utvidgat EU. Särskilt fokus riktas på regionalt samarbete och nätverksbyggande.
- Under 2005 fortsätter ministerrådet för sin del genomförandet av handlingsplanen.

5-0410-4 Föreningarna Nordens Förbund

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	3.303.000	3.238.000	2.943.000	100%	Generalsek.

Formål

Bevillingen til Foreningen Nordens Forbund er et alment virksomheds bidrag, men dækker også omkostninger ved visse faste aktiviteter i FNFs regi.

En del af bevillingen, DKK 1.870.000 (i 2004 priser), reserveres til driften af de regionale informationskontorer i de nordiske lande, informationspunktet i Syd-Slesvig og nordisk informationsvirksomhed i Danmark (Foreningen Nordens tidsskrift). Udbetalingen af bevillingen sker direkte til informationskontorerne, infopunktet og de ansvarlige for tidsskriftet i Danmark.

Prioriteringer i 2005

Forbundet vil lægge særlig vægt på aktiviteter, som kan øge kundskaberne om og interessen for Norden blandt befolkningen, herunder særligt børn og unge, men også indvandrere i de nordiske lande, og tilbyde disse muligheder for oplevelser og udvekslinger for at knytte kontakter, bl.a. gennem venskabssamarbejdet.

I øvrigt har man bl.a. følgende prioriteringer:

- Et nyt folkeligt projekt "Vi bor også i Norden" rettet til indvandrerunge udvikles og tilbydes ungdomsgrupper
- Tilrettelagt information om de nordiske lande og det nordiske fællesskab
- Videreførsel af "Skumringstimen" og "Nordisk Gæstebud", som nordiske mødepladser lokalt

Resultater i 2005

Arbejdet med at øge kundskaberne om og interessen for Norden blandt befolkningen er blandt andet sket gennem projekterne "Gæstebud", "Skumringstimen", "Morgengry" og

gennem venskabsbysamarbejdet.

"Skumringstimen" gennemføres i samarbejde med PR-Foreningen for nordiske og baltiske biblioteker. Projektet havde stor tilslutning og antallet af deltagere er på ca 1600 "officielt" registrerede biblioteker, skoler og Norden-foreninger fra samtlige nordiske lande (inkl. baltiske biblioteker, danske biblioteker i Sydslesvig samt i nordenklubber i Schweiz).

Forbundet er også aktiv i forhold til Orkester Norden bl.a. ved udbredelse af kendskabet til orkesteret samt for at sikre orkesterets fortsatte eksistens. Der er i den anledning i skrevet til Nordisk Råds Kulturudvalg og herved gjort opmærksom på, at orkesteret stod i fare for at få frataget sin støtte, hvilket der var lagt op til i forslaget til reform af det nordiske kultursamarbejde. Kvaliteten i orkesteret er i dag så høj, at det har fået et ry som et af de allerbedste symfoniorkestre i Norden.

FNF har også deltaget i en lang række konferencer med indlæg og bistand, blandt andet i Frivilligkonferencen i København i oktober 2005. Frivilligkonferencen bliver bl.a. fulgt op ved oprettelse af et dialogforum, der vil blive lagt i forbindelse med konferencens hjemmeside. På hjemmesiden kan frivilligsektoren i Norden komme i kontakt med de officielle nordiske samarbejdsorganer. FNF sørger for videreformidling af henvendelserne.

Den 23.-24. september holdt Forbundet styreseminar i Sønderborg, temaet var mission, vision og værdier, et indadrettet studie i Foreningerne Nordens virksomhed. Styreseminaret følges nu op af Præsidiet.

Endelig er der i 2005 blevet udarbejdet en ny handlingsplan for 2006-2008.

5-0425-4 Bidrag för Västnorden

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	2.761.000	2.707.000	2.670.000	100 %	Generalsekr.

Formål Bidraget används primært till resestöd för att underlätta för västnordiska tjänstemän att delta i det nordiska samarbetet. Bidraget utgår till Färöarna, Grönland och Island efter en fördelning från 1992.

Prioriteringer i 2005 Fördelningen för år 2005 blir 43 % till Island, 35 % till Grönland och 22 % till Färöarna, vilket är samma fördelning som för tidigare år.

Resultater i 2005 Antallet af rejser ligger stort set på samme niveau som tidligere år.

5-0430-1 Nordisk statistisk samarbejde

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	1.812.000	1.776.000	1.721.000	100 %	Generalsekr.

Formål

I 2001 blev der indgået en femårig aftale med Danmarks Statistik om produktion af Nordisk statistisk årsbok og miniårbøgerne og den nordiske database hvor tallene trækkes fra for årene 2002-2006. Danmarks Statistik har til opgave at koordinere indsamlingen af data fra de nordiske statistikbureauer til databasen og redigere årbogen og miniårbøgerne.

Prioriteringer i 2005

At fortsætte udviklingsarbejdet med årbogen sådan at indholdet tilpasses den aktuelle samfundsdebat og at der inddrages nye statistikker i den udstrækning, det er fagligt muligt.

- Allerede i 2004 arbejdes der på at indarbejde internationale sammenligninger i bogen med henblik på implementering i 2004 og 2005.
- Bogen skal fortsat udvikles til at være mere brugervenlig og bogens omfang skal holdes på det nuværende niveau.
- Oplaget fastholdes på de nuværende 2500. Der distribueres ca. 140 eksemplarer af Nordisk statistisk årsbok til pligtaflevering og der udleveres frieksemplarer og anmeldereksemplarer i størrelsesordenen 250-300 stk. Salget, der ligger på mellem 17-1800, forsøges øget eller i det mindste fastholdt på samme niveau.

Resultater i 2005

I 2005 blev indholdslayoutet justeret for at forbedre læsbarheden af figurer og diagrammer. Årbogen 2005 indeholdt mange flere data fra de tre selvstyrende områder, Færøerne, Grønland og Åland.

Der blev også fra NMRS gjort en større indsats for at gøre relevante målgrupper opmærksomme på årbogen blandt andet gennem direct mail med enten årbogen eller miniårbogen vedlagt. Målgrupperne var blandt andre nordiske ambassader i de nordiske lande og i udvalgte lande udenfor Norden og udenlandske ambassader i Norden.

5-0435-1 Generalsekreterarens disponeringsreserv

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	597.000	585.000	577.000	90 %	Generalsekr.

Formål

Generalsekretærens dispositionsreserve er afsat til rådighed for Generalsekretæren med henblik på at imødekomme eksterne ansøgninger om f.eks projekter, seminarer etc. Reserven skal give sekretariatet fleksibilitet i relation til indledende projekter og undersøgelser samt mulighed for at dække uforudsete udgifter i forbindelse med afslutningen af projekter etc. Det er derimod ikke meningen, at Generalsekretærens reserve skal benyttes til tillægsbevillinger til institutioner, embedsmandskomiteer eller sekretariatet til formål, som er prøvet i den ordinære budgetbehandling.

Prioriteringer i 2005

I første række prioriteres projekter, som ikke naturligt kan henføres til en særskilt sektor. I konsekvens af formålet med reserven angives i øvrigt ingen specifikke forhånds-prioriteringer. Eksempler på projekter/aktiviteter, som er (med-)finansieret i 2003:

- Nordisk Administrativt Forbund
- Udstillingsvirksomhed i Nordisk Ministerråds Sekretariat
- Støtte til Baltic Development forum
- Samarbejdsministrenes arbejdsgruppe vedørende Vest-Norden.

Resultater i 2005

- Rapportering om Norden i et globaliseret samfund.
- Rapportering om samarbejdet mellem Nordisk Ministerråd och EU.
- Nordisk Administrativt Forbund.

Udstillingsvirksomhed i Nordisk Ministerråds Sekretariat.

5-0445-1 Ministerrådets strategiske initiativer

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	10.200.000	13.182.000	10.325.000	88 %	MR-SAM/NSK

Formål

Ressourcerne til de strategiske initiativer skal bidrage til at skabe større overordnet fleksibilitet i det nordiske samarbejde gennem finansiering af nye strategiske politiske initiativer (f.eks. Nordisk Ministerråds deltagelse i "EU – Nordlige Dimension, Handlingsplan 2004 – 2006"; "Ny Nordisk Dagsorden" – Del: Nya Strategiska Satsningar) og aktiviteter fra formandskabsprogrammerne og andre overgribende indsatser. Der skal specielt lægges vægt på nye initiativer med tværsektorielle dimensioner.

Tildeling af midler skal ske udfra strategiske overvejelser og forudsætter som udgangspunkt medfinansiering fra berørte fagsektorer. Flerårige aktiviteter skal fortrinsvis kun finansieres, når der også samtidig besluttes om mere permanente finansieringsløsninger. På denne måde skabes ikke uløste fremtidige budgetbindinger og budgetpostens fleksibilitet videreføres. ressourcerne skal ikke bruges som almen tillægsfinansiering.

For anvendelse av midler gælder en samrådsordning med Nordisk Råd. Når der skal vedtages en bevilling fra budgetposten, sendes samarbejdskomitéens beslutningsforslag til Rådets sekretariat til orientering inden MR-SAM/NSK tager sin beslutning.

Prioriteringer i 2005

Midlerne er i første række beregnet på aktiviteter og projekter initieret af Nordisk Ministerråd.

- Tværsektorielle indsatser til opfølgning af Nordisk Ministerråds indspil til "EU-Nordlige Dimension, Handlingsplan 2004-2006"
- Indsatser til fortsat bekæmpelse af grænsehindringer i Norden, herunder eventuel aktivitet vedrørende servicetjenesten "Hallo Norden"
- Prioriterede tværsektorielle indsatser til opfølgning af samarbejdsministrenes overordnede retningslinier: Det internationale NOrden – Nordisk samarbejde i europæisk ramme, hhv. "Ny Nordisk Dagsorden" – Del: Nya Strategiska Satsningar.
- Nye initiativer og projekter fra formandskabsprogrammerne samt hovedprioriteringer i det islandske formandskabsprogram for 2004.
- Nordisk råds rekommandationer.
- Strategiske aktiviteter fra sektorovergribende handlingsplaner
- Overvejelse af samarbejdsprojekter med Nordens vestlige nabolandes kystområder indenfor fælles nordiske prioriteringer.

Resultater i 2005

I 2005 ble det bevilget midler til en lang rekke prosjekter innenfor bl.a. følgende tema:

- De nordiske land som videnssamfund – vekselvirkning mellem forskning og erhvervsliv
- Norden uden grænser
- Samarbejdet med Nærområdet – det nordvestlige Russland og de baltiske lande
- Fokus på Vestnorden og det arktiske samarbejdet
- Effektiviteten i det nordiske samarbejdet

5-0450-2 Stöd till frivillig sektorn

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	1.240.000	1.216.000	1.199.000	42 %	Generalsekr.

Formål

Øge kundskaberne om frivillig-sektorens rolle i de nordiske samfund
Styrke organisationernes og netværkernes muligheder for nordisk samarbejde
Styrke frivillig-sektorens muligheder for samarbejde med den officielle del af det nordiske samarbejde, forbedre kontakten, udbyttet og den vidensmæssige vekselvirken mellem Nordisk Ministerråd og frivillig-sektoren
Styrke samarbejdet mellem Nordisk Ministerråd og frivillig-sektoren i hele Norden for at skabe forudsætninger for at et større antal nye aktører kan tage del i det nordiske samarbejde

Prioriteringer i 2005

- Rejsestøtteordningen, som retter sig til vestnordiske deltagere i nordiske samarbejdsfora. Ordningen administreres af Nordens Hus i Reykjavik, Nordens Hus på Færøerne og Nordens Institut på Grønland.
- Tolkningsstøtteordningen giver støtte til tolkning for frivilligsektor-deltagere fra områder, hvor de nordiske hovedprog ikke er dækkende.
- Som en indsats under temaet projektsamarbejde vil der i løbet af 2004 og 2005 blive iværksat to projekter henholdsvis indenfor ligestillingssektoren med fokus rettet mod kvinder med anden etnisk eller kulturel baggrund end nordisk henholdsvis et projekt rettet mod syd/øst Europa under temaer som kultur, tolerance, netværk.

Resultater i 2005

Der blev opstartet et projekt for udvikling af initiativer rettet mod barn og unge på NGO niveau med fokus på hjem og skole på Balkan, især Bosnia Herzegovina og Serbia. Det var første gang det ble etablert et sånnt prosjekt mellom skoler/barnehjem og det lokale samfunn som innebærer utdanning av pedagoger. Resultatet anses som meget positivt.

I samarbeid med likestillingsområdet ble det i november 2005 arrangert seminaret "Inspiration till integration" av mentornettverket KVINFO. Målet var å ta opp problemstillinger knyttet til integrasjon av innvandrekvinner på arbeidsmarkedet.

NGO konference i Gdynia.

Samarbeide med European Cultural Foundation fortsatte prosjektet i Kaliningrad. Målet var å stimulere til formulering av en kulturpolitikk ved å etablere et samarbeid mellom sentrale kulturinstitusjoner, kulturaktører og NGO innenfor kultursektoren. Resultatet av denne første fasen er positivt og i 2005 søkte fikk samarbeidspartnerne støtte (200.000 EUR) fra EUs program Tacis til å videreutvikle prosjektet i 2006-2007.

De nordiske husene, Nordens Hus i Reykjavik, Nordens Hus på Færøerne og Nordens Institut på Grønland har bevilget reisestipendier.

Der blev givet tolkningsstøtte til 4 møder i 2005.

Det ble gitt støtte til en Nordisk Integrasjonskonferanse i Stavanger med tittel "En følelse av tilhørighet"som handlet om makt, politikk og integrasjon, det nordiske integrasjonsfeltet i Norden i dag og Oppvekst og medborgerskap.

Formannskapskonferansen "Norden i bevægelse – Bevægelsernes Norden" ble avholdt i København og handlet om de friviligge organisasjonenes rolle i dagens samfunn.

5-0460-1 Holdbart Norden

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	4.029.000	3.950.000	4.445.000	100 %	MR-SAM/NSK

Formål

Den tværsektorielt forankrede reviderede strategi "Bæredygtig udvikling – En ny kurs for Norden" skal implementeres . Strategien omfatter såvel langsigtede målsætninger for perioden 2001-2020 som mere kortsigtede målsætninger for perioden 2005-2008. Strategien fokuserer på områder, hvor Norden har fælles interesser og særlig gode forudsætninger for at bidrage til en holdbar udvikling, og hvor det nordiske samarbejde skaber en særlig merværdi.

Tildeling af midler forudsætter medfinansiering fra berørte fagsektorer. Samarbejdsministrenes kriterier for at søge midler er, at projektet opfylder kravet om nordisk nytte, udgør en direkte opfølgning af strategien, er forankret i den/de ansvarlige sektor/er, samfinansieres af en eller flere sektorer med mindst 50% og udgør merværdi; løftestangsprincippet. Endvidere vil der blive lagt vægt på, at projektet er tværsektorielt, nyt og/eller innovativt og så vidt muligt indeholder og/eller integrerer de tre komponenter af holdbar udvikling (miljø/økonomi/social).

Prioriteringer i 2005

Den reviderede strategi 2005 – 08 træder i kraft. Strategien skal fortsat fungere som det overordnede tværsektorielle styringsinstrument for bæredygtig udvikling i Nordisk Ministerråd. Arbejdet med opfølgningen og implementeringen af strategien i de berørte sektorer skal fortsætte i 2005. BU er anført som et prioriteret overodneet og tværgående emne i det dansek formandsskabs program 2005.

Bæredygtig udvikling er en højt prioriteret strategisk satsning i "Ny nordisk dagsorden-opfølgning af vismandsrapporten". Bæredygtig udvikling vil være et overordnet tværgående tema og ramme for samarbejdet om den Nordlige Dimension og om Vest-Norden.

- Styrkelsen af den sociale og økonomiske dimension samt indsatsen vedrørende bæredygtig produktion og forbrugsmønster vil medføre, at projekter vedrørende bæredygtig udvikling kan bruges som strategiske spydspidsindsatser, og efterspørgslen efter midler til samfinansiering øges
- Information og påvirkning af det internationale samarbejde om bæredygtig udvikling prioriteres. Et overordnet mål vil være at øge synligheden af den nordiske strategi og

at Norden ses som en rollemodel. Det prioriteres, at der fortsat afholdes et fællesnordisk seminar om bæredygtig udvikling med en bred deltagelse af regionale og lokale aktører
- Det nordiske sæt af indikatorer skal revideres, bl.a. med hensyn til de nye mål og indsatser i strategien 2005 – 08.

Resultater i 2005

Den nordiske reviderede strategi med langsigtede mål samt mål og indsatser 2005 – 08 trådte i kraft den 1. januar 2005. Den sociale og økonomiske dimension er styrket. Den reviderede strategi har egne kapitler om den sociale dimension, herunder uddannelse samt om bæredygtig produktion og forbrugsmønstre. Landene og de forskellige ministerråd i Ministerrådet er godt i gang med at implementere den reviderede strategi.

Der blev etableret en nordisk kontaktgruppe bestående af nordiske nøglepersoner vedr. bæredygtig udvikling.

Der blev igangsat en revision af det eksisterende sæt af bæredygtighedsindikatorer.

Ministerrådet har igangsat projekter til opfyldelse af mål og indsatser. 21 projektansøgninger om midler fra Holdbart Norden blev imødekommet. Projekterne er i vidt omfang tværgående og vedrører miljø, genetiske ressourcer, jord- og skovbrug, levnedsmidler, økonomi, energi, klima, fiskeri, transport og sociale indikatorer samt lokal agenda 21. Eksempler på projekter er: Forståelse for og implementering af bæredygtig forbrug og produktion, Forstudie om positive helse- og vækstvirkninger (reduktion af fattigdom) af god kemikalie-forvaltning og – kontrol, Plantegenetiske ressourcer, Handel med udslipsgasser i relation til øvrige styringsmidler, EU og tilsætnings-politikken i Norden, samt udvikling af indikatorer på fiskeri-, transport og det sociale område.

Strategien er blevet lanceret internationalt for at kunne stimulere andre lande og internationale regioner til en mere bæredygtig udvikling. Den blev fremsendt til forårstopmødet 2005 i EU som bidrag til den internationale diskussion om bæredygtig udvikling samt til ECOSOCs konference om revisionen af EU's strategi for bæredygtig udvikling. Den blev præsenteret i FN på det 13. møde i CSD (Commission of Sustainable Development), på UNECEs ministermøde i Vilnius om miljø og uddannelse vedrørende bæredygtig udvikling, i ekspertgruppen for bæredygtig udvikling i OECD samt på det 2. møde i UNECEs regionale opfølgningsforum i Geneve om bæredygtig udvikling.

Ministerrådet præsenterede strategien på nationale møder om bæredygtig udvikling: I Danmark på et møde i landstingssalen i København om uddannelse og bæredygtig udvikling, i Norge på et internationalt seminar i Oslo om bæredygtig udvikling, i Finland på det nationale "kick-off-møde" om revision af den finske strategi samt på den svenske bæredygtighedskonference "Envisions" i Västerås.

5-0462-1 Nordiskt forskningsprogram om Oceanografi

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	2.757.000	2.703.000	2.666.000	100 %	Progr.Styre

Formål

Avsikten med programmet (2000-2005) är att med hjälp av observationer och modellering ta fram en kvantitativ beskrivning av områdets tre viktigaste havsströmmar, förändringar i dessa och påföljande inverkan på plant- och djurliv. Ändringar i dessa havsströmmar, dvs den varma Golfströmmen och de kalla Östgrönländska och Östisländska havsströmmarna, påverkar starkt livsvillkoren och fiskeriet i de västnordiska länderna. En modell som belyser de observerade ändringarna skall utvecklas. Programmet skall också bidra till att kompetensen på små västnordiska institut utbyggs och förstärks genom ett formaliserat samarbete.

Prioriteringer i 2005

Fortsatt insamlande och behandling av data. Ett aktivt samarbete omkring det hydrografiska dataprogrammet MICON.
Två av de tre PhD studerandena förväntas avlägga sin doktorsgrad våren 2004.
Under 2005 anordnas ett seminarium och ett arbetsmöte.
Programstyrelsen kommer att dryfta fortsättningen av programmets aktiviteter efter år 2005.

Resultater i 2005

En av programmets tidigare PhD studerande har under hela 2005 varit tillknuten programmet som post doc. En annan har avslutat sina PhD studier under 2005 och likaså fortsatt som post doc i programmets regi. Den tredje (programmets ursprungliga) post doc har framgångsrikt fortsatt forskningsaktiviteterna. Programmet har påbörjat två underprojekt: Projekt NISE (Norwegian – Iceland Sea Experiment) och Islandsk-Grønlandsk torskprojekt (Transport of fish larvae between Iceland and Greenland water). Under 2005 har två workshops arrangerats i relation till underprojekten, ett på Färöarna och ett i Norge.

En havsströmsmodell som utarbetats av Nansenssentret i Bergen har utnyttjats i projekten.

Programmet har en hemsida med adressen http://www.nordforsk.org (oceanklima).

5-1010-1 Informationsverksamhet

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	3.882.000	3.806.000	3.753.000	100 %	Generalsekr.

Formål

Informationsafdelingen er en fælles afdeling for Nordisk Ministerråd og Nordisk råd. Informationsafdelingen skal øge kundskab om og bidrage til øget interesse for det nordiske både i og udenfor Norden gennem effektiv og målrettet formidling for at tydeliggøre resultater og konsekvenser af det nordiske samarbejde for den enkelte nordbo, og synliggøre hvordan de nordiske erfaringer kan bidrage til samfundsudviklingen i verden udenfor Norden.

Informationsafdelingens formål er gennem et bredt scenario af informationsaktiviteter, hjemmeside, seminarer og konferenser at synliggøre temaer med fælles nordisk

betydning i ministerråd og NMR og præsidiet og NR, i et nært samarbejde med de ansvarlige nationale myndigheder.

Informationsafdelingens arbejde retter sig mod følgende målgrupper: nordboere i almindelighed og mere specifikt de nordiske samarbejdsorganer, politikere og journalister.

Prioriteringer i 2005

Stor synlighed af nordiske temaer i pressen. Så ofte som muligt skal nyheder/artikler have en særlig fokus på NR præsidiets prioriterede temaer og NMRs formandskabsprogram som udvikles indenfor rammen af et informationsnetværk.

- Fokus på følgende temaer: Norden og EU, Norden og Baltikum, den Nordlige Dimension, grænsehindringer, Expo og NMR's formandsskabsprogram
- Intern informationsundervisning i sektorerne gennemføres for at give bedre mediadækning.
- Årsberetningen fortsætte som en mindre publikation, som udkommer i årets første kvartal på skandinavisk, finsk og engelsk.
- Nyhedsbrevet Norden - the Top of Europe bearbejdes med henblik på at få øget udbredelse.Nyhedsbrevet "Norden i veckan" videreføres.
- Analys Norden, politiske analyser fra de 5 nordiske lande, udkommer regelmæssigt på nettet 2004 og videreføres 2005 hvis den fortsat modtages positivt.
- Årbogen udvides med et "road show" med forskellige aktører og arrangementer. Blandt mulige samarbejdspartnere er FNF.
- www.norden.org har fortsat fokus på brugervenlighed, sprog og aktualitet og stadig flere brugere, samt markedsføring af daglige nyheder og Norden i Veckan.
- Den nye grafiske profil indarbejdes.

Resultater i 2005

- Årsberetningen udkom i årets første kvartal på skandinavisk, finsk, islandsk og engelsk.
- Det elektroniske nyhedsbrev "Norden – the Top op Europe" udkom 11 gange på engelsk og russisk.
- Ugebrevet "Norden i Veckan" udkom hver uge som elektronisk nyhedsbrev på skandinavisk, finsk og engelsk.
- AnalysNorden med politiske analyser fra de 5 nordiske lande udkom10 gange som elektronisk nyhedsbrev på skandinavisk, finsk og islandsk.
- Der blev udarbejdet distributionslister og udsendt materiale om det nordiske samarbejde og internationale aktiviteter for forskellige målgrupper blandt andet til nordiske ambassader i Norden og Europa, Nordiske parlamentarikere og repræsentationer i EU m.fl.
- Udsendelser af pressemeddelelser og nyheder blev i stigende grad også oversat til de skandinaviske sprog og sendt til udvalgte medier i udvalgte lande via et nyt elektronisk udsendelsessystem.
- Der blev udarbejdet en ny fælles præsentationsbrochure for Nordisk Råd og Ministerråd.
- Websiderne blev grundigt analyseret og brugbar statistik om brugen af www.norden.org blev tilvejebragt til brug for arbejdet med at udvikle hjemmesiden yderligere med fokus på brugervenlighed, sprog og aktualitet.

5-1020-1 Informationsverksamhet utanför Norden

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	993.000	974.000	961.000	58 %	Generalsekr.

Formål

Informationsaktiviteterna utanför Norden skall framhäva ämnesområden där Norden har ett väletablerat samarbete och svara på en efterfrågan. Ministerrådet arrangerar seminarier, workshops, konferenser i tätt samarbete med sektorerna, med nordiska institutioner, med nordiska beskickningar i länder där seminarier arrangeras och med mottagarländernas / regionernas egna myndigheter/organisationer. En del av satsningarna görs också i samarbete med Nordiska rådet. Budgetmedlen är ministerrådets nettotillskott till verksamheten.

Prioriteringer i 2005

- Att informera om den nordiska samarbetsmodellen och nordiska värden i relevanta regioner / gäller primärt för länder inom Europa.
- Att briefa diplomater stationerade i de nordiska länderna och gennemføre målinrikttade aktiveter utanför Nordens gränser då detta är speciellt motiverat.
- Att möjliggöra for journalister att n¨rmare följe det nordiske samarbetet.
- Att presentera den nordiska modellen för regionalt samarbete inte minst i ljuset af EU:s utvidgning, Nordens plats i Europa och internationellt och ett Hållbart Norden.
- Att synliggöra nordiska specialfokus som t.ex spetsforskning, IT som demokratiskt redskap och redskap for utveckling.
- Att lyfta fram ordförandeprogrammets prioriteringar för internationella aktiviteter.

Resultater i 2005

I 2005 er der bl.a. gennemført informationsseminarer i Prag og Budapest i forbindelse med Ministerrådets designudstilling.

Journalistrejser gennemførtes til sessionen i Reykjavik (11 deltagere) , til Nordisk Råds temamøde i Pärnu i Estland (6 deltagere) samt til åbningskonference for "Baltic Euroregional Network" (BEN) i Vilnius (8 deltagere).

5-1025-1 Norden i Fokus (info.vinduene)

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	4.964.000	4.867.000	4.800.000	100%	Generalsekr.

Formål

Informationskonceptet Norden i Fokus er udformet for at øge tilstedeværelsen og synligheden af det officielle nordiske samarbejde i de nordiske hovedstæder. Konceptet har været et prøveprojekt i perioden 2000-2002. På baggrund af evalueringsresultatet er der indgået kontrakter med samtlige NiF om fortsættelse af projektet i 2003 med forventet forlængelse til 2005.

NiF skal informere generelt (informationstjeneste) om det nordiske samarbejde og udtrykke dette gennem kulturaktiviteter og arrangementer (programaktiviteter) som blandt andet giver bidrag til samfundsdebatten. NiF er etableret i København, Oslo og Stockholm, hvor NiF drives af Foreningen Norden på vegne af NMR. Når det gælder Helsingfors og Reykjavik har etablering fundet sted i 2001 og opgaven varetages dér af

eksisterende fællesnordiske institutioner – Nordens Hus på Island og Nordens Institut i Finland (NIFIN) – som allerede har lignende opgaver.

Prioriteringer i 2005

- Fortsat koordinere og anvende de muligheder NiF repræsenterer indenfor NMRs totale informationsindsatser.
- Fortsat integrere NiF i netværk, som omfatter de nordiske kulturinstitutioner og informationskontorerne i Baltikum og NV-Rusland.

Resultater i 2005

NiF i Stockholm har i 2005 drevet omfattende programvirksomhed og har målrettet indsatsen for at nå nye målgrupper blandt andet gennem fem frokostmøder for ansatte i ministerier og styrelser. Der blev også arrangeret et seminarium om nordisk alkoholpolitik. Overfor de yngre målgrupper har der været fokus på aktiviteter i forbindelse med H.C. Andersen jubilæet, 100 års dagen for unionsopløsningen mellem Sverige og Norge og Stockholms filmfestival. Derudover har der været afholdt tre temaaftner om mad og sundhed og diverse andre kulturelle arrangementer og udstillinger.

NiF i København afholdt i 2005 49 aktiviteter og arrangementer med et anslået besøgstal på ca. 11.000. Kunst- og kulturpræsentation udgør fortsat en vigtig del af virksomheden fordelt på udstillinger, musik, oplæsning og teater/dans. Derudover blev der afholdt 11 debatter og fyraftensmøder om blandt andet Norden i en global verden, Norden i bevægelse – bevægelsernes Norden og Det grænseløse Norden.

NiF i Oslo har stadig kraftig fokus på etablering og fastholdelse af nordiske netværk og fungerer derfor som en fællesarena for nordiske institutioner og organisationer som arbejder nordisk. Programarbejdet består hovedsageligt af tre dele: ovennævnte netværksarbejde; den løbende programvirksomhed (egne arrangementer og i samarbejde med andre aktører) og; Nordiske dage. Indenfor den løbende programvirksomhed kan nævnes aktiviteter som sprogkurser, nordiske børnefilmdage og forskellige seminarer om de baltiske lande. De nordiske dage bestod af 20 forskellige arrangementer i samarbejde med 32 samarbejdspartnere.

NiF i Helsingfors har afholdt 5 forfatteraftner og et foredrag; fem udstillinger og to aktiviteter specielt rettet mod børn. Der blev også afholdt to seminarer: Et om grænsehindringer og et om den nordiske velfærdsmodel.

NiF i Island har haft mange forskellige kulturarrangementer. Især har der været fokuseret på litteratur, men der har også været en del udstillinger, teaterforestillinger, musik og dans og arrangementer hvor film var temaet. og Der blev også afholdt et seminar om Den nordiske velfærdsstat.

Norden i Fokus kontorerne har haft følgende fællesaktiviteter i 2005: Nordisk filmfestival, Hverdag i Norden (skriveprojekt for 6. klasser) og Nordisk biblioteksuge.

5-1030-1 Hallo Norden

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	4.536.000	4.447.000	3.641.000	100%	Generalsekr.

Formål

Hallå Norden är en informationstjänst som i de nordiska länderna informerar privatpersoner om nordiska teman. Syftet är framför allt att ge klarhet kring frågor som rör förhållanden i samband med flyttningar över gränserna samt att minska gränshinder i Norden. Verksamheten är uppbyggd med en heltidsanställd operatör i samtliga fem nordiska länder och en koordinator på sekretariatet i Köpenhamn.

Hallå Norden har utvecklats från att vara en renodlad telefontjänst till att bli en dynamisk webbaserad informationstjänst. Portalen finns placerad på www.hallonorden.org och skall fungera som ett nordiskt bibliotek med information.

Därutöver finns databasen Nordsvar, där de enskilda operatörerna kan besvara förfrågningar från nordbor direkt på Internet samt förmedla problemfrågor till koordinatorn för vidare behandling.

Verksamheten går framför allt ut på att lotsa privatpersoner till rätt instans och få kontakt med rätt tjänsteman för att få sitt problem löst. En annan viktig uppgift är att analysera de problem som uppstår när en privatperson hamnar mellan två stolar och lyfta fram dessa problem till ansvarig myndighet.

Hallå Norden är en av tre delar av Nordiska ministerrådets (NMR) gränspolitiska sekretariatet, som startade 1 november 2003. Målsättningen är att sätta ökad fokus på arbetet med gränshinder och skapa synergieffekter mellan de som arbetar med gränshindersfrågor på NMR. De tre delarna är Hallå Norden, Schlüter-processen och arbetet med gränskommittéerna.

Prioriteringer i 2005

Fokus under 2005 kommer fortsatt vara att nå ut till fler privatpersoner och myndigheter med information om nordiska teman. Målgruppen kommer även byggas ut för att innefatta webbinformation för företag.

Det är nödvändigt med en ökad synlighet av tjänsten och ett förbättrat samarbete mellan Hallå Norden, andra informationstjänster och övrigt gränsregionalt samarbete i Norden. Under 2004 bildades ett gränsregionalt forum för detta ändamål, vilket kommer byggas ut med en e-mötesplats udner 2005.

- 3000 frågeställare skall kontakta Hallå Norden under 2005 och Hallå Nordens webbportal bör ha ca. 100.000 besökare.
- Ökad fokus på uppföljning av problemfrågor samt en ständigt uppdaterad webbplats är andra prioriteringsområden under 2005.
- Marknadsföring av tjänsten kommer att utformas efter de resultat som uppnås av marknadsföringsplanen för 2004.

Resultater i 2005

2005 överträffade förväntningarna både när det gäller antalet besvarade hänvändelser från allmänheten och antalet besökare på webbportalen. Under 2005 besvarades sammanlagt 2898 hänvändelser, vilket motsvarar en ökning på 68% jämfört med 2004. Ökningen av antalet besökare på Hallå Nordens webbportal var än mer markant. Antalet

besökare ökade med 250% till 221.000 besök.

2005 skapades dessutom en näringslivsdel i form av en extensiv länksamling, på Hallå Nordens webbportal. Länksamlingen gör det nu lättare för personer och företag som vill etablera sig i eller inleda handelsförbindelser med ett nordiskt grannland. Vidare har ett virtuellt nordiskt skattekontor, Nordisk eTax, tillkommit genom ett tätt samarbete mellan Hallå Norden och skattemyndigheterna i Norden.

5-1040-1 Översättning och tolkning

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	1.103.000	1.081.000	1.066.000	100 %	Generalsekr.

Formål Midlene er beregnet for oversetting av Ministerrådets dokumenter, hjemmesider, trykksaker ol. til finsk og islandsk samt for dekking av spesielle behov for tolking først og fremst i finsk. Midlene skal ikke brukes til lønnskostnader for de ordinære stillingene ved sekretariatet.

Prioriteringer i 2005 Midlene skal brukes til prioriterte finske og islandske tolke- og oversettelsesoppgaver som overskrider kapasiteten på sekretariatet.

- Utgifter til frilansoversettelse og -tolking i forbindelse med formannskapets ministerkonferanser.
- Utgifter til frilansoversettelse og -tolking i forbindelse med ministerrådsmøter og møter i embetsmannskomiteer, samt frilansoversettelse av sentrale dokumenter som f.eks. årsberetning, ministerrådsforslag ol.
- Fokus på hjemmesider er stadig økende, og dermed øker også behovet for satsning på oversettelse av hjemmesider til finsk og islandsk.
- Øket fokus på kvalitetssikring av oversettelser.

Resultater i 2005 Medlen blev använda till finansieringen av finsk och isländsk tolkning på ministerkonferenser samt på ministerråds- och ämbetsmannakommittémöten, översättning och uppdatering av finsk och isländsk informationsmaterial, översättning av årsberättelsen samt ministerrådsförslag och strategidokument.

Branschen är mycket kvinnodominerad. Dagar med tolkning fördelades på följande sätt år 2005: kvinnor 81 %, män 19 %. Av enhetens freelance översättare är 64 % kvinnor och 36 % män.

5-1050-2 Tjänstemannautbyte

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	1.947.000	1.909.000	1.883.000	94 %	Generalsekr.

Formål Tjenestemandsudvekslingen giver statsligt ansatte i Norden mulighed for at lære forvaltning at kende i et andet nordisk land. Den årlige bevilling fordeles mellem landene af en gruppe bestående af kontaktpersoner fra hvert land plus Færøerne og Grønland. Stipendierne fordeles, udbetales og rapporteres nationalt. Information om resultatet af nogle af udvekslingerne lægges på ministerrådets hjemmeside.

Prioriteringer i 2005 Der foretages løbende justeringer i ordningen. Mulighederne for bedst mulig samordning af bevillingskriterierne i de enkelte lande søges løbende optimeret.

Resultater i 2005 Stipendierne fordeler sig således på lande: Danmark gav 16 stipendier (6 K, 10 M), Finland gav 15 stipendier (10K, 5M), Färöarna gav 6 stipendier, Grønland gav 3 stipendium (2 K, 1 M), Island gav 9 stipendier (3 K, 6 M), Norge gav 29 stipendier (17 K, 12 M) och Sverige gav 7 stipendier (4 K, 3 M)

5-8030-1 Publikationsverksamheten

VALUTA	BUDGET 05	BUDGET 04	BUDGET 03	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	512.000	502.000	495.000	100 %	Generalsekr.

Formål Formålet med publikationsvirksomheden er at give adgang til viden om Norden, nordisk samarbejde og nordisk nytte ved at udgive, markedsføre og distribuere tekster gennem forskellige medier - både trykte og elektroniske. Publiceringsenheden (PUB) betjener både Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd.

Prioriteringer i 2005 At sikre at Publikationsenheden er en naturlig og attraktiv samarbejdspartner ved produktion af nordiske publikationer, brochurer og andre grafiske produkter.
Fortsat sikre at Publikationsenheden alsidigt og effektivt udnytter de teknologier, der er tilgængelige i forbindelse med publicering og markedsføring og benytte disse teknologier til at øge brugervenligheden af publikationsenhedens informationer på hjemmesiden. Webben får en mere central plads for publikationer udgivet af Nordisk Ministerråd.

- Med mindre der er indgået andre aftaler skal alle rapporter og publikationer, hvor Nordisk Ministerråd står for mere end 50% af finansieringen, produceres gennem Publikationsenheden.
- Samtlige publikationer TemaNord og ANP-serien som udgives i 2005 skal, i brugervenlige udgaver, ligge elektronisk tilgængelige på www.norden.org

Resultater i 2005 I løbet af 2005 udgav Publikationsvirksomheden 168 rapporter fordelt på 3 i Nord-serien, 90 i serien TemaNord og 75 i serien ANP.
Alle publikationer udgivet i TemaNord og ANP-serierne udkom elektronisk og blev gjort gratis tilgængelige på hjemmesiden. Stort set alle TemaNord publikationer blev udgivet som Print-On-Demand.

Antallet af modtagere af nyhedsbrevet om nye publikationer blev i løbet af 2005 forøget fra ca. 600 til 730 modtagere.

Forfatterværktøjet samt andre hjælpemidler til publikationsfremstillingen som er tilgængelige på hjemmesiden blev forbedrede bl.a. blev der udarbejdet mere udførlige instruktioner (på engelsk) og der blev udarbejdet en checkliste til brug for eksterne projektledere.

Publikationsenheden deltog med en udstilling på bogmessen i Goteborg og var invovleret i flere seminarer bl.a. et hvor en ny antologi med bidrag fra de nominerede til Nordisk Råds litteraturpris blev præsenteret. Nordisk Ministerråds og Nordisk Råds fælles stand havde omkring 3 000 besøgende.

Nordisk Ministerråd

Oversigt over udvalgte rapporter

Før 2005

- Budgetanalyse 2000. Det nordiske Budget. Generalsekretær Søren Christensen, 15. maj 2000
- Norden 2000 – Öppet for världens vindar. Rapport fra det af Nordisk Ministerråd nedsatte "Vismandspanel", oktober 2000
- Ny Nordisk Dagsorden – opfølgning af vismandsrapporten, Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd. september 2001
- Nordisk Ministerråds Europa-aktiviteter 2001, Slutrapport 2001, TemaNord 2002:539
- Norbornas rättigheder – Slutrapport, april 2002. Rapport av utredningsmannen ambassadör Ole Norrback, utarbetad på uppdrag av Nordiska Ministerrådet (Samarbetsministrarna)
- Nordiska Samarbetsorgan 2002, Nordisk Ministerråd maj 2002
- Norden – en samarbejdende region, december 2002
- Submission of the Nordic Council of Ministers in preparation for the new Northern Dimension Action Plan 2004-2006, marts 2003. Bidrag fra Nordisk Ministerråd til EU-kommissionens udformning af forslag til EU's Nordlige Dimension
- Vest-Norden i det nordiske samarbejde, maj 2003. Redegørelse afgivet af en fællesnordisk arbejdsgruppe nedsat af samarbejdsministrene.
- West Norden And Its Neighbours, NORDREGIO by Tomas Hanell & Sara Ringö; commisioned by the Nordic Council of Ministers' working group concerning West Norden within the framework of Nordic cooperation. May 2003
- Planer og budget 2004 for Nordisk Ministerråd, december 2003
- Nordiska ministerrådets genomförande av den andra handlingsplanen för Nordliga Dimensionen 2004-2006, april 2004
- Small but smart? Assessment of the Nordic Council of Ministers' policies for the Adjacent Areas, by Dr. Hanna Ojanen, Finnish Institute of International Affairs, 8 May 2004
- Ung i Utkant – aktuel forskning om glesbygdsungdomar i Norden, juni 2004
- Nord Forsk - organ for nordisk forskningssamordning, tiltrådt af Samarbejdsministrene 16. augusi 2004 om oprettelse af et centralt organ med ansvar for nordisk samarbejde indenfor forskning og innovation.
- Det grænseløse Norden – en redegørelse fra samarbejdsministrenes særlige repræsentant Poul Schlüter, oktober 2004
- Planer og budget 2005 for Nordisk Ministerråd, december 2004
- Retningslinjer for Nordisk Ministerråds samarbeid med Nordvest Russland 2006-2008, december 2004

- Retningslinjer for Nordisk Ministerråds samarbeid med Estland, Latvia og Litauen 2006-2008, december 2004

2005

- Demokrati og engagement, januar 2005
- Norden – en dynamisk region. Årets som gik i Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd, januar 2005
- Hållbar utveckling – En ny kurs för Norden, februar 2005
- Design for alle, et nordisk handlingsprogram, juni 2005
- Forslag til Nordisk Ministerråds planer og budget 2006, juni 2005
- Ny struktur for Nordisk Ministerråd, tiltrådt af samarbejdsministrene 15. juni 2005 om moderniseringsarbejdet i Ministerrådet for at styrke det nordiske samarbejdes politiske relevans og effektivitet
- Arbejds- og tjenestemobilitet etter EU-utvidelsen – Nordiske forskjeller og fellestrekk, september 2005
- Det internationale Norden – nordisk samarbejde i europæisk ramme 2005, september 2005
- Vedvarende energi i Norden – et sammenlignende sudie af de nordiske landes vedvarende energipolitikker og virkemidler, september 2005
- Nordic statistical Yearbook/Nordisk statistisk årsbok 2005, oktober 2005
- De nordiske lande – én arbejdsplads, ét hjemmemarked – en redegørelse om fjernelse af grænsehindringer fra samarbejdsminstrenes særlige repræsentant Poul Schlüter 2005, oktober 2005
- Det nye Norden: Fornyelse og samarbejde i Nord-Europa – Norges program for formandsskapet i Nordisk Ministerråd 2006, oktober 2005
- Norden som global vinderregion – på sporet af den nordiske konkurrencemodel: Udgivet af Huset mandag Morgen A/S, oktober 2005
- Nordisk naturforvaltning i et ændret klima, oktober 2005
- Nordisk samarbete för gemensam styrka, november 2005
- Nordic Information society Statistics 2005, december 2005
- Nordisk Ministerråds hjemmeside

Forslag til Nordisk Ministerråds Planer og budget 2007

Fremlagt af Generalsekretæren 2. juni 2006

ANP 2006:740

Förord

Härmed överlämnas mitt förslag till budget 2007 för Nordiska ministerrådet.

Budgeten illustrerar ett nordiskt samarbete i snabb utveckling. Värnandet av det genuint nordiska förenas med en tydlig ambition att dra nytta av den nordiska samhörigheten i ett europeiskt perspektiv och för att stärka Östersjöregionens attraktionskraft.

Budgetförslaget har utarbetats i nära samarbete med de ansvariga ministerråden och ämbetsmannakommittéerna.

Del 1 beskriver budgeten och de ambitioner den avspeglar, medan del 2 omfattar bakgrunden och ytterligare fördjupningar.

Under 2006 genomförs en genomgång av ministerrådets budgetprocess.

Köpenhamn den 2 juni 2006

Per Unckel
Generalsekreterare

Indholdsfortegnelse

Sidehenvsningene i dette dokumentet er ikke korrekte.

Förord **1**

Indholdsfortegnelse 2

Planer og budget for virksomhedsåret 2007 – Del 1 ..... **7**

Budgettets total ramme *8*

Budgetprocessen indtil nu og frigørelse af midler til en dispositionspulje indenfor den totale ramme *9*

Nordisk Ministerråds budget på budgetpostniveau *11*

Større ændringer på budgetpostniveau *12*

Forklaringer til budgetstruktur og budgetpostkategorier *16*

Tabel med alle budgetposter (løbende priser, TDKK) *16*

Kultur **22**

Generel indledning *22*

Generelle kulturindsatser *24*
1-2203-1 Strategiske og kulturpolitiske satsinger 24
1-2204-1 Nordisk Kulturforum og sakkyndiggrupper 24
1-2205-2 Nordisk kulturfond 24

Børn og unge *26*
1-2212-1 Nordiska ungdomskomittén 26
1-2214-1 Ledningsgrupp för nordiskt barn- och ungdomskultur 27
1-2210-1 Nordiskt idrottssamarbete 27

Film og medier *28*
1-2220-1 Styrgruppen for kultur- og massemediesamarbeid 28
1-2221-2 Nordisk computerspilprogram 28
1-2222-2 Nordisk Film- och TV-fond 29
1-2228-3 NORDICOM 30
1-2229-3 Nordisk Journalistcenter (NJC) 30
1-2223-1 Nordisk Journalistisk Efteruddannelse 31

Kunstområdet *32*
1-2230-1 Nordisk litteratur och bibliotekskommitté (NORDBOK) 32
1-2238-2 Sleipnir 32
1-2239-1 Nordiska Museikommittén 33
1-2246-4 Skandinavisk förenings Konstnärskollegium i Rom 34
1-2256-1 Nordisk Musikkommitté (NOMUS) 34
1-2254-2 Mobilitets- og residensprogrammet 35
1-2255-3 Nordiskt Center för Scenkonst (NordScen) 35
1-2257-3 Nordiskt Kunstnercentrum (Dalsåsen) 36
1-2258-3 Nordiskt Institut för Samtidskonst (NIFCA) 37
1-8000-1 Pulje - nye programmer 38

Nordiske kulturhuse *38*
1-2270-3 Nordens hus i Reykjavik 38
1-2272-3 Nordens hus på Färöarna 39
1-2274-3 Nordens institut på Åland 39
1-2277-3 Nordens institut på Grönland (NAPA) 40
1-2279-1 Vedlikehold kulturhusene 41
1-2548-3 Nordens institut i Finland (NIFIN) 41

Andre kultursatsninger *42*
1-2234-4 Samisk samarbeid 42

1-2296-1 Nordiska kulturprojekt i utlandet ... 42

Ligestilling ... 44

Generel indledning ... 44
1-4410-1 Projektmedel - Jämställdhet ... 44
1-4480-3 Nordiskt institutt for kvinde og kønsforskning (NIKK) ... 46

Lovgivning ... 48

Generel indledning ... 48
1-7110-1 Projektmedel - Lagstiftning ... 49

Uddannelse og forskning ... 50

Utbildnings- og forskningspolitik ... 50

Generelle forsknings- og uddannelsesindsatser ... 53
2-2505-1 Dispositionsmedel - Utbildning och forskning ... 53

Politikudvikling m.v. ... 53
2-2510-1 Nordiskt skolsamarbete (NSS) ... 53
2-2520-1 Styringsgruppen for Voksnes Læring (SVL) ... 54
2-2530-1 Ledningsgruppen för högre utbildning (HÖGUT) ... 55
2-2544-1 Nordens Sprogråd ... 56
2-2550-1 Ministerrådets (MR-U) IT-policygrupp ... 57
2-2553-1 Politikudvikling, Videnssamfund og IT-infrastruktur ... 58
2-3110-1 Nordiska forskningspolitiska rådet (FPR) ... 58
2-3127-2 Politikudvikling voksnes læring ... 58

Mobilitets- og netværksprogrammer ... 59
2-2512-2 Nordplus junior ... 59
2-2522-2 Nordplus Voksen ... 60
2-2532-2 Nordplus (Högre utbildning) ... 61
2-2534-4 Bidrag till Nordisk Sommaruniversitet (NSU) ... 62
2-2543-1 Nordplus språk ... 62
2-2545-2 Norden-undervisning i utlandet ... 63

NordForsk ... 64
2-3100-3 NordForsk ... 64
2-3115-3 Nordisk forskerutdanningsakademi (NorFA) ... 66
2-0462-1 Nordiskt forskningsprogram om Oceanografi ... 66
2-3111-1 Nordiske spidsforskningsenheder, globala förändringar ... 67
2-3128-1 Nordisk Forskningssamarbejde ... 68
2-3129-1 Nordisk videnskabelig information (Nordbib) ... 68
2-3133-1 Nordisk forskningsprogram om epidemiologi ... 69
2-3136-2 Forskningsprogram NORDUnet3 ... 70
2-3138-1 Nordisk Forskerskoleprogram ... 71
2-3139-1 Nordiske spidsforskningsenheder, medicin ... 71
2-3140-1 Nordisk komitè for Bioetikk ... 72

Forskning i øvrigt ... 73
2-3180-2 Nordisk Institut for Teoretisk Fysik (NORDITA) ... 73
2-3181-2 Nordiska Institutet for Sjörett (NIfS) ... 74
2-3182-2 Nordisk Institutt for Asiastudier (NIAS) ... 75
2-3185-2 Nordisk Samisk Institutt (NSI) ... 76
2-3184-2 Nordisk vulkanologisk institut (NORDVULK) ... 77

Arbejdsliv ... 78

Generel indledning ... 78
2-4110-1 Prosjektmedel – Arbetsmarknad och miljø ... 79

2-4120-2 Nordjobb ... 80
2-4130-1 Informationsprojektet ... 81
2-4180-3 Institut för vidareutbildning inom arbetsmiljö (NIVA) ... 81

Närings-, Energi- og Regionalpolitik ... 83

Generel indledning ... 83
4-5150-1 Projektmidler - Nærings, energi og regionalpolitik ... 84
4-5110-1 Projektmedel - Näring ... 85
4-3210-1 Projektmedel - Energi ... 86
4-6110-1 Projektmedel - Regionalpolitik ... 86
4-5190-1 Expo 2005 ... 87
4-5180-3 Nordisk InnovationsCenter (NICe) ... 88
4-6180-3 Nordregio ... 89
4-3220-3 Nordisk Energiforskning (NEPF) ... 90

Social- og Helsepolitik ... 92

Generel indledning ... 92
4-4310-1 Projekmedel - Social- och hälsovårdspolitik ... 93
4-4320-1 Nordiska Handikappolitiska Rådet (NHR) ... 94
4-4340-1 Nomesko og Nososko ... 95
4-4620-1 Välfärdsforskning ... 96
4-4510-1 Projektmedel - Narkotikasamarbejde ... 97
4-4385-3 Uddannelsescenter for døvblindepersonale (NUD) ... 97
4-4384-3 Nordiska samarbetsorgan för handikappfrågor (NSH) ... 98
4-4383-3 Nordiska nämnden för alkohol- och drogforsk. (NAD) ... 100
4-4381-3 Nordiska Hälsovårdshögskolan (NHV) * ... 101
4-4386-3 Nordiska utbildningsprogram för social service (NOPUS) ... 102
4-4382-3 Institutt for odontologisk materialprøvning (NIOM) ... 103

Økonomi- og Finanspolitik ... 105

Generel indledning ... 105
4-5210-1 Projektmedel- Ekonomi och finanspolitik ... 105

Miljø ... 107

Generel indledning ... 107
3-3310-1 Projektmedel - Miljø ... 109
3-3320-2 NEFCOS Miljøudviklingsfond ... 111
3-6720-4 SVANEN – Nordisk miljömärkning ... 112

Fiskeri, Jordbrug og Skovbrug, Levnedsmidler ... 113

Generel indledning ... 113
3-6410-1 Projektmidler - fællespulje ... 114
3-6530-1 Nordisk handlingsplan om livsmedelssäkerhet ... 114

Fiskeri ... 115
Generel indledning ... 115
3-6610-1 Projektmedel - Fiskeri ... 115

Jord- og skovbrug ... 117
Generel indledning - Jordbrug ... 117
3-6510-1 Projektmidler Jordbrug ... 118
3-6520-1 Nordiskt kontaktorgan för jordbruksforskning (NKJ) ... 120
3-6540-1 Nordisk genbank för husdjur ... 121
3-6580-3 Nordiska Genbanken (NGB) ... 122
Generel indledning - Skovbrug ... 124
3-6310-1 Projektmidler Skovbrug ... 125

3-6581-1 Samnordisk skogsforskning (SNS) ... 125

Levnedsmidler ... *127*
Generel indledning ... 127
3-6810-1 Projektmedel - Levnedsmidler ... 128
3-6820-1 Forskning - levnedsmidler ... 130

Nabopolitik ... 131

Generel indledning ... 131
6-0820-2 Kunskapsuppbyggning och nätverk ... 131
6-0940-1 Deltagande i EU:s partnerskap, samarbete med Barentsregionen og m. frivilligsektoren i NV-ryssland ... 133
6-0980-1 Partnerskab og grænseregionalt samarbejde ... 133
6-0960-1 NGO-virksomhed i Østersøregionen ... 135
6-0930-1 Handlingsplan for Nord-vest Rusland ... 135
6-5280-3 Nordiska Projektexportfonden (NOPEF) ... 136
6-0970-3 Ministerrådets kontorer i Nord-vest Rusland ... 137
6-0810-3 Ministerrådets kontorer i Estland, Letland og Litauen ... 138
6-0920-1 Prosjektvirksomhet i Estland, Letland og Litauen ... 140
6-0910-1 Politiske initiativer ... 141
6-0790-1 Grænseregionalt samarbejde ... 141
6-0870-1 Arktisk samarbeidsprogram ... 141

Samarbejdsministrene ... 143

Generel indledning ... 143

Sekretariatet ... *144*
5-0180-3 Ministerrådets sekretariat (NMRS) ... 144

Nordisk Ministerråds fælles aktiviteter ... *145*
5-0185-1 Nedbrydelse af grænsehindringer ... 145
5-0190-1 Reformer på institutionsområdet ... 146
5-0195-1 Europasamarbejdet ... 146
5-0410-4 Föreningarna Nordens Förbund ... 147
5-0425-4 Bidrag til Västnorden ... 148
5-0430-1 Nordiskt statistiskt samarbete ... 148
5-0435-1 Generalsekreterarens disponeringsreserv ... 148
5-0445-1 Formandsskabspuljen ... 149
5-0450-2 Stöd till frivillig sektorn ... 149
5-0460-1 Holdbart Norden ... 150
5-1010-1 Informationsverksamhet ... 152
5-1011-1 Informationsaktiviteter ... 152
5-1020-1 Informationsverksamhet utanför Norden ... 153
5-1021-1 Internationale aktiviteter ... 153
5-1025-1 Norden i Fokus (info.vinduene) ... 154
5-1030-1 Hallo Norden ... 155
5-1035-1 Grænsehindringer/Hallo Norden ... 155
5-1040-1 Översättning och tolkning ... 156
5-1050-2 Tjänstemannautbyte ... 156
5-8030-1 Publikationsverksamheten ... 157

Strukturpuljen ... 158

5-1000-1 Strukturpulje ... 158

Opløste ej sammenlagte Ministerråd ... 159

2-3410-1 Det Nordiske IT-samarbeid under MR-IT ... 159
3-6210-1 Projektmedel - Transport ... 159
4-5310-1 Projektmedel – Bygg och Bolig ... 160

4-6710-1 Projektmedel - Konsument ... 160

Planer og budget for virksomhedsåret 2007 – Del 2 ... 162

Udviklingen i udisponerede midler 2001-2005 ... 162

Afvigelsesforklaring fra ministerrådene ... 163

Flerårig planlægingsramme for Nordisk Ministerråd ... 164

Flerårig planlægningsramme fordelt på ministeråd ... 165

Budgettets udvikling i perioden 1997 – 2007 ... 166

Budgettets indtægter ... 166

Betalingsordningen for højere uddannelser ... 167

Indbetalinger fra landene ... 168

Historisk likviditetsudvikling ... 168

Budgettets fordeling på forskellige budgetpostkategorier 2007 og 2006 ... 169

Frivilligsektoren og andre modtagere, som ikke er offentlige eller private virksomheter ... 172

Indsatser for børn og unge ... 174

Minsterrådets samlede Nabopolitikaktiviteter ... 176

Ligestilling ... 176

Budgetposter hvor informationsaktiviteter er en væsentlig del ... 177

Udgifter som ikke er direkte aktivitet- og projektrelaterede ... 178

Bilag 1 – Flerårig planlægningsramme, samlet ... 179

Bilag 2 – Budgettet konverteret til EURO ... 184

Planer og budget for virksomhedsåret 2007 – Del 1

Nordiska ministerrådet är de nordiska regeringarnas samarbetsorganisation. Ministerrådets arbete styrs på ett övergripande plan av Helsingforsavtalet, senast ändrat 1995.

Samarbetet utförs i tio fackministerråd. De nordiska samarbetsministrarna koordinerar ministerrådens arbete och svarar för vissa övergripande frågor. Likaledes är det samarbetsministrarna som fastställer de överordnade prioriteringarna for Nordiska ministerrådets arbete.

I särskilda ordförandeprogram, för hela ministerrådet och för de olika fackministerråden, anger årets ordförandeland vad man särskilt vill fokusera på. Norge avlöses 2007 av Finland som ordförande i Nordiska ministerrådet.

Varje fackministerråd utvecklar sitt verksamhetsområde i planer som sträcker sig över flera år. Planerna är baserade på de överordnade prioriteringar, som fastställs av samarbetsministrarna. Tidigare ordförandelands utpekade fokusområden förs vidare.

Budgeten för 2007 avspeglar i första hand de prioriteringar för det nordiska samarbetet som gäller över flera år. Inom budgeten kan ordförandeskapets aktuella ambitioner förverkligas genom den s.k. formandskabspuljen för Nordiska ministerrådet i stort och genom disponibla projektmedel i varje fackministerråd.

Det är generalsekreterarens ansvar att framlägga budgetförslag för Nordiska ministerrådet. Förslaget utarbetas i nära samarbete med fackministerråden. Samarbetsministrarnas förslag till budget fastställs i september och den slutliga budgeten fastställs av samarbetsministrarna efter det att Nordiska rådet hörts i november.

Budgeten 2007 kännetecknas av följande huvudlinjer:

Vidensamfundets udfordringer afspejles i det største enkeltstående indsatsområde indenfor Nordisk samarbejde, nemlig uddannelse, forskning og innovation. På dette område er især de små landes sårbarhed særlig tydelig ligesom værdien af en koordineret indsats.

Kultursamarbejdet som er ministerrådets næststørste indsats, underbygger at den nordiske kulturelle og værdibaserede samhørighed behøver at blive værnet om, så at det skal kunne tales om en slags nordisk identitet midt i det internationale og europæiske. Nordiska kulturfonden tillförsäkras en stark ställning i det nordiska kultursamarbetet.

Det gränspolitiska samarbetet vidareförs. Nedbrytning av gränshinder är av stor betydelse för Nordens attraktionskraft. Hallo Norden utvecklas som en central källa till information för den som vill flytta i Norden. Det gränsregionala samarbetet ges större resurser.

Det arktiska samarbetet förstärks. Det ger de nordiska länderna en tydligare plats under det internationella polaråret. Särskilt gäller detta klimatfrågorna.

Förutsättninerna för att utveckla nordisk mat till ett nytt profilområde prövas. En sådan profil kan bidra till att stärka de nordiska länderna på den internationella scenen.

Det Europæiske perspektiv og samhørigheden i Nordeuropa og omkring Østersøen bliver en mere og mere integreret del af ministerrådets arbejde. Det nordiske samarbejde kan udnyttes til at de nordiske lande står stærkere i Europa. Dette gælder f.eks. forskningsområdet og arbejdet for at nedbryde grænsehindringer. På begge områder har Norden en interesse i at fremstå som én frem for fem nordiske lande.

Omkring Østersøen findes et udviklingspotentiale for vækst. Budgettets prioriteringer afspejler tydeligere ambitionerne på dette område ikke mindst indenfor uddannelses- og forskningsområderne og omkring NGO-samarbejdet.

Kampen for demokrati og menneskerettigheder har i lang tid været et væsentligt element i ministerrådets arbejde, ikke mindst i 1990'erne hvor ministerrådet engagerede sig i Estland, Letland og Litauens frigørelse. Nu flyttes perspektivet. Hviderusland er et nyt område hvor fælles nordisk indsats kan blive afgørende. Dette gælder ikke mindst styrkelse af civilsamfundet. Ministerrådet er engageret i European Humanity University (EHU) i Vilnius som et tydeligt eksempel på, hvordan Ministerrrådet og EU gennem samarbejde kan stå stærkere.

Budgettets total ramme

Aktivitetsrammen i budget 2007 er i alt 839,700 MDKK i 2006 priser. Aktivitetsrammen er i praksis i reale priser uændret i forhold til 2006.

I følgende tabel er budgettet vist fordelt på Nordisk Ministerråds ti fagministerråd samt samarbejdsministrene. I budgetforslaget er ministerrådene inddelt i grupper efter hvor de er placeret organisatorisk i ministerrådssekretariat. Ministerrådssekretariatet blev omorganisering i forbindelse med struktur- og moderniseringsarbejdet, hvor de tidligere 18 ministerråd blev til 11.

SAMMENSTILLING AF BUDGET 2007 OG 2006 (2006 priser, TDKK)

	BUDGET 2007	Andel	BUDGET 2006	Andel	Difference +/-	Difference %
MR-Kultur, MR-Ligestilling, MR-Lov	**169.600**	**20,2%**	**169.706**	**20,2%**	**-106**	**-0,1%**
Kultur	160.000	19,1%	160.031	19,1%	**-31**	**0,0%**
Ligestilling	8.300	1,0%	8.352	1,0%	**-52**	**-0,6%**
Lov	1.300	0,2%	1.323	0,2%	**-23**	**-1,7%**
MR-Uddannelse og forskning, MR-A	**231.300**	**27,5%**	**230.280**	**27,4%**	**1.020**	**0,4%**
Uddannelse og forskning	218.500	26,0%	217.342	25,9%	**1.158**	**0,5%**
Arbetsmarked og -miljø	12.800	1,5%	12.938	1,5%	**-138**	**-1,1%**
MR-NER, MR-S, MR-Finans	**155.200**	**18,5%**	**155.593**	**18,5%**	**-393**	**-0,3%**
Näring, energi og regional	114.500	13,6%	108.195	12,9%	**6.305**	**5,8%**
Socialpolitik	39.000	4,6%	45.730	5,4%	**-6.730**	**-14,7%**
Finanspolitik	1.700	0,2%	1.668	0,2%	**32**	**1,9%**
MR-Miljø og MR-FJSL	**82.900**	**9,9%**	**81.723**	**9,7%**	**1.177**	**1,4%**
Miljø	43.500	5,2%	43.908	5,2%	**-408**	**-0,9%**
Fiskeri, Jord- och skovbrug og levnedsmidler	39.400	4,7%	37.815	4,5%	**1.585**	**4,2%**
Nabopolitik	**93.400**	**11,1%**	**87.286**	**10,4%**	**6.114**	**7,0%**
Samarbejdsministrene	**103.300**	**12,3%**	**107.525**	**12,8%**	**-4.225**	**-3,9%**
Ministerrådets sekretariat (NMRS)	66.623	7,9%	64.469	7,7%	**2.154**	**3,3%**
Nordisk Ministerråds fællesaktiviteter	36.677	4,4%	43.056	5,1%	**-6.379**	**-14,8%**
Strukturpulje	**4.000**	**100,0%**	**7.530**	**188,3%**	**3.530**	**-**
TOTALT	**839.700**	**100,0%**	**839.643**	**100,0%**	**57**	**0,0%**

Budgetprocessen indtil nu og frigørelse af midler til en dispositionspulje indenfor den totale ramme

Som det fremgår af budgetanvisninger for 2007 (NSK/MR-SAM dok. 48-2006) af 6. marts 2006 blev hvert ministeråd pålagt at spare 1% af det tildelte beløb fra 2006 bevillingen (dog undtaget Kulturministerrådet) til en såkaldt dispositionspulje. Udover denne pro rata reduktion til en såkaldt prioriteringspulje til særlige politisk prioriterede områder består puljen af; formandskabspuljen, puljen for holdbar udvikling, strukturpuljen (som anvendes til støtte til det uformelle nordiske samarbejde).

Dispositionspuljen udgør 37,4 MDKK. Denne pulje er i Generalsekretærens budgetforslag fordelt til 1) Formandskabspulje, 2) Holdbart Norden, 3) Strukturpulje (uformelt samarbejde) og 4) Særlig politisk prioriterede områder. De særlig politisk prioriterede områder tildeles midler fra prioriteringspulje, som nævnt ovenfor.

I budgettet er dispositionspuljen fordelt på følgende måde:

Formanskapspuljen (budgetpost 5-0445-1) utgör idag 9,5 milj. DKK. Puljen skal gøre det muligt for formandskabet at tage nye initiativer. Samarbetsministrarna skal også gennem disse midler kunne tage samlede initiativer.

Der foreslås, at der gives 10 MDKK till förmanskapspuljen (budgetpost 5-0445-1), inklusive initiativ från samarbetsministrarna.

Stöd till arbetet med bæredyktig utveckling (budgetpost 5-0460-1) utgør idag ca. 4,0 MDKK. Medlen används dels till utvecklingen och marknadsföringen av den nordiska strategin.

Också i framtiden bör resurser finnas tillgängliga för utvecklingsarbete och marknadsföring. Däremot borde en större del av de projekt som idag finansieras över denna budgetpost kunna inordnas i fackministerrådens stöd till angelägen verksamhet inom sina respektive ansvarsområden.

För 2007 borde det särskilda arbetet med bæredyktig utveckling kunna klaras med en budgetram på 3 MDKK.

Omstruktureringen (budgetpost 5-1000-1) av ministerrådets arbete är nu i allt väsentligt genomförd. Det noterades samtidigt att det från 2006 års strukturpulje sannolikt kommer att återstå medel som kan överföras till 2007. Strukturrapporten från 2005 utgick från att stödet till oformellt samarbete skulle vara av övergångskaraktär. Samtidigt är det tydligt att det framför allt på konsumentområdet bedrivs viss verksamhet som inte efter bara ett år kan tas över av andra.. En pulje på 4 MDKK för 2007 bör kunna sörja för att väsentligt oformellt samarbete kan föras vidare .

Efter en sådan överordnad fördelning återstår 20,4 MDKK i prioriteringspuljen til de stærkt politisk prioriterede områder. Det är 4,1 MDKK mer än 2006, hvor den såkaldte omprioriteringspuljen var på 16,3 MDKK.

I budgetforslaget er prioriteringspuljen udmøntet på følgende vis:

Forskning och innovation
Energiforskningen (budgetpost 3-3220-3) är en viktig tredje del av trippeln NordForsk, NICe och Nordisk energiforskning. Ett samnordiskt tillskott till Nordisk energiforskning, som idag i allt väsentligt är nationell finansierad, ökar möjligheten till en framgångsrik samverkan med NICe och NordForsk.

Energiforskning er tildelt 4 MDKK.

NordForsk (budgetpost 2-3100-3) har nu börjat att på allvar fungera enligt plan. Samverkansprojekt mellan NordForsk och nationella vetenskapsråd introduceras.

NordForsk bör tilldelas vissa ytterligare medel för att genomföra flera nya sådana initiativ. Det gäller i första hand ett samnordiskt initiativ till program för industridoktorander, samt ett initiativ angående öppnandet av viktiga infrastrukturer inom Norden för samnordisk användning. Under båda dessa finns goda möjligheter för samverkan med NICe.

NordForsk er tildelt 4 MDKK.

Tvärsektoriellt innovationsprojekt på områdena näring, energi och regional kan ge värdefulla resultat. Det gäller särskilt projekt med regional inriktning. Medlem placeres på budgetpost 4-5150-1, der indeholder projektmidler for regionalpolitik, hvor midlerne øremærkes til anvendelse i sammenhæng med NICe's virksomhed.

Tvärsektoriellt innovationsprojekt är tilldelt 2 MDKK.

Det foreslås, att ytterligare medel reserverats till arbetet med programmet "Ny Nordisk Mat". Den tilltänkta insatsen engagerar flera ministerråd, men är alltjämt på planeringsstadier. Medel föreslås reserveras på budgetposten for projektmidler jordbrug, budgetpost 5-6510-1. Medeln göras avhängigt att projektets alla intressenter finner aktiviteterna angelägna och är beredda att medverka.

Programmet "Ny Nordisk Mad" er tildelt 2 MDKK.

Rysslandsverksamheten
Samtliga områden inom Rysslandsverksamheten i bred mening kan dra nytta av ökade resurser. Balansen i fördelningen mellan Ryssland och Vitryssland får avgöras efterhand.

Kunskapsuppbyggnad och nätverk (budgetpost 6-0820-2) är Rysslandsprogrammets huvudområde och vänder sig både till Ryssland och Vitryssland. Programmet har hittills förstärkts bara i begränsad utsträckning. Ett ytterligare tillskott från prioriteringspuljen understryker programmet som ministerrådets viktigaste Ryssland/Vitryssland satsning. Kunskapsuppbyggnad och nätverk är tilldelt 2 MDKK.

NGO-verksamheten i Östersjöregionen (budgetpost 6-0960-1) förstärks og tildeles 2 MDKK.

Partnerskap och gränsregionalt samarbete (budgetpost 6-0980-1) tillsförsäkres ökade resurser. Dessa medel kan behöva att förstärkas om det av social- och jämställdhetsministrarna aktualiserade projekten kan förverkligas. Detta kan emellertid inte klarläggas idag. En viss ökning av resurserna är emellertid under alla omsändigheter motiverad. Behoven från respektive projekt får bedömas senare, dessutom med beaktande av eventuella kvarvarande resurser från 2006 som kan överföras till 2007.

Partnerskap och gränsregionalt samarbete är tilldelt 1 MDKK.

Det bör påpekas att medel för grundfinansiering till social- och jämställdhetsministrarnas partnerskapsprojekt redan avsatts inom Rysslandsprogrammets ram utan extra tillskott.

Arktiskt samarbete
Ökade insatser på det arktiska området har föreslagits från flera ministerråd. Avvägningen mellan de olika initiativen är svår att göra med stöd av det tillgänliga underlaget. En förstärkning bör nu tillföras det arktiska samarbetsprogrammet (budgetpost 6-870-1). En del av medlen örenmärks för miljöprojekt. Ökade insatser för urbefolkningerna bör ochså kunna övervägas.

Det arktiske samarbejde er tildelt 2 MDKK.

Gränsregionalt samarbete
Förslag har framförts om en förstärkning av stödet till det gränsregionala samarbetet, inkl. NORA. Regionalministrarna har ochså beslutat om nya former för stödet till gränsregionalt samarbete. Det får senare avgöras hur en mera exakt fördelning inom budgetposten 4-5110-1 mellan de olika intressena bör se ut.

Det grænseregionale samarbejde er tildelt 1,4 MDKK

Den här angivna fördelningen tillgodoser inte alla inkomna förslag. Fördelningen respekterar dock de prioriteringar som samarbetsministrarna angivit i budgetanvisningarna.

I sammenfattning är prioriteringspuljen fordelt på följande sätt:

Budgetpost	**Navn**	**Beløb (TDKK)**
Forskning og innovation		
4-3220-3	Nordisk Energiforskning	4.000
2-3100-3	Nordforsk	4.000
4-5150-1	Projektmidler – NER	2.000
3-6510-1	Projektmidler - jordbrug	2.000
I alt forskning og innovation		*12.000*
Rusland		
6-0820-2	Kundskabsopbygning og netværk	2.000
6-0960-1	NGO-virksomhed i Østersåområdet	2.000
6-0980-1	Partnerskab og grænseregionalt samarbejde	1.000
I alt Rusland		*5.000*
Arktiks		
6-0870-1	Arktisk samarbejdsprogram	2.000
I alt Arktisk		*2.000*
Grænseregionalt samarbejde		
4-5150-1	Projektmidler - NER	1..400
I alt Grænseregionat samarbejde		*1.400*
Totalt prioriteringspuljen		***21.400***

Nordisk Ministerråds budget på budgetpostniveau

I det følgende redegøres der for Nordisk Ministerråds budget på budgetpostniveau. Først redegøres der for de største stigninger og de største reduktioner på budgetpostniveau. Derefter gives en forklaring på budgetpoststruktur og budgetpostkategorier før der præsenteres en liste med alle budgetposters bevillinger i 2006 og 2007. Denne liste efterfølges og kompleteres derefter med en beskrivelse af formål, prioriteringer 2007 og resultater 2005 for alle budgetposter.

Bemærk, at som følge af omrokering af budgetposter mellem ministerråd kan for tidligere års vedkommende være en diskrepans mellem rammerne i budgetforslag 2007 og de tidligere trykte budgetter.

Større ændringer på budgetpostniveau

I budgettet er der stigninger/reduktioner på budgetposter som tilsammen beløber sig til totalt 145,256 MDKK. Nedenfor vises en tabel med de største stigninger fordelt på de respektive budgetposter. Der er også vist de største reduktioner og hvilke budgetposter de vedrører. Til sammenligning var stigningerne i 2006-budgettet på 125,651 MDKK (reduktionerne i 2006-budgettet var 10 MDKK mindre svarende til reduktionen i aktivitetsrammen på 10 MDKK, som følge af ophøret med overforbrug af likviditet).

Større ændringer på budgetpostniveau *(2006-prisniveau)*

Øgninger		**Budget 2007**	**Budget 2006**	**Ændring**
1-2221-2	Nordisk computerspilprogram	12.000	6.114	5.886
1-2223-1	Nordisk Journalistisk Efteruddannelse	3.171	0	3.171
1-2228-3	NORDICOM	2.895	2.210	685
1-2254-2	Mobilitets- og residensprogrammet	16.791	10.190	6.601
1-4410-1	Projektmedel - Jämställdhet	3.300	3.028	272
1-8000-1	Pulje - nye programmer	20.631	0	20.631
2-2505-1	Dispositionsmedel-Utbildning och forskning	5.307	4.430	877
2-3100-3	NordForsk	101.336	69.582	31.754
3-6310-1	Projektmidler Skovbrug	1.549	0	1.549
3-6510-1	Projektmidler Jordbrug	3.565	3.131	434
4-3220-3	Nordisk Energiforskning (NEPF)	5.064	1.075	3.989
4-5150-1	Projektmidler - Næring, energi og regionalpolitik	30.152	0	30.152
4-4310-1	Projekmedel - Social- och hälsovårdspolitik	8.261	6.025	2.236
5-0180-3	Ministerrådets sekretariat (NMRS)	66.623	64.469	2.154
5-1011-1	Informationsaktiviteter	9.870	0	9.870
5-1021-1	Internationale aktiviteter	863	0	863
5-1035-1	Grænsehindringer/Hallo Norden	6.144	0	6.144
6-0820-2	Kunskapsuppbyggning och nätverk	32.570	30.570	2.000
6-0870-1	Arktisk samarbeidsprogram	9.159	7.172	1.987
6-0960-1	NGO-virksomhed i Østersøregionen	5.216	1.019	4.197
6-0970-3	Ministerrådets kontorer i Nord-vest Rusland	8.126	6.126	2.000
6-0980-1	Partnerskab og grænseregionalt samarbejde	6.924	0	6.924
	Andre mindre øgninger			880
Sum øgninger				145.256

Reduktioner		Budget 2007	Budget 2006	Ændring
1-2214-1	Ledningsgrupp för nord. barn- och ungdomskultur	0	1.309	-1.309
1-2220-1	Styrgruppen for kultur- og massemediesamarbeid	0	2.145	-2.145
1-2229-3	Nordisk Journalistcenter (NJC)	0	3.171	-3.171
1-2230-1	Nordisk litteratur och bibliotekskommitté (NORDBOK)	0	7.731	-7.731
1-2239-1	Nordiska Museikommittén	0	1.211	-1.211
1-2255-3	Nordiskt Center för Scenkonst (NordScen)	0	6.562	-6.562
1-2256-1	Nordisk Musikkommitté (NOMUS)	0	6.460	-6.460
1-2258-3	Nordiskt Institut för Samtidskonst (NIFCA)	0	6.601	-6.601
1-2296-1	Nordiska kulturprojekt i utlandet	0	2.165	-2.165
1-4480-3	Nordiskt institutt for kvinde og kønsforsk. (NIKK)	5.000	5.324	-324
2-3111-1	Nordiske spidsforskningsenheder, globala förändringar	0	5.377	-5.377
2-3133-1	Nordisk forskningsprogram om epidemiologi	0	3.231	-3.231
2-3136-2	Forskningsprogram NORDUnet3	0	3.634	-3.634
2-3138-1	Nordisk Forskerskoleprogram	0	2.582	-2.582
2-3139-1	Nordiske spidsforskningsenheder, medicin	0	3.109	-3.109
2-3180-2	Nordisk Institut for Teoretisk Fysik (NORDITA)	10.621	15.932	-5.311
2-3182-2	Nordisk Institutt for Asiastudier (NIAS)	4.743	7.116	-2.373
2-3184-2	Nordisk vulkanologisk institut (NORDVULK)	4.846	7.270	-2.424
2-3185-2	Nordisk Samisk Institutt (NSI)	1.831	3.662	-1.831
4-3210-1	Projektmedel - Energi	0	4.951	-4.951
4-5110-1	Projektmedel - Näring	0	1.116	-1.116
4-6110-1	Projektmedel - Regionalpolitik	0	20.959	-20.959
4-4510-1	Projektmedel - Narkotikasamarbejde	0	2.343	-2.343
4-4620-1	Välfärdsforskning	0	6.312	-6.312
5-0185-1	Nedbrydelse af grænsehindringer	0	1.732	-1.732
5-0190-1	Reformer på institutionsområdet	0	300	-300
5-0195-1	Europasamarbejdet	0	198	-198
5-0410-4	Föreningarna Nordens Förbund	1.370	3.259	-1.889
5-0430-1	Nordiskt statistiskt samarbete	0	1.787	-1.787
5-0450-2	Stöd till frivillig sektorn	0	1.223	-1.223
5-0460-1	Holdbart Norden	3.000	3.975	-975
5-1000-1	Strukturpulje	4.000	7.530	-3.530
5-1010-1	Informationsverksamhet	0	3.829	-3.829
5-1020-1	Informationsverksamhet utanför Norden	0	979	-979
5-1025-1	Norden i Fokus (info.vinduene)	0	4.897	-4.897
5-1030-1	Hallo Norden	0	4.474	-4.474
5-1040-1	Översättning och tolkning	0	1.088	-1.088
5-8030-1	Publikationsverksamheten	400	732	-332
6-0790-1	Grænseregionalt samarbejde	0	1.019	-1.019
6-0940-1	Deltagande i EU:s partnerskap, samarbete med Barentsregionen og m. frivilligsektoren i NV-ryssland	0	9.975	-9.975
	Andre mindre reduktioner			-3.797
Sum reduktioner				-145.256

Nedenfor følger bemærkninger i bredere forstand fra de enkelte ministerråd om baggrunden for stigninger og reduktioner på budgetpostniveau. Disse skal ses i sammenhæng med de ændringer der tidligere er beskrevet ovenfor i forbindelse med dispositionspuljen.

På kulturområdet har budsjettprosessen for 2007 bli noe mer komplisert enn normalt for kulturområdet, ut fra at mange av de elementer som legges inn i budsjettforslaget som konsekvens av strukturreformen først vil være klarlagt i løpet av høsten 2006.

Eventuelle omprioriteringer i forbindelse med den endelige behandlingen av budsjettet til høsten foretas når alle faktorer vedrørende eksisterende og nye programmer samt avviklingen av den gamle strukturen er kjent.

Alle poster fra samarbeidsorganer, institusjoner og komiteer som er lagt ned i 2006 eller legges ned i 2007, nulles ut i budsjettet for 2007, slik at det blir tydelig markert hvilke organer som legges ned.

Deler av de midlene fra de nedlagte organer på kulturområdet foreslås fordelt slik: Der skjer en opptrapping av Nordisk Computerspillprogram i henhold til planen: med ca. 5,9 MDKK (budsjettpost 1-2221-2 i budsjettet). Midlene fra NJC, budsjettpost 1-2229-3, ca.3 MDKK overføres til ny post, Nordisk journalistisk etterutdanning (budsjettpost 1-2223-1). Driftsbevilgning til den del av Nordicom, som er Medier i Norden (DKK 685.000), legges teknisk til Nordicoms driftsbevilgning (budsjettpost 1-2228-3).

Derudover frigøres der ca. 6 MDKK til udvidelse av mobilitets- og residensprogrammet (budsjettpost 1-2254-2). Derudover legges ca. 21 MDKK inn i en ny budsjettpost 1-8000-1 med arbeidstittel "Pulje - nye programmer". Den pågående prosessen med utforming av nye programmer innebærer et behov for fleksibilitet og eventuelle omprioriteringer vil foretas i forbindelse med den endelige behandlingen av budsjettet til høsten 2006.

På likestillingsområdet har MR-JÄM förordat omdisponere midler fra NIKK - Nordiskt Institutt for kvinde og kønsforsknings grunnbevilgning (budgetpost 1-4480-3) til Projektmedel Jämställdhet (budgetpost 1-4410-1).

På uddannelses- og forskningsområdet er budgetpost 2-2505-1 Dispositionsmiddel – uddannelse og forskningen styrket. Der er nu et øget behov for finansiering af kommende evalueringer, politikudvikling og internationaliseringsinitiativer

Øvirge ændringer på budgetpostniveau er en fortsættelse af den igangsatte udvikling hvor der overføres midler til dispostion for satsningen på Nordforsk fra afsluttede forskningsprogrammer og fra midler fra institutiotioner, som er overflyttet til national niveau.

Forskydninger mellem projektmidler på MR-NER er af teknisk karakter. Ændringer beror på, at de tre ministeråds projektmidler slås sammen på en ny budgetpost 4-5150-1. Derudover modtager NEF (budgetpost 4-3220-3) 4 MDKK fra prioriteringspuljen.

Budgetposten 4-4310-1 "Projektmedel – Social- och hälsovårdspolitik" har ökat med 2.236 TDKK för 2007. Det beror på att de två budgetposterna "Projektmedel – Social- och hälsovårdspolitik" samt "Projektmedel – narkotikasamarbete" har slagits ihop för 2007, som en följd av att narkotikasamarbetet inte längre behandlas i MR-NARKO utan i MR-S.

Ændringerne i projektmidler på jordbrug og skovbrug skyldes, at man som følge af den nye embedsmandskomitéstruktur har oprettet selvstændige budgetposter for EK-FJLS (jordbrug) og EK-FJLS (skovbrug), som er henholdsvis 3-6510-1 og 3-6310-1.

Inom ramarna för det nya Rysslandsprogrammet för perioden 2006 - 2008 sker en ökad satsning på kunskapsuppbyggnad och nätverk, budgetpost 6-0820-1. Under 2006 introduceras ett nytt sammanhållet program som fokuserar på fyra huvudområden: 1. offentlig förvaltning, 2. utbildning och forskning, 3. näringslivet och 4. civila samhället.

Budgetposten 6-0960-1 finansierar huvuddelen av NGO-programmet inom Grannlandspolitiken. Syftet är att främja NGO-verksamhet i Nordens grannländer runt Östersjön. Målet är att under 2007 stödja NGO-verksamhet i Östersjöregionen med minst 5,5 MDKK enligt överenskommelse med Nordikska rådet.

Utöver medel i denna budgetpost finansieras NGO-programmet inom Grannlandspolitiken genom budgetposterna Kunskapsuppbyggnad och nätverk (6-0820-2) och Barentssamarbete under posten Partnerskap och gränsregionalt arbete (6-0980-1).

Under 2006 etablerar ministerrådet ett nytt kontor i Kaliningrad. Det nya kontoret kommer att belasta budgetposten 6-0970-1 med uppskattningsvis 2 MDKK.

Syftet med budgetpost 6-0980-1 är att bidra till att stärka EU:s Nordliga dimension, att främja samarbete med övriga regionala organisationer samt att stödja gränsregionalt samarbete. Budgetposten liknar den tidigare budgetposten 6-0940-1men innefattar inte NGO-samarbete däremot har gränsregionalt samarbete inkorporerats.

Midlerne på budgetpost 6-0790-1 overförs till den nya budgetposten 6-0980-1 Partnerskap och gränsregionalt arbete.

I forbindelse med det nye budget på Nabopolitikområdet är medlen på budgetpost 6-0940-1 överförda till nya poster - Partnerskap och gränsregionalt samarbete 6-0980-1 samt till NGO-verksamhet i Östersjöregionen, budgetpost 6-0960-1.

Der er gennemført en betydelig forenkling af budgetteringen på rammen Sekretariatet og andre fællesaktiviteter, som nu benævnes Samarbejdsministrene. Rammen Samarbejdsministrene er igen opdelt i Ministerrådssekretariatet og Nordisk Ministerråds fællesaktiviteter. Forenklingen kan sammenfattes i følgende fire punkter:

- Samling af sekretariatsrelaterede udgifter i én budgetpost samt en reduktion af det hidtidige sekretariatsbudget med 3 %
- Samling af flere forskellige informationsrettede budgetposter i én post
- Samling af midler til grænsehindringsarbejdet i bred forstand i én budgetpost
- Samling af midler til internationale aktiviteter i én budgetpost

Ændringerne på denne del af budgettet er derfor – bortset fra den særlige besparelse på sekretariatet, en nedlæggelse af budgetposten til frivilligsektoren og reduktionen på budgettet til publikationsvirksomheden – alene udtryk for en teknisk omlægning af budgetposter, der reducerer antallet fra 18 til 11.

Forklaringer til budgetstruktur og budgetpostkategorier

Hoved-inddeling	Budgettets hovedinddeling er det enkelte ministerråd. Præsentationen af hvert ministerråd indledes med en beskrivelse af hele arbejdet med fokus på politiske målsætninger, nye initiativer og ændringer i forhold til foregående budgetår.
Budgetposter	De enkelte budgetposter præsenteres ensartet indholdsmæssigt ved hjælp af to budgetposttyper; a) Projektmidler/støtteordninger/organisationsbidrag og b) Institutioner/virksomheder som styres gennem mål - og resultatkontrakter.
Nummerering	Hver budgetpost har en 6 cifret nummerering. Det første ciffer er samarbejdsområde, anden til sjette ciffer er løbenummer indenfor ministerrådet. Det sidste ciffer viser hvilken type budgetpost det er; 1 = projektmidler, 2 = støtteordninger, 3 = institution, 4 = organisationsbidrag.

Specielle rubrikker	I budgetpostene for projekt/støtteordninger viser rubrikken Disp05/Bud05, hvor stor andel af 05-budgettet i procent, som er disponeret i løbet af 2005. En disponering er en beslutning om at bruge penge fra en budgetpost til et bestemt formål. Det disponerede beløb kan udbetales til formålet i budgetåret og i de 2 påfølgende år, og Nordisk Ministerråd har en forpligtelse overfor det angivne formål i denne tidsperiode. En ikke udbetalt disposition vil efter 3 år blive indtægtsført i ministerrådets regnskab og tilbagebetalt til landene. Resultatrubrikken for budgetposterne er baseret på de resultater som konkret er kommet til udtryk i løbet af 2005. Resultaterne kan på denne måde både være finansieret af 2005-midler eller tidligere års bevillinger. I budgetposterne for institutioner styret med resultatkontrakt viser rubrikken, NMR fin. 05 den procentvise andel af institutionens totale indtægter i 2005 som blev finansieret af Nordisk Ministerråd (fra regnskabet). Finansieringen fra Nordisk Ministerråd omfatter både basisbevilling og eventuelle projektmidler. I rubrikken "kontraktsstatus" redegøres for institutions målopfyldelse f.s.v.a. de faglige mål i resultatkontrakterne. I rubrikken "økonomi" fremgår sekretariatets bemærkninger til regnskabsaflæggelsen for 2005.

Tabel med alle budgetposter (løbende priser, TDKK)

MR-Kultur, MR-Ligestilling, MR-Lov		**Budget 2007**	**Budget 2006**	**Difference +/-**	**%**
		169.600	**169.706**	**-106**	**-0,1%**
MR-Kultur		**160.000**	**160.031**	**-31**	**0,0%**
	Generelle kulturinnsatser	*38.348*	*38.348*	*0*	*0,0%*
1-2203-1	Strategiske og kulturpolitiske satsinger	6.112	6.112	0	0,0%
1-2204-1	Nordisk Kulturforum og sakkyndiggrupper	1.019	1.019	0	-
1-2205-2	Nordisk kulturfond	31.217	31.217	0	0,0%
	Barn och unga	*7.157*	*8.466*	*-1.309*	*-15,5%*
	Projektmedel och generella stödordningar	*7.157*	*8.466*	-1.309	-15,5%
1-2210-1	Nordiskt idrottssamarbete	1.253	1.253	0	0,0%
1-2212-1	Nordiska ungdomskomittén	5.904	5.904	0	0,0%
1-2214-1	Ledningsgrupp för nordiskt barn- och ungdomskultur	0	1.309	-1.309	-
	Film och media	*40.306*	*35.530*	*4.776*	*13,4%*
	Projektmedel och generella stödordningar	*37.411*	*30.149*	7.262	24,1%
1-2220-1	Styrgruppen for kultur- og massemediesamarbeid	0	2.145	-2.145	-100,0%

1-2221-2	Nordisk computerspilprogram	12.000	6.114	5.886	
1-2222-2	Nordisk Film- och TV-fond	22.240	21.890	350	1,6%
1-2223-1	Nordisk Journalistisk Efteruddannelse	3.171	0	3.171	
	Institutioner	*2.895*	*5.381*	-2.486	-46,2%
1-2228-3	NORDICOM	2.895	2.210	685	31,0%
1-2229-3	Nordisk Journalistcenter (NJC)	0	3.171	-3.171	-100,0%
	Konstområdet	*37.422*	*38.755*	*-1.333*	*-3,4%*
	Projektmedel och generella stödordningar	*37.422*	*25.592*	11.830	46,2%
1-2230-1	Nordisk litteratur och bibliotekskommitté (NORDBOK)	0	7.731	-7.731	-100,0%
1-2238-2	Sleipnir	0	0	0	
1-2239-1	Nordiska Museikommittén	0	1.211	-1.211	-100,0%
1-2246-4	Skandinavisk förenings Konstnärskollegium i Rom	0	0	0	
1-2256-1	Nordisk Musikkommitté (NOMUS)	0	6.460	-6.460	-100,0%
1-2254-2	Mobilitets- og residensprogrammet	16.791	10.190	6.601	
1-8000-1	Pulje - nye programmer	20.631	0	20.631	
	Institutioner	*0*	*13.163*	*-13.163*	*-100,0%*
1-2255-3	Nordiskt Center för Scenkonst (NordScen)	0	6.562	-6.562	-100,0%
1-2257-3	Nordiskt Kunstnercentrum (Dalsåsen)	0	0	0	
1-2258-3	Nordiskt Institut för Samtidskonst (NIFCA)	0	6.601	-6.601	-100,0%
	Nordiska kulturhus (institutioner)	*32.614*	*32.614*	*0*	*0,0%*
1-2270-3	Nordens hus i Reykjavik	7.768	7.768	0	0,0%
1-2272-3	Nordens hus på Färöarna	11.188	11.188	0	0,0%
1-2274-3	Nordens institut på Åland	2.114	2.114	0	0,0%
1-2277-3	Nordens institut på Grönland (NAPA)	5.053	5.053	0	0,0%
1-2279-1	Vedlikehold kulturhusene	1.067	1.067	0	0,0%
1-2548-3	Nordens institut i Finland (NIFIN)	5.424	5.424	0	0,0%
	Andra kultursatsningar	*4.153*	*6.318*	*-2.165*	*-34,3%*
	Projektmedel och generella stödordningar	*4.153*	*6.318*	*-2.165*	*-34,3%*
1-2234-4	Samisk samarbeid	4.153	4.153	0	0,0%
1-2296-1	Nordiska kulturprojekt i utlandet	0	2.165	-2.165	-100,0%
MR-Ligestilling		**8.300**	**8.352**	**-52**	**-0,6%**
	Projektmedel	*3.300*	*3.028*	*272*	*9,0%*
1-4410-1	Projektmedel - Jämställdhet	3.300	3.028	272	9,0%
	Institutioner	*5.000*	*5.324*	*-324*	*-6,1%*
1-4480-3	Nordiskt institutt for kvinde og kønsforskning (NIKK)	5.000	5.324	-324	-6,1%
MR-Lov		**1.300**	**1.323**	**-23**	**-1,7%**
1-7110-1	Projektmedel - Lagstiftning	1.300	1.323	-23	-1,7%

MR-Uddannelse og Forskning, MR-A		Budget 2007	Budget 2006	Difference +/-	Difference %
		231.300	**230.280**	**1.020**	**0,4%**
MR-Uddannelse og forskning		**218.500**	**217.342**	**1.158**	**0,5%**
	Generelle utdannings- og forskningsinnsatser	*5.307*	*4.430*	*877*	*19,8%*
2-2505-1	Dispositionsmedel-Utbildning och forskning	5.307	4.430	877	19,8%
	Politikudvikling m.v.	*12.197*	*12.400*	*-203*	*-1,6%*
2-2510-1	Nordiskt skolsamarbete (NSS)	1.546	1.567	-21	-1,3%
2-2520-1	Styringsgruppen for Voksnes Læring (SVL)	1.100	1.115	-15	-1,3%
2-2530-1	Ledn.gruppen för högre utbildning (HÖGUT)	1.302	1.320	-18	-1,4%
2-2544-1	Nordens Sprogråd	1.248	1.265	-17	-1,3%
2-2550-1	Ministerrådets (MR-U) IT-policygrupp	0	0	0	-
2-2553-1	Politikudvikling, Videnssamfund og IT-infrastruktur	563	574	-11	-
2-3110-1	Nordiska forskningspolitiska rådet (FPR)	0	0	0	-
2-3127-2	Politikudvikling voksnes læring	6.438	6.559	-121	-1,8%
	Mobilitets og netværksprogrammer	*71.139*	*72.471*	*-1.332*	*-1,8%*
2-2512-2	Nordplus junior	19.705	20.074	-369	-1,8%
2-2522-2	Nordplus Voksen	8.799	8.964	-165	-1,8%
2-2532-2	Nordplus (Högre utbildning)	31.795	32.390	-595	-1,8%
2-2534-4	Bidrag till Nordisk Sommaruniversitet (NSU)	1.116	1.137	-21	-1,8%
2-2543-1	Nordplus språk	8.711	8.874	-163	-1,8%
2-2545-2	Norden-undervisning i utlandet	1.013	1.032	-19	-1,8%
	NordForsk	*104.825*	*91.070*	*13.755*	*15,1%*
2-3100-3	NordForsk	101.336	69.582	31.754	-
2-3115-3	Nordisk forskerutdanningsakademi (NorFA)	0	0	0	-
2-0462-1	Nordiskt forskningsprogram om Oceanografi	0	0	0	-
2-3111-1	Nordiske spidsforskningsenheder, globala förändringar	0	5.377	-5.377	-100,0%
2-3128-1	Nordisk Forskningssamarbejde	0	0	0	-
2-3129-1	Nordisk videnskabelig information (Nordbib)	2.550	2.598	-48	-1,8%
2-3133-1	Nordisk forskningsprogram om epidemiologi	0	3.231	-3.231	-100,0%
2-3136-2	Forskningsprogram NORDUnet3	0	3.634	-3.634	-100,0%
2-3138-1	Nordisk Forskerskoleprogram	0	2.582	-2.582	-100,0%
2-3139-1	Nordiske spidsforskningsenheder, medicin	0	3.109	-3.109	-100,0%
2-3140-1	Nordisk komitè for Bioetikk	939	957	-18	-1,9%
	Forskning i øvrigt	*25.032*	*36.971*	*-11.939*	*-32,3%*
2-3180-2	Nordisk Institut for Teoretisk Fysik (NORDITA)	10.621	15.932	-5.311	-33,3%
2-3181-2	Nordiska Institutet for Sjörett (NIfS)	2.991	2.991	0	0,0%
2-3182-2	Nordisk Institutt for Asiastudier (NIAS)	4.743	7.116	-2.373	-33,3%
2-3184-2	Nordisk vulkanologisk institut (NORDVULK)	4.846	7.270	-2.424	-33,3%
2-3185-2	Nordisk Samisk Institutt (NSI)	1.831	3.662	-1.831	-50,0%
MR-A		**12.800**	**12.938**	**-138**	**-1,1%**
	Projektmedel	*9.950*	*10.079*	*-129*	*-1,3%*
2-4110-1	Prosjektmedel – Arbetsmarknad och miljø	6.350	6.369	-19	-0,3%
2-4120-2	Nordjobb	2.200	2.287	-87	-3,8%
2-4130-1	Informationsprojektet	1.400	1.423	-23	-1,6%
	Institutioner	*2.850*	*2.859*	*-9*	*-0,3%*
2-4180-3	Institut för vidareutb.inom arbetsmiljö (NIVA)	2.850	2.859	-9	-0,3%

MR-NER, MR-S, MR-Finans		Budget 2007	Budget 2006	Difference +/-	Difference %
		155.200	**155.593**	**-393**	**-0,3%**
MR-NER		**114.500**	**108.195**	**6.305**	**5,8%**
	Projektmidler	*30.152*	*27.026*	*3.126*	11,6%
4-5150-1	Projektmidler - Næring, energi og regionalpolitik	30.152	0		
4-5110-1	Projektmedel - Näring	0	1.116	-1.116	-100,0%
4-3210-1	Projektmedel - Energi	0	4.951	-4.951	-100,0%
4-6110-1	Projektmedel - Regionalpolitik	0	20.959	-20.959	-100,0%
4-5190-1	Expo 2005	0	0	0	-
	Institutioner	*84.348*	*81.169*	*3.179*	*3,9%*
4-5180-3	Nordisk InnovationsCenter (NICe)	69.373	70.082	-709	-1,0%
4-6180-3	Nordregio	9.911	10.012	-101	-1,0%
4-3220-3	Nordisk Energiforskning (NEPF)	5.064	1.075	3.989	371,1%
MR-S		**39.000**	**45.730**	**-6.730**	**-14,7%**
	Projektmedel	*10.941*	*17.387*	*-6.446*	*-37,1%*
4-4310-1	Projekmedel - Social- och hälsovårdspolitik	8.261	6.025	2.236	37,1%
4-4320-1	Nordiska Handikappolitiska Rådet (NHR)	1.000	1.010	-10	-1,0%
4-4340-1	Nomesko og Nososko	1.680	1.697	-17	-1,0%
4-4620-1	Välfärdsforskning	0	6.312	-6.312	-100,0%
4-4510-1	Projektmedel - Narkotikasamarbejde	0	2.343	-2.343	-100,0%
	Institutioner	*28.059*	*28.343*	*-284*	*-1,0%*
4-4381-3	Nordiska Hälsovårdshögskolan (NHV) *	33.379	33.716	-337	-1,0%
4-4382-3	Institutt for odontologisk materialprøvning (NIOM)	9.413	9.508	-95	-1,0%
4-4383-3	Nordiska nämnden för alkohol- och drogforsk. (NAD)	2.873	2.902	-29	-1,0%
4-4384-3	Nordiska samarbetsorgan för handikappfrågor (NSH)	7.092	7.164	-72	-1,0%
4-4385-3	Uddannelsescenter for døvblindepersonale (NUD)	7.095	7.167	-72	-1,0%
4-4386-3	Nordiska utbild.program för social service (NOPUS)	1.586	1.602	-16	-1,0%
MR-Finans		**1.700**	**1.668**	**32**	**1,9%**
4-5210-1	Projektmedel- Ekonomi och finanspolitik	1.700	1.668	32	1,9%

MR-miljø, MR-FJLS		Budget 2007	Budget 2006	Difference +/-	Difference %
		82.900	**81.723**	**1.177**	**1,4%**
MR-Miljø		**43.500**	**43.908**	**-408**	**-0,9%**
3-3310-1	Projektmedel - Miljø	32.036	32.444	-408	-1,3%
3-3320-2	NEFCOS Miljøudviklingsfond	9.209	9.209	0	0,0%
3-6720-4	SVANEN – Nordisk miljömärkning	2.255	2.255	0	0,0%
MR-FJLS		**39.400**	**37.815**	**1.585**	**4,2%**
	Projektmidler	*0*	*0*	*0*	-
3-6410-1	Projektmidler - fællespulje	0	0	*0*	-
3-6530-1	Nordisk handlingsplan om livsmedelssäkerhet	0	0	*0*	-
	Fiskeri	*7.318*	*7.399*	*-81*	*-1,1%*
3-6610-1	Projektmedel - Fiskeri	7.318	7.399	-81	-1,1%
	Jord- och skovbrug	*25.231*	*23.489*	*1.742*	*7,4%*
	Projektmidler - jordbrug	*7.630*	*7.250*	*380*	*5,2%*
3-6510-1	Projektmidler Jordbrug	3.565	3.131	434	13,9%
3-6520-1	Nordiskt kontaktorgan för jordbruksforskning (NKJ)	815	815	0	0,0%
3-6540-1	Nordisk genbank för husdjur	3.250	3.304	-54	-1,6%
	Institutioner - jordbrug	*9.863*	*9.981*	*-118*	*-1,2%*
3-6580-3	Nordiska Genbanken (NGB)	9.863	9.981	-118	-1,2%
	Projektmidler - skovbrug	*7.738*	*6.258*	*1.480*	*23,6%*
3-6310-1	Projektmidler Skovbrug	1.549	0		
3-6581-1	Samnordisk skogsforskning (SNS)	6.189	6.258		
	Levnedsmidler	*6.851*	*6.927*	*-76*	*-1,1%*
3-6810-1	Projektmedel - Levnedsmidler	5.641	5.704	-63	-1,1%
3-6820-1	Forskning - levnedsmidler	1.210	1.223	-13	-

Nabopolitik		Budget 2007	Budget 2006	Difference +/-	Difference %
		93.400	**87.286**	**6.114**	**7,0%**
6-0820-2	Kunskapsuppbyggning och nätverk	32.570	30.570		
6-0940-1	Deltagande i EU:s partnerskap, samarbete med Barentsregionen og m. frivilligsektoren i NV-ryssland	0	9.975	-9.975	-100,0%
6-0980-1	Partnerskab og grænseregionalt samarbejde	6.924	0	6.924	-
6-0960-1	NGO-virksomhed i Østersøregionen	5.216	1.019	4.197	411,9%
6-0930-1	Handlingsplan for Nord-vest Rusland	0	0	0	-
6-5280-3	Nordiska Projektexportfonden (NOPEF)	19.872	19.872	0	0,0%
6-0970-3	Ministerrådets kontorer i Nord-vest Rusland	8.126	6.126	2.000	-
6-0810-3	Ministerrådets kontorer i Estland, Letland og Litauen	9.495	9.495	0	0,0%
6-0920-1	Prosjektvirksomhet i Estland, Letland og Litauen	0	0	0	-
6-0910-1	Politiske initiativer	2.038	2.038	0	0,0%
6-0790-1	Grænseregionalt samarbejde	0	1.019	-1.019	-100,0%
6-0870-1	Arktisk samarbeidsprogram	9.159	7.172	1.987	-

Samarbejdsministrene		Budget 2007	Budget 2006	Difference +/-	Difference %
		103.300	**107.525**	**-4.225**	**-4,1%**
	Ministerrådets sekretariat (NMRS)	*66.623*	*64.469*	*2.154*	-
5-0180-3	Ministerrådets sekretariat (NMRS)	66.623	64.469	2.154	3,3%
	Nordisk Ministerråds fællesaktiviteter	*36.677*	*43.056*		
5-0185-1	Nedbrydelse af grænsehindringer	0	1.732	-1.732	-100,0%
5-0190-1	Reformer på institutionsområdet	0	300	-300	-100,0%
5-0195-1	Europasamarbejdet	0	198	-198	-100,0%
5-0410-4	Föreningarna Nordens Förbund	1.370	3.259	-1.889	-58,0%
5-0425-4	Bidrag til Västnorden	2.697	2.724	-27	-1,0%
5-0430-1	Nordiskt statistiskt samarbete	0	1.787	-1.787	-100,0%
5-0435-1	Generalsekreterarens disponeringsreserv	381	385	-4	-1,0%
5-0445-1	Formandsskabspuljen	10.000	9.502	498	5,2%
5-0450-2	Stöd till frivillig sektorn	0	1.223	-1.223	-100,0%
5-0460-1	Holdbart Norden	3.000	3.975	-975	-24,5%
5-1010-1	Informationsverksamhet	0	3.829	-3.829	-100,0%
5-1011-1	Informationsaktiviteter	9.870	0	9.870	-
5-1020-1	Informationsverksamhet utanför Norden	0	979	-979	-100,0%
5-1021-1	Internationale aktiviteter	863	0	863	-
5-1025-1	Norden i Fokus (info.vinduene)	0	4.897	-4.897	-100,0%
5-1030-1	Hallo Norden	0	4.474	-4.474	-100,0%
5-1035-1	Grænsehindringer/Hallo Norden	6.144	0	6.144	-
5-1040-1	Översättning och tolkning	0	1.088	-1.088	-100,0%
5-1050-2	Tjänstemannautbyte	1.952	1.972	-20	-1,0%
5-8030-1	Publikationsverksamheten	400	732	-332	-45,4%
Strukturpulje					
5-1000-1	**Strukturpulje**	**4.000**	**7.530**	**-3.530**	-

Kultur

Generel indledning

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	ÆNDRING 06-07
DKK	160.000.000	160.031.000	160.537.000	0 %

Indledning

Kulturministrene i de nordiske land og selvstyrende områder har det overgripende ansvar for det nordiske kultursamarbeid i Nordisk Ministerråd.

De nordiska kulturministrarna (MR-K) tog år 2003 initiativ till att reformera det nordiska kultursamarbetet i syfte att finna en struktur som är bättre anpassad till dagens behov och förväntningar på ett modernt nordiskt kultursamarbete. MR–K fattade i juni 2005 ett principbeslut om ny struktur, som följdes upp av ett slutgiltigt beslut i oktober 2005, varefter sekretariatet arbetat vidare med dess implikationer och fört en bred dialog med de nordiska institutionerna, kommittéerna och samarbetsorganen samt med Nordiska rådet. Parallellt med denna dialog har den nya strukturen presenterats och debatterats på flera möten i länderna, i möten med Nordiska Rådets kulturutskott och Nordiska kulturfonden.

Reformen innebär att man går från en sektorbaserad struktur till att arbeta med tidsbundna, tematiserade program. År 2006 etablerades ett program för computerspel för barn och unga. Ett brett program för mobilitet- och residensverksamhet utvecklas och startas år 2006. Under år 2006 skall också ett brett program för stöd till konstsamarbete i Norden utvecklas, så att det kan överta en del av den sektor-baserade gamla strukturens viktigaste funktioner samt utveckla nya funktioner för konst- och kultursamarbetet. År 2006 arrangerades den första konferensen under rubriken Nordisk Kulturforum, som är ett dialogverktyg för kulturfältet och kulturministrarna.

Under år 2006 avvecklas den gamla strukturen med nedleggelse av en rekke institutioner och kommittéer. Den nya strukturen träder i kraft 1.1. 2007.

Nordisk kulturfond
De insatser som fonden startade år 2004, i syfte att förenkla och effektivisera ansöknings- och besluts-procedurerna, börjar nu ge resultat. Övergången till fler ansökningstillfällen för mindre belopp, men med en snabbare behandlingstid, har medfört en ökning av antalet ansökningar med 17% jämfört med år 2004. Totalt inkom 865 giltiga ansökningar under år 2005. Drygt 80% av de beviljade projekten ligger numera under 100.000 DKK. De beviljade bidragen under år 2005 uppgick till ca 24.5 milj. DKK, vilket motsvarar dryg 80% av anslaget från Nordiska ministerrådet.

Vilka konsekvenser som omstruktureringen av ministerrådets kultursektor får för fondens verksamhet från och med år 2007 är för tidigt att konkludera. Eventuellt kommer antalet ansökningar kring mindre belopp att öka samt ansökningar kring projekt som faller mellan de kommande temaprogrammen. Vidare kommer förmodligen några återkommande arrangemang, som hittills finansierats av de nedlagda konstkommittéerna, att vända sig till fonden. Eftersom fondens primära uppgift är att finansiera nya projekt kan detta medföra en principiell diskussion som framöver bör klargöras mellan fonden och ministerrådet.

Tidigare var ministerrådets sekretariat och konstkommittéerna remissinstans för fonden gällande bedömningen av ansökningarna. Denna ordning upphör från och med år 2006. Fonden har istället etablerat ett nätverk med ett 20-tal sakkunniga runt om i Norden som

bistår sekretariatet i arbetet med att kvalitetssäkra ansökningarna.

Børn og Unge
"Norden skal være verdens bedste sted for børn og unge". Det er visionen for Nordisk Ministerråds overordnede strategi for børn og unge i Norden. Samarbejdsministrene vedtog denne strategi den 1. marts 2006 sammen med en handlingsplan 2006-2009 for Nordisk Børne- og Ungdomskomité (NORDBUK). NORDBUK, der afløser den hidtidige Nordisk Ungdomskomité (NUK), skal hvert år fremlægge en samlet rapport for samarbejdsministrene, der belyser arbejdet med børn og unge inden for de prioriterede fagområder i Nordisk Ministerråd.
På kulturområdet vil arbejdet med børn og unge også fremover blive højt prioriteret. Det gælder både den kultur børn og unge selv skaber, den kultur voksne skaber for børn ogh unge, og den kultur der skabes igennem interaktion mellem børn, unge og voksne. Prioriteringen af børn og unge vil derfor også kunne genfindes i de nye kulturprogrammer og i aktiviteterne i de nordiske huse og institutter.

Medier
Nordisk ministerråd arbejder for at styrke og udvikle det nordiske samarbejde på film- og medieområdet. Samarbejdet består først og fremmest i at varetage informationsformidling og erfaringsudveksling omkring medieudviklingen i Norden og internationalt, samt gennemføre fællesnordiske initiativer på områderne film og medier, såsom Nordisk Film- og TV-Fond, støtte til samarbejdsorganer, samarbejdsprojekter, udredninger, seminarier, konferencer, Nordisk Journalistisk Efteruddannelse m.m. Fokus er især på følgende spørgsmål: nye digitale medier og Nordens konkurrencemuligheder i den digitale indholdsproduktion, specifikt ophavsretlige spørgsmål, konsekvenserne af konvergensudviklingen mellem medie-, tele- og IT-sektorerne samt digital indholdsproduktion til børn og unge i form primært af computerspil. Fra 2006 er konkret etableret et 6-årigt nordisk computerspilprogram (Nordic Game) med en budgetmæssig optrapning fra 6 mill. DKK til 12 mill. DKK fra 2006 til 2007. På medieområdet er et af de strategiske satsningsområder således fortsat digital indholdsproduktion, som det fremføres i Nordisk Råds og Ministerrådets rapport Ny Nordisk Dagordning. Film- og medieområdet arbejder i øvrigt generelt videre indenfor rammerne af Nordisk Råds rekommandationer samt det årlige nordiske formandskabsprogram.

De nordiske huse og institutter
De fem nordiske huse og institutter i Island, Færøerne, Grønland, Åland og Finland spiller helt centrale roller i det nordiske kultursamarbejde.
Husene og institutterne fungerer som hovedhjørnestene i kultursamarbejdet og den tilhørende informationsformidling til, fra og imellem de selvstyrende områder og de ikke-skandinavisk sprogede dele af Norden.
Som led i arbejdet med reformen af det nordiske kultursamarbejde i 2006 indgår en vurdering af hvilke nye opgaver, der fremover med fordel vil kunne placeres i husene og institutterne.

Kultursamarbejdet er ikke omfattet af den pro-rata besparelse på 1 % som gælder for alle andre samarbejdsområder.

Generelle kulturindsatser

1-2203-1 Strategiske og kulturpolitiske satsinger

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	6.112.000	6.112.000	5.114.000	100%	MR-K/EK-K

Formål Budsjettposten har til formål å gi kulturministrene et økonomisk råderom og direkte innflytelse på beslutninger om strategiske og betydningsfulle prosjekter og å sikre mulighet for hurtig respons på politisk interessante initiativer.

Prioriteringer i 2007 Ut fra at kultursamarbeidet reformeres och nye programmer introduceres, prioriteres midlene i 2007 til engangskostnader i forbindelse med omstruktureringen, til aktiviteter under formannskapsprogrammet og til andre politiske initiativ kulturministrene ønsker å prioritere.

Resultater i 2005 Eftersom år 2006 är det sista året med den gamla strukturen riktades en stor del medlen i den strategiska puljen till att konsolidera de delar av strukturen som år 2007 skall kunna fungera med breddade funktioner, t.ex. fick de nordiska husen i Reykjavik och Torshavn medel att genomföra nödvändiga renoveringar av fastigheterna. En del av medlen användes för sakkunniggrupper och till dialogmöten med kulturfältet för att förbereda reformen. Vidare arrangerades det två seminarier i nordvästra Ryssland och det gjordes en utredning om kulturpolitik i de baltiska länderna.

1-2204-1 Nordisk Kulturforum og sakkyndiggrupper

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	1.019.000	1.019.000	0	45%	MR-K/EK-K

Formål Under rubriken Nordisk Kulturforum arrangeras årligen flera konferenser, seminarier och workshops för att bredda och stärka dialogen med kulturfältet i hela Norden. Nordisk Kulturforum är inget organ, utan ett arbetssätt. Nordisk Kulturforum är öppet för organisationer, institutioner, nätverk och individer.

Prioriteringer i 2007 Under år 2007 etableras flera grupper av sakkunniga för de program som inleds år 2007 och för nya program som planeras för de kommande åren.

1-2205-2 Nordisk kulturfond

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	31.217.000	31.217.000	30.098.000	100%	Fondsstyret

Formål Nordiska Kulturfondens syfte är att främja det kulturella samarbetet mellan de nordiska länderna genom att bevilja bidrag till samarbetsprojekt inom allmänkultur, konst, utbildning och forskning. Fondens verksamhet baserar sig på ett särskilt avtal mellan de nordiska länderna, vilket ingicks år 1966. Prioriterade områden är bland annat projekt för och med barn och ungdomar, projekt som främjar nordisk språkförståelse, projekt som befrämjar nya uttryckssätt och förmedlingsformer. Även projekt som stimulerar till ökade kunskaper om Nordens historia och framväxten av nya traditioner samt det kulturarv som samtiden formar har hög prioritet. Härtill prioriteras projekt som initieras av frivilligsektorn, tvärsektoriella projekt och projekt som genomförs utanför

huvudstadsregionerna.

Prioriteringer i 2007

- Fonden kommer att fortsätta att effektivisera sina ansöknings- och beslutsprocedurer. Framöver kommer all projektadministration i fonden att ske elektroniskt.
- Fonden har ett 20-tal sakkunniga runt om i Norden som bistår sekretariatet med att kvalitetssäkra ansökningarna. Det avhålls årligen två möten med de sakkunniga för att utveckla en bättre nationell förankring kring fondens verksamhet samt för att nå nya målgrupper.
- Under år 2007 planerar fonden att genomföra en konferens kring temat Kultur och hälsa och en konferens kring temat Frivilligsektorns möjlighet till att utveckla det nordiska kultursamarbetet.
- Årets nordiska utställning för perioden 2007 – 2009 är ett samarbete mellan 11 museer på Nordkalotten. Temat är Ljusa nätter och mörka dagar och kommer att handla om ljusets/mörkrets betydelse för livet på Nordkalotten.

Resultater i 2005

Antalet giltiga ansökningar under år 2005 var 865 och av dessa beviljades 279. Det sökta beloppet motsvarade totalt 118.6 milj. DKK och fonden beviljade sammanlagt ca 24.5 milj. Drygt 80% av de beviljade bidragen var under 100 000 DKK. Ungefär 50% av fondens bidrag beviljades till föreningar och informella nätverk. Ansökningarna till fonden fördelade sig med ca 75% på enskilda konstområden, 10% som tvärsektoriella och 15% som tvärkulturella. De tre största enskilda konstområdena bland ansökningarna var musik, bildkonst och litteratur. Knappt 20% av fondens projektbevillningar gällde festivaler och liknande arrangemang.

Styrelsens egna initiativ under år 2005 bestod huvudsakligen av fyra konferenser kring uppföljningen av fondens vetenskapliga undersökning om språkförståelsen bland ungdomar i Norden.

Under år 2005 öppnades den första utställningen i fondens nya satsning Årets nordiska utställning. Temat är Kongospår: Vilken bild av Norden har vi har förmedlat i Kongo och vilken bild av Kongo har vi förmedlat i Norden. Den kommer att visas i Stockholm, Helsingfors, Oslo och Köpenhamn. I samband med utställningen avhålls vetenskapliga seminarier.

Fondens övergripande servicemål uppfylldes under år 2005.

Ledelse og adm.

Faktiske udgifter : 6.375.000 DKK

Sekretariats-funktion

Nordisk kulturfonds sekretariat

Børn og unge

1-2212-1 Nordiska ungdomskomittén

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	5.904.000	5.904.000	6.294.000	100%	Komitéen

Formål

Nordisk Børne- og Ungdomskomité (NORDBUK) er Nordisk Ministerråds rådgivende og koordinerende organ i nordiske og internationale børne- og ungdomspolitiske spørgsmål. NORDBUK, der afløser den hidtidige Nordisk Ungdomskomité (NUK), skal hvert år fremlægge en samlet rapport for samarbejdsministrene, der belyser arbejdet med børn og unge inden for de prioriterede fagområder i Nordisk Ministerråd.
Komitéen har desuden ansvar for fordeling af projekt- og organisationsstøtte til nordiske ungdomsorganisationer og nordiske ungdomsgrupper. Administrationen af støtteordningerne er udliciteret.

Prioriteringer i 2007

I 2007 prioriteres arbejdet med komitéens ny handlingsplan for 2006-2009 og med implementering af den ny strategi for Nordisk Ministerråds arbejde med børn og unge ud fra visionen om, at "Norden skal være verdens bedste sted for børn og unge".

- Fremme integrering af børne- og ungdomsperspektiv i relevante dele af Nordisk Ministerråds virksomhed
- Støtte børns og unges egen organisering og børns og unges nordiske samarbejde
- Støtte udvikling og spredning af nye metoder for børns og unges deltagelse i demokratiske processer
- Øge ligestilling og mangfoldighed blandt dem, der får støtte fra NORDBUK
- Fremme bedre kundskaber blandt børn og unge om menneskerettigheder og demokrati
- Øge samarbejde og koordinering med andre internationale børne- og ungdomspolitiske samarbejdsstrukturer
- Øge kundskab og formidling om børn og unge igennem komitéens ungdomsforskningskoordinator

Resultater i 2005

Nordisk Ungdomskomité udarbejdede i 2005 forslag til ny handlingsplan for komitéen til afløsning for den tværgående handlingsplan, der udløb ved årets udgang. Arbejdet, der fandt sted i tæt tværsektorielt samarbejde inden for Nordisk Ministerråd, blev også udmøntet i udkast til ny strategi for det nordiske samarbejde på børne- og ungdomsområdet.
Komitéen har i 2005 desuden haft fokus på inddragelse af børn og unge fra Nordens udkantsområder og unge med anden etnisk baggrund end nordisk.
I samarbejde med Europarådet har ungdomskomitéen udgivet en manual om "Menneskebiblioteker".
Der blev bevilget organisationsstøtte til 21 nordiske netværk af ungdomsorganisationer og projektstøtte til 42 projekter. Administrationen af de to støtteordninger blev varetaget af Cirius i København.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: 560 TDKK

Sekretariats-funktion

Nordisk Ministerråds Sekretariat

1-2214-1 Ledningsgrupp för nordiskt barn- och ungdomskultur

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	0	1.309.000	6.129.000	94%	STYR. GR.

Formål Styringsgruppen for Nordisk Børne- og Ungdomskultur (BUK) blev nedlagt pr. 01.01.2006

Resultater i 2005 Valhalla er Nordisk Ministerråds portal for børne- og ungdomskultur i Norden, Estland, Letland, Litauen og Nordvestrusland. Valhalla vil fra 1.10.2006 blive udlagt til Nordens Institut i Finland.

Sekretariats-funktion Nordisk Ministerråds Sekretariat

1-2210-1 Nordiskt idrottssamarbete

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	1.253.000	1.253.000	1.271.000	85%	MR-K/EK-K

Formål Hovedformålet med bevillingen er at støtte idrætssamarbejdet mellem Grønland, Island og Færøerne, samt mellem de vestnordiske lande på den ene side og det øvrige Norden på den anden side ved at lette børn og unges deltagelse i idrætsstævner og -arrangementer. Desuden gives støtte til samisk idrætssamarbejde for børn og unge og det nordiske skoleidrætssamarbejde.

Prioriteringer i 2007 Bevillingen bruges til at reducere rejseudgifterne for børn og unge, der deltager i nordiske idrætsarrangementer, lejrophold, kurser m.v. i overensstemmelse med nedennævnte prioriteringer.
Vigtige områder er:

- Børn og unge
- Ligestilling
- Integration af handicappede

Resultater i 2005 Nye statutter trådte i kraft pr. 1.1.2005. Ud over øget betoning af prioriteringerne ovenfor, skal rigsidrætsforbundene fremover prioritere projekter, der finder sted i Vestnorden.
Nordisk skoleidræt og samiske idrætsforeningers børne- og ungdomsarbejde blev støttet med henholdsvis 100 og 50 TDKK. Den resterende bevilling blev fordelt på følgende måde: Island 50%, Grønland 25% og Færøerne 25%.

Sekretariats-funktion Sekretariatsfunktionen varetages af de nationale rigsidrætsforbund i henholdsvis Grønland, Island og Færøerne, som har forpligtet sig til at stå for administrationsudgifterne.

Ministerrådssekretariatet administrerer den del af budgetposten, som går til nordisk skoleidræt og samisk idrætssamarbejde.

Film og medier

1-2220-1 Styrgruppen for kultur- og massemediesamarbejd

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	0	2.145.000	5.655.000	61%	Styregruppen

Formål Styringsgruppen for Nordisk Kultur- og Mediesamarbejde (KM-gruppen) blev nedlagt pr. 31.12. 2005. KM-gruppen har været rådgivende organ for Ministerrådet i kultur- og mediepolitiske spørgsmål.

Resultater i 2005 I 2005 har KM-gruppen primært drøftet etablering af nyt medieprogram med tema: computerspil for børn og unge.

1-2221-2 Nordisk computerspilprogram

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	12.000.000	6.114.000	0	0%	Styret

Formål Nordisk Computerspilprogram skal i perioden 2006-2012 stimulere til øget kvalitet og flere tilbud af nordisk producerede computerspil for børn og unge. Programmet skal sikre en effektiv nordisk infrastruktur for udviklere af computerspil, producenter og distributører, koordinere fællesnordiske aktiviteter, sikre informationsudveksling og øge branchekundskab, samt etablere et netværk blandt brancheaktører.

Prioriteringer i 2007 I den første fase (2006-2008) etableres programmet og en basisvirksomhed, som omfatter løbende opmærksomhed på tilsvarende programmer og initiativer udenfor Norden og indenfor andre media, som kan være en ressource for udenlandske investorer og hjemvendende arbejdskraft.

- Udviklingsstøtte uddeles til nye, kreative computerspil, således at støtteværdige koncepter kan videreudvikles til prototypeniveau
- Fællesnordiske markedsaktiviteter gennemføres for at støtte salg og eksport af nordiske computerspil
- Digital distribution etableres fortsat for at sikre producenternes adgang til markedet og brugernes adgang til nordiske kvalitetsprodukter
- Information samles og tilgængeliggøres:
  - for producenter
  - om industrien, markeder og finansiering
  - og konsumentinformation spredes til brancheorganisationer
- Der tages initiativ til etablering af et lokaliseringssystem som tillader versionering til andre nordiske sprogområder
- Programmet tilbyder industrien ekspertbistand i forbindelse med markedsføring, salg, aftaler og juridiske spørgsmål knyttet hertil
- Et netværk for brancheorganisationer i Norden bygges op, således at Nordisk Computerspilprogram får en tydelig platform at arbejde på med henblik på konsolidering af programvirksomheden efter 2012 og efter bevillingen fra Nordisk Ministerråd bortfalder.

Resultater i 2005 Ingen. Programstart 2006

1-2222-2 Nordisk Film- och TV-fond

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
DKK	22.240.000	21.890.000	21.482.000	31%	Fondsstyret

Formål

Nordisk Film- og TV-Fond (NFTF) har til opgave at fremme produktion og distribution af nordiske audiovisuelle værker (film og TV). Særligt hensyn tages til produktioner rettet til børn og unge.

NFTF fungerer i øvrigt som sekretariat for Nordisk Råds filmpris og administrerer prisen på DKK 350.000.

Aftalen for NFTF gælder for perioden 2005-2009.

Det er NFTFs opgave at fremme produktion og distribution af nordiske audiovisuelle værker af høj kvalitet; at inspirere og styrke det kreative samarbejde på filmområdet indenfor de nordiske lande; samt at styrke produktion og spredning af kvalitative nordiske børnefilm.

Prioriteringer i 2007

Fondsstyrets prioriteringer for virksomheden er gældende for hele aftaleperioden og er således ikke specificeret for 2007.

Resultater i 2005

På foranledning af Nordisk Råd blev Nordisk Råds filmpris i 2005 etableret som en permanent årlig filmpris på linje med Nordisk Råds litteraturpris, musikpris og miljøpris. NFTF har som sekretariat for Nordisk Råds filmpris lagt et betydeligt arbejde i planlægning, organisering og gennemførelse af filmprisen.

Med henblik på at fremme produktion og distribution af af nordiske audiovisuelle værker , har NFTF i 2005 givet støtte til 29 langfilm, 10 tv-produktioner/serier, 8 kortfilm og 29 dokumentarfilm. Herudover har 19 projekter har modtaget udviklingsstøtte.

NFTF har i 2005 tillige givet støtte til markedsføringstiltag eller distribution af i alt 22 titler. I tillæg er givet versioneringsstøtte til 2 børnefilmprojekter.

NFTF har i 2005 givet produktionsstøtte til 9 langfilm og 4 tv-serier for børn og unge. Omregnet betyder dette at 33% af de fiktionsprojekter som har modtaget støtte fra NFTF i 2005 er rettet til børn og unge.

NFTF har for femte gang arrangeret dels Nordiske Talenter som er rettet til afgangseleverne fra de nordiske filmskoler, samt i 2005 arrangeret Nordisk Masterclass, som henvender sig til de fremmeste fagfolk i det professionelle filmmiljø i de fem nordiske lande. Herudover har NFTF de senere år arrangeret møder for og med de nordiske filmkonsulenter, hvorved både NFTF og konsulenterne tilegner sig nyttig information om de øvrige nordiske landes projekter og filmpolitiske status. Herved inspireres og styrkes det kreative samarbejde på filmområdet i betydelig grad, og NFTF har samlet set opfyldt hovedmålsætningen.

Sekretariats-funktion

Nordisk Film- och TV-fonds sekretariat

1-2228-3 NORDICOM

Valuta	Budget 07	Budget 06	Budget 05	NMR fin. 05	Bud.disp af
DKK	2.895.000	2.210.000	2.237.000	83%	Institutionen

Formål

Nordicom har til opgave gennem informations- og dokumentationsvirksomhed at fremme og videreudvikle det nordiske samarbejde på forskningsområdet medier og kommunikation. Via forskellige kanaler skal Nordicom formidle viden om medieforskningen til forskellige brugergrupper i samfundet, samt fremme kontakterne mellem nordiske forskere og internationale forskningsmiljøer. Nordicom har overtaget drift af tjenesten Medier i Norden, som fra 2007 indgår som en integreret del af Nordicoms ordinære virksomhed.

Prioriteringer i 2007

Nordicom prioriterer sin virksomhed qua aktualitet og fleksibilitet, synlighed og kvalitet samt relevans for brugerne.

- Dokumentation af medieforskningen i de nordiske lande
- Dokumentation og monitorering af medieudviklingen i de nordiske lande
- Formidling af viden om medieområdet til brugere i Norden, Europa og den øvrige verden

Resultater i 2005

I virksomhedsåret 2005 har især 4 aktiviteter præget virksomheden:

- Vidensformidling på de 3 prioriterede områder: børn, unge og medier; public service tv; mediernes globalisering
- Deltagelse i multinationale medieprojekter med henblik på at styrke vidensudveksling med internationale miljøer
- Udarbejdelse af nye vidensressourcer (blandt andet udvikling af nyt website) med henblik på at udbrede Nordicoms kompetenceområder for forskellige brugergrupper
- Øvrige aktiviteter med sigte på at øge kontakterne mellem forskere og forskningens brugere

Disse 4 resultatområder har medvirket til at styrke udviklingen af det nordiske samarbejde inden for Nordicoms målsætning om høj kvalitet på Nordicoms aktiviteter, synliggørelse af Nordicoms resultater og tilspidsning af forskningsformidlingens relevans for brugerne.

Kontrakt-periode

2004-2006

Kontrakt-Status

Opfyldt.

Økonomi

Ingen bemærkninger

1-2229-3 Nordisk Journalistcenter (NJC)

Valuta	Budget 07	Budget 06	Budget 05	NMR fin. 05	Bud.disp af
DKK	0	3.171.000	3.406.000	0%	Institutionen

Formål

Nordisk Journalistcenter nedlægges som selvstændig institution ved udgangen af 2006. I løbet af 2006 udredes hvorledes kursusvirksomheden strategisk skal tilrettelægges og fortsættes fra 2007 og frem.

Resultater i 2005

I løbet af 2005 er afholdt 14 kurser, seminarer og aktiviteter i regi af NJC og i samarbejde med andre. Af disse aktiviteter var seks henvendt til nordiske journalister og otte til journalister i Nærområderne.

Nordiske kursustilbud

- Hovedkurset 2005, otte uger i Århus, København, Kirkenes, Murmansk, Bruxelles, Strasbourg og Berlin.
- Verden sett ovenfra V på Grønland med undertitlen "Verdens reneste natur – sannhet eller myte?"
- Sex selger – kjønn og makt innen pornografi.
- Nordiske deltagere på kulturrejse for russiske journalister i Nordvest-Russland.

Projekter

- "Migrasjon og Journalistikk" blev afviklet i efteråret 2005. Kurset var et samarbejdsprojekt mellem NJC, Den Journalistiske Efteruddannelse i Danmark, Institutt for Journalistikk i Norge og Internationell Migration och Etniska Relationer (IMER) Høgskolan i Malmø, Sverige.

Nærområderne

- For 2005 har Nordisk Journalistcenter har fået bevilget en million DKK fra Nordisk Ministerråd til journalistuddannelse i Nordvest-Russland.

I 2005 blev arrangeret otte kurser for russiske journalister i regi af NJC.

Kontrakt-periode 2006

Kontrakt-status Opfyldt

Økonomi Ingen bemærkninger

1-2223-1 Nordisk Journalistisk Efteruddannelse

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	3.171.000	0	0	0%	Styret

Formål En indsats på området for 'nordisk journalistisk efteruddannelse' er i 2006 under udredning med henblik på beskrivelse af strategi for fremtidig kursusvirksomhed. Nordisk journalistisk efteruddannelse vil som overordnet opgave tilbyde efteruddannelse for journalister i de nordiske lande. Målet er at opretholde en kerne af mediefolk med særlige forudsætninger for at se Norden som en kulturel og politisk enhed og som i dette perspektiv kan se Nordens plads i Europa.

Prioriteringer i 2007 Indsatsen for nordisk journalistisk efteruddannelse er under udredning og virksomhedens prioritering fastlægges i løbet af 2006.

Kunstområdet

1-2230-1 Nordisk litteratur och bibliotekskommitté (NORDBOK)

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	0	7.731.000	7.838.000	100%	Komitéen

Formål

Som en del av Kulturministerrådets reformprosess nedlegges Nordbok fra og med 31. desember 2006. I 2006 vil Nordbok bistå Nordisk Ministerråd med faglig ekspertise på litteratur- og bibliotekområdet i.f.m. utforming av ny struktur.

Resultater i 2005

Kunnskap om og utbredelse av nordisk litteratur for barn og voksne
Nordbok har støttet oversettelser av litteratur mellom nordiske språk men også mellom baltiske og nordiske språk. Det ble også arrangert et seminar på London Book Fair og to seminarer på bokmessen i Göteborg. Nordboks viktigste publikasjoner i 2005 er Litteratur i Nord, en antologi med utdrag fra verk som er nominert til Nordisk Råds litteraturpris samt årboken Nordisk litteratur/ Nordic literature.

Tiltak for utbredelsen av litteratur på minoritetsspråk i Norden
Nordbok har gitt stipend for oversettere med fokus på færøysk, grønlandsk og samisk samt fra baltisk til nordisk. I 2005 har Nordbok også vært medarrangør på konferansen "Markedsføring av de små språks litteratur" i Tórshavn og "Nordisk - mer enn skandinavisk" med produksjon av en utstilling og utgivelse av boken Nordic Voices.

Folkebibliotekssamarbeid i Norden og mellom Norden og resten av Europa
Nordbok har i 2005 gitt støtte til en rekke nordiske forfatterbesøk i folkebibliotek. En annen viktig satsning var Nordisk bibliotekuke "Skumringstime" med deltakelse fra 1725 biblioteker.

Forfatterkurs
For å styrke litteraturfeltet i Norden har Nordbok gitt støtte til Nordens Biskops-Arnö for å arrangere 3 forfatterkurs med totalt 78 deltakere.

Gjennom sitt arbeid har Nordbok i 2005 både bidratt til synliggjøring av nordisk litteratur samt styrket nordisk litteraturproduksjon.

Ledelse og adm.

Faktiske udgifter : 1.116.465

Sekretariats-funktion

ABM-utvikling i Norge har siden 2003 hatt ansvaret for administrasjonen a NORDBOK-sekretariatet. NORDBOK-komiteen har ansvar for den innholdsmessige og kulturpolitiske profilen.

1-2238-2 Sleipnir

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	0	0	2.760.000	100%	Kommittén

Formål

Aktivitetene og midlene ble i 2006 lagt inn i Mobilitets- og residensprogrammet.

Resultater i 2005

I 2005 har Sleipnir bidratt til å stimulere til økt mobilitet og nettverksbygging for unge

profesjonelle kunstutøvere i Norden samt mellom Nordvest Russland, de baltiske land og Norden.

Sleipnir gir reisestipendier til profesjonelle kunstnere under 36 år som arbeider i alle kunstfelter: billedkunst, design, arkitektur, musikk, teater, dans, film, litteratur og tverrfaglige områder. Det ble i 2005 bevilget 415 stipendier, på totalt 291317 EUR.

Det er spesielt nettverksbygging mellom kunstnere og fagmiljøer som bidrar til nordisk nytte men også til å bygge broer mellom Norden, Russland og de baltiske land.

Kompetanseheving og kunstnerisk utvikling er også viktige satsningsområder som Sleipnir styrker gjennom sin støtteordning. I 2005 har Sleipnir vist seg å være en populær støtteordning blant nordiske kunstutøvere.

Ledelse og adm. Faktiske udgifter : 418.342

Sekretariats-funktion NIFCA, Finland

1-2239-1 Nordiska Museikommittén

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	0	1.211.000	1.227.000	65%	Kommittén

Formål Som en del av Kulturministerrådets reformprosess nedlegges Nordiska Museikommittén fra og med 31. desember 2006. I 2006 vil komiteen bistå Nordisk Ministerråd med faglig ekspertise på museums- og kulturarvsområdet i.f.m. utforming av ny struktur.

Resultater i 2005

Prosjektstøtte
I 2005 har komiteen støttet en rekke prosjekter derav "Nordisk mer enn skandinavisk" samt prosjektet "SKI-språk-kultur-identitet" ledet av Malmö-museet. Disse prosjektene setter fokus på viktige nordiske problemstillinger og dimensjoner og bidrar til nordisk nytte.

I 2005 har også museumskomiteen fungert som ekspertutvalg for Nordisk kulturfonds støtteordning "Årets Nordiske Utstilling". I denne sammenheng utlyste komiteen forprosjekteringsmidler som ble bevilget til syv utstillingsprosjekter i hele Norden. Et av disse forprosjektene "Nätter av ljus, dagar av mörker" fikk på anbefaling av komiteen støtte til Årets Nordiske Utstilling.

Nettverksbygging
I 2005 bevilget komiteen støtte til nettverket "Tillgänglighetsnättverk for museer". Gjennom støtte til prosjekter og egeninitierte seminarer bidrar Nordisk museumskomité til nettverksbygging innenfor museums- og kulturarvsfeltet.

Utvikling og kompetanseheving
Dette er et viktig område i komiteens arbeid og i 2005 bestilte komiteen en utredning om videreføring av museumslederutdanning. Resultatene fra utredningen blir publisert i 2006.

Sekretariats-funktion Nordiska ministerrådets sekretariat

1-2246-4 Skandinavisk förenings Konstnärskollegium i Rom

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	0	0	856.000	100%	Kollegiet

Formål Midlene ble fra 2006 innlemmet i Mobilitets- og residensprogrammet.

Prioriteringer i 2007 Kunstnerkollegiet i Roma inviteres til å utgjøre en del av residensprogrammet i en treårig forsøksperiode 2007 – 2009. Deretter evalueres aktiviteten.

Resultater i 2005 Skandinavisk förenings Konstnärskollegium i Rom har i 2005 konsentrert sitt arbeid om planleggingen av flytting til nye lokaler (sommer 2006), ansettelse av en kunstnerforstander, og håndtering av søknader.

Kunstnerkollegiet gir hvert år profesjonelle kunstere fra hele Norden mulighet til kunstneropphold på 1 til 2 måneder i Roma. Residensordningen gjelder for alle kunstfelter men med hovedvekt på billedkunstområdet. Totalt har 43 kunstnere benyttet seg av residensordningen i perioden februar 2005-Januar 2006.

1-2256-1 Nordisk Musikkkommittè (NOMUS)

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	0	6.460.000	6.550.000	100%	Kommittén

Formål Som en del av Kulturministerrådets reformprosess nedlegges NOMUS fra og med 31. desember 2006. I 2006 vil NOMUS bistå Nordisk Ministerråd med faglig ekspertise på musikkområdet i.f.m. utforming av ny struktur.

Resultater i 2005 I 2005 har NOMUS konsentrert sin virksomhet på følgende områder:

Formidling og informasjon
En ny web-portal www.nordicmusic.org ble lansert i begynnelsen av 2005. Dette har bidratt til å synliggjøre felles nordiske musikere samt initiativ og prosjekter på musikkområdet. Tidskriftet Nordic Sounds ble utgitt med fire nummere og et opplag på 6 000 eks. Tidskriftet har internasjonal distribusjon og finnes også på nettet. NOMUS produserte også 2005-utgaven av Nomuskatalogen med oversikt over musikkaktører i de fem nordiske land og de baltiske land ble utgitt. Dette er for Nomus et viktig redskap for etablering av kontakter for musikkbransjen i Norden og de baltiske land.

Prosjektstøtte
I 2005 har Nomus gitt støtte til en rekke prosjekter derav bestillingsverk, samnordiske turnéer, festivaler og diverse musikkarrangementer, konferanser og kurs. Det gis prosjektstøtte innenfor de fleste musikksjangre.

Nordisk råds musikkpris
Musikkprisen ble i 2005 tildelt det norske ensemble Cikada. Prisen får stor mediedekning i hele Norden.

Formannskapsprosjekt Det rytmiske Norden
I 2005 fikk Nomus i oppdrag (formannsakapspuljen) å initiere et prosjekt om rytmisk musikk i Norden. Prosjektet sikter på å etablere en møteplass for rytmisk musikk-

bransjen i Norden samt å kartlegge behovene for fremtidig nordisk samarbeid på området. Prosjektet vil fortsette i 2006.

Orkester Norden
Av NOMUS bevilgningen er DKK 1.500.000 avsatt til finansiering av Orkester Norden.

Sekretariats-funktion Föreningen Norden, Stockholm, har siden 2004 hatt sekretariatsfunksjonen for NOMUS. Kontrakten går ut 31. desember 2006.

1-2254-2 Mobilitets- og residensprogrammet

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	16.791.000	10.190.000	0	0%	Styret

Formål I enlighet med kulturministrarnas beslut i juni 2005 etableras det år 2006 et mobilitets- og residensprogram som er åpent for alle kunstarter. Under år 2006 kartlägges de nationella och internationella ordningar som finnes. På grundval härav utvecklas det nordiska mobilitets- och residensprogrammet.

Prioriteringer i 2007 Mobilitets- og residensprogrammet blir utformet i løpet av 2006 og hoveddelen lanseres i forbindelse med den nye strukturen for nordisk kultursamarbeid 1. januar 2007. I lys av denne prosessen styrkes programmet i 2007 og budsjettet påplusses med 6.601. MDKK. Prioriteringene for 2007 vil fremlegges i løpet av 2006 i forbindelse med utforming av det nye mobilitets- og residensprogrammet.

Sekretariats-funktion Etableringen av mobilitets- og residensprogrammet vil medføre endringer i administrasjonen av nordiske mobilitets- og residensaktivitetene. I løpet av 2006 utredes den administrative håndtering av det nye mobilitets- og residensprogrammet.

1-2255-3 Nordiskt Center för Scenkonst (NordScen)

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
DKK	0	6.562.000	7.205.000	99%	Institutionen

Formål Residensaktiviteten ble for 2006 lagt inn i mobilitets- og residensprogrammet.

Som en del av reformprosessen nedlegges NordScen fra og med 31. desember 2006.

I 2006 vil NordScen bistå Nordisk Ministerråd med faglig ekspertise på scenekunstområdet i.f.m. utforming av ny struktur.

Resultater i 2005

Styrke og videreutvikle nordisk samarbeid innen scenekunst
NordScen har i 2005 støttet 47 samarbeidsprosjekter mellom scenekunstaktører.

Nykaping og kvalitet innen scenekunst
NordScen har i 2005 støttet nyskapende og eksperimentelle prosjekter samt initiert prosjektet Scenerum.org som er en ny webplatform for nyskaping innen scenekunst.

Profilering av nordisk scenekunst i og utenfor Norden
NordScen har i 2005 gitt støtte til gjestespill og gjestestillinger

Nettverksbygging og kompetanseheving

Nettverksbygging og etablering av nordiske møteplasser for scenekunstnere er et av NordScens viktigste satsningsområder. I 2005 har NordScen gitt støtte til eller arrangert flere konferanser, seminarer og spisskompetansekurs for profesjonelle scenekunstnere.

Mobilitet og reisdens
NordScens mobilitets- og residensordning Nordic Resort er en viktig satsing som i 2005 har bidratt til kunstnerisk utvikling for residerende kunstnere og til nettverksbygging mellom sentrale nordiske utdanningsinstitusjoner innen scenekunst.

Informasjon og rådgivning
NordScen har i 2005 produsert 17 utgivelser samt profilert nordisk scenekunstsamarbeid på nettet gjennom sin nettside og nettbaserte prosjekter som f.eks.Teaterkatalogen som er en viktig informasjonskilde for det nordiske scenekunstmiljøet.

Kontrakt-periode 2005

Kontrakt-status Opfyldt

Økonomi Ingen bemærkninger

1-2257-3 Nordiskt Kunstnercentrum (Dalsåsen)

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
NOK	0	0	1.744.000	67%	Institutionen
MODSVARER DKK	0	0	1.535.000		

Formål Dalsåsen vil fra 2007 formelt ikke lenger være en egen institusjon i regi av Nordisk Ministerråd, men en del av det nye mobilitets- og residensprogrammet. Aktiviteten ved sentret innlemmes budsjettmessig i mobilitets- og residensprogrammet gjeldende allerede fra 2006.

Resultater i 2005

- Styrking av nordisk kunstsamarbeid ved drift av gjesteatelier: 16 gjestekunstnere og designere/arkitekter fra Norden, de baltiske land og andre deler av verden hatt opphold ved senteret i 2005. Senteret fungerer som en møteplass for nettverksbygging og kunstnerisk utvikling for de residerende kunstnere.
- Styrking av senterets profil på billedkunst, design og arkitektur, især trearbeid. Senteret har gjennom ulike tiltak bl.a. workshops og seminarer styrket sin profil og sin kjernekompetanse billedkunst, design og arkitektur.
- Synliggjøring av institusjonen lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Nye prosjekter (f.eks. NKD kunstbiennale) ble utført gjennom samarbeid om formidling av gjestekunstnernes arbeid og har gjort senteret synlig for det lokale publikum især barn og unge. En mer målrettet kommunikasjonsstrategi har i 2005 profilert senteret ytterligere og bidratt til en økning i antall søknader fra hele verden.

Kontrakt-periode 2005

Kontrakt-status Oppfylt

Økonomi Ingen bemerkninger

1-2258-3 Nordiskt Institut för Samtidskonst (NIFCA)

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
EUR	0	886.100	1.065.000	71%	Institutionen
MODSVARER DKK	0	6.601.000	7.924.000		

Formål Residensaktiviteten legges for 2006 inn i mobilitets- og residensprogrammet.

Som en del av reformprosessen nedlegges Nifca fra og med 31. desember 2006. I 2006 vil Nifca bistå Nordisk Ministerråd med faglig ekspertise på visuell kunst-området i.f.m. utforming av ny struktur.

Resultater i 2005

Formidling
I 2005 gjennomførte NIFCA sitt største prosjekt Populism med bl.a. utstilling, konferanser og publikasjoner. Prosjektet har fått støtte fra EUs program Culture 2000 og involverer flere nordiske og europeiske samarbeidspartnere. Prosjektet ble sett av 100.000 personer og fikk stor mediedekning i Norden og ellers i Europa.

Nettverksbygging
Et spesielt viktig prosjekt er Connection Barents som er initiert av NIFCA, NordScen, Nomus og Nordbok i 2005 og sikter på å etablere tverrfaglig nettverk i Barentsregionen mellom Norden og Nordvest Russland.

Mobilitet
I 2005 har NIFCA konsolidert sine mobilitets- og residensordninger med bl.a. nye samarbeidspatrnere og nye plasser i de selvstyrende områdene. Ordningen West Balkan AiR (artist in residence) ble avsluttet.

Kommunikasjon
Nifca har i 2005 satset ytterligere på utvikling av både nettsiden og tidskriftet Nifca-info som gikk til tabloid-format.

Kontrakt-periode 2006

Kontrakt-status Oppfylt

Økonomi Ingen bemerkninger

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 250.000 EUR
Faktiske udgifter : 274.970 EUR

1-8000-1 Pulje - nye programmer

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	20.631.000	0	0	0%	

Formål I enlighet med kulturministrarnas beslut i juni 2005 etableras det år 2007 et program som er åpent for alle kunstarter. Under år 2006 kartlägges de nationella och internationella ordningar som finnes. På grundval härav utvecklas det nordiska mobilitets- och residensprogrammet.

Prioriteringer i 2007 Programmet blir utformet i løpet av 2006 og igangsettes i forbindelse med den nye strukturen for nordisk kultursamarbeid 1. januar 2007.

Nordiske kulturhuse

1-2270-3 Nordens hus i Reykjavik

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
ISK	86.311.000	86.316.000	83.156.000	77%	Institutionen
MODSVARER DKK	7.768.000	7.768.000	7.484.000		

Formål Nordens Hus i Reykjavík startede sin virksomhed i 1968. Huset skal være et nordisk kulturcenter og et bindeled mellem Island og øvrige nordiske lande. Biblioteket står som husets kernevirksomhed.

Prioriteringer i 2007 Prioriterede virksomhedsområder i kontraktperioden 2005-2007 er kulturprojekter for børn og unge, vestnordisk samarbejde, litteratur, sprog og information hvor biblioteket spiller en vigtig rolle, samt husets vedligehold og renovering. Et beløb på 2.200 TISK (2005) er reserveret i basisbevillingen til vedligeholdelse og investeringer.

- Kulturprojekter for børn og unge
- Litteratur, sprog og information
- Vestnordisk samarbejde
- Biblioteket
- Husets vedligeholdelse
- International virksomhed
- Cafeteriet

Resultater i 2005 Biblioteket havde i 2005 et udlån på stort set uændret niveau. Huset havde stor succes med Den internationale Litteraturfestival i Reykjavík 2005 med besøg af 30 nordiske og internationale forfattere. Huset præsenterede desuden 17 udstillinger i årets løb, heraf en Norden i Fokus udstilling på rådhuset. Sprogkonsulenttjenesten er nedlagt, og huset har ikke mulighed for at videreføre den uden ekstern finansiering.

Kontrakt-periode 2005-2007

Kontrakt-status Oppfylt

Økonomi Ingen bemærkninger.

1-2272-3 Nordens hus på Färöarna

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
DKK	11.188.000	11.188.000	10.958.000	61%	Institutionen

Formål Nordens Hus på Færøerne startede sin virksomhed i 1983. Husets opgave er at formidle nordisk kultur på Færøerne og færøsk kultur i de øvrige nordiske lande, samtidig med at huset har en vigtig funktion som færøsk kulturhus. Færøernes Landsstyre finansierer dele af husets drift. Bidraget udgør 8% af husets basisfinansiering.

Prioriteringer i 2007 Institutionen har de syv nedenstående prioriteringer. Et specielt beløb på 500.000 DKK (2006) er reserveret i basisbevillingen til husets vedligeholdelse og investeringer.

- Kulturprojekter for børn og unge
- Kulturprojekter for voksne
- Vestnordisk samarbejde
- Kultur og erhverv og kulturturisme
- Information
- Caféen
- Vedligehold af bygningen og det tekniske udstyr

Resultater i 2005 Huset har lagt vægt på programmer for børn og unge. I programmerne for voksne har huset afholdt Listastevna Føroya (Færøernes kulturfestival) og i samarbejde med NORDBOK afholdtes konference om markedsføring af de små sprogs litteratur. Igennem hele året har der været et tæt samarbejde med kulturlivet på Færøerne og de andre nordiske huse og institutioner, og huset har desuden været med til at fremme præsentationen af færøsk kultur i udlandet.

Cafeteriadriften er udliciteret fra 2005. Hermed vendes en udgiftskrævende aktivitet til en indtægtsgivende.

Huset har haft 37.609 betalende gæster, fordelt på 319 arrangementer og 39 arrangementer uden for huset.

Kontrakt-periode 2006-2008

Kontrakt-status Opfyldt

Økonomi Ingen bemærkninger

1-2274-3 Nordens institut på Åland

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
EUR	283.700	283.700	280.100	66%	Institutionen
MODSVARER DKK	2.114.000	2.114.000	2.084.000		

Formål Nordens Institut på Åland (NIPÅ) blev oprettet i 1985. Instituttets opgave er at styrke det ålandske kulturliv i samspil med kulturlivet i det øvrige Norden og i samarbejde med lokale kulturorganisationer. Virksomheden foregår hovedsagelig inden for det almenkulturelle område, men også inden for undervisning/forskning og kontakt- og netværksopbygning. Ministerrådets bevilling dækker instituttets projektvirksomhed og direktørens løn. Øvrige udgifter, ca.80.000 EUR, dækkes af Ålands landskabsstyrelse.

Prioriteringer i 2007

- Formidling af ålandsk kunst og kultur til Norden
- Årligt fokus på et specifikt kunstområde
- Børne- og ungdomskultur

Resultater i 2005 NIPÅ har i 2005 lagt vægt på børne- og ungdomskultur, samarbejdsprojekter, kulturudveksling og litteratur. Det har i kraft af en forøget bevilling været muligt at genemføre væsentligt flere aktiviteter og at give en højere prioritet til aktiviteter i skærgården. Instituttet har i årets gennemført 12 større og 10 mindre samarbejdsprojekter.

Kontrakt-periode 2006-2008

Kontrakt-status Opfyldt

Økonomi Ingen bemærkninger

1-2277-3 Nordens institut på Grönland (NAPA)

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
DKK	5.053.000	5.053.000	4.949.000	86%	Institutionen

Formål Nordens institut i Grønland blev oprettet i 1986 i samarbejde med Grønlands hjemmestyre og Nuuk kommune. Instituttets opgave er at styrke det grønlandske kulturliv, fremme Grønlands aktive deltagelse i det nordiske samarbejde og udvikle samarbejdet mellem Grønland og de øvrige nordiske lande, med særlig vægt på kultur-, undervisnings- og forskningsområderne. Grønlands hjemmestyre finansierer en del af instituttets drift. I 2005 regnskabet udgjorde dette bidrag 676.000 DKK.

Prioriteringer i 2007

- Børne- og ungdomsprojekter
- Nordiske kulturarrangementer i Grønland
- Grønlandske kulturarrangementer i Norden
- Vestnorden
- Det arktiske vindue

Resultater i 2005 I 2005 har NAPA markeret sig som producent og arrangør af en lang række kulturarrangementer, både i Nuuk og en række andre byer og bygder i Grønland. Der har også i 2005 været fokus på det arktiske og det vestnordiske samarbejde. Der er fortsat godt samarbejde med Katuaq, Grønlands Kulturhus, og NAPA har i årets løb fået en ganske omfattende positiv medieomtale.
NAPA har bevilget støtte til 41 ansøgninger om samarbejdsprojekter m.v.

Kontrakt-status Opfyldt

Økonomi Ingen bemærkninger

1-2279-1 Vedlikehold kulturhusene

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	1.067.000	1.067.000	1.047.000	100%	MR-K/EK-K

Formål Formålet med denne budgetpost er at bidrage til at planlægge og dække større vedligeholdsopgaver hos de nordiske kulturhuse i Reykjavík og på Færøerne, som ikke kan rummes inden for husenes ordinære budgetrammer.

Prioriteringer i 2007 Budgetposten fordeles på baggrund af ansøgninger fra de to kulturhuse for vedligeholdelse af kulturhusene. I det ordinære budget for husene er der i tillæg reserveret 2.200.000 ISK til Nordens Hus i Reykjavik og DKK 500.000 til Nordens Hus på Færøerne.

Resultater i 2005 Budgetposten blev efter ansøgninger fra de to huse fordelt ligeligt med 523.500 DKK til hver. Nordens Hus i Reykjavík foretog forbedringer i udstillingssalen og sikkerhedsmæssige forbedringer (brandvarsling og nyt låsesystem) Nordens Hus på Færøerne anvendte bevillingen til delvis finansiering af udskiftning af tilskueropbygningen i den store sal. Huset opnåede desuden fondsstøtte på 1 MDKK til dette formål.

Sekretariats-funktion Nordisk Ministerråds Sekretariat

1-2548-3 Nordens institut i Finland (NIFIN)

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
EUR	728.100	728.100	718.800	98%	Institutionen
MODSVARER DKK	5.424.000	5.424.000	5.348.000		

Formål NIFINs formål er at sprede kendskab i Finland om de øvrige nordiske landes sprog og kultur og at formidle kundskab om det finske sprog og Finlands kultur til det øvrige Norden. Hovedopgaven er at synliggøre finsk sprog og kultur i de nordiske lande og samtidig formidle kundskab om og engagement i nordiske sprog og kulturer til den finsktalende befolkning i Finland.

Prioriteringer i 2007

- At synliggøre sprog og kultur fra andre nordiske lande i Finland
- Drift af nordisk specialbibliotek
- Øge interessen blandt unge og voksne for Norden og de nordiske sprog
- Informere om Norden og det nordiske samarbejde
- Udvikling af børne- og ungdomskultur nettside Valhalla

Resultater i 2005 NIFIN har efter flytningen til gadeplan fortsat stigningen i udlån fra biblioteket, og instituttet fungerer som et nordisk vindue i centrum af Helsingfors.
Nifin har i 2005 gennemført en række sprogkurser, præsentationer af forfattere og

skolebesøg.
NIFIN har desuden stået for driften af det virtuelle børnebibliotek BIBBI og fungeret som national redaktør for det nordiske børne- og ungdomskulturwebsite Valhalla.

Kontrakt-periode 2005-2007

Kontrakt-status Opfyldt

Økonomi Ingen bemærkninger

Andre kultursatsninger

1-2234-4 Samisk samarbeid

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	4.153.000	4.153.000	4.211.000	100%	MR/EK-K

Formål Formålet med bevillingen er 1) at styrke det samiske samarbejde på kulturområdet og 2) at støtte Samrådet, som er en paraplyorganisation for samiske organisationer i Finland, Norge, Sverige og Rusland. Samerådet er en regeringsuafhængig og frit opererende organisation og et kulturpolitisk samarbejdsorgan, som skal arbejde for at fremme den samiske befolknings kulturelle, sociale og økonomiske stilling. Bevillingen til kultursamarbejdet forvaltes af et kulturudvalg udnævnt af samiske kunstnerorganisationer i Norden og af Samerådet.

En del af bevillingen er øremærket som støtte til Samisk Kunstnerråd, DKK 692.000 (i 2005 priser).

Prioriteringer i 2007 Kulturministerrådet vil også i 2007 støtte Samerådets kulturvirksomhed hvor hovedopgaven vil være at bevare og udvikle samernes fælles kulturelle sager og øge informationen om samisk kultur. I år 2007 fortsættes arbejdet med at sætte fokus på samerne i NV Rusland.

Resultater i 2005 Samerådet har udvidet sin virksomhed og udvidet Samerådets information via internett slik at det er lettere å lede og arbejde med virksomhed ud over landegrænserne.

1-2296-1 Nordiska kulturprojekt i utlandet

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	0	2.165.000	6.875.000	86%	STYR. GR.

Formål Ledningsgruppen för kulturprojekt i utlandet lägges ned per 01.01.2006.

Enskilda återstående projekten fortsetter ut 2007 bl.a.designutställningen "Scandinavian Design beyond the Myth" som fortsätter sin turné i Europa och visas under år 2007 i Sofiá, Belgrad och Zagreb.

Resultater i 2005 År 2005 har designutställningen turnerat i Prag, Budapest, Riga, Köpenhamn och Göteborg. I alla städer har utställningen fått mycket gott mottagande av såväl media som publik och kring den har arrangerats kulturprogram, seminarier och andra aktiviteter

som riktar intresset mot Norden som en innovativ region.

År 2005 genomfördes en stor del av projekten i Norden – Balkan –Culture –Switch, ett program för multilateralt kulturutbyte mellan Norden och västra Balkan. Projektet har omfattat ca 35 olika underprojekt och väckt intresse för regionalt samarbete i länderna i västra Balkan. Som ett indirekt resultat härav har kulturministrarna på västra Balkan samt i Bulgarien, Grekland, Rumänien och Turkiet beslutat att bilda en plattform för regionalt kultursamarbete i Balkan- regionen.

Ligestilling

Generel indledning

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	ÆNDRING 06-07
DKK	8.300.000	8.352.000	8.185.000	-0,6 %

Indledning

Samarbetsprogrammet Nordiskt jämställdhetssamarbete 2006-2010 är utgångspunkten för det nordiska jämställdhetssamarbetet, och det kompletteras årligen med en handlingsplan.

Samarbetsprogrammet 2006-2010 fokuserar på två huvudteman:

- Kön och makt
- Kön och ungdom

Initiativ och aktiviteter på båda områden fokuserar på frågeställningar som de nordiska länderna och de självstyrande områden har ett gemensamt intresse i, och som tar utgångspunkt i målet om nordisk nytta. Nutidens nordiska mångfaldssamhällen skall beaktas vid utvecklingen av det nordiska jämställdhetssamarbetet, när det gäller såväl nya som gamla nordiska medborgare.

Ministerrådets samarbete med Estland, Lettland och Litauen baserar sig på det nordiska och baltiska jämställdhetsministrarnas beslut om samarbete för åren 2006-2008. Samarbetet med ministerier och myndigheter går ut på att utbyta erfarenheter och samarbeta kring aktuella jämställdhetsfrågor. NGO-samarbete, nätverksbygge och forskning är viktiga delar.

Samarbetet med myndigheter fortsätter på lokal, regional och nationell nivå i NV Ryssland och projektsamarbetet koordineras inom ramen av Northern Dimension Partnership on Public Health and Social Wellbeing. Detta arbete samordnas mellan samarbetsområden social- och hälsa, lagstiftning och och jämställdhet.

Institutet för Kvinno- och könsforsknings (NIKK) överordnade målsättning som ett kunskapscenter är att stöda implementeringen av jämställdhets-samarbetsprogrammets målsättningar. NIKK skall ha en aktiv dialog med MR-JÄM/ÄK-JÄM och respektive ordförandeskap med målsättning att säkra en levande, aktiv och välfungerande nordisk jämställdhetspolitik.

1-4410-1 Projektmedel - Jämställdhet

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	3.300.000	3.028.000	3.069.000	94%	MR/ÄK-JÄM

Formål

Det nordiska jämställdhetssamarbetet skall fortsättningsvis särskilt ha sin utgångspunkt i samarbetet mellan de nordiska länderna och självstyrande områdena, men en dynamisk och livskraftig jämställdhetspolitik inom det nordiska samarbetets ram bör också ha stor betydelse såväl i Nordens grannländer som för Nordens roll i Europa.

Samarbetet i MR-JÄM skall leda till en fortsatt utveckling av en nordisk samsyn och en gemensam nordisk plattform och bidra till ett effektivare och rikare nationellt

jämställdhetsarbete i vart och ett av de nordiska länderna.

Projekten syftar till att stärka det nordiska jämställdhetsarbetet, främja kvinnors och mäns lika tillgång till politiska och ekonomiska beslutsprocesser, främja kvinnors och mäns lika ekonomiska ställning och inflytande samt förbättra möjligheterna för både kvinnor och män att förena föräldraskap och förvärvsarbete.

Prioriteringer i 2007

I det nordiska jämställdhetssamarbetsprogrammet 2006-2010 prioriteras två teman: Kön och makt och kön och ungdom.

Jämställdhetssamarbetet prioriterar aktiviteter på nya områden, och projekt för år 2007 fastställs i en handlingsplan, som tar utgångspunkt i samarbetsprogrammet för åren 2006-2010.

Under 2007 kommer ministerrådet att fortsätta att arbeta vidare med temat kön och ungdom och följa upp arbetet med "vitboken" som presenterades år 2006.

Kön och ekonomisk makt – med fokus på kvinnor och män i den ekonomiska beslutsfattningen - är ett nytt tema som startar år 2007. Nordiska kvinnors och mäns möjligheter att förena föräldraskap, omsorgsarbete, arbetsliv och deltagande i den politiska processen har ett nära samband med välfärdsstatens och omsorgspolitikens utveckling. Arbetsmarknaden, utbildningsväsendet och näringslivet i de nordiska länderna och självstyrande områdena är alltjämt könsuppdelade, och ledande befattningar i näringslivet domineras av män. Inom ramen för ett könsperspektiv på hur man kan kombinera arbetsliv med familjeliv skall fokus sättes på frågeställningar kring problematiken hur man jämnar ut kostnaderna för familjeledigheter.

Projektet Prostitution i Norden fortsätter under året.

Gemensamma aktiviteter i samarbete Estland, Lettland, Litauen genomförs i enlighet med beslut av nordiska och baltiska jämställdhetsministrarna och samarbetet med NV Ryssland genomförs i samarbete med myndigheter och NGOs har som målsättning att öka den allmänna diskussionen och sprida kunskap om integrering av ett könsperspektiv i samhällets olika områden. I samarbetet deltar representanter för ministerier, myndigheter, NGO:s och nätverk.

- Kön och makt med fokus på kvinnor och män i den ekonomiska beslutsfattningen.
- Kön och ungdom
- Prostitution i Norden - nordisk kartläggning av åtgärder för att motverka prostitution och människohandel för sexuella ändamål samt undersökning om kvinnors och mäns attityder till köå av sexuella tjänster
- Urbefolkning och kön: Jämställdhetssamarbete inom urbefolkningen i det arktiska området

Resultater i 2005

Det nya nordiska jämställdhetssamarbetsprogrammet 2006-2010 presenterades på Nordiska rådets session i Reykjavik. Två teman: Kön och makt och Kön och ungdom prioriteras.

Under året har ett antal konferenser och seminarier arrangerats för att förmedla ny kunskap och information om nya teman inom det nordiska jämställdhetssamarbetet både i nordiska och internationella sammanhang. Resultat av projekt har förmedlats via rapporter och hemsidor.

Kön och ungdom
Unges kønsbestemte uddannelses- og ehrvervsvalg presenterades på det årliga nordiska jämställdhetsministermötet, och Gender and Youth var temat för en nordisk side-event som arrangerades i samband med FN:s årliga Kvinnokommissionsmöte i New York. På konferensen "Ung i en herresexet verden" diskuterade nordiska ungdomar, sexualisering av det offentliga rummet och konsekvenser som sexualiseringen har för ungas uppfattning om kön och roller.

Kön och makt
Män och jämställdhet diskuterades på seminarier, och fokuserade på hur män kan kombinera arbetslivet med familjelivet.

I samarbete med arbetsmarknadsområdet genomfördes projektet På sporet av likalön, och samarbetet med finanssektorn har fortsatt i det nordiska projektet som fokuserar på Integrering av ett könsperspektiv i de nordiska statsbudgetarna. I rapporten Jämställda finanser beskrivs det nordiska projektet.

Människohandel har under året diskuterats med ordföranden för task forcer och internationella organisationer, som arbetar med att bekämpa handel med kvinnor i den nordliga dimensionen regionen. Människohandel är även ett av teman för Nordic-Baltic Policewomen's Network.

WoMen & Democracy konferensen i St Petersburg fokuserade på tre huvudteman: WoMen and Power, WoMen and Economy and Labour Market and Alternative to Violence. I konferensen deltog 700 personer från 14 länder. Deltagarna var beslutsfattare, tjänstemän, forskare och NGOs. Konferensen arrangeras i samarbete med St. Petersburg stad och NMR.

Kvinnor och integration
Nordiska nätverket för invandrarkvinno-organisationer Samarbeta Jämt i Norden, Fakta – Inspiration – Vision diskuterade vikten av datautbildning för att öka kontakterna mellan invandrarkvinnoorganisationerna. På Inspiration till integration presenterades KVINFO:s mentornätverk, vars målsättning är att matcha flykting- och invandrarkvinnor med kvinnor som är på den danska arbetsmarknaden.

1-4480-3 Nordiskt institutt for kvinde og kønsforskning (NIKK)

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
NOK	5.376.000	5.725.000	5.814.000	85%	Institutionen
MODSVARER DKK	5.000.000	5.324.000	5.116.000		

Formål NIKKs överordnade mål som ett kunskapscenter är att stödja implementeringen av målsättningarna i NMRs samarbetsprogram för jämställdhet och ingå i en aktiv dialog med MR-JÄM/ÄK-JÄM.

Prioriteringer i 2007 Under kontraktsperioden arbetar NIKK kring projekt som relaterar till det nordiska samarbetsprogrammet för jämtälldhet (2006-2010). NIKK prioriterar särskilt projekt som fokuserar på de två huvudområdena i samarbetsprogrammet, "Kön och makt" samt "Kön och ungdom". NIKK bidrar till arbetet för att integrera jämställdhets- och könsperspektiv i alla politiska områden i NMR. Den nordiska forskarskolan i

tvärvetenskaplig könsforskning upprätthålls av NIKK och Universitetet i Linköping och är inne på sitt fjärde år.

NIKK samarbetar med könsforskningsmiljöer och jämställdhetsenheter i Norden, och som ett nordiskt kunskapscenter är det viktigt att söka samarbete med NordForsk. Därtill skall NIKK bidra till att jämställdhetsarbetet når breda grupper av medborgare, inkl. medier, intresse- och medborgarorganisationer, arbetsmarknads-organisationer och näringslivet. NIKK deltar i nordiska, europeiska och internationella arrangemang inom könsforskning och jämställdhetspolitik. NIKK utvecklar och förnyar sin informations- och förmedlingsverksamhet i enlighet med en ny informationsstrategi. NIKK magasin utges på skandinaviska och engelska. NORAs Nordic Journal of Women's Studies och den nya nordiska mansforskningstidskriften under kontraktsperioden förankrade vid NIKK. NIKKs hemsida utvecklas till en portal som stöder NIKKs funktion som ett kunskapscenter för könsforskning och jämställdhetsarbete i Norden.

Resultater i 2005

NIKKs kontrakt för 2002-04 förlängdes för att gälla också under år 2005. Våren 2005 överlämnades en extern evaluering av NIKK till NMR. På basen av bl.a. denna evaluering, utarbetade NMR en ny strategi och riktlinjer för NIKK. Utgående från denna politiska ram kommer ett nytt kontrakt att ingås för åren 2006-07.

Under år 2005 har NIKK:s verksamhet fokuserat på teman såsom pornoficeringen av det offentliga rummet, män och jämställdhet samt könsperspektiv på utbildning och forskning. Det nordiska forskningsprojektet om "hur pornografins utbredning inverkar på pojkars och flickors uppfattning om kön" pågick under året. Ett annat projekt med finansiering från NMR som pågick under 2005 var avsett att befrämja nordisk mansforskning. Forskningspolitiska frågor på nordiskt och europeiskt plan har ägnats uppmärksamhet av NIKK. Den nordiska forskarskolan i tvärvetenskaplig könsforskning, finansierad av NorFA/Nordforsk (2004-09), var inne på sitt andra år. NIKK arrangerade tillsammans med Nordiska journalistcentret (NJC) en kurs i Tallinn för journalister med syfte att presentera nordisk könsforskning inom prostitution/trafficking och pornografi. Nordiska nätverk förvaltades, organiserades och initierades av NIKK (bl.a. om könsdiskurser i det jämställda Norden; män och hälsa). Tre nummer av NIKK magasin och tre nummer av NORA utgavs. Arbete på en nordisk mansforskningstidskrift påbörjades.

Kontrakt-periode

2005-2006

Kontrakt-status

Opfyldt

Økonomi

Inga anmärkningar

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: 1.634 TNOK
Faktiske udgifter : 1.728 TNOK

Lovgivning

Generel indledning

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	ÆNDRING 06-07
DKK	1.300.000	1.323.000	1.341.000	-1,7 %

Indledning

Ett samarbetsprogram för det nordiska lagstiftningssamarbetet gäller fr.o.m. 2005. Programmet och det årliga ordförandeskapsprogrammet utgör grunden för samarbetet kring bl.a. utarbetandet av ny lagstiftning samt utbyte av information och erfarenheter om existerande lagstiftning. Samarbetet fokuserar på lagstiftningsprocessen och främjar nya initiativ med ett gemensamt intresse. Utifrån särskilda riktlinjer ges ekonomiskt stöd till olika projekt.

Samarbetet kring EU/EES-frågor är angeläget eftersom en stadigt ökande andel av lagstiftningsarbetet numera rör EG/EES-regler. Samarbetet startar så tidigt som möjligt och avser främst förslag och genomförande. Även arbetet i andra internationella sammanhang, t.ex. inom Europarådet och FN spelar in. Lagstiftningstekniken intar här en viktig position.

Det nordisk-baltiska samarbetet fortsätter att utvecklas, dels vad gäller samarbete inom ramen för EU/EES, dels de åtta länderna sins emellan. Ministerrådet för Lovgivning överväger att allokera ca 8 % av sin budget till närområdesinitiativ. Aktiviteterna ryms i huvudsak inom ramen för EU:s handlingsplan för Nordliga Dimensionen.

Det bör noteras att bi- och multilaterala samarbeten inom flera av ministerrådets arbetsområden har utvecklats i andra internationella regionala samarbetsorgan än Nordiska ministerrådet. Under 2007 kan fortsatta initiativ komma att tas för att öka samverkan med dessa fora.

Verksamheten följer MR-SAM:s riktlinjer för jämställdhet mellan könen. Jämställdhetshänsyn beaktas vid tilldelningen av projektmedel och genomförande av initiativ. På grund av verksamhetens natur är det i de flesta fall inte möjligt att insamla könsuppdelad statistik.

1-7110-1 Projektmedel - Lagstiftning

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	1.300.000	1.323.000	1.341.000	46%	MR/ÄK-lag

Formål

Med utgångspunkt i ministerrådets samarbetsprogram och den årliga handlingsplanen skall genomförandet av de prioriteringar som justitieministrarna har beslutat säkras. Samarbetet rör förberedelser inför lagstiftning, initiativ avseende förebyggande och bekämpande av brottslighet, samarbete med de rättsvårdande myndigheterna i de baltiska länderna samt gemensamt nordiskt samarbete rörande EG/EES-rätt.

Prioriteringer i 2007

- Slutförande av ett nordiskt projekt om våld och våldsreducering.
- Ett erfarenhetsutbyte kring straffsystemet och alternativ till fängelsestraff.
- Överväganden kring ömsesidigt erkännande i Norden med hänsyn till straffprocessuella tvångsmedel samt eventuell utvidgning av lagarna om verkställighet av nordiska straffdomar m.m. till att även gälla flera reaktioner och situationer.
- Modernisering av de nordiska konventionerna om arvrätt respektive underhållsbidrag.
- En utvärdering av lagstiftningstekniken vid genomförande av EG/EES-rätten i Norden samt en studie kring bättre lagstiftning med förhållandet mellan grundlag, lag och andra författningar.
- Vidareutveckling av ett nordiskt-baltiskt nätverk för internationell rättshjälp.
- Eventuellt genomförande av ett seminarium i St. Petersburg om transparens och effektiv förvaltning.

Resultater i 2005

Verksamheten fokuserade framför allt på gränsregionalt straffrättsligt samar-bete, erfarenhetsutbyte kring offentlighet i förvaltningen, alternativ konflikt-lösning, de nordiska länderna och EU/EES, behandling av krigsförbrytare, utlämning av brottslingar för verkställighet av straff samt olika former av organiserad kriminalitet.

Under året uppnåddes politisk enighet om en ny nordisk konvention om ut-lämning av lagöverträdare mellan de nordiska länderna (den nordiska arrest-ordern).

Ministerrådet initierade ett projekt för att minska våldet i nära relationer samt tog initiativ till en fortsatt nordisk diskussion om behov och möjligheter av en vidare uppföljning av insatsen mot korruption.

Vid årets nordisk-baltiska ministermöte diskuterades det framtida samarbe-tet, vad det innebär att makten tenderar att förskjutas från parlamenten till domstolarna, straffrättsligt ansvar för juridiska personer samt samarbete med Ryssland. Slutligen initierades ett särskilt nätverk för internationell rättshjälp.

Sekretariats-funktion

Nordiska ministerrådets sekretariat.

Uddannelse og forskning

Utbildnings- og forskningspolitik

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	ÆNDRING 06-07
DKK	218.500.000	217.342.000	205.015.000	0,5 %

Indledning

MR-Us strategiplan Norden som foregangsregion for utvikling av menneskelige ressurser 2005 – 2007 og formannskapets progam og prioriteringer danner et viktig grunnlag for utdannings- og forskningssamarbeidet. En vil fortsette oppfølgingen av EUs strategi for vekst og arbeidsplasser, med fokus på kunnskap og invasjon for vekst. Østersjøsamarbeidet vil være sentralt i 2007 og det forventes at det arktiske samarbeidet på kunnskapsområdet går inn i en ny fase i 2007. Oppfølging av moderniseringsprosessen som ble igangsatt i 2006 vil i 2007 videreføres for hele ministerådets felt. Stikkord i denne sammenheng er økt relevans, styrket evne til fokusering samt formåls- og administrativ effektivitet i samarbeidsstrukturene, inklusive rådgivningsgrupper, program og insitusjoner. I den videre strategiutviklingen vil det bli lagt spesiell vekt på samspill og synergieffekter mellom kunnskap og innovasjon, herunder god dialog mellom kunnskaps- og innovasjonsaktørene for sterk nordisk nytte. Flere tiltak er allerede igangsatt i 2006 for å bygge opp under dette. Her kan nevnes flere studier for å fremskaffe grunnlagsopplysninger om nordisk utdanning, forskning, teknologi og innovasjon, se bl.a. 2-2505- Disposisjonsmidler.

Det nordiske utdannings- og forskningssamarbeidet er strukturert i tverrsektorielle fokusområder, f.eks. mobilitet og nettverksbygging, og sektorspesifikke fokusområder, slik som språksamarbeidet, nordisk skolesamarbeid, voksnes læring og høgre utdanning. Gruppenes prioriteringer fremgår av årlige arbeidsplaner som bl.a. også vil gjenspeile de overordnede prioriteringer på MR-Us område.

Av hovedutfordringer i 2007 innen det nordiske utdannings- og forskningssamarbeidet kan spesielt nevnes implementering av et nytt og utvidet mobilitets- og nettverksprogram, Nordplusprogrammet. Fokus settes spesielt på utvikling av et rammeprogram som fremmer sammenheng og synlighet i et perspektiv av livslang læring.

NordForsk går i 2007 inn i et meget viktig år for å realisere sin strategi for å utvikle nye nordiske initiativ med grunnlag i styrken i de nordiske landene og nasjonale prioriteringer. Dialog, videreutvikling av nordiske og internasjonales samarbeidsflater samt operasjonalisering er viktige stikkord for NordForsk for å utvikle sin rolle som nordisk samordningsorgan. Fleksibelt samspill bl.a. opp mot EUs nye rammeprogram for forskning og utvikling, blir en viktig mulighet og stor en utfordring for NordForsk.

Samtlige nordiske forskningsinstitusjoner er fra 2007 overført til nasjonalt nivå og frigjorte budsjettmidler er overført til NordForsk. Samarbeidet med de tidligere nordiske institusjonene (nå samarbeidsorganer) videreføres i 2007.

Arbeidet med å fremme kvalitet i alle deler av utdanningen videreføres i 2007. Utvikling av felles nordiske masterprogrammer kan i denne sammenheng bli et nytt nordisk flaggskip.

For å bidra til å videreutvikle Norden som en ledende IT-region vil det arbeides for å fremme noen få, men viktige fyrtårnsinitiativer.

Samarbeidet med nærområdene følges i 2007 opp ved å videreutvikle samarbeidet med Nordvest Russland og videreføre arktisk samarbeid. Nordisk baltisk utdannings- og forskningssamarbeid videreutvikles til aktivt å understøtte visjonen om Østersjøregionen som en betydelig region for kreativitet og vekst i Europa.
Mobilitets- og støtteprogrammene rapporterer om kvinner og menns deltagelse, og det er mye som tyder på en overvekt av kvinner. Likestillingsarbeidet følges opp i 2007.

Utdannings- og forskningssektoren har i 2007 en budsjettramme på i alt DKK 218.500.000. Ut over MR-Us disposisjonsmidler kan rammen inndeles i 4 hovedkategorier:

- Politikkutvikling
- Mobilitets- og nettverksprogrammer
- NordForsk
- Samarbeidsorganer (forskning)

Politikkutvikling
Politikkutviklingsmidlene administreres av ulike rådgivningsgrupper og nettverk. Rådgivningsgruppenes oppgaver vil fra og med 2007 fokuseres til i hovedsak å omfatte policyorienterte og rådgivende oppgaver, men også iverkstillende oppgaver. Rådgivningsgruppene følger gjennom sine årlige arbeidsplaner opp strategiplanen og det finske formannskapets program, samt andre overordnede strategier.

Rådgivningsgruppene skal styrke det nordiske samarbeidet og gjennom sin virksomhet bidra til å styrke det nordiske utdanningssamarbeidet og den nordiske konkurransekraften i en global verden.

Mobilitets- og nettverksprogrammer
På bakgrunn av agreed minutes i 2004 mellom de nordiske og baltiske utdannings- og forskningsministre samt evaluering og programutvikling i 2005 og 2006, iverksettes neste generasjon Nordplus i 2007. Med dette utvikles også modeller for ny programorganisering, ny styringsstruktur og ny administrasjonsordning. Neste generasjon Nordplus utvikles som et rammeprogram og med tanke på baltisk programdeltakelse på like fot.

Hovedmål for Nordplus vil være å styrke og utvikle det nordiske utdanningssamarbeidet og bidra til å skape et nordisk-baltisk utdanningsområde. Neste generasjon Nordplus utvikles for å fremme kvalitet og innovasjon i utdanningssystemene for livslang læring i deltakerlandene gjennom utdanningssamarbeid, utviklingsprosjekter, utveksling og nettverksbygging. En viktig oppgave for neste generasjon Nordplus blir også å støtte, bygge på, dra nytte av og spre innovative produkter og prosesser på utdanningsområdet gjennom systematisk utveksling av erfaringer og god praksis.

NordForsk
NordForsk ble etablert i 2005 for å fremme et effektivt samarbeid mellom de nordiske landene på forskningsområdet og bidra til forskning av beste internasjonale kvalitet, samt å implementere det nordiske forsknings- og innovasjonsområdet (NORIA) som en del av det europeiske (ERA). NordForsk utgjør den største budsjettkategorien i årets budsjett og kan betraktes som verdens første meta-regionale forskningsråd. Det overordnede målet er å etablere synlige samnordiske forsknings- og innovasjonsmiljøer samt forskerutdannelser. Disse baseres på nasjonale forskningsprioriteringer og skal bli globalt anerkjent til å være av høyeste internasjonale kvalitet. Her igjennom styrkes regionens konkurranseevne og status som vitenssamfunn. NordForsk skal særlig

konsentrere sin innsats hvor landene har en internasjonal sterk posisjon eller et særlig strategisk rasjonale. Initiativene skal utformes ut i fra nasjonale prioriteringer slik disse uttrykkes gjennom nasjonale program eller i initiativ som er tatt av forskningsråd, universitet, andre forsknings- institusjoner og aktører etc. NordForsk gir marginalfinansiering/såkornstøtte til de totale prosjekt- og programkostnadene, og skal rette den økte nordiske samordning inn mot de internasjonale forskningsfinansierende aktører, herunder spesielt det europeiske samarbeidet. NordForsk har tre hovedfunksjoner med utgangspunkt i å være et samarbeidsorgan mellom de nordiske nasjonale forskningsfinansierende enheter: samordning, finansiering og policyrådgivende.

Samarbeidsorganer

MR-U/MR-SAM besluttet høsten 2003 å overføre de nordiske institusjonene under MR-Us området til nasjonalt nivå og tilpasse disse til vertslandets rettslige forhold. Fra 2007 er prosessen med overføring av alle institusjonene gjennomført, og det er inngått treårige samarbeidsavtaler mellom Nordisk Ministerråd og nasjonale vertsinstitusjoner om samarbeidsorganenes virksomhet. Det nordiske bidraget til samarbeidsorganene følger nedtrappingsplanen og frigjorte midler er overført til NordForsk.

Redskap: **Sektor:**	**Generelt**	**Politikk-utvikling**	**Mobilitets- & nettverks-programmer**	**Samarbeids-organer**	**NordForsk**	**I alt**
MR-Us disposisjonsmidler	5.307 (2,47%)	-	-	-	-	5.307 (2,47%)
Skole	-	1.546 (0,72%)	19.705 (9,19%)	-	-	21.251 (9,91%)
Høyere utdanning	-	1.302 (0,61%)	31.795 (14,82%)	-	-	33.097 (15,43%)
Voksnes læring	-	7.538 (3,51%)	8.799 (4,10%)	-	-	16.337 (7,62%)
Språk	-	1.248 (0,58%)	9.724 (4,53%)	-	-	10.972 (5,12%)
Forskning		-	-	28.521 (13,30%)	97.336 (45,38%)	125.859 (58,67%)
IT	-	563 (0,26%)	-	-	-	563 (0,26%)
Andre	-	-	1.116 (0,52%)	-	-	1.116 (0,52%)
I alt	5.307 (2,47%)	12.197 (5,69%)	71.139 (33,17%)	28.521 (13,30%)	97.336 (45,38%)	214.500 (100,00%)

Generelle forsknings- og uddannelsesindsatser

2-2505-1 Dispositionsmedel - Utbildning och forskning

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	5.307.000	4.430.000	4.034.000	96%	MR-U/EK-U

Formål

Disposisjonsmidlene anvendes til å finansiere politisk relevante prosjekter og initiativ som tas i det løpende budsjettår og gir mulighet til å oppfange og støtte viktige tiltak som ikke kunne forutses ved budsjetteringen.

Prioriteringer i 2007

Disposisjonsmidlene vil i 2007 anvendes til finansiering av, evalueringer, støtte for politikkutvikling for eksempel studier for lærerutdanning og oppfølging av igangsatte studier fra 2006, støtte til internasjonaliseringsinitiativer, tverrgående initiativ for eksempel slik som talentpleie og nordiske masterprogrammer, strategiutvikling og eventuelt større initiativer fra rådgivningsgruppene samt formannskaps initiativer

Resultater i 2005

Det er i 2005 blant annet gitt bevilgninger til:
Formannskapstiltak, ulike evalueringer (Nordita og Nordplusprogrammene) og utgifter knyttet til overføring av NIAS til nasjonalt nivå. Dekning av utgifter for ekstern representant i arbeidsgruppe for bæredyktig utvikling, oppfølging av Lisboastrategien, utredning av Nordisk-Baltisk samarbeid, samt til arbeid med Kanoniske tekster. Ut over dette er det bevilget midler til oppstart av flere studier (Samspelsstrategier i Norden – vad fungerer?, Komparativ analyse av de nordiske kvalitetssystemena, vad vore konsekvenserna av öpnandet av nationella forskningsmedel i Norden, Højteknologi som Nordisk konkurrenceparameter, forstudie om Indikatorer for vidensamfunnet og Läsferdigheter i de Nordiska länderna – hur förklaras konklusionerna från bland annat PISA undersökningarna?).

Politikudvikling m.v.

2-2510-1 Nordiskt skolsamarbete (NSS)

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	1.546.000	1.567.000	2.564.000	96%	Nordisk Skolesamarbejde (NSS)

Formål

Rådgivningsgruppen för nordiskt skolsamarbete (NSS) är ett rådgivande organ för det nordiska skolsamarbete. NSS överordnade mål är att göra skolan bättre i Norden. Samarbete skall bygga vidare på och nyttiggöra skolutveckling i de nordiska länderna och internationellt, inom prioriterade områden, när det därmed kan uppnås ett nordiskt mervärde.

Prioriteringer i 2007

NSS kommer år 2007 att följa upp resultaten från de satsningar som år 2006 genomförts gällande kvalitet i utbildningen bl.a. läsfärdigheter (studie om läsfärdigheter, kartläggning om lärarutbildningen med avseende på läs- och skrivinlärning, PISA 2003 rapporten Northern Lights II) och yrkesutbildning (uppföljning av Köpenhamnsprocessen) som genomförts år 2006. Därtill kommer samarbetet att fokusera på "talentpleje".

Resultater i 2005

En central uppgift har varit att följa upp MR-U:s beslutet om att igångsätta ett "prosjekt omkring forskjellen på jenter og gutters leseinteresser og ferdigheter i Norden. På grunnlag av blant annet funn av likheter og ulikheter mellom de nordiske land i siste PISA-undersøkelse skal man se på hvordan de nordiske land klarer seg komparativt med ikke-nordiske land." Beslutet har följts upp genom olika åtgärder som grundar sig på det övergripande temat kvalitet: igångsättandet av arbetet med en Nordisk rapport om PISA-resultat "Northern Lights II", arbetsseminarium kring strategier och policyfrågor i samband med internationella och nationella indikatorer, kvalitetsseminarium i mars 2005, arbetsseminarium om läsfärdigheter i februari 2005 samt en jämställdhetskartläggning.

Handlingsplanen för ett nordiskt paraplyprojekt kring skriftspråkslärande och skolframgång, med indragning av könsperspektivet godkändes. Inom ramen för handlingsplanen igångsättes en kartläggning av lärarutbildningarna i Norden med avseende på läs- och skrivfärdigheter. Kartläggningen kan ge inspel till uppföljning av Nordiska rådets rekommendation 28/2005 gällande en komparativ studie av de nordiska lärarutbildningarna som genomförs i regi av HÖGUT.

Inom ramen för Nordiska ministerrådets närområdessamarbete och riktlinjerna för samarbetet med Nordvästra Ryssland har en genomgång om pågående nationellt samarbete, existerande nationella nätverk och teman som kan ligga till grund för ett eventuellt framtida nordiskt projektsamarbete med Nordvästra Ryssland på skolområdet.

Som en uppföljning av rapporten "Erkännande av yrkeskompetens i Norden" godkände MR-U 5 konkreta förslag för att öka erfarenhetsutväxlingen inom Norden samt mellan de nordiska länderna och det övriga Europa. Som ett led i detta arbete ordnade NSS i november 2005 ett nordisk-baltisk-polskt seminarium om mobilitet och erkännande av yrkesutbildning, med ett sextiotal deltagare från de nordiska länderna och självstyrande områdena samt Estland, Lettland, Litauen och Polen.

En utvärdering av det nordiska skolnätet igångsattes.

2-2520-1 Styringsgruppen for Voksnes Læring (SVL)

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	1.100.000	1.115.000	1.823.000	82%	Styringsgruppen for voksnes læring (SVL)

Formål

Styringsgruppen for Voksnes Læring (SVL) er rådgivende organ for Nordisk Ministerråd i det nordiske samarbeidet om voksnes læring. SVL legger vekt på en aktiv dialog og erfaringer fra et mangfold av aktører og miljøer engasjert i voksnes læring, heriblant folkeopplysningens tradisjonelle miljøer.

Prioriteringer i 2007

SVL vil i 2007 fortsatt følge opp utvikling av helhetlig strategi og organisering av det nordiske samarbeidet om voksnes læring herunder samspillet mellom Nordplus Voksen og nordisk Nettverk for Voksnes Læring (NVL). Innen utgangen av 2007 evalueres NVL som grunnlag for MR-Us beslutning om videre organisering av nordisk samarbeid om voksnes læring fra 2009. Resultatene fra de to studiene (arbeidsplassen som læringsmiljø og voksnes leseferdigheter) som SVL har igangsatt i 2006, følges opp. Tiltak for veiledning og motivering av kortutdannede voksne vil bli vurdert.

Resultater i 2005

Strategiplan, arbeidsplan og budsjett for NVLs arbeid i 2005 er behandlet og vedtatt. En mindre evaluering av NVL gjennomføres i 2005 og 2006 for å følge innretningen av NVL. SVL har vedtatt fokusområder for Nordplus Voksen for 2005 og tildelt mobilitets-, nettverks- og prosjektmidler etter innstilling fra hovedadministrator (Cirius). Ut over dette har SVL verksatt en nordisk forskningsbasert studie om arbeidsplassen som læringsmiljø, studien ferdigstilles ved utgangen av 2006. SVL har også initiert en forstudie om voksnes leseferdigheter som iverksettes fra 2006.

På bakgrunn av rekommandasjon fra Nordisk Råd er det bevilget DKK 1 000 000 fra Nordplus Voksen programmet som en ettårig overgangsordning for året 2005, til prosjektvirksomhet i regi av de fem studieforbundsammenslutningene: Förbundet Nordisk Vuxenupplysning, ABF i Norden, Nordisk Konservativ Studienämd, Nordisk Kirkelig Studienævnd og Nordisk Folkeuniversitet. Tildeling av nevnte midler er basert på prosjektsøknader til Nordplus Voksen i henhold til retningslinjer for Nordplus Voksen-programmet om anvendelse av nordiske prosjektmidler.

Et 3-årig NGO-ledertreningsprogram i Nordvest Russland, "Adult Learning Local Action", (ALLA-prosjektet) har resultert i et bredt kontaktnett med russiske NGO og utarbeidelse av russisk undervisningsmateriell.

2-25530-1 Ledningsgruppen för högre utbildning (HÖGUT)

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	1.302.000	1.320.000	2.159.000	100%	HØGUT

Formål

HÖGUT har som uppgift att stödja nordiskt samarbete inom högre utbildning, samt utveckla och stärka den nordiska utbildningsgemenskapen. Detta gäller samtliga eftergymnasiala utbildningsnivåer vid universitet och högskolor.

Prioriteringer i 2007

Rådgivningssgruppen har ett brett anslag till det högre utbildningsområdet, men kommer särskilt att uppmärksamma frågor som rör mobilitet, kvalitetsfrågor och internationaliserings-frågor, detta i linje med Bolognaprocessen. Under 2007 kommer fokus bland annat att ligga på utvecklingen och igångsättandet av olika Nordic Master program och andra gemensamma studieprogram, "Talentpleie", samarbetet mellan högre lärosäten och det omgivande samhälle, gränshindersproblematik samt den komparativa studien rörande lärarutbildningarna.

HÖGUT kommer fortsatt att betona vikten av största möjliga nationella förankring i sina projekt.

Resultater i 2005

Under 2005 prioriterade frågor kring kvalitet i högre utbildning och hur man de närmaste åren kan kvalitetssäkra universitetens och övriga högre utbildningsinstitutioners utbildningsutbud i ett internationellt samarbete. Särskilt har man lagt fokus på att identifiera områden där gemensamma nordiska utbildningsprogram kan stärka kvaliteten och därmed göra Norden till en konkurrenskraftig aktör på den globala utbildningsmarknaden. Dessutom har olika åtgärder för att öka studentmobiliteten till och från Norden varit ett centralt tema. Vad gäller gemensamma nordiska utbildningsprogram har HÖGUT under 2005 utarbetat ett projektförslag om nordiska mastersprogram. När det rör mobilitetsfrågorna lade Arbetsgruppen Studiestøtte i Norden fram sin tredje rapport som pekade på ett antal förslag som kan bidra till att minska gränshinder länderna emellan.

Vidare finansierade HÖGUT temakonferensen Norden i världen – Världen i norden som arrangerades i Odense 21-22 november 2005.

Sekretariats-funktion Nordisk Ministerråds Sekretariat.

2-2544-1 Nordens Sprogråd

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	1.248.000	1.265.000	2.069.000	91%	Nordens Sprogråd

Formål Nordens sprogråd er et rådgivende organ for det nordiske sprogsamarbejde. Rådets målsætning er at arbejde for at fremme internordisk sprogforståelse og sprogbeherskelse, styrke det nordiske sprogfællesskab og kundskab om sprog i Norden, fremme en demokratisk sprogpolitik og sprogsyn i Norden samt styrke de nordiske sprogs stilling i og udenfor Norden. Nordens sprogråd kan tage egne initiativer og bevilge støtte til alle former for indsatser som medvirker til at opnå disse mål. Nordens sprogråd har fire hovedopgaver:

- At fungere som sagkyndigt organ for Nordisk ministerråd når det gælder nordiske sprogspørgsmål og nordisk sprogpolitik.
- At fungere som ledningsgruppe for det tværgående Nordplus sprog program.
- At have ansvaret for samarbejdet mellem de nordiske sprognævn.
- At bedrive anden virksomhed som fremmer målsætningerne.

Prioriteringer i 2007 Implementering af resultaterne af en ny nordisk sprogpolitik (deklaration) og revideringen af den nordiske sprogkonvention. Også arbejdet med at styrke den skandinaviske nabosprogsforståelse prioriteres.

Resultater i 2005 Ny nordisk sprogpolitik (deklaration)
Arbejdet med udformningen af en ny nordisk sprogpolitik, som tog sin begyndelse i 2004, fortsatte. Resultatet skal være en ny overordnet sprogpolitik for det nordiske sprogsamarbejde i form af en deklaration der skal fremlægges som et ministerrådsforslag til Nordisk Råds session. Deklarationen er en række erklæringer over de forhold der bør gælde nordiske borgere på sprogområdet i det daglige liv.

Den nordiske sprogkonvention
Arbejdet med sprogkonventionen blev intensiveret i 2005, og er et led i arbejdet med at fjerne grænsehindringer. Arbejdet fortsætter i 2006. Konventionen er en aftale om de rettigheder som borgere i Norden har til at få tolke og oversættelseshjælp i et andet nordisk land, fx i kontakten med sociale myndigheder og domstole.

Helsingforsaftalens Artikel 8
En undersøgelse af hvorvidt skolerne opfylder Helsingforsaftalens Artikel 8 om undervisning i/om sprog blev igangsat. Et udvalg ser på, hvorvidt undervisningen og uddannelsen i skolerne i passende omfang omfatter undervisning i/om de øvrige nordiske landes sprog, kultur og almindelige samfundsforhold.

Parallelsprogsstrategi
Udarbejdelsen af forslag til en fælles nordisk parallelsprogsstrategi blev igangsat. Udvalget kortlægger forholdet mellem engelsk og Nordens sprog som undervisningssprog i de videregående uddannelser. Udvalget ser på hvordan forholdet

mellem engelsk og Nordens sprog håndteres i en tid, hvor globalisering og videnskabelig meritering trækker i retning af engelsk, samtidig med at alle Nordens sprogområder ønsker at beskytte sig mod domænetab og at sikre sig en fortsat faglig og terminologisk udvikling på det hjemlige sprog.

Nordens kanoniske tekster
Nordens Sprogråd blev anmodet om at stille et forslag til indholdet i en antologi med kanoniske tekster fra Norden, og arbejdet er igangsat.

Vismandsrapport om sprogteknologi
En vismandsgruppe igangsatte arbejdet med at udarbejde en plan til Nordisk Ministerråd for, hvordan man inden for en tidsramme på ti år kan virkeliggøre visionen om Norden som sprogteknologisk foregangsregion.

Samarbejdet mellem de nordiske sprognævn
Nordens sprogråd har ansvaret for samarbejdet mellem de nordiske sprognævn. Tema for det nordiske sprogmøde i 2005 var national og nordisk sprogpolitik nu og i fremtiden.

Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i udlandet
(Se 2-2545-2 Nordenundervisning i udlandet.)

Gymnasiebogen "Nordens sprog med rødder og fødder"
Undervisningsbogen udkom i 2005 i en trykt udgave.

Nordmålforum
Nordens sprogråd arrangerede det årlige Nordmålforum. Temaet var "Nordiske sprogklima under engelsk pres". Resultater af projektet "Moderne importord i sprogene i Norden" blev præsenteret.

Nordplus sprog
Nordens sprogråd er programkomité for Nordplus sprog programmet.
38 projekter fik støtte gennem Nordplus sprog programmet i 2005.
(Se 2-2543-1 Nordplus sprog)

Sekretariats-funktion Nordisk Ministerråds Sekretariat

2-2550-1 Ministerrådets (MR-U) IT-policygrupp

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	0	0	563.000	0%	IT-Policygruppen

Formål IT-policygruppen (IT-P) er nedlagt pr. 31. december 2004. Budgetposten for år 2005 er overført til budgetpost 2-2550-1 Politikutveckling: Vidensamfund og IT-infrastruktur, under MR-U.

2-2553-1 Politikudvikling, Videnssamfund og IT-infrastruktur

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	563.000	574.000	0	0%	MR-/EK-U

Formål Budgetposten er oprettet pr. 1. januar 2006 med sigte på politikudvikling på området videnssamfund og IT-infrastruktur, som konsekvens af at MR-U's rådgivningsgruppe "IT-policygruppen (IT-P)", blev nedlagt pr. 31. december 2004.

Se budgetpost 2-2550-1 MINISTERRÅDETS (MR-U) IT-POLICYGRUPPE

Prioriteringer i 2007 Budgetposten vil i løbet af år 2007 blive brugt af EK-U til diverse tiltag af IT-politisk art indenfor uddannelses- og forskningsområdet. Herunder eventuelt i regi af samarbejdet med Østersørådet (i 2006 under Northern eDimension Action Plan,NeDAP), samt eventuelt som led i MR-U's nye rolle som koordinerende ministerråd på det IT-politiske område.

Resultater i 2005 Budgetposten blev i løbet af år 2005 satt av til et studie af "Højteknologi som nordisk konkurrenceparameter". Finansieringen af studiet var dog betinget af at et samarbejde om co-finansiering kunne indgås med konsulentbureauet, som har lavet en tilsvarende analyse i Storbrittanien.

2-3110-1 Nordiska forskningspolitiska rådet (FPR)

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	0	0	1.544.000	93%	FPR

Formål Nordiska forskningspolitiska rådet (FPR) er nedlagt pr. 31. december 2004 og budsjettposten er fra og med 2005 overført til NordForsk.

2-3127-2 Politikudvikling voksnes læring

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	6.438.000	6.559.000	6.437.000	100%	SVL

Formål Nordisk Nettverk for Voksnes Læring (NVL) er etablert for perioden 2005 - 2008. Nettverket er satt sammen av nasjonale nettverk i alle de nordiske landene og kontaktmiljøer i de selvstyrende områdene, samt en samordnende enhet/knutepunkt lagt til Center för Flexibelt Lärande (CFL) i Hässleholm i Sverige. Aktuelle oppgaver for NVL er å følge og analysere utviklingen av området voksnes læring, bygge nettverk og organisere samarbeidsprosjekt, informere om nordisk samarbeid om voksnes læring, spredning av resultat/erfaringer, samspill med Nordplus Voksen programmet og bidra med underlag til SVLs arbeid.

Prioriteringer i 2007 Innsatsområdene fra 2006 følges opp i 2007. I 2007 vil det spesielt fokuseres på aktiviteter rundt voksnes basiskunnskaper, fremtidskunnskap og ulike arenaer for voksnes læring, samt indikatorer og metoder for kvalitetsutvikling. Spesielt hensyn tas til folkeopplysningens tradisjonelle miljøer.
Innsatsområdene fra 2006 følges opp i 2007. I 2007 vil det spesielt fokuseres på

aktiviteter rundt voksnes basiskunnskaper, fremtidskunnskap og ulike arenaer for voksnes læring, samt indikatorer og metoder for kvalitetsutvikling. Spesielt hensyn tas til folkeopplysningens tradisjonelle miljøer.

Resultater i 2005

I 2005 har 1298 personer deltatt i egne NVL arrangement, eller andre samarbeidsaktiviteter knyttet opp mot NVL. Deltakelsen har vært jevnt fordelt mellom de tre største målgruppene, folkeopplysning, formell voksenopplæring og myndigheter. En noe lav deltakelse fra Danmark forklares med skifte av dansk koordinator og derav et noe lavere aktivitetsnivå. Kjønnsfordelingen ved egne NVL arrangement var 38% menn og 62% kvinner.

På utviklingssiden er det igangsatt to nye prosjekt: 1.Utvikling og utprøvning av IT baserte læringsmetoder for å fremme aktivt medborgerskap og demokratisk deltakelse. 2. DEMOS-prosjektet – utvikling av en nordisk hvitbok om demokrati, aktivt medborgerskap og livslang læring. Ut over oppfølging av tidligere etablerte nettverk er det initiert 5 nye nettverk i 2005: valideringsnettverket, kvalitetsnettverket, nordisk tenketank for fremtidskunnskap, fjernundervisningsnettverket og nettverket for formell voksenopplæring.

På informasjonssiden er det i 2005 produsert 5 DialogWeb nummer, 8 nummer av NVL-Nytt (nyhetsbrev). Informasjon om følgende temaområder er gjort tilgjengelig via NVLs webside: aktivt medborgerskap, fleksibel læring, holdbar utvikling, kompetanseutvikling, kvalitetssikring, like muligheter/likestilling, validering og veiledning. I 2005 er det registrert 660 214 besøk på NVLs webside og tendensen er at lengre relevante besøk (over 30 min) er stigende.

CFL har i tilknytning til NVL også koordinert ALLA prosjektet i 2005.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: Administrative utgifter, inkludert utgifter til faglige koordinatorer/nettverk og informasjon: SEK 3 793 000

Sekretariats-funktion

Center för Flexibelt Lärande(CFL)

Mobilitets- og netværksprogrammer

2-2512-2 Nordplus junior

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	19.705.000	20.074.000	20.309.000	100%	Programkomiteen

Formål

Nordplus Junior är ett program för mobilitet och projektsamarbete mellan grundskolor och ungdomsutbildningsinstitutioner i deltagarländerna. Programmet ger stöd till utvecklingsprojekt och till mobilitet för klasser, lärare, skolledare och annan undervisningspersonal samt till enstaka elever inom den gymnasiala utbildningen.

Prioriteringer i 2007

Programmet anpassas till en ny programstruktur för Nordplus,. Huvudmålsättningarna för sektorprogrammet för grundskolan och ungdomsutbildningen är att knyta grundskolor och de gymnasiala utbildningsinstitutionerna i deltagarländerna samman till nätverk för utveckling av kvalitet och innovation. Prioriteringar och fokusområden för 2007 kommer att basera sig på den nya programstrukturen.

Resultater i 2005

Nordplus Junior har ersatt flera tidigare ordningar: det tidigare Nordplus Junior (gymnasier/yrkesskolor), Nordplus Mini, Elevutväxlingen Vestnorden samt Nordskol (en del av det tidigare Nordmål-programmet.

År 2005 mottog 3906 elever och 861 lärare stöd. Antalet beviljande ansökningar var 319 och den total bevillningsprocenten var 69%. Programmet mottog totalt 460 ansökningar år 2005.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: 1.504.000 DKK

Sekretariats-funktion

Internationella programkontoret

2-2522-2 Nordplus Voksen

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	8.799.000	8.964.000	9.069.000	99%	Programkomiteen

Formål

Programmet skal stimulere videreutvikling og fornyelse gjennom støtte til mobilitet, nettverksbygging og fellesprosjekter om voksnes læring innen deltakerlandene. Programmet gir støtte til aktiviteter som fremmer og bidrar til sammenheng mellom politiske prioriteringer og prosjekter, ulike aktørers/målgruppers målrettede samarbeid om å utvikle gode læringsarenaer for voksnes læring. Programmet ett av mobilitets- og nettverksprogrammene i Nordplus familien.

Prioriteringer i 2007

Tilpasning av programmet til ny programstruktur.. Følge opp prioriteringsområdene fra 2005 og 2006, samt vurdere nye fokusområder i henhold til aktualitet og politiske prioriteringer. Prosjektenes kvalitet og aktualitet legges til grunn for hvilke prosjekter som tildeles støtte i 2007. Spesielt hensyn tas til folkeopplysningens tradisjonelle miljøer.

Resultater i 2005

Cirius, Danmark er hovedadministrator for programmet. Ut overdette har en ekstern faggruppe gitt faglige råd om tildeling av midler. Fordelt over to søknadsrunder i 2005 innkom til sammen 111 søknader. 84 søknader ble innvilget midler fordelt med 29 tildelinger til tematiske nettverk, utviklings- og kartleggingsprosjekter og 55 tildelinger til mobilitet (forberedende møter, etterutdanning, studie- og undervisningsopphold og utveksling av deltakere). Oversikt fra utvekslingsordningen for elever og kursister viser at det ble gitt tilskudd til 347 personers opphold i et annet nordisk land og hadde et gjennomsnittsomfang på ca 7 uker. Utveksling mellom folkehøgskoler dominerte aktiviteten i 2005. Ut over utveksling av elever/kursister kommer mobilitet knyttet til etterutdanning, studie- og undervisningsopphold med 72 deltakere, det vil si en samlet mobilitet på 419 personer. Mer enn 400 ulike organisasjoner har inngått i de to søknadsrundene i 2005.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: 1.108.000 DKK

Sekretariats-funktion

CIRIUS

2-2532-2 Nordplus (Högre utbildning)

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	31.795.000	32.390.000	32.769.000	100%	Programkomiteen

Formål

Nordplus (Høyere Utdanning) er et program for nettverkssamarbeid og mobilitet mellom de høyere utdanningsinstitusjonene i deltakerlandene. Programmet gir støtte til etablering og utvikling av nettverk, student- og lærermobilitet, intensivkurs, utvikling av felles studieprogrammer og andre samarbeidsaktiviteter i nettverk.

Prioriteringer i 2007

Nordplus Høyere Utdanning går inn som et sektorprogram i et nytt Nordplus rammeprogram fra 2007. Hovedmål for sektorprogrammet blir fortsatt å knytte institusjonene i høyere utdanning i deltakerlandene sammen i nettverk for kvalitet og innovasjon og å gi støtte til mobilitet, intensivkurs, felles studieprogram og andre samarbeidsaktiviteter i nettverkene.
Den nye styringsstrukturen som utvikles for neste generasjon Nordplus vil for 2007 bestemme de årlige og mer spesifikke prioriteringene og fokusområdene.

Resultater i 2005

Nordplus (Høyere Utdanning) administreres fra 2004 av CIMO (Centret för internationellt personutbyte). HØGUT (Rådgivningsgruppen for nordisk samarbeid i høyere utdanning) er ansvarlig for å gi årlige prioriteringer og fokusområder.

Det var i 2005 324 godkjente søknader, 6 færre enn i 2004. Totalt søkte nettverkene om € 16.141.314. Det ble delt ut € 5.768.614 (ca. DKK 42.976.000) til nettverkenes aktiviteter. (Av dette var ca. € 1,6 mill returmidler fra 2004.) Det vil si at programmet i 2005 i snitt kunne bevilge ca. 36% av det ansøkte beløpet.

Nettverkene søkte i 2005 om stipend på totalt € 10.726.560 for 6041 studenter (2004: 5375) og 3134 lærere (2004: 2566). Til mobilitet totalt ble det i 2005 utdelt € 3.564.980, det vil si 62% av det totale programbudsjettet dette året.

Av det totale programbudsjettet gikk dermed 38% til andre nettverksaktiviteter; nettverksstøtte, intensivkurs og utvikling av felles studieprogram.

Det ble i 2005 gitt støtte til etablering og utvikling av nettverk med til sammen €1.069.406.

Nettverkene søkte i 2005 om € 1.888.716 til 116 intensivkurs. Totalt fikk 46 intensivkurs innvilget støtte med til sammen € 533.085.
Nettverkene søkte om € 907.514 til utvikling av 41 felles studieprogrammer. Totalt fikk 10 felles studieprogram støtte med til sammen € 251.000.

Ledelse og adm.

Faktiske udgifter : 1.224.000 DKK

Sekretariats-funktion

CIMO, Finland

2-2534-4 Bidrag till Nordisk Sommaruniversitet (NSU)

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	1.116.000	1.137.000	1.151.000	100%	NSU

Formål

NSUs hovedoppgave er å fremme det nordiske forskningssamarbeidet gjennom å styrke vitenskapelig idé- og nettverksutvikling innen tverrfaglige områder som ikke har gitt grunnlag for fellesnordiske forskningsprosjekter. Virksomheten bygger på at deltakere på tvers av fag, karriere, generasjoner, institusjoner og språk, samles om felles studier knyttet til tverrvitenskapelige problemstillinger. NSU er en idéell organisasjon som støttes med et virksomhetsbidrag fra NMR gjennom en årlig prosjektkontrakt. Administrative kostnader dekkes av egenfinansiering.

Prioriteringer i 2007

Ministerrådets bidrag forutsettes benyttet til aktiviteter i form av nettverksskapende seminarer og aktiv publikasjons- og informasjonsvirksomhet. Bredden i aktivitetene økes og nye miljøer søkes rekruttert.

Resultater i 2005

NSU har i 2005 videreført sin nåværende virksomhet og arrangert en nordisk sommerkonferanse og 8 vintersymposier, kretsarbeid i de 8 studiekretsene, samt publikasjons- og informasjonsvirksomhet.

Studiekretsene er treårige og følgende har vært i aktivitet i 2005: Unmasking the systems of welfare state (2005), International Relations and the Middle Eastern Studies (2005), Konkrete samfunnsutopier og borgerlønn (2004, 2005), Teknologi, informasjon, setetikk (2005), Filosofisk antropologi (2004, 2005), Kulturens genfortrylling (2002, 2004, 2005), Kropp og praksis (2004, 2005) og Samfunnskritikk og analyse under globalkapitalismen (2004, 2005).

Styret har i 2005 arbeidet for å øke aktivitetsnivået, blant annet ved å initiere flere studiekretser og ved å stimulere til publiseringsvirksomhet. Det arbeides kontinuerlig for å styrke informasjon og kommunikasjon, bl.a. via NSUs hjemmeside. I 2005 deltok til sammen 219 personer i sommerkonferanse/vintersymposier, herav 95 kvinner og 124 menn.

2-2543-1 Nordplus språk

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	8.711.000	8.874.000	8.978.000	98%	Nordens språkråd

Formål

Målet for støtteprogrammet, Nordplus Språk, er, at det nordiske sprogfællesskab skal bestå og styrkes, og at det nordiske samarbejde også i fremtiden hovedsaglig skal kunne foregå på nordiske sprog.

Nordplus sprog har følgende overordnede målsætninger;

- at fremme internordisk sprogforståelse.
- at styrke kundskab om sprog i Norden.
- at fremme en demokratisk sprogpolitik og sprogsyn i Norden.
- at styrke de nordiske sprogs stilling i og udenfor Norden.

Som et tværgående program har Nordplus sprog en bred målgruppe. Støtte kan bevilges til hovedsaglig tre forskellige grupper af ansøgere, som har tilknytning til undervisnings-, forsknings- og oplysningssektoren;

- institutioner og organisationer.
- netværk.
- enkelt personer. I gruppen enkelt personer indgår ikke elever. Eleverne er først og fremmest en indirekte målgruppe i programmet via den kursusvirksomhed som arrangeres for modersmålslærere, lærere i nordiske sprog som fremmedsprog og andetsprog og studerande ved højere læreanstalter og universiteter.

Resultater i 2005

38 projekter fik støtte gennem Nordplus sprog programmet. Projektstøtte blev hovedsaglig bevilget til etablering af netværk mellem aktører på sprogområdet (340.000 DKK), forskningsprojekter (1.380.000 DKK), konferencer (250.000 DKK), kursusvirksomhed (3.550.000 DKK), ordbogs- og terminologiarbejde (1.340.000 DKK), publikationer (110.000 DKK), sprogteknologiske projekter (680.000 DKK) samt udvikling og udgivelse af læremidler og undervisningsmateriale (350.000).

Kønsfordeling for aktiviteter i 2005: 23 kvinder og 15 mænd. Kvindernes andel af støttebeløbet udgjorde 2.935.000 MDKK, mens mændenes andel udgjorde 5.065.000 MDKK.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: 865.939 DKK.

Sekretariats-funktion

Det Internationale Kontor for Videregående Uddannelse, Islands Universitet.

2-2545-2 Norden-undervisning i utlandet

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	1.013.000	1.032.000	1.044.000	100%	Samarbejdsnævnet

Formål

Netværket Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i udlandet (SNU) er et samarbejdsorgan for de nordiske landes administrationer af undervisning i Nordens sprog, litteratur, kultur og samfundsforhold ved højere læreanstalter i udlandet. SNU har sit mandat fra Nordisk Ministerråd, og er et rådgivende organ for Nordisk Ministerråd og andre instanser på sit sagsområde. Samarbejdsnævnets formål er:

- At bidrage til at styrke og bistå med at koordinere den Nordenundervisning, der foregår ved over 200 højere læreanstalter rundt om i verden.
- At tage initiativer til at styrke samarbejdet mellem dem, der underviser i nordiske emner, i og uden for Norden.

Nævnet har 3 hovedsatsningsområder og bruger omtrent en tredjedel af budgettet på hvert af dem:

- At støtte projekter der er egnet til at fremme samarbejdet mellem de højere læresteder, hvor der undervises i nordiske emner, det vil sige "lektorinitiativer".
- At holde faglige, regionale konferencer og forelæsningsturnéer.
- At foretage større, sammenhængende regionale satsninger for at styrke samarbejdet mellem højere læresteder i udlandet.

Prioriteringer i 2007

Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i udlandet vil prioritere følgende i 2007:

- Bevillinger til lektorinitiativer.

- Lektorkonference i St. Petersborg.
- Fortsættelse af en satsning Nord-Amerika.
- Undersøgelse af nye satsningsområder globalt, alternativt opfølgning af tidligere satsning i Asien.
- Fortsat synliggørelse af SNUs virksomhed og styrkelse af informationsindsatsen.

Resultater i 2005

Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i Udlandet har haft følgende resultater i 2005:

- Foredragsturné til universiteter i Kina i efteråret 2005 med seminarier ved Fudan universitet i Shanghai og en række universiteter i Beijing, samt kontaktmøder ved nogle af dem, bl.a. møde med fakultetsledelse og studerende i finsk og svensk ved Beijing University of Foreign Studies.
- Konference i Vilnius i efteråret 2005 om nordistikstudiet ved universiteter uden for Norden.
- Filmfestival i Reykjavík i efteråret 2005 med nye nordiske film.
- Informationsindsats udført af det nye administrationssekretariat.

Ansøgninger udarbejdet i 2005 til lektorinitiativer i 2006 administreres fra og med 2006 under Nordplus sprog programmet under en særlig 'lektorpulje' i samarbejde med Nordens Sprogråd. Der gives bevilgninger til lektorinitiativer en gang årligt, dvs. bidrag til kulturmanifestationer med nordisk fortegn, som læreanstalterne tager initiativ til.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: 100.000 DKK.

Sekretariats-funktion

Sigurdur Nordal Instituttet i Island er administrationssekretariat for netværket Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i Udlandet.

NordForsk

2-3100-3 NordForsk

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
NOK	108.963.000	74.819.000	0	98%	Institutionen
MODSVARER DKK	101.336.000	69.582.000	0		

Formål

NordForsk's overordnede rolle er at styrke og videreudvikle den Nordiske region indenfor forskning og innovation (NORIA).

Hovedformålene er:

- at udvikle samnordiske synlige forsknings- og innovationsmiljøer samt forskeruddannelser, som er baserede på nationale forskningsprioriteringer, er globalt anerkendt som værende af højeste internationale kvalitet, og som derigennem kan styrke regionens konkurrenceevne og status som videnssamfund.
- at bidrage til at opbygge forskningskvalitet, på områder hvor den ikke findes eller ikke findes i alle nordiske land, men som i forlængelse af nationale strategier, regnes for strategisk vigtige for Norden.
- at udøve en samordnende og koordinerende rolle overfor det eksisterende nordiske samarbejde mellem de nationale forskningsråd, på såvel det strategiske niveau som for de enkelte sektorer, således at der initieres fællesnordiske forskningssatsninger med delfinansiering ("seed/glue funding") som det bærende finansieringsprincip.

- at rette en øget nordisk samordning og fokusering, relevans og styrke ind mod de internationale forskningsfinansierende aktører, herunder særligt inden for det europæiske samarbejde.
- at udøve en policy-rådgivende funktion overfor Nordisk Ministerråd, enten på eget initiativ eller på anmodning fra Ministerrådet.

NordForsks budget er øget med godt MDKK 30. Dette skyldes at en række forskningsprogrammer og andre forskningsrelateret aktiviteter rent teknisk er overflyttet fra NMR til NordForsk (MDKK 17,6). Endvidere er NordForsk blevet tildelt de midler som er samlet som følge af, at Ministerrådets forskningsinstitutioner er overgået til nationalt ejerskab og har fået reduceret deres budgetter (MDKK 11,9).

NordForsk er givet en udstrakt autonomi og er i sin forvaltning et selvstendigt organ med egen beslutningskompetence.

NordForsk er tildelt 4 MDKK fra prioriteringspuljen.

Prioriteringer i 2007

NordForsk forventes at få ny kontrakt med Ministerrådet inden 2007, som tager afsæt i dialogen mellem NordForsk og Ministerrådet om NordForsk's nye strategi og de mål og prioriteringer denne udstikker.

Centrale prioriteringer i løbet af 2007 vil være:

- at udvikle formerne på den strategiske dialog med de nationale forskningsråd, for at skabe gode forudsætninger for samfinansierede nordiske forskningssatsninger
- at operationalisere NordForsks samordnende og koordinerende rolle på såvel det overordnede forskningsrådsniveau som på fagsektorniveauet.
- at igangsætte forskningsaktiviteter i forlængelse af de prioriteringer og instrumenter som NordForsk vælger, såsom Nordic Centres of Excellence.
- at videreudvikle samarbejdet med Nordens naboområder, således at det er samstemt med Ministerrådets nye retningsliner for samarbejdet med Rusland, Arktisk, Estland, Letland og Litauen.
- at bidrage til at styrke dialogen mellem forskning og innovation.

Resultater i 2005

NordForsk blev etableret 1. januar 2005 ved en sammenlægning af Nordisk Forskningsakademi (NorFA) og Nordisk Forskningspolitisk Råds (FPR) og kan betragtes som verdens første meta-regionale forskningsråd. En bestyrelse blev udpeget, en direktør blev ansat og opbygningen af en egen og ny identitet blev påbegyndt. Behovet for kontinuiteten med udgangspunkt i NorFAs strategi for perioden 2001-2005, har vært vigtig for årets aktiviteter. Men NordForsk har også såvel overtaget ansvaret for en række nye forskningsaktiviteter, som igangsat nye, herunder:

- NORIA-SYMPOSIET: Dialogen med og forankring hos de nationale forskningsaktører blev styrket, med sigte på realisering af rationalet bag NordForsk.
- NCoE-HS: Der blev oprettet fire Nordic Centres of Excellence indenfor humaniora og samfundsfag
- VESTNORDISK OCEANKLIMA: Temaprogrammet blev afsluttet og konkluderede bemærkelsesværdige resultater indenfor klimaforskning, publiceret i det anerkendte tidsskrift Science, om betydning af entringer i golfstrømmen
- NCoE - GLOBAL CHANGE: De fire Nordic Centres of Excellence blev evalueret af internationale eksperter ved sin midtvejsevaluering, så positivt at NordForsks bestyrelse bevilligede en ekstrabevilling på DKK 2 millioner.
- KJØNN OG VOLD: Temaprogrammet blev afsluttet med det resultat at Nordens position på forskningsområdet er styrket markant.

- SPRÅKTEKNOLOGI: Temaprogrammet ble afsluttet, blandt andet med 6 årbøger og en styrket nordisk platform for videre samarbejde i Norden og med de baltiske lande på sprogteknologiområdet.

Flere af disse aktiviteter er selvstændigt beskrevet i Ministerrådsbudgettet 2007 eller kan findes på www.nordforsk.org

Arbejdet med at frembringe en egen ny strategi for NordForsk blev påbegyndt ultimo 2005 og forventes tilendebragt medio 2006.

Kontrakt-periode 1. januar – 30. juni 2006

Kontrakt-status Opfyldt

Økonomi Ingen bemærkninger

2-3115-3 Nordisk forskerutdanningsakademi (NorFA)

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
NOK	0	0	40.215.000	0%	Nordforsk
MODSVARER DKK	0	0	35.389.000		

Formål NorFA nedlades den 31.12 2004 og midlene ble overført til NordForsk

Resultater i 2005 Från och med 1. 1. 2005 har NorFA uppgått i NordForsk, det nya organet för nordisk forskningssamordning.

2-0462-1 Nordiskt forskningsprogram om Oceanografi

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	0	0	2.757.000	100%	Progr.Styre

Formål Programmet sluttede ved udgangen af 2005.

Resultater i 2005 En av programmets tidigare PhD studerande har under hela 2005 varit tillknuten programmet som post doc. En annan har avslutat sina PhD studier under 2005 och likaså fortsatt som post doc i programmets regi. Den tredje (programmets ursprungliga) post doc har framgångsrikt fortsatt forskningsaktiviteterna. Programmet har påbörjat två underprojekt: Projekt NISE (Norwegian – Iceland Sea Experiment) och Islandsk-Grønlandsk torskprojekt (Transport of fish larvae between Iceland and Greenland water). Under 2005 har två workshops arrangerats i relation till underprojekten, ett på Färöarna och ett i Norge.

En havsströmsmodell som utarbetats av Nansenssentret i Bergen har utnyttjats i projekten.

Programmet har en hemsida med adressen http://www.nordforsk.org (oceanklima).

Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: 100.000 NOK Faktiske udgifter :
Sekretariats-funktion	NordForsk.

2-3111-1 Nordiske spidsforskningsenheder, globala förändringar

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	0	5.377.000	5.277.000	100%	Prog. Styre

Formål

Programmet løber fra år 2002 til 2007. Administrativt er udbetaling af midlerne overført til Nordforsk, og midlerne er derfor i 2007 overført til budgetpost 2-3100-3. Det planlægges at midlerne vil være en intereret del af budgetallokeringen til Nordforsk i 2008. Herudover finansieres programmet af Nordisk Samarbejdsnævn for Naturvidenskab (NOS-N er et samarbejde mellem de nordiske forskningsråd indenfor naturvidenskab, miljøvidenskab og teknik) og det svenske Formas.

Målet med det nordiske pilotprogram for nordiske spidsforskningsenheder (Nordic Centres of Excellence, NCoE) på området globale forandringer er at øge kvaliteten og den internationale synlighed samt at fremme samarbejde mellem nordiske forskere og styrke forskeruddannelsen inden for dette område. Programmet har desuden til formål at støtte en formålstjenlig specialisering inden for forskningen såvel som en hensigtsmæssig arbejdsdeling mellem de nordiske lande på området. De udvalgte centre skal komplementere hinanden og således yde bidrag til en effektiv og fleksibel anvendelse af nordiske ressourcer og infrastruktur.

Prioriteringer i 2007

De fire udvalgte centre forventes at afslutte sine aktiviteter i 2007. Styringskomiteen vil forberede gennemførelse af en slutevaluering af pilotprogrammet samt vurdere "exit strategies" for centrene.

Resultater i 2005

De oprindelige udvalgte fire nordiske centre fortsatte sine aktiviteter i 2005. I starten af 2005 gennemførte programmets Scientific Advisory Board (SAB bestående af fem internationale faglige eksperter) på foranledning af programmets styringskomite en midtvejsvurdering af pilotprogrammet og de fire centres hidtidige aktiviteter.

SAB udarbejdede efter møder med repræsentanter for centrene en midtvejsrapport. Det fremgik heraf, at for tre af centrene var SAB enige om, at det hidtidige forløb havde været meget tilfredsstillende. For det fjerde center havde SAB forslag til nogle korrektioner. På denne baggrund besluttede styringskomiteen på møde i 2005 at forlænge finansieringen af samtlige fire centre.

Dette skete på baggrund af, at NordForsk styre i 2005 besluttede at allokere yderligere 2MDKK pr. år for de to sidste år til programmet uden at anmode de øvrige finansierende organer om at skyde yderligere midler ind i programmet.

NorFA finansierede oprindelig to forskerskoler i tilknytning til pilotprogrammet. NordForsk besluttede ligeledes på baggrund af rapporten fra SAB at forlænge finansieringen af den ene forskerskole (CBACCI - fælles initiativ mellem to centre) samt ophøre med finansiering af den anden forskerskole (EcoGrad), som desværre aldrig var kommet i gang. Programmet og de fire projekter findes beskrevet på hjemmesiden www.aka.fi/ncoe.

Ledelse og adm. Faktiske udgifter: 1.163.000 DKK

Sekretariats-funktion Finlands Akademi.

2-3128-1 Nordisk Forskningssamarbejde

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	0	0	8.178.000	100%	MR-/EK-U

Formål Fra 2006 overgik midlerne til den nyoprettede institution NordForsk.

Resultater i 2005 Det angivne beløb var bidrag fra henholdsvis to afsluttede nordiske forskningsprogrammer om "køn og vold" og "sprogteknologi" samt dele af de frigivne midler fra nedlæggelsen af den nordiske institution NordInfo.

2-3129-1 Nordisk videnskabelig information (Nordbib)

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	2.550.000	2.598.000	2.550.000	98%	Programkomiteen

Formål Nordbibprogrammets overordnede formål er gennem forskning og udvikling at skabe en fælles nordisk policy for Open Access og forskningsformidling samt en fælles informationsinfrastruk¬tur som styrker og støtter forskningsinfrastrukturen i Norden gennem adgang til og publicering af videnskabelig information herunder styrke de digitale forskningsbibliotekers samarbejde på nordisk plan om udvikling af koncepter, autentifikation, standarder og tekniske løsninger som understøtter den nordiske og europæiske forskningsinfrastruktur. Perspektivet i et nordisk program er samarbejdet om formulering og realisering af politikker for åben og fri adgang til videnskabe¬lig information samt stra¬tegier for kvalitetssikring. Programmet bør styrke udviklingen af samspillet mellem de forskellige aktø¬rer og deres roller i forskningskommunikationen.

Nationalbibliotekerne og de store forskningsbiblioteker spiller en væsentlig rolle i udviklingen, idet de nationale digitale bibliotheksprojekter driver udviklingen omkring tilgængeliggørelsen af den digitale videnskabelige information gennem licenskontrakter, biblioteksportaler, digitaliseringsprojekter og opbygningen af digitale arkiver.

Prioriteringer i 2007 Programmet giver årligt tilskud til forskning, udvikling, samarbejde, videndeling og koordinering som er nødvendig for at opfylde programmets formål jævnfør udviklingsplanerne under de enkelte work packages.
Da udviklingen i de nationale digitale bibliotheksprojekter, e-science og den teknologiske udvikling i disse år foregår med meget stor hastighed revideres programmets resultatmål en gang årligt, således at anvendelsen af midlerne modsvarer programmets målsætning og det overordnede perspektiv i virkelighedens kontekst.

Resultater i 2005 Programkomiteen sammensættes af NORON gruppen og repræsentanter fra NordForsk. Programmanager fungerer som sekretær. Programkomiteen har sit første møde i begyndelsen af 2006.

Sekretariats-funktion Biblioteksstyrelsen, København.

2-3133-1 Nordisk forskningsprogram om epidemiologi

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	0	3.231.000	3.171.000	100%	Programstyre

Formål De nordiska länderna står i en särställning när det gäller välutvecklade befolkningsregister och andra databaser. Detta ger nordiska forskare internationellt sett en unik möjlighet att följa en väldefinierad befolkningsgrupp (kohort) under en längre tid. Det nordiska forskningsprogrammet som genomförs under perioden 2003-2007 stödjer framtagandet av helt nya data genom samkörning av olika databaser i de nordiska länderna. Resultaten förväntas leda till en större förståelse för olika riskfaktorers betydelse och utgöra ett viktigt bidrag till internationell forskning.

Administrativt er udbetaling af midlerne overført til Nordforsk, og midlerne er derfor i 2007 overført til budgetpost 2-3100-3. Fra og med budgetår 2008 planlægges midlerne overført til og integreret i budgetallokeringen til NordForsk.

Prioriteringer i 2007 Programmet skall leda till ett fortsatt samarbete och nätverksbildning mellan forskningsmiljöerna i Norden. Tillgången till nya databaser i det egna landet och i andra nordiska länder, samt samkörning av nordiska databaser, skall resultera i nya komparativa studier, analyser och resultat kring de faktorer som kan tänkas påverka befolkningens hälsa och sjukdom.

Resultater i 2005 Stöd bevilja er till följande fem projekt under 2005 och 2006:

- Nordic Biological Specimen Banks working group on Cancer Causes and Control
- Attention Deficit and Hyperkinetic Disorders (ADH) in a Lifelong Perspective. The Role of Prenatal Environment
- Pre- and Childhood Growth in Relation to Risk of Cardiovascular Disease
- Prenatal Dietary Determinants of Development and Disease
- Socioeconomic Inequalities in Health in Early Life

I oktober anordnads ett programinternt seminarium för samtliga fem projekt. Av deltagarna i projekten är ca 60 % män och 40 % kvinnor. Forskare i närområdena är inte involverade i projekten.
Programmet har en hemsida med adressen www.nordforsk.org (epidemiologi).

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 154.000 NOK

Sekretariats-funktion NordForsk

2-3136-2 Forskningsprogram NORDUnet3

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	0	3.634.000	3.566.000	100%	Programkomiteen

Formål

Programmet skall löpa 2005-2009. Den totala programbudgeten förväntas vara ca 31 MDKK. Programmet samfinansieras av NordForsk och de nationella forskningsråden (NOS-N). NORDUnet A/S deltar "in kind" och ställer en programsekreterare, svarende et halvt årsværk årligt, till förfogande för programmet. Projekten inom programmet förväntas vara fyraåriga och starta i mitten av 2006.

Administrativt er udbetaling af midlerne overført til Nordforsk, og midlerne er derfor i 2007 overført til budgetpost 2-3100-3.

Avsikten med programmet är att stärka den samnordiska forskningen inom Internet relaterade teknologier. Forskningen skal være nært beslægtet med den fortasatte udvikling af avancerat nordisk IT infrastruktur i regi af NORDUnet A/S. Målet er att styrka de nordiska ländernas position inom den globale Internetudvikling ved samlet at styrke Nordunet-samarbejdet. De primære forskningsområder er network security och Internet communication services.

Prioriteringer i 2007

I løbet af 2006 vil mulighederne for at utvidga Nordunet3 projektet till att omfatta även Nordens närområden/några Östersjöländer blive undersøgt. Alle projekterne startater under 2006, og kommer fra starten få möjlighet att söka om extra finansiering för ett framtida samarbete med Estland, Lettland, Litauen och nordvästra Ryssland. Planen er et oprette et integrationsbudget i størrelsesordenen 3 - 3,5 MDKK. Integrationsbudget finasierese af alle deltagende lande i fællesskab.

Fra 2007 er programmet en del af NordForsk's portefølje.
I løbet af 2006 vil mulighederne for at utvidga Nordunet3 projektet till att omfatta även Nordens närområden/några Östersjöländer blive undersøgt. Alle projekterne startater under 2006, og kommer fra starten få möjlighet att söka om extra finansiering för ett framtida samarbete med Estland, Lettland, Litauen och nordvästra Ryssland. Planen er et oprette et integrationsbudget i størrelsesordenen 3 - 3,5 MDKK. Integrationsbudget finasierese af alle deltagende lande i fællesskab.

Resultater i 2005

En programkommittè, som består av sju medlemmar, en per medfinansiär, utsågs under 2005. Kommittén höll två möten där man planlade användning och gennemføtrte utlysning av programmets medel. Programmet har en hemsida med adressen www.nordunet3.org.

Sekretariatsfunktionen sköts av NORDUnet A/S (www.nordu.net), ett aktiebolag som de fem nordiska länderna gemensamt äger.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: DKK 875.000

Sekretariats-funktion

NORDUnet A/S

2-3138-1 Nordisk Forskerskoleprogram

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	0	2.582.000	2.534.000	100%	NordForsk

Formål Budgetposten er nedlagt og midlerne overført til NordForsk.

Resultater i 2005 Programmets 5 forskarskolor fortsatte framgångsrikt sina aktiviteter under 2005. De nordiska forskarskolorna inkluderar alla nordiska länder och också deltagare från närområdena. Alla forskarskolor gis en rambevillning på ca 1 MNOK per år under fem år. Programmet medfinansieras via nationella forskningsrådsmedel (50%). De fem forskarskolorna är följande:

- Dialogues with the Past. Graduate School in Archaeology
- Nordic Research School in Library and Information Science
- Nordic Graduate School of Language Technology
- Nordic Graduate School of mathematics education
- Nordic Research School in Interdisciplinary Gender Research

Information om programmet finns på www.nordforsk.org (HUM/SAMF Forskerskoler).

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 70.000 NOK

Sekretariats-funktion NordForsk

2-3139-1 Nordiske spidsforskningsenheder, medicin

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	0	3.109.000	3.051.000	100%	Prog. styre

Formål Nordiska samarbetsnämnden för medicinsk forskning (NOS-M) initierade i samarbete med Nordiska Ministerrådet och NorFA (nu NordForsk) år 2003 ett nordiskt pilotprogram för nordiska spetsforskningsenheter (Nordic Centres of Excellence, NCoE) inom området molekylär medicin. Programmet genomförs åren 2005-2009. Programmets målsättning är att öka synligheten och stärka den nordiska forskningens kvalitet genom att stimulera samarbete mellan nordiska forskargrupper. Programmet stödjer forskningen av internationellt excellent kvalitet i samband med kreativa och effektiva forsknings- och forskarutbildningsmiljöer.

Administrativt er udbetaling af midlerne overført til Nordforsk, og midlerne er derfor i 2007 overført til budgetpost 2-3100-3. Det planlægges at midlerne vil være en intereret del af budgetallokeringen til Nordforsk i 2010.

Prioriteringer i 2005 En första vetenskaplig utvärdering (mid-term evaluation) kommer att ske i maj-juni 2007 av programmets styrgrupp tillsammans med programmets expertpanel.

Resultater i 2005 Finansieringen av och verksamheterna för de tre spetsforskningsenheterna koordinerade från Lund, Helsingfors respektive Oslo startades i januari 2005. Under året har enheterna inlett sina aktiviteter och rekryterat den nya personal, framför allt yngre

forskare/forskarstudenter, vilken man planerat att förstärka verksamheten med. Samtliga enheter rapporterar resultat från det nya samarbetet i form av konferenser/möten, vetenskapliga publikationer, nya eller förbättrade metoder och andra forskningsfynd. Samarbetet mellan de internationellt framstående forskarna inom enheterna har också blivit uppmärksammade internationellt. De tre spetsforskningsenheterna har etablerade hemsidor där mer information om deras aktiviteter kan hittas:
www.ncoedg.org
www.cmbn.no/wired
www.nesu.mphy.lu.se/ncoe_neurodegeneration/neurodegeneration_ncoe.html.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 178 495 SEK

Sekretariats-funktion Vetenskapsrådet, Stockholm

2-3140-1 Nordisk komitè for Bioetikk

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	939.000	957.000	939.000	100%	Kommittén

Formål Nordisk kommitté för bioetik upprättades 1989, som en nordisk referensgrupp på bioetikområdet i syfte att verka i nära samarbete med nationella rådgivande kommittéer.

Det aktuella mandatet gäller för perioden 2005-2007. Nordisk kommitté för bioetik har till uppgift att följa utvecklingen inom biovetenskaperna och identifiera etiska problem i anslutning till dem, att bidra till och främja den etiska debatten och att främja nordiskt samarbete bland forskare, opinionsbildare och parlamentariker.
Nordisk kommitté för bioetik har två medlemmar från vart och ett av de nordiska länderna samt en observatör från Färöarna.

Prioriteringer i 2007 Under budgetåret 2007 strävar kommittén till att verka brett inom det bioetiska området och att identifiera nya problemställningar som är relevanta ur ett nordiskt perspektiv. Den biovetenskapliga forskningen är intensiv och nya forskningsrön och tillämpningar ger nya etiska frågeställningar. Det är viktigt att ständigt följa med utvecklingen inom området.

Verksamheten följer de etablerade arbetsformerna som man strävar efter att effektivera och utöka. Speciell uppmärksamhet riktas till informationsspridning.

Resultater i 2005 Verksamhetsåret 2005 präglades av samarbete med de nordiska parlamentarikerna och fortsatt arbete med den nordiska lagstiftningen om bioteknologi. Årets nya tema var bioetiken och havet. Under 2005 arrangerade kommittén tre seminarier, höll fyra arbetsmöten och förberedde utgivningen av tre nya publikationer. De tre seminarierna behandlade följande områden:

Mot en nordisk biopolitik? Ett seminarium för att belysa centrala utmaningar och möjligheter vid användningen av modern bioteknologi i förhållande till människor arrangerades i samarbete med Nordiska rådet Inläggen publicerades i rapporten Mot en nordisk biopolitikk? (ANP 2005: 743).

Bioethics of the Sea. Med initiativet till workshopen ville Nordisk kommitté för bioetik samla experter från olika områden för att diskutera bioetiska frågor i samband med

utnyttjandet av havsresurserna.

Nordic Biolaw - Focus on assisted reproduction. Målet med seminariet var att presentera kommitténs Biolaw-projekt om nordisk reglering av bioteknologi. Vid seminariet presenterades också två av kommitténs nya publikationer: Riitta Burrells rapport kallad Assisted Reproduction in the Nordic Countries - a comparative study of policies and regulation och de uppdaterade tabellerna över bioteknologilagstiftningen i Norden.

Sekretariat, förvaltning och kommitténs internetsidor www.ncbio.org administreras från Finland.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 32.065 Euro

Sekretariats-funktion Vetenskapliga samfundets delegation, Helsingfors

Forskning i øvrigt

2-3180-2 Nordisk Institut for Teoretisk Fysik (NORDITA)

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
DKK	10.621.000	15.932.000	19.495.000	0%	Nordita

Formål Norditas formål er å utføre grunnforskning innen teoretisk fysikk, samt å fremme forsknings- og utdanningsvirksomhet i Norden, blant annet gjennom mobilitetsprogram. Instituttet driver et stipendiatprogram for unge nordiske forskere og utdanner doktorander gjennom kurs og forskerskoler samt gjennom forskerveiledning. Nordita støtter utvikling av nye forskningsområder i Norden og fremmer tilpasninger av den teoretiske fysikkens metoder på øvrige områder av samfunnsviktig betydning.

Prioriteringer i 2007 I henhold til beslutning i MR-U og MR-SAM høsten 2003 skal Nordita overføres til nasjonalt nivå og tilpasses til vertslandets rettslige forhold. Nordita overføres til Stockholms Universitet/Kungliga Tekniska Høgskolan og vil fra 1. januar 2007 bli ett av Nordisk Ministerråds samarbeidsorganer.

Resultater i 2005 Nordita arrangerer hvert år kurs, workshops og symposier. Dette utgjør en sentral del av Norditas virksomhet og bidrar til instituttets synlighet og nordisk nytte. I 2005 ble det arrangert totalt 14 ulike møter, delvis med ekstern støtte. Forskningen ved Nordita var i 2005 som tidligere preget av internasjonalt samarbeid og omfatter astrofysikk, den kondenserte materiens fysikk, biologisk fysikk, samt kjerne-, hadron og partikkelfysikk. Blant de nyere forskningsområder som har kommet til kan nevnes astrobiologi, kvantgasser og komplekse/biologiske nettverk. Norditas stab har som tidligere år hatt et betydelig antall oppdrag fra nasjonale forskningsråd, private fond og vitenskapelige foreninger. Professorene har fungert som opponenter ved doktoreksamen, redaktører for vitenskapelige tidskrifter og i organisasjonskomiteer for internasjonale konferanser. Arbeidet med Norditas fremtidige organisering har ført til at det i 2005 ikke er inngått langsiktige forpliktelser og heller ikke utlyst nye tjenester.

Kjønnsfordeling – aktiviteter:
Vitenskapelig stab: 0% kvinner, 100% menn
Stipendiatprogram: 34% kvinner, 66% menn
Prosjekter: ca 15% kvinner, ca 85% menn

Kontrakt-status Oppfylt

Økonomi Ingen anmerkninger

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 4.502.000 DKK

2-3181-2 Nordiska Institutet for Sjörett (NIfS)

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	2.991.000	2.991.000	2.935.000	100%	Styret

Formål Nordisk institutt for sjørett (NIFS) har til oppgave å fremme forskning og utdanning i de nordiske landene innen sjørett, allmenn transportrett, olje- og gassrett samt tilgrensende områder. NIFS skal være et internasjonalt kompetansesenter innen sine fagfelt.

Prioriteringer i 2007 Arbeidet i 2007 vil videreføre arbeidet fra 2006. En regner med å få til en markert styrking av forskning med tilknytning til Russland/nordområdene.

Det er inngått kontrakt for perioden 2005 - 2007 mellom Universitetet i Oslo og Nordisk ministerråd vedrørende Nordisk Institutt For Sjørett. Instituttet forventes å opprettholde sin nåværende fagprofil og ytterligere befeste sin stilling som kompetansesenter. NIFS skal generelt styrke sitt internasjonale engasjement. I tillegg til ansvar for undervisning og veiledning av studenter, har instituttet som årlig målsetting å bidra til at avlegges doktoravhandlinger, publikasjoner i serie og bøker samt at man aktivt deltar i nordiske og internasjonale forskningsprogram. NIFS vil fortsatt arrangere seminarer og være aktiv i internasjonale nettverk, organisasjoner og arbeidsgrupper.

Prioriterte forskningsoppgaver i 2006 (og 2007) er:
- Den nye europeiske sjøretten med utspring i diverse initiativer fra EU mv.
- Offshorecertepartier. Spesiell vekt legges på de store valgmulighetene for befrakteren i slike certepartier
- Sjøsikkerhet, særlig i nordområdene
- Infrastruktur og konkurranserett innen energisektoren
- Naturresursforvalting, som et ledd i et fakultært samarbeide

Resultater i 2005 Fra 1. januar 2005 er instituttet juridisk helt underlagt Universitetet i Oslo med fortsetter som eget selvstendig institutt med egen bestyrer og et nordisk styre. Endringen innebærer at instituttet blir tilpasset norske rettslige forhold. Omstillingen må sies å ha vært en suksess.

NIFS har i 2005 videreutviklet sin unike posisjon innen sine fagfelt i nordisk sammenheng, gjennom å være en være en katalysator og koordinator innenfor i sjørett, alminnelig transportrett, energi- og petroleumsrett. NIFS har også befestet sin posisjon som et kompetansesenter europeisk sammenheng, bl.a. gjennom å markere nordiske rettsløsninger i EU-området og mot inter¬nasjonale organisasjoner som IMO og CMI.

Forskningen har i 2005 hatt fokus på disse områdene:
- Den nye europeiske sjøretten, med utspring i diverse initiativer fra EU

- Offshore certepartier. Spesiell vekt legges på de store valgmulighetene for befrakteren i slike certepartier
- Sjøsikkerhet
- Infrastruktur og konkurranserett innen energisektoren

Undervisnings og etterutdannelsesvirksomheten er videreført, og det er spesielt gledelig at det internasjonale master-studiet i sjørett har et stadig økende antall søkere.

NIFS har i 2005 hatt 11 stipendiater/forskere (fra hhv. Finland, Danmark, Latvia, Kina og Norge) som arbeider med sikte på doktoravhandling, og dette er det største volumet noen gang. Mange av disse er i avslutningsfasen med sine prosjekter og dette har preget forskningsvirksomheten ved NIFS. En av stipendiatene leverte sin avhandling til bedømmelse for PhD-graden. Videre har 20 vitenskapelige assistenter vært ansatt ved NIFS i løpet av 2005, og samtlige har arbeidet med 60-poengs studentavhandling. Vitenskapelige assistenter er en viktig base for instituttets arbeid med rekruttering av fremtidige forskere.

Arbeidet med å publisere forskningsresultater på engelsk videreført bl.a. gjennom utgivelsen av instituttets årbok SIMPLY 2005. Årboken inneholder artikler på engelsk fra syv av instituttets forskere. Instituttets skriftserie Marlus utkom med 13 hefter i 2005.

Kontrakt-periode 1. januar 2005- 31. desember 2007.

2-3182-2 Nordisk Institutt for Asiastudier (NIAS)

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	4.743.000	7.116.000	7.294.000	100%	Styret

Formål Nordisk Institut for Asien studier (NIAS) har som hovedopgave at fremme og udvikle det nordiske samarbejde indenfor forskning og studier vedrørende Asien. Formålet med NIAS er at samle de nordiske miljøer som beskæftiger sig med Asienstudier for på denne måde at optimere anvendelse af viden og forskningskapaciteten i Norden. I denne proces er NIAS bibliotek af stor betydning for vidensformidlingen om Asien. Instituttet har til opgave at sikre gennemførelsen af nordisk forskning og at forskeruddannelsen om Asien forbedres i forhold til det internationale niveau. NIAS skal endvidere medvirke til at øge de nordiske landes kompetence i at udvikle relationerne til Asien.

NIAS er i kontrakten med Nordisk Ministerråd for periode 2005-2007 blevet til et samarbejdsorgan der er indplaceret på Københavns universitet (forvaltningsorganet) som arbejder i et konsortium med Lunds Universitet samt Copenhagen Business School (CBS).

Prioriteringer i 2007 Det forventes at NIAS vil deltage i at udbygge de Nordiske kontakter via de Nordiske fokuspunkter i Kina og Indien med henblik på, at styrke den nordisk asiatiske dialog indenfor forskning og innovation j.v.f. opfølgningen på NMR Asien workshop i januar 2006. Ny kontrakt udarbejdes på grundlag af evaluering af NIAS i 2006. NIAS vil også udarbejde videnskabelige publikationer og skrive konferencepapirer samt deltage i medierne (radio og tv), modtage besøg af stipendiater og afholde PhD seminarer

Resultater i NIAS har næsten overopfyldt alle kravene til aktiviteter i kontrakten for 2005. Til trods

2005 for omorganiseringerne har NIAS specielt overopfyldt budgetmålet for konsulent services, hvilket også har medført øgede indtægter som har kunnet dække underskudet for NIAS Press. NIAS har under omorganiseringen fra en Nordisk Institution til et nordisk samarbejdsorgan beholdt og udviklet det nordiske kontaktnet.

Ledelse og adm. Faktiske udgifter: 2.169.880

Sekretariats-funktion Nytt kontrakt åren 2005-2007 med de tre parterna Köpenhamns universitet, Copenhagen Business School och Lunds universitet.

2-3185-2 Nordisk Samisk Institutt (NSI)

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	1.831.000	3.662.000	5.391.000	100%	Styret

Formål Nordisk Samisk Institutt (NSI) har som formål at gjennom forskning å styrke og utvikle samisk språk, kultur og samfunnsliv.

Prioriteringer i 2007 Kontrakt for perioden 2005 - 2007 mellom Samisk høgskole/Sámi allaskuvla og Nordisk ministerråd om videreføring av Nordisk Samisk Institutt/Sámi Instituhtta innebærer at instituttet juridisk er underlagt høgskolen, men fortsetter som eget selvstendig institutt med egen direktør og et nordisk styre.

NSI skal skape en egen samisk ekspertise, fast plassert i og med direkte tilknytning til nordlig, subarktiske og arktiske forhold. Videre skal NSI bidra til vitenskapelig basert rådgiving på nordisk og internasjonalt nivå og være tilgjengelig med ekspertise inn mot utformingen av en moderne urfolkspolitikk. Instituttet skal prioritere prosjekter innenfor virksomhetsområdene samfunnsforskning, samisk språk og rettsforskning.

I 2007 vil det legges vekt på å videreutvikle samarbeid om prosjektutvikling med forskningsinstitusjoner i Norge, Sverige og Finland hvor minst to av landene inngår, initiere samarbeid om samisk forskning med forskere og institusjoner i Russland som ledd i økt fokus på nordområdene, styrke strategisk planlegging og prosesser rundt forskningsutvikling, styrke forskningsveiledningen, utadrettet virksomhet og kvalitetssikring.

Resultater i 2005 Styret for NSI har i 2005 vedtatt en strategisk plan for forskningen for 2005-2009. Ny strategisk plan for Samisk høgskole integrerer nå instituttets mål og strategier. Samorganiseringsprosessen har i 2005 krevd stor arbeidsinnsats. På den vitenskapelige siden har Nordisk Samisk Institutt i 2005 videreført forskningsvirksomheten stort sett på samme måte som foregående år. Institusjonen har klart å opprettholde en forholdsvis stor ekstern finansiering slik at forholdet mellom inntekter og utgifter er vedlikeholdt. I den faglige virksomheten inngår bl.a. tre større forskningsprosjekter, Interreg-prosjektet "Økonomi i reindriften" som gjennomføres i samarbeid med Universitetet i Umeå, "Samisk samfunnsvitenskapelig database" som gjennomføres i samarbeid med Statistisk sentralbyrå i Norge og finansieres av Sametinget og Kommunal- og regionaldepartementet i Norge, samt prosjektet" Natur, kultur og kunnskap", som delfinansieres av Norges forskningsråd, Reindriftens utviklingsfond og samarbeider med Universitetet i Tromsø og Høgskolen i Bodø. Andre sentrale prosjekter omhandler rettshistorie og rettsutvikling på svensk og norsk side, samisk lingvistikk, språklig sosialisering og sosialisering i reindrifta. Norges forskningsråd, Reindriftens utviklingsfond og Sametinget i Sverige bidrar til finansiering. Innen språkforskning er

Universitetet i Oulu viktig samarbeidspartner.

Ledelse og adm. Faktiske udgifter: 2.296.540 DKK

2-3184-2 Nordisk vulkanologisk institut (NORDVULK)

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	4.846.000	7.270.000	7.975.000	100%	Styret

Formål Nordvulk är ett nordiskt kompetenscentrum för forskning i geodynamiska processer med fokus på vulkanologi och kontinentalplattornas förskjutning samt härtill hörande miljörelaterade områden. Island används i detta sammanhang som ett geologiskt laboratorium för samtliga nordiska länder. Nordvulk skall bidra till forskarutbildning och samarbete mellan geologiska institutioner i Norden och internationellt.

Prioriteringer i 2007 Resultatkontrakten med Islands universitet udløber 31 december 2007.

Som bidrag til vurderingen af et fortsat engagement i Nordvulk, vil der i løbet af 2007 blive gennemfører en evaluering som foreslået i "Brändström rapporten" fra 2003, der har fungeret som Ministerrådets beslutningsgrundlag ved overdragelsen af Ministerrådets institution til Islands Universitet i 2004. Evalueringen gennemføres af de nye ejere, Islands Universitet.

Resultater i 2005 Från och med den 1 juli 2004 överfördes kontraktsansvaret för Nordvulk till Islands universitet. Nordiska ministerrådet har skrivit ett kontrakt med Islands universitet för perioden 1 juli 2004 till 31 december 2007. Nordvulk har flyttat till Islands universitets lokaliteter och samlokaliserats med den geovetenskapliga verksamheten inom Universitetets naturvetenskapliga institut (UNI). Genom sammanslagningen av Nordvulk och UNIs geovetenskapliga verksamhet har en ny forskningsinstitution för geovetenskaperna bildats.

I løbet af 2005 har Nordvulk och Islands universitet koncetræret sine aktiviteter på 3 områder:

- Forskning. Nordvulk har fungeret som ett nordiskt kompetenscentrum som utför internationellt erkänd forskning. Forskning utförd vid Nordvulk har ingått i formaliserade forskarutbildningar vid universitet i alla nordiska länder.
- Forskarutbildning och gästforskare. Nordvulks stipendiat program har erbjudt fem stipendiatställningar till unga nordiska forskare.
- Faciliteter för vulkanologisk forskning. Nordvulk har stillet sine faciliteter för vulkanologisk forskning tilrådighed for forskning och yngre forskare.

Mere information findes på Nordvulks hemsida www.norvol.hi.is

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 5.244.000 ISK

Arbejdsliv

Generel indledning

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	ÆNDRING 06-07
DKK	12.800.000	12.938.000	13.126.000	-1,1 %

Indledning

Det nordiske samarbejde på arbejdsmarkeds- og arbejdsmiljøområdet tager udgangspunkt i ministerrådets samarbejdsprogram 2005-2008, formandskabets årlige ministerrådsprogram samt ønsker fra Nordisk Råd i forbindelse med den løbende dialog om udviklingen på det nordiske arbejdsmarked. I samarbejsprogrammet er der to hovedprioriteringer: Det internt nordiske og Norden i forhold til omverdenen.

Hovedfokus i 2007 vil være på, hvordan arbejdsudbudet kan øges og hvordan matchningen af arbejdskraft og arbejdsudbud kan forbedres. Her tænkes ikke kun på arbejdskraften indenfor Norden men også på arbejdskraften som bevæger sig mellem Norden og Europa. Det skal analyseres, hvordan arbejdsmarkedsstrukturer kan tilpasses en globaliseret verden og hvordan arbejdsmarkedet forventes at udvikle sig ved udflytning af nogle funktioner. Det finske formandskab vil arbejde videre med de tidligere formandskabers temaer, her specielt den demografiske udviklings betydning i forhold til arbejdsudbudet og måder at forhindre udstødning fra arbejdsmarkedet.

For at sikre den økonomiske vækst skal arbejdsindsatsen øges gennem en høj beskæftigelsesgrad og et øget arbejdsudbud. Samtidigt med at arbejdskraftsreserven mindskes og strukturændringerne fortsætter som følge af globaliseringen, øges også betydningen af arbejdsproduktiviteten for at sikre den økonomiske udviklingen og velfærden.

Produktivitetsforøgelsen kan på længere sigt forbedre virksomhedernes konkurrenceevne og på denne måde bevare og øge antallet af arbejdspladser i den globale konkurrence. I situationer hvor arbejdskraften reduceres og bliver ældre er det vigtigt at produktivitetsforøgelsen sker på en kvalitativt holdbar måde så den støtter det positive i at arbejde og dermed medvirker til ønsket om at arbejde. Ministerrådet vil fokusere på forbedringer i arbejdslivets kvalitet som et middel til at øge produktiviteten.

Arbejdsmiljøpolitikken og støtten til at fremme de gode arbejdsforhold er blevet ændret siden den nordiske arbejdsmiljøkonvention trådte i kraft. Arbejdsmiljøpolitikkens tyngdepunkter, midler og udøvelsen er blevet forandret samtidigt med at den europæiske integration har ændret grundlaget for arbejdsmiljøområdet.Under sit formandskab ønsker Finland at modernisere det nordiske samarbejde på arbejdsmiljøområdet så det passer bedre til de fremtidige behov. Med udgangspunkt i EU's arbejdsmiljøstrategi og principperne for den bæredygtige udvikling vil MR-A også analysere effektiviteten af landenes arbejdsmiljøpolitik og tiltag.

Den nordiske informations- og erfaringsudveksling om den effekt EU's udvidelse og globaliseringen har på de nordiske arbejdsmarkeder vil fortsætte. Fokus vil blive bredt ud til ikke kun at omhandle arbejdsmobilitet, men også flytning af produktion, virksomheder og tjenester i form af udleje.

Den nordisk-baltisk-polske informationsudveksling i forhold til EU's dagsorden og udvidelsen af det europæiske arbejdsmarked ønskes også fortsat. Det vil blive overvejet om der kan iværksættes fælles nordiske initiativer i forbindelse med mobilitet i

Østersøområdet samt om der er fælles områder, hvor landene kan påvirke EU.

Det praktiske samarbejdet om tolkning og implementering af EU-regelværk i den nationale lovgivning ønskes fortsat. Dette arbejde er vigtigt for at undgå at skabe unødige forskelle og grænsehindringer på det nordiske arbejdsmarked.

De meget høje ensartede standarder i Norden er vigtige at holde fast på og udvide til den størst mulige kreds af lande i Østersøområdet og EU. Derfor er netværksopbygningen og de fælles EU rettede aktiviteter vigtige. Det samme er NIVAs samarbejde med Rusland og de baltiske lande.

Disse områder vil sammen med andre arbejdsmarkedsrelaterede problemstillinger blive konkretiseret på møder, konferencer og i policyoplæg, som diskuteres af Nordisk Ministerråd (MR-A). Formålet er, at resultaterne skal bidrage til landenes politiske processer og de nordiske landes ageren udenfor Norden. Tidsskrifterne "Arbejdsliv i Norden" og "Nordic Labour Journal" vil informere de relevante målgrupper om aktiviteterne.

2-4110-1 Prosjektmedel – Arbetsmarknad och miljø

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	6.350.000	6.369.000	6.668.000	95%	MR-/EK-A

Formål

Projektmidlerne anvendes til at gennemføre arbejdsmarkedsministrenes samarbejdsprogram samt til at følge op på formandskabets program. Hensigten er at foretage udredninger og projekter som kan styrke de nordiske landes dynamik på arbejdslivsområdet og dermed den økonomiske udvikling i regionen. Dette mål opnås ved at frembringe viden om aktuelle politiske emner, som kan bruges i de enkelte landes arbejdsmarkeds- og arbejdsmiljøpolitikker samt til at profilere nordiske synspunkter internationalt.

Prioriteringer i 2007

Hovedudfordringen for de nordiske lande på arbejdsmarkedsområdet er at sikre at arbejdsstyrken bliver vedligeholdt uanset konjunkturudsving. Dette vil have en stor betydning i forhold til at sikre et tilstrækkeligt arbejdsudbud i det kommende årti, hvor tilgangen til arbejdsmarkedet forventes at falde. Der vil blive igangsat analyser, som undersøger, hvordan grupper med en lav erhvervsfrekvens kan inddrages i arbejdsstyrken, og hvordan man kan mindske nedslidningen af den aktive arbejdsstyrke.

De nordiske arbejdsformidlinger er under forandring og det er vigtigt at bytte information og erfaringer om organisationsændringer, serviceenheder, rollen af elektroniske tjenester samt samarbejdet med arbejdsgivere og andre aktører, herunder udviklingen af den offentlige arbejdsformidling. Ministerrådet vil fortsat have fokus på at udvikle de nordiske landes elektroniske arbejdsformidlinger, hvor det er muligt.

Hovedfokus indenfor arbejdsmiljøområdet vil være at fremme velfærden i arbejdet såvel fysisk, psykisk og socialt, sådan at det skærper et inkluderende arbejdsliv som virker sundhedsfremmende og som modvirker udstødning fra arbejdsmarkedet.

- Analyser af hvordan de befolkningsgrupper, der i dag har en svag tilknytning til arbejdsmarkedet er blevet forsøgt inkluderet i de nordiske lande
- Vidensdeling om best practice i at øge produktiviteten på arbejdspladserne og på arbejdsmarkedet på en kvalitativt bæredygtig måde samt de forskellige aktørers rolle

i at fremme produktivitetsforbedringen
- Sygefravær og tidlig udstødelse som følge af arbejdsrelaterede sygdomme: Hvad er sammenhængen mellem sundhed og sygefravær? Hvordan kan arbejdet have en positiv indflydelse på helbredet?
- Informations- og erfaringsudveksling om europæiseringens og globaliseringens betydelse for det nordiske arbejdsmarked
- Nordisk samarbejde om implementering af EU lovgivning samt arbejde om påvirkning af EU på udvalgte områder med fælles interesse
- Nordisk samarbejde om standardiseringsarbejdet vedrørende arbejdsmiljøet indenfor EU's indre marked
- Samarbejde om psykisk velbefindende i arbejdslivet, forebyggelse af sygdomme i støtte og bevægelsesorganer samt forebyggelse af arbejdsulykker

Resultater i 2005

Under det danske formandskab blev der gennemført en udredning om sygefravær i Norden samt afholdt en konference om emnet. Der blev etableret en digital jobsøgemulighed på de danske og svenske arbejdsmarkedsmyndigheders hjemmesider, samt foretaget en analyse af den nordiske overenskomst for et fælles arbejdsmarked. Der blev endvidere igangsat en analyse af den historiske mobilitet på det nordiske arbejdsmarked samt arbejdet med tiltag til at påvirke EU på centrale områder. Arbejdet med overvågning af mobilitet fra de nye EU-medlemslande til Norden blev igangsat.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: 650.000
Faktiske udgifter : 650.000

Sekretariats-funktion

Der er 7 sekretærer ansat på deltid i landene til at varetage arbejdet i udvalg etc.

2-4120-2 Nordjobb

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	2.200.000	2.287.000	2.244.000	100%	FNF

Formål

Formålet med Nordjobb-programmet er at anvende det fælles nordiske arbejdsmarked til at give arbejdsgiverne mulighed for at ansætte nordisk arbejdskraft samtidigt med at den nordiske ungdom får mulighed for at tage sommerjob i et andet nordisk land og under dette ophold blive tilbudt deltagelse i kulturelle aktiviteter.

En Nordjobber defineres som en person fra 18 til 28 år, der både har ansøgt om en Nordjobb plads, og som har arbejdet i et formidlet Nordjobb. Nordjobberen skal tilbydes en passende bolig samt deltagelse i et fritidsprogram. En Nordjobb arbejdsgiver defineres som en arbejdsgiver der har fået formidlet og haft mindst én Nordjobber ansat i sommerjob.

Programmet ledes fra et centralt sekretariat i Malmø som er samlokaliseret med Foreningen Nordens Forbund (FNF). FNF vil indgå aftaler med de nationale Foreninger Norden samt andre operatører.

Prioriteringer i 2007

I løbet af 2007 skal FNF aflevere et fuldstændigt kommenteret regnskab for samtlige afholdte udgifter i forhold til budgettet.

- 750 udvekslinger af Nordjobbere
- 750 arbejdspladser

- 4.925 ansøgere

Resultater i 2005 Der var 4.785 ansøgninger, hvoraf 684 fik et nordjobb. Af Nordjobberne kom 30 fra Danmark, 303 fra Finland, 3 fra Færøerne, 2 fra Grønland, 54 fra Island, 43 fra Norge, 244 fra Sverige og 5 fra Åland. Kønsfordelingen var 519 kvinder og 165 mænd.

Sekretariats-funktion Foreningen Nordens Forbund

2-4130-1 Informationsprojektet

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	1.400.000	1.423.000	1.396.000	100%	Projektet

Formål Tidsskriftet Arbeidsliv i Norden vil støtte det nordiske arbejde om arbejdsmarked- og arbejdsmiljø og sgennem at fremlægge resultater og skabe debat om de aktuelle temaer.

Prioriteringer i 2007 Der vil blive udsendt tidsskrifter på skandinavisk (Arbeidsliv i Norden) og på engelsk (Nordic Labour Journal).

- Tidsskrifterne skal bidrage til at skabe debat om arbejdsmarkeds- og arbejdsmiljøområdet i Norden.
- Der vil udkomme 3 numre af tidsskriftet Arbeidsliv i Norden med et oplag på 4000 eksemplarer
- Der skal udgives 1-2 numre af tidsskriftet Nordic Labour Journal med et oplag på 3200 eksemplarer
- Der skal ske en tæt opfølgning på emner hvor Norden kan profilere sig indenfor EU

Resultater i 2005 Der blev udgivet 3 numre af tidsskriftet Arbeidsliv i Norden, som er rettet mod myndighederne og andre professionelle fra Norden. Oplaget er på 4000 eks. Projektet har endvidere udgivet 2 numre af tidsskriftet Nordic Labour Journal, med et oplag på 3.600 eks., som er rettet mod professionelle inden for arbejdsmarkedsområdet i Norden. Tidsskriftets nyheder bruges også af andre medier.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 600.000 DKK
Faktiske udgifter : 600.000 DKK

Sekretariats-funktion Arbeidsforskningsinstituttet, Norge

2-4180-3 Institut för vidareutbildning inom arbetsmiljö (NIVA)

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
EUR	382.600	383.700	378.700	81%	Institutionen
MODSVARER DKK	2.850.000	2.859.000	2.818.000		

Formål NIVAs hovedopgave er at sprede kundskab på basis af nordisk viden til fremme af et godt arbejdsmiljø og det gode arbejde. Dette sker ved at bedrive tværfaglig videnskabelig videre- og specialistuddannelse af høj kvalitet inden for arbejdsmiljø- og arbejdslivsområdet. Uddannelsen kan foregå via f.eks. kurser, seminarer og symposier, der er baseret på nordisk og international arbejdsmiljø- og arbejdslivsforskning samt nordisk arbejdsmiljø- og arbejdslivspolitik.

Prioriteringer i 2007

I NIVAs kontrakt for 2006-2008 skal institutionen årligt gennemføre 10-13 kurser/symposier inden for arbejdsmiljø/arbejdslivsområdet. Der skal samtidig ske en IT-pædagogisk udvikling i kursusvirksomheden. Samarbejdet med Rusland vil blive opprioriteret i det omfang, der bevilges projektmidler. Der vil fortsat være et samarbejde med de tre baltiske lande.

- 10-13 kurser årligt
- Minimum 300 elever
- Minimum 1300 elevdage

Resultater i 2005

År 2005 arrangerade NIVA 13 kurser. Av dessa ingick 12 (14) i det planerade programmet. Ett extra seminarium "Return to Work" ordnades på NMRs initiativ av NIVAs institutionschef Karin Olsson. I kursserien "Sjukfrånvaro och inklusion i arbetslivet" planeras en kurs i Norge 2007. Se bifogad kurslista 2005. Totalt 311 (förra året 262) forskare och experter deltog i kurser ordnade av NIVA. Av deltagarna var 195 kvinnor och 116 män. Av kursdeltagarna kom 183 från Norden, 78 från Baltikum och Ryssland, 50 från andra länder. År 2005 var resultatet 1514 (förra året 1240) studerandedagar, som överstiger resultatmål av Nordisk Ministerråd.

Vid sidan av kurserna och seminarierna arrangerades flera andra utbildningsaktiviteter. Kursen "Risk Assessment and Management" i Petrozavodsk i nordvästra Ryssland finansierades med medel ur närområdesprojektets Rysslandspool. Kursen riktade sig till företrädare för lokala tillsynsmyndigheter och samlade 29 deltagare från Ryssland och Baltikum.

Kontrakt-periode

2006-2008

Kontrakt-status

Opfyldt

Økonomi

Ingen bemærkninger

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: 230.000 EUR
Faktiske udgifter : 245.000 EUR

Närings-, Energi- og Regionalpolitik

Generel indledning

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	ÆNDRING 06-07
DKK	114.500.000	108.195.000	104.955.000	5,8 %

Indledning

Ved årsskiftet 2005/06 blev ministerrådene for energi-, erhvervs- og regionalpolitik slået sammen i ét ministerråd. Ministerrådet for erhvervs-, energi- og regionalpolitik varetager samarbejde om innovation, fjernelse af grænsehindringer, regionalpolitik, energipolitik og indre marked. Herudover tilstræbes at skabe synergi i arbejdet på de tre områder. Eksempler på synergiprojekter er regionalt tilpasset innovationspolitik, projekt om Norden som region af nye energi teknologier, der både har et energipolitisk perspektiv og et erhvervspolitisk perspektiv.

Erhvervspolitik

På det erhvervspolitiske område trådte "Nordisk Næringspolitisk Samarbejdsprogram 2006-10", herunder "Det innovationspolitiske samarbejdsprogram 2005-2010" i kraft i 2006. Aktiviteterne på det erhvervspolitiske område under ministerrådet tager udgangspunkt i samarbejdsprogrammet, men vil samtidig prioritere områderne beskrevet i det finske formandskabsprogram for 2007, samt rekommadationer, som Nordisk Råd kommer med.

I 2007 lægges fortsat vægt på at styrke et konkurrencekraftigt miljø for virksomhedernes udvikling i Norden. Samarbejdet om innovation vil fortsat blive prioriteret højt, med initiativer under samarbejdsprogrammet, herunder at videreføre innovationssamarbejdet i Østersøregionen, som vil søges styrket gennem EU-finansiering.

Nordisk InnovationsCenter har en central rolle som operatør i det næringspolitiske samarbejde.

Energipolitik

På det energipolitiske område trådte en ny handlingsplan for det energipolitiske samarbejde i kraft 2006. Handlingsplanen vil danne rammerne for samarbejdet frem til 2009. Målsætningen er at skabe synlige og holdbare bidrag til løsning af de væsentligste og politiske mest relevante energipolitiske udfordringer Norden står overfor. Handlingsplanen koncentrer sig om 3 hovedtemaer: 1. Energimarkeder med det formål at skabe bedst mulige rammer for udvikling af de nordiske energimarkeder, især elmarkedet og derved fungere som model for det øvrige Europa. 2. Bæredygtigt energisystem med det formål at sikre den nødvendige balance mellem økonomisk vækst, energiforsyningssikkerhed og miljøhensyn. 3. Norden i det internationale samarbejde med det formål at sikre at Norden er på forkant af udviklingen i EU og andet internationalt energisamarbejde.
NEF medvirker til at maksimere resultaterne af energirelateret forskning og bidrager til at bistå nordiske myndigheder med fokuseret og kundskabsbaseret beslutningsgrundlag.

Regionalpolitik

Regionalområdet arbejder ud fra et samarbejdsprogram som gælder for perioden 2005-2008. Samarbejdsprogrammets prioriteter er samlet i to dele; samarbejde over grænser samt erfaringsudveksling og kundskabsudvikling. Under det finske formandskab i 2007 vil man særligt satse på regional innovation i samarbejde med erhvervslivsområdet, strategisk styring af det grænseregionale samarbejde, samt udvidelse af det

regionalpolitiske samarbejde med de baltiske lande.

Regionalområdet har det overordnede ansvar for forskningsinstitutionen Nordregio, hvor hovedparten af kundskabsudvikling sker gennem komparativ analyse af regional udvikling, byudvikling og fysisk og funktionel planlægning. Nordregio er anerkendt som en af de ledende europæiske forskningsinstitutioner på dette felt.

Af regionalområdets projektmidler går hovedparten til de otte nordiske grænseregionale samarbejdsorganisationer. Arbejdet i grænseregionerne er bl.a. rettet mod identifikation og løsning af konkrete grænsebarrierer samt integration og næringslivsudvikling.

4-5150-1 Projektmidler - Nærings, energi og regionalpolitik

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	30.152.000	0	0	0%	MR-/EK-NER

Formål

Som følge af sammenlægningen af ministerrådene for Energi, Næring og Regionalpolitik oprettes en post for alle projektmidler under det sammenlagde ministerråd. Midlerne på budgetposten er en sammenlægning af budgetposterne 4-5110-1 projektmidler - Næring, 3-2110-1 projektmidler Energi og 3-6110-1 projektmidler regionalpolitik

Erhvervspolitik
Nordens internationale konkurrenceevne skal styrkes i overensstemmelse med det gældende Samarbejdsprogram samt formandskabsprogramets program.

Energipolitik
Projektmidlerne anvendes i realiseringen af det overgribende mål for det energipolitiske samarbejde, samt de delmål der er fastlagt i handlingsplanen inden for hvert af programområderne. Projektmidlerne anvendes i overensstemmelse med formandskabsprogrammet, samt handlingsprogrammet for det energipolitiske samarbejde for 2006. Energipolitik er i international sammenhæng blevet et centralt politikområde. Derfor er det helt centralt at Norden kan synliggøres som en foregangsregion og gennem et målrettet samarbejde søge at påvirke vigtige beslutninger i eksempelvis EU grønbogen om strategi for en europæisk energipolitik, opfølgning af el- og gasliberaliseringsdirektiverne og kraftvarmedirektivet, biomassehandlingsplanen, samt den kommende handlingsplan om energieffektivisering.

Regionalpolitik
Projektmidlerne anvendes i overensstemmelse med samarbejdsprogrammet og formandskabsprogrammerne. Cirka 75 procent går til de grænseregionale samarbejdsorganisationer. De øvrige midler anvendes på forskning, analyser og udredninger med det sigte at udvikle den nationale og nordiske regionalpolitik.

Budgetposten er tildelt i alt 3,4 MDKK fra prioriteringspuljen.

Prioriteringer i 2007

I 2007 lægges vægt på at styrke satsningerne gennem tværsektorielt samarbejde, hvor det skønnes relevant, ligesom samarbejde med andre lande indenfor den nordlige dimensions område vil blive prioriteret.

I 2007 lægges der også vægt på implementering af ny grænseregional strategi,

stimulering af regionalpolitisk og grænseregionalt samarbejde i nærområderne, udredninger som fremmer spatial udvikling og regional innovation, herunder projekter som skaber synergi inden for det nye ministerråd, samt som fremmer nordiske positioner i EU/EØS-samarbejdet.

Særskilt vigtigt er:

- Nedbryde grænsehindringer for erhvervslivet i Norden
- Arbejde for et sammenhængende innovationssystem i Norden, herunder styrke politikken om brugerdreven innovation
- Gøre Norden synlig i international sammenhæng, ikke mindst i forhold til EU og Østersøregionen.
- De nordiske energimarkeder: Der vil fokuseres på fortsat udvikling af det nordiske elmarked, opfølgning af EU's liberaliseringsdirektiver på el- og gasområdet, samt balancen mellem efterspørgslen og produktionen på de nordiske markeder.
- Udvikling af et bæredygtigt energisystem: I EU er der taget initiativ i 2006 til at sætte øgede fokus på vedvarende energi og energieffektivering med begrundelse i forsyningssikkerhed, uafhængighed og diversitet og pga. fortsat fokus på løsning af klimaproblemerne. Den særlige problemstilling er knyttet til Tyndt Befolkede Områder/Nordvest Norden
- Norden i det internationale: Norden skal være på forkant af udviklingen i EU og andet internationalt samarbejde. De nordiske lande vil fortsat være en økonomisk medspilder inden for rammen af den nordlige dimension i østersøområdet. Der vil ligeledes fortsat være fokus på et styrket Norden-Ruslandssamarbejdet.
- Styrkelse af det regionalpolitiske samarbejde med de baltiske lande vil prioriteres. En vigtig satsning projektet Baltic Euroregional Network (BEN), som vil afsluttes dette år. Fortsættelsen heraf vil skule drøftes, ligesom også ny fælles satsninger vedrørende erfaringsudveksling, forskningssamarbejde og international interesseovervågning.
- Forskning og udvikling/innovation vil stadig være en central del af virksomheden primært gennem forskningsinstitutionen Nordregio.
- Regional innovation, herunder samarbejde med bl.a. det erhvervspolitiske område er en prioritet.

4-5110-1 Projektmedel - Näring

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	0	1.116.000	1.123.000	71%	MR-/EK-NER

Formål

Midlerne er flyttet til budgetposten 4-5150 Projektermidler - Nærings, energi og regionalpolitik, hvor alle projektmidler under det sammenlagde ministerråd nu er placeret

Resultater i 2005

Næringsministrene vedtog "Nordisk Næringspolitisk Samarbejdsprogram 2006-10", som integrerer "Det innovationspolitiske samarbejdsprogram 2005-2010"

Gennemførelse af "The Northern Dimension Working Group on Innovation" – et innovationspolitisk samarbejde mellem landene I Østersøregionen, som har fort til yderligere to uddybende samarbejder, samt en EU projektansøgning med 8 deltagende lande fra Østersøregionen.

Globaliseringens udfordringer for de nordiske økonomier
Afholdelse af konferencen 'Global OUTsourcing Nordic IN-sourcing' samt drøftelse på ministermødet i september 2005 af globalisering, om nordiske kompetencer og værdier

som konkurrence-parameter i den globaliserede verden på baggrund af Nordisk Ministerråds og Ugebrevet MandagMorgens publikation: Norden som global vinderregion. Publikationen er herefter blevet udgivet som fælles årbog for Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd.

Det nordiske videnssamfund
Arbejdet med implementeringen af Det Innovationspolitiske Samarbejdsprogram er bl.a. kommet til udtryk ved, at der er nedsat en ekspertgruppe, der skal se på, om det på nogle områder er muligt at etablere et grænseløst nordisk innovationssystem.

Det grænseløse Norden
På næringsområdet er nedsat to arbejdsgrupper der ser på barriererne for venturekapital-institutters investeringer i andre lande og på dobbeltbeskatning af venturekapital-investorer.

4-3210-1 Projektmedel - Energi

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	0	4.951.000	6.279.000	100%	MR-/EK-NER

Formål

Midlerne er flyttet til budgetposten 4-5150 Projektermidler - Nærings, energi og regionalpolitik, hvor alle projektmidler under det sammenlagde ministerråd nu er placeret

Resultater i 2005

Ny energipolitiske handlingsprogram for 2006-2009 blev vedtaget af energiministrene.

De nordiske energiministre vedtog i opfølgningen den såkaldte Akureyrierklæring at arbejde for et videre og fordybet samarbejde inden for det nordiske elmarked.

Fortsættelse af arbejdet med at styrke Norden i det internationella samarbetet med insatområdena Norden i det globala samarbetet, Norden i Østersø og EU og Norden - Ryssland.

4-6110-1 Projektmedel - Regionalpolitik

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	0	20.959.000	19.695.000	100%	MR-/EK-NER

Formål

Midlerne er flyttet til budgetposten 4-5150 Projektermidler - Nærings, energi og regionalpolitik, hvor alle projektmidler under det sammenlagde ministerråd nu er placeret

Resultater i 2005

Det vigtigste resultat er, at nordiske udredninger og samarbejde har givet særligt gode resultater, når det gælder hensyntagen til nordiske forhold ved udformningen af det europæiske regelværk vedrørende statsstøtte og oplægget af de nye strukturfonde og de grænseregionale samarbejde for INTERREG.

Et unikt statistikprojekt "Nordisk pendlingskort", hvis formål det er for første gang at udarbejde og sammenligne data om grænsependling mellem de nordiske lande har i 2004 fremlagt 3 af 4 delrapporter. Afslutningsrapporten er udkommet i begyndelsen af

2005.

Gennem deltagelse i det grænsepolitiske sekretariat har regionalministerrådet været med til at etablere et nyt Grænsepolitisk forum. Det nye netværk samler Hallo Nordens informationstjenester, de bilaterale informationstjenester samt de otte nordiske grænseregionale samarbejdsorganisationer i et forum, hvor alle arbejder med grænseregionale barrierer og udvikling.

Ny grænseregionale strategi blev godkendt af MR-regional. Den nye strategi giver klare kriterier for regionalområdets samarbejde med de grænseregionale samarbejdsorganisationer.

Regionalministerrådet har haft en fælles nordisk repræsentant i ESPON (European Spatial Planning Observation Network) for perioden 2003-2005. Det har afledt positive effekter, idet der har været en nyttig og tæt afrapportering fra ESOPN.

Arbejdsgruppe om byudvikling og projekt om nordiske kundskabsbyer sat i værk.

EK-Rs nye forskningsprogram søsat (2005-2008) under titlen "Internationalisation of regional development policies – needs and demands in the Nordic countries".

4-5190-1 Expo 2005

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	0	0	2.550.000	100%	Expo

Formål

Fra den 25. marts 2005 og seks måneder frem gennemførtes verdensudstillingen EXPO 2005, Aishi, Japan. De fem nordiske regeringer investerede 50 MDKK i en fælles tilstedeværelse på Verdensudstillingen. Herudover bidrog Nordisk Ministerråd med 5 MDKK. Dertil kom bidrag fra erhvervsliv og organisationer.

Dette gav de nordiske lande en enestående mulighed for at give et samlet billede af Norden. Samarbejdet foregik mellem de fem landes erhvervsministerier og var organiseret i en fælles EXPO-organisation med sæde i Ministerrådets sekretariat i København.

Resultater i 2005

Udstillingen åbnede den 25. marts og lukkede den 25. september 2005. EXPO 2005 har haft deltagelse af 127 lande. Den nordiske udstilling var blandt de mest besøgte udstillinger på EXPO, med 2,3 mio. besøgende svarende til ca. 11 % af samtlige besøgende. Besøgstallet for den nordiske udstilling overskred det oprindelige mål med mere end 100%. Den nordiske udstilling blev gennemført med ca. 5 M DKK mindre end budgetteret.

4-5180-3 Nordisk InnovationsCenter (NICe)

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
NOK	74.595.000	75.357.000	72.849.000	89%	Institutionen
MODSVARER DKK	69.373.000	70.082.000	64.107.000		

Formål

Formålet med NICe er att stimulere til øget innovation i Norden gennem øget samarbejde mellem innovationsaktørerne i landene. Desuden skal NICe arbejde for at Norden bliver ét sammenhængende indre marked, gennem fjernelse af grænsehindringer og stimulere til øget konkurrence.

Foruden den årlige bevilling gives en tilsagnsfuldmagt på 70 MNOK. Tilsagnsfuldmagten vil komme til udbetaling med maksimalt 40 MNOK i 2008, 20 MNOK i 2009 og 10 MNOK i 2010.

Prioriteringer i 2007

Hovedindsatsen vil blive lagt på at igangsætte og gennemføre aktiviteter til gennemførelse af "Det Nordiske Næringspolitiske Samarbejdsprogram 2006-2010, herunder "Det innovationspolitiske samarbejdsprogram 2005-2010". I budgetåret lægges vægt på at styrke satsningerne gennem tværsektorielt samarbejde, hvor det skønnes relevant, ligesom samarbejde med andre lande indenfor den nordlige dimensions område vil blive prioriteret. Følgende temaområder vil blive prioriteret i 2007:

- Oppfølging av ERA-Net prosjektet, SafeFoodEra
- Realisering av koordinatorrollen i det EU-finansierte INNO-Net prosjektet, "The Baltic Sea Innovation Network" (BSR-INNO). (Forutsetter EU-godkjennelse)
- Videre utvikling av satsningen på Norden som et indre marked og grenseløs region; fjerning av grensehindringer for næringslivet.
- Forsert satsning på Innovasjonspolitikk – Innovasjon i Regioner – som et resultat av et tettere samarbeid med Nordregio.
- Realisering av fokusområder under etablering i 2006
- Etablering av to nye fokusområder

Resultater i 2005

NICe hadde et totalbudsjett på 72,8 millioner NOK og det ble bevilget totalt 44,7 millioner NOK til 66 nye prosjekter i 2005. Etterspørselen etter prosjektmidler har vært økende og totalt fikk NICe inn over 300 prosjekthenvendelser i 2005, mot 277 i 2004.

Verdien av NICes portefølje totalt inkludert øvrig finansiering var i 2005 106,0 millioner NOK. Medregnet tidligere samtlige forpliktelser, og ekstern finansiering er den totale verdien på porteføljen 480 millioner NOK inkludert EU-prosjektet Safefoodera.

NICe har utbetalt kr 64,1 millioner til nye og pågående prosjekter i 2005. I tillegg hadde NICe forpliktelser for prosjektaktiviteter utført i 2005 pr. 31.12.05 på kr 42,3 millioner NOK som blir utbetalt i 2006.

Kontrakt-periode

2005-2007

Kontraktstatus

Opfyldt

Økonomi

Ingen bemærkninger

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: 15,0 millioner NOK
Faktiske udgifter : 12,5 millioner NOK

4-6180-3 Nordregio

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
SEK	12.236.000	12.361.000	12.579.000	46%	Institutionen
MODSVARER DKK	9.911.000	10.012.000	10.189.000		

Formål

Nordregio arbejder med komparative analyser af regional udvikling, regional erhvervsudvikling, byudvikling og fysisk funktionel planlægning i Norden og Europa.

Nordregio har siden starten i 1997 etableret sig i Norden og Europa som et fælles nordisk kompetancecenter. Et stort antal FoU-opdrag er gennemført for internationale, nationale og regionale opdragsgivere. Instituttet er også meget benyttet som kundskabskilde og rådgiver.

Nordregios mål er at være et fagmiljø for forskning, dokumentation, udredning, rådgivning og undervisning indenfor temaerne rumlig udvikling på et nordisk og europæisk niveau, som kompletterer nationale institutioner.

Prioriteringer i 2007

- Udvidelsen af EU blandt andet med Polen og de baltiske stater stiller nye krav til komparative analyser, som belyser udviklingen og potentialerne i Østersøregionen, som skal prioriteres.
- De nye strukturfondsprogrammer og Interregprogrammernes efterfølgere vil ligeledes generere nye behov for viden og for evalueringer på såvel europæisk som på nordisk niveau.
- Nordregio skal bidrage aktivt til at der bliver god synergi af sammenlægningen af ministerrådene for regional-, erhvervs og energipolitik.
- Nordregio skal spille en større rolle som kompetencemiljø for det grænseregionale samarbejde.
- Nordregio vil prioritere at deltage i det såkaldte ESPON II program, som træder i kraft i 2007.
- Fortsat at udbygge og formalisere samarbejdet med forskningsinstitutioner i de øvrige Østersølande.
- Prioritere aktuelle temaer i samfundsudviklingen, såsom at de nordiske befolkninger skal have ensartede levevilkår uanset bosted. Dette mål stilles under stadigt pres blandt andet som et resultat af den stigende internationalisering af de nationale økonomier.
- Prioritere arbejdet med de europæisk og nordisk mål for at fremme en bæredygtig udvikling, hvor den økonomiske, sociale og miljømæssige udvikling balanceres.

Resultater i 2005

I 2005 har der været arbejdet på 88 store og små FoU projekter. Heraf er 35 nye projekter igangsat i løbet af året. Tematisk har fokus for disse nye projekter været indenfor temaet national og europæisk udviklingspolitik. Geografisk fordelte disse nye projekter sig med knap halvdelen på Norden mens resten fordelte sig ligeligt mellem nærområderne og det øvrige Europa.

Af større afsluttede projekter kan nævnes projektet Medium Sized Cities around the

Baltic Sea, EU projekterne om Territorial Effects of the Structural Funds og Improving the Implementation of EIA.

Nordregio er anvarlig for regionalministerrådets forskningsprogram 2005-2008 med medverkande från fem olika nationella universitet under de två första åren.

Kontrakt-periode 2004-06

Kontraktstatus Opfyldt

Økonomi Ingen bemærkninger

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 5.826.000
Faktiske udgifter : 6.200.000

4-3220-3 Nordisk Energiforskning (NEPF)

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
NOK	5.445.000	1.156.000	1.150.000	8%	Institutionen
MODSVARER DKK	5.064.000	1.075.000	1.012.000		

Formål

Visionen for Nordisk Energiforskning er, at Norden skal konsolidere og videreudvikle sin position som ledende kundskabsregion for nye og miljøvenlige energiløsninger og effektive og velfungerende energimarkeder.

Målet for NEF er gennem sin medvirken at maksimere resultaterne af energirelateret forskning og udvikling i Norden og nærområderne. Den overordnede virksomhed består af fire delområder:

- Bidrage til kompetenceudvikling
- Styrke innovation og erhvervsudvikling i Norden
- Bistå nordiske myndigheder med fokuseret og kundskabsbaseret beslutningsgrundlag
- Bidrage til international netværksopbygning, inkl. Nærområder, EU og internationalt.

NEFs aktiviteter finansieres primært af bidrag fra de fem nordiske lande – i alt 27,5 millioner NOK per år. NMR giver tilskud til administation, koordination og informationsaktiviteter. Virksomheden er organiseret i 4-årige strategi- og handlingsplaner. Den nuværende for perioden 2003-2006 udløber ved udgangen af 2006 og erstattes af en ny strategi- og handlingsplan for 2007-2010.

NEF er tildelt 4 MDKK fra prioriteringspuljen.

Prioriteringer i 2007

2007 er det første år i den nye strategi for perioden 2007-2010, hvor en hovedprioritet er opstart af nye F&U projekter med bidrag på ca. 75 millioner NOK. Fortsat prioriteres, at NEF fungerer som forvaltningsorgan for NMR indenfor energirelaterede emner. Prioritet gives også til information og kommunikation af NEFs aktiviteter til energisektoren, offentligheden og andre interessenter i Norden, i EU og til relevante internationale organser.

Resultater i 2005	Nordisk Energiforskning har i store træk realiseret mange af de mål, der er beskrevet i strategiplanen for 2003-2006. Centrale resultater er: • Netværk er blevet opbygget og videreudviklet – i Norden, mellem Norden og Europa og mellem Norden og Nordamerika. Det gælder i regi af projekterne og i regi af institutionen. Samarbejdet med energisektoren og erhvervslivet er samtidig styrket. • Nordisk Energiforskning har positioneret sig som en naturlig nordisk platform og koordinator for projekter i regi af EU (Central projektaktør i to ERA-net – HY-CO og INNER), som ledende medlem af Mirror Group under European Technology Platform for Hydrogen and Fuel Cells. • Gennemførelse af en række informationsaktiviteter som led i synliggørelse af virksomheden, herunder Nordisk Energiforsknings 20 års jubilæumskonference den 13. oktober 2005. • En ny strategi for 2007-2010 er blevet udviklet og vedtaget.
Kontrakt-periode	2003-2005
Kontraktstatus	Opfyldt
Økonomi	Der er for i 2005 regnskabet sket en omklassificering af de eksterne projekter samt etableret en balancehensættelse til dækning af resultatmankoen som følge af en bestyrelsesbeslutning. Denn praksis ophører fra og med regnskabsåret 2007. Herudover har sekretariatet ingen bemærkninger til regnskabet.
Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: 1.150.000 NOK Faktiske udgifter : 3.045.279 NOK

Social- og Helsepolitik

Generel indledning

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	ÆNDRING 06-07
DKK	39.000.000	45.730.000	43.508..000	-14,7 %

Indledning

Det nordiske social- og helsesamarbejde bygger på et samarbejdsprogram som er gældende fra 2006. Samarbejdsprogrammet er ikke tidsbegrænset, men er et over-ordnet politisk dokument, der skal fremme den nødvendige fleksibilitet og omstil-lingsparathed i det nordiske samarbejde. Der udarbejdes årlige handlingsplaner i tæt dialog med formandskabslandet.

Det nordiske social- og helsesamarbejde er baseret på fælles værdier, som udgør fundamentet i den nordiske velfærdsmodel. Nordisk nytte skal være et grundlæggen-de princip for samarbejdet. Som et særligt fokuseret område i det nordiske samar-bejde, prioriteres fjernelsen af hindringer for flytning mellem de nordiske lande, un-der hensyntagen til EU/EØS-regler, udviklingen af de nordiske velfærdssamfund i et europæisk perspektiv, udviklingen af Nordens nabolandssamarbejde samt udveksling af national information og erfaring. Som følge af moderniseringen af strukturen i Nor-disk Ministerråd bliver arbejdet på narkotikaområdet yderligere en vigtig del af sam-arbejdsprogrammet. Ministerrådet for social- og helse politik fortsætter i år 2007 sit arbejde med pandemiberedskab, alkoholsamarbejde, grænsehindringer, design for alle, den nordiske velfærdsstat, udsatte børn og unge, herunder også børn og unge med nedsat funktionsevne og fremtidens nordiske samarbejde indenfor social og hel-se.

Samarbejdsområdet har tilknyttet 6 nordiske institutioner og 2 samarbejdsorganer. Størstedelen af samarbejdets budget er knyttet til disse. Institutionerne og samarbejdsorganerne arbejder for at skabe en stærkt nordisk profil og opnå betydelig gennemslagskraft på det nationale plan. En væsentlig del af social- og helsesamarbejdet vil også i det kommende år hvile på samarbejdsinstitutionerne.

Tværsektorielt samarbejde bliver stadig vigtigere også på det social- og helsepolitiske område. Dette omsættes både i projektvirksomheden og i de nye initiativer. Særlig vigtig i denne sammenhæng er arbejdet med børn og unges levevilkår både i Norden og i nabolandssamarbejdet, og virksomhed i forbindelse med EU's nordlige dimensi-on, herunder menneskehandel, seksuel helse og narkotika spørgsmål.

Velfærdsforskningsprogrammet afsluttedes i 2006 – der arbejdes mod at omsætte programmet til konkrete initiativer. Ligeledes fokuseres der på indsatsen for at frem-me og udbrede design for alle, på alle områder i det nordiske samarbejde og den nordiske dimension. Derudover fortsætter "Social & Hälsovårdsnytt i Norden" arbejdet med at dække samarbejdet på ministerniveau indenfor social- og helsepolitik og den nordiske satsning på nabolandssamarbejdet.

Den markante nedgang i budgettet på 15 % skyldes at velfærdsforskningsprogram-met afsluttedes i 2006.

Som blivande ordförandeland år 2007 kommer Finland att prioritera frågor som rör den åldrande befolkningen och barn och unga.

Det finska ordförandeskapet kommer att prioritera arbetet med flera av de tidigare

samarbetsområdena. Det är bl.a. vaccin- och beredskapsfrågor samt alkohol- och narkotikapolitik. Även samarbetet som gäller gränshinder, design för alla, sällsynta sjukdomar och IT-teknologi kommer att följas upp.

Inom närområden intensifieras samarbetet med de andra regionala organisationerna. Samarbetet kring frågor som gäller barn och unga i närområden fortsätter.

4-4310-1 Projekmedel - Social- och hälsovårdspolitik

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	8.261.000	6.025.000	6.840.000	81%	MR-/EK-S

Formål

Projektmidlerne anvendes til at implementere samarbejdets politiske målsættinger således at de kommer til udtryk i samarbejdsprogrammet gennem aktiviteter med høj nordisk nytte på områder som ikke varetages af social- og helsesamarbejdes nordiske institutioner samt for at igangsætte nye initiativer/idéskabende projektvirksomhed, herunder forstudier til evt. senere nordiske projekter.

Prioriteringer i 2007

- Formandskabsprioriteringer
- Design for alle
- IT teknologi herunder telemedicin
- Nordiske velfærdsmodeller
- Pandemiberedskab
- Alkohol og Narkotika samarbejde
- Fjernelse af grænsehindringer i Norden
- Børn og unges levevilkår indenfor nabolandssamarbejdet
- Strategierne for Bæredygtig udvikling
- Samarbejde med Rusland vedrørende barn og unge, menneske handel, seksuel helse og narkotika området
- Bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet

Resultater i 2005

I alt blev der givet støtte til 15 forskellige prosjekter. Der blev givet midler til kortlægning af samfundsomkostninger for reumatisk sygdom, forum knyttet til små og sjældne diagnosegrupper, medicinske og pædagogiske karakteristika, sjældne diagnoser, børn med nedsat funktionsevne og deres familier i de baltiske lande og Nordvest-Russland, nordisk netværkssamarbejde om handikapforskning, nordisk samarbejde om levevilkår og livskvalitet, mentalt handikap, nordisk idé- og kundskabsudveks-ling, universel design og opfølgning på handlingsplanen "Design for alle"

Sekretariats-funktion

Nordisk Ministerråds Sekretariat

4-4320-1 Nordiska Handikappolitiska Rådet (NHR)

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	1.000.000	1.010.000	1.034.000	100%	Nordiska handikappolitiska rådet (NHR)

Formål

Nordiska handikappolitiska rådet (nedan Rådet) är ett rådgivande och policyskapande organ för Nordiska ministerrådet.

Rådet skall främja nordiskt samarbete i handikappfrågor inom alla relevanta samhällsområden och bidra till förverkligandet av gemensamma handikappolitiska mål om jämlikhet och full delaktighet i samhället i överensstämmelse med Förenta nationernas standardregler om lika möjligheter för människor med funktionshinder.

Rådets arbete skall stödja genomförandet av sektorsansvarsprincipen i Nordiska ministerrådet samt främja "Design för alla" som en strategi för jämlikhet och full delaktighet för funktionshindrade. Detta är i linje med Nordiska ministerrådets handlingsprogram för "Design för alla".

Prioriteringer i 2007

Enligt sin strategi för 2006-2008 lägger Nordiska handikappolitiska rådet vikt vid sina två huvudfunktioner - att vara ett rådgivande och policyskapande organ för Nordiska ministerrådet.

I förhållande till sin rådgivande roll vill Rådet under 2006-2008 i större utsträckning påverka de politiska processerna i Nordiska ministerrådet. Ett exempel är att man vill stödja främjandet av Design för alla som vägledande princip i Nordiska ministerrådets arbete för hållbar samhällsutveckling. Ett annat exempel är att man vill samarbeta med ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet för att fokusera på områden som är handikappolitiskt relevanta.

I förhållande till sin policyskapande roll vill Rådet under 2006-2008 ta initiativ till projekt och insatser inom följande prioriterade teman:

- Demokrati för alla – om möjligheter och barriärer för att alla nordbor ska kunna delta i det politiska livet.
- Barn och unga – med fokus på bland annat övergången från utbildning till ar-bete.
- Lagstiftning om antidiskriminering – olika vägval i de nordiska länderna.

Resultater i 2005

I 2005 satte Rådet ökad fokus på sin rådgivande roll i förhållande till Nordiska ministerrådet. I linje med det gjorde Rådet under året flera inspel och yttranden i aktuella nordiska samarbetsfrågor.

Demokrati för alla var ett övergripanda tema i 2005 för Nordiska handakappolitiska rådets verksamhet. Syftet med temat var att sätta fokus på möjligheter och barriärer för medborgare med funktionshinder i de nordiska länderna att delta i det politiska livet, både som medborgare och folkvalda. Aktiviteter inom ramen för temat var en undersökning om tillgängligheten i Nordens parlament, Rådets utmärkelse "TV som synliggör" samt en konferens om "Demokrati för alla". 2005 var ett första år för temat med möjlighet till uppföljningar under kommande år.

Under 2005 följdes Rådets kampanjer inom stadsplanering, museer och turism upp med olika aktiviteter.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 1 261 TSEK
Faktiske udgifter : 986 TSEK

Sekretariats-funktion Nordiska Samarbetsorganet för handikappfrågor

4-4340-1 Nomesko og Nososko

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	1.680.000	1.697.000	1.713.000	100%	MR-/EK-S

Formål Det nordiske samarbejde om medicinal- og socialstatistik skal sikre sammenlignelige statistikker på sine områder mellem de nordiske lande, drive internationalt og koordinerende arbejde, påtage sig udviklingsopgaver og drive publikations- og informationsvirksomhed.

Prioriteringer i 2007

- Nye udgivelser af hovedpublikationerne "Helsestatistik i de nordiske lande" (NOMESKO) og "Social tryghed i de nordiske lande" (NOSOSKO). Som led i dette arbejdes der også med tema 2008 i begge publikationer.
- Både NOMESKO og NOSOSKO bestræber sig på at modernisere deres publikationer, herunder en større brug af Internettet.
- NOMESKO planlægger et udviklingsprojekt vedrørende mental helse/psykiatri og NOSOSKO planlægger et udviklingsprojekt vedrørende en sammenhængende socialstatistik.

Resultater i 2005 Komiteernes hovedpublikationer er udgivet som planlagt. I samarbejde udviklede NOMESKO-NOSOSKO "Nordisk database for sunhedsstatistiske indikatorer" og projektet "Bæredygtig udvikling". Ligeledes har de begge fulgt EUROSTAT's arbejde vedrørende Social Protection

NOMESKO
- Temasektion om børns sundhed i hovedpublikationen
- Børns sundhed (Tema 2005)
- Fortsat arbejde med ikke indlagte patienter (Temasektion 2006)
- Påbegyndt udredning om psykiatri/psykisk sundhed (Tema 2007)
- Videreudvikling af statistikken om sundhedspersonale

NOSOSKO
- Sociale tilbud til udsatte børn og unge (Tema 2005)
- Fortsat dataindsamling om såkaldte typetilfælde, hvor der indsamles data om beskatning af de sociale kontantydelser.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 109 837 DKK
Faktiske udgifter : 109 837 DKK

Sekretariats-funktion Sundhedsstyrelsen, Danmark

4-4620-1 Välfärdsforskning

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	0	6.312.000	6.399.000	100%	MR/ÄK-S

Formål

Velfærdsforskningsprogrammet afsluttedes i 2006

Resultater i 2005

Der foreligger en slutrapport for 12 af de 15 projekter.

Aktiviteten har vært stor i prosjektene, med prosjektseminarer hvor prosjekt-medarbeiderne har deltatt. De fleste av prosjektene har publisert artik-ler i internasjonale fagtidsskrifter, og mange prosjekter har i 2005 arbeidet med stør-re hovedpublikasjoner.

I 2005 er følgende publikationer udgivet:

- Prosjektet Innvandringens velferdspolitiske utfordringer med rapporten «Innvandringens velferdspolititiske konsekvenser - kunnskapsstatus for nordisk velferdsforskning» av Grete Brochmann og Anniken Hagelund, utgitt i Tema Nord-serien (2005:506)
- Prosjektet Konsumentperspektiver på offentlige og private markedsbaserte velferdstjenester med rapporten «Kundval för alder och funktionshindrade i Norden. Konsumentperspektivet» av Per Gunnar Edebalk og Marianne Svens-son, utgitt som TemaNord 2005:507
- Prosjektet Helse og velferd – eldreomsorg i Norden med rapporten «Äldreomsorgsforskning i Norden. En kunskapsöversikt» av Marta Szebehely (red.), ut-gitt som TemaNord 2005:508
- Prosjektet Consumption and Vulnerability in the Nordic Welfare States med publikasjonen «Udsathed og forbrug i de nordiske velfærdsstater» redigert av Jens Bonke, utgitt som Rapport 05:18 av Socialforskningsinstitutet.
- Prosjektet Women leave, men remain ... Issues of Gender, Welfare and La-bour Markets in the Nordic Periphery med publikasjonen «Med periferien i sentrum» redigert av Anna-Karin Berglund, Susanne Johansson og Irene Mo-lina, utgitt som Norut NIBR Finnmark-rapport 2005:14.

Ledelse og adm.

Faktiske udgifter: 599 TDKK

Sekretariats-funktion

Norges Forskningsråd

4-4510-1 Projektmedel - Narkotikasamarbejde

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	0	2.343.000	1.755.000	100%	MR/ÄK-S

Formål

I forbindelse med moderniseringsprocessen er projektmidlerne for narkotika samarbejdet er lagt ind under projektmidlerne Social- og helsepolitik.

Resultater i 2005

- Fulgt op på det danske formandskabsprogram 2005
- Opfølgende arbejde i forhold til Lund deklerationen
- Samarbejde med Pompidou Gruppen (Europarådet) om narkotika projekt
- Taget initiativ til et oversigtdokument over de grundlæggende præmisser for de nordiske landes initiativer mod narkotika misbrug
- Modtaget rapport fra NAD vedrørende situationen i de Baltiske lande
- Nabolands politik: Opfølgning på "Informationsstrategi for Ministerrådet for narkotika samarbejde i nærområderne"

4-4385-3 Uddannelsescenter for døvblindepersonale (NUD)

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
DKK	7.095.000	7.167.000	7.253.000	87%	Institutionen

Formål

NUDs opgave er at fremme og videreføre det nordiske samarbejde indenfor døvblindeområdet. NUD skal bidrage til professionel udvikling af døvblindemedarbejdere og de institutioner/ organisationer de er tilknyttet.

NUD skal:

- Sørge for en nordisk uddannelse som støtter og kompletterer national uddannelse.
- Fungere som formidler af information og kundskaber på døvblindeområdet og have et fagbibliotek for kursusdeltagere og andre brugere
- Indsamle information om døvblindhed og opretholde et kontaktnet indenfor døvblindefeltet både i og udenfor Norden for at indhente den nyeste kundskab samt bidrage til internationalt samarbejde
- Initiere og koordinere udviklings- og dokumentationsarbejde med sigte på forbedring af døvblindearbejdets teori og praksis i Norden
- Indgå i et samarbejde om små og sjældne diagnosegrupper med NSH i løbet af kontraktperioden.

Hovedmålsætningen er at bidrage til at den høje standard i nordisk døvblindearbejde opretholdes samt at den synliggøres i og udenfor Norden.

Prioriteringer i 2007

NUD's kontraktperiode gælder fra 2005 - 2007. Aktivitetsområderne har følgende karakteristika:

- Uddannelsesaktiviteterne er åbne for alle, som arbejder med døvblinde. Der tilstræbes tværfaglighed hos deltagerne og aktiviteterne er vidensformidlende og kompetencegivende.
- Ressursservice drejer sig om bl.a udnyttelse af NUD's bibliotek og er et udadrettet servicetiltag som er tilgængeligt for alle. Aktivitetene er kundskabsbevarende og kundskabsformidlende og har til hensigt at reflektere status

- Aktivitetene i udviklingsarbejdet er ikke tilgængelig for alle i processen, men resultaterne gøres tilgængelige i videst mulig omfang. Aktiviteterne er kundskabsudviklende. NUD indleder samarbejde med NSH vedrørende små handicapgrupper. Formålet er at beskrive, hvordan NUD's ekspertise, kurser og kapacitet på andre områder kan inddrages til en fælles nytte.
- NUD samarbejder med forskellige organisationer og institutioner indenfor døv-blinderådet i og udenfor Norden. Det ydes ikke finansiel støtte til europæiske og andre internationale projekter.
- NUD bidrager til Nordens nabolandssamarbejde og formidler kontakt mellem de forskellige aktører i de samarbejdsprojekter, som skal etableres.

Resultater i 2005

NUD udvikler sin virksomhed i forhold til landenes behov, og i denne proces er fleksibilitet og brug af fjernundervisning og videokonferencer vigtige. NUD er blandt de førende nordiske institutioner, når det gælder brug af videokonferencer og fjernundervisning, og har forskelligt udstyr til dette formål. NUD har sammen med fagpersoner udviklet uddannelsesmateriale, gennemført uddannelsesaktiviteter og skabt faglige netværk.
NUD har bidraget med præsentationer ved internationale kurser/konferencer, og udveksler løbende faglige metoder og materialer med internationale kollegaer.
NUD arbejder fortsat med at udvikle stedet i forhold til de behov som landende efterspørger f,.eks i forhold til nye diagnoser, rehabiliteringsformer o. lign
Det internationale samarbejde udgør en stadig viktigere del af virksomheden.

Kontrakt-periode

2005 – 2007

Kontrakt-status

Opfyldt

Økonomi

Ingen bemærkninger

Ledelse og adm.

Faktiske udgifter : 2.433 TDKK

4-4384-3 Nordiska samarbetsorgan för handikappfrågor (NSH)

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
SEK	8.756.000	8.845.000	5.915.000	98%	Institutionen
MODSVARER DKK	7.092.000	7.164.000	4.791.000		

Formål

NSH er Nordisk Ministerråds institusjon for nordisk samarbeid om handikapspørsmål, særlig innenfor sosial- og helsedepartementernes ansvarsområder. NSH driver en rekke programmer og prosjekter, Nordisk Udviklingscenter for handicaphjælpemidler (NUH) samt administrerer støtteordningen for bidrag til handikaporganisasjonenes nordiske samarbeid. NSH er også sekretariat for Nordisk Handikappolitisk Råd.

Prioriteringer i 2007

- Styrke beslutningsgrunnlaget for prioriteringer i NSH gjennom videreutvikling av samarbeidet med brukerorganisasjonene i Norden (Brukerforum), nordiske forskere

på handikappområdet (egen samarbeidsavtale) samt med nasjonale fagmyndigheter
- Videreføre og initiere nye samarbeidsprosjekter og programmer på sosial- og helseområdet som kan understøtte utviklingen av bedre tiltak og tjenester nasjonalt for personer med nedsatt funksjonsevne
- Se på mulighetene for å utvide det nordiske samarbeidet på hjelpemiddelom-rådet
- Styrke datagrunnlaget om utviklingen av levekår- og livssituasjonen til perso-ner med nedsatt funksjonsevne i de nordiske land
- Stimulere til forsatt samarbeid mellom brukerorganisasjonene i Norden ved å revidere og effektivt administrere stønadsordning til dette formål
- Videreutvikle samarbeidet med Nordvest-Russland på handikappområdet

Resultater i 2005

2005 er det første år i den nye budgetkontrakt mellem NSH og Nordisk Ministerråd. Dette har resulteret i et større fokus på social- og helse politiske strategier og internationalt samarbejde. Brugernes interesse er en tværgående dimension i NSHs virksomhed. Derfor er der oprettet et brugerforum bestående af repræsentanter fra medlemdsorganistionerne i HNR (Handicaporganisationernes Nordisk Råd).

NSH har etableret samarbejde med nordiske forskere på handicap området, gennem en samarbejdsaftale mellem NSH og NNDR (Nordic Network on Disability Research).

NSH har rettet et øget fokus mod samarbejdsprojekter i Nordens nærområder og ligeledes øget graden af eksternfinansiering af aktiviteter. NSH har endvidere prioriteret det forsatte arbejde med at øge kendskabet til det nordiske handlingsprogram "Design for alle".

NSH påbegyndte fire nye projekter:
- Handikapforskning – øge forskningen om personer med nedsat funktionsevne og formidle denne kundskab til relevante miljøer
- Små og sjældne handikapgrupper
- Udviklingshæmmede
- Samarbejde med Nordvest-Russland om børn med nedsat funktionssevne og deres familier

Kontrakt-periode

2005 – 2007

Kontrakt-status

Opfyldt

Økonomi

Ingen bemærkninger

Ledelse og adm.

Faktiske udgifter : 1.985 TSEK

4-4383-3 Nordiska nämnden för alkohol- och drogforsk. (NAD)

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
EUR	385.600	389.500	397.300	89%	Institutionen
MODSVARER DKK	2.873.000	2.902.000	2.956.000		

Formål

NAD är ett nordiskt samarbetsorgan inom social- och hälsovårdsområdet. NAD skall främja, stimulera och stödja nordiskt samhällsvetenskapligt inriktat forskningssamarbete om samhällspolitiskt viktiga alkohol- och drogfrågor.

NAD skall även främja och utveckla ett vidare samarbete mellan Norden och dess närområden, med Europa och även i en bredare internationell samverkan.

Inför de förändringar som Norden står inför skall NAD över tid följa och belysa förändrad konsumtion av rusmedel, nya villkor för sätten att handskas med sociala problem och även belysa hur man inom Norden tar sig an rusmedelsproblem och nya betydelser av rusmedel i de nordiska kulturerna.

Prioriteringer i 2007

- Alkoholskadeutvecklingen och alkoholsskattesänkningarnas effekter i Norden.
- Ansvarsfull alkoholservering som förebyggande verksamhet
- Narkotikapolitikens effekter - internationell jämförelse.
- Alkohol- och narkotikaprogram i Europa - kunskapsunderlag och nätverks-samarbete för politiska beslut.

Resultater i 2005

Tre punkter udmærkede NAD's satsninger i 2005.
Både samfundsmæssige og forskningsmæssige centrale temaer stod i fokus. Spørgsmål som blev behandlet var: Har skattesænkningerne på alkohol påvirket forbruget og hvordan alkohol skaderne i Norden ud, på lang sig? Hvordan hænger alkohol- og narkotikaproblemet sammen med hjemmeløshed? Hvad kendetegner de nordiske ungdomsmiljøer, hvad angår narkotika?

Samarbejdet med nationale nordiske og internationale instituioner er intensiveret, blandt andet med Nordisk institut i Finland (NIFIN), Nordisk ministerråds kontor i Riga og Vilnius; de nationale forskningsinstitutioner på alkohol- og narkotikaområdet i de nordiske lande, samt med flere internationale forskergrupper og foreninger i Europa.

Informationerne indenfor sagsområderne og særligt NAD's virksomhed og resultater øgedes med det sigte at nå ud til flere brugere. Initiativerne var: Oprettelse af en hjemmeside med information om den nordiske alkoholpolitik, fornyelse af NAD's egne hjemmesider, samt et øget antal pressemeddelelser og pressekontakter.

Kontrakt-periode

2004-2006

Kontrakt-status

Opfyldt

Økonomi

Ingen bemærkninger

Ledelse og adm. Faktiske udgifter : 1.985

4-4381-3 Nordiska Hälsovårdshögskolan (NHV) *

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
SEK	41.209.000	41.625.000	41.010.000	85%	Institutionen
MODSVARER DKK	33.379.000	33.716.000	33.218.000		

* NHV er finansieret direkte fra landene. I alt 85 % af finansieringen stammer fra det ordinære budget samt projektmidler fra NMR.

Formål NHV opbygger og spreder viden om nordisk folkesundhed ved hjælp af forskning og uddannelse. NHV's virke bygger på et internationalt perspektiv gennem samarbejde med institutioner i Norden, Nordens nabolandspolitik og EU.

Prioriteringer i 2007

- NHV blir den samordnande resurs inom nordisk folkhälsovetenskap som tar tillvara mål-sättningarna härunder. Samarbetet med andra institutioner inom folk-hälsovetenskap i Norden, med avnämare och med andra institutioner inom NMR fördjupas.
- "Forskning och forskarutbildning förstärks. Frågeställningar för forskarutbildningen skall sökas i hälso-, sjukvårds- och socialsystemen. Stärkt samarbete med andra nordiska institutioner är en del av detta.
- Utforma efter- och vidareutbildning med korta kurser, härunder workshops och konferenser i aktuella ämnen.
- Ett nytt samarbete etableras med universitet i Nordvästra Ryssland, särskilt Arkhangelsk, för att bygga upp folkhälsovetenskaplig utbildning. Detta arbete bedrivs i samverkan mellan NHV, Umeå universitet, Mittuniversitetet i Sverige och Tromsö universitet.
- En välfärdsportal kommer att utvecklas i samarbete med NSH, NOPUS, NAD och välfärdsforskningsprogrammet.
- Marknadsföringen av NHV kommer att förstärkas.
- Nordens grannlandssamarbete kommer att stärkas.

Resultater i 2005

- NHV har tegnet samar-bejdsaftaler med ti universiteter. Der er fortsat et mindre antal studerende på master- og doktoruddannelse indenfor rammerne af det afsluttede Brim-health-projekt. Initiering af et samarbejde om uddannelse og forskning i NV Rusland blev igangsat.
- Der er et bredt udbud af uddannelseskurser. "Bolognaprocessen" er implemen-teret på alle uddannelsesniveauer.
- Andelen af studenter som gennemfører diplomuddannelsen er faldende. Imidlertid er andelen af gennemførte masteruddannelser steget.
- NHV har arbejdet på at bygge en forskerskole om mental helse i et sundhedsviden-skabeligt perspektiv.
- Det nordiske arbejde med design for alle er intensiveret under året som følge af NMR's handlingsplan " Design for alle". NHV har i samarbejde med NSH ar-rangeret en konference om feltet. Ligesom kurser er udbudt.

Kontrakt-periode 2004-2006

Kontrakt-status Opfyldt

Økonomi Ingen bemærkninger.

Ledelse og adm. Faktiske udgifter : 16.679 TSEK

4-4386-3 Nordiska utbildningsprogram för social service (NOPUS)

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
SEK	1.958.000	1.978.000	2.013.000	36%	Institutionen
MODSVARER DKK	1.586.000	1.602.000	1.631.000		

Formål NOPUS hovedformål er at virke som et nordisk centrum for erfaringsudveksling, idéudveksling og efteruddannelse inden for ledelse og organisation på det sociale område i overensstemmelse med brugergruppernes ønsker og behov. Det nordiske perspektiv har strategisk betydning for udviklingen af socialtjenesten i Norden og skal gives særlig opmærksomhed.

NOPUS skal, ud fra målgruppens uddannelsesbehov indenfor socialområdet i Norden og i nabolandssamarbejdet, dels initiere studier af udviklingsbehov, løsningsmulighe-der og forskning indenfor socialsektoren, dels medvirke til at gøre ny viden tilgænge-lig for såvel målgruppen som øvrige interessenter, nationalt og internationalt.

Prioriteringer i 2007 I 2007 vil NOPUS koncentrere tilbud og aktiviteter på følgende områder: Ledelsesperspektivet - Med udgangspunkt i strukturreformernes strukturelle og indholdsmæssige forandringer i den sociale sektor i norden vil NOPUS bl.a. udvikle et tilbud hvor udviklingen på ledelsesperspektivet i den sociale sektor sættes i fokus: nye aktører, nye samarbejdspartnere, nye styringsmetoder og nye indfaldsvinkler.

NOPUS vil fortsat i 2007 have fokus på den praksisnære vidensudvikling - og ikke mindst på, hvordan viden omsættes til faktisk udvikling af social praksis.

NOPUS vil i 2007 arbejde for et mere forpligtende samarbejde med andre nordiske organisationer. En væsentlig del af NOPUS virksomhed handler om informations- og erfarenhedsudbytte. www.nopus.org er den del af dette tilbud. Hjemmesiden skal bidrage til effektivt at udbrede og dokumentere information om NOPUS aktiviteter samt om andre aktiviteter indenfor socialt arbejde som er relevant for målgruppen.

Angående nabolandssamarbejdet, vil NOPUS i 2007 fokusere på Nordvest-Rusland. NOPUS vil opbygge kompetence udvikling ved at etablere samarbejde med uddannelsesinstitutioner og etablere faglige netværk. NOPUS vil også udvikle lokale projekter hvor tilbud kan bygges op omkring barnet og familien samt psykiatrien i nærmiljøet.

Resultater i 2005

- NOPUS har opfyldt sit mål om at skabe 6 netværk under NOPUS, antallet af netværk som NOPUS har kontakt til er nu oppe på 8
- Yderligere er der afholdt/optalt i alt 11 aktiviteter, fordelt på kurser, arbejds-seminar, workshops, antologi m.v. Evalueringen af institutionens aktiviteter er i stadig udvikling.
- Nordens nabolandssamarbejde: NOPUS har haft møder med NMR kontorer i

Baltikum
- Igangsættelse af NOPUS markedsføringsaktiviteter 2005: udarbejdelse af informationsmateriale, udsendelse af post og e-mail, annoncering af NOPUS aktiviteter i tidsskrifter og på Internet, udstillinger på messer mm. Oprette af ny hjemmeside www.nopus.org og udgivelse af fire numre af NOPUDNYTT

Kontrakt-periode 2005 - 2007

Kontrakt-status Opfyldt

Økonomi Ingen bemærkninger

Ledelse og adm. Faktiske udgifter : 5.386 TSEK

4-4382-3 Institutt for odontologisk materialprøvning (NIOM)

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
NOK	10.122.000	10.224.000	10.382.000	67%	Institutionen
MODSVARER DKK	9.413.000	9.508.000	9.136.000		

Formål NIOM skal arbeide for at materialer og metoder som anvendes i tannpleien i Norden er sikre og hensiktsmessige. NIOMs forsknings- og informasjonsvirksomhet er vitenskapelig basert og skal være praktisk anvendbar. NIOM skal være et kompetanse- og rådgivningssenter innen området dentale biomaterialer for de nordiske helsemyndigheter, tannhelsepersonell og publikum. Med basis i spesialkunnskap om dentale biomaterialer samarbeider NIOM med de nordiske fagmiljøene i utvikling og gjennomføring av forskningsprosjekter på området. NIOM har en omfattende kontakt med internasjonale forskningsmiljøer eksempelvis EU-kommissionen, standardiseringsorgan og fabrikanter.

Den nordiska nyttan konkretiseras ytterligare med full implementering av "Nordisk Produktdatabas för Dentala Material" i de nordiska länderna. Informationsaktiviteten till NIOMs avnämare, tandvårdspersonal, hälsovårds-myndigheter, politiker och andra intressenter prioriteras liksom NIOMs roll som kompetenscenter inom området dentala biomaterial.

Standardiseringsverksamheten på internationell basis drives vidare med nationell finansiering

Prioriteringer i 2007
- NOM Biomaterial Network med deltagare från de nordiska länderna tillför ett mervärde vid inkludering av fler deltagande forskningscentra.
- Målinriktad forskning mot biologiska och patientnära frågor i ett nordiskt perspektiv.
- Fortsatt värdering av biverkningar av dentala biomaterial.
- Materialtestning och uppdragsforskning skall vidareföras i ett europeiskt perspektiv genom aktiv marknadsföring.
- Fortsatt samarbete med de nordiska länderna genom gästforskarordningen.

- Värdinstitution för doktorgradstipendiater från de nordiska länderna.
- Fortsatt ackreditering av laboratorieverksamheten.
- Den nordiska nyttan konkretiseras ytterligare med full implementering av "Nordisk Produktdatabas för Dentala Material" i de nordiska länderna.
- NIOM Biomaterial Network med deltagare från de nordiska länderna tillför ett mervärde vid inkludering av fler deltagande forskningscentra.
- Informationsaktiviteten till NIOMs avnämare, tandvårdspersonal, hälsovårds-myndigheter, politiker och andra intressenter prioriteras liksom NIOMs roll som kompetenscenter inom området dentala biomaterial.
- Standardiseringsverksamheten på internationell basis drives vidare med nationell finansiering

Resultater i 2005

- Forskning och vetenskaplig produktion har ökat betydligt, bl.a. via artiklar i internationella och nordiska facktidskrifter, kursverksamhet m.m.
- NIOM har i perioden prioriterat biologisk-kliniska frågeställningar relaterade till dentala biomaterial. I tillägg är det genererat kunskap om materialegen-skaper för icke ädla metaller, plastbaserade material och keramiska material för protetiska ersättningar.
- Nordisk produktdatabas för dentalt biomaterial har utvecklats.
- Informationsspridning har skett i form av NIOM-symposier vid de nordiska tandläkarkongresserna, vidareutbildning av tandvårdspersonal, artikelserier i de nordiska tidskrifterna för tandläkare och tandtekniker samt i kontakter med media.
- Ett gränsöverskridande samarbete mellan nordiska och baltiska länder har etablerats, härunder bl.a. avlöning av sex gästforskare och två doktorstipendi-er vid NIOM.
- Från en väsentlig ökning av de externa uppdragen under 2004 har en ytterli-gare ökning med 6 % skett under 2005.

Kontrakt-periode

2005-2007

Kontrakt-status

Opfyldt

Økonomi

Ingen bemærkninger.

Ledelse og adm.

Faktiske udgifter : 2.277 TNOK

Økonomi- og Finanspolitik

Generel indledning

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	ÆNDRING 06-07
DKK	1.700.000	1.668.000	1.691.000	1,9 %

Indledning

Nordiska ministerrådets samarbete på det ekonomiska och finansiella området skall bidra till att skapa förutsättningar för att de grundläggande ekonomisk-politiska målen om en stabil och sund ekonomisk utveckling med full sysselsättning och god och uthållig tillväxt skall kunna uppnås. Samarbetet lägger grunden för att främja nordiska konkurrenskraft internationellt och för en mer omfattande ekonomisk integration såväl mellan de nordiska länderna som mellan Norden och med Europa i övrigt.

EU-frågor är av fortsatt hög prioritet inom det nordiska ekonomiska och finansiella samarbetet. Det finns en ordning för systematiskt samråd och samarbete om EU-frågor på det ekonomiska och finansiella området. Flera EU-relaterade frågor som kommer att behandlas inom ramen för Ekofin-rådets verksamhet kan förutses bli aktuella.

Frågor relaterade till EU:s Nordliga dimension inom det ekonomiska och finansiella området, uppföljning av arbetet med att avlägsna gränshinder mellan de nordiska länderna, ett fortsatt nordiskt och nordiskt-baltiskt samarbete samt verksamhet för att den ekonomiska dimensionen inkorporeras på ett tydligare sätt i den nordiska strategin om hållbar utveckling väntas utgöra viktiga delar av arbetet inom sektorn under 2007.

Finanaministrernas samarbete understöds av arbetsgrupper som t.ex. Nordiska konjunkturgruppen, Referensgruppen för nordiskt och nordiskt-baltiskt börssamarbete med undergrupper, Nordiska miljö- och ekonomigruppen och den Nordiska skattegruppen. Dessa grupper väntas komma med centrala inspel till ämbetsmannakommittén och de nordiska finansministrarna.

4-5210-1 Projektmedel- Ekonomi och finanspolitik

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	1.700.000	1.668.000	1.691.000	90%	MR-/EK-Finans

Formål

Ministerrådet för ekonomi- och finanspolitik har som målsättning att främja det nordiska samarbetet vad gäller ekonomiska och finanspolitiska frågor..

Prioriteringer i 2007

- En fortsatt aktiv dialog mellan de nordiska länderna om ekonomisk politik samt om globaliserings möjligheter och utmaninger för Norden
- Frågor relaterade till EU:s Nordliga dimension inom det ekonomiska och finansiella området
- Energispörsmål
- Uppföljning av arbetet med att avlägsna gränshinder mellan de nordiska länderna
- Ett fortsatt nordiskt och nordiskt-baltiskt samarbete, bl.a. kopplat till lagstiftningsarbetet inom EU i syfte att främja en effektiv och välfungerande nordisk

och nordisk-baltisk finans- och värdepappersmarknad
- Verka för att den ekonomiska dimensionen inkorporeras på ett tydligare sätt i den nordiska strategin om hållbar utveckling
- Ett fortsatt erfarenhetsutbyte kring vilka metoder och villkor som ligger till grund för framgångsrik forskning
- Erfarenhetsutbytte om de nordiska välfärdssystemens framtida hållbarhet.

Resultater i 2005

- Aktiv dialog om udviklingen i internationale og nationale konjunkturer samt konsekvenserne for de nordiske landes økonomier
- Dialog og erfaringsudveksling om globaliseringens muligheder og udfordringer for Norden
- Fortsættelse af nordisk samråd och samordning, informationsbyte och initiativ vad gäller frågor av nordiskt intresse i EU/EES och andra internationella fora, herunder spørgsmålet om udfordringerne med tilsyn med grænseoverskridende finansielle institutioner og Europa-Kommissionens forslag til direktiv om nedsat moms i EU
- Indvielse af den Nordiske Skatteportal og det Nordiske Virtuelle Skattekontor
- Vidensdeling om metoder til fremme af optimale makroøkonomiske rammevilkår for privat og offentlig forskning i Norden med henblik på fremme af vækst og beskæftigelse
- Fortsættelse af bestræbelserne på at fjerne borgerrelaterede grænsebarrierer samt grænsehindringere til gene for erhvervslivet inden for finansministrenes ressort
- Ett fortsatt nordiskt och nordiskt-baltiskt samarbete bl.a. kopplat till lagstiftningsarbetet inom EU i syfte att främja en effektiv och välfungerande nordisk och nordisk-baltisk finans- och värdepappersmarknad
- Uppföljning av projektet rörande integrering av könsperspektiv i de nordiska budgetarna

Miljø

Generel indledning

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	ÆNDRING 06-07
DKK	43.500.000	43.908.000	44.506.000	-0,9%

Indledning

Et nyt handlingsprogram for det miljøpolitiske samarbejde trådte i kraft i 2005 og gælder frem til udgangen af 2008. Programmet er målrettet på implementering og konkretisering af miljødelen af den overordnede strategi for bæredygtig udvikling i Norden og dets nærområder og bidrager til øget integration af miljøhensyn i sektorerne. Miljøministrene har valgt at sætte fokus på fire politisk aktuelle temaer hvor der er behov for tværsektorielt samarbejde. Disse fire temaer er følgende:

- Miljø og sundhed
- Havet
- Natur, kulturmiljø og friluftsliv
- Bæredygtig produktion og forbrug.

Klima indgår som en integreret del af temaerne. Under hvert tema beskriver miljøhandlingsprogrammet præcise mål og forventede resultater.

Ved valget af hovedtemaerne er der lagt vægt på områder hvor Norden har en stærk tradition og interesse for fælles samarbejde og hvor Norden er toneangivende også på det internationale område särskilt genom påvirkning i EU och i närområdet. Detta är en stark prioritet hos de nordiska miljöministrarna.

Det nordiske miljøsamarbejde er baseret på et omfattende samarbete mellan eksperter i faste arbetsgrupper samt i ad hoc grupper och informella nätverk särskilt avseende nordisk påverkan i internationella miljöförhandlingar. Samarbetet följer de ovennævnte temaområder.

I tillägg har miljöministrarna för 2007 önskat ökade satsningar på det internationella samarbetet med Arktiska rådet och Barentsrådet. Nordiska rådet har rekommenderat regeringarna att öka insatserna avseende skydd av den marina miljön särskilt i Östersjön. Särskilt fokus sätts på bl.a. forskning och innovation samt på det arktiska samarbetet vilket har bäring på insatser inom miljöteknologi och ligger i linje med miljösektorns arktiska strategi om klimat, POPs och tungmetaller. I tillæg til miljøhandlingsprogramet vil også det gældende formandskabsprogram medvirke til at sætte rammerne for det nordiek miljøsamarbejde.

Norden
I samarbejdet indenfor Norden står beskyttelse af natur og miljø, herunder den biologiske mangfoldighed samt landskabets diversitet, kulturminder og kulturmiljø højt på dagsordenen. Andre vigtige indsatsområder er udviklingen af en økosystemorienteret tilgang til havressoureforvaltningen, klimaændringer og udviklingen af økonomiske styringsmidler for bæredygtig produktion og forbrug.

Nabosamarbejdet
Samarbejdet med de baltiska staterna och med Ryssland forventes fokusere på fælles interesseområder bl.a. i EU-politikken, grænseoverskridende forurening af vand og luft samt støtte til kompetenceopbygning, miljøadministrationen, det civila samhället och til skydd av den marina miljön. Det nordiska samarbetet med nordvästra Ryssland skall

samordnas med bl.a. Barentsrådet och konkret samarbete inledas. På det arktiska området har miljöministrarna antagit en särskild strategi med fokus på klimat och miljögifter i Arktis. Strategien er komplementær til Ministerrådets overordnede Arktiska samarbetsprogram för 2006 – 2008.

Arbetsgrupperna på miljöområdet har angivit följande aktivitetsområden i närområdet för 2007: barn och miljö, information om rödlistade arter i de Baltiska staterna, mätning av organiska föroreningar i luft och deposition av miljögifter i Arktis, bevakning av näringstilförsel fra Nordvestrusland, förnyelsebar energi och biodiversitet.

EU/EØS samt internationalt samarbejde i øvrigt
Samarbejdet omkring EU/EØS indtager en væsentlig plads i det nordiske miljøsamarbejde. Et af miljøhandlingsprograms vigtigste mål er, at de nordiske lande samarbejder om at identificere og varetage fælles nordiske interesser i internationale fora og gennem en fælles indsats skaber opmærksomhed om nordiske værdier og prioriteringer. I forhold til EU vil der i 2007 og de kommende år være særlig fokus på den ny kemikalielovgivning, REACH, och EUs marine strategi, samt EU:s miljödialog med Ryssland inkl. den nordliga dimensionen.

I forhold til øvrige internationale processer vil der bl.a. være særlig fokus på klimaforhandlingerne och en samlet nordisk indsats for at styrke den globale strategi vedr. farlige kemiske stoffer (SAICM, Strategic Approach to International Chemicals Management). Målet for strategien er, at skabe et globalt system for håndtering af skadelige kemiske stoffer og gennemføre målet fra Johannesborg-topmødet om at reducere forekomsten af de farligste kemikalier inden år 2020. Der vil også blive sat fokus på reduktion af det globale kviksølvudslip herunder nordiske initiativer til regulering af kviksølv og andre tungmetaller. Der vil ligeledes fortsat være fokus på bæredygtig produktion og forbrug som en direkte opfølgning af verdenstopmødet i Johannesburg 2002.

Tværsektorielt samarbejde
Implementeringen af den nordiske strategi for bæredygtig udvikling forventes at styrke det tværsektorielle samarbejde. Samarbetet under miljöministrarna kommer fremover at fortsætte särskilt med ministerrådene for Fiskeri-, Jord- og Skovbrugs samt för Næring-energi och regionalpolitik.
Indsatserna for at fremme en økosystemorienteret forvaltning af havets ressourcer samt för att minska klimatförändringen kräver också et øget samarbejde på tværs af flere fagministerråd, herunder forskning og energi.

Information og ligestilling
Särskilda insatser sker regelbundet för att främja informationsgivning om Nordiska ministerrådets miljösamarabete. En viktig del är utarbetande och spridning av broschyrer, rapporter og nyheder via Ministerrådets hjemmeside. I tillägg delar Nordiska rådet varje år ut ett natur- og miljøpris til en virksomhed, en organisation, et nyhedsmedium eller en person, der på fortrinlig vis har integreret miljøhensyn i sin virksomhed eller på anden vis har gjort en ekstraordinær indsats for natur og miljø. Prisen er på 350.000 DKK och temat för 2006 är klimat.

I overensstemmelse med ministerrådets overordnede anbefalinger lægges der i projektvirksomheden stor vægt på at inkludere ligestillingspolitiske målsætninger for arbejdet. I miljöhandlings-programmet 2005-2008 och miljösektorns ansökningsblankett betonas könsperspektivets vikt i verksamheten. Exempelvis beaktas könsaspekten av

vissa av embedsmandskomiteens arbetsgrupper i arbetet med att definiera målgruppen för varje aktivitet.

3-3310-1 Projektmedel - Miljø

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	32.036.000	32.444.000	32.885.000	100%	MR-/EK-M

Formål

Miljøsamarbejdet skal bidrage til at bevare og forbedre miljøkvalitet og livskvalitet i Norden, påvirke det regionale og internationale samarbejde, samt bidrage til at implementere den nordiske strategi for bæredygtig udvikling.

Miljøsamarbejdet i Norden er baseret på princippet om nordisk nytte og tager udgangspunkt i målsætningen om højeste tillempede ambitionsniveau. Det betyder, at man ved at følge det nordiske lande, der har det højeste ambitionsniveau, anvender det nordiske miljøsamarbejde som løftestang både nationalt og internationalt. Hensigten er at opnå international gennemslagskraft for nordisk natur- og miljøpolitik særligt i forhold til EU.

Prioriteringer i 2007

- Forstærket indsats over for miljø- og sundhedsskadelige kemiske stoffer, herunder en styrket indsats i forhold til EU's nye kemikalielovgivning REACH, med stærk nordisk indflydelse i forhandlingerne for at mindske den risiko som kemikalier forarsager på miljø og menneskers sundhed.
- Styrket indsats på det ydre miljø og befolkningens sundhed og friluftsliv med fokus på børn især i byerne.
- Styrket formidlingsindsats på partiklers miljø og sundhedsaspekter.
- Fremme økosystembaseret tilgang til havressourceforvaltningen bl.a. ved nordisk indspil til arbejdet vedrørende den europæiske marine strategi, udvikling af marine eutrofieringsmodeller samt indspil til EU's Vandrammedirektiv, HELCOM og OSPAR
- Arbejde for at standse tabet af den biologiske mangfoldighed senest i 2010, nordiske bidrag til internationale forhandlinger, udvikling af overvågningsmetoder og indikatorer samt ved folkeoplysning og samarbejde med NGOér.
- Udvikling af en nordisk database for værdisætningsstudier for skov og naturprojekter m.m
- Styrket indsats på klimaområdet ved at arbejde for et mere ambitiøst, fremtidigt globalt klimaregime efter 2012, dvs. projekter og aktiviteter der kan støtte de nordiske klimaforhandlere i den proces som går i gang for nye klimaaftaler, når Kyoto-protokollen udløber.
- Opfølgning af den arktiske strategi, med særlig fokus på at reducere udslip af miljøgifte ved at øge og sprede kundskab om forekomster og effekter. Samt at arbejde for at reducere de globale udslip af klimagasser, ved at arbejde for at sprede kundskab om klimaændringer i Arktis och bidra till arbejdet för uppföljningen av ACIA-rekommendationerna
- Styrket indsats indenfor offentlige grønne indkøb, miljøteknologi samt grønne markeder og renere teknologier samt miljøinformation og bæredygtig livsstil.

Resultater i 2005

De vigtigste resultater inden for miljøhandlingsprogrammets 4 temaer har i 2005 været følgende.

Miljø og sundhed

- Nordisk indspil til EU's nye kemikalielovgivning REACH har været en central og succesful opgave, ved udarbejdelse af Guidance Documents withhin REACH Implementation Projects (RIPs), som arbejder for minimering af kemikaliers risiko i forhold til miljø og helse.
- Indenfor sundhed og kemikalier er der udarbejdet nordisk baggrundsmateriale og gennemført diskussioner før internationale forhandlinger i EU, OECD, FN og internationale miljøkonventioner.
- Udvikling af prøvetagningsmetoder til bestemmelse af partikelkoncentrationer samt reduktionsstrategier for luftforurening og sundhedseffekter i forbindelse med partikler fra brændeovne.
- Udarbejdet et forslag til nordisk miljøstrategi for klima og miljøgifte i Arktis, med målsætning om at reducere globale udslip af miljøgifte samt at redusere de globale udslip af klimagasser i tråd med Klimakonventionens langsigtede mål.

Havet

- Udvikling af værktøjer til bestemmelse af referenceforhold i Skagerrak og Kattegat.
- Indspil til EU's interkalibreringsgrupper vedrørende bundvegetation.
- Klassifikation af forurenede stoffer, herunder udvikling af værktøjer til evaluering af marine miljømæssige risici.
- Eutrofieringsmodeller, til understøttelse af økosystembaseret forvaltning i forbindelse med udarbejdelse af vandområdeplaner og indsatsprogrammer (milepæle i implementeringen af direktivet).
- Udpeget måleparametre til overvågning af kystzonen i forbindelse med vandrammedirektivet.
- At udarbejde en opgavebeskrivelse for indspil til EU's marine strategi som blev godkendt af de nordiske miljøministre i oktober 2005.

Natur, kulturrmiljø og friluftsliv

- Internetportal om invasive arter samt reguleringer, ekspertnetværk, litteratur m.v. samt bidrag til et lignende EU initiativ.
- Formidling via National Geographic af viden om hvordan invasive arter påvirker naturen blandt andet i de nordiske lande.
- Enkel og forståelig fremstilling af klimaændringernes betydning for den nordiske natur samt mulige tiltag for at minske skadevirkningerne.
- Fælles Nordisk-Baltisk indsats til European Heritage Days, for at styrke det folkelige arrangement i beskyttelse af kulturminder.
- Effekter af trawling og bundtrawling i de arktiske farvande.
- Kortlægning om hvordan havdambrug påvirker det omkringliggende miljø, med fokus på foderets indhold af midicin, biocider og miljøgifte.
- Informationshæfte om bæredygtig græsning af udmarker der handler om, hvordan erosion undgås.
- International konference om landskabsbeskyttelse og nyplantning af skov.

Bæredygtig produktion og forbrug

- Brochure med nordiske eksempler på miljøteknologi.
- Miljøkommunikation til forbrugere – En nordisk håndbog.
- Udarbejde af fællesnordisk format for miljøkriterier ved offentlige indkøb.
- Udarbejdelse af BAT (Best Available Techniques) med fokus på bilværksteder og bilvask.

Sekretariats-funktion

En stor del af miljøministerrådets projektvirksomhed udføres indenfor arbejdsgrupper, som serviceres af forvaltningsorganer i de nordiske landes administrationer.

3-3320-2 NEFCOS Miljøudviklingsfond

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	9.209.000	9.209.000	9.336.000	100%	NEFCO

Formål

Det Nordiska Miljöfinanseringsbolaget (NEFCO) grundades år 1990 med de fem nordiska länderna som ägare. Syftet är att befrämja kostnadseffektiva miljöinvesteringar i Östeuropa (idag i huvudsak i Ryssland och Ukraina) samt tillsvidare även i de baltiska länderna. NEFCO förvaltar sammanlagt ca 200 m€. NEFCO håller på att utarbeta en ny verksamhetsstrategi omfattande miljöprioriteringar, finansiella verktyg, kapitalförsörjning och NEFCO konceptet.

NEFCO er målrettet mod at muliggøre finansiering af miljøforbedrende foranstaltninger i nærområdet på vilkår som er mere fordelagtige end sædvanlige bankvilkår. Miljön sätts i första rummet, inte avkastningen. NEFCO forvalter en Miljøudviklingsfond (grundad 1995) med särskilt mjuka lån. Syftet är att stärka lönsamhetsforutsättningarna för angelägna miljöprojekt, tidigarelägga projektens genomförande eller få fram additionella miljöinvesteringar.

Prioriteringer i 2007

Nordiska Miljöutvecklingsfondens (NMF) verksamhet fokuserar fortsatt på högt prioriterade miljöprojekt. NMF har specialiserat sig på innovativa finansieringslösningar främst i form av revolverande fonder. De nordiske lande vil bidrage konkret til at gennemføre miljøforbedrende projekter og investeringer i miljvøvenlig teknik, energieffektivisering og forebyggelse af vand- og luftforurening, samt i et vist omfang til at opbygge infrastrukturen og styrke landenes miljøadministrationer. NMFs geografiska verksamhetsområden är nordvästra Ryssland, Ukraina och Vitryssland. NMFs aktuella programperiod utlöper 2007.

- Renere produktion, miljøvenlig teknik
- Energibesparelser og fornybar energi
- Energieffektivisering inom den sociala sektorn
- Miljøkreditter til landbrug
- Miljøfarlige stoffer

Resultater i 2005

Under år 2005 har fler investeringar godkänts än under något tidigare år, 12 stycken för investeringsfonden och 35 projekt för miljöutvecklingsfonden. NEFCO har 66 projekt under genomförande i investeringsfonden. Arbetet inom klimatfonden Testing Ground Facility fokuserades under år 2005 på att utveckla projektportföljen samt att förhandla kontrakt gällande köp av utsläppsreduktioner. Verksamhet inom ramen för Barents Hot Spots Facility kunde startas med framgång och totalt godkändes 11 projekt. NEFCO har också firat sitt 15-års jubileum med ett seminarium om övergödningsproblematiken i Östersjön. NEFCO blev under året utnämnd att administrera Arctic Council Project Support Instrument som är en fond som skall stödja projektberedningen inom ramen för Artiska rådet.

3-6720-4 SVANEN – Nordisk miljömärkning

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	2.255.000	2.255.000	2.285.000	100%	Nämnden

Formål

Miljömärket Svanen upprättades år 1989. Syftet är att ha en frivillig gemensam nordisk miljömärkning av varor och tjänster som genom att vägleda konsumenter och inköpare att göra miljövänliga inköp och stimulera produktutveckling bidrar till att konsumtionen belastar miljön mindre.

Svanen är till stor del självfinansierad via licenser och ansökningsavgifter medan ministerrådets andel av Svanens budget används till sekretariat för den Nordiska miljömärkningsnämnden, herunder informationsspredning om ordningen, oversættelse af kriterierne, uddannelse af personalet og opstilling af kriterier for nye produkter. Ministerrådets andel udgør ca. 10% af den samlede budgetstøtte. Miljømærkningen i Norden omsætter årligt for ca. 60 MDKK og der kommer løbende nye produktgrupper til. Det Nordiske Miljømærkenvn er styrende for arbejdet med at fastlægge kriterierne for disse nye produktgrupper.

Prioriteringer i 2007

För år 2007 förväntas en utvärdering ske av Svanen för åren 2002 – 2006 som skall ge riktlinjer för verksamheten de kommande åren. Andelen tjänster i produktsammansättningen kommer att öka. Arbete förväntas kring förslag till en EU-förordning om miljömärkning, Blomman, som planeras att lämnas av EU-kommissionen till rådet vid årsskiftet. Nordiska Miljömärkningsnämnden har inbjudit Global Ecological Network (GEN) att ha sitt årsmöte i Norden hösten 2007 där det internationella samarbetet inom miljömärkning kommer att belysas.

Resultater i 2005

Under år 2005 har förnyelsen av arbetsmetoder och samordning av resursutnyttjande fortsatt. En kurs i projektarbete för Svanens behov och rutiner har genomförts. En gemensam mall för kundnöjdhetsmätningar har tagits fram samt en utredning om Svanens svar på utmaningen i klimatfrågor. Antalet produktgrupper med kriterier ökade till 61 efter att fyra nya produktgrupper (småhus, pellets, rengöringsmedel för livsmedelsindustrin samt accelerationsrådgivare för bilar) fick sina kriterier. Gaspannor har tagits upp på programmet. Antalet licenser ökade med 70 till 1 137 stycken och omfattar över 3 000 produkter.

Fiskeri, Jordbrug og Skovbrug, Levnedsmidler

Generel indledning

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	ÆNDRING 06-07
DKK	39.400.000	37.815.000	38.371.000	4,2 %

Indledning

Visionen for Ministerrådet for fiskeri, jordbrug, levnedsmidler og skovbrug er at skabe merværdi og livskvalitet for den nordiske medborger gennem en mangfoldigt, holdbart udnyttelse af naturressourcerne og en stærk fødevarekæde.

De overordnede målsætninger og prioriterede indsatsområder for Ministerrådet for fiskeri, jordbrug, levnedsmidler og skovbrug vil i programperioden 2005 – 2008 være inden for områderne:

- Erhvervsudvikling
- Levnedsmidler og sundhed
- Biologisk mangfoldighed og genetiske ressourcer
- Kollektive nyttigheder
- Horisontale indsatsområder, såsom forskning, udvikling og uddannelse, informations- och kompetanceopbygning samt internationalt samarbejde.

Ministerrådets arbejdsområder, målsætninger samt prioriteringer er nedfældet i følgende strategidokumenter:

- Holdbar Udvikling. En ny kurs for Norden. Revideret udgave med mål og indsatser 2005 - 2008
- Nordisk fiskeri-, jord- og skovbrugs- og levnedsmiddelsamarbejde 2005 – 2008
- Strategi for genetiske ressourcer for fiskeri, jordbrug, skovbrug og levnedsmidler i Norden 2005 – 2008.

Ministerrådets embedsmandsstruktur blev ændret pr. 1. januar 2006 til at omfatte én embedmandskomité (EK-FJLS). EK-FJLS er en embedsmandskomité med integrerede afdelinger, og består af fem selvstændige og samarbejdende enheder nemlig en eksekutivkomité og fire afdelinger for henholdsvis fiskeri og havbrug, jordbrug, levnedsmidler og skovbrug. Eksekutivkomitéen og de fire afdelinger har alle status som embedsmandskomité.

Eksekutivkomitéen har ansvar for forberedelser og opfølgning af ministermøder, budgetprocessen og overordnede budget samt andre tværorganisatoriske opgaver i ministerrådet. EK-FJLS afdelingerne har det udmøntende ansvar for de økonomiske midler i ministerrådet.

Ministerrådet satser aktivt på tværgående aktiviteter, både internt mellem EK-FJLS afdelingerne samt i samarbejde med andre samarbejdsområder i Nordisk Ministerråd. Disse aktiviteter har langsigtet karakter, som f.eks. fælles arbejdsgrupper med økonomiske midler eller kortsigtet karakter i projekter med fælles finansiering.

Nordisk mad og madkultur står over for store udfordringer. En stadig stigende del af den nordiske befolkning er interesseret i den nordiske mad og madkultur. Man kan tale om, at der reelt er en bevægelse på vej for at fremme og identificere den nordiske mad og madkultur.

Ministerrådet vil i løbet af programperioden udarbejde og implementere en plan for ligestilling. Køns- og ligestillingsperspektiver inddrages desuden på relevante områder,

og søges også til godeset i forbindelse med sammensætning af arbejds- og projektgrupper.

3-6410-1 Projektmidler - fællespulje

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	0	0	5.447.000	100%	MR-/EK-FJLS

Formål

Puljen er nedlagt per 2006.

Projektmidlerne er fordelt på fagområderne (fiskeri, jordbrug, levnedsmidler og skovbrug), dels til særlige politiske prioriteringer, dels til tværsektorielt samarbejde med en lang række sektorer i NMR.

Resultater i 2005

- Videreført og udviklet det tværsektorielle samarbejde og aktiviteter med politikområder uden for ministerrådets regi, f.eks. miljø, energi og konsument samt forsknings- og udannelse.
- Afslutning af projekt om udvikling af markedet for økologiske fødevarer, med forslag til dels oprettelse af et fælles informations¬system om regler og certificerings¬procedurer, dels samtidig promotion af EU logo og nationale logos.
- FoU-seminar om "Mad, næringsstoffer og gener". Kortlagt forsknings¬behovet og synergi¬muligheder ved et nordisk samarbejde. Indspil fra MR-FJLS til Nordforsk om fællesnordisk forskning på området.
- Igangsat analyse af det nordiske samarbejde inden for genetiske ressourcer med henblik på en omorganisering.
- Bidrag til to konferencer, dels om Globalisering af fiskeindustrien (se fiskerisektoren), dels Nordisk skovkonference i 2005 - skovenes værdi i lokalsamfundet i Norden (se skovsektoren).
- Bidrag til en række projekter: "Smagens dag" i folkeskoler med fokus på nordisk mad. "Modell-projekt för nordiskt samarbete inom högre utbildning, samt "Redovisning av erfarenheter"-projektet har været med til at injicere nye kræfter i udviklingen af det nordiske samarbejde inden for flere uddannelsesområder (bl.a. agroøkologi, akvakultur og veterinærområdet). "Nordisk arbejdsgruppe om konkurrenceforholdene i den nordiske fødevaresektor" (se Näringssektoren).

3-6530-1 Nordisk handlingsplan om livsmedelssäkerhet

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	0	0	1.124.000	84%	MR-/EK-FJLS

Formål

Puljen er nedlagt per 2006.

Resultater i 2005

- Ministerrådets politik for øget fødevaresikkerhed er fortsat med fokus på styrkelse af den nordiske platform i internationale fora samt styrket forbrugerindflydelse.
- Hjemmesiden "Nordicplate" færdigudviklet og markedsført ved flere lejligheder. Hjemmesiden – www. Nordicplate.org - retter sig til folkeskoleelever for at øge deres kundskab og holdning til alle aspekter af maden (produktion, miljø, sundhed m.m.).
- Fortsættelse af en række flerårige projekter om hhv. fremtidsrettet gennemførelse af EU's regler for en reel risikobaseret kontrol på slagterier (modernisering af

kødkontrollen) samt om kommende EU-regler for dioxiner i fødevarer.
- Rapport om sporbarhedens rolle i fødevarekæden og dagens krav til sporbarhed. Rapporten giver et godt grundlag for kundskabsopbygning om sporbarhed for myndighedernes tilsynspersonale.
- Til opfølgning af ministerdeklaration om etisk mærkning er igangsat en analyse af, dels hvor effektivt forskellige informationsmetoder når forbrugerne, dels de samfundsøkonomiske konsekvenser.

Fiskeri

Generel indledning

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	ÆNDRING 06-07
DKK	7.318.000	7.399.000	5.108.000	-1,0 %

Indledning

De nordiske fiskerisamfund står overfor flere og store udfordringer i deres bestræbelse på at udvikle fiskerierne og fiskeindustrien som et fortsat aktiv for disse samfund. Udfordringerne materialiseres gennem fiskerierhvervets stræben mod lønsomhed samt bæredygtighed.

Der er især to udviklingstendenser, som har sat sig på dagsordenen og kommer til at præge udviklingen fremover. Den ene udfordring er globaliseringen af især fiskeindustrien, hvor man i dag er vidne til en massiv udflytning af arbejdsintensivt fiskearbejde til lande, hvor lønniveauet ligger væsentlig lavere end i Norden. På den ene side er dette en økonomisk nødvendighed for at bevare og styrke fiskeindustriens konkurrencekraft, og på den anden side medfører dette arbejdsløshed i fiskersamfundene og behov for omskoling af denne arbejdskraft.

Den anden udviklingstendens er privatiseringen af ejendomsretten til fiskerirettigheder, som på den ene side danner betingelser for bedre økonomisk udnyttelse af ressourcerne og på den anden side er med til at marginalisere kystbefolkningerne, idet fiskerrettighederne bliver opkøbt af de økonomisk stærkeste i branchen.

Disse to udviklingstendenser trækker i samme retning og vil få store konsekvenser for fiskeri-erhvervets struktur og indtjening samt fiskeribefolkningernes demografi og levevilkår.

Udfordringerne i og bestræbelserne mod at udvikle biologisk og socioøkonomisk bæredygtighed skal ses i lyset af de to nævnte udviklingstendenser. Udviklingstendenserne vil præge bestræbelserne mod bæredygtighed på en ny og anderledes måde, som fiskerisektoren skal være opmærksom på.

3-6610-1 Projektmedel - Fiskeri

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	7.318.000	7.399.000	5.108.000	97%	MR-/EK-FJLS

Formål

Den overordnede målsætning for det nordiske fiskerisamarbejde er en bæredygtig udvikling af de nordiske landes fiskerisektorer med væsentlig samfundsøkonomisk betydning, en bæredygtig udnyttelse af de levende marine ressourcer og et godt havmiljø. Dette indebærer også påvirkning af internationale processer af betydning for

fiskeriet og havmiljøet. Samarbejdet skal bidrage til at fremme sunde og sikre fødevarer fra et sundt og rent hav.

Prioriteringer i 2007

- Fiskerierhvervenes rammebetingelser udgør et emne, som vil få større vægt i tiden som kommer. Globalisering er en udviklingskraft som fiskerisamfundene må tage stilling til og den udviklingskraft der ligger i privatisering af fiskerirettigheder bør også være genstand for drøftelse. Man bør også se på og drøfte afgifter af forskellig slags som pålægges de nordiske fiskerier hvor også grænsehindringer spiller en væsentlig rolle.
- Østersøen kommer i fokus, både som et havområde med særlige udfordringer og med særlige erfaringer med udvikling af fiskerierne.
- Sælproblematikken skal analyseres, med henblik på en bæredygtig udnyttelse af bestanden, hvori der også inddrages erfaringer fra andre samfund som udnytter sælens skind, spæk og kød.
- Bestandene af skarv er også et problemområde, som skal analyseres med henblik på at finde hensigtsmæssige løsninger på hvordan man undgår den skade på fangst og redskab som skarv er årsag til.
- Dioxinproblematikken er velkendt, men endnu ikke løst. Der skal drøftes alternative muligheder for at reducere dioxinen i fiskebestandene, især på kort sigt.
- Kystfiskeri spiller en stor rolle i Norden. Kystfiskersamfundenes udvikling skal drøftes med henblik på erfaringer med integration med andre erhvervsdiscipliner, som kan medvirke til et større samfundsøkonomisk bidrag til kystsamfundene.
- Biodiversitetskonventionen har sat skub i initiativer for at beskytte og/eller frede marine habitater, som har en værdi i forhold til at bevare biologisk mangfoldighed og levesteder for sensitive marine arter. Internationalt har indførelsen af marine værneområder (MCPA) topprioritet og så godt som alle globale og regionale fora, incl Nordisk Ministerråd drøfter initiativer i henhold til Biodiversitetskonventionen.
- Værdiskabningen står centralt i fiskeriets udfordringer. Både den materielle og immaterielle værdi på fiskeprodukter kan og skal øges.

Resultater i 2005

- Ministerrådet vedtog på sommermødet at nedsætte en gruppe med repræsentanter fra landene til at se på Maritim politik, især at følge EU's proces i udarbejdelse af en grønbog om emnet og senere en hvidbog. Gruppen startede sit arbejde i december 2005 . Sekretariatet har nedsat en gruppe relevante rådgivere, som skal støtte landegruppen.
- Kystfiskeriets fremtid var på dagsordenen på en konference i Grenå med deltagelse af kystfiskere, forvaltere og politikere. Kystfiskernes organisationer underskrev en kystfiskerideklaration på mødet. Efterfølgende har der været en del debat om kystfiskerierne i Norden, især i fiskeriorganisationerne, hvor man i bl.a. Danmark har konstateret en vis uenighed om kystfiskernes stilling til deklarationen.
- I forbindelse med sommermødet blev der afholdt en konference om Globalisering og fiskeindustrien, efterfulgt af en diskussion med ministerdeltagelse. Foredragsholdere var internationale kapaciteter fra fiskeriindustrien og forskning. Ministrene vedtog på ministermødet en deklaration om globalisering og fiskeindustrien. Denne var især henvendt til fiskeindustrien om at identificere samarbejdsområder, som kunne styrke Nordens fiskerisektor i en international konkurrence.
- Fiskeriernes rammebetingelser har været et af temaerne i 2005. Diskussion af temaet i embedsmandskomitéen medførte igangsættelse af et forskningsprojekt om ressourcerenten i fiskerierne, som efterfølges af en konference i 2006, hvor resultaterne bliver fremlagt.
- EK-FJLS (fiskeri) har taget initiativ til at mødes med nordboer, som til dagligt

arbejder i internationale organisationers sekretariater medrelevans for fiskerisamarbejdet. Formålet er dels at få deres syn på, hvad der rører sig på den internationale fiskeriarena og også at se på Norden i denne sammenhæng. Et netværk er etableret med nordboer, som arbejder i: FAO, OECD, Verdensbanken, NEAFC, ICES, Eurofish, EU-DG-fish, NAMMCO, Østersø-RAC. Netværket mødtes første gang 1. september. Mødet var meget vellykket og deltageren var entusiastiske om dette netværks muligheder. Man besluttede, at foruden ad hoc præget samarbejde, ville nætværket mødes én gang årligt.

- Nordisk Ministerråd har i 2005 trukket sig ud af Baltic Fisheries Cooperation, BAFICO. Denne beslutning skal blandt andet ses i lyset af oprettelsen af en Østersø RAC, som forventes at dække BAFICO's arbejdsområde. En dublering af arbejdet vedrørende Østersøen kan derfor undgås. I lyset af dette og at østersø komitéen IBSFC også er nedlagt, er der opstået en ny situation i Østersøen og deraf afledte muligheder for samarbejde.
- Nordisk Ministerråd har i 2005 opnået status som obseratør i OECD's fiskerikomité. En oplagt mulighed at promovere det nordiske fiskerisamarbejde på det socioøkonomisk område.
- Nordfiskeri udkom med tre numre i 2005.
- Nordic marine Academy gennemførte fire kurser og gav 11 mobilitetsstipendier i 2005.
- NAF støttede 13 projekter i 2005 og MiFi 8.

Jord- og skovbrug

Generel indledning - Jordbrug

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	ÆNDRING 06-07
DKK	17.493.000	17.231.000	15.585.000	1,5 %

Indledning

Som følge af den nye embedsmandskomitéstruktur fra 1. januar 2006 oprettes der fra 1. januar 2007 en selvstændig budgetpost for EK-FJLS (jordbrug).

Det nordiske jordbrugssamarbejde vil i perioden 2005-2008 arbejde og prioritere opgaver ud fra det nye fælles Handlingsprogram for Ministerrådet for fiskeri, jord- og skovbrug og levnedsmidler. Handlingsprogrammet gennemfører flere af de målsætninger, som er fastlagt i Strategien for et Holdbart Norden, hvor jordbrugssamarbejdet har hel- eller delansvar for at opfylde en betydelig del af målsætningerne i strategien. Jordbrugssamarbejdet har en stærk tradition for at arbejde på tværs af ministerråd, og samarbejder i dag med mange andre ministerråd i det nordiske samarbejde. Samarbejde søges også med interesseorganisationer inden for ministerrådene, særligt inden for rammerne af Nordisk Kontaktorgan for Jord- og Skovbrug.

Fremtidens landdistriktsudvikling og udfordringerne i landbrugspolitikken samt kulturlandskabet vægtes højt i jordbrugets arbejde i ministerrådet. Ligesom miljøaspekter og initiativer med direkte tilknytning til holdbarhedsstrategien vil blive prioriteret. Der arbejdes blandt andet med implementering af EU regelsæt, udviklingen i landdistrikterne og kulturlandskabet, økologisk jordbrugsproduktion samt en række projekter inden for forbedret ressourceudnyttelse, alternative produktionsformer og biologisk mangfoldighed.

Der vil i 2007 fortsat være øget fokus på de særlige egenskaber som de genetiske ressourcer indeholder, og deres værdier i samfundet. Ca. 86 % af midlerne for EK-FJLS (jordbrug) anvendes i 2007 til arbejdet med genetiske ressourcer.

Den genetiske diversitet er en forudsætning for et bæredygtigt jordbrug og fødevaresikkerhed i Norden, og verden i øvrigt. Derfor har man i Ministerrådet for fiskeri, jord- og skovbrug og levnedsmidler en særlig strategi for bevaring af genetiske ressourcer. Nordisk Genbank, Nordisk Genbank for Husdyr og Nordisk Genressourceråd er alle vigtige organisationer i samarbejdet. Man vil i 2007 udvikle det organisatoriske samarbejde inden for genetiske ressourcer. Som tidligere år vil man i genressourcesamarbejdet søge at få indflydelse på EU og internationale processer.

Den nordiske mad forventes at få en mere fremtrædende plads i arbejdet.

Der lægges fortsat stor vægt på samarbejdet med Estland, Letland og Litauen. Samarbejdet vil koncentreres om områder af fælles interesse, og hovedsagligt inden for genetiske ressourcer, økologi, FoU og landdistriktsudvikling.

Ministerrådets har en gældende ligestillingsplan. Alle beslutningsforslag analyseres for køns- og ligestillingsperspektiver.

3-6510-1 Projektmidler Jordbrug

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	3.565.000	3.131.000	2.390.000	100%	MR-/EK-FJLS

Formål

Fra 2007 er denne alene budgetpost for projektmidler for det nordiske jordbrugssamarbejde. Tidligere har budgetposten omfattet både jord- og skovbrug.

Projektmidlerne skal anvendes til at følge op på målsætningerne i det fælles Handlingsprogram for fiskeri, jord- og skovbrug og levnedsmidler. Formandskabet har muligheder for at anvende dele af projektmidlerne til gennemførsel af aktiviteter i formandskabets program for jordbrugssamarbejdet. Ligesom en del af midlerne anvendes til tværgående satsninger inden for miljø, jord og skovbrug, genetiske ressourcer og mad.

Budgetposten er tildelt 2 MDKK fra prioriteringspuljen.

Prioriteringer i 2007

- Formandskabets særlige projekter og prioriteringer inden for en vis budgetmæssig ramme under hensyntagen til det seneste, nuværende og kommende formandskab
- Opfølgning af igangværende aktiviteter/projekter samt igangsætning af nye politisk prioriterede projekter/aktiviteter, der ligger inden for jordbrugssamarbejdets område, herunder opfølgning på projekterne: Nordens fremtidige jordbrug - og kulturlandskab, Adgang og rettigheder til genetiske ressourcer, indikatorer for genetiske ressourcer - og biodiversitet, mad og økologisk jordbrug
- Desuden prioriteres aktiviter, der følger op på eventuelle beslutninger fra MR-FJLS ministermødet den 6. juli 2006 om landdistriktsudvikling, bioenergi, genetiske ressourcer eller andre relevante politiske områder
- Stor vægt lægges på opfølgning af strategien for bæredygtig udvikling særligt arbejdet med genetiske ressourcer og biodiversitet, jordbrugets fremtid og

kulturlandskabet samt økologisk jordbrug
- Tværgående aktiviteter med andre fagområder, herunder særligt med miljøsektoren.

Resultater i 2005

Jordbrug

- På ministrenes sommermøde vedtog man Århusdeklarationen om Ny Nordisk Mad, der igangsatte et forprojekt, der skulle afklare den videre satsning omkring Ny Nordisk Mad. Opmærksomheden om Ny Nordisk Mad har været meget stor fra de nordiske borgere.
- Ministerrådet vedtog en deklaration om landdistriktsudvikling med ønske om at fortsætte med at udvikle det nordiske samarbejde om det fremtidige jordbrug og kulturlandskab.
- Der blev afholdt en succesfuld markering af FAO's World Food Day som en høstdag i Nordisk Ministerråd for børn og ungdom. Her satte man bl.a. fokus på de produkter, der kommer fra jordbruget. Endvidere afholdt man et arrangement omkring høst og ny nordisk mad med mere end 3000 besøgende.
- Der var fortsat meget stor international opmærksomhed om rapporten og ministerdeklarationen om adgang og rettigheder til genetiske ressourcer.
- En række projekter blev afsluttet om f.eks. mulighederne for udvikling af et nordisk-baltisk marked for økologiske fødevarer, ligestillingsvejleder, indikatorer i jord- og skovbrug. Endvidere blev der afholdt en række konferencer særligt om GMO sameksistens.
- Man afholdt i december 2005 en konference om anvendelsen af nye og gamle gener og de fordele og ulemper, der er ved anvendelsen af GMO-planter. Konferencen var en del af det danske formandskabs satsninger og fik en flot evaluering af deltagerne.
- Man udviklede i 2005 det nordiske-baltiske samarbejde på embedsmandsniveau. Man besluttede, at det fremtidige samarbejde skal koncentrere sig om landdistriktsudvikling, genetiske ressourcer, FoU samt økologi.

Skovbrug

- Der blev afholdt en Skovministerkonference den 29.-30. august 2005 i Nødebo, Danmark. Skovministerkonferencen satte fokus på skovenes store værdi for lokalsamfundet, erhverv, friluftsliv og turisme og herunder også for miljøet og landskabet. Man besluttede, at iværksætte en række tiltag om at styrke dialogen om skovene, bl.a. for at synliggøre skovenes lokale og regionale værdier og fremme skovens økonomiske, økologiske og sociale værdier. Endvidere besluttede ministrene at styrke det meget succesfulde nordiske samarbejde om skovbrugsforskning.
- Man igangsatte et projekt, der skal fremme brugen af genetisk velegnet frø- og plantemateriale i skovbruget og i plantninger i det åbne land. Projektet bidrager direkte til den bæredygtige udvikling, og især til den biologiske og økonomiske del af bæredygtighedsbegrebet, idet skovenes og landskabsplantningernes genetiske grundlag er afgørende for deres vækst og udvikling.
- Som en markering af Verdens Fødevaredag afholdt man i Nordisk Ministerråds sekretariat en "Høstdag" for børn og ungdom. Her satte man bl.a. fokus på de produkter, der kommer ud af skoven.
- Man afholdt i juni 2005 en velbesøgt og tværgående konference om skovrejsning i Norden, og de indvirkninger skovrejsning har på landskabet, biodiversiteten og det traditionelle skovbrug. Konferencen var en del af det islandske formandskabsprojekt.
- Man udviklede i 2005 det nordiske baltiske samarbejde på embedsmandsniveau. Man besluttede, at det fremtidige samarbejde skal koncentrere sig om skovbrugsforskning, genetiske ressourcer og biodiversitet, naturbevaring og bioenergi.

3-6520-1 Nordiskt kontaktorgan för jordbruksforskning (NKJ)

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	815.000	815.000	1.020.000	100%	NKJ

Formål

Nordisk kontaktorgan för jordbrugsforskning (NKJ) främjar och stödjer forskning som gagnar jorbrukssektorn i Norden. NKJ är rådgivare till Nordiska Ministerrådet i forskningspolitiska spörsmål när det gäller jordbruksforskning. NKJ fungerar också som kontaktorgan mellan nationella forskningsråden och koordinerar en omfattatnde forskningsverksamhet som finansieras nationellt. Sekretariatsfunktionen ligger från 2006 hos MTT Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelslekonomi och finansieras som tidigare fullt ut nationellt. Länderna bidrar med nationella medlen som motsvarar ca. 2,3 milj. € om året till forskningsprojekt.

Prioriteringer i 2007

- Målsättningen är att bidra till att utveckla en bärkraftig jordbruk i Norden. NKJ ska financiera samnordiska forskningsprojekt av hög kvalitet inom centrala och gemensamt prioriterade nordiska forskningsområden. Projekten ska ha ett stort utbyte från nordiskt samarbete och samnordiska nätverk. Nordiska forskningsgrupper ska profileras och styrkas för vidare internatiolla satsingar
- Stödja forskning och nätverkbildning inom områden bärkraftig jordbruk, djurhälsa och -välfärd, matsäkerhet – från produktion till konsumenten, naturen som bas för hälsa och rekreation, cirkumpolära områden, genteknik, genetiska resurser och biologisk mångfald samt eventuella nya prioriteringsområden
- Stödja 10-15 forskningsprojekt årligen, varav 2-3 projekt är nya varje år. Den nationella medfinanciering förväntas vara 2,3 milj. € per år
- Uppfölja resultaten från "Arbetsgruppen för kulturlandskapsforskning i Norden" samt arrangera ett gemsamt kulturlandsskapseminariet 2007 tillsammans med NGH och NJS/NordFram
- Arbeta enligt den nya strategin 2007-2009 och påbörja en förnyelseprocess när det gäller organisation och financieringsmodell.

Resultater i 2005

- NKJ har gennemført sine aktiviteter i henhold til gældende resultataftale.
- NKJ financierade 8 samnordiska forskningsprojekt, 3 nätverk och en arbetsgrupp.
- Den totala financiering var 20,5 MNOK. Av detta financierades nationellt 18,7 MNOK.
- Arbetgruppen om kulturlandsskapforskning fortsatte sin verksamhet och resultaten från gruppnes verksamhet förväntas vara färdiga mitten av april 2006.
- År 2005 satt man i gång 2 nya projekt: "Enhanced control of Potato mop-top virus in the Nordic and Baltic Sea region" och " Ny viden til forebyggelse og control af Listeria monocytogenes i produktionskæden for marine fødevarer". Tre nätverk financierades under året. De handlade om foderevalueringssytem för grisar, matsäkerhet samt biodiversitet. Vidare har tre nya forskningsprojekt satts i gång med början från 2006 inom djurhälsa- och välfärd, matsäkerhet samt geneteknik.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: 471 TNOK
Faktiske udgifter : 449 TNOK

Sekretariats-funktion

MTT Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelslekonomi, Finland

3-6540-1 Nordisk genbank för husdjur

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	3.250,000	3.304.000	3.242.000	100%	NGH

Formål

Nordisk Genbank Husdyr's (NGH) formål er å være et kompetensesenter for verdiskaping med utgangspunkt i de husdyrgenetiske ressurser i Norden. NGH skal fremme bærekraftig forvaltning av husdyrgenetiske ressurser gjennom et tett samarbeid med berørte aktører i Norden. NGH har en strategiplan som går fram til 2009.

Prioriteringer i 2007

- Videreutvikle informasjonsspredning om husdyrgenetiske ressurser
- Styrke samarbeidet med nasjonale genressursutvalg, bevaringsforeninger og avlsorganisasjoner i Norden for å bedre forvaltning av husdyr-genetiske ressurser
- Videreutvikle koordinering, arbeidsdeling og -samarbeid af aktiviteter mellom nordisk og nasjonalt nivå
- Formidle og integrere ny kunnskap og resultater fra forskningsprojekter til praktisk anvendelse i avls- og bevaringsarbejdet. Samarbeidet med nordiske forskningsinstitusjoner for felles kunnskapsutvikling
- Forberde samarbeidet med politiske myndigheter for å sikre bærekraftig forvaltning av husdyrgenetiske ressurser på alle plan i Norden
- Føre en aktiv dialog med avlsorganisationer, raceforeninger, husdyrbrugere og myndigheder for at sikre bæredygtig forvaltning af de husdyrgenetiske ressourcer
- Videreutvikle internasjonalregulering av husdyrgenetiske ressurser
- Samarbeidet med Nordisk Genbank og Nordisk skogbruks frø- og planteråd vedrørende formell utvikling av den organisatoriske struktur skal styrkes.

Resultater i 2005

- Nordisk Genbank Husdyr har gjennomført sine arbeidsoppgaver i henhold til resultatavtale med Nordisk Ministerråd. På enkelte områder er det gjennomført flere aktiviteter/tiltak enn planlagt.
- NGH har forvaltet de økonomiske rammer i henhold til godkjent arbeidsplan og budsjett
- NGH gav i sommer ut boka "Bærekraftig forvaltning av husdyrgenetiske ressurser", og innholdet er ment å være en rettesnor innen bærekraftig avl.
- NGH har konkretisert sitt nettverk i Norden særlig gjennom konstruktive møter med departementene og genressursutvalg for å øke interessen for internasjonal regulering av husdyrgenetiske ressurser.
- NGH har sammen med genressursutvalgene i de nordiske landene og Estland søkt om EU-midler vedrørende kurs i bruk av innavlsprogrammet-EVA
- NGH har opprettholdt sin informasjonsspredningen gjennom hjemmesider, ngh-nytt, M@ngfold og Nordiske GENressurser
- NGH har vært med å anskueliggjøre samarbeidet til kulturplanter og skog
- Tre prosjekter er avsluttet og prosjektrapportene finnes på vår Internettside
- Nordisk Genbank Husdyr har vært med å anskueliggjøre samarbeidet til de andre sektorene (kulturplanter og skog) gjennom felles informasjonsmateriell, personelle ressurser og felles møter. Endvidere deltaget aktivt i international informationsspredning.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: 420 TNOK
Faktiske udgifter : 490 TNOK

Sekretariats-funktion Universitetet for miljø- og biovitenskap, Ås.

3-6580-3 Nordiska Genbanken (NGB)

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
SEK	12.177.000	12.322.000	11.029.000	62%	Institutionen
MODSVARER DKK	9.863.000	9.981.000	8.933.000		

Formål Nordisk Genbank (NGB) er en fælles nordisk institution, der har mandat og til opgave at bevare plantegenetiske resurser af betydning for jord- og havebruget i Norden. NGB's mandat er desuden at initiere og koordinere aktiviteter, som bidrager til at forbedre viden om plantegenetiske resurser, bidrager til en langsigtet bæredygtig udnyttelse af disse resurser samt stiller sin ekspertise og tjenester til rådighed i forbindelse med udredninger og pålagte opgaver.

Prioriteringer i 2007

Bevarelse

- Den nordiske samling af frø og vegetativt materiale skal komplementeres og bevares på en bæredygtig måde, således at materialet fortsat er levedygtigt.
- Det langsigtede arbejde med at komplementere og beskrive samlingerne i NGB's bevaring vil fortsætte og desuden blive styrket i løbet af 2007.
- Kvalitetssikringen i frølageret, frøforyngelse og opformering af materiale vil ligeledes fortsætte i 2007. Dette vil videreføre det hidtidige arbejde med at sikre kvaliteten i NGBs nøgleaktiviteter.
- NGB vil fortsat arbejde på en omorganisering og effektivisering af institutionens arbejdsgrupper.
- NGB vil Viderføre nøgleaktiviteter med at iværksætte indsamlinger af nordisk materiale. I 2007 vil NGB blandt andet gennemføre et projekt, hvis formål er at indsamle græsser, medicinal- og krydderurter i Grønland. Projektet er iværksat med støtte fra NMR's Arktiske Samarbejdsprogram.

Udnyttelse

- Kendskab om og praktisk anvendelse af det bevarede materiale skal øges. Evaluering og præforædling af materialet er udført i samarbejde med nordiske institutioner og forædlingsfirmaer. Der lægges stor vægt på brugere og almenheden i de nordiske lande.
- NGB vil fortsat udvikle og forbedre deres elektroniske databasesytem SESTO.
- NGB vil målrette en række aktiviteter og en del af informationsarbejdet med frøavlerfirmaer i Norden.

Kundskabsoverføring og eksperthjælp:

- NGB skal bidrage til øget kompetence og viden om plantegenetiske resurser både inden for Norden og internationalt. Yderligere bliver samarbejde med europæiske og internationale institutioner en stadig mere vigtig opgave for NGB.
- NGB vil spille en nøglerolle og levere den tekniske ekspertise for driften af det genetiske verdenssikkerhedslager på Svalbard og forventes i 2007 at stå for koordinering/transport og registrering af materialet, som skal tilgå Svalbard.
- NGB vil i 2007 fortsætte sit samarbejde med SEEDNet omkring træningskurser efter NGB's nordiske retningslinier for forskere fra Balkan.

- NGB vil fortsætte sit bistandsarbejde efter nordiske retningslinier i Afrika (SADC- og EAPGREEN projekterne).
- NGB vil i 2007 fortsat prioritere at skabe øget opmærksomhed i de nordiske befolkninger omkring genetiske ressourcer og behovet for at sikre disse.

Resultater i 2005

NGBs virksomhed har været fremgangsrig, og NGB har udviklet sig til en international kendt institution, der samarbejder med mange organisationer og lande. Indeværende strategi gælder for 2005-2007.

Blandt konkrete resultater ses:

Bevarelse
- Det langsigtede arbejde med at komplementere og beskrive samlingerne er fortsat.
- Omkring 2.500 accessioner blev afprøvet i løbet af 2005.
- Et større kvalitetssikringsarbejde af Genbankens aktiviteter er blevet gennemført Der har været en indsamling af nye græsser i Norden, 7 accessioner af islandske sorter af byg, vild Brassica i Danmark og Sverige, samt en samling på ca. 700 accessioner til supplement af "Collection of wild Triticeae species and local varieties".
- NGB har arbejdet med at beskrive både nyt og kendt materiale i genbanken samt kortlagt en række frugttræer og deres egenskaber.
- I løbet af 2005 har NGB modtaget 16 accessioner av Pinus sylvestris och Picea abis fra NSFP.
- Samarbejdet mellem NGB, NGH og NSFP om genetiske ressourcer i Norden blev fortsat i 2005.

Udnyttelse
- NGB markerede sammen med NMR FAO's "World Food Day" med arrangementerne "Høstdag" og "Kulturnat", som tiltrak ca. 3000 gæster.
- NGB initierede et samarbejde med den nordiske kunstnersammenslutning DÄNPOD for at udbrede kendskabet til NGB's arbejde.

Kundskabsoverføring og eksperthjælp
- NGB har spillet en central rolle i det forberedende arbejde omkring verdenssikkerhedslageret på Svalbard.
- Det intensive og perspektivrige samarbejde med de baltiske lande og Nordvest Rusland over de sidste 10 år blev mindsket i 2005: Det er nødvendigt med et nyt Memorandum of Understanding mellem NGB, de baltiske lande og Vavilov Instituttet i Skt. Petersborg for at sikre det fremtidige samarbejde på samme niveau som tidligere.
- NGB har deltaget i en række EU-projekter og EU-samarbejde, især med det Europæiske genetiske rationaliseringsprojekt, AEGIS.

Kontrakt-periode

2005-2007

Kontrakts-status

Opfyldt

Økonomi

Regnskabet for 2005 var ufuldstændigt idet visse obligatoriske elementer manglede.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: 2.500 TSEK.
Faktiske udgifter : 4.331 TSEK

Generel indledning - Skovbrug

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	ÆNDRING 06-07
DKK	7.738.000	6.258.000	5.771.000	23 %

Indledning

Det nordiske skovbrugssamarbejde vil prioritere opfølgning af den nordiske skovministerkonference, der blev afholdt i august 2005. Ministerkonferencen anbefalede en række indsatser, der alle skal bidrage til at styrke skovens lokale værdier og fremme skovens økonomiske, økologiske og sociale værdier.

Endvidere vil man prioritere opgaver ud fra det fælles Handlingsprogram for Ministerrådet for fiskeri, jord- og skovbrug og levnedsmidler. Handlingsprogrammet gennemfører flere af de målsætninger, som er fastlagt i Strategien for et Holdbart Norden, hvor skovbrugssamarbejdet har hel- eller delansvar for at opfylde en betydelig del af målsætningerne i strategien. Samarbejde søges også med interesseorganisationer inden for ministerrådene, særligt inden for rammerne af Nordisk Kontaktorgan for Jord- og Skovbrug.

Bæredygtigt skovbrug prioriteres og skovens værdier fremhæves blandt andet skovens sociale og kulturelle værdier samt forædling af træ og udvikling af nye produkter. Andre vigtige spørgsmål vedrører skovens potentiale i forhold til klima, natur- og miljøvenlige driftsformer samt fornybare energikilder fra skovprodukter.

De nordiske lande har stor nordisk nytte af sit samarbejde om genetiske ressourcer og biologisk mangfoldighed i Norden. Ministerrådet for fiskeri, jord- og skovbrug og levnedsmidler har en særlig strategi for bevaring af genetiske ressourcer. Nordisk Skovbrugs Frø- og Planteråd og Netværket for skovgenetiske ressourcer deltager aktivt i dette arbejde. Nordisk Genressourceråd er rådgivende i spørgsmål af strategisk betydning. Som tidligere år vil man i genressourcesamarbejdet søge at få indflydelse på EU og internationale processer.

Skovbrugssamarbejdet har i en række år arbejdet med at effektivisere og optimere ministerrådets forskning og uddannelsesaktiviteter. Skovbrugsforskningen, der varetages af Samnordisk Skovforskning (SNS) er af flere uafhængige eksperter vurderet til at have overordentlig stor nordisk nytte og at være forskningsmæssigt i international klasse. Ministrene besluttede på sine møder i henholdsvis 2004 og 2005 at styrke skovbrugsforskningen yderligere og øge samarbejdet med NordForsk. Samnordisk Skovforskning vil derfor arbejde på at få øget samarbejdet med Nordforsk ved ansøgning om etablering af et Centres of Excellence under Nordforsk inden for et af Samnordisk Skovforsknings prioriterede områder.

Der lægges fortsat stor vægt på samarbejdet med Estland, Letland og Litauen. Samarbejdet vil koncentreres om områder af fælles interesse, og hovedsagligt inden for skovbrugsforskning, genetiske ressourcer, naturbeskyttelse og bioenergi .

Ministerrådets har en gældende ligestillingsplan. Alle beslutningsforslag analyseres for køns- og ligestillingsperspektiver.

3-6310-1 Projektmidler Skovbrug

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	1.549.000	0	0	0%	MR/-EK-FJLS

Formål

Fra 2007 oprettes en selvstændig budgetpost for projektmidler for det nordiske skovbrugssamarbejde.

Projektmidlerne skal anvendes til at følge op på målsætningerne i det fælles Handlingsprogram for fiskeri, jord- og skovbrug og levnedsmidler. Der findes muligheder for at anvende dele af projektmidlerne til gennemførsel af aktiviteter i formandskabets program. En del af midlerne bliver anvendt til igangværende projekter om skovgenetiske ressourcer og biodiversitet, opfølgning af skovministerkonferencen, bioenergi, fremme anvendelse af træ og træprodukter m.fl.

Prioriteringer i 2007

- Formandskabets særlige projekter og prioriteringer inden for en vis budgetmæssig ramme under hensyntagen til det seneste, nuværende og kommende formandskab
- Stor vægt lægges på fortsat opfølgning af skovministerkonferencen fra august 2005 om at styrke dialogen om skovene, bl.a. for at synliggøre skovenes lokale og regionale værdier og fremme skovens økonomiske, økologiske og sociale værdier
- Opfølgning af igangværende aktiviteter/projekter samt igangsætning af nye politisk prioriterede projekter/aktiviteter, der ligger inden for skovbrugssamarbejdets område, herunder opfølgning af bioenergi, stormskader i skoven, skovgenetiske ressourcer, nordiske og internationale skovpolitiske spørgsmål samt øvrige tværgående aktiviteter
- Der prioriteres aktiviter, som følger op på eventuelle beslutninger fra MR-FJLS ministermødet den 6. juli 2006 i Lofoten om landdistriktsudvikling, bioenergi eller andre relevante politiske områder
- Man vil følge op på Handlingsprogrammet for MR-FJLS samt Strategien for bæredygtig udvikling særligt arbejdet med genetiske ressourcer og biodiversitet samt udvikling af skovbrugets økonomiske, sociale og økologiske aspekter, herunder øget anvendelse af træ.

Resultater i 2005

På ministrenes sommermøde vedtog man en ændret embedsmandsstruktur, der betyder, at man satser yderligere på det nordiske skovbrugspolitiske samarbejde ved, at der oprettes en selvstændig embedsmandskomitéafdeling for det skovbrugspolitiske samarbejde. For resultaterne på det skovbrugspolitisk område henvises til budgetpost 3-6510-1, da skovbrugsmidlerne i 2005 lå på denne budgetpost.

3-6581-1 Samnordisk skogsforskning (SNS)

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	6.189.000	6.258.000	5.771.000	100%	SNS

Formål

SNS arbetar för att skapa nordisk synergi inom skogsforskningen genom att aktivt initiera nya samarbetsområden och fungera som ett dynamiskt, övergripande organ som samarbetar med de nationella forskningsaktörerna/finansiärerna och skogsområdet i övrigt. En ökad strategisk användning av forskningsmedlen eftersträvas för att

spetskompetensen skall kunna utnyttjas på ett optimalt sätt.

Prioriteringer i 2007

- Främja uppbyggnad och utveckling av nya forskningsområden med nordisk dimension genom att ta initiativ till och stöda nya tidsbegränsade, temainriktade aktiviteter (beviljningar till forskningsprojekt och -nätverk samt utredningar)
- Stöda kunskapsutbyte och kontakter inom etablerade samarbetsområden genom ekonomiskt bidrag til nätverksaktiviteter
- Vid behov fortsätta arbetet för att få stöd till ett Nordiskt Center of Excellence (NCoE) inom skogssektorn
- Skape nordiska synergieffekter genom att bevilja projektstöd till koordinering och samarbete inom några få utvalda FoU-projekt med hög kvalitet och nationell basfinansiering
- Befrämja samarbetet med närområdena, med huvudvikt på de baltiska länderna och Nordväst-Ryssland
- Fortsätta arbetet med skapandet av en platform som stärker nordiskt deltagande i EU-samarbetet, speciellt i tillknytning till WoodWisdomNet
- Utvidga samarbetet med NOVA kring gemensam nordisk forskar/doktorandutbildning inom skogssektorn
- Stärka kunskapsspridning och kommunikation; sörja för att forskningsresultaten från nordiska projekt förmedlas till relevanta målgrupper
- Minst upprätthålla och sträva till att ytterligare förbättra jämställdhetssprofilen i förhållande till resultatet för 2005.

Resultater i 2005

På flere områder har SNS gennemført flere aktiviteter end aftalt. Av de resultat som SNS har uppnått under 2005, kan nämnas:

- Stött 9 samnordiska forskningsprojekt och 7 nätverksaktiviteter. Den nationella medfinansieringen var 71 % i projekten och kring 50 % i nätverksaktiviteterna.
- Under 2005 deltog forskare från de baltiska länderna i 86% och forskare från nordvästra Ryssland i 43 % av de av SNS stödda nätverksaktiviteterna.
- Stöd till 4 avancerade nordiska forskningsnätverk (CAR) och instiftandet av ett nytt CAR inom skogspatologi från 2006. SNS-stödet är ca 50 000 euro per år under en femårsperiod och utgör 4-8 % av driftsbudgeten för ett CAR.
- Deltagande i EUs ERA- nätprojekt WoodWisdom-Net http://www.woodwisdom.net/ som startade 2004. Nätverksaktiviteten leds från Finland och SNS är en av 12 partners. Målet är att planlägga och genomföra en gemensam utlysning av FoU-medel 2007 för temat Wood Material Science.
- Succesfuld udarbejdelse af baggrundsmateriale til den nordiske skovministerkonference i august 2005.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: 745.000
Faktiske udgifter : 926.903

Sekretariats-funktion

Sekretariatet verkar i Finland under perioden 2006-2009.

Levnedsmidler

Generel indledning

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	ÆNDRING 06-07
DKK	6.851.000	6.927.000	5.336.000	-1,0 %

Indledning

Det overordnede politiske mål for levnedsmiddelsamarbejdet er at sikre de nordiske borgere et mangfoldigt udvalg af sunde og sikre fødevarer af god kvalitet, som samtidig giver mulighed for at vælge en kost, der bidrager til god sundhed og livskvalitet.

Det nordiske levnedsmiddelsamarbejde har hovedansvar for politikudformning og aktiviteter til implementering og konkretisering af målsætningerne vedr. Levnedsmidler – sikkerhed og sundhed i Ministerrådets strategidokumenter. Desuden lægges vægt på samarbejde med de øvrige afdelinger om værdiskabelse og madkvalitet ligesom der prioriteres en række horisontale temaer såsom forskning og uddannelse, informations- og kompetenceopbygning samt internationalt samarbejde.

Bedre sundhed og livskvalitet for befolkningen gennem sunde madvaner og fysisk aktivitet står centralt i samarbejdet. Baggrunden er det stigende overvægtsproblem i befolkningen, ikke mindst blandt børn og unge. Ministerrådet forventes i 2006 at vedtage en fælles nordisk handlingsplan, der skal støtte og supplere de nationale aktiviteter og handlingsplaner omkring sunde madvaner og fysisk aktivitet samt bidrage til at styrke fælles holdninger i EU og internationale fora, hvor disse spørgsmål behandles. Handlingsplanen følges op i 2007 med konkrete implementeringstiltag, der vil kræve væsentlige ressourcer.

Den øgede globale handel med levnedsmidler stiller krav til samarbejde om fødevaresikkerheden, og senest er alle nordiske lande blevet stillet overfor store udfordringer i forbindelse med fremkomsten af nye eksotiske dyresygdomme som f.eks. fugleinfluenza. Dyresundhed og fødevaresikkerhed i hele produktionskæden står højt på den politiske dagsorden. Dyrevelfærd med f.eks. høje standarder for dyretransporter prioriteres ligeledes højt.

Endvidere har samarbejdet fokus på den stadigt stigende interesse og de høje forventninger hos borgerne, hvad gælder produktion, forædling og salg af levnedsmidler, så de ikke udgør en risiko hverken for sundheden eller miljøet, samt ønsket om en mangfoldighed i fødevareudbudet. Desuden lægges vægt på sikring af en god og troværdig forbrugerinformation om fødevarerne og produktionsforholdene bag. Endelig er hele fødevarekontrollen er vigtigt politisk tema i mange af de nordiske lande.

I forbindelse med forskellige fødevarekriser har det vist sig vanskeligt at opnå en entydig og korrekt formidling af den konkrete sundhedsfare ved forskellige fødevarer. Også fordi der i sådanne situationer er mange aktører med forskellige budskaber og hensigter. Spørgsmålet om, hvordan krisekommunikation håndteres til borgernes bedste, er derfor meget aktuelt.

Levnedsmiddelsamarbejdet vil fortsat arbejde for at udvikle det nordiske samarbejde om fødevareforskning og –uddannelse med henblik på at styrke videngrundlaget og den nordiske platform i internationale fora og processer. Der fokuseres på et øget samarbejde mellem forskningsmiljøerne, herunder de nationale og internationale forskningsfinansiører samt de relevante nordiske forskningsorganer (internt i MR-FJLS

samt Nordforsk og NICe).

Der lægges fortsat stor vægt på fødevaresamarbejdet mellem de nordiske og Estland, Letland og Litauen. Arbejde ind mod internationale fora for at få gennemslag for nordiske fællesværdier er ligeledes et vigtigt element i samarbejdet.

Fra 2007 implementeres en ny og målrettet organi¬sation på arbejdsgruppeniveau, der skal styrke udvikling og gennemførelse af ministerrådets fødevarepolitik.

Køns- og ligestillingsperspektiver inddrages på relevante områder, f.eks. vedr. mad og sundhed, og tilgodeses generelt i forbindelse med arbejdsgrupper og projekter.

3-6810-1 Projektmedel - Levnedsmidler

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	5.641.000	5.704.000	5.336.000	100%	MR-/EK-FJLS

Formål

Projektmidlerne anvendes til opfølgning af målsætningerne om levnedsmidler i ministerrådets handlingsprogram for 2005 – 2008 samt øvrige prioriteringer for sektoren, specielt ministerrådsbeslutninger og strategien for en bæredygtig udvikling.

Alle initiativer skal opfylde flg. strategiske principper med henblik på at opnå nordisk nytte: - fokus på politisk vigtige områder; - fremme samarbejdet mellem forbrugere, erhvervsliv og myndigheder; - bruge fællesressourcerne på få prioriterede områder; - opbygge, udnytte og sprede kundskab. Samtidig skal lægges vægt på at få gennemslag for fælles nordiske interesser i internationale fora.

Prioriteringer i 2007

Mad, sundhed og livskvalitet

- Den nordiske handlingsplan om bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet, der forventes godkendt af MR-FJLS og MR-S i juli 2006, skal følges op med mindst to større satsninger i henhold til planen. Tværsektorielt samarbejde bør fremmes.
- Deltage i evt. tværgående aktiviteter om madkultur og – kvalitet.
- Risikoanalyser af fødevarer (dels modeludvikling, dels konkrete risikovurderinger) ud fra ønsket om et højt forbrugerbeskyttelsesniveau og med fokus på emner med særlig nordisk nytte.

Dyresundhed og –velfærd og mikrobiologi

- Opfølgning af strategisk plan for nordisk veterinært beredskabsamarbejde for at effektivisere forebyggelse og bekæmpelse af eksotiske dyresygdomme (f.eks. Newcastle disease og fugleinfluenza). Fælles beredskabsøvelser.
- Fælles nordisk strategi for effektivt at kunne fremme dyrevelfærd i internationalt regi.
- Kortlægning af "emerging risks". Styrkelse af indsatser på de vigtige sygdomsfremkaldende mikroorganismer.

Fødevareregler, kontrol og mærkning

- Fælles tiltag for at fremme "redelighed og troværdighed" i fødevareproduktionen med henblik på at sikre forbrugertilliden og ens konkurrencevilkår for erhvervet.
- Opfølgning af projekter om modernisering af fødevarekontrollen (specielt

kødkontrollen) og videreudvikling af en fælles tilsynsfilosofi.
- Bedre forbrugerinvolvering og kommunikation om fødevarer. Herunder opbygning af fælles viden og udvikling af fælles holdninger/forslag i relation til den pågående revision af EU/EØS mærkningsregler.

Nordisk-baltisk samarbejde
- Videreudvikling af det Nordisk-baltisk fødevaresamarbejde på ovennævnte områder, herunder opfølgning af beslutninger på nordisk-baltisk ministermøde i november 2006.

Resultater i 2005

- Gennemført en analyse af oplevede grænsehindringer mellem de nordiske lande på fødevare- og veterinærområdet. Det blev klarlagt, at der kun er meget få problemer med grænsehindringer for handlen på fødevare- og veterinærområdet. Baggrunden er dels, at fødevarelovgivningen i meget stor udstrækning er harmoniseret i EU/EØS-regi, dels som følge af et tæt nordisk levnedsmiddelsamarbejde.
- Styrket den nordiske platform i internationale fora gennem erfaringsudveksling og drøftelse af fælles syn på aktuelle EU-spørgsmål og samarbejde om ensartet tolkning af lovgivning. Flere emner har været behandlet, bl.a. berigelse af fødevarer, dioxingrænser og regler for dyretransporter.
- Opprioritet samarbejdet om dyresundhed og –velfærd, bl.a. gennem etablering af nordisk arbejdsgruppe med nationale embedsmænd på højt niveau. Norden har som de første gennemført en beredskabsøvelse på tværs af landene i form af en øvelse til bekæmpelse af mund- og klovesyge – det var en stor succes.
- MR-FJLS vedtog i juni 2005 "Ministerresolution om veterinært beredskabssamarbejde i Norden", der lægger de politiske føringer for fremtidigt samarbejde om beredskabet mod smitsomme dyresygdomme i et internationalt perspektiv. Temaet var en prioritet i det danske formandskabsprogram.
- Afsluttet to projekter om den sygdomsfremkaldende bakterie Campylobacter, dels om faktorer af betydning for forekomsten, dels om erfaringer med forskellige interventionsstrategier. Desuden gennemført evaluering af metoder til påvisning af virus i fødevarer. Publiceret artikler, der bidrager til at styrke den forskningsbaserede viden om fødevaresikkerhed.
- Både i EK- og arbejdsgrupperegi har været gennemført temadiskussioner og afholdt seminarer om den offentlige fødevarekontrol til implementering af EU's kontrolforordning og med fokus både på den politiske vinkel, tilsynsfilosofi, sporbarhed og risikoklassificering af fødevarevirksomheder. Aktiviteterne har medvirket til at fremme et ensartet og effektivt tilsyn på tværs af grænserne til gavn for både forbrugere og erhverv.
- 3. nordiske Tilsynskonference blev afholdt i Reykjavik med fokus på de nye EU-regler og risikoklassificering af virksomheder. Resultatet var et væsentligt kompetenceløft for de over 150 deltagere fødevarekontrollører fra alle nordiske lande.
- MR-FJLS godkendte i juni 2005 de overordnede politiske rammer/sigtelinier for en nordisk handlingsplan til bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet. Temaet var højt prioriteret under det danske formandskab.
- I november 2005 i København blev afholdt en stor konference "Be part of the solution" som næste led i formuleringen af den nordisk handlingsplan til bedre sundhed og livskvalitet, der skal være færdig medio 2006. Deltagerne var beslutningstagere fra myndigheder, erhverv, interesseorganisationer m.v. fra alle relevante politik-/fagområder. Konferencens resultat var en lang række ideer og indspil til den kommende handlingsplan.
- Bidraget til at styrke den europæiske forskningsbase om fødevaresikkerhed gennem aktiv deltagelse i det EU-finansierede ERA-net SAFEFOODERA med visionen "To

build a staircase to European excellence in food safety research programming through trust and mutual understanding."

- Publiceret flere rapporter med konkrete risikovurdering, bl.a. af "novel foods", som forstærker nordisk viden om fødevaresikkerhed og fremmer nordiske synspunkter internationalt.
- Styrket viden om fødevarer hos børn og unge forbrugere gennem information om nordisk mad og sunde madvaner på NMR's høstdag i oktober (tværsektorielt arrangement).
- Fortsat udviklingen af samarbejdet med de baltiske lande på EK- og arbejdsgruppeniveau til opfølgning af ministerdeklarationen om "food safety" samt ernæringsmæssige spørgsmål.
- Vestnordensamarbejdet har haft fokus på risikobaseret kontrol i primærproduktionen.

3-6820-1 Forskning - levnedsmidler

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	1.210.000	1.223.000	0	84%	MR-/EK-FJLS

Formål

Målsætningen er at udvikle det nordiske samarbejde om levnedsmiddelforskning og –uddannelse med henblik på at styrke videngrundlaget og den nordiske platform i internationale fora og processer. Der fokuseres på forskning i relation til dels fødevaresikkerhed, dels "mad, sundhed og fysisk aktivitet" (jf. den nordiske handlingsplan). Der lægges vægt på samarbejde med andre forskningsorganer inden for ministerrådet samt NordForsk og NICe.

Prioriteringer i 2007

- Fremme udviklingen af det nordiske samarbejde om levnedsmiddelforskning inden for fødevaresikkerhed bl.a. via initiativer til identifikation af relevante fælles forskningstemaer samt netværksopbygning blandt nordiske levnedsmiddelforskere.
- Fremme og styrke fælles nordisk forskning på de områder, de er peget på i "Nordic Action Plan for better health and quality of life through diet and physical activity".
- I øvrigt prioriteres forskning og uddannelse/kundskabsopbygning/videndeling til støtte for fødevaresamarbejdets prioriteringer.
- Aktiv deltagelse i ERA-nettet SAFEFOODERA for programfinansiører inden for fødevaresikkerhed. Planen er, at ERA-nettet i 2007 gennemfører 3 pilotprojekter med transnational forskning inden for "Zoonoser", "Patogenfri produktionssystemer" og "Emerging risks".
- Tilsammen med Nordforsk etablere et Center of Excellences eller forskningsprogrammer inden for temaer i relation til fødevaresamarbejdets prioriteringer.
- Med udgangspunkt i aktuelle forskningstemaer og inddragelse af relevante parter arbejdes for udvikling af en model for samarbejdet, der kan lede til synergi mellem landenes fødevareforskning gennem hele fødevarekæden og styrke Nordens position internationalt. Samarbejdet op mod Nordforsk og NICe prioriteres. Styrkelse af forskningssamarbejdet internt i MR-FJLS vil være temaet for et seminar i høsten 2006 og resultatet heraf kan få betydning for den fremtidige samarbejdsmodel for nordisk fødevareforskning.

Resultater i 2005

Budgetposten oprettet per 2006. Har i 2005 deltaget i SAFEFOODERA.

Nabopolitik

Generel indledning

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	ÆNDRING 06-07
DKK	93.400.000	87.286.000	84.956.000	7,0 %

Indledning

Grannlandspolitiken omfattar ministerrådets samarbete med länderna runt Östersjön, arktiskt samarbete, samarbete i Barentsregionen och verksamhet till stöd för ett demokratiskt Vitryssland. Budgetmässigt ligger fokus på Nordvästryssland. Uppskattningsvis 65% av grannlandsbudgeten går 2006 till Nordvästryssland, 8% till arktiskt samarbete, 25% till samarbete med de baltiska länderna och 2% till Vitryssland . Andelen för Nordvästryssland beräknas öka under 2007 eftersom en större andel av budgetposten Kunskapsuppbyggnad och nätverksposten kommer att riktas till Nordvästryssland.

De nordiska samarbetsministrarna antog den 10 december 2004 nya riktlinjer för samarbetet med Nordvästryssland respektive de baltiska länderna för perioden 2006 - 2008. Dessa riktlinjer utgör ramarna för ministerrådets samarbete med Ryssland och de baltiska länderna. Som en konkretisering av riktlinjerna för samarbetet med Nordvästryssland antog samarbetsministrarna den 27 oktober 2005 ett särskilt Rysslandsprogram för åren 2006 – 2008 samt ett Arktiskt program för åren 2006 – 2008.

6-0820-2 Kunskapsuppbyggning och nätverk

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	32.570.000	30.570.000	24.058.000	100%	MR-SAM/NSK

Formål

Budgetposten finansierar ministerrådets centrala insatser för kunskapsuppbyggnad genom utbyte och skapande av nätverk i första hand i Nordvästryssland. Under 2006 introduceras ett nytt sammanhållet program som fokuserar på fyra huvudområden: 1. offentlig förvaltning, 2. utbildning och forskning, 3. näringslivet och 4. civila samhället.

Inom dessa programområden ryms delprogram som skapas efter behov. Detta bidrar till en ökad flexibilitet samtidigt som den sammanhållna strukturen medverkar till att målfokuseringen blir tydlig för programmet som en helhet.

Verksamheten skall bidra till långsiktig kompetenshöjning samt mobilitet och nätverksuppbyggnad i Norden, Nordvästryssland och de baltiska länderna med sikte på att stärka kunskaps- och kompetensutvecklingen samt bidra till ökad ekonomisk utveckling och konkurrenskraft i Norden och dess närområden samt stärka rättstaten och demokratin.

Vissa program skall också kunna omfatta vitryska medborgare och organisationer som ett led i processen att bidra till ett demokratiskt Vitryssland. De baltiska länderna kan medverka på särskilda villkor om medfinansiering.

Antalet utbyten med Nordvästryssland beräknas kunna ökas under 2007. Detta sker i första hand genom en omorganisering av tjänstemannautbyte till företrädesvis program med färdiga program för större grupper av tjänstemän. En ytterligare ökning bör kunna ske genom att nordiska länder och ministerrådet samverkar i programmen.

Administrationen av programmen skall ligga på kompetenta myndigheter, institutioner eller organisationer. Ministerrådet bör således ha möjlighet att utlokalisera driften av enskilda delprogram samt hela programområden.

Större vikt än tidigare läggs på utvärdering av effekten av aktiviteterna. I synnerhet rapporteringen till NSK/MR-SAM skall innehålla en kvalitativ bedömning av effekten av de enskilda programmen. I dagsläget är rapporteringen framförallt en kvantitativ bedömning som ger ett begränsat underlag för effektbedömning.

Inom denna budgetpost hanteras till sist också en mindre del av NGO-programmet inom Grannlandspolitiken.

Posten er tildelt 2 MDKK fra prioriteringspuljen.

Prioriteringer i 2007

- Ett nytt, sammenhållet, mobilitetsprogram introduceres.
- Tjänstemannautbyte kommer att innefatta större grupputbyten av tjänstemän på centrala områden för Norden och Nordvästra Ryssland. En ökning planeras under 2007 till upp mot 400 tjänstemän genom utökade resurser och genom att i större utsträckning anordna grupputbyten.
- Under 2007 kommer delprogrammet för forskning att ges ett tydligare ämnesmässigt fokus baserat på prioriteringar hos ministerrådet och partners i Nordvästryssland och de baltiska länderna.
- Stöd för mobilitet- och nätverksverksamhet till små och medelstora företag stärks i syfte att bidra till ekonomisk tillväxt och för att stärkta kontakterna mellan nordiska och ryska företag.
- Mobilitetsinsatser riktade mot målgrupperna parlamentariker, journalister, NGO-representanter och konstnärer stärks.

Resultater i 2005

- Antalet stipendiater och stödmottagare har ökat, liksom efterfrågan på stöd.
- Informationen till målgruppen har förbättrats genom informationsseminarier i alla regioner där ministerrådet är aktivt.
- Nya möjligheter för utbyte av unga politiker har skapats genom ett nytt delprogram.
- NordproLink etablerade och utvecklade affärskontakter mellan Norden och Nordvästryssland samt ökade kunskaper i Nordvästryssland om nordiskt företagande.
- Nordplus Nabo utviklede nettverkssamarbeid mellom utdanningsinstitusjoner, forskningsinstitusjoner og frivillige organisasjoner med opplæring/livslang læring som formål.
- Forskare och forskarstuderande från närområdena fick inom NordForsk Nabo möjlighet att delta i forskarutbildningskurser, nätverksaktiviteter och förprojekt/planeringsmöten i de nordiska länderna.
- Tjänstemän fick möjlighet att öka sina nätverk och kunskaper om nordisk offentlig förvaltning genom tjänstemannutbyte. Även nordiska tjänstemän fick möjlighet att öka sina kunskaper om rysk administration.
- Sleipnir bidrog till att öka mobiliteten bland unga professionella konstutövare, kritiker och kulturjournalister i bägge regionerna och uppmuntrade till verksamhet som omfattar hela den nordeuropeiska regionen.
- Studieresor arrangerades för ryska parlamentariker från den federala duman och de regionala församlingarna i Murmansk, Novgorod, Arkhangelsk och Karelen till de nordiska länderna.
- Utsatta grupper i Nordvästryssland och de baltiska länderna som föräldralösa barn,

gatubarn, handikappade barn etc. fick möjlighet att delta i kulturutbyten till Norden.
- Kurser på arbejdsmiljøområdet avhölls i de baltiska länderna og Rusland. Stipendier utdelades til deltagelse på NIVAs andre kurser i Norden.
- Journalister har erhållit ökade kunskaper om nordiska metoder och värderingar inom journalism genom seminarieverksamhet i regi av Nordisk Journalistcentrum.

6-0940-1 Deltagande i EU:s partnerskap, samarbete med Barentsregionen og m. frivilligsektoren i NV-ryssland

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	0	9.975.000	0	0%	MR-SAM/NSK

Formål

Budgetpostens verksamhet överförd till nya poster - Partnerskap och gränsregionalt arbete samt till NGO-verksamhet i Östersjöregionen.

Resultater i 2005

Koordinationen av aktörer i Nordvästryssland inom ramarna för Nordliga dimensionens partnerskap för hälsa och socialt välbefinnande har förbättrats genom en samordnare placerad på ministerrådets kontor i S:t Petersburg. Under ministerrådets handlingsplan för socialt välbefinnande har 15 projekt implementeras på områdena jämställdhet, barn och unga och narkotika.

Inom NeDAP har NMR haft særlig fokus for eIndicators – om udvikling af statistiske indikatorer, som bedre passer til videnssamfundets behov, samt IT-infrastruktur og forskning indenfor Internetudvikling og Internetteknologier.

Medio 2005 blev en udredning igangsat om hvorvidt forskningssamarbejdet om Internetteknologier (www.nordunet3.org) kan udvides til at omfatte de Østersølande, som endnu ikke deltager, samt om samarbejdet kan gøre brug af europæiske finansielle instrumenter.

Samarbejdet om eIndicators rapporterede tredje kvartal 2005 med rapporten "Indicators for the Information Society in the Baltic Region 2005", som kan ses som en udbygning af det nordiske samarbejde i regi af de fem nordiske statistikbureauer. Man har villet tilknytte de Baltikum lande til den "nordiske gruppe" som samarbejder om at præge statistikudviklingen i EU i fælles retning.

6-0980-1 Partnerskab og grænseregionalt samarbejde

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	6.924.000	0	0	0%	MR-SAM/NSK

Formål

Syftet med denna budgetpost är att bidra till att stärka EU:s Nordliga dimension, att främja samarbete med övriga regionala organisationer samt att stödja gränsregionalt samarbete.

Aktiviteter på det sociala området i Nordvästryssland genomförs inom ramarna för den Nordliga Dimensionens Partnerskap inom Hälsa och Socialt Välbefinnande. Aktiviteterna stödjer kompetensutveckling och påverkan inom bland annat människohandel, social krishantering och socialrådgivning.

Ministerrådet bidrar också till Northern eDimension Action Plan (NeDAP). Inom

ramarna för detta partnerskap riktas uppmärksamheten mot Östersjöområdets särskilda möjligheter och utmaningar i förhållande till informationsteknologi specifikt och kunskapssamhället generellt.

I överensstämmelse med samarbetsministrarnas riktlinjer skall ett stärkt samarbete och koordination ske med de övriga regional organisationerna.

Samarbete med Barentsrådet, arktiska rådet och Östersjöstaternas råd (CBSS) är väsentligt för att undvika dubbelarbete.

Efter EU:s utvidgning har det gränsöverskridande samarbetet vid unionens yttre gränser fått ökad tyngd. EU har beslutat om nya grannskapsprogram och nya finansieringsinstrument. Ministerrådet kan med sina erfarenheter bidra till genomförandet av gränsöverskridande projekt, som t.ex. BEN-projektet.

Under denna budgetpost finansieras till sist också en mindre del av NGO-programmet inom Grannlandspolitiken.

Posten er tildelt 1 MDKK fra prioriteringspuljen.

Prioriteringer i 2007

- Samarbetet inom Nordliga Dimensionens Partnerskap inom Hälsa och Socialt Välbefinnande förstärks.
- Utveckla deltagandet från især Nordvästryssland och de baltiska länderna i Nordunet-samarbejdet om IT infrastruktur og Internetforskning, samt for, at deltagerne i fællesskab kan gøre brug af europæiske finansielle instrumenter, som for eksempel det europæiske rammeprogram for forskning, og ERA-NET, som understøtter samarbejde og koordinering af nationale eller regionale forskningsaktiviteter.
- Bidra med uppgifter till EU-kommissionens Nordliga Dimensions Informationssystem, som skall ge en överblick över aktiviteter i området.
- Ökat samarbete och koordination med övriga regionala organisationer.
- Samarbete i Barentsregionen med Barentsrådet och Barents regionalråd, särskilt på områdena urbefolkning, klimatförändring och ekonomisk utveckling. Särskilt fokus läggs på pilotprojektverksamhet där NMR och Barentsrådet utvecklar lämpliga former för samverkan och tillägnar sig kunskaper om respektive organisationer.
- Gränsregionalt samarbete i Östersjöregionen, bl.a. inom ramarna för BEN i samarbete med CBSS. Ytterligare samarbete med CBSS eftersträvas.

Resultater i 2005

Koordinationen av aktörer i Nordvästryssland inom ramarna för Nordliga dimensionens partnerskap för hälsa och socialt välbefinnande har förbättrats genom en samordnare placerad på ministerrådets kontor i S:t Petersburg. Under ministerrådets handlingsplan för socialt välbefinnande har 15 projekt implementeras på områdena jämställdhet, barn och unga och narkotika.

Inom NeDAP har NMR haft særlig fokus for eIndicators – om udvikling af statistiske indikatorer, som bedre passer til videnssamfundets behov, samt IT-infrastruktur og forskning indenfor Internetudvikling og Internetteknologier.

Medio 2005 blev en udredning igangsat om hvorvidt forskningssamarbejdet om Internetteknologier (www.nordunet3.org) kan udvides til at omfatte de Østersølande, som endnu ikke deltager, samt om samarbejdet kan gøre brug af europæiske finansielle

instrumenter.

Samarbejdet om eIndicators rapporterede tredje kvartal 2005 med rapporten "Indicators for the Information Society in the Baltic Region 2005", som kan ses som en udbygning af det nordiske samarbejde i regi af de fem nordiske statistikbureauer. Man har villet tilknytte de Baltikum lande til den "nordiske gruppe" som samarbejder om at præge statistikudviklingen i EU i fælles retning.

6-0960-1 NGO-virksomhed i Østersøregionen

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	5.216.000	1.019.000	0	0%	MR-SAM/NSK

Formål

Budgetposten finansierar huvuddelen av NGO-programmet inom Grannlandspolitiken. Syftet är att främja NGO-verksamhet i Nordens grannländer runt Östersjön. Programmet indelas i ett delprogram riktat till Ryssland och ett delprogram riktat till Vitryssland. NGO-programmet skall medverka till att utveckla det civila samhället för att därigenom stödja demokratin enligt de förutsättningar som gäller i respektive länder.

NGO-programmet skall stärka organisationer som redan är verksamma i Nordvästyssland respektive Vitryssland samt främja etableringen av nya organisationer.

Programmet skall i första hand stödja breda strukturer med förutsättning att utvecklas också utan stöd. Programmet omfattar nordiska, ryska, vitryska, baltiska och polska organisationer.

Utöver medel i denna budgetpost finansieras NGO-programmet inom Grannlandspolitiken genom budgetposterna Kunskapsuppbyggnad och nätverk (6-0820-2) och Barentssamarbete under posten Pertnerskap och gränsregionalt arbete (6-0940-1).

Posten er tildelt 2 MDKK fra prioriteringspuljen.

Prioriteringer i 2007

Etablera fungerande samarbetsstrukturer i Nordvästryssland, Vitryssland och de baltiska länderna i samarbete med organisationer i Norden.

6-0930-1 Handlingsplan for Nord-vest Rusland

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	0	0	10.710.000	99%	NSK/MR-SAM

Formål

Som ett led i förändringen av ministerrådets grannlandspolitik har denna budgetpost avvecklats.

Resultater i 2005

- Ett förbättrat stöd till barn och unga, narkotikabekämpning och jämställdhet genom implementering av handlingsplaner och kulturutbyte för barn och unga.
- En förbättrad arbetsmiljö genom stipendier och kurser från NIVA.
- Stöd till vuxnas lärande genom "Adult Learning for Local Action" (ALLA).
- Trafiksäkerhetsstöd genom nätverkande, publicering av manual och konferens i S:t Petersburg.
- Stöd till samisk radio på Kolahalvön.
- Bättre tillgänglig statistik genom statistikboken North West Russia in Figures.
- Startkonferensen för BEN och styrgruppens första möte ägde rum i Vilnius i

september. I tillägg arrangerades konferenser i Tartu (Estland), Balvi (Lettland), St Petersburg (Ryssland) och Druskininkai (Litauen). Projektets webbsida www.benproject.org öppnades, en infobroschyr planerades och första newsletter publicerades.

6-5280-3 Nordiska Projektexportfonden (NOPEF)

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	NMR FIN. 05	BUD.DISP AV
EUR	2.667.400	2.667.400	2.633.200	69%	Institutionen
MODSVARER DKK	19.872.000	19.872.000	19.591.000		

Formål

NOPEFs formål er at styrke nordiske SMEs konkurrencekraft gennem lån til forstudier og forberedende aktiviteter til internationale etableringer og projekteksport.

NOPEF yder lån til projekteksport og etableringer med geografisk prioritet tilpasset NMRs:

- Centraleuropa, Østeuropa og Balkan (non EU-lande, bortset fra de baltiske länderna og Polen)
- Særlig prioritet Nordvest Rusland og Ukraine

NOPEF skal strukturere sit samarbejde med nationale og nordiske institutioner, dvs. NOPEFs produkt skal være unikt, differentieret og enkelt (fokus på ét produkt: forstudielån):

- Del af projektkæde Trade Councils -> NOPEF -> Investeringsfonde
- Del af projektkæde private konsulenter -> NOPEF -> Private investorer
- Øge SME-udnyttelse af NMRs institutioner og programmer

Prioriteringer i 2007

- At gennemføre nødvendig markedsindsats for at opnå 175 ansøgninger, heraf at sikre bevillinger til 105 forstudier som fører til 50 etableringer (heraf min 35% i NV Rusland og Ukraine).
- Mere Nordisk Nytte fra projektydelse:
  - Flere leverancer til nordiske leverandører, og
  - flere nordiske arbejdspladser, og
  - højere lokal SME-standard for miljø performance end hos nationale institutioner
- Mere Nordisk Nytte fra NOPEF ydelse
  - Højere forstudierisiko, og
  - øget forstudiekvalitet, og
  - mere effektiv ansøgningsformidling end hos nationale institutioner

Resultater i 2005

- Opnåelse af 202 ansøgninger, hvilket var over målsætning
- Sikret bevillinger til 122 forstudier, hvilket var over målsætning
- Medvirket til 54 etableringer, hvilket var over målsætning
- Gennem tættere projektopfølgning: Øget Nordisk Nytte fra flere projektleverancer til nordiske leverandører

Endvidere blev der i årets løb indledt samarbejde med flere nationale Trade Councils og investeringsfonde om distribution af Nopefs produkt og application sharing.

Kontrakt-periode

2005-2007

Kontraktstatus Opfyldt

Økonomi Ingen bemærkninger

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 817.300,00 EUR* Dessa kostnader skall ses mot bakgrund av en samlad lånestock på 7,7 miljoner EUR

Faktiske udgifter : 767.489,60 EUR*Dessa kostnader skall ses mot bakgrund av en samlad lånestock på 7,7 miljoner EUR

6-0970-3 Ministerrådets kontorer i Nord-vest Rusland

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	8.126.000	6.126.000	0	100%	Kontorerne

Formål Budgetposten finansierar ministerrådets kontorer i S:t Petersburg och Kaliningrad.

Ministerrådets styrka i sitt samarbete med Nordvästryssland ligger i hög grad i det faktum att Ministerrådet i drygt tio års tid varit närvarande i regionen via sitt kontor i St. Petersburg och kontaktpunkterna i Barentsområdet.

Kontoret i Kaliningrad kommer under 2007 att öppna nya möjligheter för Östersjösamarbetet. Rysslandsprogrammet styr även Kaliningradverksamheten men särskild hänsyn bör kunna tas till särskilda behov och möjligheter i den ryska exklaven.

I samarbetsministrarnas riktlinjer för samarbetet med Nordvästryssland beskrivs kontorens uppgifter.

Kontoren är ofte den implementerende part av det nordiske engasjementet, i forskjellige samarbeidsaktiviteter, idet kontoren:

- er den lokale kontakten for de nordiske fagministerrådene og deres utvalg og arbeidsgrupper, f.eks. ved å identifisere relevante russiske partnere, og dervedunderlette samarbeidet,
- utbygger nettverk med både de nasjonale myndighetene, med NGO'er og andre nasjonale og internasjonale aktører i de russiske regionene,
- er Ministerrådets lokale iakttakere, som identifiserer trender og muligheter for
- felles nordisk-russisk samarbeid.
- er eksponent for alt som er "Nordisk", og virker til å øke oppmerksomheten rundt samarbeidet, herunder på kulturområdet,
- har betydelig kompetanse som vil være av nytte for fagministrenes videreutvikling av samarbeidet med de russiske regioner,
- svarer for den praktiske saksbehandlingen, kvalitetssikring m.v. av bl.a. utvekslingsordningene på en mer effektiv måte enn det som ellers er mulig.

Prioriteringer i 2007 Kontoren i Nordvästryssland anpassar sin verksamhet efter Rysslandsprogrammets inriktningar och bidrar till implementeringen av bl.a. av förstärkta kunskapsuppbyggnads- och nätverksinstanser samt NGO-programmet inom Grannlandspolitiken.

- Et særligt vigtigt område for at støtte fælles nordiske russiske aktiviteter på uddannelses- og forskningsområdet samt fremme af innovation.
- Kontorerne vil få en rolle i at søge at styrke BSI (Baltic Sea Intitiative), som har til

formål at stykre den fælles konkurrencekraft og vækst i Østersøområdet.
- Kontorerne vil endvidere få en særlig rolle i at gennemføre grænseoverskridende aktiviteter sammen med Nordisk Ministerråds kontorer i de baltiske landene samt andre internationale aktører.
- Kontorerne vil også være vigtige partnere i større projekter, herunder f.eks. kontoret i Vilnius der er projektforvalter för Baltic Euroregional Network (BEN).
- Endelig vil blive prioriteret bistand til gennemførelse af de nordiske kulturministrenes ønske om styrkes samarbejde med Nordvestre Rusland.
- Med Kaliningradkontoret stärks ministerrådets närvaro i Nordvästryssland ytterligare. Kontoret skall öka ministerrådets samarbete med lokala myndigheter, universitet, konstinstitutioner, frivilligorganisationer och den privata sektorn. Ny projektverksamhet i samverkan med lokala aktörer tas fram. Den Nordenfrämjande verksamheten är ett viktigt inslag i Kaliningradkontorets verksamhet.

Resultater i 2005 Se under budgetpost 6-0810-3 Ministerrådets kontorer i Estland, Letland og Litauen, Resultater i 2005.

Kontrakt-periode 2006

6-0810-3 Ministerrådets kontorer i Estland, Letland og Litauen

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	9.495.000	9.495.000	13.933.000	100%	Kontorerne

Formål Budgetposten finansierar ministerrådets kontor i Estland, Lettland och Litauen. De av samarbetsministrarna antagna riktlinjerna fra december 2004 styr det politiska samarbetet med Estland, Lettland och Litauen.

Riktlinjerna beskriver kontorens uppgifter:

"Kontorerne er en katalysator for samarbeidet ved at kontorerne:
- er den lokale kontakten for de nordiske fagministerrådene og deres utvalg og arbeidsgrupper, f.eks. ved å identifisere relevante baltiske partnere, og derved underlette samarbeidet;
- utbygger nettverk med både de nasjonale myndighetene, med NGO'er og andre nasjonale og internasjonale aktører i de respektive land;
- er Ministerrådets lokale iakttakere, som identifiserer trender og muligheter for felles nordisk-baltisk samarbeid.
- er eksponent for alt som er "Nordisk", og virker til å øke oppmerksomheten rundt samarbeidet, herunder på kulturområdet
- har betydelig kompetanse som også vil være av nytte for kontorene i Nordvest Russland, og for videreutviklingen av samarbeidet med de russiske regioner, og således representerer et nettverk mellom Nordisk Ministerråds kontorer
- svarer for den praktiske saksbehandlingen, kvalitetssikring m.v. av bl.a. utvekslingsordningene på en mer effektiv måte som ellers vil være mulig."

Prioriteringer i 2007 Det fremtidige samarbeid skal være i alle de deltagende landenes interesse, og være til gjensidig nordisk- baltisk nytte. Kontoren i de baltiska länderna skal betjäna de olika ministerråden og de fælles nordiske institutioner när dessa utvecklar samarbetet med de baltiska länderna på likvärdig fot.

Prioritet för 2007 för kontorena i de baltiska länderna är att främja ett fördjupat nordisk

baltiskt samarbete og bistå med gennemførelsen af de mål fastsat i samarbejdsminsiterens retningslinier.

- Et særligt vigtigt område for at støtte fælles nordiske baltiske aktiviteter er på uddannelses- og forskningsområdet samt fremme af innovation.
- Kontorerne vil få en vigtig rolle i at søge at styrke BSI (Baltic Sea Intitiative), som har til formål at styrke den fælles konkurrencekraft og vækst i Østersøområdet.
- Kontorerne vil endvidere få en særlig rolle i at gennemføre grænseoverskridende aktiviteter sammen med Nordisk Ministerråds kontorer i Nordvestrusland samt andre internationale aktører.
- Kontorerne vil også være vigtige partnere i større projekter, herunder f.eks. kontoret i Vilnius der er projektforvalter för Baltic Euroregional Network (BEN) samt för European Humanities University –projektet, båda i samarbete med EU.
- Endelig vil blive prioriteret bistand til gennemførelse af de nordiske kulturministrenes ønske om styrke samarbejde med de baltiske lande.

Resultater i 2005

Denna budgetpost hette 2005 informations- och kontaktverksamhet och rymde ministerrådens kontor i Nordvästryssland och de baltiska länderna.

Ministerrådets kontorer i Estland, Lettland och Litauen har haft sina aktiviteter kopplade till närområdesprogrammets projekt och stipendieprogram, till kontorens egna projekt (främst Nordenfrämjande) samt till kontorens informations- och kontaktverksamhet. En tyngdförskjutning har de senaste åren skett till förmån för informations- och kontaktverksamheten. Sett i ett längre perspektiv bakåt har förskjutningen varit markant från interna projekt mot informations- och främst mot kontaktverksamhet, med en tillväxt för det sistnämnda som är större än minskningen av interna projekt.

Arbetet med stipendieprogram har varit oförändrad. Detta betyder att kontorens arbetsuppgifter ökat i omfattning. De tre handlingsplanerna inom socialområdet (jämställdhet, barn och unga, narkotika) har dominerat kontorens arbete under närområdesprogrammet, der udløb ved udgangen af 2005. Vid sidan av arbetet med handlingsplanerna har kontoret i stigende grad gett stöd och hjälp, i några fall omfattande, till andra projekt som fått stöd ur närområdesprogrammet år 2005. Vad gäller stipendieprogrammen har kontoren år 2005 mer aktivt styrt användandet av de fem mobilitetsprogram som kontoren själv förvaltar i syfte att stärka den allmänna inriktningen av ministerrådets samarbete med de baltiska länderna.

Informations- och kontaktverksamheten har koncentrerats dels till att fördjupa kontakterna med media, dels till en ökad dialog med myndigheter och NGO:er om nordisk-baltiskt samarbete och fördjupade diskussioner om mulighederne og interesse for NB8-samarbejde med ministrar och högre tjänstemän på främst utrikes-, social-, inrikes-, finans-, miljö-, utbildnings- och kulturdepartementen. Kontoren är partners i BEN-projektet, som administreras av kontoret i Vilnius som lead partner. Under 2005 genomfördes även diskussioner om samarbete med European Humanities University i Vilnius, som ledde till det gemensamma projektet med EU från 2006.

Alla tre kontor har en kulturverksamhet som författarkvällar, fotoutställningar, kulturarbetarseminarier, filmfestivaler och musikevenemang. Som exempel på större evenemang har kontoret i Estland arrangerat en stor poesifestival och två Nordic Forum, ett om pornofieringen av det offentliga rummet och ett om arbetskraftens fria rörlighet efter EU-inträdet, i samarbete med ministerier och myndigheter. I Lettland har kontoret organiserat konferenser om utbildning, forskning och innovation (Co-operation on Research Training in the Baltic Sea Area och Nordic Research and Innovation Co-operation with Latvia), EU lectures och gränsöverskridande miljösamarbete mellan

Lettland och Litauen. Desuden gennemførte kontoret i i Lettland en stor nordisk kulturfestival "Nordic Spring" i tæt samarbejde med de nordiske ambassader i Letland, en aktivitet, som fik den tilsigtede "nordenfremmende" effekt. Kontoret i Litauen organiserade den första nordisk-baltisk-ryska kriminallitteraturfestivalen Vilnius Alibi, som gav kontoret och Norden stor mediauppmärksamhet i Litauen.

Ministerrådets kontor i St. Petersburg har haft sina aktiviteter kopplade till närområdesprogrammets projekt och stipendieprogram, till kontorets egne projekt (främst Nordenfrämjande) samt till kontorets informations- och kontaktverksamhet.

Antal deltagare i projektverksamhet, där kontoret medverkat med partners omfattade ungefär 9 700 deltagare (i 2004: ca. 5000) vilket är en markant ökad kontaktverksamhet. Vad gäller stipendieprogrammen har kontoret år 2005 mer aktivt styrt användandet av de mobilitetsprogram som kontoret själv förvaltar i syfte att stärka genomslaget av den allmänna inriktningen av ministerrådets samarbete med Nordvästra Ryssland. Kontoret har administrerat 7 stipendieprogram med c:a 300 deltagare. Informations- och kontaktverksamheten har koncentrerats dels till att fördjupa kontakterna med media, dels till en ökad dialog om nordisk-rysktbaltiskt samarbete och fördjupade diskussioner om Nordvästrysslandsverksamheten med federala myndigheter i St. Petersburg, ministrar och högre tjänstemän på främst utrikes-, social-, inrikes-, miljö-, utbildnings- och kulturdepartementen. Mediatäckningen utgjordes av 60 TV-reportage, 100 tidningsartiklar samt 30 radiosändningar, vilket gett en ökad synlighet jämfört med tidigare.

Nordenfrämjande arbete dominerar kontorets egen projektverksamhet. Vid sidan av informationsseminarier och kulturprojekt som fotoutställningar och en nordisk sagobok har kontoret deltagit i och arrangerat:

- Konferens WoMen and Democracy med ca. 700 deltagare
- Bokmässan Nevskij Forum
- Seminarium om upphovsrätt
- Danska kulturdagar i Murmansk, promovering av Danmark som ordförandeland för det nordiska samarbetet i 2005, ca. 2500 besökte de olika evenemangen
- Kontorets 10 års jubileum
- Kulturseminarier i Murmansk och St. Petersburg

6-0920-1 Prosjektvirksomhet i Estland, Letland og Litauen

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	0	0	6.426.000	100%	NSK/MR-SAM

Formål

Som ett led i förändringen av ministerrådets grannlandspolitik har denna budgetpost avvecklats.

Resultater i 2005

- Ett förbättrat stöd till barn och unga, narkotikabekämpning och jämställdhet genom implementering av handlingsplaner och kulturutbyte för barn och unga.
- En förbättrad arbetsmiljö genom stipendier och kurser från NIVA.
- Stöd till vuxnas lärande genom "Adult Learning for Local Action" (ALLA).
- Nordisk poesifestival i Tallinn.

6-0910-1 Politiske initiativer

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	2.038.000	2.038.000	3.200.000	100%	NSK/MR-SAM

Formål Budgetposten finansierar initiativ som kan behöva tas med hänsyn till nya politiska utmaningar.

Prioriteringer i 2007 Beroende av den politiska utvecklingen i regionen.

Resultater i 2005 Utveckling och finansiering av ett större stödprojekt till det vitryska universitetet Uuropean Humanities University (EHU) i Vilnius.

6-0790-1 Grænseregionalt samarbejde

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	0	1.019.000	0	0%	MR-SAM/NSK

Formål För verksamhet som tidigare täckts under denna budgetpost hänvisas till den nya posten Partnerskap och gränsregionalt arbete.

6-0870-1 Arktisk samarbeidsprogram

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	9.159.000	7.172.000	7.038.000	99%	MR-SAM/NSK

Formål Målsætningen med det Arktiske Samarbejdsprogram er at udvikle og forbedre livskvaliteten for befolkningen og de økologiske og økonomiske forudsætninger for fortsat bosætning i det arktiske område med særligt ansvar for de samiske og inuitiske befolkningsgruppers situation. Programmet skal desuden bidrage til og understøtte den arktiske befolknings sociale og kulturelle udvikling.

Posten er tildelt 2 MDKK fra prioriteringspuljen.

Prioriteringer i 2007 Indenfor den nævnte overordnede ramme vil der i perioden 2006-08 blive fokuseret på særligt tre hovedområder:

- Fremme de oprindelige folks levevilkår og økonomiske og kulturelle udviklingsmuligheder.
- Fremme forudsætningerne for nordisk forskning med særlig henblik på det Internationale Polarår 2007-2008.
- Fremme forudsætningerne for nordisk samarbejde vedr. klimaændringer i Arktis, samt at fortsætte initiativer med sigte på at forhindre spredning af miljøgifte og tungmetaller i Arktis.

Resultater i 2005

- Øget viden om planer før søgning, udvinding og transport af olie og gas fra de arktiske områder, samt belysning af beredskabssituationen og de potentielle effekter af olieaktivitet i Arktis gennem afholdelse af et internationalt Arctic Oli and Gas Symposium

- Bidrag til det sudhedsmæssige informationsniveau i Arktis gennem publikation af det arktiske tidsskrift International Journal of Circulpolar health
- Øgen koordination og planlægning af arktisk forskning over de næste 10-15 år gennem afholdelse af International Conference on Arctic Research Planning (II)
- Udarbejdelse af en arbejdsplan for Arktisk Råds Informations og kommunikationsnetværk (ICT) gennem afholdelse af en ICT network workshop

Hertil kommer følgende projekter som er afsluttet med støtte fra miljøministernes nu afsluttede arktiske handlingsplan:

- Udarbejdelse af principper for bæredygtig forvaltning af kulturmiljøer i Arktis
- Udvikling af nordiske værnekriterier for geologiske elementer og kulturminder i Arktis
- Udarbejdelse af retningslinier og gode eksempler på miljøvenlig ressourceanvendelse og integrering af miljøhensyn til brug for forsknings og uddannelsessektoren.

Samarbejdsministrene

Generel indledning

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	ÆNDRING 06-07
DKK	103.300.000	107.525.000	110.415.000	-3,9 %

Indledning

I det nu fremlagte forslag til budget for samarbejdsministrene er der i overensstemmelse med MR-SAM's tilkendegivelser angående administrative effektiviseringer indarbejdet en reduktion på 3 % i sekretariatets budget, samt foreslået en del sammenlægninger af budgetposter vedrørende henholdsvis grænsehindringsarbejdet og informationsvirksomheden. Samtidig er der indarbejdet en sammenlægning af den særlige post til Informationsvirksomhed med Sekretariatet, hvorfra NMR's øvrige andel af udgifterne til den fælles informationsafdeling kommer.

Som udgangspunkt er alle budgetposter reduceret med 1 % i overensstemmelse med de vedtagne budgetanvisninger. Afvigelser herfra er sekretariatet (0180), som er reduceret med 3 % og Publikationen (8030), hvis budget er fastsat under hensyntagen til behovet og overskud fra tidligere år.

Ændringer på budgetpostniveau
Budgetforslaget indebærer en omfattende sanering i antallet af budgetposter på denne del af budgettet. For det første samles budgetposterne vedrørende informationsaktiviteter for derved at muliggøre en samlet fælles prioritering af disse midlers anvendelse, og samtidig gøre det lettere at ændre på fordelingen fra år til år i lyset af variationer i behov.

I den nye budgetpost til informationsaktiviteter samles de hidtidige udgifter til statistisk samarbejde (0430), oversættelse og tolkning (1040), Norden i Fokus (1025), en del (300 TDKK) af budgetposten til informationsvirksomhed udenfor Norden (1020) og den del af budgetposten til Foreningerne Nordens Forbund (0410), som hidtil har finansieret informationskontorerne i yderpunkterne. Sekretariatet vil årligt forelægge et specificeret budget for NSK for anvendelsen af denne budgetpost.

Den hidtidige budgetpost til informationsvirksomhed (1010), som har udgjort en del af NMR's andel til den fælles informationsafdeling foreslås overført til sekretariatsbudgettet, da den har været anvendt som en del af NMR's 60 % andel. Ved denne overførsel er der behov for at foretage en teknisk korrektion af ministerrådets lønsumsramme.

Budgetposten vedrørende reformer på institutionsområdet (0190) foreslås sammenlagt med sekretariatet, da den type udgifter naturligt kan afholdes over sekretariatets administrationsbudget.

Budgetposten Europasamarbejdet (0195) og en del af budgetposten informationsvirksomhed udenfor Norden lægges sammen i en ny budgetpost til finansiering af internationale aktiviteter.

Budgetposten Støtte til frivilligsektoren (0450) foreslås nedlagt, da det skønnes uhensigtsmæssigt med en selvstændig budgetpost, der anvendes til så forskelligartede formål som rejsestøtte til frivilligorganisationer, tolkestøtte til frivilligsektoren samt diverse former for projektstøtte af varieret indhold og stor geografisk spredning. Det er

sekretariatets vurdering, at der er uforholdsmæssig meget administration forbundet med dette arrangement set i forhold til den nordiske nytte.

Sekretariatet

5-0180-3 Ministerrådets sekretariat (NMRS)

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	66.623.000	64.469.000	65.221.000	0%	Generalsekretæren

Formål

Nordisk Ministerråds Sekretariat (NMRS) er et politisk sekretariat for multilateralt samarbejde i Norden og dets nærområder, og vil gennem høj kompetence og effektivitet løse de opgaver, som de får i opdrag. NMRS bidrager på opdrag fra de nordiske landes regeringer, de selvstyrende områders landstyrer og på eget initiativ til at videreføre, forstærke og udvikle det nordiske samarbejde, samt fremme fælles nordiske interesser i en verden under stadig forandring.

Nordisk Ministerråd har en informationsafdeling fælles med Nordisk råd. Informationsafdelingen finansieres i forholdet 60/40 mellem Ministerrådet og Rådet. Informationsafdelingen skal øge kundskab om og bidrage til øget interesse for det nordiske både i og udenfor Norden gennem effektiv og målrettet formidling for at tydeliggøre resultater og konsekvenser af det nordiske samarbejde for den enkelte nordbo, og synliggøre hvordan de nordiske erfaringer kan bidrage til samfundsudviklingen i verden udenfor Norden.

Informationsafdelingens formål er gennem et bredt scenario af informationsaktiviteter, hjemmeside, seminarer og konferenser at synliggøre temaer med fælles nordisk betydning i ministerråd og præsidiet, i et nært samarbejde med de ansvarlige nationale myndigheder.

Reelt er der tale om en reduktion af sekretariatsbudgettet på 3 % fra 2006 til 2007. Når beløbet på budgetposten alligevel stiger skyldes det, at der sker en overførsel af to tidligere selvstændige budgetposter (informationsvirksomhed og reformer på institutionsområdet) til sekretariatet.

Prioriteringer i 2007

Sekretariatet skal opfattes som en professionel, attraktiv arbejdsplads, med et arbejdsmiljø præget af medarbejdere som tager ansvar, viser engagement og integritet, har vilje og evne til nytænkning og samarbejde. Udvikling af kompetence, fysisk og psykosocialt arbejdsmiljø skal indgå som en integreret del av sekretariatets virksomhed.

Sekretariatet skal lægge vægt på arbejdsmetoder som bidrager til relevans og fokusering på de centrale opgaver. Nordisk nytte udvikles ved:

- Identificering og forberedelser af temaer med fælles nordisk betydning for politisk behandling i ministerråd og embedsmandskomitèer i et nært samarbejde med de ansvarlige nationale myndigheder.
- Gennem udredninger, seminarer og konferencer at give medlemslandene muligheder for at tage initiativ omkring relevante nordiske temaer.
- At implementere politiske beslutninger, og bidrage til at evalueringer og resultater bliver rapporteret til de politiske beslutningsorganer.
- Sikre kvalitet, kontinuitet og fremdrift i udførelse af sekretariatets arbejdsopgaver.
- Give kundskab og bidrage til øget interesse for det nordiske samarbejde både i og

udenfor Norden gennem effektiv og målrettet informationsformidling. I denne sammenhæng er det vigtig at informere for at tydeliggøre resultaterne og konsekvenserne af det nordiske samarbejde specielt overfor den enkelte nordbo, samt at synliggøre hvordan de nordiske erfaringerne kan være et bidrag til samfundsudviklingen i Europa og verden udenfor Norden.
- Ministerrådets ressourcer udnyttes bedst ved at fokusere på politiske mål og prioriteringer, på brugere i bred forstand, og på synergieffekter ved samarbejde med Nordisk Råd samt nationale, nordiske og internationale organisationer.

Resultater i 2005

I forlængelse af samarbejdsministrenes beslutning om at fokusere og effektivisere det nordiske samarbejde bl.a. ved at reducere antallet af ministerråd fra 18 til 11 er der gennemført en omorganisering af sekretariatet med virkning fra 1. januar 2006. Fordelingen af ministerråd på fagafdelinger er ændret for at opnå større synergi i de enkelte afdelinger. Fagafdelingerne er herefter stort set lige store, og endvidere er al administration samlet i én afdeling mod tidligere to.

Resultatet af det seneste års effektiviseringer og omstruktureringen i sekretariatet er en reduktion i antallet af normerede stillinger med 3,3.

I kraft af sin funktion er sekretariatet involveret i en række politiske initiativer. Disse er beskrevet under budgettets øvrige budgetposter. Af administrative initiativer internt i sekretariatet kan nævnes eManagement-projektet.

eManagement initiativet nærmer sig sin afslutning. Med udgangspunkt i den overordnede vision - at digitalisere alle dokumenter og alle arbejdsgange, samt indføre en række nye IT-baserede tjenester - gik sekretariatet i 2006 i gang med det sidste større projekt: eArkiv-II. Målet med eArkiv-II projektet er at indføre et nyt og tidssvarende sags- og journalsystem, som kan danne grundlag for det nordiske samarbejde.

De første faser af projektet, som primært retter sig mod sekretariatets interne arbejdsgange, er blevet gennemført i første halvdel af 2006. I anden halvdel af 2006 og begyndelsen af 2007 følger de eksterne dele, som skal give brugere udenfor sekretariatet adgang til relevante dokumenter samt sikre offentlighedens adgang til organisationens arbejde. Som afslutning på eManagement initiativet følger i anden halvdel af 2006 og første halvdel af 2007 en gennemgang og konsolidering af samtlige systemer i sekretariatet, herunder forbedring af stabiliteten af og integrationen mellem de forskellige systemer

Nordisk Ministerråds fælles aktiviteter

5-0185-1 Nedbrydelse af grænsehindringer

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	0	1.732.000	2.295.000	28%	Generaldekretæren

Formål

Posten slås sammen med budgetpost 5-1030-1 hallo Norden i den nye budgetpost "Grænsehindringer/Hallo Norden.

Resultater i 2005

- Digital arbejdsformidling på internettet blev i årsskriftet 2005/2006 lanceret i Øresundsregionen.
- Kataloget over næringslivets grænsehindringer har dannet grundlag for det arbejde

der har pågået med fjernelse af barriere for næringslivet i Norden.

- For at skabe et frit venturekapitalmarked har et omfattende arbejde være igangsat. 2 arbejdsgrupper har været nedsat for at vurdere hindringer i venturekapital fondenes vedtægter og vurdere hindringer vedrørende dobbeltbeskatning.
- Et grænsepolitisk netværk af eksperter i de nordisk grænseregioner er etableret og fungerer fortsat.
- Nordisk "pillepas". Der er i de nordiske lande forskellige regler og praksis for, hvornår man kræver dokumentation for rejsendes retmæssige besiddelse af euforiserende stoffer, der indføres som bestand af et lægemiddel. Særligt relevant for rejsende til og fra Bornholm og det øvrige Danmark.

Mulighederne for transitrejsende med kæledyr for rejsende til og fra Bornholm og det øvrige Danmark er blevet forbedret. Hunde og katte kan nu også medbringes i bus og tog og dermed ikke kun i bil. Samtidig kan blanketter m.v. udfyldes på forhånd på internettet.

5-0190-1 Reformer på institutionsområdet

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	0	300.000	510.000	0%	Generalsekretæren

Resultater i 2005

De fellesnordisk institusjoner er et viktig verktøy for å nå de politiske mål Nordisk Ministerråd setter seg. Det er i de senere år gjennomført en rekke reformer av de nordiske institusjoner. Dette omfatter sammenlegninger, overføring til nasjonalt nivå eller avvikling. I 2005 er det tatt initiativ til omfattende reformer på kulturområdet. Det er en målsetting at reformoverveielser med sikte på et større nasjonalt ansvar for styring, finansiering og kvalitetssikring, blant annet gjennom innarbeiding av nordisk aktivitet i nasjonale vertsinstitusjoner, videreføres.

5-0195-1 Europasamarbejdet

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	0	198.000	510.000	0%	Generalsekretæren

Formål

Budgetmedlen i dag användas för finansiering af utarbetandet av rapporter, utredningar, seminarier m.m. som har betydelse for det nordiske samarbetet i förhållande till EU.

Budgetposten ophører og midlerne overføres til den nye budgetpost "Internationale aktiviteter".

Resultater i 2005

Ministerrådets rapport om internationale aktiviteter kom i en ny udformning og i et større oplag og opnået dermed større spredning end tidligere.

Kontakterne om EU-kommissionen udvikledes, hvilket bl.a. banede vej for samarbejde om European Humanities University (EHU) i Vilnius.

Planlægning og gennemførelse af møde med samarbejdsministrene i Bryssel.

5-0410-4 Föreningarna Nordens Förbund

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	1.370.000	3.259.000	3.303.000	100%	Generalsekretæren

Formål

Bevillingen til Foreningen Nordens Forbund er et alment virksomhedsbidrag, men dækker også omkostninger ved visse faste aktiviteter i FNFs regi.

Midlerne til de regionale informationskontorer er i budgettet overført til den nye budgetpost "Informationsaktiviteter".

Prioriteringer i 2007

Foreningerne Nordens Forbund vil også i 2007 bidrage til en aktiv samfundsdebat, og tage initiativer, der kan medvirke til at fordybe det nordiske samarbejde indadtil og udadtil, fremme den fri bevægelighed i Norden og kontakten mellem de nordiske borgere. Forbundet vil ligeledes fortsat fremme sit nordiske netværk med henblik på at udbrede viden om det nordiske samarbejde og for at fremme medborgene og organisationernes nordiske samarbejde. Forbundet vil også tilskynde til nordisk samageren i forhold til omverdenen ikke mindst i forhold til EU.

Af opgaver som foreningerne i perioden 2007 særligt vil prioritere er bl.a. en videreudvikling af det nordiske skolesamarbejde, en styrkelse af nabosprogsforståelsen og en styrkelse af kontakten med Nordens nærområder.

Resultater i 2005

Arbejdet med at øge kundskaberne om og interessen for Norden blandt befolkningen er blandt andet sket gennem projekterne "Gæstebud", "Skumringstimen", "Morgengry" og gennem venskabsbysamarbejdet.

"Skumringstimen" gennemføres i samarbejde med PR-Foreningen for nordiske og baltiske biblioteker. Projektet havde stor tilslutning og antallet af deltagere er på ca 1600 "officielt" registrerede biblioteker, skoler og Norden-foreninger fra samtlige nordiske lande (inkl. baltiske biblioteker, danske biblioteker i Sydslesvig samt i nordenklubber i Schweiz).

Forbundet er også aktiv i forhold til Orkester Norden bl.a. ved udbredelse af kendskabet til orkesteret samt for at sikre orkesterets fortsatte eksistens. Der er i den anledning i skrevet til Nordisk Råds Kulturudvalg og herved gjort opmærksom på, at orkesteret stod i fare for at få frataget sin støtte, hvilket der var lagt op til i forslaget til reform af det nordiske kultursamarbejde. Kvaliteten i orkesteret er i dag så høj, at det har fået et ry som et af de allerbedste symfoniorkestre i Norden.

FNF har også deltaget i en lang række konferencer med indlæg og bistand, blandt andet i Frivilligkonferencen i København i oktober 2005. Frivilligkonferencen bliver bl.a. fulgt op ved oprettelse af et dialogforum, der vil blive lagt i forbindelse med konferencens hjemmeside. På hjemmesiden kan frivilligsektoren i Norden komme i kontakt med de officielle nordiske samarbejdsorganer. FNF sørger for videreformidling af henvendelserne.

Den 23.-24. september holdt Forbundet styreseminar i Sønderborg, temaet var mission, vision og værdier, et indadrettet studie i Foreningerne Nordens virksomhed. Styreseminaret følges nu op af Præsidiet.

Endelig er der i 2005 blevet udarbejdet en ny handlingsplan for 2006-2008.

5-0425-4 Bidrag til Västnorden

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	2.697.000	2.724.000	2.761.000	100%	Generalsekretæren

Formål Bidraget används primært till resestöd för att underlätta för västnordiska tjänstemän att delta i det nordiska samarbetet. Bidraget utgår till Färöarna, Grönland och Island efter en fördelning från 1992.

Prioriteringer i 2007 Fördelningen för år 2007 antas bli 43 % till Island, 35 % till Grönland och 22 % till Färöarna, vilket är samma fördelning som för tidigare år.

Resultater i 2005 Antallet af rejser ligger stort set på samme niveau som tidligere år.

5-0430-1 Nordiskt statistiskt samarbete

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	0	1.787.000	1.812.000	100%	Generalsekretæren

Formål Budgetposten ophører og midlerne overføres til den nye budgetpost "Informationsaktiviteter", som derefter fremover vil finansiere produktionen.

Resultater i 2005 I 2005 blev indholdslayoutet justeret for at forbedre læsbarheden af figurer og diagrammer. Årbogen 2005 indeholdt mange flere data fra de tre selvstyrende områder, Færøerne, Grønland og Åland.

Der blev også fra NMRS gjort en større indsats for at gøre relevante målgrupper opmærksomme på årbogen blandt andet gennem direct mail med enten årbogen eller miniårbogen vedlagt. Målgrupperne var blandt andre nordiske ambassader i de nordiske lande og i udvalgte lande udenfor Norden og udenlandske ambassader i Norden.

5-0435-1 Generalsekreterarens disponeringsreserv

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	381.000	385.000	597.000	90%	Generalsekretæren

Formål Generalsekretærens dispositionsreserve er afsat til rådighed for Generalsekretæren med henblik på at imødekomme specifikke behov. Reserven skal give sekretariatet fleksibilitet i relation til indledende projekter og undersøgelser samt mulighed for at dække uforudsete udgifter i forbindelse med afslutningen af projekter etc. Det er derimod ikke meningen, at Generalsekretærens reserve skal benyttes til tillægsbevillinger til institutioner, embedsmandskomiteer eller sekretariatet til formål, som er prøvet i den ordinære budgetbehandling.

Prioriteringer i 2007 I første række prioriteres projekter, som ikke naturligt kan henføre til et særskilt ministerråd. I konsekvens af formålet med reserven angives i øvrigt ingen specifikke forhåndsprioriteringer.

Resultater i 2005

- Rapportering om Norden i et globaliseret samfund.
- Rapportering om samarbejdet mellem Nordisk Ministerråd och EU.

- Nordisk Administrativt Forbund.
- Udstillingsvirksomhed i Nordisk Ministerråds Sekretariat.

5-0445-1 Formandsskabspuljen

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	10.000.000	9.502.000	10.200.000	88%	MR-SAM/NSK

Formål

Formannskapspuljen skal benyttes til formannskapets engangsinnsatser av stor politisk betydning. I tillegg skal også initiativ fra MR-SAM finansieres med midler fra denne budsjettpost.

Det skal legges vekt på nye initiativ gjerne av tverrgående karakter. Tildeling av midler skal skje etter fastsatte kriterier og skal skje etter strategiske overveielser. Det forutsettes som utgangspunkt forankring og medfinansiering fra de berøret fagministerråd och/eller national medfinansiering. Flerårige aktiviteter skal fortrinnsvis bare finansieres når det samtidig besluttes om mer permanente finansieringsløsninger. På denne måten skapes ikke uløste fremtidige budsjettbindinger og budsjettpostens fleksibilitet videreføres. Ressursene skal ikke benyttes som allmenn tilleggsfinansiering. Dette innebærer at dersom det tas beslutning om virksomhet som er av varig karakter, må beslutningen inneholde forslag til nedprioritering av annen virksomhet som på sikt kan finansiere den mer varige.
Nordisk Råd orienteres om hvordan midlene fra denne budsjettposten disponeres.

Prioriteringer i 2007

Midlene er i første rekke beregnet på aktiviteter og prosjekter initiert av Ministerrådets formannskap. Dette innebærer også som hovedregel en forpliktelse til å følge opp det fratredende formannskapets spissprioriteringer. Videre vil det aktuelle formannskap ha ansvar for å gjennomføre vedtatte beslutninger av mer langsiktig karakter som er fattet av Ministerrådet.

Resultater i 2005

I 2005 ble det bevilget midler til en lang rekke prosjekter innenfor bl.a. følgende tema:

- De nordiske land som videnssamfund – vekselvirkning mellem forskning og erhvervsliv
- Norden uden grænser
- Samarbejdet med Nærområdet – det nordvestlige Russland og de baltiske lande
- Fokus på Vestnorden og det arktiske samarbejdet
- Effektiviteten i det nordiske samarbejdet

5-0450-2 Stöd till frivillig sektorn

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	0	1.223.000	1.240.000	42%	Generalsekretæren

Formål

Budgetposten har hidtil været anvendt til rejsestøtte til frivilligorganisationer, tolkestøtte til frivilligsektoren samt diverse former for projektstøtte af varieret indhold og stor geografisk spredning.

Budgetposten nedlægges og midlerne overføres til dispositionspuljen, som bliver endeligt fordelt i Generalsekretærens budgetforslag 2007.

Resultater i

Der blev opstartet et projekt for udvikling af initiativer rettet mod barn og unge på NGO

2005

niveau med fokus på hjem og skole på Balkan, især Bosnia Herzegovina og Serbia. Det var første gang det ble etablert et sånnt prosjekt mellom skoler/barnehjem og det lokale samfunn som innebærer utdanning av pedagoger. Resultatet anses som meget positivt.

I samarbeid med likestillingsområdet ble det i november 2005 arrangert seminaret "Inspiration till integration" av mentornettverket KVINFO. Målet var å ta opp problemstillinger knyttet til integrasjon av innvandrekvinner på arbeidsmarkedet.

NGO konference i Gdynia.

Samarbeide med European Cultural Foundation fortsatte prosjektet i Kaliningrad. Målet var å stimulere til formulering av en kulturpolitikk ved å etablere et samarbeid mellom sentrale kulturinstitusjoner, kulturaktører og NGO innenfor kultursektoren. Resultatet av denne første fasen er positivt og i 2005 søkte fikk samarbeidspartnerne støtte (200.000 EUR) fra EUs program Tacis til å videreutvikle prosjektet i 2006-2007.

De nordiske husene, Nordens Hus i Reykjavik, Nordens Hus på Færøerne og Nordens Institut på Grønland har bevilget reisestipendier.

Der blev givet tolkningsstøtte til 4 møder i 2005.

Det ble gitt støtte til en Nordisk Integrasjonskonferanse i Stavanger med tittel "En følelse av tilhørighet"som handlet om makt, politikk og integrasjon, det nordiske integrasjonsfeltet i Norden i dag og Oppvekst og medborgerskap.

Formannskapskonferansen "Norden i bevægelse – Bevægelsernes Norden" ble avholdt i København og handlet om de frivilligge organisasjonenes rolle i dagens samfunn.

5-0460-1 Holdbart Norden

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	3.000.000	3.975.000	4.029.000	100%	MR-SAM/NSK

Formål

Udvikle og implementere den tværgående forankrede reviderede strategi "Bæredygtig udvikling – En ny kurs for Norden". Strategien omfatter såvel langsigtede målsætninger for perioden 2001-2020 som mere kortsigtede målsætninger og indsatser for perioden 2005-2008. Strategien fokuserer på områder, hvor Norden har fælles interesser og særlig gode forudsætninger for at bidrage til en holdbar udvikling, og hvor det nordiske samarbejde skaber en særlig merværdi.

En væsentlig del af Holdbart Nordens midler er projektmidler, der kan søges. Tildeling af midler forudsætter medfinansiering fra berørte fagministerråd. Samarbejds-ministrenes kriterier for at søge midler er, at projektet opfylder kravet om nordisk nytte, udgør en direkte opfølgning af strategien, er forankret i det/de ansvarlige ministerråd, samfinansieres af en eller flere ministerråd med mindst 50 % og udgør merværdi; løftestangsprincippet. Endvidere vil der blive lagt vægt på, at projektet er tværgående, nyt og/eller innovativt og så vidt muligt indeholder og/eller integrerer de tre komponenter af holdbar udvikling (miljø/økonomi/social).

Prioriteringer i 2007

Den reviderede strategi 2005 – 08 skal fungere som det overordnede tværgående styringsinstrument for bæredygtig udvikling i Ministerrådet. Arbejdet med opfølgningen og implementeringen af strategien i de berørte fagministerråd skal fortsætte i 2007.

Styrkelsen af den økonomiske og sociale dimension, herunder uddannelse, samt indsatsen vedrørende bæredygtig produktion og forbrugsmønster vil medføre, at projekter vedrørende bæredygtig udvikling kan bruges som strategiske spydspidsindsatser, og efterspørgslen efter midler til samfinansiering øges

Information og markedsføring samt påvirkning af det internationale samarbejde om bæredygtig udvikling prioriteres. Et overordnet mål vil være at øge synligheden af den nordiske strategi og at Norden ses som en rollemodel. Det prioriteres, at der fortsat afholdes nordiske seminarer om bæredygtig udvikling med en bred deltagelse af regionale og lokale aktører

Bæredygtig udvikling vil være et overordnet tværgående tema og ramme for Ruslandsprogrammet, det arktiske samarbejdsprogram, den Nordlige Dimension og Vest-Norden samarbejdet.

Resultater i 2005

Den nordiske reviderede strategi med langsigtede mål samt mål og indsatser 2005 – 08 trådte i kraft den 1. januar 2005. Den sociale og økonomiske dimension er styrket. Den reviderede strategi har egne kapitler om den sociale dimension, herunder uddannelse samt om bæredygtig produktion og forbrugsmønstre. Landene og de forskellige ministerråd i Ministerrådet er godt i gang med at implementere den reviderede strategi.

Der blev etableret en nordisk kontaktgruppe bestående af nordiske nøglepersoner vedr. bæredygtig udvikling.

Der blev igangsat en revision af det eksisterende sæt af bæredygtighedsindikatorer.

Ministerrådet har igangsat projekter til opfyldelse af mål og indsatser. 21 projektansøgninger om midler fra Holdbart Norden blev imødekommet. Projekterne er i vidt omfang tværgående og vedrører miljø, genetiske ressourcer, jord- og skovbrug, levnedsmidler, økonomi, energi, klima, fiskeri, transport og sociale indikatorer samt lokal agenda 21. Eksempler på projekter er: Forståelse for og implementering af bæredygtig forbrug og produktion, Forstudie om positive helse- og vækstvirkninger (reduktion af fattigdom) af god kemikalie-forvaltning og – kontrol, Plantegenetiske ressourcer, Handel med udslipsgasser i relation til øvrige styringsmidler, EU og tilsætnings-politikken i Norden, samt udvikling af indikatorer på fiskeri-, transport og det sociale område.

Strategien er blevet lanceret internationalt for at kunne stimulere andre lande og internationale regioner til en mere bæredygtig udvikling. Den blev fremsendt til forårstopmødet 2005 i EU som bidrag til den internationale diskussion om bæredygtig udvikling samt til ECOSOCs konference om revisionen af EU's strategi for bæredygtig udvikling. Den blev præsenteret i FN på det 13. møde i CSD (Commission of Sustainable Development), på UNECEs ministermøde i Vilnius om miljø og uddannelse vedrørende bæredygtig udvikling, i ekspertgruppen for bæredygtig udvikling i OECD samt på det 2. møde i UNECEs regionale opfølgningsforum i Geneve om bæredygtig udvikling.

Ministerrådet præsenterede strategien på nationale møder om bæredygtig udvikling: I Danmark på et møde i landstingssalen i København om uddannelse og bæredygtig udvikling, i Norge på et internationalt seminar i Oslo om bæredygtig udvikling, i Finland på det nationale "kick-off-møde" om revision af den finske strategi samt på den svenske bæredygtighedskonference "Envisions" i Västerås.

5-1010-1 Informationsverksamhet

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	0	3.829.000	3.882.000	100%	Generalsekretæren

Formål

Budgetposten ophører og midlerne overføres til budgetposten 5-0180-3 Ministerrådets Sekretariat (NMRS).

Resultater i 2005

- Årsberetningen udkom i årets første kvartal på skandinavisk, finsk, islandsk og engelsk.
- Det elektroniske nyhedsbrev "Norden – the Top op Europe" udkom 11 gange på engelsk og russisk.
- Ugebrevet "Norden i Veckan" udkom hver uge som elektronisk nyhedsbrev på skandinavisk, finsk og engelsk.
- AnalysNorden med politiske analyser fra de 5 nordiske lande udkom10 gange som elektronisk nyhedsbrev på skandinavisk, finsk og islandsk.
- Der blev udarbejdet distributionslister og udsendt materiale om det nordiske samarbejde og internationale aktiviteter for forskellige målgrupper blandt andet til nordiske ambassader i Norden og Europa, Nordiske parlamentarikere og repræsentationer i EU m.fl.
- Udsendelser af pressemeddelelser og nyheder blev i stigende grad også oversat til de skandinaviske sprog og sendt til udvalgte medier i udvalgte lande via et nyt elektronisk udsendelsessystem.
- Der blev udarbejdet en ny fælles præsentationsbrochure for Nordisk Råd og Ministerråd.
- Websiderne blev grundigt analyseret og brugbar statistik om brugen af www.norden.org blev tilvejebragt til brug for arbejdet med at udvikle hjemmesiden yderligere med fokus på brugervenlighed, sprog og aktualitet.

5-1011-1 Informationsaktiviteter

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	9.870.000	0	0	0%	Generalsekretæren

Formål

Denne nye post består af følgende tidligere budgetposter: 0430 Nordisk statistiskt samarbete, 1025 Norden i Fokus (info. Vinduerne), 1040 Översättning och tolkning og den del af budgetposten 0410 Föreningarna Nordens Förbund, som går til Info-punkterne. Af denne budgetpost finansieres alene aktiviteter, der vedrører Nordisk Ministerråd.

Alle aktiviteter under denne post har enten direkte eller indirekte med informations og kommunikationsarbejde at gøre – enten er det direkte formidling af viden om de nordiske velfærdsstater og det nordiske samarbejde eller også understøtter det kommunikationen internt mellem aktørerne i det nordiske samarbejde og eksternt mellem Nordisk Ministerråd og nordboerne, nordiske institutioner og internationale organisationer.

Prioriteringer i 2007

- I et samarbejde med de nordiske statistikbureauer lægges der op til at få gjort data fra den nordiske statististiske database tilgængelige på hjemmesiden samtidig med at statistikken også formidles i et trykt format. Bogens indhold skal i øvrigt tilpasses en bredere målgruppe, som ønsker et formidlet statistisk overblik. Indholdet i database og bog tilpasses globaliseringen og den aktuelle samfundsdebat, og der inddrages nye statistikker i den udstrækning, det er fagligt muligt.
- Aktiviterne i Norden i Fokus og i Info-punkterne skal i så høj grad som muligt afspejle Nordisk Ministerråds kommunikationsstrategi.
- At imødekomme behovet for oversætning og tolkning i forbindelse med Finlands formandskab for Nordisk Ministerråd i 2007. Derudover vil der være en øget fokus på kvalitetssikring af oversættelser til og fra finsk og islandsk.

5-1020-1 Informationsverksamhet utanför Norden

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	0	979.000	993.000	58%	Generalsekretæren

Formål

Budgetposten nedlægges og midlerne overføres til den nye budgetpost "Internationale aktiviteter"; dog overføres midlerne til journalistrejser til den nye budgetpost "Informationsaktiviteter".

Resultater i 2005

I 2005 er der bl.a. gennemført informationsseminarer i Prag og Budapest i forbindelse med Ministerrådets designudstilling.

Journalistrejser gennemførtes til sessionen i Reykjavik (11 deltagere) , til Nordisk Råds temamøde i Pärnu i Estland (6 deltagere) samt til åbningskonference for "Baltic Euroregional Network" (BEN) i Vilnius (8 deltagere).

5-1021-1 Internationale aktiviteter

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	863.000	0	0	0%	Generalsekretæren

Formål

Under denne budgetpost samles ressourcer til mindre internationale indsatser, som ikke naturligt hører under andre budgetposter.

Prioriteringer i 2007

- En fortsat forstærkning af Ministerrådets relationer til EU og EU-kommissionen.
- Aktiviteter i tilknytning til ministerrådets designudstilling
- Udarbejdelse af årlige rapporter om ministerrådets internationale aktiviteter.

5-1025-1 Norden i Fokus (info.vinduene)

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	0	4.897.000	4.964.000	100%	Generalsekretæren

Formål

Budgetposten ophører og aktiviteter finansieres fremover af den nye budgetpost "Informationsaktiviteter".

Resultater i 2005

NiF i Stockholm har i 2005 drevet omfattende programvirksomhed og har målrettet indsatsen for at nå nye målgrupper blandt andet gennem fem frokostmøder for ansatte i ministerier og styrelser. Der blev også arrangeret et seminarium om nordisk alkoholpolitik. Overfor de yngre målgrupper har der været fokus på aktiviteter i forbindelse med H.C. Andersen jubilæet, 100 års dagen for unionsopløsningen mellem Sverige og Norge og Stockholms filmfestival. Derudover har der været afholdt tre temaaftner om mad og sundhed og diverse andre kulturelle arrangementer og udstillinger.

NiF i København afholdt i 2005 49 aktiviteter og arrangementer med et anslået besøgstal på ca. 11.000. Kunst- og kulturpræsentation udgør fortsat en vigtig del af virksomheden fordelt på udstillinger, musik, oplæsning og teater/dans. Derudover blev der afholdt 11 debatter og fyraftensmøder om blandt andet Norden i en global verden, Norden i bevægelse – bevægelsernes Norden og Det grænseløse Norden.

NiF i Oslo har stadig kraftig fokus på etablering og fastholdelse af nordiske netværk og fungerer derfor som en fællesarena for nordiske institutioner og organisationer som arbejder nordisk. Programarbejdet består hovedsageligt af tre dele: ovennævnte netværksarbejde; den løbende programvirksomhed (egne arrangementer og i samarbejde med andre aktører) og; Nordiske dage. Indenfor den løbende programvirksomhed kan nævnes aktiviteter som sprogkurser, nordiske børnefilmdage og forskellige seminarer om de baltiske lande. De nordiske dage bestod af 20 forskellige arrangementer i samarbejde med 32 samarbejdspartnere.

NiF i Helsingfors har afholdt 5 forfatteraftner og et foredrag; fem udstillinger og to aktiviteter specielt rettet mod børn. Der blev også afholdt to seminarer: Et om grænsehindringer og et om den nordiske velfærdsmodel.

NiF i Island har haft mange forskellige kulturarrangementer. Især har der været fokuseret på litteratur, men der har også været en del udstillinger, teaterforestillinger, musik og dans og arrangementer hvor film var temaet. og Der blev også afholdt et seminar om Den nordiske velfærdsstat.

Norden i Fokus kontorerne har haft følgende fællesaktiviteter i 2005: Nordisk filmfestival, Hverdag i Norden (skriveprojekt for 6. klasser) og Nordisk biblioteksuge.

5-1030-1 Hallo Norden

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	0	4.474.000	4.536.000	100%	Generalsekretæren

Formål

Budgetposten ophører. Aktiviteterne finansieres fremover, sammen med atktiviteter under budgetposten 5-0185-1 Grænsehindringer, af den nye post "Grænsehindringer/Hallo Norden.

Resultater i 2005

2005 överträffade förväntningarna både när det gäller antalet besvarade hänvändelser från allmänheten och antalet besökare på webbportalen. Under 2005 besvarades sammanlagt 2898 hänvändelser, vilket motsvarar en ökning på 68% jämfört med 2004. Ökningen av antalet besökare på Hallå Nordens webbportal var än mer markant. Antalet besökare ökade med 250% till 221.000 besök.

2005 skapades dessutom en näringslivsdel i form av en extensiv länksamling, på Hallå Nordens webbportal. Länksamlingen gör det nu lättare för personer och företag som vill etablera sig i eller inleda handelsförbindelser med ett nordiskt grannland. Vidare har ett virtuellt nordiskt skattekontor, Nordisk eTax, tillkommit genom ett tätt samarbete mellan Hallå Norden och skattemyndigheterna i Norden.

Ledelse og adm.

Faktiske udgifter : 366.379 DKK (2005-prisniveau)

Sekretariats-funktion

NMRS samt Föreningen Norden i Sverige, Norge, Finland, Island och Danmark

5-1035-1 Grænsehindringer/Hallo Norden

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	6.144.000	0	0	0%	Generalsekretæren

Formål

Fram till och med 2006 var Hallå Norden och det gränshinderspolitiska arbetet två separata verksamhetsområden. Från och med 2007 utgör dessa båda verksamhetsområden en integrerad helhet.

Det Gränspolitiska arbetet har som syfte att:

Tillhandahålla mobilitetsbefrämjande information till privatpersoner, företag och myndigheter, primärt genom en välutvecklad interaktiv webbportal

Utbilda nordisk myndighetspersonal i syfte att minska felinformation och förkorta handläggningstider

Undanröja gränshinder med fokus på utvalda områden.

Prioriteringer i 2007

- Under 2007 kommer arbetet med undanröjande av gränshinder att intensifieras. Särskilt fokus kommer att sättas på problem inom områdena utbildning, näringsliv, social och hälsa, samt finans/skatt.
- Informationsmässigt utvecklas Hallå Norden till en samlingsplats för tematiskt och

geografiskt specialiserade webbportaler/sidor, såsom skatteportalen och socialförsäkringsportalen, och med egen information för de områden som inte täcks in av dessa.
- Under 2007 genomförs informationsseminarier för myndighetspersoner i hela Norden i syfte att dels förbättra kunskapsnivån på handläggarnivå, dels korta ned handläggningstiderna för internordiska ärenden.

5-1040-1 Översättning och tolkning

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	0	1.088.000	1.103.000	100%	Generalsekretæren

Formål Budgetposten nedlægges og midlerne overføres til den nye budgetpost "Informationsaktiviteter".

Resultater i 2005 Medlen blev använda till finansieringen av finsk och isländsk tolkning på ministerkonferenser samt på ministerråds- och ämbetsmannakommittémöten, översättning och uppdatering av finsk och isländsk informationsmaterial, översättning av årsberättelsen samt ministerrådsförslag och strategidokument.

Branschen är mycket kvinnodominerad. Dagar med tolkning fördelades på följande sätt år 2005: kvinnor 81 %, män 19 %. Av enhetens freelance översättare är 64 % kvinnor och 36 % män.

5-1050-2 Tjänstemannautbyte

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	1.952.000	1.972.000	1.947.000	94%	Generalsekretæren

Formål Tjenestemandsudvekslingen giver statsligt ansatte i Norden mulighed for at lære forvaltning at kende i et andet nordisk land. Den årlige bevilling fordeles mellem landene af en gruppe bestående af kontaktpersoner fra hvert land plus Færøerne og Grønland og Åland. Stipendierne fordeles, udbetales og rapporteres nationalt. Information om resultatet af nogle af udvekslingerne lægges på ministerrådets hjemmeside.

Prioriteringer i 2007 Der foretages løbende justeringer i ordningen. Mulighederne for bedst mulig samordning af bevillingskriterierne i de enkelte lande søges løbende optimeret.

Resultater i 2005 Stipendierne fordeler sig således på lande: Danmark gav 16 stipendier (6 K, 10 M), Finland gav 15 stipendier (10K, 5M), Färöarna gav 6 stipendier, Grønland gav 3 stipendium (2 K, 1 M), Island gav 9 stipendier (3 K, 6 M), Norge gav 29 stipendier (17 K, 12 M) och Sverige gav 7 stipendier (4 K, 3 M)

5-8030-1 Publikationsverksamheten

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	400.000	732.000	512.000	100%	Generalsekretæren

Formål

Budgetposten udgør Nordisk Ministerråds bidrag til publikationsvirksomheden, som skal dække enhedens ikke fakturerbare omkostninger.

Formålet med publikationsvirksomheden er at give adgang til viden om Norden, nordisk samarbejde og nordisk nytte ved at udgive, markedsføre og distribuere tekster gennem forskellige medier - både trykte og elektroniske. Publiceringsenheden (PUB) betjener både Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd.

Ved udgangen af 2005 var der et uforbrugt overskud på ca. 600 TDKK, hvilket vurderes at muliggøre en midlertidig reduktion i budgetposten for 2007.

I årene 2002 til 2005 er der effektiviseret på omkostningssiden, hvilket har nedbragt driftsomkostningerne fra 6.453.239 i 2002 til 5.814.088 i 2005. I fremtiden forventes ca. 700-750 tdkk at være tilstrækkelig til at dække virksomhedens ufakturerbare omkostninger.

Prioriteringer i 2007

- Sikre at Publikationsenheden er en naturlig og attraktiv samarbejdspartner ved produktion af nordiske publikationer, brochurer og andre grafiske produkter.
- Fortsat sikre at Publikationsenheden alsidigt og effektivt udnytter de teknologier, der er tilgængelige i forbindelse med publicering, markedsføring og distribution og benytte disse teknologier til at øge brugervenligheden af publikationsenhedens informationer på hjemmesiden.
- Forbedre og effektivisere distribution, markedsføring og produktionen af publikationer til gavn for forfattere, projekter, opdragsgivere og brugere.

Resultater i 2005

I løbet af 2005 udgav Publikationsvirksomheden 168 rapporter fordelt på 3 i Nord-serien, 90 i serien TemaNord og 75 i serien ANP.
Alle publikationer udgivet i TemaNord og ANP-serierne udkom elektronisk og blev gjort gratis tilgængelige på hjemmesiden. Stort set alle TemaNord publikationer blev udgivet som Print-On-Demand.

Antallet af modtagere af nyhedsbrevet om nye publikationer blev i løbet af 2005 forøget fra ca. 600 til 730 modtagere.

Forfatterværktøjet samt andre hjælpemidler til publikationsfremstillingen som er tilgængelige på hjemmesiden blev forbedrede bl.a. blev der udarbejdet mere udførlige instruktioner (på engelsk) og der blev udarbejdet en checkliste til brug for eksterne projektledere.

Publikationsenheden deltog med en udstilling på bogmessen i Goteborg og var invovleret i flere seminarer bl.a. et hvor en ny antologi med bidrag fra de nominerede til Nordisk Råds litteraturpris blev præsenteret. Nordisk Ministerråds og Nordisk Råds fælles stand havde omkring 3 000 besøgende.

Strukturpuljen

5-1000-1 Strukturpulje

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	4.000.000	7.530.000	0	0%	NSK/MR-SAM

Formål

Med ophøret som formelle ministerråd bortfalder i øvrigt som hovedregel de tilsvarende embedsmandskomiteer samt budgetstøtte og bistand fra ministerråds-sekretariatet.

Ansvar for områder, som i dag ligger på ministerråd, der nedlægges, lægges i en overgangsperiode i en strukturpulje, som disponeres af NSK/MR-SAM, såfremt en afviklingsperiode er nødvendig. Det kan f.eks. gælde varetagelse af bindende aftaler, nordisk-baltisk samarbejde, ansvar for samnordiske institutioner og lignende.

Med disse midler kan Nordisk Ministerråd altså støtte politisk vigtige initiativer, som ikke omfattes af den formelle ministerrådsstruktur. Dette vil kunne bidrage til at sikre en ønsket dynamik og evnen til at opfange nye, vigtige samarbejdsområder. Ansvaret for dette ligger hos samarbejdsministrene.

Opløste ej sammenlagte Ministerråd

2-3410-1 Det Nordiske IT-samarbeid under MR-IT

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	0	0	1.093.000	100%	MR-SAM/NSK

Formål

Ministerrådet er nedlagt per. 1. januar 2006. Fremover varetager MR-U den koordinerende rolle i forbindelse med IT spørgsmål.

Resultater i 2005

Vedtagelse af Strategi- og Handlingsplan 2005-2007. MR-IT har derfor bl.a. arbejdet med følgende seks emneområder i året: IT-sikkerhed, Benchmarking (samarbejde mellem fem nordiske statistikbureauer), Interoperabilitet, Almen udbredelse af IT i de nordiske lande, e-Demokrati og Indholdsproduktion.

Afholdelse af IT temaseminar (december 2005)

Samarbejde indledt med Nordens Sprogråd med henblik på at stimulere de offentlige Nordiske sprogteknologimiljøer til vedvarende Nordisk samarbejde.

Rapporter:

"IT Privacy - en forudsætning eller en forhindring for borgeren i Norden?"

3-6210-1 Projektmedel - Transport

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	0	0	1.079.000	100%	MR-SAM/NSK

Formål

Ministerrådet er nedlagt pr. 1. januar 2006.

Resultater i 2005

- Fortsatt fokus på trafikksikkerhet, stor konferanse avholdt i juni http://www.norden.org/transport/tskonferanse/uk/trafik0605.asp med fokus på intelligente transportsystemer,
- Utviklet samarbeid med de baltiske land, både på ministernivå og embetsmannsnivå; felles møter, identifisert konkrete samarbeidsområder, 2 rapporter utgitt,
- Stor vekt på erfaringsutveksling, også omkring EU-spørsmål,
- Rapport om security/sikring,
- En første rapport om betalingsveier i Norden er publisert, en fase 2 med gjennomgang av tekniske og økonomiske elementer kommer i starten av 2006,
- De siste prosjekter under temagruppen Trafiksäkerhet i Närområdet är bra i gång. Filmgruppen har varit i Luleå och bereder filmen om nordiskt Trafikksikkerhets-arbete. Utredningar för organisering en medborgarorganisation har gjorts i Arkhangelsk, Murmansk och St. Peterburgsregionen,
- Hva angår miljø/bærekraftig mobilitet er det skjedd oppfølning på en rekke prosjekter, herunder utvikling av en cost benefit metode til vurdering av sykkelinfrastrukturprosjekter, mobility management projsektet og et interessant prosjekt om støy fra veitrafikk er avrapportert.

4-5310-1 Projektmedel – Bygg och Bolig

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	0	0	903.000	93%	MR-SAM/NSK

Formål Ministerrådet er nedlagt pr. 1. januar 2006.

Resultater i 2005 I løpet av 2005 ble det avholdt to embetsmannskomitémøter samt et antall fagseminarer og konferanser.

På møtene ble bl.a. følgende emner drøftet: By- og boligpolitikk, herunder sosial boligpolitikk, bygningslovgiving, nedbrytning av grensehindringer på byggeområdet.

På det nordisk-baltisk-polske boligministermøtet i 2004 vedtok ministerne "An action plan for increased exchange in the building sector between countries in the Northern Dimension region".

Der blev utnevnt prosjektkoordinator og opprettet en styregruppe. I styregruppen var det også representanter med observatørstatus, bl.a. fra NICe og Næringsutvalget under Nordisk Råd. Tre prosjekter under handlingsplanen blir sluttført i 2006. Handlingsplanen er ved skriftlig prosedyre pr. 1. august 2005 overført fra boligministrene til næringsministrene. Det videre arbeidet med handlingsplanen vil bli ivaretatt av det nye ministerrådet for Næring, Regional og Energipolitikk.

4-6710-1 Projektmedel - Konsument

VALUTA	BUDGET 07	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP./BUD 05	BUD.DISP AV
DKK	0	0	6.212.000	46%	MR-SAM/NSK

Formål Ministerrådet er nedlagt per. 1. januar 2006. Samarbejdet videreføres dog i uformelle rammer via "Nordiska Konsumentgruppen" - www.norden.org/konsum. Hovedparten af de tidligere EK-KONS medlemmer fortsætter i denne nye gruppe.

Resultater i 2005 Forbrugerministrerne har i 2005 bl.a. haft fokus på børn og unge som forbrugere - herunder skabelse af øget bevidsthed hos unge om kommercielt pres og reklamens påvirkning. I den forbindelse er rapporten "Kommercielt pres mot barn og unge i Norden" udgivet.

Et netbaseret multimedieunivers (afslutning af projekt "Sikker Shopping")hvori, målgruppen 12-16 årige forbrugere, kan orientere sig og undervises i de vigtigste forbrugerspørgsmål er blevet udviklet.

Afholdelse af konference "Forbrugerne på de nordiske markeder" September 2005 (taler og indlæg kan ses på www.norden.org, www.norden2005.um.dk og www.forbrug.dk)

Ungdom, identitet og forbrug (kartläggning av undervisnings-materiale til børn og unge samt konference)

NiceMail newsletter om konsument undervisning.

Følgende rapporter er blevet publiceret:

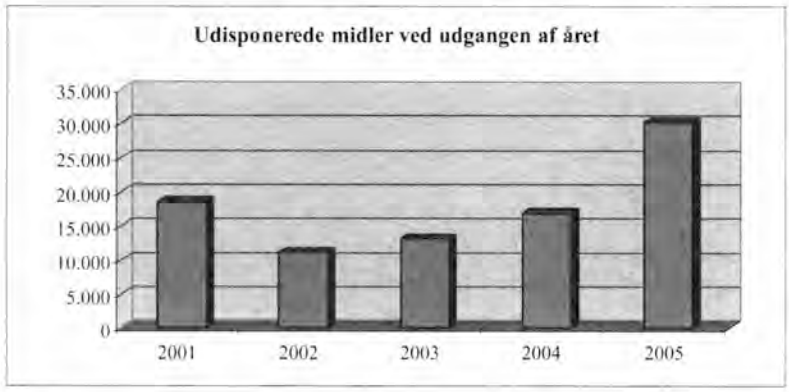
- "Welfare and Health Services in the Nordic Countries"
- "Virksomhedernes klagebehandling i Danmark og Sverige"
- "Kommercielt pres mot barn og unge i Norden"

Planer og budget for virksomhedsåret 2007 – Del 2

Udviklingen i udisponerede midler 2001-2005

Udisponerede midler er defineret som midler, hvor det ikke er foretaget en beslutning om anvendelse til et bestemt formål. Udisponerede midler kan alene forekomme under projektmidler og støtteordninger. Projektmidler og støtteordninger udgør totalt ca. 55 % af ministerrådets budget i 2007.

I detailbudgettet under hver ministerråd viser rubrikken "Disp05/Bud 05" for budgetposter med projektmidler, hvor stor en andel af 2005-bevillingen, som er blevet disponeret i budgetåret 2005, under forudsætning af, at tidligere års midler allerede er disponeret. Tilbage fra 2003 har målet været, at maksimalt 5 % af de midler som planlægges til projekter og støtteordninger overføres udisponeret til næste budgetår. Anvendt på budgettet for 2005 medfører dette maksimalt ca. 24 MDKK i udisponerede midler. For 2006 er målet, at kun 3 % af midlerne skal være udisponerede.

Udisponerede midler ultimo 2001-2005

Sektor (TDKK)	2001	2002	2003	2004	Endring 2003-2004	2005	Endring 2004-2005
Kultursamarbeidet (NMR)	1.649	2.200	2.615	5.025	2.410	5.561	536
Nordisk Kulturfond	2.148	-	-	-	-	-	-
Utbildning och forskning	1.437	2.411	1.218	2.092	874	6.450	4.358
IT-ministerråd	89	32	69	350	281	4	-346
Nabopolitik	2.396	2.218	2.653	1.403	-1.250	-	-1.403
Energi	107	-1.760	1.239	394	-845	-	-394
Miljö	1.051	347	663	2.729	2.066	277	-2.452
Ekonomi	170	146	297	227	-70	443	216
Regionalpolitik	2.283	790	3	48	45	71	23
Transport	42	15	1	174	173	149	-25
Jord- och skogsbruk	346	123	166	30	-136	10	-20
Fiskeri	116	184	3	33	30	184	151
Arbetsmarknad och -miljö	760	242	311	176	-135	593	417
Social- och hälsovård	310	463	448	728	280	1.712	984
Jämställdhet	806	72	17	177	160	421	244
Narkotikasamarbejde	157	610	85	143	58	85	-58
Näring	475	68	38	116	78	996	880
Bygg- og bolig	24	0	59	35	-24	147	112
Konsument	851	1.569	229	70	-159	356	286
Levnedsmidler	317	20	12	20	8	266	246
Lagstiftning	164	308	360	336	-24	2.266	1.930
Øvrig virksomhet	2.931	1.133	2.756	2.627	-129	10.194	7.567
SUM	**18.629**	**11.191**	**13.242**	**16.932**	**3.690**	**30.185**	**13.253**

Fra 2004 til 2005 er der sket en stigning i de udisponerede midler på ca. 13 MDKK, og niveauet for de udisponerede midler er tilbage på det samme som i 2000.

Afvigelsesforklaring fra ministerrådene

Udisponerede midler er steget fra ca. 17 MDKK til ca. 30 MDKK. Det betyder, at de udisponerede midler ultimo er større end Nordisk Ministerråds målsætning om at maksimalt 5 % af projektmidler og midler til støtteordninger er udisponerede ved årets udgang.

Stigningen skyldes hovedsagelig tre forhold som var gældende i Nordisk ministerråd i 2005. Omlægningen af ministerrådsstrukturen fra 18 ministerråd til 11, gjorde at de ministerråd som skulle nedlægges, ikke var så aktive hele året og derfor ikke fik igangsat projekter i samme omfang som tidligere. Overgangen til nyt økonomisystem, gjorde at arbejdet med at oprette nye kontrakter, kom ca. 2 måneder senere i gang i 2005 end det plejer. Den pukkel af uoprettede projekter som opstod på grund af denne tidsforskydning var ikke helt forsvundet ved udgangen af 2005. Derudover er der sket en teknisk ændring i opgørelsen af udisponerede midler som gør, at midler som var vist disponerede i tidligere regnskaber, vises som udisponerede nu. Der regnes med at den stigning som skyldes de første 2 forhold, forsvinder i løbet af 2006.

Nedenfor følger en mere specifik forklaring på udisponerede midler i de fagminsiterråd, som ultimo 2005 havde udisponerede midler på mere end 5 %.

På Ministerrådet for Økonomi og Finans skete bevillingen af midler til projekter så sent i året, at disponering til de pågældende projekter først skete efter årsskiftet.

Alla medel i budgetposten 4-4410-1 projektmedel Ligestilling har reserverats under år 2005, men endnu inte disponerats. Det kommaer att ske under år 2006. Projektmedlen reserveras och disponeras i enlighet med Handlingsplanen för år 2005, som MR-JÄM har godkänt 15.2.2005

Summan av udisponerade projektmedel beror i huvudsak på att de medel som avstatts till ett särskilt projekt av justitieministrarna vid mötet sommaren 2005 inte kommit att reserveras förrän efter årsskiftet i och med att projektet formellt upprättades.

De udisponerede midler skyldes for Formandskabspuljens, budgetpost 5-0445-1, vedkommende, at milder bevilget på sidste NSK møde i december 2005 ikke blev disponret regnskabsmæssigt før ind i 2006.

På budgetposten 5-0185-1 Nedbrydelse af Grænsehindringer blev der i 2005 primært fokuseret på at få afsluttet allerede igangsatte aktiviteter og udredninger under den særlige repræsentant Poul Schlüters indsats.

På budgetposten 5-1020-1 Informationsvirksomhed udenfor Norden har der været et mindreforbrug. Det skyldes især udskydelse af planlagte aktiviteter i Kaliningrad, Bruxelles, Berlin, Gdansk til 2006, og besparelser på gennemførte aktiviteter.

Flerårig planlægingsramme for Nordisk Ministerråd

Den flerårige planlægningsramme viser i et 3 års perspektiv, hvordan budgettet udvikler sig, hvis forudsatte forhold på budgetteringstidspunktet videreføres i budgetoverslagsårene (BO-årene). Det må understreges, at der er tale om en teknisk fremskrivning og ikke en politisk omprioritering. Der tages således ikke stilling til hvordan midler, som bliver til rådighed, skal anvendes. Udover de midler der redegøres for her, vil en betydelig del af de midler, der bruges til projekter kunne omdisponeres enten indenfor eller mellem budgetposter.

Forudsætningerne for den flerårige planlægningsramme er følgende for den enkelte budgetpost:

- Hvis ikke andet er besluttet eller planlagt, vil aktivitetsniveauet i 2007-budgettet videreføres for BO-årene 2008 og 2009.
- Finansieringen af aktiviteter som efter planen skal afsluttes, er ikke taget med i BO-årene.
- Strukturpuljen er medregnet i de totale rammer også i BO-årene. Der er ikke på nuværende tidspunkt taget beslutning om en strukturpulje i BO-årene.

Oplysningerne i BO-årene er kun vejledende. På den måde er det ikke et flerårigt budget, hvor der er sikkerhed omkring beløb i BO-årene. Beløbet som er til disposition, er fortsat kun de årlige bevillinger knyttet til det aktuelle vedtagne budget. Totalrammen for budgettet fastsættes årligt og er ikke kendt for BO-årene.

Oversigten i tabelform er en opsummering af alle budgetposter. En detaljeret oversigt på budgetpostniveau findes i bilag 1: Flerårig planlægningsramme samlet sidst i budgettet.

Begrebet "Afvigelse i forhold til budgetniveau 2007 er således differensen mellem totalbudgettet i BO-årene og 2007-budgetrammen. Når tallet er negativt indebærer det et udækket finansieringsbehov. Et positivt tal betyder, at der er midler til rådighed.

I nedenstående tabel er lavet en opstilling for de enkelte ministerråd, nabopolitikken samt samarbejdsministrene under forudsætning af en uændret totalramme.

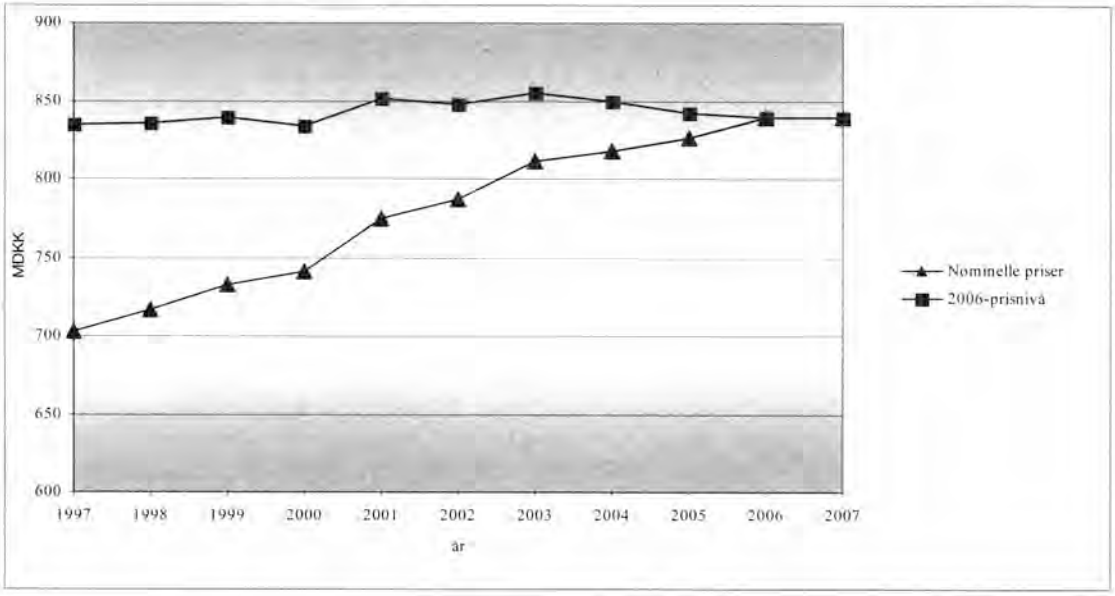
Ved en uændret totalramme på 839,700 MDKK i BO-årene vil det være ca. 2 MDKK i 2009 til rådighed i Nordisk Ministerråd totalt, med de forudsætninger som er nævnt ovenfor. Rådighedsbeløbet opstår fordi der i forbindelse med uddeling af prioriteringspuljen forslås tentativt givet 2 MDKK i 2007 og 2008 til programmet "Ny Nordisk mad" på budgetpost 3-6510-1 Projektmidler Jordbrug.

Flerårig planlægningsramme fordelt på ministeråd

SAMMENSTILLING AV BUDGET 2006 OG 2007 og BO-ÅRENE 2008 og 2009 (TDKK)

	BUDGET 2006	BUDGET 2007	BO 2008	BO 2009
MR-Kultur, MR-Ligestilling, MR-Lov	**169.706**	**169.600**	**169.600**	**169.600**
Kultur	160.031	160.000	160.000	160.000
Ligestilling	8.352	8.300	8.300	8.300
Lov	1.323	1.300	1.300	1.300
MR-Uddannelse og forskning, MR-A	**230.280**	**231.300**	**231.300**	**231.300**
Uddannelse og forskning	217.342	218.500	218.500	218.500
Arbetsmarked og -miljø	12.938	12.800	12.800	12.800
MR-NER, MR-S, MR-Finans	**155.593**	**155.200**	**155.200**	**155.200**
Näring, energi og regional	108.195	114.500	114.500	114.500
Sociapolitik	45.730	39.000	39.000	39.000
Finanspolitik	1.668	1.700	1.700	1.700
MR-Miljø og MR-FJSL	**81.723**	**82.900**	**82.900**	**80.900**
Miljø	43.908	43.500	43.500	43.500
Fiskeri, Jord- och skovbrug og levnedsmidler	37.815	39.400	39.400	37.400
Afvigelse i forhold til budgetniveau 2007			0	2.000
Nabopolitik	**87.286**	**93.400**	**93.400**	**93.400**
Samarbejdsministrene	**107.525**	**103.300**	**103.300**	**103.300**
Ministerrådets sekretariat (NMRS)	64.469	66.623	66.623	66.623
Nordisk Ministerråds fællesaktiviteter	43.056	36.677	36.677	36.677
Strukturpulje	**7.530**	**4.000**	**4.000**	**4.000**
Afvigelse i forhold til budgetniveau 2006		**0**	**0**	**2.000**
TOTALT	**839.643**	**839.700**	**839.700**	**839.700**

Budgettets udvikling i perioden 1997 – 2007

I faste priser har budgettet ligget på nogenlunde samme niveau de sidste 10 år, dog undtaget 2001-2005. I de år steg aktiviteten for igen realt at falde igen i 2006. Niveauskiftet skal ses på baggrund af beslutningen om at øge aktiviteten i denne periode med henblik på at reducere Ministerrådets likviditet. Den praksis ophørte med vedtagelse af budgettet 2006, hvorved aktivitetsniveauet igen realt falder fra 2005 til 2006.

Budgettets indtægter

Ministerrådets virksomhed finansieres i første række af direkte bidrag fra landene. Som udgangspunkt indbetaler landene et beløb svarende til aktivitetsrammen fratrukket afgift på løn, rentebetalinger og øvrige indtægter, som det er vist i nedenstående tabel. Landenes indbetalinger indbetales i henhold til en særskilt fordelingsnøgle, som er beregnet på basis af det respektive lands andel af den samlede bruttonationalindtægt i faktorpriser i Norden for de to seneste kendte år, dvs. 2003 og 2004.

INNTEKTER, TDKK	Regnskab 2005	Fordelnings-nøgle 2005	Budget 2006	Fordelnings-nøgle 2006	Budget 2007	Fordelnings-nøgle 2007
Avgift på lønn	9.344		8000		8000	
Renteinntekter	5.535		4600		4600	
Øvrige inntekter/(ev. tap)	325		200		200	
Landenes bidrag *	814.093		826.843		826.900	
- Danmark	185.613	22,8%	186.040	22,5%	189.360	22,9%
- Finland	145.723	17,9%	148.832	18,0%	149.669	18,1%
- Island	8.955	1,1%	9.095	1,1%	9.096	1,1%
- Norge	214.106	26,3%	214.979	26,0%	208.379	25,2%
- Sverige	259.696	31,9%	267.897	32,4%	270.396	32,7%
Sum :	825.893	100,0%	839.643	100,0%	839.700	100,0%
Overskud	3.404					

* Når det gælder landenes bidrag, er beløbene opgjort eksklusiv betalingsordningen for højere uddannelse.jf. teksten i afsnittet "Betalingsordningen for højere uddannelse".

Kommentarer:
Afgift på løn
Beregnes ud fra den afgiftspligtige lønsum for de ansatte ved sekretariatet
Renteindtægter
Det er budgetteret med en nettorenteindtægt på 4,6 MDKK, som er beregnet ud fra en forventet gennemsnitlig placeringsrente på 2,0 % i 2005 og en gennemsnitslikviditet under året på 230 MDKK.
Øvrige indtægter
Denne post inkluderer morarenter, valutakursændringer og tilbagebetalinger af forældede midler

Betalingsordningen for højere uddannelser

Det er besluttet i Overenskomsten om adgang till videregående uddannelse, at konsekvenserne af betalingsordningen for de nordiske lande skal reguleres over Ministerrådets budget, og påvirker derved landenes bidrag til det nordiske budget. Betalingsordningen gælder Danmark, Finland, Norge og Sverige. Island, Grønland, Færøerne og Åland står udenfor betalingsordningen. Der tages hensyn til landenes gensidige betalinger i landenes bidrag og aftalen påvirker alene den interne fordeling af bidragene mellem landene (Danmark, Finland, Norge og Sverige). Det blev i 2003 besluttet af forlænge overrenskomsten om højere uddannelse til udgangen af 2006. Det forventes at aftalen fortsætter med at løbe og efter 2006 på uændret vilkår. Aftalen skal fornyes inden 6 måneder før udløb.

Af overenskomsten fremgår det, at der skal ske betaling for 75 % af det antal studerende, som modtager studiestøtte fra det land hvor den studerende er bosat efter gældende regler i det land, og som er indskrevet på en højere uddannelse i et andet land, som falder ind under Artikel 1 i overenskomsten. Forskningsuddannelser samt studerende på uspecificerede højere uddannelse medregnes ikke i beregningsgrundlaget. Den årlige erstatning pr. studerende er 22.000 DKK.

Ministerrådet modtager statistik fra de nordiske studiestøttemyndigheder, som er den der ligger til grund for beregning af antal studerende mellem de nordiske lande, der indgår i ordningen.

I tabellen er vist fradrag og tillæg til de enkelte landes bidrag som følge af betalingsordningen.

Betalingsordning, højere uddannelse TDKK

	Regnskab 2005	Budget 2006	Budget 2007
Danmark	-34.238	-33.627	-44.666
Finland	15.312	14.206	16.088
Island	0	0	0
Norge	24.057	19.718	34.287
Sverige	-5.131	-297	-5709
Sum:	0	0	0

Indbetalinger fra landene

Landenes indbetalinger til Nordisk Ministerråd er følgende efter korrektion for betalingsordningen for højere uddannelse:

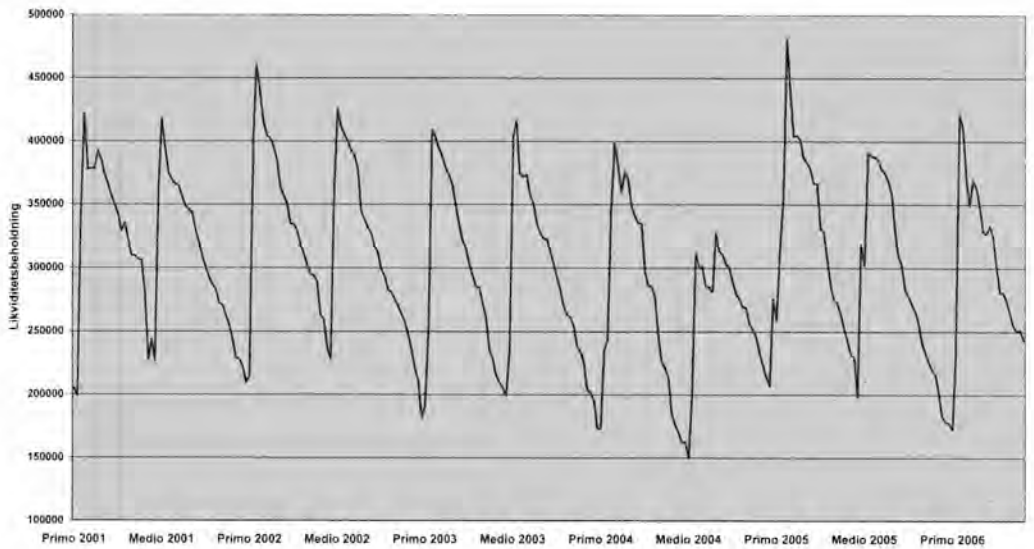
Innbetalinger inkl. betalningsordningen og reduksjon av likviditeten, løbende priser TDKK

1)	Regnskab 2005	Budget 2006	Budget 2007
Danmark	149.031	152.413	144.364
Finland	159.196	163.038	165.756
Island	8.842	9.095	9.427
Norge	235.462	234.697	242.583
Sverige	251.281	267.600	264.770
Sum:	803.812	826.843	826.900

1) I indbetalingerne 2005 var indregnet Ministerrådets fordringer på landene. Fordringer er afskrevet i 2005 regnskabet. Ligeledes er indregnet Ministerrådets overskud i 2004 på 282 TDKK.

Historisk likviditetsudvikling

Nedenfor er vist udviklingen i den historiske likviditet fra primo 2001 og frem til d. 19. maj 2006.

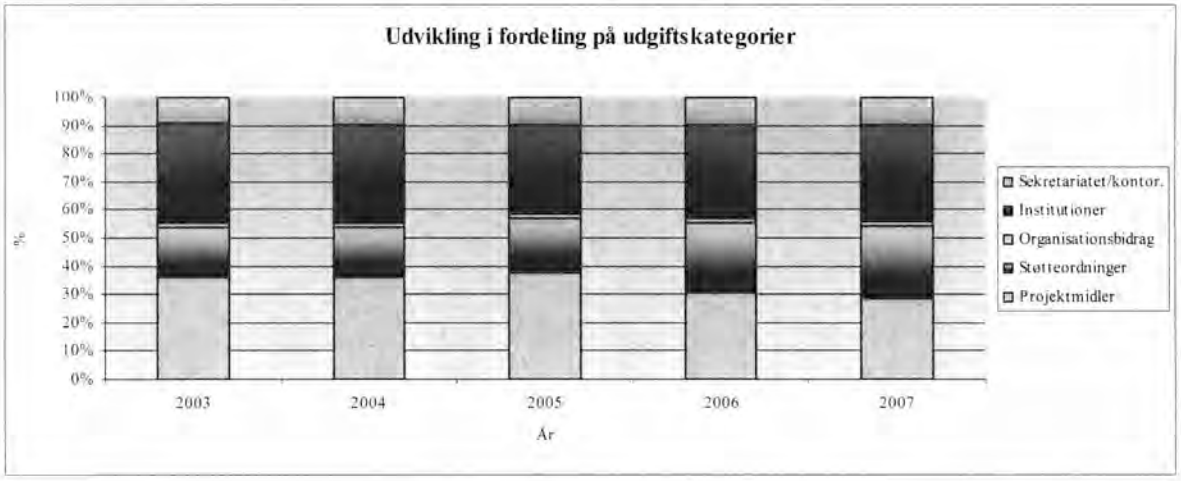
Som det ses af grafen udviser Ministerrådets likviditet et symptomatisk mønster. Mønsteret er generet af at udbetalinger forløber nogenlunde jævnt over året og at landene foretager indbetalinger 2 gange årligt, primo og medio. Den jævne udbetalingstakt sammenholdt med at aktivitetsniveauet har ligget fast i faste priser betyder også at den gennemsnitlige likviditet har ligget nogenlunde på samme niveau i den skitserede periode, dog med en svagt faldende tendens i 2003 og 2004. Det var landenes synspunkt, at Ministerrådets likviditet permanent var af en sådan størrelse, at der blev truffet foranstaltninger til at nedbringe den. I perioden 2001-2005 rekvirerede Ministerrådet således et beløb, som var 10 MDKK lavere end det egentlige bidrag fra landene. Denne praksis ophørte med vedtagelsen af budget 2006.

På baggrund af udviklingen med en til stadighed høj gennemsnitlig minimumslikviditet i Ministerråd er der igangsat et budgetmoderniseringsarbejde i Nordisk Ministerråd, hvor et af de punkter som netop skal belyses nærmere er Nordisk Ministerråds likviditet med henblik på permenant at nedbringe likviditeten.

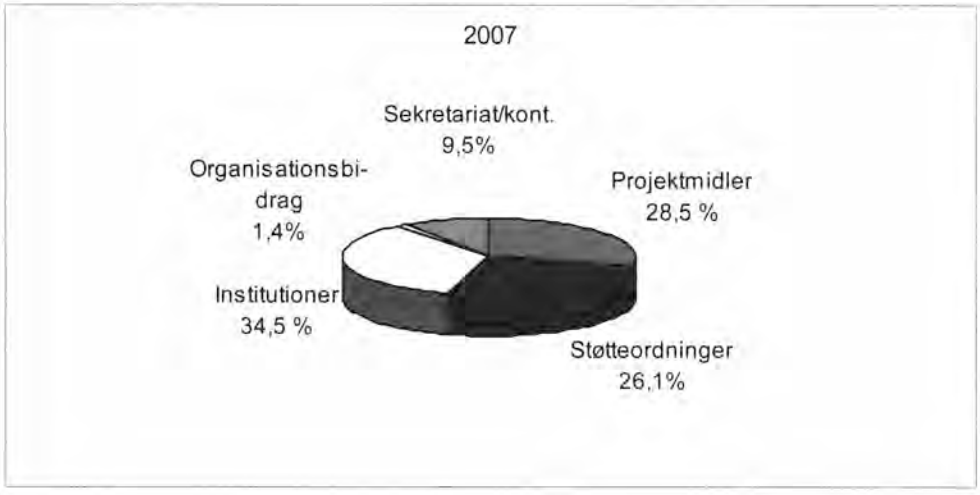
Budgettets fordeling på forskellige budgetpostkategorier 2007 og 2006

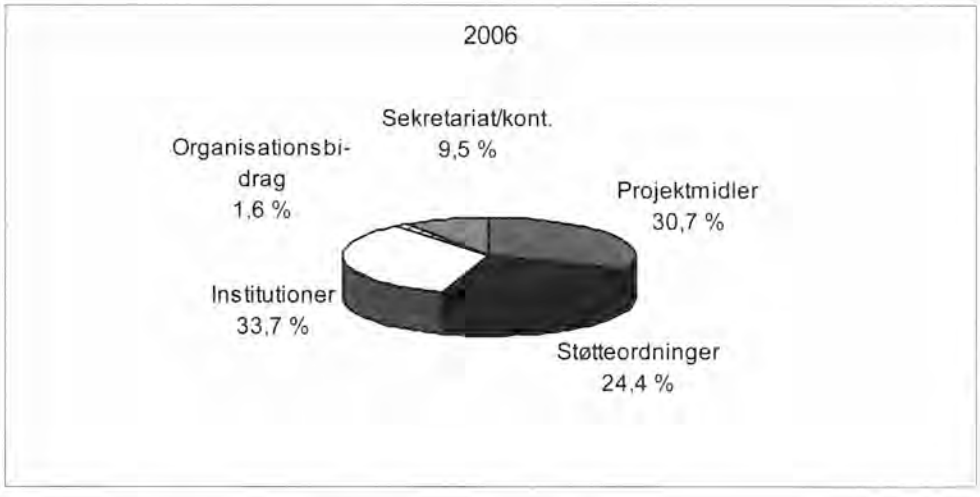
Kategoriseringen af budgetposterne er baseret på Budgetanalyse 2000 – Det nordiske budget, dvs. *projektmidler, støtteordninger, institutioner og organisationsbidrag*. Samtidig må det bemærkes, at flere budgetposter indeholder flere end én kategori af budgetmidler. Den mest væsentlige kategori er brugt som grundlag ved fordeling af budgetposter på kategorier.

Institutionerne er definerede ud fra organisering og ikke indholdsmæssige forhold. Det indebærer at støtteordningerne NordForsk, Nordisk Innovationscenter (NICe) og Nordisk projekteksportfond (NOPEF) indgår i institutionsandelen. Derudover er bevillingerne til ministerrådssekretariatet og kontorerne i Nordvest-Rusland og Estland, Letland og Litauen defineret som institutioner, men vist separat i diagrammerne nedenfor. Ministerrådssekretariatet som en del af *samarbejdsministrene*, mens kontorerne er en del af *Nabopolitik*.

Som det ses af ovennævnte figur har fordelingen mellem kategorier været relativt stabilt. Dog er der fra 2003-2005 en tendens til stigning i midler til støtteordninger og projektmidler, og fald i midler til institutioner. I 2006 er tendensen brudt, idet midler til institutioner er steget med 4 %-point. Denne tendens er fortsat i 2007, hvor der, primært som følge af omprioriteringer igennem dispositionspuljen, er flyttet midler fra projektmidler og organisationsbidrag til institutioner. I modsat retning trækker overgangen af Nordita til national niveau, som derimod betyder en stigning i støtteordninger.

Det skal bemærkes, at de to ovenstående figurer er konstrueret på baggrund af den faktiske fordeling af midler på kategorier i 2006 og i 2007.

Tabel: Budgetpostkategorier

2006-priser TDKK	BUDGET 2007	Andel	BUDGET 2006	Andel
MR-Kultur, MR-Ligestilling, MR-Lov	**169.600**	**20,2%**	**169.706**	**20,2%**
Projektmidler	43.757	25,8%	40.727	24,0%
Støtteordninger	82.248	48,5%	69.411	40,9%
Institutioner	39.442	23,3%	55.415	32,7%
Organisationsbidrag	4.153	2,4%	4.153	2,4%
MR-Uddannelse og forskning, MR-A	**231.300**	**27,5%**	**230.280**	**27,4%**
Projektmidler	31.016	13,4%	44.791	19,5%
Støtteordninger	94.982	41,1%	111.911	48,6%
Institutioner	104.186	45,0%	72.441	31,5%
Organisationsbidrag	1.116	0,5%	1.137	0,5%
MR-NER, MR-S, MR-Finans	**155.200**	**18,5%**	**155.593**	**18,5%**
Projektmidler	42.793	27,6%	46.081	29,6%
Støtteordninger	0	0,0%	0	0,0%
Institutioner	112.407	72,4%	109.512	70,4%
Organisationsbidrag	0	0,0%	0	0,0%
MR-Miljø og MR-FJSL	**82.900**	**9,9%**	**81.723**	**9,7%**
Projektmidler	61.573	39,7%	60.278	38,7%
Støtteordninger	9.209	5,9%	9.209	5,9%
Institutioner	9.863	6,4%	9.981	6,4%
Organisationsbidrag	2.255	1,5%	2.255	1,4%
Nabopolitik	**93.400**	**11,1%**	**87.286**	**10,4%**
Projektmidler	23.337	28,2%	21.223	26,0%
Støtteordninger	32.570	39,3%	30.570	37,4%
Institutioner	37.493	45,2%	35.493	43,4%
Organisationsbidrag	0	0,0%	0	0,0%
Sekretariatet og andre fællesaktiviteter	**107.300**	**12,8%**	**115.055**	**13,7%**
Projektmidler	36.610	34,1%	44.603	38,8%
Støtteordninger	0	0,0%	0	0,0%
Institutioner	66.623	62,1%	64.469	56,0%
Organisationsbidrag	4.067	3,8%	5.983	5,2%
I alt	**839.700**	**100,0%**	**839.643**	**100,0%**
Projektmidler	239.086	28,5%	257.703	30,7%
Støtteordninger	219.009	26,1%	221.101	26,3%
Institutioner	289.924	34,5%	268.157	31,9%
Organisationsbidrag	11.591	1,4%	13.528	1,6%
Sekretariat/Nabopolitikkont.	80.090	9,5%	79.154	9,4%
	839.700	100%	839.643	100%
		2007		**2006**

Bemærk at tabellen ovenfor for 2006 viser fordelingen af midler på kategorier, givet at budgetpoststrukturen havde været, som den nu er i budgetforslag 2007.

Frivilligsektoren og andre modtagere, som ikke er offentlige eller private virksomheter

Der er også i år udarbejdet en økonomisk opgørelse over samarbejdet med frivillig sektoren. Siden budgettet for 2003 er den økonomiske redegørelse opdelt i 3 undergrupper med udgangspunkt i indholdet af samarbejdet med organisationer som hverken er offentlige eller private, herunder frivillige. Ministerrådets samarbejde med den frivillige sektor er baseret på, at der ikke foreligger nogle entydige formelle krav eller kriterier for at omfattes af begrebet frivillig sektor. Dette gælder specielt i forhold til hvad betegnes som en frivillig organisation. I denne sammenhæng er det valgt at lade støtteordninger, som både kan have enkelt personer/ikke formaliserede grupper samt frivillige organisationer som modtagere indgå i oversigten. Det afgørende i denne sammenhæng er en afgrænsning om modtagere af budgetmidlerne er offentlige eller private virksomheder

Dette giver 3 kategorier som er lagt til grund for den økonomiske opgørelse:

1. Budgetmidler til direkte drift af frivillige organisationers virksomhed/aktiviteter
2. Budgetmidler hvor frivillige organisationer udfører et opdrag på vegne af Ministerrådet
3. Støtteordninger/stipendieprogrammer åbne for frivillige organisationer/enkeltpersoner/ikke-formaliserede grupper

I den følgende tabel vises hvilke budgetposter med tilhørende økonomiske størrelser som indeholder midler i samsvar med ovennævnte kategoriinddeling. Det skal understreges, at de økonomiske størrelser for hver enkelt budgetpost er en skønsmæssig vurdering, og derfor ikke er direkte budgetmæssigt bindende. Vurderingerne udtrykker forventninger og er baseret på erfaringer fra tidligere år og de planer, som foreligger indenfor de forskellige Ministerråd for 2007. Bemærk, at tabellen er udarbejdet før fordeling af dispositionspuljen. En anden ting der skal bemærkes er, at som følge af omlægningen af Nordplus programmerne er det ikke muligt at esimere hvor mange midler der anvendes på dette område i 2007.

Budgetpost		Budget 2007	Budget 2006	Disp. 2005
Budgetmidler til direkte drift af frivillige organisasjoners virksomhet/aktiviteter				
1-2210-1	Nordisk idrettsamarbejd	1.253	1.253	1.271
1-2212-1	Nordiska ungdomskomittén	1.389	1.600	1.697
1-2255-3	Nordiskt center for scenkunst (NordScen)	0	760	814
1-2256-1	Nordisk musikkommitté – NOMUS	0	760	150
1-2270-3	Nordens hus i Reykjavik	150	150	150
1-2272-3	Nordens hus på Færøyene	100	200	22
1-2274-3	Nordens Institutt på Åland	250	223	200
1-2277-3	Nordens Institutt på Grønland	120	120	57
1-2234-1	Samisk samarbejd	4.153	4.153	4.153
2-2534-4	Bidrag til Nordisk Sommeruniversitet (NSU)	1.116	1.137	1.151
1-4410-1	Projektmidler – likestilling	300	400	300
3-3310-1	Projektmedel – Miljø	1.100	1.000	970
4-4310-1	Projektmidler - Sosial og helsepolitikk	1.000	750	1.290
6-0920-1	Projektvirksomhed i Estland, Letland og Litauen	0	0	1.410
6-0930-1	Handlingsplan for Nord-Vest Russland	-	0	3.000

Budgetpost		Budget 2007	Budget 2006	Disp. 2005
Budgetmidler til direkte drift af frivillige organisasjoners virksomhet/aktivit er				
5-0410-4	Föreningarna Nordens Förbund	1.370	3.259	3.303
5-0435-1	Generalsekreterarens disponeringsreserv	0	175	185
6-0930-1	Handlingsplan for Nordvest Rusland	0	0	3.000
6-0960-1	Partnerskab og grænseregionalt samarbejde	500	0	0
SUM		**12.801**	**15.940**	**16.635**

Budgetpost		Budget 2007	Budget 2006	Disp 2005
Budgetmidler hvor frivillige organisationer udfører et opdrag på vegne af NMR				
1-2212-1	Nordiska ungdomskomittén	400	500	390
1-2214-1	Ledningsgrupp för nord. barn- och ungdomskultur	0	0	0
2-4120-2	Nordjobb	2.200	2.287	2.244
4-6710-1	Projektmedel - Konsument	-	0	350
5-1025-1	Norden i Fokus (info.vinduene)	0	4.897	4.964
5-1000-1	Strukturpuljen	170	-	-
5-1011-1	Informationsvirksomhed	4.848	-	-
5-1030-1	Hallå Norden	3.000	3.000	3.000
SUM		**10.618**	**10.684**	**10.948**
Støtteordninger/stipendieprogrammer åbne frivillige organisationer/enkeltpersoner/ikke-formaliseret grupper				
1-2205-2	Nordisk kulturfond	10.000	10.800	8.925
1-2212-1	Nordiska ungdomskomittén	2.661	2.400	2.454
1-2231-2	Sleipnir	0	0	2.760
1-2246-2	Skandinavisk kunstnerkollegium i Roma	0	0	839
1-2257-3	Nordisk Kultursenter Dalsåsen	0	0	800
1-2258-3	NIFCA	0	0	1.475
1-2254-2	Mobilitets- og residensprogrammet	16.791	10.190	-
2-2522-2	Nordplus Voksen		8.964	
2-2543-2	Nordplus Sprog		8.874	
4-4384-3	NSH	0	1.900	0
5-0450-2	Stöd till frivillig sektorn	0	1.223	1.240
5-0445-1	Ministerrådets strategiske initiativer	0	0	185
5-1011-1	Informationsvirksomhed	1.210	-	-
6-0820-2	Kunskapsudbygning og netværk	10.800	15.000	12.000
6-0960-1	NGO-virksomhed i Østersøergionen	5.216	1.000	-
6-0870-1	Arktisk samarbejdsprogram	200	0	350
SUM		**46.878**	**60.351**	**31.028**
TOTALT		**57.496**	**86.975**	**65.099**

Indsatser for børn og unge

Den følgende tabel viser hvilke budgetposter som indeholder indsatser for børn og unge. Det understreges, at de økonomiske størrelser for hver enkelt budgetpost er en skønsmæssig vurdering, og derfor ikke er direkte budgetmæssigt bindende for budgetpostene. Vurderingerne for 2006 og 2007 udtrykker forventninger og er baseret på erfaringer fra tidligere år og de planer, som foreligger indenfor de forskellige ministeråd for 2007. Bemærk, at tabellen er udarbejdet før fordeling af dispositionspuljen. En anden ting der skal bemærkes er, at som følge af omlægningen af Nordplus programmerne er det ikke muligt at esimere hvor mange midler der anvendes på dette område i 2007.

Budgetpost		Budget 2007	Budget 2006	Disponeret 2005
1-2205-2	Nordisk kulturfond	3.000	2.400	2.969
1-2210-1	Nordisk idrottsamarbete	1.253	1.253	1.271
1-2212-1	Nordisk Ungdomskomité	5.904	5.904	6.294
1-2214-1	Styringsgruppen (BUK)	0	1.309	6.129
1-2230-1	NORDBOK	0	1.200	0
1-2239-1	Museikommittèn	0	180	0
1-2255-3	Nordiskt center for scenkunst (NordScen)	0	200	0
1-2256-3	NOMUS	0	1.500	1.500
1-2270-3	Nordens Hus i Reykjavík	240	240	160
1-2272-3	Nordens Hus på Færøerne	1000	1.000	749
1-2274-3	Nordens Institut på Åland	250	300	195
1-2277-3	Nordens Institut på Grønland	900	900	998
1-2296-1	Kulturprojekter i udlandet	0	500	
1-2548-3	NIFIN	375	2.100	375
	Sum Kultur	**12.922**	**18.986**	**20.640**
1-4410-1	Projektmidler Ligestilling	300	800	600
	Sum Ligestilling	**300**	**800**	**600**
2-2510-1	Nordisk Skolesamarbejde	1.546	1.567	2.564
2-2512-2	Nordplus junior, herunder Nordisk Skolenet	19.705	20.074	20.309
	Sum Utdanning og forskning	**21.251**	**21.641**	**22.873**
3-3310-1	Projektmedel – Miljø	500	600	670
	Sum Miljø	**500**	**600**	**670**
3-6310-1	Projektmidler – Skovbrug	0	0	40
3-6510-1	Projektmidler – Jordbrug	0	0	60
3-6610-1	Projektmidler – Fiskeri	0	400	270
3-6810-1	Projektmidler – Levnedsmidler	500	400	400
	Sum MR-FJLS	**500**	**400**	**770**

4-4310-2	Projektmidler helse & sosial	1.300	1.300	1.065
4-4384-3	NSH	2.500	1.500	1.500
4-4385-3	NUD	2.000	2.000	2.000
4-4386-3	NOPUS	500	500	24
4-4483-3	NAD	200	200	150
	Sum Helse & sosial	**6.500**	**6.300**	**4.739**
4-6710-1	Konsument	-	0	1.550
	Sum konsument		**0**	**1.550**
6-0810-2	Ministerrådets kontorer i Estland, Letland og Litauen	150		150
6-0820-2	Kunskapsuppbyggning och nätverk	1.000		1.000
6-0870-1	Arktisk samarbejdsprogram	100		100
6-0920-1	Projektvirksomhed i Estland, Letland og Litauen	-	-	1.161
6-0930-1	Handlingsplan for Nordvest Rusland	-	-	1.395
6-0870-1	Arktisk samarbejdsprogram	200		350
	Sum Nabopolitik	**1.450**	**0**	**4.165**
5-0445-1	Ministerrådets strategiske initiativer	750	0	500
5-1021-1	Informationsvirksomhed	600	600	0
5-1000-1	Strukturpuljen	0	600	750
5-0460-1	Holdbart Norden	50	0	500
	Sum Samarbejdsministrene og strukturpuljen	**1.400**	**600**	**1.750**
SUM BARN & UNGE SATSINGER I MINISTERRÅDET		**44.823**	**48.357**	**59.298**

Minsterrådets samlede Nabopolitikaktiviteter

Ministerrådets Nabopolitikaktiviteter finansieres dels over ministerrådenes egne budgetmidler og dels over rammen Nabopolitik. Resultaterne for 2004 og 2005 er baseret på registrering af den enkelte projektbevilling på bevillingstidspunktet samt rapportering fra institutioner, samarbejdsorganer og støtteordninger i forbindelse med deres årsrapportering.

Løbende priser, TDKK	Resultat 2004		Resultat 2005	
	%-andel	Beløb	%-andel	beløb
Kultursamarbejdet	-	7.200	5	8.000
Jämställdhet	8	520	7	86
Justitssamarbejdet	8	107	7	90
Uddannelse og forskning		3.991	5	9.600
Arbetsmarknad och –miljö	5	1.100	8	350
MR-NER	7	3.150	10	10.850
Ekonomi	6	0	8	130
Social- og helsepolitik	2	1.475	2	850
Miljø	29	10.600	32	14.270
Jord- og skogbruk, fiskeri og levnedsmidler	12	1.206	16	6.139
Samarbejdsministrene	1	7.790	0,5	400
Nabopolitiksamarbejde	100	85.951	100	84.960
Transport	0	150	9	100
IT	0	0	0	0
Bygg- og bolig	0	100	10	90
Konsument	0	200	6	510
Strukturpuljen		-	0	0
TOTALT	**15**	**123.540**	**16**	**136.425**

Ligestilling

Siden 2001 har Nordisk Ministerråd haft en formuleret politik for ligestilling. Den udadvendte aktivitet omkring nordisk ligestillingssamarbejde har baggrund i det nordiske ligestillingssamarbejdsprogram 2006-2010 "Med fokus på kön är målet ett jämställt samhälle". Dette program følges op i Ministerrådet af et nyt program jämställdhetssamarbete 2006-2010. Overordnede ledetråde er udviklingen af demokratiske og lige muligheder for begge køn samt integrering af køns- og ligestillingsperspektiver i samfundslivet (Gender Mainstreaming).

Fra oktober 2005 og indtil juni 2006 vil sekretariatet gennemføre en spørgeskemaundersøgelse i de enkelte ministerråd, som skal kortlægge og give en status på, hvordan Ministerrådets retningslinier fra ligestillingsprogrammet er implementeret på de enkelte områder.

I forlængelse af samarbejdsministrenes beslutning om at modernisere Nordisk Ministerråd, vil ministerrådene i spørgeskemaundersøgelsen blive bedt om at redegøre for, hvordan de i de nye ministerrådskonstellationer vil arbejde videre med ligestillingsperspektivet i deres handlings- og

strategiplaner. De vil ligeledes blive bedt om at vurdere i hvilken udstrækning resultater fra tidligere foretagne analyser om ligestillingsperspektivet har haft og forventes at få konsekvenser for nye beslutninger eller ændring af tidligere trufne beslutninger.

Spørgeskemaundersøgelsens resultater vil blive præsenteret på Nordisk Råds session i København i 2006. Undersøgelsens resultater vil blive suppleret med anvisninger til, hvordan dens resultater kan følges op i 2007.

Budgetposter hvor informationsaktiviteter er en væsentlig del

En betydelig andel af Ministerrådets budget anvendes til informationsaktiviteter i forskellige former dvs. udgivelser af tidsskrifter/rapporter, seminarer/konferenser, pressemøder og hjemmeside med daglige nyheder. Disse aktiviteter har forskellige formål. Det kan være information om projekter og resultater opnået igennem det nordiske samarbejde, men også information om det nordiske samarbejde som sådan.

Følgende er en sammenstilling af forskellige informationsaktiviteter med selvstændige budgetposter i budgettet for 2006. Det drejer sig i første række om aktiviteter som er fælles for hele Ministerrådet. Samtidig må det understreges, at en betydelig del af informationsaktiviteterne finansieres direkte over de enkelte ministerråds budgetposter og af de nordiske institutioner. Dette fremgår ikke af oversigten, blandt andet fordi ressourser til information ofte er en integreret del i den ordinære virksomhed.

LØBENDE PRISER TDKK		BUDGET 2007	BUDGET 2006	DIFFERENCE +/-	%
5-0410-4	Foreningerne Nordens Forbund 1)	1.370	3.259	-1.889	-57 %
5-1010-1	Informationsvirksomhed 2)	0	3.829	-3.829	-
5-1011-1	Informationsaktiviteter 1),3)	9.870	-	9.870	-
5-1020-1	Informationsvirksomhed udenfor Norden	0	979	-979	-
5-1021-1	Internationale aktiviteter	863	-	863	-
5-1025-1	Norden i Fokus	0	4.897	-4.897	-
5-1030-1	Hallo Norden 4)	0	4.474	-4.474	-
5-1035-1	Grænsehindringer/Hallo Norden	6.144	-	6.144	-
5-8030-1	Publikationsvirksomheden 5)	400	732	-332	-45 %
6-0810-3	Kontorerne i Estland, Letland og Litauen 6),7)	9.495	9.495	0	0
6-0970-3	Kontorerne i Nord-vest Russland 7)	8.126	6.126	2.000	33 %
Tilsammen		**36.268**	**33.791**	**2.477**	**7 %**

1) Finansiering af Foreningen Nordens Forbunds driftsudgifter. I 2007 er de regionale informationskontorer i de nordiske lande samt informationspunktet i Sydslesvig flyttet til budgetpost 5-1011-1.
2) Budgetposten finansierede i 2006 Ministerrådets andel af informationsafdelingen. For 2007 er posten overført til 5-0180-3 Ministerrådets sekretariat.
3) Posten finansierer køb af informationstjenester. Posten er en sammenlægning af budgetposterne 5-1040-1, 5-1025-1, 5-0430-1 samt den del af budgetpost 5-0410-4, som før 2007 finansierede de regionale informationskontorer i de nordiske lande samt informationspunktet i Sydslesvig. Derudover forventes 30 % af budgetpost 5-1020-1 Internationale aktiviteter at skulle anvendes til køb af informationstjenester i 2007.
4) Hallo Norden er i 2007 sammenlagt med grænsehindringsarbejdet, budgetpost 5-1035-1.
5) Publikationsvirksomheden finansieres i første række af ministerrådenes ved køb af tjenester, salg af publikationer samt direkte bidrag fra Ministerrådet.
6) Fra og med 1.1.2006 er kontorer i Nordvest-Rusland, St. Petersborg og Kaliningrad udskilt i egen budgposter 6-0970-3.
7) Kontorerne i Estland, Letland, Litauen og St. Petersborg har også opgaver vedrørende styring af projekter på vegne af sekretariatet i København.

Udgifter som ikke er direkte aktivitets- og projektrelaterede

I budget 2006 gives så vidt det er muligt information om de udgifter, som ikke er direkte bundet til aktiviteter og projekter. Det vil sige, de udgifter som er nødvendige for at styre og udvikle samarbejdsområder og sekretariatsbetjene støtteordninger samt samarbejdsorganer og institutioner. Der er valgt forskellige løsninger for de 3 kategorier.

Støtteordninger
I budgettet bliver administrationsudgifter til støtteordningerne, med undtagelse af Nordisk Film- og TV-fond og Nordisk Kulturfond hvor specielle forhold gælder, budgetteret separat. Det indebærer, at der på budgetniveau fastsættes et beløb for administration af den enkelte støtteordning. Administrationsudgifterne omfatter sekretariatsbetjening, information, ansøgningsbehandling og møder for ordningens beslutningsorgan. Det angives også hvem der er sekretariat for støtteordningen. Støtteordningerne betaler ikke udgifterne til sekretariatets betjening, når sekretariatsfunktionerne udføres af Ministerrådssekretariatet.

Samarbejdsorganer
En række budgetposter i kategorien projektmidler, indeholder et eller flere samarbejdsorganer. En del af bevillingen vil derfor blive anvendt til at drive disse organer. I budgettet gives information om størrelsen af det beløb som planlægges anvendt til aktivitetsstyring og administration for de respektive samarbejdsorganer. Begrebet aktivitetsstyring og administration vil typisk omfatte udgifter til udvikling af samarbejdsorganets fagområde, initiering og opfølgning af aktiviteter/projekter, sekretariatsbetjening samt samarbejdsorganets møder og rejser. Nogle samarbejdsorganer får sine rejseudgifter dækket af landene. I de tilfælde er dette specielt oplyst. Samarbejdsorganerne betaler ikke udgifter til sekretariatets betjening, når sekretariatsfunktionerne udføres af Ministerrådssekretariatet. Det angives også hvem er sekretariat for samarbejdsorganerne.

Institutioner
Når det gælder de nordiske institutioner, gives så vidt det er muligt oplysninger vedrørende planlagte udgifter til ledelse og administration i budgetåret og sidste kendte regnskabsår (2005). Budgetårets oplysninger er baseret på gældende kontrakt for institutionen og informationen for 2005 fra institutionens årsrapportering. Institutionerne har i dag forskellige definitioner og systemer ved fordeling af udgifter til administration og ledelse. Dette indebærer, at sammenligning mellem institutioner ikke nødvendigvis giver nogen mening på grund af forskellige forudsætninger. Nogle institutioner har også ændret principper, når det gælder ledelse og administrative udgifter fra en kontraktperiode til anden. I de tilfælde kan sammenligning mellem år være mindre relevant.

Bilag 1 – Flerårig planlægningsramme, samlet

MR-Kultur, MR-Ligestilling, MR-Lov		Budget 2006	Budget 2007	BO 2008	BO 2009
		169.706	**169.600**	**169.600**	**169.600**
MR-Kultur		**160.031**	**160.000**	**160.000**	**160.000**
	Generelle kulturinnsatser	*38.348*	*38.348*	*38.348*	*38.348*
1-2203-1	Strategiske og kulturpolitiske satsinger	6.112	6.112	6.112	6.112
1-2204-1	Nordisk Kulturforum og sakkyndiggrupper	1.019	1.019	1.019	1.019
1-2205-2	Nordisk kulturfond	31.217	31.217	31.217	31.217
	Barn och unga	*8.466*	*7.157*	*7.157*	*7.157*
	Projektmedel och generella stödordningar	*8.466*	*7.157*	*7.157*	*7.157*
1-2210-1	Nordiskt idrottssamarbete	1.253	1.253	1.253	1.253
1-2212-1	Nordiska ungdomskomittén	5.904	5.904	5.904	5.904
1-2214-1	Ledningsgrupp för nordiskt barn- och ungdomskultur	1.309	0	0	0
	Film och media	*35.530*	*40.306*	*40.306*	*40.306*
	Projektmedel och generella stödordningar	*30.149*	*37.411*	*37.411*	*37.411*
1-2220-1	Styrgruppen for kultur- og massemediesamarbeid	2.145	0	0	0
1-2221-2	Nordisk computerspilprogram	6.114	12.000	12.000	12.000
1-2222-2	Nordisk Film- och TV-fond	21.890	22.240	22.240	22.240
1-2223-1	Nordisk Journalistisk Efteruddannelse	0	3.171	3.171	3.171
	Institutioner	*5.381*	*2.895*	*2.895*	*2.895*
1-2228-3	NORDICOM	2.210	2.895	2.895	2.895
1-2229-3	Nordisk Journalistcenter (NJC)	3.171	0	0	0
	Konstområdet	*38.755*	*37.422*	*37.422*	*37.422*
	Projektmedel och generella stödordningar	*25.592*	*37.422*	*37.422*	*37.422*
1-2230-1	Nordisk litteratur och bibliotekskommitté (NORDBOK)	7.731	0	0	0
1-2238-2	Sleipnir	0	0	0	0
1-2239-1	Nordiska Museikommittén	1.211	0	0	0
1-2246-4	Skandinavisk förenings Konstnärskollegium i Rom	0	0	0	0
1-2256-1	Nordisk Musikkommitté (NOMUS)	6.460	0	0	0
1-2254-2	Mobilitets- og residensprogrammet	10.190	16.791	16.791	16.791
1-8000-1	Pulje - nye programmer	0	20.631	20.631	20.631
	Institutioner	*13.163*	*0*	*0*	*0*
1-2255-3	Nordiskt Center för Scenkonst (NordScen)	6.562	0	0	0
1-2257-3	Nordiskt Kunstnercentrum (Dalsåsen)	0	0	0	0
1-2258-3	Nordiskt Institut för Samtidskonst (NIFCA)	6.601	0	0	0
	Nordiska kulturhus (institutioner)	*32.614*	*32.614*	*32.614*	*32.614*
1-2270-3	Nordens hus i Reykjavik	7.768	7.768	7.768	7.768
1-2272-3	Nordens hus på Färöarna	11.188	11.188	11.188	11.188
1-2274-3	Nordens institut på Åland	2.114	2.114	2.114	2.114
1-2277-3	Nordens institut på Grönland (NAPA)	5.053	5.053	5.053	5.053
1-2279-1	Vedlikehold kulturhusene	1.067	1.067	1.067	1.067
1-2548-3	Nordens institut i Finland (NIFIN)	5.424	5.424	5.424	5.424
	Andra kultursatsningar	*6.318*	*4.153*	*4.153*	*4.153*
	Projektmedel och generella stödordningar	*6.318*	*4.153*	*4.153*	*4.153*
1-2234-4	Samisk samarbeid	4.153	4.153	4.153	4.153
1-2296-1	Nordiska kulturprojekt i utlandet	2.165	0	0	0

MR-Ligestilling		**8.352**	**8.300**	**8.300**	**8.300**
	Projektmedel	*3.028*	*3.300*	3.300	*3.300*
1-4410-1	Projektmedel - Jämställdhet	3.028	3.300	3.300	3.300
	Institutioner	*5.324*	*5.000*	*5.000*	*5.000*
1-4480-3	Nordiskt institutt for kvinde og kønsforskning (NIKK)	5.324	5.000	5.000	5.000
MR-Lov		**1.323**	**1.300**	**1.300**	**1.300**
1-7110-1	Projektmedel - Lagstiftning	1.323	1.300	1.300	1.300

MR-U, MR-A		**Budget 2006**	**Budget 2007**	**BO 2008**	**BO 2009**
		230.280	**231.300**	**231.300**	**231.300**
MR-U		**217.342**	**218.500**	**218.500**	**218.500**
	Generelle utdannings- og forskningsinnsatser	*4.430*	*5.307*	*5.307*	*5.307*
2-2505-1	Dispositionsmedel-Utbildning och forskning	4.430	5.307	5.307	5.307
	Politikudvikling m.v.	*12.400*	*12.197*	*12.197*	*12.197*
2-2510-1	Nordiskt skolsamarbete (NSS)	1.567	1.546	1.546	1.546
2-2520-1	Styringsgruppen for Voksnes Læring (SVL)	1.115	1.100	1.100	1.100
2-2530-1	Ledn.gruppen för högre utbildning (HÖGUT)	1.320	1.302	1.302	1.302
2-2544-1	Nordens Sprogråd	1.265	1.248	1.248	1.248
2-2550-1	Ministerrådets (MR-U) IT-policygrupp	0	0	0	0
2-2553-1	Politikudvikling, Videnssamfund og IT-infrastruktur	574	563	563	563
2-3110-1	Nordiska forskningspolitiska rådet (FPR)	0	0	0	0
2-3127-2	Politikudvikling voksnes læring	6.559	6.438	6.438	6.438
	Mobilitets og netværksprogrammer	*72.471*	*71.139*	*71.139*	*71.139*
2-2512-2	Nordplus junior	20.074	19.705	19.705	19.705
2-2522-2	Nordplus Voksen	8.964	8.799	8.799	8.799
2-2532-2	Nordplus (Högre utbildning)	32.390	31.795	31.795	31.795
2-2534-4	Bidrag till Nordisk Sommaruniversitet (NSU)	1.137	1.116	1.116	1.116
2-2543-1	Nordplus språk	8.874	8.711	8.711	8.711
2-2545-2	Norden-undervisning i utlandet	1.032	1.013	1.013	1.013
	NordForsk	*91.070*	*104.825*	*104.825*	*104.825*
2-3100-3	NordForsk	69.582	101.336	101.336	101.336
2-3115-3	Nordisk forskerutdanningsakademi (NorFA)	0	0	0	0
2-0462-1	Nordiskt forskningsprogram om Oceanografi	0	0	0	0
2-3111-1	Nordiske spidsforskningsenheder, globala förändringar	5.377	0	0	0
2-3128-1	Nordisk Forskningssamarbejde	0	0	0	0
2-3129-1	Nordisk videnskabelig information (Nordbib)	2.598	2.550	2.550	2.550
2-3133-1	Nordisk forskningsprogram om epidemiologi	3.231	0	0	0
2-3136-2	Forskningsprogram NORDUnet3	3.634	0	0	0
2-3138-1	Nordisk Forskerskoleprogram	2.582	0	0	0
2-3139-1	Nordiske spidsforskningsenheder, medicin	3.109	0	0	0
2-3140-1	Nordisk komitè for Bioetikk	957	939	939	939
		36.971	*25.032*	*25.032*	*25.032*

	Forskning i øvrigt				
2-3180-2	Nordisk Institut for Teoretisk Fysik (NORDITA)	15.932	10.621	10.621	10.621
2-3181-2	Nordiska Institutet for Sjörett (NIfS)	2.991	2.991	2.991	2.991
2-3182-2	Nordisk Institutt for Asiastudier (NIAS)	7.116	4.743	4.743	4.743
2-3184-2	Nordisk vulkanologisk institut (NORDVULK)	7.270	4.846	4.846	4.846
2-3185-2	Nordisk Samisk Institutt (NSI)	3.662	1.831	1.831	1.831
MR-A		**12.938**	**12.800**	**12.800**	**12.800**
	Projektmedel	*10.079*	*9.950*	*9.950*	*9.950*
2-4110-1	Prosjektmedel – Arbetsmarknad och miljø	6.369	6.350	6.350	6.350
2-4120-2	Nordjobb	2.287	2.200	2.200	2.200
2-4130-1	Informationsprojektet	1.423	1.400	1.400	1.400
	Institutioner	*2.859*	*2.850*	2.850	2.850
2-4180-3	Institut för vidareutb.inom arbetsmiljö (NIVA)	2.859	2.850	2.850	2.850

MR-NER, MR-S; MR-Finans		**Budget 2006**	**Budget 2007**	**BO 2008**	**BO 2009**
		153.925	**153.500**	**153.500**	**153.500**
MR-NER		**108.195**	**114.500**	**114.500**	**114.500**
	Projektmidler	*27.026*	*30.152*	*30.152*	*30.152*
4-5150-1	Projektmidler - Næring, energi og regionalpolitik	0	30.152	30.152	30.152
4-5110-1	Projektmedel - Näring	1.116	0	0	0
4-3210-1	Projektmedel - Energi	4.951	0	0	0
4-6110-1	Projektmedel - Regionalpolitik	20.959	0	0	0
4-5190-1	Expo 2005	0	0	0	0
	Institutioner	*81.169*	*84.348*	*84.348*	*84.348*
4-5180-3	Nordisk InnovationsCenter (NICe)	70.082	69.373	69.373	69.373
4-6180-3	Nordregio	10.012	9.911	9.911	9.911
4-3220-3	Nordisk Energiforskning (NEPF)	1.075	5.064	5.064	5.064
MR-S		**45.730**	**39.000**	**39.000**	**39.000**
	Projektmedel	*17.387*	*10.941*	*10.941*	*10.941*
4-4310-1	Projekmedel - Social- och hälsovårdspolitik	6.025	8.261	8.261	8.261
4-4320-1	Nordiska Handikappolitiska Rådet (NHR)	1.010	1.000	1.000	1.000
4-4340-1	Nomesko og Nososko	1.697	1.680	1.680	1.680
4-4620-1	Välfärdsforskning	6.312	0	0	0
4-4510-1	Projektmedel - Narkotikasamarbejde	2.343	0	0	0
	Institutioner	*28.343*	*28.059*	*28.059*	*28.059*
4-4381-3	Nordiska Hälsovårdshögskolan (NHV) *	33.716	33.379	33.379	33.379
4-4382-3	Institutt for odontologisk materialprøvning (NIOM)	9.508	9.413	9.413	9.413
4-4383-3	Nordiska nämnden för alkohol- och drogforsk. (NAD)	2.902	2.873	2.873	2.873
4-4384-3	Nordiska samarbetsorgan för handikappfrågor (NSH)	7.164	7.092	7.092	7.092
4-4385-3	Uddannelsescenter for døvblindepersonale (NUD)	7.167	7.095	7.095	7.095
4-4386-3	Nordiska utbild.program för social service (NOPUS)	1.602	1.586	1.586	1.586

Bilag 1 – Flerårig planlægningsramme, samlet

MR-Finans		**1.668**	**1.700**	**1.700**	**1.700**
4-5210-1	Projektmedel- Ekonomi och finanspolitik	1.668	1.700	1.700	1.700

MR-Miljø og MR-FJSL		**Budget 2006**	**Budget 2007**	**BO 2008**	**BO 2009**
		81.723	**82.900**	**82.900**	**80.900**
MR-Miljø		**43.908**	**43.500**	**43.500**	**43.500**
3-3310-1	Projektmedel - Miljø	32.444	32.036	32.036	32.036
3-3320-2	NEFCOS Miljøudviklingsfond	9.209	9.209	9.209	9.209
3-6720-4	SVANEN – Nordisk miljömärkning	2.255	2.255	2.255	2.255
MR-FJSL		**37.815**	**39.400**	**39.400**	**37.400**
	Projektmidler	*0*	*0*	0	0
3-6410-1	Projektmidler - fællespulje	0	0	0	0
3-6530-1	Nordisk handlingsplan om livsmedelssäkerhet	0	0	0	0
	Fiskeri	*7.399*	*7.318*	*7.318*	*7.318*
3-6610-1	Projektmedel - Fiskeri	7.399	7.318	7.318	7.318
	Jord- och skovbrug	*23.489*	*25.231*	*25.231*	*23.231*
	Projektmidler - jordbrug	*7.250*	*7.630*	*7.630*	*7.630*
3-6510-1	Projektmidler Jordbrug	3.131	3.565	3.565	3.565
3-6520-1	Nordiskt kontaktorgan för jordbruksforskning (NKJ)	815	815	815	815
3-6540-1	Nordisk genbank för husdjur	3.304	3.250	3.250	3.250
	Institutioner - jordbrug	*9.981*	*9.863*	*9.863*	*7.863*
3-6580-3	Nordiska Genbanken (NGB)	9.981	9.863	9.863	7.863
	Projektmidler - skovbrug	*6.258*	*7.738*	*7.738*	*7.738*
3-6310-1	Projektmidler Skovbrug	0	1.549	1.549	1.549
3-6581-1	Samnordisk skogsforskning (SNS)	6.258	6.189	6.189	6.189
	Levnedsmidler	*6.927*	*6.851*	*6.851*	*6.851*
3-6810-1	Projektmedel - Levnedsmidler	5.704	5.641	5.641	5.641
3-6820-1	Forskning - levnedsmidler	1.223	1.210	1.210	1.210

Bilag 1 – Flerårig planlægningsramme, samlet

Nabopolitik		Budget 2006	Budget 2007	BO 2008	BO 2009
Nabopolitik		**87.286**	**93.400**	**93.400**	**93.40**
6-0820-2	Kunskapsuppbyggning och nätverk	30.570	32.570	32.570	32.57
6-0940-1	Deltagande i EU:s partnerskap, samarbete med Barentsreg	9.975	0	0	
6-0980-1	Partnerskab og grænseregionalt samarbejde	0	6.924	6.924	6.92
6-0960-1	NGO-virksomhed i Østersøregionen	1.019	5.216	5.216	5.21
6-0930-1	Handlingsplan for Nord-vest Rusland	0	0	0	
6-5280-3	Nordiska Projektexportfonden (NOPEF)	19.872	19.872	19.872	19.87
6-0970-3	Ministerrådets kontorer i Nord-vest Rusland	6.126	8.126	8.126	8.12
6-0810-3	Ministerrådets kontorer i Estland, Letland og Litauen	9.495	9.495	9.495	9.49
6-0920-1	Prosjektvirksomhet i Estland, Letland og Litauen	0	0	0	
6-0910-1	Politiske initiativer	2.038	2.038	2.038	2.03
6-0790-1	Grænseregionalt samarbejde	1.019	0	0	
6-0870-1	Arktisk samarbeidsprogram	7.172	9.159	9.159	9.15

Samarbejdsministrene		Budget 2006	Budget 2007	BO 2008	BO 2009
		107.525	**103.300**	**103.300**	**103.3**
	Ministerrådets sekretariat (NMRS)	*64.469*	*66.623*	*66.623*	*66.6*
5-0180-3	Ministerrådets sekretariat (NMRS)	64.469	66.623	66.623	66.6
	Nordisk Ministerråds fællesaktiviteter	*43.056*	*36.677*	*36.677*	*36.6*
5-0185-1	Nedbrydelse af grænsehindringer	1.732	0	0	
5-0190-1	Reformer på institutionsområdet	300	0	0	
5-0195-1	Europasamarbejdet	198	0	0	
5-0410-4	Föreningarna Nordens Förbund	3.259	1.370	1.370	1.3
5-0425-4	Bidrag til Västnorden	2.724	2.697	2.697	2.6
5-0430-1	Nordiskt statistiskt samarbete	1.787	0	0	
5-0435-1	Generalsekreterarens disponeringsreserv	385	381	381	
5-0445-1	Formandsskabspuljen	9.502	10.000	10.000	10.0
5-0450-2	Stöd till frivillig sektorn	1.223	0	0	
5-0460-1	Holdbart Norden	3.975	3.000	3.000	3.0
5-1010-1	Informationsverksamhet	3.829	0	0	
5-1011-1	Informationsaktiviteter	0	9.870	9.870	9.8
5-1020-1	Informationsverksamhet utanför Norden	979	0	0	
5-1021-1	Internationale aktiviteter	0	863	863	8
5-1025-1	Norden i Fokus (info.vinduene)	4.897	0	0	
5-1030-1	Hallo Norden	4.474	0	0	
5-1035-1	Grænsehindringer/Hallo Norden	0	6.144	6.144	6.
5-1040-1	Översättning och tolkning	1.088	0	0	
5-1050-2	Tjänstemannautbyte	1.972	1.952	1.952	1.9
5-8030-1	Publikationsverksamheten	732	400	400	4

Strukturpulje					
5-1000-1	**Strukturpulje**	**7.530**	**4.000**	**4.000**	**4.0**

Bilag 2 – Budgettet konverteret til EURO

MR-Kultur, MR-Ligestilling, MR-Lov		Budget 2007	Budget 2006	Difference +/-	Difference %
		22.765	**22.779**	**-14**	**-0,1%**
MR-Kultur		**21.477**	**21.481**	**-4**	**0,0%**
	Generelle kulturinnsatser	*5.147*	*5.147*	*0*	*0,0%*
1-2203-1	Strategiske og kulturpolitiske satsinger	820	820	0	0,0%
1-2204-1	Nordisk Kulturforum og sakkyndiggrupper	137	137	0	-
1-2205-2	Nordisk kulturfond	4.190	4.190	0	0,0%
	Barn och unga	*961*	*1.136*	*-176*	*-15,5%*
	Projektmedel och generella stödordningar	*961*	*1.136*	-176	-15,5%
1-2210-1	Nordiskt idrottssamarbete	168	168	0	0,0%
1-2212-1	Nordiska ungdomskomittén	792	792	0	0,0%
1-2214-1	Ledningsgrupp för nordiskt barn- och ungdomskultur	0	176	-176	-
	Film och media	*5.410*	*4.769*	*641*	*13,4%*
	Projektmedel och generella stödordningar	*5.022*	*4.047*	975	24,1%
1-2220-1	Styrgruppen for kultur- og massemediesamarbeid	0	288	-288	-100,0%
1-2221-2	Nordisk computerspilprogram	1.611	821	790	-
1-2222-2	Nordisk Film- och TV-fond	2.985	2.938	47	1,6%
1-2223-1	Nordisk Journalistisk Efteruddannelse	426	0	426	-
	Institutioner	*389*	*722*	-334	-46,2%
1-2228-3	NORDICOM	389	297	92	31,0%
1-2229-3	Nordisk Journalistcenter (NJC)	0	426	-426	-100,0%
	Konstområdet	*5.023*	*5.202*	*-179*	*-3,4%*
	Projektmedel och generella stödordningar	*5.023*	*3.435*	1.588	46,2%
1-2230-1	Nordisk litteratur och bibliotekskommitté (NORDBOK)	0	1.038	-1.038	-100,0%
1-2238-2	Sleipnir	0	0	0	-
1-2239-1	Nordiska Museikommittén	0	163	-163	-100,0%
1-2246-4	Skandinavisk förenings Konstnärskollegium i Rom	0	0	0	-
1-2256-1	Nordisk Musikkommitté (NOMUS)	0	867	-867	-100,0%
1-2254-2	Mobilitets- og residensprogrammet	2.254	1.368	886	-
1-8000-1	Pulje - nye programmer	2.769	0	2.769	-
	Institutioner	*0*	*1.767*	*-1.767*	*-100,0%*
1-2255-3	Nordiskt Center för Scenkonst (NordScen)	0	881	-881	-100,0%
1-2257-3	Nordiskt Kunstnercentrum (Dalsåsen)	0	0	0	-
1-2258-3	Nordiskt Institut för Samtidskonst (NIFCA)	0	886	-886	-100,0%
	Nordiska kulturhus (institutioner)	*4.378*	*4.378*	*0*	*0,0%*
1-2270-3	Nordens hus i Reykjavik	1.043	1.043	0	0,0%
1-2272-3	Nordens hus på Färöarna	1.502	1.502	0	0,0%
1-2274-3	Nordens institut på Åland	284	284	0	0,0%
1-2277-3	Nordens institut på Grönland (NAPA)	678	678	0	0,0%
1-2279-1	Vedlikehold kulturhusene	143	143	0	0,0%
1-2548-3	Nordens institut i Finland (NIFIN)	728	728	0	0,0%
	Andra kultursatsningar	*557*	*848*	*-291*	*-34,3%*
	Projektmedel och generella stödordningar	*557*	*848*	*-291*	*-34,3%*
1-2234-4	Samisk samarbeid	557	557	0	0,0%
1-2296-1	Nordiska kulturprojekt i utlandet	0	291	-291	-100,0%

MR-Ligestilling		**1.114**	**1.121**	**-7**	**-0,6%**
	Projektmedel	*443*	*406*	*37*	*9,0%*
1-4410-1	Projektmedel - Jämställdhet	443	406	37	9,0%
	Institutioner	*671*	*715*	*-43*	*-6,1%*
1-4480-3	Nordiskt institutt for kvinde og kønsforskning (NIKK)	671	715	-43	-6,1%
MR-Lov		**174**	**178**	**-3**	**-1,7%**
1-7110-1	Projektmedel - Lagstiftning	174	178	-3	-1,7%

MR-Uddannelse og Forskning, MR-A

		Budget 2007	Budget 2006	Difference +/-	Difference %
		31.047	**30.910**	**137**	**0,4%**
MR-Uddannelse og forskning		**29.329**	**29.173**	**155**	**0,5%**
	Generelle utdannings- og forskningsinnsatser	*712*	*595*	*118*	*19,8%*
2-2505-1	Dispositionsmedel-Utbildning och forskning	712	595	118	19,8%
	Politikudvikling m.v.	*1.637*	*1.664*	*-27*	*-1,6%*
2-2510-1	Nordiskt skolsamarbete (NSS)	208	210	-3	-1,3%
2-2520-1	Styringsgruppen for Voksnes Læring (SVL)	148	150	-2	-1,3%
2-2530-1	Ledn.gruppen för högre utbildning (HÖGUT)	175	177	-2	-1,4%
2-2544-1	Nordens Sprogråd	168	170	-2	-1,3%
2-2550-1	Ministerrådets (MR-U) IT-policygrupp	0	0	0	-
2-2553-1	Politikudvikling, Videnssamfund og IT-infrastruktur	76	77	-1	-
2-3110-1	Nordiska forskningspolitiska rådet (FPR)	0	0	0	-
2-3127-2	Politikudvikling voksnes læring	864	880	-16	-1,8%
	Mobilitets og netværksprogrammer	*9.549*	*9.728*	*-179*	*-1,8%*
2-2512-2	Nordplus junior	2.645	2.694	-50	-1,8%
2-2522-2	Nordplus Voksen	1.181	1.203	-22	-1,8%
2-2532-2	Nordplus (Högre utbildning)	4.268	4.348	-80	-1,8%
2-2534-4	Bidrag till Nordisk Sommaruniversitet (NSU)	150	153	-3	-1,8%
2-2543-1	Nordplus språk	1.169	1.191	-22	-1,8%
2-2545-2	Norden-undervisning i utlandet	136	139	-3	-1,8%
	NordForsk	*14.070*	*12.224*	*1.846*	*15,1%*
2-3100-3	NordForsk	13.602	9.340	4.262	-
2-3115-3	Nordisk forskerutdanningsakademi (NorFA)	0	0	0	-
2-0462-1	Nordiskt forskningsprogram om Oceanografi	0	0	0	-
2-3111-1	Nordiske spidsforskningsenheder, globala förändringar	0	722	-722	-100,0%
2-3128-1	Nordisk Forskningssamarbejde	0	0	0	-
2-3129-1	Nordisk videnskabelig information (Nordbib)	342	349	-6	-1,8%
2-3133-1	Nordisk forskningsprogram om epidemiologi	0	434	-434	-100,0%
2-3136-2	Forskningsprogram NORDUnet3	0	488	-488	-100,0%
2-3138-1	Nordisk Forskerskoleprogram	0	347	-347	-100,0%
2-3139-1	Nordiske spidsforskningsenheder, medicin	0	417	-417	-100,0%
2-3140-1	Nordisk komité for Bioetikk	126	128	-2	-1,9%
	Forskning i øvrigt	*3.360*	*4.963*	*-1.603*	*-32,3%*
2-3180-2	Nordisk Institut for Teoretisk Fysik (NORDITA)	1.426	2.139	-713	-33,3%
2-3181-2	Nordiska Institutet for Sjörett (NIfS)	401	401	0	0,0%

Bilag 2 – Budgettet konverteret til EURO

2-3182-2	Nordisk Institutt for Asiastudier (NIAS)	637	955	-319	-33,3%
2-3184-2	Nordisk vulkanologisk institut (NORDVULK)	650	976	-325	-33,3%
2-3185-2	Nordisk Samisk Institutt (NSI)	246	492	-246	-50,0%
MR-A		**1.718**	**1.737**	**-19**	**-1,1%**
	Projektmedel	*1.336*	*1.353*	*-17*	*-1,3%*
2-4110-1	Prosjektmedel – Arbetsmarknad och miljø	852	855	-3	-0,3%
2-4120-2	Nordjobb	295	307	-12	-3,8%
2-4130-1	Informationsprojektet	188	191	-3	-1,6%
	Institutioner	*383*	*384*	*-1*	*-0,3%*
2-4180-3	Institut för vidareutb.inom arbetsmiljö (NIVA)	383	384	-1	-0,3%

MR-NER, MR-S, MR-Finans		**Budget 2007**	**Budget 2006**	**Difference +/-**	**%**
		20.832	**20.885**	**-53**	**-0,3%**
MR-NER		**15.369**	**14.523**	**846**	**5,8%**
	Projektmidler	*4.047*	*3.628*	*420*	11,6%
4-5150-1	Projektmidler - Næring, energi og regionalpolitik	4.047	0		
4-5110-1	Projektmedel - Näring	0	150	-150	-100,0%
4-3210-1	Projektmedel - Energi	0	665	-665	-100,0%
4-6110-1	Projektmedel - Regionalpolitik	0	2.813	-2.813	-100,0%
4-5190-1	Expo 2005	0	0	0	-
	Institutioner	*11.322*	*10.895*	*427*	*3,9%*
4-5180-3	Nordisk InnovationsCenter (NICe)	9.312	9.407	-95	-1,0%
4-6180-3	Nordregio	1.330	1.344	-14	-1,0%
4-3220-3	Nordisk Energiforskning (NEPF)	680	144	535	371,1%
MR-S		**5.235**	**6.138**	**-903**	**-14,7%**
	Projektmedel	*1.469*	*2.334*	*-865*	*-37,1%*
4-4310-1	Projekmedel - Social- och hälsovårdspolitik	1.109	809	300	37,1%
4-4320-1	Nordiska Handikappolitiska Rådet (NHR)	134	136	-1	-1,0%
4-4340-1	Nomesko og Nososko	226	228	-2	-1,0%
4-4620-1	Välfärdsforskning	0	847	-847	-100,0%
4-4510-1	Projektmedel - Narkotikasamarbejde	0	314	-314	-100,0%
	Institutioner	*3.766*	*3.804*	*-38*	*-1,0%*
4-4381-3	Nordiska Hälsovårdshögskolan (NHV) *	4.480	4.526	-45	-1,0%
4-4382-3	Institutt for odontologisk materialprøvning (NIOM)	1.263	1.276	-13	-1,0%
4-4383-3	Nordiska nämnden för alkohol- och drogforsk. (NAD)	386	390	-4	-1,0%
4-4384-3	Nordiska samarbetsorgan för handikappfrågor (NSH)	952	962	-10	-1,0%
4-4385-3	Uddannelsescenter for døvblindepersonale (NUD)	952	962	-10	-1,0%
4-4386-3	Nordiska utbild.program för social service (NOPUS)	213	215	-2	-1,0%
MR-Finans		**228**	**224**	**4**	**1,9%**
4-5210-1	Projektmedel- Ekonomi och finanspolitik	228	224	4	1,9%

Bilag 2 – Budgettet konverteret til EURO

MR-Miljø og MR-FJSL		Budget 2007	Budget 2006	Difference +/-	Difference %
		11.128	**10.970**	**158**	**1,4%**
MR-Miljø		**5.839**	**5.894**	**-55**	**-0,9%**
3-3310-1	Projektmedel - Miljø	4.300	4.355	-55	-1,3%
3-3320-2	NEFCOS Miljøudviklingsfond	1.236	1.236	0	0,0%
3-6720-4	SVANEN – Nordisk miljömärkning	303	303	0	0,0%
MR-FJSL		**5.289**	**5.076**	**213**	**4,2%**
	Projektmidler	*0*	*0*	*0*	-
3-6410-1	Projektmidler - fællespulje	0	0	*0*	-
3-6530-1	Nordisk handlingsplan om livsmedelssäkerhet	0	0	*0*	-
	Fiskeri	*982*	*993*	*-11*	*-1,1%*
3-6610-1	Projektmedel - Fiskeri	982	993	-11	-1,1%
	Jord- och skovbrug	*3.387*	*3.153*	*234*	*7,4%*
	Projektmidler - jordbrug	*1.024*	*973*	*51*	*5,2%*
3-6510-1	Projektmidler Jordbrug	479	420	58	13,9%
3-6520-1	Nordiskt kontaktorgan för jordbruksforskning (NKJ)	109	109	0	0,0%
3-6540-1	Nordisk genbank för husdjur	436	443	-7	-1,6%
	Institutioner - jordbrug	*1.324*	*1.340*	*-16*	*-1,2%*
3-6580-3	Nordiska Genbanken (NGB)	1.324	1.340	-16	-1,2%
	Projektmidler - skovbrug	*1.039*	*840*	*199*	*23,6%*
3-6310-1	Projektmidler Skovbrug	208	0		
3-6581-1	Samnordisk skogsforskning (SNS)	831	840		
	Levnedsmidler	*920*	*930*	*-10*	*-1,1%*
3-6810-1	Projektmedel - Levnedsmidler	757	766	-8	-1,1%
3-6820-1	Forskning - levnedsmidler	162	164	-2	-

Bilag 2 – Budgettet konverteret til EURO

Nabopolitik

		Budget 2007	Budget 2006	Difference +/-	Difference %
		12.537	**11.716**	**821**	**7,0%**
6-0820-2	Kunskapsuppbyggning och nätverk	4.372	4.103		
6-0940-1	Deltagande i EU:s partnerskap, samarbete med Barentsreg	0	1.339	-1.339	-100,0%
6-0980-1	Partnerskab og grænseregionalt samarbejde	929	0	929	-
6-0960-1	NGO-virksomhed i Østersøregionen	700	137	563	411,9%
6-0930-1	Handlingsplan for Nord-vest Rusland	0	0	0	-
6-5280-3	Nordiska Projektexportfonden (NOPEF)	2.667	2.667	0	0,0%
6-0970-3	Ministerrådets kontorer i Nord-vest Rusland	1.091	822	268	-
6-0810-3	Ministerrådets kontorer i Estland, Letland og Litauen	1.274	1.274	0	0,0%
6-0920-1	Prosjektvirksomhet i Estland, Letland og Litauen	0	0	0	-
6-0910-1	Politiske initiativer	274	274	0	0,0%
6-0790-1	Grænseregionalt samarbejde	0	137	-137	-100,0%
6-0870-1	Arktisk samarbeidsprogram	1.229	963	267	-

Samarbejdsministrene

		Budget 2007	Budget 2006	Difference +/-	Difference %
		13.866	**14.433**	**-567**	**-4,1%**
	Ministerrådets sekretariat (NMRS)	*8.943*	*8.654*	*289*	-
5-0180-3	Ministerrådets sekretariat (NMRS)	8.943	8.654	289	3,3%
	Nordisk Ministerråds fællesaktiviteter	*4.923*	*5.779*		
5-0185-1	Nedbrydelse af grænsehindringer	0	232	-232	-100,0%
5-0190-1	Reformer på institutionsområdet	0	40	-40	-100,0%
5-0195-1	Europasamarbejdet	0	27	-27	-100,0%
5-0410-4	Föreningarna Nordens Förbund	184	437	-254	-58,0%
5-0425-4	Bidrag til Västnorden	362	366	-4	-1,0%
5-0430-1	Nordiskt statistiskt samarbete	0	240	-240	-100,0%
5-0435-1	Generalsekreterarens disponeringsreserv	51	52	-1	-1,0%
5-0445-1	Formandsskabspuljen	1.342	1.275	67	5,2%
5-0450-2	Stöd till frivillig sektorn	0	164	-164	-100,0%
5-0460-1	Holdbart Norden	403	534	-131	-24,5%
5-1010-1	Informationsverksamhet	0	514	-514	-100,0%
5-1011-1	Informationsaktiviteter	1.325	0	1.325	-
5-1020-1	Informationsverksamhet utanför Norden	0	131	-131	-100,0%
5-1021-1	Internationale aktiviteter	116	0	116	-
5-1025-1	Norden i Fokus (info.vinduene)	0	657	-657	-100,0%
5-1030-1	Hallo Norden	0	601	-601	-100,0%
5-1035-1	Grænsehindringer/Hallo Norden	825	0	825	-
5-1040-1	Översättning och tolkning	0	146	-146	-100,0%
5-1050-2	Tjänstemannautbyte	262	265	-3	-1,0%
5-8030-1	Publikationsverksamheten	54	98	-45	-45,4%

Strukturpulje

5-1000-1	**Strukturpulje**	**537**	**1.011**	**-474**	**-**

SAMMENSTILLING AF BUDGET 2007 OG 2006 (løbende priser, TEUR)

	BUDGET 2007	Andel	BUDGET 2006	Andel	Difference +/-	
MR-Kultur, MR-Ligestilling, MR-Lov	**22.765**	**20,2%**	**22.779**	**20,2%**	**-14**	**-0**
Kultur	21.477	19,1%	21.481	19,1%	**-4**	**0,**
Ligestilling	1.114	1,0%	1.121	1,0%	**-7**	**-0**
Lov	174	0,2%	178	0,2%	**-3**	**-1**
MR-Uddannelse og forskning, MR-A	**31.047**	**27,5%**	**30.910**	**27,4%**	**137**	**0,**
Uddannelse og forskning	29.329	26,0%	29.173	25,9%	**155**	**0,**
Arbetsmarked og -miljø	1.718	1,5%	1.737	1,5%	**-19**	**-1**
MR-NER, MR-S, MR-Finans	**20.832**	**18,5%**	**20.885**	**18,5%**	**-53**	**-0**
Näring, energi og regional	15.369	13,6%	14.523	12,9%	**846**	**5,**
Sociapolitik	5.235	4,6%	6.138	5,4%	**-903**	**-14**
Finanspolitik	228	0,2%	224	0,2%	**4**	**1,**
MR-Miljø og MR-FJSL	**11.128**	**9,9%**	**10.970**	**9,7%**	**158**	**1,**
Miljø	5.839	5,2%	5.894	5,2%	**-55**	**-0,**
Fiskeri, Jord- och skovbrug og levnedsmidler	5.289	4,7%	5.076	4,5%	**213**	**4,**
Nabopolitik	**12.537**	**11,1%**	**11.716**	**10,4%**	**821**	**7,**
Samarbejdsministrene	**13.866**	**12,3%**	**14.433**	**12,8%**	**-567**	**-3,**
Ministerrådets sekretariat (NMRS)	8.943	7,9%	8.654	7,7%	289	3,
Nordisk Ministerråds fællesaktiviteter	4.923	4,4%	5.779	5,1%	-856	-14
Strukturpulje	**537**	**100,0%**	**1.011**	**188,3%**	**474**	
TOTALT	**112.711**	**100,0%**	**112.704**	**100,0%**	**8**	**0,**

SAMMENSTILLING AF BUDGET 2007 OG 2006 (2006 priser, TDKK)

	BUDGET 2007	Andel	BUDGET 2006	Andel	Difference +/-	Difference %
MR-Kultur, MR-Ligestilling, MR-Lov	**22.765**	**20,2%**	**22.779**	**20,2%**	**-14**	**-0,1%**
Kultur	21.477	19,1%	21.481	19,1%	**-4**	**0,0%**
Ligestilling	1.114	1,0%	1.121	1,0%	**-7**	**-0,6%**
Lov	174	0,2%	178	0,2%	**-3**	**-1,7%**
MR-Uddannelse og forskning, MR-A	**31.047**	**27,5%**	**30.910**	**27,4%**	**137**	**0,4%**
Uddannelse og forskning	29.329	26,0%	29.173	25,9%	**155**	**0,5%**
Arbetsmarked og -miljø	1.718	1,5%	1.737	1,5%	**-19**	**-1,1%**
MR-NER, MR-S, MR-Finans	**20.832**	**18,5%**	**20.885**	**18,5%**	**-53**	**-0,3%**
Näring, energi og regional	15.369	13,6%	14.523	12,9%	**846**	**5,8%**
Socialpolitik	5.235	4,6%	6.138	5,4%	**-903**	**-14,7%**
Finanspolitik	228	0,2%	224	0,2%	**4**	**1,9%**
MR-Miljø og MR-FJSL	**11.128**	**9,9%**	**10.970**	**9,7%**	**158**	**1,4%**
Miljø	5.839	5,2%	5.894	5,2%	**-55**	**-0,9%**
Fiskeri, Jord- och skovbrug og levnedsmidler	5.289	4,7%	5.076	4,5%	**213**	**4,2%**
Nabopolitik	**12.537**	**11,1%**	**11.716**	**10,4%**	**821**	**7,0%**
Samarbejdsministrene	**13.866**	**12,3%**	**14.433**	**12,8%**	**-567**	**-3,9%**
Ministerrådets sekretariat (NMRS)	8.943	7,9%	8.654	7,7%	289	3,3%
Nordisk Ministerråds fællesaktiviteter	4.923	4,4%	5.779	5,1%	-856	-14,8%
Strukturpulje	**537**	**100,0%**	**1.011**	**188,3%**	**474**	-
TOTALT	**112.711**	**100,0%**	**112.704**	**100,0%**	**8**	**0,0%**

Kontrollkommitténs betenkning

Rigsrevisionens beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhet for 2005

Bilag:
- Revisjonsberetning

Til Kontrollkomiteens oppgaver hører granskning av revisjonsberetningen om Nordisk Ministerråds regnskap og virksomhet og forelegge resultatene av denne for plenarforsamlingen.

1. Kontrollkomiteens forslag

Kontrollkomiteen foreslår at

Nordisk Råd beslutter

å ta revisjonsberetning for Nordisk Ministerråd 2005 til etterretning

2. Gjennomgang av revisjonsberetningen

Rigsrevisionen har revidert Nordisk Ministerråds årsregnskap for regnskapsåret 2005. For Nordisk Kulturfonds regnskap er det utarbeidet en særskilt beretning om revisjonen av fondets regnskap. I overensstemmelse med de internordiske revisjonsregler utføres revisjonen av Nordisk Ministerråds institusjoner, støtteordninger, prosjekter m.m. av de respektive lands statlige revisjonsmyndigheter og i overensstemmelse med gjeldende regler i domicillandet. I praksis utføres dog revisjonen dog i en viss utstrekning av private revisorer etter avtale med vedkommende riksrevisjon.

Rigsrevisionens konklusjon

Revisjonen skal påse at det avlagte regnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med Nordisk Ministerråds økonomireglement, og at årsregnskapet gir et rettvisende bilde av Nordisk Ministerråds resultat og økonomiske stilling.

Rigsrevisjonen konkluderer at revisjonen ikke har gitt anledning til anmerkninger eller forbehold. Årsregnskapet vil dog få en supplerende opplysning om negativ egenkapital, se under.

Regnskapsprinsipp og økonomistyring

Årsregnskapet er avlagt i overensstemmelse med regnskapsbestemmelsene i Nordisk Ministerråds økonomireglement. Regnskapsprinsipp og regnskapspraksis er uendret i forhold til sist år.

1. januar 2005 tok Nordisk Ministerråds sekretariat i bruk et nytt økonomisystem (Axapta) etter en periode med utprøvning. Rigsrevisionen påpeker at det har vært problemer med implementering av dette økonomisystemet. Dette har ledet til at løpende, basale regnskapsoppgaver, herunder regnskapsmessig bistand til Nordisk Råd og Nordisk Kulturfond ikke er

blitt utført. Videre har dette forhold ledet til at det ved revisjonen av årsregnskapet for 2005 er avdekket at regnskapsavleggelsen har vært forsinket og med mange feil. Rigsrevisionen finner det utilfredsstillende at regnskapsavleggelsen har vært beheftet med feil, og henstiller til at regnskapsavleggelsen og underbyggende dokumentasjon er tilfredsstillende i fremtiden.

Rigsrevisionen finner det tilfredsstillende at det i forbindelse med omorganiseringen av Nordisk Ministerråd er foretatt en sammenslåing av lønningskontoret og den øvrige økonomifunksjonen.

Samarbeidsavtale

I likhet med foregående år har Nordisk Ministerråd hatt en samarbeidsavtale med Nordisk Råd og Nordisk Kulturfond. Samarbeidsavtalen regulerer visse administrative funksjoner – herunder regnskap og personal – som Nordisk Ministerråd mot betaling stiller til rådighet. Ut over det administrative samarbeidet har Nordisk Ministerråd et felles informasjonssamarbeid med Nordisk Råd.

Rigsrevisionen påpeker at problemene med det nye økonomisystemet har medført at det i 2005 ikke har vært mulig å løpende levere tilfredsstillende interne økonomirapporter mv. til Nordisk Råds sekretariat og Nordisk Kulturfond. Dette er uheldig dels fordi det blir betalt vesentlige beløp for disse tjenestene, og dels fordi disse to institusjonene selv har måttet anvende ressurser for å frembringe økonomiske oversikter.

Rigsrevisionen vil følge utviklingen i Nordisk Ministerråds økonomifunksjon nøye i forhold til oppfyllelsen av inngåtte administrasjonsavtaler.

Resultat og balanse

Ministerrådets inntekter består av landenes bidrag, intern avgift av lønn, renteinntekter og andre inntekter. I 2005 var de samlede inntektene 830 138 TDKK. Herav utgjorde landenes bidrag 814 093 TDKK.

De totale samlede utgiftene var 876 687 TDKK. Dette var en økning på 59 132 TDKK i forhold til året før, og skyldes i hovedsak avskrivning av tilgodehavende hos medlemslandene på 50 000 TDKK. Det samlede resultat blir således et underskudd på 46 549 TDKK.

Angående dette forholdet vil Rigsrevisionen avgi en revisjonspåtegning med følgende supplerende opplysning:

"Årsregnskabet viser en egenkapital på ÷46.549 tkr. Årets negative egenkapital er opstået som følge af afskrivning af tilgodehavendet hos medlemslandene i 2005 på 50.000 tkr. Efter en specifik ændring til økonomireglementet i 2005 om denne afskrivning skal medlemslandene ikke indbetale underskud/negativ egenkapital for så vidt angår afskrivningen. Som følge heraf vil der fremover være en negativ grundkapital på 50.000 tkr. Den årlige samlede egenkapital vil også være negativ, men afvige fra den negative grundkapital med årets overeller underskud, der løbende afregnes med medlemslandene".

Så lenge egenkapitalen er negativ som følge av denne avskrivningen vil denne supplerende opplysningen fremgå av revisjonspåtegningen.

Nordisk Ministerråds sekretariat

Totalbudsjettet for Nordisk Ministerråds sekretariat var 73 060 TDKK mot 72 110 TDKK i 2004.

Samlede utgifter utgjorde i alt 71 059 TDKK mot 74 690 TDKK i 2004. Driftsoverskuddet i 2005 på 2 001 TDKK overføres til akkumulert overskudd fra tidligere år på 3 040 TDKK slik at det i alt overføres 5 041 TDKK til 2006.

Nordisk Ministerråds publikasjonsavdeling

Publikasjonsavdelingen er en egen resultatenhet og inntektene består av en driftsbevilgning på 512 TDKK, samt inntekter fra salg av publikasjoner mv. på 5 120 TDKK. Samlede inntekter var således 5 632 TDKK mot 5 272 TDKK i 2004. Økningen forklares med litt stigende

eksternt salg av publikasjoner. Publikasjonsavdelingens samlede omkostninger var på 5 841 TDKK mot 5 815 TDKK i 2004. Den største utgiftsposten var publiseringskostnader på i alt 3 556 TDKK.

Driftsunderskuddet på 209 TDKK ble dekket av publikasjonsavdelingens overskudd fra tidligere år på 818 TDKK slik at den samlede overføringen til 2006 ble 609 TDKK.

Informasjonsavdelingen

Informasjonsavdelingens hadde samlede inntekter på 14 800 TDKK mot 15 800 i 2004. Inntektene består av en driftsbevilgning på 3 882 TDKK, samt 10 915 TDKK fra samarbeidsavtaler om felles drift av informasjonsavdelingen.

Avdelingens samlede ugifter var i 2005 i alt 13 599 TDKK mot 13 662 TDKK i 2004. Lønnsomkostninger var med 6 843 TDKK den største utgiftsposten.

Fra 2005 blir årsresultatet fordelt mellom Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd. Akkumulert resultat for tidligere år er fordelt i 2005, og det er således overført 1 300 TDKK til Nordisk Råd. Ministerrådets andel av årets overskudd på 721 TDKK er overført til informasjonsavdelingens eget akkumulerte resultat fra tidligere år på 1 226 TDKK slik at det samlet er 1 947 TDKK til disponering i 2006.

Nordisk Ministerråds kontorer

Rigsrevisionen har tidligere hatt anmerkninger til kontorenes regnskaper. I 2005 har Rigsrevisionen besøkt kontorene i Riga og Vilnius. Generelt kan det sies at det var en tilfredsstillende økonomiforvaltning ved begge kontorene, og at man i stor grad hadde etterkommet Rigsrevisionens anbefalinger fra besøket i 2003.

For begge kontorene påpekes det mindre mangler ved informasjon og instrukser fra Nordisk Ministerråds sekretariat, og Rigsrevisionen vil følge utviklingen. Vedrørende kontoret i Riga har Rigsrevisionen følgende bemerkninger:

- På et enkelt område er regnskapsinstruksen uhensiktsmessig
- Atskillelsen mellom kasse- og bokholderfunksjon er nå tilfredsstillende, men det anbefales supplerende ledelseskontroll

Hva gjelder kontoret i Vilnius har Rigsrevisionen følgende bemerkninger:

- Ny leiekontrakt for kontoret var ikke forhandlet på plass. Kontoret har opplyst at det nå er inngått ny kontrakt som utløper ved utgangen av 2008.
- Det anbefales ytterligere ledelseskontroll ved kasseområdet

Rigsrevisionen meddeler at den vil følge opp disse forholdene ved neste revisjonsbesøk ved kontorene.

Nordisk Ministerråds institusjoner, prosjekter mv.

Ansvaret for revisjonen av regnskapene for institusjonene i Norden er plassert hos den statlige revisjonsmyndighet i domicillandet. Etter avtale med vedkommende Riksrevisjon kan dog revisjonen ivaretas av private, anerkjente revisjonsfirma.

Prosjekter revideres av de enkelte landenes statlige revisjonsmyndigheter som hovedregel gjennom stikkprøver som ledd i revisjonen av institusjonen eller forvaltningsorganet som et prosjekt er tilknyttet. Når det gjelder prosjekter og støtteordninger som ikke er knyttet til statlige institusjoner ivaretas revisjonen av private revisorer. Rigsrevisionen reviderer prosjektene som administreres av Nordisk Ministerråds sekretariat

Nordisk Ministerråds institusjoner

Ved avslutningen av revisjonen av en institusjons årsregnskap avgis en revisjonspåtegning som etter behov kan suppleres med en revisjonsrapport.

De fire fellesnordiske institusjonene i Danmark revideres alle av Rigsrevisionen. Tre av disse institusjonene skal nedlegges som nordiske institusjoner (NordScen, Nordita og Nordisk

Journalistcenter), og det er derfor avgitt revisjonspåtegning med supplerende bemerkninger om den forestående nedleggelsen og den eventuelle påvirkning dette vil ha for årsregnskapet.

I Finland finnes fem fellesnordiske institusjoner hvorav fire revideres av eksterne revisorer. Det er avgitt revisorpåtegning uten forbehold og supplerende opplysninger for alle disse institusjonene.

Nordens Hus på Island revideres av Ríkisendurskoðun som har avgitt revisorpåtegning uten forbehold og supplerende opplysninger.

I Norge er det sex nordiske institusjoner, og den norske Riksrevisjonen ivaretar revisjonen av fem av disse. Den siste revideres av private revisorer. Det er avgitt revisorpåtegning uten forbehold og supplerende opplysninger for fem av disse institusjonene. Den siste institusjonen (Nordisk Energiforskning (NEFP))har ennå ikke avlagt regnskap som er godkjent av institusjonens styre. Riksrevisjonen vil avgi revisjonspåtegning når den har mottatt godkjent årsregnskap.

De fire nordiske institusjonene som ligger i Sverige revideres av Riksrevisionen som for tre av disse institusjoners del har avgitt revisorpåtegning uten forbehold og supplerende opplysninger. For en institusjon (Nordiska Genbanken, NGB) er det gitt supplerende opplysninger om manglende beskatning av utenlandstillegg.

I tillegg reviderer Rigsrevisionen også Nordisk Metodikkomité for næringsmidler og Nordisk Film & TV-fond som formelt sett ikke har status som institusjoner i Nordisk Ministerråds budsjettsystem. Revisjonen har ikke gitt anledning til anmerkninger.

De tre selvstyrte områdene Færøyene, Grønland og Åland har hver en nordisk institusjon. Revisjonen har for tre av institusjonene resultert i revisjonspåtegninger uten forbehold og supplerende opplysninger. I tråd med Rigsrevisionens anbefaling fra i fjor er udisponerte midler fra nedlagte institusjoner i 2004 disponert til øvrige formål innenfor pågjeldende fagområder i 2005.

Angående enkeltprosjekter konstaterer Rigsrevisionen at prosjektene stort sett har vært behandlet korrekt.

3. Kontrollkomiteens synspunkter

Kontrollkomiteen konstaterer at Rigsrevisionen de siste årene har hatt svært få bemerkninger til Nordisk Ministerråds regnskaper og virksomhet.

Kontrollkomiteen oppfordrer Nordisk Ministerråds sekretariat til å intensivere arbeidet med å løse problemene i tilknytning til implementeringen av nytt økonomisystem. I tillegg til at dette forholdet berører Nordisk Ministerråds egen regnskapsføring, berører det også ministerrådets oppfyllelse av inngåtte administrasjonsavtaler med Nordisk Råd og Nordisk Kulturfond.

I likhet med Rigsrevisionen vil Kontrollkomiteen følge opp dette forholdet neste år.

4. Sammenfatning og konklusjon

Kontrollkomiteen er enig i Rigsrevisionens konklusjon om at Nordisk Ministerråds regnskap og beretning om virksomheten er avlagt i overensstemmelse med gjeldende regler, og at de gir et korrekt bilde av Nordisk Ministerråds økonomiske resultat for 2005 og den finansielle stilling 31. desember 2005.

Kontrollkomiteen foreslår at

Nordisk Råd beslutter

å ta revisjonsberetning for Nordisk Ministerråd 2005 til etterretning

Lahtis, 19. september 2006

Sigrun Eng (A)
Reynoldh Furustrand (s)
Kjartan Ólafsson (Sj.)

Aulis Ranta-Muotio (cent), viceordförande
Kent Olsson, (m), ordförande

Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2005

1. Revision af årsregnskabet for 2005

1.1. Indledning

1. Rigsrevisionen afgiver hermed revisionsberetning for regnskabsåret 2005 til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd.

Beretningen har i udkast været fremsendt til Nordisk Ministerråds sekretariat, hvis bemærkninger i videst muligt omfang er indarbejdet i nærværende beretning. De øvrige nordiske rigsrevisioner har ligeledes haft et udkast til høring.

Rigsrevisionens beretning omfatter hele Nordisk Ministerråds årsregnskab for 2005.
For Nordisk Kulturfond, der hører under Nordisk Ministerråds budget, har de beskikkede revisorer afgivet en særskilt beretning om revisionen af fondens regnskab.
Revisionen af Nordisk Ministerråds institutioner, støtteordninger, projekter mv. varetages af de respektive landes statslige revisionsmyndigheder på grundlag af de gældende bestemmelser i domicillandet.

Rigsrevisionen har fra de statslige revisionsmyndigheder i de øvrige nordiske lande modtaget rapporteringer om resultatet af årets revision af institutioner, enkeltprojekter mv. Et sammendrag af disse rapporteringer er indarbejdet i denne beretning, jf. kap. 6.

2. Årsregnskabet, der behandles på Nordisk Råds ordinære session i 2006, udviser et underskud på 46 549 tkr. og en egenkapital på ÷46 549 tkr. Årets underskud er overført til den regnskabsmæssige egenkapital. Det ordinære resultat for 2005 på 3 451 tkr. afregnes med medlemslandene i det følgende år.

1.2. Konklusion på den udførte revision

3. Revisionen af årsregnskabet for Nordisk Ministerråd har ikke givet anledning til bemærkninger af betydning for regnskabsaflæggelsen. Særlige forhold og kommentarer til årsregnskabet fremgår af henholdsvis kap. 2 og 3, hvortil vi henviser.

Godkender Nordisk Ministerråd årsregnskabet i sin nuværende form, vil årsregnskabet være forsynet med revisionspåtegning uden forbehold, men med en supplerende oplysning om den negative egenkapital, jf. pkt. 26.

Vedrørende revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse henvises til afsnit 4.1.

2. Særlige forhold vedrørende årsregnskabet for 2005

2.1 Regnskabsprincip mv.

4. Det anvendte regnskabsprincip er uændret i forhold til sidste år. Årsregnskabet for 2005 er aflagt i overensstemmelse med regnskabsbestemmelserne i Nordisk Ministerråds økonomireglement.

Den anvendte regnskabspraksis, dvs. værdiansættelsesmetoder etc. er ligeledes uændret i forhold til sidste år.
Overgang til det nye økonomisystem i Nordisk Ministerråd har medført en anden kontostruktur, hvorfor der har været ændringer i den enkelte regnskabsposts bestanddele i forhold til tidligere. Dette har bl.a. betydning for sammenligneligheden med tidligere år.

5. De enkelte nordiske institutioner aflægger selvstændige årsregnskaber efter samme regnskabsprincip, som gælder for Nordisk Ministerråd.

2.3 Økonomifunktionen

6. Nordisk Ministerråds sekretariat tog en ny it-platform inkl. det nye økonomisystem, Navision Axapta, i brug den 1. januar 2005. Der blev i 2004 og i 1. halvår af 2005 anvendt mange resurser på at få økonomisystemet implementeret fuldt ud i det daglige arbejde. Rigsrevisionen blev tidligere i forbindelse med revisionen af årsregnskabet for 2004 orienteret om, at bogføringen ville være helt ajour i løbet af sommeren 2005.

7. Revision i årets løb i 2005 viste imidlertid, at der i hele 2005 har været anvendt mange resurser på at få integreret økonomisystemet tilfredsstillende, og at der er blevet konstateret flere systemfejl, som testkørslerne ikke havde kunnet afdække. Det store resurseforbrug kombineret med udskiftning blandt personalet i økonomifunktionen og omstrukturering i Nordisk Ministerråd har bevirket, at løbende, basale regnskabsopgaver, herunder regnskabsmæssig bistand til Nordisk Råd og Nordisk Kulturfond, ikke er blevet udført.

Vi har i løbet af 2005 drøftet udførelsen af økonomifunktionens opgaver med Nordisk Ministerråds sekretariat – herunder rettidig aflæggelse af årsregnskabet. Ledelsen i økonomiafdelingen i Nordisk Ministerråd har løbende tilkendegivet, at der var afsat tilstrækkelige resurser til regnskabsopgaverne.

8. Revisionen af årsregnskabet for 2005 har imidlertid afdækket, at regnskabsaflæggelsen har været forsinket, og at der har været mange fejl, hvilket har resulteret i flere regnskabsudkast før det nu foreliggende årsregnskab. Ligeledes har Rigsrevisionen måttet udføre væsentlig regnskabsmæssig assistance i form af basale afstemninger mv., som Nordisk Ministerråds økonomifunktion selv burde have forestået i forbindelse med regnskabsaflæggelsen. Vi finder det utilfredsstillende, at regnskabsaflæggelsen har været væsentligt fejlbehæftet. Rigsrevisionen henstiller, at regnskabsaflæggelsen og underbyggende dokumentationer er tilfredsstillende i fremtiden.

Vi er orienteret om, at ledelsen i økonomiafdelingen overvejer, hvordan man kan løfte de regnskabsmæssige opgaver på kort sigt, indtil alle forhold omkring anvendelse af økonomisystemet er på plads.

2.4 Organisatoriske forhold

9. NSK/MR-SAM (Nordisk Samarbejdskomité/samarbejdsministrene) har i løbet af 2005 besluttet at reducere de 18 ministerråd til 11 ministerråd. Denne reduktion er iværksat i løbet af efteråret 2005, så der er sket sammenlægning af nogle af rådene.

10. I forbindelse med reorganiseringen i Nordisk Ministerråd er der sket sammenlægning af lønningskontoret med den øvrige økonomifunktion.

Vi finder det tilfredsstillende, at der er sket denne sammenlægning, så kompetencen for hele økonomifunktionen nu er placeret ét sted.

2.5 Samarbejdsaftale mv.

11. Nordisk Ministerråds sekretariat har i lighed med de tidligere år haft samarbejdsaftaler med såvel Nordisk Råds sekretariat som Nordisk Kulturfond. Samarbejdsaftalerne indeholder bestemmelser om en række tjenesteydelser, som Nordisk Ministerråds sekretariatet mod betaling stiller til rådighed. Det drejer sig primært om regnskabs- og personalemæssige ydelser, mens det øvrige daglige administrative arbejde varetages af Nordisk Råds sekretariat og Nordisk Kulturfond.

De førnævnte resurse- og systemmæssige problemer i Nordisk Ministerråds økonomifunktion har for 2005 bl.a. medført, at det ikke har været muligt løbende at levere tilfredsstillende interne økonomirapporter mv. til Nordisk Råds sekretariat og Nordisk Kulturfond. Dette finder vi uheldigt, dels fordi der er modtaget et ikke uvæsentligt beløb for disse tjenester, dels fordi de 2 institutioner så selv har måttet anvende resurser for tilvejebringelse af økonomiske oversigter mv.

Vi vil nøje følge udviklingen i Nordisk Ministerråds økonomifunktions bestræbelser på at kunne opfylde de indgåede administrationsaftaler.

12. Ud over det administrative samarbejde har Nordisk Ministerråd et fælles informationssamarbejde med Nordisk Råd.

Dette samarbejde har medført et overskud, og for 2005 indgår Nordisk Råds andel af resultatet fra den fælles informationsafdeling i Nordisk Råds årsregnskab. Tidligere blev hele resultatet opsparet i Nordisk Ministerråd. Nordisk Råds andel på 817 tkr. af de tidligere års resultater er ligeledes overført til Nordisk Råd i 2005.

3. Kommentarer til årsregnskabet

13. I lighed med tidligere år skal vi kommentere det aflagte årsregnskab.

3.1 Resultatopgørelsen

14. Nordisk Ministerråds ordinære resultat for 2005 blev 3 451 tkr. mod 282 tkr. i 2004. Det ordinære resultat skyldtes større renteindtægter og større intern afgift af løn end oprindeligt budgetteret.

Årets samlede resultat blev ÷46 549 tkr. efter afskrivning af tilgodehavende på landene med 50 000 tkr.

15. De samlede indtægter udgjorde 830 138 tkr. mod 818.351 tkr. i 2004. Heraf udgjorde bidragene fra de nordiske lande 814 093 tkr. De nordiske landes bidrag samt fordelingen heraf blev fastsat samtidig med godkendelse af budgettet for 2005 på samarbejdsministrenes møde i forbindelse med Nordisk Råds session den 1.- 3. november 2004. Fordelingen af bidragene er foretaget i henhold til Nordisk Ministerråds økonomireglement, § 7. De samlede bidrag var i 2005 10 136 tkr. større end i 2004.

Renteindtægterne steg med 1 586 tkr. og udgjorde 6 377 tkr. Den større renteindtægt skyldtes lidt større rentesats samt større gennemsnitligt indestående end forudsat i budgettet. Vi henviser i øvrigt til vores bemærkning om forrentning under pkt. 22.

16. De samlede omkostninger udgjorde 876 687 tkr. og bestod af driftsomkostninger inkl. projektbevillinger på 825.076 tkr., udbetaling af Nordisk Råds andel af den fælles informationsvirksomhed for tidligere år med 817 tkr., renteudgifter mv. på i alt 794 tkr. samt afskrivning af krav på landene med 50.000 tkr., jf. pkt. 26. De samlede omkostninger var 59 132 tkr. større end i 2004.

Vi har konstateret, at der i 2005 blev betalt morarenter mv. ved for sent indbetalte A-skatter, andre personalemæssige afgifter samt øvrige varefordringer. Det er vores opfattelse, at forsinkelse med betalinger bl.a. skyldes it-problemer samt resursemangel. Det er vores vurdering, at disse problemer nu har fundet sin løsning, så der ikke mere bør påløbe renter mv.

For så vidt angår lønadministrationen i øvrigt henvises til pkt. 32.

Nordisk Ministerråds interne omkostninger afholdes gennem drifts-/projektbevillinger til de selvstændige resultatenheder: sekretariatet, publikationsafdeling og informationsafdeling, der nærmere er kommenteret under afsnit 3.2.1, 3.2.2 og 3.2.3.

3.2 Nordisk Ministerråds sekretariat

17. Til drift af Nordisk Ministerråds sekretariat var der for 2005 driftsbevillinger på 65 221 tkr. samt andre indtægter på 7 839 tkr., bl.a. som følge af samarbejdsaftaler, jf. pkt. 12. Det samlede rådighedsbeløb var således 73 060 tkr. i 2005 mod 72 110 tkr. i 2004.

Sekretariatets samlede omkostninger udgjorde i alt 71 059 tkr. mod 74 690 tkr. i 2004. Driftsoverskuddet i 2005 på 2 001 tkr. blev overført til akkumuleret overskud fra tidligere år på 3 040 tkr., så der i alt blev overført 5 041 tkr. til disponering i 2006.

Af omkostninger i 2005 var den største post personaleomkostningerne, der i alt udgjorde 46 852 tkr., hvoraf løndelen udgjorde 38 033 tkr.

3.3 Nordisk Ministerråds publikationsafdeling

18. Indtægterne i 2005 i Nordisk Ministerråds publikationsafdeling var driftsbevillingen på 512 tkr. samt indtægter fra salg af publikationer mv. på 5 120 tkr. De samlede indtægter var således 5 632 tkr. mod 5 272 tkr. i 2004.

De større indtægter skyldtes primært lidt stigende eksternt salg af publikationer i de nordiske lande.

Publikationsafdelingens samlede omkostninger udgjorde i alt 5 841 tkr. mod 5 815 tkr. i 2004. I 2005 var der herefter et driftsunderskud på 209 tkr., der blev dækket af publikationsafdelingens overskud fra tidligere år på 818 tkr. Der blev herefter overført udisponerede midler på 609 tkr. til 2006.

I lighed med tidligere år var den største enkeltpost i 2005 publiceringsomkostningerne, der i alt udgjorde 3 556 tkr.

I forbindelse med vores revision af tilgodehavender for salg af publikationer har vi konstateret, at der henstår nogle gamle tilgodehavender, hvor der ikke har kunnet konstateres indbetalinger. Vi har anbefalet, at der foretages en gennemgang af disse fordringer med henblik på en afklaring, og at der blev foretaget en reservation til imødegåelse af tab.

3.4 Nordisk Ministerråds informationsafdeling

19. Nordisk Ministerråds informationsafdeling havde i 2005 indtægter i form af en driftsbevilling på 3 882 tkr. samt indtægter fra samarbejdsaftaler om fælles drift af informationsafdelingen på 10 918 tkr. De samlede indtægter var således i alt 14 800 tkr. mod 15 800 tkr. i 2004.

Informationsafdelingens samlede omkostninger udgjorde i 2005 i alt 13 599 tkr. mod 13 662 tkr. i 2004. I 2005 var der herefter et driftsoverskud på 1 201 tkr.

Fra 2005 bliver årets resultat fordelt mellem Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd. Det akkumulerede resultat for den fælles informationsafdeling for de tidligere år er blevet fordelt i 2005. Der er således overført i alt 1 300 tkr. til Nordisk Råd.

I Nordisk Ministerråd er der overført egen andel af årets overskud med 721 tkr. til informationsafdelingens eget akkumulerede resultat fra tidligere år på 1 226 tkr. Der er herefter til disponering i 2006 i alt 1 947 tkr.

Blandt omkostningerne var også i 2005 den største enkeltpost lønomkostningerne, der i alt udgjorde 6 843 tkr.

3.5 Balancen

20. Likvide midler på 176 286 tkr. udgjorde hovedparten eller 77,8 % af de samlede aktiviteter. De likvide midler faldt me 87 072 tkr. i forhold til 2004, hvilket bl.a. skyldes, at der ultimo 2004 var modtaget forudbetalte budgetmidler vedrørende 2005 med 74 548 tkr.

Vi har indhentet engagementsoplysninger fra Nordisk Ministerråds bankforbindelser og fået bekræftelse på, at alle engagementer var korrekt medtaget i regnskabet.

21. Størstedelen af de likvide midler placeres på kortløbende aftalekonti for at opnå bedst mulig forrentning, der udgør gennemsnitligt 2,1 % i 2005.

Vi har under vores revision konstateret, at NSK i 2005 har behandlet et forslag fra generalsekretæren om, at 40 % af den forventede minimumslikviditet kunne placeres med løbetider på indtil 3 år for at opnå endnu større forrentning. Den resterende likviditet kunne placeres på ugentlige aftalekonti. NSK godkendte dette forslag forudsat budgetekspertgruppens tilslutning. Vi er fra Nordisk Ministerråds økonomiafdeling orienteret om, at budgetekspertgruppen efterfølgende har forkastet forslaget med begrundelse om, at pengene skulle bruges og eventuelt kunne forvaltes bedre i de enkelte lande. Vi er ligeledes orienteret om, at budgetekspertgruppen arbejder på en langsigtet plan for hele Nordisk Ministerråds budgetprocedure.

Hele likviditeten i Nordisk Ministerråd anvendes ikke på én gang, idet der foretages udbetaling i takt med afvikling af de igangværende projekter. Hvert år tildeles Nordisk Ministerråd nye budgetmidler til dækning af nye projekter. Nye budgetmidler indbetales i halvårlige rater, hvilket indebærer, at minimumslikviditeten er på ca. 150 mio. kr. På denne baggrund er det Rigsrevisionens vurdering, at der uden problemer ville kunne etableres aftale om løbetider på indtil 3 år for en væsentlig del af den nuværende minimumslikviditet. Nordisk Ministerråd vil derved bl.a. kunne opnå en bedre forrentning til delvis selvfinansiering af de årlige budgetter. Vi skal derfor anbefale, at dette forhold tages op til fornyet vurdering – i hvert fald for perioden indtil der eventuelt foreligger en ny budgetprocedure.

22. Fordringer udgjorde i alt 27 661 tkr., der bestod af personalefordringer på 524 tkr., øvrige fordringer på 21 501 tkr. samt forudbetalte omkostninger og periodeafgrænsningsposter på 5.636 tkr.

23. Ved vores revision har vi konstateret, at der fortsat ikke fuldt ud var foretaget afstemninger af personalemellemværender samt vurdering af, om der var tale om omkostninger eller tilgodehavender. Desuden kunne vi konstatere, at en gammel personalefordring på 105 tkr. fra før 1998 fortsat henstod uafklaret. På vores anbefaling er forholdet nu afklaret i forbindelse med regnskabsaflæggelsen, hvilket vi finder tilfredsstillende.

24. Øvrige fordringer omfattede bl.a. tilgodehavende momsrefusion. Ved vores revision har vi konstateret, at der i løbet af 2005 ikke var foretaget kvartalsvise opgørelser af momsrefusionen, hvilket skyldes systemmæssige problemer i det nye økonomisystem. Forholdet er nu afklaret, og vi har påset indbetaling af den tilgodehavende refusion i 2006.

Mellemregning med Nordisk Råd udgjorde 7 367 tkr., og mellemregningen med Nordisk Kulturfond udgjorde 2 351 tkr. Begge mellemregninger er indeholdt i "Øvrige fordringer". Mellemregningerne er afstemt til årsregnskaberne for Nordisk Råd og Nordisk Kulturfond.

Vi har konstateret, at der i 2005 ikke løbende er foretaget udligning af mellemværendet med Nordisk Råd, og vi har anbefalet, at mellemregningerne udlignes periodisk, fx hver måned.

25. Periodeafgrænsningsposter og forudbetalte omkostninger udgjorde 5 636 tkr., hvoraf forudbetalt løn udgjorde 2 622 tkr.

Vi har konstateret, at der i flere tilfælde fortsat ikke var foretaget den fornødne periodisering af omkostningerne i forbindelse med regnskabsaflæggelsen, så der er overensstemmelse med det nugældende regnskabsprincip. Vi har endnu engang anbefalet, at der skabes overensstemmelse mellem regnskabsprincippet og regnskabsaflæggelsen, og vi har endvidere anbefalet, at der etableres forretningsgange, der sikrer en mere korrekt periodisering.

26. Under aktiverne var der tidligere optaget et tilgodehavende på medlemslandene. Vi har påset, at landenes indbetaling også i 2005 blev reduceret med 10 000 tkr. i henhold til samarbejdsministrenes beslutning om at reducere Nordisk Ministerråds likvide midler. Nordisk Ministerråd havde herefter et samlet tilgodehavende hos landene på 50 000 tkr. ultimo 2005.

På NSK/MR-SAM's møde den. 13. december 2005 blev det besluttet, at fordringen skulle afskrives over driften i 2005. Det derved opståede negative resultat skulle som sædvanligt overføres som egenkapital, der således vil blive negativ. Efter bestemmelserne i økonomireglementet skal underskud/negativ egenkapital indbetales af medlemslandene. For at imødegå indbetalingen af afskrivningen på 50 000 tkr. blev der samtidig vedtaget en undtagelsesbestemmelse i økonomireglementet vedrørende netop denne afskrivning. Afskrivningen vil herefter vises i årsregnskabet som en varig – bunden – negativ egenkapital.

Rigsrevisionen har taget dette forhold til efterretning, men finder, at der kunne findes en – i regnskabsmæssig henseende – mere optimal løsning. Vi vil drøfte dette med Nordisk Ministerråds sekretariat.

Under hensyn til forholdets karakter vil vi afgive revisionspåtegning med følgende supplerende oplysning om den negative egenkapital: *"Årsregnskabet viser en egenkapital på ÷46 549 tkr. Årets negative egenkapital er opstået som følge af afskrivning af tilgodehavendet hos medlemslandene i 2005 på 50 000 tkr. Efter en specifik ændring til økonomireglementet i 2005*

om denne afskrivning skal medlemslandene ikke indbetale underskud/negativ egenkapital for så vidt angår afskrivningen. Som følge heraf vil der fremover være en negativ grundkapital på 50 000 tkr. Den årlige samlede egenkapital vil også være negativ, men afvige fra den negative grundkapital med årets over- eller underskud, der løbende afregnes med medlemslandene".

Den supplerende oplysning vil fremgå af revisionspåtegningen, så længe egenkapitalen er negativ som følge af afskrivningen.

27. Materielle anlægsaktiver omfatter kostprisen for 3 lejligheder til Nordisk Ministerråds kontor i Skt. Petersborg. Kontoret flyttede i 2004 til lejede lokaler, da lejlighederne ikke kunne anvendes til liberalt erhverv.

Det er i 2005 lykkedes at sælge den ene af lejlighederne. Salgssummen skal anvendes til dækning af den nuværende husleje indtil 2007.

Den regnskabsmæssige regulering af regnskabsposten vil afvente salget af de resterende lejligheder, så der kun skal foretages én opgørelse. Da det resterende salg forventes at ske i 2006, er vi enige i den valgte fremgangsmåde, hvorefter der foretages regulering i 2006. Vi vil følge dette forhold nærmere.

28. Leverandørgæld og skyldige projektmidler til udbetaling udgjorde i alt 17 630 tkr. mod 19 577 tkr. i 2004. I lighed med tidligere år er der mange skyldige projektmidler, hvor anmodning om udbetaling var fremsat før 31. december 2005, men hvor udbetaling først sker i 2006.

Vi har gennemgået leverandørgælden for eventuel kursregulering af gældsposter i fremmed valuta. Den samlede regulering ville være uvæsentlig, men vi har anbefalet, at Nordisk Ministerråd fremover er opmærksom på dette forhold.

Vores revision af leverandørgælden gav anledning til forslag om flere korrektioner, idet der var saldi fra før 2005, saldi udvisende tilgodehavende og tilfælde af dobbeltbetalinger. Forholdene kan til dels skyldes fejlbetjening af økonomisystemet, og forholdene er nu blevet korrigeret.

Vi har ved vores revision af leverandørgæld konstateret, at der i flere tilfælde fortsat ikke var foretaget den fornødne periodisering af omkostningerne i forbindelse med regnskabsaflæggelsen, så der er overensstemmelse med det nugældende regnskabsprincip. Vi har derfor igen påpeget, at der skal være overensstemmelse mellem regnskabsprincippet og regnskabsaflæggelsen, og vi har anbefalet, at der etableres forretningsgange, der sikrer en mere korrekt periodisering.

29. Arrangementet EXPO 2005 er optaget i årsregnskabet med en gæld på 5 714 tkr. Der er tale om det endelige resultat af projektet, som afsluttedes i 2005. Resultatet skal fordeles på landene i forhold til indskuddene. Der foreligger et eksternt regnskab for EXPO 2005, som har været underkastet review af et statsautoriseret revisionsselskab. Vi har stikprøvevist efterprøvet oplysningerne heri og ikke fundet anledning til at anfægte den eksterne revisions konklusioner.

Vi har i forbindelse med vores egen revision konstateret, at der ikke var foretaget lønangivelser for diæter mv. til de medarbejdere, der var tilknyttet EXPO 2005. Beløbet udgør 2 388 tkr., og vi har anbefalet Nordisk Ministerråds sekretariat, at der sker lønangivelse.

30. Anden kortfristet gæld 945 tkr. indeholder skyldige personaleomkostninger mv. Ved vores revision heraf har vi konstateret, at der i lønningskontoret endnu ikke sker den fornødne og tilstrækkelige afstemning mellem lønningskontorets noteringer og bogføringen.

Det nye lønsystem er ikke fuldt ud integreret i økonomisystemet, og vi har påpeget vigtigheden af, at der fortsat sker jævnlige afstemninger mellem de 2 systemer. Nordisk Ministerråd har oplyst, at dette vil være et fokusområde, og vi vil følge udviklingen nøje.

31. Periodeafgrænsningsposter og skyldige omkostninger udgjorde i alt 917 tkr. mod 0 tkr. i 2004. Regnskabsposten indeholder generelt skyldige omkostninger. For så vidt angår periodiseringer henvises til pkt. 28.

32. Skyldige projektmidler udgjorde i 2005 243 588 tkr. mod 213 677 tkr. i 2004. Vi har påset, at bogføringen er i overensstemmelse med de samlede projektoversigter, samt stikprøvevist påset, at udbetalinger sker på korrekt grundlag i henhold til projektkontrakterne.

33. I skyldige projektmidler indeholdes ikke-disponerede projektmidler på 30 111 tkr. i 2005 mod tilsvarende 17 908 tkr. i 2004. Disse projektmidler udgør den del af budgetmidlerne, der ikke var disponeret til specifikke formål ved årets udgang. Midlerne bliver da reserveret for anvendelse til andre nye projekter inden for budgetrammen for det enkelte fagområde. Udisponerede projektmidler henstår i maks. 3 år, hvorefter de tages til indtægt over resultatopgørelsen.

Stigningen på c:a 12 200 tkr. skyldes bl.a., at der i forbindelse med anvendelse af det nye økonomisystem er sket en forskydning for tidspunktet til ny disponering af disse midler på c:a 2 måneder, og at der er sket en revurdering af definitionen på, hvornår budgetmidler er disponeret.

Ved revisionen har vi konstateret, at fremgangsmåden ved forvaltning af udisponerede midler ikke fuldt ud er i overensstemmelse med gældende retningslinjer, idet vi i nogle tilfælde ikke har konstateret et reelt projektindhold som grundlag for disponeringen. Udisponerede midler skal som nævnt indtægtsføres efter 3 år og tilbageføres til medlemslandene. Der er for 2005 ikke tilbageført udisponerede midler over resultatopgørelsen.

Vi har anbefalet, at der sker en gennemgang af disponerede projekter for at sikre, at der er tale om et reelt projektindhold. Desuden har vi anbefalet, at der foretages en revurdering af fremgangsmåden for anvendelse af udisponerede midler.

34. Egenkapitalen udgør ÷46 549 tkr., svarende til årets resultat for 2005. Der henvises i øvrigt til pkt. 26.

I henhold til Nordisk Ministerråds økonomireglement skal et eventuelt overskud tilbagebetales til medlemslandene. Vi har ved revisionen påset, at overskuddet for 2004, der skulle betales tilbage til de nordiske lande, blev fordelt mellem landene i samme forhold, som landene indbetalte bidrag for 2004.

4. Den udførte revision

4.1 Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse

35. Det er revisionens formål at påse, om det af ledelsen aflagte regnskab er udarbejdet i overensstemmelse med Nordisk Ministerråds økonomireglement, og om årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Ministerråds aktiver, passiver og finansielle stilling samt resultat.

Revisionen omfatter resultatopgørelse og balance samt noter. Ledelsen udarbejder ikke en egentlig årsberetning til årsregnskabet. Derimod indgår årsregnskabet med revisionspåtegning som en del af den samlede beretning om Nordisk Ministerråds virksomhed, der udkommer i august 2006.

36. Revisionen er udført efter de gældende regler i det internordiske revisionsreglement og er tilrettelagt og udført med henblik på at kunne tage stilling til, om årsregnskabet indeholder væsentlige fejl og mangler.

Revisionen, der foretages i overensstemmelse med god offentlig revisionsskik, har hovedsageligt omfattet regnskabsposter og områder, hvor der er risiko for væsentlige fejl og mangler.

I forbindelse med revisionen er Nordisk Ministerråds regnskabsmæssige registreringssystemer og interne kontroller gennemgået og vurderet. Det nye økonomisystem, der anvendes i Nordisk Ministerråd, er bl.a. baseret på digitale godkendelses- og anvisningsprocedurer i forbindelse med den regnskabsmæssige registrering. På grundlag af vores undersøgelser finder vi,

at der generelt er etableret tilstrækkelige og forsvarlige forretningsgange og interne kontroller for registrering af de regnskabsmæssige data.

37. Forekommer der tilsigtede fejl og mangler, vil der være risiko for, at disse forbliver uopdagede. Det er Nordisk Ministerråds ansvar at tilrettelægge hensigtsmæssige registreringssystemer, forretningsgange og interne kontroller med henblik på at forebygge og opdage såvel tilsigtede som utilsigtede fejl og mangler samt at påse, at disse overholdes.

Revisionen udvides, hvis der under revisionen konstateres unøjagtigheder, som vækker mistanke om uregelmæssigheder. Revisionen har ikke givet anledning til en sådan udvidelse.

38. Revisionen er udført i årets løb og i forbindelse med årsafslutningen.

4.2 Risikofyldte områder

39. Vores strategi for tilrettelæggelse af revisionen er fastlagt med henblik på at fokusere på risikofyldte områder. De risikofyldte områder har været:

- åbningsbalancen i forbindelse med konvertering fra det gamle økonomisystem til det nye i 2005
- fordringer, periodeafgrænsningsposter, skyldige projektomkostninger og kreditorer
- Nordisk Ministerråds interne kontroller, der omfatter de overordnede kontroller samt kontroller på specifikke regnskabsmæssige områder

4.3 Revisionens udførelse

40. Revisionen har omfattet en gennemgang af procedurerne i forbindelse med regnskabsudarbejdelsen samt en stikprøvevis gennemgang af dokumentationen for de i årsregnskabet anførte oplysninger og beløbsangivelser, herunder kontrol af aktivernes tilhørsforhold, tilstedeværelse og værdiansættelse. Vi har i 2005 måttet udvide den stikprøvevise gennemgang for at kunne kontrollere, at de pågældende gældsposter og øvrige forpligtelser, der, os bekendt, påhviler Nordisk Ministerråd, er kommet rigtigt til udtryk i årsregnskabet.

Herudover har vi stikprøvevist påset, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, og om dispositionerne er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

41. Revisionen af balanceposter er sket ved substansrevision og afstemning til eksterne oplysninger i videst muligt omfang.

Fordringer er afstemt til eksterne oplysninger samt til dokumenterede opgørelser i Nordisk Ministerråd. Endvidere er varefordringer stikprøvevist verificeret til indbetalinger i 2006. Herudover er der gennemgået bogføringsbilag før og efter statusdagen for konstatering af, om der er foretaget korrekt periodisering. I det omfang den daglige ledelse har foretaget en skønsmæssig vurdering ved værdiansættelsen af en balancepost, har vi gennemgået den underliggende vurdering.

Skyldige projektomkostninger er revideret stikprøvevist ved gennemgang af den enkelte projektsag fra kontrakt og sagsbehandling til udbetalingstidspunkt og eventuelt afslutningstidspunkt. Herudover er der sket en samlet afstemning mellem årsregnskabet og de projektlister, der er udsendt til de nordiske landes rigsrevisioner, jf. pkt. 52.

Vare- og omkostningskreditorer er revideret til eksterne oplysninger samt til betalinger i 2006.

42. Revisionen af forretningsgange og interne kontroller er foretaget på specifikke regnskabsmæssige områder, herunder tilbageførte budgetmidler, rejse- og personaleomkostninger, periodisering, kreditorer og skyldige omkostninger, samt likviditetsområdet, herunder betalingsforretninger.

Revisionen er foretaget som stikprøvevis substansrevision med henblik på verifikation af overholdelse af reglerne for rekvisition, godkendelse, registrering, anvisning og betaling af

varer og tjenesteydelser. Substansrevisionen er suppleret med en regnskabsanalyse på regnskabspostniveau.

Revisionen har endvidere omfattet en gennemgang af, om registrering af omkostningerne i økonomisystemet er kommet korrekt til udtryk i årsregnskabet.

På grundlag af vores undersøgelser finder vi, at de etablerede forretningsgange og interne kontroller ved regnskabsførelsen og regnskabsaflæggelsen medvirker til at sikre regnskabets rigtighed, og at årsregnskabet giver et rigtigt billede af Nordisk Ministerråds aktiver, passiver og finansielle stilling samt resultat.

Vi har ved vores revision fundet enkelte tilfælde, hvor de etablerede forretningsgange ikke er efterlevet fuldt ud, og vi har givet enkelte anbefalinger om mere stringent overholdelse af konteringsvejledningen, så ensartede regnskabsposter registreres på samme konto. Forholdene har dog ikke været af en sådan karakter, at de har haft betydning for den samlede vurderingen af årsregnskabet.

5. Nordisk Ministerråds kontorer

43. I juni 2005 aflagde vi besøg ved Nordisk Ministerråds kontorer i Riga og Vilnius. Generelt konstaterede vi, at der ved begge kontorer var en tilfredsstillende økonomiforvaltning, og at man i vid udstrækning havde efterkommet vores anbefalinger fra det foregående besøg i 2003.

44. Ved begge kontorer kunne vi konstatere, at der var meget mangelfulde informationer fra Nordisk Ministerråds sekretariat om overførsel af budget- og projektmidler til kontorerne, hvilket gav fejlinformation i kontorernes bogføring. Vi anbefalede, at dette forhold blev løst i samråd med Nordisk Ministerråds sekretariat.

Vi anbefalede ligeledes, at Nordisk Ministerråds sekretariat indfrier eventuel udestående saldo for ordinære budgetmidler til kontorerne umiddelbart efter regnskabsårets slutning.

Endelig kunne vi konstatere, at der fortsat mangler en instruks fra Nordisk Ministerråds sekretariat om opstilling af de forklarende noter til kontorernes regnskab om igangværende projekter i overensstemmelse med det gældende regnskabsprincip. Vi anbefalede Nordisk Ministerråds sekretariat at udarbejde denne instruks. Nordisk Ministerråd har oplyst, at dette vil være et fokusområde for Nordisk Ministerråds sekretariat i efteråret 2006. Vi vil følge udviklingen heri.

45. Ved kontoret i Riga konstaterede vi, at økonomisystemet var blevet tilrettet på vores tidligere anbefaling, og at regnskabsinstruksen var blevet opdateret på en række områder. Vi fandt anledning til følgende bemærkninger:

Den opdaterede regnskabsinstruks var blevet forbedret på flere punkter. På et enkelt område var instruksen formuleret uhensigtsmæssigt, hvorfor vi anbefalede, at instruksen blev omredigeret på dette område.

Vi gennemgik forretningsgangene i økonomifunktionen for vurdering af funktionsadskillelsen mellem kasse- og bogholderifunktionen. Under hensyn til organisationens størrelse fandt vi den etablerede funktionsadskillelse tilfredsstillende, men anbefalede dog en supplerende ledelseskontrol.

Ved forrige besøg konstaterede vi, at der i økonomisystemet blev anvendt en software, der medførte mulighed for fejlinformationer. Denne software var nu fjernet fra økonomisystemet, hvilket vi fandt tilfredsstillende.

46. Ved kontoret i Vilnius konstaterede vi bl.a., at der var udarbejdet en samlet instruks for hele kontoret, og at de ansattes lønforhold var bragt i orden. Revisionsbesøget resulterede i bemærkninger om følgende forhold:

Kontoret havde på tidspunktet for revisionsbesøget ingen lejekontrakt, idet den tidligere aftale var udløbet, og en ny var ikke forhandlet på plads. Vi anbefalede, at der snarest blev taget

kontakt til udlejer herom. Kontoret har efterfølgende oplyst, at en ny kontrakt var indgået med udløb ved udgangen af 2008.

Den nye instruks fra 1. januar 2005 for hele kontoret indeholdt afsnit vedrørende økonomiforvaltningen. Vores gennemgang heraf resulterede i anbefaling af en yderligere ledelseskontrol ved kasseområdet.

Vi konstaterede, at beskatning og udbetaling af løn til alle ansatte sker efter de gældende regler.

47. Rigsrevisionen vil følge op på de omtalte forhold ved næste revisionsbesøg ved kontorerne.

6. Revision af Nordisk Ministerråds institutioner, enkeltprojekter mv.

6.1 Generelt

48. Ansvaret for revision af regnskaber for institutioner, der er beliggende i Norden, er placeret hos den statslige revisionsmyndighed i institutionens domicilland. Efter aftale med vedkommende rigsrevision kan revisionen dog varetages af et privat, anerkendt revisionsfirma.

Enkeltprojekter mv. revideres som hovedregel stikprøvevist af de enkelte landes rigsrevisioner som led i revisionen af regnskaberne for de pågældende institutioner eller forvaltningsorganer, hvortil et projekt er knyttet. For så vidt angår projekter, støtteordninger mv., der ikke er henlagt til statslige institutioner, varetages revisionen af private revisorer. Rigsrevisionen reviderer de projekter, der administreres af Nordisk Ministerråds sekretariat.

49. Vi modtog og videresendte den 13. januar 2006 en oversigt fra Nordisk Ministerråds sekretariat over projekter for 2005 fordelt på de enkelte lande til de nordiske rigsrevisioner til brug for deres projektrevisioner. Der er efterfølgende konstateret enkelte unøjagtigheder i oversigten. Vi har derfor over for Nordisk Ministerråds sekretariat understreget vigtigheden af, at der gives korrekte oplysninger om projekter som grundlag for de nordiske rigsrevisioners arbejde.

6.2 Nordisk Ministerråds institutioner

50. Ved afslutning af revisionen af en institutions årsregnskab afgives en revisionspåtegning, der efter behov kan suppleres med en revisionsrapport.

51. De 4 fællesnordiske institutioner i Danmark revideres alle af Rigsrevisionen. For 1 institution har Rigsrevisionen for 2005 afgivet en revisionspåtegning uden forbehold og supplerende oplysninger. For 3 institutioner er der afgivet revisionspåtegning med supplerende bemærkninger om den forestående nedlæggelse og dennes eventuelle påvirkning af årsregnskabet for 2005, jf. pkt. 61.

52. Der er 5 fællesnordiske institutioner i Finland, hvoraf de 4 revideres af eksterne autoriserede revisorer, mens én revideres af Statens Revisionsverk.

Der er afgivet revisionspåtegning uden forbehold og supplerende oplysninger for alle institutionerne for regnskabsåret 2005.
Herudover har eksterne autoriserede revisorer revideret og afgivet revisionspåtegninger uden forbehold og supplerende oplysninger vedrørende Nordisk Amatørteaterråd og Den tekniske Bistandsfond inden for det Baltiske Investeringsprogram, der ikke formelt har status som institutioner i Nordisk Ministerråds budgetsystem.

53. Nordens Hus på Island revideres af Ríkisendurskoðun. Der er afgivet revisionspåtegning uden forbehold og supplerende oplysninger for institutionen.

54. Riksrevisjonen varetager revisionen af 5 ud af de 6 nordiske institutioner, der er beliggende i Norge. Den sidste institution revideres af private statsautoriserede revisorer. Der er afgivet revisionspåtegninger uden forbehold og supplerende oplysninger for 5 institutioner. Den sidste institution har endnu ikke aflagt et regnskab, som er godkendt af bestyrelsen, jf. pkt. 63.

Herudover har Riksrevisjonen revideret og afgivet revisionspåtegninger uden forbehold eller supplerende oplysninger vedrørende Nordisk Metodikkomité for Næringsmidler og Nordisk Film- & TV-Fond, der ikke formelt har status som institutioner i Nordisk Ministerråds budgetsystem.

Riksrevisjonen har generelt observeret, at der er meget varieret praksis og retningslinjer for typen og omfanget af omkostninger, der kan belaste institutionernes årsregnskaber. Riksrevisjonen finder også, at der mangler retningslinjer fra Nordisk Ministerråd på dette område.

55. De 4 nordiske institutioner, der er beliggende i Sverige, revideres af Riksrevisionen. Riksrevisionen har for 3 institutioner afgivet revisionspåtegninger uden forbehold og supplerende oplysninger. For 1 institution er der givet supplerende oplysning om manglende indeholdelse af skat af udlandstillæg, jf. pkt. 65.

56. De 3 selvstyreområder Færøerne, Grønland og Åland har hver en nordisk institution. For institutionerne på Færøerne og Grønland varetages revisionen af private revisorer, mens revisionen af institutionen på Åland varetages af Revisionsbyrån fra Ålands landskapsstyrelse.

Der er afgivet revisionspåtegning uden forhold og supplerende oplysninger for alle institutioner.

6.2.1 Ophørte institutioner

57. Ministrene for uddannelse og forskning (MR-U) besluttede i 2003 at nedlægge enkelte institutioner, hvilket blev ratificeret af samarbejdsministrene (MR-Sam). Ved revisionen af årsregnskabet for 2004 anbefalede Rigsrevisionen, at der blev taget stilling til de nedlagte institutioners udisponerede midler i forbindelse med nedlæggelsen. Vi har konstateret, at de udisponerede midler fra nedlagte institutioner i 2004 er disponeret i 2005 til øvrige formål inden for de pågældende fagområder.

Nordisk Institut for Asienstudier (NIAS), Danmark

58. NIAS blev nedlagt som nordisk institution med virkning pr. 1. januar 2005, hvorefter NIAS fortsætter som et selvstændigt institut under fælles administration af Københavns Universitet.

Den fremtidige revision af NIAS sker som led i Rigsrevisionens revision af universitetet.

Nordisk Samisk Institut (NSI), Norge

59. NSI er også nedlagt i 2005 og indgår som en integreret del af Samisk Høyskole. Den fremtidige revision af NSI sker som led i Riksrevisjonens revision af Samisk Høyskole.

Nordisk Vulkanologisk Institut (Nordvulk), Island

60. Nordvulk er nedlagt i 2005 og er nu tilknyttet Institute of Earth Sciences under Islands universitet. Revisionen af Nordvulk sker herefter som led i Ríkisendurskoðuns revision af universitetet.

6.3 Bemærkninger vedrørende revisionen af udvalgte institutioner mv.

Nordiske institutioner i Danmark

61. Der bliver i 2006 nedlagt 3 nordiske institutioner i Danmark.

NordScen bliver nedlagt som nordisk institution ultimo 2006, og eventuelle uafsluttede projekter færdiggøres gennem Nordisk Ministerråds sekretariat.

Nordita bliver nedlagt som nordisk institution ultimo 2006 og bliver delt som projekter mellem Alba Nova under KTH i Stockholm og Københavns Universitet.

NJC blev nedlagt som nordisk institution pr. 1. januar 2006, men fortsætter som selvstændigt projekt med indlejring ved Danmarks Journalisthøjskole.

62. Revisionspåtegningen for dem alle indeholdt supplerende oplysning om den forestående nedlæggelse i 2006 og nedlæggelsens eventuelle påvirkning af årsregnskabet for 2005.

Nordisk Energiforskning (NEFP), Norge

63. NEFP har en verserende sag med Nordisk Ministerråds sekretariat omkring årsregnskabet og har derfor endnu ikke aflagt et godkendt årsregnskab.

Riksrevisjonen vil afgive revisionspåtegning, når der er modtaget et godkendt årsregnskab.

Nordisk Kunstnarsenter Dalåsen (NKD), Norge

64. NKD er registreret som privat stiftelse i Norge og aflægger årsregnskabet efter reglerne i årsregnskabsloven.

Nordiska genbanken (NGB), Sverige

65. Riksrevisionen har konstateret, at årsregnskabet mangler obligatoriske noter samt oplysning om anvendt regnskabspraksis.

Riksrevisionen har endvidere konstateret forhold om manglende beskatning af udlandstillæg samt om manglende betaling af sociale afgifter heraf, hvilket kan være i strid med lovgivningen. De udbetalte udlandstillæg udgør 485 tkr. Revisionspåtegningen er forsynet med supplerende oplysning herom.

Nordiskt center för regional utveckling och planering (Nordregio), Sverige

66. Riksrevisionen har konstateret, at Nordregio siden 2003 har periodiseret de ubrugte budgetmidler, uden at der er indhentet tilladelse hertil fra Nordisk Ministerråd. På Riksrevisionens anbefaling har Nordregio i 2006 anmodet Nordisk Ministerråd om dispensation fra reglerne for regnskabsaflæggelse.

Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap (NHV), Sverige

67. Riksrevisionen har konstateret, at NHV i strid med reglerne for regnskabsaflæggelse har aktiveret inventar for 685 tkr. Riksrevisionen har anbefalet, at NHV undersøger, om særlige forhold berettiger denne disposition, og i givet fald søger dispensation hos Nordisk Ministerråd.

6.4 Enkeltprojekter mv.

68. I projektbevillingerne indgår midler til et betragteligt antal mindre, enkeltstående projekter af midlertidig karakter. Herudover er der midler til et mindre antal institutionslignende bidragsmodtagere, til forskellige støtteordninger og til reserver.

69. Bevillingerne til projekter, støtteordninger mv. administreres dels af sekretariatet, dels af en række statslige, kommunale eller private institutioner, hovedsageligt i de nordiske lande.

70. Rigsrevisionen har i forbindelse med revisionen for 2005 gennemgået et antal projekter i Nordisk Ministerråds sekretariat. Vi har her konstateret, at projekterne behandles korrekt i Nordisk Ministerråds sekretariat, herunder at der bl.a. foreligger korrekte projektkontrakter, at udbetalinger sker på grundlag af godkendte anvisninger, samt at der foreligger afrapporteringer og godkendte regnskaber for afsluttede projekter.

Det er vores vurdering, at de bevilgede midler er disponeret i overensstemmelse med projektkontrakten, at der ved projekterne er taget skyldige økonomiske hensyn, og at projektregnskaberne har været undergivet betryggende revision.

71. I de korte sammendrag om revisionen, som Rigsrevisionen har modtaget fra de andre nordiske landes rigsrevisioner, er der enkelte generelle bemærkninger vedrørende revisionen af projekter.

72. Statens Revisionsverk i Finland har oplyst, at de projektmidler, som ligger inden for Statens Revisionsverks ansvarsområde, som hovedregel er revideret som en del af myn-

dighedens årsrevision ud fra væsentlighed og risiko. Undtagelsesvis kan et projekt revideres af en intern revisor inden for forvaltningen.

Revisionen af projekterne for 2005 har ikke givet anledning til bemærkninger.

73. Riksrevisionen i Sverige har ud fra en særskilt vurdering udtaget 2 projekter til revision for 2005.

Konklusionen er, at de interne kontroller og regnskabsaflæggelse hos modtagerne findes tilfredsstillende.

74. Revisionsbyrån fra Ålands landskapsstyrelse har oplyst, at man med udgangspunkt i det internordiske revisionsreglement har revideret 2 projekter i 2005. Revisionsbyrån har konstateret, at de gennemgåede projekter er i overensstemmelse med de indgåede aftaler, og at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved projekternes gennemførelse.

75. Landsgrannskodanin på Færøerne har gennemgået i alt 13 projekter med relation til Færøerne. Landsgrannskodanin har ikke haft bemærkninger til de gennemgåede projekter.

7. Andre oplysninger mv.

7.1 Eftersyn af Nordisk Ministerråds protokoller

76. Rigsrevisionen har påset, at der føres protokol for afholdte møder i Nordisk Ministerråd (samarbejdsministrene og Nordisk Samarbejdskomité), og at beslutninger vedtaget på møderne er kommet rigtigt til udtryk i regnskabet. Vi har læst protokollerne for 2005.

7.2 Overholdelse af lovgivningen

77. Den daglige ledelse har skriftligt erklæret, at der ledelsen bekendt ikke har været aktuelle eller mulige overtrædelser af lovgivningen, hvis konsekvenser skal overvejes i forbindelse med udarbejdelse af årsregnskabet. Vi er i forbindelse med vores revision:

- ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer eller vækker mistanke om, at der i Nordisk Ministerråd udøves aktiviteter, der strider imod lovgivningen
- ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer, at medlemmerne af ledelsen eller NSK/MR-SAM for Nordisk Ministerråd kan ifalde erstatnings- og/eller strafansvar
- ikke blevet bekendt med overtrædelse af bogføringsloven i Nordisk Ministerråd

7.3 Besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet

78. Rigsrevisionen har med den daglige ledelse drøftet risikoen for, at årsregnskabet kan indeholde væsentlige fejlinformationer som følge af besvigelser eller andre uregelmæssigheder. Den daglige ledelse har over for os bekræftet:

- sit ansvar for implementeringen og driften af regnskabssystemer og interne kontrolsystemer, der er tilrettelagt for at forebygge og opdage besvigelser og fejl
- at vi har modtaget alle oplysninger vedrørende eventuelle besvigelser eller formodninger om besvigelser, som den daglige ledelse har kendskab til.
- Med henvisning til ovenstående kan vi oplyse, at vi i forbindelse med revisionen ikke har konstateret forhold, der giver formodning om besvigelser eller andre uregelmæssigheder.

7.4 Ledelsens regnskabserklæring

79. I overensstemmelse med god revisionsskik har vi indhentet en regnskabserklæring fra generalsekretæren og den økonomiansvarlige i Nordisk Ministerråds sekretariat.

Den skriftlige erklæring er tilfredsstillende og omfatter årsregnskabets fuldstændighed og andre områder, hvor det er vanskeligt at opnå revisionsbevis.

7.5 Ikke-korrigerede forhold

80. Som følge af revisors udvidede oplysningspligt i Danmark skal vi oplyse bestyrelsen om forhold, der ikke er korrigeret i årsregnskabet, fordi den daglige ledelse har vurderet dem for værende uvæsentlige både enkeltvis og sammenlagt for årsregnskabet som helhed.

Denne oplysning skal gives med henblik på at sikre, at bestyrelsen er orienteret om og kan tilslutte sig den af den daglige ledelse foretagne vurdering.

Revisionen har identificeret forhold, der ikke er korrigeret i årsregnskabet, og som vil øge aktiverne med 122 tkr. og øge gældsposterne med 122 tkr.

Det er vores vurdering, at de udeladte korrektioner ikke har væsentlig betydning for årsregnskabet som helhed. Vi kan derfor tilslutte os den daglige ledelses beslutning om ikke at foretage korrektionerne.

7.6 Afsluttende bemærkninger

81. I henhold til § 21 i Nordisk Ministerråds økonomireglement skal vi erklære at have modtaget alle de oplysninger, der under revisionen er anmodet om.

København, den 29. juni 2006

Henrik Otbo

/Henning Madsen

Kontrollkomiteens betenkning

Beretning til Nordisk Råd om revisionen av Nordisk Råds regnskab for 2005

Bilag:
- Revisionsberetning 2005
- Nordisk Råds årsberetning 2005 (se Dokument 1)

1. Kontrollkomiteens forslag

Kontrollkomiteen foreslår at

Nordisk Råd beslutter

å ta regnskap og revisjonsberetning for Nordisk Råd 2005 til etterretning

2. Rigsrevisionens generelle synspunkter

Rigsrevisionen har revidert Nordisk Råds årsregnskap for regnskapsåret 2005. Revisjonsberetningen har vært sendt til Nordisk Råds sekretariat for kommentarer som Rigsrevisjonen i størst mulig grad har innarbeidet i den endelige revisjonsberetningen. De øvrige nordiske riksrevisjoner har også fått et utkast til høring.

Årsregnskapet viser et overskudd på 1.768 TDKK, og en egenkapital på 2.071 TDKK.

Presidiet har godkjent årsregnskapet på sitt møte 20. september og har videresendt revisjonsberetningen til Kontrollkomiteen.

Samarbeidsavtale

Siden 1997 har Nordisk Råds sekretariat og Nordisk Ministerråds sekretariat hatt en samarbeidsavtale. Samarbeidsavtalen innebærer at Nordisk Ministerråd mot betaling ivaretar en rekke administrative tjenester som lønn, økonomi og personal, regnskap, EDB, lokaler og resepsjonsfunksjon.

Rigsrevisionen bemerker at Nordisk Ministerråds sekretariat ikke fullt ut har levd opp til den inngåtte avtalen. Problemer knyttet til implementering av et nytt økonomisystem har medført at det i 2005 ikke har vært mulig å løpende levere tilfredsstillende interne økonomirapporter mv. til Nordisk Råds sekretariat som forutsatt i samarbeidsavtalen. Dette er uheldig dels fordi det blir betalt vesentlige beløp for disse tjenestene, og dels fordi Nordisk Råd selv har måttet anvende ressurser for å frembringe økonomiske oversikter.

Rigsrevisionen vil følge utviklingen i Nordisk Ministerråds økonomifunksjon nøye i forhold til oppfyllelsen av inngåtte administrasjonsavtaler.

3. Kommentarer til årsregnskapet

Nordisk Råds samlede inntekter utgjorde i 2005 32.801 TDKK. Av disse kommer 30.660 TDKK fra bidrag fra de nasjonale parlamentene (delegasjonene). De nasjonale bidragene ble fastsatt på presidiets møte 22. september 2004.

Utgiftene var i 2005 på totalt 31.033 TDKK mot 33.329 TDKK i 2004. Fallet i omkostninger skyldes generelt færre omkostninger og overførsler, samt motregning av overskuddsandelen fra informasjonsavdelingen som er felles for Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd. Resultatet er for 2005 derfor 1.768 TDKK mot -237 TDKK i 2004.

Rådsorganenes samlede utgifter utgjorde 7.913 TDKK hvilket er en nedgang på 92 TDKK i forhold til 2004.

Rådssekretariatets samlede utgifter var i 2005 på totalt 16.753 TDKK mot 18.993 TDKK i 2004. De største utgiftspostene i rådssekretariatet er lønn, administrasjonsbidrag til Nordisk Ministerråds sekretariat, samt medfinansieringen av informasjonsavdelingen.

Samlede overføringer var 6.367 TDKK som inkluderer partistøtte, bidrag til UNR, samt journalststipendene. Utbetalingen av journalststipender er mindre enn budsjettert. Dette forklares ved at alle stipender er utdelt, men alle er ikke utbetalt og derfor ikke bokført. Nordisk Råds sekretariat er oppmerksom på forholdet og er i ferd med å etablere forretningsganger som sikrer bedre overblikk over utdelte og utbetalte stipender. Rigsrevisionen finner dette tilfredsstillende og vil følge forholdet nøye.

Egenkapitalen, som også omfatter hensettelse av tidligeres års overskudd til anvendelse av spesifikke formål, utgjorde 2.071 TDKK etter overførsel av årets resultat på 1.768 TDKK. I henhold til økonomireglementet skal et eventuelt overskudd som hovedregel tilbakebetales til medlemslandene. Presidiet kan dog beslutte å overføre overskuddet helt eller delvis til neste regnskapsperiode til bruk til ett eller flere spesifikke formål. Overskuddet i 2004 på 303 TDKK ble av presidiet besluttet anvendt til å dekke kostnader i forbindelse med Nordisk Råds temamøte. Riksrevisjonen anbefaler at presidiet tar stilling til om dette overskuddet skal tilbakebetales til medlemslandene sammen med overskuddet fra 2005.

Rigsrevisionens konklusjon

Revisjonen skal påse at det avlagte regnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med Nordisk Råds økonomireglement, og om årsregnskapet gir et rettvisende bilde av Nordisk Råds resultat og økonomiske stilling. Rigsrevisjonen konkluderer at revisjonen ikke har gitt anledning til anmerkninger eller forbehold.

4. Kontrollkomiteens synspunkter

Kontrollkomiteen konstaterer at Rigsrevisionen har svært få bemerkninger til Nordisk Råds regnskap, og at tidligere års anbefalinger er fulgt opp av Nordisk Råd.

Kontrollkomiteen konstaterer at årsregnskapet for 2005 viser et overskudd på i alt 1.768 TDKK som blant annet skyldes en ubrukt bevilgning til en opinionsundersøkelse, utdelte, men ikke utbetalte journalststipender og overbudsjettering i forbindelse med presidiets internasjonale reiseaktiviteter. Av årets overskudd overføres til 2006 570 TDKK til opinionsundersøkelse og journalststipender. Presidiet har besluttet at resterende overskudd, samt overføringer fra tidligere år – i alt 1.501 TDKK – tilbakebetales til de nordiske landenes parlamenter.

Kontrollkomiteen oppfordrer Nordisk Ministerråds sekretariat til å intensivere arbeidet med å løse problemene i tilknytning til implementeringen av nytt økonomisystem slik at Nordisk Ministerråds sekretariat fullt ut lever opp til den inngåtte samarbeidsavtalen med Nordisk Råd.

5. Sammenfatning og konklusjon

Kontrollkomiteen er enig i Rigsrevisionens konklusjon om at Nordisk Råds regnskap er avlagt i overensstemmelse med gjeldende regler, og at de gir et korrekt bilde av Nordisk Råds økonomiske resultat for 2005 og den finansielle stilling 31. desember 2005.

Kontrollkomiteen foreslår at

Nordisk Råd beslutter

å ta regnskap og revisjonsberetning for Nordisk Råd 2005 til etterretning

Lahtis, 19. september 2006

Sigrun Eng (A)
Reynoldh Furustrand (s)
Kjartan Ólafsson (Sj.)

Kent Olsson, (m), ordförande
Aulis Ranta-Muotio (cent), viceordförande

Beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2005

1. Revision af årsregnskabet for 2005

1.1 Indledning

1. Rigsrevisionen afgiver hermed revisionsberetning for regnskabsåret 2005 til Nordisk Råd. Beretningen skal afgives til Nordisk Råd før 1. juli i året efter budgetårets udgang.

Beretningen har i udkast været fremsendt til Nordisk Råds sekretariat, hvis bemærkninger i videst muligt omfang er indarbejdet i nærværende beretning. De øvrige nordiske rigsrevisioner har ligeledes haft et udkast til høring.

2. Årsregnskabet, der behandles på Nordisk Råds ordinære session i 2006, udviser et overskud på 1 768 tkr. og en egenkapital inkl. hensættelser på 2 071 tkr. Årets resultat er overført til egenkapitalen.

1.2. Konklusion på den udførte revision

3. Revisionen af årsregnskabet har ikke givet anledning til bemærkninger af betydning for regnskabsaflæggelsen. Særlige forhold og kommentarer til årsregnskabet fremgår af henholdsvis kap. 2 og 3, hvortil vi henviser.

Godkender præsidiet årsregnskabet i sin nuværende form på sit møde i september 2006, vil årsregnskabet være forsynet med revisionspåtegning uden forbehold og supplerende oplysninger.

Vedrørende revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse henvises til afsnit 4.1.

2. Særlige forhold vedrørende årsregnskabet for 2005

2.1. Regnskabsprincip mv.

4. Det anvendte regnskabsprincip er uændret i forhold til sidste år. Årsregnskabet for 2005 er aflagt i overensstemmelse med regnskabsbestemmelserne i Nordisk Råds økonomireglement.

Den anvendte regnskabspraksis, dvs. værdiansættelsesmetoder etc., er ligeledes uændret i forhold til sidste år.

Vi har konstateret, at der har været en ændring ved registrering af enkelte omkostningsarter. Det betyder, at der har været ændringer i den enkelte regnskabsposts bestanddele i forhold til tidligere. Dette har bl.a. betydning for sammenligneligheden med tidligere år.

2.2. Samarbejdsaftale mv.

5. Nordisk Råds sekretariat og Nordisk Ministerråds sekretariat har siden 1997 haft en samarbejdsaftale om en række tjenesteydelser, som Nordisk Ministerråds sekretariat mod betaling stiller til rådighed for Nordisk Råds sekretariat.

Den nugældende samarbejdsaftale omfatter ekstern forvaltning af løn- og økonomifunktion. Det daglige administrative arbejde varetages af Nordisk Råds sekretariat, mens bogføring og lønadministration mv. varetages af Nordisk Ministerråds sekretariats økonomiafdeling.

6. For 2005 skal vi bemærke, at Nordisk Ministerråds sekretariat ikke fuldt ud har levet op til den indgåede aftale. I Nordisk Ministerråds sekretariat har der været anvendt væsentlige resurser på at få implementeret og ibrugtaget det nye økonomisystem. Uforudsete itproblemer i Nordisk Ministerråds sekretariat har for 2005 medført, at Nordisk Råd ikke som forudsat i administrationsaftalen løbende har modtaget tilfredsstillende interne økonomirapporter mv. Dette finder vi uheldigt, dels fordi der betales et ikke uvæsentligt beløb for disse

tjenester, dels fordi Nordisk Råd så selv har måttet anvende resurser for tilvejebringelse af økonomiske oversigter mv.

Vi vil nøje følge udviklingen i Nordisk Ministerråds sekretariats bestræbelser på at kunne opfylde den indgåede administrationsaftale.

7. Ud over det administrative samarbejde på det regnskabs- og personalemæssige område mv. har Nordisk Råd et fælles informationssamarbejde med Nordisk Ministerråd.

Dette samarbejde har medført et overskud, og for 2005 indgår Nordisk Råds andel af resultatet fra den fælles informationsafdeling i Nordisk Råds årsregnskab. Tidligere blev hele resultatet opsparet i Nordisk Ministerråd. Nordisk Råds andel på 817 tkr. af de tidligere års resultater er ligeledes overført til Nordisk Råd i 2005.

3. Kommentarer til årsregnskabet

8. I lighed med tidligere år skal vi kommentere det aflagte årsregnskab.

3.1. Resultatopgørelsen

9. Nordisk Råds resultat for 2005 blev 1 768 tkr. mod ÷237 tkr. i 2004. Forskellen på 2 005 tkr. skyldes en kombination af faldende indtægter med 291 tkr. og generelt færre omkostninger og overførsler til bl.a. partistøtte og journalststipendier med 2 296 tkr.

10. De samlede indtægter udgjorde 32 801 tkr. Heraf udgjorde bidragene fra de nationale parlamenter 30 660 tkr. De nationale bidrag blev fastsat på præsidiets møde den 22. september 2004. Vi har kontrolleret, at landenes bidrag til Nordisk Råd svarer til den fordeling, som er fastlagt i økonomireglementet.

Renteindtægterne udgjorde 229 tkr., og den interne afgift udgjorde 1 912 tkr.

11. De samlede omkostninger udgjorde 31 033 tkr. mod 33 329 tkr. i 2004, svarende til et fald på 2 296 tkr. Faldet skyldes primært modregning af overskudsandelen fra den fælles informationsafdeling med Nordisk Ministerråd samt besparelser på rejser, hvor der i 2004 bl.a. var væsentlige omkostninger ved rejser til Grønland.

12. Rådsorganernes samlede omkostninger udgjorde 7 913 tkr., hvilket er 92 tkr. mindre end i 2004. En del af besparelsen skyldes som nævnt besparelser ved rejser.

13. Rådssekretariatets omkostninger udgjorde i 2005 16 753 tkr. mod 18 993 tkr. i 2004. De væsentligste poster var lønomkostninger på 8 308 tkr., administrationsbidrag til Nordisk Ministerråds sekretariat på 3 075 tkr. samt andel af den fælles informationsvirksomhed med Nordisk Ministerråd på 4 620 tkr., der indeholdt overskudsandel for 2005 og tidligere med i alt 1 300 tkr.

Ved vores gennemgang af personaleomkostningerne har vi konstateret, at der i forhold til tidligere er foretaget en bedre afstemning af løn og honorarer fra lønsystemet til økonomisystemet, hvilket vi finder tilfredsstillende.

14. De samlede overførsler udgjorde 6 367 tkr. mod 6 331 tkr. i 2004. Overførslerne dækkede dels partistøtte med 5 487 tkr., dels bidrag til UNR med 600 tkr. samt journalststipendier med 280 tkr.

Udbetalingen af journalststipendier er væsentlig mindre end budgettet. Vi er orienteret om, at alle stipendier er uddelt, men alle er ikke udbetalt og derfor ikke bogført. Det er vores vurdering, at uddelte stipendier – i overensstemmelse med regnskabsprincippet – bør afsættes i årsregnskabet uafhængigt af udbetalingstidspunktet. Nordisk Råds sekretariat er opmærksom på dette forhold og er ved at etablere forretningsgange, der sikrer et bedre overblik over uddelte og udbetalte stipendier. Dette finder vi tilfredsstillende og vil følge forholdet nøje.

3.2. Balancen

15. Likvide midler udgjorde langt hovedparten af aktiverne, nemlig 10 185 tkr. ud af i alt 11 702 tkr. De likvide midler steg med 6.408 tkr. i forhold til 2004. Dette skyldes, at Nordisk Råd mangler at afregne et næsten tilsvarende beløb til Nordisk Ministerråd. Beløbet vil blive afregnet i 2006.

Ved vores revision af likviderne har vi konstateret, at der henstår likvider på en uforrentet og ubenyttet girokonto. Vi har anbefalet, at denne konto nedlægges. Nordisk Ministerråds sekretariat har oplyst, at dette vil ske i 2006.

Vi har indhentet engagementsoplysninger fra Nordisk Råds bankforbindelser for derigennem at få bekræftelse på, at alle engagementer var korrekt medtaget i regnskabet. Vi har i den forbindelse konstateret, at den ansvarlige regnskabsmedarbejder i Nordisk Ministerråds sekretariat har enefuldmagt til den ovennævnte girokonto. Vi har anbefalet, at der ikke eksisterer enefuldmagter i relation til pengekonti. Nordisk Ministerråds sekretariat har oplyst, at enefuldmagter til pengekonti ophører i 2006.

16. Fordringer på 1.111 tkr. indeholder bl.a. rejse- og lønforskud til medarbejdere og momsrefusioner. Ved vores revision har vi konstateret, at der i løbet af 2005 ikke var foretaget kvartalsvise opgørelser af momsrefusionen, hvilket skyldes systemmæssige problemer i det nye økonomisystem i Nordisk Ministerråd. Forholdet er nu afklaret, og vi har påset indbetalingen af den tilgodehavende refusion.

17. Periodeafgrænsningsposter udgjorde 406 tkr. og indeholder bl.a. forudbetalt løn mv. for 2006.

18. Mellemregning med Nordisk Ministerråd udgjorde netto en gæld på 7.354 tkr. Mellemregningen er afstemt med Nordisk Ministerråds regnskab.

Vi har konstateret, at der i 2005 ikke løbende er foretaget udligning af mellemværendet, og vi har anbefalet, at mellemregningen udlignes periodisk, fx hver måned.

19. Leverandørgæld udgjorde 1 834 tkr. og var dermed 764 tkr. større end i 2004, hvilket skyldes en enkelt større leverance medio december 2005. Gælden er stikprøvevist revideret til eksterne bilag og betalinger i 2006. Gennemgangen har medført anbefaling om kursregulering af gæld i fremmed valuta i forbindelse med regnskabsaflæggelsen, hvilket er gennemført.

20. Egenkapitalen, der også omfatter hensættelser af tidligere års overskud til anvendelse til specifikke formål, udgjorde 2 071 tkr. efter overførsel af årets resultat på 1 768 tkr.

Den 31. december 2004 udgjorde ikke-anvendte hensatte midler i alt 303 tkr., der fordelte sig med 21 tkr. for perioden før 2003, mens 282 tkr. var resterende overskud fra 2003, som efter præsidiets bestemmelse skulle anvendes til dækning af omkostningerne i 2004 ved Nordisk Råds Temamøde.

Det må forventes, at der ikke fremkommer flere omkostninger med relation til Nordisk Råds Temamøde. Vi skal derfor anbefale, at præsidiet tager stilling til, om det tidligere akkumulerede overskud på 303 tkr. skal betales tilbage til landene sammen med overskuddet fra 2005 i overensstemmelse med økonomireglementet.

3.3. Stipendieordningen

21. I forbindelse med aflæggelse af årsregnskabet for Nordisk Råd aflægges samtidig et årsregnskab for Stipendieordningen for parlamentarikere fra Nærområderne. Dette årsregnskab aflægges særskilt og er ikke en del af Nordisk Råds årsregnskab.

22. Stipendieordningen finansieres gennem budgetmidler fra Nordisk Ministerråd, men forvaltningen af budgetmidlerne sker gennem Nordisk Råd.

De samlede indtægter udgjorde i 2005 573 tkr. fordelt på budgetmidler med 558 tkr. og renteindtægter med 15 tkr. I 2004 var de samlede indtægter 564 tkr.

Omkostningerne udgjorde i 2005 838 tkr. mod 555 tkr. i 2004. Årets resultat var således et underskud på 265 tkr. mod et overskud på 9 tkr. i 2004. Årets underskud er tillagt egenkapitalen, der herefter udgør 481 tkr.

Revisionen af Stipendieordningen har vist, at de bevilgede midler er disponeret i overensstemmelse med underliggende aftaler, og at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved dispositionerne.

4. Den udførte revision

4.1. Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse

23. Det er revisionens formål at påse, om det af ledelsen aflagte regnskab er udarbejdet i overensstemmelse med Nordisk Råds økonomireglement, og om årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Råds aktiver, passiver og finansielle stilling samt resultat.

Revisionen omfatter ledelsens årsberetning, resultatopgørelse og balance samt noter.

24. Revisionen er udført efter de gældende regler i det internordiske revisionsreglement og er tilrettelagt og udført med henblik på at kunne tage stilling til, om årsregnskabet indeholder væsentlige fejl og mangler.

Revisionen, der foretages i overensstemmelse med god offentlig revisionsskik, har hovedsageligt omfattet regnskabsposter og områder, hvor der er risiko for væsentlige fejl og mangler, jf. pkt. 27.

I forbindelse med revisionen er Nordisk Råds regnskabsmæssige registreringssystemer og interne kontroller gennemgået og vurderet. Det nye økonomisystem, der anvendes i Nordisk Ministerråd, er bl.a. baseret på digitale godkendelses- og anvisningsprocedurer i forbindelse med den regnskabsmæssige registrering. På grundlag af vores undersøgelser finder vi, at der generelt er etableret tilstrækkelige og forsvarlige forretningsgange og interne kontroller for registrering af de regnskabsmæssige data. Vi har givet en enkelt anbefaling om mere stringent overholdelse af konteringsvejledningen, så ensartede regnskabsposter registreres på samme konto.

25. Forekommer der tilsigtede fejl og mangler, vil der være risiko for, at disse forbliver uopdagede. Det er præsidiets og ledelsens ansvar at tilrettelægge hensigtsmæssige registreringssystemer, forretningsgange og interne kontroller med henblik på at forebygge og opdage såvel tilsigtede som utilsigtede fejl og mangler samt at påse, at disse overholdes.

Revisionen udvides, hvis der under revisionen konstateres unøjagtigheder, som vækker mistanke om uregelmæssigheder. Revisionen har ikke givet anledning til en sådan udvidelse.

26. Revisionen er udført i årets løb og i forbindelse med årsafslutningen.

4.2. Risikofyldte områder

27. Vores strategi for tilrettelæggelse af revisionen er fastlagt med henblik på at fokusere på risikofyldte områder.

De risikofyldte områder har været:

- fordringer, periodeafgrænsningsposter, skyldige omkostninger, kreditorer og forpligtelser
- Nordisk Råds interne kontroller, der omfatter de overordnede kontroller samt kontroller på specifikke regnskabsmæssige områder

4.3. Revisionens udførelse

28. Revisionen har omfattet en gennemgang af procedurerne i forbindelse med regnskabsudarbejdelsen samt en stikprøvevis gennemgang af dokumentationen for årsregnskabets oplysninger og beløbsangivelser, herunder kontrol af aktivernes tilhørsforhold, tilstedeværelse og værdiansættelse. Vi har kontrolleret, at de gældsposter og øvrige forpligtelser, der os bekendt påhviler Nordisk Råd, er kommet rigtigt til udtryk i årsregnskabet.

Herudover har vi stikprøvevist påset, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, og om dispositionerne er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

29. Revisionen af balanceposter er sket ved substansrevision og afstemning til eksterne oplysninger i videst muligt omfang. Herudover er der gennemgået bogføringsbilag før og efter statusdagen for at konstatere, om der er foretaget korrekt periodisering. I det omfang den daglige ledelse har foretaget en skønsmæssig vurdering ved værdiansættelsen af en balancepost, har vi gennemgået den underliggende vurdering.

30. Revisionen af forretningsgange og interne kontroller er foretaget på specifikke regnskabsmæssige områder, herunder tilbageførte budgetmidler, rejse- og personaleomkostninger, periodisering, kreditorer og skyldige omkostninger.

Revisionen er foretaget som stikprøvevis substansrevision med henblik på verifikation af overholdelse af reglerne for rekvisition, godkendelse, registrering, anvisning og betaling af varer og tjenesteydelser. Substansrevisionen er suppleret med en regnskabsanalyse på regnskabspostniveau.

Revisionen har endvidere omfattet en gennemgang af, om registrering af omkostningerne i økonomisystemet er kommet korrekt til udtryk i årsregnskabet.

På grundlag af vores undersøgelser finder vi, at de etablerede forretningsgange og interne kontroller ved regnskabsførelsen og regnskabsaflæggelsen medvirker til at sikre regnskabets rigtighed, og at årsregnskabet giver et rigtigt billede af Nordisk Råds aktiviteter og finansielle stilling.

5. Andre oplysninger mv.

5.1. Eftersyn af præsidiets protokoller

31. Vi har påset, at der føres protokol for afholdte møder i præsidiet, og at beslutninger, vedtaget af præsidiet, er kommet rigtigt til udtryk i regnskabet. Vi har læst protokollerne for året 2005, hvor der har været afholdt 7 møder.

5.2. Overholdelse af lovgivning

32. Den daglige ledelse har skriftligt erklæret, at der ledelsen bekendt ikke har været aktuelle eller mulige overtrædelser af lovgivningen, hvis konsekvenser skal overvejes i forbindelse med udarbejdelse af årsregnskabet.

Vi er i forbindelse med vores revision

- ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer eller vækker mistanke om, at der i Nordisk Råd udøves aktiviteter, der strider imod lovgivningen
- ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer, at medlemmerne af ledelsen eller præsidiet for Nordisk Råd kan ifalde erstatnings- og/eller strafansvar
- ikke blevet bekendt med overtrædelse af bogføringsloven i Nordisk Råd

5.3. Besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet

33. Vi har med den daglige ledelse drøftet risikoen for, at årsregnskabet kan indeholde væsentlige fejlinformationer som følge af besvigelser eller andre uregelmæssigheder. Den daglige ledelse har over for os bekræftet

- sit ansvar for implementeringen og driften af regnskabssystemer og interne kontrolsystemer, der er tilrettelagt for at forebygge og opdage besvigelser og fejl
- at vi har modtaget alle oplysninger vedrørende eventuelle besvigelser eller formodninger om besvigelser, som den daglige ledelse har kendskab til

Med henvisning til ovenstående kan vi oplyse, at vi i forbindelse med revisionen ikke har konstateret forhold, der giver formodning om besvigelser eller andre uregelmæssigheder.

5.4. Ledelsens regnskabserklæring

34. I overensstemmelse med god revisionsskik har vi indhentet en regnskabserklæring fra rådsdirektøren og den økonomiansvarlige i Nordisk Ministerråds sekretariat.

Den skriftlige erklæring er tilfredsstillende og omfatter årsregnskabets fuldstændighed og andre områder, hvor det er vanskeligt at opnå revisionsbevis.

5.5. Ikke-korrigerede forhold

35. Som følge af revisors udvidede oplysningspligt i Danmark skal vi oplyse præsidiet om forhold, der ikke er korrigeret i årsregnskabet, fordi den daglige ledelse har vurderet dem for værende uvæsentlige både enkeltvis og sammenlagt for årsregnskabet som helhed.

Denne oplysning skal gives med henblik på at sikre, at præsidiet er orienteret om og kan tilslutte sig den af den daglige ledelse foretagne vurdering.

Alle forhold er korrigeret i det foreliggende årsregnskab.

5.6. Afsluttende bemærkninger

36. I henhold til § 14 i Nordisk Råds økonomireglement skal vi erklære at have modtaget alle de oplysninger, der under revisionen er anmodet om.

København, den 29. juni 2006

Henrik Otbo

/Henning Madsen

C 5/kk

Kontrollkomiteens betenkning

om Nordisk Kulturfonds virksomhetsberetning og om revisjonsberetning om Nordisk Kulturfonds virksomhet 2005

Bilag:
- Revisionsberetning 2005
- Nordiska kulturfondens årsberättelse 2005

Nordisk Råds Kontrollkomité har mottatt Nordisk Kulturfonds årsberetning for virksomheten i 2005, samt Rigsrevisjonens revisjonsberetning om revisjonen av Nordisk Kulturfonds virksomhet 2005.

1. Kontrollkomiteens forslag

Kontrollkomiteen foreslår at

Nordisk Råd beslutter

å godkjenne Nordisk Kulturfonds regnskap for 2005 og innvilge fondets styre ansvarsfrihet

å ta årsberetning og revisjonsberetning for Nordisk Kulturfond 2005 til etterretning

2. Årsberetningen

Nordisk Kulturfonds årsberetning inneholder opplysninger om

- fondets oppdrag, virksomhetsidé og prioriteringer
- bidragsvirksomheten (bidragspolitikk, kvalitetssikring, antall, fordeling mellom land/områder, fordeling mellom sektorer og nærmere opplysninger om enkelte prosjekter)
- særlige satsinger
- organisasjon (rettstillingsavtale, styre)
- økonomi og prosjektadministrasjon

Fondet får stadig flere søknader. I 2005 var det totalt 1167 søknader hvorav 866 var gyldige. Motsvarende tall for 2004 var 959 hvorav 722 var gyldige – altså en økning på drøyt 20 %.

Tilsvarende økte det samlede søkte beløpet med 18 % til 118 708 000 DKK. Av de totalt 866 gyldige prosjektene ble 33 % innvilget.

Av de bevilgede midlene gjelder 78 % prosjekter innen ulike kunstområder, 13 % tverrkulturelle prosjekter, og 9 % tverrsektorielle prosjekter. Musikk er klart det største området med nesten 20 % av bevilgningene.

I overkant av 12 % av fondets bevilgninger gikk til søkere fra Vest-Norden, og 6 % gikk til søkere fra Nordens nærområder i øst (Baltikum og Russland).

Etter en prosess som begynte i 2001 er fondets reviderte rettsstillingsavtale endelig ratifisert og fondets juridiske status og institusjonelle karakter er klargjort. Nordisk Kulturfonds virksomhet er basert på en særlig avtale mellom de nordiske landene, og fondets status defineres i denne overenskomstens artikkel 6:

"Nordisk kulturfond er et nordisk fond med en særlig tilknytning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd, slik som det fremgår av denne overenskomst. Fondet er et selvstendig rettssubjekt."

Som en konsekvens av at rettstillingsavtalen nå er ratifisert vil arbeidsgiveransvaret for fondets personale overføres fra Nordisk Ministerråds sekretariat til fondets styre.

3. Revisjonsberetningen

I overensstemmelse med bestemmelsene i overenskomsten om Nordisk Kulturfond fatter Nordisk Råd beslutning om revisjon av fondets forvaltning og regnskap. Det er fast praksis at fondets regnskap revideres i samarbeid mellom et medlem av Folketinget og riksrevisor. I 2005 er revisjonen gjennomført av folketingsmedlem Elisabeth Arnold og riksrevisor Henrik Otbo.

Revisjonen er, med henvisning til § 21 i økonomireglementet fra mars 2001 for virksomhet finansiert over Nordisk Råds budsjett, utført etter gjeldende regler i det internordiske revisjonsreglementet. Formålet er at revisjonen skal påse at det avlagte regnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med Nordisk Ministerråds økonomireglement, og at årsregnskapet gir et rettvisende bilde av Nordisk Kulturfonds resultat og økonomiske stilling. Rigsrevisjonen konkluderer at revisjonen ikke har gitt anledning til anmerkninger eller forbehold.

I henhold til artikkel 10 i overenskomsten for Nordisk Kulturfond er det inngått avtale om ekstern administrasjon av lønn- og økonomifunksjon. På samme måte som for Nordisk Råd har Nordisk Kulturfond inngått en samarbeidsavtale med Nordisk Ministerråd som innebærer at disse funksjonene utføres av Nordisk Ministerråd.

Rigsrevisionen bemerker at Nordisk Ministerråds sekretariat ikke fullt ut har levd opp til den inngåtte avtalen. Problemer knyttet til implementering av et nytt økonomisystem har medført at det i 2005 ikke har vært mulig å løpende levere tilfredsstillende interne økonomirapporter mv. til Nordisk Kulturfond som forutsatt i samarbeidsavtalen. Dette er uheldig dels fordi det blir betalt vesentlige beløp for disse tjenestene, og dels fordi Nordisk Kulturfond selv har måttet anvende ressurser for å frembringe økonomiske oversikter.

Rigsrevisionen vil følge utviklingen i Nordisk Ministerråds økonomifunksjon nøye i forhold til oppfyllelsen av inngåtte administrasjonsavtaler.

De nordiske samarbeidsministrene godkjente i 2002 et forslag til endring av den nordiske rettsstillingsavtalen. Endringene ble endelig ratifisert 29. desember 2005. Selv om Nordisk Kulturfond har blitt et selvstendig rettssubjekt opprettholder fondet samme rettsstilling som i forveien gjelder for Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd, eksempelvis i forhold til alminnelig skattefrihet.

Revisjonen omfatter ledelsens årsberetning, resultat og balanse, samt noter. Fondets resultat i 2005 var 643 170 DKK mot et underskudd på 1 117 519 DKK i 2004. Forskjellen på ca. 1 761 000 DKK skyldes en kombinasjon av fallende inntekter, færre administrative kostnader og færre disponerte prosjektbevilgninger.

De samlede inntektene har falt med ca. 927 500 DKK hvilket primært skyldes færre tilbakeføringer av ikke-anvendte prosjektbevilgninger.

Administrasjonsutgiften har gått ned med ca. 639 000 DKK i forhold til 2004. Dette forklares med nedgang i styrets møteutgifter, nedgang i informasjonskostnader, samt at det i 2005 ikke har vært annonsert etter nytt personale.

Rigsrevisionen konstaterer at fondets prosjektstyringssystem fungerer tilfredsstillende og gir en rask og mer smidig administrasjon av prosjektene. Dette er en viktig årsak til at antallet uavsluttede prosjekter er fallende.

4. Kontrollkomiteens synspunkter

Kontrollkomiteen konstaterer at administrasjonen av Nordisk Kulturfond er god, og at Rigsrevisionen har svært få bemerkninger til fondets regnskap og virksomhet.

Kontrollkomiteen oppfordrer Nordisk Ministerråds sekretariat til å intensivere arbeidet med å løse problemene i tilknytning til implementeringen av nytt økonomisystem slik at Nordisk Ministerråds sekretariat fullt ut lever opp til den inngåtte samarbeidsavtalen med Nordisk Kulturfond.

I likhet med Rigsrevisionen vil Kontrollkomiteen følge opp dette forholdet neste år.

5. Konklusjon

Kontrollkomiteen foreslår at

Nordisk Råd beslutter

å godkjenne Nordisk Kulturfonds regnskap for 2005 og innvilge fondets styre ansvarsfrihet

å ta årsberetning og revisjonsberetning for Nordisk Kulturfond 2005 til etterretning

Lahtis den 19. september 2006

Sigrun Eng (A)
Reynoldh Furustrand (s)
Kjartan Ólafsson (Sj.)

Aulis Ranta-Muotio (cent), viceordförande
Kent Olsson, (m), ordförande

Beretning om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2005

1. Revision af årsregnskabet for 2005

1.1 Indledning

1. Nordisk Kulturfonds årsregnskab revideres efter Nordisk Råds bestemmelse af et medlem af Folketinget og den til enhver tid siddende rigsrevisor i forening.

Folketingsmedlem Elisabeth Arnold og rigsrevisor Henrik Otbo er valgte revisorer i Nordisk Kulturfond og reviderer årsregnskabet for 2005.

2. Beretningen har i udkast været fremsendt til fondens sekretariat og Nordisk Ministerråds sekretariat, hvis bemærkninger i videst muligt omfang er indarbejdet i beretningen.

3. Årsregnskabet, der behandles på Nordisk Råds ordinære session i 2006, udviser et overskud på 643 170 kr. og en egenkapital på 1 825 082 kr. Årets resultat er tillagt det akkumulerede overskud for de foregående år.

1.2 Konklusion på den udførte revision

4. Revisionen af årsregnskabet har ikke givet anledning til bemærkninger af betydning for regnskabsaflæggelsen. Særlige forhold og kommentarer til årsregnskabet fremgår af henholdsvis kap. 2 og 3, hvortil vi henviser.

Årsregnskabet er elektronisk godkendt af bestyrelsen i juni 2006 og bliver underskrevet på bestyrelsens møde i august 2006. Vi har forsynet årsregnskabet med revisionspåtegning uden forbehold og supplerende oplysninger.

Vedrørende revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse henvises til afsnit 4.1.

2. Særlige forhold vedrørende årsregnskabet for 2005

2.1 Regnskabsprincip

5. Det anvendte regnskabsprincip er uændret i forhold til sidste år. Årsregnskabet for 2005 er aflagt i overensstemmelse med regnskabsbestemmelserne i Nordisk Ministerråds økonomireglement.

Den anvendte regnskabspraksis, dvs. værdiansættelsesmetoder etc. er ligeledes uændret i forhold til sidste år.

2.2 Samarbejdsaftale

6. I henhold til artikel 10 i overenskomsten for Nordisk Kulturfond er der indgået aftale om ekstern administration af løn- og økonomifunktion. Det daglige administrative arbejde ved projekter mv. varetages således af Nordisk Kulturfonds sekretariat, mens bogføring og lønadministration mv. varetages af Nordisk Ministerråds sekretariats økonomiafdeling.

7. For 2005 skal revisorerne bemærke, at Nordisk Ministerråds sekretariat ikke fuldt ud har levet op til den indgåede aftale. I Nordisk Ministerråds sekretariat har der været anvendt væsentlige resurser på at få implementeret og ibrugtaget det nye økonomisystem. Uforudsete itproblemer i Nordisk Ministerråds sekretariat har for 2005 medført, at Nordisk Kulturfond ikke som forudsat i administrationsaftalen løbende har modtaget tilfredsstillende interne økonomirapporter, afstemninger af projekters økonomiske status mv. Dette finder revisorerne uheldigt, dels fordi der betales et ikke uvæsentligt beløb for disse tjenester, dels fordi Nordisk Kulturfond så selv har måttet anvende resurser for tilvejebringelse af økonomiske oversigter mv.

Revisorerne vil nøje følge udviklingen i Nordisk Ministerråds sekretariats bestræbelser på at kunne opfylde den indgåede administrationsaftale.

2.3 Retsstillingsaftale

8. Samarbejdsministrene godkendte på et møde den 16. december 2002 et forslag til en ændring af den nordiske retsstillingsaftale. Ændringen er blevet endeligt ratificeret den 29. december 2005. Selv om Nordisk Kulturfond er blevet et selvstændigt retssubjekt, opretholder fonden samme retsstilling, som i forvejen er gældende for Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd, fx om almindelig skattefrihed.

2.4 Projektbevillinger

9. Hovedparten af ansøgninger om projektmidler sker elektronisk via Nordisk Kulturfonds hjemmeside. Det betyder bl.a., at data fra den elektroniske ansøgningsformular kan indlæses direkte i det nye projektstyringsprogram. For nye bevillinger sker rekvisitioner fra den 1. juli 2006 også fuldt ud elektronisk, hvorved der er en væsentlig tidsbesparelse i forhold til tidligere.

I lighed med tidligere har der i 2005 været i alt 8 ansøgningsrunder, heraf 6 ansøgningsrunder for ansøgninger om projektmidler på indtil 100 000 kr. Det betyder et betydeligt arbejdspres over året, men fonden ønsker at opretholde fleksibilitet for ansøgerne, så ansøgerne ikke skal være afhængige af færre ansøgningsterminer, som der var tidligere.

10. Nordisk Kulturfonds bestyrelse besluttede på sit møde i november 2003, at alle ansøgninger - som en forsøgsordning - også skulle vurderes af eksterne sagkyndige eksperter. Forsøgsordningen startede fra 2004 og skulle have været evalueret i sommeren 2005. Ordningen med ekstern projektvurdering er forløbet tilfredsstillende, men bestyrelsen har imidlertid besluttet at forlænge evalueringsperioden til sommeren 2006 for dermed at have et bedre grundlag til at evaluere på. Dette finder revisorerne tilfredsstillende.

11. Nordisk Kulturfonds bestyrelse vedtog på sit møde i november 2004, at der for bevillinger på indtil 50.000 kr. ikke mere vil blive stillet krav om ekstern revision af det endelige projektregnskab. Dette var begrundet med, at en uforholdsmæssig stor del af projektmidlerne ville medgå til revisionen. Samtidig fik sekretariatet fuldmagt til at forestå den regnskabsmæssige evaluering af disse projekter.

Revisorerne anbefalede i den forbindelse, at der blev udarbejdet en instruks for sekretariatets evaluering af regnskaber, der ikke har tilknyttet ekstern revision. I en overgangsfase vil Rigsrevisionen bistå Nordisk Kulturfonds sekretariat med at udarbejde et koncept for sekretariatets gennemgang af disse projektregnskaber, så gennemgangen fokuserer på de væsentlige og risikofyldte elementer. I den forbindelse har Rigsrevisionen i tilknytning til det foreliggende årsregnskab gennemgået enkelte projektregnskaber for at opnå et erfaringsgrundlag for udarbejdelse af konceptet. Gennemgangen af de stikprøvevist udvalgte projektregnskaber har i øvrigt vist, at de bevilgede midler er disponeret i overensstemmelse med projektkontrakten, og at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved projekternes gennemførelse. Rigsrevisionen kan derimod ikke konkludere på projekternes faglige indhold.

3. Kommentarer til årsregnskabet

12. I lighed med tidligere år skal vi kommentere det aflagte årsregnskab.

3.1 Resultatopgørelsen

13. Fondens resultat for 2005 blev 643 170 kr. mod ÷1 117 519 kr. i 2004. Forskellen på ca. 1 761 000 kr. skyldes en kombination af faldende indtægter med ca. 927 500 kr., færre administrative omkostninger på ca. 639 000 kr. og færre disponerede projektbevillinger på 2 049 000 kr.

14. De samlede indtægter er faldet ca. 927 500 kr., hvilket primært skyldes, at der har været færre tilbageførsler af ikke anvendte bevillinger for tidligere år, hvor projektet enten er opgivet eller er faldet for 2-års-reglen. De samlede budgetmidler fra Nordisk Ministerråd er netto steget med 590 000 kr., og renteindtægterne er faldet med ca. 116 000 kr.

15. De samlede administrationsudgifter er faldet ca. 639 000 kr. i forhold til 2004. Der har været besparelser på bestyrelsens mødeudgifter på ca. 330 000 kr., da der har været afholdt et

møde mindre end i 2004, og møderne har været holdt i Danmark, hvilket generelt har medført færre rejseomkostninger. Der har været besparelser på informationsvirksomhed på ca. 300 000 kr., idet bestyrelsen har begrænset den eksterne information til fordel for opdatering af fondens hjemmeside og andre interne informationskilder. Endelig har der i 2005 ikke været annoncering om nye ansøgningsrunder for projektmidler, hvorved der er en besparelse på ca. 220 000 kr.

Derimod har der været lidt øgede omkostninger til eksterne sagkyndige samt løse vikarer i forbindelse med gennemgangen af de mange ansøgninger i 2005.

16. I forbindelse med gennemgangen af personaleomkostningerne har vi fundet det uheldigt, at der fra Nordisk Ministerråds sekretariat fortsat ikke foreligger en samlet opgørelse og afstemning af vederlag mv. til bestyrelsen, ansatte samt andre, der har midlertidig ansættelse ved Nordisk Kulturfond. Denne opgørelse skal bl.a. verificere, at løn inkl. udlandstillæg og børnetillæg, sociale afgifter, rejsegodtgørelse mv., der oplyses til de offentlige myndigheder, er i overensstemmelse med regnskabets udvisende.

Vi har tidligere anbefalet, at aftale herom fastlægges ved fornyelse af samarbejdsaftalen med Nordisk Ministerråds sekretariat, hvilket dog ikke fremgår af udkastet til den nye samarbejdsaftale for 2006.

Vi finder det nødvendigt, at der løbende foretages de nødvendige afstemninger og opgørelser. Vi skal derfor igen anbefale, at der snarest træffes foranstaltninger til, at der kan ske en tilfredsstillende redegørelse for de lønmæssige forhold gennem Nordisk Ministerråds sekretariat. Vi vil følge dette forhold.

17. De samlede projektbevillinger er faldet lidt i forhold til 2004 og udgør ca. 25 877 000 kr. I projektbevillingerne indgår interne projekter med 1 430 000 kr. til bl.a. Årets nordiske udstilling, temaområde (sprog), overgang til e-håndtering samt yderligere omkostninger til arkivoprydning.

I 2005 har fonden ydet bevillinger på i alt 24 446 879 kr. til eksterne projekter. De samlede eksterne bevillinger svarer til ca. 76 % af de samlede omkostninger inkl. bevillinger. Antal bevilgede ansøgninger i 2005 er 286 mod 288 bevilgede ansøgninger i 2004. Der var i 2005 i alt 865 ansøgninger mod 723 ansøgninger i 2004.

18. Vi har konstateret, at det implementerede projektstyringssystem fortsat fungerer tilfredsstillende og giver en hurtig samt en mere smidig administration og information omkring projekterne. Alle projekter bliver nu registreret i systemet, og samtlige oplysninger for nye projekter fra 2004 kan findes elektronisk i systemet.

Vi har samtidig konstateret, at der har været afholdt væsentlige omkostninger for at få etableret mulighed for dataoverførsel mellem projektstyringsprogrammet og økonomisystemet i Nordisk Ministerråds sekretariat. Selv om der nu er etableret fuld integration mellem de 2 systemer, har vi konstateret flere fejl, der dog mere skyldes betjeningsfejl i Nordisk Ministerråds sekretariat. Så meget desto mere finder vi det utilfredsstillende, at der ikke løbende har været mulighed for at foretage en afstemning mellem de 2 databaser, og vi vil anbefale, at der snarest etableres faste rutiner herom.

3.2 Balancen

19. Balancens opstilling og indhold er for 2005 ændret i forhold til tidligere. Det skyldes, at Nordisk Kulturfond i henhold til ændringer i overenskomsten samt ratificering af retsstillingsaftalen nu er et selvstændigt retssubjekt. Balancens enkelte bestanddele er dermed udskilt fra Nordisk Ministerråds regnskab.

20. Aktiverne består stort set af bankindeståender, der er et udtryk for de akkumulerede budgetmidler fra Nordisk Ministerråd, der endnu ikke er udbetalt til projekterne. En væsentlig del af de likvide midler er indsat på aftalekonti med kort løbetid. Herudover er der et mindre tilgodehavende for momsrefusion.

21. Passiverne består primært af skyldige bevilgede projektmidler, hvor udbetaling vil ske inden for de følgende 2 år. Herefter føres de ikke anvendte projektmidler tilbage til brug for nye projekter.

Endvidere er der en mellemregning med Nordisk Ministerråd, der er afstemt til Nordisk Ministerråds regnskab, samt mindre gældsposter. Vedrørende mellemregning med Nordisk Ministerråd har vi anbefalet, at mellemregningen udlignes periodisk, fx hver måned. Vi har endvidere konstateret, at der er overført 1 181 912 kr. for meget fra Nordisk Ministerråd i forbindelse med Nordisk Kulturfonds overgang til selvstændigt retssubjekt. Vi er orienteret om, at beløbet er ført tilbage til Nordisk Ministerråd i 2006.

Egenkapitalen udgør 1 825 082 kr. og består af akkumuleret overskud for de foregående år med tillæg af årets overskud. Egenkapitalen er således udtryk for ikke-disponerede midler fra tidligere år.

4. Den udførte revision

4.1 Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse

22. Det er revisionens formål at påse, om det af ledelsen aflagte regnskab er udarbejdet i overensstemmelse med Nordisk Ministerråds økonomireglement af marts 2001 for virksomheder finansieret over Nordisk Ministerråds budget, og at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Kulturfonds aktiver, passiver og finansielle stilling samt resultat.
Revisionen omfatter ledelsens årsberetning, resultatopgørelse og balance samt noter.

23. Revisionen er udført efter de gældende regler i det internordiske revisionsreglement og er tilrettelagt og udført med henblik på at opnå høj grad af sikkerhed for, at årsregnskabet ikke indeholder væsentlig fejlinformation.

Revisionen, der foretages i overensstemmelse med god offentlig revisionsskik, har hovedsageligt omfattet regnskabsposter og områder, hvor der er risiko for væsentlige fejl og mangler, jf. pkt. 26.

I forbindelse med revisionen er fondens regnskabsmæssige registreringssystemer og interne kontroller gennemgået og vurderet. På grundlag af vores undersøgelser finder vi, at der under hensyntagen til anvendelse af det nye økonomisystem i Nordisk Ministerråd er etableret tilstrækkelige og forsvarlige forretningsgange og interne kontroller for registrering af de regnskabsmæssige data.

24. Forekommer der tilsigtede fejl og mangler, vil der være risiko for, at disse forbliver uopdagede. Det er bestyrelsens og ledelsens ansvar at tilrettelægge hensigtsmæssige registreringssystemer, forretningsgange og interne kontroller med henblik på at forebygge og opdage såvel tilsigtede som utilsigtede fejl og mangler samt at påse, at disse overholdes.

Revisionen udvides, hvis der under revisionen konstateres unøjagtigheder, som vækker mistanke om uregelmæssigheder. Revisionen har ikke givet anledning til en sådan udvidelse.

25. Revisionen er udført i årets løb og i forbindelse med årsafslutningen.

4.2 Risikofyldte områder

26. Vores strategi for tilrettelæggelse af revisionen er fastlagt med henblik på at fokusere på risikofyldte områder. De risikofyldte områder har været:

- projekter, herunder afsluttede og igangværende projektsager
- fondens forretningsgange og interne kontroller vedrørende projekter og omkostninger samt balanceposter

4.3 Revisionens udførelse

27. Revisionen har omfattet en gennemgang af procedurerne i forbindelse med regnskabsudarbejdelsen samt en stikprøvevis gennemgang af dokumentationen for de i årsregnskabet anførte oplysninger og beløbsangivelser, herunder kontrol af aktivernes tilhørsforhold,

tilstedeværelse og værdiansættelse. Vi har kontrolleret, at de pågældende gældsposter og øvrige forpligtelser, der, os bekendt, påhviler fonden, er kommet rigtigt til udtryk i regnskaberne.

Herudover har vi stikprøvevist påset, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, og om dispositionerne er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

28. Revisionen af projekter er foretaget for kontrol af, om alle bevilgede projektmidler er medtaget og opgjort til korrekt værdi (fuldstændigheden), udbetalinger heraf samt skyldige projektmidler. Revisionen er foretaget for i alt 30 projektsager, hvor den enkelte projektsag er revideret fra ansøgning over sagsbehandling og bevilling til udbetalingstidspunkt og eventuelt afslutningstidspunkt. I forbindelse med revisionen er der foretaget en gennemgang af sagsstyringen i projektstyringssystemet samt stikprøvevis bilagsrevision i forbindelse med udbetalinger.

Det er vores vurdering, at såvel projektstyring som den regnskabsmæssige behandling af projektbevillinger sker på en tilfredsstillende måde.

Det er endvidere vores vurdering, at de bevilgede midler er disponeret i overensstemmelse med projektkontrakten, at der ved projekterne er taget skyldige økonomiske hensyn, og at projektregnskaberne har været undergivet betryggende revision.

29. Revision af forretningsgange og interne kontroller er foretaget på specifikke regnskabsmæssige områder, herunder projektudbetalinger inkl. tilbageførsel af ikke anvendte projektmidler, rejse- og personaleomkostninger, periodisering, kreditorer og skyldige omkostninger.

Revisionen er foretaget som stikprøvevis substansrevision med henblik på verifikation af overholdelse af reglerne for rekvisition, godkendelse, registrering, anvisning og betaling af varer og tjenesteydelser. Substansrevisionen er suppleret med en regnskabsanalyse på regnskabspostniveau.

Revisionen har endvidere omfattet en gennemgang af, om registrering af omkostningerne i økonomisystemet er genererede og er kommet korrekt til udtryk i årsregnskabet.
På grundlag af vores undersøgelser finder vi, at de etablerede forretningsgange og interne kontroller ved regnskabsførelsen og regnskabsaflæggelsen medvirker til at sikre regnskabets rigtighed, og at årsregnskabet giver et rigtigt billede af fondens aktiviteter og finansielle stilling.

5. Andre oplysninger mv.

5.1 Bestyrelsens sammensætning

30. Bestyrelsen består af 13 medlemmer. De nordiske lande har hver 2 bestyrelsesmedlemmer, og de selvstyrende områder Færøerne, Grønland og Åland har hver 1 bestyrelsesmedlem.

5.2 Eftersyn af bestyrelsens protokoller

31. Revisorerne har påset, at der føres protokol for afholdte bestyrelsesmøder, og at beslutninger, vedtaget af bestyrelsen, er kommet rigtigt til udtryk i regnskabet. Revisorerne har læst protokollerne for 2005, hvor der har været afholdt 3 møder (146/2005-148/2005).

5.3 Overholdelse af lovgivning

32. Den daglige ledelse har skriftligt erklæret, at der ledelsens bekendt ikke har været aktuelle eller mulige overtrædelser af lovgivningen, hvis konsekvenser skal overvejes i forbindelse med udarbejdelse af årsregnskabet. Vi er i forbindelse med vores revision:

- ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer eller vækker mistanke om, at der i fonden udøves aktiviteter, der strider imod lovgivningen

- ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer, at medlemmerne af ledelsen eller bestyrelsen for Nordisk Kulturfond kan ifalde erstatnings- og/eller strafansvar
- ikke blevet bekendt med overtrædelse af bogføringsloven i Nordisk Kulturfond

5.4 Besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet

33. Revisorerne har med den daglige ledelse drøftet risikoen for, at årsregnskabet kan indeholde væsentlige fejlinformationer som følge af besvigelser eller andre uregelmæssigheder. Den daglige ledelse har over for os bekræftet:

- sit ansvar for implementeringen og driften af regnskabssystemer og interne kontrolsystemer, der er tilrettelagt for at forebygge og opdage besvigelser og fejl
- at vi har modtaget alle oplysninger vedrørende eventuelle besvigelser eller formodninger om besvigelser, som den daglige ledelse har kendskab til
- Med henvisning til foranstående kan vi oplyse, at vi i forbindelse med revisionen ikke har konstateret forhold, der giver formodning om besvigelser eller andre uregelmæssigheder

5.5 Ledelsens regnskabserklæring

34. I overensstemmelse med god revisionsskik har vi indhentet en regnskabserklæring fra fondens daglige ledelse og den økonomiansvarlige i Nordisk Ministerråds sekretariat.

Den skriftlige erklæring er tilfredsstillende og omfatter årsregnskabets fuldstændighed og andre områder, hvor det er vanskeligt at opnå revisionsbevis.

5.6 Ikke-korrigerede forhold

35. Som følge af revisors udvidede oplysningspligt i Danmark skal vi oplyse bestyrelsen om forhold, der ikke er korrigeret i årsregnskabet, fordi den daglige ledelse har vurderet dem for værende uvæsentlige både enkeltvis og sammenlagt for årsregnskabet som helhed.

Denne oplysning skal gives med henblik på at sikre, at bestyrelsen er orienteret om og kan tilslutte sig den af den daglige ledelse foretagne vurdering.
Revisionen har identificeret forhold, der ikke er korrigeret i årsregnskabet og som vil øge resultatet med 31 815 kr., gøre aktiverne mindre med 426 926 kr., gøre gældsposterne mindre med 458 741 kr. samt øge egenkapitalen med 31 815 kr. Der er generelt tale om forhold om reklassificering af regnskabsposter samt forhold om periodisering af omkostninger.

Det er vores vurdering, at de udeladte korrektioner ikke har væsentlig betydning for årsregnskabet som helhed. Vi kan derfor tilslutte os den daglige ledelses beslutning om ikke at foretage korrektionerne.

5.7 Afsluttende bemærkninger

36. I henhold til § 21 i Nordisk Ministerråds økonomireglement af marts 2001 for virksomheder finansieret over Nordisk Ministerråds budget skal vi erklære at have modtaget alle de oplysninger, der under revisionen er anmodet om.

København, den 29. juni 2006

Elisabeth Arnold Hen

norden

Nordisk Kulturfond

For viden og åbne sanser

Ilisimassusermut misigissutsinullu ammasunut • For kunnskap og åpne sinn • Þekking og opið hugarfar • För kunskap och öppna sinnen • Til kunnleika og opið sinni • Tietoa ja avointa mieltä • For viden og åbne sanser • Ilisimassusermut misigissutsinullu ammasunut • For kunnskap og åpne sinn • Þekking og opið hugarfar • För kunskap och öppna sinnen • Til kunnleika og opið sinni • Tietoa ja avointa mieltä • For viden og åbne sanser • Ilisimassusermut misigissutsinullu ammasunut • For kunnskap og åpne sinn • Þekking og opið hugarfar • För kunskap och öppna sinnen • Til kunnleika og opið sinni

Nordiska kulturfondens årsberättelse 2005

Store Strandstræde 18 - DK 1255 København K - Tlf. +45 3396 0200 - E-mail: kulturfonden@norden.org - www.nordiskkulturfond.org

Innehållsförteckning

1. Fondens uppdrag samt styrelsens verksamhetsidé och prioriteringar 4
1.1 Fondens uppdrag 4
1.2 Styrelsens verksamhetsidé 4
1.3 Prioriteringar 4

2. Fondens bidragsverksamhet 5
2.1 Bidragspolitik 5
2.2 Kvalitetssäkring 5
2.3 Antalet ansökningar 6
2.4 Projektens verksamhetsområden 7
2.5 Projektens aktivitetsformer 9
2.6 Ansökarnas organisationsform och hemvist 9
2.7 Ett urval av beviljade projekt 10

3. Fondens särskilda satsningar 12
3.1 Satsningen Årets nordiska utställning 12
3.2 Ungdomars förståelse av danska, svenska och norska 14

4. Fondens organisation 14
4.1 Ratificeringen av det nordiska rättsställningsavtalet 14
4.2 Fondens styrelse och sekretariat 15

5. Fondens ekonomi och projektadministration 15
5.1 Fondens intäkter 15
5.2 Fondens utgifter 16
5.3 Sekretariatets behandling och uppföljning av projekten 19
5.4 Årsregnskab 2005 21

Inledning

Den stora spännvidd som fondens bidragsverksamhet inrymmer gör fonden till en viktig och unik "kugge" i det nordiska kultursamarbetet. Det skulle givetvis vara enklare för fondens beredningsarbete om spännvidden minskade; om fonden bestämde sig för att endast ge bidrag till vissa målgrupper, teman eller vissa konstformer. Men då skulle samtidigt det unika med fonden gå förlorat.

I en tid då de allmänna bidragen till föreningar och konstnärer inte ökar, och härtill allt mer omvandlas till specifika projektbidrag och program, samtidigt som allt fler verksamheter blir gränsöverskridande mellan olika konstformer är det viktigt att fonden kan bevilja projektbidrag över ett brett fält. Att fonden härtill erbjuder sex ansökningstillfällen/år, för ansökningar till och med 100.000 DKK, och två tillfällen för ansökningar över 100.000 DKK, innebär att fonden kan agera snabbt och flexibelt. Över 80 % av fondens bevillningar är numera under 100.000 DKK. Endast 1 % gäller projekt över 300.000 DKK.

Fondens breda verksamhetsområde i kombination med att bevilja ett mindre belopp, snabbt och ofta, har inneburit att fonden får fler ansökningar. Från år 2004 har antalet ansökningar ökat med 20 %. Av inkomna 866 ansökningar under år 2005 beviljade fonden 285 projekt. Ett urval av dessa projekt redovisas summariskt i årsberättelsen. Urvalet belyser bredden i fondens verksamhet: Från hemslöjd och samisk upphovsrätt till turné med hårdrockband.

Vid sidan av bidragsverksamheten är det två särskilda projekt som har ägt rum år 2005 och som fonden har finansierat. Det ena projektet gäller den vetenskapliga språkundersökning som fonden beslutade om i år 2002 och vars resultat presenterade vid en konferens på Schæffergården, utanför Köpenhamn, den 13 – 14 januari år 2005. Undersökningen väckte ett stort intresse. På konferensen deltog 130 personer och det var ytterligare 100 intresserade som inte fick plats. Massmedialt uppmärksammades undersökningen i radio, TV och i ett 60-tal tidningar runt om i Norden. Fortsatt 1 ½ år efter konferensen skrivs det om undersökningens resultat. Senast i den svenska tidskriften *Forskning & Framsteg* från juli 2006. Resultaten från undersökningen, som är genomförd av Lunds universitet, redovisas i forskningsrapporten *Håller språket ihop Norden?*

Det andra projektet gäller utställningen *Kongospår* som fonden beslutade om år 2003 och som öppnades den 18 november år 2005 på Etnografiska museet i Stockholm. Utställningen är det första projektet i fondens satsning *Årets nordiska utställning*. Temat om relationen mellan Norden och Kongo skapade ett mycket stort intresse och utställningen besöktes av 73.000 personer. Under våren 2006 har utställningen sänts till Helsingfors och kommer därefter att också visas i Köpenhamn och Oslo, där den avslutas i november år 2007.

I samband med arbetet med årsberättelsen har sekretariatet utarbetat ett omfattande statistisktmaterial kring fondens bidragsverksamhet. Materialet är sammanfattat i *28 frågor & svar om Nordiska kulturfondens bidragsverksamhet*, som presenteras löpande i årsberättelsens högermarginal.

Vid en återblick på år 2005 kan styrelsen konstatera att verksamheten har legat väl i linje med fonden två nyckelord: *Kunskap* och *Öppna sinnen*.

Ilisimassusermut misigissutsinullu ammasunut • For kunnskap og åpne sinn • Pekking og opið hugarfar • För kunskap och öppna sinnen • Til kunnielka og opið sinn • Tietoa ja avointa mieltä • For viden og åbne sanser

1. Fondens uppdrag samt styrelsens verksamhetsidé och prioriteringar

1.1 Fondens uppdrag

Fondens verksamhet regleras i ett mellanstatligt avtal (överenskommelsen om fonden), vilken undertecknades år 1966 och ändrades senast år 2002.

Fondens uppdrag är att främja det kulturella samarbetet mellan de nordiska länderna, Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt de självstyrande områdena Färöarna, Grönland och Åland. Enligt överenskommelsen omfattar fondens verksamhetsområde det nordiska kultursamarbetet i hela dess utsträckning inom och utanför Norden.

Hvor mange ansøgninger får fonden?

Fonden modtog 8 gyldige ansøgninç i 2005, hvilket er 20% flere end 2004.

1.2 Styrelsens verksamhetsidé

Utifrån fondens uppdrag har styrelsen fastställt en verksamhetsidé, som närmare beskriver hur styrelsen ser på sitt uppdrag. Styrelsens verksamhetsidé utgår ifrån följande konklusion:

I fondens arbete består kulturens kärna av kunskap och öppna sinnen; att människor upplever kulturella olikheter som berikande i vardagslivet.

Fonden vill medverka till

- att ge det lokala och nationella konst- och kulturlivet i Norden en extra dimension, som medför ett rikare kulturliv för Nordens alla invånare,
- att konst- och kulturlivet i Norden får större uppmärksamhet hos en internationell publik; att Norden inte endast är mottagare av nya impulser, utan att vi också delar med oss av vår konst och kultur och våra erfarenheter till andra länder.

Detta sker genom att fonden beviljar ekonomiskt stöd till aktiviteter som

- möjliggör möten kring konstnärliga och kulturella upplevelser mellan invånare från olika delar av Norden,
- förmedlar konst och kultur skapad i Norden för en publik såväl inom som utanför Norden,
- stimulerar och utvecklar professionella nätverk inom konst och kultur i Norden eller i internationella miljöer med nordiskt deltagande.

Hvor mange projekter bevilg støtte?

Fonden har bevilç støtte til 285 projekter i 2005, hvilket er på linie med tidligere år. 35% af alle gyldiç ansøgninger har modtaget støtte f fonden i perioden 2003-05.

1.3 Prioriteringar

Inom ramen för fondens breda verksamhetsområde och verksamhetsidén har styrelsens lyft fram några särskilda prioriteringar:

Styrelsen prioriterar konst- och kulturprojekt som stimulerar

- samarbete mellan nya grupper och aktörer
- utbyte mellan ideella föreningar och nätverk
- aktiviteter för och med barn och ungdomar
- aktiviteter som genomförs i mindre orter och städer
- nya uttrycks- och förmedlingsformer
- till ökad förståelse mellan de nordiska språken
- till ökade kunskaper om olika språk i Norden och språkens roll som kulturbärare

- € till ökade kunskaper om Nordens historia samt framväxten av nya traditioner och det kulturarv som samtiden formar
- € diskussion om betydelsen av aktiva föreningar och nätverk för ett rikt kulturliv
- € diskussion om konst- och kulturpolitik

Hur styrelsen har arbetat för att förverkliga verksamhetsidén och prioriteringarna redovisas i de två kommande avsnitten angående bidragsverksamheten och särskilda satsningar. I de efterkommande avsnitten görs en kort beskrivning av fondens förvaltning; dess styrelse och sekretariat. Avslutningsvis redovisas hur styrelsen har disponerat sitt anslag och övriga intäkter samt hur sekretariatet har arbetat med uppföljningen av projekten.

2. Fondens bidragsverksamhet

2.1 Bidragspolitik

Anledningen till att fonden bildades år 1966 var *"at opnå en hurtigere og smidigere finansiering af det nordiske kultursamarbejde"*. För att uppnå detta tillämpar fonden en bidragsverksamhet som bygger på sex + två ansökningstillfällen/år: sex ansökningstillfällen/år för ansökningar till och med 100.000 DKK och två tillfällen för ansökningar över 100.000 DKK.

För ansökningar till och med 100.000 DKK har fonden som mål att ansökningarna skall vara behandlade inom 8 - 10 veckor och för ansökningar över 100.000 DKK är målet att ansökningarna skall vara behandlade inom 12 – 14 veckor. Under år 2005 var över 80 % av de beviljade ansökningarna under 100.000 DKK.

Vidare har styrelsen fastställt som regel att inte bevilja mer än 500.000 DKK till ett och samma projekt. Under år 2005 var endast 1 % av de beviljade ansökningarna över 300.000 DKK. Härtill har fonden som regel att projekten skall vara avslutade inom två år. Under år 2005 var avslutningsgraden 93 % av de projekt som beviljades år 2003.

Styrelsens bidragspolitik utgår ifrån att primärt ge den första grundfinansieringen, så att ett projekt kan komma vidare i sin planering, alternativt att bevilja den sista toppfinansieringen, så att projektet kan påbörjas. Detta skall ses i relationen till att det är en generell uppskattning att fondens bidrag genererar två – tre gånger ytterligare i bidrag till ett projekt.

Genom att fonden har relativt många ansökningstillfällen och beviljar oftast ett mindre belopp till relativt många projekt, så är fondens roll som den som tar "första steget" angelägen för konst- och kulturlivet.

Styrelsens bidragspolitik kan således sammanfattas till att ett bevilja mindre belopp, ofta och snabbt.

2.2 Kvalitetssäkring

Samtliga giltiga ansökningar behandlas i tre steg: bedömning av olika enskilda sakkunniga, behandling av fondens sekretariat och beslut av styrelsen.

Styrelsen behandlar alla giltiga ansökningar. Ansökningar upp till 100.000 DKK behandlas genom en elektronisk behandling mellan styrelsens ledamöter i ett internt "E-forum" och ansökningarna över 100.000 DKK behandlas i samband med två reguljära bevillningsmöten/år.

Hvor mange penge søges fonden om?

Fonden blev ansøgt om 119 millioner kroner i 2005. Det søgte beløb er steget med 18% fra 2004 til 2005. Der er en rimelig sammenhæng mellem antallet af ansøgninger og det søgte beløb.

Hvor meget uddeler fonden totalt per år?

Fonden har bevilget 24,4 millioner kroner til nordiske kulturprojekter i 2005. Det bevilgede beløb er faldet med 3% fra 2004 til 2005.

Ordningen med enskilda sakkunniga etablerades år 2004. Fram till dess var det ministerrådets sekretariat och konstkommittéerna som bedömde ansökningar över 100.000 DKK. Under år 2004 och 2005 bedömdes ansökningarna både av fondens enskilda sakkunniga och ministerrådets sekretariat och konstkommittéerna.

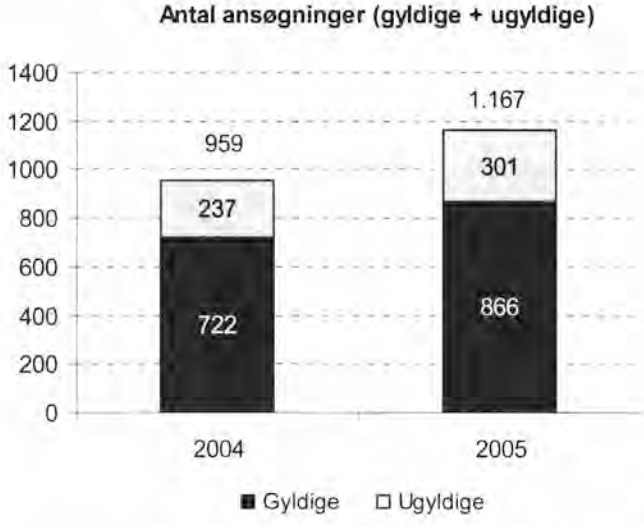
I slutet av år 2005 meddelade ministerrådets sekretariat att man på grund av begränsade personella resurser inte fortsättningsvis kan bistå fonden i arbetet med bedömningen. Detsamma meddelade konstkommittéerna eftersom de från och med år 2006 kommer att avveckla sin verksamhet.

De sakkunniga, vilka uppgår till ett 20-tal personer från olika konst- och kulturområden i Norden, utses av styrelsen på förslag från nationella kulturmyndigheter/organisationer. Förutom att de sakkunniga skall hjälpa fondens sekretariat med att kvalitetssäkra ansökningarna, så är en viktig målsättning att dels få synpunkter/impulser från andra personer utanför det officiella nordiska systemet, dels skapa en större nationell förankring av fondens arbete. Ordningen med sakkunniga är en försöksverksamhet som styrelsen kommer att utvärdera under år 2006.

2.3 Antalet ansökningar

Fonden får allt fler ansökningar. Det gäller såväl ogiltiga som giltiga ansökningar. Under år 2005 inkom totalt 1167 ansökningar och av dessa var 866 giltiga. Motsvarande siffror för år 2004 var 959 varav 722 var giltiga. Ökningen mellan de två åren är drygt 20 %. Tendensen håller i sig även under första halvåret 2006.

I likhet med att antalet ansökningar ökar, så ökar även det samlade sökta beloppet. Under år 2005 uppgick de giltiga ansökningarna till ett samlat sökt belopp om 118.708.000 DKK, vilket är en ökning med 18 % jämfört med år 2004.

	2004	2005	2005 i %	Ændring 2004-05
Gyldige	722	866	74%	20%
Ugyldige	237	301	26%	27%
I alt	959	1167	100%	22%

Not: De ogiltiga ansökningarna är ansökningar som inte uppfyller fondens riktlinjer var gäller ansökt belopp, deltagande länder, projektstart etc.

Hvor store er bevillingerne?

Bevillingerne var i gennemsnit på 82.740 kr. i 2005. 84% af bevillinger ne var under eller lig med 100.000 k Disse bevillinger modtog tilsammer 63% af det totale bevilgede beløb.

Hvor stor del af det søgte beløb bliver bevilget?

Bevilgede projekte modtager i genner snit 72% af det, d har søgt om. Projektansøgninge på op til 100.000 l modtager i genner snit 78% af det søgte beløb, mens projektansøgninge over 100.000 kr. i gennemsnit kun modtager 60% af det søgte beløb.

Anledningen till att det inkommer fler ansökningar kan bero på många olika orsaker. Några är exempelvis:

- Att det förekommer en allmän samhällsutveckling mot en ökad projektfinansiering av konst- och kulturlivet i Norden.
- Att Nordiska ministerrådets konstkommittéer (stödordningar) under senare år allt mer har inriktat sin verksamhet mot att initiera egna projekt.
- Att fondens upplägg med e-ansökningar börjar bli allt mer känt och fungera allt bättre.
- Att fondens smidiga och snabba behandling av ansökningar uppskattas av konst- och kulturlivet.
- Att kännedomen om fonden har ökat med anledning av bland annat sekretariatets kurser och informationsmöten, förbättringar av hemsidan och att fonden har textannonser på den internetbaserade sökmotorn google.

Bevilger fonden mere eller mindre i forhold til sine midler?

Fonden bevilger 75% af sine midler direkte til projekterne. Dette er uændret fra 2004 til 2005.

Att påstå att intresset för det nordiska kultursamarbetet har ökat 20 % är således att gå för långt. Men det motsatta kan dock konstateras, att intresset inte har minskat på bekostnad av den ökade internationaliseringen.

Av de totalt 866 giltiga ansökningarna under 2005 beviljades 33 %, vilket kan jämföras med år 2004 då bevillningsgraden var 40 %.

För att få en effektiv behandling av ansökningarna har fonden under de två senaste åren arbetat med att ta emot så många ansökningar som möjligt elektroniskt. Dock har det varit möjligt att vid två ansökningstillfällen insända en vanlig "pappersansökan".

Efter en undersökning som sekretariatet gjorde kunde konstateras att det endast var 1% av ansökarna som uppgav att de inte har tillgång till Internet. I förhållande till det merarbete som "pappersansökningarna" medför för sekretariatet, så beslutade styrelsen under år 2005 att fonden från och med juli 2006 endast tar emot elektroniska ansökningar. Det samma gäller även rekvisitioner och slutrapporter. Styrelsen är medveten om att fondens målgrupper har olika förutsättningar vad gäller teknisk utrustning och styrelsen kommer därför att göra en uppföljning för att se om beslutet medför någon kritik från några presumtiva ansökargrupper.

Hvor store er ansøgningerne?

Ansøgningerne var i gennemsnit på 137.000 kr. i 2005. 70% af ansøgninger er på op til 100.000 kr. og 10% af ansøgninger er på over 300.000 kr.

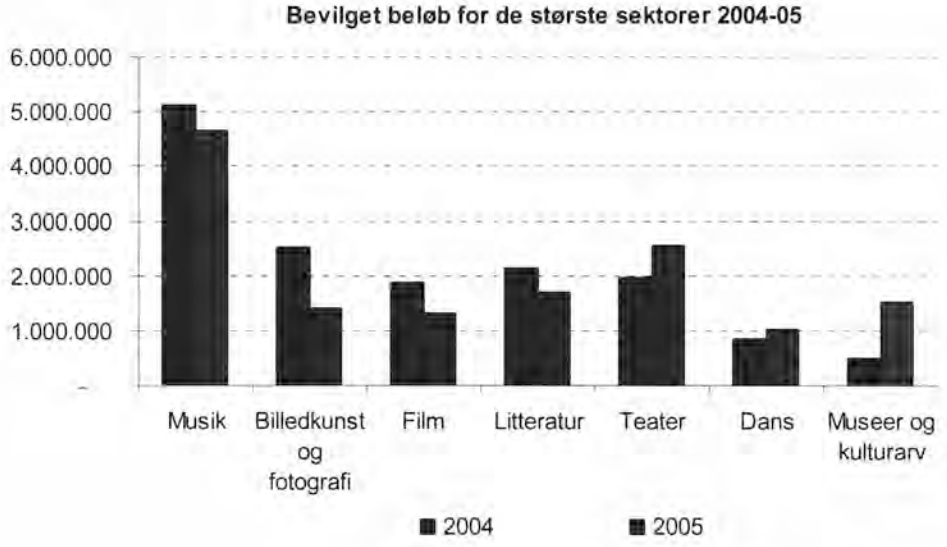
2.4 Projektens verksamhetsområden

Fonden indelar sina ansökningar i tre huvudområden: *Tvärsektoriella*, det vill säga kulturprojekt som också berör en annan samhällssektor (exempelvis Kultur och hälsa), *Tvärkulturella*, det vill säga projekt som berör flera konst-/kulturområden (exempelvis festivaler av olika slag) samt *Enskilda konstområden* (exempelvis musikprojekt). Definitionen *Enskilda konstområden* skall inte ses utifrån en konstpolitisk definition, utan mer som en administrativ definition. Det är den enskilde ansökaren som själv klassificerar till vilken sektor som projektet tillhör.

Av de beviljade medlen gäller 78 % projekt inom enskilda konstområden, 13 % tvärkulturella projekt och 9 % tvärsektoriella projekt. Under perioden 2003 - 2005 har sektorn tvärsektoriella minskat några %-enheter och sektorn

tvärkulturella ökat i motsvarande grad. Sektorn enskilda konstområden har under de tre åren varit relativt konstant.

Det bör observeras att sektorn enskilda konstområden är mycket bred och består av sammanlagt 19 områden. Statistiken nedan består därför endast av ett urval av konstområdena. Andra områden är exempelvis "arkitektur", "design", "språk" samt "konst- och kulturpolitik".

	2004	2005	2005 i %	Ændring 2004-05
Musik	5.117.000	4.660.000	20%	-9%
Billedkunst og fotografi	2.507.000	1.410.000	6%	-44%
Film	1.884.000	1.325.000	6%	-30%
Litteratur	2.134.000	1.690.000	7%	-21%
Teater	1.960.000	2.560.000	11%	31%
Dans	842.000	1.030.000	4%	22%
Museer og kulturarv	510.000	1.525.000	6%	199%

Ovanstående sju områden motsvarar någorlunda de konstområden som ministerrådets konstkommittéer har verkat inom. Under år 2005 motsvarar fondens bevillningar till ovanstående sju konstområden 14.200.000 DKK, vilket är drygt 3.000.000 miljoner DKK mer än vad konstkommittéerna sammanlagt beviljade.

Musikområdet har alltid haft en stark position i fondens bidragsverksamhet. Någon specifik förklaring kring detta finns inte, men det är ett brett område (från folkmusik, körer, pop/rock till klassiskmusik) och det är ett område som har en ganska stor grad av både föreningar och enskilda utövare; såväl amatörer som professionella. Av statistiken framgår att nästan 20 % av fondens beviljade bidrag gäller musikprojekt.

Beträffande bidrag till filmprojekt, så beviljar fonden inte bidrag till traditionella spelfilmer. Området film enligt ovan gäller huvudsakligen filmfestivaler, någon enstaka dokumentärfilm och seminarium kring temat film.

Hvor ofte ansø fonden om at være hoved-finansier?

I 32% af ansøgr gerne i 2005 ble fonden bedt om bidrage med me end 50% af det totale budget. D er ganske svagt faldende i forhol 2004.

Hvor ofte blive fonden hovedf nansiør i budg tet?

Blandt de bevilg projekter i 2005 det kun 7%, hvc fonden bidrager med mere end 5 af det totale buc I 2004 var det i

2.5 Projektens aktivitetsformer

I likhet med vad som gäller för bredden i projektens verksamhetsområde, så spänner också projekten över ett stort antal aktivitetsformer. Nedan är ett urval av de vanligaste formerna. Härutöver förekommer exempelvis projekt som handlar om "publicering", "undervisning" och "planering".

Som framgår av statistiken nedan är de två största aktivitetsformerna festivaler och konferenser/seminarier. Det framgår också att projektens aktivitetsformer kan skifta år från år. Det finns således ingen direkt förklaring till att exempelvis "utställningar" har minskat under år 2005. Sett i en treårsperiod har "utställningar" motsvarat ca 10 % av de totala bevillningarna. Aktivitetsformerna festivaler och konferenser/seminarier har dock alltid varit dominerande.

	2004	2005	2005 i %	Ændring 2004-05
Festival	5.991.000	5.474.000	23%	-9%
Forestilling	1.159.000	1.067.000	5%	-8%
Konference, seminar	4.849.000	5.912.000	25%	22%
Koncert	675.000	505.000	2%	-25%
Samarbejde, netværk	1.230.000	1.780.000	8%	45%
Turné	1.442.000	1.920.000	8%	33%
Udstilling	3.540.000	1.515.000	6%	-57%

Hvem er målgruppen for projekterne?

24% af projekterne har en specificeret aldersgruppe som målgruppe. Projekter med børn og unge (0-18 år) som målgruppe udgør 7% af antallet af bevillinger, men hele 13% af det bevilgede beløb.

Hvor mange deltagerlande er der i projekter?

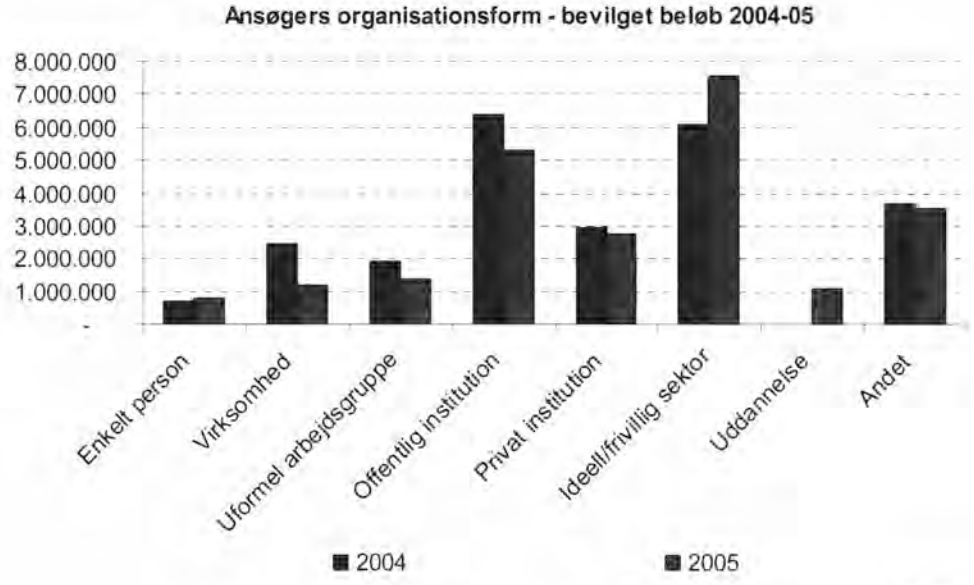
Ca. 60% af projekterne har deltagelse af mere end fem forskellige lande og/eller selvstyrende områder.

2.6 Ansökarnas organisationsform och hemvist

Det finns inget i fondens överenskommelse som reglerar vem som kan söka om projektbidrag från fonden. Den är således öppen för såväl enskilda personer som för ideella föreningar, privata och offentliga organisationer/institutioner.

Under åren 2003 - 2005 var i genomsnitt 9 % av ansökningarna från enskilda personer, 19 % från offentliga institutioner och 41 % från frivilliga organisationer och informella nätverk.

Nedan är statistik angående fondens bevillningar till olika organisationsformer.

	2004	2005	2005i%	Ændring 2004-05
Enkelt person	710.000	800.000	3%	13%
Virksomhed	2.432.000	1.170.000	5%	-52%
Uformel arbejdsgruppe	1.895.000	1.380.000	6%	-27%
Offentlig institution	6.357.000	5.304.000	22%	-17%
Privat institution	2.921.000	2.755.000	12%	-6%
Ideell/frivillig sektor	6.085.000	7.545.000	32%	24%
Uddannelse	-	1.100.000	5%	
Andet	3.679.000	3.527.000	15%	-4%
Total	24.079.000	23.581.000	100%	-2%

Not: Totalt beviljat belopp är exklusive ombeviljade projekt, se vidare avsnitt 5.2.

Av de beviljade ansökningarna under år 2005 var ca 48 % av de sökande från huvudstadsområdena i Norden. Eftersom några projektet är turnéer och samarbetsprojekt, så innebär det inte nödvändigtvis att lika många av projekten genomförs endast i huvudstadsområdena.

Ett projekt kan genomföras såväl inom som utanför Norden och ansökaren kan ha sin hemvist utanför Norden. Projekt vars ansökare är från Norden är dock den dominerande parten. Av fondens bevillningar under år 2005 var 92 % till ansökare i de nordiska länderna och självstyrande områdena.

Vidare kan nämnas att drygt 12 % av fondens bevillningar under år 2005 var till ansökare från Västnorden (Island, Grönland och Färöarna) och 6 % var till ansökare från Nordens östra närområde (Ryssland, Estland, Lettland och Litauen).

2.7 Ett urval av beviljade projekt

Nedan är ett urval av de 285 projekt som fonden har beviljat bidrag till och som har genomförts under år 2005. Urvalet belyser bredden i fondens verksamhet: Från hemslöjd och samisk upphovsrätt till turné med hårdrockband.

I hvor stor en d af projekterne e de nordiske lan deltagere?

Hvert af de store nordiske lande deltager i omkrin 80% af projekter

Hvor mange projekter er skandinaviske?

4% af de bevilged projekter i 2005 v skandinaviske me deltagelse udeluk kende af Sverige, Norge og Danmar Dette er mindre i forhold til tidligere

"Fängslande kultur"

Kriminalomsorgsmyndigheterna i Norden har beviljats 90.000 DKK till genomförande av en fängelseutbildningskonferensens med temat "Fängslande kultur" och har inriktning mot betydelsen av kulturella aktiviteter i fängelserna.

Foto i krig och kärlek

Hasselblad Center i Göteborg har fått en bevillning på 100.000 DKK till ett fotoprojekt om invandrare i Norden. Avsikten är att för framtiden dokumentera den invandring som pågår just nu i våra länder och som kommer att ha en stor betydelse för vår framtida självförståelse. Projektet består av en vandrings-utställning kring Henrik Saxgrens fotobok, vilken fonden under år 2004 också beviljade ett bidrag till.

Museer för alla i Norden

Nordiska handikapprådet har beviljat ett bidrag på 125.000 DKK för ett projekt vars målsättning är att göra museerna i Norden mer tillgängliga, så att alla kan komma in och ta del av museernas utbud.

Nordisk dansmånad i Stockholm

Parkteatern i Vitabergsparken i Stockholm beviljades 100.000 DKK för en nordisk dansmånad.

Nordisk poesi i Helsingfors

Förbundet för ung kraft beviljades 25.000 DKK för att i samband med Festivalveckan i Helsingfors arrangera en internationell poesiafton med nordiskt deltagande. Vid festivalen medverkade bland annat författaren Sjón som fick Nordiska rådets litteraturpris under år 2005.

Konferensserie om Kongo och Norden

Etnografiska Museet i Stockholm, och deras motsvarande museer i övriga Norden, beviljades ett bidrag på 300.000 DKK för att arrangera en konferensserie kring förhållandet mellan Kongo och Norden.

Webbportal för minoritetsspråk skapas

Svenska minoritetsspråkskommittén har beviljats 75.000 DKK för upprättande av webbportal om traditionella minoritetsspråk i Norden. I Danmark handlar det om tyska, i Finland om svenska, samiska, ryska och tatariska, i Norge om samiska, kvänska och finska, i Sverige om tornedalsfinska, samiska, romani och jiddisch.

Författarnas situation i en digitaliserad värld

Norska fackboksförfattar- och översättarföreningen beviljades ett bidrag på 60.000 DKK för ett nordiskt seminarium omkring problemställningar angående författares ekonomiska situation och juridiska rättigheter i en allt mer digitaliserad värld.

Nordisk vänortsvecka för unga i Finland

Lahtis stad har beviljats 60.000 DKK för att arrangera en nordisk vänortsvecka för unga. Det är ett kulturevenemang för vänorterna Lahtis, Västerås, Ålesund, Akureyri och Randers. 120 ungdomar mellan 16-20 år skall träffas under temat demokrati och miljö.

Hvilke lande kommer ansøgningerne fra?

Ansøgningerne kommer primært fra de nordiske lande. I 2005 er der 28% ansøgninger fra Sverige, 23% fra Danmark, 18% fra Norge og 13% fra Finland.

Hvor meget bliver udbetalt til de nordiske lande?

I 2005 modtog Sverige 7,7 mill. kr, Norge 4,0 mill. kr., Danmark 3,9 mill. kr., Finland 3,0 mill. kr. og Island 1,3 mill. kr. Der er forholdsvis store udsving fra år til år.

Stöd till finsk-grönländskt samarbete

Kristinestad i finska Österbotten har beviljats 50.000 DKK till ett kulturutbyte med deras vänort Quaquortoq på Grönland. En barngrupp med ledare från Kristinestad åker och deltar i en kulturvecka på Grönland.

Nordisk Film Festival

Föreningen Laterna Nordica har beviljats ett bidrag på 100.000 DKK för en nordisk filmfestival i Frederikshavn på Jylland i Danmark.

Ökad förståelse mellan ungdomar i Norden och USA

De bilaterala nordiska kulturinstitutionerna Voksenåsen (Oslo), Hanaholmen (Helsingfors) Lysebu (Oslo) och Schæffergården (Köpenhamn) har beviljats ett bidrag på 100.000 DKK för at utveckla ett ungdomsutbytesprogram mellan Norden och USA. Programmet skall innehålla studier i likheter och olikheter gällande kultur, demokrati och andra samhällsförhållanden.

'Slöjd Utan Gränser'

Nordens Hemslöjdsförbund har beviljats 72.000 DKK för att ordna ett nordiskt seminarium kring temat 'Slöjd Utan Gränser'. Med seminariet vill förbundet lyfta fram slöjden ur ett näringsperspektiv, ett kulturellt perspektiv, ett socialt perspektiv och slöjden som utbildning.

Metal Industry Rock´n´Roll Tour

Fonden har beviljat 70.000 DKK till en turné med hårdrocksband i Sverige, Norge och Finland. De hårdrockband som ska medverka saknar alla kontrakt med de stora skivbolagen och tanken är att turnén ska bidra till att länka de nationella hårdrocksnätverken samman. Bland annat kommer ett kontaktnät med den nordiska musikbranschen att byggas upp och det blir föreläsningar i samband med konserterna.

Nordisk identitet i fokus

Norden i Fokus i Stockholm har beviljats 45.000 DKK till ett projekt kallat "Minoritetskulturer i Norden - språk, identitet och litteratur". Projektet består av en föreläsningsserie som bland annat ska diskutera romer och judars identitet i Norden.

Stöd för undervisning om arkitektur

Alvar Aalto akademien i Finland har beviljats 50.000 DKK för ett internationellt seminarium i Helsingfors om undervisning om arkitektur för barn. Seminariet skall samla arkitekter och lärare för att diskutera arkitekturpedagogik.

"Samisk tradisjonell kunnskap som verdifullt åndsverk"

Den samiske upphovsrättsorganisationen Samikopiija har beviljats 100.000 DKK för att bygga upp kunskaper och kompetens kring upphovsrätt och beskyddande av "samiske åndsverk".

3. Fondens särskilda satsningar

3.1 Satsningen Årets nordiska utställning

Från och med år 2003 kan museer i Norden söka ett särskilt bidrag om 3.000.000 DKK. Bidraget utannonseras vartannat år och beviljas till en

Hvor meget bliv udbetalt til de selvstyrende områder i Norden?

I 2005 modtog Åland 125.000 kr Grønland modtag 500.000 kr og Færøerne modtog 1.025.000 kr. Der er relativt store udsving fra år til å

Hvor mange and finansierings-kilder ansøges?

Hver ansøger har yderligere søgt ca andre finansiering kilder i gennemsn (fx fonde og offen lige støttemidler).

extraordinär utställning som vänder sig till en bred publik och visas i minst två nordiska länder. Satsningen sker i samverkan med Nordiska museikommittén.

Kongospår

Det första utställningsprojektet i satsningen Årets nordiska utställning är *Kongospår* som är ett samarbete mellan Etnografiska museet i Stockholm, Kulturernas museum i Helsingfors, Nationalmuseet i Köpenhamn och Kulturhistorisk museum i Oslo samt Svenska Riksutställningar.

Med utställningen vill fonden sätta fokus på Afrika och Kongo, såväl i dåtid som i nutid, och dess relationer till Norden och de nordiska länderna. Temat för utställningen spänner från 1800-talets missionärer till 1900-talets FN-soldater. Utställningen invigdes den 18 november år 2005 på Etnografiska museet i Stockholm. Där den visas fram till april 2006 och sedan sändas på turné till Helsingfors, Köpenhamn och Oslo där den avslutas i november år 2007.

Utställningen i Stockholm skapade ett mycket stort intresse. Totalt besöktes den av 73.000 personer. Innehållet i utställningen har engagerat, förvånat och upprört många. Berättelsen om nordborna som reste till Kongo för att arbeta på ångbåtar, som militärer eller missionärer har tidigare varit okända för de flesta svenskar. Många gymnasieklasser som läser om kolonialism och imperialism har lagt in ett museibesök som en del av undervisningen.

Till de allmänna lunch-, helg- och kvällsvisningarna har många svenskar med egen anknytning till Kongo kommit. Missionärer, FN-veteraner och släktingar till tidiga Kongoresenärer har generöst och entusiastiskt delat med sig av minnen och erfarenheter. Svensk-kongoleser som besökt utställningen har varit positiva och engagerade. Flera av dem har uttryckt hur viktigt det är att Kongo inte glöms bort och att det är bra att utställningen utöver det historiska innehållet även tar upp dagens situation i Kongo.

Nätter av ljus – dagar av mörker

Fondens satsning Årets nordiska utställning utannonserades i mars år 2005 för andra gången. Till sista ansökningsdag den 3 oktober inkom totalt 12 ansökningar. Fondens styrelse beslöt vid sitt möte den 28 november år 2005 att utse utställningsprojektet *Nätter av ljus – dagar av mörker* till Årets nordiska utställning för åren 2006 – 2008. Utställningsprojektet koordineras av Skellefteå museum i Sverige. Fondens bidrag är totalt 3.000.000 DKK, vilket motsvarar ca 45% av den totala projektbudgeten.

Medarrangörer är Tromsø museum (Norge), Oulun taidemuseo i Uleåborg (Finland), Ajtte – svenskt fjäll- och samemuseum i Jokkmokk (Sverige), Aineen Taidemuseo i Torneå (Finland), Skogsmuseet i Lycksele (Sverige), Norrbottens museum i Luleå (Sverige), Västerbottens museum i Umeå (Sverige), Tornedalsmuseet i Torneå (Finland) och Kemin Taidemuseo (Finland).

Utställningens tema tar utgångspunkt i ljusfenomenet norr om polcirkeln. Det vill säga hur den speciella årscykeln med ljus och mörker påverkar de kulturer som människor utvecklar på Nordkalotten. Utställningen kommer att förmedla vetenskapliga, kulturella och etnografiska perspektiv på temat ljus och mörker.

Utställningen är planlagd att öppna i maj år 2007 och sedan sändas på turné runt om på Nordkalotten fram till december år 2008.

Hvilke andre finansierings-kilder ansøges?

Det er svært at svare kort på, da ansøgerne angiver rigtig mange forskellige finansie-ringskilder. Vi har samlet de 62 hyppigste ,hvormed vi har kategoriseret ca. 2.000 af de 5.500 indtastede finansieringskilder.

Hvilken organisa-tionsform har ansøgerne typisk?

Ansøgerne er hyppigst fra den frivillige (ideelle) sektor inklusiv uformelle arbejds-grupper (i alt 42%) og dernæst offent-lige institutioner (17%).

3.2 Ungdomars förståelse av danska, svenska och norska

År 2002 tog fonden initiativ till en bred undersökning av ungdomars förståelse av danska, svenska och norska. Bakgrunden var en allmän uppfattning av att språkförståelsen har blivit sämre under de senaste 30 åren, då en motsvarande undersökning genomfördes.

Under denna tid har det skett stora förändringar i Norden. Befolkningen har fått tillskott av många utomnordiska invandrare, medielandskapet har omvandlats, Norden har knutits allt tätare till det övriga Europa, och skolsystemet har förändrats avsevärt. I många av dessa processer har engelska och andra icke-nordiska språk blivit viktigare.

I undersökningen har ingått drygt 1800 ungdomar från hela Norden och man har testat deras förståelse av danska, svenska och norska. Som en jämförelse har man också undersökt ungdomars förståelse av engelska och även grannspråksförståelsen hos en del av deras föräldrar. I samband med undersökningen har man också studerat ungdomarnas nordiska kontaktmönster och attityder.

Undersökningen är gjord på 14 orter runt om i Norden, i de fem huvudstäderna och på ytterligare sju orter, från Jyväskylä i Finland till Nuuk på Grönland. Den är genomförd av institutionen för nordiska språk vid Lunds universitet under åren 2003 – 2004 och resultatet presenterade vid en konferens på Schæffergården, utanför Köpenhamn, den 13 – 14 januari år 2005.

Undersökningen väckte ett stort intresse. På konferensen deltog 130 deltagare och det var ytterligare 100 intresserade som inte fick plats. Massmedialt uppmärksammades undersökningen i radio, TV och i ett 60-tal tidningar runt om i Norden.

För att följa upp det stora intresset kring undersökningen arrangerades under våren 2005 nationella halvdagsseminarier: Den 28 januari på Hanaholmen, Helsingfors/Esbo, den 21 februari på Stockholms Universitet och den 14 mars i Stortinget i Oslo. Härutöver avhölls ett särskilt seminarium i samband med bok- och biblioteksmässan i Göteborg den 29 september. Seminarieserien avslutades i mars år 2006 på Nordens hus i Reykjavik.

Resultaten från den nya undersökningen redovisas i forskningsrapporten "Håller språket ihop Norden?". Den visar på ganska stora förändringar i förståelsen av danska, norska och svenska sedan 1970-talet. En sammanfattning av resultaten finns på fondens hemsida.

Hvem er deltagerne i projekterne?

34% af projekter har i 2005 fået angivet en specifi aldersgruppe for deltagerne. Det hyppigste er voks i alderen 26-64 å 4% af projektans ningerne har børi og unge som deltagere.

Kommer ansøgerne fra hovedstæderne

Knap 50% af ansøgningerne kommer fra hove stæderne. Der er ingen signifikant forskel på hvor hø bevillingsgraden (afhængigt af ansøgers hjemby

4. Fondens organisation

4.1 Ratificeringen av det nordiska rättsställningsavtalet

Med anledning av den nya överenskommelsen för fonden, vilken trädde i kraft den 5 mars år 2004, har även frågan om hur fonden fortsättningsvis kan omfattas av det nordiska rättsställningsavtalet behandlats. Vid samarbetsministrarnas möte den 16 december år 2002 godkändes ett förslag till reviderat rättsställningsavtal, vilket klargör att fondens sekretariat och personal omfattas av samma rättsställningsavtal som gäller för Nordiska rådets och ministerrådets sekretariat samt personal.

Efter samarbetsministrarnas beslut i december år 2002 sändes förslaget till länderna för godkännande. Efter nationella behandlingar undertecknades avtalet av representanter för ländernas regeringar vid ett möte i Oslo den 29 oktober år 2004. Därefter har avtalet sänts till länderna för ratificering. Den 29 december år 2005 meddela norska utrikesdepartementet att avtalet var ratificerat av samtliga nordiska länder.

Därmed är den process som började år 2001 avslutad och fondens juridiska status och institutionella karaktär är klargjord. I överenskommelsens artikel 6 föreskrivs därmed följande: *"Nordiska kulturfonden är en nordisk fond med särskild anknytning till Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet, vilket framgår av denna överenskommelse. Fonden är ett självständigt rättssubjekt".*

Som en konsekvens av att rättsställningsavtalet har ratificerats kommer under år 2006 arbetsgivaransvaret för fondens personal att överföras från Nordiska ministerrådets sekretariat till fondens styrelse.

4.2 Fondens styrelse och sekretariat

Sedan år 2003 består fondens styrelse av totalt 13 ledamöter: två från varje nordiskt land och en från varje självstyrande område. Av räkenskaperna (avsnitt 5.4) framgår vilka som har ingått i styrelsen.

Fonden tillämpar regeln om att det är den verksamma styrelsen som undertecknar fondens årsberättelse. Undertecknandet av årsberättelsen för år 2005 har gjorts i augusti 2006 och av de som då ingick som ordinarie ledamöter i styrelsen. Under år 2005 har Island innehaft ordförandeskapet i fonden och ordförande har varit altingsmedlem Jónína Bjartmarz och vice ordförande har varit regissör Stefán Baldursson. Styrelsen avhöll totalt tre möten: Två i Köpenhamn och ett i Sønderborg, södra Jylland.

Antalet kontraktsanställda vid fondens sekretariat var fyra under år 2005, vilket är samma antal som under år 2004. I september år 2005 slutade Heli Hirsch som rådgivare och som ersättare för henne anställdes Thomas Heikkilä. Övrig personal har varit rådgivare Kjell Austin, avdelningssekreterare Aja Bugge och direktör Mats Jönsson. Fondens sekretariat är placerat på Store Kongensgade 36 i Köpenhamn och genom ett särskilt avtal köper fonden administrativa tjänster av ministerrådets sekretariat.

Fonden var under år 2005 medlem i European Foundation Center (EFC), vilket fonden har varit sedan år 1997. Medlemsavgiften för år 2005 uppgick till 2000 EUR.

5. Fondens ekonomi och projekt-administration

Totalt var omslutningen 32.679.002 DKK under år 2005, vilket är ca 927.00 DKK mindre jämfört med föregående år. Resultatet för år 2005 uppgick till 643.170 DKK. Årsräkenskaperna för år 2005 framgår av avsnitt 5.4.

5.1 Fondens intäkter

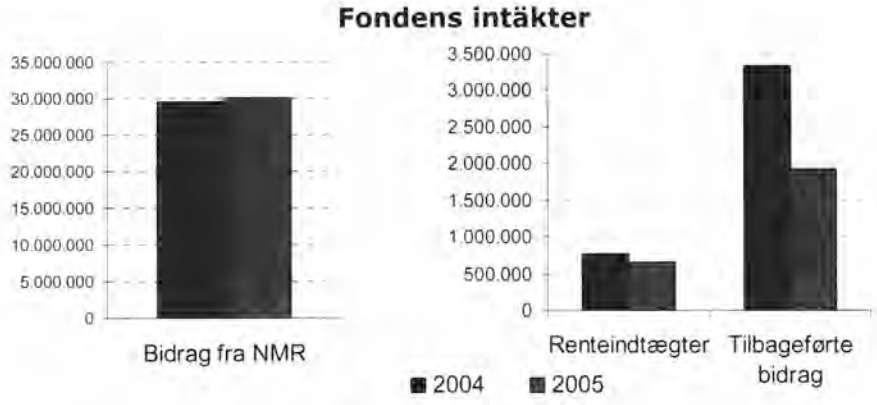
Intäkterna består av tre delar: Bidrag från Nordiska ministerrådet, ränteintäkter och tillbakaförda bidrag.

Hvor mange har tidligere søgt fonden?

33% af ansøgerne har tidligere søgt fonden om penge. 26% af alle ansøgere har tidligere modtaget en bevilling.

Får fonden flere gode ansøgninger?

Nej, det ligger på et stabilt leje. I 2005 giver sagkyndig en anbefaling i form af prioriteringen "1. Høj" eller "2. Mellem" ved 51% af ansøgningerne, sammenlignet med 54% i 2004.

Indtægter (i DKK)	2004	2005	2005 i %	Vækst
Bidrag fra NMR	29.508.000	30.098.000	92%	+2%
Tilbageførte midler	3.331.268	1.929.303	6%	-42%
Renteindtægter	767.244	651.699	2%	-15%
I alt	33.606.512	32.679.002	100%	-3%

Bidraget från Nordiska ministerrådet

Bidraget är uppräknat för ökade pris- och lönekostnader enligt gällande regler i ministerrådets budget.

Tillbakaförda bidrag

Detta är en återbetalning av tidigare beviljade bidrag, som inte har kunnat genomföras enligt projektplanerna. Härtill ingår resterande bidrag från projekt som inte har kunnat genomföras inom två år efter bevillningsåret, vilket är fondens regel för projektens tidsmässiga omfattning, och som har blivit ombeviljade.

Omfattningen av de tillbakaförda bidragen varierar från år till år beroende på olika omständigheter för projekten. Till viss del kan de dock minimeras genom ett effektivt uppföljningsarbete från sekretariatet, vilket har skett under år 2005 och är därmed delvis en förklaring till att de är mindre jämfört med år 2004.

Ränteintäkterna

Dessa påverkas dels av den gällande räntenivån, dels av hur snabbt de beviljade projektbidragen rekvireras och utbetalas. Det senare beror i sin tur på hur snabbt de projektansvariga inkommer med sina slutredovisningar och i dess förlängning hur effektivt sekretariatet är i sitt uppföljningsarbete.

5.2 Fondens utgifter

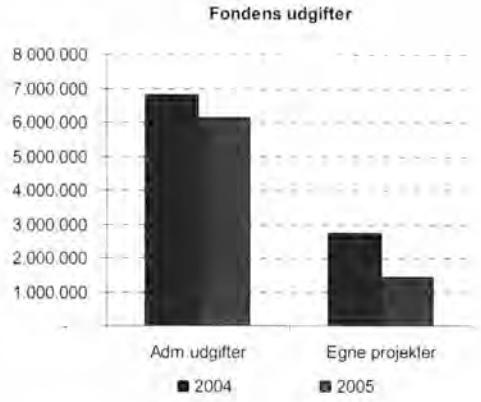
Utgifterna består av tre delar: Administrationskostnader, beviljade projektmedel och fondens särskilda initiativ/interna projekt.

Hvilket sprog bliver ansøgnin erne skrevet på

80% af alle ansøgninger er p skandinavisk (svensk, dansk e norsk). Finland skiller sig ud ved have størstedel a ansøgningerne p finsk og nogle på engelsk. Island o Grønland har ogs en del ansøgning skrevet på engel

Hvor mange ugyldige ansøg ninger får fonden?

Fonden modtog 3 ugyldige ansøgni er i 2005, hvilket 26% af alle ansø ninger. Ligesom bliver flere gyldig ansøgninger, er antallet af ugyldi ansøgninger ogs vokset.

Udgifter (i DKK)	2004	2005	2005 i %	Vækst
Administration	6.797.938	6.158.953	19%	-10%
Interne projekter	2.745.000	1.430.000	4%	-48%
Bevilget støtte	25.181.093	24.446.879	75%	-3%
Ikke disponerede midler	-1.117.519	643.170	2%	
Totalt	33.606.512	32.679.002	100%	-3%

Not: Underskottet i år 2004 finansierades genom ett överskott på 1.172.000 DKK i räkenskaperna för år 2003.

Fondens särskilda initiativ/interna projekt

Detta omfattar kostnader för fondens språkundersökning, bidrag till Årets nordiska utställning, andra initiativ och extra kostnader i anknytning till utveckling av fondens elektroniska projekthanteringssystem. Dessa kostnader skiftar från år till år beroende på vilka satsningar och projekt som är aktuella.

Beviljade projektmedel

Jämfört med år 2004 var beviljade projektmedel under år 2005 ca 735.000 DKK lägre, vilket är en minskning med 3 %. Men under år 2005 var fondens intäkter också 3 % mindre jämfört med år 2004. I förhållande till intäkterna uppgick utdelningen till 75 % för båda åren.

Vad gäller antalet beviljade projekt under år 2005 uppgick de till 285, vilket var 3 färre än år 2004. Av de beviljade projekten under år 2005 var fondens bevillning i genomsnitt 73 % av det sökta beloppet. Motsvarande siffra för år 2004 var 71 %. För projekt under 100.000 DKK motsvarade fondens bevillning ca 80 % av det sökta beloppet.

	2004	2005	Ændring 2004-05
Indtægter	33.606.512	32.679.002	-3%
Bevilget beløb	25.181.093	24.446.879	-3%
Andel bevilget i %	75%	75%	0%

I summan för beviljade projektbidrag ingår även de projekt som ombeviljades. Dessa var under år 2005 totalt 22 och motsvarade sammanlagt 871.000 DKK. Under år 2004 var det totalt 19 projekt till ett samlat belopp om 972.000 DKK.

I de ombeviljade projekten under 2005 ingår 19 som beviljades år 2003 och ytterligare 3 från år 2001 som ombeviljades för en andra gång. Att projekt

Hvilke sektorer er projekterne indenfor?

Langt de fleste ansøgninger er fra de enkelte kunstgrene (78%) mens 9% er tværsektorelle og 13% er tværkulturelle. Den største enkelte sektor er musik.

Hvilke type aktivitet er projekterne?

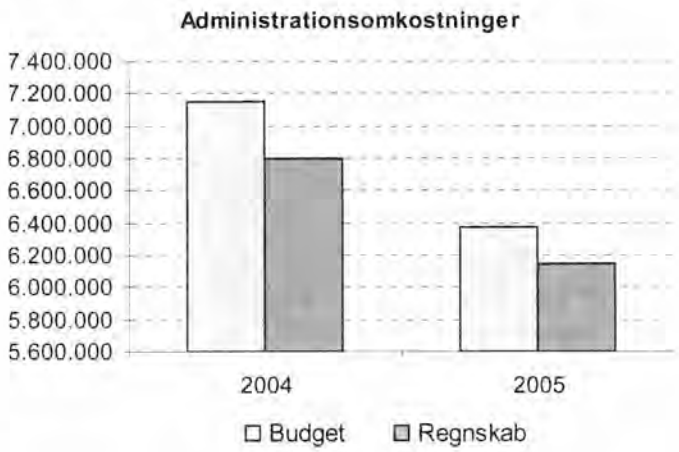
De hyppigste aktiviteter for projekterne er konference/seminar og festival.

ombeviljas en andra gång är dock ovanligt. Ett mål för sekretariatet är att minst 95 % av projekten skall vara avslutade efter två år. Detta mål har inte kunnat uppnås fullt ut under år 2004 eller 2005. Avslutningsgraden blev för båda åren 93 %.

	2002	2003
Antal bevilget i alt samme år	256	261
Antal genbevilget fra samme år	19	19
Andel genbevilget	7%	7%
Andel afsluttet inden for to år	93%	93%

Administrationskostnader

Styrelsens och sekretariatets administrationskostnader minskade under år 2005 med 9 % jämfört med år 2004.

Administration	2004	2005
Budget	*7.150.000*	*6.375.000*
Regnskab	6.797.938	6.158.953
Administrations andel af totale udgifter	20%	19%

I fondens administrationskostnader ingår i princip alla löpande kostnader som är förbundna med styrelsens och sekretariatets arbete. Det gäller exempelvis utgifter för styrelsens möten och arvoden, annonsering, information, tolkning/ översättning, personalens resor och löner, inköp av inventarier, arvoden till sakkunniga, drift och utveckling av data/Internet, samarbete med de regionala nordiska informationskontoren och allmänna kontorsutgifter. I kostnader för personalens löner ingår också den sekretariatsavgift som de kontraktsanställda betalar och som återgår till de nordiska länderna enligt samma principer som gäller för Nordiska ministerrådets sekretariat. Totalt återbetaldes från fonden ca 483.000 DKK.

I administrationskostnaderna ingår även kostnader för de tjänster som fonden köper av ministerrådet angående sekretariatsservice; vaktmästartjänster, telefoni och posthantering, lokalkostnader, räkenskapshantering och personaladministration. Köp av dessa tjänster regleras i ett särskilt avtal med ministerrådet och de uppgick under år 2005 till sammanlagt 808.000 DKK.

Hvor meget bevilges til Vestnorden?

Vestnorden (Islan Grønland og Færø erne) modtog tilsammen 12% af bevilgede beløb i 2005.

Hvor meget bevilges til Østnordens nærområder?

Rusland, Estland, Letland og Litauer modtog tilsamme 6% af det bevilge beløb i 2005.

Jämfört med år 2004 är det framför allt kostnaderna för styrelsens möten som har minskat i och med att det under år 2005 endast avhölls tre möten. Härtill har kostnaderna för annonsering och informationsverksamhet minskat under år 2005. Normalt brukar fonden i slutet av året göra en annonsering om fondens ansökningstider för nästkommande år. Eftersom dels ansökningstiderna inte har ändrats, dels att det har kunnat konstateras att flertalet av fondens ansökare i första hand finner information om fonden via sökningar på Internet, så har styrelsen beslutat att minska sin annonsering i dagspressen. Vad gäller informationsverksamheten, så färdigställdes ett relativt omfattande material under år 2004 som har kunnat användas även under år 2005.

De administrationskostnader som har ökat under år 2005 är i huvudsak kostnader som har uppstått med det ökade antalet ansökningar. Kostnaderna gäller honorar till sakkunniga, översättningar och utgifter för extra medarbetare.

Kostnaderna för fondens administration bör beaktas utifrån att styrelsen består av två ledamöter från varje land samt en från varje självstyrande område, att fonden har sex + två ansökningstillfällen/år, att fondens uppdrag omfattar hela konst- och kulturområdet och att fonden därmed måste ha ett relativt stort antal sakkunniga, att all information på fondens hemsida och i ansökningsproceduren finns i fyra språkversioner samt att styrelsen och sekretariatet har en relativt hög ambition angående service, kontroll och kvalitetssäkring. Härtill bör givetvis beaktas volymen av antalet ansökningar.

Hvor mange projekter afsluttes inden for to år?

93% af alle bevilgede projekter er afsluttet to kalenderår efter de er bevilget.

Styrelsens arvoden

Styrelsens ledamöter har sedan år 1976 mottagit arvode för sitt styrelsearbete. Arvoden består av dels ett grundarvode, dels ett mötesarvode. Grundarvodet uppgår till 12.600 DKK/år för en ordinarie ledamot. Ordförande erhåller ett dubbelt grundarvode; det vill säga 25.200 DKK, och vice ordförande erhåller ett och ett halvt grundarvode; det vill säga 18.900 DKK. Mötesarvodet motsvarar 1.800 DKK/ mötesdag för samtliga ledamöter.

Arvodena till styrelsen uppgick till totalt 287.406 DKK under år 2005 och har varit oförändrade jämfört med år 2004.

Hvor store er fondens administrationsomkostninger?

I 2005 var udgifterne til administration på 6.2 millioner kr., hvilket er 640.000 kr. (9%) mindre end år 2004.

5.3 Sekretariatets behandling och uppföljning av projekten

Fondens sekretariat har under det senaste tre åren utvecklat ett elektroniskt projekthanteringssystem som möjliggör en mer effektiv hantering och uppföljning av ansökningarna. Systemet möjliggör också en bättre statistisk mätning av sekretariatets arbetsbelastning och effektivitet. Nedan är en summarisk redogörelse.

Totalt antal projekt i "omlopp" och avslutade projekt

Vad gäller sekretariatets arbete med fondens bidragsverksamhet, så består den i huvudsak av att motta och behandla inkommande ansökningar samt att följa upp och avsluta de ansökningar som beviljas. I anslutning till detta tillkommer löpande information och rådgivning.

För att få en uppfattning om hur många projekt som under ett år är i "omlopp" – som sekretariatet behandlar och granskar – bör således de inkommande ansökningarna och slutbehandlingen av redan beviljade ansökningar ses i ett sammanhang.

Beträffande de inkommande ansökningarna bör också ogiltiga ansökningar beaktas, eftersom de även måste genomläsas för att kunna klassificeras som

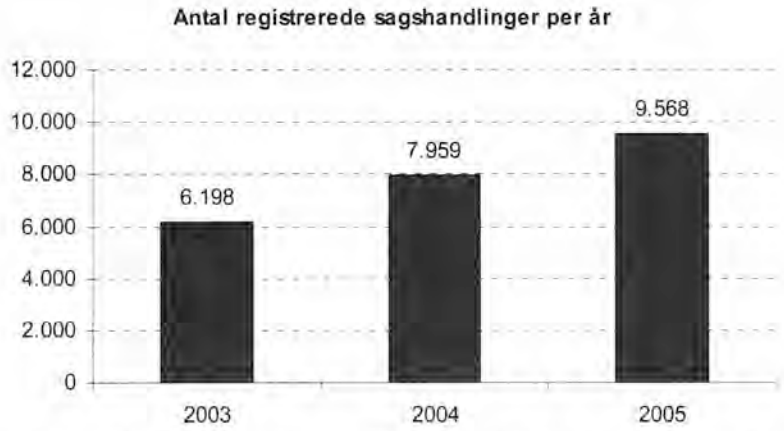
giltiga eller ogiltiga. Tabellen nedan innefattar endast de ogiltiga ansökningar som de sökande har registrerat i fondens datasystem. De ansökningar som inkommit via vanligt post eller e-post innefattas inte. Vad gäller avslutade projekt, så är det projekt som har beviljats tidigare än år 2004 respektive 2005 och som har inkommit med sina slutrapporter under respektive år.

	2004	2005
Giltiga ansökningar	722	866
Ogiltiga ansökningar	237	301
Beviljade under året	288	285
Avslutade projekt från tidigare år	267	332
Total	1514	1784

Av ovanstående sammanställning kan konstateras att sekretariatets arbete med att snabbare följa upp beviljade projekt och behandla slutrapporterna har ökat under år 2005.

Antal handlingar per projekt

Till varje projekt förekommer ett flertal handlingar i form av exempelvis bekräftelsebrev, avslags- och beviljningsbrev, förändrade projektplaner, påminnelser, status- och slutrapporter. Under år 2005 registrerade sekretariatet nästan 10.000 handlingar i datasystemet för ansökningarna.

Som framgår av diagrammet ovan är det en ökning på ca 17 % av registrerade handlingar från år 2004 - 2005. Ökningen beror framför allt på att antalet ansökningar har ökat. Det lägre antalet registrerade saker under år 2003 kan delvis förklaras med att sekretariatet inte fullt ut hade funnit sina rutiner för registreringen.

Vid en genomgång av de projekt som beviljas ett bidrag och som sedan avslutas kan konstateras att det i genomsnitt är 18 handlingar/projekt.

Antalet öppna projekt

Per den 1 maj år 2006 hade fonden 286 öppna projekt, det vill säga redan beviljade projekt som inte är avslutade. Som framgår av tabellen nedan är det endast 20 öppna projekt som är beviljade innan år 2004.

	Innan år 2003	2003	2004	2005
Totalt beviljat i året	-	261	288	285
Öppna saker	5	15	57	163
Andelen öppna saker i %		6%	20%	57%

Hvilket land udenfor Norden kom med flest ansøgninger?

I 2005 havde Rusland med 21 ansøgninger flest. Det er dobbelt så mange fra Ruslan forhold til år 2004 Derefter kommer Tyskland med 14 ansøgninger.

Hvor mange af ansøgningerne bilaterale?

I 2005 indkom de 36 bilaterale ansøgninger melle Vestnorden og det øvrige Norden. 8 a dem blev bevilget

5.4 Årsregnskab 2005

DKK	Note	Budget 2005	Regnskab 2005	Regnskab 2004
Tilgang af midler				
Nordisk Ministerråds budget		(30.098.000)	(30.098.000)	(29.508.000)
Tilbageførte midler	(1)		(1.929.303)	(3.331.268)
Renteindtægter	(2)	(710.000)	(651.699)	(767.244)
I alt		**(30.808.000)**	**(32.679.002)**	**(33.606.512)**
Administrations udgifter				
Styrelsens mødeudgifter		400.000	365.066	698.860
Styrelseshonorar		300.000	287.406	290.998
Tolkning		45.000	41.427	71.082
Kontorudgifter		190.000	175.655	144.820
Annoncer		10.000	4.905	223.793
Oversættelser		325.000	317.239	152.625
Møde med høringsindsatser		210.000	177.561	209.808
Informationsvirksomhed		250.000	237.811	539.266
Advokatomkostninger		30.000	-	5.922
EFC medlemskab		17.000	16.406	16.376
Sekretariatets rejser		330.000	321.081	354.470
Møde regionale informationskon		193.000	190.337	170.847
Øvrige mødesudgifter styrelsen		35.000	23.186	39.489
Personaleudgifter		2.115.000	2.321.201	2.192.957
Administration NMR		820.000	820.000	808.000
Administration NKF		-	-	
Kulturfondens interne projekte		-	-	
Inventar		75.000	59.205	64.838
Drift og udvikling af EDB		400.000	283.766	400.646
Honorar til sagkyndige ekstern		570.000	481.171	341.154
Øvrigt		60.000	35.530	71.988
I alt		**6.375.000**	**6.158.953**	**6.797.938**
Bevilget til interne projekter				
Kulturfondens interne projekter	(3)	1.430.000	1.430.000	2.745.000
Bevilget støtte				
Støttetildelinger i året	(4)	24.446.879	24.446.879	25.181.093
Udgifter og bevilgninger i alt		**32.251.879**	**32.035.832**	**34.724.031**
Årets resultat	(5)	**1.443.879**	**(643.170)**	**1.117.519**

Balance

	31-12-2005 DDK	31-12-2004 DDK
AKTIVER		
Likvide midler	23.861.449	373.604
Fordringer	156.078	
Forudbetalt løn	136.607	
Mellemregning med NMR		24.392.054
Aktiver i alt	24.154.134	24.765.658
PASSIVER		
Mellemregning med NMR	2.350.858	
Periodeafgrænsning og skyldige omk.	510.452	
Leverandører	25.229	
Personaleforpligtelser	17.137	
Ikke udbetalte bevillinger	18.021.133	20.255.880
Kulturfondens interne projekter	1.404.243	3.327.867
Overførte midler	1.181.912	1.181.912
Årets resultat	643.170	
Passiver i alt	24.154.134	24.765.658

Riksdagsledamot Kent Olsson Sverige	Folketingsmedlem Frode Sørensen Danmark	Direktør Poul Bache Danmark
Lagtingsledamot Gun Carlson Ålands Landskapsstyrelse	Stortingsrepresentant Rolf Reikvam Norge	Kulturråd Veikko Kunnas Finland
Departementsråd Helge M. Sønneland Norge	Afdelingsdirektør Jóhannes Dalsgaard Færøerne	Regissör Stefán Baldursson Island
Altingsmann Jónína Bjartmarz Island	Generaldirektör Kristina Rennerstedt Sverige	Riksdagsledamot Simo Rundgren Finland
Direktør Lise Lennert Olsen Grønland	Per Unckel Generalsekretær, NMR	Vagn Egede Olsen Økonomichef, NMR

I juni år 2006 utsågs ledamoten Jónína Bjartmarz till minister i den isländska regeringen och hon lämnade därmed med omedelbar verkan sitt uppdrag i fondens styrelse. Fram tills att Nordiska rådets har utsett en ersättare till Jónína Bjartmarz ingår hennes suppleant Arnbjörg Sveinsdóttir som ordinarie ledamot i styrelsen (se avsnitt 4.2).

Noter til Nordisk Kulturfonds regnskab for 2005

1. Tilbageførte midler er bevilget støtte fra tidligere år, som ikke er blevet udbetalt, pga. at projektet ikke er realiseret. Det kan også være tilbagebetalinger af midler, hvis projektet har ændret indhold, således at forudsætningerne for tildelingen ikke længere er opfyldt.
2. Kulturfonden får en relativ andel af Nordisk Ministerråds renteindtægter, der er beregnet ud fra fondens andel af den samlede likviditet.
3. Kulturfonden har afsat midler i 2005 til projekter, som er internt initierede til en samlet sum af 1.430 tDKK. Ikke anvendte budgetmidler forventes anvendt til det samme formål i det følgende år.

DKK	Overført fra tidl. år	Disponeret 2005	Anvendt 2005	Overføres til 2006
Fondens temaområde (sprog)	427.150	150.000	187.612	389.538
Årets nordiske udstilling	2.053.886	225.000	1.513.693	765.193
ARKIV-OPRYDNING	1.067	185.000	245.821	(59.754)
Kulturpolitiske konferencer	375.214	-	266.835	108.379
Særskildte satsninger 2006	300.000	-	185.514	114.486
Overgang til E-håndtering	170.549	870.000	954.148	86.401
I alt	3.327.866	1.430.000	3.353.623	1.404.243

4. Kulturfondens tildeling af støtte til nye projekter i regnskabsåret. Tildelingen af midler er ikke det samme som udbetalinger. Bidrag till och med DKK 100 000 utbetalas i två delar. 85% utbetalas före projektstart och resterande 15% efter det att projektet avslutats. Bidrag högre än DKK 100 000 utbetalas i tre delar. 40% utbetalas före projektstart, 45% efter det att fonden godkänt en statusrapport och de resterande 15% efter godkänd slutrapport och redovisning av projektet.

2002:	30.094.555	DKK
2003:	36.387.998	DKK
2004:	31.376.699	DKK
2005:	28.332.686	DKK

5. Udisponerede midler er differencen mellem "tilgangen af midler i alt" og "udgifter og bevillinger i alt". Midlerne overføres til regnskabsår 2006.
6. I 2005 skete den ændring at Kulturfondens likviditet er blevet adskilt ministerrådets øvrige likviditet og der laves selvstændige aftaleindskud for placering af fondens likviditet.
7. Bevillinger som ikke er udbetalt ved udgangen af året. Det er for projekter, som har fået bevilget midler i 2003, 2004 og 2005, og de overførte midler fordeler sig således på årene:

2003:	1.848.638	DKK
2004:	4.225.223	DKK
2005	13.336.515	DKK
I alt:	19.410.376	DKK

8. Oversigt over udisponerede midler

Udisponerede midler 1/1 2004	1.181.912
Årets resultat	643.170
Udisponerede midler 31/12 2004	1.825.082

Rek. 33/2002/kultur
D 2006

Meddelelse

om rekommandasjon 33/2002/kultur Nordisk språkgemenskap (A 1279/kultur)

Rekommendasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* skabe et overordnet organ med ansvar for det nordiske sprogfællesskab og sikre, at dette organ udarbejder et handlingsprogram for, hvordan det nordiske sprogfællesskab kan værnes og udvikles i fremtiden[1]
2) *at* overveje former for finansiering af nordiske lektorater ved højere læreanstalter i Norden
3) *at* udarbejde en sprog- og kulturportal med skolen som hovedmodtager, hvor nordiske interessenter kan finde links til sprog, kultur og undervisningsrelevante internetsteder for at skabe en nordisk dimension i undervisningen[2]
4) *at* fortsætte og udbygge finansieringen af udviklingen af læremidler, som den for tiden sker inden for Nordmål, f.eks. ved oprettelse af en sproglæremiddelfond (evt. på nettet)[3]
5) *at* sikre at de fragmenterede resultater af nordiske ordbogsprojekter (f.eks. NordtermNet og NordtermBanken) bliver samlet i en elektronisk ordbog, som gøres tilgængelig på internettet[4]
6) *at* udvide samarbejdet om udvikling af andre sprogteknologiske redskaber (oversættelsesprogrammer, skrivestøtte- og sprogkontrolprogrammer, store tal- og tekstdatabanker m.m.)[5]

Nordisk Ministerråds meddeler:

Nordens Sprogråd har i 2005 overvejet former for finansiering af nordiske lektorater ved højere læreanstalter i Norden. Sagen er behandlet i samarbejde med Högut (ledningsgruppen for højere uddannelse).

Det konstateres, at der findes mange forskelligartede finansieringssystemer. De højere læreanstalters bevillinger bliver ikke øremærkede, og deres forpligtelser skrives ikke ind i resultatkontrakterne. De har deres handlefrihed og suveræne ret til at prioritere. Finansieringen af nordiske lektorater på de højere læreanstalter er et rent nationalt anliggende.

Rekommandationen kan hermed afskrives.

---

[1] Første at-sats færdigbehandlet 2003
[2] Tredje at-sats færdigbehandlet 2004
[3] Fjerde at-sats færdigbehandlet 2004
[4] Femte at-sats færdigbehandlet 2004
[5] Sjette at-sats færdigbehandlet 2004

Kultur- og utdannelsesutvalgets betenkning

over meddelse om rekommandasjon 33/2002/kultur Nordisk språkgemenskap (A 1279/kultur)

Kultur- og utdanningsutvalget er overbevist om at de nordiske lektoratene er viktige for å opprettholde og styrke den gjensidige forståelsen av de nordiske landenes språk og kultur. Utvalget tar til etterretning at institusjonene innen høyere utdanning i de enkelte landene har stor grad av frihet til å selv bestemme prioriteringer innenfor egne budsjettrammer. Ministerrådet meddeler ellers at det anser finansieringen av nordiske lektorater ved disse institusjonene for å være rent nasjonale anliggender. Utvalgets intensjon med denne at-satsen var opprinnelig at det ser ut til å være vanskeligere for mange institusjoner å finansiere disse lektoratene da den statlige finansieringen mange steder er redusert. Man ba derfor ministerrådet om å overveie finansieringen av lektoratene innenfor eksisterende finansieringsmodeller, dvs. at lektoratene også er et *nordisk* anliggende. Utvalget er tilfreds med at det har skjedd en positiv utvikling innenfor det nordiske språksamarbeidet den siste tiden. Spesielt det at det nå kommer et overordnet språkpolitisk dokument i form av "Deklaration om nordisk språkpolitik" er av stor betydning. Utvalget forventer at ministerrådet som et neste skritt klargjør hvilke virkemidler som skal tas i bruk for å nå de ambisiøse målene som gjennom "Deklaration om nordisk språkpolitik" nå er etablert for det nordiske språksamarbeidet. Etter utvalgets oppfatning er det behov for klare prioriteringer og økt fokusering både av organiseringen av språkområdet og i bruken av virkemidler. Utvalget vil derfor se eventuelle videre forslag om tiltak på språkområdet i lys av dette.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Kultur- og utdanningsutvalget

at Nordisk Råd tar meddelelsen til etterretning og anser Rek. 33/2002/kultur for *ferdigbehandlet* for rådets del

Lahtis, 20. september 2006

Mikko Alatalo (cent)
Bente Dahl (RV), næstformand
Ragnar Erlandsson (ÅC)
Britt Hildeng (A)
Mogens Jensen (S)
Kim Kielsen (S)
Jógvan við Keldu (Ff)
Rolf Reikvam (SV)
Dagfinn Sundsbø (Sp)
Nils-Erik Söderqvist (s)
Raija Vahasalo (saml)
Lars Wegendal (s), ordförande

*Rek. 5/2003/välfärd
D 2006

Meddelelse

om rekommandasjon 5/2003/välfärd Beskattning av pensioner (A 1335/välfärd)

Rekommandasjonen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att* se över formerna för beskattningen av pensioner från ett annat nordiskt land och eftersträva en gemensam tillämpning av skatteavtalet i de nordiska länderna

2) *att* förenkla proceduren för bedömningen av rätten till förtidspension och rehabilitering så att undersökning och beslut görs i ett land istället för i berörda länder. På sikt bör regelverken om förtidspensionering de nordiska länderna emellan harmoniseras

Nordisk Ministerråds meddeler:

1) Som MR-Finans oplyste i sit rekommandationssvar afgivet den 1.juli 2005 til Nordisk Råd, behandlade de nordiska finansministrarna ved sit møde den 1.november 2004 frågan om skatterelaterade gränshinder. Finansministrene fattade beslut om att inleda en omfattande översyn över problem som ligger såväl inom ramen för nuvarande nordiska skatteavtal som utanför. Detta arbete, som även berör frågor relaterade till beskattning av pensioner, var föremål för avrapportering våren og efteråret 2005. Granskningen blev foretaget af den nordiske skatteaftale-gruppe og innebar, att olika skatterelaterade problem blev analyseret närmare och förslag till åtgärder lämnas, där det bedöms vara ändamålsenligt. Det gjaldt også även på de områden som inte omedelbart omfattas av det nordiska skatteavtalet.

När det gäller pensionsbeskattning har den nordiska skattegruppen i sin rapport konstaterat att varje stat har beslutanderätt att avgöra hur dubbelbeskattning som uppkommer för personer med hemvist i staten skall undanröjas. Det nordiska skatteavtalet föreskriver som huvudregel att beskattning av pension skall ske endast i utbetalarstaten. Vid beräkning av skatten i hemviststaten ger avtalet utrymme för att beakta sådan inkomst som inte beskattas i hemviststaten vid fastställande av beskattningsunderlaget, vilket innebär att utlandsinkomsten kan få betydelse exempelvis vid fastställandet av progressionsuppräkning. Sverige utnyttjar inte denna möjlighet, vilket däremot de övriga länderna gör. Det handlar dock inte om att de nordiska länderna skulle tillämpa det nordiska skatteavtalet på olika sätt, utan om att ländernas interna skattelagstiftning till denna del är olika.

Skatteaftalegruppens vurdering blev forelagt MR-Finans, der på møde den 24. oktober 2005 tog vurderingen til efterretning. Finansministrene betonede i den forbindelse, at arbetet med att riva gränshinder skulle drivas vidare med oförminskad kraft särskilt vad gällde revideringen av det nordiska dubbelbeskattningsavtalet.

2) Den nordiska sosialforsikringsgruppen har vurdert muligheten for å la grunnlaget for vurdering av rett til ytelser i ett land også gjelde i et annet nordisk land. Man har konkludert med at så vel ulikt lovgrunnlag som ulike vurderingsprinsipper ikke gir grunnlag for harmonisering av regelverket. For å lette saksbehandlingen av bedømmelsesgrunnlaget i førtidspensjonssaker er det nedsatt en nordisk arbeidsgruppe som skal utarbeide en samarbeidsmodell og forslag til hvordan en slik modell kan realiseres.

Arbejdsgruppen er i gang med at udarbejde en nordisk guide om førtidspension til brug for sagsbehandlere. Alle lande kommer med bidrag til denne guide, som forventes at være endelig udarbejdet i efteråret 2006.

Det blev på EK-Smødet i november 2005 besluttet at etablere en portal på det sociale område som lægges under Hallo Norden. Hensigten er, at der skal være tilgængelig information om socialforsikring i alle de nordiske lande på alle sprog, således at borgere får mulighed for at finde korrekt information, som er baseret på oplysninger fra myndigheder. En arbejdsgruppe under socialforsikring arbejder på et konkret udspil til hvordan en sådan portal skal udformes. De mødes i maj 2006 for nærmere drøftelse. Endelig arbejdes der på at forbedre informationen på Hallo Nordens hjemmeside specifikt om pensionsforhold i de nordiske lande med henblik på at yde borgere, som overvejer at flytte til et andet nordisk land, en forbedret service.

Rekommendationen kan härmed avskrivas.

Välfärdsutskottets betänkande

över meddelande om rekommendation 5/2003/välfärd Beskattning av pensioner (A 1335/välfärd)

Välfärdsutskottet noteøårar Nordiska ministerrådets meddelande om att de nordiska finansministrarna vid sitt möte den 1 november 2004 behandlade frågan om skatterelaterade gränshinder och den översyn som sattes igång. I den nordiska skattegruppens avrapportering konstateras att varje stat har beslutanderätt att avgöra hur dubbelbeskattning som uppkommer för personer med hemvist i staten ska undanröjas. Det nordiska skatteavtalet föreskriver som huvudregel att beskattning av pension ska ske endast i utbetalarstaten. Vid beräkning av skatten i hemviststaten ger avtalet utrymme för att beakta sådan inkomst som inte beskattas i hemviststaten vid fastställande av beskattningsunderlaget, vilket innebär att utlandsinkomsten kan få betydelse exempelvis vid fastställandet av progressionsuppräkning.

En av grundpelarna i det nordiska skatteavtalet är att inkomst ska beskattas där den betalas ut. För att ge ett konkret exempel så gäller för en finsk medborgare som flyttat tillbaka till Finland efter att ha arbetat i t.ex. Sverige får sin intjänade pension utbetald och beskattad i Sverige. Den dåvarande finska ministern med ansvar för skatter, Suvi-Anne Siimes, har i ett svar till Nordiska rådet redogjort för hur pension från Sverige påverkar skatten på inkomst i Finland samt hur man tillämpar det nordiska skatteavtalet. Den finska ministerns svar beskriver bl.a. att "utlandsinkomst (den svenska pensionen) till en början räknas ihop med inkomsten från Finland. De avdrag som den skattskyldige är berättigad till görs på detta belopp. Sedan räknar man ut hur stort beloppet av inkomstskatterna i Finland vore på det sammanlagda beloppet efter avdragen. Om dessa skatter påfördes den skattskyldige vore det en fråga om dubbelbeskattning. Så görs dock inte. Efter det delas nämnda inkomstskatter upp i två delar i förhållande till den inkomst som fås från Finland och den som fås från Sverige. Från de nämnda inkomstskatterna avdras en andel som motsvarar inkomsten från Sverige och den skattskyldige betalar endast skillnaden."

Utskottet anser att det är detta som kärnpunkten i denna problematik, dvs. skillnaderna i beräkning av progressionseffekten. Utskottet påpekade detta redan i sitt föregående års betänkande på ministerrådets meddelande, och hänvisade till den statusrapport som lades fram vid de nordiska skatteministrarnas möte (MR-Finans) den 20 maj 2005 över problem förknippade med det nordiska skatteavtalet. I rapporten konstateras, när det gäller pensioner, att arbetsgruppen inte tar ställning till om beskattning av pensioner som huvudregel ska ske i hemlandet eller boendelandet, men att reglerna bör vara lätta att förstå och att så långt det är möjligt delad beskattning inte leder till större beskattning än om det skett i hemlandet.

Arbetsgruppen föreslår med anledning av detta att man överväger ett borttagande av progressionsberäkningen för nordiska pensionärer. Det är de enskilda länderna som avgör frågan om vilken metod för skattelindring som används för att upphäva dubbelbeskattning. Skatteavtalet ger möjlighet att använda en progressionsberäkning men det är det enskilda hemlandets interna bestämmelser som avgör hur denna progressionsberäkning ska användas. Det är således inte en skatteavtalsfråga utan en fråga om interna regler i de enskilda länderna. De nordiska länderna har valt olika metoder för genomförandet av progressionsberäkningarna.

Det är alltså rent skattetekniskt inte att betrakta som en dubbelbeskattning det som sker i dag, men enligt utskottets uppfattning är det ett tydligt exempel på ett problem som skapar osäkerhet, förvirring och dålig transparens över regelverk och tillämpning för den enskilde medborgaren. Detta anser utskottet vara ett verkligt och allvarligt gränshinder som de nordiska skatteministrarna bör lösa genom ett gemensamt system för beskattning och tolkning av gällande skatteavtal när det gäller pensioner. En medborgare från ett nordiskt land som intjänat och får hela eller delar av sin pension utbetald från ett annat nordiskt land ska inte behöva drabbas av att de nordiska länderna tillämpar olika interna regler för progressionsberäkning av skatten. Utskottet anser att de nordiska skatteministrarna följer förslaget från den arbetsgrupp man själv tillsatt och överväger ett borttagande av progressionsberäkningen för nordiska pensionärer. Utskottet avvaktar därför i dessa delar nästa års meddelande.

Utskottet noterar även Nordiska ministerrådets meddelande om att den nordiska socialförsäkringsgruppen har utvärderat möjligheterna att låta underlaget för värdering av rätten till bidrag från ett land också ska gälla i ett annat nordiskt land. Gruppen konkluderar att både olika lagstiftning som värderingsprinciper i respektive land inte gör en harmonisering av regelverket aktuell. Arbetsgrupp har beslutat utarbeta en nordisk guide om förtidspension för handläggare vid myndigheter i de nordiska länderna som kan fungera som en checklista för en mer likvärdig bedömning av en individs rätt till förtidspension.

Utskottet anser att en gemensam nordisk guide, eller checklista, för handläggare i myndigheter runt om i de nordiska länderna är ett steg i rätt riktning när det gäller att få en mer rättvis och likvärdig bedömning, både när det gäller arbetsnedsättelse och för sociala och medicinska tillstånd. Utskottet inser problematiken att harmonisera lagstiftning och bedömningsgrunder men menar att på sikt måste detta vara en högt prioriterad politisk fråga på den nordiska dagordningen i arbetet för att undanröja gränshinder för befolkningen i Norden. I dag finns skillnader hur en arbetsskada bedöms och vilken rätt till ersättning som individen har, beroende på vilka sida av en gräns man arbetar och bor. Detta anser utskottet är ett väsentligt gränshinder och ett stort problem för de personer som mister arbetsförmågan vid till exempel en arbetsolycka och de har arbetat i fler än ett nordiskt land. Konsekvensen blir en mycket beskedlig delpension på grund av att de inte har uppehållit sig särskilt många år i ett land där de får beslut om förtidspension. Därför anser utskottet att det så snabbt som möjligt bör skapas en ordning där de nordiska länderna erkänner beslut om förtidspension som beslutats i ett annat nordiskt land. I en vardag där medborgare i de nordiska länderna i allt större utsträckning flyttar mellan länder och har sitt boende och arbete på olika sidor en landsgräns, blir detta ett alltmer utbrett problem. Det handlar bland annat om att synen på sjukdomar och bedömningsgrunder för ersättning, etc. ska vara överensstämmande. Utskottets anser därför att intentionerna i rekommendationen inte är uppfyllda.

Mot bakgrund av ovan nämnda föreslår Välfärdsutskottet

> *att* Nordiska rådet lägger meddelandet om Rek. 5/2003/välfärd till handlingarna och *avvaktar nästa års meddelande*

Lahtis den 20 september 2006

Line Barfod (EL)
Tarja Cronberg (gröna), ordförande
Jan-Henrik Fredriksen (FrP)
Gunn Olsen (A)
Kent Olsson (m)
Ilkka Taipale (sd)
Ib Thomsen (FrP)
Paavo Vallius (s)
Pekka Vilkuna (cent)

*Rek. 13/2003/välfärd
Rek. 13/2003/välfärd
D 2006

Meddelelse

om rekommandasjon 13/2003/välfärd Förebyggande av diabetes (A 1333/välfärd)

Rekommandasjonen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att* initiera samnordisk forskning för att ta fram fungerande metoder för det förebyggande arbetet av folksjukdomen diabetes. Till detta hör forskning i epidemiologi, sjukdomsorsaker och sjukdomsutveckling liksom betydelsen av livsstil och egenvård

2) *att* igångsätta processen för att hitta indikatorer för en kvalitativ och effektiv vård

3) *att* involvera de baltiska staterna i nämnda initiativ

Nordisk Ministerråds meddeler:

1) Nordisk Ministerråd fremmer en helhedsorienteret forebyggende indsats og påtænker ikke at prioritere diabetes som et særskilt område.

Nordisk Ministerråd ser en klar sammenhæng mellem tiltag på diabetesområdet og tiltag til forebyggelse af livsstilssygdomme. Udarbejdelsen af en fælles nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og motion er et helt centralt tiltag til forebyggelse af diabetes type to. Handlingsplanen er samtidig et grundlag for at udveksle de nordiske landes erfaringer og samarbejde om væsentlige forskningsområder indenfor kost og fysisk aktivitet. Et centralt element i handlingsplanen er udvikling af fælles nordiske monitoreringsmekanismer og evalueringsindikatorer, som skal sikre en effektiv implementeringen af handlingsplanen. Arbejdet med udviklingen af handlingsplanen pågår og fremlægges for ministerrådene for henholdsvis social- og helsepolitik samt rådet for fisk, jord, skov og levnedsmiddel i juni 2006.

Derudover varetager Nordisk Højskole for Folkesundhed (NHV) en central opgave i forhold til at samordne og drive nordisk forskning samt sprede viden om folkesundhed. Diabetesfeltet er her et højt prioritet området især indenfor området børnesundhed og livsstilssygdomme, herunder helsefremmende indsats. NHV samarbejder også med universiteter i de nordiske lande for at sikre et bredt nordisk perspektiv og videngrundlag.
Samtidig tages hensyn til EU och WHO aktiviteter indenfor forebyggelse och forskningen av diabetes type to.

2) Siden 2000 har en fælles nordisk arbejdsgruppe i Nordisk Ministerråd arbejdet med kvalitetsudvikling i sundhedsvæsnet, herunder udvikling af fælles nordiske kvalitetsindikatorer. Dette drejer sig bl.a. om indikatorer vedr. diabetes. Arbejdet er højt prioriteret af de nordiske lande. Gruppen har forelagt status for arbejdet for Ministerrådet for social og helse i juni 2005. Den endelige rapport forelægges Nordisk Ministerråd inden slutningen af 2006.

3) NHV har indgået et samarbejde med de baltiske lande. De har bl.a. arbejdet intensivt i 10 år med folkesundhed i de baltiske lande gennem "Brimhealth" projektet med et samlet budget på ca. 18,3 mio. SEK. Der er stadig nogle studenter indenfor dette program, som har

fortsat sin uddannelse på master- og doktorniveau. Samtidig er der etableret et formelt samarbejde med en række universiteter i de baltiske land. Ett nytt samarbete etableras nu med universitet i Nordvästra Ryssland, särskilt Archangelsk, för att bygga upp folkhälsovetenskaplig utbildning. Detta arbete bedrivs i samverkan mellan NHV, Umeå universitet, Mittuniversitetet i Sverige och Tromsö universitet i Norge.

Rekommandationen kan hermed afskrives.

Välfärdsutskottets betänkande

över meddelande om rekommendation 13/2003/välfärd Förebyggande av diabetes (A 1333/välfärd)

Välfärdsutskottet noterar Nordiska ministerrådets meddelande om ett främjande av en helhetsorienterad förebyggande insats och att man inte har för avsikt att prioritera diabetes som ett särskilt område. Ministerrådet ser det som ett klart sammanhang mellan initiativ på diabetesområdet och förebyggande initiativ när det gäller livsstilssjukdomar, och att utarbetandet av en gemensam nordisk handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och motion är ett centralt tilltag i förebyggelsen av diabetes typ 2. Utskottet noterar vidare ministerrådets intentioner om handlingsplanen som ett grundlag för erfarenhetsutbyte och samarbete mellan de nordiska länderna om väsentliga forskningsområden inom kost och fysisk aktivitet. Ett centralt element i handlingsplanen är utvecklandet av gemensamma nordiska indikatorer för kartläggning och utvärdering som ska säkra en effektiv implementering av handlingsplanen.

Ministerrådet pekar på Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap (NHV) som en central institution när det gäller att samordna och driva forskning på nordisk nivå samt att sprida kunskap om folkhälsa. Diabetesområdet är här ett högt prioriterat område, speciellt inom barnhälsa och livsstilssjukdomar, som hälsofrämjande insats. NHV samarbetar också med universitet i de nordiska länderna för att säkra ett brett nordiskt perspektiv och kunskapsunderlag.

Utskottet noterar även Nordiska ministerrådets arbetsgrupp som sedan år 2000 har arbetat med kvalitetsutveckling i hälsoväsendet med utveckling av gemensamma nordiska kvalitetsindikatorer, där ett arbete ingår kring indikatorer för diabetes, och att en slutrapport ska presenteras för ministerrådet innan utgången av år 2006. Det s.k. BRIMHEALTH-projektet har under en tioårsperiod arbetat med folkhälsa i de baltiska länderna.

Välfärdsutskottet anser att ett brett och välutvecklat folkhälsosamarbete mellan de nordiska länderna är en mycket strategisk och viktig fråga för att komma tillrätta med den galopperande utbredningen av övervikt och fetma, speciellt bland barn och unga. Den handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och motion som tagits fram av Nordiska ministerrådet bidrar i stor utsträckning till att denna fråga sätts på den politiska dagordningen och att olika aktiviteter i de nordiska länderna initieras och erfarenhetsutbyte inleds. Goda kostvanor och regelbunden motion är de enskilt viktigaste åtgärderna för att förebygga risken för att drabbas av diabetes.

Utskottet är enigt i att NHV har en viktig och central roll när det gäller att samordna och driva forskning samt sprida kunskap om folkhälsa på nordisk nivå och att ministerrådets helhetsorienterade insatser för det förebyggande folkhälsoarbetet är viktiga beståndsdelar. Dock menar utskottet att det måste initieras mycket kraftfullare åtgärder för att komma tillrätta med problemen kring övervikt och fetma som på sikt är ett av de största hoten mot samhället. Här spelar ett utökat nordiskt forskningssamarbete om diabetes som särskilt område en betydande roll.

Välfärdsutskottet anser därför att en ökad gemensam nordisk satsning på samarbete inom diabetesforskning på sikt kan reducera onödigt lidande för personer som insjuknar i diabetes. Europaparlamentet antog i april 2006 en skriftlig deklaration där man pekar på att diabetes är ett allvarligt kroniskt och fortskridande tillstånd som berör fler än 25 miljoner människor inom EU och som förväntas öka med ca 16 procent fram till år 2025 och att så många som 60 miljoner människor i Europa riskerar att utveckla förstadier till diabetes. En person som insjuknar i typ2 diabetes utvecklar vanligtvis efter 5–20 år en rad komplikationer i form av t.ex. diabetisk ögonsjukdom, njursjukdom, nervskador, hjärt/kärlsjukdomar etc. Komplikationer förorsakade av diabetes motsvarar fem till tio procent av de totala hälsovårdsutgifterna inom EU. Europaparlamentet uppmanar EU-kommissionen och rådet att uppmana medlemsstaterna att inrätta nationella handlingsplaner för diabetes.

Idag har ett flertal av de nordiska länderna nationella handlingsplaner för diabetes och det finns ett privat initiativ i form av Nordiskt diabetescenter i Göteborg finansierat av läkemedelsföretaget NovoNordisk. Utskottet anser dock att Nordiska ministerrådet ger NHV i uppdrag att anordna en nordisk forskarkonferens för att skapa ett nordiskt nätverk och diskutera och kartlägga behovet av gemensamt nordiskt forskningssamarbete och åtgärder för arbetet med att förebygga och bota diabetes som rekommendationen efterfrågar. Utskottet avvaktar därför i denna del nästa års meddelande.

Mot bakgrund av ovan nämnda föreslår Välfärdsutskottet

att Nordiska rådet lägger meddelandet om Rek. 13/2003/välfärd första att-satsen till handlingarna och *avvaktar nästa års meddelande*

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna angående andra och tredje att-satserna och anser att Rek. 13/2003/välfärd i denna del för rådets del är *slutbehandlad*

Lahtis den 20 september 2006

Line Barfod (EL)
Tarja Cronberg (gröna), ordförande
Jan-Henrik Fredriksen (FrP)
Gunn Olsen (A)
Kent Olsson (m)
Ilkka Taipale (sd)
Ib Thomsen (FrP)
Paavo Vallius (s)
Pekka Vilkuna (cent)

Rek. 16/2003/miljø
D 2006

Meddelelse

om rekommandasjon 16/2003/miljø GMO i jordbruget (A 1330/miljø)

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* iværksætte et nordisk samarbejde omkring udredning og fastsættelse af, så vidt muligt koordinerede, retningslinjer for sameksistens med konventionelle og økologiske afgrøder ved evt. dyrkning af genmodificerede organismer, GMO, i jordbruget
2) *at* iværksætte et fællesnordisk udredningsarbejde vedrørende de etiske aspekter af dyrkning af genmodificerede afgrøder

Nordisk Ministerråds meddeler:

Danmarks Plantedirektoratet har forbindelse med Danmarks formannskap for Nordisk Ministerråd i 2005 fått bevilget penge fra Nordisk Ministerråd til gjennomføring av et nordisk prosjekt om sameksistens mellom genetisk modifiserte, konvensjonelle og økologiske vekster i Norden. Prosjektet forventes avsluttet medio 2006. Det gis her en statusrapport om arbeidet

Hovedmålet for prosjektet er å klargjøre muligheter og hindringer for sameksistens mellom de tre typer vekster i de nordiske land.

De nordiske land har et felles utgangspunkt i tilnærmingen til GMO-relaterte spørsmål i form av forsiktighetsprinsippet. Dette felles utgangspunktet var et grunnlag for de nordiske lands synspunkter i forhandlingen av de felles EU-regler på GMO-området, og det avspeiles i det videre arbeidet i EU.

Som en del af det danske formandskabsprogram og Nordisk Genressourceråds prioriteringer blev der i 2005 nedsatt en arbeidsgruppe bestående av deltagere fra hvert av de nordiske land. Arbeidsgruppen har deltagelse fra miljø- og jordbruksmyndighetene i de nordiske land. Det er utvekslet informasjoner om status for utviklingen av regler for sameksistens i de nordiske land. Kun Danmark hadde på det tidspunkt utarbeidet ferdige regler om sameksistens, mens de øvrige land befant sig på forskjellige stadier på vei mod utviklingen av regler.

Prosjektet omfatter arbeidsgruppemøter samt et seminar med bidrag fra faglige eksperter vedrørende særlige aspekter av sameksistens. Seminaret ble holdt i Danmark i oktober 2005. På seminaret var det innlegg fra Europa-Kommisjonen, Tyskland, Holland, Danmark, et britisk forskningsinstitutt samt fra det danske bransjeorganisasjon: "Forsikring og Pension".

En arbejdsgruppe vil trekke konklusjoner fra seminaret og forberede en rapportering som sammenfatter arbeidsgruppens og seminarets resultater. Det vil bli foretatt en oppdatering av status for innføring av sameksistensregler i de forskjellige nordiske land. Endelig vil der bli konkludert i forhold til Nordisk Råds rekommandasjon om sameksistens. Rapport om prosjektet forventes publisert i Nordisk Ministerråds TemaNord-serie. Rapporten vil blive oversendt til Nordisk Råd.

Utredningen om sameksistens kan være et grunnlag for å vurdere etiske aspekter. Utredningen om sameksistens vil i noen grad gå inn på etiske problemstillinger. En vil avvente med å sette i gang et eget utredningsarbeid om etiske aspekter til prosjektet om sameksistens er avsluttet og drøftet.

Aktuelt kan det nævnes, at Ministerrådet for fiskeri og havbruk, jordbruk, levnedsmidler og skogbruk nettopp har igangsatt et arbeid for å vurdere hvordan man kan styrke henholdsvis det nordiske og nasjonale samarbeidet om genetiske ressurser. Dette spørsmål kommer opp på ministerrådsmøtet 6. juli 2006.

Rekommandasjonen kan hermed avskrives.

Miljø- og Naturresurseudvalgets betænkning

over meddelelse om rekommandation 16/2003/miljø GMO i jordbruget (A 1330/miljø)

Ministerrådet giver en situationsrapport fra en nedsat arbejdsgruppe, der skal beskrive grundlaget for mulige fælles nordiske retningslinjer for sameksistens mellem GMO-afgrøder, konventionelle afgrøder og økologiske afgrøder. Arbejdet forventes færdiggjort i løbet af 2006 i form af en rapport. Rapporten vil i et vist omfang gå ind på de etiske aspekter af GMO-afgrøder.

Miljø- og Naturresurseudvalget anerkender ministerrådets initiativer og arbejdsgruppens indsats. Udvalget opfordrer til at fortsætte det nordiske samarbejde på dette område, der fortsat bør bygge på forsigtighedsprincippet.

På baggrund af ovennævnte foreslår Miljø- og Naturresurseudvalget,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Rek. 16/2003/miljø som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende

Lahtis, den 20. september 2006

Ásta R. Jóhannesdóttir (A)
Sinikka Bohlin (s)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Barbro Feltzing (mp)
Agne Hansson (c)
Hanna-Leena Hemming (saml), viceordf.
Kári P. Højgaard (Sjfl.)
Ivar Kristiansen (H)
Asmund Kristoffersen (A), leder
Johan Lund Olsen (IA)
Aulis Ranta-Muotio (cent)

Rek. 22/2003/miljø
D 2006

Meddelelse

om rekommandasjon 22/2003/miljø Miljøsikkerhed ved skibstrafik i Østersøen (A 1309/miljö och A 1314/miljö)

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

at fortsat virke for at sikre og forbedre Østersøens miljø, bl.a. gennem

a) en ansøgning til IMO om, at Østersøen bliver udpeget som et særligt følsomt havområde (PSSA) med tilhørende bestemmelser for skibstrafikken

b) en aftale om øjeblikkeligt forbud mod olietransporter med enkeltskrogede fartøjer i Østersøen til fordel for fartøjer med dobbelt - i vinterhalvåret isforstærket - skrog[1]

c) et umiddelbart totalstop for udslip af spildevand og fast affald fra fartøjer i Østersøen[2]

d) strenge sanktioner overfor fartøjer, der foretager ulovlige udslip[3]

e) en sænkning af svovlindholdet i fartøjernes bunkerolie i Østersøen i henhold til EU's hensigter med det langsigtede mål at opnå et niveau på max. 0,5 %[4]

f) en udredning omkring udslipsrelaterede fartøjs- og havneafgifter efter svensk og ålandsk model

g) en vurdering af ledningssystemer (vejvisningsystemer) for skibstrafik i hele Østersøen samt en identitetsmærkning af fartøjer i Østersøtrafik[5]

h) indførsel af en satellitovervågning af skibstrafikken og udslippene i Østersøen som supplement til overvågningen fra fly og skibe[6]

i) forhindring af uønsket spredning af organismer til havmiljøet gennem udpumpning af ballastvand fra andre dele af Verden

j) udpegning af egnede nødhavne for fartøjer med farlige laster, der er i havsnød

k) sikring af et tilstrækkeligt beredskab i tilfælde af en katastrofe med udslip af miljøfarlige stoffer gennem samarbejde om materiel, uddannelse og fælles beredskabsøvelser på tværs af nationale såvel som myndighedsgrænser i landene omkring Østersøen[7]

---

[1] At-sats b) færdigbehandlet 2005
[2] At-sats c) færdigbehandlet 2005
[3] At-sats d) færdigbehandlet 2005
[4] At-sats e) færdigbehandlet 2005
[5] At-sats g) færdigbehandlet 2005
[6] At-sats h) færdigbehandlet 2005
[7] At-sats k) færdigbehandlet 2005

De nordiska ländernas regeringar meddelar:

Nordiska ministerrådet besvarar enbart frågorna a), f), i och j) då Nordiska rådet har meddelat att de övriga punkterna anses vara färdigbehandlade.

Frågan om ökad miljösäkerhet vid sjötransporter är en väsentlig del av det internationella och regionala arbetet som syftar till att skydda Östersjön. De centrala aktörerna, förutom Östersjöländernas regeringar, är framför allt FN:s sjöfartsorganisation IMO, EU och HELCOM. De nordiska länderna agerar aktivt i dessa olika organ, och inom Nordiska ministerrådet diskuteras frågan regelbundet och konkreta åtgärder vidtas. Vid de nordiska och baltiska miljöministrarnas gemensamma möte i mars 2006, var skyddet av Östersjön inkl. sjöfarten centrala frågor. Ett centralt element är det pågående arbetet med EU:s maritima politik samt EU:s marina strategi och tillhörande direktiv.

a) På Östersjön gäller ett stort antal bestämmelser och begränsningar som ökar säkerheten till sjöss, exempelvis gäller på Finska vikensystemet för övervakning av sjöfarten och farledsarrangemangen, som har varit i kraft redan innan ansökan om PSSA-status lämnades in. IMO har på Östersjöns kuststater ansökan av, med undantag av Ryssland, i december 2005 slutgiltigt godkänt att Östersjön har PSSA-status. I samband med godkännandet har ansökarländerna till denna status fogat nya åtgärder (Associated Protective measures, APM) i form av begränsningar och bestämmelser som ökar säkerheten till sjöss på södra Östersjön. Till dem hör nya farledsarrangemang (traffic separation schemes "in Bornholmsgat" och "north of Rügen") samt ändringar i befintliga farledsarrangemang ("off Gotland Islands" och "South of Getser") samt en djupfarled (deep-water route of Gotland Islands). Detta innebär att PSSA-statusen och därmed sammanhängande åtgärder har slutförts i detta skede. Några nya gemensamma åtgärder i anslutning till PSSA-statusen är inte under beredning, men kuststaterna har kontinuerligt möjlighet att överväga åtgärder också utanför PSSA-konceptet. Den svenska regeringen har för sin del gett Sjöfartverket i uppdrag att utvärdera effekterna av de skyddsåtgärder som kopplats till PSSA-klassningen. Sjöfartsverket skall bl.a. utvärdera behovet av ytterligare åtgärder för att skydda Östersjön från sjöfartens påverkan, utreda förutsättningarna för att genomföra lämpliga skyddsåtgärder, exempelvis inom ramen för PSAA-klassningen, samt belysa konsekvenserna av sådana åtgärder. Uppdraget skall redovisas senast 21 februari 2007. Även i övriga nordiska länder utförs utvecklingsarbete och åtgärder nationellt och i samverkan mellan t.ex. närliggande länder.

Själva processen för handläggningen av PSSA-ansökan i IMO, samt godkännandet av de åtgärder som anknyter till denna, har på ett betydelsefullt sätt ökat de sjöfarandes kännedom om de speciella förhållandena i Östersjön, och man räknar med att detta också kommer att bidra till bättre efterlevnad av andra miljöbestämmelser och ökad omsorg vid trafik på Östersjön.

f) Användningen av ekonomiska instrument för att minska miljöolägenheterna har diskuterats länge, men konkreta planer, exempelvis på enhetliga nordiska farleds- eller hamnavgifter, föreligger inte. Sverige och Åland har tagit i bruk ekonomiska styrmedel och hamnavgifter som anknyter till fartygens miljöutsläpp, men exempelvis på Finland fastlandsområde nyttjas inga motsvarande instrument. Finlands farledsavgifter bygger på fartygens isklass. Innehavarna av hamnar (kommuner, privata hamnar) har rätt att bestämma om de hamnavgifter som tas ut och om grunderna för uppbörden, med undantag av avfallsavgiften, som inom EU-området bygger på principen om ingen specialavgift (no special fee). Hamnarna kan dock exempelvis i Finland bevilja sådana fartyg som använder avfallsminskande metoder nedsättning av avfallshanteringsavgiften. En evaluering av EU:s mottagardirektiv (2000/59) pågår och de nordiska länderna deltar aktivt i arbetet.

IMO diskuterar olika förslag till utveckling av de ekonomiska instrumenten och bland annat utsläppshandel i fråga om växthusgaser eller svavelutsläpp, eller ett motsvarande frivilligt system. I syfte att stävja utsläppen av växthusgaser, främst koldioxid, arbetar IMO som bäst på ett så kallat energieffektivitetsindex (som i praktiken är detsamma som ett index för koldioxidutsläpp) vilket kunde tillämpas på frivilliga åtgärder för att minska utsläppen.

Sedan 1998 har Sverige ett system för miljödifferentierade farledsavgifter. Det ändrades i januari 2005 för att avgifterna bättre skall spegla trafikens samhällsekonomiska marginalkostnader och vara mer rättvisa i förhållande till sjöfartens miljöpåverkan. Det förändrade

avgiftssystemet innebär att miljödifferentieringen av farledsavgiften förstärks. Miljörabatten ökar för fartyg som använder lågsvavlig olja och har låga utsläpp av kväveoxider.

i) Utredningar och riskanalyser har redan gjorts och pågår som bäst såväl i nordöstra Atlanten som i Östersjön i fråga om främmande arter som sprider sig med fartygens barlastvatten. Såväl OSPAR som HELCOM och IMO arbetar med strategier för att bekämpa främmande arter. De nordiska länderna deltar aktivt i detta arbete. En HELCOM-workshop hölls vecka 16, 2006, med syftet att bland annat att facilitera de nationella ratificeringsprocesserna av IMO:s barlastvattenskonvention från 2004.

Strategier och handlingsplaner måste utarbetas för individuella havsområden, eftersom enskilda kuststaters åtgärder inte räcker till, om de inte bereds i samråd med de övriga staterna i havsområdet. Östersjön är ett så litet hav att det är hart när ogörligt att förhindra att arter som en gång införts dit sprider sig från en kust till en annan. System för behandling av barlastvatten håller först nu på att utvecklas, och tills vidare måste man nöja sig med att begränsa arternas spridning genom att byta barlastvatten under resan, så att vattnet från den ursprungliga avgångshamnen och de organismer som följt med det kan spridas i öppna havet i förhållanden som är ogynnsamma för dem. Men byte av barlastvatten är dock inte någon effektiv åtgärd, och i de europeiska havsområdena kan det bara tillämpas i begränsad utsträckning eftersom vattendjupet bör vara minst 200 meter.

Ett livligt utvecklingsarbete pågår överallt i världen för att ta fram bättre reningsteknologi. I Finland har Statens tekniska forskningscentral (VTT) deltagit i ett omfattande europeiskt projekt (Martob) för utveckling av teknologi för sådan behandling av ballastvattnet att det tryggt kan släppas ut i havet. Likaså finns det i Sverige ett antal långt framskridna utvecklingsprojekt. Runt om i världen pågår projekt där man nyttjar kemikalier eller andra beståndsdelar som aktivt förstör organismer och deras förstadier, och två av dessa har redan i princip godkänts av IMO. Det verkar sannolikt att den teknologiska utvecklingen kan hålla jämna steg med behovet, så att användbara metoder att bekämpa främmande arter kan tas i bruk, även om detta sker något långsammare än tidtabellen för avtalet om barlastvatten.

j) EU:s regelverk föreskriver i fråga om nödhamnar att medlemsstaterna skall ha planer för att anvisa ett fartyg i nöd till skyddad plats. T.ex. finländsk lagstiftning ger myndigheterna omfattande befogenheter att vid haveri förfara så som är bäst med tanke på miljön. Fartyget kan på basis av ett myndighetsbeslut bogseras till den plats som i förhandenvarande situation är bäst, utan att denna plats anges som en nödhamn. I vår vidsträckta och labyrintartade skärgård är detta förfarande ett effektivt sätt att begränsa eventuella skador så att de blir så små som möjligt.

Rekommendationen kan härmed avskrivas.

Miljø- og Naturresurseudvalgets betænkning

over meddelelse om rekommandation 22/2003/miljø Miljøsikkerhed ved skibstrafik i Østersøen (A 1309/miljö och A 1314/miljö)

a) De nordiske landes regeringer beretter, at IMO endeligt har vedtaget PSSA-ordningen for Østersøen (undtaget de russiske farvande) og dertil hørende Associated Protective Measures. Regeringerne forbereder ikke for nærværende nye foranstaltninger eller nye APM'er, men det oplyses, at der i landene foretages en løbende vurdering af effekterne af PSSA-ordningen.

Udvalget anerkender regeringernes indsats i forbindelse med PSSA-ordningen og opfordrer til at nye initiativer tages op, hvis den løbende vurdering af situationen måtte tilsige det.

f) Regeringerne giver information om de forskelligartede principper bag *havneafgiften* i henholdsvis Finland, Åland og Sverige. Der er ikke planer om, at harmonisere principperne for havneafgifterne mellem de nordiske lande for dermed at opnå en ensartet udslipsrelateret afgift.

Udvalget takker for redegørelsen og opfordrer til, at informationsudveksling og samarbejde omkring dette spørgsmål fortsættes og intensiveres.

i) De nordiske landes regeringer oplyser, at der arbejdes med at udvikle nye og effektive rensningsteknologier af *ballastvandet,* således at fremmede organismer ikke spreder sig i Østersøen. Blandt andet Finland og Sverige er med i udviklingsarbejdet. Der udtrykkes fortrøstning til, at anvendelige metoder vil kunne udvikles tidsnok til at imødekomme behovet, selv om dette vil ske med en forsinkelse i forhold til IMO-tidsplanen på området.

Udvalget takker for informationen, og opfordrer til, at de nordiske lande i IMO-regi og i samarbejde med de øvrige Østersølande fortsætter arbejdet med at forhindre uønsket spredning af ballastvand.

j) Regeringerne har tidligere oplyst, at der er udpeget nødhavne overalt i Østersølandene i henhold til EU's bestemmelser herom. Det oplyses nu desuden, at for Finlands vedkommende kan desuden et nødstedt fartøj bugseres til det sted, som myndighederne i den pågældende situation anser som bedst egnet, uanset om denne lokalitet er udpeget som nødhavn. Udvalget takker for informationen.

På baggrund af ovennævnte foreslår Miljø- og Naturresurseudvalget,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Rek. 22/2003/miljø som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende

Lahtis, den 20. september 2006

Ásta R. Jóhannesdóttir (A)
Sinikka Bohlin (s)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Barbro Feltzing (mp)
Agne Hansson (c)
Hanna-Leena Hemming (saml), viceordf.
Kári P. Højgaard (Sjfl.)
Ivar Kristiansen (H)
Asmund Kristoffersen (A), leder
Johan Lund Olsen (IA)
Aulis Ranta-Muotio (cent)

Rek. 25/2003/kultur
D 2006

Meddelelse

om rekommandasjon 25/2003/kultur Idrætten, en integrerende kraft i Norden (A 1315/kultur)

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommandere Nordisk Ministerråd

1) *at* skabe rammer for nordisk og nordisk-baltisk erfaringsudveksling om at skabe incitament og vilkår for lokale (idræts-)organisationer, således at disse påtager sig en rolle med at fremme integration gennem deltagelse i det lokale foreningsliv

2) *at* sikre muligheder for økonomisk støtte til nordiske idrætsorganisationer, således at samarbejdet mellem idrætsorganisationer i de nordiske lande sikres og således at disse får økonomiske muligheder for samarbejde med idrætsorganisationer i de baltiske lande[1]

3) *at* iværksætte forskning om idrætten som integrerende kraft

Nordisk Ministerråds meddelelser:

Nordisk Ministerråd foreslo i 2005 at det ble avholdt et møte mellom Nordisk Råds Kultur- og utdanningsutvalg og den uformelle nordiske embetsmannsgruppen for idrettsspørsmål. Dette på bakgrunn av at Ministerrådet var kjent med at det foregår et utstrakt samarbeid mellom nordiske og baltiske idrettsorganisasjoner, og at det finnes en rekke eksempler på forskning innenfor feltet idrett og dens integrerende kraft. Et felles møte ble ansett for å være en hensiktsmessig måte å gi fyllestgjørende informasjon om dette til utvalget, og på den andre siden kommunisere hva utvalget er opptatt av når det gjelder idrettsspørsmål direkte til de ansvarlige i landene.

Slikt møte fant sted i Helsingfors 11. august 2005. Fra Nordisk Råd var utvalgsleder Lars Wegendal og rådgiver Rune Thele fra rådets sekretariat til stede. Fra Ministerrådet var avdelingssjef Rigmor Duun Grande til stede. Alle de fem nordiske land var representert i møtet fra den uformelle embetsmannskomiteens side.

I møtet fastslo den uformelle embetsmannsgruppen, på bakgrunn av den gjensidige utveksling av informasjon, at man ville foreta en samlet kartlegging av forskningsinnsatsen på dette området i de nordiske land, og dessuten ta opp spørsmålet om en eventuell samordning av denne forskningen i framtida.

Det ble også konkludert med at man ville foreta en kartlegging av samarbeidet med de baltiske land.

Det finske Utdanningsdepartementet har gitt Finnish Society for Research in Sport and Physical Education i oppdrag å foreta kartleggingen av nordisk og baltisk forskning og forskningssamarbeid, med særlig fokus på betydningen av idrett og fysisk aktivitet i et integreringsperspektiv. Dette arbeidet er i gang.

[1] Anden at-sats færdigbehandlet 2004

Sverige har tatt ansvaret for å koordinere kartleggingen av nordisk-baltisk idrettssamarbeid. Kartleggingen er under arbeid.

Den uformelle embetsmannsgruppen har møter to ganger i året. Her vil disse to spørsmålene bli satt opp på dagsordenen.

Ministerrådet vil holde Nordisk Råd løpende orientert om utviklingen i saken.

Rekommandasjonen kan hermed avskrives.

Kultur- og utdanningsutvalgets betenkning

over meddelelse om rekommandasjon 25/2003/kultur Idrætten, en integrerende kraft i Norden (A 1315/kultur)

Kultur- og utdanningsutvalget noterer med tilfredshet at det er igangsatt kartlegginger om nordisk og baltisk forskning og forskningssamarbeid, med særlig fokus på betydningen av idrett og fysisk aktivitet i et integreringsperspektiv, og om nordisk-baltisk idrettssamarbeid. Siden idrettssamarbeidet ikke er en del av den formelle samarbeidsstrukturen, men finner sted utenfor rammen av dette, er utvalget også fornøyd med at det er etablert en positiv dialog med den uformelle embetsmannsgruppen hvor disse spørsmålene diskuteres. Dialogen har altså resultert i ovennevnte kartlegginger, og utvalget ser fram til fortsatt dialog med embetsmannskgruppen i spørsmål om nordisk idrettssamarbeid. På den bakgrunn anser utvalget at intensjonene i rekommandasjonen er ivaretatt.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Kultur- og utdanningsutvalget

> *at* Nordisk Råd tar meddelelsen til etterretning og anser rek. 25/2003/kultur for *ferdigbehandlet* for rådets del

Lahtis, 20. september 2006

Mikko Alatalo (cent)
Bente Dahl (RV), næstformand
Ragnar Erlandsson (ÅC)
Britt Hildeng (A)
Mogens Jensen (S)
Kim Kielsen (S)
Jógvan við Keldu (Ff)
Rolf Reikvam (SV)
Dagfinn Sundsbø (Sp)
Nils-Erik Söderqvist (s)
Raija Vahasalo (saml)
Lars Wegendal (s), ordförande

Rek. 26/2003/kultur
D 2006

Meddelelse

om rekommandasjon 26/2003/kultur Domænetab (A 1321/kultur)

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at fremlægge et ministerrådsforslag til, hvordan sprogpolitik i Norden kan tilrettelægges i lyset af den voksende internationalisering og med henblik på at støtte de nordiske sprog som komplette, samfundsbærende sprog

Nordisk Ministerråds meddeleler:

Det tilstræbes til stadighed at tilrettelægge det sprogpolitiske arbejde således, at der opnås øget helhed og sammenhæng i sprogsatsningerne. Det betyder en prioriteret indsats på de store sager, som er arbejdet med en ny nordisk sprogpolitik i form af en deklaration og revideringen af den nordiske sprogkonvention. Derudover er der i 2005 påbegyndt et arbejde med en fælles nordisk parallelsprogsstrategi.

Arbejdet med at udfærdige en ny overordnet nordisk sprogpolitik i form af en deklaration, som foregik i 2004 og 2005, fortsætter i 2006. I 2005 blev deklarationen sendt ud i høring i uddannelsessektoren. Et seminar for primært kultursektoren blev gennemført i løbet af efteråret. Efter en økonomisk og administrativ konsekvensanalyse af forslagene i deklarationen, skal et ministerrådsforslag fremlægges.

Arbejdet med revisionen af den nordiske sprogkonvention fortsætter i 2006. Forslag til en ny konventionstekst er udarbejdet, og en målgruppeanalyse i 2006 skal sikre, at konventionen er tidssvarende. Et udvalg skal i 2006 se på hvorvidt de nordiske tegnsprog skal inkluderes i den nordiske sprogkonvention.

I 2005 tog undervisningsministrene initiativ til at få kortlagt forholdet mellem engelsk og Nordens sprog som undervisningssprog i de videregående uddannelser. Et udvalg med repræsentanter fra Nordens Sprogråd, Högut (ledningsgruppen for højere uddannelse), og Rektorkollegiet i Danmark undersøger hvordan forholdet mellem engelsk og Nordens sprog kan håndteres i en tid hvor globalisering og videnskabelig meritering trækker i retning af engelsk, samtidig med at alle Nordens sprogområder ønsker at beskytte sig mod domænetab og at sikre sig en fortsat faglig og terminologisk udvikling på det hjemlige sprog.

Disse tre store satsninger på sprogområdet skal blandt andet sikre, at de nordiske sprogs stilling i Norden styrkes, så det nordiske sprogfællesskab også er et fællesskab i fremtiden, og at kundskab om sprogene i Norden styrkes, så sprogforståelsen, som i dag beviseligt er nedadgående, forbedres i fremtiden.

Rekommandationen kan hermed afskrives.

Kultur- og utdanningsutvalgets betenkning

over meddelelse om rekommandasjon 26/2003/kultur Domænetab (A 1321/kultur)

Kultur- og utdanningsutvalget konstater at ministerrådet har fulgt opp utvalgets rekommandasjon ved at det er fremlagt forslag til en overordnet nordisk språkpolitikk i form av en "Deklaration om nordisk språkpolitik". Utvalget er også fornøyd med at det pågår et arbeid med revisjon av den nordiske språkkonvensjonen. Utvalget ser frem til nærmere informasjon om dette arbeidet.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Kultur- og utdanningsutvalget

at Nordisk Råd tar meddelelsen til etterretning og anser Rek. 26/2003/kultur for *ferdigbehandlet* for rådets del

Lahtis, 20. september 2006

Mikko Alatalo (cent)
Bente Dahl (RV), næstformand
Ragnar Erlandsson (ÅC)
Britt Hildeng (A)
Mogens Jensen (S)
Kim Kielsen (S)
Jógvan við Keldu (Ff)
Rolf Reikvam (SV)
Dagfinn Sundsbø (Sp)
Nils-Erik Söderqvist (s)
Raija Vahasalo (saml)
Lars Wegendal (s), ordförande

Rek. 27/2003/kultur
D 2006

Meddelelse

om rekommandasjon 27/2003/kultur Nordisk oplæsningskonkurrence – arbejde med nordiske klassikere i grundskolen (A 1326/kultur)

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at iværksætte en nordisk oplæsningskonkurrence, hvor der i hvert land udpeges en vinder og at alle vinderbidrag udgives på cd-rom og sættes på hjemmesiden, som en nordisk "oplæsnings-kvintet"

Nordisk Ministerråds meddeleler:

Nordens Sprogråd har i 2005 drøftet mulighederne for at iværksætte en oplæsningskonkurrence. I den forbindelse har Nordens Sprogråd anmodet om en udtalelse fra en sagkyndig fra den landsdækkende konkurrence i oplæsning af H.C. Andersen tekster for 7. klasser i Danmark. Dette responsum har dannet grundlag for Nordens Sprogråds og NSS' (ledningsgruppen for nordisk skolesamarbejde) behandling af sagen.

Det konstateres, at en oplæsningskonkurrence vil kræve et ganske omfattende administrativt arbejde som indebærer iværksættelsen af kostbare aktiviteter, hvis kvaliteten skal være bare nogenlunde acceptabel. Derudover tyder en række sonderinger blandt lærere på, at et sådant materiale næppe vil få større gennemslagskraft, hvorfor det anbefales at forslaget ikke realiseres.

Det konstateres dog samtidig, at en cd/dvd med nordiske børns oplæsning vil være motiverende for lysten til at lytte til nabosprogene. Derfor kan idéen eventuelt indgå som et af flere konkrete forslag til hvordan nabosprogsforståelsen kan styrkes i fremtiden.

Rekommandationen kan hermed afskrives.

Kultur- og utdanningsutvalgets betenkning

over meddelelse om rekommandasjon 27/2003/kultur Nordisk oplæsningskonkurrence – arbejde med nordiske klassikere i grundskolen (A 1326/kultur)

Kultur- og utdanningsutvalget er tilfreds med at forslaget om en nordisk opplesningskonkurranse har vært utredet og drøftet av både Nordens Språkråd og ledningsgruppen for nordisk skolesamarbeid (NSS). Samtidig vil utvalget beklage at dette først skjedde i 2005, og forslaget mistet dermed noe av sin aktualitet da det var foreslått igangsatt i forbindelse med H.C. Andersen-jubileet i 2005. Ministerrådet meddeler videre at en CD/DVD med barns opplesning av nordisk litteratur kan være motiverende for lysten til å lytte til nabospråk, og dermed bidra til økt språkforståelse. Når det nå er lagt fram en "Deklaration om nordisk språkpolitik" er det utvalgets oppfatning at det er nødvendig at ministerrådet klargjør hvilke tiltak som skal tas i bruk for å nå målsettingene i deklarasjonen. Etter utvalgets oppfatning er det å styrke den nordiske språkforståelsen en prioritert målsetting. Utvalget noterer at ministerrådet konstaterer at forslaget om en CD/DVD kan inngå som et forslag til hvordan denne målsetting kan nås, og utvalget vil derfor oppfordre ministerrådet til å ta med dette forslaget når tiltak for å styrke den internordiske språkforståelsen skal vurderes.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Kultur- og utdanningsutvalget

at Nordisk Råd tar meddelelsen til etterretning og anser Rek. 27/2003/kultur for *ferdigbehandlet* for rådets del

Lahtis, 20. september 2006

Mikko Alatalo (cent)
Bente Dahl (RV), næstformand
Ragnar Erlandsson (ÅC)
Britt Hildeng (A)
Mogens Jensen (S)
Kim Kielsen (S)
Jógvan við Keldu (Ff)
Rolf Reikvam (SV)
Dagfinn Sundsbø (Sp)
Nils-Erik Söderqvist (s)
Raija Vahasalo (saml)
Lars Wegendal (s), ordförande

*Fremst. 2/2004/næring
D 2006

Meddelelse

om fremstilling 2/2004/næring
Open Source Software (A 1341/næring)

Fremstillingen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* der i et samarbejde mellem ministerrådets forskellige sektorer (IT, forbruger og næring) etableres et *Open Source Software* (OSS) kompetencecenter som får til opgave at opsamle erfaringer, rådgive ved større indkøbsprojekter, vejlede i brug af OSS, udvikle best practice-modeller etc. IT-branchens faglige og økonomiske deltagelse i et sådant center anses for en forudsætning og det bør overvejes at anvende Nordic OS som udgangspunkt for dannelsen af centeret
2) *at* der søges udviklet OSS-netværk i den ikke-kommercielle sfære bestående af universiteter, faglige sammenslutning etc. som tilsammen kan bidrage til den fortsatte udvikling af OSS
3) *at* nordiske institutioner anvender software som understøtter åbne standarder og at indkøbs- og udbudspolitik vedrørende software tilrettelægges således at der skabes fri konkurrence, uafhængighed og valgfrihed i relation til produkter og leverandører

Nordisk Ministerråd meddeler:

Nordisk Ministerråd har behandlet Nordisk Råds rekommandation ad flere omgange, hvilket fremgår af ministerrådets tidligere besvarelse, hvor ministerrådet oplyste, at man arbejdede på at etablere tilslutning til et mandat og budget for et nordisk *open source*-kompetencenetværk.

Ministerrådet har behandlet Rekommandationen i et samarbejde mellem flere ministerråd (MR-Informationsteknologi; MR-Konsument; MR-Næring; MR-Uddannelse og forskning), idet rekommandationen på forskellig vis berørte dem alle. Det blev vurderet som vigtigt at inddrage de relevante politikområder dels med sigte på at fastlægge det faglige indhold, og dels med sigte på at fremskaffe den fornødne finansiering.

I løbet af efteråret 2005 tegnede der sig en blandet tilslutning til forslaget om et open source kompetencenetværk. Navnlig var der ikke enighed om initiativets optimale omfang. MR-Næring fandt, at der var behov for at nedskalere forslaget; MR-Konsument at det ikke var muligt at bidrage finansielt men at open source initiativ (NordicOS), muligvis kunne udgøre et bidrag. MR-Informationsteknologi mente derimod, at et mindre initiativ risikerede ikke at have tilstrækkelig gennemslagskraft og eventuelt blot ville duplicere nationale tiltag. MR-Uddannelse og forskning var generelt positive, men fandt, at der var behov for en nærmere vurdering af en række forhold.

Konklusionen blev, at der kun syntes finansiel opbakning til en nedskaleret version af forslaget om et kompetencenetværk.

På baggrund af behandlingen og den nye Ministerrådsstruktur som er trådt i kraft pr. 1. januar 2006, vil Ministerrådet revurdere Rekommandationen i regi af MR-Næring og MR-Uddannelse og forskning. Ministerrådet vil således i løbet af andet kvartal 2006 behandle Re-

kommandationen på ny, med sigte på at undersøge om det er muligt at afklare tilslutning til et nyt opfølgningsforslag.

Fremstillingen kan hermed afskrives.

Næringsudvalgets betænkning

over meddelelse om fremstilling 2/2004/næring Open Source Software (A 1341/næring)

I det udvalget takker Nordisk Ministerråd for en grundig og engageret behandling af forslaget vedr. *Open Source Software*, kan det oplyses, at Næringsudvalget vil afvente resultaterne af ministerrådets fortsatte behandling af forslaget i andet kvartal af 2006. Udvalget ønsker således at opretholde rekommandationen indtil ministerrådet kan afgive sit endelige svar.

På baggrund af ovennævnte foreslår Næringsudvalget,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen om Fremst. 2/2004/næring til efterretning og *afventer ny meddelelse* til næste år

Lahtis, den 20. september 2006

Lennart Axelsson (s)
Drífa Hjartardóttir (Sj.), formand
Sigrun Eng (A)
Joan Erlandsen (V)
Reynoldh Furustrand (s)
Allan Niebuhr (K)
Lauri Oinonen (cent)
Runar Patriksson (fp)
Marion Pedersen (V)
Inge Ryan (SV)
Steingrímur J. Sigfússon (VG), næstformand
Harry Wallin (sd)

*Fremst. 7/2004/medborgar
D 2006

Meddelelse

om fremstilling 7/2004/medborgar Samarbetsprogram på konsumentområdet 2005–2010 (B 226/medborgar)

Fremstillingen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at gennemføre Ministerrådsförslag om ett samarbetsprogram på konsumentområdet 2005–2010, B 226/medborgar

Nordisk Ministerråd meddeler:

De nordiske samarbeidsministrene besluttet 10. desember 2004 "å foreta en gjennomgang av det nordiske samarbeidet med sikte på å foreta en tydeligere prioritering og effektivisering". Resultatet av struktur- og moderniseringsarbeidet ble presentert som et ministerrådsforslag ved Nordisk Råds sesjon i 2005. Formålet med den nye ministerrådsstruktur er å styrke det nordiske samarbeidets politiske relevans og effektivitet og som en konsekvens av dette reduseres det formelle antall ministerråd fra 18 til 11. Dette innebærer blant annet at følgende fem ministerråd nedlegges som selvstendige, formelle ministerråd:

Byggeri og Bolig (MR-BO), Transport (MR-T), IT (MR-IT), Konsument (MR-KONS), Narko (MR-NARKO). Næring (MR-N), Energi (MR-ENERGI) samt Regional (MR-REG) sammenslås samtidig til et ministerråd..

Viktige samarbeidsoppgaver på de nevnte områder der de formelle ministerrådene avvikles forutsettes imidlertid ivaretatt på annen måte. De nordiske forbrukerministre besluttet på sitt møte den 30. september 2005 et sett retningslinjer for hvordan det uformelle nordisk konsumentsamarbeidet skal videreføres.

Et utgangspunkt for samarbeidet er at samarbeidsprogrammet på konsumentområdet 2005-2010 skal gjennomføres.

"Den nordiske konsumentgruppe skal gennemføre det nordiske konsumentsamarbejde. Arbejdet skal ske med vægt på de prioriteringer, der ligger i det samarbejdsprogram, som er vedtaget i Nordisk Råd og MR-Konsument for perioden 2005-2010. Når gruppen finder det hensigtsmæssigt, skal den også kunne samarbejde om spørgsmål, som falder uden for samarbejdsprogrammet.Inden udgangen af 2010 skal der foreligge et nyt samarbejdsprogram, programmet skal udformes i dialog med Nordisk Råd".

For å få en fullstendig redegjørelse av forhold knyttet til gjennomføring av samarbeidet på konsumentområdet henvises det også til Nordisk ministerråds meddelelse av rekommandasjon 14/2005 angående en ny struktur for Nordisk Ministerråd.

Fremstillingen kan hermed afskrives.

Medborger- og Forbrugerudvalgets betænkning

over meddelelse om fremstilling 7/2004/medborgar Samarbetsprogram på konsumentområdet 2005–2010 (B 226/medborgar)

Medborger- og Forbrugerudvalget henviser til, at udgangspunktet for det uformelle samarbejde "skal ske med vægt på de prioriteringer, der ligger i det samarbejdsprogram, som er vedtaget i Nordisk Råd og MR-Konsument for perioden 2005-2010." Set i sammenhæng med disponering af midler til det uformelle samarbejde omkring forbrugerspørgsmål, jfr. ministerrådets budgetforslag for 2007, er udvalget i tvivl om, at dette kan lade sig gøre. Det totalbeløb som budgetteres for det uformelle samarbejde generelt er 4.000.000 DKK mens samarbejdet omkring forbrugerspørgsmål alene under år 2006 havde 5.887.500 til rådighed (2.120.000 restmiddel + 3.767.500 fra strukturpuljen). Udvalget har svært ved at se, hvordan forbrugersamarbejdet kan forholde sig til prioriteringerne i samarbejdsprogrammet, hvis de nødvendige midler ikke er til rådighed. Udvalget ønsker derfor at afvente med at afskrive rekommandationen indtil nogen længere erfaring af samarbejdet foreligger.

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen om Fremst. 7/2004/medborgar til efterretning og *afventer ny meddelelse* til næste år

Lahtis, den 20. september 2006

Bendiks H. Arnesen (A)
Erling Bonnesen (V)
Kjartan Ólafsson (Sj.)
Risto Kuisma (sd)
Per Kaalund (S), næstformand
Elina Linna (v)
Pehr Löv (sv), ordförande
Inger René (m)
Lyly Rajala (saml)
Reidar Sandal (A)
Seppo Särkiniemi (cent)
Karin S. Woldseth (FrP)

Rek. 11/2004/miljø
D 2006

Meddelelse

om rekommandasjon 11/2004/miljø Økologiske landbrugsvarer i Norden (A 1346/miljø)

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* Nordisk Ministerråd iværksætter et særligt projekt, der skal anvise konkrete udviklingsmuligheder for økologiske fødevarers større gennemslagskraft på markedet i de nordiske lande. Udviklingsarbejdet skal bl.a. bygge på en analyse af eksisterende strukturer og barrierer i hele produktionskæden. Landenes positive erfaringer bør benyttes som inspiration til de konkrete udviklingsanvisninger. Såvel forskere som forbrugerorganisationer og økologiske producentorganisationer bør involveres i arbejdet

2) *at* Nordisk Ministerråd, på baggrund af en oversigt over iværksatte og planlagte forskningsprogrammer samt eksisterende rådgivnings- og vejledningstilbud gennem hele værdikæden om økologisk landbrug i landene og i nordisk regi, angiver for hvilke af områderne, der er behov for en styrkelse af de nordiske initiativer og på hvilken måde ministerrådet agter at gøre dette[1]

Nordisk Ministerråd meddeler:

Nordisk Råd rekommanderer at Nordisk Ministerråd setter i verk et særlig prosjekt som skal anvise konkrete utviklingsmuligheter for at økologiske fødevarer skal få større gjennomslagskraft på markedet i de nordiske lande.

Deklarasjonen fra Grønland i 2002 om økologisk landbruk er blitt fulgt opp ved et nettverksseminar i Hamar på embetsmannsnivå. Formålet var at belyse behov og muligheter for et øket nordisk samarbeide innen for forskjellige økologiske temaer, herunder markedsutvikling. På initiativ av det danske fødevareministerium ble det gjennomført et nordisk-baltisk samarbeide i perioden mai 2004 til mars 2005. Formålet var å fremme utviklingen av det økologiske marked i det nordiske og baltiske område.

Samarbeidet resulterte i en rapport med titlen "Development of the Nordic-Baltic Market for Organic Food, TemaNord 2005:548" med en rekke ideer til tverrnasjonale prosjekter, som kan utvikle og øke samhandel mellom landene. Rapporten pekte på EU's tilskuddsordning for opplysningskampanjer og salgsfremstøt for landbruksprodukter på det indre marked (Rådets Forordning (EF) nr. 2826/2000 av 19. desember 2000). Rapporten oversendes vedlagt til Nordisk Råd.

Rapporten ble presenteret og drøftet på møtet i CSO-NB8 (Committee of Senior Officials of the Nordic and the Baltic States in the field of Agriculture) i Vilnius, 29. april 2005. På bakgrunn av dette møde, ble det konkludert med at det ikke umiddelbart var grunnlag for en felles kampanjeinnsats for EU's økologilogo og videre arbeidet ble stilt i bero inntil videre.

En annet resultat av samarbeidet er at det er innledet dialog om å arbeide for å utpekt Norden som region på økologimessen BioFach i Nürnberg i 2008 eller 2009. Denne dialog foregår mellom representanter fra myndighetene og fra NGO-siden.

[1] Annen at-sats ferdigbehandlet 2005

Ministerrådets vurdering er at det gjennomførte samarbeidsprosjektet i det nordisk- baltiske samarbeidet på det nåværende tidspunkt gir flere gode ideer for videre utvikling av økologisk produksjon, inkludert markedsmuligheter. Utfordringen framover er å få satt i verk gode prosjekter som utløser nordisk nytte.

Rekommandationen kan hermed afskrives.

Miljø- og Naturresurseudvalgets betænkning

over meddelelse om rekommandation 11/2004/miljø Økologiske landbrugsvarer i Norden (A 1346/miljø)

Ministerrådet meddeler, at der er gennemført et nordisk-baltisk samarbejde for at fremme udvikling af det økologiske marked i det nordisk-baltiske område. På et fælles nordisk-baltisk embedsmandsmøde er det blevet konkluderet, at der ikke er grundlag for fælles baltisk-nordiske initiativer overfor EU på det økologiske område, hvorefter arbejdet er stillet i bero.

Udvalget takker for informationen. Udvalget tager, med beklagelse, embedsmændenes konklusion til efterretning. Udvalget konstaterer, ligeledes med beklagelse, at Nordisk Råds opfordring til at iværksætte et nordisk udviklingsprojekt for at stimulere til større gennemslagskraft for økologiske fødevarer ikke er blevet iværksat. Udvalget finder fortsat, at det nordiske samarbejde om at fremme økologiske fødevarer bør styrkes – blandt andet i forbindelse med det planlagte program om "Ny nordisk mad 2006-2008".

På baggrund af ovennævnte foreslår Miljø- og Naturresurseudvalget,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Rek. 11/2004/miljø som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende

Lahtis, den 20. september 2006

Ásta R. Jóhannesdóttir (A)
Sinikka Bohlin (s)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Barbro Feltzing (mp)
Agne Hansson (c)
Hanna-Leena Hemming (saml), viceordf.
Kári P. Højgaard (Sjfl.)
Ivar Kristiansen (H)
Asmund Kristoffersen (A), leder
Johan Lund Olsen (IA)
Aulis Ranta-Muotio (cent)

Rek. 13/2004/kultur
D 2006

Meddelelse

om rekommandasjon 13/2004/kultur Nordisk design og samarbeid mellom kultur- og næringsliv (A 1347/kultur og A 1351/kultur)

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *å* utrede muligheten for å etablere et felles nordisk-baltisk mastergradsprogram som kombinerer design, virksomhetsutvikling og ledelse[1]
2) *å* overveie, i utviklingen av NORIA, å opprette et nordisk *Center of Excellence* innen designforskning[2]
3) *å* redegjøre for hvordan design, som et styrkeområde for verdiskapning for de nordiske samfunn, inngår i det innovasjonspolitiske samarbeid (Nordiskt innovationspolitiskt samarbetsprogram 2005-2010)
4) *å* ta initiativer for å aktivt understøtte samarbeidet mellom de nordiske "Arts and Business"-organisasjoner med sikte på å styrke nordisk næringslivs innovasjon og konkurranseevne gjennom kreative allianser med kulturlivet

Nordisk Ministerråds meddelelse:

3) Næringsministrene (MR-Næring) vedtog i september 2005 "Nordisk Næringspolitisk Samarbejdsprogram 2006-2010". Samarbejdsprogrammet integrerer "Nordisk Innovationspolitisk Samarbejdsprogram 2005-2010". Endvidere fremgår det af det næringspoliske samarbejdsprogram (punkt 5.2) at man vil "fastholde og videreudvikle brugerdrevet innovation som en nordisk kernekompetence". Brugerdreven innovation er tæt forbundet med design og benytter i høj grad tilgange fra design faget. Design er derfor en vigtig komponent når der arbejdes med brugerdreven innovation.

Brugerdreven innovation beskrives i samarbejdsprogrammet som " et udtryk for det innovationsarbejde, som foregår i virksomhederne i samspil mellem virksomheder, kunder, leverandører og den øvrige omverden. Denne form for innovation udgør en meget stor del af nordiske virksomheders udviklingsindsats, og der er brug for at udvikle mere viden om, hvordan virksomhederne bedst tager systematisk hånd om brugerdreven innovation."

På denne baggrund har EK-NE iværksat et projekt med titlen "Northern Dimension Learning Forum on User Driven Innovation" med deltagelse af repræsentanter fra de myndigheder der formulerer innovationspolitik i landene omkring Østersøen samt repræsentanter fra NordForsk og NICe. Design er meget centralt når virksomhederne skal skabe en brugerdreven innovation. Projektet løber frem til september 2006 og har derfor endnu ikke formuleret sine endelige konklusioner og policy forslag. Det forventes dog at policyforslagene vil omfatte væsentlige elementer om design.

[1] Første at-sats ferdigbehandlet 2005
[2] Annen at-sats ferdigbehandlet 2005

MR-Næring drøftede i september 2005 globaliseringens udfordringer for Norden på baggrund af rapporten "Norden som Global Vinderregion", som siden er blevet optrykt som fælles årbog for Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd. Rapporten peger bl.a. på at Norden har en styrkeposition og et stort potentiale på området for design og funktionalitet. Måske på grund af en stærkt rodfæstet værdi i de nordiske samfund om æstetik. Emnet er derfor også på grund af denne drøftelse kommet aktuelt på ministerrådets dagsorden.

Af mere konkrete tiltag og projekter skal nævnes følgende:

År 2005 gjorde Nordiska innovationcentret NICe en rapport om design och näring med titeln "Future in Design". Rapporten innehåller en beskrivning av att design blir allt mer väsentlig som konkurrensfaktor. Rapporten kommer också med flera rekommendationer om hur samarbetet mellan design och näringslivet kunde utveckla och stärkas och hur hela designfältet i Norden borde ses som en helhet.

MR-kultur initierade 2005 ett projekt för att följa upp NICes rapport och det nordiska designsamarbetet under designåret 2005. Projektet fokuserar på att skissa ett ramverk och ett flertal rekommendationer/förslag till hur det nordiska samarbetet inom design kunde utvecklas så att det bidrog till nya former för samarbete mellan design och näringsliv och till en nordiska policy som förenar kulturpolitiska aspekter med förståelse för den vitala roll som design har för en ekonomisk tillväxt. Projektet ledes af en projektgruppe.

Projektgruppen levererar en rapport i april 2006. Rapporten kommer att peka ut flera områden inom vilka ett nordiskt samarbete kunde ha en positiv inverkan på integrationen mellan design och industri. I samband med att rapporten blir klar i april 2006 arrangeras ett seminarium på Copenhagen Business School samt i maj ett seminarium i Oslo i samarbete med Nordiska
Innovationscentret NICe. Seminarierna kommer att samla experter från hela Norden och rapportens rekommendationer kommer att debatteras. Efter seminarierna och debatterna sammanfattas den slutliga versionen av rapporten. Rapporten oversendes til Nordisk Råd sammen med dette svar.

4) Ministerrådet finder at koblingen mellem kultur og næringsliv er vigtig og har derfor, gennem NICe, defineret kreative industrier som et fokusområde, med henblik på at styrke nordisk næringslivs innovation og konkurrenceevne gennem kreative alliancer med kulturlivet. Der pågår nu en række forskellige projekter med dette fokus. Mere information om de specifikke projekter kan findes på NICe's hjemmeside (www.nordicinnovation.net).

Som det angives ovenfor (punkt tre) vil projekterne "Northern Dimension Learning Forum on User Driven Innovation" og opfølgningen af "Future in Design" resultere i anbefalinger om tiltag på området, herunder hvilke aktører det vil være hensigtsmæssigt at inddrage og herunder evt. også om Arts and Business organisationer vil være relevante parter i arbejdet.

Nordisk Ministerråd har derfor ikke på nuværende tidspunkt planer om at tage initiativer for aktivt at understøtte samarbejdet mellem de nordiske Arts and Business organisationer, som foreslået under punkt fire.

Rekommandationen kan hermed afskrives.

Kultur- og utdanningsutvalgets betenkning

over meddelse om rekommandasjon 13/2004/kultur Nordisk design og samarbeid mellom kultur- og næringsliv (A 1347/kultur og A 1351/kultur)

Ad punkt 3 og 4.
Utgangspunktet for Kultur- og utdanningsutvalgets rekommandasjoner var at det er behov for å kople ulike sektorer for å styrke innovasjonen i det nordiske næringsliv, og at en slik kopling er nødvendig for å opprettholde den nordiske velferdsmodellen i en global konkurransesituasjon. Utvalget finner på den bakgrunn at ministerrådets redegjørelse for hvordan design inngår i "Nordisk Næringspolitisk samarbeidsprogram 2006-2010" gjennom fokus på brukerdrevet innovasjon er relevant og klargjørende. Videre noterer utvalget at det er satt fokus på design gjennom at det er utarbeidet en rapport med tittelen "Nordic Design for a Global Market. Policies for Developing the Design Industry in the Nordic Region". Utvalget vil oppfordre ministerrådet til å arbeide videre med rapportens anbefalinger. Utvalget er tilfreds med at ministerrådet – i likhet med utvalget – anser at kopling mellom kultur og næring er viktig og at det derfor er igangsatt tiltak på området bla. i regi av Nordisk InnovationsCenter. Utvalget mener at kultur og næring er et område som vil bli stadig viktigere for de nordiske landene framover, og vil derfor oppfordre ministerrådet til ytterligere å styrke innsatsen på dette området fremover. I den forbindelse vil utvalget peke på at de nordiske *arts and business*-organisasjonene representerer viktige nettverk og erfaringer, og vil beklage at ministerrådet på det nåværende tidspunkt ikke planlegger å inndra disse organisasjonene i det videre arbeidet. Kultur- og utdanningsutvalget vil prioritere temaet kultur og næring i den kommende perioden, og ser fram til en tettere dialog med ministerrådet om dette den kommende perioden.

Utvalget anser med dette rekommandasjonens intensjoner for å være ivaretatt.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Kultur- og utdanningsutvalget

at Nordisk Råd tar meddelelsen til etterretning og anser rek. 13/2004/kultur for *ferdigbehandlet* for rådets del

Lahtis, 20. september 2006

Mikko Alatalo (cent)
Bente Dahl (RV), næstformand
Ragnar Erlandsson (ÅC)
Britt Hildeng (A)
Mogens Jensen (S)
Kim Kielsen (S)
Jógvan við Keldu (Ff)
Rolf Reikvam (SV)
Dagfinn Sundsbø (Sp)
Nils-Erik Söderqvist (s)
Raija Vahasalo (saml)
Lars Wegendal (s), ordförande

Rek. 19/2004/medborger
D 2006

Meddelelse

om rekommandasjon 19/2004/medborger Samarbeid med urfolkene i Barents-regionen (A 1359/medborger)

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* ministerrådet i sitt arbeid med retningslinjer for samarbeid med Nordvest-Russland inkluderer tiltak til støtte for urbefolkningen i regionen

2) *at* ministerrådet samarbeider med samiske organer for å identifisere grensehindringer for den samiske befolkningen i nordiske land og setter inn ressurser for å fjerne disse hindringer

Nordiska Ministerrådets meddelar:

1) Samarbetet mellan de nordiska regeringarna och urbefolkningen i regionen äger rum inom det nordiska informella samarbetet genom vilket sameministrarna i Finland, Norge och Sverige regelbundet träffas. Ett mer formaliserat samarbete förekommer inom Barentssamarbetets Working Group of Indigenous Peoples (WGIP) där även Ryssland deltar.

Samverkan kommer liksom hittills att ske med de nya gränsöverskridande program som finansieras genom EG:s strukturfonder inom ramen för det nya målet för territoriellt samarbete 2007-2013. Inom ramen för detta programarbete utgör samerna en särskilt prioriterad grupp, vilket också kommer till uttryck genom ett för dem särskilt delprogram.

Nordiska ministerrådet stödjer samerna bl.a. kulturellt.

I ministerrådets samarbete med nordvästra Ryssland kan samer delta på lika villkor med andra i t.ex. mobilitetsprogram. Ryska samer kan också dra nytta av ett projektsamarbete som ministerrådet håller på att utveckla med Barents-rådet. Detta projekt syftar direkt till att stödja urbefolkningen i hela Barentsregionen. Projektet är en del av ett fördjupat samarbete mellan ministerrådet och Barents-rådet, ett samarbete som samerna kommer att ha särskilda förutsättningar att dra nytta av. Ministerrådet eftersträvar att samarbetet mellan NMR och Barents-rådet skall följas upp och realiseras så snabbt som möjligt. Det är angeläget med insatser både för hälsa och för näringsutveckling inom Barents-regionen. Genom samverkan med Barentsrådets WGIP önskar NMR också främja en nära dialog med ryska myndigheter.

2) Ministerrådets arbete med att avlägsna gränshinder för människor och företag har förnyats under 2006. Utöver ett mera kontinuerligt gränshindersarbete fokuserar ministerrådet på ett begränsat antal större problem åt gången. Det gäller i första fasen finans- och skattefrågor, utbildning, sociala frågor och företagsfrågor.

På flera av de nämnda områdena finns särskilda samiska aspekter. Med den nya arbetsordning som nu etablerats blir det lättare att tillsammans med samiska organ identifiera dessa och föreslå lösningar. Ministerrådet er altså opmærksom på grænsehindringer også for den samiske befolkning i de nordiske lande. Blandt andet deltog det grænsepolitiske sekretariat i

et seminar i april 2005 i Karasjok om grænsehindringer på Nordkalotten. Formålet med seminaret var at belyse grænsehindringer på Nordkalotten for den enkelte borger, for næringslivet og for det offentlige samarbejde med specielt fokus på samerne.

Håndtering af problemstillinger på dette område varetages af dels det grænsepolitiske sekretariat i Ministerrådet, som i øvrigt tager sig af grænsehindringsspørgsmål, dels i samarbejdet mellem ministrene ansvarlig for samiske sager i Finland, Norge og Sverige og sametingspresidentene i respektive land.. Samiske organer er naturlige parter til afklaring af dette område. Parallelt med dette arbejde pågår desuden et bilateralt arbejde mellem den norske og finske regering om fjernelse af grænsehindringer i nord. Dette har blandt andet resulteret i en rapport "Det grenseløse nord", der netop ser nærmere på de hindringer der opleves for samere.

I forbindelse med forarbeidet til utformingen av en strategi for kulturministrenes innsatser i Nordvest-Russland ble det avholdt et seminar i Murmansk 13. september 2005. Seminaret hadde deltakere blant annet fra kulturaktører og -forvaltninger i Murmansk, Karelen og Arkhangelsk, samt fra WGIP innenfor Barentssamarbeidet og Barentssekretariatet. Et av hovedtemaene på seminaret var urfolkenes situasjon i regionen.

Konklusjonene fra dette seminaret vil ligge til grunn for det videre arbeidet med strategien, som forventes sluttført i løpet av våren 2007.

Det bör till slut nämnas att sameministrarna i Finland, Norge och Sverige träffas regelbundet med sametingspresidenterna i respektive land.

Rekommandasjonen kan hermed avskrives.

Medborger- og Forbrugerudvalgets betænkning

over meddelelse om rekommandation 19/2004/medborger Samarbeid med urfolkene i Barents-regionen (A 1359/medborger)

Medborger- og Forbrugerudvalget noterer Nordisk Ministerråds samarbejde med Barentsrådets WGIP samt andre aktører på feltet og anser det som vigtigt og positivt. Udvalget ser også positivt på, at samiske aspekter af problemstillingen vedrørende afskaffelse af grænsehindringer er på ministerrådets dagsorden og ser frem tileventuelle resultater på området.

På baggrund af ovennævnte foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Rek. 19/2004/medborger som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Lahtis, den 20. september 2006

Bendiks H. Arnesen (A)
Erling Bonnesen (V)
Kjartan Ólafsson (Sj.)
Risto Kuisma (sd)
Per Kaalund (S), næstformand
Elina Linna (v)
Pehr Löv (sv), ordförande
Inger René (m)
Lyly Rajala (saml)
Reidar Sandal (A)
Seppo Särkiniemi (cent)
Karin S. Woldseth (FrP)

Fremst. 6/2005/præsidiet
D 2006

Meddelelse

om fremstilling 6/2005/præsidiet Informationsaftaler mellem de nordiske lande i forbindelse med bekæmpelse af grænsehindringer (A 1367/præsidiet)

Fremstillingen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at de respektive ministerråd under Nordisk Ministerråd indgår en aftale om informationsudbytte svarende til den indgåede aftale mellem økonomi- og finansministrene som har til formål at forhindre fremkomsten af grænsehindringer de nordiske lande imellem

Nordisk Ministerråd meddeler:

Nordisk Ministerråd afgav 1. juli 2005 følgende besvarelse:

Nordisk Ministerråd har med henblik på at give en besvarelse af Nordisk Råds fremstilling anmodet de berørte fagministerråd om en nærmere vurdering af behovet for sådanne informationsaftale inden for de respektive fagministerråd.

Efter drøftelse i de respektive fagministerråd kan følgende oplyses:

MR-Justits

Der foregår i dag en løbende informationsudveksling mellem de nordiske lande, blandt andet med henblik på at opretholde og styrke nordisk retsenhed. Det er på denne baggrund Ministerrådets for lovgivningsspørgsmål opfattelse, at rekommandationen i fremstillingen 6/2005 ikke på nuværende tidspunkt giver anledning til yderligere tiltag. Der henvises i øvrigt til bilag (vedlagt brev fra Formandskabet – bilag 1).

MR-arbejdsmarked

MR-A meddeler, at det ikke er behov for en formalisert avtale, men at landene løbende orienterer hinanden på embedsmandsmøder og ministerniveau om forestående lovgivning som kan risikere å skabe grænsehindringer arbedjsmarkedsområdet.

MR-regional

MR-regional meddeler, at det ikke er behov for en formalisert avtale, men at landene i god tid orienterer hverandre om forestående lovgivning som kan risikere å skape grensebarrierer på regionalområdet.

MR-Kultur

MR-Kultur meddeler, at de nordiske kulturdepartementer allerede har et tæt samarbejde både på minister- og embedsmandsniveau, og ser ikke umiddelbart noget behov for at indgå en aftale om informationsudbytte tilsvarende den indgåede aftale mellem økonomi- og finansministrene. Grænsehindringer på kulturområdet skyldes primært forskelle i lovgivning omkring told og skat.

MR-Fiskeri, Jord- og Skovbrug

MR-Fiskeri, Jord- og Skovbrug samt Levnedsmidler finder, at formålet med Nordisk Råds rekommendation fuldt ud imødekommes via det allerede eksisterende nordiske samarbejde på fødevareområdet, hvorfor der ikke er behov for at indgå en ny formel nordisk aftale om informationsudbytte tilsvarende den indgåede aftale mellem økonomi- og finansministrene. Der er vedlagt uddybende information herom i bilag 2.

MR-Uddannelse

Meddeler, at der ikke er behov for å inngå en informasjonsavtale om grensehindringer innenfor utdannings- og forskningsområdet. Landene vil imidlertid uformelt orientere hverandre i god tid om planlagte lovendringer vil kunne virke grensehindrende.

MR-Social og sundhed

MR-S finder ikke at der er behov for en formaliseret aftale om informationsudbytte. Landene orienterer løbende hinanden på embedsmandsmøder og ministerniveau om forestående lovgivning, som kan risikere at skabe grænsehindringer indenfor social- og helseområdet.

Endvidere vil en portal på det sociale område blive udviklet. Portalen lægges under Hallo Norden. Hensigten er, at der skal være tilgængelig information om socialforsikring i alle de nordiske lande og på alle sprog, således at borgere får mulighed for at finde korrekt information baseret på oplysninger fra myndigheder. En arbejdsgruppe under socialforsikring arbejder på et konkret udspil til hvordan en sådan portal skal udformes. De mødes i maj 2006 for nærmere drøftelse. Endelig arbejdes der på at forbedre informationen på Hallo Nordens hjemmeside specifikt om pensionsforhold i de nordiske lande med henblik på at yde borgere, som overvejer at flytte til et andet nordisk land, en forbedret service.

Ministerrådets konklusion er, at der ikke er behov for formelle aftaler om informationsudveksling i stil med det rådet foreslår.

Fremstillingen kan hermed afskrives.

Bilag 1: Brev fra det danske formandskab til Nordisk Ministerrådssekretariat af 4. oktober 2005

Fremstilling 6/2005 vedrørende informationsaftaler mellem de nordiske lande i forbindelse med bekæmpelse af grænsehindringer

Det danske formandskab for Ministerrådet for lovgivningsspørgsmål (MR-lov) har modtaget Nordisk Ministerråds brev af 29. april 2005 vedlagt Nordisk Råds fremstilling 6/2005, hvori Nordisk Råd rekommanderer, at de respektive ministerråd under Nordisk Ministerråd indgår en aftale om informationsudbytte tilsvarende den indgåede aftale mellem de nordiske økonomi- og finansministre, som har til formål at forhindre fremkomsten af grænsehindringer mellem de nordiske lande.

Det retlige samarbejde mellem de nordiske lande er forankret i Helsingfors-aftalen fra 1962, som indeholder et særskilt kapitel om dette samarbejde, hvis overordnede formål er at fremme retsenheden mellem de nordiske lande, hvor dette er formålstjenligt.

De nordiske justitsministre vedtog den 21. juni 2005 på deres årlige møde et nyt samarbejdsprogram for det nordiske justitssamarbejde. Det fremgår af samarbejdsprogrammet, at når et land overvejer at indføre ny lovgivning på et område, som traditionelt indgår i det nordiske lovsamarbejde, bør de andre lande informeres, og der bør tages initiativ til en nærmere diskussion og eventuel samordning gennem Embedsmandskomitéen for lovgivnings-spørgsmål (EK-Lov) eller gennem uformelle kontakter.

Embedsmandskomitéen for lovgivningsspørgsmål har efter anmodning fra de nordiske justitsministre udarbejdet et notat med titlen "Nordiskt lagstiftningssamarbete vid genomförande av gemenskapsrättsakter" (vedlagt), som nærmere beskriver, hvordan dette samarbejde kan fremmes. Notatet er sendt til samtlige nordiske ministerier/departementer. De samarbejdsformer, som beskrives i notatet, kan også bruges på andre områder end dem, som traditionelt indgår i det nordiske lovsamarbejde.

Der foregår således i dag en løbende informationsudveksling mellem de nordiske land, bl.a. med henblik på at opretholde og styrke nordisk retsenhed.

Det er på denne baggrund Ministerrådet for lovgivningsspørgsmåls opfattelse, at rekommandationen i fremstilling 6/2005 ikke på nuværende tidspunkt giver anledning til yderligere tiltag.

Bilag 2: Svar på fremstilling 6/2005 vedrørende informationsaftaler mellem de nordiske lande i forbindelse med bekæmpelse af grænsehindringer fra MR-Fiskeri, Jord- og skovbrug.

Det danske formandskab for MR-Fiskeri, Jord- og Skovbrug samt Levnedsmidler, MR-FJSL har modtaget brev af 29. april vedlagt Nordisk Råds Fremstilling 6/2005, hvori Nordisk Råd rekommanderer

"at de respektive ministerråd under Nordisk Ministerråd indgår en aftale om informationsudbytte tilsvarende den indgåede aftale mellem økonomi- og finansministrene som har til formål at forhindre fremkomsten af grænsehindringer de nordiske lande imellem"

Embedsmandskomiteen for Levnedsmidler, EK-Livs under vort Ministerråd har behandlet Nordisk Råds rekommendation samt hele grænsehandelsproblematikken i relation til handlen mellem de nordiske lande på fødevare- og veterinærområdet. I den forbindelse er der gennemført en national kortlægning, hvor landene hver især har rettet henvendelse til de nationale kontaktorganisationer for at få nærmere kortlagt, hvilke grænsehindringer på fødevareområdet, som organisationerne kunne ønske at få taget op i nordisk regi.

Undersøgelsen har vist, at der kun er meget få problemer med grænsehindringer for handlen mellem de nordiske land på fødevare- og veterinærområdet. Til information vedlægges en oversigt over de rejste problemstillinger og EK-Livs' behandling heraf[1].

En del af baggrunden for de få problemer ved grænseoverskridende handel med fødevarer i Norden er, at er fødevarelovgivningen i meget stor udstrækning er harmoniseret i EU/EØS-regi, og at der fastlagt EU notifikationsprocedurer forud for indførelse af ny national lovgivning på fødevare- og veterinærområdet.

Samtidig bidrager det tætte nordiske fødevaresamarbejde i høj grad til at forebygge grænsehindringer. I Ministerrådets deklaration om "Økt mattrygghet i Norden" fra 2002 lægger vi vægt på, at man som en naturlig udbygning af samarbejdet i embedsmandskomitéerne praktiserer det nordiske samarbejde aktivt, både indenfor rammene af permanent etablerede og spontane netværk, og ved løbende kontakt med henblik på løsning af aktuelle problemer af fælles interesse. Dette gælder både i den lovforberedende fase og ved implementeringen af EU/EØS-lovgiving.

I EK-Livs' arbejdsgrupper og forskellige netværk er der således et meget omfattende samarbejde omkring EU-lovgivningen og dens implementering ligesom evt. problemstillinger kan tages op i EK-Livs, hvor de nordiske landes myndigheder på området er repræsenteret på højeste niveau.

På denne baggrund finder MR-Fiskeri, Jord- og Skovbrug samt Levnedsmidler, at formålet med Nordisk Råds rekommendation fuldt ud imødekommes via det allerede eksisterende nordiske samarbejde på fødevareområdet, hvorfor der ikke er behov for at indgå en ny formel nordisk aftale om informationsudbytte tilsvarende den indgåede aftale mellem økonomi- og finansministrene.

---

[1] Ligger som mødemateriale til NKO-workshoppen om "Internationalisering, grænsehindringer og fødevaresikkerhed"

Præsidiets betænkning

over meddelande om fremstilling 6/2005/præsidiet Informationsaftaler mellem de nordiske lande i forbindelse med bekæmpelse af grænsehindringer (A 1367/præsidiet)

Nordiska ministerrådet redogör på ett förtjänstfullt sätt för de olika ministerrådens synpunkter i förhållande till att ingå avtal om informationsutbyte när ny lagstiftning på respektive område stiftas i länderna. De olika ministerråden redogör var för sig att det inte finns behov för avtal med nämnda syfte för att det på ett informellt plan på tillräckligt sätt alltid informeras till de andra nordiska länderna i ministerråden, ämbetsmannakommittéerna eller bilateralt om förestående lagändringar. Presidiet ställer sig dock skeptiskt till att detta ibland formella och ibland oformella informationsutbyte är tillräckligt strukturerat för att tjäna syftet. Vi har ju dessvärre otaliga exempel på att ny lagstiftning kan leda till mycket beklagliga nordiska gränshinder. Helsingforsavtalet stipulerar också att länderna skall eftersträva inbördes samordning av lagstiftningen. Syftet här är att undvika att gränshinder uppstår i samband med lagstiftningsarbetet i länderna. Vidare ställer sig presidiet frågande till att samtliga ministerråd meddelar att ett informationsutbyte de facto alltid sker i samband med ny lagstiftning och samtidigt meddelar att det därför inte finns behov för avtal som reglerar detta. Presidiet menar att om den efterfrågade aktiviteten redan är en rutinmässig sak i ministerråden så borde det också vara oproblematiskt att systematisera detta via avtal. Frågan är av avgörande betydelse med tanke på det omfattande gränshindersarbetet som både Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet prioriterat högt de senaste åren.

Presidiet noterar att det i de enskilda ministerråden inte finns en beredskap eller vilja att ingå avtal om informationsbyte i samband med lagändringar i länderna. Nordiska ministerrådet menar att frågan för närvarande omhändertas på ett tillfredsställande sätt. Dock menar presidiet att nuvarande ordning i Nordiska ministerrådet inte verkar betryggande, men att initiativet från Nordiska rådets sida kanske bör specificeras och omformuleras. Oberoende behövs det enligt presidiet en betydligt mer rigorös organisation som systematiskt skall försöka identifiera eventuella gränshinder som kan uppstå i Norden som följd av ny lagstiftning i ett eller flera nordiska länder.

Med bakgrund i detta föreslår presidiet i enlighet med Nordiska ministerrådets förslag att framställningen skall avskrivas. Detta med det förbehållet att Nordiska rådet återkommer i frågan med en ny mera specificerad rekommendation efter att presidiet och Nordiska rådets gränshindersrapportör beretts möjlighet att ånyo fördjupa sig i frågan.

Mot bakgrund av ovannämnda föreslår presidiet

> *att* Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att framställning 6/2005/presidiet för rådets del är *slutbehandlad*

Lahtis den 20 september 2006

Arja Alho (sd)
Berit Brørby (A)
Anita Johansson (s)
Jón Kristjánsson (F)
Inge Lønning (H)
Kristian Pihl Lorentzen (V), vicepræsident
Rannveig Guðmundsdóttir (A)
Outi Ojala (vänst)
Gabriel Romanus (fp)
Simo Rundgren (cent)
Martin Saarikangas (saml)
Ole Stavad (S), præsident
Bjørg Tørresdal (KrF)

Fremst. 7/2005/miljö
D 2006

Meddelelse

om fremstilling 7/2005/miljö Handlingsplan för fiske-, jord- och skogsbruks- samt livmedelssamarbete 2005–2008 (B 224/miljö)

Fremstillingen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* arbejdet med at fremme økologisk landbrug prioriteres højt i planperioden – blandt andet i form af nordisk samarbejde om rådgivning, forskning og udvikling igennem hele værdikæden, der kan lede til øget efterspørgsel efter økologiske produkter

2) *at* der på politisk niveau såvel som på embedsmandsplan udveksles erfaringer og overvejelser vedrørende benyttelse af offentlige politisk-økonomiske virkemidler til fremme af økologisk forbrug – eksempelvis nedsat moms på økologiske fødevarer, offentlige institutioners efterspørgsel efter økologiske varer etc.

3) *at* skovbrugssamarbejdet fremover fokuseres på at afhjælpe de kortsigtede og langsigtede konsekvenser af storm og andre forventelige klimaforandringer for det multifunktionelle skovbrug

4) *at* arbejde aktivt for, at ministerrådets samarbejde med Nordvestrusland kommer til at omfatte relevante fiske-, jord- og skovbrugs-, og levnedsmiddelprojekter

5) *at* gennemføre B 224/miljø Ministerrådsförslag om handlingsprogram för nordiskt fiske-, jord- och skogsbruks- samt livsmedelssamarbete 2005-2008 – "Et nordisk løft for verdiskapning og livskvalitet" under inddragelse af de synspunkter, der er udtrykt i Nordisk Råds nærværende betænkning om forslaget

Nordisk Ministerråds meddeler:

Nordisk Ministerråd har merket seg Nordisk Råds anmerkninger til Ministerrådets handlingsprogram. Anmerkningene er tatt inn i handlingsprogrammet med følgende tekst: Nordisk Råd har rekommandert Nordisk Ministerråd til å fremme samarbeidet på områdene for økologisk jordbruk: økologisk produserte livsmidler og varer; multifunksjonelt skogbruk; særskilte tiltak for å bøte på konsekvensen av storm og andre effekter: klimaforandringer; samt ett aktivt samarbeide med Nordvestrussland.

De konkrete tema som er anmerket kan inkluderes i følgende punkter for målsetninger og prioriterte innsatsområder i handlingsprogrammet: Økologisk jordbruk og skogbrukssamarbeidet i punktene 5.1, 5.4 og 5.5. Samarbeidet med Nordvestrussland faller inn under punkt 5.5 i handlingsprogrammet.

Ministerrådet har i perioden 2002-2005 gjennomført et samarbeid om økologisk jordbruk. Det har bl.a. vært gjennomført et nordisk seminar og et nordisk – baltisk prosjekt. Dette samarbeidet har resultert i erfaringsutveksling og drøftinger av konkrete utfordringer. Det foreligger forslag til videreføring av samarbeidet. Når det gjelder økonomiske virkemidler og andre virkemidler for å fremme omsetningen av økologiske produksjon, vurderes dette i EU og nasjonalt i landene. Erfaringsutveksling skjer gjennom Ministerrådet og øvrig etablerte fora i Norden.

Skogbrukssamarbeid i tilknytning til stormskader ble tatt opp i 2005 og det ble drøftet i en workshop under ministerkonferansen i Århus 30. juni 2005. Det multifunksjonelle skogbruket le tatt opp i den Nordiske Ministerkonferansen om skogens verdi i lokalsamfunnene i Norden 29.-30. august 2005. Oppfølgingspunkter fra den nevnte workshop og skogkonferansen er lagt inn i det norske formannskapsprogrammet for 2006.

Ministerrådet arbeider for å utvikle samarbeidet med Nordvestrussland. For genetiske ressurser og skogbruk er det etablert samarbeidsfora. Norden og de baltiske stater har tatt initiativ for å involvere Russland i det nordisk – baltiske samarbeidet. Det nye Russlandsprogrammet for 2006–2008 vil danne en viktig basis for samarbeidet med Nordvestrussland.

Fremstillingen kan hermed avskrives.

Miljø- og Naturresurseudvalgets betænkning

over meddelelse om fremstilling 7/2005/miljö Handlingsplan för fiske-, jord- och skogsbruks- samt livmedelssamarbete 2005–2008 (B 224/miljö)

Nordisk Ministerråd vurderer, at de fremsatte rekommandationer vil kunne imødekommes gennem udmøntningen af handlingsplanen over årene 2005-06.

Med hensyn til at styrke det nordiske samarbejde om virkemidler til at fremme økologiske fødevarer oplyser Ministerrådet, at der sker løbende udveksling af erfaringer og at de konkrete virkemidler vurderes nationalt og i EU-regi.

Skovbrugssamarbejdet har taget spørgsmålet om det multifunktionelle skovbrug op – blandt andet i forbindelse med langsigtede vurderinger af ekstreme klimaforhold. Samarbejdet med Nordvestrusland er iværksat på skovbrugsområdet og indenfor genetiske resurser.

Miljø- og Naturresurseudvalget takker for informationen. Idet man udtrykker forståelse for landenes og EU's store betydning, skal udvalget ikke undlade at beklage, at man ikke finder basis for en forstærket nordisk indsats for at fremme de økologiske fødevarer gennem samordnet implementering af politiske og økonomiske virkemidler på området.

På baggrund af ovennævnte foreslår Miljø- og Naturresurseudvalget,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Fremst. 7/2005/miljö som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende

Lahtis, den 20. september 2006

Ásta R. Jóhannesdóttir (A)
Sinikka Bohlin (s)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Barbro Feltzing (mp)
Agne Hansson (c)
Hanna-Leena Hemming (saml), viceordf.
Kári P. Højgaard (Sjfl.)
Ivar Kristiansen (H)
Asmund Kristoffersen (A), leder
Johan Lund Olsen (IA)
Aulis Ranta-Muotio (cent)

Fremst. 8/2005/miljø
D 2006

Meddelelse

om fremstilling 8/2005/miljø
Revideret strategi for genetiske ressourcer for fiskeri, jordbrug, skovbrug og levnedsmidler i Norden 2005-2008 (B 222/miljø)

Fremstillingen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* som et led i samarbejdet med Nordvestrusland, tilstræbe og budgetmæssigt tilgodose et fortsat og intensiveret samarbejde med genbanken i Skt. Petersborg (Vavilov Instituttet) efter forhandling på baggrund af instituttets ønsker og i samspil med baltiske og andre internationale aktører på området
2) *at* gennemføre B 222/miljø Ministerrådsforslag om revideret strategi for genetiske resurser for fiskeri, jordbrug, skovbrug og levnedsmidler i Norden 2005-2008 under inddragelse af de synspunkter, der er udtrykt i Nordisk Råds nærværende betænkning om forslaget

Nordisk Ministerråds meddeler:

Nordisk Ministerråd har merket seg Nordisk Råds anmerkninger til Ministerrådets reviderte strategi for genetiske ressurser for fiskeri, jordbruk, skogbruk og livsmidler 2005 – 2008.

Samarbeidet om genressurser mellom Norden, de baltiske stater og Nordvestrussland under Nordisk Ministerråd er meget viktig, også for de nordiske landene. Samarbeid om genressurser vil blive foreslået som et aktuelt tema til den Nordiske - Baltiske Ministerkonferansen 7. – 8. november 2006 i Norge. Det arbeides for å involvere Russland i konferansen, inkl. forberedelsen av den. Samarbeidet mellom Nordisk Genbank og Genbanken i St. Petersburg (Vavilov Instituttet) vil så vidt mulig bli videreført, og videre utviklet innen rammene for Russlandsprogrammet.

Fremstillingen kan hermed avskrives.

Miljø- og Naturresurseudvalgets betænkning

over meddelelse om fremstilling 8/2005/miljø Revideret strategi for genetiske ressourcer for fiskeri, jordbrug, skovbrug og levnedsmidler i Norden 2005-2008 (B 222/miljø)

Nordisk Ministerråd meddeler, at samarbejdet mellem Norden, de baltiske stater og Nordvestrusland anses som betydningsfuldt. Miljø- og Naturresurseudvalget takker for svaret og opfordrer til videreførelse af samarbejdet.

På baggrund af ovennævnte foreslår Miljø- og Naturresurseudvalget,

at Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Fremst. 8/2005/miljø som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende

Lahtis, den 20. september 2006

Ásta R. Jóhannesdóttir (A)
Sinikka Bohlin (s)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Barbro Feltzing (mp)
Agne Hansson (c)
Hanna-Leena Hemming (saml), viceordf.
Kári P. Højgaard (Sjfl.)
Ivar Kristiansen (H)
Asmund Kristoffersen (A), leder
Johan Lund Olsen (IA)
Aulis Ranta-Muotio (cent)

Fremst. 9/2005/medborger/miljø/næring
D 2006

Meddelelse

om fremstilling 9/2005/medborger/miljø/næring EU's kemikalielovgivning, REACH (A 1368/medborger/miljø/næring)

Fremstillingen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer og Nordisk Ministerråd

at landene hver for sig og sammen arbejder for en styrkelse og vedtagelse af REACH som et led i målsætningen om at fremme miljø, sundhed og forbrugerindsyn i forbindelse med kemikalieanvendelse

De nordiske landes regeringer og Nordisk Ministerråd meddeler:

De nordiske lande har fra starten - både hver for sig og i nordisk regi - arbejdet kraftigt for at få styrket og gennemført REACH som led i målsætningen for at fremme miljø, sundhed og forbrugerindsigt i forbindelse med kemikalieanvendelse. Landene arbejder også for at sikre åbenhed i selve REACH-processen efter principperne i Århuskonventionen.

I Nordisk Ministerråds regi er arbejdet på kemikalieområdet fokuseret på REACH. Det sker dels ved at gennemføre fælles projekter som kan spille ind i EU-processen, og ved at forberede gennemførelsen af REACH i de nordiske lande.

I forbindelse med REACH pågår i øjeblikket intense forhandlinger om Kommissionens forslag til ny forordning. Hertil kommer, at der på teknisk niveau gennemføres et stort arbejde med at forberede tekniske vejledninger. Et stort antal personer fra alle de nationale administrationer er involveret heri. Begge dele vil have meget stor betydning for det faktiske beskyttelsesniveau.

I efteråret 2004 præsenterede bl.a. den svenske og danske miljøminister rapporten "Analys av ekonomiska konsekvenser av REACH", med det formål at få fremmet processen med at gennemføre REACH. Efterfølgende er der generel enighed om, at omkostningerne ved REACH langt overstiges af fordelene for miljø og sundhed, og at REACH også vil indbebære fordele for mange virksomheder.

På det mere tekniske niveau er der gennemført et stort arbejde for eksempel med at fastlægge datakrav, som industrien skal leve op til ved anmeldelse af og godkendelse af kemiske stoffer, hvordan stoffer skal vurderes både med hensyn til miljø, sundhed og socioøkonomiske forhold, tilsynsaspektet med hensyn til hvordan det sikres, at den kommende regulering overholdes, og anvendelsen af nordiske produktregistre, som er unikke ved vurderingen af, hvor kemiske stoffer rent faktisk bruges. Blandt andet har man i nordisk regi afholdt en workshop om socio-økonomiske analyser af REACH-lovgivningen den 2.-3. marts 2005 i Helsingfors.

Det er vurderingen, at arbejdet bærer frugt i forhandlingerne. Der forberedes en workshop, som planlægges afholdt i december 2005. Workshoppen skal samle op på erfaringerne i det nordiske REACH arbejde og komme med forslag til, hvor den fremtidige indsats i REACH sammenhæng skal lægges.

Medborger- og Forbrugerudvalgets, Miljø- og Naturresurseudvalgets og Næringsudvalgets betænkning

over meddelelse om fremstilling 9/2005/medborger/miljø/næring EU's kemikalielovgivning, REACH (A 1368/medborger/miljø/næring)

Udvalgene takker for meddelelsen fra Nordisk Ministerråd og landenes regeringer. Udvalgene anerkender de nordiske EU-landes arbejde med at gennemføre et styrket REACH med henblik på at fremme miljø, sundhed og forbrugerindsigt; ligesom udvalgene anerkender Nordisk Ministerråds udmærkede indsats med at gennemføre fælles projekter, der spiller ind i EU-processerne.

Udvalgene noterer sig, at spørgsmålet om den endelige udformning af REACH endnu ikke er færdigbehandlet, idet der ikke er opnået enighed mellem EU-parlamentet og Rådet. Udvalgene agter på den baggrund at overveje en fornyet rekommandation om EU's kemikalielovgivning.

På baggrund af ovennævnte foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget, Miljø- og Naturresurseudvalget og Næringsudvalget,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Fremst. 9/2005/medborger/miljø/næring som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende

Stockholm, den 26. april 2006

Bendiks H. Arnesen (A)
Hans Frode Asmyhr (FrP)
Ásta R. Jóhannesdóttir (A)
Lennart Axelsson (s)
Sinikka Bohlin (s)
Erling Bonnesen (V)
Marianne Carlström (s)
Drífa Hjartardóttir (Sj.), formand, Næring
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Sigrun Eng (A)
Joan Erlandsen (V)
Reynoldh Furustrand (s)
Rolf Gunnarsson (m)
May Elisabeth Hansen (SV)
Agne Hansson (c)
Kári P. Højgaard (Sjfl.)
Hanna-Leena Hemming (saml), v. ord., Miljø
Lene Jensen (S)
Per Kaalund (S), næstformand, Medborger
Kjartan Ólafsson (Sj.)
Ivar Kristiansen (H)
Asmund Kristoffersen (A), leder, Miljø
Anne Margrethe Larsen (V)
Elina Linna (v)
Pehr Löv (sv), ordförande, Medborger
Allan Niebuhr (KF)
Thore A. Nistad (FrP)
Runar Patrikson (fp)
Marion Pedersen (V)
Lyly Rajala (saml)
Aulis Ranta-Muotio (cent)
Inger René (m)
Johan Lund Olsen (IA)
Reidar Sandal (A)
Steingrímur J. Sigfússon (VG), næstf. Næring
Gunilla Tjernberg (kd)
Kristen Touborg (SF)

Fremst. 10/2005/næring
D 2006

Meddelelse

om fremstilling 10/2005/næring
Krav til EU's softwarepatent (A 1372/næring)

Framställningen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

1) *at* regeringerne sammen og hver for sig, arbejder målrettet og eksplicit for at følgende lægges til grund for vedtagelse af et europæisk software-patent
2) *at* der tydeligt og eksplicit sættes krav til det tekniske bidrag, samt den opfindelseshøjde og nyhedsværdi det tekniske bidrag skal opfylde for at være patentérbart
3) *at* man sikrer, at softwarepatenter ikke begrænser infrastruktur og interoperabilitet
4) *at* der ikke skal kunne tildeles patent til produkter/opfindelser, som alene er en forretningsmetode eller oversættelse af en kendt procedure eller fysisk proces

De nordiske landes regeringer meddeler:

Sverige
Framställningen har nära samband med kommisionens förslag till ett direktiv om patenterbarhet för datorrelaterade uppfinningar, som blev förkastat av Europaparlamentet och därmed föll. Enligt Sveriges uppfattning är därför frågan mindre aktuell och bör tas upp endast om kommissionen lägger fram ett nytt förslag om datorrelaterade uppfinningar. Som NMRS också uttryckte saken i utkastet till svar till framställning 11/2005 som behandlades vid ÄK-U 1, är det inte sannolikt att kommissionen kommer med ett nytt initiativ i frågan under överskådlig tid.

Danmark
Videnskabsministeriet fremsender hermed vores kommentarer til det fremsendte jf. nedenfor.

Sagen skal ses i tæt tilknytning til det af EU-Kommissionen fremførte Software Patent Direktiv, der som bekendt er blevet forkastet af EU-Parlamentet. Denne sammenhæng fremgår også af Nordisk Råds Fremstilling 10/2005 til de nordiske landes regeringer om samme.

Fremstilling 10 synes derfor at være blevet mindre aktuel. Danmark finder derfor, at spørgsmålet kun bør tages op, såfremt EU-kommissionen fremsender et nyt relateret forslag, hvilket dog bekendt ikke synes sandsynligt.

Ovenstående er koordineret med Økonomi- og Erhvervsministeriet.

Norge
Norge har vurdert denne saken, som bygger på EU-kommisjonens patentdirektiv, som igjen ble forkastet av EU-parlamentet. Det videre nordiske arbeidet med programvarepatenter bør derfor vurderes i tilknytning til EU-kommisjonens videre arbeid med patentdirektiv dersom saken kommer opp igjen. Norge vil i så fall utforme sitt standpunkt i samarbeid med andre nordiske land.

Finland
Handels- och industriministeriets kommentar till framställningen är följande: Frågan bör ses i nära anknytning till kommissionens förslag till ett direktiv (Software Patent Directive) om patenterbarhet för datorrelaterade uppfinningar, vilket dock Europaparlamentet förkastade. Frågan är därmed inte mera aktuell och kan tas upp endast om kommissionen lägger fram ett nytt förslag om datorrelaterade uppfinningar. Vi hänvisar också till frågans behandling vid ÄK-U 1, där det framkom att det inte är sannolikt att kommissionen kommer med ett nytt förslag i frågan i en snar framtid.

Island
Island har ingen kommentarer til fremstillingen.

Næringsudvalgets betænkning

over meddelelse om fremstilling 10/2005/næring Krav til EU's softwarepatent (A 1327/næring)

Næringsudvalget ønsker at afskrive rekommandationen idet forslaget fra Europa-Kommissionen er trukket tilbage. Udvalget havde identificeret en række problematiske forhold i det af Europa-Kommissionen fremlagte forslag, og man ønsker derfor at afvente EU's næste forslag, før man involverer sig på ny i sagen.

På baggrund af ovennævnte foreslår Næringsudvalget,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Fremst. 10/2005/næring som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende

Lahtis, den 20. september 2006

Lennart Axelsson (s)
Drífa Hjartardóttir (Sj.), formand
Sigrun Eng (A)
Joan Erlandsen (V)
Reynoldh Furustrand (s)
Allan Niebuhr (K)
Lauri Oinonen (cent)
Runar Patriksson (fp)
Marion Pedersen (V)
Inge Ryan (SV)
Steingrímur J. Sigfússon (VG), næstformand
Harry Wallin (sd)

Fremst. 11/2005/næring
D 2006

Meddelelse

om fremstilling 11/2005
Vurdering av EU's direktivforslag til softwarepatent (A 1372/næring)

Fremstillingen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* snarest muligt og i samarbejde med nationale patentorganisationer og toneangivende IT-aktører, vurdere hvilke særlige patentrelaterede behov som findes i den nordiske softwareindustri

2) *at* man iværksætter en vurdering af hvor lang løbetid et softwarepatent bør have og om tvangslicenser/vederlagsbaserede licenser skal introduceres som et middel til at sikre lige og fri konkurrence på softwaremarkedet. Konklusionerne herfra meddeles de ansvarlige nordiske ministre og Næringsudvalget i Nordisk Råd

Nordisk Ministerråd meddeler:

Nordisk Ministerråd ser Fremstilling 11/2005 i tæt tilknytning til det af EU kommissionen fremførte Software Patent Direktiv, der som bekendt er blevet forkastet af EU-Parlamentet. Denne sammenhæng fremgår også af Nordisk Råds Fremstillingen 10 til de nordiske landes regeringer om samme.

Fremstillingen 11/2005 synes derfor at være blevet mindre aktuel. Ministerrådet finder derfor, at spørgsmålene kun bør tages op, såfremt EU kommissionen fremsender et nyt relateret forslag, hvilket dog Ministerrådet bekendt ikke virker sandsynligt.

Fremstillingen kan hermed afskrives.

Næringsudvalgets betænkning

over meddelelse om fremstilling 11/2005 Vurdering av EU's direktivforslag til softwarepatent (A 1372/næring)

Næringsudvalget ønsker at afskrive rekommandationen idet forslaget fra Europa-Kommisionen er trukket tilbage. Udvalget havde identificeret en række problematiske forhold i det af Europa-Kommisionen fremlagte forslag, og man ønsker derfor at afvente EU's næste forslag, før man involverer sig på ny i sagen.

På baggrund af ovennævnte foreslår Næringsudvalget,

at Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Fremst. 11/2005/næring som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende

Lahtis, den 20. september 2006

Lennart Axelsson (s)
Drífa Hjartardóttir (Sj.), formand
Sigrun Eng (A)
Joan Erlandsen (V)
Reynoldh Furustrand (s)
Allan Niebuhr (K)
Lauri Oinonen (cent)
Runar Patriksson (fp)
Marion Pedersen (V)
Inge Ryan (SV)
Steingrímur J. Sigfússon (VG), næstformand
Harry Wallin (sd)

Fremst. 12/2005/miljø
D 2006

Meddelelse

om fremstilling 12/2005/miljø
Kraftsituationen i Norden (A 1362/miljø)

Fremstillingen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

1) *at* foretage en gennemgang af forskellige eksisterende prognoser for det fremtidige el-forbrug i de nordiske lande og foretage en vurdering af, hvorvidt disse giver et realistisk billede af forventningerne

2) *at* foretage en gennemgang af eksisterende planer for forøgelse af el-produktionen i Norden og for forbedringer af transmissionskapaciteten i og mellem de nordiske lande

Nordisk Ministerråd meddeler:

1) Prognoser for det fremtidige elforbruk i de Nordiske landene viser en samlet vekst i energiforbruk på 18 TWh frem mot 2010.

	Brutto etterspørsel (TWh)					
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Norden	**414**	**417**	**424**	**429**	**435**	**439**
Finland	89	90	92	92	92	93
Danmark	36	36	36	36	36	37
Sverige	154	155	156	157	158	159
Norge	126	126	127	129	132	134
Island	9	10	13	15	16	16

Det må bemerkes at prognosene for hvert av landene er basert på svært varierende forusetninger[1] og beregningsmetodikk. Det er derfor ikke tale om en prognose for Norden, men mer en sammenstilling av de ulike landenes prognoser[2].

Til sammenlikning referers det til Nordels sammenstilling av forventet forbruk i Norden i 2008. Nordel forventer et forbruk på ca. 415 TWh i 2008.

Ministerrådet anser at de forskjellige eksisterende prognosene for det fremtidige elforbruk er velbalanserte.

2) a) Produksjon:
Det nordiske market har til i dag sikret at forholdet mellom forbruk og produksjon i Norden som helhet har vært balansert, også under pressede situasjoner.

[1] Den norske prognosen forursetter uendret forbruk fra kraftintensiv industri fra 2005 og tar utgangspunkt i et middelpris-scenario, flere beregninger er utført med andre prisforutsetninger. For Danmarks del gjelder det at veksten er betydelig redusert som følge av forventninger om resultater av energisparings- og effektiviseringstiltak.

[2] Nordels analyse har ikke regnet med Island, derfor vil tallene i dette notatet avvike en del fra Nordel's tall. Normalt regnes ikke Island til det nordiske markedet siden Island ikke har fysisk forbindelse til elmarkedet i Norden for øvrig.

I 2004 ble det produsert 377 TWh i det nordiske elmarkedet og Norden var nettoimportør av ca. 12 TWh.

Produksjon (TWh) 2004		2004 netto imp/eksp
Norden	**377**	**12**
Finland	82	5
Danmark	38	-3
Sverige	148	-2
Norge	109	12

Det er en viktig forutsetning i Norden at nye investeringsbeslutninger for produsjonskapasitet tas i forhold til lønnsomhet. Selv om utbygging skulle vise seg lønnsomt i forhold til markedet, er det også politisk usikkerhet omkring en rekke nye prosjekter, slik som et mulig elsertifikat marked mellom Norge og Sverige. Det er derfor ikke mulig å gi en total prognose eller sammenstilling av ny produksjonskapasitet i det Nordiske markedet.

I perioden frem mot 2010 forligger vedtatte planer for forsterkning av produksjonskapasiteten. Listen må ikke ses på som utfyllende.

Finland
- 40 MW vannkraft, 2005-2008
- 95 MW vind, 2005-2008
- 140 MW diverse CHP og kjernekraft, 2005-2008
- 1600 MW kjernekraft, 2009

Danmark
- 125 MW biomasse og kull CHP og gass, 2005-2008
- 400 MW off-shore vind, 2008-2009

Norge
- 430 MW gasskraft (usikkert)[3]
- 300 MW små vannkraftverk
- 400 MW vindkraftverk

Sverige
- 660 MW CHP gass
- Vindkraftverk

Island
- 300 MW geotermisk kraftverk
- 690 MW vannkraftverk

Det er gitt konsesjon til flere nye vann- og vindkraftprosjekter i Norge og vindkraftprosjekter i Sverige. I tillegg planlegges en økt produksjon i gjenværende eksisterende kjernekraftenheter i Barsebäck i Sverige. Frem mot 2010 planlegges ca. 800 MW (kull) tatt ut av produksjon i Danmark.

I den takt disse nye kraftverkene blir realisert vil de bidra til å produksjonen av energi i perioden fremover.

Til sammenlikning konkluderer Nordel med at de økte investeringene i ny produksjonskapasitet vil gi økt produksjon og bidra til at det nordiske elsystemet vil kunne møte den forventete veksten i forbruk forutsatt gjennomsnittlige forhold. Nordel forventer en produksjon på 431 TWh i Norden i 2008, altså at Norden vil være en netto-eksportør av kraft på 16 TWh.

b) Overføringskapasitet/Nett:

[3] Tre gasskraftprosjekter har fått konsesjon i Norge, men det er usikkert hvor mange av prosjektene som vil realiseres som følge av forhold knyttet til rammebertingelser for eksempel krav til CO_2-rensing, lønnsomhet og infrastruktur for gass osv.

På energi ministrenes oppfordring i Akureyrierklæringen har Nordel levert et forslag til ytterligere harmonisering mellom de systemansvarlige for overførinsnettet i Norden. Harmoniseringsarbeidet er et viktig skritt på veien til økt transparens og forutsigbarhet for aktører og investorer i markedet. Nordel har også presentert en videreutviklingsplan for forsterkninger i overføringskapasitet mellom de nordiske landene:

Følgende fem snitt er inkludert i Nordels "pakke" (ikke prioritert rekkefølge):

- Snitt 4 600-800 MW (i Syd Sverige)
- Fenno-Skan, 600-800 MW, (mellom Sverige og Finland)
- Storebælt forbindelsen 600 MW (mellom Jylland og Sjelland)
- Nea – Järpströmmen, (mellom Midt Norge og Sverige)
- Skagerrak 4, 600 MW (mellom Norge og Jylland)

I den takt disse forbindelsene realiseres, vil de kunne bidra til en bedre kraftflyt og forsyningssikkerhet i Norden. Behovet for ny produksjons- og overføringskapasitet kan reduseres som følge av en mer effektiv og omfattende kraftflyt mellom de nordiske landene.

I tillegg planlegges det følgende forbindelser mellom Norden og tredjeland:

- Estlink, 350 MW, 2006 (mellom Finland og Estland)
- NordNed, 600 MW, 2008 (mellom Norge og Nederland)
- Oppgradering av Tysklandsforbindelsen fra Danmark

I den grad disse planlagte prosjektene gjennomføres vil de bidra til å øke utvekslingskapasiteten inn og ut av Norden.

Konklusjon om energibalansen:
I den grad de planlagte investeringene i ny produksjonskapasitet og forsterkningene i overføringskapasitet innen Norden og ut av Norden gjennomføres, vil dette bidra til å møte den forventede økningen i etterspørsel på 18 TWh. Det er derfor rimelig å anta at det nordiske el-markedet vil sikre en balanse mellom energiforbruk, produksjon og import også i 2010, forutsatt gjennomsnittlige forhold.

Referanser:
Norge: Elektrisitetsetterspørsel framover, T. Bye og F.R. Aune, Statistisk Sentralbyrå (Sep 2005)
Finland: Energi- och klimatstrategin (utkast), färdig oktober-november 2005.
Sverige: Prognoser över utsläpp av växthusgaser, Kap. 6. Energimyndigheten ER, 20:2004
Danmark: Basisfremskrivning af el- og fjernvarmeproduktionen 2005-2025, Teknisk baggrundsrapport til Energistrategi 2025, S.L. Pedersen, Energistyrelsen (Jun 2005)
Nordel: Power and Energy Balances Forecast 2008, Nordel's Balance Group (Jun 2005)

Fremstillingen kan hermed avskrives.

Miljø- og Naturresurseudvalgets betænkning

over meddelelse om fremstilling 12/2005/miljø Kraftsituationen i Norden (A 1362/miljø)

Nordisk Ministerråd foretager en opstilling af det forventede fremtidige elforbrug frem til 2010. På baggrund heraf anser ministerrådet, at de eksisterende prognoser er dækkende.

Med hensyn til forøget el-produktion vurderer Ministerrådet, at gennemsigtighed, politisk forudsigelighed og udbygning af kraftoverføringsmulighederne mellem de nordiske lande samt Baltikum og Nordeuropa vil være tilstrækkelige forudsætninger til at sikre de fornødne investeringer i ny produktion. Ministerrådet fremhæver, at det nordiske el-marked er åbent og baseret på markedsmekanismer. Beslutninger om investeringer i øget kapacitet tages ud fra lønsomhedsbetragtninger.

Miljø- og Naturresurseudvalget takker for informationen og ønsker at fastholde ministrenes fokus på at overvåge, hvorvidt de forudsætninger, som prognoser og antagelser om markedets reaktioner bygger på, også fortsat er gældende.

På baggrund af ovennævnte foreslår Miljø- og Naturresurseudvalget,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Fremst. 12/2005/miljø som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende

Lahtis, den 20. september 2006

Ásta R. Jóhannesdóttir (A)
Sinikka Bohlin (s)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Barbro Feltzing (mp)
Agne Hansson (c)
Hanna-Leena Hemming (saml), viceordf.
Kári P. Højgaard (Sjfl.)
Ivar Kristiansen (H)
Asmund Kristoffersen (A), leder
Johan Lund Olsen (IA)
Aulis Ranta-Muotio (cent)

*Fremst. 13/2005/medborger
D 2006

Meddelelse

om fremstilling 13/2005/medborger
Konference om korruption (A 1373/medborger)

Fremstillingen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at arrangere en konference i Skt. Petersborg om korruption. Det er ønskværdigt, at dette sker i samarbejde med andre relevante internationale organisationer, som er forankret i regionen og interesserede i feltet samt relevante russiske myndigheder

Nordiska Ministerrådet meddelar:

Det norska ordförandeskapet, tillsammans med Nordiska ministerrådets sekretariat undersöker förutsättningarna för att arrangera en konferens i St. Petersburg om korruption. Nordiska rådet kommer att orienteras löpande om detta.

Medborger og- Forbugerudvalgets betænkning

over meddelelse om fremstilling 13/2005/medborger
Konference om korruption (A 1373/medborger)

Medborger- og Forbrugerudvalget er kendt med, at arbejdet med denne rekommandation er i gang, og at der kan forventes resultater i vinter/foråret 2007.

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget,

at Nordisk Råd tager meddelelsen om Frem. 13/2005/medborger til efterretning og *afventer ny meddelelse* til næste år.

Lahtis, den 20. september 2006

Bendiks H. Arnesen (A)
Erling Bonnesen (V)
Kjartan Ólafsson (Sj.)
Risto Kuisma (sd)
Per Kaalund (S), næstformand
Elina Linna (v)
Pehr Löv (sv), ordförande
Inger René (m)
Lyly Rajala (saml)
Reidar Sandal (A)
Seppo Särkiniemi (cent)
Karin S. Woldseth (FrP)

Rek. 14/2005/presidiet
D 2006

Meddelelse

om rekommandasjon 14/2005/presidiet
Ny struktur for Nordisk Ministerråd (B 234/presidiet)

Rekommandasjonen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att* angående konsumentpolitiken höra rådet innan det fattas beslut om organisationen för ämbetsmannasamarbetet på området
2) *att* reduceringen av antalet ministerråd inte medför en minskning av budgetramen för Nordiska ministerrådet
3) *att* Nordiska ministerrådet under en övergångsperiod bistår länderna med att hantera den nordiska koordineringen av frågor som berör ett nedlagt ministerråd
4) *att* med beaktande av de synpunkter som anförs i detta betänkande implementera den nya strukturen för Nordiska ministerrådet

Nordisk Ministerråd meddeler:

1) De nordiske samarbeidsministre besluttet 10. desember 2004 "å foreta en gjennomgang av det nordiske samarbeidet med sikte på å foreta en tydeligere prioritering og effektivisering". Resultatet av struktur- og moderniseringsarbeidet ble presentert som et ministerrådsforslag ved Nordisk Råds sesjon i 2005. Formålet med den nye ministerrådsstruktur er å styrke det nordiske samarbeidets politiske relevans og effektivitet og som en konsekvens av dette reduseres det formelle antall ministerråd fra 18 til 11. Det er imidlertid vesentlig å understreke at selv om det formelle samarbeidet avvikles, innebærer ikke dette at samarbeidet opphører men det får nye former. Når det gjelder nordisk samarbeid på konsumentområdet har dette gode tradisjoner og et godt utviklet nettverk. For å lytte til Nordisk Råds synspunkt og ytringer i forhold til den fremtidige organisering av det konsumentpolitiske samarbeidet, deltok Forbrugerminister Lars Barfoed ved Nordisk Råds sesjon i Reykjavik 2005 og også i møte med Medborgerutvalget der dette var tema. Dette la et godt grunnlag for dialog i forkant av den endelige beslutningen om ministerrådets struktur som senere ble fattet av de nordiske samarbeidsministre den 14. desember 2005. Som dokument til dette møtet lå også et brev fra Nordisk Råd datert 9.12.05 vedr. Nordisk Råds synspunkter på Forbrukerministrenes beslutning vedrørende det fremtidige samarbeidet på konsumentområdet.

2) Formålet med strukturreformen er å styrke det nordisk samarbeidets politiske relevans og effektivitet. Reduksjonen fra 18 til 11 ministerråd gjenspeiles i budsjettet for 2006 ved at budsjettpostene for ministerråd som opphører som formelle, utgår som særlige sektorbudsjetter. Postene for ministerrådene for Bygg- og bolig, Konsument, Transport og en del av MR-IT samles for 2007 i en felles pulje som i en overgangsperiode kan tilgodese nordiske samarbeidsaktiviteter. På sitt møte den 14. desember 2005 var de nordiske samarbeidsministre enige om at prinsippene for støtte til det uformelle samarbeidet etter 2006 skal vurderes i det kommende budsjettarbeidet. Når det gjelder det uformelle konsumentsamarbeidet, var samarbeidsministrene innrettet på å sikre at prosjektsamarbeide kan føres videre også etter 2006 med hensyn til ministerrådets overordnede prioriteringsprosess. Ministerrådets samlede budsjett har ikke blitt redusert som følge av reduksjonen av antallet ministerråd.

3) For å lette overgangen for de samarbeidsområdene som fra og med 2006 overgår i uformell form, besluttet samarbeidsministrene på sitt møte den 14. desember 2005 at disse skal få passende støtte gjennom en spesiell kontaktperson i sekretariatet.

4) Nordisk ministerråd har notert seg Nordisk Råds uro med hensyn til hvordan den parlamentariske kontrollen som rådet i dag utøver skal gjennomføres ved en større grad av uformelt samarbeid. Dette har også konsekvenser for håndtering av rekommandasjoner på områder der ministerrådet ikke har en formell struktur eller kompetanse til å behandle spørsmål. Når det gjelder de samarbeidsområdene som har overgått til en uformell form, er det så langt konsumentområdet som har vært det mest aktive. Etter initiativ fra den avtroppende embedsmannskomiteen ble det etablert egne retningslinjer for det fremtidige uformelle samarbeidet på konsumentområdet. Av disse retningslinjene er det tatt eksplisitt inn at Nordisk Råd skal være en aktivt medspiller i utformingen av samarbeidet:

"Den nordiske konsumentgruppe skal gennemføre det nordiske konsumentsamarbejde. Arbejdet skal ske med vægt på de prioriteringer, der ligger i det samarbejdsprogram, som er vedtaget i Nordisk Råd og MR-Konsument for perioden 2005-2010. Når gruppen finder det hensigtsmæssigt, skal den også kunne samarbejde om spørgsmål, som falder uden for samarbejdsprogrammet.

Inden udgangen af 2010 skal der foreligge et nyt samarbejdsprogram, programmet skal udformes i dialog med Nordisk Råd.

Der udarbejdes en årlig aktivitetsplan, som gruppens formandskab har ansvaret for og som besluttes af de nordiske forbrugerministre.

Det er endvidere gruppens formandskab, der sørger for, at en årsberetning hvert år tilgår de nordiske konsumentministre. Et eksemplar sendes til orientering til Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd."

Med hensyn rekommandasjoner som rettes til områder som ikke er en del av det formelle nordiske samarbeidet vil ministerrådet i en overgangsfase bistå med koordineringen av besvarelsene av disse.

Rekommandasjonen kan hermed avskrives.

Presidiets betänkande

över meddelande om rekommendation 14/2005 Ny struktur for Nordisk Ministerråd (B 242/presidiet)

Presidiet konstaterar att med hänsyn till det generella har Nordiska ministerrådet på ett tillfredsställande sätt tagit hänsyn till Nordiska rådets rekommendation 14/2005. Presidiet önskar dock att kort notera några synpunkter med hänsyn till Nordiska ministerrådets meddelande.

1) Nordiska rådet var angående konsumentpolitiken bekymrat för hur det utmärkta samarbetet på området skall te sig i en situation när samarbetet inte längre sköts av ett formellt ministerråd med tillhörande sekretariatsstöd från Nordiska ministerrådets sekretariat i Köpenhamn. Forbrugerminister Lars Barfoed har dock till Nordiska rådets Medborgar- och konsumentutskott på ett tillfredsställande sätt redogjort för detta. Det har också för Nordiska rådet varit viktigt att samarbetsprogrammet på konsumentpolitikens område som löper från 2005–2010 kan genomföras enligt planerna och det finns både sekretariatsstöd och budget för detta. Nordiska rådet kan konstatera att de reserverade budgetmedlen i strukturpotten garanterar för detta.
2) Presidiet konstaterar att budgetramen för Nordiska ministerrådet inte reducerats som en följd av nedgången från 18 till 11 ministerråd. Detta har från Nordiska rådets sida varit ett uttryckligt krav och presidiet konstaterar att Nordiska ministerrådet agerat på ett följdenligt sätt.
3) Presidiet konstaterar att Nordiska ministerrådets beslut om att sekretariatet under en övergångsperiod bistår länderna med en kontaktperson för den nordiska koordineringen uppfyller Nordiska rådets hemställan.
4) Angående den parlamentariska insynen i de ministerrådssamarbeten som övergår till att bli informella redogör Nordiska ministerrådet för hur man hanterat detta på konsumentpolitikens område. Redogörelsen här betraktar presidiet som tillfredsställande. Frågan har dock också en allmän principiell karaktär och det är presidiets hållning att man kan använda lösningarna på konsumentpolitikens område som modellexempel när frågan uppstår inom andra sektorer.

Nordiska ministerrådet föreslår att Rek. 14/2005 med hänvisning till Nordiska ministerrådets meddelande om åtgärder som följd av rekommendationen skall avskrivas. Presidiet ställer sig enigt i denna konklusion.

Mot bakgrund av ovannämnda föreslår presidiet

> *att* Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. 14/2005/presidiet för rådets del är *slutbehandlad*

Lahtis den 20 september 2006

Arja Alho (sd)
Berit Brørby (A)
Anita Johansson (s)
Jón Kristjánsson (F)
Inge Lønning (H)
Kristian Pihl Lorentzen (V), vicepræsident
Rannveig Guðmundsdóttir (A)
Outi Ojala (vänst)
Gabriel Romanus (fp)
Simo Rundgren (cent)
Martin Saarikangas (saml)
Ole Stavad (S), præsident
Bjørg Tørresdal (KrF)

Rek. 15/2005/presidiet
D 2006

Meddelelse

om rekommandasjon 15/2005/presidiet Nordiska ministerrådets Rysslandsprogram (B 239/presidiet)

Rekommeasjonen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att* även fortsättningsvis samråda med Nordiska rådet vid utformning och utvärdering av årliga handlingsplaner för samarbetet med Ryssland

2) *att*, med beaktande av de synpunkter som anförs i detta betänkande, genomföra Ministerrådsförslag om Rysslandsprogram (B 239/presidiet)

Nordisk Ministerråd meddeler:

Samarbetsministrarna antog den 27 oktober 2005 ett nytt Rysslandsprogram för perioden 2006-08. Programmet antogs bland annat mot bakgrund av rekommendation 19/2003 från Nordiska rådet. Syftet med programmet är att konkretisera de riktlinjer för samarbete med Nordvästryssland som antogs av samarbetsministrarna den 10 december 2004 av samarbetsministrarna. Rysslandsprogrammet utvecklar framförallt medel för att uppnå det som riktlinjerna avhandlar. Medlen är i första hand kunskapsuppbyggnad och nätverk, samarbete inom den Nordliga dimensionen, samarbete i Barentsregionen och samarbete med frivilligorganisationer. Därtill specificeras att stöd till små och medelstora företag skall ges genom NOPEF och att gränsregionalt samarbete skall genomföras tillsammans med EU och regionala aktörer för att främja regional utveckling.

Ett nytt samlat kunskapsuppbyggnads- och nätverksprogram tas fram under 2006 med fokus på mobilitet mellan Nordvästryssland och Norden för den offentliga sektorn, utbildnings- och forskningssektorn, den privata sektorn och det civila samhället. Programmet kommer att vara flexibelt inom de nämnda huvudområdena för att löpande svara mot aktuella behov och prioriteringar.

Samarbetsprojekt inom Den nordliga dimensionens Partnerskap för Hälsa och socialt välbefinnande tas för närvarande fram av ministerrådet tillsammans med det övriga partnerskapet. Inom Northern eDimension Action Plan (NeDAP) samarbetar ministerrådet framförallt kring forskningsprojektet Nordunet till vilket ryska och baltiska intressenter bjuds in.

Ett nytt NGO-program har tagits fram för att ge stöd till det civila samhället i Östersjöregionen. I detta program kommer ryska, vitryska och baltiska organisationer att engageras. Tyngdpunkter ligger på utvecklingen av det civila samhället i Nordvästryssland och Vitryssland.

Ministerrådet har kommit överens med Barentsrådet (BEAC) att ta fram pilotprojekt i Barentsregionen inom följande områden: urbefolkningssamarbete, klimatfrågor och ekonomisk utveckling.

European Humanities University (EHU) stängdes 2004 av regimen i Vitryssland. Därmed berövades unga vitryssar den sista möjligheten att erhålla internationellt erkänd högre utbildning i sitt eget land.

Ministerrådet har under 2005 och 2006 utvecklat ett större stödprojekt tillsammans med EHU i Vilnius med finansiering från EU, ministerrådet, Sverige och Finland. Projektet kommer att möjliggöra att 350 vitryska studenter får utbildning i Vilnius på ett EHU i exil.

De ovan nämnda initiativen är en sammanfattning av läget i implementeringen av Rysslandsprogrammet. Beslut om nya initiativ under Rysslandsprogrammet kommer att tas löpande av NSK/MR-SAM under 2006.

Ministerrådet vill påpeka att årliga handlingsplaner för samarbetet med Nordvästryssland inte används. Arbetet vägleds av riktlinjerna och Rysslandsprogrammet och konkretiseras årligen genom budgetprocessen där målsättningar, prioriteringar och resultat konkretiseras under varje budgetpost. Däremellan utvecklas samarbetet enligt ministerrådets praxis och inom ramarna för samarbetsministrarnas och de övriga fackministrarnas beslut.

Ministerrådet välkomnar fortsättningsvis samråd med Nordiska rådet kring utformningen och utvärderingen av ministerrådets rysslandsverksamhet, dels inom ramarna för budgetprocessen, dels däremellan vid behov och där rådet har särskilt intresse.

Utvärdering av hela ministerrådets rysslandsverksamhet sker årligen av samarbetsministrarna. Alla fackministerråd har enligt Riktlinjer för samarbete med Nordvästryssland att rapportera till samarbetsministrarna om de resultat som respektive fackministerråd uppnått under året. Den samlade bedömningen sker under samarbetsministrarnas sista möte vart år.

I betänkande (B 239/presidiet) diskuteras vissa frågor om ministerrådets miljöverksamhet i Nordvätryssland. Nordiska ministerrådets samarbete med Nordvästryssland är framförallt inriktat på projektverksamhet som initieras av de olika arbetsgrupper som finns under miljöministrarna. Gennem Nordisk Ministerråds miljøarbejdsgrupper var der 9 projekter med russisk deltagelse i 2005, med et samlet budget på ca. 6,6 MDKK.

Foruden disse projekter har Nordisk Ministerråd et stort engagement i Rusland gennem aktiviteter finansieret gennem NEFCO (Nordic Environment Finance Corporation). NEFCO forvalter et antal fonde med miljømæssigt sigte i Nordens nærområde. De vigtigste er Investeringsfonden, den Nordiske Miljøudviklingsfond og klimafonden Testing Ground Facility. Hertil kommer at NEFCO forvalter en række øvrige organisationers midler, herunder projekter under Barentssamarbejdets Hot Spots Facility. Miljøministrene allokerede i 2005 ca. 10,3 MDKK til NEFCO som primært anvendes til finansiering af aktiviteter der kræver væsentligt flere midler, såsom til projekter vedr. konstruktion af renseanlæg, vindmølleparker eller installering af miljøteknologi i den industrielle sektor. Det mest kendte af de NEFCO finansierede projekter i 2005 er færdiggørelsen og åbningen af rensningsanlægget Vodokanal i St. Petersborg i september 2005.

Rekommendationen kan härmed avskrivas.

Presidiets betänkande

över meddelande om rekommendation 15/2005/presidiet Nordiska ministerrådets Rysslandsprogram (B 239/presidiet)

Samarbetsministrarna antog den 27 oktober 2005 ett nytt Rysslandsprogram för 2006–2008. I betänkandet med rekommendation 15/2005 över förslaget till Rysslandsprogram uttryckte Nordiska rådets presidium tillfredsställelse med programmets inriktning och prioriteringar. Man uppskattade att ministerrådet ville upprätta en sammanhållen och målmedveten strategi för samarbetet med Ryssland, och instämde i att de resurser som avdelas för detta skall satsas på områden som ger mervärde och nordisk nytta. Särskilda satsningar på demokratiutveckling, stöd till medborgarorganisationer och miljösamarbete sågs som särskilt angelägna.

Presidiet förde emellertid i sitt betänkande också fram några frågetecken. Man påpekade att förhållandet mellan tidigare riktlinjer och det föreslagna programmet var något oklar, och undrade om ministerrådet hade för avsikt att utarbeta ett mer handlingsorienterat dokument under 2006. Vidare påpekade man att det vore till värde för programmet om det innehöll en åtminstone översiktlig redovisning av de ekonomiska resursernas fördelning och användning. Slutligen efterfrågade man en något mer utförlig redogörelse för grunderna till de prioriteringar som gjorts i programmet.

I Ministerrådets meddelande över rekommendation 15/2005 görs en sammanfattning av läget i implementeringen av Rysslandsprogrammet. Där framhålls bl.a. följande: Rysslandsprogrammet utvecklar medel för att uppnå det som riktlinjerna avhandlar. Dessa medel består främst i kunskapsuppbyggnad och nätverk, samarbete inom Den nordliga dimensionen, samarbete i Barentsregionen och samarbete med frivilligorganisationer. Ett nytt samlat kunskapsuppbyggnads- och nätverksprogram tas fram under 2006. Programmet kommer att vara flexibelt för att löpande svara mot aktuella behov och prioriteringar. Ett nytt NGO-program har tagits fram för att ge stöd till det civila samhället i Östersjöregionen. I programmet kommer ryska, vitryska och baltiska organisationer att engageras. Vidare har ministerrådet kommit överens med Barentsrådet att ta fram ett pilotprojekt rörande urbefolkningssamarbete, klimatfrågor och ekonomisk utveckling. Ministerrådet påpekar också att dess samarbete med Ryssland på miljöområdet är inriktat på projektverksamhet som initieras av arbetsgrupper som finns under miljöministrarna. Dessutom har man ett stort engagemang i Ryssland genom aktiviteter som finansieras genom NEFCO.

Ministerrådet vill påpeka att årliga handlingsplaner för samarbete med nordvästra Ryssland inte används. Arbetet vägleds av riktlinjerna och konkretiseras årligen genom budgetprocessen, där man lägger fast målsättningar och prioriteringar.

Presidiet konstaterar att Rysslandsprogrammet i huvudsak medför satsningar på områden som rådet betraktar som angelägna. Det är också uppenbart att ministerrådet i sitt samarbete med Ryssland eftersträvar flexibilitet för att kunna hantera förändringar i samarbetets förutsättningar och möta nya samarbetsbehov.

Några mer omfattande konsultationer mellan ministerrådet och rådet vad avser Rysslandsprogrammets genomförande har visserligen inte ägt rum under 2006. Presidiet förutsätter emellertid att ministerrådet genom olika kanaler håller rådet löpande underrättat om programmets fortskridande. Presidiet noterar med tillfredsställelse att ministerrådet även fortsättningsvis välkomnar samråd med Nordiska rådet kring utformningen och utvärderingen av Ministerrådets Rysslandsverksamhet, dels inom ramarna för budgetprocessen, dels däremellan vid behov och där rådet har särskilt intresse.

Mot bakgrund av ovannämnda föreslår presidiet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att rekommendation 15/2005/presidiet för rådets del är *slutbehandlad*

Lahtis den 20 september 2006

Arja Alho (sd)
Berit Brørby (A)
Anita Johansson (s)
Jón Kristjánsson (F)
Inge Lønning (H)
Kristian Pihl Lorentzen (V), vicepræsident
Rannveig Guðmundsdóttir (A)
Outi Ojala (vänst)
Gabriel Romanus (fp)
Simo Rundgren (cent)
Martin Saarikangas (saml)
Ole Stavad (S), præsident
Bjørg Tørresdal (KrF)

Rek. 16/2005/presidiet
D 2006

Meddelelse

om rekommandasjon 16/2005/presidiet Nordisk Ministerråds Arktiske Samarbejdsprogram 2006-2008 (B 236/presidiet)

Rekommandasjonen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att, med beaktande av vad som anförs i detta betänkande, genomföra Ministerrådsförslag om Arktiskt samarbetsprogram 2006–2008 (B 236/presidiet)

Nordisk Ministerråd meddeler:

Nordisk Ministerråd Samarbejdsministre vedtog den 1. november 2005 det Arktiske samarbejdsprogram for perioden 2006-2008, og i den forbindelse stillede man sig positivt til Nordisk Råds positive imødekommelse af ministerrådsforslaget som fremført i Betænkning B 236/præsidiet.

Nordisk Ministerråd vil tage hensyn til henstillingerne fra Nordisk Råd om, at arbejde videre med informationsspredning til såvel den arktiske befolkning som til relevante aktører i det regionale samarbejde, ligesom Nordisk Råds bemærkninger om udfordringerne med at finde en balance mellem miljøbeskyttelse og socioøkonomisk udvikling i Arktis. Ministerrådet noterer også rådets ønske at samarbejdsprogrammet bør tilføres yderligere økonomiske ressourcer.

I januar 2006 besluttede Nordisk Ministerråd hvilke projekter og aktiviteter som der i 2006 modtager støtte gennem samarbejdsprogrammet, og her blev der skelet til Nordisk Råds budgetrekommandation som ønsker at en vis del af midlerne allokeres miljø og klimaspørgsmål. Hertil kommer at der i budgetprocessen for 2007 netop er sat fokus på det arktiske samarbejde, hvilket i praksis har betydet en forøget ramme til arktiske aktiviteter.

Rekommendationen kan härmed avskrivas.

Presidiets betänkande över meddelande om rekommendation 16/2005/presidiet Nordisk Ministerråds Arktiske Samarbejdsprogram 2006–2008 (B 236/presidiet)

Nordiska ministerrådets samarbetsministrar antog den 1 november 2005 det Arktiska samarbetsprogrammet för perioden 2006–2008. I ett tidigare betänkande (B 236/presidiet) över "Ministerrådsforslag om Arktisk Samarbejdsprogram 2006-2008" ställde sig presidiet mycket positivt till förslaget. Presidiet såg det som förtjänstfullt att programmet knyter an till och främjar genomförandet av Arktiska rådets klimatrapport och rapport om levnadsvillkor i Arktis (ACIA och AHDR). Man framhöll också vikten av att ministerrådet verkar för att de arktiska frågorna får hög synlighet inom EU och Den nordliga dimensionen. Presidiet ser därför med stor tillfredsställelse på att ministerrådet meddelar att man kommer att ta hänsyn till rådets uppmaning att arbeta vidare med informationsspridning till den arktiska befolkningen och andra relevanta aktörer, samt till rådets framhållande av betydelsen av att finna en god balans mellan miljöskydd och socioekonomisk utveckling i Arktis. Presidiet ser också med gillande på att de arktiska samarbetsaktiviteterna fått en resursförstärkning genom den fokusering de fått i budgetprocessen för 2007.

Den 6:e arktiska parlamentarikerkonferensen genomfördes i Kiruna 2–4 augusti 2006. I slutdokumentet uppmanas regeringarna i den arktiska regionen bl.a. att verka för att utveckla konkreta förslag om en regelbunden uppföljning av ACIA-rapporten; att verka för ett bärkraftigt utnyttjande av Arktis resurser; att anmoda parterna i Den nordliga dimensionen att komma överens om en tydlig och dynamisk arktisk politik; att främja utveckling av miljövänliga transportmedel och utvinningsmetoder; att stärka resurserna för forskning och utveckling om arktiska frågor, inte minst genom University of the Arctic; att stärka dialogen om genderfrågor i Arktis; och att initiera en översyn över sådana överenskommelser och regimer som är av relevans för Arktis.

Ministerrådet ombeds därför av presidiet att beakta uppmaningarna i slutdokumentet från den arktiska parlamentarikerkonferensen i sina fortsatta arktiska samarbetsaktiviteter, samt att på olika sätt verka för att de nordiska regeringarna också tillmötesgår slutdokumentets uppmaningar.

Mot bakgrund av ovannämnda föreslår presidiet

> *att* Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att rekommendation 16/2005/presidiet för rådets del är *slutbehandlad*

Lahtis den 20 september 2006

Arja Alho (sd)
Berit Brørby (A)
Anita Johansson (s)
Jón Kristjánsson (F)
Inge Lønning (H)
Kristian Pihl Lorentzen (V), vicepræsident
Rannveig Guðmundsdóttir (A)
Outi Ojala (vänst)
Gabriel Romanus (fp)
Simo Rundgren (cent)
Martin Saarikangas (saml)
Ole Stavad (S), præsident
Bjørg Tørresdal (KrF)

Rek. 17/2005/kultur
D 2006

Meddelelse

om rekommandasjon 17/2005/kultur Nordisk-baltiskt nätverksarbete för frivilligorganisationer (A 1352/kultur)

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *att* inom ramen för de reformerade riktlinjerna för det nordiska samarbetet med de nya EU-medlemmarna Estland, Lettland och Litauen utforma ett stöd till stärkande av frivilligorganisationernas nätverksarbete med de baltiska staterna frivilligorganisationer

2) *å* redegjøre for hvilken rolle, herunder støtteordninger, frivillige organisasjoner både i Norden og Nordvest-Russland er tiltenkt innenfor rammen av retningslinjene for Nordisk Ministerråds samarbeid med Nordvest-Russland

Nordiska Ministerrådet meddelar:

På NSK:s möte den 11 maj 2006 fattades beslut om ett nytt NGO-program för Östersjöregionen, riktat till Nordvästryssland och Vitryssland. NGO-programmet har sänts till Nordiska rådet.

1) Inom NGO-programmet inbjuds baltiska och polska organisationer att, i samarbete med nordiska organisationer, stödja utvecklingen av det civila samhället i Ryssland respektive Vitryssland. Ett sådant samarbete utnyttjar baltiska organisationers erfarenheter men innebär samtidigt ett stöd till dessa organisationers arbete i sina respektive hemländer.

2) I enlighet med en överenskommelse mellan Nordiska rådet och ministerrådet om budgeten för 2006 har en miljon kronor avsatts för stöd direkt till organisationer i de baltiska länderna. Stödet handläggs av ministerrådets kontor i Estland, Lettland och Litauen med en tredjedel var. För erhållande av stöd gäller att den stödberättigade verksamheten skall avse samarbete mellan en organisation i ett baltiskt land och organisation(er) från minst två nordiska länder. Prioritet ges till projekt innan de områden som samarbetsministrarna särskilt framhållit i riktlinjerna för det nordisk-baltiska samarbetet.

Rekommendationen kan härmed avskrivas.

Kultur- og utdanningsutvalgets betenkning

over meddelelse om rekommandasjon 17/2005/kultur Nordisk-baltiskt nätverksarbete för frivilligorganisationer (A 1352/kultur)

Kultur- og utdanningsutvalget konstaterer at det er avsatt 1 million DKK på kommende års budsjett til direkte støtte til organisasjoner i de baltiske landene, og anser derfor at rekommandasjonens første del er ivaretatt. Når det gjelder rekommandasjonens annen del noterer utvalget med tilfredshet at ministerrådet nå gjør en kraftfull innsats i forhold til frivillig sektor i nærområdene gjennom etableringen av et eget NGO-program. Programmet er primært rettet mot Nordvest-Russland og Hviterussland, men det legges også stort vekt på at dette skjer i samarbeid mellom nordiske og baltisk frivillige organisasjoner. Utvalget mener at et slikt "trepart-samarbeid" er fornuftig, og at man på den måten kan bidra til erfaringsoverføring fra baltiske og nordiske frivillige organisasjoner til tilsvarende i Nordvest-Russland og Hviterussland hvor det er stort behov for å styrke sektoren.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Kultur- og utdanningsutvalget

at Nordisk Råd tar meddelelsen til etterretning og anser rek. 17/2005/kultur for *ferdigbehandlet* for rådets del

Lahtis, 20. september 2006

Mikko Alatalo (cent)
Bente Dahl (RV), næstformand
Ragnar Erlandsson (ÅC)
Britt Hildeng (A)
Mogens Jensen (S)
Kim Kielsen (S)
Jógvan við Keldu (Ff)
Rolf Reikvam (SV)
Dagfinn Sundsbø (Sp)
Nils-Erik Söderqvist (s)
Raija Vahasalo (saml)
Lars Wegendal (s), ordförande

*Rek. 18/2005/kultur
Rek. 18/2005/kultur
D 2006

Meddelelse

om rekommandasjon 18/2005/kultur Arktisk forskning (A 1370/kultur)

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *å* gjennomføre en analyse av kunnskapsbehov og forutsetninger for en fortsatt og langsiktig nordisk forskningssatsing på klima- og miljøforandringer i Arktis, samt disse forandringenes konsekvenser for befolkningene i området, med henblikk på å presentere forslag til en nordisk forskningssatsing på området i forkant av det Internasjonale Polaråret 2007

2) *å* igangsette et prosjekt med det formål å styrke formidlingen av resultater og kunnskaper fra nordiske forskningsprosjekter og -programmer, samt å legge til rette for en bedre erfaringsdeling og ivaretakelse av nettverk etter at forskningsinnsatser avsluttes

Nordiska ministerrådet meddelar:

1) Ministerrådet ställer sig i utgångsläget positiva till medlemsförslaget, och delar förslagsställarnas åsikt om att detta är ett viktigt område där det är av stor vikt att vidmakthålla den stora kunskap och kompetens som finns i Norden. Det finns ett behov av att klarlägga om och hur beslut på nordisk nivå signifikant kan bidra till en bättre forskningsinsats när det gäller klimat- och miljöförändringar i Arktis.

Ministerrådet föreslår i enlighet med detta

att det genomförs analys av kunskaps-, koordineringsbehov och förutsättningar för en fortsatt och långsiktig nordisk forskningssatsning på klimat- och miljöförändringar i Arktis, samt dessa förändringars konsekvenser för befolkningarna i området. Som en del av denna analys genomförs en avgränsad förstudie i syfte att undersöka vilka förutsättningar i form av inriktning, utformning m.m. som analysen skall ha och därefter själva huvudanalysen. Detta skall ske i samarbete och dialog med Nordforsk, Avdelningen för Miljö och Resurs samt andra relevanta aktörer inom området.

Det skall poängteras att ministerrådet redan idag stödjer ett antal projekt rörande det arktiska området genom ministerrådets arktiska samarbetsprogram som just valt att fokusera forskning i relation till det internationella polaråret såväl som till klimatförändringar under perioden 2006-2008. Dessutom lanserar Ministerrådet för Miljö en strategi for miljösektorns insats i Arktis, och även denna strategi har fokus på klimatförändringar. Ministerrådet har således redan valt att titta närmare på de föreslagna insatsområdena men delar synen på ett behov av en analys rörande de framtida behoven av forskning samt vilken roll ministerrådet och de nordiska ländernas nationella forskningsråd skall ha för att kunna uppfylla dessa behov.

2) Det råder en ständig diskussion om vilken roll forskningen har för samhällsutvecklingen i stort. Som exempel på detta kan nämnas i vilken mån forskningen kommersialiseras och leder till såväl nya företag som nya produkter. Ett annat område rör hur forskningsaktiviteterna och forskningsresultaten når ut till det omgivande samhället. Om forskarvärlden skall en central roll i samhällsutvecklingen är denna kommunikations- och förmedlingsförmåga av stor betydelse.

I enlighet med detta beslutas

att det genomförs en kortare studie av hur ett projekt som undersöker hur spridningen, förmedlingen och erfarenhetsutbytet av det Nordiska forskningssamarbetet i framtiden kan förbättras. Detta skall ske i samspel med Nordforsk, NICe samt andra relevanta organisationer.

Rekommendationen kan härmed avskrivas.

Kultur- og utdanningsutvalgets betenkning

over meddelelse om rekommandasjon 18/2005/kultur Arktisk forskning (A 1370/kultur)

1) Kultur- og utdanningsutvalget er tilfreds med at ministerrådet deler rådets oppfatning av betydning av nordisk forskning om klima- og miljøforandringer i Arktis. Utvalget er derfor positive til at det i tråd med rekommandasjonens første at-sats gjennomføres en analyse av kunnskapsbehov og forutsetninger for en fortsatt og langsiktig nordisk forskningssatsing på klima- og miljøforandringer i Arktis, samt disse forandringenes konsekvenser for befolkningene i området. Utvalget er også enig med ministerrådet i at en slik analyse, i tillegg til å vurdere behovene for fremtidig forskning, også bør ta sikte på å klarlegge hvilken rolle det offisielle nordiske samarbeidet og de nasjonale forskningsråd skal ha for å oppfylle disse behovene. Som utvalget påpeker i rekommandasjonen er en slik analyse et nødvendig første skritt for å kunne foreslå videre satsinger på området. Utvalget ser frem til å få mer informasjon om denne analysen når den er klar. Utvalget konstaterer at ministerrådet på det nåværende tidspunkt ikke har kunnet redegjøre for hvilke forskningsinnsatser man eventuelt vil iverksette på bakgrunn av denne analysen. Denne delen av rekommandasjonen opprettholdes derfor i påvente av et mer fyllestgjørende svar neste år. Utvalget vil benytte anledningen til å invitere ministerrådet til snarlig dialog om nordisk forskningspolitikk og organiseringen av det nordiske forskningssamarbeidet.

2) Kultur- og utdanningsutvalget er fornøyde med at ministerrådet har igangsatt en studie av hvordan spredningen, formidlingen og erfaringsutbyttet fra det nordiske forskningssamarbeidet kan forbedres.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Kultur- og utdanningsutvalget

at Nordisk Råd *avventer ny meddelelse* neste år i anledning av Rek. 18/2005/kultur hva angår første at-sats

at Nordisk Råd tar ministerrådets meddelelse om Rek. 18/2005/kultur hva angår andre at-sats til etterretning og anser den som *ferdigbehandlet* for rådets vedkommende

Lahtis, 20. september 2006

Mikko Alatalo (cent)
Bente Dahl (RV), næstformand
Ragnar Erlandsson (ÅC)
Britt Hildeng (A)
Mogens Jensen (S)
Kim Kielsen (S)
Jógvan við Keldu (Ff)
Rolf Reikvam (SV)
Dagfinn Sundsbø (Sp)
Nils-Erik Söderqvist (s)
Raija Vahasalo (saml)
Lars Wegendal (s), ordförande

*Rek. 19/2005/medborger
D 2006

Meddelelse

om rekommandasjon 19/2005/medborger Helse og næringsutvikling blant urfolk i Barents-regionen (A 1374/medborger)

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* det i Nordisk Ministerråds program for samarbeidet med Russland inkluderes tiltak til næringsutvikling for urfolkene, som å etablere obshinaer
2) *at* det i Nordisk Ministerråds program for samarbeidet med Russland inkluderes tiltak for å bedre helsesituasjonen i Lovozero kommune
3) *at* det i anledning av FNs nye urfolkstiår 2005–2015 sammen med Arktisk Råd arrangerer en konferanse i 2006 for myndigheter og organisasjoner som er involvert i arbeidet med urfolk i Barentsregionen. Konferansen bør identifisere felles mål for urfolkstiåret og en plan for hvordan disse kan nåes

Nordiska ministerrådet meddelar:

Nordiska ministerrådet har beslutat att inom ramarna för det nya Rysslands-programmet för perioden 2006–2008, samarbeta med Barents-rådet och Barents regionråd i det område som täcks av dessa organisationers mandat. Initiativ skall komma från Barents-rådet och ministerrådet skall kunna gå in i partnerskap med Barents-rådet kring sådana initiativ.

Under 2005 sändes ett initiativ från Barentsrådets Committee of Senior Officials (CSO) till ministerrådets samarbetskommitté, NSK. I initiativet föreslog Barents-rådet att ministerrådet skulle samarbeta med Working Group of Indigenous People (WGIP) inom Barents-samarbetet för att stödja urbefolkningen i den ryska delen av Barentsregionen. NSK ställde sig vid sitt möte den 13 december 2005 positiv till ett sådant samarbete på urbefolkningsområdet. Under 2006 ämnar ministerrådet utveckla samverkan tillsammans med WGIP konkret projektverksamhet med hänseende på urbefolkningars situation i nordvästra Ryssland.

Ministerrådet har ambitionen att genom samarbetet med Barents-rådet öka värdet av insatsen gentemot den samiska befolkningen. De tre förslag som rådet framför i sin rekommendation kommer att tas upp med WGIP.

Det påminns också att ministerrådet sedan ett antal år tillbaka ekonomiskt bistår Sameradion i Murmansk, vilket är ett projekt som stödjer samiska radiosändningar på Kolahalvön.

I forbindelse med forarbeidet til utformingen av en strategi for kulturministrenes innsatser i Nordvest-Russland ble det avholdt et seminar i Murmansk 13. september 2005. Seminaret hadde deltakere blant annet fra kulturaktører og -forvaltninger i Murmansk, Karelen og Arkhangelsk, samt fra The Working Group of Indigenous Peoples (WGIP) og Barentssekretariatet. Et av hovedtemaene på seminaret var urfolkenes situasjon i regionen.

Konklusjonene fra dette seminaret vil ligge til grunn for det videre arbeidet med strategien, som forventes sluttført i løpet av våren 2007.

2005 var urfolksår innenfor Barents-samarbeidet, med en rekke aktiviteter og markeringer gjennomført i alle deler av Barents-regionen. Urfolkenes situasjon ble også drøftet under Barents-rådets møte i november 2005. Det er naturlig å se del-rekommendasjon 3) i lys av dette, samt vedtaket av et nytt handlingsprogram for urfolkene i Barents-regionen 2005–2008. I de videre kontaktene med WGIP vil spørsmålet om målsettingene for urfolkstiåret 2005–2015 bli tatt opp, herunder om konferanser eller andre tiltak som kan være nyttige for å fremme urfolksarbeidet i regionen.

Rekommandationen kan härmed avskrivas.

Medborger- og Forbrugerudvalgets betænkning

over meddelelse om rekommandation 19/2005/medborger Helse og næringsutvikling blant urfolk i Barents-regionen (A 1374/medborger)

Medborger- og Forbrugerudvalget anser arbejdet med rekommandationerne værende lige i startfasen. Udvalget byder velkommen ministerrådets planer om at udvikle samarbejdet med The Working Group of Indigenous Peoples (WGIP) om konkrete projektvirksomhed med henblik på urbefolkningens situation i Nordvestrusland.

Udvalget understreger vigtigheden af at sætte tiltag i gang indenfor områderne næringsudvikling og helse for at forbedre situationen for befolkningen i regionen.

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen om Rek. 19/2005/medborger til efterretning og *afventer ny meddelelse* til næste år

Lahtis, den 20. september 2006

Bendiks H. Arnesen (A)
Erling Bonnesen (V)
Kjartan Ólafsson (Sj.)
Risto Kuisma (sd)
Per Kaalund (S), næstformand
Elina Linna (v)
Pehr Löv (sv), ordförande
Inger René (m)
Lyly Rajala (saml)
Reidar Sandal (A)
Seppo Särkiniemi (cent)
Karin S. Woldseth (FrP)

Rek. 20/2005/kultur
D 2006

Meddelelse

om rekommandasjon 20/2005/kultur Strukturreform for det nordiske kultursamarbeidet (B 241/kultur)

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) å gjennomføre Ministerrådsforslag om strukturreform for det nordiske kultursamarbeidet (B 241/kultur) under hensyntagen til de synspunkter som er fremført i betenkningen om forslaget
2) å fortsette dialogen med Nordisk Råd om den videre utforming av struktur og handlingsplaner for det nordiske kultursamarbeidet
3) *att* Nordiska ministerrådet vidareutvecklar sitt förslag med hänsyn till kultur och utbildningsutskottets synpunkter och i dialog med utskottet presenterar sitt färdiga förslag för Nordiska rådets Kultur- och utbildningsutskott om möjligt före den första september 2006

Nordisk Ministerråd meddeler:

Endelig vedtak om endringer i strukturen for det nordiske kultursamarbeidet ble tatt av Ministerrådet for kultur i deres møte 26. oktober 2005. Tre såkalte samarbeidsorganer (ledningS- og styringsgrupper bestående av embetsmenn) ble vedtatt lagt ned fra 1.januar 2006, og eksisterer således ikke lenger. Syv andre komiteer og institusjoner ble vedtatt lagt ned fra 1.januar 2007.

De berørte komiteer og institusjoner har utarbeidet grundige "testamenter", som angir hvilke oppgaver de har hatt, samt formelle bindinger som må avvikles (leieforhold, ansettelser osv). Dette materialet vil danne grunnlaget for det videre arbeidet med reformen, herunder beslutninger om hvilke oppgaver som skal videreføres ved siden av eller innenfor den nye programstrukturen, og hvordan disse skal forvaltes.

Samtidig arbeider Ministerrådet med å forberede den nye strukturen som skal være på plass fra 1. januar 2007. Deler av strukturen er allerede på plass, ved at et mobilitets- og residensprogram og et program om computerspill for barn ble vedtatt igangsatt fra 2006. Disse vil være viktige elementer i den nye programstrukturen i årene framover.

Det er nedsatt en policygruppe som ser særskilt på de selvstyrende områdenes og de ikke-skandinaviske språkenes forhold innenfor den nye strukturen for kultursamarbeidet.

En arbeidsgruppe (bestående dels av embetsmenn, dels av fagfolk fra feltet) er nedsatt for å utarbeide et første forslag til rammer for kunstsamarbeidet innenfor den nye strukturen. En første presentasjon av gruppen og dens mandat ble gjort under Nordisk Kulturforum 27. februar 2006. Der var også Nordisk Råd invitert. Man vil nu kunne etablere sakkyndiggrupper bestående av frittstående personer fra kulturfeltet som vil ha til oppgave å komme med forslag til konkrete tiltak innenfor disse rammene. På denne måten ønsker man å sikre at prin-

sippet om armlengdes avstand ivaretas, samtidig som ministrene kan foreta prioriteringer på overordnet nivå.

Dialogen med Nordisk Råd vil fortsette, både i form av informasjon om sakens gang, og i form av direkte dialog før beslutninger fattes.

Rekommandasjonen kan hermed avskrives.

Kultur- og utdanningsutvalgets betenkning

over meddelelse om rekommandasjon 20/2005/kultur Strukturreform for det nordiske kultursamarbeidet (B 241/kultur)

Kultur- og utdanningsutvalget påpekte i sin betenkning om ministerrådsforslaget om reform av det nordiske kultursamarbeidet at reformforslaget var omfattende, men også at det bar preg av å være en rammebeslutning med fokus på struktur. Arbeidet med å gi den nye strukturen innhold skulle pågå gjennom 2006 med henblikk på full iverksetting fra 2007. Utvalget slo derfor fast på sitt møte under sesjonen i Reykjavik i 2005 at det vil være stort behov for parlamentarisk tilsyn og initiativer for å prege den videre utformingen av politikken for det nordisk kultursamarbeidet. Utvalget nedsatte derfor en egen arbeidsgruppe som løpende har fulgt reformarbeidet og holdt utvalget orientert om utviklingen. Arbeidsgruppen vil også nøye følge implementeringen av den nye strukturen og har derfor fått forlenget sitt mandat til sommeren 2007.

Selv om det var betydelig diskusjon og usikkerhet om de foreslåtte endringene av kultursamarbeidet er det utvalgets inntrykk at resultatet av prosessen ser ut til å bli godt. Et positivt aspekt ved reformprosessen er også at nordisk kultursamarbeid har vært diskutert som aldri før, og at nye aktører har kommet på banen gjennom denne diskusjonen. Reformen har også gitt anledning til å gjennomlyse og drøfte de fleste aspekter ved kultursamarbeidet.

I løpet av året har utvalget hatt tett og jevnlig dialog med ministerrådet om prosessen og kommet med innspill om det fremtidige kultursamarbeidet. Dialogen har i hovedsak funnet sted gjennom jevnlige orienteringer fra ministerrådssekretariatet på utvalgets møter. Utvalgets formannskap har også hatt et møte om reformen med den norske kulturministeren som i år er formann for de nordiske kulturministrenes samarbeid.

Utvalget kan derfor konstatere at utvalgets synspunkter som ble fremmet i betenkningen om strukturreformen er ivaretatt. Særlig vil utvalget fremheve:

- at de nordiske husene og instituttene styrkes og fremstår som hjørnesteiner i det nordiske kultursamarbeidet
- at man har funnet en bedre balanse mellom endring og kontinuitet ved at sentrale tiltak som eksempelvis oversettelsesstøtten også vil fortsette i den nye strukturen
- at armlengdesprinsippet er ivaretatt og styrkes
- at det er etablert prinsipper for arbeidsdeling mellom Nordisk Ministerråd og Nordisk Kulturfond

Utvalget fikk en redegjørelse for status for reformarbeidet på sitt møte i Lahtis 20. september, og vil fortsette dialogen i et samrådsmøte med de nordiske kulturministrene under Nordisk Råds 58. sesjon som finner sted i København.

Kultur- og utdanningsutvalget kan konstatere at det har blitt møtt med stor åpenhet og vilje til dialog fra ministerrådets side under reformprosessen. Utvalget ser fram til en fortsatt god dialog i de neste fasene av prosessen.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Kultur- og utdanningsutvalget

at Nordisk Råd tar meddelelsen til etterretning og anser Rek. 20/2005/kultur for *ferdigbehandlet* for rådets del

Lahtis, 20. september 2006

Mikko Alatalo (cent)
Bente Dahl (RV), næstformand
Ragnar Erlandsson (ÅC)
Britt Hildeng (A)
Mogens Jensen (S)
Kim Kielsen (S)
Jógvan við Keldu (Ff)
Rolf Reikvam (SV)
Dagfinn Sundsbø (Sp)
Nils-Erik Söderqvist (s)
Raija Vahasalo (saml)
Lars Wegendal (s), ordförande

Rek. 21/2005/kultur
D 2006

Meddelelse

om rekommandasjon 21/2005/kultur Spel- och lotterimarknaderna (A 1361/kultur)

Rekommendasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landenes regjeringer

1) *att* inom ramen för EU gemensamt arbeta för ett bibehållande av att nationellt kunna reglera den nationella spel- och lotterimarknaden
2) *att* inom ramen för EU gemensamt arbeta för att spel- och lotterifrågorna undantas från EU:s tjänstedirektiv
3) *att* stärka en gemensam forskning kring spelandet och om spelandets negativa sidor med särskild inriktning på utveckling av metoder för att bekämpa spelberoendet
4) *att* redovisning av förslaget sker senast vid Nordiska rådets session 2006

De nordiske landes regeringer meddeler:

De nordiske land har siden 2002 avholdt halvårlige samarbeidsmøter på embedsmannsnivå for å utveksle kunnskap og synspunkter, med sikte på å opprettholde en forsvarlig nasjonal kontroll med utviklingen i lotteri- og pengespillmarkedet.
Som ledd i samarbeidet har alle de nordiske land gått inn for å unnta lotteri- og pengespillspørsmål fra EU's tjenestedirektiv, noe som ble vedtatt av EU-parlamentet i februar 2006.
I samarbeidet om informasjonsutveksling mellom de nordiske land på dette området inngår også gjensidig informasjon om forskning om negative sider ved pengespill med sikte på å utvikle metoder som kan motvirke spilleavhengighet.

Kultur- og utdanningsutvalgets betenkning

over meddelelse om rekommandasjon 21/2005/kultur Spel- och lotterimarknaderna (A 1361/kultur)

En sentral hensikt med forslaget var fra Kultur- og utdanningsutvalgets side å slå fast behovet for nasjonale reguleringer av spille- og lotterimarkedene for å minimere de sosiale skadevirkningene som spill kan medføre. Utvalget er derfor fornøyd med at de nordiske landene har gjort felles sak for å unnta lotteri- og pengespillmarkedet fra EUs tjenestedirektiv. Utvalget konstaterer videre at det er jevnlig dialog og informasjonsutveksling mellom de nordiske landene om disse spørsmålene, samt om forskning om negative sider ved spill. Utvalget anser derfor at rekommandasjonens intensjoner er ivaretatt.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Kultur- og utdanningsutvalget

at Nordisk Råd tar meddelelsen til etterretning og anser Rek. 21/2005/kultur for *ferdigbehandlet* for rådets del

Lahtis, 20. september 2006

Mikko Alatalo (cent)
Bente Dahl (RV), næstformand
Ragnar Erlandsson (ÅC)
Britt Hildeng (A)
Mogens Jensen (S)
Kim Kielsen (S)
Jógvan við Keldu (Ff)
Rolf Reikvam (SV)
Dagfinn Sundsbø (Sp)
Nils-Erik Söderqvist (s)
Raija Vahasalo (saml)
Lars Wegendal (s), ordförande

Rek. 22/2005/velferd
D 2006

Meddelelse

om rekommandasjon 22/2005/velferd Design for alle – et nordisk handlingsprogram (B 237/velferd)

Rekommandasjonen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att godkänna förslaget om Design för Alla - ett nordiskt handlingsprogram

Nordiska ministerrådet meddelar:

Det nordiska handlingsprogrammet Design för alla fokuserar på 17 punkter i en strategi för att öka tillgängligheten till lokaler m.m. i de nordiska länderna. I strategin används ministerrådet självt som exempel på vad som kan och bör göras. Punkterna kan sammanfattas i fyra rekommendationer till Nordiska ministerrådet (NMR) om hur arbetet med universell utformning kan främjas genom att:

1) Förankra arbetet i centrala styrdokument i NMR
2) Utnyttja möjligheterna i NMR:s institutioner och samarbetspartners
3) Skapa förutsättningar för samarbete mellan olika kompetensmiljöer och de nordiska länderna
4) Säkra tillgång till nödvändiga resurser

Uppföljning av strategin

Nordiska ministerrådet har påbörjat processen med att genomföra de 17 åtgärdspunkter som handlingsprogrammet baseras på.

För att förverkliga principerna för design för alla på samtliga samarbetsområden krävs utbildning av personalen på NMRs och dess institutioner. Utbildningen skall ge den enskilde kunskaper om vad det innebär att arbeta med universell utformning och hur tillämpningen bör utformas för att ta hänsyn till olika behov. NMRs kommer att ta hjälp av två institutioner - NSH (Nordiska samarbetsorganet för handikappfrågor) och NHV (Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap) - för att utforma ett kursprogram. Den första utbildningen av sekretariatets personal ägde rum under personaldagen den 16 maj 2006.

Nordiska handikappolitiska rådet (NHR) skall användas som ett rådgivande organ för att hjälpa de olika ministerråden att sätta fokus på personer med nedsatt funktionsförmåga. Detta arbete är redan igångsatt och på det senaste styrelsemötet med NHR 16-17 mars 2006 fanns tre ärenden på agendan för rådets yttrande.

Rekommendationen kan härmed avskrivas.

Välfärdsutskottets betänkande

över meddelande om rekommendation 22/2005/velferd Design for alle – et nordisk handlingsprogram (B 237/velferd)

Välfärdsutskottet noterar Nordiska ministerrådets meddelande om det nordiska handlingsprogrammet Design för alla. Programmet fokuserar på 17 punkter i en strategi för att öka tillgängligheten till lokaler m.m. i de nordiska länderna. Välfärdsutskottet ser positivt på att Nordiska ministerrådet påbörjat processen med att implementera och genomföra programmet, samt även att initiera utbildningsinsatser för personalen på ministerrådets sekretariat och dess institutioner. Välfärdsutskottet anser därför att intentionerna i rekommendationen är uppfyllda.

Mot bakgrund av ovan nämnda föreslår Välfärdsutskottet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. 22/2005/välfärd för rådets del är *slutbehandlad*

Lahtis den 20 september 2006

Line Barfod (EL)
Tarja Cronberg (gröna), ordförande
Jan-Henrik Fredriksen (FrP)
Gunn Olsen (A)
Kent Olsson (m)
Ilkka Taipale (sd)
Ib Thomsen (FrP)
Paavo Vallius (s)
Pekka Vilkuna (cent)

*Rek. 23/2005/välfärd
D 2006

Meddelelse

om rekommandasjon 23/2005/välfärd Anpassning av handikapplagar och -författningar till att omfatta psykiskt sjuka handikappade (A 1344/välfärd)

Rekommandasjonen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att* kartlägga hur de olika handikapplagarna och bestämmelserna tillämpas på psykiskt sjuka
2) *att* utreda hur psykiskt sjuka kan ges samma förutsättningar som somatiskt handikappade med tanke på hur lagarna tillämpas

Nordisk Ministerråds meddelelse:

Der pågår en undersøgelse af forudsætninger og grundlag for at foretage en kortlægning og udredning af hvordan de forskellige handicaplove og bestemmelser tillempes på psykisk syge og hvordan psykisk syge sikres samme muligheder som somatisk handikappede. MR-S vil i god tid informere Nordisk Råd om hvorvidt en konkret udredning vil blive iværksat.

Välfärdsutskottets betänkande

över meddelande om rekommendation 23/2005/välfärd Anpassning av handikapplagar och -författningar till att omfatta psykiskt sjuka handikappade (A 1344/välfärd)

Välfärdsutskottet noterar Nordiska ministerrådets meddelande om att det pågår en undersökning av förutsättningarna för att företa en kartläggning och utredning av hur de olika handikapplagarna och bestämmelserna tillämpas på psykiskt sjuka och hur psykiskt sjuka kan säkras samma möjligheter som somatiskt sjuka.

Välfärdsutskottet vill poängtera den remittering av medlemsförslag A 1344/välfärd som visar att det finns viss skillnad mellan organisationers och myndigheters syn på denna problematik. När det gäller myndigheter pekar svaren mer övergripande på att det inte ska finnas

några skillnader mellan de båda grupperna i fråga om lagstiftningen. De organisationer som svarat och framför allt brukarorganisationer pekar dock på stora praktiska skillnader mellan att vara fysiskt och psykiskt handikappad och hur man som psykiskt sjuk blir olika behandlad. Rekommendationen efterfrågar en kartläggning om tillämpningen av lagar och förordningar samt en utredning om skillnader av förutsättningarna för somatiskt och psykiskt sjuka men inget av detta har initierats av ministerrådet. Välfärdsutskottet avvaktar därför tills dessa initiativ igångsätts innan rekommendationen kan avskrivas.

Mot bakgrund av ovan nämnda föreslår Välfärdsutskottet

att Nordiska rådet lägger meddelandet om Rek. 23/2005/välfärd till handlingarna och *avvaktar nästa års meddelande*

Lahtis den 20 september 2006

Line Barfod (EL)
Tarja Cronberg (gröna), ordförande
Jan-Henrik Fredriksen (FrP)
Gunn Olsen (A)
Kent Olsson (m)
Ilkka Taipale (sd)
Ib Thomsen (FrP)
Paavo Vallius (s)
Pekka Vilkuna (cent)

Rek. 24/2005/medborgar
D 2006

Meddelelse

om rekommandasjon 24/2005/medborgar Nordiskt jämställdhetssamarbetsprogram 2006–2010 (B 233/medborgar)

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at gennemføre "Ministerrådsforslag om ligestillingssamarbejsprogrammet 2006-2010" (B 233/medborger)

Nordiska ministerrådet meddelar:

Ministerrådet för jämställdhet kommer att beakta Nordiska rådets kommentarer vid genomförandet av det nordiska jämställdhetssamarbetsprogrammet 2006–2010, och kommer löpande att informera rådets medborgar- och konsumentutskott om de aktiviteter och projekt som genomförs inom ramen för samarbetsprogrammet.

Nordiska rådets kommentar om temat kön och makt:
"Medborger- og Forbrugerudvalget skal betone her, at under overskriften Køn og Magt, ser udvalget gerne stærk fokus på spørgsmålet vedrørende det kønsopdelte arbejdsmarked og kvinders og mænd muligheder for at kombinere lønnet arbejde og familie. Dette inkluderer også fortsat fokus på mandens rolle i ligestillingsarbejdet."

Ministerrådet för jämställdhet har genomfört följande aktiviteter relaterade till temat kön och makt:

Inom ramen för det nordiska jämställdhetssamarbetet har genomförts projektet "Nordiska erfarenheter av föräldraledigheter och dess inverkan på jämställdhet mellan kvinnor och män" som fokuserat på utvecklingen av de nordiska ländernas lagar om föräldraledighet. Erfarenheter av lagarna i de fem nordiska länderna har belysts. Hösten 2005 publicerades en rapport. År 2006 startar ett projekt kring "Effekter av familjepolitske ordninger for likestilling mellom kjønnene" som bygger vidare på projektet om föräldraledighet. Under år 2007 kommer ministerrådet att fokusera på problematiken hur man jämnar ut kostnaderna för familjeledigheter. Det nordiska projektet "På spåret av likalön" presenterade en slutrapport i mars 2006.

Under år 2006 arrangeras tre konferenser kring temat män och jämställdhet: en konferens kring temat män och hälsa, en konferens om mansforskning och en konferens som presenterar resultaten av handlingsplanen för män och jämställdhet 2004-2005. År 2005 arrangerades två konferenser, den ena i Danmark och den andra i Finland, som fokuserade på män och jämställdhet och männens möjligheter och utmaningar i att kombinera arbetsliv med familjeliv.

Nordiska rådets kommentar om temat kön och ungdom:
"Vedrørende satsninger under overskriften Køn og Ungdom anser udvalget det særdeles vigtigt at sætte fokus på unges uddannelse. Udvalget gør opmærksom på, at unges uddannelsesvalg i Norden er meget kønsopdelt. Således er der flere unge kvinder end mænd der søger ind på almengymnasiale uddannelser og korte og mellemlange videregående uddannelser. Samtidigt udgør unge mænd majoriteten af ansøgere på tekniske ungdomsuddannelser. I de senere år er der flere unge mænd end unge kvinder som ikke færdiggør en ungdomsuddannelse, og arbejdsløsheden er også større blandt unge mænd end unge kvinder. Forskningsresultater indikerer at der er kønsspecifikke frafaldsmekanismer i uddannelsesystemet og i marginalisering på arbejdsmarkedet. Udvalget mener at der er behov for at skaffe langt mere forskningsbaseret viden om disse forhold og opfordrer ministerrådet at stå for det."

Ministerrådet för jämställdhet har genomfört följande aktiviteter relaterade till temat kön och unga:

Nordiskt projekt om "Hur pornografins utbredning inverkar på flickornas och pojkarnas uppfattning om kön" initierades år 2002 av jämställdhetsministrarna. En nordisk debatt om hur pornografin påverkar kvinnor och män, barn och unga då de hela tiden utsätts för pornografi, som en följd av pornografiseringen av det offentliga rummet. Projektet genomförs i samarbete med NIKK (Nordiska institutet för kvinno- och könsforskning). MR-JÄM kommer att invitera andra ministerråd, speciellt de som arbetar med barn och unga. Det gäller särskilt undervisnings- och kulturområdena, men även konsument- och näringsområdet kan finna det relevant att samarbeta kring detta tema och att delta i den offentliga och politiska debatten. "Ung i en herresexet verden" -konferensen arrangerades hösten 2005 som en del av det nordiska projektet. På konferensen fick nordiska ungdomar ta ställning till pornografiseringen, till sexualiserade bilder de möter i det offentliga rummet och till de konsekvenser som pornografiseringen har för den allmänna uppfattningen om kön, roller och möjligheter. Seminariet avslutades med en diskussion om kön och pornografisering av det offentliga rummet med den danska jämställdhetsministern Eva Kjer Hansen.

Under temat kön och unga har jämställdhetsministerarna år 2005 diskuterat ungas val av utbildning och yrke på sitt årliga ministermöte. Rapporten om "Unges kønsbestemte uddannelses- og ehrvervsvalg" i de nordiska länderna presenterades som underlag för diskussionen om vad som är viktigt för att åstadkomma en förändring i flickors och pojkars könstraditionella val av utbildning och yrke. Under det danska ordförandeskapet utarbetades projektet "Lige Frem - bryd kønsrollmønstret i uddannelse og beskæftigelse". Trots att de unga fritt kan välja utbildning, väljer de i hög grad sina föräldrars yrke. Flickor väljer mors yrke och pojkar väljer fars yrke. På detta sätt upprätthålls den könsuppdelade arbetsmarknaden. För att stöda det fria valet och en fördomsfri dialog mellan skola, föräldrar och unga har ett digitalt debattmaterial om jämställdhet och flickors och pojkars möjligheter att välja utbildning och jobb utvecklats. Materialet kan användas under föräldramöten, i yrkesvägledning och/eller i skolundervisningen. Materialet finns på www.norden.org.

En "nordisk ungdomspanel" presenterar 2006 de nordiska jämställdhetsministrarna med en "vitbok" om de målsättningar som nordiska ungdomar har inom jämställdhetsområdet. Ministerrådet för jämställdhet kommer att följa upp förslagen i "vitboken" under år 2007.

NIKK har utfört en kartläggning av forskning i skola, kön och jämställdhet i Norden. Rapporten "Med oversigt over forskning i førskole, skole, videregående skole, når det gælder køn og pædagogiske ligestillingsstrategier samt ligestilling i uddannelsespolitikken i de nordiske land 1990-2004" presenterades år 2005 (rapporten er ikke heldekkende angående de nasjonale opplysningene). Det er også blitt utarbeidet en bibliografi som omfatter kjønnsforskning med hovedvekt på skole og utdannelse for barn og unge.

Rekommendationen kan härmed avskrivas.

Medborger- og Forbrugerudvalgets betænkning

over meddelelse om rekommandation 24/2005/medborgar Nordiskt jämställdhetssamarbetsprogram 2006–2010 (B 233/medborgar)

Medborger- og Forbrugerudvalget modtager med glæde Nordisk Ministerråds meddelelse over aktiviteter på ligestillingsområdet og ser frem til handlingsplanens udformning.

På baggrund af ovennævnte foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Rek. 24/2005/medborgar som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende

Lahtis, den 20. september 2006

Bendiks H. Arnesen (A)
Erling Bonnesen (V)
Kjartan Ólafsson (Sj.)
Risto Kuisma (sd)
Per Kaalund (S), næstformand
Elina Linna (v)
Pehr Löv (sv), ordförande
Inger René (m)
Lyly Rajala (saml)
Reidar Sandal (A)
Seppo Särkiniemi (cent)
Karin S. Woldseth (FrP)

*Rek. 25/2005/medborger
Rek. 25/2005/medborger
D 2006

Meddelelse

om rekommandasjon 25/2005/medborger Bekjempelse av menneskehandel (A 1371/medborger)

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* tage initiativ til at undersøge, hvordan officiel tilladelse til et forlænget ophold for et offer for menneskehandel i et modtagerland påvirker opklaringen af bagmandsvirksomheden. Undersøgelsen bør indeholde indsamling af erfaringer fra andre europæiske lande og sammenligning af deres resultater

2) *at* inden for det uformelle samarbejdsforum for bekæmpelse af menneskehandel i den nordlige dimension, sætte fokus på følgende punkter:

- informations- og erfaringsudveksling om de mest effektive virkemidler i arbejdet for at opsøge og finde frem til ofrene for menneskehandel
- identificere og evaluere de beskyttelsestilbud der står til rådighed for ofrene, herunder ofrenes mulighed for at opnå beskyttelse på tværs af landegrænserne

Nordisk Råd ønsker at modtage en rapport om punkterne

Nordiska ministerrådet meddelar:

1) I den första att-satsen rekommenderar Nordiska rådet i huvudsak att Nordiska ministerrådet skall undersöka hur ett förlängt uppehållstillstånd för personer som utsatts för människohandel påverkar brottsutredningen. I bilagan till detta svar redogörs för lagstiftningen i fyra av de fem nordiska länderna. Som framgår av svaren finns det redan ordningar som ger offer för människohandel möjlighet till förlängt uppehållstillstånd, även om länderna har valt något olika modeller. Som framgår av svaren finns det erfarenheter av att ett förlängt uppehållstillstånd kan påverka brottsutredningen positivt.

2) I den andra att-satsen hänvisas till ett informellt samarbetsforum för bekämpande av människohandel inom ramen för Den nordliga dimensionen. Nordiska rådet önskar sätta fokus på informations- och erfarenhetsutbyte m.m. Social- och hälsoministrarna avser att ta initiativ till ett gemensamt samordningsseminarium för samtliga involverade fackministerråd i syfte att kartlägga, utreda och prioritera vilket behov som finns för tvärsektoriella aktiviteter. De nordiska justitieministrarna och ministrarna med ansvar för det nordiska jämställdhetsssamarbetet ansluter sig till detta svar.

Der vil således blive afholdt et fælles koordinerings-seminar for ansvarlige ministerråd på området "bekæmpelse af menneskehandel" med henblik på at kortlægge, udrede og prioritere behov for konkrete initiativer på tværs af sektorer. Der er mange aktører på samme arena, såvel indenfor som udenfor Nordisk ministerråd. Målet med seminaret er derfor at sikre, at arbejdet med bekæmpelse af menneskehandel gennemføres på baggrund af en fælles prioriteret strategi som udfylder "et hul" i indsatsen mod menneskehandel, herunder at indsat-

sen har nordisk nytteværdi og at indsatsen ikke allerede er udført af andre partere. Nordisk Råd vil blive informeret om de konkrete indsatsinitiativer efter dette seminar.
Menneskehandel omfatter pr. definition, udover kvinder som er handlet til seksuel udnyttelse, også handel med barn, handel med mennesker til illegal arbejdskraft samt handel med organer. Alle disse dimensioner bør inddrages i indsatsen til bekæmpelse af menneskehandel.

Rekommendationen kan härmed avskrivas.

Bilaga

1. Danmark

På baggrund af regeringens handlingsplan til bekæmpelse af menneskehandel fra december 2002 blev der etableret en særlig praksis for Udlændingestyrelsens fastsættelse af udrejsefrist i administrative sager om ud- og afvisning af udlændinge, der skønnes at være ofre for menneskehandel. I modsætning til almindelige ud- og afvisningssager, hvor udrejsefristen normalt fastsættes til straks, fastsættes udrejsefristen i sådanne sager efter anmodning normalt til 15 dage. Det forudsættes herved, at der foreligger oplysninger om, at udlændingen har været udsat for menneskehandel, og at den pågældende har brug for støtte med henblik på at vende tilbage til sit hjemland. I særlige tilfælde kan udrejsefristen fastsættes til et senere tidspunkt eller forlænges, såfremt der konkret måtte være behov herfor, f.eks. af lægelige grunde eller med henblik på at offeret kan vidne mod eventuelle bagmænd i forbindelse med efterforskning eller behandlingen af en straffesag om menneskehandel her i landet.

Der er således tale om en konkret vurdering i hver enkelt sag af behovet for at forlænge udrejsefristen.

Hvis udrejsefristen for et offer for menneskehandel fastsættes til 15 dage eller længere, tilbydes udlændingen – i overensstemmelse med handlingsplanen – i denne periode at tage ophold i Redens beskyttelsestilbud. Under dette ophold har udlændingen mulighed for at modtage lægelig, social og juridisk bistand. Endvidere tilbyder Reden at forberede udlændingens hjemrejse med henblik på fortsat hjælp og støtte ved ankomst i hjemlandet blandt andet ved at etablere kontakt til lokale NGO'er.

Ministeren for flygtninge, indvandrere og integration overvejer i øjeblikket at ændre ovennævnte praksis således, at ofre for menneskehandel efter anmodning normalt får en udrejsefrist på 30 dage i stedet for 15 dage og således, at der fortsat er mulighed for yderligere udsættelse af udrejsefristen.

Det kan desuden oplyses, at en udlænding, der skønnes at være offer for menneskehandel, vil kunne meddeles asyl eller opholdstilladelse med beskyttelsesstatus efter udlændingelovens § 7 i de tilfælde, hvor den pågældende ved en tilbagevenden til hjemlandet risikerer forfølgelse eller torturlignende overgreb. Der vil endvidere kunne meddeles midlertidig opholdstilladelse til ofre for menneskehandel, hvis den pågældende befinder sig i en sådan situation, at væsentlige hensyn af humanitær karakter, afgørende taler herfor, jf. udlændingelovens § 9 b, eller hvis ganske særlige grunde taler derfor, jf. udlændingelovens § 9 c, stk. 1.

Menneskehandel, herunder udnyttelse af personer i prostitutionsmæssig sammenhæng (rufferi mv.), er blandt de kriminalitetsområder, som er genstand for systematisk politimæssig monitering ved Rigspolitichefens nationale efterforskningsstøttecenter, NEC, ligesom Rigspolitiet yder efterforskningsmæssig bistand til politikredsene på dette område.

Rigspolitichefen er ikke som led i bistanden til politikredsene bekendt med sager vedrørende menneskehandel, hvor det af efterforskningsmæssige grunde har været nødvendigt for politiet at søge den sædvanlige efterforskningsfrist på 15 dage forlænget. Det bemærkes i den forbindelse, at der vil være mulighed for at træffe foranstaltninger med henblik på, at et udenlandsk vidne kan afgive indenretlig forklaring, inden den pågældende forlader landet, ligesom den pågældende senere vil kunne indkaldes til at afgive vidneforklaring i retten i Danmark eller i udlandet som led i en eventuel retsforfølgning.

2. Norge

I mai 2004 innførte myndighetene en såkalt refleksjonsperiode for ofre for menneskehandel som ikke har lovlig opphold i Norge. Refleksjonsperioden innebærer at bort- og utvisningsvedtak kan stilles i bero i minimum 45 dager. Terskelen skal være lav for innvilgelse. I denne perioden skal personen få informasjon og hjelp, samt bistand til å anmelde menneskehandlerne. Refleksjonsperioden kan forlenges.

Etter at refleksjonsperioden er utløpt kan ofre for menneskehandel på visse vilkår gis en midlertidig arbeids- og oppholdstillatelse. Ordningen med midlertidig opphold knytter seg til politietterforskning og eventuell påfølgende straffesak.

Verken ordningen med refleksjonsperiode eller midlertidig opphold har blitt benyttet i særlig grad. Manglende erfaring med bruk av refleksjonsperiode og midlertidig arbeids- og oppholdstillatelse under etterforskning av saker om menneskehandel, gjør det vanskelig på nåværende tidspunkt å komme med noen kvalifisert oppfatning av hvilken betydning ordningen har for oppklaringen av sakene, herunder å finne frem til bakmennene.

I handlingsplan mot menneskehandel (2005–2008) er det lagt opp til at vilkårene for midlertidig opphold skal evalueres og ev justeres. Arbeids- og inkluderingsdepartementet arbeider for tiden med et utkast til instruks som tar sikte på å klargjøre vilkårene for og innholdet i refleksjonsperioden, samt ev å forlenge periodens varighet.

3. Finland

Möjligheten att i Finland bevilja förlängt uppehållstillstånd för offer för trafficking i avsikt att främja brottsutredning.

I dagens läge finns det inga regler i utlänningslagen (301/2004) om uppehållstillstånd avsedda uttryckligen för offer för trafficking. Det har enligt utlänningsverket inte heller förekommit fall där den angivna orsaken för ansökan om uppehållstillstånd i första hand skulle ha varit utredande av brott. Offer för trafficking kan vid behov beviljas tillfälligt uppehållstillstånd av särskilda skäl. Beroende på situationen är det möjligt att använda olika bestämmelser i utlänningslagen, men utgångspunkten för dem alla är den utländska medborgarens egen vilja att stanna i Finland eller behovet av internationellt skydd.

Om en asylsökande under pågående behandling uppger sig vara offer för trafficking är det beroende på de enskilda omständigheterna möjligt att bevilja uppehållstillstånd på basis av flyktingskap eller behovet av skydd (UtlL 87 och 88 §). Uppehållstillstånd kan då beviljas för ett år (UtlL 113 § 1 mom.) och vid behov förlängas om inte det verkar uppenbart att de förutsättningar på basis av vilket det första uppehållstillståndet beviljades inte längre ligger för handen (UtlL 54 § 2 mom.). Det första uppehållstillståndet beviljas av Utlänningsverket och de fortsatta tillstånden av polisen.

Utom asylförfarande kan man som grund för uppehållstillstånd använda tillfälliga hälsoskäl eller annan individuell mänsklig orsak (UtlL 51 och 52 §).

I samband med avlägsnande ur landet beaktas ställningen som möjligt offer när helhetsbedömning enligt utlänningslagens 146 § görs.

En ändring av utlänningslagen är för tillfället anhängig. Målet med ändringen är uttryckligen bekämpning av trafficking, att få fast de skyldiga och skydda offren. En utgångspunkt för förslaget är uttryckligen att beviljande av tillfälligt uppehållstillstånd främjar utredande av brott.

4. Sverige

Möjligheten att meddela tidsbegränsat uppehållstillstånd för målsägande och vittnen. Innebörd och erfarenheter

Gällande reglering

På ansökan av en förundersökningsledare får ett tidsbegränsat uppehållstillstånd ges en åt utlänning som vistas här, om det behövs för att förundersökning eller huvudförhandling i brottmål skall kunna genomföras. Det framgår av 5 kap. 15 § utlänningslagen (2005:716). Bestämmelsen gäller sedan den 1 oktober 2004.

Bestämmelsen kan tillämpas på såväl tredjelandsmedborgare som på andra utlänningar. Även underåriga kan komma i fråga för att beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd med stöd av bestämmelsen. Tillståndsgivningen är inte begränsad till förundersökning eller huvudförhandling som gäller ett visst slags brott. Bestämmelsen är inte heller begränsad till att uppehållstillståndet skall ha en viss kortaste eller längsta giltighetstid. Detta medför att ett kortare uppehållstillstånd inledningsvis kan ges till en utlänning som ännu inte tagit ställning till om han eller hon vill samarbeta med brottsutredande myndigheter under förundersökning och rättegång. Ett beslut att inte bevilja tillstånd kan överklagas av förundersökningsledaren, men inte av utlänningen. Uppehållstillståndet kan återkallas enligt de allmänna regler som gäller för återkallelse av uppehållstillstånd enligt utlänningslagen.

Den omständigheten att ett tidsbegränsat uppehållstillstånd ges till en utlänning om det behövs för att förundersökning eller huvudförhandling i brottmål skall kunna genomföras hindrar inte att utlänningen själv ansöker om uppehållstillstånd i Sverige på andra grunder.

Erfarenheter av regleringen

Från Åklagarmyndigheten uppges att det är både nödvändigt och positivt att det finns en möjlighet att besluta om tillfälligt uppehållstillstånd för målsägande och vittnen. I de fall där sådana uppehållstillstånd begärts och beviljats har utredningsförfarandet underlättats och lagföringen effektiviserats. Det framhålls som särskilt värdefullt att uppehållstillstånden inte knyts till utredningen av ett särskilt angivet brott, eftersom utredningsläget och rubriceringen med nödvändighet kan förändras sedan förhör med bevispersonen inletts. Det är också en fördel att återresan till Sverige underlättas, om vittnet eller målsäganden har valt att återvända till sitt hemland i avvaktan på att kallas till rättegång inför svensk domstol.

Rikskriminalpolisen anför att ordningen med tillfälliga uppehållstillstånd är till stor fördel för både bevispersonen och själva förundersökningen. Genom uppehållstillståndet blir vittnets eller målsägandens vistelse i landet för det första klart reglerad, vilket anses leda till att kommunens socialnämnd kan ta ett tydligare ansvar för personen i fråga. Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd bidrar vidare till att förundersökningen kan bedrivas utan den tidspress som annars uppstår när en bevisupptagning måste forceras fram inför en nära förestående hemresa. Slutligen medverkar ett tillfälligt uppehållstillstånd också till att det blir lättare för bevispersonen att inställa sig till rättegången i Sverige, om han eller hon efter avhållna förhör har valt att återvända till sitt hemland.

Medborgar- og Forbrugerudvalgets betænkning over meddelelse om rekommandation 25/2005/medborger Bekjempelse av menneskehandel (A 1371/medborger)

Medborger- og Forbrugerudvalget anser ikke, at der er fremlagt et tilstrækkeligt svar på forslagets første at-sats. Svaret mangler en mere omfattende sammenligning med modeller fra andre europæiske lande samt en analytisk gennemgang af disses erfaringer på området.

Medborger- og Forbrugerudvalget ser meget positivt på ministerrådets koordineringsseminar med alle de relevante ministerråd og har forventninger om, at dette fører til, at problematikken får en bred og seriøs forankring i Nordisk Ministerråds arbejde på området.

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget,

at Nordisk Råd tager meddelelse om Rek. 25/2005/medborger til efterretning og *afventer ny meddelelse* næste år, hvad angår første at-sats

at Nordisk Råd tager meddelelse om Rek. 25/2005/medborger, hvad angår anden at-sats til efterretning og anser den som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende

Lahtis, den 20. september 2006

Bendiks H. Arnesen (A)
Erling Bonnesen (V)
Kjartan Ólafsson (Sj.)
Risto Kuisma (sd)
Per Kaalund (S), næstformand
Elina Linna (v)
Pehr Löv (sv), ordförande
Inger René (m)
Lyly Rajala (saml)
Reidar Sandal (A)
Seppo Särkiniemi (cent)
Karin S. Woldseth (FrP)

*Rek. 26/2005/medborger

D 2006

Meddelelse

om rekommandasjon 26/2005/medborger Rapport om bekjempelse av menneskehandel (A 1371/medborger)

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

at udenrigsministrene, på Nordisk Råds 58. session 2006 rapporterer fra deres arbejde i arbejdsgruppen om nordisk-baltisk bekæmpelse mod menneskehandel (Nordic Baltic Task Force Against Trafficking in Human Beings) som planlægges afsluttet i august 2006

De nordiska ländernas regeringar meddelar:

Nordiska ministerrådet kommer att översända utrikesministrarnas rapport från augusti månads möte i Baltic Sea Task Force on Organised Crime.

Inom ramen för de nordiska justitieministrarnas samarbete med sina baltiska kollegor finns en nordisk-baltisk kontaktgrupp. Denna grupp mötte i slutet av februari 2006 sekretariatet för Baltic Sea Task Force för att undersöka förutsättningarna för en högre grad av samordning när det gäller kampen mot handel med människor, särskilt kvinnor och barn. Nordiska rådet kommer att hållas orienterat om hur detta samarbete utvecklar sig.

Ministerrådet deltar i Den nordliga dimensionens partnerskap för folkhälsa och socialt välbefinnande på lika fot med övriga deltagare, i allt 13 länder och åtta internationella organisationer. Deltagandet är förankrat i en aktionsplan genom likalydande beslut tagna av MR-S, MR-JÄM. Partnerskapet har som huvudprioritering att bekämpa smittsamma sjukdomar (med särskilt fokus på HIV/AIDS) och livsstilsrelaterade sjukdomar, samt främja fysiskt och socialt välbefinnande genom aktivitet, kosthållning, levnadsvanor och samvaro.

Ministerrådet bidrar till partnerskapet genom att sätta relevanta NMR-program i sammanhang med partnerskapets aktiviteter och att bidra med koordinering på området. Som tillägg bidrar NMR med en heltidstjänst under två år vid kontoret i St. Petersburg som arbetar tillsammans med partnerskapets sekretariat. Grundläggande för ministerrådets deltagande är en tvärsektoriell ansats där barn- och ungdomsperspektivet och genusperspektivet är framträdande.

I juni 2005 inbjöd Danmark i egenskap av sitt NMR-ordförandeskap ordföranden för de taskforce/arbetsgrupper, som arbetar mot handel med människor för att diskutera samordning och effektivisering av det arbete som utförs inom EU:s nordliga dimension region. Mötet var en uppföljning av ett *side event* om handel med människor i samband med den årliga ministerkonferensen för Northern Dimension Partnership in Public Health and Social Wellbeing i december 2004. Mötet beslöt att starta en översikt över aktiviteter i regionen, en översikt som skall ligga på S:t. Petersburgs kontors hemsida.

Ett nordiskt-ryskt projekte "Kartläggning och insats mot handel med kvinnor i norra Norge, Sverige, Finland och nordvästra Ryssland" har genomförts i de norra delarna av Norge, Sverige och Finland tillsammans med Murmansk oblast. Målsättningen är att genomföra en insats mot prostitution och handel med kvinnor och barn, med mål att finna alternativa lösningar för de kvinnor och unga flickor som har utsatts eller riskerar att utsättas för trafficking. Insatsen förväntas öka samarbetet mellan myndigheter, frivilligorganisationer och andra nyckelfunktioner i arbetet mot människohandel i regionen, och dessutom bidra till ökad kompetens och ett gemensamt förhållningssätt. Projektet avslutades i februari 2006.

Medborger- og Forbrugerudvalgets betænkning

over meddelelse om rekommandation 26/2005/medborger Rapport om bekjempelse av menneskehandel (A 1371/medborger)

Medborger- og Forbrugerudvalget byder de nordiske regeringers arbejde i bekæmpelsen af menneskehandel samt de koordineringsindsatser på området, som er blevet udført velkommen. Udvalget ser frem mod udenrigsministrenes rapportering på Nordisk Råds 58. session i København 2006.

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget,

at Nordisk Råd tager meddelelsen om Rek. 26/2005/medborger til efterretning og *afventer ny meddelelse* til næste år

Lahtis, den 20. september 2006

Bendiks H. Arnesen (A)
Erling Bonnesen (V)
Kjartan Ólafsson (Sj.)
Risto Kuisma (sd)
Per Kaalund (S), næstformand
Elina Linna (v)
Pehr Löv (sv), ordförande
Inger René (m)
Lyly Rajala (saml)
Reidar Sandal (A)
Seppo Särkiniemi (cent)
Karin S. Woldseth (FrP)

Rek. 27/2005/næring
D 2006

Meddelelse

om rekommandasjon 27/2005/næring Nordisk Næringspolitisk Samarbejdsprogram 2006-2010 (B 238/næring)

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* man fra Nordisk Ministerråds side aflægger en årlig kortfattet status til Næringsudvalget, hvori det beskrives hvilke fremskridt og mål der er indfriet

2) *at* Nordisk Ministerråd i anledning af omstruktureringen af Nordisk Ministerråd integrerer Nordiskt innovationspolitiskt samarbets-program 2005-2010 og Nordisk Næringspolitisk Samarbejdsprogram 2006-2010

3) *at* gennemføre B 238/næring Ministerrådsforslag om Nordisk Næringspolitisk Samarbejdsprogram 2006-2010 under inddragelse af de synspunkter, der er udtrykt i Næringsudvalgets kommentarer i nærværende betænkning om forslaget

Nordisk Ministerråd meddeler:

1) Som beskrevet i Nordisk Næringspolitisk Samarbejdsprogram 2006-2010 del fire om implementering af programmet, er Samarbejdsprogrammet retningsgivende for den nordiske næringspolitiske indsats frem til 2010. Skiftende formandskaber skal stå for den mere detaljerede planlægning af implementeringen ligesom formandskaberne via deres årlige formandskabsprogram kan iværksætte supplerende aktiviteter.

Nordisk Ministerråds sekretariat udarbejder i begyndelsen af hvert kalenderår en status over gennemførelsen af tiltag under programmet. Status drøftes i EK Næring og Energi (EK-NE). Denne status vil endvidere blive fremsendt i kopi til Næringsudvalget.

2) De nordiske næringsministre vedtog i 2004 Det Innovationspolitiske Samarbejdsprogram 2005-2010, der præsenterer en række visioner og indsatsområder for den nordiske innovationspolitik. Samarbejdsprogrammet beskriver en række aktiviteter, herunder nedsættelse af arbejdsgrupper, tilvejebringelse af risikokapital, rådgivningstilbud til virksomhedsdrivende, netværks- og clusterdannelse etc.

Nordisk Næringspolitisk Samarbejdsprogram 2006-2010 omfatter eksplicit implementering af Det Innovationspolitiske Samarbejdsprogram 2005-2010 (se pkt. 5.2 i samarbejdsprogrammet). Udover den indsats, der er indeholdt i Det innovationspolitiske Samarbejdsprogram skal en særlig opmærksomhed bl.a. rettes mod fremme af brugerdrevet innovation i Norden. Brugerdrevet innovation er udtryk for det innovationsarbejde, som foregår i virksomhederne i samspil mellem virksomheder, kunder, leverandører og den øvrige omverden. Denne form for innovation udgør en meget stor del af nordiske virksomhedernes udviklingsindsats, og der er brug for at udvikle mere viden om, hvordan virksomhederne bedst tager systematisk hånd om brugerdrevet innovation.

Det innovationspolitiske samarbejdsprogram er således en integreret del af Nordisk Næringspolitisk Samarbejdsprogram 2006-2010.

3) Nordisk Ministerråd vil gennemføre Nordisk Næringspolitisk Samarbejdsprogram 2006-2010 i overensstemmelse med programmets vision: *Norden skal fastholdes og videreudvikles som en førende region i verden hvad angår konkurrencekraft og økonomisk vækst. Det nordiske næringspolitiske samarbejde skal skabe en åben nordisk region med internationalt attraktive rammevilkår.*

Samarbejdsprogrammet tager udgangspunkt i de nordiske udfordringer inden for rammerne af det europæiske samarbejde, for at koncentrere samarbejdet, dér hvor den nordiske nytte og de fælles interesser er størst.

Ministerrådet har noteret sig udviklingen i EU på det næringspolitiske område, hvor særligt debatoplægget, den såkaldte "Esko Aho rapport", indvarsler et paradigmeskift i EU's erhvervs- og innovationspolitik. Ministerrådet ser dette som en positiv tendens, som man vil søge at understøtte.

Samtidig udelukkes dog ikke et mere globalt perspektiv, i det omfang de nordiske lande har fælles interesser. Som et eksempel på dette kan nævnes, samarbejdet mellem nordiske og baltiske investeringsfremme aktører, som arbejder med at realisere et initiativ om at markedsføre regionen i Indien. Initiativet har været under udvikling i længere tid, men er blevet fremmet af konferencen om "Global Outsourcing - Nordic Insourcing", som blev afholdt af Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd i fællesskab, og af workshoppen "Invest in Norden" arrangeret af Nordisk Innovationscenter. Nordisk Ministerråd arrangerede endvidere en workshop i januar 2006, hvor fælles kundskabsorienterede initiativer først og fremmest rettet mod Kina og Indien blev drøftet.

Under det norske formandskab vil der blive fulgt op på det Nordiske Charter for små innovative virksomheder, iværksættere og selvstændige opfindere gennem afholdelse af en konference.

Arbejdet med at fjerne grænsehindringer vil fortsætte på de udvalgte områder. Der vil endvidere blive identificeret og igangsat arbejde med at fjerne andre grænsehindringer ligesom man vil fokusere på ikke at skabe nye grænsehindringer i Norden, når der udformes nye regler, ordninger mv. nationalt og internationalt (se pkt. 5.1 i samarbejdsprogrammet).

Ministerrådet har endelig noteret sig Næringsudvalgets bemærkninger, og vil have disse i erindring ved gennemførelsen af Nordisk Næringspolitisk Samarbejdsprogram 2006-2010.

Rekommandationen kan hermed afskrives.

Næringsudvalgets betænkning

over meddelelse om rekommandation 27/2005/næring Nordisk Næringspolitisk Samarbejdsprogram 2006-2010 (B 238/næring)

Idet man takker for ministerrådets udførlige meddelelse og meddelelsen om, at der hvert år vil tilgå Næringsudvalget en statusrapport, afskriver udvalget rekommandationen.

På baggrund af ovennævnte foreslår Næringsudvalget,

at Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Rek. 27/2005/næring som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende

Lahtis, den 20. september 2006

Lennart Axelsson (s)
Drífa Hjartardóttir (Sj.), formand
Sigrun Eng (A)
Joan Erlandsen (V)
Reynoldh Furustrand (s)
Allan Niebuhr (K)
Lauri Oinonen (cent)
Runar Patriksson (fp)
Marion Pedersen (V)
Inge Ryan (SV)
Steingrímur J. Sigfússon (VG), næstformand
Harry Wallin (sd)

Rek. 28/2005/kultur
D 2006

Meddelelse

om rekommandasjon 28/2005/kultur Komparativ studie av de nordiske lærerutdanningene (A 1355/kultur)

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å iverksette en komparativ studie av lærerutdanningene i Norden

Nordisk Ministerråd meddeler:

Nordisk Ministerråd stiller seg positiv til å iverksette en komparativ studie av de nordiske lærerutdanningene.

Nordisk Ministerråd tenker seg at en slik studie bør:

- ha som hovedmål å få fram et utfyllende og dokumentert grunnlag for konkrete sammenligninger og erfaringsutvekslinger til gjensidig inspirasjon og læring mellom de nordiske land
- omfatte alle nordiske lærerutdanninger for grunnskolenivå og videregående skoles nivå
- gi oversikt over, ta utgangspunkt i og trekke ut erfaringer fra gjennomførte og/eller pågående studier, analyser, evalueringer og reformer av lærerutdanningene på nasjonalt nivå i de nordiske land
- settes inn i en internasjonal kontekst og trekke ut erfaringene fra relevante internasjonale studier på samme område
- gi vurderinger og anbefalinger om mulig videre analysearbeid og/eller mulige oppfølgingsstudier, for eksempel vedrørende kompetanseutvikling for lærere i de nordiske land
- utføres av en uavhengig og kompetent analyseinstitusjon i løpet av 2006-2007 med støtte fra en nordisk referansegruppe sammensatt av representanter for hovedinteressenter i alle nordiske land
- defineres nærmere og forberedes av Nordisk Ministerråds sekretariat i samarbeid med rådgivningsgruppene, spesielt HØGUT og NSS
- presenteres i en nordisk konferanse med bred appell i løpet av 2007, i regi av Nordisk Ministerråd med bidrag fra Nordisk Råd
- følges videre opp av Nordisk Ministerråd

Rekommendationen kan hermed avskrives.

Kultur- og utdanningsutvalgets betenkning over meddelelse om rekommandasjon 28/2005/kultur Komparativ studie av de nordiske lærerutdanningene (A 1355/kultur)

Kultur- og utdanningsutvalget er fornøyd med at Nordisk Ministerråd vil iverksette en komparativ studie av de nordiske lærerutdanningene. Utvalget slutter seg videre til ministerrådets beskrivelse av studiens innhold og videre oppfølging. Utvalget er svært tilfreds med at det planlegges en nordisk konferanse om emnet i 2007 hvor Nordisk Råd inviteres som bidragsyter. Kultur- og utdanningsutvalget ser derfor fram til nærmere informasjon og dialog om saken.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Kultur- og utdanningsutvalget

at Nordisk Råd tar meddelelsen til etterretning og anser Rek. 28/2005/kultur for *ferdigbehandlet* for rådets del

Lahtis, 20. september 2006

Mikko Alatalo (cent)
Bente Dahl (RV), næstformand
Ragnar Erlandsson (ÅC)
Britt Hildeng (A)
Mogens Jensen (S)
Kim Kielsen (S)
Jógvan við Keldu (Ff)
Rolf Reikvam (SV)
Dagfinn Sundsbø (Sp)
Nils-Erik Söderqvist (s)
Raija Vahasalo (saml)
Lars Wegendal (s), ordförande

Rek. 29/2005/miljø
D 2006

Meddelelse

om rekommandasjon 29/2005/miljø Handlingsplan for det nordiske energisamarbejde 2006-2009 (B 235/miljø)

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

1) *at* ministerrådet som led i sin løbende overvågning og vurdering af harmoniseringen af det nordiske el-marked desuden beagter, at el-priserne for forbrugerne ikke udvikler sig mod et uforholdsmæssigt højt niveau

2) *at* ministerrådet i handlingsplanens løbetid desuden prioriterer den samnordiske indsats med at fremme politiske virkemidler, som medvirker til at accelerere udbredelsen af energisystemer, der nedsætter udslip af drivhusgasser fra de nordiske lande

3) *at* gennemføre B 235/miljø Ministerrådsforslag om handlingsplan for det nordiske energisamarbejde 2006-2009 under inddragelse af de synspunkter, der er udtrykt i Nordisk Råds nærværende betænkning om forslaget

Nordisk Ministerråd meddeler:

1) De nordiske myndigheder overvåger løbende det nordiske el-marked. Endvidere vurderer energiministrene mulighederne for en harmonisering af slutbrugermarked i Norden. Der er tale om langsiget arbejde, hvor de endelige udredninger først vil kunne fremlægges inden for en årrække.

Nordisk Ministerråd, de nordiske systemoperatørenes organisation Nordel og de nordiske regulatorenes organisasion NordREG har et bredt samarbeidsprosjekt for å utvikle det nordiske elmarkedets funksjon. Prosessen ble startet de nordiske energiministrene på sitt møte i 2004 i Akureyri og skal fortsette i flere år fremover.

Målet for det nordiske elmarkede er et effektivt marked med like konkurransevilkår, høy grad av forsyningssikkerhet, miljøvennlighet og insentiver til fleksibelt elforbruk.

En del av markedsovervåkingen består i å vurdere om markedet fungerer tilfredsstillende og at det er en god balanse mellom tilbud og etterspørsel. I tillegg er det viktig at markedsaktørers mulighet til å utøve markedsmakt hindres. Kraftprisen gjenspeiler tilbud og etterspørsel i det nordiske markedet. Denne gir aktørene riktige signaler for å kunne tilpasse sitt forbruk og investeringsnivå.

Forbrukerfleksibilitet vil kunne bidra til å avhjelpe situasjoner med høye priser for forbrukerne. Forbrukerfleksibilitet innebærer, at de forbrukere som har anledning til det, kan flytte sitt forbruk fra perioder med høy last og høy pris til perioder med lavere last og pris. Forbrukerfleksibilitet er også forbrukernes mulighet til å skifte mellom ulike energibærerer og til å redusere forbruket i perioder. Dette er viktige bidrag for å sikre en tilfredsstillende forsyningssikkerhet.

Disse innsatser er egnet til at tilse, at konkurransen på det nordiske elmarkedet blir så effektiv som mulig, slik at el -prisene ikke utvikles mod et uforholdsmæssigt højt niveau.

2) Nordisk Ministerråd prioriterer den samnordiske indsats med at fremme politiske virkemidler, som medvirker til at accelerere udbredelsen af energisystemer, der nedsætter udslip af drivhusgasser fra de nordiske lande.

Nordisk Ministerråd følger løbende nye teknologier og muligheder for at mindske udslippet eller effekten af drivhusgasser for at kunne udvikle eller tilpasse virkemidler så de fremmer et bedre klimaregime. Nordisk Ministerråd har blandt andet igangsat et analysearbejde af, hvorledes der kan opnås en 60-80 % reduktion i 2050 i udslippet af drivhusgasser. Resultaterne af denne analyse giver en solid baggrund for på nordisk plan dels at diskutere politiske virkemidler til at nedbringe udslippet af drivhusgasser og dels for at udvikle visioner for udfasning af fossile brændsler. Dette arbeide samspiller med EU-Miljørådets overveielser om de fremtidige klimamål.

Også Nordisk Energiforskning (NEF) bidrager til at accelerere udbredelsen af energisystemer, der nedsætter udslip af drivhusgasser fra de nordiske lande blandt andet via det nordisk forskningsprogram finansiert av de nordiske regjeringene for å fremme utviklingen av nye, miljøvennlige energiteknologier i Norden og nærområdene. Nordisk Energiforsknings fokusområder er

- Fornybare energikilder
- Energieffektivitet
- Hydrogensamfunnet
- Konsekvenser av klimaendringer på energiområdet

Gjennom Nordisk Energiforsknings tætte kontakter med toneangivne forskningsmiljøer i Norden bidrager NEF på den ene siden at definere/presisere hva som ligger i energisystemer som reduserer drivhusgasser: dvs. nye og kjente teknologier for fornybar energi, CO_2 fangst og lagring og energieffektivitet. Og på den annen side er NEF godt posisjonert til å bidra til et vesentlig virkemiddel, dvs. forskning, utvikling og demonstrasjon (FU&D) - på de ovennevnte områder (fornybare energikilder, energieffektivitet, hydrogensamfunnet, klimaendringer).

Størstedelen av NEF's FU&D prosjekter og aktiviteter foregår på nordisk nivå, men stadig mer også på EU nivå. NEF har bl.a. en koordinerende rolle i prosjektet Hy-Co innenfor hydrogen og brændselscelleforskning.

Innen Nordisk Energiforsknings prosjektportefølje er det også omfattende kunnskap og forskning omkring markedsmekanismer og hvordan disse kan bidra til å øke andelen av fornybar energi, det vil si blant annet feed-in-tariff for fornybar energi, marked for grønne sertifikater og information til forbrukerne vedr. energieffektivitet.

3) Nordisk Ministerråd har allerede et detaljeret arbejdsprogram for 2006 som led i gennemførelsen af handlingsplan for det nordiske energisamarbejde 2006-2009. Som det fremgår af ovenstående inddrages de synspunkter, der er udtrykt i Nordisk Råds nærværende betænkning om forslaget.

Rekommandationen kan hermed afskrives.

Miljø- og Naturresurseudvalgets betænkning

over meddelelse om rekommandation 29/2005/miljø Handlingsplan for det nordiske energisamarbejde 2006-2009 (B 235/miljø)

Nordisk Ministerråd forsikrer, at energiministrenes overvågning af det nordiske el-marked også indebærer en vurdering af, om der er en god balance mellem udbud og efterspørgsel - herunder, at der ikke udøves markedsmagt fra nogen af udbyderne. Forbrugerprisen på dette åbne el-marked er afhængig af denne balance. Lavere priser kan opnås gennem konkurrence mellem producenterne på markedet og også gennem forbrugernes fleksible forbrug af el - bl.a. ved at forbruge el på tidspunkter, hvor der er lav belastning - og dermed lavere priser.

Ministerrådet henviser til, at man har iværksat et analysearbejde af, hvorledes der kan opnås en 60-80 % reduktion i 2050-udslippet af drivhusgasser. Dette arbejde vil danne grundlag for at vurdere politiske virkemidler og desuden kan arbejdet anvendes i forbindelse med forhandlingerne om EU's kommende klimamålsætninger.

Miljø- og Naturresurseudvalget takker for svaret og anerkender ministerrådets overvågning af forbrugerprisudviklingen på el samt ministerrådets prioritering af at samarbejde om at accelerere udbredelsen af energisystemer, der nedsætter udslip af drivhusgasser.

På baggrund af ovennævnte foreslår Miljø- og naturresurseudvalget,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Rek. 29/2005/miljø som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende

Lahtis, den 20. september 2006

Ásta R. Jóhannesdóttir (A)
Sinikka Bohlin (s)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Barbro Feltzing (mp)
Agne Hansson (c)
Hanna-Leena Hemming (saml), viceordf.
Kári P. Højgaard (Sjfl.)
Ivar Kristiansen (H)
Asmund Kristoffersen (A), leder
Johan Lund Olsen (IA)
Aulis Ranta-Muotio (cent)

Rek. 30/2005/presidiet
D 2006

Meddelelse

om rekommandasjon 30/2005/presidiet Nordisk Ministerråds budget for 2006 (B 242/presidiet)

Rekommendationen har följande lydelse:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att* öka anslaget till Nordiska kulturfonden med 1 500 TDKK
2) *att* öka anslaget till Narkotikaområdet med 600 TDKK
3) *att* öka anslaget för Människohandel och sexuell hälsa med 1 000 TDKK
4) *att* införa ett anslag för folk- och frivilligsektorn i Baltikum med 1 000 TDKK
5) *att* inom ramen för Projektmedel – Fiskeri (3-6610-1) öronmärka nödvändiga anslag för att kunna följa upp förslagen i "Konferensen om kustfiskeriets fremtid i Grenå den 2-3 maj 2005"
6) *att* inom ramen för Kunskapsuppbyggning och nätverk (3-0820-2) och Deltagande i EU:s partnerskap, samarbete med frivilligsektorn i Nordvästra Ryssland, samarbete i Barentsregionen (3-0940-1) öronmärka 5 500 TDKK för att:
   - stärka insatsen mot Kaliningrad
   - igångsätta projektorienterade miljösatsningar
   - stärka ungdomars politiska nätverk
   - stärka insatsen för samarbete med frivilligsektorn angående miljöprojekt
7) *att* inom ramen för det Arktiska samarbetsprogrammet (3-0870-1) öronmärka anslag för forskning med inriktning på miljö- och klimatfrågor för en hållbar utveckling i Arktis 1 500 TDKK
8) *att* med hänsyn till förslaget om en ny struktur för Nordiska ministerrådet beakta Nordiska rådets beslut angående presidiets betänkande om ministerrådsförslaget B 234/presidiet
9) *att* företa följande ändringar i budgeten för år 2006, jämfört med ministerrådsförslag om Nordisk Ministerråds budget 2006
   (B 242/presidiet; C 2)

Nordisk Ministerråd meddeler:

Nordisk Ministerråd meddeler følgende vedrørende budget 2006.

Nordisk Ministerråd betragter Rådets rekommandationer og Rådets prioriteringer som gennemført ved samarbejdsministrenes beslutning om budgettet for 2006.

For så vidt angår Rådets beløbsmæssige ønsker til ændringer, til det af samarbejdsministrenes vedtagne budget, er disse ønsker indarbejdet i budget 2006 (rekommandationens pkt. 9).

Nordisk Ministerråd har følgende uddybende bemærkninger til Rådets rekommandationer og ytringer.

1) Av det ökade anslaget till Nordiska kulturfondens med 1.5 milj. DKK, kommer 1,0 milj. DKK att disponeras för fondens ordinarie verksamhet i likhet med anslaget i övrigt. De 0.5 milj. DKK är reserverad för ökade språksatsningar. Fondens direktör har haft ett första möte med ansvarig rådgivare för språkfrågorna på ministerrådets sekretariat. Beroende på hur processen blir kring den nya språkdeklarationen kommer eventuellt en del av 0.5 milj DKK att disponeras för att realisera deklarationen. Vidare är ett förslag att en del av det särskilda anslaget för språkfrågor används för uppföljning kring fondens undersökning om den nordiska språkförståelsen hos ungdomar (rapporten "Håller språken ihop Norden"). Nordiska Rådet kommer att informeras om hur medlen slutligen fördelas.

2) EK-S har allokeret 300.000 kr. til at integrere aktiviteter målrettet narkotikamisbrug ind i en projektansøgning (300.000 kr.) under en strategi for bæredygtig udvikling. Projektet skal udføres inden for Den Nordlige Dimensions Partnerskab for folkesundhed og livskvalitet. Projektet fokuserer på tre områder, alkohol, ungdoms livsstil og arbejdsmiljø. Den samlede budgetramme er på ca. 1,1 mio. kr. Udover NMR er Sverige, Norge, Finland og Litauen finansieringspartnere. Såfremt ansøgningen bliver bevilliget (juni) vil projektet blive konkretiseret i efteråret 2006.

Et uformelt nordisk samarbejde om narkotikaspørgsmål med repræsentanter fra de nordiske lande vil også prioritere arbejdet som inkluderer Nordvest-Rusland. Samarbejdet har møde i juni 2006 og deres forslag til tiltag vil være et vigtigt indspil for allokering af de resterende 300.000 kr. til narkotikaindsatsen. Yderligere vil andre forslag blive konkretiseret i samråd med nordisk ministerråds kontorer i Nordvest-Rusland og de baltiske lande. Nordisk Råd vil blive informeret om de konkrete indsatsinitiativer.

3) Et fælles koordineringsseminar for ansvarlige ministerråd på området "bekæmpelse af menneskehandel" vil blive afholdt med henblik på at kortlægge, udrede og prioritere behov for konkrete initiativer på tværs af sektorer. Seksuel helse perspektivet indgår som et særligt fokusområde i indsatsen.

Der er mange aktører på samme arena, såvel indenfor som udenfor Nordisk Ministerråd. Målet med seminaret er derfor at sikre, at arbejdet med bekæmpelse af menneskehandel gennemføres på baggrund af en fælles prioriteret strategi som udfylder "et hul" i indsatsen mod menneskehandel, herunder at indsatsen har nordisk nytteværdi og at indsatsen ikke allerede er udført af andre parter. Nordisk Råd vil blive informeret om de konkrete indsatsinitiativer efter dette seminar.

Videre har Nordisk Ministerråd taget initiativ til et såkaldt menneskehandelsprojekt indenfor EU's sociale partnerskab. Den øgede bevilling til menneskehandel og seksuel helse gør et sådant initiativ muligt.

Menneskehandel omfatter pr. definition, udover kvinder som er handlet til seksuel udnyttelse, også handel med børn, handel med mennesker til illegal arbejdskraft samt handel med organer. Alle disse dimensioner bør inddrages i indsatsen til bekæmpelse af menneskehandel.

I øvrigt henvises til svar til rekommandation 25/2005.

4) och 6) Ministerrådet införde en ny budgetpost i 2006 års budget som ett resultat av denna rekommendation, jmf. också punkten överst om rådets beloppsmässiga önskemål. Den nya budgetposten har rubriken NGO-verksamhet i Östersjöregionen (6-0960-1) och syftar till att stödja NGO-verksamhet i Estland, Lettland och Litauen.

Mot bakgrund av Nordiska rådets rekommendation och i syfte at stärka det civila samhället i Nordens grannländer har det i 2006 års budget avsatts medel under budgetposten Deltagande i EU:s partnerskap, samarbete med frivilligsektorn i Nordvästryssland och samarbete i Barents-regionen (3-0940-1), och NGO-verksamhet i Östersjö-regionen (6-0960-1). Utöver dessa medel, som för 2006 uppgår till c:a 4 000 TDKK, avses NGO-verksamhet få stöd genom budgetposterna Kunskapsuppbyggnad och nätverk (6-0820-2) och Barents-samarbete (vilket ingår i posten 6-0940-1). Den samlade satsningen på NGO-verksamhet i grannlandsområdet uppgår till minst 5 500 TDKK. 4 500 TDKK av dessa medel är tänkta att användas till ett NGO-program för Östersjöregionen. Beslut om et sådant fattades av NSK den 11:e maj 2006. Med NGO-programmet ämnar ministerrådet ge stöd till frivilligorganisationer i Nordvästryssland, de baltiska länderna och i Vitryssland. Medlen från budgetposten NGO-verksamhet i Östersjöregionen (6-0960-1) kommer att användas för NGO-projekt i de baltiska länderna.

Ungdomars politiska nätverk stöds genom budgetposten Kunskapsuppbyggnad och nätverk med 500 000 DKK per år. Stödet går till individer eller grupper i Nordvästryssland som är aktiva inom politiska partier eller inom mer oformella sammanslutningar som bedriver en politiskt inriktad verksamhet.

Insatser i Kaliningrad kommer att öka under 2006 och 2007 med hjälp av ministerrådets nya kontor i Kaliningrad. Alla ministerrådets program för Nordvästryssland kommer att implementeras i Kaliningrad samtidigt som ministerrådet har inlett en dialog med olika aktörer i Kaliningrad för att starta nya riktade insatser i Kaliningrad. Det kan nämnas att ministerrådet under mitten av 2006 kommer att genomföra ett informationsseminarium i Kaliningrad tillsammans med Oblastadministrationen i syfte att presentera hela ministerrådets samarbete.

5) Grenåkonferencen må betragtes som en milepæl for samarbejde mellem kystfiskere på nordisk basis.

Drøftelserne på konferencen blev meget omfattende, hvilket gjorde det vanskeligt at følge noget præcis spor med hensyn til en mulig opfølgning af konferencens mange drøftelser og anbefalinger.

På konferencen blev der diskuteret en del om undervisningsbehov for den menige fisker og for personale i forarbejdningsindustrien. Dette behov er senere blevet diskuteret i EK-FJLS (fisk), som vedtog at afsætte DKK 150.000 til en workshop mellem erhvervet og undervisningssektoren for at finde ud af, hvilken behov fiskerierhvervet har og kommer at få for kompetencer og hvordan undervisningssektoren kan tilfredsstille nuværende og fremtidigt behov hos erhvervet. Workshoppen bliver afholdt i 2006. Resultatet af workshoppen vil blive diskuteret i EK-FJLS (fisk) og i undervisningssektoren i Ministerrådet.

Det norske formandskab har på programmet til sommermødet i Svolvær i 2006 dels en konference om kyst- og landdistriktsudvikling, og dels vil dette tema også være genstand for drøftelser på NKO møderne samt selve ministermødet. Dette tilgodeser den debat på Grenåkonferencen, som kom ind på kystsamfundenes udviklingsmuligheder.

Ministerrådets sekretariat er i løbende kontakt med kystfiskeriorganisationerne og har meddelt dem, at ministerrådet gerne modtager en eventuel ansøgning fra kystfiskerorganisationerne vedrørende projektmidler til opfølgning af Grenå-konferencen. Da sekretariatet endnu ikke har modtaget ansøgning fra kystfiskerne, vil der næppe blive tale om opfølgning af Grenå – konferencen før end senere i 2006 eller snarere i 2007.

7) Ministerrådet har indarbejdet Nordisk Råds rekommandation i budgettet for 2006, hvorved det Arktiske Samarbejdsprogram har fået øremærket 1,5 MDKK til forskning med henblik på miljø og klimaspørgsmål for at bidrage til en bæredygtig udvikling i Arktis.

Nordisk Ministerråds nye Arktiske Samarbejdsprogram for perioden 2006-2008 trådte i kraft den 1. januar 2006, og dette program udpeger netop miljø og klimaspørgsmål som et centralt fokusområde for programmets løbe tid, og ikke mindst henset det Internationale Polarår 2007/2008 som man fra nordisk side ønsker at bidrage til.

På baggrund af et stort antal ansøgninger til det Arktiske samarbejdsprogram besluttede den Nordiske Samarbejdskomite (NSK), på baggrund af en indstilling fra den Arktiske Sagkyndigkomite, at støtte 20 arktiske projekter. Af disse retter en stor del sig mod miljø og klimaspørgsmål såvel som bæredygtig udvikling i det arktiske område, og ministerrådets samlede støtte i 2006 til disse områder overstiger 1,5 MDKK.

8) Der henvises til Ministerrådets svar på rekommandation 14/2005.

9) Rådets beløbsmæssige ønsker til beløbsmæssige ændringer er indarbejdet i det af samarbejdsministrene vedtagne budget for 2006.

Med hensyn til Rådets særlige ytringer, har Nordisk Ministerråd følgende bemerkninger.

Frivilligsektoren

Nordisk ministerråd har en god og åpen dialog med mottagere av prosjektbidrag fra frivillige organisasjoner og folkebevegelser. Prosjekter er et sentralt instrument i det nordiske samarbeidet og en stor del av Ministerrådets aktiviteter gjennomføres i form av prosjekter.

Prosjektformen forutsetter, at det er snakk om tidsavgrensede aktiviteter. Dette er viktig i forhold til at Nordisk Ministerråd skal ha den nødvendige fleksibilitet og kan tilpasse sine aktiviteter til de behov som oppstår. Det har derfor vært en ønsket utvikling at tildeling av prosjektmidler på grunnlag av søknad, snarere enn faste organisasjonsbidrag, er en hensiktsmessig innretning i forhold til disponering og målrettet bruk av nordisk midler. De frivillige organisasjonene vil derfor i stor utstrekning ved initiativ og engasjement selv ha innflytelse på omfanget av det økonomiske mellomværende med Nordisk Ministerråd.

Ministerrådet har ikke funnet at prosjektformen har slike svakheter, at den bør erstattes av faste organisasjonsbidrag.

Budgetdokumentet

Formanden for samarbejdsministrene sendte d. 19. oktober 2005 et brev til formanden for Nordisk Råds budgetgruppe, bl.a. som en reaktion på Rådets udspil "Nordiska rådets medverkan i den nordiske budgetprocessen".

Nordisk Ministerråd har igangsat en modernisering af Nordisk Ministerråds budget og budgetprocessen, hvor fem hovedtemaer er identificeret. Disse hovedtemaer vil være retningsgivende og danne den overordnede ramme for det videre arbejde. Disse hovedtemaer er følgende:

- Budgettets opstilling og lay-out
- Prisopregning
- Likviditet
- 3-års dispositionsreglen og projektadministration
- Nordisk Ministerråds budget og øget politisk styring

Rådet vil være en naturlig aktør i denne proces og blive bedt om at komme med indspil i processen. Det forventes, at arbejdet er tilendebragt, således at der kan træffes en beslutning inden udgangen af indeværende år, således at ændringer kan træde i kraft fra og med budget 2008.

Nordjobb

I forbindelse med opfølgningen på Nordisk Råds rekommandation 26/2000 om Nordjobbprogrammet foretog Nordisk Ministerråd en evaluering i dialog med centrale aktører som FNF og Nordisk Råd. Evalueringen var færdig i 2001 og er siden blevet fulgt op af FNF. Konkret har opfølgningen betydet, at FNF´s kontor nu er ansvarlig for at koordinere aktiviteterne samt den elektroniske platform på www.nordjobb.net.

Moderniseringen af Nordjobb-programmet har professionaliseret forretningsgangene samt skaffet et bedre statistisk overblik over styrker og svagheder i programmet. FNF har fremlagt status for programmets udvikling 1-2 gange om året til Nordisk Ministerråd, hvor udvik-

lingsmuligheder er blevet drøftet. I fælles forståelse og dialog er programmet blevet udviklet på grundlag af evalueringen i 2001, med det positive resultat at antal udvekslinger er steget til over 700.

Nordisk Ministerråd finder ikke at der på nuværende tidspunkt er behov for at foretage en ny evaluering af Nordjobb-programmet men er positiv overfor at fortsætte den nuværende dialog om programmets udvikling med FNF og Nordisk Råd.

Nordisk Råds prioriteringer 2007

Nordisk Ministerråd har d. 15. marts 2006 oversendt dok. 14/2006 bilag 1 Budgetanvisninger 2007 rev. 3 til Nordisk Råd, som blev vedtaget af samarbejdsministrene d. 1. marts 2006. Dokumentet indeholder Nordisk Ministerråds prioriteringer for budget 2007.

Rekommandationen kan hermed afskrives.

Presidiets betänkande

över meddelande om rekommendation 30/2005/presidiet Nordisk Ministerråds budget for 2006 (B 242/presidiet)

Presidiet konstaterar att Nordiska ministerrådet fastställt budgeten för 2006 enligt rekommendationen 30/2005.

Mot bakgrund av ovannämnda föreslår presidiet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. 30/2005/presidiet för rådets del är *slutbehandlad*

Lahtis den 20 september 2006

Arja Alho (sd)
Berit Brørby (A)
Anita Johansson (s)
Jón Kristjánsson (F)
Inge Lønning (H)
Kristian Pihl Lorentzen (V), vicepræsident
Rannveig Guðmundsdóttir (A)
Outi Ojala (vänst)
Gabriel Romanus (fp)
Simo Rundgren (cent)
Martin Saarikangas (saml)
Ole Stavad (S), præsident
Bjørg Tørresdal (KrF)

Fremst. 3/2006/næring
D 2006

Meddelelse

om fremstilling 3/2006/næring Fælles informationsindsats i de baltiske lande og Polen om de nordiske arbejdsmarkeder (A 1376/næring)

Fremstillingen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at meget hurtigt foretage en vurdering af behovet for, og i givet fald, hvordan der bedst etableres en fælles og/eller koordineret informationsindsats (i form af virksomhed, portal eller netværk) om de nordiske arbejdsmarkeder i hvert af landene Estland, Letland, Litauen og Polen fra 1. maj 2006

Nordisk Ministerråd meddeler:

De nordiske regeringer nedsatte forud for udvidelsen af det fælles europæiske arbejdsmarked den 1. maj 2004 en nordisk kontaktgruppe på embedsmandsniveau for at overvåge udviklingen i arbejdskraftstrømmene. Gruppen har udarbejdet en rapport TN 2005:566 Arbeids- og tjenestemobilitet etter EU-utvidelsen for det første års migrationsstrømme og er ved at afslutte rapporteringen for det andet år. Det samlede talmateriale viser blandt andet, at flyttestrømmene har været meget beskedne og på ingen måde har skabt ubalancer på det nordiske arbejdsmarked.

Det kommende finske formandskab overvejer at afholde en konference omkring migration i Østersøområdet, som en måde at styrke dialogen og højne informationsniveauet yderligere. Arbejdsmarkedets parter ønskes inddraget i dette arbejde. De nordiske regeringer finder imidlertid ikke, at der er noget grundlag for at styrke den fælles nordiske informationsindsats i de baltiske lande og Polen. Dette skyldes dels, at landene har individuelle overgangsordninger eller kontrolsystemer, som opdateres på EU-kommisionens EURES-hjemmeside, dels at der foregår en stor bilateral udveksling af information mellem de forskellige EU-medlemslande.

Nordisk Ministerråd finder for sit vedkommende at fremstillingen kan afskrives.

Næringsudvalgets betænkning

over meddelelse om fremstilling 3/2006/næring Fælles informationsindsats i de baltiske lande og Polen om de nordiske arbejdsmarkeder (A 1376/næring)

Næringsudvalget har i en årrække gjort en ihærdig indsats for at sætte fokus på mobiliteten af arbejdskraft mellem Norden og Polen/Baltikum. Emnet er naturligvis blevet ekstraordinært aktualiseret med åbningen af de europæiske arbejdsmarkeder.

Senest fastslår ministerrådets rapport fra 2006 "The Nordic Labour Market two years after the EU enlargement", at man nu har identificeret "differential treatment", "distortions of competition", "dumping of wages" og "growing illegal employment of immigrants".

Der er således fuldt belæg for, at nærværende forslag burde sættes højt på dagsordenen.

På baggrund af ministerrådets meddelelse har udvalget dog vurderet, at det ikke er realistisk at forvente yderligere fremskridt i sagen ved opretholdelse af rekommandationen.

På baggrund af ovennævnte foreslår Næringsudvalget,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Fremst. 3/2006/næring som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende

Lahtis, den 20. september 2006

Lennart Axelsson (s)
Drífa Hjartardóttir (Sj.), formand
Sigrun Eng (A)
Joan Erlandsen (V)
Reynoldh Furustrand (s)
Allan Niebuhr (K)
Lauri Oinonen (cent)
Runar Patriksson (fp)
Marion Pedersen (V)
Inge Ryan (SV)
Steingrímur J. Sigfússon (VG), næstformand
Harry Wallin (sd)

Fremst. 4/2006/næring
D 2006

Meddelelse

om fremstilling 4/2006/næring
Nordisk kriminalpræventiv indsats for bekæmpelse af illegal arbejdskraft fra de baltiske lande og Polen (A 1376/næring)

Fremstillingen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at som en del af samarbejdet på arbejdsmarkedsområdet, gennemføre en koordineret nordisk kriminalpræventiv indsats for at bekæmpe organisering af illegal arbejdskraft fra de baltiske lande og Polen i et tæt samarbejde med disse lande

De nordiske landes regeringer meddeler:

Af den nordiske rapport TN 2005:566 Arbeids- og tjenestemobilitet etter EU-udvidelsen der blev udarbejdet et år efter EU-udvidelsen, fremgik det blandt andet, at strategisk omgåelse af regler og aftaler har fundet sted. Alle de nordiske lande har imidlertid lavet foranstaltninger for at styrke samarbejdet mellem enheder indenfor skat, politi, udlændingemyndigheder, arbejdstilsynet og andre berørte instanser - som delvis også involverer arbejdsmarkedets parter.

De nordiske lande samarbejder fortsat omkring EU-udvidelsen 2 år efter åbningen på arbejdsmarkedsområdet. I alle landene er hovedudfordringen, hvordan samspillet udvikler sig mellem individuel arbejdsmigration og tjenestemobilitet. Der er tegn på, at der foregår omgåelser ved at virksomheder finder det mere økonomisk attraktivt at tegne kontrakter med underleverandører fra EU-8 landene som medbringer egen arbejdskraft til Norden. Dette emne anses for at være mere betydningsfuldt end omfanget af social dumping.

I den nordisk-baltisk-polske EU-informationsgruppe som mødes på embedsmandsniveau to gange om året er arbejdsmigration i Østersøområdet et af de centrale emner. Med udgangspunkt i denne gruppe og gennem en lang række andre officielle kontakter udveksles der løbende informationer af stor betydning for at styrke de rammebetingelser som sikrer, at arbejds- og tjenestevandringen foregår optimalt.

Nordisk Ministerråd finder for sit vedkommende at fremstillingen kan afskrives.

Næringsudvalgets betænkning

over meddelelse om fremstilling 4/2006/næring Nordisk kriminalpræventiv indsats for bekæmpelse af illegal arbejdskraft fra de baltiske lande og Polen (A 1376/næring)

Næringsudvalget har i en årrække gjort en ihærdig indsats for at sætte fokus på mobiliteten af arbejdskraft mellem Norden og Polen/Baltikum. Emnet er naturligvis blevet ekstraordinært aktualiseret med åbningen af de europæiske arbejdsmarkeder.

Senest fastslår Ministerrådets rapport fra 2006 "The Nordic Labour Market two years after the EU enlargement", at man nu har identificeret "differential treatment", "distortions of competition", "dumping of wages" og "growing illegal employment of immigrants".

Der er således fuldt belæg for at nærværende forslag burde sættes højt på dagsordenen.

På baggrund af ministerrådets meddelelse har udvalget dog vurderet, at det ikke er realistisk at forvente yderligere fremskridt i sagen ved opretholdelse af rekommandationen.

På baggrund af ovennævnte foreslår Næringsudvalget,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Fremst. 4/2006/næring som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende

Lahtis, den 20. september 2006

Lennart Axelsson (s)
Drífa Hjartardóttir (Sj.), formand
Sigrun Eng (A)
Joan Erlandsen (V)
Reynoldh Furustrand (s)
Allan Niebuhr (K)
Lauri Oinonen (cent)
Runar Patriksson (fp)
Marion Pedersen (V)
Inge Ryan (SV)
Steingrímur J. Sigfússon (VG), næstformand
Harry Wallin (sd)

E 1
2006

Skriftlig fråga om public serviceföretagens sändningars tillgänglighet i Norden

Till Norges regjering

Televisionen har en stor betydelse för bland annat nyhetsförmedling, folkbildning och kultur i de nordiska länderna. Det gäller i synnerhet public serviceföretagens sändningar. Beklagligtvis är det allt för få som har möjlighet att se nordiska grannlandskanaler. Framför allt i gränsområdena är det dock hundratusentals i Norden som sedan de analoga marksändningarnas start för många årtionden sedan kunnat se också grannlandskanaler genom så kallat "over-spill" över gränserna.

I de nordiska länderna pågår nu en övergång från analoga till digitala sändningar också i marknätet. Digitaliseringen ökar möjligheterna att vidga utbudet i marksändningarna. Frekvensutrymmet kan utnyttjas avsevärt mera effektivt, fler kanaler kan erbjudas och kostnaden för att sända per kanal sänks betydligt. Det borde finnas utrymme för ökat nordiskt grannlandstittande.

En förutsättning är dock att tekniken möjliggör grannlandstittande i minst samma utsträckning som tidigare. Det ställer krav på överenskommelser när det gäller tekniken, såväl när det gäller utsändning som utrustning för mottagning. Om något lands public serviceföretags sändningar krypteras kan inte tittare i grannländer se sändningar som sker i ursprungslandet. Om mottagningsutrustningen i något land inte är sådan att den möjliggör mottagning av såväl det egna landets som grannlandets marksändningar utan krångel förhindras eller försvåras det grannlandstittande som i många regioner varit en självklarhet i årtionden. Om nordiska länder väljer olika komprimeringsteknik kan detta utgöra ett hinder för grannlandstittande.

Mot denna bakgrund vill jag fråga Norges regering, som detta år också är ordförande i ansvarigt organ i Nordiska ministerrådet, följande:

1. Är Norges regering beredd att medverka till att Norge i likhet med övriga nordiska länder tillser att public serviceföretagens sändningar sker utan kryptering, det vill säga okodat?
2. Är Norges regering beredd att medverka till en sådan koordination mellan de nordiska länderna när det gäller teknik, exempelvis komprimeringsteknik och standardkrav på mottagarutrustning, att de tittare som idag med god kvalité kan se analog grannlands-TV i gränsområdena också erbjuds denna möjlighet efter övergången till digitala marksändningar?
3. Är Nordiska ministerrådet berett att på nytt överväga nya initiativ i syfte att utnyttja den digitala teknikens ökade och mera kostnadseffektiva sändningsmöjligheter på ett sådant sätt att alla hushåll i Norden ges förbättrade möjligheter att få tillgång till de nordiska grannländernas public servicekanaler?

Stockholm den 19 januari 2006

Anita Johansson (s)

Svar fra Norges Regjering avgitt 7. juli 2006

Jeg viser til skriftlig spørsmål fra representanten Anita Johansson vedrørende tilgang til allmennkringkasternes sendinger i Norden. Johansson ønsker et nordisk samarbeid som sikrer husholdningene tilgang til de andre nordiske allmennkringkasterne i det digitale bakkenettet i minst samme utstrekning som i det analoge bakkenettet.

Norge er enig i at økt tilgang til nabolandenes fjernsynskanaler vil kunne styrke det nordiske samholdet, språkforståelsen og kulturutvekslingen. Jeg ser derfor at slik tilgang vil kunne være et gode for hele Norden. Norske myndigheter lyste ut konsesjon for etablering og drift av digitalt bakkenett for fjernsyn i fjor sommer. Det har kun kommet inn én søknad. De grunnleggende valg i denne prosessen er, som det fremgår av svaret nedenfor, allerede truffet.

Spørsmål nr 1:
"Är Norges regering beredd att medverka till att Norge i likhet med övriga nordiska länder tillser att public serviceföretagens sändingar sker utan kryptering, det vill säga okodat?"

Svar:
Ja, Norge tar sikte på å pålegge NRK å sende ukryptert i det digitale bakkenettet.

Spørsmål nr 2:
"Är Norges regering beredd att medverka till en sådan koordination mellan de nordiske länderna när det gäller teknik, exempelvis komprimeringsteknik och standardkrav på mottagarutrustning, att de tittare som idag med god kvalité kan se analog grannlands-TV i gränsområdena också erbjuds denna möjlighet efter övergången till digitala marksändningar?"

Svar:
I den norske utlysningen av konsesjon for å bygge og drive et digitalt bakkenett for fjernsyn er det lagt opp til at konsesjonæren selv treffer beslutning om komprimeringsteknologi og mottakerutstyrets tekniske standard. Den eneste søknaden som er kommet inn, bygger på en klar forutsetning om at komprimeringsteknologien MPEG-4 skal benyttes og at det er konsesjonæren som definerer de tekniske krav til mottakerutstyret. Dette er også i samsvar med EU-kommisjonens holdning til spørsmålet. Kommisjonen har vist til at dette markedet bør overlates til frivillige, bransjeledete standardiseringsinitiativer, og har avvist vedtakelse av obligatoriske standarder pålagt på EU-nivå (COM (2006) 37 final). På denne bakgrunn synes det heller ikke for Norge aktuelt med statlig styrt standardisering på dette området. Ettersom NRKs sendinger vil gå ukryptert i det digitale bakkenettet, skulle det likevel være mulig for befolkningen i grensestrøkene å motta eventuell *spill-over* fra NRKs sendere dersom de skaffer seg MPEG-4 mottakerutstyr.

Spørsmål nr 3:
"Är Nordiska ministerrådet berett att på nytt överväga nya initiativ i syfte att utnyttja den digitala teknikens ökade och mera kostnadseffektiva sändingsmöjligheter på ett sådant sätt att alla hushåll i Norden ges förbättrade möjligheter att få tillgång till de nordiska grannländernas public servicekanaler?"

Svar:
Dette spørsmålet er ikke rettet spesifikt til Norge, men til Nordisk Ministerråd. Norge har derfor sendt en henvendelse til de øvrige nordiske land med oppfordring om å besvare dette spørsmålet. Jeg har mottatt svar fra Grønland. I Grønland er det ikke truffet noen endelige beslutninger mht. kryptering og komprimeringsteknikk i det digitale bakkenettet, og de stiller seg således positive til å diskutere spørsmålet gjennom Nordisk Ministerråd. De øvrige nordiske land har ikke besvart henvendelsen tross purringer, og det synes dermed ikke å være grunnlag for å igangsette et initiativ på feltet på det nåværende tidspunkt.

Oslo, 7. juli 2006

Trond Giske
Kulturminister

E 2
2006

Skriftlig spørgsmål om ulovlig fangst af fisk i Barentshavet

Til Danmarks, Norges og Sveriges regeringer

Ifølge det svenske Tv-program "TV 4 Kalla Fakta´s" dokumentarudsendelse er der dokumentation for at der i stor skala sker organiseret handel med ulovligt fangede torsk fra Barentshavet. Ifølge programmet har navngivne russiske trawlere fanget ulovlige mængder torsk, videresolgt dem til den danske fiskerivirksomhed Kangamiut Seafood A/S, der igen har videresolgt til fødevarekoncernen Findus, der efter forarbejdning af fiskene i Kina har videresolgt produkterne til grossister i bl.a. Skandinavien. Der henvises til http://tv4.se/visa/?ID=438371 på www.tv4.se.

Torskebestanden er reduceret som følge af overfiskning i mange farvande, og er i nogle farvande direkte truet. Barentshavet er et af de få farvande, hvor torskebestanden endnu ikke er truet.

Regeringerne i Danmark, Norge og Sverige bedes derfor om at:

1) bekræfte eller afkræfte oplysningerne fra "Kalla Fakta"

2) oplyse hvordan de vil styrke kontrolindsatsen nationalt og internationalt for at hindre ulovlig fangst af fisk og videresalg af ulovligt fanget fisk

Lemvig, Oslo og Stockholm, den 25. januar 2006

Kristen Touborg (SF)
Inge Ryan (SV)
Rolf Reikvam (SV)
Elina Linna (V)

Svar fra Danmarks regjering afgivet den 3. maj 2006

Ad 1

Torsk i Barentshavet er en fælles bestand mellem Rusland og Norge, men også andre lande fisker torsk fra samme bestand ved Svalbard (EU, Island og Færøerne). Den samlede TAC for 2006 er fastsat til 471.000 t i overensstemmelse med rådgivning fra ICES. EU har fastsat en TAC for EU-landene ved Svalbard på godt 17.000 t. Hertil kommer en EU-kvote i norsk farvand på ca. 18.000 t.

ICES udtrykker bekymring om overfiskeri på 20 pct af de fastsatte kvoter eller ca. 100.000 t. ICES påpeger nødvendigheden af registrering af alle torsk, der fanges. Norge udøver jurisdiktion i de områder, hvor EU-landene fisker og alle fangster skal rapporteres til Norge. Kontrolforholdene i disse områder må vurderes som meget tilfredsstillende.

På den russiske side og i internationalt farvand er der imidlertid store mangler med forvaltningen og kontrollen med fiskeriet, hvilket gør det vanskeligt at fastslå om et givet parti fisk er fanget legalt. Det er alene de russiske myndigheder, der kan fastslå om en given mængde fisk er fanget lovligt af russiske fartøjer.

Fiskeridirektoratet iværksatte den 20. januar 2006 en regnskabskontrol af virksomheden Kangamiut A/S, for at undersøge om virksomheden bevidst omsætter sorte torsk fra Barentshavet. På baggrund af denne undersøgelse tager de danske myndigheder stilling til hvad der videre skal ske.

Ad 2

I Danmark er Fødevareministeriet og Skatteministeriet gået sammen om "Operation Sorte Fisk", hvor man sætter fælles kræfter ind i kampen mod handel med sorte fisk. Planen er at lave koordinerede aktioner, som det kendes fra andre erhvervssektorer.

På fiskeriministrenes rådsmøde i februar rejste Danmark sammen med Sverige sagen om ulovligt fiskeri af torsk i Barentshavet. Danmark opfordrede Kommissionen til at sætte skub i arbejdet for en international aftale om bekæmpelse af ulovligt fiskeri. Vi har allerede taget initiativ til at styrke samarbejdet bilateralt med de russiske kontrolmyndigheder, da en effektiv bekæmpelse af ulovlige landinger af torsk fra Barentshavet forudsætter et effektivt samarbejde med Rusland.

København den 18. april 2006

Hans Chr. Schmidt
Fødevareminister

Svar fra Norges regjering avgitt den 11. maj 2006

Jeg viser til brev av 22. mars 2006 der den venstresosialistiske grønne gruppe ved Kirsten Touborg, Inge Ryan, Rolf Reikvam og Elina Linna stiller spørsmål vedrørende ovenstående.

Innledningsvis vil jeg få gi uttrykk for at Regjeringen ser svært alvorlig på det ulovlige fisket som finner sted i Barentshavet, og er av den oppfatning at arbeidet mot dette problemet er en av de største utfordringene Norge står overfor som fiskerinasjon i dag. Et årlig overfiske i denne størrelsesorden er ikke noe Norge kan leve med.

Det er kjent at det i årevis har pågått et omfattende ulovlig fiske, særlig russisk fiske, i Barentshavet. Omfanget anslås til ca. 100 000 tonn årlig – til en verdi av ca. 1,5 milliarder kroner. Fiskeridirektoratet anslår et mulig overfiske fra russisk side på anslagsvis 101 000 tonn torsk og 36 300 tonn hyse i 2005. Mye av den ulovlig fiskede fisken blir fraktet til havner i Europa hvor den slippes inn på markedet. Fra norsk side er vi opptatt av sammen med EU, EUs enkeltmedlemmer, Russland og andre relevante stater å få til bedre ressurskontroll. Det-

te gjelder både kontroll av russisk fiske, omlasting av fisk samt landing av slik fisk, særlig i europeiske havner.

Det ulovlige fisket i Barentshavet skaper uro i norsk fiskerinæring og i den lovlydige delen av russisk fiskerinæring - som nødvendigvis må tape på en storstilt svart omsetting av fisk på det europeiske markedet - og som taper fremtidige *kvoter*. Havforskningsinstituttet har beregnet at kvoten i 2006 kunne ha vært 80-100 000 høyere enn den ICES anbefalte som konsekvens av vedtatt forvaltningsstrategi.

Kriminalitetsbildet i Barentshavet er sammensatt. Ulike interesser kan stå bak det ulovlige fisket. Fisken lastes om til transportfartøy, ofte med bekvemmelighetsflagg, som fører fangsten til havner, først og fremst i Europa, hvor liten eller ingen kontroll av landingene finner sted.

Norske fiskerimyndigheter har på denne bakgrunn over tid arbeidet med ulike tiltak og i flere fora for å redusere det ulovlige fisket. Fiskeridirektoratets estimater av det ulovlige fisket viser at de ulike tiltakene så langt ikke har hatt tilstrekkelig virkning.

Denne Regjering tar problemene i Barentshavet med det største alvor. Som et strakstiltak fikk vi i forbindelse med behandlingen av Statsbudsjettet bevilget ekstra midler som har gått til å styrke bemanningen og kontrollkompetansen i Fiskeridirektoratet. Videre ble budsjettet til Kystvakten styrket for å kunne ivareta de viktige kontrolloppgavene på havet.

Når det gjelder det bilaterale samarbeidet med Russland er situasjonen den at man innenfor rammen av Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon har vedtatt en rekke gode tiltak som, dersom de var blitt etterlevd, trolig ville ha medført at det ulovlige fisket hadde hatt ett langt mindre omfang enn hva som er tilfellet i dag.

Norge og Russland ble høsten 2004, under 33. sesjon i Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon, bl.a. enige om at fartøy under norsk og russisk flagg kun skal ha adgang til å laste om til transportfartøy som fører flagg fra en NEAFC-part eller en stat som er å betrakte som NEAFC-samarbeidspart. Dette fordi den fisken som omlastes til fartøy som fører annet flagg i stor grad blir landet svart i havner utenfor Norge og Russland. Dessverre viser det seg at russiske fiskefartøy i 2005 fortsatte å laste om til andre transportfartøy enn de vi er blitt enige om.

Under 34. sesjon i Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon var derfor partene enige om å iverksette ytterligere tiltak for å få bukt med det ulovlige fisket, herunder:

- Partene skal sørge for full implementering av tiltakene vedtatt høsten 2004 under 33. sesjon
- Det skal utarbeides en omforent ordning som gir partene opplysninger om omlastning til havs, landinger i tredjeland av fellesbestander
- Satellittsporing på fartøynivå skal omfatte ICES område I og II, dvs. hele Barentshavet
- På månedlig basis skal det gis opplysninger til den annen part om kvoter av torsk og hyse på fartøynivå, og i løpet av 2006 skal man søke å ha denne informasjonen løpende tilgjengelig via internett
- Partene skal samarbeide med NEAFC om regler for havnestatskontroll
- Det skal opprettes mobile grupper bestående av norske og russiske inspektører som ved mistanke om ulovligheter på kort varsel kan reise til landingssted for å kartlegge
- Partene skal samarbeide om felles inspeksjoner av egne fartøy fra annen parts fartøy i Smutthullet og Gråsonen
- Det skal gjennomføres møte mellom politi- og påtalemyndigheter og fiskerimyndighetene fra norsk og russisk side
- Det skal etableres et underutvalg under Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon for å bedre kontrollen og å sikre anvendelse av straffetiltak
- Det skal rettes en felles henvendelse til relevante havnestaters myndigheter vedr. havnestatskontroll for å bekjempe IUU-fisket

De tiltakene Norge og Russland er enige om er i stor grad (men ikke utelukkende) tiltak som skal hindre selve det ulovlige fisket, og som således er rettet direkte mot den ulovlige aktiviteten for å forhindre denne.

Dersom de tiltak man avtaler bilateralt for å få bukt med det ulovlige fisket viser seg å ikke bli gjennomført effektivt, er det behov for å ha på plass regler som vanskeliggjør landinger av ulovlig fanget fisk. Dette for å svekke lønnsomheten i det ulovlige fisket og således gjøre det lite attraktivt å fiske ulovlig. Norge har *på det globale plan*, gjennom FN-systemet, arbeidet for retningslinjer for god havnestatskontroll.

Regionalt

i Den nordøstatlantiske fikerikommisjonen (NEAFC) har vi tatt initiativ til at det innførers et regime for havnestatskontroll. Dette er nå under utarbeidelse. I den politiske dialogen med land med relevans for Barentshavproblematikken, bl.a. EU og enkelt land i EU, har jeg og andre av regjeringens medlemmer understreket betydningen av å samarbeide om å få bukt med dette problemet. Vi må få til en ordning som gjør det mulig å jage fartøy med ulovlig fangst fra havn til havn. På det praktiske plan er det videre viktig å legge til rette for effektivt samarbeid mellom norske og andre staters kontrollmyndigheter. Derfor inngikk jeg i februar i år en kontrollavtale med Portugal. Vi arbeider med å få til en tilsvarende avtale med EUs største havfiskenasjon Spania.
I tillegg til å arbeide sammen med andre stater bilateralt eller regionalt arbeider norske fiskerimyndigheter også med å utrede hvilke tiltak som kan gjennomføres nasjonalt innenfor folkerettslige rammer med sikte på å motvirke at norske havner benyttes som base for ulovlig virksomhet. På den annen side er engasjement og initiativ fra fiskerinæringen selv viktig og jeg skal legge til rette for at dette blir møtt på en god og hensiktsmessig måte.

Jeg er dessverre redd for at veien frem til at jeg kan si at vi har lykkes i å få bukt med det ulovlige fisket i Barentshavet er lang, men jeg har tro på at vi på sikt skal lykkes, og jeg kan forsikre om at jeg tar dette problemet med det største alvor og at dette arbeidet har høy prioritet. Det er samtidig viktig at alle gode krefter bidrar i kampen mot dette uvesenet. Jeg er derfor glad for at også den venstresosialistiske grønne gruppe i Nordisk Råd visere engasjement i denne saken.

Oslo den 11. mai 2006

Helga Pedersen
fiskeri- og kystminister

Svar från Sveriges regering avgivet den 15 maj 2006

Med anledning av uppgifterna i Kalla Faktas program om det omfattade svartfisket av torsk i Barents hav tog den svenska fiskeministern Ann-Christin Nykvist en rad internationella kontakter. Från svensk sida såg man mycket allvarligt på uppgifterna om svartfiske eftersom Barents hav håller världens sista starka torskbestånd.

Sverige vidtog omgående åtgärder för att kunna bistå den norska regeringen i arbetet, bl.a. genom att öka kommunikationen mellan EU och Norge. Därför sände Ann-Christin Nykvist brev till EU:s fiskeministrar, och till EU:s fiskekommissionär, där man uppmanades att ta kontakt med de ryska myndigheterna.

EU:s ministerråd diskuterade även problemet, på svensk begäran, på ministerrådsmötet den 20 februari i Bryssel. Från svensk sida förordades bl.a. ökad kontroll av landningar från tredje land, ökat regionalt samarbete inom NEAFC, stöd till den nya kontrollmyndigheten samt förbättrad spårbarhet och märkning.

På ministermötet konstaterades svårigheten med att kontrollera denna typ av fiske som vare sig bedrevs av EU:s fiskare eller på EU:s vatten, men från EU:s sida framhölls vikten av att fortsätta dialogen med både medlemsländerna, Norge och inom NEAFC, för att söka lösningar på problemet.

Ann-Christin Nykvist har också den 13 februari 2006 träffat den norska fiskeministern Helga Pedersen för att diskutera hur länderna kunde hjälpas åt för att freda världens sista starka torskbestånd. Att få stopp på svartfisket, som enligt uppgifter i media utförs av ryska trålare, har länge varit av hög prioritet för den norska regeringen. Vidare regleras fisket i Barents hav av ett avtal mellan Norge och Ryssland.

Nationellt har den svenska fiskerikontrollen nyligen utvärderats. I mars 2006 överlämnade den svenska regeringen en skrivelse till riksdagen med förslag till åtgärder för att stärka den svenska fiskerikontrollen. Bl.a. lyfts fram vikten av att fiskprodukter ursprungsmärks. Vidare föreslås en förbättring av den svenska landningskontrollen samt en utökad kontroll av uppföljning av handeln med fisk i berednings- och distributionsledet, i syfte att kunna förhindra att illegalt fångad fisk dyker upp på svenska marknaden

Den 4-5 april hölls ett kontrollmöte inom ramen för NEAFC där det bl.a. diskuterades en kontrollplan för medlemsländerna vilken också fick gehör. Denna plan kommer att revideras ytterligare i syfte att uppnå en bättre hamnkontroll. Kontrollplanen kommer att beslutas på NEAFC:s årsmöte i november 2006.

Stockholm den 15 maj 2006

Ann-Christin Nykvist
jordbruks- och konsumentminister

E 3
2006

Skriftlig fråga om växtförädling av frukt och bär

Till Danmarks, Finlands, Norges och Sveriges regeringar

Frukt- och bärodling har en lång tradition i de nordiska länderna. Vid sidan av den yrkesmässiga odlingen finns en ännu mera omfattande odling i alla privata trädgårdar. För Sveriges del uppgår dessa till ett antal av omkring 2,5 miljoner, vilka svarar för en väsentligt större produktion av frukt och bär än den yrkesmässiga odlingen. Odlingen i privata trädgårdar är betydande även i Danmark, Finland och Norge.

Såväl yrkesodlingen som fritidsodlingen är beroende av att ha tillgång till bra frukt- och bärsorter anpassade för den yrkesmässiga odlingen respektive hemträdgårdsodlingen.

Dagens sorter är resultatet av mer än hundrafemtio års förädlings- och urvalsarbete i de olika nordiska länderna. Det nordiska klimatet – med stora skillnader från söder till norr men också från väster till öster – medför att odlarna inte hittills kunnat, och inte heller i fortsättningen kan, förlita sig på utländska sydligare sorter, utan särskilda insatser har varit nödvändiga och krävs även i fortsättningen för tillgång till bra frukt- och bärsorter för vårt klimat.

Det är naturligt att för framtiden försöka finna former för ett mer systematiskt nordiskt samarbete beträffande nyafrukt- och bärsorter lämpade för odling i nordiskt klimat.

Vi står även inför utmaningen att behöva nya sorter bättre lämpade för ekologisk odling och på längre sikt även anpassade till högre energikostnader och ett varmare klimat i kombination med nordiska ljusmässiga årstidsväxlingar.

Om vi inom Norden inte lyckas tillgodose det fortsatta behovet av växtförädling för vårt klimat riskerar vi att de stora insatser som i dag görs för att för framtida bruk bevara våra nordiska genetiska resurser inom frukt och bär aldrig kommer till avsedd användning för växtförädlingen.

Den tidigare framgångsrika växtförädlingen har i praktiken upphört och ett definitivt beslut om nedläggning synes förestående. Det medför på sikt en allvarlig nackdel för frukt- och bärodling i Norden, som förlorar i konkurrensförmåga och attraktivitet.

Det rimliga i den nuvarande situationen vore att utöka det nordiska samarbetet kring växtförädling av frukt och bär. Expertis med erfarenhet från nordliga klimatförhållanden finns fortfarande inom Norden och samarbetet skulle med fördel kunna ske genom att olika nordiska länder mellan sig fördelar vilka växtslag man arbetar med och var provodlingen bäst kan ske. Ett sådant nordiskt samarbete har diskuterats bland berörda växtförädlare i Norden. Det är min uppfattning att förutsättningarna för ett utökat och mer systematiskt nordiskt samarbete på detta område bör utredas.

Vilka åtgärder anser de nordiska regeringarna nödvändiga för att få fram nya frukt- och bärsorter anpassade till nordiska klimatförhållanden och bl.a. lämpade för ekologisk odling?

Stockholm den 9 februari 2006

Ronny Olander (s)
Sinikka Bohlin (s)

Svar fra Norges regjering afgivet den 23. mars 2006

Det er innhentet opplysninger fra ministeriene i de nordiske landene som grunnlag for å rapportere om myndighetenes rolle og initiativ med hensyn til vekstforedling av frukt og bær.

Myndighetene har ansvaret for forskningens bidrag knyttet til vekstforedling bl.a. for frukt og bær. Det er myndighetens oppgave å gi overordnede premisser for den framtidige forskningsinnsatsen. Forskningsrådene prioriterer og legger til rette for gjennomføring av forskning og utviklingsarbeid. En økt satsing på foredling av frukt og bær må derfor inn i forskningsplaner.

Ansvaret for vekstforedling for øvrig er i de nordiske land i økende grad overført til private interesser. Myndighetenes muligheter for å fremme forslag til konkrete tiltak om vekstforedling, er derfor begrenset.

Innsatsen innen tradisjonell vekstforedling av frukt og bær i de nordiske landene er lavere enn for noen tiår tilbake. Det fellesnordiske arbeidet om vekstforedling er også blitt redusert over tid og er i dag i hovedsak rettet mot analyser og beskrivelser av genetiske ressurser. Det pågår forskningssamarbeid der to land samarbeider, for eksempel Sverige og Norge samt Sverige og Finland.

Det pågår vekstforedling av frukt og bær for både tradisjonell bruk av produkter (direktekonsum, syltetøy etc.) og for å kunne markedsføre ny produkter.

For frukt gjennomføres det i Danmark vekstforedling av surkisebær. Sverige og Norge samarbeider om et forskningsprosjekt der ca 150 eplesorter studeres med sikte på å klarlegge sykdomsresistens og bruksegenskaper. Forskning i Finland på eple har kommet til fram til vurderingsfasen med sikte på å få nye produkter på markedet. I Norge pågikk det for øvrig fram til 1995 et omfattende arbeid med foredling av epler og plommer. Det beste sortene fra dette arbeidet er i salg.

Foredling av jordbærsorter har hatt størst omfang i Norden i de seinere årene når det gjelder bærvekster. Det har vært gjennomført eller gjennomføres for tiden i Danmark, Finland, Sverige og Norge. Det har kommer nye sorter på markedet som resultat av dette arbeidet. For øvrig arbeides det f. eks. med solbær og blåbær i Finland, multer i Finland og i Norge.

Gode kunnskaper om det lokale klima og stedets jordsmonn er av betydning for valg av egnede sorter. Det har vært en betydelig utvikling på dette området i nordiske land. Dette gjelder også for prognoser og varsling av sykdomsangrep.

I den seinere tid har det vært en utvikling mot å vurdere hele produksjonskjeden som grunnlag for forsknings- og utvikling. Vekstforedling av frukt og bær er viktig, særlig med hensyn på kvalitet, betydningen for ernæring og helse, sortenes sykdomsresistens med mer. Det blir gjennomført arbeider i Norden innen disse områder.

Ministerrådet for fiskeri og havbruk, jordbruk, levnetsmidler og skogbruk har nettopp igangsatt et arbeid for å vurdere hvordan man kan styrke henholdsvis det nordiske og nasjonale samarbeidet om genetiske ressurser. Dette spørsmål kommer opp på ministerrådsmøtet 6. juli 2006.

Oslo, den 23. mars 2006

Terje Riis-Johansen
Landbruks- og matminister

E 4
2006

Skriftlig fråga om nordisk språkförståelse

Till Nordiska ministerrådet

I Helsingforsavtalets artikel 8 föreskrivs att undervisningen och utbildningen skall, i skolorna i de nordiska länderna, i lämplig omfattning innefatta undervisning om språk, kultur och allmänna samhällsförhållanden i de övriga nordiska länderna, inbegripet Färöarna, Grönland och Åland.

På uppdrag av Nordiska kulturfonden har lektor Lars Olof Delsing undersökt ungdomars förståelse av de skandinaviska språken. Undersökningen är vetenskaplig och mycket omfattande. Ett av undersökningens resultat visar på att några länders ungdomars grannspråkförståelse är låg i förhållande till ungdomars grannspråksförståelse i andra länder och självstyrande områden. Samtidigt visar undersökningen att vissa länders ungdomar upplever att de inte har läst grannlandsspråk i skolan.

På uppdrag av Nordiska rådet har lektor Lis Madsen genomfört en utredning om hur undervisning i de nordiska språken tillvaratas i respektive lands läroplaner och i lärarutbildningen. En av många slutsatser är att språkförståelsen ökar om nordisk språkförståelse prioriteras i läroplanerna, om den allmänna attityden är positiv till nordisk språkförståelse och om nordisk språkförståelse finns som en del av lärarutbildningen. Tydligt kan man se att språkförståelsen hos ungdomar är sämre i de länder som saknar en tydlig ambition i både lärarutbildningen och läroplanerna.

Ovanstående kunskap och utveckling är djupt oroande ur ett nordiskt perspektiv och innebär naturligtvis att de enskilda länderna och de självstyrande områdena måste se över sina nationella mål och ambitioner. Men ur det nordiska perspektivet måste det också finnas ett gemensamt intresse från NMR att finna vägar att vända den negativa utvecklingen när det gäller nordisk språkförståelse.

Mot den här bakgrunden vill jag fråga:

Vad avser Nordiska ministerrådet vidta för åtgärder för att stärka den nordiska språkförståelsen bland Nordens unga?

Stockholm den 22 februari 2006

Lars Wegendal (s)

Svar fra Nordisk Ministerråd afgivet 25. april 2006

Et medlem af Nordisk Råds socialdemokratiske gruppe, Lars Wegendal, har til Nordisk Ministerråd stillet spørgsmålet: "Vad avser Nordiska ministerrådet vidta för åtgärder för att stärka den nordiska språkförståelsen bland Nordens unga?".

Nordisk Ministerråd har flere relevante initiativer undervejs, hvoraf nogle blev igangsat i 2005.

At nabosprogsforståelsen er nedadgående er en udfordring for det nordiske samarbejde. For at imødegå udfordringen tog formandskabet i 2005 initiativ til en temadiskussion blandt de nordiske uddannelses og forskningsministre om nordisk sprogpolitik.

Temadiskussionen er fulgt op gennem flere bestillinger til Nordens Sprogråd. Den første bestilling er en undersøgelse af, hvorvidt Helsingforsaftalens Artikel 8 bliver fulgt. Dette sker ved en kortlægning af om undervisningen og uddannelsen i skolerne (på grundskole, gymnasium og læreruddannelsesniveau) i passende omfang omfatter undervisning i/om de øvrige nordiske landes sprog, kultur og almindelige samfundsforhold.

Den anden bestilling er en kortlægning af forholdet mellem engelsk og Nordens sprog som undervisningssprog i de videregående uddannelser er igangsat med henblik på udarbejdelsen af en fælles nordisk parallelsprogsstrategi. Det skal undersøges, hvordan forholdet mellem engelsk og Nordens sprog håndteres i en tid, hvor globalisering og videnskabelig meritering trækker i retning af engelsk, samtidig med at alle Nordens sprogområder ønsker at beskytte sig mod domænetab og at sikre sig en fortsat faglig og terminologisk udvikling på det hjemlige sprog.

Derudover er arbejdet med en antologi med kanoniske tekster fra Norden igangsat. Målgruppen er elever i alderen 15-20 år.

Arbejdet med en ny nordisk sprogpolitik i form af en deklaration er i gang, ligesom arbejdet med en ny nordisk sprogkonvention er intensiveret. Deklarationen er en række erklæringer over de forhold der bør gælde nordiske borgere, herunder børn og unge, på sprogområdet i det daglige liv, mens konventionen er en aftale om de konkrete rettigheder som borgere i Norden har til at få tolke og oversættelseshjælp i et andet nordisk land, fx i kontakten med sociale myndigheder og domstole. Deklaration og konvention vil således dække et bredt felt på det sproglige område.

Af det norske formandskabsprogram fremgår to centrale initiativer når det gælder nabosprogsforståelsen:

- at vigtige indsatsområder i det nordiske sprogsamarbejde i 2006 vil være nabosprogsforståelse, blandt andet ved at inspirere til øget brug af nabosprogene i uddannelses-, medie- og arbejdssammenhæng,
- at Formandskabet ønsker at vurdere hvordan Ministerrådets arbejde med sprog og sprogpolitik bedst kan organiseres for at få de bedste resultater med sigte på at styrke nabosprogsforståelsen i Norden.

Sprogområdet fik tildelt en halv million ekstra i 2006, som forventes benyttet til initiativer der skal medvirke til at øge den skandinaviske nabosprogsforståelse. I 2007 vil Nordens Sprogråds prioriteringer blandt andet være arbejdet med at styrke den skandinaviske nabosprogsforståelse.

Nordisk Ministerråd forholder sig altså til, at nabosprogsfortåelsen er nedadgående, og resultaterne af ovennævnte initiativer skal bidrage til at styrke den nordiske sprogforståelse, også blandt Nordens børn og unge.

Oslo, den 25. april 2006

Øystein Djupedal
Kunnskapsminister

E 5
2006

Skriftligt spørgsmål om "Den kulturelle skolesekken" under hovedprioriteringen "Kunnskap, fornyelse og verdiskaping" i formandskabsprogrammet 2006

Til Norges regering

Under Nordisk Råds møderne i Oslo den 24. og 25. januar 2006 fik Nordisk Råds Kultur- og Uddannelsesudvalg lejlighed til at uddybe kendskabet til "Den kulturelle skolesekken" ved et møde med Stortingets Familie- og kulturkomité.

"Den kulturelle skolesekkens" ambition er at integrere kunst- og kulturarterne i grundskoleundervisningen gennem et undervisningsarbejde som også omfatter formidling af kultur og kunst til skolens elever gennem et samvirke mellem skoleklasser og udøvende kunstnere og kulturformidlere, mellem skoler og kulturinstitutioner og mellem skolemyndigheder på lokalt, regionalt og centralt niveau og tilsvarende kulturelle organisationer.

Udfordringen ved en implementering af den kulturelle skolesekken synes at være, at kultur- og kunstislættene i undervisningen risikerer at få karakter af påfyldning, hvor eleverne blot tager passivt imod en oplevelse. Ydermere risikerer man, at kultur- eller kunstelementet kommer til at virke kunstlet og påklistret i forhold til skolelivet i øvrigt, evt. som en ekstra lektion på en tilfældig skoledag. En sikring af, at konceptet "skolesekken" kan implementeres som et fornyende nordisk projekt i de nordiske grundskoler, vil kunne opnås, dersom værdigrundlaget præciseres og konkretiseres som efterlyst i nedenstående spørgsmål, og dersom det tillige kunne skitseres, hvorledes de didaktiske og organisatoriske problemer i forbindelse hermed kunne belyses.

Da "Den kulturelle skolesekken" er et stort, ambitiøst anlagt kulturpolitisk tiltag, som også har stor interesse for de andre nordiske lande, vil jeg bede om at få besvaret følgende spørgsmål, der skal belyse "Sekken" yderligere.

Kan Norges regering redegøre for overvejelserne om værdigrundlaget for dette koncept

1) I relation til skolelevernes aktive participation / passive modtagerrolle i denne formidlingsproces?
   A. Om konceptet indebærer en aktivering af børn, altså handlinger, hvor børn deltager som aktive udøvere, eller er konceptet tænkt med børnene som passive modtagere. Eller er det måske en blanding af begge dele? Hvor ligger det primære fokus?
   B. Hvis det er meningen, at børn skal være aktivt med, danse, musicere, spille teater, male, etc., hvordan sikrer man, at "skolesekken" ikke virker passiviserende på børnene? Hvordan sikrer man, at børnene ikke blot bliver tilskuere?
2) Hvordan indarbejdes "skolesekken" i det øvrige skolearbejde? Hvordan laver man sammenhæng med de øvrige fag, så det ikke blot bliver en time om ugen, hvor klassen får besøg af en kunstner - isoleret fra det øvrige daglige liv på skolen. Hvordan forankres "skolesekken" i skolens øvrige fagområder. Hvordan koordineres besøgene af de professionelle kunstnere med skolens planlægningsfaser? Hvilke planlægnings/struktur-værktøj skabes og bruges på nationalt plan for at sikre at koordineringen av besøgene i skolens hverdag bliver optimal?

3) Der er involveret flere departementer (ministerier). Hvordan sikrer man, at de arbejder sammen, således at der skabes helhed i tilbuddet for børnene? Hvorledes sikrer man, at departementerne ikke udvikler interessekonflikter i forhold til hinanden, så at virksomheden hæmmes på grund af dette og der ikke opnås optimal effekt af indsatsen?
4) Hvilke succeskriterier er sat op for "skolesekken"? Hvad er målet for "skolesekken" om 5 år, 10 år osv.?
5) Den "Kulturelle skolesekken" skal evalueres i år. Hvilke elementer og parametre skal der evalueres på?

København, den 13. marts 2006

Bente Dahl (RV)

Svar fra Norges regjering afgivet den 26. april 2006

Vi viser til brev av 14. mars 2006 fra Nordisk Råd til Norges regjering, vedlagt skriftlig spørsmål E 5/2006 fra Nordisk Råds medlem Bente Dahl (RV).

I brevet bes Norges regjering om å gjøre rede for verdigrunnlaget som Den kulturelle skolesekken er bygget på, med særlig henblikk på fem konkrete spørsmålsstillinger. Disse besvares punktvis nedenfor.

1) I relation til skolelevernes aktive participation/passive modtagerrolle i denne formidlingsproces?

A. Om konceptet indebærer en aktivering af børn, altså handlinger, hvor børn deltager som aktive udøvere, eller er konceptet tænkt med børnene som passive modtagere. Eller er det måske en blanding af begge dele? Hvor ligger det primære fokus?
B. Hvis det er meningen, at børn skal være aktivt med, danse, musicere, spille teater, male, etc., hvordan sikrer man, at "skolesekken" ikke virker passiviserende på børnene? Hvordan sikrer man, at børnene ikke blot bliver tilskuere?

Svar: Intensjonen med Den kulturelle skolesekken er at elevene i grunnskolen skal gjøre seg kjent med kunst- og kulturuttrykk av alle slag på en aktiv og deltakende måte, og få muligheten til å oppleve profesjonell kunst og kultur. Elevene skal i samarbeid med kunstnere, kulturformidlere og lærere tilegne seg en forståelse av de ulike kunstuttrykkene og reflektere over de enkelte kunst- og kulturopplevelsene slik at de kan settes inn i en større læringssammenheng. Samtidig er det et viktig mål å gi barn og unge verdifulle kunstopplevelser av varig verdi.

Ordningen er i dag organisert og forvaltet fra kulturetatene i fylkene. Disse har utviklet tilbud innen de fleste kunstuttrykk, ofte i form av abonnementsordninger. Den pågående evalueringen av Skolesekken vil vise om denne organiseringen fungerer etter intensjonen, eller om elevene i for stor grad har blitt betraktet som mottakere av et tilbud.

2) Hvordan indarbejdes "skolesekken" i det øvrige skolearbejde? Hvordan laver man sammenhæng med de øvrige fag, så det ikke blot bliver en time om ugen, hvor klassen får besøg af en kunstner - isoleret fra det øvrige daglige liv på skolen. Hvordan forankres "skolesekken" i skolens øvrige fagområder. Hvordan koordineres besøgene af de professionelle kunstnere med skolens planlægningsfaser? Hvilke planlægnings/struktur-værktøj skabes og bruges på nationalt plan for at sikre at koordineringen av besøgene i skolens hverdag bliver optimal?

Svar: Den kulturelle skolesekken skal bygge opp under de pedagogiske målsetningene i skolen. Tilbudet skal inngå som en integrert del av skolehverdagen, forankret i læreplanen og skolens generelle læringsmål. Det legges derfor vekt på at formidlingen skal være tilpasset alderstrinnet og at de enkelte skolene og lærerne skal innpasse tilbudet i skolehverdagen på en slik måte at det inngår i et helhetlig læringsopplegg.

Fra høsten 2006 innføres nye læreplaner for fag i grunnopplæringen i Norge. Kompetansemålene er utviklet med tanke på å åpne for arbeid med kunst og kulturelle uttrykk på ulike nivå i relevante fag. Det er viktig at uttrykk som elevene møter gjennom Den kulturelle skolesekken blir relatert til opplevelser og læring med grunnlag i den generelle delen av læreplanen og kompetansemålene i ulike fag.

Den lokale forankringen er derfor sentral i tiltaket. Som skoleeier har kommunen ansvar for å forankre Den kulturelle skolesekken på skolene i tråd med gjeldende læreplanverk. Før den enkelte kommune får tildelt spillemidlene, skal den sende inn en kortfattet 3-årig plan for Den kulturelle skolesekken til godkjenning i fylkeskommunen. Planen skal vise hvordan kommunen tilrettelegger for og selv bidrar til Den kulturelle skolesekken. Fylkeskommunen skal i tillegg ha en politisk behandlet plan for Den kulturelle skolesekken som sendes Kultur- og kirkedepartementet.

3) Der er involveret flere departementer (ministerier). Hvordan sikrer man, at de arbejder sammen, således at der skabes helhed i tilbudet for børnene? Hvorledes sikrer man, at de-

partementene ikke udvikler interessekonflikter i forhold til hinanden , så at virksomheden hæmmes på grund af dette og der ikke opnås optimal effekt af indsatsen?

Svar: De to involverte departementene, Kultur- og kirkedepartementet og Kunnskapsdepartementet, samarbeider om ordningen. Statssekretærene i de to departementene utgjør styringsgruppen for Skolesekken. I denne styringsgruppen diskuteres viktige problemstillinger, og de politiske beslutningene om ordningen tas her av de to departementene i fellesskap. Dialog og samarbeid mellom skolesektoren og kultursektoren på alle nivåer har hele tiden vært vektlagt som en sentral forutsetning for at Den kulturelle skolesekken skal lykkes.

4) Hvilke succeskriterier er sat op for "skolesekken"? Hvad er målet for "skolesekken" om fem år, ti år osv.?

Svar: Målene og suksesskriteriene for Den kulturelle skolesekken er beskrevet i St. meld. nr. 38 (2002-2003) Den kulturelle skulesekken. Den kulturelle skolesekken er også omtalt i St. meld. Nr. 39 (2002-2003) "Ei blot til lyst" Om kunst og kultur i og i tilknyting til grunnskolen.

De overordnede målene for ordningen er:

- å bidra til at elever i grunnskolen får et profesjonelt kulturtilbud
- å legge til rette for at elever i grunnskolen lettere skal få tilgang til, gjøre seg kjent med og få et positivt forhold til kunst- og kulturuttrykk av alle slag
- å bidra til å utvikle en helhetlig innlemmelse av kunstneriske og kulturelle uttrykk i realiseringen av skolens læringsmål

Suksessmålene for ordningen er:

- Et varig tiltak. Den kulturelle skolesekken skal etableres som et varig tiltak i den enkelte skole og kulturinstitusjon, til beste for alle elever i grunnskolen.
- For hele grunnskolen. Den kulturelle skolesekken skal omfatte alle grunnskoleelever i landet.
- Forankring i læreplanen. Den kulturelle skolesekken skal være forankret i Læreplanen for den tiårige grunnskolen.
- Høy kvalitet. Kunst- og kulturuttrykkene som blir presentert i grunnskolen skal gjennomgående holde høy kvalitet, både kunstnerisk og formidlingsmessig.
- Kulturelt mangfold. Den kulturelle skolesekken skal omfatte kunst med røtter i et mangfold av kulturer og fra ulike tidsperioder.
- Regularitet. Elevene skal sikres et regelmessig tilbud med stor bredde i kunstneriske og kulturelle uttrykksformer
- Bredde. Heile kunst- og kulturfeltet skal være representert i Den kulturelle skolesekken.
- Samarbeid skole – kultur. Det skal utvikles et godt samarbeid mellom kultur- og skolesektoren på alle nivåer.
- Lokal forankring. Utformingen av Den kulturelle skolesekken må i første rekke skje lokalt, i den enkelte kommune.
- Alle skal eie. Alle skal kunne kjenne eierskap til Den kulturelle skolesekken. Dette sikrer lokal entusiasme og gir rom for mange lokale varianter.

Den kulturelle skolesekken skal være en varig ordning og de overordende målene vil ligge fast over tid. Det kan imidlertid være aktuelt å foreta organisatoriske eller andre endringer underveis dersom dette kreves for å få bedre måloppnåelse.
5) Den "Kulturelle skolesekken" skal evalueres i år. Hvilke elementer og parametre skal der evalueres på?

Svar: Evalueringen av Den kulturelle skolesekken startet i januar 2006. Forskningsinstitusjonen NIFU STEP, som fikk evalueringsoppdraget etter anbudskonkurranse, skal levere sin rapport 18. august 2006. Det er gitt følgende mandat for oppdraget:

"Evalueringen skal gi et bilde av hvorvidt ordningen fungerer ut fra målsettingene, og den skal kunne gi grunnlag for å fatte beslutninger om hvordan Den kulturelle skolesekken skal videreføres.

Evalueringen skal bidra til at gjennomføringen av Den kulturelle skolesekken videreutvikles og styrkes, med hensyn både til kvalitet og effektivitet. Evalueringen bør avdekke eventuelle svakheter av innholdsmessig, organisatorisk, strukturell og annen art og synliggjøre potensial for forbedringer."

Oslo den 26. april 2006

Trond Giske
Kultur- og kirkeminister

Øystein Djupedal
Kunnskapsminister

E 6
2006

Skriftligt spørgsmål om administrationen af det nordiske samarbejde

Til Nordisk Ministerråd ved formanden for de nordiske samarbejdsministre

Jørn Lund, medlem af og tidligere formand for Nordisk Sprogråd og direktør i Det Danske Sprog- og Litteraturselskab har skrevet kronikken "Varm luft og kælvende isbræer" i det danske dagblad Politiken den 2. maj 2006. Kronikken er trykket efter spørgsmålet.

Formanden for ministrene for Nordisk Samarbejde bedes:

1) kommentere kronikken i Politiken den 2. maj 2006 med hensyn til kritikken af Nordisk Ministerråds sekretariat og
2) redegøre for hvilke initiativer ministeren vil tage på baggrund af kronikken

København, den 3. maj 2006

Line Barfod (EL)

Varm luft og kælvende isbræer[1]

Det nordiske samarbejde er truet. Politikerne detailstyrer, embedsmændene agerer som politikere, og udgifterne til administration er uhyrlige i ministerrådets håbløse og ritualiserede koreografi.

Af Jørn Lund

Fakta
Jørn Lund er direktør i Det Danske Sprog- og Litteraturselskab og har deltaget i nordisk samarbejde det meste af sit liv, senest som formand for og medlem af Nordens Sprogråd.

Litteratur: Jørn Lund: "Den sproglige dagsorden", Gyldendal 2003. Nordisk Ministerråd, Nordisk Råd og Mandag Morgen: "Norden som global vinderregion. På sporet af den nordiske konkurrencemodel", 2005

De nordiske svaner flyver lavt i denne tid og kan risikere at skulle synge deres svanesang. Problemet er signalerne fra Nordisk Ministerråd og ministerrådets sekretariat. Der er nemlig gået management, slagord og Cassius Clay-retorik i administrationen af det nordiske samarbejde. Sådan er det mange steder efterhånden; det er ikke svært at finde ministerier og styrelser med samme tilbøjelighed.

Det nordiske samarbejde har hidtil ikke været særlig hårdt ramt. Men på et møde kort før påske i Bergen fik de forsamlede kendere af skole, uddannelse, forskning og sprog en tidstypisk peptalk af ministerrådets afdelingschef for området. Tilhørerne var faglige rådgivere, som fordeler de midler, der tilflyder området, men fremover skulle det være slut med den decentrale faglighed. Nu skulle man bejle til en horisontal pulje og lægge vægt på relevans, fokusering og effektivitet inden for bestemte indsatsområder, i den kommende tid således forskning og innovation, kvalitet i uddannelserne og samarbejde med de baltiske lande.

[1] Artikkelen er hentet fra http://politiken.dk/VisArtikel.jasp?PageID=451462

Der findes en række puljer inden for den såkaldte Nordplus-støtteordning: "Nordplus junior" finansierer skole- og ungdomssamarbejdet; der er en tilsvarende pulje til støtte af forskning på universiteter og højere læreanstalter (ja, der står "læreranstalter" i ministerrådets folder), en pulje er afsat til sprogsamarbejdet, én er reserveret til voksenpædagogisk arbejde, og "Nordplus nabo" arbejder regionalt for netværksarbejde mellem Norden, de baltiske lande og Nordvestrusland. For 2007 er der afsat knap 75 millioner kroner til det hele, men fremover skal de faglige udvalg inden for de forskellige områder altså afstå deres suverænitet til en såkaldt horisontalt indrettet storpulje. Lad os kaste et blik på de kommende indsatsområder; det bliver et kritisk blik.

"Forskning og innovation" kan ingen have noget imod, om end modeordet "innovation" synes overflødigt; det er indbygget i forskningsbegrebet. Kunne man ikke forvente en bedre "fokusering" af et ministerråd, der krævede "fokusering" af de forsamlede fagfolk? "Forskning" er en blankocheck i den foreliggende sammenhæng.

Næste indsatsområde kaldes "kvalitet i uddannelserne". Der har i over ti år været arbejdet seriøst med kvalitetsudviklingen af uddannelserne, også på nordisk plan. Danmark har siden 1999 haft et statsligt evalueringsinstitut, EVA, til evaluering af uddannelserne, og EVA har et fint netværk af nordiske partnere. PISA-undersøgelserne har sat en lavine af evalueringsaktiviteter i gang, og netop forskelle og ligheder inden for Norden er i fokus. Så her er politikerne og ministerrådet 10 år for sent ude.

"Samarbejdet med de baltiske lande" var et varmt emne for 15 år siden, nu er det mere tempereret. Men her har politikerne altså igen villet sætte et fingeraftryk. Jeg ønsker alt godt for de baltiske lande, men jeg kan for min død ikke se, hvad de har at gøre med det nordiske samarbejde, mens jeg let kan se, hvordan inddragelse af de baltiske lande i det nordiske samarbejde kan svække det. Først det første:

Det nordiske samarbejde bygger på tre relationer: en geografisk, en historisk og en sproglig. Geografisk: De nordiske lande og områder ligger i Nordeuropa, omkring Østersøen og Nordatlanten. Ud fra en rent geografisk betragtning kunne det egentlig være lige så naturligt at lade Norden omfatte de baltiske lande og Nordvestrusland som Danmark. Men den geografiske relation har som bekendt ikke været udslaggivende for udviklingen af det nordiske fællesskab. Det har den historiske og den sproglige derimod. Dansk, norsk, svensk, færøsk, finlandssvensk og islandsk er nordiske sprog, udviklet af samme rod. Grønlandsk, samisk, finsk og baltisk er strukturelt fjernere fra nordisk end f.eks. urdu. Så den sproglige relation er heller ikke alene udslaggivende for kategoriseringen af det nordiske, den historiske må med.

Der er særlige historiske bånd mellem Norge og Danmark, som var under samme regent 1380-1814, og mellem Sverige og Finland. Island fik selvstyre i 1918 og blev republik i 1944 efter mere end 600 års dansk administration. Færøerne fik hjemmestyre i 1948, Grønland i 1953. Begge er indtil videre forblevet i rigsfællesskab med Danmark. De baltiske lande har i århundreder ikke haft sådanne nordiske tilknytninger uden for deres eget område, men de har unægtelig været under andre åg.

Som det ses, aftegner de tre kriterier forskellige grænser inden for det nordiske, men skulle balterne ind i det, ville man ignorere det historiske og det sproglige til fordel for det geografiske, med skadelige følger for det sproglige fællesskab. For danskere, nordmænd og svenskere (centralskandinaverne) har hidtil kunnet udnytte den sproglige hjemmebanefordel, det er at kunne tale sit modersmål i nordiske forsamlinger. Islændinge behersker dansk og 'blandinavisk' (en islandsk variant af skandinavisk med elementer fra flere af sprogene), men med stigende besvær. Færinger klarer stort set alle skandinaviske sprog. Finsktalende har døjet med det, men har og har haft svensk så tæt inde på livet, at det er gået, medmindre de har skullet lytte til mumledansk, som er en udfordring for enhver ikke-dansk og såmænd også for en del danskere!

Der er allerede eksempler på, at nordiske forsamlinger har givet efter for presset fra finner og andre ikke-nordisktalende og har tolket konferencer eller brugt engelsk som konferencesprog. Noget sådant indebærer et nordisk domæne tab, hvad der er beklageligt, da man på få uger kan blive bedre til de nordiske nabosprog, end man f.eks. kan blive til fremmedsprog efter 10 års undervisning i fremmedsprog som engelsk, tysk eller fransk. Inddragelse af de

baltiske lande vil forstærke presset mod de skandinaviske sprog, og kostbar tolkning eller dårligt engelsk bliver alternativet til nordiske møde- og konferencesprog.

»Beklageligt«, skrev jeg, altså en værdidom. Jeg skrev det, fordi de nordiske lande efter min mening kan have uhyre glæde af et intensiveret samarbejde, ikke mindst i en tid, hvor verden både bliver større og mindre. Om der er udviklet en nordisk identitet, kan diskuteres. Fællestræk mht. livsvilkår og samfundsforhold indebærer ikke nødvendigvis oplevelsen af en fælles identitet. Derimod kan man tale om et vist, ikke ubetydeligt og ofte ubevidst, nordisk sammenhold. I europæiske og internationale sammenhænge søger personer fra de nordiske lande ofte sammen; i internationale konkurrencer holder man i Norden gennemgående med sine landsmænd, men er et andet nordisk land i spil mod et ikke-nordisk land, er sympatierne i Norden gennemgående samlet omkring den nordiske aktør, ligesom det regnes for selvfølgeligt, at skolerne i Danmark, Norge og Sverige orienterer om sprog, samfund og kultur i nabolandene. I det øvrige Norden er der obligatorisk undervisning i mindst et af de skandinaviske sprog.

De nordiske lande er blevet »de lande, vi plejer at sammenligne os med«. Hvert land og område har sin egen kultur, tradition og aktuelle position, men man kan sammenligne sig, netop fordi hvert land både kan finde noget genkendeligt og andre træk, der er anderledes uden at være fremmede. Om end sympatien landene imellem ofte er mere implicit end eksplicit, er den dog en realitet, udviklet som den er i et frivilligt, ikke-organiseret nordisk samspil.

Det nordiske sprogfællesskab er ikke et historisk monument, men en levende realitet. Hver dag krydser over 100.000 nordboere grænsen til et andet nordisk land. De kommer kun undtagelsesvis for at fastholde et kulturelt fællesskab, men normalt for at opretholde og udbygge handelsmæssige og personlige relationer. Utallige foreninger og interesseorganisationer har nordiske kontakter, og samspillet er kun sjældent præget af studenterskandinavister og konferenceløver, langt oftere af folk på arbejde. Man kan i Norden nemlig inspireres af sine naboer. Og det nordiske samarbejde omfatter alle sociallag; fra danske bygningsarbejdere i Tromsø, svenske sygeplejere i Danmark og norske erhvervsfolk i Danmark til færøske studenter ved nordiske universiteter, islandske geologer i Grønland og finske bankfolk i Stockholm. For slet ikke at tale om islandske investorer i dansk erhvervsliv. Gennem det nordiske uddannelsessamarbejde søges der en øget mobilitet på alle niveauer. Men hovedparten af det nordiske samarbejde er opstået uden for det politiske system og har udviklet sig naturligt som følge af de tætte historiske, kulturelle og sproglige bånd mellem landene.

Nu ser det imidlertid ud, som om det nordiske samarbejde har fået et nyt problem, organiseringen af det i Nordisk Ministerråd. Nordisk Råd rummer parlamentarikere fra alle lande og områder, mens Nordisk Ministerråd er det udøvende organ. Sekretariatet har hovedkontor i Store Strandstræde i København, og hvert fjerde år kommer der principielt et nyt hold embedsmænd og sagsbehandlere, der skal sætte sig ind i sagerne og erstattes af andre, lige når de har lært de administrative labyrinter at kende. Jeg har på forskellig afstand fulgt en del af dem, især de sproglige, gennem årene, og hver gang har jeg korset mig over det administrative system og de besværlige procedurer.

Den nordiske koreografi er håbløs og ritualiseret. Håbløs, fordi man tilsyneladende helst vil have fuld repræsentation fra alle områder så ofte som muligt. Folk flyves ind fra fjerne regioner, ofte uden at bidrage med mere end et par sætninger - og flyver så hjem igen. Møder skal helst spredes ud over hele området; inden for det seneste år har der således været arrangementer i Grønland og på Svalbard. Principielt helt i orden, men det kunne være interessant at se, hvad dette system egentlig koster.

Administrationen er ikke effektiv. Ministerrådet har skåret ned på sagsbehandlerområdet, så mange af udvalgene har fået mangelfuld betjening, ofte af kompetente og sympatiske sagsbehandlere, der er administrativt overbebyrdede, bl.a. med omfattende koordination mellem dem, der ved noget, og dem, der administrerer sagsbehandlerne.

At politikere kommer og går, også dem, der har ansvaret for det nordiske, ved enhver, og sådan skal det være. Men hvorfor skal administratorerne i ministerrådet udskiftes omtrent hvert fjerde år? De har det med at få de samme ideer, pakket ind i nye ord, som deres forgængere, men nu ser det ud til at være gået rent galt. Nu er der byttet om på mål og middel. Ved åbningen af Bergen-mødet udtalte en departementsråd på vegne af det norske for-

mandskab, at fagudvalgene var »sekretariatets forlængede arm«. Undskyld, men var det ikke sekretariatet, der skulle betjene fagfolkene og politikerne? Der sad vi, en 50-60 personer, der frivilligt og ulønnet arbejder inden for vores fag med den nordiske dimension, og en højtlønnet embedsmand betragter os som systemets forlængede arm.

I forlængelse af denne indstilling holdt ministerrådets afdelingschef en indledende prædiken og leverede med dæmpet patos et Power Point-show med indlagte fotografier fra en embedsmandsrejse til Grønland: Han viste forsamlingen af embedsmænd stående foran kælvende bræer. Og hensigten var, at vi skulle forstå globaliseringens konsekvenser. Der var det igen, det nedslidte og uklart anvendte ord, som han bestemt ikke har stået fadder til, men er formidler af. Hvis klimaforværringen fortsatte, kunne vandstanden stige seks meter. Han for sit eget vedkommende havde konstateret, at hans eget hus ikke ville blive oversvømmet.

Vi skulle alle sammen tænke globalt, skulle vi, vi skulle fremme målstyret forskning, og forsamlingen sad og grundede over, hvad den havde at sige til sit forsvar. Meget få af de tilstedeværende uddannelsesfolk og forskere i forsamlingen kunne stille ret meget op over for kælvende bræer og nedsmeltende isbjerge, men foredraget havde vel også til formål, ud over luftningen af ordet globalisering, at få os til at tænke stort! Slut med besværlige danske vokaler og konsonanter og nedsmeltende sprogforståelse! Væk med irriterende detaljer, ind med engelsksprogede Power Point-slides.

Det sad vi så og lyttede til. Og vi kan i publikation efter publikation følge det skrigende misforhold mellem de trendy ord og den virkelighed, der skal forbedres. Formandskabsprogrammet for 2005 hed "Norden i en ny tid: Viden, dynamik og samarbejde". Fremstillingen præges af flittig brug af ord som "strategi", "konkurrence", "vidensamfund", "globaliseringens udfordringer", "innovation", "resultatorienteret", "netværk", "kompetencer", "dialog" og så videre, alt sammen gode ord, men de flytter ikke i sig selv noget som helst. Man bliver ikke dynamisk af at bruge ordet i hver anden sætning, ikke innovativ ved at gentage det som et mantra, og resultaterne indløber ikke i en lind strøm, bare man bruger ordet "resultatorienteret" tilstrækkelig meget.

En årbog, også fra 2005, hedder "Norden som global vinderregion. På sporet af den nordiske konkurrencemodel". Dette med "vinderregion" smager lidt af EU's ambition med den latterlige og utopiske Lissabon-proces, der bl.a. på kort tid skulle gøre EU til verdens mest konkurrencedygtige vidensøkonomi. Denne Lissabon-proces skulle alle nordiske rådgivningsgrupper knytte an til under Danmarks formandskab i 2005. Viel Geschrei!

Publikationen "Norden som global vinderregion" er trods den sproglige fremstillingsform værd at læse. Udgivelsen er blevet til i et samarbejde med Ugebrevet Mandag Morgen. Den er meget bedre end sine ord, den bygger på et grundigt indsamlet materiale, og den pejler bl.a. nogle nordiske værdiforestillinger og karakteristika: tillid, lav magtdistance, inklusion, fleksibilitet, respekt for naturen, protestantisk arbejdsetik (!) og æstetik.

Hvad med at begynde med at vise vindervejen ved at lade politikerne udstikke de politiske rammer, assisteret af deres embedsmænd, og at lade fagfolkene stå for det faglige arbejde, assisteret af mere decentrale administrative hjælpere? Det er langt bedre end den øjeblikkelige tendens til, at embedsmændene i ministerrådets sekretariat taler som politikere under hidsig anvendelse af de ord, man for tiden skal være på hold med og tage i sin mund for at demonstrere sin globale vinderattitude. Embedsmænd skal ikke blot være et ekko af politikerne, men først og fremmest kvalificere deres beslutningsgrundlag ved også at stille kritiske spørgsmål til de politiske udmeldinger. Hvis de tre indsatsområder forskning og innovation, kvalitet i uddannelserne og samarbejde med de baltiske lande virkelig er et produkt af politikernes kreative tænkning, er der i hvert fald nogle embedsmænd i ministerrådet, der har sovet i timen. Om igen!

Hvis der ikke sker ændringer, kan man få svært ved at fastholde engagementet hos dem, der endnu udfører det egentlige arbejde, men som i stadig stigende grad kunne fristes til at forlade det ministerrådsadministrerede nordiske arbejde til fordel for bilaterale, skandinaviske og nordatlantiske samarbejdsrelationer, der klarer sig glimrende helt uden for det formelle system. Skal regionen være en vinderregion, skal pengene og kræfterne bruges bedre. Mit forslag er, at Connie Hedegaard som regeringens ansvarlige for det nordiske samarbejde

tager initiativ til at omlægge sekretariatsfunktionerne og styrke de faglige rådgivningsgrupper ved at lade dem selv ansætte deres sagkyndige og sagsbehandlere, både til at løse konkrete opgaver og til at samarbejde med ministeriernes sagkyndige.

Desuden, for nu at være globalt orienteret: Al den varme luft fra ministerrådets sekretariat gør jo ikke nedsmeltningen af isbjergene og de kælvende bræer mindre.

Svar fra Norges regjering avgitt 16. juni 2006

Kronikken i den danske avisen Politikken den 2. mai inneholder en rekke synspunkter på det nordiske samarbeidet, eksemplifisert særlig fra det nordiske utdannings- og forskningssamarbeidet. Dette er de nordiske utdannings- og forskningsministrenes ansvarsområde, og jeg vil ikke i detalj svare på alle aspekter som Jørn Lund reiser i sin kronikk, men heller se på de mer prinsipielle, overordnede og tversgående samarbeidsforhold, deriblant Nordisk Ministerråds sekretariat, som særlig er samarbeidsministrenes ansvar.

Det anføres i kronikken at "Det nordiske samarbeidet er truet. Politikerne detaljstyrer, embetsmennene opptrer som politikere, og utgiftene til administrasjon er uhyrlige i ministerrådets håpløse og ritualiserte koreografi".

Jeg er ikke enig i denne beskrivelsen. Det nordiske samarbeidet lever i beste velgående og er stadig relevant. De nordiske land har i dag fortsatt så mange felles interesser, at det nordiske samarbeidet på flere områder bør styrkes. Samarbeid om forskning, innovasjon, nordområdene, den nordiske velferdsmodellen og kultur er opplagte eksempler. Det nordiske samarbeidet er levende fordi Nordisk Ministerråd stadig vurderer det nordiske samarbeidets form og innhold, og gjør de nødvendige tilpasninger i en omskiftelig verden. La meg ta Nordisk Ministerråds samarbeid med de baltiske land som eksempel, siden kronikkens forfatter ser samarbeid med de baltiske land som et problem for det nordiske samarbeidet. De nordiske informasjonskontorene i Tallinn, Riga og Vilnius feirer i år 15-års jubileum. Nordisk Ministerråd startet sin virksomhet i de baltiske landene allerede før landene var selvstendige og de nordiske land fikk ambassader i landene, og på ministerrådets budsjett fikk man frigjort og prioritert betydelig midler til samarbeidsprosjekter med de baltiske land. På det meste gikk nærmere 20 % av budsjettet til Nordens nærområder. Påstanden i kronikken om at noen embetsmenn i ministerrådet har sovet i timen er på denne bakgrunn helt urimelig. Nordisk Ministerråd var tvert i mot svært våken og var først – før noen annen - på banen i de baltiske land.

Nå – etter at Estland, Latvia og Litauen er blitt medlemmer av EU – avvikles støtteprosjekter og man samarbeider på like fot, og ressursinnsatsen vris mot Nordvest-Russland. Dette viser etter min mening at Nordisk Ministerråd er seg bevisst at det nordiske samarbeidet må tilpasses de forandringer som skjer omkring Norden.

På utdannings- og forskningsområdet har vi gradvis utviklet et godt samarbeid, og i 2004 besluttet de nordiske og baltiske utdannings- og forskningsministrene å etablere en felles handlingsplan for utviklingen av et nordisk-baltisk forsknings- og utdanningsområde. Ministrene var enige om å arbeide for et bredere samarbeid gjennom å undersøke mulighetene for å utvide det nordiske mobilitets- og nettverkssamarbeidet, Nordplus, til å gjelde alle åtte nordiske og baltiske land. Dette vil ventelig være på plass i 2007/2008 når neste programperiode innledes. Man er også enige om at en i felleskap skal undersøke hvordan de baltiske land kan inkluderes ytterligere i det regionale forskningssamarbeidet. Og baltisk deltakelse i forskningsprogrammet Nordunet3 er snart en realitet.

Dette samarbeidet er basert på forventningen om gjensidig og felles nytte. Aktivitetene betyr ikke nye investeringer for ministerrådet, men at samarbeidet blir tilført ressurser gjennom baltisk innbetaling og deltakelse. Visjonen er et kreativt og attraktivt felles utdannings- og forskningsområde.

At Nordisk Ministerråd åpner opp for baltisk deltakelse i gode nordiske samarbeidsordninger er etter mitt syn bra, jeg kan ikke følge Jørn Lunds argumentasjon om at vi i Norden skal være oss selv nok.

Så til mer spesifikke forhold knyttet til Nordisk ministerråds sekretariat.

I kronikken tas det til orde for en omlegging av sekretariatsfunksjonene. Jeg vil i den forbindelse minne om at det i 2005 ble gjennomført en større evaluering av det nordiske regjeringssamarbeidet. Det medførte at de nordiske samarbeidsministrene sommeren 2005 besluttet om en overordnet plan for fokusering og effektivisering av det formelle nordiske samarbeidet. Fra 1. januar 2006 er 18 ministerråd blitt til 11 ved at noen ministerråd slås sammen med andre og gjennom at visse samarbeidsområder omgjøres til uformelt samarbeid utenfor ministerrådsstrukturen. I 2006 fortsetter arbeidet for å bedre styringen av det nordiske samarbeidet, bl.a. gjennom en gjennomgang av budsjettprosessen.

Når det gjelder embetsverket i Nordisk Ministerråd framgår det av artikkel 61 i Helsingforsavtalen at "Ministerrådet bistås i sin virksomhet av embetsmannskomiteer og av Ministerrådets sekretariat". I tillegg kan det nedsettes arbeidsgrupper og diverse rådgivende fagutvalg for å bistå ministerrådene. Dette ble fastholdt i den gjennomgang som det danske formannskap gjorde i 2005. Jeg er helt enig med Jørn Lund i at embetsmenn ikke skal opptre som politikere. Jeg vil gjerne understreke at det er politikerne i ministerrådene som utstikker de politiske prioriteringer og retningen av det nordiske regjeringssamarbeidet. Men selvsagt kan sekretariat og embetsverk for øvrig tale på vegne av ministerrådet når de skal redegjøre for den politiske kurs som er satt.

Det er også slik (jf tidligere nevnte artikkel 61), at formannskapet skifter mellom de nordiske lands regjeringer, og at formannskapet har ansvaret for samordning og ledelse av det nordiske regjeringssamarbeidet. Mellom møtene på politisk nivå, er det da embetsmennene i formannskapslandet, assistert av ministerrådssekretariatet i København, som er delegert ansvaret for å lede arbeidet. De faglige rådgivningsgruppene, som er etablert på noen viktige områder i det nordiske samarbeidet, for eksempel Nordens språkråd, kommer inn i dette bildet som et rådgivende organ for det nordiske språksamarbeidet. Forslaget i kronikken om at rådgivningsgruppene selv skulle bygge opp et sekretariat ved selv å ansette sakkyndige og saksbehandlere, kan jeg ikke gå inn for. Skal vi få sammenheng og relevans i ministerrådets arbeid er det viktig at virksomheten i rådgivningsgruppene er en integrert del av ministerrådets og embetsmannskomiteenes arbeid.

Den nordiske koreografi er håpløs fordi alle fem land og tre selvstyrende områder skal delta i møtene, og utgiftene til administrasjon er uhyrlige, hevdes det i kronikken av Jørn Lund. Siden det eneste sted hvor han behandler utgiftene til administrasjon er henvisningen til at møter holdes i hele Norden, inklusive Grønland, vil jeg nevne at det er formannskapet som fastsetter møtested. Hovedregelen er at landene selv, og ikke ministerrådet, betaler reise og oppholdsutgifter for møter både på politisk nivå, som på tjenestemannsnivå. Nå blir ikke utgiftene av den grunn noe lavere, men jeg vil hevde at når vi nå engang har et samarbeid mellom fem land og tre selvstyrte områder, så er det viktig at representanter fra alle områder kan delta på nordiske møter, delta i diskusjonene og ha medansvar for de beslutninger som tas.

Men jeg kan forsikre at samarbeidsministrene er opptatt av å begrense administrative kostnader. Vi har bl.a. som en videreføring av moderniseringen av Nordisk Ministerråd oppfordret fagministerrådene om å overveie en effektivisering og sterkere fokusering på relevante områder med nordisk merverdi, en effektivisering som også bør omfatte underliggende samarbeidsstrukturer. Omgivelsene med stadige endringskrav gjør at vi til en hver tid må være villig til å sette søkelys på oss selv og evnen til å gjøre de riktige tingene. Det er fortsatt behov for

- Færre og mer fokuserte initiativ
- Kontinuerlig arbeid for styrket relevans i det nordiske samarbeidet
- Bruk av moderne arbeidsformer for å få mer ut av samarbeidet og få ned de administrative kostnadene ved samarbeidet

De administrative utgifter skal analyseres separat med sikte på en skjerpelse av effektiviseringskravene. Som et ledd i arbeidet for å få ned de administrative kostnadene vil flere og flere embetsmannskomitémøter finne sted i sekretariatets lokaler i København.

I kronikken påpekes det som svært problematisk at staben av saksbehandlere i sekretariatet i prinsippet skiftes ut hvert 4. år. Det normale er et ansettelsesforhold på 4 år, men med

mulighet til 2 + 2 års forlengelse. Jeg vil ikke gå inn for å endre på prinsippet om tidsavgrensede kontrakter. De administrative systemene i en internasjonal samarbeidsorganisasjon av såpass beskjeden størrelse som Nordisk Ministerråd, er ikke større enn at medarbeiderne ganske hurtig skulle gjøre seg kjent med disse. Vi ønsker et dynamisk ministerråd; da er det en fordel med friske impulser som nye medarbeidere med jevne mellomrom kan bringe inn i det nordiske samarbeidet. Det er i denne sammenheng viktig å påpeke at det over tid må være en rimelig balanse mellom landene ved ansettelser i sekretariatet.

Oppsummert vil jeg framføre følgende: Jeg kan ikke gi min tilslutning til den analyse og de forslag som framkom i kronikken i Politiken av 2. mai. Men jeg er enig med Jørn Lund i at det nordiske samarbeidet skal drives av *politiske* initiativ på områder der det er særlig nytte av det nordiske samarbeidet. Det krever fokusering på prioriterte områder i vårt samarbeid. Sekretariatets bistand og omstillingsevne er vesentlig i denne prosessen.

Oslo, 16. Juni 2006

Heidi Grande Røys
Formann for de nordiske samarbeidsministrene

E 7
2006

Skriftlig fråga om laxfiske i Danmark

Till Danmarks regering

Enligt uppgift har Danmark begränsat livsmedelsproduktionen av lax och strömming, som fångats i Östersjöbäckenet, på grund av deras höga dioxinhalt.

Vidare har medier rapporterat att dioxinhalterna är höga särskilt i stora laxar. Men även stora laxar fångas i fiskeredskap och enligt uppgift används de till och med som djurföda. Dessa laxar är dock just de lekfiskar som på våren stiger upp bland annat i älvarna i norr för att leka och föröka sig.

Med hänvisning till ovanstående vill jag ställa följande frågor:

1. Är det sant att stora laxar förstörs i Danmark eftersom de inte kan användas ändamålsenligt som människoföda på grund av den höga dioxinhalten?

2. Hur ämnar Danmark, i sin fiskeripolitik, se till att könsmogen lax inte fångas i Östersjöbäckenet i så stora mängder att det inte längre stiger upp tillräckligt mycket lax i de nordliga älvarna för lek?

Helsingfors den 28 april 2006

Simo Rundgren (cent)

Svar fra Danmarks regering afgivet den 20. juni 2006

Med brev af 11. maj 2006 har Nordisk Råd anmodet den danske regering om besvarelse af skriftligt spørgsmål E 7/2006 vedrørende laksefiskeri i Danmark.

Jeg har haft forelagt spørgsmålet for ministeren for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri og kan henholde mig til svaret:

Spørgsmål: Är det sant att stora laxar förstörs i Danmark eftersom de inte kan användas ändamålsenligt som människoföda på grund av den höga dioxinhalten?

Svar: Det er kun tilladt at fiske, medbringe og lande laks fra Østersøen med fartøjer, hvis ejer har en tilladelse udstedt af Fiskeridirektoratet. Det følger af Fiskeridirektoratets bekendtgørelse om regulering af fiskeriet i 2006 og visse vilkår for fiskeriet i de følgende år, som omfatter danske fiskeres og dansk indregistrerede fiskerfartøjers erhvervsmæssige udnyttelse af fisk i alle farvande.

I disse tilladelser til laksefiskeri er der indeholdt et vilkår, hvoraf det fremgår, at Fødevarestyrelsens bekendtgørelse nr. 861 af 15. september 2005 om forbud mod salg til human konsum af visse laks, der er fisket eller fanget i Østersøen skal overholdes.

Et andet vilkår i omtalte tilladelser til laksefiskeri er, at fangsten af laks forud for landing skal sorteres i mindst 2 kategorier med henblik på at adskille laks, der må anvendes til human konsum fra laks, der kun må anvendes til andre formål. Laks der ikke må anvendes til konsum afsættes til dyrefoder eller destrueres.

I bekendtgørelse om regulering af fiskeriet i 2006 mv. er der en regel der forbyder genudsætning af fisk, der i øvrigt kan landes lovligt. Dette betyder at fiskerne skal ilandbringe såvel store som små laks, hvorfor alle fangede og landede laks afskrives på den danske kvote, uanset om de omsættes til human konsum, afsættes til dyrefoder eller destrueres.

Spørgsmål: Hur ämnar Danmark, i sin fiskeripolitik, se till att könsmogen lax inte fångas i Östersjöbäckenet i så stora mängder att det inte längre stiger upp tillräckligt mycket lax i de nordliga älvarna för lek?

Svar: Inden for Den Baltiske Fiskerikommissions (IBSFC) regi er vedtaget en laksehandlingsplan, som Østersølandene er omfattet af. Denne plan blev iværksat i 1997. Målet er, at smolt (unge laks)-produktionen i alle elve i 2010 skal ligge på mindst 50 % af elvenes kapacitet. Hensigten er at opnå en bedre balance mellem vildlaks og opdrættet laks. Målet skal bl.a. nås ved at foretage genopbygning af de oprindelige vilde bestande ved begrænsninger i fiskeriet. Der er også mulighed for "terminalt fiskeri", dvs. et fiskeri på opdrættede laks i et udsætningsområde med henblik på at beskytte vildlaksen bedst muligt.

Det er ACFM's (The Advisory Committee on Fishery Management) generelle vurdering, at målsætningen for de "store bestande" vil være nået inden for denne tidsramme, mens målet for de mindre bestande ikke skønnes at kunne nås.

I henhold til laksehandlingsplanen er det bl.a. fastsat, at TAC for laks skal fastsættes i overensstemmelse med det langsigtede forvaltningsmål. Den danske kvote udgør ca. 20 % af EU's samlede rådighedsmængde. I 2005 fiskedes alene ca. 42 % af denne kvote.

København den 20. juni 2006

Connie Hedegaard
Minister for nordisk samarbejde

Skriftlig fråga om uranbrytning på Grönland

Till Danmarks regering

Det rådande höga och stigande uranpriset har lockat exploatörer från olika håll att börja prospektera och provborra för uranbrytning i flera nordiska länder, hittills i Sverige och Finland.

Nu tycks det vara Grönland som står på tur. Precis som svenskarna har grönländarna hittills (sedan 1988) varit eniga om att inte bryta uran. Men nu upplyser den grönländska tidningen Sermitsiak Nr. 16/2006 s. 3, att landsstyremedlem från Siumut Jørgen Wæver Johansen hävdar att de grönländska uranresurserna ska kunna användas "som en ren energikälla i atomkraftverk runt om i världen" och därmed bli en ny inkomstkälla för landet.

Grönland har i många år marknadsfört sig på sin rena miljö och sina fiske- och skaldjursresurser från världens renaste vatten. Då menar vi att det är en helt annan signal man sänder ut om man börjar bryta uran.

Det är ett känt faktum att det mätts upp radioaktiva halter - härstammande från Sellafield vid Irländska sjön - i grönländska farvatten. Grönland har då i ett antal år, i samarbete med det Arktiska rådet, opponerat sig kraftigt mot varje radioaktiv förorening. Nu har Sverige börjat avveckla sin kärnkraft och likaså har den svenska regeringen alltså sagt nej till uranbrytning på svensk mark. Finland är därmed det enda land i Norden som fortsatt vill basera sin energiförsörjning på bland annat kärnkraft.

Uranutvinning är ingalunda den rena energikälla som atomkraftens vänner vill hävda. Uranet bryts antingen i stora dagbrott eller i underjordsgruvor där radonet skadar gruvarbetarnas lungor. I båda fallen blir konsekvenserna svåra för människors hälsa liksom för djur och växter och kringliggande miljö. Verksamheten orsakar enorma mängder avfall och i blåst och i torrt väder flyger radioaktivt damm omkring. Om avfallet hålls under vatten sprids det istället med vattendrag och via grundvattnet. Ingen modern teknik har lyckats med att på ett säkert sätt stänga inne dessa farliga ämnen.

Vi vill därför fråga Danmarks regering:

Är det regeringens avsikt att tillåta uranbrytning på Grönland?

Nyköping och Helsingfors den 16 maj 2006

Elina Linna (V) og Outi Ojala (vänst)

Svar fra Danmarks regering afgivet 26. juni 2006

Med brev af 22. maj 2006 har Nordisk Råd anmodet den danske regering om besvarelse af skriftligt spørgsmål E 8 - 2006 vedrørende uranudvinding i Grønland.

De omtalte betragtninger er anført som led i en politisk debat. Der er efter det oplyste ikke tale om et formelt fremsat forslag til Grønlands landsting. Danmarks regering skal i øvrigt henvise til besvarelsen fra Grønlands landsstyre (vedlægges).

København, den 26. juni 2006

Connie Hedegaard
Minister for nordisk samarbejde

Svar fra Grønlands Landsstyre afgivet 9. juni 2006

Nordisk Råds medlemmer Elina Linna og Outi Ojala, Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe, har stillet følgende spørgsmål til den danske regering: "Er det regeringens/landsstyrets hensigt at tillade uranbrydning i Grønland?"

Landsstyret skal herved afgive sit bidrag til besvarelsen.

Det blev forlængelse af en politisk debat i Grønland og Danmark i slutningen av 1980'erne besluttet ikke at tillade uranefterforskning og -brydning i Grønland.

Det fremgår på den baggrund af de politisk vedtagne standardvilkår for efterforskningstilladelser vedrørende mineralske råstoffer i Grønland, at tilladelser ikke omfatter radioaktive grundstoffer medmindre andet er angivet i tilladelsen. Alle eksisterende tilladelser undtager specifikt radioaktive grundstoffer fra efterforskningstilladelsen.

Grønland og andre lande har imidlertid i de sidste 2-3 år mærket en stigende interesse fra den internationale uranefterforksningsindustri. Denne interesse er bl.a. udtrykt gennem en række industriforespørgsler om, hvorvidt Grønland overvejer at genåbne for uranefterforskningen.

Grønland har indtil flere påviste forekomster af uran som dels omfatter primære uranmineraler, dels forekomster af andre mineraler hvor uran indgår som sekundære forekomster.

Efterspørgslen på verdensplan efter uran til brug for fredelig energiudnyttelse er markant større end den mængde uran, som produceres i de eksisterende miner. Der er således næppe den store tvivl om, at efterforskning efter og udnyttelse af uran på verdensplan vil øges i de kommende år.

Landsstyret finder det vigtigt, at Grønland aktivt forholder sit til denne udvikling. Der er sket en betydelig teknologisk og miljømæssig udvikling i forhold til 1970- og 80'erne, og det er vigtigt at beslutninger, som kan have en væsentlig betydning for Grønlands økonomiske udvikling, træffes på grundland af en opdateret viden på området.

Tilsvarende overvejelser og debatter er i de senere år foregået i andre lande og området som Grønland ofte sammenligner sig med, eksempelvis Finland, Sverige og Nunavut.

Jeg har som Landsstyremedlem for Boliger, Infrastruktur og Råstoffer derfor besluttet, at iværksætte en vurdering af hvad der ligger af viden om uranpotentialet i Grønland, herunder en belysning af fordele og ulemper ved en uranaktivitet med henblik på en efterfølgende offentlig debat og stillingtagen.

En sådan vurdering skal også indbefatte en undersøgelse af hvorledes andre lande så som Canada, Sverige, Finland og Australien har indrettet sig sikkerheds- og miljømæssigt og hvil-

ke konkrete krav der er stillet i lovgivningen til regulering af efterforskningen og udnyttelsen af uran.

Det er i den forbindelse vigtigt at få underskreget, at en vurdering af uranpotentialet ikke er det samme som, at der automatisk også vil gives tilladelse til efterforskning og udnyttelse af ressourcen. Det må bero på en konkret vurdering og en dybtgående diskussion.

Nuuk, den 9. juni 2006

Jørgen Wæver Johansen
Landsstyremedlem for Boliger, Infrastruktur og Råstoffer

E 9
2006

Skriftlig fråga om ett nordiskt nätverk av tankstationer för bio- och naturgas

Till Danmarks, Finlands, Norges och Sveriges regeringar

Inom den framtida trafiken kommer det att utnyttjas flera andra bränslen utöver de nuvarande: bl.a. biodiesel, etanol, metanol, träbaserade vätskor och gaser samt biogas. Dessa kommer att användas var för sig eller i skilda kombinationer – även tillsammans med fossila bränslen.

Av de nuvarande biobränslena har biogas de minsta utsläppen och den bästa totala energibalansen. Det finns även andra skäl att öka användningen av biogasen som fordonsbränsle. För det första produceras biogas alltid lokalt och decentraliserat, vilket innebär att den är ett verkligt alternativ till importerat bränsle. För det andra existerar den teknik som behövs för att utnyttja gasen och det krävs ingen komplicerad utrustning. Gastankarna i bilar kan lika väl fyllas med biogas som med naturgas. För det tredje kan en av de viktigaste förutsättningarna för så kallad miljöbilism – ett täckande nätverk av tankstationer – redan nu ganska lätt skapas för gasbilar. Det nuvarande naturgasnätverket kan fungera som distributionskanal för såväl bio- som naturgas.

I södra Sverige finns redan ett tätt nätverk av tankstationer för natur- och biogas. Ett sådant här nätverk enligt svensk modell bör utvecklas och utvidgas så att det blir möjligt att tanka gas längs huvudvägarna i hela Norden.

Mot bakgrund av ovanstående vill jag ställa följande fråga:

Vilka åtgärder ämnar regeringarna i Finland, Sverige, Norge och Danmark vidta för att skapa ett täckande nätverk av tankstationer för bio- och naturgas i Norden?

Helsingfors den 24 maj 2006

Pekka Vilkuna (cent)

Svar fra Danmarks, Finlands, Sveriges og Norges regjeringer afgitt den 22. august 2006

Det vises til brev av 24. mai 2006 der det nordiske rådets medlem Pekka Vilkuna, mittengruppen, stiller følgende spørsmål:

"Vilka åtgärder ämnar regeringarna i Finland, Sverige, Norge och Danmark vidta för att skapa ett täckande nätverk av tankstationer för bio- och naturgas i Norden?"

Det norske formannskapet for Nordisk Ministerråd har hentet inn svar på spørsmålet fra den danske, finske og svenske regjeringen. Under følger svarene fra de ulike lands regjeringer.

Svar fra Danmarks regjering

Den danske regering er opmærksom på det stigende energiforbrug og den fortsatte afhængighed af olie i transportsektoren. Den danske regering støtter derfor aktivt udviklingen af alternative drivmidler til transport med henblik på at mindske olieafhængigheden og reducere CO2 udslippet.

Således indvies i september 2006 et pilotanlæg på Danmarks Tekniske Universitet til produktion af bioethanol og biogas på basis af halm. Den danske regering yder en direkte støtte hertil på ca. 20 mio. DKK. Senest har den danske regering besluttet at afsætte yderligere 200 mio. DKK til forøget forskning og udvikling i 2. generations bioethanol produktionsteknologier, der udnytter halm og andre restprodukter. Det forudsættes, at private investorer bidrager med et lignende beløb, så samlet set er der tale om en betydelig ekstra indsats.

Regeringen vil senere i 2006 fremlægge en analyse af perspektiverne for, at alternative drivmidler som for eksempel biobrændstoffer, naturgas og brint på en omkostningseffektiv måde kan bidrage til at mindske olieafhængigheden og nedsætte CO_2-udslippet.

Fra 1. januar 2005 er biobrændstoffer til transport fritaget for CO_2-afgift i Danmark. Derved belønnes biobrændstoffernes miljøfordel fuldt ud på en måde, som er afstemt med de øvrige virkemidler i den danske klimapolitik. Den danske regering vil desuden undersøge de konkrete muligheder for over en længere årrække at foretage en provenuneutral og miljøfremmende omlægning af den samlede bilbeskatning.

Olieselskabet Statoil har i slutningen af maj 2006 introduceret bio95 på over halvdelen af deres danske tankstationer. Bio95 er 95 oktan benzin iblandet 5 % bioethanol og sælges til samme pris som almindelig blyfri 95 oktan benzin.

Den danske regerings bestræbelser på at fremme alternative drivmidler er således koncentreret om at støtte udvikling af nye teknologier samt at skabe fornuftige generelle rammebetingelser for de private aktører.

For så vidt angår etablering af et sammenhængende netværk af bio- og naturgas tankstationer i Norden er der efter den dansk regerings opfattelse ikke behov for, at de nordiske regeringer involverer sig direkte i en fælles indsats for kommerciel markedsføring af bestemte drivmidler.

Svar fra Finlands regjering

Finlands regering har förberett ett lagförslag där bränsleförsäljare förpliktas att i bränslen som levereras till marknaden år 2008 ha minst 1 procent och 2009 ha minst 2 procent och år 2010 minst 3 procent biobränslen av den totala leveransmängden av motorbensin, dieselolja och biobränslen. Leveransmängderna beräknas enligt leveransernas energiinnehåll, och biobränslen kan levereras antingen skilt eller blandade i motorbensin och dieselolja så att kvalitetsfordringar för dessa bränslen uppfylls. Den här lösningen ger bränsleförsäljarna möjligheten att sätta till biobränslen i konventionella bränslen i den mängd som de generella kvalitetskraven tillåter. Med denna linje blir fordonens bränsleförsörjning inte heller ett problem i den internationella trafiken.

Naturgas levereras i Finland nu i Helsingfors närområden på två tankningsstationer. Finland är berett att överväga stöd närmast genom skatteavdragssystem för att främja användningen av alternativa bränslen när detta anses motiverat. Största delen av naturgasanvändningen i trafik sker i Finland i busstrafiken Helsingfors med omnejd.

Handels- och industriministeriet anser att i fråga om de alternativa drivmedlen bör det i första hand granskas om marknaden för dem kan utvecklas inom hela Europa. Tvärt emot vad som är fallet med elmarknaden finns det inget naturligt skäl inom synhåll för en separat nordisk bränslemarknad. Efterfrågan på och handeln med alternativa bränslen, såsom biobränslen, torde öka i Europa och ny produktion uppkommer i enlighet med produktionsförutsätt-

ningarna på marknadsvillkor. En samordning av bränsleproduktionen inom Norden på åtgärd av regeringarna är enligt ministeriets syn i dagens läge varken möjlig eller nödvändig.

Skalan av alternativa bränslen som är tekniskt användbara är redan nu vid och torde, i och med ny teknologi, bli ännu vidare. Det är naturligtvis önskvärt att de nationella valen av dessa inte skapar begränsningar i medborgarnas möjligheter att röra sig med egna fordon varsomhelst i Europa. I dagens läge torde sådana begränsningar ännu inte förekomma. Även sådana personfordon, vilka uttryckligen är avsedda att använda ett visst alternativt bränsle, såsom natur- och biogas eller höga etanolblandningar (s.k. FFV-bilar), fungerar också med konventionellt bränsle. Detta stämmer visserligen inte i fråga om tunga fordon, men de är i allmänhet avsedda för lokal trafik inom ramen för en koncentrerad bränsledistribution, såsom är fallet med stadsbussar.

Tryggandet av bränsleförsörjningen på nordisk nivå borde inte få innebära t.ex. det att varje nordiskt land måste bygga ett sådant distributionssystem för alternativa bränslen som landet inte själv har behov av. Nätverket för biogas- och naturgasbränslen kommer att utvecklas i Finland enligt marknadens fordringar.

I sig är det önskvärt att de nordiska länderna samråder med varandra om sina planer för ibruktagandet av alternativa bränslen. I sista hand träffas dock avgörandena med nationella utgångspunkter. I dagens läge avviker de nordiska ländernas riktlinjer i fråga om alternativa bränslen t.o.m. i betydande grad från varandra.

Svar från Sveriges regering

Den svenska regeringen har höga ambitioner när det gäller introduktionen av förnybara drivmedel.

För att uppfylla EU:s direktiv 2003/30/EG av den 8 maj 2003 om främjande av användningen av biodrivmedel eller andra förnybara drivmedel har riksdagen beslutat det vägledande nationella målet att biodrivmedel och andra förnybara drivmedel från och med 2005 skall utgöra minst 3 procent av den totala användningen av bensin och diesel för transportändamål beräknat på energiinnehåll. Målet för 2010 har på motsvarande sätt satts till 5,75 procent.

För att främja introduktionen av biodrivmedel har en skattestrategi införts, innebärande att koldioxidneutrala drivmedel varken påförs energiskatt eller koldioxidskatt. Europeiska kommissionen har nyligen godkänt skattestrategin för perioden fram till och med 2008.
Genom riksdagens beslut den 16 december 2005 infördes lagen (2005:1248) om skyldighet att tillhandahålla förnybara drivmedel. Lagen innebär att de största bensinstationerna från och med den 1 april 2006 måste sälja förnybart drivmedel som till exempel etanol eller biogas. I ett första steg berörs bensinstationer som säljer mer än 3 000 kubikmeter bensin eller diesel per år. Kraven kommer sedan att skärpas successivt fram till år 2009 till att gälla de försäljningsställen som årligen tillhandahåller 1 000 kubikmeter konventionella bränslen eller mer.

Riksdagen gav i samband med behandlingen av regeringens proposition också regeringen i uppdrag att ta fram en långsiktig strategi för att stimulera tillgången och efterfrågan på flera förnybara bränslen. För att inte ensidigt gynna någon viss teknisk lösning har även ett statligt stöd till åtgärder för främjande av distribution av förnybara drivmedel införts. Detta stöd innebär att den som genomför investeringar för att kunna tillhandahålla förnybara drivmedel i enlighet med lagen (2005:1248) kan få bidrag med högst 30 procent av den totala kostnaden för åtgärden (investeringskostnaden). Bidraget får dock inte överstiga investeringskostnaden minskad med den lägsta kostnad som krävs för att kunna fullgöra kravet (normkostnaden). Stödet införs för att i någon mån underlätta även dyrare alternativ som t.ex. investeringar i tankställen för biogas.

Användningen av s.k. miljöfordon, däribland sådana som drivs med naturgas och/eller biogas, främjas även av en nedsättning av förmånsbeskattningen. Från och med 2006 uppgår förmånsvärdet för en gasbil till 60 % av förmånsvärdet för motsvarande konventionella bil.
Antalet fordon som kan drivas med biodrivmedel stiger kraftigt och intresset från allmänheten är stort. I första hand är det s.k. FFV, det vill säga fordon som kan drivas med upp till 85 procent bioetanol, som säljs, men s.k. bi-fuel fordon som kan drivas med biogas/naturgas el-

ler bensin ökar också. På flera orter finns fordonsflottor, t.ex. stadsbussar, för biogasdrift. Världens första järnvägståg för biogasdrift har också nyligen tagits i trafik.

Biogasanvändningen är störst i sydvästra Sverige, där biogasen kan samdistribueras med naturgas i det befintliga naturgasnätet. Det finns idag drygt 60 tankstationer för gasfordon (inkl. biogasstationer) och ytterligare ett trettiotal är under planering. Medan antalet tankställen för biogas således ökar sker dock den snabbaste utbyggnaden för närvarande när det gäller tankställen för E85.

Hösten 2005 introducerade regeringen ett nytt mål för politiken; att förutsättningar skall skapas för att bryta Sveriges beroende av fossila bränslen till 2020. I december inrättades Kommissionen mot oljeberoendet, som leddes av statsministern och i övrigt hade ledamöter från både myndigheter, intresseorganisationer, näringsliv och forskning. Kommissionens slutrapport offentliggjordes den 28 juni 2006.

Kommissionen föreslår utomordentligt ambitiösa mål om att minska vägtrafikens fossila bensin- och dieselanvändning med 40-50 procent till år 2020. Målet innefattar även de maskiner och transporter som nyttjas inom sektorerna jord- och skogsbruk, fiske och byggverksamhet. Detta föreslås uppnås genom en kombination av effektiviseringsåtgärder och genom en kraftfull introduktion av biodrivmedel.

Tankställen för biogas kan försörjas genom transporter med tankbil och behöver inte ligga i anslutning till ett sammanhängande naturgasnät. Samdistributionen av biogas och naturgas i sydvästra Sverige har dock visat sig ha vissa fördelar.

Det finns inga planer på statliga åtgärder för att främja utbyggnaden av det svenska naturgasnätet. I propositionen Nationell klimatpolitik i global samverkan (prop. 2005/06:172) gör regeringen bedömningen att intresset av tillförsel från fossila bränslen minskar i takt med att samhället inriktas på att underlätta och främja etablering och utbyggnad av förnybar energi såsom vindkraft och biobränslebaserad produktion. Det finns därför vare sig energipolitiska skäl eller klimatpolitiskt utrymme för en storskalig utbyggnad av naturgasnätet. En eventuell utbyggnad förutsätts ske på kommersiella grunder. Något statligt stöd kommer inte att kunna påräknas.

Även om Sverige idag främjar introduktionen av olika biodrivmedel som biogas måste en bilflotta kunna utnyttjas mer än lokalt och vara anpassad till variationer och förutsättningar i olika länder. Utöver utbyggnaden av natur- och biogasnät kan det finnas värdefulla synergier att uppnå genom ett nordiskt samarbete vad gäller utformning och utbyggnad av tankställen, substituerbarhet mellan olika bränslekvalitéer m.m.

Svar fra Norges regjering

Den norske regjeringen ønsker å legge til rette for en mer miljøvennlig transportsektor og økt bruk av miljøvennlig drivstoff, inklusive bio- og naturgass. Avgiftssystemet og støtte til forskning og utvikling er de viktigste virkemidlene.

Gass benyttes allerede som drivstoff for busser etter at Samferdselsdepartementet har støttet ulike forsøksordninger. I tillegg kan en del personbiler benytte propan (LPG). Ca. 170 bensinstasjoner i Norge har biodrivstoff og 42 har LPG (Kilde: Norsk petroleumsinstitutt).

Gass benyttes også på ett riksvegferjesamband i Møre- og Romsdal. På ytterligere to riksvegferjesamband vil det fra den 1 januar 2007 komme fem nye ferjer drevet med flytende naturgass (LNG). Dette er i tråd med Regjeringens målsetting om økt bruk av naturgass innenlands og en mer miljøvennlig ferjeflåte. Samferdselsdepartementet ønsker utvidet bruk av naturgass i ferjesektoren der det ligger til rette for det. En avgift på utslipp av NOx, som er varslet innført fra 1. januar2007, vil øke lønnsomheten av å ta i bruk gass i ferjesektoren. Avgiften skal, kombinert med andre virkemidler, bidra til å oppfylle Norges NOx forpliktelsen i Gøteborg-protokollen. Bruk av ferjer drevet med naturgass reduserer NOx utslippene vesentlig.

Gjennom forskningsprogrammet RENERGI, som forvaltes av Norges Forskningsråd, bidrar Samferdselsdepartementet med midler blant annet til forsøk med produksjon og distribusjon

av biogass. Ett prosjekt går ut på å bygge og drifte en stasjon for biogass i Fredrikstad, som skal kunne inngå i en biogassveg mellom Oslo og Gøteborg.

Gass er også favorisert gjennom avgiftssystemet, og det legges i dag ikke avgift på gass som drivstoff. Regjeringen vil i forbindelse med budsjettet for 2007 legge frem et forslag til endring av bilavgiftssystemet i en mer miljøvennlig retning.

Når det gjelder spørsmålet om et felles nordisk nettverk for tanking av gass, er behovet for sammenhengende ruter mindre enn f eks for hydrogen siden kjøretøy som benytter gass også kan benytte vanlig drivstoff. Det er heller ingen avhengighet mellom fyllestasjonene siden distribusjonen i hovedsak skjer med bil og ikke f eks i rør. For å øke oppmerksomheten rundt bio- og naturgass som drivstoff kan det likevel være en fordel å kanalisere eventuelle offentlig støttede prosjekter/forsøk slik at de kan danne ruter mellom flere land. Samferdselsdepartementet vil derfor be Forskningsrådet om å vurdere om eventuelle nye biogassprosjekter bør legges i eller i tilknytning til Oslo-Gøteborgruten.

Overgang til alternative drivstoff er en viktig og prioritert sak, og regjeringen stiller seg positiv til nærmere kontakt og diskusjon om framtidige muligheter for samarbeid.

Oslo, den 22. august 2006

Odd Roger Enoksen
Olje- og energiminister

E 10
2006

Skriftlig fråga om nordisk stöd för genomförande av TRAICE-projektet

Till Finlands, Norges och Sveriges regering

I Nordiska ministerrådets Arktiska samarbetsprogram 2006-2008 anförs att programmet har etablerats i avsikt att kunna ingå i ett regionalt samarbete med grannländerna och med andra organisationer. Vidare anförs att Nordiska ministerrådet är en god plattform för länderna att uppnå inflytande och vinster i relation till den politiska dagordningen i det regionala samarbetet samt att arbetet inom Arktiska rådets Information and Communication Technology (ICT) prioriteras, särskilt internetbaserad distansundervisning och telemedicin.

Vi som undertecknar denna fråga är samtliga aktiva både inom det parlamentariska arktiska samarbetet och inom Nordiska rådet. Den arktiska parlamentarikerkommittén, SCPAR, överlämnade ett förslag om ett pilotprojekt, TRAICE (Target Region Arctic IC Enquiry), till Arktiska rådet vid rådets möte i Reykjavik i november 2004.

TRAICE är ett pilotprojekt som syftar til att förbättra tillgången till och användningen av IT över gränserna i Tornedalen. Projektet nämns som ett konkret exempel på projekt inom ramen för IKT-studien som är planerad att genomföras inom Arktiska rådet. Erfarenheterna från pilotprojektet kan sedan användas i andra områden i den arktiska regionen. SCPAR har föreslagit Tornedalen som ett lämpligt område för pilotprojektet på grund av att det är ett multikulturellt och flerspråkigt område med stark samisk representation. Området är glest befolkat och har delvis begränsad tillgång till IT. Tornedalen är också ett område med lång erfarenhet av gränsöverskridande samarbete och ett politiskt organ, Tornedalsrådet, som kan fungera som koordinator för pilotprojektet.

En utveckling av bredbandstillgången över gränserna i Tornedalen skulle vara till stor fördel för befolkningen, skolor kunde behållas och vidareutvecklas genom möjligheten att bedriva distansutbildning, tillgången till det arktiska universitet och de samiska högskolorna i Kautokeino skulle öka. Projektet skulle även medföra möjlighet att tillämpa telemedicin i området och ge turistnäringen nya utvecklingsmöjligheter.

Mot bakgrund av ovanstående ber vi om svar på följande fråga:

På vilket sätt avser Finlands, Norges och Sveriges regering agera för att stödja genomförandet av TRAICE-projektet inom ramen för det arktiska samarbetet?

Stockholm den 16 juni 2006

Runar Patriksson (fp)
Hill-Marta Solberg (A)
Simo Rundgren (cent)
Sinikka Bohlin (s)
Ivar Kristiansen (H)

Svar fra Finlands, Norges og Sveriges regjeringer avgitt 19. juli 2006

Det norske formannskapet i Nordisk Ministerråd har mottatt bidrag til svar fra Finland og Sverige og kan utfra dette meddele følgende:

Finland
Enligt regeringsprogrammet och den nationella bredbandsstrategin strävar den finska regeringen med teknikneutrala kommunikationspolitiska medel efter att alla medborgare skall ha tillgång till snabba och regionalt täckande dataförbindelser till ett för användarna rimligt pris. Regeringen bedömer att målet för den bredbandspolitik som ingår i regeringsprogrammet kommer att uppnås under regeringsperioden om åtgärderna i den nuvarande strategin genomförs effektivt.

Statsrådet antog den nationella bredbandsstrategin den 29 januari 2004. På framställning av arbetsgruppen reviderade statsrådet bredbandsstrategin genom ett nytt principbeslut av den 3 februari 2005.

Regeringens bredbandsstrategi går ut på att främja all konkurrens inom och mellan olika kommunikationsnät, främja utbudet av tjänster och olika typer av innehåll i näten, främja efterfrågan på bredband och fortsätta specialåtgärder för sådana områden där efterfrågan inte är så stor att den möjliggör ett bredbandsutbud på kommersiella grunder.

Strategin har visat sig vara verkningsfull. Åtgärderna i den har främjat efterfrågan på och tillgången till bredband samt ökat det allmänna intresset för och acceptansen av bredband. När det gäller att säkra tillgången till bredband intar de regionala bredbandsstrategierna som landskapsförbunden sammanställt en avgörande position.

Sverige
Svensk policy på bredbandsområdet bygger på målet att alla ska ha tillgång till kommunikationstjänster. Detta uppnås genom ett delmål som stipulerar att en effektiv och säker fysisk IT-infrastruktur med hög överföringskapacitet ska vara tillgänglig i alla delar av landet.

En fungerande IT-infrastruktur är i sin tur en förutsättning för elektronisk kommunikation, vare sig det gäller interaktiva offentliga tjänster eller privat baserade tjänster som elektroniska affärer el. dyl.

Det s.k. tillgänglighetsmålet enligt ovan innebär att regeringen fullföljer sin målsättning från den förra IT-propositionen (prop. 1999/2000:86) som byggde på samma princip om att hushåll och företag i alla delar av Sverige borde få tillgång till IT-infrastruktur med hög överföringskapacitet och att detta i första hand borde ske i marknadens regi men att staten har ett övergripande ansvar att se till att sådan infrastruktur finns tillgänglig i hela landet.

Norge
Den norske bredbåndspolitikken er basert på at bredbåndsutbyggingen skal skje i regi av markedet og at det offentlige skal stimulere markedet gjennom å etterspørre bredbåndsanvendelser. Regjeringens mål er at hele landet skal ha tilbud om tilknytting til høyhastighetsnett innen utgangen av 2007, det ikke skal være urimelige geografiske prisforskjeller ved tilknytning til bredbåndsnett, det skal brukes offentlige midler for å bidra til å realisere utbygging i områder hvor det kommersielt ikke lar seg gjøre, og det skal legges til rette for utbygging av mobilnettet i de områder der dekningen i dag er for dårlig.

Støtte til bredbåndsutbygging i Norge ytes gjennom Høykom-ordningen (Høyhastighet og kommunikasjon i distriktene) i regi av Norges forskningsråd med midler bevilget over Fornyingsdepartementets budsjett. Vi vil tilrå at prosjektet forsøkes knyttes opp mot Høykom som har stor kompetanse på lignende prosjekter i Norge.

Det tilråds videre at prosjektet søker om midler fra det nordiske arktiske samarbeidsprogrammet. Søk
nadsfrist for tildeling i 2007 er 1. september 2006. For inneværende år har man til orientering gitt DK
155.000 til ICT-prosjektet "Arctic ICT Assessment and Action".

Oslo 3. august 2006

Jonas Gahr Støre
Utenriksminister

E 11
2006

Skriftligt spørgsmål om nordisk energiplanlægning

Til Danmarks, Finlands, Norges og Sveriges regering

Greenpeace i Norden har i 2006 udarbejdet sit bud på en bæredygtig energiudvikling i Norden.

Greenpeace har taget udgangspunkt i klimaforandringerne og i behovet for at reducere CO_2-udslippet. Ifølge scenariet er det både teknisk muligt og økonomisk fordelagtigt at reducere CO_2-udslippet markant og gøre os mindre afhængige af olie og naturgas og samtidig afvikle atomkraften i Sverige og Finland. Scenariet omfatter Finland, Sverige, Danmark og Norge, men ikke Vestnorden.

Scenariet bygger på forudsætninger, der kan være omstridte i de lande som indgår i det. Scenariet, der er vedhæftet dette spørgsmål, rummer blandt andet interessante perspektiver indenfor målbevidst energieffektivisering, bevidst og meget langsigtet investeringsplanlægning og det faktum, at de fire lande supplerer hinanden med hensyn til energiforsyningsmulighederne - altså, at landenes forskelle kan blive udnyttet som styrke i bestræbelserne for en bæredygtig og sikker energiforsyning i Norden.

De fire nordiske landes regeringer bedes vurdere scenariet. Vi beder særskilt landene om at kommentere

a) scenariets påpegning af potentialer for energieffektivisering og de nødvendige politiske og økonomiske virkemidler for at fremme energieffektiviseringen
b) investeringsperspektivet
c) den nordiske nytte af, at landene i langt højere grad end hidtil samarbejder om langsigtet, målbaseret energipolitik, der indebærer udfasning af fossile brændsler og A-kraft

Desuden ønskes regeringernes vurdering af i hvilket omfang en bevidst prioritering af alternative energikilder og energieffektivisering i de nordiske lande ville styrke nordiske virksomheders eksportpotentialer for miljø- og energiteknologi og derved bidrage til, at Norden forsat kan opfattes som en global vinderregion.

Nuuk og Lemvig, 12. september 2006

Johan Lund Olsen (IA)
Kristen Touborg (SF)

Svar fra Danmarks, Finlands, Norges og Sveriges regjeringer avgitt 24. oktober 2006

Det vises til brev av 12. september fra Nordisk Råds representantene Johan Lund Olsen og Kristin Touborg vedrørende energi- og miljø relaterte spørsmål knyttet til nordisk energisamarbeid. Det bes også om en vurdering av scenarier utarbeidet av Greenpeace i Norden.

Jeg vil som formann for Nordisk Ministerråds energipolitiske samarbeid få lov til å understreke at vårt nylig avholdte energiministermøte i Bodø den 7.-8. september 2006 innen rammen av Ministerrådet for Næring, Energi og Regionalpolitikk (MR-NER) bekreftet hovedretningen på samarbeidet innen bærekraftige energisystemer. Våre politiske konklusjoner fra dette møtet angir hovedretningen og prioriteringene i det nordiske energisamarbeid også på felter som dekkes av spørsmålet fra Nordisk Rådsrepresentantene Johan Lund Olsen og Kristen Touborg. Våre nordiske samarbeidsprosjekter skjer nå innen en mer langsiktig handlingsplan for det nordiske energisamarbeidet 2006-2009. Når det gjelder den nordiske satsningen på dette feltet er det viktig for ministerrådet å ha en god dialog med Nordisk Råd. Dersom Nordisk Råd får innspill av betydning er det derfor svært nyttig å få disse innspill slik at de kan gjennomgås av de aktuelle faggrupper. Dette gjelder også den rapport som Nordisk Råd har oversendt til Nordisk Ministerråd fra Greenpeace i Norden om et nordisk energiscenario. Under følger vedlagt en faglig vurdering av de scenarier som er oppstilt i rapporten.

Innledningsvis vil jeg understreke at bærekraftig energiutvikling er et høyt prioritert anliggende for alle de nordiske lands energimyndigheter. I det nordiske energisamarbeidet har vi nå styrket samarbeidet om en politikk for å fremme fornybar energi og energieffektivisering. De nordiske land sett under ett kjennetegnes ved en høy grad av fornybar energi i energiproduksjon og -forbruk og ved at de har etablert en aktiv politikk for å fremme energieffektivisering. Dette fortrinnet har vi nå lagt vekt på og etablert nye *task force*-grupper på områdene. Hvordan en kan få til nye investeringer med henblikk på økt energiproduksjon fra fornybar energi og mer effektiv energianvendelse er en del av dette arbeidet. Et av siktemålene med dette arbeidet er å utveksle informasjon, lære av hverandre (utnytte beste praksis metoder) samt være i bedre inngrep med EU/EØS-politikk på området. Vi vet at EU legger stor vekt på fornybar energi og energieffektivisering og nordiske regionale erfaringer kan utgjøre fornuftig innspill i forhold til en overordnet europeisk energipolitisk prosess. En nordisk innsats i forhold til EU/EØS energipolitiske dagsorden er prioritert.

På området fornybar energi og nye energiteknologier har de nordiske land svært sterke nisjeområder som kan utnyttes på de globale markeder. Nordiske samarbeidsaktiviteter er i gang som er rettet inn mot å synliggjøre den styrke som nordiske aktører har opparbeidet og de muligheter som ligger i demonstrasjon av nye teknologier. Både hydrogen, karbonfangst, vindkraft og bioenergi kan være en del av en slik satsning.

Når det gjelder feltet klimapolitikk og energi som Greenpeace-rapporten adresserer, uttalte de nordiske energiministrene på Bodø-møtet den 7.-8. september 2006 at det nordiske samarbeid bør spille en betydelig rolle i å avdekke nye problemstillinger og analysere mulige løsninger i klimapolitikken. Vi vet at dette arbeidet er langsiktig og krevende i den forstand at det regionale utfordringer knyttes opp til de europeiske og globale nivåer. Jeg har lyst til å fremheve at vi på dette området samarbeider med våre kolleger innen Ministerrådet for Miljø. Det arbeides med spørsmål innen oppfølging av Kyoto-mekanismene i Østersjøområdet og vi som nordiske energiministrer uttalte på Bodø-møtet at det nå også vil være viktig å delta aktivt i den internasjonale prosessen knyttet til det internasjonale klimaregimet etter 2012. En kostnadseffektiv politikk på tvers av landene vil også knyttes opp til investeringsperspektivet som er adressert i spørsmålet fra Nordisk Råds representanter.

Spørsmål knyttet til sammensetning av energiproduksjon vil i de nordiske land bli avgjort av nasjonale beslutningsorganer. Grønnboken fra EU-kommisjonen om en bærekraftig, sikker og konkurransedyktig energi som adresserer overordnete energipolitikk har slått fast at spørsmål om nasjonal *energy mix* bør være et valg som fattes på nasjonalt nivå. Inntrykket fra våre nordiske diskusjoner er at dette er en posisjon som de nordiske land kan støtte. De nordiske land har en svært ulik energiproduksjon og ressursbase og vil ha ulike tilnærminger til hvordan en sammensetning av energiproduksjon og -forbruk skal se ut fremover.

Vi ser Greenpeace i Nordenrapporten som et viktig innspill i de fremtidige vurderinger og overlegninger knyttet til det nordiske energisamarbeidet.

Vedlagt følger en faglig vurdering av Greenpeace-rapporten. Jeg vil anmode de aktuelle faggrupper om å følge opp rapporten.

Oslo, 24. oktober 2006

Odd Roger Enoksen
Olje- og energiminister

Bilag

Vurdering av rapporten "A Viable Energy Strategy for the Nordic countries 2006-2030"

Klimaproblemet er den største globale miljøutfordringer vi står overfor. Alle de nordiske landene og EU har utviklet strategier og iverksatt tiltak for å redusere utslippene av klimagassene for å nå Kyotomålene i 2008-2012. Det arbeides også i alle de nordiske landene med scenarier for hvordan man kan redusere klimagass utslippene på lang sikt. Det er derfor positivt at Greenpeace i Norden har utarbeider scenarier som viser muligheter for reduksjon av CO2- utslippet i de nordiske land på lengre sikt.

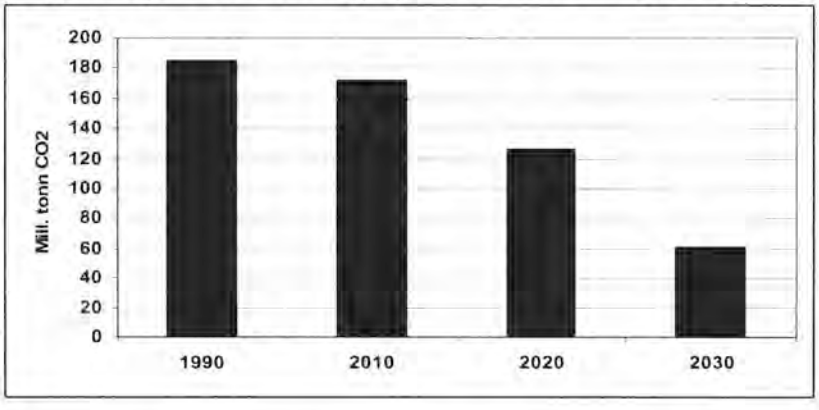
Greenpeace i Norden har med SESAM-modellen for hele det nordiske energisystemet (eksklusive Island) utført beregninger fram til 2030. Det er utarbeidet to scenarier; et basisalternativ og et scenario B som gir en utvikling hvor CO_2-utslippet reduseres med 2/3 innen 2030 i forhold til utslippet i 1990 (lav CO_2-scenariet).

I lav CO_2-utslipp scenariet (scenario B) avvikles all kjernekraft i Sverige og Finland innen 2025 og all kullkraftproduksjon i Norden innen 2030. I tillegg blir det ikke forutsatt noen nye investeringer i vannkraftproduksjon. Det er først og fremst de store vindkraftressursene som skal utnyttes i de nordiske land for å dekke eletterspørselen med en produksjon i 2030 på 100 TWh. I transportsektoren går biler over fra diesel og bensin til elektrisitet eller hydrogen/brenselceller innen 2030 og dette reduserer utslippet kraftig i transportsektoren.

De økonomiske beregningene i lav CO_2. utslippscenariet gir med de teknologier vi allerede råder over og rapportens forutsetninger forøvrig, at det både er teknisk mulig og økonomiske fordelaktig å redusere CO_2-utslippet markant. Med en middels heller høy stigning i oljeprisen fram til 2030, vil utviklingen i lav CO_2-scenariet i følge rapportens forutsetninger og beregninger være samfunnsøkonomisk lønnsomme.

CO_2-utslippene i lav CO_2-utslippsscenariet (scenario B) er i 2030 67 prosent lavere enn i 1990, mens fram til Kyoto perioden 2008-2012 er det forutsatt at de nordiske landene, bortsett fra Danmark, oppfyller sine nasjonale Kyoto-mål. Utviklingen i CO_2-utslippet i scenario B er vist i figur 1.

Figur 1. Scenario B alternativet. C_2-utslipp fra nordiske land eksklusive Island og eksklusive utslipp fra oljevirksomheten og olje- raffinerier. Mill. tonn CO_2.

I perioden 1990 til 2005 har de fleste nordiske land hatt en svak økning i CO_2-utslippet og vil sette inn ytterligere tiltak for å oppnå Kyoto-forpliktelsene i 2008-2012. Dette betyr at det vil kreve en vesentlig større innsats for å redusere CO_2-utslippet fram til 2030 enn de tiltakene som er iverksatt i dag og som er nødvendig for å nå Kyoto-forpliktelsene.

Fra Kyoto-perioden fram til 2030 er det bare 20 år. Vanligvis viser tilsvarende beregninger at det vil kreve vesentlig og kostbare tiltak å fremme så store endringer i energiproduksjon og -forbruk som SESAM-modellens lav CO_2-utslipp beregninger gir (scenario B). Dette ikke

minst fordi at den helt store effektivitetsforbedring i scenariet oppnås gjennom å konvertere en vesentlig del av de boliger som i dag er oppvarmet med el til andre former for oppvarming som fjernvarme, varmepumper og biomasse og gjennom etter isolasjon av boliger. I Norge er det eksempelvis forutsatt at 86 prosent av de el oppvarmede boliger konverteres. Normalt vil dette kreve store investeringer både i bygningene og i infrastrukturen og i eldre hus vil en slik ombygging være svært kostbar.

Økonomiske virkemidler fra det offentlige for å stimulere lav CO_2-utviklingen er i rapporten ikke drøftet i særlig grad. Det er imidlertid forutsatt vesentlig økninger i oljeprisen i middels og høypris alternativet fram til 2030.

De nordiske landene har i dag gjennom Nordisk Ministerråd et utstrakt samarbeid på energiområdet og på klimaområdet. Det blir også i denne sammenhengen utarbeidet langsiktige scenarier for utviklingen i klimagassutslippet fram til 2050 og hva som skal til for å redusere dette utslippet kraftig i forhold til dagens utslipp. I en slik sammenheng er Greenpeace i Norden scenariene et nyttig innspill.

Alle langsiktige scenarier er naturlig nok beheftet med stor usikkerhet. Særlig er det stor usikkerhet i den tekniske utvikling som kan gi en overgang til en utvikling med begrenset klimagassutslipp uten at dette påfører de nordiske landene svært store kostnader.

E 12
2006

Skriftligt spørgsmål om forsvundne personer og menneskehandel

Til de nordiske landes regeringer

Polsk politi har ifl. Dagbladet Politiken efterlyst 123 personer, der alle formodes at have været ofre for menneskehandlere i Italien. De har været tvunget til at arbejde op til 15 timer om dagen under trusler, vold og indespærring, og man formoder, at mindst to personer er slået ihjel. (Politiken den 15.9.2006 s. 11).

De nordiske regeringer bedes oplyse, om polsk eller et andet lands politi har rettet henvendelse til et eller flere lande i Norden med en bekymring om forsvundne personer, der formodes at være ofre for menneskehandel.

København, den 15. september 2006

Line Barfod (EL)

Svar fra de nordiske landenes regjeringer avgitt 8. november 2006

Jeg har forelagt Deres spørsmålet for Politidirektoratet som kan opplyse at norsk politi ikke har mottatt informasjon om polske borgere som er forsvunnet eller fryktes utsatt for menneskehandel. Det finnes ingen slike opplysninger i politiets systemer pr. 27. oktober d.å. I Norge er det etablert et eget sentralt savnetregister som administreres av KRIPOS (Kriminal politisentralen). Registrering i registeret skal foretas når KRIPOS mottar melding fra landets politidistrikter eller fra utenlandske myndigheter. Savnede personer som er registrert i registeret, vil bli stående inntil de blir funnet. Sletting blir foretatt når en person kommer til rette i live, eller blir funnet død og identifisert.

Fra de øvrige nordiske land har Justisdepartementet fått opplyst at Rikskrim i Sverige har mottatt en anmodning vedrørende savnede polske borgere som kan knyttes til menneskehandel. Denne saken er fortiden under utredning. De andre landene har opplyst at de ikke har mottatt eller registrert slike meldinger.

Oslo, 8. november 2006

Knut Storberget
Justisminister

E 13
2006

Skriftligt spørgsmål om flyvninger af fanger til Guantanamo

Til Finlands regering

1) Det er i de finske medier blevet sandsynliggjort, at et civilt fly med registreringsnummer N88ZL ulovligt medbragte fanger på vej til Guantanamo-Ibasen på en flyvning fra Helsingfors til Washington den 21. september 2004. Flyet passerede i denne forbindelse dansk luftrum over Grønland (samt Sverige og Norge).

Da der er begrundet mistanke om, at flyet blev brugt i en fangeoverførsel i strid med internationale konventioner, bedes ministeren oversende de oplysninger som de finske myndigheder måtte have om dette fly, herunder hvorvidt flyet medbragte fanger.

2) Vil ministeren bede de finske luftfarts- og lufthavnsmyndigheder eller andre relevante myndigheder om at tilvejebringe information om flyet med registreringsnummer N88ZL og dets flyvning fra Helsingfors til Washington den 21. september 2004, herunder undersøge om der foreligger passagerlister eller om finske myndigheder eller lufthavnspersonel var ombord på flyet i forbindelse med landingen i Helsingfors eller har oplysninger om, at der skulle have været fanger om bord på flyet?

København, den 21. september 2006

Line Barfod (EL)

Svar från Finlands regering avgivet den 24 oktober 2006

1) Frågan handlar om förverkligandet av de grunnläggande rättigheterna i Europa och aktioner mot terrorismen. Dessa frågor får inte sinsemellan vara i strid. Alla åtgärder som tas mot terrorismen bör vara i enlighet med den internationella rätten. I kampen mot terrorismen kan man inte tumma på de förpliktelser som den internationalle rätten innebär gällande de mänsklige rättigheterna, flyktings- och humanitära frågor.

Finlands mål är att få de frågor som hänför sig till CIA-flygningarna möjligast noggrant utredda, och Finland stöder indersökningar kring detta inom bl.a. Europeiska rådet och Europeiska Parlamentet.

2) Ingenting i de tillgåangliga kåallorna tyder på att de i frågan avsedda flygningarna skulle ha användts för fångtransport. Finland har till följd av sakens natur varit i kontakt med den amerikanska regeringen.

Finland har betonat att myndigheternas användning av civila flygplan bör vara i enlighet med de internationella måanniskorättsnormerna. Finland respekterar internationella avtal, och vill försäkra sig om att inga kränkningar gällande dessa sker på finländsk mark eller i finländsk luftrum.

Helsingfors den 24 oktober 2006

Erkki Tuomioja
utrikesminister

E 14
2006

Skriftligt spørgsmål om ressourcer til nordisk forbrugersamarbejde

Til Nordisk Ministerråd

Det nordiske forbrugersamarbejde er efter nedlæggelsen af Forbrugerministerrådet organiseret i en ny og meget uformel struktur.

Nordisk Råd er gentagne gange af Nordisk Ministerråd blevet forsikret om, at nordisk forbrugerpolitik fortsat har høj prioritet også efter nedlæggelsen af forbrugerministerrådet. Det er sket ved sessionen sidste år samt i budgetforhandlingerne om budget 2007. Nordisk Ministerråd lykkes med f.eks. at prioritere aktiviteter på fiskeriområdet og sikrer ressourcer til opgaver på det felt, uden et særskilt fiskeriministerråd.

Men det ser ud som der i virkeligheden fremover ikke vil være ressourcer til en seriøs indsats for forbrugersamarbejdet på nordisk plan.

Det fremgår af www.norden.org, at det er Nordiske konsumentgruppen som varetager samarbejdet. Gruppen består overvejende af de tidligere medlemmer af Embedsmandkomiteen for Konsumentspørgsmål (EK-KONS). Gruppen mødes et par gange om året og drøfter aktuelle forbrugerpolitiske emner og undersøger fremdriften i de, af Nordisk Ministerråd, støttede forbrugerprojekter. Nordisk Ministerråds Sekretariat ønsker at bidrage til det uformelle samarbejde via administrativ støtte/bistand."

Det er imidlertid temmelig uklart, hvordan Nordisk Ministerråd kan bidrage til forbrugersamarbejdet. Der blev afsat 7.530.000 DKK i strukturpuljen for 2006. Strukturpuljen for 2007 afsætter 4.000.000 DKK. Personalemæssigt ser der ud til at være særdeles begrænsede ressourcer til rådighed.

Vi må derfor spørge formanden for de nordiske samarbejdsministre om hun kan bekræfte,

1) at der efter nytår ikke vil være nogen rådgiver/ekspert i Nordisk Ministerråd der arbejder med og har ekspertise indenfor forbrugerspørgsmål?
2) at koordination af det uformelle samarbejde, som udføres af ministerrådet fremover udføres af en studentermedhjælp på deltid?
3) at aktuelle indkomne ansøgninger fra forbrugerpolitiske aktører til NSK ikke er blevet behandlet siden i juni, og at bedømmelseskriterier og prioriteringer er uafklarede?

Vi vil også gjerne spørge om:

4) Helt præcist hvilke ressourcer (belyst m.h.t. økonomi, ekspertise, personaleressourcer, projektmidler) er der fremover afsat til nordisk forbrugersamarbejde i ministerrådet og mellem de nordiske lande?
5) Hvorledes potentielle ansøgere til projektmidler får information og vejledning?

Nyköping, Oslo og Lemvig 19.oktober 2006

Elina Linna (v)
Rolf Reikvam (SV)
Kristen Touborg (SF)

Svar fra Nordisk Ministerråd avgitt 8. november 2006

I brev av 19. oktober 2006, j.nr. 06-366-01, har Elina Linna, Rolf Reikvam og Kristen Touborg stilt fem spørsmål om det nordiske forbrukersamarbeidet.

1) Kan det bekræftes, at der efter nytår ikke vil være nogen rådgiver/ekspert i Nordisk Ministerråd der arbejder med og har ekspertise indenfor forbrugerspørgsmål?

Svar:
Allerede med virkning fra 1. januar 2006, da den nye ministerrådsstrukturen trådte i kraft, avviklet ministerrådet sin ekspertise på forbrukerområdet. Av ministrenes beslutning fremgikk det, at det ikke lengre skulle ytes sekretariatsbistand til de formelle samarbeidsområder som opphørte, men at sekretariatet ville stille administrativ støtte/bistand til rådighet for det uformelle samarbeidet som fortsatte. Følgelig ansatte ministerrådet en sekretær/koordinator, som imidlertid nå har påbegynt studier, men gitt tilsagn om å fortsette på deltid i en overgangsperiode inntil det i begynnelsen av 2007 kan finnes en annen ordning basert på en heltidsansatt.

2) Kan det bekræftes, at koordination af det uformelle samarbejde, som udføres af ministerrådet fremover udføres af en studentermedhjælp på deltid?

Svar:
Som nevnt ovenfor, kan det bekreftes at oppgavene pr. d.d. primært ivaretas av en medarbeider på deltid. Det har hittil vist seg å imøtekomme de administrative støttebehov som har vært rettet til sekretariatet.

3) Kan det bekræftes, at aktuelle indkomne ansøgninger fra forbrugerpolitiske aktører til NSK ikke er blevet behandlet siden juni, og at bedømmelseskriterier og prioriteringer er uafklarede?

Svar:
Jeg kan tvert imot opplyse at innkomne søknader behandles fortløpende på møtene i NSK og MR-SAM. På møtene den 5. og 6. september 2006 ble det behandlet en søknad, som ble avslått i den foreliggende form. En annen søknad ble etter avtale med NordKons ikke framlagt til beslutning.

I og med at det er et uformelt samarbeid utenfor Nordisk Ministerråds regi, og at man på forbrukerområdet har valgt å organisere samarbeidet i en embetsgruppe kalt NordKons, har NSK/MR-SAM funnet det naturlig å la søknader på forbrukerområdet gå via denne gruppen. Nordkons har som formål å realisere den vedtatte forbrukerpolitiske handlingsplanen. NSK/MR-SAM har slik sett ikke egne prioriteringer på forbrukerområdet, men lar det være opp til NordKons å stå for den faglige/innholdsmessige vurdering av de forskjellige prosjektsøknader, så de avstemmes med handlingsplanen.

Vedrørende bedømmelseskriterier er det i budsjettet for 2006 om strukturpuljen anført følgende:

"Ansvar for områder, som i dag ligger på ministerråd som nedlegges, legges i en overgangsperiode i en strukturpulje som disponeres av NSK/MR-SAM, såfremt en avviklingsperiode er nødvendig. Det kan f.eks. gjelde å ivareta bindende avtaler, nordisk-baltisk samarbeid, ansvar for samnordiske institusjoner e.l. Med disse midler kan Nordisk Ministerråd støtte politisk viktige initiativer, som ikke omfattes av den formelle ministerrådsstruktur. Dette vil kunne bidra til å sikre en ønsket dynamikk og evnen til å oppfange nye, viktige samarbeidsområder. Ansvaret for dette ligger hos samarbeidsministrene."

Utover dette har det hittil ikke vært ytterligere retningslinjer for bruk av midlene, men NSK/MR-SAM har hatt en innledende diskusjon om behovet for mer presise retningslinjer/kriterier/krav for å oppnå støtte fra puljen.

4) Helt præcist hvilke ressourcer (belyst m.h.t. økonomi, ekspertise, personaleressourcer, projektmidler) er der fremover afsat til nordisk forbrugersamarbejde i ministerrådet og mellem de nordiske lande?

Svar:
Jeg vil innledningsvis fastslå at det verken i budsjettet for 2006 eller for 2007 er avsatt bestemte beløp til forbrukersamarbeid. I 2006 er det avsatt midler i en strukturpulje (m.h.t. formål jf. svar på spørsmål 3 ovenfor) på 7,5 MDKK og i budsjettet for 2007 er det avsatt en tilsvarende pulje på 3,0 MDKK. Her skal tilføyes at det forventes at ca 3 MDKK vil være udisponert ved utgangen av 2006 og overføres til 2007, slik at det vil være flere midler til rådighet for uformelt samarbeid i 2007 enn det som faktisk blir brukt i 2006.

Når det gjelder ekspertise vil det fortsatt være slik at Nordisk Ministerråd ikke skal ha noen forbrukerfaglig ekspertise, slik det også er tilfelle på de øvrige områder der fagministerråd ble bestemt nedlagt med virkning fra 1. januar 2006.

Ministerrådet vil fortsatt, i det omfang det er behov for det, yte den nødvendige administrative støtte til det uformelle samarbeidet. Da Nordisk Ministerråds budsjett er ett-årig, vil det først som ledd i utarbeidelsen av budsjettet for 2008 bli tatt stilling til hvilke midler, som skal avsettes til uformelt samarbeid i 2008.
Det er dessverre ikke mulig å si noe om omfanget av ressurser som avsettes til nordisk forbrukersamarbeid i landene.

5) Hvorledes får potentielle ansøgere til projektmidler information og vejledning?

Svar:
Ministerrådet vil gi generell informasjon og veiledning til potensielle søkere. Når det gjelder mer konsumentfaglige spørsmål er det Nordisk Ministerråds vurdering at den nødvendige informasjon bør gis fra NordKons. Det passer sammen med, at søknadene som mottas direkte i ministerrådet videresendes til NordKons med anmodning om en vurdering og anbefaling/innstilling.

Oslo, 8. november 2006

Heidi Grande Røys
samarbeidsminister

E 15
2006

Skriftlig fråga om skatteuppbörd och underlättande av skatteåterbäring för finländske företag som deltar i mässor i Nordnorge

Till Norges regering

När finländska företag deltar i mässor i Nordnorge, till exempel i Alta, har de med sig varor antingen enbart för utställning eller försäljning eller till både och. Tullklareringen sker i tullen i Karigasniemi. I fråga om utställningsvarorna är Norges tullklarerings- och beskattningsformaliteter i sin ordning eftersom dessa i praktiken sköts genom ett ATA-carnetförfarande.

Däremot uppbär Norge full skatt vid införseln av varor avsedda för försäljning. Om varorna sedan återinförs till Finland måste man ansöka om återbetalning av skatten via centralförvaltningen i Tromsö. Detta är ett mycket komplext och byråkratiskt förfarande som försvårar den finländska företagarens situation.

Ett av Nordiska rådets centrala projekt är att avskaffa alla slag av gränshinder. Ovan beskrivna hinder skulle smidigt kunna avskaffas genom att företagaren till tullen vid gränsövergången, exempelvis Karigasniemi, i kontanter betalar en säkerhet motsvarande det fulla skattebeloppet för de varor som är avsedda för försäljning. På returresan skulle den slutliga beskattningen verkställas för den del av varorna som har sålts och säkerheten skulle omedelbart kunna betalas tillbaka för de varor som återinförs i Finland. Detta vore ett smidigt system, som inte skulle skada någondera part. Norska staten skulle få sina skatteintäkter, tullmyndigheternas arbetsbörda skulle knappt öka, byråkratin skulle minska och företagarnas kapital skulle inte bindas upp för den tid det tar att ansöka om att få skatten tillbaka.

Med hänvisning till det ovan framförda frågar jag:

Kan Norge tänka sig en flexibel inställning till beskattningen av varor som finländska företag har för avsikt att sälja på mässor i Norge, så att företaget, enligt tidigare beskrivet sätt, till tullen vid gränsövergången skulle lämna en full säkerhet för skatterna, som sedan omedelbart kunde återbetalas för den del av varorna som inte har sålts i Norge utan återinförs i Finland?

Helsingfors den 23. oktober 2006

Simo Rundgren (cent)

Svar fra Norges regjering avgitt 11. desember 2006

Jeg viser til brev 23. oktober 2006 fra Nordisk Råd med spørsmål om Norge vil vurdere lettelser for tolldeklareringen ved innførsel av varer til Norge fra Finland i forbindelse med salgsmesser.

Det er vist til at finske virksomheter som deltar på messer i Nord-Norge, for eksempel Alta, har med seg varer enten bare for utstilling eller salg eller til begge deler. Tolldeklareringen skjer i Karigasniemi. For varer som innføres til Norge utelukkende til utstilling (ikke salg), kan ATA Carnet brukes som sikkerhetsstillelse. For varer som innføres til salg, oppkreves toll og merverdiavgift ved innførselen. Dersom varene siden gjeninnføres til Finland, må virksomhetene søke om refusjon fra toll- og avgiftsetaten i Norge. I henvendelsen gis det uttrykk for at dette er en byråkratisk ordning, og det foreslås derfor i stedet en depositumsordning slik at avgiftene kan bli refundert ved gjenutførselen.

Etter de norske reglene kan varer som kun skal stilles ut (ikke salg) på nærmere angitte vilkår innføres midlertidig etter tolltariffens innledende bestemmelser § 14 nr. 7, hvor det også gis fritak for merverdiavgift etter forskrift til merverdiavgiftsloven nr. 12 § 4. I disse tilfellene kan ATA Carnet brukes som sikkerhetsstillelse.

Varer som innføres for salg på utstilling i Norge, anses som en ordinær innførsel til Norge, og må fortolles på innførselstidspunktet.

Jeg ser ingen umiddelbar grunn til å endre gjeldende norske regler på dette området, som er i overensstemmelse med folkerettslige avtaler. Jeg kjenner heller ikke til at de øvrige nordiske land praktiserer reglene annerledes. En eventuell endring i samsvar med forslaget ville også medføre en forskjellsbehandling av importører som innfører varer til Norge for salg, ved at en enkelt gruppe av importører ville blitt behandlet gunstigere enn andre importører som må fortolle varene.

Oslo, 12. desember 2006

Kristin Halvorsen
finansminister

E 33
2006

Skriftlig fråga om medlemskap i Den Danske Folkekirke och i Svenska kyrkan vid flytt från Danmark till Sverige

Till Danmarks regering

Den Danske Folkekirke är departementsstyrd och till skillnad från Svenska kyrkan en statskyrka. Tidigare, då även Svenska kyrkan var en statskyrka, skedde en automatisk överföring av medlemmar från den ena kyrkan till den andra då man flyttade över sundet. Så sker inte i dag. Numera måste man aktivt söka medlemskap i Svenska kyrkan. Det leder till att människor i samband med t.ex. begravningar upptäcker att deras danska släkt i Sverige inte är med i Svenska kyrkan och därmed formellt inte kan jordfästas enligt kyrkans ordning och ritual.

Vad görs från dansk sida för att upplysa människor i Den Danske Folkekirke som flyttar över sundet, om att aktivt söka medlemskap i Svenska kyrkan?

Borde man i Danmark inte avskaffa förbudet att den som är medlem av Den Danske Folkekirke inte samtidigt får tillhöra en annan kyrka eller ett annat samfund?

Köpenhamn den 31 oktober 2006

Hans Wallmark (m)

Svar fra Danmarks regjering avgitt 14. desember 2006

Ifølge § 6, stk. 2, i Danmarks lov om medlemskab af folkekirken, kirkelig betjening og sognebåndsløsning har et medlem af folkekirken, der ikke har bopæl her i landet, ret til kirkelig betjening af præsten for den menighed, hvortil medlemmet senest har hørt. Bestemmelsen betyder, at man bevarer sit medlemskab af folkekirken, selvom man flytter til udlandet.

Folkekirkemedlemmer, der flytter over sundet til Sverige, er i udgangspunktet således fortsat medlemmer af den danske folkekirke, og der gøres ikke noget fra dansk side for at opfordre dem til at søge medlemskab af Svenska Kyrkan eller andre trossamfund.

Princippet om, at ingen på én gang kan være medlem af folkekirken og et andet trossamfund udenfor, er grundlæggende for den danske folkekirkes selvforståelse som evangelisk-luthersk kirke og trossamfund, og der er ingen planer om at afskaffe dette princip. Dette princip er udtryk for, at folkekirken ikke - som spørgeren antyder - er en statskirke, men derimod netop en folkekirke baseret på medlemskab

København, 14. december 2006

Connie Hedegaard
Minister for nordisk samarbejde

E 34
2006

Skriftligt spørgsmål om nordisk aftale om gensidig gældssanering

Til Nordisk Ministerråd

Nordisk Ministerråd foranledigede i 1999 Kronofogdemyndigheten i Malmö til at afholde et seminar med henblik på at kortlægge behovet for fælles nordiske aftaler om gensidig gældssanering med det sigte at indgå sådanne aftaler. Seminaret konkluderede, at behovet var betydeligt, men der er ikke siden sket yderligere i sagen.

Af Kronofogdemyndighetens slutrapport fremgår

- At behovet for en nordisk regulering på området er udtalt
- At der er flere alternative løsninger, som er mulige:
  1) reglerne føjes ind i den nordiske konkurskonvention
  2) reglerne fastlægges i en ny konvention
  3) reglerne føjes ind i ensartede nationale regler. Fra svensk og norsk side pegedes i første hånd på en konventionsløsning, mens de øvrige lande ikke har peget på et specielt alternativ
- Behovet for en aftale erkendes af alle lande, mens en egentlig harmonisering på gældssaneringsområdet anses at falde uden for projektets rammer
- En beslutning mellem landene kan have følgende alternative udformning m.h.t. retsvirkning:
  a) i overensstemmelse med gældssaneringslandets lovgivning (udstrålende effekt)
  b) i overensstemmelse med det respektive lands lovgivning
  c) i overensstemmelse med særlig regulering.
  d) Indledning af gældssanering i ét land hindrer gældssanering i et andet land.

Her ud over opregnes en række nødvendige vedtagelser vedr. implementeringen af en sådan fælles nordisk regulering.

Denne slutrapport er udgivet af Nordisk Ministerråd som TemaNord nr. 529, 2000.

Det er min klare fornemmelse, at problemet ikke er blevet mindre i mellemtiden, hvor vi i drøftelsen af Norden som global vinderregion fokuserer stærkt på erhvervsmæssig integration, konsekvent lovgivning og moderne og klare regler som et basalt aktiv for borgere og næring.

Med et aktuelt eksempel fra TemaNord nr. 529 kan jeg illustrere problemet, som det eksempelvis tager sig ud i Øresundsregionen, hvor flere og flere i takt med globaliseringen bor og arbejder på hver sin side af sundet og hvor derfor flere og flere af disse borgere fraskrives muligheden for en gældssanering, der i dag kun kan opnås i ét nordisk land. Eksemplet lyder: "En skyldner bor i Sverige og arbejder i Kastrup Lufthavn. I Danmark har han en tilbageholdelse i lønnen på DKK 7.000 på grund af skattegæld. Skyldneren søger først om gældssanering i Danmark, men hans ansøgning afvises, fordi han ikke har sin bopæl der. Skyldneren ansøger om gældssanering i Sverige og kronefogdemyndigheten beregner, at skyldneren kommer til at have et rådighedsbeløb på 4.000 kr. pr. måned. Eftersom inddrivelsen af skattegælden vil fortsætte i Danmark også efter en svensk beslutning om gældssanering, kommer skyldneren ikke til at kunne klare en gældssanering." (Slutrapporten s. 22-23).

Jeg vil med baggrund i disse tiltagende grænsehindringsproblemer spørge om Nordisk Ministerråd vil tage initiativ til snarest at drage nytte af sin rapport og forberede indgåelsen af en sådan nordisk aftale om gensidig gældssanering.

København, den 8. november 2006

Line Barfod (EL)

Svar fra Nordisk Ministerråd avgitt 16. januar 2007

Nordisk Ministerråd viser til skriftlig spørsmål 8. november 2006 fra representanten Line Barfod.

De nordiske landene har i dag alle et regelverk som gir gjeldstyngede privatpersoner mulighet til å få sanert hele eller deler av sin gjeld. Danmark fikk slike regler allerede i 1984, mens de svenske, finske og norske lovene alle ble vedtatt i 1990-årene. Island har ingen egen gjeldssaneringslov, men privatpersoner kan oppnå gjeldssanering gjennom regler om tvangsakkord, et regelverk som ble styrket i 1990-årene. Reglene i de nordiske landene bygger i en viss utstrekning på de samme grunnprinsipper, men inneholder likevel vesentlige ulikheter. Disse er i særlig grad knyttet til saksbehandlingen. Materielt sett er likhetene større. Det er gjort nærmere rede for dette i rapporten fra prosjektet "Skuldsanering i Norden" (rapporten TemaNord 529:2000).

Beslutninger om åpning av gjeldsforhandlinger og beslutninger om gjeldssanering (skuldsanering) i et av landene har imidlertid ingen virkning utover det aktuelle landets grenser. Det enkelte lands lovgivning gjelder i utgangspunktet bare på eget territorium, og det finnes ingen konvensjoner mellom de nordiske landene på dette området. Økt internasjonalisering i form av større mobilitet i arbeidsmarkedet, grenseoverskridende finansieringsordninger, handel over internett mv., har medført at stadig flere privatpersoner har gjeldsforpliktelser til kreditorer som befinner seg utenfor landet de er bosatt i. Slik reglene er i dag, vil denne gruppen ikke kunne oppnå gjeldsordning med virkning for andre kreditorer enn de som er hjemmehørende i landet hvor gjeldssaneringen blir gjennomført. Et forhold som også kan nevnes, er at det f.eks. etter norsk rett er adgang til å gjennomføre utleggstrekk (løneindeholdelse) overfor personer som er bosatt utenfor landet, men som mottar lønn eller pensjon fra Norge. Omfanget av utleggstrekk mot personer bosatt i utlandet har økt den seneste tiden, og aktualiserer behovet for gjeldssaneringsordninger som omfatter kreditorer fra flere land.

Det fremgår av rapporten TemaNord 529:2000 at arbeidsgruppen i 1999 ikke anså at det forelå avgjørende hindre for en internordisk regulering på området. Det ble likevel pekt på noen problematiske ulikheter mellom regelverkene i de enkelte landene. Dette gjaldt særlig behandlingen av de enkelte typer fordringer. Blant annet ble det fra norsk side fremholdt at det ville være vanskelig å akseptere utenlandske gjeldsordninger som omfattet skatte- og avgiftskrav. Dette hadde sin årsak i at slike krav på den tiden var utstyrt med sterke dekningsprivilegier etter den norske loven. Denne hindringen er ikke lenger til stede. Særreglene om behandling av skatte- og avgiftskrav ble med virkning fra 2003 opphevet i den norske loven. Også Danmark og Sverige har foretatt endringer i lovverket på området etter 1999. Hvorvidt lovendringer i de øvrige nordiske landene har medført nye hindre for fellesnordiske avtaler om gjeldssanering, må eventuelt utredes nærmere. Det er imidlertid grunn til å tro at det heller ikke i dag foreligger avgjørende hindre for det.

På denne bakgrunnen vil Nordisk Ministerråd ta initiativ overfor de nordiske land og anmode om at muligheten for en konvensjon på området blir vurdert.

Oslo, 16. januar 2007

Knut Storberget
statsråd

E 35
2006

Skriftligt spørgsmål om aftaler om søredningstjeneste mellem landene omkring Østersøen

Til Danmarks, Finlands og Sveriges regeringer

Selv om der er indført trafikseparering i en del af de mest trafikerede farvande, og selv om dele af Østersøen nu er erklæret for særligt følsomme havområder, er risikoen for ulykker eller endda katastrofer ikke blevet mindsket, eftersom disse tiltag kun delvis imødegår risikoen ved den stærkt stigende trafik. Det er derfor vigtigt, at beredskabet for redningsaktioner til stadighed opretholdes på et højt niveau med fartøjer, der kan agere i storm og ved overisning samt har kapacitet til bugsering af store fiskefartøjer. Beredskabet bør således omfatte beredskab til redning af mandskab og skibe og et beredskab til at forhindre miljøødelæggelser som følge af skibsulykker.

Hvilke aftaler om søredningstjeneste er der indgået mellem landene omkring Østersøen, og i hvilken udstrækning har regeringerne taget den stærkt stigende sejlads i Østersøen i betragtning ved fastlæggelsen af beredskabet?

København, den 16. november 2006

Joan Erlandsen (V)

Svar fra Danmarks, Finlands, Norges og Sveriges regjeringer avgitt 26. januar 2007

Norge, ved Fiskeri- og kystdepartementet, har som formannskapsland i Nordisk Ministerråd i 2006 forelagt spørsmålet for regjeringene i Danmark, Sverige og Finland.

Etter Fiskeri- og kystdepartementets anmodning har Nordisk Råd forlenget svarfristen fra 4. til 26. januar 2007.

Danmarks regjering, ved Forsvarsministeren, har opplyst følgende:

"Foranlediget af henvendelse fra medlem af Nordisk Råd Joan Erlandsen vedrørende aftaler om søredningstjenesten mellem landene omkring Østersøen har formandskabet for Nordisk Råd anmodet om Danmarks bemærkninger.

Som forsvarsminister har jeg det overordnede koordinerende ansvar for søredningstjenesten i de danske farvande og besvarer derfor henvendelsen fra dansk side.

Jeg vil indledningsvis nævne, at jeg har forståelse for flere af de synspunkter, som Joan Erlandsen fremsætter vedrørende behovet for et effektivt beredskab, der kan indsættes i tilfælde af ulykker eller katastrofer til søs. Forsvarsministeriet følger derfor til stadighed udviklingen i den maritime trafik gennem de danske farvande, og overvejer om der kan træffes bedre forholdsregler for at undgå ulykker, eller om beredskabet kan optimeres yderligere.

De danske farvande, herunder Østersøen, er alle i henhold til IMO "International Convention for the Prevention of Pollution From Ships" (MARPOL 73/78 konventionen), udpeget som særlige havområder (Special Area). Dette indebærer bl.a., at der fra skibe, som sejler i disse farvande, kun må udledes olieholdigt vand med en koncentration på højst 15 mg/l, og at dumpning af affald er forbudt.

For at sikre Østersøen og de indre danske farvande yderligere mod forurening fra skibe, har IMO vedtaget, at området syd for en linie gennem Skagen-Vinga fyr skal have status som særlig følsomt havområde (Particularly Sensitive Sea Area, PSSA) i lighed med den danske del af Vadehavet, som fik denne status i år 2002. Udpegningen indebærer ikke en begrænsning af skibsfarten i området, eller anvendelsen af havne, men har til formål at fremkalde øget fokus på sejladssikkerheden for at beskytte disse områder. Udpegningen skal ses i lyset af, at antallet af skibspassager gennem de danske farvande og Østersøen er steget markant. Især antallet af store olietankere er steget og prognoser vurderer, at dette antal vil stige yderligere i de kommende år. Den store mængde af olie, der transporteres gennem de danske farvande og Østersøen, udgør naturligvis en potentiel risiko for en alvorlig miljøulykke.

Netop denne potentielle risiko betyder, at den danske regering har stort fokus på den stigende trafik gennem de danske farvande og Østersøen, og den danske regering søger derfor til stadighed at iværksætte initiativer, der kan nedbringe denne risiko. Sejladssikkerheden og beskyttelsen af havmiljøet i de danske farvande er prioriteret højt, og der er i de senere år iværksat betydelige tiltag for at forbedre sikkerheden i de danske farvande.

I maj 2004 lancerede den danske regering således en handlingsplan, baseret på rapporten "øget anvendelse af lods samt styrket overvågning af sejladssikkerheden". Handlingsplanen havde til formål, at øge sejladssikkerheden og nedbringe risikoen for at ulykker indtræffer, og den omfatter bl.a.:

- Anråb af alle større skibe, når de bevæger sig ind i dansk farvand, idet skibene bliver oplyst om, at de er overvåget under passagen, og bliver orienteret om forhold vedrørende anvendelse af lods, sejladssikkerhed og havmiljø.
- Etablering af en infrastruktur navnlig bestående af kystbaseret radardækning samkørt med landbaseret AIS (automatisk identifikationssystem) til brug for overvågning og sejladsvejledning.
- Kontinuerlig overvågning af skibe, der udgør en særlig risiko.
- Pilotprojekt med landbaseret sejladsvejledning i et afgrænset område. Pilotprojektet vil blive gennemført som et bilateralt projekt med Sverige i Øresund.
- Overvågning/sejladsvejledning for relevante skibe i nærmere definerede farvandsafsnit.
- Øget anvendelse af lods.

Danmark har endvidere indgået en lang række aftaler om udveksling af informationer samt hjælp med bekæmpelsesudstyr og personel med alle vores nabolande, både på bilateral, trilateral og multilateral basis.

For Østersø-området kan bl.a. nævnes:

- Helsinki Konventionen: Det store internationale samarbejde, i rammen af The Helsinki Convention on Protection of the Marine Environment in the Baltic Area, 1974 + 1992, også kendt som HELCOM-samarbejdet, mellem alle Østersø-landene og EU. Et arbejde der netop har til formål, at beskytte havmiljøet i Østersøen mod forurening.
- "Københavns-aftalen": Aftale mellem Danmark, Finland, Norge og Sverige om samarbejde vedrørende foranstaltninger mod olieforurening af havet af 16. september 1971.
- SweDenGer aftalen: En trilateral aftale mellem Danmark og Tyskland vedrørende bekæmpelse af forurening af havet med olie eller andre skadelige stoffer, som omfatter den vestlige del af Østersøen.

Den danske Regering arbejder aktivt for at forbedre sejladssikkerheden, såvel i EU, som globalt i IMO, med henblik på at opnå en fælles forståelse for behovet for øget sejladssikkerhed i de danske farvande og Østersøen for at beskytte området mod forurening fra skibe.

For så vidt angår risikoen for olieforureninger kan jeg i øvrigt oplyse, at Forsvarsministeriet har indgået kontrakt med et eksternt konsulentfirma om udarbejdelse af en risikoanalyse for olie- og kemikalieudslip i de danske farvande. Risikoanalysen, der forventes at foreligge primo 2007, vil indeholde et opdateret billede af risikoen for olie- og kemikalieudslip i de danske farvande. Da analysen vil indeholde en prognose for udviklingen i den maritime trafik frem til 2020, vil analysen tillige beskrive risikoen over tid. Risikoanalysen vil som følge heraf blive fulgt op af en kapacitetsundersøgelse med det formål at vurdere, om der skal ske ændringer i beredskabet, herunder miljøskibenes placering.

På søredningsområdet er der tilsvarende i 2005 udarbejdet en risikoanalyse med det formål at vurdere det danske beredskab. Risikoanalysen konkluderede bl.a.,

- at de faste resurser havde en placering, der bedst muligt dækkede det danske ansvarsområde under hensyntagen til, hvor ulykkerne sker
- at de faste resursers kapacitet var tilstrækkelige i forhold til det danske ansvarsområde og de i undersøgelsen beskrevne typer af ulykker/søredningsaktioner.

Analysen vil i 2007 blive fulgt op af en fase 2-risikoanalyse, idet det er hensigten at udarbejde en matematisk analysemodel, der er i stand til at beregne konsekvenser af eventuelle ændringer i det nuværende beredskab.

Med hensyn til hvilke aftaler, der er indgået imellem landene omkring Østersøen, kan det oplyses, at eftersøgnings- og redningssamarbejdet nationerne imellem er reguleret ved internationale konventioner og bilaterale aftaler. De nationale organisationers samvirke og ansvarsfordeling i relation til tilgrænsende landes SAR-tjenester er tilrettelagt efter anbefalinger og vejledning fra den internationale maritime organisation (IMO), for så vidt angår skibsfarten, og den internationale, civile luftfartsorganisation (ICAO), for så vidt angår luftfarten. "International Convention for the Safety of Lifes at Sea" (SOLAS-konventionen), 1974 og "International Convention on Maritime Search and Rescue" (SAR-konventionen), 1979 er eksempler på to af disse konventioner.

Endvidere har Danmark indgået en række bilaterale aftaler med nabolande vedrørende eftersøgning og redning i områder af fælles interesse.

For det danske SAR-område er der indgået aftaler med følgende Østersø-nationer:
- Nordisk Redningsoverenskomst: Aftale mellem Danmark, Finland, Norge og Sverige om samarbejde over statsgrænserne for at forhindre eller begrænse skader på mennesker eller ejendom eller i miljøet i tilfælde af ulykker.
- Sverige (flyveredningsaftale og operativ aftale): Protokol om samarbejdet inden for flyveredningstjeneste mellem Statens Luftfartsvæsen, Danmark, og Luftfartsverket, Sverige.
- Tyskland (aeronautisk SAR-aftale og maritim SAR-aftale): Overenskomst af 12. juni 1992 mellem kongeriget Danmark og forbundsrepublikken Tyskland om samarbejde vedrørende maritim eftersøgning og redning i Nordsøen og i Østersøen.
- Polen (Flyveredningsaftale og operativ aftale): Letter of agreement on the cooperation in the search and rescue matters between the civil aviation department of the ministry of transport and maritime economy of the republic of Poland and the civil aviation administration of the kingdom of Denmark.

Det kan, i relation til samarbejdet med Sverige, supplerende oplyses, at der i øjeblikket foregår et arbejde, mellem Danmark og Sverige, der har til formål at formalisere et i forvejen godt samarbejde i form af en bilateral aftale vedr. samarbejde om eftersøgnings- og redningsoperationer i luften og til søs.

Jeg kan således konkludere, at der over en bred front er iværksat tiltag, herunder indgået aftaler, med henblik på at fremme forhold, der kan indvirke positivt på beredskabet. Jeg kan yderligere konkludere, at såvel det beredskab, der kan indsættes ved miljøulykker som beredskabet, der kan indsættes ved redningsoperationer løbende vurderes

Sveriges regjering, ved Näringsdepartementet, har opplyst følgende:

"Fiskeri- och kustdepartementet har i en skrivelse som inkom till Näringsdepartementet den 29 november 2006 begärt att få svar på de frågor som medlemmen av Nordiska rådet Joan Erlandsen ställt. Erlandsen har frågat vilka avtal om sjöräddningstjänst som Östersjöländerna ingått och i vilken utsträckning regeringarna i Danmark, Finland och Sverige tagit den kraftigt ökande sjötrafiken i Östersjön i beaktande när de fastlagt vilken beredskap som skall gälla. Näringsdepartementet svarar i den del som rör Sverige.

I de internationella konventionerna om samarbete vid sjö- och flygräddning (the International Convention on Maritime Search and Rescue (SAR-konventionen) och the International Convention on Civil Aviation (Chicagokonventionen)) rekommenderas att grannstater på bilateral grund närmare utvecklar hur samarbetet och samordningen av räddningsinsatser vid en

olycka skall ske på bästa möjliga sätt. De räddningsinsatser som är aktuella avser nödställda människor.

Avtal brukar träffas på två nivåer: dels ett övergripande avtal på regeringsnivå, dels ett kompletterande avtal på myndighetsnivå som närmare reglerar hur räddningsinsatserna skall genomföras. Representanter från myndigheterna träffas regelbundet.

Sverige har hittills ingått avtal med Finland, Tyskland, Polen, Lettland, Litauen och Norge. Ett tidigare avtal med Sovjetunionen, som i dag gäller mellan Sverige och Ryssland, håller på att uppdateras. Ett avtal med Estland torde kunna undertecknas under 2007. Med Danmark pågår för närvarande ett samråd, som syftar till att formalisera ett redan gott samarbete.

Vad gäller Kustbevakningens miljöräddning kan följande sägas. Den svenska regeringen har under de senaste åren konstaterat att sjötrafiken i Sveriges närområde ökat markant och att den enligt bedömningar fortsätter att öka. Navigationsförhållandena i Östersjön innebär särskilda svårigheter för stora fartyg samt att det under vintertid kan råda svåra isförhållanden. Dessutom finns risker som är förknippade med undermålig sjöfart Vidare används i dag större fartyg än tidigare och i vårt närområde återfinns en omfattande trafik med tankfartyg, som i sig kan innehålla 1000-tals ton bunkerolja.

Den svenska regeringen har även konstaterat att de riskreducerande och sjösäkerhetshöjande åtgärder som successivt införs inte helt kan kompensera den ökande risken för fartygsolyckor. Denna utveckling ställer krav på kompletteringar av räddningstjänstförmågan. För att säkerställa en nödvändig räddnings- och nödbogseringsberedskap beslutade regeringen under 2004 att Kustbevakningen skall genomföra ett flertal investeringar i syfte att stärka den svenska förmågan avseende bl.a. nödbogsering och miljöräddningstjänst till sjöss. Målsättningen är att säkerställa en tillräcklig räddningsberedskap i syfte att ha förmåga att förhindra att olja kommer ut i vattenmassan; detta eftersom det föreligger risk för oljeutsläpp vid en eventuell fartygsolycka. I andra hand bör det finnas en förmåga att begränsa konsekvenserna av en olycka. Regeringen har även gjort bedömningen att de planerade investeringarna avsevärt kommer att öka den svenska förmågan att förhindra och begränsa konsekvenserna av ett större oljeutsläpp till sjöss.

I enlighet med det beslut som regeringen fattade 2004 inledde Kustbevakningen under 2005 ett upphandlingsförfarande av två nya stora kombinationsfartyg, KBV 001 och KBV 002, med option på ett tredje fartyg. Fartygen, som skall kunna ta hand om större volymer olja, nödbogsering och brandsläckning till sjöss, skall levereras under 2008. I budgetpropositionen för 2007 föreslog den svenska regeringen att Kustbevakningen skall tillföras medel för att lösa in optionen för de tredje fartyg och att detta fartyg bör utrustas för att hantera kemikalier.

Det internationella samarbetet är av stor betydelse för den gemensamma förmågan i det svenska närområdet möta ett större utsläpp av olja eller andra skadliga ämnen. I dag finns ett väl utvecklat internationellt samarbete, både genom regionala avtal, som t.ex. HELCOM och Köpenhamnsavtalet. Regeringen gör bedömningen att en hög beredskap och en nationell förmåga tillsammans med ett väl utvecklat internationellt samarbete inom miljöräddningstjänstens område är en förutsättning för att skydda våra hav och kuster mot avsiktliga eller oavsiktliga oljeutsläpp."

Finlands regjering, ved Inrikesministeriet, har opplyst følgende:

"Ärade mottagare - tack för det Intresse som Ni har visat för sjösäkerheten på Östersjön.

Det är sant, att i och med den växande fartygstrafiken också risken för en storolycka på Östersjön har ökat på senare år. Trots att under de senaste åren betydande satsningar har gjorts på fartygssäkerheten på Östersjön, har risken för en flertypsolycka ökat i Östersjöregionen. Ett särdrag hos sjöfarten på Finlands territorium är dessutom vinterförhållandena, som ger upphov till särskilda behov för att säkerheten skall tryggas på våra havsområden. Saken har uppmärksammats också i olika samarbetsorgan såsom den internationella sjöfartsorganisationen (IMO) och Östersjöns Skyddskommission (HELCOM). Därtill har grundandet av Europeiska sjösäkerhetsbyrån (EMSA) bidragit till en målinriktad förbättring av sjösäkerheten på Östersjön.

I anknytning till sjöräddningsväsendets och flygräddningstjänstens samarbete har Finland i Östersjöregionen ingått statsfördrag med Ryssland, Estland och Sverige, och de uppdateras vid behov med bilaterala protokoll. Det centrala innehållet i fördragen behandlar bl.a. de mellanstatliga gränserna för sjöräddningsväsendets ansvarsområden, rapportering av olyckor, räddningsmyndigheternas samarbete i olika olyckssituationer, användning av räddningsenheter på grannstatens territorialvatten samt fördelningen av kostnader.

Finland har i likhet med de övriga Östersjöstaterna ratificerat IMO:s SAR -konvention (SAR Convention) och har förbundit sig att i efterspanings- och räddningsuppdrag till havs iaktta de principer som anges i den internationella efterspanings- och räddningshandboken (IAMSAR -manual). Tack vare de gemensamma normer och förfaranden som gäller sjöräddningen är sjöräddningens samarbete på Östersjön effektivt mätt med internationella mått. Finland har nära kontakter till alla de myndigheter som svarar för sjöräddningsverksamheten i Östersjöländerna (bl.a. via SAR -nätet). Samarbetet mellan länderna övas årligen med olika sjöräddningsövningar. På senare år har tyngdpunkten i övningarna legat just vid beredskapen inför stor- och flertypsolyckor som anknyter till oljetransporter. Dessutom ordnar Finlands gränsbevakningsväsen aktivt olika slags internationella till sjöräddningen anknutna utbildningar och seminarier i syfte att förbättra sjösäkerheten (t.ex. mötet för Östersjöländernas MRCCchefer, Mayday seminariet).

Sjösäkerheten på Östersjön har utvecklats synnerligen målinriktat. De viktigaste reformerna på senare år har varit bl.a. ibruktagandet av det automatiska identifieringssystemet för fartyg (AIS systemet), godkännandet av nya IMO föreskrifter i december 2003 i syfte att påskynda bortskaffandet av tankfartyg med enkelt skrov och förbudet mot att frakta tunga oljekvaliteter i enkelskroviga tankfartyg, grundandet av Europeiska sjösäkerhetsbyrån (EMSA), godkännandet av HELCOM:s rekommendation om säkerheten för vintersjöfarten på Östersjön år 2004 samt ibruktagandet av det obligatoriska rapporteringssystemet på Finska viken i juli 2004. Utöver detta har räddningsmaterielen utvecklats och förnyats kraftigt under de senaste åren.

Enligt undersökningar har i synnerhet det obligatoriska rapporteringssystemet, om vilket används benämningen GOFREP (Gulf of Finland Reporting), direkt inverkat på att sjösäkerheten i Östersjöregionen har förbättrats; enligt en riskanalys som har gjorts av trafiken på Östersjön minskar GOFREP sannolikheten för en kollision mellan två fartyg med så mycket som 80 %. Rapporteringssystemet fick sin början år 2002 när den Internationella sjöfartsorganisationen IMO hade godkänt Finlands, Estlands och Rysslands samfällda ansökan om att ett obligatoriskt rapporteringssystem för fartygen skulle inrättas. Också i övrigt omfattas alla havsleder som används av fartygstrafiken vid hela den finländska sydkusten av fartygstrafikservicen (VTS).

I synnerhet GOFREP är ett bevis på den betydelse Östersjöländernas samarbete och initiativ har för en bättre sjösäkerhet. Initiativ som har tagits samfällt får givetvis en större tyngd på internationella forum såsom IMO.

Trots att trafiken till havs har ökat, har det årliga antalet olyckor med handelsfartyg som kommit till Finlands gränsbevakningsväsens kännedom minskat. Den centrala orsaken till att olyckorna har minskat är att rederierna målmedvetet har gått in för att förbättra sin säkerhetskultur samt myndigheternas åtgärder i syfte att förbättra sjösäkerheten."

Jeg ønsker i anledning spørsmål fra Nordisk Råds medlem Joan Erlandsen om sjøredning og beredskap i korte trekk å supplere for så vidt gjelder Norges vurderinger på dette området.

Langs Norges kyst går det både trafikk som skal til havner i Norge og til Barentshavet og Østersjøen. Sjøsikkerheten og oljevernberedskapen langs vår kyst ble vurdert i Stortingsmelding nr. 14. (2004-2005), som ble lagt frem for Stortinget i våren 2005. Som bakgrunn for stortingsmeldingen var trafikk- og risikoutviklingen fram mot 2015 vurdert. Analysen viste at økende trafikk, særlig til og fra Nordvest-Russland, vil påvirke risikoen i Nord-Norge og på Vestlandet dersom tiltak ikke iverksettes. Det bør også vurderes tiltak i forhold til den betydelige trafikken i Skagerrak.

I tråd med Stortingsmelding nr. 14 blir det pr 1.juli 2007 og med IMOs aksept, etablert regulering av skipstrafikken utenfor territorialgrensen i Nord-Norge, og trafikken i området blir fra 1. januar 2007 overvåket av en Vessel Traffic Service (VTS) i Vardø. Norge har også etablert et nært samarbeid Russland om sjøsikkerhet i Barentshavet. Et viktig element i dette samarbeid er utvikling av et felles meldings- og informasjonssystem som baserer seg på utveksling av AIS-data mellom Vardø VTS og Murmansk VTS.

Norge vurderer også å etablere seilingsleder utenfor territorialfarvannet på Vestlandet og på Sørlandet/ i Skagerrak. Når det gjelder muligheten for og eventuelle detaljer innen reguleringer av skipstrafikken i Skagerrak vil Norge ta initiativ til en nær dialog med særlig Sverige og Danmark.

På beredskapssiden deltar Norge i en rekke samarbeider både innen sjøredning og oljevernberedskap. Norge anser samarbeidet som viktig for effektiv utnyttelse av de samlede ressurser under aksjoner, og for erfaringsutveksling. Norge deltar bl.a. i den Nordiske redningsoverenskomsten sammen med bl.a. Sverige, Danmark og Finland. Når det gjelder oljevernberedskap deltar Norge i København-avtalen sammen med Sverige Danmark og Finland. Videre deltar vi i Bonn-avtalen sammen med landene rundt Nordsjøen. Vi har også inngått bilateral avtale med Storbritannia og samarbeidsavtale med Russland om oljevernberedskap i Barentshavet.

Skipsfarten er internasjonal. En sikker sjøtransport krever derfor et internasjonalt samarbeid om høy standard på skip og mannskap, så vel som et godt samarbeid mellom kyststater om forebyggende tiltak og for at landenes samlede beredskaps- og redningsressurser utnyttes effektivt i søk og redning og i oljevernaksjoner. Redegjørelsen ovenfor viser at det er et omfattende samarbeid, både mellom de nordiske land og med våre naboland, når det gjelder sjøsikkerhet, redning og beredskap i våre farvann.

Oslo, 26. januar 2007

Dag Terje Andersen
konstituert fiskeri- og kystminister

E 36
2006

Skriftligt spørgsmål om opfølgning af seminaret "Rasisme i Norden – nordisk innsats mot nynazisme og voldelige ungdomsgjenger"

Til Nordisk Ministerråd

Nordisk Ministerråd bedes oplyse, hvordan man har fulgt op på de forslag og anbefalinger, som blev fremlagt på seminaret "Rasisme i Norden – nordisk innsats mot nynazisme og voldelige ungdomsgjenger", som blev afholdt den 2.-3. maj 2002 på Hurdalsjøen Hotell i Norge. Anbefalingerne beskrives i rapporten: "Våld, populism och extremism i Norden" (Tema Nord 2003:542).

København, 27. november 2006

Line Barfod (EL)

Svar fra Nordisk Ministerråd afgivet den 22. januari 2007

På seminaret på Hurdalsjøen Hotell i 2002 blev peget på en lang række områder, hvor der på nordisk niveau kunne gøres en større indsats for at bekæmpe racisme og nynazisme i Norden, dels på lokalt og nationalt plan, dels i regi af Nordisk Ministerråd.

Forslagene og anbefalingerne er i Nordisk Ministerråd blevet fulgt op på justitsområdet og på børne- og ungdomsområdet.

Justitieområdet

Rapporten "Kampen mot brottslighet med nazistiska eller rasistiska förtecken", TemaNord 2003:506 publicerades år 2003. Rapporten författades av en expertgrupp - sammansatt av åklagare och företrädare för säkerhetstjänsten i vart och ett av de nordiska länderna - på uppdrag av de nordiska justitieministrarna. I rapporten konstateras bl.a. att de nordiska länderna bör ha ett tätt samarbete när det gäller att förebygga och bekämpa utvecklingen av brottslighet med nazistiska eller rasistiska förtecken.

Expertgruppen redogör i rapporten för hur det polisiära och rättsliga samarbetet över de nordiska gränserna fungerar och om det på något sätt behöver och kan underlättas. Man lämnar även synpunkter på om informationen mellan myndigheterna i de nordiska länderna fungerar på ett tillfredsställande sätt när det t.ex. gäller s.k. vit makt-konserter. Vidare har gruppen granskat rutinerna för samarbetet mellan myndigheterna samt i vad mån detta behöver förbättras och om myndigheterna har de rätta verktygen. Gruppens förslag till förbättrat operativt samarbete har beaktats på operativ myndighetsnivå. Inom ramen för Nordiska ministerrådet (justitieminsitrarna) pågår för närvarande inte någon särskild verksamhet på detta område.

Børne- og ungdomsområdet

1. marts 2006 vedtog samarbejdsministrene en ny strategi for børn og unge i Norden og i sammenhæng med den en ny handlingsplan for Nordisk Børne- og Ungdomskomité (NORDBUK). Planen omfatter perioden 2006-2009.
I handlingsplanen for komitéen er der 6 prioriterede områder, heriblandt to, der direkte relaterer sig til anbefalingerne fra seminaret i 2002:

- En stigende mangfoldighed blandt dem, der tildeles støtte via NORDBUK
- Fremme kendskabet blandt børn og unge til menneskerettigheder og demokrati

Planen kan i sin helhed læses på:
http://www.norden.org/pub/kultur/barn/sk /ANP2006724.pdf

Arbejdet i NORDBUK har taget sit udgangspunkt i, at racisme, fremmedfrygt og nynazisme på et nordisk plan bedst bekæmpes igennem at inddrage børn og unge aktivt, uanset etnisk baggrund, i nordisk samarbejde og i arbejde med menneskerettigheder.

På initiativ af det svenske formandskab blev der i 2003 igangsat et "mångfaldsprojekt" inden for rammerne af Nordisk Ungdomskomité (navnet på NORDBUK frem til den 1. marts 2006) Det skete bl.a. med midler fra kulturministrene. Dette projekt er blevet videreført af komitéen, og har nu fået navnet EtNorden. Projektet har til formål at involvere flere unge med ikke-nordisk etnisk baggrund i nordisk børne- og ungdomssamarbejde. Dels i form af støtte til netværkssamarbejde, dels i form af egentlig projektstøtte. Ansvaret for EtNorden ligger i Landsrådet for Norges Barne- og ungdomsorganisasjoner.

NORDBUK har afsat en ekstra sum på 1 MDKK i 2007 og 2008 til støtteordningerne for børn og unge, øremærket til flerkulturelle projekter og flerkulturelt netværkssamarbejde.

På menneskerettighedsområdet har fokus været på udvikling af nye nordiske metoder, der kan engagere børn og unge i arbejde med og forsvar for menneskerettighederne. I samarbejde med Europarådets ungdomssektor har NORDBUK udgivet en håndbog om "menneskebiblioteker". Bogen findes på dansk, finsk, islandsk, norsk og svensk. Europarådet har udgivet den på engelsk, fransk og ungarsk.

Menneskebiblioteket er et bibliotek, hvor man i stedet for at låne bøger kan låne mennesker. Idéen er, at man kan komme ind på biblioteket og låne et menneske, på samme måde som man låner en bog. Menneskene til udlån er folk, som andre generelt har mange fordomme overfor. Det kan fx være politifolk, homoseksuelle, feminister, muslimer osv. Formålet er gennem dialog at finde frem til, at vi ikke er så forskellige endda og dermed få nedbrudt vores fordomme. Håndbogen kan downloades fra:
http://www.norden.org/pub/kultur/barn/sk/ANP2005759.pdf

Samarbejdet med Europarådets ungdomssektor fortsættes omkring kampagnen "All different - all equal". NORDBUK har givet økonomisk støtte til udvikling af et rollespil og en manual. Arbejdet udføres af de nordiske ungdomslandsråd. Der er endnu ikke taget stilling til om denne manual også skal udgives.

Helsingfors den 22 januari 2007

Stefan Wallin
samarbetsminister

E 37
2006

Skriftligt spørgsmål om transportkorridor for dansk transport til og fra Bornholm gennem Sverige

Til Sveriges regering

At få formindsket grænsehindringerne mellem de nordiske lande er et højt prioriteret emne for alle nordboer, og der er meget ringe forståelse i vore befolkninger for regler, som opleves som mere bureaukratiske end logiske. I spørgsmålet om trafikken til og fra Bornholm gennem Sverige er der ganske vist sket visse lempelser i krav og kontrol, men de tilbageværende regler opleves stadig som en reel belastning for mange, som har brug for transportvejen gennem Sverige.

I betragtning af det nære og tillidsfulde samarbejde, der eksisterer mellem Danmark og Sverige, er det derfor en kilde til dyb forundring, at man på transitområdet ikke kan lægge den gensidige anerkendelse af nationale regler til grund for sin stillingtagen, som man ellers anvender på en række andre områder. I en sådan anerkendelse ligger jo, at de enkelte landes regler godt kan være forskellige, men kvalitativt anses de for ligeværdige.

Hvis Sveriges regering vil anerkende, at danske regler på transportområdet er ligeværdige med svenske, er det et rimeligt ønske, at Sveriges regering accepterer en reel transportkorridor Øresundsbroen-E65-Ystad.

Det vil derfor være værdifuldt at få oplyst, hvilke forhold der taler imod oprettelsen af en reel transportkorridor for dansk transport til og fra Bornholm via Sverige.

Med hvilken begrundelse afviser Sveriges regering at etablere en reel transportkorridor for dansk transport til og fra Bornholm gennem Sverige?

København, den 30. november 2006

Joan Erlandsen (V)

Svar fra Sveriges regjering avgitt 10. januar 2007

Som Joan Erlandsen skriver har vissa lättnader införts för Bornholmsresenärernas transit över Sverige. Med tillfredsställelse kan jag som nordisk samarbetsminister konstatera att de förenklingar som genomförts för medtagande av läkemedel och vapen för jakt eller tävling grundas på nordiska överenskommelser.

De svenska regler som gäller vid transit genom Sverige har till syfte att skydda intressen som folkhälsa och säkerhet. I vissa fall rör det sig också om internationella åtaganden, som t.ex. iakttagande av EU-regler. Detta regelverk kan inte åsidosättas genom inrättande av en transportkorridor över Sverige mellan Bornholm och Själland.

Den svenska regeringsförklaringen framhåller att Norden och Östersjöregionen skall vara Europas starkaste tillväxtområde. Alla möjligheter att stärka samarbetet bör utnyttjas. Jag delar således helt Joan Erlandsens syn på vikten av att minska gränshindren mellan de nordiska länderna. Detta gäller inte minst transittrafiken mellan Själland och Bornholm. Jag kommer därför att nära följa utvecklingen på detta område.

Stockholm den 10 januari 2007

Cristina Husmark Pehrsson
samarbetsminister

Nordisk Råds årsberetning

1. Nordisk Råds fællesmøder i 2005

København den 26.-27. januar afholdtes Præsidie- og udvalgsmøder.
Fællesmøde med nationale udvalg: Seminar om Biopolitik

Pärnu, Estland 27.-29. april afholdtes det 5. fællesmøde mellem Baltisk Forsamling og Nordisk Råd – *læs mere under punkt 6.*

Bodø, Norge 28.-29. juni afholdtes Præsidie- og udvalgsmøder.
Den anden parlamentariske Barents-konference blev afholdt den 29.-30. juni 2005 i Bodø

Karlstad, Sverige 21.-23. september afholdtes Præsidie- og udvalgsmøder
Den svenska och norska delegationen hade gemensamt arrangerat ett symposium om Statsmannaskap samt en officiell markering av unionsupplösningen.

Reykjavik den 25.-27. oktober afholdtes Nordisk Råds 57. session. I tilslutning til sessionen afholdtes Præsidie- og udvalgsmøder. *Se punkt 4.*

2. Præsidiet

Nordiska rådets presidium har år 2005 hållit sju möten. Rannveig Guðmundsdóttir, Island, var president och Jónina Bjartmarz, Island, vicepresident. Utöver de ordinarie mötena arrangerade presidiet ett seminarium om jämställdhet den 8 mars på den internationella kvinnodagen. Under året avslutades också dialogen med de nordiska parlamentens talmän och man enades om hur Nordiska rådet skall utvecklas i framtiden. Presidiet har också under året hållit ett gemensamt möte med Baltiska församlingens presidium i Pärnu i Estland. I samband med Nordiska rådets möten i september deltog presidiet och Nordiska rådet i 100 årsmarkeringen av unionsupplösningen mellan Norge och Sverige.

Utöver de frågor som presidiet i egenskap av ledningsorgan skall behandla blev också följande frågor som tillhör presidiets kompetensområde behandlade:

A 1378/presidiet	Medlemsforslag om etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemsskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (stillet af Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe i Nordisk Råd)
A 1377/presidiet	Presidieförslag om vicepresident i Nordiska rådet (framlagt av Presidiet i Nordiska rådet)
A 1367/presidiet	Præsidieforslag om informationsaftaler mellem de nordiske lande i forbindelse med bekæmpelse af grænsehindringer (fremlagt af Præsidiet i Nordisk Råd)
A 1365/presidiet	Medlemsförslag om nordisk beredskap vid naturkatastrofer i utlandet (väckt av Mittengruppen i Nordiska rådet)
A 1364/presidiet	Medlemsförslag om ökat nordiskt samarbete om samhällssäkerhet (väckt av Mittengruppen i Nordiska rådet)
A 1358/presidiet	Medlemsforslag om en nordisk innovasjonspris (fremlagt af Den Konservative Gruppe i Nordisk Råd)

A 1356/presidiet	Medlemsforslag om felles nordisk bistandspolitikk (framlagt av Den konservative gruppen i Nordisk Råd)
A 1350/presidiet	Medlemsforslag om nordisk fredspolitisk enhet (stillet af Den Venstre-socialistiske Grønne Gruppe i Nordisk Råd)
A 1340/presidiet	Medlemsförslag om Nordiska rådets priser (väckt av mittengruppen i Nordiska rådet)
B 242/presidiet	Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds budsjett for 2006
B 239/presidiet	Ministerrådsforslag om Rysslandsprogram
B 236/presidiet	Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds Arktiske Samarbejdsprogram 2006-2008
B 234/presidiet	Ministerrådsforslag om ny struktur for Nordisk Ministerråd

2.1 Præsidiets arbejdsgruppe til behandling af Nordisk Ministerråds budget

Presidets budgetgrupp har år 2005 bestått av följande medlemmar, som nominerats av partigrupperna:

- Socialdemokratiska gruppen, stortingsrepresentant Berit Brørby, ordförande
- Mittengruppen, folketingsmedlem Kristian Pihl Lorenzen, Danmark samt riksdagsledamot Simo Rundgren, Finland
- Konservativa gruppen, riksdagsledamot Kent Olsson
- Vänstersocialistiska gröna gruppen, stortingsrepresentant Inge Ryan

Budgetgruppen har 2005 hållit följande möten:

- den 26 januari i Köpenhamn: möte med den ställföreträdande samarbetsministern om förslaget till budgetdirektiv för 2006
- den 17 februari i Köpenhamn: internt möte i budgetgruppen
- den 28 april i Pärnu, Estland: internt möte i budgetgruppen
- den 9 juni i Köpenhamn: möte på sekretariatsnivå mellan Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet angående generalsekreterarens förslag till budget
- den 29 juni i Bodö: budgetgruppens möte med Nordiska ministrrådets generalsekreterare angående generalsekreterarens förslag till budget
- den 22 september i Karlstad: internt möte i budgetgruppen
- den 7 oktober i Oslo: internt möte i budgetgruppen
- den 13 oktober i Köpenhamn: samrådsmöte med samarbetsminister Connie Hedegaard
- Den 24 oktober i Reykjavik: budgetgruppen enades om ett utkast till betänkande om Nordiska ministerrådets budget

Budgetgruppen överlämnade ett förslag till betänkande angående ministerrådsförslag om ministerrådets budget 2006, till Nordiska rådets presidium. Vid Nordiska rådets session antog plenarförsamlingen betänkandet som rekommendation 30/2005.

2.2 Gränshinder

Under året har tidigare statsminister Poul Schlüter fortsatt som det danska ordförandeskapets speciella representant för att avskaffa gränshinder i Norden.

Det konkreta politiska arbetet i Nordiska rådet har primärt skett i utskotten. Dessutom har Nordiska rådets rapportör Ole Stavad också under året följt frågeställningarna noggrant.

Nordiska rådet har under året antagit en rekommendation om informationsavtal (Rek. 6/2005) mellan de nordiska länderna i syfte att undvika att nya gränshinder uppstår. Nordiska rådet menar att det är avgörande för arbetet med att avskaffa gränshinder i Norden att man inte skapar nya gränshinder i samband med att länderna antar ny lagstiftning. Denna fråga blev också debatterad vid Nordiska rådets session. Vidare har presidiet antagit en handlingsplan för arbetet med att avskaffa gränshinder som rådet under året har följt. En av de frågor som med hänsyn till handlingsplanen fått en tillfredsställande lösning är frågan om transport av hund och katt genom Sverige.

Poul Schlüter avslutar sitt arbete vid utgången av år 2005. Nordiska rådet har önskat att det också i framtiden skall finnas en speciell representant som arbetar specifikt med gränshindersproblematiken i Norden.

3. Udvalgenes og komiteernes arbejde i 2005

3.1 Kultur- og Utdannelsesutvalget

Kultur- og utdanningsutvalget behandler saker om:

- allmenn kultur og kunst i Norden og internasjonalt
- et mangekulturelt og multietnisk Norden
- film og medier
- språk
- idrett
- frivillig sektor
- barne- og ungdomskultur
- grunn- og videregående skole
- det nordiske utdannelsesmarked
- folkeopplysning og voksenopplæring
- livslang læring, forskning
- forskerutdannelse og -utveksling

I 2005 hadde utvalget 15 medlemmer. Leder var Lars Wegendal, Den Sosialdemokratiske Gruppe (s), Sverige. Nestleder fram til Folketinges valget i januar 2005 var Ester Larsen, Midtengruppen (V), Danmark. Etter valget overtok Bente Dahl, Midtengruppen (RV), Danmark dette vervet.

Kultur- og utdanningsutvalget møttes fem ganger til ordinære utvalgsmøter i løpet av 2005: i januar i København, i april i Pärnu, Estland, i september i Karlstad, samt i forbindelse med Nordisk Råds sesjon i oktober hvor utvalget også hadde et samrådsmøte med de nordiske kulturministrene om reformen av det nordiske kultursamarbeidet. Utvalget hadde ikke sommermøte i 2005.

Prioriterte emner for utvalget i 2005:

- Reform av det nordiske kultursamarbeidet
- Nordisk språkforståelse
- Nordiske spillemonopoler
- Biopolitikk

Utvalget arrangerte eller deltok på følgende seminarer og høringer i 2005:

- I forbindelse med Nordisk Råds møter i København i januar ble det holdt et fellesseminar med tittelen "Mot en nordisk biopolitikk". Ansvarlig for seminaret var en arbeidsgruppe bestående av medlemmer fra Kultur- og utdanning-, Medborger- og Forbruger-, Nærings- og Miljø- og naturressursutvalget. I tillegg til Nordisk Råds medlemmer deltok også representanter for relevante utvalg i de nasjonale parlamentene, samt representanter for næringsliv, forskning og interesseorganisasjoner. Det ble også publisert en rapport fra seminaret "Mot en nordisk biopolitikk?" (ANP 2005:743).
- På samme møte deltok utvalget på et seminar om rapporten "The NGO Legislation in the Countries in the Baltic Sea Region".
- I forbindelse med utvalgets møte i Pärnu i april ble det holdt et fellesmøte med utvalgets søsterutvalg i Baltisk forsamling om utviklingen av et baltisk-nordisk område for forskning og utdanning, og om Bologna-prosessens betydning for de nordiske og baltiske utdanningssystemer.
- I juni deltok utvalget på Miljø- og naturressursutvalgets miniseminar om klimaendringene i Arktis.
- I forkant av Nordisk Råds møter i september arrangerte utvalget en studietur til skoler i Karlstad-området og avholdt et seminar om kvalitets- og demokratispørsmål i skolen. Deltakere var representanter for utvalget, fra Baltisk forsamling, samt fra Riksdagens kulturutskott.

- På utvalgets møte i september var det også en høring om konsekvenser av strukturreformen av det nordiske kultursamarbeidet. Utvalget møtte da blant annet representanter for komiteer/institusjoner som foreslås nedlagt, samt representanter for Nordisk Ministerråd. Utvalget bestemte å nedsette en arbeidsgruppe for å følge implementeringen av den nye strukturen for det nordiske kultursamarbeidet som vil pågå gjennom hele 2006. En ny struktur skal være operativ fra 1. januar 2007..
- I november deltok representanter for utvalget på et høringsseminar om "Deklaration om nordisk språkpolitik".

Kultur- og utdanningsutvalget la fram følgende nye forslag på sesjonen i 2005:

A 1352/kultur	Medlemsförslag om nordisk-baltiskt nätverksarbete för frivilligorganisationer
A 1355/kultur	Medlemsforslag om komparativ studie av de nordiske lærerutdanningene
A 1361/kultur	Medlemsförslag om de nordiska spel- och lotterimarknaderna
A 1370/kultur	Medlemsförslag om arktisk forskning

Utvalget behandlet også "Ministerrådsforslag om strukturreform for det nordiske kultursamarbeidet" (B 241/kultur), og en rekke gamle rekommandasjoner ble helt eller delvis avskrevet.

3.2 Velfærdsudvalget

Nordiska rådets välfärdsutskott förbereder och ansvarar för ärendebehandlingen på följande arbetsområden:

- Välfärds- och trygghetsordningar
- Social- och hälsovård
- Handikapp
- Byggnation och bostad
- Familj
- Barn och ungdom
- Narkotika, alkohol och andra missbruksformer

Välfärdsutskottet hade år 2005 femton medlemmar med riksdagsledamot Tarja Cronberg (gröna) från Finland som ordförande. Arja Alho (sd) och Berndt Sköldestig (s) har verkat som viceordföranden för utskottet.

År 2005 har utskottet haft fem möten: januari i Köpenhamn, april i Pärnu, Estland, juni i Bodö, september i Karlstad samt i samband med Nordiska rådets session i Reykjavik i oktober. Sommarmötet hölls i augusti i Joensuu (Norra Karelen, Finland) och temat var psykiatrivård i Finland.

Vid sina möten har Välfärdsutskottet arrangerat/deltagit i följande seminarier/hearingar:

- Seminarium om Biopolitik, arrangerat av Kultur- och utbildningsutskottet, (januari)
- Seminarium kring rapporten "The NGO Legislation in the Countries in the Baltic Sea Region" (januar)
- Hearing om psykiatri vården i Danmark (april)
- Seminarium tillsammans med Baltiska församlingens socialkommitté om alkoholpolitik i Norden och Baltikum och dess förhållande till EU (april)
- Hearing om psykiatri vården i Norge (juni)
- Seminarium om Nordiska skatteportalen/virtuellt skattekontor tillsammans med Näringsingutskottet (juni)
- Hearing om psykiatri vården i Finland (augusti)
- Seminarium om fetma och ohälsa, med anledning av NMR:s arbete med en nordisk handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet, tillsammans med Medborgar- och konsumentutskottet (september)
- Hearing med nationella psykiatrisamordnaren i Sverige om situationen inom psykvården i Sverige (september)
- Seminarium om föräldraledighet i Norden tillsammans med Medborgar- och konsumentutskottet (oktober)

Rekommendationer

Följande rekommendationer avskrevs av Nordiska rådet plenarförsamling på förslag av Välfärdsutskottet:

- 46/2001/välfärd om Reumatikere og langvarige syge
- 24/2002/välfärd om Telemedicin mellan de nordiska länderna
- 25/2002/välfärd om Hälsovårdssystem i Norden
- 14/2003/välfärd om Insatser mot narkotika och alkohol

Med utgångspunkt i meddelanden från Nordiska ministerrådet beslöt plenarförsamlingen på förslag av Välfärdsutskottet att avvakta nytt svar för följande rekommendationer:

- 5/2003/välfärd om Pensioner och förtidspensionering
- 13/2003/välfärd om Förebyggande av diabetes

3.3 Medborger- og Forbrugerudvalget

Medborger- og Forbrugerudvalget bestod af 15 medlemmer. Arne Lyngstad (KrF), Norge var formand indtil han sluttede som Stortingsmedlem 30.9.2005. Pehr Löv (sv), Finland blev valgt ny formand på Nordisk Råds session 27.10.2005. Per Kaalund (S), Danmark var næstformand. Udvalget afholdte fem møder og gennemførte studietur til Strasbourg

De overordnede temaer som dominerede udvalgets arbejde i 2005 var:

- Menneskehandel
- Ligestilling, herunder mænd og ligestilling
- Urbefolkning

Udvalget arbejdede endvidere med følgende temaer:

- Korruption
- Bekæmpelsen af terrorisme og bevarelsen af personlig integritet
- Mainstreaming af ligestillingsprincippet i de nordiske statsbudgetter
- Bioetik
- REACH (EU's kemikaliedirektiv)
- Fødevarer og sund livsstil
- Frivillige organisationer i Østersølandene
- Arktiske forhold
- Vand som fælles ressource

Gæster og oplæg i forbindelse med udvalgets møder

København den 26.-27. januar Medborger- og Forbrugerudvalget, Miljø- og Naturresurseudvalget samt Næringsudvalgets afholdt fællesmøde om Reach (kemikaliedirektivet).

Pärnu, Estland 27.-29. april Medborger- og Forbrugerudvalget havde oplæg ved Pär Ström om "Storebror – ett nödvändigt ont?" samt fællesmøde med Baltisk Forsamlings Legal Affairs and Security Committee om "Fight against corruption in the Baltic and Nordic countries".

Bodø, Norge 28.-29. juni Medborger- og Forbrugerudvalget havde oplæg ved Rune Fjellheim, Arktisk Råd om Arctic Climate Impact Assessment Report/Arctic Human Development Report samt oplæg ved Hill-Marta Solberg, Chairman for Standing Committee of Parliamentarians of the Arctic Region (SCPAR) vedr. politisk opfølgning af ACIA og AHDR.

*Karlstad, Sverige 21.-23. septembe*r Medborger- og Forbrugerudvalget havde i samarbejde med Velfærdsuvalget et seminar om "Matvaror och fetma – politikernas ansvar?"

Reykjavik den 25.-27. oktober Medborger- og Forbrugerudvalget havde fællesseminar med Velfærdsudvalget med oplæg af:

- Tommy Ferrarini, fil. dr. i sociologi, Institut for social forskning, Stockholms Universitet fortale om "Familjepolitiken och dess utfall".
- Árni Magnússon, Socialminister, Island fortalte om erfaringerne omkring den nye fædre orlovsordning i Island og

- Ólafur Stephensen, viceredaktør for Morgunblaði fortalte om sine personlige erfaringer omkring fædreorlovsordning gennem 15 år
- Endvidere havde Medborger- og Forbrugerudvalget møde med den danske minister for familie- og forbrugeranliggender, Lars Barfoed

Rapportør

Udvalgets rapportør vedrørende urfolksspørsmål, Bendiks H. Arnesen (A), Norge besøgte Murmansk og Lovozero hvor han havde møder med regionale myndigheder, samiske organisationer og institutioner. På baggrund af rapporten fra denne studierejse fremlagde rapportøren et forslag som blev vedtaget i udvalget og senere behandlet på Nordisk Råds session.

Sommermøde

Udvalget foretog et besøg til Europarådet i forbindelse med sit sommermøde idet udvalget beskæftiger sig med flere områder som er Europarådets kærneområder. Europarådet har i forlængelse af dette besøg inviteret Nordisk Råd til at komme med oplæg på nogle af sine møder.

Rekommandationer og udtalelser

To medlemsforslag og et udvalgsforslag var behandlet på Nordisk Råds session:

A 1374/medborger	Utvalgsforslag om helse og næringsutvikling blant urfolk i Barents-regionen (fremlagt av Medborger- og forbrukerutvalget i Nordisk Råd)
A 1371/medborger	Medlemsforslag om felles nordisk koordinering av tiltak rettet mot bekjempelse av menneskehandel med særlig fokus på trafficking for seksuelle formål (framlagt av Den venstresosialistiske grønne gruppen i Nordisk Råd)
A 1366/medborger	Medlemsforslag om vand som en fri og fælles ressource (fremmet af Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe i Nordisk Råd)

Nedenstående to udvalgsforslag (REACH i samarbejde med 2 andre udvalg) blev sendt til fremstilling i Præsidiet:

9/2005/medborger/ miljø/næring	Udvalgsforslag om fremme af EU's kemikalielovgivning, REACH
13/2005/medborger	Udvalgsforslag om en konference i Skt. Petersborg om korruption

Udvalget vedtog endvidere en udtalelse rettet mod Nordisk Ministerråd vedrørende strukturforandringer i Nordisk Ministerråd.

Desuden behandledes diverse ministerrådsforslag.

Internationalt samarbejde

Udvalgets formand foretog en studietur til Europarådet og Office for Democratic Institutions and Human Rights (ODIHR). Udvalget og Baltisk Forsamlings Justitsudvalg afholdte et fællesseminar i Pärnu 27. april om bekæmpelse af korruption. Udvalget deltog endvidere i Baltisk Forsamlings møde om organiseret kriminalitet.
Udover ovennævnt har formanden samt andre repræsentanter fra udvalget deltaget i eksterne seminarer/konferencer på udvalgets fagområde.

3.4 Miljø- og Naturressourceudvalget

I 2005 besluttede Miljø- og Naturresurseudvalget at lægge hovedvægten på følgende emner:

1. Havets miljø og naturresurser - herunder Østersøen
2. Vedvarende energi, sikkerhed og forsyningssikkerhed
3. Kystfiskeriets fremtid
4. EU's kemikalielovgivning, REACH

5. Regional/lokal forvaltning af naturresurserne, herunder spørgsmål om grænseoverskridende rovdyrforvaltning

Prioriteret eksternt samarbejde har været:

1. Samarbejde med EU-parlamentet: Hovedvægt på EU's kemikaliedirektiv REACH
2. Miljøsamarbejde med Baltisk Forsamling: Hovedvægt på Østersøens miljø- og sø sikkerhed, herunder opfølgning på udpegningen til PSSA
3. Samarbejde med Vestnordisk Råd med hovedvægt på fiskerispørgsmål
4. Samarbejde med nationale parlamenters udvalg

Miljø- og Naturresurseudvalget havde 15 medlemmer med repræsentation fra alle nordiske lande og selvstyrende områder; heraf seks kvindelige og ni mandlige. Asmund Kristoffersen (A), Norge, var formand, og Hanna-Leena Hemming (saml), Finland, var næstformand.

Udvalget har holdt seks møder; herunder et i forbindelse med udvalgets sommermøde i Sydøstsverige om bl.a. deponering af atomaffald samt Østersøens miljøtilstand.

Udvalget havde under sessionen på Island møde med miljøministrene om bl.a. skibstrafik og miljø i Østersøen og om EU's kemikalielovgivning, REACH. Desuden havde udvalget et møde med Det Islandske Altings Fiskeriudvalg og Vestnordisk Råd om den islandske fiskeriforvaltning.

Udvalget fornyede sin samarbejdsaftale med Baltisk Forsamlings Miljøbeskyttelses- og Energiudvalg i Karlstad, Sverige i september. Det fremtidige samarbejde vil fokusere på Østersøens overgødskning, på miljøsikkerhed og skibstrafik samt flere emner.

Udvalget tog initiativ til at foreslå Baltic Sea Parliamentary Conference, BSPC at oprette en parlamentarisk arbejdsgruppe med henblik på at afhjælpe situationen med den kraftige overgødskning af Østersøen (Arbejdsgruppen er pr. januar 2006 etableret).

I forbindelse med sine møder har Miljø- og Naturresurseudvalget afholdt:

- seminar om EU's kemikalielovgivning, januar, København
- seminar om Østersøen som PSSA-område (sammen med Baltisk Forsamlings Miljøbeskyttelses- og energiudvalg), i april, Pärnu, Estland
- seminar om klimaforandringer i Arktis og muligheder for samfundsmæssige tilpasninger til kommende klimaforandringer, i juni i Bodø, Norge

Sideløbende har udvalget:

- deltaget i Baltic Sea Day i Skt. Petersborg, marts
- afholdt møde med Miljøkomiteen i Skt. Petersborgs Lovgivende Forsamling, Skt. Petersborg, marts
- afholdt møde med Folketingets Fødevareudvalg om blandt andet økologisk jordbrugsproduktion, i marts, København
- afholdt møde med den danske fødevareminister om Nordisk Ministerråds handlingsprogram 2005-2008 for jordbrugs-, skovbrugs-, fiskeri- og fødevaresamarbejdet i Norden, i marts, København
- deltaget i Vestnordisk Råds temakonference om Fiskeripolitik og samarbejde med EU i juni, Torshavn, Færøerne
- varetaget formandskabet for en forberedelsesgruppe vedr. konference om kystfiskeriets fremtid. (I samarbejde med Nordisk Ministerråd og repræsentanter for kystfiskerorganisationer i Norden)
- gennemført konference om kystfiskeriets fremtid med deltagelse af repræsentanter fra de nationale parlamenters fiskeriudvalg, i maj, Grenaa, Danmark
- deltaget i Nordisk Ministerråds møde om Naturparker, Friluftsliv og Helse, i juni, Island
- deltaget i Baltisk Forsamlings møde om skovpolitik i september, Letland
- deltaget i internationalt symposium om olie- og gasudvinding i Arktis, i september, Skt. Petersborg
- deltaget i NEFCO's jubilæumsseminar om Østerøens overgødskning i oktober, København
- deltaget i Barents Euro-Arctic Council's, BEAC's ministermøde i oktober, Rovaniemi, Finland
- deltaget i internationale møder og konferencer indenfor udvalgets aktuelle sager

I forbindelse med sessionen i Reykjavik behandledes tidligere års rekommandationer inden for Miljø- og Naturresurseudvalgets område.

I 2005 blev følgende rekommandationer vedtaget af udvalgets sager:

1/2005/miljø	Revideret strategi om bæredygtig udvikling 2005-2008
2/2005/miljø	Indsatser for at fremme temaet bæredygtig udvikling i internationale fora
3/2005/miljø	Handlingsprogram for det nordiske miljøsamarbejde 2005-2008
4/2005/miljø	Indsatser for at fremme temaet miljø i internationale fora
7/2005/miljø	Handlingsplan för nordiskt fiske-, jord- och skogsbruks- samt livsmedelsamarbete 2005–2008
8/2005/miljø	Revideret strategi for genetiske ressourcer for fiskeri, jordbrug, skovbrug og levnedsmidler i Norden 2005-2008
9/2005/medborger/ miljø/næring	EUs kjemikalielovgivning, REACH
12/2005/miljø	Kraftsituasjonen i Norden
29/2005/miljø	Handlingsplan for det nordiske energisamarbejde 2006-2009

3.5 Næringsudvalget

Næringsudvalgets arbejdsområder er:

- næring/industri
- indre marked, fri bevægelighed, afskaffelse af grænsehindringer, handel
- regional- og strukturstøtte
- beskæftigelse og arbejdsmarked
- arbejdsmiljø
- infrastruktur/transport
- kommunikation
- IT

Næringsudvalget har 14 medlemmer med Drífa Hjartardóttir (Sj.), Island som formand og Steingrímur J. Sigfússon (VG), Island, som næstformand. Udvalget har i 2004 afholdt fem udvalgsmøder og en studietur.

I løbet af året har udvalget afholdt seminarer/høring omkring

- EU´s forslag om et softwarepatent
- om næringspolitiske grænsehindringer
- diverse formandskabsprogrammer
- Digitale signaturer
- Artic Climate Impact Assesment Report
- Diverse henvendelse fra NGO´s om infrastruktur i Norden

Årets største satsning var afholdelse af konferencen "Global Outsourcing – Nordic Insourcing".

Udvalget har desuden behandlet forslag vedrørende

- en nordisk-baltisk samarbejde om arbejdsmarkedsinformation
- gennemførsel af en større international konference om global outsourcing og nordisk insourcing
- REACH
- udvalgsforslag om oprettelse af et nordisk *open source* kompetencecenter.
- nordiske byggeregler

Desuden behandledes diverse ministerrådsforslag.

Fire repræsentanter fra udvalget deltog i en studietur til WTO og OECD hvor udvalgets aktuelle sager blev drøftet.

Udvalget afholdte sommermøde på Island/Grønland den vestnordiske trafikanalyse stod i centrum.

3.6 Kontrolkomiteen

År 2005 höll Kontrollkommittén fyra möten:

- den 26 januari i Köpenhamn, Danmark
- den 18 maj i Tórshavn, Färöarna
- den 23 september i Karlstad, Sverige
- den 24 oktober i Reykjavik, Island

År 2005 har Kontrollkommittén haft följande medlemmar:

- Raymond Robertsen (H), Norge, ordförande
- Bernt Sköldestig (s), Sverige
- Tuve Skånberg (kd), Sverige
- Kristen Touborg (SF), Danmark
- Aud Gaundal (A), Norge
- Sigurður Kári Kristjánsson (Sj.), Island
- Aulis Ranta-Muotio (cent), Finland

Till Kontrollkommitténs huvuduppgift hör att behandla den danska Rigsrevisionens revisionsberättelser angående Nordiska rådets, Nordiska ministerrådets och Nordiska kulturfondens räkenskaper. På basis av dessa utarbetar Kontrollkommittén betänkanden till plenarförsamlingen för beslut. År 2005 noterade Kontrollkommittén inga brister i Nordiska rådets, Nordiska ministerrådets och Nordiska kulturfondens räkenskaper som skulle kunna föranleda åtgärder.

År 2005 har Kontrollkommittén på eget initiativ igångsatt en granskning av språkförståelsen i Norden och hur länderna hanterar förpliktelserna i ingångna konventioner på området. Kontrollkommittén har överlämnat behandlingen av rapporten till Kultur- och utbildningsutskottet så att språkfrågorna kan behandlas av korrekt instans. Det är viktigt att kunna se helheten i denna fråga.

3.7 Valgkomiteen

Nordisk Råds Valgkomite afholdt møder på følgende tidspunkter 2005:

- 29. juni i Bodø
- 22. september i Karlstad
- 24. og 26. oktober i Reykjavik i forbindelse med Nordisk Råds session

Valgkomiteens formand var Ole Stavad (S), Danmark og næstformand var Gabriel Romanus (fp), Sverige.

4. Sessionen

Nordiska rådets 57:e ordinarie session hölls på Hotell Nordica, Reykjavík, den 25-27 oktober 2005.

Innan sessionens öppnande hölls möten i partigrupper, utskott och presidiet. Presidiet mötte även de nordiska statsministrarna vid ett möte samt de nordiska utrikesministrarna vid en lunch. I generaldebatten höll Danmarks statsminister Anders Fogh Rasmussen statsministrarnas redogörelse och Norges samarbetsminister Heidi Grande Røys redogjorde för det norska ordförandeskaps programme i ministerrådet år 2006 å norska statsministerns vägnar.

Vid generaldebatten höll Danmarks statsminister Anders Fogh Rasmussen ett inlägg om biståndspolitiken.

Förutom behandling av rådets ärenden hölls en frågestund med samarbetsministrarna och utrikesministrarna samt försvarsministrarna som framlade respektive redogörelser.

Centrala debatter under sessionen gällde moderniseringen av det nordiska samarbetet, gränshinder samt kulturpolitiken i Norden. Andra teman som behandlades under sessionen var jämställdhet, energipolitik, arktiskt samarbete, kunskap och innovation samt ministerrådets budget för år 2006.

Nordiska rådets priser utdelades vid en högtidlig ceremoni i Reykjavíks stadsteater (Borgarleikhús) varefter Islands regering höll en officiell mottagning.

Vid sessionen antogs 17 rekommendationer, 24 rekommendationer avskrevs emedan plenarförsamlingen beslöt att avvakta nya meddelanden för 14 rekommendationer. I tre rekommendationers fall blev en eller flera att-satser avskrivna. Under året har presidiet godkänt 13 framställningar.

Vid sessionen genomfördes val till rådets organ samt andra förtroendeposter. Ole Stavad valdes till rådets president för år 2006. Till vicepresident för samma period valdes Kristian Pihl Lorentzen.

Sessionens dagsordenspunkter:

Tisdagen den. 25 oktober 2005, kl. 15.00–18.30

1 Sessionens öppnande

2 Fastställande av närvarolista

3 Godkännande av dagordning

4 Regler för sessionens genomförande – information om procedur vid voteringar

5 Generaldebatt
Statsministrarnas redogörelse

Onsdagen den. 26 oktober 2005, kl. 09.00–12.00

6 Modernisering av det nordiska samarbetet

7 Ett Norden utan gränshinder

8 De nordiska samarbetsministrarnas frågetimme

Kl. 14.00–16.00

9 Utrikesministrarnas redogörelse

Försvarsministrarnas redogörelse

10 Samarbete i Nordområdena

Kl. 16.00–18.00

11 Ny nordisk kulturpolitik

12 Jämställdhet och mänskliga rättigheter

Torsdagen den. 27 oktober 2005, kl. 09.00–12.00

15 Ett Norden för alla – handikappolitik

14 Nordisk energipolitik

13 Kunskap och innovation för tillväxt

Kl. 13.00–14.00

16 Planer och budget för det nordiska samarbetet 2006

17 Avskrivning och upprätthållande av rekommendationer, framställningar och interna beslut

18 Val

19 Tal av den nyvalda presidenten

20 Fastställande av tid och plats för nästa session

21 Sessionens avslutande

5. Västnorden

Nordiska rådet och Västnordiska rådet har under året hållit regelbundna kontakter och samråd. Nordiska rådets och Västnordiska rådets presidier höll ett gemensamt möte i anslutning till Nordiska rådets session för att dryfta viktiga samarbetsfrågor. Nordiska rådet deltog i Västnordiska rådets temamöte i Torshavn på Färöarna med ordföranden för rådets Miljö- och naturresursutskott. Konferensen hade som tema fiskeripolitik och en av de centrala frågeställningarna var att koordinera och klarlägga de västnordiska områdenas förhållanden gentemot EU. Vid Västnordiska rådets årsmöte i Island representerades Nordiska rådet av sin president. Infrastruktur och Färöarnas ansökan om en självständig representation i det officiella nordiska samarbetet var centrala debattämnen under årsmötet.

6. Nordiska rådets internationella samarbete 2005

Samarbetet med Baltiska församlingen

Samarbetet mellan Nordiska rådet och Baltiska församlingen fortsätter att utvecklas i riktning mot mer konkreta samarbetsfrågor och -former. Såväl presidierna som utskotten var under året inblandade i diskussioner om gemensamma prioriteringar och arbetsformer. I augusti 2004 tillsatte presidierna en gemensam ad hoc-arbetsgrupp i syfte att överväga syfte, innehåll och former i organisationernas fortsatta samarbete. Gruppen lade fram sin rapport i Pärnu i april 2005, vilken antogs av presidierna som ett strategidokument för det fortsatta samarbetet. Rapporten drar upp övergripande samarbetsmotiv och prioriteringar. Den framhåller vikten av att fokusera på ett väl avgränsat antal frågeställningar, och att utveckla flexibla och målinriktade arbetsformer.

Baltiska församlingens och Nordiska rådets 5:e gemensamma möte, vilket förberetts av en gemensam arbetsgrupp, hölls i Pärnu 27–29 april. Vid mötet antogs ett gemensamt uttalande som lyfte fram viktiga frågeställningar i Östersjöregionen inom vilka det nordisk-baltiska parlamentariska samarbetet kan bidra med politisk drivkraft. Detta möte var det sista i raden av gemensamma möten, vilka nu – i överensstämmelse med rekommendationer i ad hoc-gruppens rapport – kommer att efterföljas av årliga toppmöten med början i december 2006.

Rådet deltog traditionsenligt i Baltiska församlingens session, som hölls i Tallinn 25-26 november. Rådets president 2005, Rannveig Guðmundsdóttir, lovordade samarbetet under 2005, och pekade bl.a. på att samarbetet nu gått från ett retoriskt till ett praktiskt stadium, och att samarbetet mellan Baltiska församlingen och Nordiska rådet nu också är redo att utsträckas till andra aktörer. Rådets blivande president för 2006, Ole Stavad, beskrev bl.a.

huvuddragen i rådets kommande arbete och de samarbetsmöjligheter med Baltiska församlingen som de inrymmer. Vid sessionen antog Nordiska rådet och Baltiska församlingen vidare en gemensam arbetsplan för 2006, vilken beskriver de prioriterade samarbetsfrågorna för presidierna och för utskotten. Arbetsplanen föreslår bl.a. att presidierna tillsätter en ny gemensam arbetsgrupp för 2006 med uppgift att lämna förslag på samarbetsfrågor och former med ryska parlamentariska aktörer.

Medborgar- och konsumentutskottet och Baltiska församlingens justitieutskott genomförde ett gemensamt möte i Pärnu 27 april angående bekämpning av korruption. Utskottet deltog även i Baltiska församlingens möte om organiserad kriminalitet. Välfärdsutskottet och Baltiska församlingens sociala utskott genomförde ett gemensamt möte i Pärnu om alkoholpolitiken i Norden och Baltikum, och övervägde därvid olika slags gemensamma initiativ. Kultur- och utbildningsutskottet har samarbetat med Baltiska församlingens kulturutskott om etablerandet av ett gemensamt nordisk-baltiskt rum för utbildning och forskning, och i Pärnu i april fick man en redogörelse som bekräftade att detta arbete kommit långt på vägen. Man tog även upp Bologna-processens betydelse för de nordiska och baltiska utbildningssystemen. Utskotten arrangerade vidare ett seminarium i Karlstad om demokratifrågor i skolan. Miljö- och naturresursutskottet anordnade i september ett gemensamt arbetsmöte med Baltiska församlingens miljöutskott angående skogspolitik. De både utskotten förnyade också sitt samarbetsavtal genom att anta ett Memorandum of Understanding som bl.a. sätter fokus på frågor om fartygstrafik och övergödning av Östersjön.

Ryssland

Nordiska rådet strävar efter att förstärka nätverken och fördjupa dialogen med ryska parlamentariker. Rådet deltog med inlägg vid den 24:e plenarsessionen i CIS IPA (den interparlamentariska församlingen för oberoende staters samvälde) i S:t Petersburg 14–15 april. Rådet var också representerat vid en efterföljande konferens, arrangerad av CIS IPA, för att högtidlighålla segern över nazismen i Andra världskriget. Presidenten framhöll i sitt tal bl.a. att totalitarianism och terrorism kan bekämpas genom samarbete mellan demokratiska stater, och att det är en väsentlig uppgift att bygga broar mellan EU och EU:s östra grannar.

Nordiska rådets årliga stipendiatprogram för ryska parlamentariker genomfördes 23-27 maj i Reykjavik och Köpenhamn. Programmet samlade 20 deltagare från Federationsrådet, Statsduman, samt de regionala parlamenten i Arkhangelsk, Murmansk, Novgorod, Karelen och Kaliningrad.

Den 14–15 juni arrangerades det 9:e S:t Petersburg Economic Forum. Rådet medverkade bl.a. i en delsession som ägnades åt det parlamentariska samarbetet i nordområden. Presidenten träffade även ledamöter från Statsduman för samtal om möjligheterna att utveckla samarbetet mellan rådet och ryska parlamentariker.

I samband med Nordiska rådets session i Reykjavik 25-27 oktober genomförde rådet möten med representanter för Federationsrådet, Statsduman och nordvästra Rysslands parlamentarikerförsamling (PANWR). Man kom överens om att vidareutveckla samarbetsformer och gemensamma frågor, bl.a. miljö, bärkraftigt resursutnyttjande i norr, upprojning av atomavfall, samt Den nordliga dimensionen. Från rysk sida uttrycktes önskemål om att knyta tätare band med rådet i form av ett slags "partnerskap" som skulle ge breddade möjligheter för ryska parlamentariker att delta i debatter och att medverka i rådets hantering av relevanta ärenden, såsom t.ex. ministerrådets rysslandsprogram. Något beslut om detta fattades dock inte.

Nordiska rådets nye rapportör om Den nordliga dimensionen, Gabriel Romanus, träffade presidenten samt en stor grupp ledamöter för PANWR i Petrozavodsk den 3–4 november. Med utgångspunkt i den promemoria som togs fram gemensamt i juni 2004 diskuterade man möjliga samarbetsfrågor och former, bl.a. stöd till NGO:er, lokalt och regional självstyre, miljöfrågor, hälsa och sociala frågor, samt IT-utveckling.

Arktis och Barents

Nordiska rådets observatör i den arktiska parlamentariker kommittén (SCPAR), Rannveig Guðmundsdóttir, medverkade i SCPAR:s tre möten under året (Washington, S:t Petersburg och Oslo). Bland de frågor som varit uppe till överläggningar i SCPAR finns uppföljningen av arktiska rådets klimatrapport och rapport om arktiska levnadsförhållanden, IT och Arktis, bärkraftigt resursutnyttjande, samt frågan om en bindande legal regim för Arktis. Från nordamerikansk parlamentarisk sida har man under året visat ett större intresse än tidigare att fylla sin plats i SCPAR, och vid mötena i Washington deltog en senator från Alaska.

En delegation från Nordiska rådet deltog i den tredje parlamentariska Barentskonferensen, vilken ägde rum i Bodø 29–30 juni. Ett huvudtema var balansen mellan behovet av att utveckla regionens resurser och nödvändigheten att skydda dess känsliga natur- och kulturmiljöer. Ordförandens slutsatser från konferensen kommer att följas upp vid ett möte i Oslo i januari 2006.

Övriga inter-parlamentariska kontakter

Nordiska rådet har fortsatt odla sina parlamentariska kontakter med organisationer och aktörer utöver de som nämnts ovan. En delegation från the British-Irish Interparliamentary Body (BIIPB) besökte rådets och ministerrådets sekretariat i januari och blev informerade om verksamheten. Nordiska rådets session i Reykjavik i oktober samlade ett flertal internationella gäster, av vilka flera deltog aktivt i diskussionen.

I samband med sessionen anordnade Nordiska rådet ett rundabordssamtal om det parlamentariska samarbetet i norra Europa. Sju parlamentariska organisationer deltog i samtalet, som bl.a. gav uttryck för önskemål om en tätare samordning och samverkan i angelägna frågor, ett flitigare utbyte av information och erfarenheter, samt stärkta möjligheter att göra gemensamma ställningstaganden och utspel i frågor av gemensamt intresse, såsom t.ex. Den nordliga dimensionens fortsatta utveckling. Rundabordssamtalet kommer att följas upp i januari 2006 under värdskap av BSPC:s permanenta kommitté.

Nordiska rådets president var inbjuden att medverka i vinterns plenarsession i the Parliamentary Assembly of the Black Sea Economic Cooperation (PABSEC), vilken hölls i Tirana 22-23 november. Presidenten bidrog med ett inlägg och mötte även PABSEC:s president för samtal om demokratiutveckling, korruption och jämställdhetsarbete. Rådets vicepresident medverkade med ett inlägg vid Benelux-parlamentets vintersession i Haag 9–10 december.

Medborgar- och konsumentutskottet besökte Europarådet och Office for Democratic Institutions and Human Rights (ODIHR). Välfärdsutskottet deltog i en konferens arrangerad av Europarådet angående arbetsmarknadens och arbetstagarnas flexibilitet och dess sociala konsekvenser. Näringsutskottet medverkade i WTO:s toppmöte i Hong Kong, och gjorde studiebesök i WTO och OECD. Vidare arrangerade utskottet en konferens om "Global Outsourcing – Nordic Insourcing" Tillsammans med miljö- och naturresursutskottet deltog man i en hearing om REACH i Europaparlamentet. Miljö- och naturresursutskottet medverkade i ett möte i Västnordiska rådet på Färöarna angående nordisk fiskeriförvaltning i förhållande till EU.

7. Östersjösamarbete

Nordiska rådet fortsatte under verksamhetsåret sitt starka engagemang i det parlamentariska Östersjösamarbetet. Årets konferens organiserades i augusti 2005 i Vilnius, Litauen, med ett brett deltagande från alla Östersjöländer. Konferensen koncentrerade sina diskussioner på stabilitet och demokrati och kontakter till de nya EU-grannarna samt infrastruktur i regionen. Nordiska rådet deltog vid konferensen med en delegation av åtta parlamentariker.

Den permanenta kommittén hade under våren 2005 arbetat fram ett förslag till nya regler som godkändes enhälligt av konferensen. De nya reglerna innebär bl.a. att den permanenta kommittén, kan mellan konferensen, ge ställningstaganden på aktuella frågor; att både Europa-parlamentet och det tyska federala parlamentet, Bundestag, inbjöds att deltaga i den permanenta kommitténs möten; att ett nytt organ, en utvidgad permanent kommitté skall träffas två gånger om året, att den permanenta kommittén skall ha ett arbetsprogram och att kommittén väljer en viceordförande.

Konferensen avslutades med att enhälligt anta en resolution som hade förberetts i en resolutionskommitté. Ett nordiskt förmöte om de nya stadgarna och resolutionen arrangerades innan konferensens början.

Som ordförande för den permanenta kommittén tills konferensen startade fungerade Trivimi Velliste från Estland, efter konferensens slut tog Arja Alho, NR (Finland) över ordförandeskapet. Kommittén hade sex möten under 2005.

På initiativ av Nordiska rådets Miljö- och naturresursutskott grundades en parlamentarisk arbetsgrupp som skall utreda hur Östersjöländerna har följt beslut och rekommendationen angående övergödning och föra sina förslag till åtgärder till konferensen i 2007. Asmund Kristofferssen, ordförande för rådets Miljö- och naturresursutskott, valdes till ordförande för gruppen.

Den parlamentariska Östersjökonferensen och dess permanenta kommitté har haft en nära kontakt till och ett gott samarbete med CBSS. Kommittén har som en av sina uppgifter och i samarbetet med CBSS följt upp de tidigare konferensernas resolutioner samt de två rapporter som skrivits under de senaste åren, Outi Ojalas rapport om lagstiftning för frivilligsektorn i regionen och Kent Olssons rapport om Kaliningrad.

Den permanenta kommittén höll sex möten under året för att förbereda konferensen och stadgeförändringen samt att följa upp resolutionerna. Kommittén förberedde också under 2005 et förslag angående finansiering av sekretariatet som skall behandlas vid konferensen i 2006. Den permanenta kommittén mötte CBSS ordförandeland Polens vice utrikesminister Sergiusz Najar vid ett möte i Warszawa i januari 2005.

8. Nordiska rådets priser

8.1 Nordiska rådets litteraturpris 2005

Den isländske författaren Sjón (Sigurjón Birgir Sigurðsson) fick Nordiska rådets litteraturpris 2005 för romanen Skugga-Baldur som är hans femte roman.

Bedömningskommittén för litteraturpriset framhåller i sin motivering att "Skugga-Baldur" balanserar skickligt på gränsen mellan poesi och prosa. Romanen väver samman motiv från isländska folksägner, romantisk berättarkonst och en fascinerande historia, där nutidens etiska frågor framträder.

Litteraturpriset är liksom de övriga priserna från Nordiska rådet på 350 000 danska kronor och överlämnas den 26 oktober 2005 i anslutning till Nordiska rådets session i Reykjavik.

8.2 Nordiska rådets musikpris 2005

Den norska ensemblen Cikada tilldelades Nordiska rådets musikpris 2005. Årets 11 nomineringar har utsetts inom området nordiska kammarensembler och juryn motiverar sitt val så här:

"Cikada har med sitt målrettede og mangeårige arbeide, blitt en meget betydningsfull ambassadeur for samtidsmusikk i Norden. Juryen legger vekt på ensemblets særpregede uttrykk, levende spillestil og nyskapende holdning til stilistisk mangfold. Cikadas kompromissløse satsing på kvalitet i alle ledd, har resultert i en organisasjon som evner å sette fokus på samtidsmusikkens sterke betydning for vår nordiske identitet."

Cikada är kända långt utanför Norges gränser med sin repertoar bestående av både nordisk och internationell samtidsmusik.

8.3 Nordiska rådets Natur- och miljöpris 2005

Ann-Cecile Norderhaug, biolog och forskare från Norge, tilldelades Nordiska rådets Natur-och miljöpris 2005 på 350 000 danska kronor. Temat för årets pris har varit insatser för kulturlandskap i Norden.
Juryn motiverar sitt val så här: "Ann-Cecilie Norderhaug får priset för sin enastående insats för kulturlandskapet i Norden, då speciellt för sitt arbete med att synliggöra de biologiska

värdena. Hon har lagt mycket av grunden för en integrerad helhetssyn på natur- och kulturvärden – för sitt arbete med att ta fram ny kunskap, etablera institutioner, metoder och verktyg som bidrar till att säkra de biologiska värdena. Allt detta med en inspiration som ger glädje och arbetslust till såväl forskarkollegor som bönder. Ingen annan person kan utvisa en sådan unik bredd i sitt arbete med kulturlandskap i Norden".

8.4 Nordiska rådets filmpris 2005

Nordiska rådets filmpris 2005, på 350 000 danska kronor (ca 440 000 svenska) gick till Per Flys film Dråpet (Drabet) som producerats av Ib Tardini från Zentropa Entertainments och som skrivits av Kim Leona, Dorte Høgh, Mogens Rukov och Per Fly.

Dråpet var en av de åtta långfilmer och två dokumentärer som nominerats till priset. Jurymedlemmarna från alla nordiska länder motiverade sitt val med att Dråpet är "en stor nordisk film som från hjärtat berättar om tidlösa frågor men som gör det på ett språk som tillhör vår egen tid och på egna villkor".

Såsom motsvarande litteratur-, musik- och miljöpris har Nordiska rådets filmpris nu blivit årligt. Priset på 350 000 danska kronor (ca 440 000 svenska) delas lika mellan regissören (Per Fly), manusförfattarna (Kim Leona, Per Fly, Dorte Høgh samt Mogens Rukov) och producenten (Ib Tardini).

Motiveringen i sin helhet: "Kan höga ideal rättfärdiga brott? Utan att fördöma eller rentvå karaktärerna visar Dråpet att en handling alltid har följder. Filmen fokuserar på avståndet mellan abstrakta koncept och det verkliga livet. Den skapar ett universellt porträtt av en man som gått vilse i medelåldern och som måste göra vissa tuffa moraliska val för att kunna leva med sig själv. Filmen går igenom ett helt register av realism, berättar en tuff historia på ett enkelt sätt utan att kompromettera dess komplexitet. Varje dilemma visas klart i det kalla ljuset av ett dråp som inte kan tas tillbaka men som kan sonas. Dråpet är en sober film om att ta ansvar och följa sitt samvete. Filmen strider mot pragmatism och förtryck men belyser behovet av mänskligt engagemang. Detta är en stor nordisk film som från hjärtat berättar om tidlösa frågor men som gör det på ett språk som tillhör vår egen tid och på egna villkor."

9. Ligestilling

9.1 Kvinder og mænd fordelt på Nordisk Råds Præsidium og udvalg

Præsidiet

Kvinder	5
Mænd	8

Kultur- og uddannelsesudvalget

Kvinder	5
Mænd	10

Medborger- og forbrugerudvalget

Kvinder	6
Mænd	9

Miljø- og Naturressource udvalget

Kvinder	7
Mænd	8

Velfærdsudvalget

Kvinder	11
Mænd	4

Næringsudvalget

Kvinder	3
Mænd	11

Kontrolkomitéen

Kvinder	1
Mænd	6

Valgkomitéen

Kvinder	2
Mænd	5

9.2 Kvinder og mænd fordelt på formands- og næstformandsposter i Nordisk Råd

Præsidiets og udvalgenes formandsposter:

Kvinder	3
Mænd	5

Præsidiets og udvalgenes næstformandsposter:

Kvinder	4
Mænd	4

9.3 Råds sekretariatet i København

Råds sekretariatet i København har tilknyttet:

Kvinder	9
Mænd	6

10. Nordisk Råds økonomi 2005

Der henvises til Nordisk Råds regnskab for 2005. Bidraget til Nordisk Råd fra de nordiske parlamenters delegationer var i 2005 på DKK 30.660.000. Præsidiet vedtog på sit møde den 2. februar 2004 en budgetramme for Nordisk Råd gældende for 2005 på DKK 33.010.000, hvori forventede indtægter er indregnet.

Fordelingsnøglen mellem landene var for 2005:

Fordelingsnøgle:	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**
Danmark	24,6 %	23,8 %	22,8 %	22,8 %
Finland	18,6 %	17,5 %	17,6 %	17,9 %
Island	1,1 %	1,1 %	1,1 %	1,1 %
Norge	21,6 %	23,4 %	25,2 %	26,3 %
Sverige	34,2 %	34,2 %	33,3 %	31,9 %

Regnskabet for 2005 viser årets indtægter beløber sig til DKK 32 801 000, mens udgifterne beløber sig til DKK 31 033 000. Dette giver et årsresultat som derfor giver et overskud på DKK 1 768 000.

Præsidiet ønsker at oplyse, at rådsdirektørens bruttoløn, inklusiv tillæg, for 2005 i alt beløb sig til DKK 1 205 811 Rådsdirektøren har en standardkontrakt med Nordisk Råd og har ikke aftaler om andre særlige godtgørelser herudover.

11. Nordisk Råds nye sager i 2005

11.1 Nye medlemsforslag 2005

A 1361/kultur	Medlemsförslag om de nordiska spel- och lotterimarknaderna (väckt av Den socialdemokratiska gruppen i Nordiska rådet)
A 1362/miljø	Medlemsforslag om kraftsituasjonen i Norden (väckt av Den socialdemokratiska gruppen i Nordiska rådet)
A 1363/miljö	Medlemsförslag om gemensam tvärsektoriell forskning om en bred hållbar samhällsplanering för att klara klimatförändringarna i Norden (väckt av Den socialdemokratiska gruppen i Nordiska rådet)
A 1364/presidiet	Medlemsförslag om ökat nordiskt samarbete om samhällssäkerhet (väckt av Mittengruppen i Nordiska rådet)
A 1365/presidiet	Medlemsförslag om nordisk beredskap vid naturkatastrofer i utlandet (väckt av Mittengruppen i Nordiska rådet)
A 1366/medborger	Medlemsforslag om vand som en fri og fælles ressource (fremmet af Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe i Nordisk Råd)

A 1367/præsidiet	Præsidieforslag om informationsaftaler mellem de nordiske lande i forbindelse med bekæmpelse af grænsehindringer (fremlagt af Præsidiet i Nordisk Råd)
A 1368/medborger/miljø/næring	Udvalgsforslag om fremme af EU's kemikalielovgivning, REACH (fremlagt af Medborger- og Forbrugerudvalget, Miljø- og Naturresurseudvalget og Næringsudvalget i Nordisk Råd)
A 1369/näring	Medlemsförslag om harmoniseringen av de nordiska ländernas byggregler inom träområdet (väckt av Den socialdemokratiska gruppen i Nordiska rådet)
A 1370/kultur	Medlemsförslag om arktisk forskning (väckt av Mittengruppen i Nordiska rådet)
A 1371/medborger	Medlemsforslag om felles nordisk koordinering av tiltak rettet mot bekjempelse av menneskehandel med særlig fokus på trafficking for seksuelle formål (framlagt av Den venstresosialistiske grønne gruppen i Nordisk Råd)
A 1372/næring	Udvalgsforslag om EU's direktivforslag til softwarepatent (fremlagt af Næringsudvalget i Nordisk Råd)
A 1373/medborger	Udvalgsforslag om en konference i Skt. Petersburg om korruption (fremlagt af Medborger- og Forbrugerudvalget i Nordisk Råd)
A 1374/medborger	Utvalgsforslag om helse og næringsutvikling blant urfolk i Barentsregionen (fremlagt av Medborger- og forbrukerutvalget i Nordisk Råd)
A 1375/miljø	Medlemsforslag om at Nordisk Ministerråd utarbeider en egen nordområdestrategi (stilt av Den sosialdemokratiske gruppen i Nordisk Råd)
A 1376/næring	Medlemsforslag om koordineret nordisk arbejdsmarkedsinformation i de baltiske lande og Polen (stillet af Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe i Nordisk Råd)
A 1377/presidiet	Presidieförslag om vice president i Nordiska rådet (framlagt av Presidiet i Nordiska rådet)
A 1378/presidiet	Medlemsforslag om etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemsskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (stillet af Høgni Hoydal (TF), Kári P. Højgaard (SJFL), Kristen Touborg Jensen (SF), Line Barfod (EL), Kuupik Kleist (IA))
A 1379/miljö	Medlemsförslag om åtgärder mot radioaktiv nedsmutsning av Östersjön (väckt av den vänstersocialistiske gröna gruppen i Nordiska rådet)
A 1380/miljö	Medlemsförslag om en gemensam nordisk marknad för alternativa drivmedel

11.2 Ministerrådsforslag 2005

B 233/medborgar	Ministerrådsförslag om jämställdhetssamarbetsprogram 2006–2010
B 234/presidiet	Ministerrådsforslag om ny struktur for Nordisk Ministerråd
B 235/miljø	Ministerrådsforslag om Handlingsplan for det nordiske energisamarbejde 2006-2009
B 236/presidiet	Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds Arktiske Samarbejdsprogram 2006-2008
B 237/velferd	Ministerrådsforslag om Design for alle – et nordisk handlingsprogram
B 238/næring	Ministerrådsforslag om Nordisk Næringspolitisk Samarbejdsprogram 2006-2010
B 239/presidiet	Ministerrådsförslag om Rysslandsprogram

B 240/medborger	Ministerrådsforslag om program og principper for det nordiske justitssamarbejde
B 241/kultur	Ministerrådsforslag om strukturreform for det nordiske kultursamarbeidet
B 242/presidiet	Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds budget for 2006

11.3 Skriftlige spørgsmål 2005

E 1	Skriftlig fråga om nya gränshinder i Öresundsregionen (ställd av Elina Linna och Lars Ohly). Besvarat den 28 februari 2005
E 2	Skriftlig fråga om nordiskt samarbete i kris- och katastrofhantering (ställd av Presidiet). Besvarat den 18 mars 2005
E 3	Skriftlig fråga om en rättvis skattebehandling av finländska skogsarbetare i Sverige (ställd av Simo Rundgren). Besvarat den 6 april 2005
E 4	Skriftlig fråga om Danmarks skatteregler för nordiska priser (ställd av Lars Wegendal). Besvarat den 6 maj 2005
E 5	Skriftligt spørgsmål om igangsætning af støtteordningen for unge fra Norden og Nordvestrusland (stillet af Kuupik Kleist). Besvaret, den 8. juli 2005
E 6	Skriftlig fråga om uranbrytning vid Ladoga i Ryssland (ställd av Kristen Touborg Jensen, Kuupik Kleist, Elina Linna och Inge Ryan).
E 7	Skriftligt spørgsmål om Sveriges regerings syn på beskyttelse af borgeres ret til at udtrykke politiske holdninger (stillet af Søren Espersen). Besvaret den 7. juli 2005
E 8	Skriftligt spørgsmål om uranbrytning i Sverige (stillet af Geir Ketil Hansen, May Elisabeth Hansen, Lena Jensen, Kuupik Kleist, Outi Ojala, Inge Ryan, Suuvi-Anne Siimes og Kristen Touborg). Besvaret den 17 august 2005
E 9	Skriftligt spørgsmål om fremdriften i oprydning af radioaktivt affald i Nordvestrusland (stillet af Kuupik Kleist) besvaret den 26. september 2005
E 10	Skriftligt spørgsmål om nordisk samarbejde om fiskeriuddannelser (stillet af Kristen Touborg Jensen)
E 11	Skriftlig fråga angående information om de nordiska arbetsmarknaderna samt hindrande av utnyttjande av arbetstagare från EU:s nya medlemsländer (ställd av Reynoldh Furustrand) besvaret den 17 oktober 2005
E 12	Skriftlig spørsmål om budsjettmessige konsekvenser av ministerrådets strukturendringer (stilt av Berit Brørby)
E 13	Skriftligt spørgsmål til Sveriges regering om afvikling af praktikperioder i Skåne for lægestuderende ved Københavns Universitet (stillet af Ole Stavad)
E 14-E 31	Muntlige spørsmål under Nordisk Råds 57. sesjon
E 32	Skriftligt spørgsmål til Nordiska ministerrådet om vilkårene for nordisk folkeoplysning (stillet af Kristen Touborg Jensen)

11.4 Fremstillinger 2005

Fremst. 1/2005	Revideret strategi om bæredygtig udvikling 2005-2008
Fremst. 2/2005	Indsatser for at fremme temaet bæredygtig udvikling i internationale fora
Fremst. 3/2005	Handlingsprogram for det nordiske miljøsamarbejde 2005-2008
Fremst. 4/2005	Indsatser for at fremme temaet miljø i internationale fora
Fremst. 5/2005	Ligestillingsarbejdet i det nordiske samarbejde

Fremst. 6/2005	Informationsaftaler mellem de nordiske lande i forbindelse med bekæmpelse af grænsehindringer
Fremst. 7/2005	Handlingsplan för nordiskt fiske-, jord- och skogsbruks- samt livsmedelsamarbete 2005–2008
Fremst. 8/2005	Revideret strategi for genetiske ressourcer for fiskeri, jordbrug, skovbrug og levnedsmidler i Norden 2005-2008
Fremst. 9/2005	EUs kjemikalielovgivning, REACH
Fremst. 10/2005	Krav til EUs softwarepatent
Fremst. 11/2005	Vurdering av EUs direktivforslag til softwarepatent
Fremst. 12/2005	Kraftsituasjonen i Norden
Fremst. 13/2005	Konference om korrupsjon

11.5 Rekommandationer vedtaget af Nordisk Råd under den 57. session

Rek. 14/2005	Ny struktur for Nordisk Ministerråd
Rek. 15/2005	Nordiska ministerrådets Rysslandsprogram
Rek. 16/2005	Nordisk Ministerråds Arktiske Samarbejdsprogram 2006-2008
Rek. 17/2005	Nordisk-baltiskt nätverksarbete för frivilligorganisationer
Rek. 18/2005	Arktisk forskning
Rek. 19/2005	Helse og næringsutvikling blant urfolk i Barents-regionen
Rek. 20/2005	Strukturreform for det nordiske kultursamarbeidet
Rek. 21/2005	Spel- och lotterimarknaderna
Rek. 22/2005	Design for alle – et nordisk handlingsprogram
Rek. 23/2005	Anpassning av handikapp lagar och -författningar till att omfatta psykiskt sjuka handikappade
Rek. 24/2005	Nordisk jämställdhetssamarbetsprogram 2006–2010
Rek. 25/2005	Bekjempelse av menneskehandel
Rek. 26/2005	Rapport om bekjempelse av menneskehandel
Rek. 27/2005	Nordisk Næringspolitisk Samarbeidsprogram 2006-2010
Rek. 28/2005	Komparativ studie av de nordiske lærerutdanningene
Rek. 29/2005	Handlingsplan for det nordiske energisamarbejde 2006-2009
Rek. 30/2005	Nordisk Ministerråds budsjett for 2006

11.6 Interne beslutninger

1/2005	EU's direktivforslag til softwarepatent
2/2005	Inrättning av vice president i Nordiska rådet

11.7 Beslutninger om ikke at foretage sig noget

1 Medlemsförslag om nordisk beredskap vid naturkatastrofer i utlandet (A 1365/presidiet)

2 Medlemsforslag om felles nordisk bistandspolitikk (A 1356/presidiet)

3 Medlemsforslag om tiltak for å styrke oljevernberedskapen i nordområdene (A 1343/miljø)

4 Medlemsforslag om Nordiska rådets priser (A 1340/presidiet)

5 Medlemsforslag om nordisk fredspolitisk enhed (A 1350/presidiet)

6 Medlemsforslag om vand som en fri og fælles ressource (A 1366/medborger)

7 Medlemsförslag om harmoniseringen av de nordiska ländernas byggregler inom träområdet (A 1369/näring)

12. Nordisk Råds medlemmer 2005

Nordisk Råds medlemmer 2005 efter udvalg ved åbningen af Nordisk Råds 57. session.

Præsidiet

Den Socialdemokratiske Gruppe:
Berit Brørby (A), Norge
Anita Johansson (s), Sverige
Rannveig Guðmundsdóttir (A), Island, præsident
Ole Stavad (S), Danmark

Midtergruppen:
Jónína Bjartmarz (F), Island, vicepræsident
Kristian Pihl Lorentzen (V), Danmark
Pehr Löv, (sv), Finland
Gabriel Romanus (fp), Sverige,
Jan Sahl (KrF), Norge

Den Konservative Gruppe:
Inge Lønning (H), Norge
Kent Olsson (m), Sverige
Martin Saarikangas (saml), Finland

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Outi Ojala, (Vänst.), Finland

Kultur- og uddannelsesudvalget

Den Socialdemokratiske Gruppe:
Ole Dorph (Si), Grønland
Britt Hildeng (A), Norge
Nils-Erik Söderqvist (s), Sverige
Frode Sørensen (S), Danmark
Lars Wegendal (s), Sverige, ordförande

Midtergruppen
Mikko Alatalo (cent), Finland
Heli Berg (fp), Sverige
Bente Dahl (RV), Danmark, næstformand
Ragnar Erlandsson (ÅC), Åland
Rune J. Skjælaaen (Sp), Norge
Tuve Skånberg (kd), Sverige

Den Konservative Gruppe
Óli Breckmann (Ff), Færøerne
Per Ørum Jørgensen (KF), Danmark
Raija Vahasalo (saml), Finland

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Lena Jensen (SV), Norge

Medborger- og forbrugerudvalget

Den Socialdemokratiske Gruppe:
Marianne Carlström (s), Sverige
Per Kaalund (S), Danmark, næstformand
Risto Kuisma (sd), Finland
Berndt Sköldestig (s), Sverige
Jens Stoltenberg (A), Norge

Midtergruppen:
Arne Lyngstad (KrF), Norge, formand
Aulis Ranta-Muotio (cent), Finland
Leena Rauhala (kd), Finland
Irene Simonsen (V), Danmark

Den Konservative Gruppe:
Anne Berit Andersen (H), Norge
Trond Helleland (H), Norge
Inger René (m), Sverige
Sigurður Kári Kristjánsson (Sj.), Island

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Elina Linna (v), Sverige

Andre:
Søren Espersen (DF), Danmark

Miljø- og Naturressourceudvalget

Den Socialdemokratiske Gruppe:
Ásta R. Jóhannesdóttir (A), Island
Sinikka Bohlin (s), Sverige
Asmund Kristoffersen (A), Norge, formand
Barbro Sundback (ÅSD), Åland
Satu Taiveaho (sd), Finland

Midtergruppen:
Barbro Feltzing (mp), Sverige
Agne Hansson (c), Sverige
Kári P. Højgaard (Sjfl.), Færøerne
Simo Rundgren (cent), Finland
Gunilla Tjernberg (kd), Sverige

Den Konservative Gruppe:
Hanna-Leena Hemming (saml), Finland, vice ordförande

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Kuupik Kleist (IA), Grønland
Inge Ryan (SV), Norge
Kristen Touborg (SF), Danmark

Andre:
Øyvind Korsberg (FrP), Norge

Velfærdsudvalget

Den Socialdemokratiske Gruppe:
Arja Alho (sd), Finland, vice ordförande
Aud Gaundal (A), Norge
Margareta Israelsson (s), Sverige
Ilkka Taipale (sd), Finland

Midtergruppen:
Tarja Cronberg (gröna), Finland, formand
May-Helen Molvær Grimstad (KrF), Norge
Hannu Hoskonen (cent), Finland
Michael Aastrup Jensen (V), Danmark

Den Konservative Gruppe:
Arnbjörg Sveinsdóttir (Sj.), Island
Allan Niebuhr (KF), Danmark
Elisabeth Røbekk Nørve (H), Norge

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Line Barfod (EL), Danmark
May Elisabeth Hansen (SV), Norge

Andre:
John I. Alvheim (FrP), Norge
Anita Knakkergaard (DF), Danmark

Næringsudvalget

Den Socialdemokratiske Gruppe:
Lennart Axelsson (s), Sverige
Reynoldh Furustrand (s), Sverige
Carsten Hansen (S), Danmark
Harry Wallin (sd), Finland

Midtergruppen:
Joan Erlandsen (V), Danmark
Lauri Oinonen (cent), Finland
Runar Patriksson (fp), Sverige
Marion Pedersen (V), Danmark

Den Konservative Gruppe:
Drífa Hjartardóttir (Sj.), Island, formand
Rolf Gunnarsson (m), Sverige
Raymond Robertsen (H), Norge
Jan Vapaavuori (saml), Finland

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Steingrímur J. Sigfússon (VG), Island, næstformand

Andre:
Thore A. Nistad (FrP), Norge

Kontrolkomiteen

Den Socialdemokratiske Gruppe:
Aud Gaundal (A), Norge
Berndt Sköldestig (s), Sverige

Midtergruppen:
Aulis Ranta-Muotio (cent), Finland, vice ordförande
Tuve Skånberg (kd), Sverige

Den Konservative Gruppe:
Raymond Robertsen (H), Norge, formand
Sigurður Kári Kristjánsson (Sj.), Island

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Kristen Touborg (SF), Danmark

Valgkomitéen

Den Socialdemokratiske Gruppe:
Berit Brørby (A), Norge
Ole Stavad (S), Danmark, formand

Midtergruppen:
Marion Pedersen (V), Danmark
Gabriel Romanus (fp), Sverige, vice ordförande

Den Konservative Gruppe:
Kent Olsson (m), Sverige
Martin Saarikangas (saml), Finland

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Inge Ryan (SV), Norge

13. Partigrupper i Nordisk Råd

Konservativa gruppen

Det Konservative Folkeparti (KF), Danmark
Fólkaflokkurin (Ff), Færøerne
Samlingspartiet (Kok.), Finland
Frisinnad Samverkan (FS), Åland
Sjálfstæðisflokkurinn (Sj.), Island
Høyre (H), Norge
Moderata samlingspartiet (m), Sverige

Mittengruppen

Det Radikale Venstre (RV), Danmark
Venstre (V), Danmark
Atassut (At), Grønland
Centern i Finland (Kesk.), Finland
Kristdemokraterna (KD), Finland
Svenska folkpartiet (SFP), Finland
Gröna Förbundet (Vihr.), Finland
Liberalerna på Åland (lib), Åland
(ÅC) Åländsk Center
Framsóknarflokkurinn (F), Island
Kristelig Folkeparti (KrF), Norge
Senterpartiet (Sp), Norge
Centerpartiet (c), Sverige
Folkpartiet liberalerna (fp), Sverige
Kristdemokraterna (kd), Sverige
Miljöpartiet (mp), Sverige

Socialdemokratiska gruppen

Socialdemokratiet (S), Danmark
Socialdemokratiet (Jvfl.), Færøerne
Siumut (Si), Grønland
Finlands Socialdemokratiska Parti (SDP), Finland
Ålands socialdemokrater (ÅSD), Åland
Den Socialdemokratiske Alliance (A), Island
Det norske Arbeiderparti (A), Norge
Sveriges socialdemokratiska arbetareparti (s), Sverige

Den vänstersocialistiska gröna gruppen

Enhedslisten (EL), Danmark
Socialistisk Folkeparti (SF), Danmark
Inuit Ataqatigiit (IA), Grønland
Vasemmistoliitto/Vänsterförbundet (Vas.), Finland
Vinstri Grænir/Vänster Gröna (VG), Island
Sosialistisk Venstreparti (SV), Norge
Vänsterpartiet (v), Sverige

Utan partigruppstillhörighed

Dansk Folkeparti (DF), Danmark
Fremskrittspartiet (FrP), Norge

14. Nordisk Råds delegationer

Hver national delegation har sit eget sekretariat, som forbereder møder, assisterer i forbindelse med praktiske spørgsmål, og tilbyder råd og vejledning til offentligheden.

Nordisk Råd, Danmarks Riges delegation
Generalsekretær Henrik Hagemann

Nordisk Råd, Færøernes Delegation
Rådgiver Høgni Joensen

Nordisk Råd, Grønlands Delegation
Seniorrådgiver Jakob Hartmann Hansen

Finlands delegation i Nordiska rådet
Sekretariatschef Greta Lohiniva

Nordiska rådet, Ålands delegation
Delegationssekretær Anna-Lena Sjölund og Helena Blomqvist

Nordisk Råd, Islands delegation
International sekretær Stígur Stefánsson

Nordisk Råd, Den Norske Delegasjon
Sekretariatsleder Kjell Myhre-Jensen

Nordiske rådet, Den Svenska delegationen
Sekretariatschef Eva Smekal

Regler for gjennomføring av Nordisk Råds 58. sesjon

1. Talerett

Presidiet foreslår

at alle gjestende parlamentarikere har talerett i debattene

at representanten fra Co-existence of Civilisations Expedition gis rett til å holde et innlegg på *10 minutter* under dagsordenspunkt 9

2. Begrensning av talertiden under dagsordenspunkt 5: Nordisk toppmøte

Presidiet foreslår

at tidsbegrensningen av innlegg er

10 minutter for Finlands statsminister som EU-formann til åpningsinnlegget

8 minutter for de øvrige nordiske lands statsministere

6 minutter for lederne for landskapsstyret og landsstyrene

6 minutter for lederne for opposisjonspartiene

at presidenten legger til rette for god plass til replikkskifter i debatten og kan forlenge replikkskiftenes lengde opp til 15 minutter samt gi 2 minutter til den første replikk og 2 minutter til svar, mens det for en evt. andre replikk gjelder de vanlige regler *(jf. pkt. 8)*

3. Begrensning av talertiden i dagsordenspunkt 6: Generaldebatt

Presidiet foreslår

at tidsbegrensningen av innlegg i generaldebatten er

10 minutter for statsministrenes redegjørelse

10 minutter for regjeringenes redegjørelse om en styrket rolle for selvstyreområdene i nordisk samarbeid

10 minutter for lederen for samarbeidsministrene til et hovedinnlegg, herunder redegjørelsen om arbeidet med grensehindringer i Norden

4 minutter for hver av de øvrige samarbeidsministere til et hovedinnlegg

4 minutter for hver av partigruppenes talsmenn

2 minutter for øvrige talere

4. Regler vedr. dagsordenspunkt 7: De nordiska samarbetsministrarnas frågetimme

Presidiet foreslår

at ordningen med skriftlige spørsmål til besvarelse under spørretimen ikke anvendes, men at alle skriftlige spørgsmål besvares skriftlig. Mundtlige spørgsmål henvises til samarbejdsministrenes spørgetime.

at følgende regler skal gjelde for spørretimen:

a) en tidsbegrensning på *1 minutt* pr. spørsmål

b) en tidsbegrensning på *2 minutter* pr. svar

c) presidenten kan gi spørsmålsstilleren ordet til et tilleggsspørsmål

5. Begrensning av talertiden under dagsordenspunkt 8: Utrikes- och försvarsministrarnas redogörelser

Presidiet foreslår

at tidsbegrensningen av innlegg i utenriksdebatten er

10 minutter for utenriksministrenes og forsvarsministrenes redegjørelser

4 minutter for hver av de øvrige utenriks- og forsvarsministre til et evt. hovedinnlegg

4 minutter for presidiets og utvalgenes talsmenn for saker

3 minutter til øvrige talere

6. Begrensning av talertiden i øvrige debatter

Presidiet foreslår

at tidsbegrensningen av innlegg i debattene er *3 minutter*

at ved presentasjon av ministerrådsforslag/redegjørelser fra ministerrådet/regjeringene er taletiden *6 minutter*

at utvalgenes og Presidiets talsmenn for saker får en taletid på *4 minutter*

at ministeren som svarer vedr. rekommandasjoner får en taletid på *4 minutter*

7. Adgang til å avslutte debatter

Presidiet foreslår

at alle oppsatte dagsordenspunkt får den tid til behandling som er avsatt

at presidenten kan avslutte en debatt når den avsatte tid er utløpt selv om det gjenstår talere på listen

8. Replikkskifte

Presidiet foreslår

at presidenten legger til rette for økt bruk av replikker

at følgende regler skal gjelde for replikkskifte:

a) den som replikken rettes til bør gis mulighet for å svare omgående

b) det kan gis adgang til replikk både på hovedinnlegg og replikk

c) samme rådsmedlem kan få inntil to replikker i samme replikkskifte

d) hovedinnleggets taler har rett til å avgi et avsluttende svar

e) for hver replikk gjelder en tidsbegrensning på *1 minutt*

f) for hvert svar gjelder en tidsbegrensning på *1 minutt*

Presidenten søker å begrense hele replikkskiftet til høyst *10 minutter*

Presidiet henviser forøvrig til Arbeidsordningens kapittel 1:

§ 8 Regler for gjennomføring av sesjon
Plenarforsamlingen kan ved innledningen av en sesjon, etter forslag fra presidiet, fastsette kompletterende regler for gjennomføring av sesjonen.
Plenarforsamlingen kan, etter forslag fra presidiet, vedta å endre fastsatte regler med to tredels flertall.

§ 10 Debatt
Før plenarforsamlingen fatter vedtak i en sak, skal rådsmedlemmene gis anledning til debatt.

Presidiet kan fastsette regler for i hvilken rekkefølge talerne på talerlisten skal få ordet. Om slike regler ikke er fastsatt, får medlemmene ordet i den rekkefølge de anmelder seg. Plenarforsamlingen kan under pågående debatt, etter forslag fra presidiet eller møtelederen, beslutte å begrense innleggenes lengde for en bestemt debatt eller for en del av sesjonen.

Etter forslag fra møtelederen eller fra fem valgte medlemmer kan plenarforsamlingen beslutte med to tredels flertall at debatten om en bestemt sak skal avsluttes. Et slikt forslag skal ikke debatteres.

§ 11 Replikker
Uavhengig av talernes rekkefølge kan et medlem som er direkte berørt av et hovedinnlegg, få ordet til høyst to replikker. I tillegg til dette kan møtelederen uavhengig av talerlisten gi ordet til medlem for høyst to replikker til hvert hovedinnlegg om ikke reglene for gjennomføringen av sesjonen fastsetter noe annet.

Dersom ikke reglene for sesjonens gjennomføring fastsetter annet, skal en replikk vare høyst to minutter. Replikk må kun inneholde opplysning, rettelse eller imøtegåelse av nærmest foregående hovedinnlegg.

§ 18 Spørsmål
Valgt medlem kan stille spørsmål til regjering, landsstyre, landskapsstyre eller til ministerråd.

§ 20 Muntlige spørsmål
Muntlig spørsmål skal stilles og besvares ved særskilt spørretime som etter forslag fra presidiet kan arrangeres ved en sesjon. Nærmere bestemmelser om en slik spørretime skal inngå i reglene for gjennomføring av sesjonen.

Att möta globalisering tillsammans

Program för Nordiska rådets arbete 2007

Det nordiska parlamentariska samarbetet syftar till att främja politisk, ekonomisk, miljömässig, social och annan utveckling i Norden och norra Europa. Mot bakgrund av globaliseringen där alla de fem länderna och de självstyrande områdena skall klara sig i en benhård omvärldskonkurrens kan det nordiska samarbetet få ny betydelse och skapa nya resultat till nytta för våra nordiska invånare. Nordiska rådet har fattat beslut om en dagordning som ger oss förutsättningar att tillsammans med våra regeringar fånga upp de möjligheter som ett förstärkt nordiskt samarbete öppnar upp för.

De nordiska länderna har självklara gemensamma styrkepositioner som bäst kan utnyttjas på den globala marknaden genom en samfälld strategisk insats. En enad front från Norden kräver dock gemensam handlingskraft.

Norden har ett starkt utgångsläge. Alla våra länder har solida grundvalar för att möta den internationella konkurrensen. Vi har gemensamma värderingar. Vi har byggt upp välfungerande välfärdssamfund som har stort folkligt stöd. På många områden har vi valt olika lösningar och vi har olika styrkepositioner. Vi har därför något att ge varandra i ett nära samarbete, vilket ger långt bättre utfall än det som varje enskilt land skulle kunna åstadkomma på egen hand.

1. Ett Norden utan gränshinder

Att företag och enskilda individer kan förflytta sig och verka fritt i Norden utan att konfronteras med gränshinder är en grundläggande förutsättning för att Norden skall kunna utveckla och bibehålla sin position som en konkurrenskraftig region i en globaliserad värld.

Som en följd av en långt utbyggd välfärd och en stor offentlig sektor finns det många regler, lagar och direktiv på samhällets olika områden i de nordiska länderna. Det har visat sig att dessa regler och lagar inte alltid passar ihop mellan de nordiska länderna. I takt med att de nordiska befolkningarna och företagen allt mera verkar och lever i två eller flera nordiska länder ställs denna problematik på sin spets.

Det är därför av central betydelse att skapa en instans som enskilda individer och företag kan vända sig till när gränshindren gör sig påminda. Nordiska rådet kommer därför att arbeta för att det upprättas en nordisk ombudsmansfunktion på permanent bas för att på ett systematiskt sätt kunna motverka gränshinder.

2. Ett miljömedvetet Norden

Den fortsatta utvecklingen av Norden som en global vinnarregion innebär bland annat att näringslivet och hushållen har tillgång till säkra leveranser av energi, som produceras och distribueras på ett hållbart sätt. Därför måste energipolitiken utformas så att den tillgodoser dels miljö- och klimatmålen och dels distributions- och försörjningsmålsättningar i de nordiska länderna. Det förutsätter en minskning av användandet av fossila bränslen och en satsning på en rad olika miljövänliga energikällor. Alltså bör det nordiska samarbetet satsa på att utveckla och utnyttja förnyelsebar energi i större grad än idag. Med hänsyn till radioaktivt avfall är det ett samnordiskt intresse att hanteringen och lagringen sker i enlighet med strängast tänkbara säkerhetskrav.

Miljömedvetenhet och höga ambitioner för miljöskydd är en viktig grundsten i det nordiska vinnarkonceptet. I det sammanhanget kommer Nordiska rådet att fortsätta samarbetet med de icke nordiska Östersjöländerna för att bekämpa bl.a. de oförsvarligt stora utsläppen av kväve och fosfor i Östersjön. I Nordiska rådets arbete med att vidareutveckla Norden som en inflytelserik region spelar *nordisk branding* av miljö- och energiteknologier samt miljösystemexport en stor roll.

3. Nordisk kamp mot människohandel

Organiserad brottslighet och våld är ett direkt hot mot den nordiska samhällsmodellen som i hög grad kännetecknas av respekt för mänskliga rättigheter och trygghet för medborgarna. Därför kommer Nordiska rådet att fortsätta kampen mot människohandel och andra former av organiserad brottslighet samt överträdelser av de mänskliga rättigheterna. Nordiska rådet kommer i dessa frågor att samarbeta med andra internationella organisationer för att uppnå bästa möjliga resultat.

4. Mångkulturell samexistens i Norden

En viktig förutsättning för att Norden skall utvecklas som region är olika etniska gruppers deltagande i samhällets grundläggande processer och aktiviteter. Med detta som bakgrund strävar Nordiska rådet efter att (vidare)utveckla konstruktiv samexistens mellan samhällets olika etniska grupperingar. Speciell uppmärksamhet kommer ägnas åt invandrarkvinnors situation i ett jämställdhetsperspektiv.

5. Ett Norden i regionalt samarbete

Som en konsekvens av en ökande internationell interaktion måste Norden i större grad fokusera på regionalt samarbete. Det innebär ett ökat engagemang i Östersjösamarbetet, i Västnorden samt i Arktis- och Barentssamarbetet. Det är centralt för Norden att skapa en förståelse för de viktigaste utmaningarna och samarbetsfrågorna i dessa regioner. Nordiska rådet har som ambition att involvera sina grannländer i ett aktivt deltagande i regionala samarbetsorgan.

6. Ett konkurrenskraftigt Norden

Nordiska rådet kommer att fokusera på centrala näringspolitiska villkor i förhållande till de globala utmaningar som näringslivet i Norden konfronteras med dagligen. Det är en grundläggande förutsättning att Nordens näringsliv och forskningsinstitutioner har de nödvändiga globala kompetenserna. Det vill säga att man har kunskap om och erfarenhet av nya kompetenskrav, handelsmönster, finansiella metoder och interkulturella umgängesformer. Nordiska rådet vill på detta område väcka de nödvändiga initiativen för att säkra att detta blir fallet.

Vidare är det för Nordiska rådet en målsättning att det skapas ekonomiska resurser på tvärs av de nordiska gränserna så att både nya företagare och redan etablerade företag får bättre tillgång till start- och utvecklingskapital. Norden bör i högre grad än tidigare utnyttja sitt regionala samarbete till att optimera användningen av existerande kapital och samtidigt samarbeta om att utveckla ytterligare kapital för detta ändamål.

Slutligen är det avgörande för Norden att utvecklingen på innovationsområdet fortsätter. Detta kan ske via ett förbättrat samspel mellan forskare och innovationsmiljöer samt mellan innovationsmiljöer och företag. Användardriven innovation är ett nyckelord i detta sammanhang.

7. Ett samhälle för alla

Det finns ett tydligt samband mellan en god folkhälsa och ett samhälle präglat av ekonomisk och social trygghet. Människor skall kunna och våga skifta karriär eller byta arbete när detta krävs för att hålla sig kvar på arbetsmarknaden. Ekonomisk stress och social otrygghet orsakar ohälsa. Hälsa, ekonomisk och social trygghet är viktiga framgångsfaktorer för att Norden också i framtiden skall ligga i täten i den internationella utvecklingen. Nordiska rådet kommer under året att fokusera på den nordiska välfärdsmodellen i detta sammanhang.

Socialpolitiska reformer är ofta en reaktion på förändrade ekonomiska och sociala strukturer. De nordiska länderna skall reagera på de nya utmaningarna så att viktiga landvinningar som utrotande av fattigdom, minskningen av sociala klyftor och ökande av kvinnors handlingsfrihet inte äventyras. En viktig utmaning för Nordiska rådet och det nordiska samarbetet blir därför att utforma reformstrategier som gör det möjligt att förena åtaganden när det gäller människors sociala trygghet med en exponering för en globaliserad ekonomi.

8. Ett kompetent Norden

Kultursamarbetet spelar en viktig roll för att utveckla och bibehålla den regionala samhörigheten. I det nordiska samarbetet är kultursamarbetet en av hörnstenarna och därför är utvecklingen av detta högt prioriterat. Nordiska rådet kommer under 2007 fokusera på genomförandet av den nya strukturen för det nordiska kultursamarbetet. Under de kommande åren kommer det också att riktas speciell uppmärksamhet på de utvecklingsmöjligheter som uppstår när kopplingen mellan kultur och näringsliv stärks. Språk och språkförståelse är i detta perspektiv centralt och därför kommer språkpolitiska frågeställningar att bli viktiga. Deklarationen om nordisk språkpolitik som antagits 2006 skall följas upp med konkreta åtgärder.

Utbildning och forskning är avgörande faktorer för hur de nordiska länderna kommer att klara sig i en global konkurrenssituation. Nordiska rådet kommer att aktualisera initiativ på dessa områden – speciellt i förhållande till det fortsatta arbetet med *Norden som global vinnarregion*.

9. Ett ansvarsfullt Norden

Nordiska rådet arbetar målmedvetet för att Norden skall vara en föregångsregion när det gäller globalt ansvar så att det solidariska tänkande som genomsyrar de nordiska samhällena internt också kommer att styra de nordiska ländernas ageranden globalt. De nordiska länderna är idag centrala aktörer i humanitärt arbete och biståndsarbete runt om i världen. Nordens engagemang i utrikes- och säkerhetspolitiska frågor, vilket bland annat omfattar civil krishantering och samhällssäkerhet, syftar till att stärka den samnordiska förmågan till kris- och katastrofhantering. De nordiska länderna har lång erfarenhet och bred expertis i dessa frågor. Ett starkt nordiskt samarbete bidrar till att höja insatsförmågan både på hemmaplan och internationellt.

Statsministrarnas redogörelse

Ärade ordförande! Efter den föregående och synnerligen intressanta temadiskussionen har jag glädjen att presentera Finlands ordförandeskapsprogram för det kommande året. Programmet i tryckt form med bilder omfattar 56 sidor och är tillgängligt på Finlands bord i hallen utanför sessionssalen, men hämta den först efter mitt tal.

Programmet innehåller förordet, utgångspunkter och mål för ordförandeskapet, mål och program per sektor och till slut det som för ministerrådets del utgör så kallat inofficiellt och övrigt samarbete. Då ni läser denna inofficiella del kommer ni att märka att den omfattar samarbetsformer som med tanke på det nordiska samarbetet är synnerligen centrala och officiella.

Så som många av er kunde förutse är vårt mål att skapa en naturlig förbindelse mellan det pågående finska EU-ordförandeskapet och ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet.

I detta sammanhang vill jag tacka Norge och statsminister Jens Stoltenberg för en lyckad ledning av det norska ordförandeskapet. Norge har lyft upp centrala frågor gällande hållbar utveckling, social välfärd och miljö. Norges tyngdpunkter har varit samarbetet med våra europeiska närområden, den nordiska välfärdsmodellen samt kunskap, förnyelse och skapande av nordisk nytta.

Vi alla har blickat mot nordliga områden och många av oss hade redan själv möjligheten att under Norges ordförandeskap personligen bekanta sig med de rådande omständigheterna i och utmaningarna för de nordliga områdena. Statsministrarnas sommarmöte hölls på Spetsbergen.

Finlands ordförandeskapsprogram bygger i enlighet med tidigare program både på kontinuitet och på nyskapande. I det finska programmet finns tvärsektoriella teman inbäddade men i huvudsak är programmet indelat i olika sektorer.

Jag nämnde tidigare sambandet mellan våra EU- och nordiska ordförandeskap. Faktum är även att det nordiska samarbetet och de multilaterala satsningarna förankras allt starkare inom de europeiska samarbetsramarna. De nordiska länderna söker inte något permanent block i EU. Däremot fungerar de nordiska länderna ofta som vägvisare, och förstärker de europeiska initiativen genom att föregå med gott exempel.

Under ordförandeskapet kommer Finland att föra ministerrådets riktlinjer ännu närmare EU:s politiska riktlinjer. Enligt min åsikt är det naturligt att Nordiska ministerrådets dagordning innehåller samma frågor som den europeiska agendan. Finland betonar ett medvetet och förebyggande nordiskt samarbete i EU- och EES-besluten.

Under år 2007 har Finland som ordförandeland i Nordiska ministerrådet ansvaret för ledningen i ministerrådet. Det är huvudsakligen samarbetsministrarna och samarbetskommittén samt de tio ministerråden på olika sektorer och deras ämbetsmannakommittéer, som tar hand om samarbetet. Vi kommer ytterligare att arrangera ett flertal seminarier och andra motsvarande evenemang.

Vårt ordförandeskapsår bygger på programmet med temat "Möjligheternas Norden - nära Dig". Under vårt ordförandeskap strävar vi efter att förstärka Nordens möjligheter att svara på de globala utmaningarna. Samtidigt försöker vi öka människornas förtroende för medborgarsamhällets funktionsförmåga och den s.k. nordiska modellen.

Vi betonar vidare Nordens konkurrenskraft och vikten av att utveckla välfärden. Uppmärksamhet kommer särskilt att riktas mot både forskningssamarbete och innovationer som förbättrar förutsättningarna för näringslivet i Norden.

Finland kommer också att lyfta fram centrala välfärdsfaktorer såsom utbildning, kultur samt social- och hälsovårdstjänster och kommer inom ramen för Nordiska ministerrådet att stöda utvecklandet av dem. De nordiska jämställdhetsmålen lyfts fram både inom Norden och utanför de egna gränserna. Finland stöder strävandena att utveckla de positiva nordiska särdragen till ett varumärke och främja synligheten av detta varumärke världen över.

Inom ramen för EU:s nordliga dimension och på basis av det nya ramdokumentet kommer vi att fästa uppmärksamheten på utmaningarna inom miljösektorn samt social- och hälsovårdssektorn. Politiken för den nordliga dimensionen kommer under hösten att utvecklas som en gemensam politik för EU, Ryssland, Norge och Island.

Finland stimulerar inom ramen för ministerrådets program för Ryssland och Baltikum samarbetet mellan medborgare och myndigheter i våra närområden.

Speciell uppmärksamhet kommer man att fästa på Östersjöns tillstånd och intensifiering av forskningssamarbetet kring detta. Dessutom främjas projekt som förbättrar sjösäkerheten inom Östersjöområdet.

Inom ramen för partnerskapet i miljöfrågor fästs uppmärksamhet på miljö- och kärnsäkerhetsfrågor. Vid sidan av de stora initiativen kommer även små och medelstora kommunala projekt inom miljö och energieffektivitet att främjas.

Inom ramen för den nordliga dimensionens partnerskap för hälsa och socialt välbefinnande ämnar man arbeta med att förebygga smittosamma sjukdomar och livsstilssjukdomar samt med att minska sociala problem i närområdena.

I ordförandeprogrammet beaktas såväl Finlands samtidiga ordförandeskap i Barents euroarktiska råd som det arktiska samarbete som sker speciellt i det internationella polaråretsårets tecken 2007–2008. Under vårt ordförandeskap utvecklas och förstärks även den nordiska energipolitiken inom ramen för de snabba förändringarna i den internationella energipolitiken samt de mål som Europeiska unionen uppställer. Samtidigt engagerar man sig inom den nordiska referensramen i den internationella klimatdebatten.

Ett centralt tema i programmet är att fortsätta processen med att avskaffa gränshinder och främja nordbornas rörlighet. Speciell uppmärksamhet ägnas åt ungdomar och studerande. Barn- och ungdomsperspektivet integreras tvärsektoriellt i ministerrådets verksamhet i enlighet med den nya strategin för barn och unga. Planer finns bland annat på att utveckla nordisk ungdomsinformation.

Ytterligare kommer Finland att fästa uppmärksamhet inom det regionalpolitiska samarbetet bland annat i regional konkurrenskraft och innovationsverksamhet, i att garantera basservice för befolkningen samt i att utveckla den nordliga dimensionen genom att förstärka det regionala samarbetet.

Enligt programmet kommer Finland att intensifiera det nordiska samarbetet och förbättra invånarnas påverkansmöjligheter. Målet är också att väcka mer intresse för Nordiska ministerrådet. Även finländarna får möjlighet att komma samarbetet närmare genom medborgarmöten, som kommer att arrangeras på 20 olika orter i utrikesministeriets informationskontor.

Budgeten som förberetts för Finlands ordförandeskap 2007 på basis av Nordiska ministerrådets strategiska riktlinjer på långt sikt och tidigare beslut - har slutsumman som närmar sig årets budget d.v.s. närmare 840 miljoner danska kronor. Man har strävat efter att utveckla Ministerrådets budgetering så att den ger mer utrymme för politiska prioriteter och Nordiska rådets synpunkter.

För ordförandelandets initiativ reserverar man cirka tio miljoner danska kronor. Dessa medel fördelas enligt Nordiska ministerrådets allmänna finansieringskriterier för projekt. Projekten

skall vara realiserbara, ge tydlig nordisk nytta och basera sig på Finlands ordförandeskapsprogram i Nordiska ministerrådet.

Det gläder mig att NMR: s budget, som ofta upplevts som kryptisk, efter fjolårets strukturreform har utvecklats och kommer att utvecklas vidare så att den får en tydligare layout, blir öppnare och mer lättfattlig. Budgeten utvecklas även i fortsättningen så att den blir ett medel för samarbetsministrarnas politiska styrning. Samarbetsministrarna och samarbetskommittén med höga tjänstemän som assisterar ministrarna definierar samt tillsammans med sekretariatet verkställer konkret våra samnordiska beslut och genomför vår samnordiska politik.

I detta sammanhang vill jag tacka både samarbetsministrarna och de övriga ministrarna, samarbetskommittén och andra tjänstemannakommittéer samt sekretariatet för er insats i arbetet med att skapa nordisk nytta - utan att för den skull glömma det värdefulla parlamentariska samarbete som ni, ärade parlamentariker, för er del utför.

Jag är säker på att det nordiska samarbetet nästa år tar ännu ett steg framåt och jag vill tillönska er alla ett riktigt gott och resultatrikt verksamhetsår 2007!

Utenriksministrenes redegjørelse

President, ærede forsamling! Jeg skal konsentrere meg om tre temaer som har stått sentralt i det nordiske formannskapet i det nordiske utenrikspolitiske samarbeid dette året. Det har vært:

- reform av FN
- bekjempelse av menneskehandel
- og vårt samarbeid i nord

La oss slå det fast, minne oss om det: De forente nasjoner er vårt viktigste virkemiddel for å skape en bedre verden. Og derfor er FN-reform blant de områder der de nordiske land har hatt det beste og mest fruktbare samarbeidet i nyere tid – ikke uten grunn. FN står for kjerneverdier for de nordiske land – samarbeidet om fellesløsninger, i møte med globale utfordringer.

Vi ønsker et sterkere, et mer effektivt FN, et FN som kan styrke eksisterende og skape enda flere internasjonale kjøreregler, et FN i første rekke for å sikre fred, verne om de universelle menneskerettighetene og skape utvikling.

Vi nikker gjenkjennende til mange av FN-reformpanelets forslag innen utvikling, nødhjelp og miljø, hvor min regjeringssjef, statsminister Jens Stoltenberg, er formann, og hvor også Sverige har bidratt aktivt ved Ruth Jacobys innsats. Ett FN på landnivå, tryggere finansiering og felles styre for FNs utviklingsvirksomhet – alt dette er gode og kjente nordiske forslag som vi nå har fått bredt gjennomslag for.

De nordiske land bør fortsatt være pådrivere for administrativ reform av FN. Vi deler generalsekretærens overgripende visjon om et bedre, mer dynamisk og kompetent FN-sekretariat.

Det panelet vår statsminister har ledet, er viktig. Disse tankene er ikke lenger et analytisk bidrag fra fem nordiske land, men felles tankegods fra mennesker i posisjon, både i nord og i sør. Nå er det land i sør i dette panelet som har stått i fremste rekke og krevd ett FN, med en klar leder og et felles program. Det er Pakistan og Mozambik. Også USA har nå framholdt at de vil prøve ut modellen med felles finansiering av FNs totale innsats i hvert land, uten øremerkinger.

Dette er ingen liten seier. Men det er ingen grunn til å hvile på laurbærene. Det er viktig at de nordiske land forsetter sitt aktive arbeid for å fremme FN-reform. Reformpanelets rapport offentliggjøres om noen få dager, den 9. november i New York, og da starter kampen for å virkeliggjøre ideene. På samme måte som vi har vært pådrivere for å få fram gode forslag, skal vi nå stå sammen i fremste rekke for å sikre gjennomføring av forslagene.

Det krever fortsatt systematisk og langsiktig samarbeid, langs fire hovedlinjer:

Først: Vi må skape forståelse i sør for behovet for reform. Vi ønsker reformer – ikke fordi vi skal innskrenke virksomheten i FN, men fordi et mer effektivt FN kan bidra til mer utvikling i sør. Vi må bruke alle de politiske kontaktene og kanalene vi har, og vi må involvere hovedstedene i landene i sør. Det kommende nordisk-afrikanske utenriksministermøtet i Oslo på nyåret representerer her en god anledning.

For det andre: Vi må sikre bred oppslutning blant givere utenom Norden. Det finske EU-formannskapet gjør en viktig jobb inn mot Den europeiske union. Men vi må også få med land som USA og Japan – FNs to største finansielle bidragsytere.

For det tredje: Vi må arbeide i FNs styrende organer for å sikre oppfølgende vedtak. Vi er ikke alle representert over alt, men til sammen dekker vi alle de viktige styrende organer i FN – ikke minst i Sikkerhetsrådet, hvor Danmark nå innehar sete ut 2006, og der Island, med aktiv nordisk støtte, forhåpentligvis kan ta plass i 2009.

For det fjerde: Norden bør utnytte at vi har til sammen finansiell tyngde i FN. Vi har finansielle muskler. Vi bidrar som kjent med om lag en firedel av FNs frivillige ressurser for utvikling, nødhjelp og miljø. Flere må bidra, men få kan sammenlikne de nordiske land som troverdige pådrivere for et sterkere FN, basert på vår lange tradisjon som sterke politiske og finansielle bidragsytere. La oss utnytte det handlingsrom dette gir oss.

President! Menneskehandel er det andre tema for denne redegjørelsen – et dypt alvorlig og menneskelig sett tragisk tema i vår globaliserte verden. Handel med mennesker er blitt en verdensomspennende virksomhet drevet fram av profitt i milliardstørrelsen. Alle land i Østersjøområdet er berørt, enten som mottakerland, transittland eller opprinnelsesland. Dagens nye slaver finner vi på gater, bordeller, innelåst i leiligheter hvor de holdes i et jerngrep av bakmenn.

Et tett og forpliktende regionalt samarbeid er nødvendig for å møte slike grove brudd på menneskerettighetene. Den nordisk-baltiske arbeidsgruppen, som Anna Lindh tok initiativet til i 2002, har gitt arbeidet et bedre politisk fokus og bidratt til at de åtte land i dag har felles standarder i tråd med FNs Palermo-protokoll mot menneskehandel. Landene samarbeider også om retur og rehabilitering av ofre for menneskehandel i opprinnelseslandene. Dette er et viktig arbeid.

EU framhever vårt nordisk-baltiske samarbeid som en god modell for regionalt samarbeid mot menneskehandel. Det gjør også Economic Community of West African States, som har etablert en arbeidsgruppe mot menneskehandel etter samme modell.

Østersjøstatenes statsministre besluttet i sommer at det nordisk-baltiske regjeringssamarbeid mot menneskehandel gradvis skal overføres til Østersjørådet, og det svenske formannskapet vil legge strukturene på plass for dette. På den måten vil ressursene utnyttes bedre. Samtidig vil det kunne gi oss en bedre mulighet til å få viktige transitt- og avsenderland som Polen og Russland med i samarbeidet.

Det er bra at også parlamentarikersiden har engasjert seg i disse spørsmålene – noe vi ser i de rekommandasjoner som Nordisk Råd har gitt. Norden må stå samlet og jobbe effektivt og godt koordinert i kampen mot menneskehandel.

La meg ta det siste tema: For en stor del av Sør-Europas befolkning er kanskje selve uttrykket og "stedet" nordområdene både vagt og forbundet med kulde, is og snø. Men vi kjenner nordområdene, *the High North*, og vi kjenner disse områdenes mange utfordringer, globale utfordringer og områdenes rike muligheter. For mange av oss er nordområdene hverdagen. Her henter vi våre ressurser, fra skogen, fra havet, fra jorda og fra under havbunnen. Her utnytter vi energien, fra elver, skog, vind, fra petroleumsforekomster. Derfor er nordområdene viktige for oss.

Siden slutten av den kalde krigen er nordområdene løftet opp på den politiske dagsordenen på en helt annen måte. Rammen er endret. Dette skyldes dels også viktige initiativer som Barents-samarbeidet, Den nordlige dimensjon og arktisk samarbeid, men først og fremst er det en økende erkjennelse av nordområdenes betydning – politisk, økonomisk, forskningsmessig, kulturelt, den menneskelige dimensjon.

Denne regionen, som var preget av kald krig, forutsigbarhet og spente relasjoner mellom øst og vest og liten menneskelig kontakt over landegrensene, er nå åpnet opp og blir en region med et vell av nye muligheter og utfordringer – og ressurser.

I Barentshavet finner vi Europas rikeste fiskefelter. 60 prosent av fisken fra Barentshavet leveres til Europa. Det samme havet, havbunnen, har viktige petroleumsforekomster. For å kunne fortsette å leve av – og eksportere – fisk i de kommende generasjoner må havmiljøet bevares. Det må stilles strenge miljøkrav. Petroleumsvirksomhet og fiskerier må kunne eksistere sammen, side om side.

Klimaendringer kan på sikt gjøre det mulig å åpne en nordlig sjørute. Vi må da være forberedt på betydelig økt skipstrafikk i våre farvann. Dette vil gi nye utfordringer både når det gjelder beredskap og beskyttelse av miljøet.

På norsk side har vi vedtatt en helhetlig forvaltningsplan for vår del av Barentshavet, som legger rammer for fiskerier, skipsfart og petroleumsvirksomhet. Vårt mål er at de høyeste standarder for miljø og sikkerhet skal gjelde i hele Barentshavet. Barentshavet må forbli verdens reneste hav.

Skal vi nå disse målene, må samarbeidet med Russland bygges ytterligere ut. Russland er en viktig partner i nord, og det må bli enda viktigere – både bilateralt og som deltaker i bredere samarbeidsfora.

Den nordlige dimensjon er en nyttig overbygning for de nordiske lands arbeid i nordområdene. Den nordlige dimensjon vil fra neste år framstå i ny drakt. Med ny plattform på plass vil nordlig dimensjon ikke lenger være "EUs" nordlige dimensjon, men en felles politikk som EU, Russland , Norge og Island står sammen om som likeverdige partnere. Jeg vil gi ros til det finske EU-formannskapet for å ha fått til dette. Alle vil ha et felles, likeverdig ansvar for at politikken kan omsettes i praktisk samarbeid til beste for Nord-Europa.

Nordlig dimensjon vil omfatte et bredere samarbeid enn "veikartene for de fire rom" i EU-Russland-samarbeidet. Samtidig vil nordlig dimensjon fortsatt ha fokus på målsettinger som er av spesiell viktighet i nordområdene – som miljø, urfolks behov, kulturelt mangfold, helse og livskvalitet.

Alle de fire regionale rådene som vi har i nord, er viktige mekanismer for praktisk gjennomføring av politikken i disse områdene. Her samarbeider de nordiske landene godt, og det er vi som utgjør kontinuiteten i de fire områdene.

Vi har spesielt gode muligheter for tett og samordnet innsats når formannskapene som nå ivaretas av de nordiske land – Finland i Barents-rådet og EU, Sverige i Østersjø-rådet og Norge i det nordiske regjeringssamarbeidet og Arktisk Råd. Dette må vi utnytte.

I Arktisk Råd er det skandinaviske samarbeidet om de kommende tre formannskapsperioder nettopp innledet. Norge har i samarbeid med Sverige og Danmark utarbeidet program for vår formannskapsperiode som kan legge grunnlaget for et mer langsiktig arktisk samarbeid. Vi vil styrke det internasjonale samarbeidet om globale klimaendringer og bærekraftig bruk av ressursene i nord. Vi har nå seks nordiske år foran oss i Arktisk Råd.

Samtidig ønsker vi å se på mulighetene for å effektivisere arbeidet. Vi tar også sikte på å etablere et midlertidig sekretariat i Tromsø for våre formannskapsperioder.

President! Den nordlige dimensjon og de regionale rådene i nord vil i årene som kommer gi viktige bidrag til styrket samarbeid i Nord-Europa. Fra regjeringenes side skal vi spille godt på lag med parlamentarikerne for å få dette til, til det beste for befolkningene i nord.

FN er en sentral aktør i et økende antall fredsoperasjoner. Det er en god og riktig utvikling. Samtidig er resultatet også et stadig større press på FN og organisasjonens evne til å planlegge og lede komplekse militære operasjoner. Derfor har vi fokusert vårt arbeid på felles nordiske bidrag som kan imøtekomme FNs behov.

Vi vet at vår tids konflikter må møtes med et styrket samarbeid mellom sivile og militære innsatsmidler. Bare på den måten oppnår det internasjonale samfunn større effekt av sin innsats i konfliktområder. FN er godt egnet til å lede integrerte fredsoperasjoner, fordi organisasjonen besitter hele spekteret av virkemidler, fra sivil gjenoppbygging til utvikling og demokratistøttende tiltak. Danmarks initiativ knyttet til "Samtenkning av sivil og militær innsats i internasjonale operasjoner" er i dag satt høyt på dagsordenen i NATO. Også EU, under finsk formannskap, har vektlagt sivil-militært samarbeid.

I Afghanistan er det nordiske samarbeidet betydelig. I ISAF arbeider NATO med å utvikle en mer koordinert og integrert tilnærming til operasjonene. Vi må også ta til orde for et styrket samarbeid mellom NATO og FN. Kun ved å samkjøre militære og humanitære bidrag i felt vil vi få mer effekt ut av innsatsen i Afghanistan og i andre konfliktområder.

De nordiske land er tjent med et tett samarbeid mellom NATO og EU. Arbeidet innenfor den nordiske EU-innsatsstyrken er et praktisk og konstruktivt eksempel på dette. I NATO øver Norge og Danmark innflytelse for at betydelige troppebidragsytende land som Sverige og Finland skal involveres tettere i NATOs planleggings- og beslutningsmekanismer.

De nordiske land har tradisjon for å samarbeide om støtte til forsvarsreform i partnerland. Dette vil vi fortsette med. Vi ønsker å systematisere og kraftsamle nordiske ressurser til støtte for demokratisk kontroll av de væpnede styrker i konfliktrammede stater og svakere stilte partnerland. Derfor vil vi etablere et nordisk samarbeid om forsvarsrettet sikkerhetsreform. Denne typen samarbeid og støtte er fremtidsrettet og meget etterspurt både i FN, NATO og EU.

Støtten til Ukrainas arbeid med å sikre sivil og demokratisk kontroll over landets forsvarssektor vil være et pilotprosjekt for dette samarbeidet. Jeg er derfor glad for at de baltiske land er sterkt involvert i prosjektet vi har igangsatt overfor Ukraina.

Det nordiske samarbeidet står sterkt også innen forsvarsmateriellsektoren. I vårt formannskap for det nordiske materiellsamarbeidet - NORDAC - har Norge lagt spesiell vekt på at dette samarbeidet tilpasses og understøtter det felles arbeidet vi gjør på det operative plan. Finland overtar formannskapet i NORDAC for en toårsperiode 1. januar 2007.

Likheten mellom de nordiske land er grunnlaget for vårt fellesskap - utfordringene vi står overfor, likeså. Det nordiske forsvarspolitiske samarbeidet er for meg selve kjennetegnet på et godt, pragmatisk og løsningsorientert fellesskap. La meg avslutningsvis derfor benytte anledningen til å takke mine nordiske kolleger for innsatsen under det norske formannskapet. Sverige vil om kort tid overta formannskapet. Ser vi på det arbeidet Sverige gjør som leder for den nordiske EU-innsatsstyrken, vet jeg at det nordiske forsvarspolitiske samarbeidet vil være i de beste hender. Tak!

Forsvarsministrenes redegjørelse

Ærede president, regjerings- og parlamentsmedlemmer! Vi lever i en tid preget av et raskt skiftende konfliktbilde, med konflikter som ikke kan avgrenses til et bestemt geografisk område, konflikter med flere og sammensatte årsaker, konflikter som totalt sett ikke tilbyr enkle løsninger. Dette krever samarbeid.

Vi vet at nordisk samarbeid gir viktige synergieffekter. En felles nordisk innsats i internasjonale fredsoperasjoner høyner kvaliteten på våre bidrag. Det gir mulighet for positiv profilering av Norden. Felles nordisk innsats er et viktig bidrag til fred og stabilitet!

2006 har vært et aktivt år på det nordiske forsvars- og sikkerhetspolitiske felt. La meg kort redegjøre for de mest sentrale områdene under vår formannskapsperiode.

Uten relevante militære instrumenter blir det ingen velfungerende internasjonal militær krisehåndtering. Uten aktivt samarbeid i operasjoner blir det ingen felles nordiske løsninger. Et forum for dialog og erfaringsutveksling mellom land som er så like som de nordiske, er viktig. Derfor reviderer vi NORDCAPS, som står for Nordic Coordinated Arrangements for Peace Support. Formålet med NORDCAPS er å legge til rette for nordisk samarbeid innen fredsstøttende operasjoner. Innenfor rammen av NORDCAPS har utviklingen av et felles nordisk styrkeregister stått sentralt. Vi har også hatt som ambisjon å kunne sette opp en felles nordisk brigade.
Vi vet at det i internasjonale operasjoner er mindre og raskt tilgjengelige militære enheter som etterspørres. Reduksjoner og betydelige omstillinger i de nordiske lands forsvar gjør at det ikke lenger er hensiktsmessig og kostnadseffektivt å opprettholde et nordisk styrkeregister og en brigadeambisjon. De utfordringer som vi står overfor i dag, krever fleksibilitet. De krever at raske beslutninger kan fattes.

Morgendagens NORDCAPS vil derfor vektlegge tettere politisk og militær koordinering innenfor fleksible rammer. Vi vil benytte NORDCAPS som ramme for planlegging av felles deltakelse i operasjoner, også i de situasjoner der ikke alle de nordiske land kan bidra med styrker. Det er nettopp det vi gjør når vi forbereder den nordiske EU-innsatsstyrken, eller setter opp det svenske og norske styrkebidraget til en eventuell FN-operasjon i Darfur. Det er NORDCAPS som er rammen vi arbeider innenfor, både politisk og militært. Vi vil også tilføre NORDCAPS en koordinerende rolle for felles nordisk støtte til svakere stilte partnerland og regioner, slik som nordisk initiativ på Vest-Balkan.

De nordiske land står sammen om å vektlegge FNs betydning for en internasjonal rettsorden. Dersom de nordiske land fortsatt skal utgjøre en konstruktiv og troverdig stemme internt i FN, må vi bidra med styrker til FNs operasjoner.

De nordiske land bidrar med betydelig støtte til UNIFIL II. I den nordiske krets koordineres og samordnes felles politikk og utfordringer i operasjonsområdet. Slik vi har erfaring med fra tidligere FN- og NATO-operasjoner, vil også felles løsninger knyttet til logistikk og forsyningstjenester bli vurdert.

De nordiske land deler bekymringen over situasjonen i Sudan, og spesielt i Darfur. Darfur minner oss om tilsvarende opplevelser i Rwanda og Bosnia. Verdenssamfunnet stod den gang på sidelinjen og var vitne til humanitære tragedier. Vi vil ikke at dette skal gjenta seg. De nordiske land bidrar til det internasjonale presset som i dag legges på myndighetene i Khartoum. Vi har også drøftet planene for et felles nordisk bidrag til en eventuell fremtidig FN-operasjon i Darfur. Sverige og Norge vil stille et felles ingeniørbidrag. Danmark er også positiv til å bidra.

Rapport om Kontrollkomiteens virksomhet 2006

Kontrollkomiteen har i 2006 besluttet å foreta en rekke endringer av komiteens virksomhet for å oppnå større styrket relevans og forankring i organisasjonen av de granskninger som komiteen gjennomfører. Komiteen ønsker også større fleksibilitet med hensyn til tidsperspektiv og bruk av virkemidler når den gjennomfører sine granskningsoppgaver. Det vil derfor ikke nødvendigvis bli utarbeidet en rapport av en ekstern utreder hvert år, og komiteen har besluttet at den da vil framlegge en virksomhetsrapport for plenarsamlingen. Nedenfor redegjøres det derfor nærmere for Kontrollkomiteens virksomhet i 2006, samt granskningsoppdraget i 2007.

1. Kontrollkomiteen 2006

I henhold til Nordisk Råds arbeidsordning har Kontrollkomiteen følgende oppgaver:

"Kontrollkomiteen utøver den parlamentariske kontroll av virksomhet som finansieres med felles nordiske midler og har forøvrig ansvar for den gransking av slikt nordisk samarbeide som plenarforsamlingen gjør vedtak om. Komiteen kan avgi uttalelse om spørsmål angående tolkning av Helsingforsavtalen, andre avtaler om nordisk samarbeide, Rådets arbeidsordning og andre interne bestemmelser".

Kontrollkomiteen har syv medlemmer. I 2006 hadde Kontrollkomiteen følgende sammensetning:

Kent Olsson, Sverige, leder
Aulis Ranta-Muotio, Finland, nestleder
Johan Lund Olsen, Grønland
Kjartan Ólafsson, Island
Sigrun Eng, Norge
Reynoldh Furustrand, Sverige
Tuve Skånberg, Sverige

Kontrollkomiteen har i 2006 holdt fire møter. I Oslo 25. januar, Stockholm 24. april, Reykjavik 23. august og i Lahtis 19. september.

2. Endringer av Kontrollkomiteens arbeidsform og -rytme

Kontrollkomiteen har i løpet av året besluttet å foreta flere endringer av komiteens arbeidsform og -rytme. Det redegjøres for disse endringene her under.

Arbeidsform

I dag har Kontrollkomiteen begrenset utadrettet virksomhet, men baserer seg i stor grad på å engasjere eksterne utredere. Kontrollkomiteen ønsker fremover å ta en mer aktiv rolle ved å oppsøke nordiske institusjoner, organer og prosjekter for å få bedre grunnlag for diskusjoner og beslutninger om kommende granskningsoppdrag eller videre tiltak. Komiteen vil heretter i en periode fokusere på en gitt sektor eller politikkområde gjennom å sette seg inn i relevante dokumenter og besøke relevante institusjoner/aktører for på den måten å kunne ta stilling til om det på dette området vil være behov for særlig oppfølging eller granskning, eksempelvis i form av en ekstern utredning. Komiteen kan også be om skriftlige tilbakemeldinger fra relevante aktører. Komiteen ønsker på denne måten å få større fleksibilitet i sin virksomhet slik at virkemidler og tidsperspektiv i større grad tilpasses granskningsoppgavens karakter. Etter å ha gjort selvstendige undersøkelser av et område kan derfor komiteen enten konkludere at ytterligere tiltak ikke er nødvendige eller at videre granskning,

eksempelvis i form av en ekstern utredning, er påkrevd. Kommende granskningsoppdrag vil kunne ha en varighet på både ett og to år.

For ytterligere å styrke grunnlaget for komiteens beslutning om granskningsoppdrag ønsker komiteen å etablere tettere og mer formalisert samhandling med rådets utvalg, delegasjoner og partigrupper for å få kvalifiserte innspill til hvilke områder komiteen bør prioritere.

Som nevnt innledningsvis ønsker komiteen med dette å oppnå større fleksibilitet, og øke relevansen for, og forankringen i organisasjonen av de granskningsoppdrag som gjennomføres ved at det føres tettere dialog med interne og eksterne aktører før beslutninger om videre granskning fattes.

Arbeidsrytme

Erfaringene har vist at det med dagens modell er knapp tid til å bestille og gjennomføre et granskningsoppdrag, samt til det nødvendige politiske etterarbeidet. Beslutning om granskning fattes normalt på møte i januar, og deretter skal det utarbeides mandat og oppdraget legges ut på anbud. Dette leder til at granskningen får kort tidshorisont, og den må også ofte gjennomføres i løpet av sommeren. Deretter skal komiteen substansbehandle rapporten i løpet av den mest pressede perioden i Nordisk råd, dvs. opp til sesjonen.

For å styrke kvaliteten og relevansen av de oppdrag som utføres, og for å sikre en bedre politisk oppfølging av Kontrollkomiteens undersøkelser, vil komiteen endre sin arbeidsrytme slik at granskningsoppdrag kan gis en lengre tidshorisont og komiteen kan ha grundigere diskusjoner om funn, konklusjoner og videre oppfølging.

Kontrollkomiteen vil derfor heretter fastsette kommende granskningsoppdrag på et møte i november/desember slik at videre oppfølging kan diskuteres av komiteen i juni. Kontrollkomiteen vil heretter som hovedregel ha tre møter i året. Som nevnt over vil det holdes et møte i november/desember, et sommermøte i juni, samt et møte i september i tilknytning til de øvrige Nordisk Råd-møter. Møtene i november/desember og sommermøtet i juni skal også benyttes til å innhente informasjon i tilknytning til igangsatt eller kommende granskningsoppdrag. I tillegg kan komiteen også nedsette arbeidsgrupper eller gi enkeltmedlemmer i oppdrag å holde møter/innhente informasjon som del av et pågående granskningsoppdrag.

3. Kontrollkomiteens virksomhet i 2006

Kontrollkomiteen har i løpet av året særlig arbeidet med temaet "Vest-Norden i det nordiske samarbeidet", samt diskutert og fastsatt granskningsoppdraget for 2007.

Utgangspunktet for Kontrollkomiteens fokus på temaet "Vest-Norden i det nordiske samarbeidet" var rapporten med samme tittel (ANP 2003:732) som var utarbeidet av en arbeidsgruppe nedsatt av samarbeidsministrene. Rapporten ble lagt frem i 2003 og diskutert på Nordisk Råds sesjon samme år. Det ble også lagt opp til at Island som hadde formannskapet i Nordisk Ministerråd i 2004 fikk et særlig ansvar for å følge opp anbefalingene i rapporten. På sesjonen i 2004 ble det så lagt fram en ny redegjørelse om saken.

Kontrollkomiteen holdt derfor møter med en rekke aktører i Island som får finansiering fra det nordiske samarbeidet for å få bedre innblikk i eventuelle problemstillinger som burde undersøkes nærmere. Komiteen holdt møter med:

- Nordjobb
- Hallo Norden
- Foreningen Norden
- NORA (Nordisk Atlanterhavssamarbeid)
- Administrasjonskontoret for Nordplus Språk
- Nordisk vulkanologisk institut (NORDVULK)
- Nordens Hus
- Jónína Bjartmarz, den islandske minister for nordisk samarbeid

Det generelle inntrykket fra møtene komiteen holdt var positivt. Virksomhetene er fornøyd og de nordiske midlene anvendes på en bra måte. Det fremkom ikke informasjon som tydet på at det var særlige forhold som ble opplevd som hinder for full deltakelse i det nordiske

samarbeidet. Møtene ga også et godt innblikk i en rekke virksomheter, og det fremkom en del sektorspesifikke problemstillinger som det bør arbeides videre med i andre sammenhenger.

En overordnet problemstilling, som ble vektlagt av den islandske samarbeidsministeren, er balansen i det nordiske samarbeidet mellom nærområdene i øst og Vest-Norden. Et annet viktig forhold er spørsmålet om Vest-Norden i økende grad vender seg mot sine vestlige naboer som eksempelvis Canada. Ministeren ga også uttrykk for at oppfølgingen av rapporten "Vest-Norden i det nordiske samarbeidet" ikke hadde vært så god som ønsket fra Islands side.

I tråd med endringene i komiteens arbeidsform fikk komiteen gjennom dokumenter og møter med relevante aktører et godt innblikk i problemstillinger knyttet til temaet Vest-Norden i det nordiske samarbeidet, men fant ikke forhold som ga grunnlag for videre granskning.

4. Granskningsoppdrag 2007

Kontrollkomiteen har besluttet at kommende års granskningsoppgave er å undersøke de nordiske kontorenes virksomhet og rolle i Nordens nærområder. Bakgrunnen er at det spesielt i de baltiske landene har skjedd gjennomgripende forandringer det siste tiåret, og som følge av dette har også de nordiske landenes relasjoner til de baltiske landene endret seg. De nordiske kontorene i Baltikum og Russland har vært sentrale instrumenter i nærområdesamarbeidet. Det er derfor av stor interesse å få belyst hvordan utviklingen har påvirket kontorenes virksomhet og rolle i dette samarbeidet.

Norden skal gøre fælles front

Nordisk samarbejde kan få ny betydning og skabe nye resultater til gavn for vore befolkninger. Alle vore lande og selvstyrende områder skal klare sig i en benhård global konkurrence. Nordisk Råd har besluttet en dagsorden, hvor vi lægger op til sammen med vore regeringer at gribe de muligheder, som et forstærket nordisk samarbejde kan åbne for.

Rapporten "Norden som Global Vinderregion" beskriver, at de nordiske lande har oplagte fælles styrkepositioner, som bedst kan udnyttes på den globale markedsplads med en fælles strategisk indsats. Norden skal gøre fælles front, men det forudsætter fælles handlekraft.

Vi har i Norden et stærkt udgangspunkt. Alle vore lande har et solidt udgangspunkt i den internationale konkurrence. Vi har fælles værdier. Vi har opbygget velfungerende velfærdssamfund, som nyder stor folkelig opbakning. Vi har på mange områder indrettet os forskelligt og har forskellige styrkepositioner i den globale konkurrence. Derfor har vi noget at tilbyde hinanden i et tæt samarbejde, som kan skabe langt større resultater, end hvert enkelt land selv vil være i stand til at præstere.

Det er derfor mit håb, at nyskabelsen med et Nordisk Topmøde mellem Nordens regeringsledere, oppositionsledere og medlemmerne af Nordisk Råd, som indleder Nordisk Råds session i København, kan blive en ny start på et forstærket nordisk samarbejde. Norden har store muligheder for at videreudvikle Norden som en global vinderregion, hvis vi er parate til at sætte politisk handling bag vore visioner.

Ole Stavad
Præsident for Nordisk Råd

Nordens globale strategi – velfærd, økonomi og innovation

Indledning

Norden har stærke kort på hånden i den globale konkurrence. Det er senest bekræftet med World Economic Forums "Global Competitiveness Report 2006-2007". Her er alle de fem nordiske lande placeret blandt de 14 bedste, 3 blandt de 4 bedste. Der er anvendt ni indikatorer på nøgleelementer i bæredygtig vækst, herunder sundhed, innovation, uddannelse og markedseffektivitet. Forklaringen på denne statistik kan synes lige for.

Med debatoplægget *"Norden som Global Vinderregion. På sporet af den nordiske konkurrencemodel"* (opsummerende kapitel vedlagt) bliver forestillingen om at økonomisk vækst, miljøbeskyttelse og velfærd er politiske og økonomiske modsætninger afkræftet. De er snarere forudsætninger for hinanden i udviklingen af et bæredygtigt samfund.

En række nordiske styrkepositioner udgør fundamentet i den stærke position Norden indtager på den globale scene. Social stabilitet, *flexicurity* på arbejdsmarkedet, spidskompetencer indenfor vigtige fremadrettede teknologier, høj grad af internationalisering i industrien, digital ekspertise på verdensniveau og et generelt højt uddannelses- og velfærdsniveau – det er alle faktorer som sammen og hver for sig bidrager til, at Norden er en attraktiv velfærdsregion for både mennesker og virksomheder.

Det er vigtigt, at vi i Norden fastholder og videreudvikler den konstruktive balance mellem økonomiske, miljømæssige og sociale målsætninger. Spørgsmålet er, hvordan det gøres, når vore samfund på globalt plan indgår i så mange økonomiske, politiske og kulturelle partnerskaber, konkurrencer og konflikter.

En anden væsentlig pointe fra rapporten er, at tiden er løbet fra de rene nationale strategier. Vi står overfor udfordringen om at opnå tilstrækkelig størrelse og styrke på en række områder. Det gælder udviklingen af kompetencer og de menneskelige ressourcer, fleksibilitet på arbejdsmarkedet, adgang til risikovillig kapital og håndtering af konsekvenser af ændringer i befolkningssammensætningen. Det er en opgave de nordiske lande har vanskeligt ved hver især at løfte på egen hånd.

Vi står dermed også overfor at skulle nytænke vor forståelse af, hvorledes nationale politikker og globale mekanismer gensidigt påvirker hinanden, og her er det den nationale politiske forståelsesramme, som må tilpasse sig. Man kan sige, at øget tværnationalt samarbejde er blevet en betingelse for udvikling af de nødvendige nationale ressourcer.

Udfordringen for de nordiske landes kapitalintensive økonomier består i at udnytte Nordens samlede økonomiske, sociale og vidensmæssige ressourcer på en innovativ måde. Det er her arbejdet med opfølgningen af den omtalte rapport tager sin begyndelse.

Nedenfor følger fem udfordringer – eller nordiske arbejdsopgaver om man vil – som sammen og hver for sig søger at bringe Nordens samfundsmæssige kompetencer i spil overfor de globale udfordringer.

De tager alle udgangspunkt i at skabe national nytte og at udvikle en global profilering – en *branding* af Norden. Det sker ved udvikling af de nordiske samarbejdsformer som en forlængelse af de nationale initiativer.

1. Samspil mellem de nordiske landes globaliseringsstrategier

De nordiske lande har hver for sig drøftet de globale udfordringer og har valgt forskellige positioner og måder at tackle udfordringen på. Enkelte har afsat målrettede økonomiske midler til at iværksætte initiativer, som skal sikre konkurrencedygtighed på områder som uddannelse og teknologiudvikling.

Men hvorfor ikke bruge den nordiske platform til at skabe national nytte og samle de nordiske kræfter: F.eks. ved en fælles organisering af risikovillig kapital, samarbejde omkring udvikling af globale lederuddannelser for nordiske industriledere og etablering af samspil mellem innovationssystemerne. Sammen kan de nordiske lande etablere globaliseringsprojekter som opnår tilstrækkelig gennemslagskraft og stiller vidensmæssige kompetencer til rådighed på tværs af landene.

Kunne der oprettes et fælles nordisk Globaliseringsråd for at udnytte Nordens ressourcer bedre?

2. Innovation og den globale værdikæde

Nordens evne til innovation, konkurrencedygtighed og værditilvækst skal opnås fortrinsvis gennem højteknologisk forædling og nyskabende serviceydelser. Vi skal med andre ord udnytte vores omkostningstunge kompetencer til at skabe innovative produkter.

Åbning af de nationale forskningsprogrammer, gode rammebetingelser for udenlandske forskere, iværksætteruddannelser og samarbejde mellem forsknings- og innovationsmiljøer er midler til at nå målsætningerne. Det er afgørende, at der skabes gunstige rammer for samspillet mellem forskning og innovation og tilsvarende mellem innovation og marked.

Miljø- og energiområdet er et godt eksempel på Nordens globale spidskompetencer, både set i relation til kraft-/varmeproduktion, men også i forbindelse med genbrug og Svane-mærkning. Kan vi eksempelvis anvende vor position som førende i verden indenfor energiteknologier til at blive en region, hvor forskning, test og demonstration placeres? Det kræver profilering, stærke offentlige/private partnerskaber og naturligvis politisk opbakning.

Energispørgsmålet står centralt på den globale dagsorden – både som forudsætning for vækst og som et miljøaspekt – så her har de nordiske lande en stor mulighed og et naturligt ansvar for at præge den teknologiske og miljømæssige dagsorden.

3. Kulturel kompetence og social dialog i velfærdsamfundet

Nordens kulturelle kompetencer er de vigtigste forudsætninger for vor evne til at omstille samfund og politik til den globale virkelighed. Som naboer, som kollegaer og som ledere er det afgørende, at der fortsat skabes rammer for social tryghed og stabilitet. Det gælder også tolerance på arbejdspladsen overfor andre kulturer og ledernes evne til at håndtere personale og virksomhedskontakter.

De nordiske samfund bygger i høj grad på fælles opfattelse af vigtige værdier. Derfor må vi gøre en ekstraordinær indsats for at kunne rumme kulturelle forandringer og udfordringer. Hvis ikke vi fortsat satser på at udvikle disse kulturelle kompetencer, bliver et stort positivt potentiale i stedet til en hæmsko og i værste fald en trussel mod den sociale stabilitet. Det kan selv den bedste økonomi ikke kompensere for.

I denne sammenhæng har Nordens demokratiske holdninger og tradition for lav magtdistance også en afgørende betydning. Det er en markeret samfundsmæssig styrke, at dialog og interessevaretagelse er betydningsfulde rodfæstede værdier.

Arbejdsmarkedets parter og interesseorganisationer står i Norden centralt som et forum for dialog og interessevaretagelse.

4. Øget samspil – øget vækst

I rapporter fra blandt andre OECD og Oxford Research står det klart, at regioner med højt samspil mellem vidensinstitutioner, mellem virksomheder og med tilstedeværelsen af stærke industrielle "klynger", klarer sig bedst i den globale konkurrence.

Samspil er afgørende for, at der udvikles viden, patenter og forretningsmæssig vækst. Igen må det konstateres, at nationale strategier ikke længere – alene – kan rumme og håndtere den globale udfordring.

Norden udgør en ressourcestærk økonomisk og vidensmæssig platform, hvorpå landene i samarbejde kan udvikle kompetencer af betydning også på en global skala. Hvis de nordiske lande anvender og udvikler deres økonomiske og vidensmæssige infrastruktur i fællesskab, kan vi fremover skabe flere succeshistorier. Det har vi allerede gjort med vedvarende energiteknologier, digital ekspertise, Medicon Valley og nanoteknologier.

5. Outsourcing af kapital og vidensprojekter til Norden

I de klassiske outsourcing-lande som Kina og Indien har der gennem en årrække været en voldsom økonomisk vækst og udvikling af erhvervslivet. Hvis Norden fortsat skal udvikles og modnes i takt med omverdenen, er det nødvendigt at tage del i denne udvikling – vidensmæssigt og kapitalmæssigt. Man kunne derfor fra nordisk side starte en profilering eller branding af Norden, således at den nye økonomis virksomheder og udviklingsprojekter får øje på Norden som et centrum for spidskompetencer og forretningsudvikling.

Det gælder om at få vendt outsourcingspilen så den går mod Norden – gennem investeringer i landenes mest perspektivrige sektorer. Allerede i dag er der en "insourcing" til Norden, men i en verden med hård international konkurrence kræver det en målrettet indsats, så Norden kan beholde sin gode position som en af verdens mest konkurrencedygtige regioner.

Vedlagt til inspiration:

Kapitel 5 fra debatoplægget "Norden som Global Vinderregion. På sporet af den nordiske konkurrencemodel." (Nordisk Råds og Nordisk Ministerråds Årbog 2005 udgivet i samarbejde med den danske tænketank Mandag Morgen), ANP 2005:777

Den nordiske Model – ideer for Europa?
Fra EPC WORKING PAPER No. 20 "The Nordic model: A recipe for European success?"

De nordeuropæiske lande har vist resten af verden, at et socialt velfærdssamfund ikke står i modsætning til frihed og markedsøkonomi
En analyse i Politiken 12. maj 2006 af Jeffrey D. Sachs, professor i økonomi og særlig rådgiver for FN's generalsekretær Kofi Annan.

Kapitel 5 fra debatoplægget: **"Norden som Global Vinderregion": På sporet af den nordiske konkurrencemodel."** (Nordisk Råds og Nordisk Ministerråds Årbog 2005 udgivet i samarbejde med den danske tænketank Mandag Morgen), ANP 2005:777

Hvad skal Norden leve af fremover?

Den igangværende globalisering øger værdien af regionalt samarbejde mellem lande, der i høj grad har fælles interesser og værdier. I globaliseringens tidsalder kan vi ikke overleve ved bare at lave det samme, som alle de andre, for det kan man gøre lige så godt og meget billigere i Indien. Kampen om prisen som primær konkurrenceparameter er ikke en kamp, der skal kæmpes af de nordiske lande. Den tid er også forbi, hvor vi kunne opretholde vores førerposition ved alene at satse på uddannelse og forskning. Nu skal uddannelse og forskning have en bestemt retning; vi skal fokusere på det, vi er bedst til. Og vi skal bringe de værdimæssige, kulturelle og geografisk givne konkurrenceparametre i spil.

Globaliseringen giver Nordisk Ministerråd en unik chance for at udvikle en stærk, erhvervsrettet profil. En afgørende opgave for Ministerrådet er at vende globaliseringen til en fordel. I stedet for at betragte det som en trussel, at der er billig arbejdskraft i Asien, skal de nordiske lande gøre det til en del af en ambitiøs globaliseringsstrategi. Den positive version af de nordiske virksomheders udflagning er blandt andet, at virksomhederne får fodfæste på centrale vækstmarkeder. Det giver dem et unikt indblik i de socioøkonomiske og kulturelle forhold i landet fra disse ankerpunkter - og sætter dem i dialog med markedet og markedets behov på en helt anden måde, end hvis virksomheden alene havde produktionsaktiviteter i Norden. Så længe, der er vækst i virksomheden, behøver billig arbejdskraft i Østasien ikke at være noget problem.

De nordiske politikere bærer - som medierne, fagbevægelserne med flere – et ansvar for, at der i Norden skabes en stærk, folkelig bevidsthed om globaliseringens positive potentiale for regionen. Det er nemt at sælge skræmmebilleder, og de negative historier om udflagning og mistede arbejdspladser fylder meget i dag. Historien er langt mere nuanceret end som så. Rent faktisk formår de mest fleksible økonomier - også i Norden - at få en nettogevinst af udflagningen af arbejdspladser. Her er det oplagt, at de nordiske lande skeler til hinanden - og afkoder konkurrencekraften i dialog med hinanden. Der er så stor ensartethed i vores samfundsmodeller, systemer, værdier og adgang til menneskelige ressourcer, at vi stadig den dag i dag har relativt let ved at kopiere de bedste løsninger fra hinanden.

Der ligger vigtige opgaver for fødderne af de nordiske erhvervsministre. Det stærke nordiske potentiale skal forløses – og følgende anbefalinger står helt centralt i den opgave:

- **Norden som global vinderregion.** De nordiske lande har oplagte fælles styrkepositioner, som bedst kan udnyttes på den globale markedsplads ved hjælp af en fælles strategisk indsats. Tiden er ifølge opinionsdannerne løbet fra rene nationale strategier. Der er behov for at formulere en ambitiøs regional vision, der bygger på fælles nordiske værdier og komplementære styrker. Det kunne profilere Norden globalt som en stærk *værdiregion*, der satser på sine kerneværdier og kompetencer. Nordisk Ministerråd kunne i den forbindelse spille en nøglerolle som koordinerende organ for de nordiske regeringer.

- **Norden skal gøre fælles front.** En fælles nordisk vision forudsætter fælles handlekraft. De nordiske lande har ifølge opinionsdannerne åbenbare interesser i at etablere mere ambitiøse vind-vind samarbejdsrelationer med hinanden end i dag. I en global økonomi handler det om at samle de nordiske ressourcer og glemme enhver kappestrid mellem de nordiske lande. Norden bliver kun en global vinderregion, hvis landene formår og forstår at skabe synergi mellem deres komplementære kompetencer. Det kunne i praksis sige fælles front i form af erhvervsfremstød på verdensmarkederne og i andre fora, hvor markedsvilkårene er på dagsorden.

nordisk værdi- og kompetencecenter, men også ved at etablere fora og systemer til videndeling på tværs af landegrænserne i Norden. Pointen er ifølge opinionsdannerne at bruge de nordiske styrker inden for tværfagligt samarbejde til at lade mennesker og talent mødes på måder, der skaber inspiration og innovation på tværs af faggrupper, brancher, generationer og så videre. Forudsætningen for en offensiv, ny fællesnordisk dagsorden for den globale økonomi er, at globaliseringens positive konsekvenser kommer langt mere i fokus i offentligheden. Det er ifølge opinionsdannerne afgørende for Nordens muligheder i den globale økonomi, at Nordisk Ministerråd og de nordiske ministre i de kommende år formår at formidle og udnytte de positive implikationer, som globaliseringen har for de nordiske lande og virksomheder. De negative billeder af globaliseringen trives i dag alt for godt i landene og fodrer en defensiv, reaktiv mental tilstand. De positive billeder skal i forgrunden og have stærk næring fra et visionært politisk lederskab i Norden. Ellers risikerer Norden at miste fodfæstet og muligheden for at blive en global vinderregion.

Vi kan sammenfattende sige, at globaliseringen i stigende grad har gjort os – i de nordiske lande – bevidste om, at vi har en række unikke værdier, der har positive økonomiske konsekvenser for vores samfund. Men vi må samtidig forstå, at værdier bestandigt skal næres, reflekteres over og anvendes for at have liv og kraft. I en global sammenhæng er de nordiske lande meget små hver især. Sammen udgør vi til gengæld en region, der har et stærkt og omfattende værdifællesskab med dybe kulturelle rødder. Vil vi bevare og udvikle de værdier, må vi synliggøre de positive konsekvenser af dem. Denne synliggørelse eller *branding* giver kun mening som region eller værdifællesskab – ikke som meget små lande i en meget stor verden.

• **Nordens styrker skal forstås.** For at kunne nære en nordisk vision og skabe et stærkt nordisk brand må den fællesnordiske konkurrencekraft i form af nordiske værdier og styrker forstås bedre og løbende analyseres. Der er generelt behov for mere forskning i kulturens betydning for økonomien. Det kunne imødegås med et ambitiøst fællesnordisk forskningsprojekt, der har som mål at forstå de kulturelt betingede styrker i Norden i dybden.

• **Norden skal brandes.** Norden kan brandes globalt som værdiregion med afsæt i de værdier og den særegne kultur, vi har i vores region. Norden kunne i så fald differentiere sig på den globale markedsplads – ikke på pris, men på en "højere mening", som vi knytter til vores produkter, ydelser og oplevelser. Dette kan ifølge opinionsdannerne forvandle "Norden" til en mærkevare og synliggøre de nordiske værdier langt stærkere end i dag. Den første internationale undersøgelse af lande som varemærker placerede Sverige på førstepladsen – fordi landet næsten udelukkende forbindes med positive værdier. Det nordiske *brand* skal i så fald ikke mindst kobles til Nordens styrker i forhold til gastronomi, turisme, bæredygtig energiudvinding, funktionalitet og design med værdierne *respekt for naturen* samt *æstetik* i fokus.

• **Nordisk omstillingsevne skal udnyttes.** De nordiske landes værdi *fleksibilitet* og evne til omstilling kunne anvendes mere offensivt end i dag. Det er næppe tilstrækkeligt, at vi tilpasser os efter pres udefra. De nordiske lande bør ifølge opinionsdannerne blive bedre til at identificere nye behov og ny efterspørgsel, og være først til at nytænke løsninger og koncepter, der opfylder dem. Det gælder især behov, der opstår i kølvandet på den socioøkonomiske og demografiske udvikling i de nye markedsøkonomier. Det kunne være en mulighed at etablere et fælles nordisk globalt markedsnetværk, som hurtigt opfanger behov og oversætter dem til nordiske muligheder.

• **Nordisk velfærdsproduktion skal markedsføres.** Norden har en lang tradition for en stærk og omfattende velfærdsproduktion, men udnytter i dag ikke fuldt ud de afsætningsøkonomiske potentialer, der er knyttet hertil. Opinionsdannerne nævner blandt andet ældreomsorg, sygehuse, sundhedsvæsen, forsikring og miljøbeskyttelse som områder, der rummer store uudnyttede muligheder for Norden. Skal vi som region kunne byde os til, vil det indebære en vis liberalisering af velfærdsproduktionen og iværksættelse af ambitiøse offentligt -private samarbejder – ikke mindst på tværs af grænserne. Hvis det store nordiske erhvervsøkonomiske potentiale skal realiseres, kræver det en mere global tilgang til velfærdskompetencerne.

• **Norden skal have verdens bedste uddannelsessystem.** Vores allervigtigste råstof i Norden er menneskene, og den stærke bredde – som kan henføres til værdien *inklusion* – skal fortsat sikres for de mange. Det slår opinionsdannerne fast med syvtommersøm. Vi skal være langt bedre – og bedst i verden – til at kultivere og udvikle vores talenter og unikke kompetencer. I praksis betyder det, at vi på den ene side skal sikre et solidt fagligt niveau, mens vi på den anden side langt mere skal kultivere de kompetencer, som vi allerede i dag har klare globale styrker inden for: Tværfaglighed, samarbejde, innovation, iværksætteri og værdiskabelse. Den nordiske ambition kunne være at blive *state of the art* inden for kompetenceudvikling med den største indsigt i kompetencens væsen og de bedste institutioner til at udbrede den. Ikke mindst hvad angår talenter af anden etnisk baggrund end nordisk. Mens bredden i kompetenceudviklingen er vigtig, er det samtidig afgørende at udnytte de toptalenter, som leverer radikale idéer med stort innovationspotentiale. Det kunne for eksempel fremmes ved at satse på forskning på et højt niveau i større omfang end i dag.

• **Nordiske lande skal lære af hinanden.** De ensartede nordiske samfundssystemer gør det relativt let at skele til hinanden og lade sig inspirere af de bedste i nabolandene. De nordiske lande bør ifølge opinionsdannerne gøre dette mere fokuseret og systematisk for at forløse potentialet i den fællesnordiske konkurrencekraft. Norden har hævdvundne processuelle styrker – knyttet til vores værdier *tillid, inklusion* og *lav magtdistance* – og de skal forløses på nye og frugtbare måder. Ved for eksempel at benchmarke mod hinanden kunne de nordiske lande styrke de fælles kulturelle kernekompetencer. Det kunne ske ved at etablere et

omstilling og opgradering af kvalifikationer. Det er et særkende for de nordiske lande, at de velorganiserede organisationer på arbejdsmarkedet i stort omfang regulerer arbejdsmarkedet, så det er parterne selv og ikke lovgivningsmagten, der regulerer. Den kontinentale models forsøg på at tilbyde den enkelte sikkerhed gennem lovgivning, inkl. lange opsigelsesvarsler, har ikke givet de enkelte arbejdstagere den sikkerhed, modellen har tilsigtet. Det var f.eks. tydeligt i den franske debat om den europæiske forfatningstraktat, at det gennemregulerede franske arbejdsmarked ikke mindskede den enkelte franske arbejdstagers frygt for konkurrence fra 'polske blikkenslagere' og for globaliseringen i det hele taget.

Kombinationen af fleksibilitet og sikkerhed går videre end til arbejdsmarkedet i de nordiske samfund, og ser ud til at være en model, der passer godt til den tid, vi lever i. Den kombinerer de bedste aspekter af den meget liberale anglosaksiske model på den ene side og den kontinentale sociale model på den anden. Ser man på den økonomiske vækst og på arbejdsløsheden i Europa gennem de senere år, er det tydeligt, at den nordlige del af Europa – fra Irland til Finland - klarer sig bedst. Disse lande har været fleksible og har kunnet omstille sig til global konkurrence, mens resten af Europa har haltet bagefter. Men de har gjort det på vidt forskellig måder, for mens alle de lande, der ligger i det nordlige Europa i princippet har en liberalistisk holdning til den økonomiske og sociale udvikling, så tilbyder den nordiske gruppe af lande en langt større sikkerhed til den enkelte i samfundet, og det vel at mærke uden at have sat noget til på konkurrenceevneområdet.

Et stort spørgsmål er så, hvorvidt man kan overføre resultater fra én model til en anden. Mange forhold er dybt forankrede i traditioner og kulturer, og der kan findes mange undskyldninger for ikke at gennemføre reformer - herunder at man ikke kan overføre fra én model til en anden. Men et tættere samarbejde i Europa skulle netop skabe forudsætninger for, at man har viden om, hvad andre gør godt, og at man kan få de informationer, der skal til for i det mindste at prøve at tage ved lære fra andre, og der synes at være gode grunde til, at mange elementer af den nordiske model kunne finde anvendelse andre steder i Europa. Alt er ikke - og har ikke altid været - rosenrødt i de nordiske samfund. Går man nogle år tilbage, var de fleste nordiske lande i økonomisk krise, og de blev af mange karakteriseret som over-regulerede. Men omstillingsevnen har været imponerende i mellemtiden, og det er også bemærkelsesværdigt, at reformprocessen er foregået uanset om det har været centrum-venstre eller centrum-højre regeringer, der har været ved magten. Det forhold, at de regeringsduelige partier stort set har været enige om retningen har også betydet, at man har kunnet tage langsigtede beslutninger om reformerne og ikke – i de store linier - har ligget under for kortsigtede politisk taktiske hensyn.

Men der venter fortsat udfordringer også for de nordiske lande. Et eksempel er uddannelsessystemet. Det er afgørende, at der fortsat satses på moderne uddannelser på et højt niveau, og at der gives incitamenter til kontinuerlig uddannelse hele livet for de enkelte. Begynder man at sakke bagud på uddannelsesniveauet, bør det ses som et klart faresignal for en fortsat deltagelse i den vidensbaserede globale konkurrence.

Et andet område er den demografiske udvikling og den aldrende befolkning. Det er helt afgørende, at man tager konsekvensen af den længere levealder på arbejdsmarkedet ved først og fremmest at reformere førtidspensionering og derefter får en debat om, hvordan man vil organisere sig, når gennemsnitsalderen på arbejdsmarkedet stiger. Og det er lige så vigtigt, at man formår at forberede integrationen af immigranter på en mere effektiv måde, end det sker i dag. Uden et tilskud af arbejdskraft - og talent - udefra, vil det blive meget svært at få den nordiske model til at hænge sammen på lidt længere sigt.

Den nordiske Model – ideer for Europa?*

I den debat, der i lyset af det øgede konkurrencepres på globalt plan nu foregår i Europa, har fokus gennem de senere år været på Lissabon processen, men debatten har på det seneste drejet sig mod selve den europæiske økonomiske og sociale model og ikke mindst de forskellige under-modeller, der kan identificeres i Europa. Blandt dem har i hvert fald tre modeller klare konturer, nemlig den anglosaksiske, den kontinentale og den nordiske.

Den europæiske ambition om på samme tid at skabe økonomisk vækst og flere jobs, og at gøre det gennem en udvikling af videnssamfundet samtidig med, at man fastholder den sociale samhørighed og en bæredygtig udvikling gør, at den nordiske model er kommet i fokus. I de nordiske lande har man nemlig været blandt de førende, når det gælder udviklingen af den vidensbaserede økonomi og miljøpolitik, samtidig med at den traditionelt stærke velfærdssektor så at sige garanterer, at en satsning på økonomisk vækst ikke kommer til at ske på en socialt uretfærdig måde.

Det interessante ved den nordiske model er desuden, at den har bevist, at ambitionerne om økonomisk vækst ikke står i modstrid til hverken udviklingen af den vidensbaserede økonomi eller en sund miljøpolitik eller social samhørighed.

I det ene internationale konkurrenceevneindex efter det andet ligger de nordiske lande i toppen - ligesom de nordiske lande også er blandt de eneste i Europa, der i det store og hele har gennemført ambitionerne i Lissabon processen som planlagt. Nogle har ment, at dette simpelthen er en umulighed med den store offentlige sektor og de høje skatter, som karakteriserer de nordiske samfund, men det er måske en af de største fortjenester ved den nordiske model, at den har bevist, at der ikke nødvendigvis er en negativ sammenhæng mellem størrelsen af den offentlige sektor og konkurrenceevnen, og at det snarere er kvaliteten af den offentlige sektor end størrelsen, der virkelig betyder noget.

Først og fremmest skaber en stor offentlig sektor naturligvis økonomisk aktivitet - også for den private sektor - og desuden giver en stor offentlig sektor mulighed for at udvikle infrastrukturer og uddannelsessystem på en måde, som også hjælper på konkurrenceevnen. Men det er også afgørende, at den offentlige sektor er tæt på borgerne og deres ønsker og ikke er en fjern eliteorganisation, samt at den er effektiv, på forkant med den teknologiske udvikling og i det store og hele fri for korruption.

Denne publikation beskæftiger sig en del med sammenhængen mellem den offentlige sektor og konkurrenceevnen, dels fordi denne sammenhæng ofte glemmes, dels fordi den betydelig offentlige sektor er en af de faktorer, der karakteriserer den europæiske økonomiske og sociale model, og i særdeleshed den nordiske model. Argumenterne kan ikke tages til indtægt for ubegrænset vækst i den offentlige sektor. Det afgørende er at se på, hvordan den offentlige sektor kan hjælpe med at gøre et land eller et område mere konkurrencedygtigt med henblik på at sikre fremtidig velstand i den globale konkurrence.

Et område, der især har tiltrukket sig opmærksomhed - og som flere forfattere beskæftiger sig med - er arbejdsmarkedspolitikken, hvor kombinationen af fleksibilitet og sikkerhed giver en række fordele i vor tids konkurrencesituationen. Den nordiske model har ligefrem skabt et nyt ord for denne politik, nemlig 'flexicurity'. Fleksibilitet (flexibility) indebærer, at arbejdsgiverne får den fleksibilitet, der har brug for i forhold til arbejdskraften, mens sikkerhedsaspektet (security) tilbyder det enkelte individ i samfundet sikkerhed mod en katastrofal social situation – og måske oven i købet et tilbud om at deltage i en aktiv arbejdsmarkedspolitik, som dels opgraderer kvalifikationerne, dels hjælper med at finde et nyt job.

I en række kontinentaleuropæiske lande har man mere infleksible arbejdsmarkeder, som måske har passet fint til industrisamfundets krav om stabilitet, men som kommer til kort over for den globale konkurrencesituation og især de stadigt øgede krav om konstant

---

* **Fra EPC WORKING PAPER No. 20: "The Nordic model: A recipe for European success?"**
EPC - European Policy Center - Working Papers represent the views of the authors and not necessarily those of the EPC. September 2005, Carlos Buhigas Schubert, Hans Martens
(This publication has been produced with the support of the Nordic Council of Ministers)

En analyse i Politiken 12. maj 2006 af Jeffrey D. Sachs, professor i økonomi og særlig rådgiver for FN's generalsekretær Kofi Annan

De nordeuropæiske lande har vist resten af verden, at et socialt velfærdssamfund ikke står i modsætning til frihed og markedsøkonomi

Af Jeffrey D. Sachs

Det ville være godt for mange økonomiske debatter, hvis man ofrede lidt mere tid på at undersøge, hvad der rent faktisk virker, og hvad der ikke virker. Næsten overalt har debatten om, hvordan man bør kombinere markedskræfter og social sikkerhed, raset. Venstrefløjen opfordrer til udvidelse af den sociale sikring. Højrefløjen siger, at det vil undergrave den økonomiske vækst og øge underskuddet på statsbudgettet.

Men debatten kan blive bedre, hvis man ser nærmere på de succesfulde økonomier i Danmark, Finland, Island, Holland, Norge og Sverige. Selv om regionale erfaringer ikke kan overføres direkte, har de nordiske lande med succes kombineret social velfærd med høj indkomst, solid økonomisk vækst og makroøkonomisk stabilitet. De har også opnået høje standarder for virksomhedsledelse. Der er helt sikkert også forskelle mellem de nordiske stater, hvor Danmark, Holland og Norge samt Sverige har de højeste udgifter til social velfærd, mens disse udgifter er lidt lavere i Finland og Island.

Men mens skatterne på nationalt niveau i USA ligger på omkring 20 procent af bruttonationalproduktet, er det 30 procent i de nordiske lande.

Høj beskatning kanaliseres ud i et omfattende nationalt sundhedsvæsen, uddannelse, pensioner og andre former for social service, der skaber lav fattigdomstærskel og en relativt lille indkomstforskel mellem de rigeste og de fattigste husholdninger.

I USA modtager den fattigste femtedel af husholdningerne akkurat 5 procent af den totale indtjening, hvilket betyder, at deres indkomst ligger på omkring en fjerdedel af det nationale gennemsnit. I de nordiske lande modtager de 20 procent fattigste husholdninger derimod næsten 10 procent af den samlede indkomst og ligger på omkring halvdelen af det nationale gennemsnit i indkomst.

Amerikanske konservative mener, at en stor offentlig sektor hjemsøges af ineffektivitet og dårlig ledelse, korruption og bureaukratisk misbrug, og fordi skatten finansierer den, hæmmer det økonomisk effektivitet.

Men alle disse argumenter afvises af den nordiske model.

Se engang på påstandene om ineffektivitet og spildte ressourcer. Som et resultat af den regeringsfinansierede sundhedsindsats har de nordiske lande en højere forventet levealder og en lavere børnedødelighed end USA.

Forventet levealder er tæt på 80 år i de nordiske lande over for de 78 år i USA, hvor regeringen ikke garanterer et nationalt sundhedsvæsen, og hvor millioner af familier er for fattige til selv at betale for det.

Ironisk nok skaber den store afhængighed af den private sektor i det amerikanske system en så høj ineffektivitet, at amerikanerne betaler en større andel af deres BNP for sundhed, nemlig 14 procent, end de nordiske landes 11 procent, men de får mindre for pengene.

Og selv om de sociale udgifter er lavere i USA end i de nordiske lande, er USA's underskud på statsbudgettet set som andel af den nationale indkomst meget større.

USA bruger mindre på den offentlige sektor, men beskatter endnu mindre, end der gives ud. Den høje beskatning i de nordiske lande har heller ikke hæmmet den økonomiske indsats. Frem for overvejende at holde sig til indkomstbeskatning har de nordiske lande et

momssystem, hvilket giver en ret høj indkomst med ret lav skatteunddragelse og en skånsom påvirkning af økonomien.

Den nordiske erfaring afviser også de konservatives påstand om, at en stor social velfærdsstat svækker arbejdsinitiativet og incitamentet til at arbejde og spare op. National opsparing i de nordiske lande ligger i gennemsnit på mere end 20 procent af den nationale indkomst sammenlignet med omkring 10 procent i USA.

Desuden har den økonomiske vækst i de nordiske lande været sammenlignelig med den amerikanske vækst i de seneste år. Indkomstniveauerne er i gennemsnit højere i USA, men det er hovedsagelig, fordi de nordiske lande har færre arbejdstimer per uge. I hvert fald har alle de nordiske lande meget høje indkomster, og Norges indkomst per indbygger overgår faktisk USA's.

En række faktorer synes at forklare den økonomiske succes i de nordiske lande. Beskatningen er bredt funderet og relativt skånsom, og man stoler på, at åben international handel, markedskræfterne og privat ejerskab i industrien opretholder incitamenterne.

De nordiske lande er ikke 'socialistiske' økonomier baseret på statsligt ejerskab og planlægning, men derimod sociale velfærdsøkonomier baseret på privat ejerskab og marked, med offentlig tilvejebringelse af social sikkerhed. De investerer kraftigt i videregående uddannelse, videnskab og teknologi, så de er helt fremme i højteknologiske industrier.

For 50 år siden sagde økonom og tilhænger af frit marked Friedric von Hayek, at en stor offentlig sektor ville true selve demokratiet og havde fået de europæiske lande ind på "vejen mod trældom". Men de nordiske stater har ikke lidt under, men nydt godt af en stor social velfærdsstat med meget mindre offentlig korruption og langt højere grader af vælgerdeltagelse end i USA. Ifølge Transparency International har de nordiske lande verdens mindst korrupte politiske system, med Island og Finland som de mindst korrupte, mens USA med et politisk liv med store penge involveret ligger langt nede på listen.

Men hvordan gentage den nordiske succes? Disse lande har små befolkninger, let adgang til international handel, naturressourcer og fredelige naboer. Og mest bemærkelsesværdigt er de etnisk homogene, så der bedre kan opnås kompromis over de sociale skel.

Men det betyder, at udfordringen om at opretholde en stærk social velfærdsstat i etnisk og racemæssigt komplekse samfund som det amerikanske ikke er en økonomisk udfordring, men snarere handler om at udbrede respekt og samfundsdeltagelse.

analyse@pol.dk

Jeffrey D. Sachs er professor i økonomi og leder af The Earth Institute ved Columbia University samt særlig rådgiver for FN's generalsekretær, Kofi Annan.

Oversættelse: Peter Mollerup

REDOGÖRELSE

Nordiska ministerrådet

Store Strandstræde 18
DK-1255 Köpenhamn K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

24 oktober 2006

Regeringarnas redogörelse om de självstyrande områdenas ställning i det officiella nordiska samarbetet

1. Bakgrund

Färöarnas lagting beslutade enhälligt i mars 2003 att anmoda det färöiska landsstyret om att ansöka om att Färöarna skulle få ställning som kontraherande part till Helsingforsavtalet samt till traktater som ingåtts inom avtalets ramar, i syfte att Färöarna skulle få självständigt medlemskap i de nordiska samarbetsfora som omfattas av Helsingforsavtalet, bland annat Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet.

En ansökan sändes i maj samma år till Danmarks statsminister med en begäran om att den danska regeringen skulle överlämna ansökan till Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet med den danska regeringens anmodan om att Färöarna skulle få bli kontraherande part till Helsingforsavtalet m.m. i enlighet med ansökan.

I september svarade statsministern det färöiska landsstyret att det är den danska regeringens allmänna hållning att medverka positivt till att styrka Färöarnas och Grönlands ställning i utrikes frågor samt att den danska regeringen avsåg att stödja den färöiska önskan om en stärkt roll i det nordiska samarbetet, men att detta måste ske inom ramarna för den danska grundlagen. Härav följer att Färöarna inte kan bli kontraherande part till Helsingforsavtalet eller ingå traktater inom ramen för avtalet.

Vidare framgår av brevet att den danska regeringen önskar se ett politiskt protokoll, undertecknat av de fem nordiska ländernas regeringar samt Färöarnas (och Grönlands respektive) landsstyre som kunde avspegla enighet om konkreta förbättringar av Färöarnas (och Grönlands) ställning i det nordiska samarbetet. Eventuella ändringar skulle kunna genomföras antingen utifrån det nuvarande traktatramverket eller, om nödvändigt, genom ändringar i Helsingforsavtalet. Den danska regeringen meddelade avslutningsvis att den avsåg att underrätta Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet om sin mening

Den färöiska ansökan – diskuterades en första gång av de nordiska samarbetsministrarna i oktober 2003. Samtliga tre självstyrande områden – Färöarna, Grönland och Åland – innefattades i diskussionerna. Från dansk sida redogjordes för regeringens mening. Från de självstyrande områdenas sida efterlystes en nordisk utredning. Färöarna betonade att man inte önskade en diskussion om den danska grundlagen eller förhållandet mellan Danmark och Färöarna i samarbetsministerkretsen, utan att dess ansökan nu borde behandlas formellt.

Under det danska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet framlade den danske statsministern vid Nordiska rådets session i Reykjavík, på vägnar av Danmark, Färöarna och Grönland, ett förslag till ett politiskt protokoll om att stärka de självstyrande områdenas ställning i det nordiska samarbetet. Saken diskuterades på statsministermötet, på mötet mellan statsministrarna och ledarna från de självstyrande områdena samt på mötet mellan statsministrarna och Nordiska rådets presidium.

2. Generalsekreterarens kartläggning

2.1 Uppdraget

Samarbetsministrarna beslutade den 27 oktober 2005 att det skulle företas en förutsättningslös kartläggning av de självstyrande områdenas ställning och arbetsmöjligheter i det nordiska samarbetet. Den 14 december samma år beslutade samarbetsministrarna att ge Nordiska ministerrådets generalsekreterare i uppdrag att, tillsammans med extern expertis, företa en kartläggning av de juridiska och praktiska spörsmål som de självstyrande områdenas deltagande i det nordiska samarbetet reser. Det inbegrep att undersöka hur de självstyrande områdenas deltagande i det nordiska samarbetet under Helsingforsavtalet fungerar i praktiken, huruvida möjligheterna att delta fullt ut utnyttjas och vilka barriärer som kan finnas. Kartläggningen redovisades för samarbetsministrarna den 14 juni 2006.[1]

2.2 Folkrättsliga aspekter

I kartläggningen erinras om att de självstyrande områdenas ställning i det nordiska samarbetet har analyserats två gånger tidigare: år 1968 av den s.k. Kling-kommittén och år 1982 av den s.k. Petri-kommittén. Båda kommittéerna konstaterade att det är stater som är det primära folkrättssubjektet och talade mot fullt medlemskap i det formella nordiska samarbetet för de självstyrande områdena. Man underströk samtidigt att de självstyrande områdena givits, med Petri-kommitténs ord, "... en särställning inom ramen för det nordiska samarbetet". Som Helsingforsavtalet ser ut efter de två kommittéernas arbete, torde avtalet höra till de mest långtgående i sitt slag i världen, menar generalsekreteraren i kartläggningen.

En central slutsats i 2006 års kartläggning är att folkrätten inte lägger hinder i vägen för att ge de självstyrande områdena en förstärkt ställning inom det formella nordiska samarbetet. De nordiska länderna själva disponerar innebörden av folkrätten i sina relationer till de självstyrande områdena. Folkrätten är således till största delen dispositiv, d.v.s. den medger att parterna gör som de själva önskar vid ingående av fördrag.

Av kartläggningen framgår emellertid att grundlagarna i Danmark och Finland inte medger att de självstyrande områdena ges medlemskap fullt ut i Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet. Det finns således stora principiella problem med att fullt ut jämställa de självstyrande områdena med de fem nordiska staterna.

Åland respektive Färöarna och Grönland har olika befogenheter på det internationella området. Som framgår av den självstyrelselag som gäller för Åland hör ärenden som rör förhållandet till utländska makter till rikets lagstiftningsbehörighet, dock med beaktande av vissa bestämmelser om internationella fördrag. Åland har inte behörighet att till exempel ingå statsfördrag. Sådana

[1] De självstyrande områdena och det nordiska samarbetet. Generalsekreterarens kartläggning. ANP 2006:743; www.norden.org/pub/sk/showpub.asp?pubnr=2006:743

ingås, enligt huvudregeln, av republikens president. I självstyrelselagen ingår dock vissa bestämmelser om landskapets samtycke vid ingående av fördrag med utländska makter i frågor som angår Åland. Eftersom det av lagstiftningsbehörighet följer förvaltningsbehörighet, är det formellt sett enbart rikets förvaltningsorgan som har rätt att upprätthålla kontakter med utländska makter.

Danmark innehar det författningsmässiga ansvaret och befogenheterna när det gäller förhandling, ingående och uppsägning av folkrättsliga avtal. Färöarna och Grönland har dock enligt lag rätt att på egen hand ingå vissa bilaterala avtal med tredjeland och internationella organisationer när det gäller sådana sakfrågor som har överförts till de självstyrande områdenas kompetens. Ett sådant avtal ingås "på Rigets vegne". Avtalet binder med andra ord Riket som helhet och ett eventuellt folkrättsligt ansvar för uteblivet genomförande åvilar därför hela riket. Vidare skall det danska utrikesministeriet alltid hållas underrättat om sådana förhandlingar för att kunna säkerställa Rikets intressen.

De två lagarna innehåller dock omfattande begränsningar. Utanför faller t.ex. avtal etc. som är föremål för förhandlingar i en internationell organisation där Danmark är medlem. Ett sådant avtal förhandlas och ingås av Danmark.

Sammanfattningsvis har Färöarnas och Grönlands landsstyren i princip möjlighet att på vissa villkor ingå internationella avtal, medan Åland saknar den möjligheten.

2.3 De självstyrande områdena i Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet

De självstyrande områdena deltar i Nordiska rådets arbete på villkor som ligger ett fullvärdigt medlemskap nära. I Nordiska rådet har de självstyrande områdena två valda medlemmar vardera och lika många suppleanter. Dessa ingår i Danmarks rikes och Finlands respektive delegation.

När det gäller Nordiska ministerrådet är den formella situationen något annorlunda. Enligt Helsingforsavtalets artikel 60 samarbetar regeringarna i ministerrådet medan de två landsstyrena och landskapsstyrelsen deltar i arbetet. Även om Helsingforsavtalet drar en gräns mellan länderna och de självstyrande områdena genom att använda uttrycken "samarbetar i" och "deltar i" framgår det att de självstyrande områdena förutses vara aktiva utöver vad som är normalt för t.ex. ett observatörskap.

Varje land, till skillnad från de självstyrande områdena, har rösträtt. Detta faktum skall emellertid ses i perspektiv av att arbetssättet är konsensusorienterat och att omröstningar är sällsynta. Vid möten har såväl regeringarnas representanter som representanterna för landsstyrena och landskapsstyrelsen rätt att yttra sig. Ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet roterar mellan ländernas regeringar.

Enligt Helsingforsavtalet har varje land – men alltså inte de självstyrande områdena – en röst i ministerrådet. Besluten skall, med undantag för procedurfrågor, vara enhälliga. Ministerrådets beslut är bindande för de enskilda länderna.[2] Detsamma gäller för Färöarna, Grönland och Åland i den mån de ansluter sig till beslutet i enlighet med självstyrelseordningarna.

---

[2] Ett beslut i en fråga som enligt något lands författning kräver parlamentets godkännande binder dock icke detta land förrän parlamentet har godkänt beslutet. Om ett sådant godkännande behövs, skall ministerrådet underrättas innan ministerrådet fattar beslutet. Innan parlamentets godkännande givits, är inte heller något annat annat land bundet av beslutet.

Nordiska rådet kan bl.a. anta rekommendationer till en eller flera av de nordiska ländernas regeringar eller till ministerrådet. Vidare får varje vald medlem ställa frågor till samma adressater. I båda fallen gör Helsingforsavtalet en tydlig avgränsning av kretsen av mottagare. Avtalet möjliggör inte att rekommendationer eller frågor ställs till Färöarnas och Grönlands landsstyren eller Ålands landskapsregering; detta gäller även i de fall där sakfrågor har överförts till de självstyrande områdenas kompetens. Motsatsvis får anses följa att landsstyrena eller landskapsregeringen heller inte kan svara.

De självstyrande områdena har möjlighet att vara närvarande med egna representanter i t.ex. ministerrådets ämbetsmannakommittéer med möjlighet att lägga fram förslag och framföra synpunkter, något som ofta sker. Justerat för antalet ministrar har de självstyrande områdena ett deltagande i ministermöten som ligger väl i nivå med ländernas. De självstyrande områdena har också rätt att delta i styrelserna för ministerrådets institutioner på särskilda villkor.

Med utgångspunkt i Helsingforsavtalet finns det anledning att notera en grundläggande skillnad mellan Nordiska rådet – med huvudsaklig inriktning på initiativtagande och rådgivning i frågor som rör det nordiska samarbetet – och Nordiska ministerrådet, med inriktning på ett bindande samarbete mellan regeringar.

Större förändringar av de självstyrande områdenas ställning i det nordiska samarbetet kräver ändringar i Helsingforsavtalet. Det förutsätter att samtliga länder samtycker.

3. Den fortsatta processen

Nordiska ministerrådets generalsekreterare redovisade sin kartläggning för samarbetsministrarna i juni 2006. Vid sitt möte i september beslutade samarbetsministrarna att avvakta det grönländska landstingets behandling av kartläggningen i oktober. Samarbetsministrarna har för avsikt att ånyo diskutera de självstyrande områdenas ställning i det officiella nordiska samarbetet vid sitt möte i december 2006.

REDOGÖRELSE

Nordiska ministerrådet

Store Strandstræde 18
DK-1255 Köpenhamn K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

Samarbetsministrarnas redogörelse om avskaffandet av gränshinder i Norden

20 oktober 2006

1. Bakgrund

Arbetet med att ta bort gränshinder för enskilda medborgare och för företag är högt prioriterat i det nordiska samarbetet. 2001 fick den tidigare finske samarbetsministern Ole Norrback i uppdrag av Nordiska ministerrådet att utarbeta en översikt över gränshinder vid bosättning, arbete, studier, besök m.m. i ett annat nordiskt land. Rapporten – "Nordbors rättigheter"[1] – bekräftade att det fortfarande fanns barriärer mellan länderna. Under det svenska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet under 2003 prioriterades integrationen mellan de nordiska länderna och arbetet med att ta bort gränshinder. Den tidigare danske statsministern Poul Schlüter utpekades vid årsskiftet 2003 till särskild representant med uppgift att skapa konkreta resultat

På Nordiska rådets session i Reykjavík 2005 sammanfattade Poul Schlüter sitt uppdrag innan han gav "stafetten" vidare till det kommande norska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet under 2006. Han presenterade sin slutrapport "De nordiske lande — én arbejdsplads, ét hjemmemarked"[2].

När det gäller resultat relaterade till privatpersoner kan särskilt nämnas en ny nordisk skatteportal[3] och ett virtuellt skattekontor på Internet, som lanserades av de nordiska finansministrarna i maj 2005, Internet-baserad arbetsförmedling i Öresundsregionen och enklare rutiner för personer som reser med husdjur via Ystad i Sverige till det danska Bornholm och övriga Danmark.

När det gäller små- och mellanstora företag presenterade Poul Schlüter i januari 2005 flera förslag till förenklingar med utgångspunkt i bland annat Nordisk Innovationscenters katalog över konkreta hinder. Förslagen var en fortsättning på arbetet med gränshinder för privatpersoner. Bland förslagen kan nämnas en fri nordisk marknad för riskkapital, ömsesidigt erkännande av yrkesauktorisationer och en ny nordisk näringslivsportal. Näringslivsportalen lanserades på "Hallå Nordens" hemsida[4] under oktober 2005 under Nordiska rådets session i Reykjavík.

Bland andra resultat under 2005 kan nämnas att en nordisk konvention om utlämning av misstänkta förbrytare färdigförhandlades. Vidare genomfördes

---

[1] http://www.norden.org/pub/sk/index.asp

[2] Se not 1.

[3] http://www.nordisketax.net

[4] http://www.hallonorden.org

ett omfattande arbete med att identifiera konkreta barriärer för handeln med livsmedel i Norden.

Sedan Poul Schlüters mandat löpt ut har arbetet med gränshinder gått in i en ny fas. Det finns fortfarande många gränshinder kvar att riva. Hit hör problematiken kring socialförsäkringssystemen, bankavgifter och ställningen för personer från tredje land, liksom dubbelbeskattning av pensioner, studerandederabatt på resor och telefonavgifter.

På de nordiska samarbetsministrarnas möte i mars 2006 presenterade det norska ordförandeskapet ett förslag till ny modell för att främja arbetet med att ta bort gränshinder. Samarbetsministrarna konstaterade att det är viktigt att även i framtiden åstadkomma konkreta och märkbara resultat i arbetet för både medborgare och företag.

Den nya modellen bygger på att enskilda pådrivare, med såväl sakkunskaper som politisk tyngd, inom särskilt prioriterade områden och med hjälp av breda mandat från de nordiska regeringarna, skall agera nationellt och nordiskt för att inom sina respektive sakområden driva på arbetet med att undanröja nordiska gränshinder. Under 2006 initieras två nya pådrivarordningar, dels inom näringslivsområdet, dels inom social- och hälsoområdet.

I det följande redogörs för konkreta initiativ och resultat under 2006 och planer för 2007.

2. Resultat under 2006

2.1 Informationsseminarier

Under 2006 genomförs omkring 15 informationsseminarier i samtliga nordiska länder i syfte att utbilda och förbättra handläggningen av internordiska ärenden inom skatt, socialförsäkring och arbetsmarknad. Seminarierna genomför både i regi av "Hallå Norden", olika gränskommittéer och bilaterala informationstjänster - i flera fall i samarbete mellan organisationerna. Omkring 500 nordiska handläggare kommer innan årets slut att tack vare dessa insatser ha förbättrat sin nordiska kompetens inom sitt yrkesområde.

2.2 Social och hälsa

Barnbidrag i skilsmässofamiljer
De nordiska länderna har länge haft olika klassifikationer för vilka personer som kan anses vara familjemedlemmar i juridisk mening. Detta har bland annat fått som konsekvens att skilda par med gemensamma barn inte har kunnat dra nytta av den EU-regel som säger att barnbidrag i första hand skall utbetalas av det land där barnet är bosatt om en förälder arbetar där, och kompletteras av det land där den andre föräldern arbetar om detta land har generösare regler. Kärnfrågan har varit om en frånskild förälder som inte bor med barnet skall anses vara familjemedlem eller inte. Frågan är nu löst sedan Sverige ändrat sin klassifikation. Därmed har alla nordiska länder samma familjebegrepp.

Biståndskonventionen
Den nordiska biståndskonventionen ses nu över. Det man nu arbetar med är att se över de stycken som rör färdtjänst, dvs. handikappades möjligheter att resa mellan de nordiska länderna. Översynen rör även samarbete och finansiering mellan länder och myndigheter för att underlätta för handikappade och hjälpbehövande att resa över gränserna i Norden. Trots att arbetet befinner sig i ett slutskede förväntas det slutliga resultatet först under 2007.

Socialförsäkringstillhörighet
Personer som är bosatta i Sverige och har arbetat i Norge och som återvänder till Sverige har tidigare kunnat falla ur båda ländernas socialförsäkringssystem om de inte redan på sin första arbetslösa dag har registrerat sig som arbetssökande på en svenska arbetsförmedling. Tolkningen av EG-förordning 1408/71 har nu ändrats så att denna risk har eliminerats och den tid en person har på sig för att anmäla sig som arbetssökande i Sverige har förlängts avsevärt.

Guide för hjälp vid behandling av förtidspensionsärenden
Under 2006 har en nordisk samarbetsmodell om behandling av förtidspensionsärenden tagits fram. Modellen skall förbättra den samnordiska administrativa processen i samband med förtidspensionsärenden så att länderna i framtiden bättre kan informera om vilka dokumentationskrav som ställs för att ett ärende skall kunna behandlas. Ett utkast till guide har remissbehandlats. Sannolikt kommer guiden att vara färdig i början av 2007.

Guiden innehåller en beskrivning av förtidspensionssystemen i de nordiska länderna, en kontrollista över den dokumentation och information som vart och ett av länderna behöver för att kunna fatta beslut samt en lista med kontaktadresser.

Telemedicin
Ett nordiskt samarbetsforum för telemedicin startade sitt arbete i juni 2006. Detta forum skall arbeta med att identifiera konkreta gränshinder som motverkar ett effektivt samarbete inom telemedicin, samt ge konkreta förslag till lösningar. En slutrapport från gruppen väntas under november 2006.

2.3 Arbetsmarknad

"Jobba i Norden"
Samtliga arbetsmarknadsmyndigheter i Norden har under 2006 givit funktionen "Jobba i Norden" en mer framträdande placering på de nordiska arbetsmarknadsmyndigheternas webbportaler, för att på så sätt uppmuntra arbetslösa nordbor att söka arbete i de nordiska grannländerna.

Portal för elektronisk förmedling av lediga arbeten i Öresundsregionen
I augusti 2004 beslutade de nordiska arbetsmarknadsministrarna att det skulle skapas en Internet-baserad förmedling av lediga arbeten i Norden. Som pilotprojekt utpekades Öresundsregionen. I juni 2006 lanserades den färdiga produkten i Danmark och Sverige och fungerar sedan dess väl. Den grupp som skapade portalen arbetar nu vidare med avsikten att genomföra den nya förmedlingsmodellen i fler nordiska gränsregioner.

Auktorisationer för elektriker och rörmokare
Rådgivningsgruppen för skolsamarbete, NSS, har på initiativ av de nordiska utbildningsministrarna startat en kartläggning om auktorisationer inom el-, och värme, vatten och sanitet (VVS) inom byggbranschen. Kartläggningen genomförs av Nordisk InnovationsCenter (NICe). En slutrapport presenteras i slutet av oktober 2006 med dokumentation över olikheter i formella kompetenskrav i de nordiska länderna inom dessa yrkesgrupper. Till detta kommer ett antal förslag till lösningar. Dessa kan behandlas på ett politiskt plan under 2007.

2.4 Utbildning

Samarbete och rörlighet inom den högre tekniska utbildningen i Norden
HÖGUT har tillsammans med de nordiska samarbetsministrarna finansierat projektet NORDTEK – Integrering. Projektet skall öka samarbetet mellan de deltagande institutionerna genom att ta bort hinder för den fria rörligheten för teknologer, doktorander, lärare, forskare och övrig personal. I NORTEK ingår alla tekniska högskolor och universitet som har civilingenjörs- och fors-

karutbildning i Norden. Projektet är en uppföljning av rapporten "Nordbornas rättigheter" (se ovan) och skall resultera i en rapport och en handlingsplan. Uppföljningen under 2006 fokuserar på hur erfarenheterna från projektet kan underlätta den fria rörligheten och eliminera gränshinder. Både rapporten och handlingsplanen förväntas ligga färdiga under 2006.

2.5 Finans

Den nordiska skatteportalen
Den nordiska skatteportalen "NordiskeTax" har utvidgats och omfattar nu även Åland, samt inom kort till viss del Färöarna och Grönland. Samtal förs även om att utvidga servicen och informationen till att omfatta också företag. Därutöver håller skatteportalen på att kompletteras med nya sakområden.

Uppskov med reavinstbeskattning i samband med flyttning
De nordiska länderna har tidigare haft olika regler för rätten till uppskov med reavinstbeskattningen då fastighet säljs med vinst i samband med flyttning till ett annat land. I t.ex. Sverige är det normalt möjligt att skjuta upp beskattning av vinst i samband med försäljning av fastighet om vinsten inom ett år återinvesteras i en ny fastighet i Sverige. Uppskov har emellertid inte kunnat beviljas om investeringen har gjorts i ett annat land. Detta har varit ett problem inte minst för de personer som bott i Sverige och flyttat tillbaka till Finland eller Norge. Sverige ändrar nu sina regler så att det blir möjligt med uppskov även vid nyinvestering i vissa länder utanför Sverige.

2.6 Näring

Nordisk harmonisering av kontrollen av mätinstrument
En nordisk arbetsgrupp arbetar med att säkerställa nordisk harmonisering av tillämpningen av det europeiska mätinstrumentdirektivet.

Direktivet berör områden såsom taxametrar, elmätare, oljepumpar och vågar, vars funktioner är reglerade i nationell lag. Slutrapporten från arbetsgruppen kommer att presenteras i november 2006. Den kommer att innehålla beskrivningar av de skillnader som finns mellan länderna och rekommendationer för vidare politisk behandling.

2.7 Övriga områden

Folkbokföringsavtalet
Det nya folkbokföringsavtal som undertecknades av de nordiska regeringarna i november 2004 har nu ratificerats. De nya reglerna om elektroniskt utbyte av personuppgifter i samband med flytt mellan de nordiska länderna träder i kraft den 1 januari 2007.

Transitering av vapen
Under 2006 har Sverige ändrat sina regler för transitering av jakt- och tävlingsvapen för danskar som önskar delta i jakt eller tävlingar i t.ex. Norge eller Finland. De formella kraven för att få föra dessa vapen via Sverige till önskad plats i ett nordiskt grannland har nu väsentligt förenklats.

Språkdeklaration
En språkdeklaration om de nordiska språken har färdigställts under 2006. Den föreläggs Nordiska rådets session i Köpenhamn.

3. Frågor under behandling

3.1 Social och hälsa

Nordisk socialförsäkringsportal
De nordiska social- och hälsoministrarna beslutade i juni 2006 att upprätta en nordisk socialförsäkringsportal med tillhörande virtuellt socialförsäkringskontor enligt samma modell som gäller för det virtuella nordiska skattekontoret (se ovan). Portalen kommer att tas i bruk under 2007.

De nordiska förbindelseorganens samarbete
Mellan de centrala sociala myndigheterna i Norden finns det ett antal så kallade förbindelseorgan som håller regelbundna möten. Vid dessa möten diskuteras praxis, och möjligheter till förbättringar av praxis och rutiner samtidigt som det informeras om ändringar i regelverk och lagar. Grupperna diskuterar också tolkningen av nya EU-domar och annan EG-rätt. Detta arbete kommer medborgarna till godo i form av bättre rutiner och bättre kvalitet i den nationella handläggningen av internordiska ärenden. De främsta förbindelseorganen rör pension, familjeförmåner, lagval och rehabilitering.

Rehabilitering i boendelandet vid långtidssjukskrivning
Det är idag inte möjligt för en person som är bosatt i t.ex. Sverige, men med arbete i Norge, att genomgå en arbetsrehabilitering i Sverige i samband med en långtidssjukskrivning. Detta innebär både höga kostnader och mycket besvär för de långtidssjukskrivna. Genom en norsk-svensk samordning mellan de berörda myndigheterna startas nu ett pilotprojekt som skall göra det möjligt för en långtidssjukskriven att få rehabilitering i bosättningslandet på ett tidigt stadium.

3.2 Utbildning

Nordisk utbildningsportal
I september 2006 beslutade den nordiska ämbetsmannakommittén för utbildning och forskning att låta utveckla en nordisk informationsportal med samlad information om skolor, gymnasier, yrkesutbildningar, vuxenutbildning och högre studier i Norden. Målgruppen kommer att vara såväl den breda allmänheten som. En förstudie pågår fram till december 2006 varefter beslut om fortsättningen fattas.

Kartläggning av gränshinder på utbildningsområdet
Ämbetsmannakommittén för utbildning och forskning beslutade i september 2006 att be rådgivningsgrupperna inom utbildningsområdet – NSS, HÖGUT och SVL – att i sina kommande arbetsplaner identifiera aktuella gränshinderproblem och framlägga förslag till åtgärder för att nedriva dessa. Resultatet av gränshinderarbetet skall beskrivas i årsapporterna. Både arbetsplanerna och årsrapporterna skall sändas till ämbetsmannakommittén.

Ömsesidigt erkännande av högre utbildning i Norden
HÖGUT finansierar 2004-2006 ett projekt för att underlätta erkännandet av högre utbildning i de nordiska länderna. Engagerade är de myndigheter och organisationer som ansvarar för erkännande av högre utbildning i de nordiska länderna, de så kallade ENIC/NARIC-kontoren. Gränshindersprojektet syftar till att upphäva gränshinder inom den högre utbildningen i Norden genom att samordna det nordiska erkännandearbetet med avseende på förhållningssätt och metod samt undersöka vilka framtida samarbetsformer som kan utveckla det nordiska samarbetet på erkännandeområdet. Projektet behandlar, förutom Norden, såväl erkännande mellan länder i närområdet som mellan Norden och andra länder/regioner i världen. En slutrapport läggs fram innan utgången av 2006. Därefter kommer HÖGUT att be ENIC/NARIC nät-

verket att fortsätta arbetet under 2007, med särskilt fokus på nordiskt samarbete när det gäller godkännande av utbildning från länder utanför Norden.

Studiestöd i Norden

Med bakgrund i Ole Norrbacks rapport om "Nordbornas rättigheter", finansierar HÖGUT under perioden 2003-2006 "Studiestödsgruppen". Gruppen består av experter från samtliga nordiska länder och är ett uttryck för att det finns ett behov av ett formaliserat samarbete i Norden på studiestödsområdet. Gruppen skall fördjupa det arbete som påbörjats med att kartlägga de nordiska regelsystemen på studiestödsområdet, följa utvecklingen av regelsystemet i de nordiska länderna, följa upp och analysera förändringsarbetet för att identifiera gränshinder, arbeta för och följa upp att informationsutbytet och återrapporteringen på olika nivåer i de nordiska länderna stärks, skapa en nordisk plattform för utbyte av nordiska erfarenheter på EG/EES-området samt bevaka rättsutvecklingen på studiestödsområdet inom gemenskapsrätten. HÖGUT kommer att vid slutet av 2006 att ta ställning till hur arbetet skall fortsätta.

Under 2006 har arbetet i studiestödsgruppen fokuserat på att gemensamt följa och anpassa de nordiska regelverken till de nya EG-direktiven på studiestödsområdet. Detta har givit en större förståelse för de olika ländernas tolkningar av EG-direktiven och har också medverkat till att onödiga olikheter i tolkningar av dessa direktiv har kunnat undvikas.

3.3 Näring

Venturekapital (Nordisk Investeringsfond)

Två arbetsgrupper har tillsats i regi av NordiskInnovationscenter (NICe), med uppgift dels att arbeta med idén om en nordisk investeringsfond dels att undersöka eventuella juridiska och skattemässiga hinder för en sådan fond. Arbetsgrupperna skall lägga fram sina rekommendationer den 15 november 2006. Med stor sannolikhet kommer de att föreslå att en Nordisk Investeringsfond etableras som en del av Nordiska Investeringsbanken (NIB).

Handeln med fisk och fiskprodukter

ÄK-FJLS (fiskeri och havsbruk) skall starta ett projekt i samarbete med branschorganisationernas nordiska nätverk med syfte att kartlägga och diskutera hinder för handeln med fisk och fiskprodukter i Norden. Detta är ett relativt komplicerat område där det i dag endast finns ett antal bi- och multilaterala avtal mellan länderna, som påverkar handeln. Resultatet kommer att diskuteras av fiskeriministrarna under 2007.

InnoNet

I september startade ett nytt innovationsprojekt mellan de nordiska länderna och länderna runt Östersjön. Projektet skall pågå under tre år och syftar till att främja innovation i samarbete mellan aktörer i de inblandade länderna. I projektet ingår att identifiera och undanröja gränshinder som upptäcks under arbetets gång. Projektet omfattar i första hand näringslivet och organisationer i länderna runt Östersjön.

Import av varor från EU till Norge och Island

Sannolikt kommer EU inom kort anta bestämmelser om genomförandet av nya bestämmelser om skyldighet att lämna besked i förväg (notifiering) vid handel med varor till och från EU (jfr. ändringen av EU:s s.k. tullkodex). Reglerna kan komma att innebära ett möjligt handelshinder för Norge och Island som tredje land. Norge är därför i dialog med Europeiska kommissionen med sikte på att få ett avtal till stånd som undantar Norge från skyldigheten att lämna besked i förväg vid handel. Island för inte någon motsvarande dialog med kommissionen eftersom man från isländsk sida inte menar att det finns någon risk för nya gränshinder mellan Island och EU.

Sju projekt kring byggnation och miljökrav
Inom områdena byggnation och miljöstandarder har sju projekt av betydelse för gränshindersarbetet startat. Dessa projekt påbörjades i september 2006 och kommer att pågå i två år. Förhoppningen är att projekten skall kartlägga och komma med rekommendationer kring regelverk inom bygg- och miljöstandardiseringsområdet.

Handlingsplan för bygg- och anläggningsmarknaden
En nordisk-baltisk handlingsplan har antagits som skall underlätta utbytet inom bygg- och anläggningsmarknaden. Den överordnade utmaningen är att åtgärda brister på information om andra länders marknader och marknadsförhållanden, att ta sig an olikheter vad gäller regleringar av byggsektorn i de olika länderna samt att se på vad det finns för begränsningar för arbetskraftens mobilitet. Handlingsplanen löper ut 2007.

3.4 Arbetsmarknad

Informationsutbyte kring EG-direktiv på arbetsmarknadsområdet
Det pågår ett fortlöpande arbete med att utväxla information om tolkningar av EG-direktiv på arbetsmiljö- och arbetsrättsområdet, samt ett informationsutbyte mellan de nordiska länderna kring hur man avser att genomföra dessa direktiv. Syftet med samordningen är att försöka förekomma uppkomsten av nya nordiska gränshinder.

Mobilitets- och residensprogram för kulturarbetare
Hindren för konstnärers och kulturaktörers mobilitet som t.ex. beskattning, mervärdeskatt, upphovsrätt och socialskydd beror ofta på skillnader i de nationella lagstiftningarna. Hindren kan också ha andra än juridiska orsaker. Det nya nordiska mobilitets- och residensprogrammet fokuserar på insamlig av data om litteratur som behandlar hinder för mobilitet, om organisationer som arbetar med mobilitet samt om webbportaler som är specialiserade på området.

3.5 Finans

Det nordiska dubbelbeskattningsavtalet
Det nordiska dubbelbeskattningsavtalet är under revidering. Den nordiska dubbelbeskattningsgruppen kommer vid sitt januarimöte 2007 att gå igenom ländernas önskemål kring revidering av skatteavtalet. Förmodligen kommer revisionen att vara avslutad under 2007. En av det som skall diskuteras är frågan om beskattning av flygande personal i internationell trafik, d.v.s. om gällande SAS-bestämmelser skall tas helt bort eller om de skall utvidgas till att gälla även andra flygoperatörer.

Nordiska biståndsavtalet (skatteområdet)
Det nordiska biståndsavtalet på skatteområdet är under revidering. I biståndsavtalet regleras betalningar mellan myndigheter i de nordiska länderna samt frågor om indrivning av skulder och utväxling av upplysningar mellan länderna på området. Ett reviderat avtal förväntas kunna vara färdigt under 2007.

Retroaktiv överföring av skattskyldighet till boendelandet
Svenskboende som har haft ett arbete i Norge men blivit långtidssjukskriven, blir idag retroaktivt överförd till beskattning i Sverige. Följden blir en orimligt stor kvarskatt till Sverige. Under 2007 kommer rutinerna för informationsutbytet sannolikt att göras om så att dessa personer redan i ett tidigt skede informeras om denna skattemässiga risk så att de har möjlighet att i tid informera den svenska skattemyndigheten.

Studie om samhällseffekterna av den nordiska arbetskraftsmobiliteten
De nordiska finansministrarna planerar att under 2007 starta en studie om hur arbetskraftens mobilitet kan bidra till en långsiktigt hållbar sysselsättning och tillväxt i Norden.

Tullfri införsel från EU till Norge
Finska myndigheter har tidigare påpekat att norska regler för tillfällig tull- och avgiftsfri införsel är komplicerade att administrera när finska bygg- och anläggningsmaskiner förs in tillfälligt i Norge. I Norge gäller andra regler än de som gäller inom EU. Norge avser att se över regelverket mot bakgrund av en internationell konvention och EU:s regelverk på området.

3.6 Övriga områden

Ny språkkonvention
Ett förslag till en reviderad nordisk språkkonvention har utarbetats. Nu pågår arbetet med en förklaring av ändringarna i förhållandet till den gamla konventionen. När arbetet är avslutat kommer förslaget att behandlas av Nordiska ministerrådet. Det kan antas att konventionen kommer att slutbehandlas under 2007.

Hallå Norden
Den nordiska informationstjänsten "Hallå Norden" fortsätter sitt arbete med att informera allmänheten, myndigheter och företag om gällande regler i Norden i samband med flytt, studier, arbete eller etablering och handel över gränserna.

Under 2007 påbörjas en process varigenom en större del av den allmänna informationen tillhandahålls via Internet, medan de personella resurserna i högre utsträckning ska användas till arbetet med att undandröja gränshinder. Från 2007 kommer också "Hallå Norden" att ingå som en integrerad del i gränshindersarbetet.

Gränskommittéerna
De nordiska gränskommittéerna arbetar på olika sätt i förhållande till gränshinder. Flera arbetar endast med gränshinder i form av bristande infrastruktur och språkliga och kulturella hinder, medan andra arbetar mer med gränshinder i en juridisk-administrativ bemärkelse. Från och med 2007 kommer finansieringssystemet för gränskommittéerna dock att göras om så att samtliga gränskommittéer ges ekonomiska incitament att arbeta aktivt med gränshinder.

Ny nordisk pendlingsstatistik
I början av 2007 utkommer den andra nordiska pendlingskartan. Nytt för denna utgåva är att den också innehåller pendlingsstatistik mellan Nordnorge och norra Finland. Förhoppningen är att framöver kunna få in den nordiska pendlingsstatistiken som en integrerad del av den nordiska statistikdatabas som kommer att framförhandlas under 2007 inom ramen för arbetet med Nordisk Statistisk årsbok.

4. Samarbete med andra organisationer

Det pågår en löpande dialog och erfarenhetsutbyte mellan Nordiska ministerrådet och EU och med andra regionala organisationer, såsom Östersjöstaternas råd (CBSS) Arktiska rådet och Barentsrådet om gränshindersrelaterade frågor.

norden
Nordisk Ministerråd

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

Innsats på barne- og ungdomsområdet i det norske formannskapet i Nordisk Ministerråd 2006

24 oktober 2006

Nordisk ministerråd fremmet i 2006 sin nye strategi for barn og unge i Norden, som har som visjon at Norden skal være verdens beste sted for barn og unge. I strategien understrekes de ulike politikkområders ansvar for å ivareta et barne- og ungdomsperspektiv.

I det norske formannskapet har man søkt å fremme strategien og dens underliggende ide om at spørsmål om at barn og unge er relevante for en rekke ulike politikkområder. Dette gjenspeiles også i det norske formannskapsprogrammet, hvor en rekke ulike samarbeidsområder (bl.a. justis, likestilling, kultur og sosial og helse), retter et fokus mot barn og unge.

En av formannskapsprogrammets hovedprioriteringer er den nordiske velferdsmodellen. I løpet av året har det på flere ulike måter blitt rettet fokus mot den nordiske velferdsmodellen; de muligheter vår samfunnsmodell representerer, og de utfordringer en slik modell vil kunne møte i fremtiden.

Et mål i det norske formannskapsåret har vært å synliggjøre ungdom som en ressurs og som en viktig dialogpartner. Derfor har man lagt vekt på at barn og unge skal bli hørt og få anledning til å delta i de aktuelle debatter som pågår på nordisk plan. Særlig har man søkt å engasjere ungdom i en debatt omkring hvordan de nordiske velferdssystemene kan og bør se ut i fremtiden.

Nordisk arbeidsgruppe for ungdom og likestilling ble nedsatt under presentasjonskonferansen for det nye femårige nordiske samarbeidsprogrammet for likestilling i februar 2006. Et av programmets hovedfokus er ungdom og kjønnslikestilling. Gruppen besto av to ungdommer fra hvert av de nordiske landene, en av hvert kjønn, og gruppen avleverte en Hvitbok om nordisk ungdoms syn på kjønnslikestilling til de nordiske likestillingsministrene i mai. Hvitboken er tenkt som et dokument som likestillingsministerne skal ha som grunnlag for arbeidet med ungdom og kjønnslikestilling i hele programperioden fram til 2010. Boken vil bli gitt en form som gjør den egnet til nettdistribusjon til ungdom i Norden.

Nordisk Ungdomspanel

På begynnelsen av året ble det opprettet et nordisk ungdomspanel, bestående av fjorten ungdommer fra de nordiske landene og selvstyreområdene. Tanken bak opprettelsen av panelet har vært at man i en diskusjon omkring velferdsstatens fremtid også må invitere den oppvoksende generasjon.

Panelets oppgave har vært å få frem ungdoms holdninger til den nordiske velferdsmodellen. Ungdomspanelet skal bidra med innspill til debatten omkring den nordiske velferds fremtid gjennom å dele sine meninger om, forventninger til og drømmer om en fremtid i Norden. Ungdommene har brukt året til å diskutere, utforske og ikke minst lære om den nordiske velferdsmodellen. Gjennom diskusjon har de studert likheter og forskjeller i de ulike delene av Norden, og hva som skiller nærområdene fra de nordiske landene. Panelet har også blitt bedt om å gi sine innspill til hva de mener vil være de

viktigste forutsetningene for at Nordisk Ministerråd skal kunne leve opp til sin visjon om at Norden skal være verdens beste sted for barn og unge.

Det er lagt stor vekt på at ungdomspanelet skal være i dialog med annen ungdom i Norden. Det har blitt arbeidet aktivt med å markedsføre panelet overfor ulike ungdomsmiljøer. Panelet har bl.a. en hjemmeside (www.nordiskungdomspanel.dep.no), hvor man finner informasjon om panelets arbeid og deltakere. Her er det også mulig for annen ungdom til å sende inn spørsmål og kommentarer til panelet.

Gjennom møter med ungdomsgrupper, politikere, byråkrater, organisasjoner og andre har ulike deler av det nordiske velferdssystemet blitt diskutert. Panelet har deltatt på flere konferanser og i debatter i nordisk regi i løpet av året. Dette har bidratt til å få frem ungdoms stemme på arenaer hvor ungdom trolig ellers ikke ville vært representert. På denne måten har panelet bidratt til at ungdoms synspunkter blir hørt og tatt på alvor.

I begynnelsen av desember vil panelet legge frem sine konklusjoner og synspunkter for de nordiske samarbeidsministerne. Panelet er nedsatt for 2006, og arbeidet avsluttes når ungdomspanelet leverer sine synspunkter til samarbeidsministrene i desember 2006. Det vil deretter være opp til Nordisk Ministerråd å vurdere hvordan man ønsker å følge opp ungdomspanelets forslag og synspunkter. En sannsynlig videre oppfølging vil være at Nordisk barne- og ungdomskomite (NORDBUK) - Nordisk Ministerråds rådgivende og koordinerende organ i barne- og ungdomsspørsmål – vil få et ansvar for å følge opp Nordisk Ungdomspanel sine synspunkter.

Norden og den europeiske ungdomskampanjen for mangfold, menneskerettigheter og deltakelse (All different – all equal)

I forbindelse med gjennomføringen av Europarådets ungdomskampanje for bekjempelse av rasisme og fordommer, er det opprettet nasjonale kampanjekomiteer i de nordiske landene. Norge har gjennom sitt formannskap i Nordisk Ministerråd tatt initiativ til at iverksette felles nordiske aktiviteter i forbindelse med kampanjen, slik at man kan legge til rette for en koordinert innsats mot rasisme og diskriminering. De baltiske landene er også invitert til å delta i dette samarbeidet. I november vil det arrangeres et felles nordisk-baltisk ungdomsarrangement i København, hvor man gjennom bruk av rollespill som metode vil fokusere på kjerneområdene i kampanjen; mangfold, menneskerettigheter og deltakelse.

norden
Nordiska ministerrådet

Store Strandstræde 18
DK-1255 Köpenhamn K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

Integrering av jämställdhet i det nordiska samarbetet

24 oktober 2006

Jämställdhet i nordiskt samarbete

Nordiska rådet har bett Nordiska ministerrådet att rapportera om integrering av jämställdhetsperspektivet i det nordiska samarbetet.

De nordiska länderna har genom sin anslutning till slutdokumentet från Världskvinnokonferensen i Beijing 1995 förpliktat sig att integrera ett könsperspektiv i alla större politiska beslut.

Nordiska ministerrådet för jämställdhet har i över 30 år arbetat för att utveckla de nordiska samhällena mot större jämställdhet mellan könen. Det aktiva arbetet för jämställdhet är kännetecknande för de nordiska demokratierna. Jämställdhet innebär att makt och inflytande fördelas jämnt och att kvinnor och män skall ha samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter inom alla områden i livet. I ett samhälle som är fritt från könsrelaterat våld.

I dag står det nordiska jämställdhetsarbetet inför nya problemställningar, som avspeglar den ökade globaliseringen, och kompletterar det traditionella jämställdhetsarbetet. Utmaningar är de ungas uppfattningar av hur deras möjligheter påverkas av kön, befolkningens åldrande, omstruktureringen av arbetslivet, globalisering och det mångkulturella samhället. En aktuell utmaning för jämställdhetspolitiken är hur den kan uppfånga mångfalden, och inkludera alla grupper i beslutsprocesser och i den offentliga debatten, där jämställdhetspolitiken formas.

När både kvinnors och mäns olika kompetens, kunskap och erfarenhet ges möjlighet att tas i betraktande, påverkas och berikas utvecklingen inom alla samhällsområden. Både kvinnor och män skall ges möjlighet att påta sig nya uppgifter, och att lämna ifrån sig andra, såväl i arbetslivet som i familjen. Mäns aktiva deltagande i jämställdhetsarbetet är en förutsättning för att målet om ett jämställt samhälle uppnås. Nordiska kvinnors och mäns möjligheter att förena föräldraskap, omsorgsarbete, arbetsliv och deltagande i den politiska processen har ett nära samband med välfärdsstatens och omsorgspolitikens utveckling.

Jämställdhetspolitik är en process som är i ständig förändring. Ett samhälle i utveckling fordrar en jämställdhetspolitik i utveckling. Nordiska ministerrådet kommer att arbeta för att inkludera jämställdhetsområdets många olika aktörer i jämställdhetspolitiken. Målet om nordisk nytta skall vara utgångspunkt i de initiativ som initieras inom bägge områdena speciellt kring teman där de nordiska länderna och självstyrande områdena har ett gemensamt intresse. Konkreta projekt presenteras i årliga handlingsplaner. Det finns ett stort in-

ternationellt intresse för nordisk jämställdhetspolitik. Det tyder på att medvetenheten om värdet av jämställdhet i familjepolitik och arbetsliv växer internationellt.

Det goda nordiska jämställdhetsarbetet skall fortsättningsvis ha sin utgångspunkt i samarbetet mellan de nordiska länderna och de självstyrande områdena. En dynamisk och livskraftig jämställdhetspolitik inom det nordiska samarbetets ram bör ha stor betydelse i Nordens grannländer och för Nordens roll i Europa.

De nordiska länderna och Nordiska ministerrådet har inlett en process för att integrera ett köns- och jämställdhetsperspektiv i all verksamhet. Alla ledande organ i Nordiska ministerrådet har ansvar för att ett könsperspektiv integreras i den egna verksamheten. Detta ersätter inte s.k. traditionellt jämställdhetsarbete, för även om jämställdhetsfrågorna nu integreras i varje politiskt område kommer det fortfarande att vara nödvändigt att motverka könsdiskriminering och att bedriva ett aktivt utvecklingsarbete. Utan integrering erhålls dock inte den dialog som är nödvändig mellan sakkunniga på jämställdhetsområdet och de som ansvarar för de olika politiska områdena. Utan särskilda insatser på jämställdhetsområdet utvecklas och förbättras inte insikten och kunskapen om kön och jämställdhet.

De nordiska jämställdhetsministrarna har traditionellt haft det primära ansvaret för att trygga jämställdhetsinsatsen inom Nordiska ministerrådet. År 1997 antog dock Nordiska ministerrådet en handlingsplan i syfte att integrera jämställdhetsarbetet i det nordiska arbetets alla samarbetsområden. Denna handlingsplan följdes upp i juni 2000, när de nordiska samarbetsministrarna beslutade, att det är de enskilda ministerråden som i fortsättningen skall ha det överordnade ansvaret för att främja jämställdheten inom deras egna samarbetsområden och institutioner. Ministerråden skall härefter i sina årsberättelser redogöra för hur köns- och jämställdhetsperspektivet har tagits tillvara inom deras områden.

Nordiska ministerrådet för jämställdhetsfrågor (MR-JÄM) har i det följande haft ansvar för att sätta igång särskilda initiativ för att främja jämställdheten på de områden där det finns behov av en specifik jämställdhetsinsats.

Förutom att ge de olika ministerråden ansvar för att värdera sina egna aktiviteter i ett jämställdhetsperspektiv har en rad konkreta initiativ för en integrering av ett könsperspektiv satts igång inom Nordiska ministerrådet. Samarbetsministrarna, MR-SAM, har beslutat att Nordiska ministerrådets budgetar skall innehålla en analys av medelsfördelningen ur ett köns- och jämställdhetsperspektiv. Ett jämställdhetsperspektiv skall dessutom integreras i informations- och upplysningsverksamheten och i beslutsprocesserna, bl.a. genom regelbunden utgivning av könsuppdelad statistik.

Vidare har klara riktlinjer utarbetats för kvinnors och mäns representation i de olika samarbetsorganen. Alla ledande organ i Nordiska ministerrådet har ansvar för att jämställdhet integreras i den egna verksamheten.

MR-JÄM arrangerar seminarier för ordföranden för ämbetsmannakommittéerna om hur integrera ett köns- och jämställdhetsperspektiv i ministerrådets verksamhet.

Generalsekreteraren har tillsatt en tvärsektoriell arbetsgrupp för jämställdhet i NMRs sekretariat. I arbetsgruppen ingår en representant från varje avdelning och arbetsgruppen leds av avdelningschef Rigmor Duun Grande. Arbetsgruppen diskuterar hur Nordiska ministerrådet kan fokusera och synliggöra arbetet med att integrera ett köns- och jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet.

Nordiska ministerrådet håller på att revidera ministerrådets jämställdhetsplan. Den nya treåriga jämställdhetsplanen skall träda i kraft från 1.1.2007. Jämställdhetsplanen kommer att presenteras vid ett personalmöte under våren 2007.

Kartläggning av integrering av ett kön- och jämställdhetsperspektiv i de Nordiska ministerråden och institutionerna

Våren 2006 sändes ett frågeformulär till de enskilda Nordiska ministerråden och de nordiska institutionerna.

Kartläggningen visar att de nordiska samarbetsområdens arbete med att formulera sina jämställdhetspolitiska målsättningar har hunnit olika långt.

En sammanställning av ministerrådens och institutionernas svar ses nedan:

1. **Integreras jämställdhet/kön?**

Ministerråden
Jord- och skogsbrukssamarbetsområdet i Ministerrådet för fiskeri, jord- och skogsbruk och livsmedel (MR-FJLS) är det enda samarbetsområde som har utarbetat en jämställdhetshandlingsplan. Handlingsplanen godkändes år 2002 (ANP 2002:764). I förorden sägs: "Jämställdhetsplanen väntas öka medvetenheten om köns- och jämställdhetsfrågor i det nordiska jord- och skogsbrukssamarbetet och därmed leda till att en jämn könsfördelning vad gäller representation och tilldelning av resurser. Resultat förväntas också vad gäller integrering av jämställdhet i aktuella jord- och skogsbrukspolitiska frågor rörande kunskapsöverföring."

Av de två andra samarbetsområden under MR-FJLS, har livsmedelssamarbetsområdet i år 2001 utarbetat en jämställdhetsplan, som ligger i linje med Nordiska ministerrådets allmänna riktlinjer om att integrera ett jämställdhetsperspektiv i Nordiska ministerrådets verksamhet, medan fiskerisamarbetsområdet inte har en utarbetat en handlingsplan för jämställdhet.

Ministerråden för kultur (MR-K), lagstiftning (MR-LOV), finans och ekonomi (MR-Finans), närings-, energi- och regionalpolitik (MR-NER), social och hälsa (MR-S), utbildning och forskning (MR-U), arbetsmarknad och arbetsmiljöpolitik (MR-A) och miljö (MR-M) har inte utarbetat jämställdhetsplaner för det nordiska samarbetet. MR-LOV, MR-U, MR-A och MR-M i sina samarbetsprogram och strategier inskrivit att jämställdhet är ett integrerat tema och att det läggs vikt på att inkludera jämställdhetspolitiska aspekter i arbetet. I samarbetsprogrammen och strategierna fastställs riktlinjerna för samarbetet och att jämställdhet är det överordnade temat för verksamheten inom samarbetsområden. Lagstiftningssamarbetet poängterar att "Vid planering av aktiviteter inom ministerrådet beaktas jämställdhetsaspekten som ett led i strävandena att nå samtliga relevanta målgrupper."

Flera ministerråd menar att en insats att förbättra jämställdhet mellan kvinnor och män är ett kriterium för framgång, medan andra svarar att de inte har diskuterat frågan. Lagstiftningssamarbetet anser att "En förbättrad jämställdhet mellan grupper, däribland mellan kvinnor och män, är en grundläggande demokratisk princip och en viktig komponent i rättstaten." Ministerrådet för arbetsmarknad och arbetsmiljöpolitik, MR-A, fastställer i sitt program riktlinjerna för samarbetet och meddelar att: "det integrerade temat jämställdhet är därmed ett överordnat tema för verksamheten inom samarbetsområdet. Inden for arbejdsretsområdet fokuseres bl.a. på ligebehandling og bekæmpelse af diskrimination på arbejdsmarkedet." I MR-K:s beslut att upprätta ett nordiskt dataspelprogram önskade ministrarna att utveckla ett dataspel på nordiska språk med nordiska värderingar och könsrollerna ingick som en viktig och naturlig del i motiveringen.

En del av ministerrådens arbetsgrupper och projekt beaktar könsaspekten i arbetet då de definierar målgrupp för varje aktivitet.

Ministerrådet för jämställdhet har inte en jämställdhetsplan, utan det nordiska samarbetet tar utgångspunkt i det nordiska samarbetsprogrammet för år 2006-2010: *Med fokus på kön är målet ett jämställt samhälle,* och konkreta projekt presenteras i en årlig handlingsplan, som tar utgångspunkt i MR-JÄM:s beslut och ordförandeskapets prioriteringar. Kön, kultur och kommunikation är ett nytt tema som MR-JÄM har tagit initiativ till.

Institutionerna
Nordiska hälsovårdshögskolan (NHV) har en jämställdhetspolicy där övergripande strategi beskrivs och en handlingsplan för jämställdhet som årligen revideras. Båda fokuserar största delen på personalen i organisationen och inte så mycket på studenter. NHV meddelar att genusperspektivet beaktas i de flesta kurser.

Nordiskt Informationscenter för Medie- och Kommunikationsforskning, NORDICOM, har inte en jämställdhetsplan, men meddelar att "En viktig del av medieforskningen studerar medierna med fokus på kön. NORDICOM har även ambition att utveckla könsvariabeln i de statistiska översikter som utarbetas rörande medieutvecklingen i Norden." NORDICOM anser att de kan bidra till en mer vidgad kunskap om genusfrågan inom medieområdet samt en jämnare könsfördelning i det nordiska medieforskarsamhället. "Genusperspektivet är så väl integrerat i NORDICOMs verksamhet att det inte går att göra ekonomiska beräkningar i ett sådant avseende."

NordForsk svarar att dess verksamhet och de administrativa rutinerna håller på att utarbetas, men att i deras ansökningsblanketter finns en egen punkt under vilken skall beskrivas hur könsperspektivet är integrerat i projektet.

Nordiska institutets för kvinno- och könsforskning, NIKK, verksamhet är baserad på jämställdhet, och dess överordnade mål är att stöda implementeringen av målsättningarna i det nordiska jämställdhetssamarbetsprogrammet för åren 2006-2010.

De övriga institutionerna har meddelat att de inte har en jämställdhetsplan. En del institutioner beskriver att de stöder initiativ som främjar jämställdhet. Nordiska institutets for teoretisk fysik, NORDITA, styrelse har som målsättning att få mer kvinnor till forskningsområdet.

2. Samlas det data kring jämställdhet?

Ministerråden
I Nordiska ministerrådet är inte all data och statistik uppdelat enligt kön. Flera svar säger att data och statistik är bristfällig på grund av brister i rapporteringssystem. Det påpekas även att eftersom jämställdhet inte finns dagordningen, så saknar man inte heller data om jämställdhet.

MR-JÄM presenterar årligen rapporten Mäns och kvinnors representation i det nordiska samarbetet.

Institutionerna
Nordiska ministerrådets alla institutioner skall i samband med årsrapporteringen sända in könsuppdelad statistik över sin personal. Institutionerna meddelar även könsfördelningen på deltagare i projekt, kurser, seminarier och andra arrangemang som institutionerna genomför under året.

3. Analyseras konsekvenserna av MR:s/institutionernas aktiviteter ur ett köns/jämställdhetsperspektiv?

Ministerråden
I ministerrådens arbeten analyseras inte konsekvenserna av MR:s aktiviteter ur ett köns/jämställdhetsperspektiv. Konsekvenserna av jämställdhetsperspektivet kan komma i uttryck i enstaka projekt och aktiviteter, men om detta finns ingen systematisk statistik eller dokumentation.

Institutionerna
Institutionerna meddelar att de inte analyserar konsekvenserna av institutionens aktiviteter ur ett köns- och jämställdhetsperspektiv.

4. Informerar MR/institutionerna om jämställdhet?

Ministerråden
De flesta ministerråd saknar en kommunikationsstrategi och har inte inarbetade rutiner för att informera om kön, men det påpekas att de faktorer som anses relevanta i det enskilda fallet lyfts fram i pressmeddelanden. MR-A skall under år 2007 utarbeta en kommunikationsstrategi, och har svarat att det är för tidigt att säga vilken position könsperspektivet kommer att få i strategin.

Jord- och skogsbrukssamarbetsområdet svarar att kön beaktas vid utarbetande av kommunikationsstrategi. Jämställdhetssamarbetsområdets strategi beaktar kön i sin kommunikationsstrategi eftersom samarbetsområdets hela verksamhet tar sin utgångspunkt i kön.

Institutionerna
Flere av institutionerna meddelar att båda könen kan identifiera sig med institutionens budskap och informationsverksamhet. Nordiska samarbetsområdet för handikappfrågor, NSH, och Nordiska Handikappolitiska Rådet, NHPR, meddelar att: "NSH och NHPR har ambitionen att beakta kön/genus i olika sammanhang. Vi är övertygade om att såväl kvinnor som män kan identifiera sig med NSHs och NHPRs informationsstrategi och budskap men skall i framtiden sträva till att beakta aspekten ännu."

Några institutioner anser att de inte informerar om kön, eller gör något väsentligt angående kön i sina aktiviteter.

Nordisk Råd
Store Standstræde 18
DK-1255 København K
Danmark

Dato
19.10.2006

Alkoholpolitisk samarbeid i Norden

Under de nordiske finansministrenes møte i Island 17.-18. mai 2004 var det enighet om en felles holdning overfor EU om alkoholbeskatning.

De nordiske finansministrene mente at nullskattesatsen på vin må avskaffes og at minimumsskattene på alkohol må heves, tilsvarende også for rusbrus. Når det gjelder alkoholbeskatning var ministrene enige om prinsippet om beskatning i forbrukslandet skal opprettholdes. I denne sammenheng understreket ministrene betydningen av å beholde regelverket som innebærer at kun de varer én person selv transporterer, skal anses som privatimport og dermed være skattefritt. Finansministrene gikk også inn for at den europeiske kommisjonen utarbeider en alkoholstrategi med fokus på folke-helsen. Gjennom denne felles nordiske holdning i alkoholspørsmålet håpet landene å få større gjennomslag i EU.

På det nordiske statsministermøtet 7.-9. august 2004 i Island ble det tatt et initiativ til et samlet nordisk alkoholpolitisk samarbeid overfor EU og WHO. Dette ble fulgt opp gjennom en felles uttalelse fra sosial- og helseministermøtet i København 18. oktober 2004. Her er også spørsmålet om alkoholbeskatningen reist. Det pågår en løpende oppfølging av ministeruttalelsen fra 2004. En redegjørelse om status i arbeidet ble lagt fram til ministerrådets møte i juni i år. Denne følger vedlagt.

Under høsten 2006 er det kommet et forslag til rådsdirektiv fra EU-kommisjonen angående inflasjonsjusterte minimumssatser på alkohol. De nordiske finansministrene kommer til å behandle saken på møte 30. oktober 2006 med sikte på å nå fram til en felles holdning overfor EU med utgangspunkt i vedtaket i Island 17.-18. mai 2006.

Med vennlig hilsen

Sylvia Brustad
helse- og omsorgsminister

Kristin Halvorsen
finansminister

Vedlegg: Nordisk ministeruttalelse fra finansministrene mai 2004
Nordisk ministeruttalelse fra sosial- og helseministrene oktober 2004
Rapport til sosial- og helseministermøtet i juni 2006 om oppfølgingen av ministeruttalelsen av oktober 2004

Nordiska ministerrådet

Nordisk ministeruttalelse fra finansministrene mai 2004

PRESSMEDDELANDE

Store Strandstræde 18
DK-1255 Köpenhamn K
Tel +45 3396 0400
Fax +45 3311 1870
nr@norden.org
www.norden.org

18 maj 2004

Nordiska finansministrar eniga om alkoholbeskattning och att riva gränshinder

Vid de nordiska finansministrarnas möte på Island på tisdagen konstaterades att den ekonomiska situationen i de nordiska länderna är bättre än i de flesta andra europeiska länderna vilket kan tillskrivas de sunda offentliga finanserna. Vid mötet diskuterades dessutom aktuella EU och EES-frågor.

Finansministrarna enades om en gemensam hållning i fråga om alkoholbeskattning gentemot EU. I EU-sammanhang föreslår de nordiska finansministrarna att noll-skattesatsen på vin avskaffas, att minimiskatterna på alkohol höjs liksom skatten på alkoläsk.

När det gäller alkoholbeskattning var ministrarna eniga om att principen om konsumtionslandsbeskattning ska upprätthållas och i samband med detta betonade ministrarna vikten av behålla det regelverk som innebär att endast de varor som en privatperson själv transporterar skall anses som privatinförsel och därmed vara skattefritt.Finansministrarna vill också att den europeiska kommissionen tar fram en alkoholstrategi där folkhälsan sätts i fokus.Genom denna gemensamma nordiska hållning i alkoholfrågan hoppas länderna att få större genomslag i EU.

Ett annat viktigt tema vid finansministermötet var ambitionen att minska gränshindren i Norden. Danmark tidigare statsminister Poul Schlüter rapporterade om sitt arbete att på de nordiska ländernas uppdrag göra det lättare att bo och verka i Norden. Arbetet vidgas nu till att också riva gränshinder för företag. Härigenom kan Norden också bli en mer konkurrenskraftig region i Europa.

Konkret enades finansministrarna om ett gemensamt nordiskt virtuellt skattekontor och en skatteportal som ska finnas tillgängligt på internet. Skatteportalen ska sedan kopplas till den nordiska informationstjänsten Hallå Norden.

Nordisk ministeruttalelse fra sosial- og helseministrene oktober 2004

Nordisk Ministerråd

MR-S 2/2004

MØDE I NORDISK MINISTERRÅD, SOCIAL OG HELSEMINISTRENE (MR-S)

18. oktober 2004, København

29. oktober 2004
Journal nr. 43001.15.002/04

UTTALELSE FRA NORDISK MINISTERRÅD, SOSIAL- OG HELSEMINISTRENE VEDR. ALKOHOLPOLITIKK

På bakgrunn av de nordiske statsministeres møte 7 - 9 august 2004 i Island er sosial- og helseministrene i Nordisk Ministerråd bedt om å utforme et helhetlig opplegg for en felles nordisk holdning til alkoholpolitiske problemstillinger i internasjonale fora.

Ifølge Verdens helseorganisasjon (WHO) døde 1,8 millioner mennesker av alkoholrelaterte årsaker på verdensbasis i år 2000. Alkoholrelaterte dødsfall og uførhet står for 4,0 prosent av den totale sykdomsbyrden. På verdensbasis forårsaker alkohol omtrent like mye helsetap i form av tapte leveår som tobakk, og alkohol var den femte viktigste av 26 risikofaktorer som ble undersøkt. I industrilandene var alkohol den tredje største risikofaktor. Ifølge WHO er det en årsakssammenheng mellom alkohol og over 60 ulike skade- og sykdomstyper. Sett fra et folkehelsesynspunkt er det derfor viktig å begrense et stigende alkoholforbruk. Misbruk av alkohol kan innebære stor skade og lidelse på samfunnsnivå, og for den enkelte misbruker, pårørende og uskyldige ofre gjennom f.eks. vold, vinningskriminalitet, ofre for fyllekjøring, omsorgssvikt overfor barn m.v. Alkoholpolitikken må bygges på viktige verdier som vern om menneskelivet, respekt for menneskeverdet, sosialt og personlig ansvar, frihet for enkeltmennesket og vern om familien.

Nordisk Ministerråd, sosial- og helseministrene oppfordrer til en styrking av det nordiske samarbeidet for å redusere bredden og dybden i alkoholrelaterte problemer og skader ved å

- påvirke internasjonale forhandlinger og prosesser ut i fra en felles forståelse av at alkohol ikke er en hvilken som helst vare, men må betraktes som en handelsvare med særlige helsemessige og sosiale konsekvenser
- styrke det nordiske samarbeidet på forskning, forebygging og behandling av alkoholproblemer
- arbeide for videreutvikling av en effektiv alkoholpolitikk på nasjonalt plan

Nordisk Ministerråd, sosial- og helseministrene påpeker at samtidig med økt globalisering og økt internasjonal handel, har det blitt vanskeligere å opprettholde effektive nasjonale og lokale alkoholpolitiske virkemidler. Dette gir grunn til bekymring for folkehelse og sosiale forhold.

Det er Nordisk Ministerråd, sosial- og helseministrenes oppfatning at det bør være et stort legitimt handlingsrom til å utforme en selvstendig nasjonal alkoholpo-

litikk, samt at det er et stort behov for mer internasjonalt samarbeid for å redusere de negative konsekvensene av alkohol.

Det er Nordisk Ministerråd, sosial- og helseministrenes oppfatning at Norden må arbeide sammen for å sikre at folkehelse og sosiale forhold gis høyere prioritet i internasjonale prosesser og beslutninger som berører våre alkoholpolitiske virkemidler. Etablerte nordiske samarbeidsfora i alle sektorer og på alle nivå må være oppmerksomme på potensialet i et slikt styrket samarbeid.

Når det gjelder arbeidet inn mot **EU/EØS** legger Nordisk Ministerråd, sosial- og helseministrene vekt på å

- aktivt følge opp den offensive og konkrete satsingen på folkehelse i EU, representert bl.a. ved folkehelseprogrammet, rådsanbefalingen om ungdom og alkohol og rådsbeslutningen om en alkoholstrategi for EU. Vi vil arbeide for at utformingen av alkoholstrategien blir så konkret som mulig, f.eks. gjennom krav til at det i beslutningsprosesser på andre politikkområder som kan berøre de alkoholpolitiske virkemidlene også gjøres konsekvensvurderinger om helse og sosiale forhold .
- halvere de indikative nivåene for reiseinnførsel av alkohol, og at disse bør anses som maksimumsgrense for privat innførsel
- støtte Nordisk Ministerråd, finansministrenes beslutning vedrørende alkoholbeskatning av 18. mai 2004 om å arbeide for å:
  - avskaffe nullskattesatsen på vin
  - øke minimumsskattene på alkohol
  - øke skatten på rusbrus/alkoläsk/alcopops
  - fremme lanseringen av en alkoholstrategi fra kommisjonen
  - beholde det regelverk som innebærer at kun de varer som en privatperson selv transporterer skal anses som privat innførsel og dermed bli fritatt for beskatning i hjemlandet. De regler som av folkehelsehensyn gjelder for tobakk bør også gjelde for alkohol
- i tillegg til finansministrenes beslutning vil Nordisk Ministerråd, sosial- og helseministrene markere at en økning av minimumsskattene på alkohol skal være kraftig

Vedrørende arbeidet i **WHO** legger de nordiske sosial- og helseministrene vekt på å

- bidra aktivt til at det spesifikke forebyggende alkoholarbeidet blir styrket i medlemslandene, regionalt og globalt gjennom WHO og vedtak i Verdens helseforsamling, og da særlig å bidra til at hensynet til alkoholproblemene blir ivaretatt på en adekvat måte i andre folkehelseområder innenfor WHO.
- bidra til en bred forståelse av alkoholpolitikkens konsekvenser for folkehelse, sosiale forhold og arbeidsliv
- arbeide aktivt for å følge opp resolusjon WHA57.16 Health Promotion and Healthy Lifestyles
- støtte fullføringen av WHO's Europakontors studie av de samlede økonomiske konsekvenser av alkoholkonsumet i Europa
- sørge for at den europeiske alkoholhandlingsplanen blir videreført og at ministererklæringen fra Stockholm om ungdom og alkohol blir fulgt opp av regionkontoret for Europa
- sørge for at alkohol kommer opp som et selvstendig resolusjon på WHA (World Health Assembly) i mai 2005

På det **nordiske** plan legger de nordiske sosial- og helseministrene vekt på å

- benytte det eksisterende nordiske samarbeidet (nordiske institusjoner, arbeidsgrupper o.a.) som verktøy for samarbeid, informasjons- og erfaringsutveksling og arena for faglig utvikling og debatt når det gjelder konsekvenser av alkoholbruk, utvikling av strategier for forebyggende arbeid rettet særlig mot barn og unge
- benytte samarbeidet på ministernivå og i embetsmannskomiteer til å drøfte og gjennomføre felles tiltak på nordisk plan
- fortsatt arbeide for å skape nordisk samsyn om tiltak for å eliminere alkohol i trafikken

- utvide og styrke nordisk forskningssamarbeid om alkohol gjennom å bruke NAD aktivt, særlig på områdene felles system for vurdering av grensehandel, uregistrert forbruk og skaderegistrering
- bidra til utviklingen av et informasjonssystem for å følge opp alkoholpolitiske problemstillinger mellom de nordiske land.
- fortsatt aktivt å utnytte den ordning for informasjonsutveksling vedrørende planlagte tiltak på skatte- og avgiftsområdet som er etablert innen det nordiske økonomiske samarbeidet
- følge opp Nordisk Råds anbefaling 14/2003

Embetsmannskomiteene EK-S og EK-Finans oppfordres til å følge opp erklæringens intensjoner på det nordiske området.

De nordiske sosial- og helseministrene vil legge vekt på å innta en felles nordisk holdning på de områder erklæringen dekker i EU/EØS- og WHO-sammenheng.

Nordisk Ministerråds sekretariat gis i oppdrag å avgi en årlig statusrapport over utviklingen i det alkoholpolitiske samarbeidet i Norden til de nordiske sosial- og helseministre (MR-S) de neste tre årene.

Rapport til sosial og helseministermøtet i juni 2006 om oppfølgingen av ministeruttalelsen av okt 2004

Nordisk Ministermöte
11 - 13 juni 2006

VERSION 26 mai 2006

NORDISK SAMARBEJDE OM INTERNATIONAL ALKOHOLPOLITIK
UTKAST TIL STATUSRAPPORT 2006

De nordiske lands internasjonale samarbeid om alkoholspørsmål – oppfølging av de nordiske statsråders erklæring i møte i Nordisk Ministerråd, København 18. oktober 2004

Erklæringen gir ministerrådssekretariatet i oppdrag å utarbeide en årlig statusrapport om utviklingen i det nordiske samarbeidet om alkoholspørsmål for fremleggelse av formannskapslandet for de nordiske statsråders årlige Ministerrådsmøte for årene 2005, 2006 og 2007.
Det danske formannskapet fremla den første årlige statusrapport om oppfølgingen av det nordiske samarbeidet på alkoholområdet på Ministermøtet på Færøyene juni 2005. Nedenfor følger det norske formannskapets rapport til Ministermøtet 11. – 13. juni 2006.

A. DEN EUROPÆISKE UNION / EØS

A.1. Aktiv opfølgning af de offensive og konkrete bestræbelser inden for EU's folkesundhedsområde i form af Folkesundhedsprogrammet, Rådets anbefalinger om unge og alkohol og Rådsafgørelsen om en EU alkoholstrategi. Bestræbelser for at etablere så konkret en alkoholpolitik som muligt, såsom krav om, at beslutningsprocesser på andre politikområder, som kan påvirke alkoholpolitiske foranstaltninger, også kommer til at omfatte vurderinger af alkohols indvirkning på sundhed og sociale forhold.

Status: Man har i 2005 viet særlig oppmerksomhet til fremdriften av arbeidet med en alkoholstrategi. Prosessen er nå kommet så vidt langt at Kommisjonen bebudet en rådskommunikasjon om alkoholstrategi i Roadmap[1] 2006. Strategien er planlagt for fremleggelse september 2006. Hovedskissene til problemstillingene som vil bli reist i dokumentet er redegjort for i Roadmap dokumentet.
DG Sancos ledelse har vist interesse for arbeidet. Generaldirektør Robert Madelin deltok i ekspertkomiteens møte i fjor høst, og kommissæren har også deltatt i et høringsmøte med representanter for industri, ikke statlige organisasjoner på helse og sosialområde og forskere.
Det seneste møte i EU-kommisjonens arbeidsgruppe om alkohol og helse fant sted i Luxembourg den 21. mars 2006. Hovedsaken på dagsorden var fremdriften i sluttføringen av dokumentet.

Kommunikasjonen ventes avgitt fra Kommisjonen i løpet av september 2006. De ordinære kvalitetssikringsprosedyrene vil bli avsluttet i løpet av april/mai. Det vil bli gjennomført en konsekvensanalyse hvor de tiltakene, som er nevnt i det såkalte veikartdokumentet om alkoholstrategien, danner grunnlaget for analysen. Det vil bli

[1] Roadmap (2006) er et dokument kommisjonen presenterer i november /desember hvert år hvor hovedproblemstillingene i bebudede saker for kommende år fremlegges.

lagt vekt på å relatere tiltakene til den økonomiske dimensjon generelt og Lisboaprosessen spesielt.
Det ble avslutningsvis understreket at DG Sanco var i rute i fht til en kommisjonsfremleggelse i september med mulig rådsbehandling under det finske formannskapet høsten 2006.

A.2. Halvering af de indikative niveauer for rejsendes import af alkohol, og at disse bør anses som maksimumgrænser for privat indførsel.

Status: Bestemmelsen fremgår af art. 9 i direktiv 92/12 (cirkulationsdirektivet), som har været til forhandling siden 2004. Efter MR-S' møde den 18. oktober 2004 har de nordiske lande ved forhandlingerne arbejdet på at opnå en halvering af de indikative niveauer och att dessa nivåer bör anses som maximigräns för privat införsel. Sverige har, med stöd från Danmark och Finland i rådsarbetsgruppen , hävdat den nordiska positionen när det gäller de indikativa nivåerna. Kommissionen har avvisat den nordiska ståndpunkten med hänvisning till den inre marknaden och gränskontrollen. Inte något land har stött den nordiska ståndpunkten. Med anledning av bl.a. den nordiska positionen I frågan är det tveksamt om beredningen av direktivändringsförslaget kommer att fortsätta.

A3 Støtte til beslutningen af 18. maj 2004 truffet af de nordiske finansministre om i forhold til alkoholbeskatning at tilstræbe at få afskaffet nulskattetariffen på vin, at øge minimumsskatterne på alkohol, at øge beskatningen af "alkopops", at fremme lanceringen af en alkoholstrategi fra Kommissionen, at fastholde at regelværket vedrørende fritagelse for beskatning af privatpersoners indførsel alene gælder varer til privat forbrug, herunder at de regler, der af folkesund-hedshensyn gælder for tobak også bør gælde for alkohol.

Status: Det har inte gått att nå enighet I Kommissionen om ett förslag om en positiv minimiskattesats på vin. Kommissionen rapport om skattestrukturer och skattesatser på alkoholskatteområdet från 2004 innehöll heller inga direktivändringsförslag om alkoholskattesatserna. På svenskt initiativ har rapporten behandlats i Coreper och rådsarbetsgrupp och rådet har uppmanat kommissionen att lägga fram ett förslag om inflationsuppräkning av mimimiskatterna på alkohol samt att undersöka problemet med klassificering av nya typer av alkoholdrycker, t.ex. s.k. alkoläsk. En arbetsgrupp angående klassificeringsfrågor tillsattes våren 2005 där Sverige deltagit. Ett förslag om inflationsuppräkning förväntas senast under hösten 2006. Förslag om skatteklassificering av nya typer av drycker kommer troligen att lämnas senare.

Frågan om vad som är att anse som införsel av alkohol i kommersiellt respektive privat syfte och i vilket land skatt ska behandlas i EG-mål C-5, det s.k. Joustramålet. Generaladvokaten har lämnat ett förslag till avgörande i december 2005 och EG-domstolens avgörande väntas före sommaren 2006.

A.4. Understregning fra de nordiske social- og sundhedsministres side af, at den forøgelse af minimumsbeskatningen af alkohol, som er besluttet af de nordiske finansministre, bør være betragtelig.

Status: Som A.3

A.5. EUs nordlige dimensjon

Partership in Public Health and Social Well-being, under EUs nordlige dimensjon samarbeidet, har opprettet en ekspertgruppe " NCD and Promotion of Health and Socially-Rewarding Lifestyles", hvorav en av de tre hovedtemaene er alkohol. Ekspertgruppen holdt sitt siste møte i mai 2006 i Helsingfors

B. VERDENSSUNDHEDSORGANISATIONEN WHO

B.1. Ydelse af et aktivt bidrag til at det forebyggende alkoholarbejde bliver styrket i medlemslandene, regionalt og globalt gennem WHO og gennem beslutninger i Verdenssundhedsforsamlingen og herunder særligt bidrage til, at hensynet til alkoholproblemerne bliver varetaget på en adækvat måde på andre folkesundhedsområder i WHO.

Status: På mødet i den europeiske regionalkomité i september 2005, ble Regionalkontorets forslag til rammeplan for videreføring av den europeiske alkoholhandlingsplan vedtatt. Denne rammeplanen trekker relaterte europeiske strategier og handlingsplaner. Det gjelder bla European Mental Health Action Plan, European Strategy for Child and Adolescent Health, samt den europeiske strategi mot ikkesmitsomme sykdommer. Den sistnevnte forventes vedtatt på Regionalkomitémøtet i 2006.

Helseforsamlingens resolusjon om skadelig bruk av alkohol (WHA 58/26) innebærer en tilbakerapportering til helseforsamlingen i 2007 fra WHOs sekretariat. Det er kontakt på tjenestemannsnivå om nordisk oppføling overfor WHO, i mars hadde tjenestemenn fra Danmark, Finland, Norge og Sverige en uformell konsultasjon i WHOs sekretariat om arbeidet. Fra WHOs sekretariat ble det aktivt uttrykt ønske om at man fra nordisk side gjentok konsultasjoner om dette senere i prosessen.

B.2. Bidrag til skabelse af en bred forståelse for alkoholpolitikkens konsekvenser for folkesundhed, sociale forhold og arbejdslivet.

Status: I det fælles nordiske resolutionsforslag som blev vedtaget på Verdenssundheds-forsamlingen i maj 2005, adresseres et skadeligt alkoholforbrug som en af de alvorligste årsager til sygdomme, ulykker, vold og sociale problemer med deraf følgende alvorlige konsekvenser for den enkelte og familiers velfærd. Resolutionen understreger risikoen af forbrug af alkohol for gravide, i trafikken og på arbejdspladsen, og medlemslandene opfordres blandt andet til at fremme og støtte indsatsen for at reducere de negative sundhedsmæssige og sociale konsekvenser af et skadeligt alkoholforbrug.

B.3. Aktivt arbejde for opfølgning af WHA resolution 57.16 om fremme af sundhed og sund livsstil. WHOs generaldirektør rapporterte i forhold til resolusjonen og om WHOs fremtidige arbejde vedrørende alkohol til det 115. møde i Executive Board og til WHA i maj 2005.

Status: Europæisk strategi til forebyggelse og kontrol af ikke-smitsomme sygdomme. skal præsenteres på Regionalkomitéens møde i september 2006.

Alle de nordiske lande har givet høj prioritet til arbejdet med strategien, og har udpeget højt placerede repræsentanter fra de nationale sundhedsmyndigheder. Det europæiske regionalkontor har etablert en task-force, der skal bidrage til fremme af strategien.

På Verdenssundhedsforsamlingen i maj 2005 afgav de nordiske lande et fæles indlæg og understregede den stærke nordiske støtte til WHO's ledende rolle i indsatsen for at fremme en sund livsstil og opfordrede som følge heraf WHO til at give høj prioritet til fremme af resolution WHA57.16.

B.4. Støtte til færdiggørelsen af WHO's europæiske regionalkontors studie af de samlede økonomiske konsekvenser af alkoholforbruget i Europa.

Status: Sverige har ydet økonomisk bidrag til WHO til den første fase i studiet, nemlig udviklingen af metodikken til undersøgelsen af de økonomiske konsekvenser. I næste fase vil metodikken blive afprøvet i udvalgte europæiske lande.

B.5. Sikring af, at arbejdet med den europæiske alkoholhandlingsplan fortsættes, og at ministerdeklarationen fra Stockholm om unge og alkohol følges op af Regionalkontoret for Europa.

Status: En ny rammeplan for alkoholstrategi ble vedtatt under WHOs regional komitemøte i Bucuresti i september 05. (Se pkt status for B 1 foran) Det er et løpende samarbeid mellom WHOs regionkontor og DG Sanco, med gjensidig deltakelse ved hhv DG Sancos ekspertgruppe's møter og regionkomiteens counterpartgruppe's møter.

B.6. Sikring af oppflölging av WHA 58/26, Verdenssundhedsforsamlingen resolution vedr. Alkohol som ble vedtatt i maj 2005.

Status: På det 115. møte i WHO's Executive Board i januar 2005 fremla Island, som medlem av Executive Board, et felles nordisk forslag til resolusjon. Resolusjonsforslaget ble støttet av Executive Board, og gikk derfor videre til behandling på Verdens helseforsamling i mai 2005 (WHA 58) Den nordisk initierte resolusjon ble vedtatt etter en omfattende diskusjon medlemslandene i mellom, og der de nordiske landene befant seg i en mellomstilling. Generaldirektøren skal utarbeide en rapport med evidensbaserte strategier og tiltak for å redusere alkoholrelaterte skader samt med en vurdering av de samlede skader for folkehelsen ved skadelig alkoholforbruk. Rapporten skal presenteres på Verdens Helseforsamling i mai 2007. (Om nordisk oppfølging av resolusjonen se B1 og C2).

C. NORDISK SAMARBEJDE

C.1. Udnyttelse af eksisterende nordisk samarbejde (nordiske institutioner som NAD, arbejds-grupper etc.) som middel til samarbejde og til udveksling af information og erfaringer og som platform for faglig udvikling og debat når det gælder konsekvenser af alkoholforbrug, udvikling af strategier for forebyggende arbejde særligt rettet mod børn og unge.

Status: Flera relevante aktiviteter pågår i regi av Nordiska nämnden för alkohol- och drogforskning (NAD). Detta inkluderar en undersökning av sambanden mellan skatte- och avgiftsnivåer och alkoholkonsumtion som utförs i Danmark, Finland och Sverige och som kommer att pågå fram till år 2007/2008. Ett annat projekt, om alkoholkonsumtion och skador med syfte att kartlägga skadenivåer och skadetyper i alla fem nordiska länder under den senaste 10 års perioden, har pågått under 2005 och avrapporteras år 2006. Ett tredje projekt jämför de olika nationella alkoholpreventionsprogrammens inriktingar,huvudsakliga målsättningar och genomförande. För det fjärde skall ett gemensamt nordiskt seminarium om bästa erfarenheter kring ansvarsfull alkoholhantering genomföras år 2006/07.

C.2. Udnyttelse af samarbejde på ministerielt niveau og i embedsmandskomitéer til at drøfte og gennemføre fælles tiltag på nordisk plan.

Status: På det nordiske ministermøtet Tórshavn 13 - 14. juni 2005 ble det besluttet at samarbeidet om alkoholpolitikk, som er eksempel på et vellykket initiativ med klar fokus på politisk relevans og nordisk nytte, skal inngå som et element i det overordnete samarbeidsprogram for MR-S.

Det danske formannskapet avleverte den første årlige statusrapport om oppfølgingen av det nordiske samarbeidet på alkoholområdet til Ministermøtet. I den efterfølgende bordrunde gav alle deltagere uttrykk for at det nordiske samarbeidet i denne sak hadde fungert meget
godt. Islands innsats i forbindelse med arbeidet i WHO ble særlig fremhevet. Vedtaket i WHO ga grunn til å tro at det nytter å gå videre med dette arbeidet. Samtidig ble behovet for et vedvarende nordisk samarbeide og press både i WHO- og EU-sammenheng
understreket. Man må kunne kreve at alle land skal ha rett til å begrense alkoholskader i henhold til det enkelte lands lovverk. For det videre arbeidet ble det pekt på den rolle som NAD metodeutvikler kan spille.

Morgan Johansson tok et initiativ til å se fremover mot neste skritt i det nordiske alkoholsamarbeidet, under en lunsj som han inviterte til under WHA i mai 2006. Han la frem et forslag om at man fra nordisk hold skulle arbeide for en alkohlstra-

tegi for WHO. Dette kunne først sonderes på Regionalkomitemøtet i København i september, med det for øyet å få til en resolusjon om en alkoholstrategi som kan presenterres for EB i januar 2007. Deretter kan den behandles i WHA2007, samtidig som Sekretariatets rapport blir presenentert. Han tok til orde for å dröfte dette på det kommende Ministermötet i Norge i juni.

Inom nordiska minsiterrådets regi drivs ett projekt om hur trafiksäkerhetskrav kan ställas inom offentlig upphandling och företagstransporter. Ny teknik kommer att vara en viktig faktor i detta sammanhang. Från svensk sida har initierats en diskussion på tjänstemannaplanet med övriga nordiska länder om alko-lås, och tekniken har f.ö demonstrerats vid ett informellt nordiskt transportministermöte år 2004.

C.3. Fortsat arbejde for skabelse af et fælles nordisk syn på foranstaltninger til at eliminere alkohol i trafikken.

Status: Det Nordiske Trafiksikkerhedsråd – NTR – afholder årlige møder om trafiksik-kerhedsarbejdet i de nordiske lande. Rådet består af følgende officielle trafiksikkerhedsorganisationer: Rådet for Større Færdselssikkerhed (DK), Trygg tra-fikk (NO), Trafikskyddet (SF), Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande, NTF (SE), Umferdarstofa (IS) og Radid Fyri Ferdslutrygd (FO). Under år 2005 utarbetades en rapport om "Indsatsen mod spritbilisme i de nordiske lande". I rapporten kartläggs problemets omfang i de nordiske lande og erfaringer av indsatser hittills. Rapporten har inledningsvis diskuterats vid NTR:s årsmøde 2005 och skall ge grundlag för vidare diskussioner om en eventuell fælles strategi for en kraftigt styrket indsats mod spritkørsel.

C.4. Udvidelse og styrkelse af det nordiske forskningssamarbejde om alkohol ved aktivt at udnytte NAD (Nordisk Alkohol- og Drogforskningsinstitut), især i relation til et fælles system for vurdering af grænsehandel, uregistreret forbrug og skadesregistrering.

Status: I oktober 2005 ordnades som följd av den gemensamma nordiska ministerrådsdeklarationen ett nordiskt-baltiskt seminarum i Riga, Lettland om forskningsbaserad alkoholpolitik. Vid mötet hölls en paneldiskussion om förutsättningarna och möjligheterna för gemensamma nordiskt-baltiskt förankrade alkoholpolitiska lösningar, med utgångspunkten att gemensamma målsättningar kunde tjäna länderna som region inom Europa. Arbetet fortsättes inom NAD med en arbetsgrupp. I blickfånget ligger ländernas alkoholproduktion, import, export, alkoholskatteintäkter, konsumtion och alkoholpolitiska insatser.

C.5. Bidrag til udvikling af et informationssystem til opfølgning af alkoholpolitiske problemstillinger mellem de nordiske lande.

Status: På basen av ministeruttalandet år 2004 fick NAD i opdrag at videreudvikle det nordiske informationssystem om nordisk alkoholpolitik. Sedan sommaren 2005 är webbsidan NOSAM öppen för allmänheten och innehåller i tillägg till nyheter om alkoholpolitik och alkoholreklam även informatiom om lagstiftning, alkoholpolitisk reglering, nationellt, nordiskt och internationellt samarbete mm. Webbsidan besöks flitigt av olika intressenter i Norden (bilaga) Dess fortsättning utöver 2006 bör övervägas.

Nosam kan kanske främst kategoriseras som en ämnesportal. Sidorna innehåller nyheter, men också statisk information om hur lagstiftning och alkoholpolitisk reglering fungerar i olika nordiska länder. En grundidé är att Nosam skall bistå med länkar till institutioner, lagtexter, dokument och aktuell debatt. Webbsidan uppdateras och småjusteras dagligen, men är ingen renodlad nyhetsportal som till exempel Drugnews.

I jämn takt har nya frågor kommit upp på den alkoholpolitiska agendan. Aktuella ämnen som uppmärksammats på Nosam under hösten och vintern 2005 inkluderar bland annat den svenska privatimportens behandling i EG-domstolen, ett nytt politiskt avtal i Danmark om en lag som explicit förbjuder marknadsföring av alkohol

till barn och unga, hur den ökade finländska alkoholkonsumtionen drabbat olika ålderssegment av befolkningen samt Systembolagets uppmärksammade kampanj i samband med bolagets 50-årsjubileum och debatten i kampanjens kölvatten. Samhälleliga initiativ och redskap för reglering av alkoholbruk versus EU:s strävan efter fri handel har varit en röd tråd i såväl händelseutvecklingen som i den alkoholpolitiska debatten.

Aktuella fall av diskutabel marknadsföring har bland annat berört smygreklam av whisky i Sverige och sms-reklam i Norge med drinktips från en känd romtillverkare. Den svenska kanalen TV4 Fakta började i september sända från Finland, där det inte råder alkoholreklamförbud. I Danmark har välkända barnprodukter och figurer använts i utformning och marknadsföring av alkoshots. Produkterna fick skarp kritik av bland annat Forbrugerombudsmanden.

Nosam är inte någon watchdog av alkoholindustrin, men sticker inte under stol med att folkhälsoperspektivet är en genomgående vinkling. Målgruppen är olika aktörer på fältet: intressebevakare, beslutsfattare, forskare och praktiker av olika slag.

Under våren 2006 kommer Nosam att erbjuda besökarna möjligheter att diskutera aktuella teman. Med denna åtgärd får Nosam ytterligare en funktion som träffpunkt och debattforum. Det är också meningen att webbplatsen skall byggas om från s.k. dynamiska nätsidor till statiska nätsidor. Med detta eftersträvas en uppindexering på sökmotorer som till exempel Google. Trafiken till Nosam har inledningsvis varierat mellan cirka 1800 till 3000 öppnade sidor per månad. Aktiv marknadsföring av Nosam som ett arbetsredskap och en informationskanal skall hoppeligen öka antalet besökare. Ämnesportaler med specifik vinkling kan å andra sidan inte räkna med hur mycket besökare som helst.

C.6. Fortsat udnyttelse af ordningen med informationsudveksling i forbindelse med planlagte foranstaltninger vedrørende skatter og afgifter, som er blevet etableret i det nordiske økonomiske samarbejde.

Status: Skattespørsmålet er et høyt prioritert område i det nordiske samarbeide mellom finansdepartementene, og et stående punkt på både EK- og MR-møter. EK-finans følger utviklingen av skatte- og avgiftsspørsmålet på alkoholområdet nøye, og felles nordisk behandling vurderes løpende. Det legges også til grunn av de nordiske representasjoner i Bruxelles har løpende kontakt om spørsmålet.

C.7. Nordisk Råds rekommandasjon 14/2003 om innsatsen mot narkotika og alkohol

Status: Nordisk Råds rekommandasjon 14/2003 om innsatsen mot narkotika og alkohol er avskrevet på bakgrunn de tiltak som er informert om og dokumentert.

Nordisk Ministerråd

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

24. oktober 2006

Tilpasning til klimaendringer

De nordiske landene har ved flere anledninger uttrykt stor bekymring for den globale klimautviklingen. Landene understreker at de vil arbeide for en mer offensiv klimapolitikk, både nasjonalt og internasjonalt, for å gjøre det mulig å redusere de globale utslippene av klimagasser i tråd med Klimakonvensjonens langsiktige mål om å unngå farlige, menneskeskapte klimaendringer. Alle de nordiske landene legger stor vekt på å oppfylle sine Kyotoforpliktelser. Internasjonalt vil landene arbeide aktivt for å få på plass nye og strengere utslippsforpliktelser etter 2012 og et regime under Klimakonvensjonen som også omfatter alle store utslippsland og som kan sikre betydelige reduksjoner i de globale klimagassutslipp.

Selv om man lykkes med å få til vesentlige utslippsreduksjoner globalt, er klimaendringer som følge av økt konsentrasjon av klimagasser i atmosfæren uunngåelig. Dette er en konsekvens av den sterke økningen i utslippene av klimagasser og av at de fleste klimagassene har lang levetid i atmosfæren. Vi ser endringer i klimaet allerede i dag og de dramatiske effektene på det arktiske miljøet er særlig tydelige. Forskning viser at klimaet vil endre seg enda mer de neste årene, også selv om vi får redusert utslippene av klimagasser. Globalt har temperaturøkningen vært på 0,6 °C i løpet av de siste hundre år. Med den mengde klimagasser som er i atmosfæren i dag ventes temperaturøkningen uansett å nå 1,6 °C. Det er derfor også behov for et sterkt fokus på arbeidet med tilpasninger til klimaendringer, som supplement til det viktige arbeidet med å redusere utslippene av klimagasser.

Det vises også til at landene gjennom FNs klimakonvensjon har forpliktet seg til å utarbeide strategier og gjennomføre tiltak for tilpasning til klimaendringer. Videre vises det til vedtak fra FNs konvensjon om biologisk mangfold hvor landene er oppfordret til å integrere hensynet til biomangfold i relevante strategier for klimaendringer.

I global sammenheng svarer utslipp av klimagasser fra energiproduksjon og energibruk for en vesentlig del av utslippene. Sentrale utfordringer vil bestå i å vurdere betingelsene for produksjon av fornybar energi, endrede mønstre for forbruk av energi, samt virkemidler for reduksjon av CO2-utslipp i lys av klimaendringene.

Klimaendringene vil kunne arte seg forskjellig i de nordiske landene og vi vil kunne oppleve forskjeller mellom landsdeler i de enkelte land. En fellesnevner vil være ekstremvær som sterkere vinder og kraftigere nedbør, høyere gjennomsnittstemperaturer og endringer i havnivået. I enkelte områder kan tørke være en konsekvens. Klimaendringene vil ha konsekvenser for natur og økosystemer (bl.a. spredning av arter), for menneskenes livsgrunnlag, for bygninger og samfunnets infrastrukturer.

De nordiske landene har hver for seg startet arbeidet med å tilpasse seg effektene som følger av klimaendringene, for å minimere skadene. Dette innebærer at landene gjennomfører forskning for å skaffe mer kunnskap om mulige klimaendringer og effekter av disse på natur og samfunn. Videre arbeider landene med å kartlegge sårbarhet for klimaendringer, og det gjennomføres og utarbeides strategier for tilpasninger.

Konsekvenser av klimaendringer berører mange samfunnsområder og involverer flere sektormyndigheter på alle nivåer. De enkelte sektormyndighetene vil måtte ta ansvar for utredninger og tiltak innen sine egne fagområder. I tillegg er det nødvendig å arbeide med å fremskaffe og formidle kunnskap om klimaendringer, tilpasning, planlegging og gjennomføring av tiltak på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer.

Til tross for forskjeller, står de nordiske landene overfor mange like utfordringer når det gjelder arbeidet med tilpasninger til klimaendringer. Dette gir grunnlag for samarbeid. Norge har i høst, som oppfølging av sitt formannskapsprogram, arrangert en nordisk Lokal Agenda 21-konferanse hvor klimaendringer og tilpasninger var blant temaene som ble tatt opp. Landene har utvekslet kunnskap og erfaringer fra de nasjonale arbeidene med tilpasningsstrategier. Den fysiske planleggingen har vært en sentral del av konferansens program om temaet tilpasninger til klimaendringer. Klimavennlige energiløsninger i nordiske kommuner har vært et annet viktig punkt på konferansen.

Landene vil også gjennomføre felles utredninger og tiltak der dette best kan skje i et samarbeid mellom landene. Konkret vil Nordisk Ministerråd nå sette i gang en utredning om hvilke konsekvenser en global oppvarming på 2 grader vil ha for Norden, med vurderinger av sårbarhet, konsekvenser og tilpasninger til klimaendringer. Blant annet på bakgrunn av dette arbeidet vil behovet for ytterligere utredninger og felles nordiske tiltak der dette er hensiktsmessig bli vurdert.

Nordisk Ministerråd har gjennom sitt Miljøhandlingsprogram 2005 - 2008 satt som særlige mål å bedre kunnskapen om effektene av klimaendringer på havmiljøet og om klimaendringenes betydning for natur- og kulturmiljø i Norden. Det vises i denne forbindelse til utredningen "Nordisk Naturforvaltning i et ændret Klima" som ble gjennomført i 2004/2005 i regi av Nordisk Ministerråd. Landene vil følge opp utredningens anbefalinger og forslag til tiltak i sin nasjonale forvaltning. Som oppfølging av utredningen vil det bl.a. vurderes videre nordisk samarbeid om utvikling av relevante indikatorer og erfaringsutveksling vedrørende for eksempel spredning av arter.

De arktiske områdene opplever noen av de raskeste og mest omfattende klimaendringene på jorden. Nordisk Ministerråd vil derfor i sitt arbeid på klimaområdet legge særlig vekt på forholdene i Arktis. I den forbindelse vedtok Ministerrådet i mars 2006 en nordisk strategi for arbeidet med klima og miljøgifter i Arktis. Strategien skal primært tjene som en felles plattform for de nordiske lands samarbeide på disse områdene innen Nordisk Ministerråd og landene imellom. Hovedmålsetningen på klimaområdet er at de nordiske land i fellesskap skal arbeide for å øke og spre kunnskap om klimaendringer i Arktis og deres konsekvenser regionalt og globalt med sikte på å redusere de globale utslippene av klimagasser i tråd med Klimakonvensjonens langsiktige mål. Tilpasning til klimaendringer inngår som ett av tre delmål i strategien.

I strategien for arbeidet med klima og miljøgifter i Arktis er det uttrykt at tilpasning kan komme til å bli en spesiell utfordring i de arktiske områdene, da enkelte regioner/sektorer der er mer sårbare enn i de øvrige delene av Norden. Videre prioriterer den nordiske strategien prosjekter som har som formål å vurdere sårbarhet i tradisjonelle arktiske kulturer i Norden, i lokale

arktiske næringer i Norden og i naturmiljøet, samt prosjekter som har som formål å vurdere sårbarhet i forhold til ekstremvær.

De nordiske landene er enige om at arbeidet med klima og tilpasningsstrategier må løftes høyt på agendaen for det videre arbeidet i Arktisk Råd. Det omfatter bl.a. oppfølging av Arctic Climate Impact Assessment (ACIA) fra 2004 og den etterfølgende politiske erklæring fra møtet i Reykjavik i november 2004. ACIA-rapporten inkluderte ikke omtale av tilpasningstiltak og -strategier, men dette bør utgjøre en sentral del av det videre arbeidet og av en eventuell oppfølgingsrapport. Fra høsten 2006 og de neste 6 år vil Arktisk Råd bli ledet av 3 nordiske land (N, DK, S). Med en slik lang planleggingshorisont vil det være en spesiell utfordring å sikre god koordinering mellom klimaarbeidet under Arktisk Råd og det øvrige nordiske arbeidet med tilpasningsstrategier. Nordisk Ministerråd understreker betydningen av samarbeidet med klimatilpasninger med de øvrige regionale organisasjoner (Arktisk Råd, Barentsrådet, Østersjørådet) og Finnland kommer under sitt formannskap i NMR 2007 til å arbeide for en konkretisering av dette samarbeidet.

Under arbeidet med ACIA-rapporten ble det identifisert omfattende kunnskapshull mht. klimaproblematikken i Arktis. Det er derfor behov for økt nordisk samarbeid for å tette forskningsfaglige kunnskapshull. Spørsmålet om klimaendringer i Arktis er av så stor betydning at det bør lede til et styrket nordisk forskningssamarbeid om relevante klimaprosesser og effektene av disse. De nordiske landene vil stå overfor mange av de samme utfordringer i sine arktiske områder mht. klimaendringer, med betydning for både miljø og samfunn, og ytterligere kunnskap om dette vil være av strategisk betydning i det videre internasjonale arbeidet for å redusere utslipp av klimagasser. Det er derfor et klart behov også for en samlet nordisk satsing på forskningssamarbeid om disse problemstillingene i årene framover. Dette vil være et bidrag til å styrke kunnskapsgrunnlaget for utforming av politikk knyttet til tilpasning og beredskap på disse områdene. Det vil være hensiktsmessig å se dette i sammenheng med en eventuell felles nordisk satsning i forbindelse med det internasjonale polaråret (IPY 2007-08).

Tilpasning vil også være et sentralt tema i Klimapanelets fjerde hovedrapport som ferdigstilles i 2007. Del II av rapporten vil omhandle konsekvenser, sårbarhet og tilpasning til klimaendringer, og vil inneholde flere konkrete eksempler på tilpasningsstrategier og vurdering av muligheter og barrierer, både med fokus på sektorer og regioner. Rapporten inkluderer omtale av konsekvenser for hele verden, inndelt i åtte regioner. Europa og polare regioner (Arktis og Antarktis) inngår i to av kapitlene. Rapporten vil i tillegg inkludere et kapittel der en ser på sammenhengen mellom tilpasning og tiltak for å redusere klimagassutslippene (adaptation & mitigation).

MINISTERERKLÆRING

Nordisk Ministerråd

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

24. oktober 2006

Tilpasning til klimaendringer

De nordiske lands miljøvernministere har vært samlet til møte i Longyearbyen, Svalbard. Ministrene er blitt orientert om arbeider som er gjort for å kartlegge sårbarhet og mulige effekter av klimaendringer i Arktis og utredninger om hva klimaendringer kan bety for naturforvaltningen i Norden.

Miljøvernministrene uttrykker stor bekymring for den globale klimautviklingen, og understreker at de nordiske land vil arbeide for en mer offensiv klimapolitikk, både nasjonalt og internasjonalt, for å gjøre det mulig å redusere de globale utslippene av klimagasser i tråd med Klimakonvensjonens langsiktige mål. Alle de nordiske landene vil oppfylle sine Kyotoforpliktelser. Internasjonalt vil landene arbeide aktivt for å få på plass nye utslippsforpliktelser etter 2012 og et regime under Klimakonvensjonen som også omfatter alle store utslippsland og som kan sikre betydelige reduksjoner i de globale klimagassutslipp.

Selv med vesentlige utslippsreduksjoner er klimaendringer som følge av økt konsentrasjon av klimagasser i atmosfæren uunngåelig. Vi ser endringer i klimaet allerede i dag og de dramatiske effektene på det arktiske miljøet er særlig tydelige. Forskning viser at klimaet vil endre seg enda mer i de neste 100 år, også selv om vi får redusert utslippene av klimagasser. Klimaendringene vil kunne arte seg forskjellig i de nordiske landene og vi vil kunne oppleve forskjeller mellom landsdeler i de enkelte land. En fellesnevner vil være ekstremvær som sterkere vinder og kraftigere nedbør, høyere gjennomsnittstemperaturer og endringer i havnivået. I enkelte områder kan tørke være en konsekvens. Klimaendringene vil ha konsekvenser for natur og økosystemer, for menneskenes livsgrunnlag, for bygninger og samfunnets infrastrukturer.

Miljøvernministrene understreker at det nå haster at landene starter å tilpasse seg effektene som følger av disse endringene for å minimere skadene. Dette innebærer at landene må gjennomføre forskning for å skaffe mer kunnskap om mulig klimaendringer og effekter av disse på natur og samfunn. Videre må landene kartlegge sårbarhet for klimaendringer og utarbeide og gjennomføre strategier for tilpasninger. Det vises i denne forbindelse også til at landene gjennom FNs klimakonvensjon har forpliktet seg til å utarbeide strategier og gjennomføre tiltak for tilpasning til klimaendringer. Det vises også til vedtak fra FNs konvensjon om biologisk mangfold hvor landene er oppfordret til å integrere hensynet til biomangfold i relevante strategier for klimaendringer.

Miljøvernministrene har gjennom sitt Miljøhandlingsprogram 2005 - 2008 satt som særlige mål å bedre kunnskapen om effektene av klimaendringer på

havmiljøet og om klimaendringenes betydning for natur- og kulturmiljø i Norden.

Miljøvernministrene vil selv arbeide med å skaffe bedre kunnskap om forventede effekter av klimaendringer, kartlegge sårbarhet og treffe tiltak innenfor sine ansvarsområder. De erfaringene man allerede har i Norden med å utarbeide nasjonale tilpasningsstrategier, viser at kjennskap til egen sektors sårbarhet for klimaendringer er vesentlig for planlegging og gjennomføring av tiltak. Vi vil samarbeide om nordiske tiltak der dette er hensiktsmessig og viser i denne forbindelse til utredningen "Nordisk Naturforvaltning i et ændret Klima" som ble gjennomført i 2004/2005 i regi av Nordisk Ministerråd. Miljøvernministrene vil følge opp utredningens anbefalinger i sin nasjonale forvaltning. Som oppfølging av NoNaKlim vil det bl.a. vurderes videre nordisk samarbeid om utvikling av relevante indikatorer og erfaringsutveksling vedrørende for eksempel spredning av arter.

Miljøvernministrene konstaterer at effekter av klimaendringer berører mange samfunnsområder og involverer flere sektormyndigheter på alle nivåer. De enkelte sektormyndighetene vil måtte ta ansvar for utredninger og tiltak innen sine egne ansvarsområder. Miljøvernministrene vil, sammen med andre ministere og ut fra nasjonale ansvarsforhold, ha en viktig rolle i arbeidet med å fremskaffe og formidle kunnskap om klimaendringer, tilpasning, planlegging og gjennomføring av tiltak både i egen sektor og på tvers av sektorer og land.

Miljøvernministrene vil støtte utenriksministrene for å løfte arbeidet med klima og tilpasningsstrategier høyt på agendaen for det videre arbeidet i Arktisk Råd, som bl.a. omfatter oppfølging på Arctic Climate Impact Assessment (ACIA) fra 2004 og den etterfølgende politiske erklæring fra møtet i Reykjavik november 2004. Fra høsten 2006 og de neste 6 år vil Arktisk Råd bli ledet av 3 nordiske land (N, DK, S). Med en slik lang planleggingshorisont ser miljøvernministrene det som en spesiell utfordring å sikre god koordinering mellom klimaarbeidet under Arktisk Råd og det øvrige nordiske arbeidet med tilpasningsstrategier. Miljøvernministrene vil især legge vekt på at naturens tilpasning til fremtidige klimaendringer blir et særlig fokusområde for det nordiske samarbeidet. Nordisk Ministerråd understreker betydningen av samarbeidet med klimatilpasninger med de øvrige regionale organisasjoner (Arktisk Råd, Barentsrådet, Østersjørådet).

De nordiske lands miljøvernministre ser behov for å øke fokuset på arbeidet med tilpasninger til klimaendringer, som supplement til det viktige arbeidet med å redusere utslippene av klimagasser. Det må arbeides nasjonalt, både i miljøvernsektoren og i andre sektorer. Vi ser også at de nordiske land, tross forskjeller, står overfor mange like utfordringer når det gjelder arbeidet med tilpasninger til klimaendringer. Norge skal høsten 2006, som oppfølging av sitt formannskapsprogram, arrangere en nordisk Lokal Agenda 21-konferanse hvor klimaendringer og tilpasninger vil være blant temaene som tas opp. Miljøvernministrene vil utveksle kunnskap og erfaringer fra de nasjonale arbeidene med tilpasningsstrategier. Videre vil vi gjennomføre felles utredninger og tiltak der dette best kan skje i et samarbeid mellom landene. Det vil nå bli satt i gang en utredning om hvilke konsekvenser en global oppvarming på 2 grader vil ha for Norden, med vurderinger av sårbarhet, effekter og tilpasninger til klimaendringer. Miljøvernministrene vil blant annet på bakgrunn av dette arbeidet vurdere behovet for ytterligere utredninger og felles tiltak.

norden
Nordisk Ministerråd

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

Arktisk klimaforskning

31. oktober 2006

Denne redegjørelsen er om Arktisk klimaforskning og har sin bakgrunn i rekommandasjon 18/2005 fra Nordisk Råd.

1. Nordisk Ministerråd for utdanning og forskning, MR-U, har besluttet med bakgrunn i rekommandasjonen, at *"...det genomförs analys av kunskaps-, koordineringsbehov och förutsättningar för en fortsatt och långsiktig nordisk forskningssatsning på klimat- och miljöförändringar i Arktis, samt dessa förändringars konsekvenser för befolkningarna i området. Som en del av denna analys genomförs en avgränsad förstudie i syfte att undersöka vilka förutsättningar i form av inriktning, utformning mm. som analysen skall ha och därefter själva huvudanalysen. Detta skall ske i samarbete och dialog med NordForsk, samt andra relevanta aktörer inom området."*

2. Til å utføre studien valgte NMR i samarbeid med NordForsk CICERO, Senter for klimaforskning, Norge. Referansegruppen har bestått av representanter for Norges forskningsråd, NordForsk og Nordisk Ministerråds sekretariat.

Forstudien har:

- tatt utgangspunkt i relevante forskningsstrategier både på nasjonalt, nordisk og internasjonalt nivå
- tatt hensyn til anbefalingene i relevante dokumenter som *Strategi for klima og miljøgifter i Arktis*, *Arctic Climate Impact Assessment* og *Arctic Human Development Report*
- anbefalt geografiske, tematiske og faglige avgrensinger
- identifisert samarbeidspartnere og interessenter i hovedstudien
- sett på budsjett, organisering, leveranser og framdriftsplan for hovedstudien.

Nå er en inne i de siste vurderingene av forslag til samlet mandat for hovedstudien.

3. Med basis i resultatene fra forstudien og det foreslåtte prosjektmandatet, vil Nordisk Ministerråd gå videre med en hovedstudie med sikte på å avklare det overordnede spørsmål:

Med utgangspunkt i nærmere beskrevne og erkjente kunnskaps og koordineringsbehov, vil en koordinert innsats på nordisk nivå virkelig gjøre forskjell?

Vil en nordisk forskningssatsning på klima- og miljøforandringer i Arktis, og konsekvenser disse har for befolkningen i området, virkelig tilføre signifikante resultater av stor betydning, og som ikke kan oppnås bedre på annen måte?

Det er et hovedmål å avklare dette spørsmålet gjennom hovedstudien. Alternativet er at forsknings- og koordineringsbehov gjennomføres nasjonalt, gjennom EU-forskning, i regi av Arktisk Råd eller av andre internasjonale aktører.

4. Hva bør så en hovedstudie se nærmere på? I følge forslaget fra CICERO bør hovedstudien på overordnet nivå kartlegge pågående forskning på klima, hvor det er mangler og svakheter i eksisterende forskning og hvordan et nordisk samarbeid kan rette på dette.

Mer konkret, etter forstudiens oppfatning, bør hovedstudien vurdere nærmere koordinerings- og kunnskapsbehov innen følgende hovedområder:

- Sammenlignende studier og bredere forståelse av samfunnenes tilpasningsstrategier, kapasitet og sårbarhet. Et eksempel på dette hovedområdet: Hovedstudien bør kartlegge kunnskapsbehov om lokal kapasitet og respons på ekstreme værhendelser. Ekstremhendelser er det som berører oss sterkest og først. Et annet eksempel er at en kartlegger områdene innen resursforvaltning og sikkerhetspolitikk som vil bli påvirket av klimaendringer og som vil ha konsekvenser for Norden som region.
- Utvikling av plattformer for overvåking av miljø og klima. For eksempel bør en vurdere hvordan et nordisk overvåkingssamarbeid i Arktis kan knytte seg til eksisterende programmer i Europa og Nord-Amerika.
- Prosessforståelse av hva som påvirker klimautviklingen i Nordområdene både terrestrisk og marint. For eksempel kartlegge hvordan klimaendringer påvirker opptak og utslipp av klimagasser fra arealer (f.eks. metanutslipp fra tundraen) og hvordan slike prosesser kan påvirke klimaet.
- Forståelse av sammenhengen mellom ulike påvirkningsfaktorer – *multiple stressors* (klima, miljø og samfunn).
- Videre utvikling av regionale klimamodeller, og statistisk og empirisk nedskalering, som for eksempel kan lede til et nordisk samarbeid og utvikling av en felles metodologi for å varsle ekstremvær.

Andre sentrale anbefalinger fra forstudien er:

- Klimaendringer berører mange aspekter innen forskning og politikk, som for eksempel effekter av klimaendringer på samfunn miljø og økosystemer, tilpasning og sårbarhet på den ene siden, og ulike mitigation-tiltak. Hovedstudien bør vurdere hvilke områder som er mest egnet til nordisk koordinering og forskningssamarbeid.
- Nordisk samarbeid om karbon-fluks-målinger (her er alle land med nå unntatt Norge og Russland).
- Det foreslås videre at hovedstudien foretar en kartlegging av hvordan landene bruker sine ressurser, og hvilke fordeler landene eventuelt vil ha gjennom å koordinere sine prosjekter og kunnskapsbehov. Finansiering av et slikt samarbeid må også vurderes grundig, både på grunnlag av eksisterende og fremtidige bevilgninger.

5. Nasjonale forskningsprioriteringer i de nordiske land, og de nasjonale forskningsrådenes rolle er av stor betydning både for studien, og for en eventuell oppfølging av det hovedstudien kommer frem til. Dersom en for det første skal avklare om en innsats på nordisk nivå virkelig kan være av stor betydning, og for det andre finne frem til fokus, relasjon til andre aktører samt organisering og finansiering av en slik innsats, så er forskningsrådene avgjørende. Derfor må de ha en sentral rolle i studien og en eventuell oppfølging av denne.

6. NordForsk har ansvar for nordisk samarbeid innen forskning og kan tjene som samarbeidsorgan for en eventuell samordnet forskningssatsning på klima- og miljøforandringer i Arktis, og konsekvenser disse har for befolkningen i området. Derfor vil også NordForsk ha en sentral rolle i og eventuelt etter studien.

7. NMR vil raskt ta initiativ til at hovedstudien settes i gang. Det er viktig at studien får en rask og god fremdrift. De omfattende endringer som er registrert i det Arktiske miljø p.g.a. varmere klima er et klart signal om at det

haster å få dette arbeidet gjort. Resultatene fra hovedstudien kan også gi et godt bidrag til det internasjonale polaråret (2007-2008) som starter neste år. Når det er sagt, må understrekes at hensynet til et kvalitativt godt resultat fra studien er avgjørende, så vi må hele tiden se til at dette hensynet blir ivaretatt.

8. Avslutningsvis:
Har Norden et særlig ansvar på dette området?
Store deler av den nordiske befolkningen lever i sub-arktiske og arktiske regioner, og Norden forvalter betydelig land- og havområder her. Nordiske land har en felles historie og en geografisk nærhet til Arktis som bidrar til en spesiell forpliktelse, samtidig som nordiske land har mange fellestrekk, holdninger og prioriteringer, og kjenner hverandre godt fra før, noe som gjør det gunstig å samarbeide. De står også overfor mange like utfordringer, blant annet har den sikkerhetspolitiske dimensjonen økt betydelig de siste årene, og det eksisterer allerede gode samarbeidsformer med blant annet en høy FoU-satsing. Så det er ingen tvil om vårt ansvar. Vi ser frem til resultatene og anbefalingene fra hovedstudien.

REDOGÖRELSE

norden
Nordisk Ministerråd

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

24 oktober 2006

Nordisk Energihandlingsplan 2006-2009 - Status og politiske hovedprioriteringer

Prioriteringene av det nordiske energisamarbeidet i 2006 har vært preget av at dette er første året i den ambisiøse energihandlingsplanen som ble vedtatt ved energiministrenes møte i Narsarsuaq 8. august 2005. Denne handlingsplanen har vist seg å være et svært godt grunnlag å basere virksomheten på under det norske formannskapet dette året. På Bodø møtet i (MNR-NER) den 8.september 2006 ble energiministrene enige om at videre hovedprioriteringer gjennom en egen ministererklæring for energisamarbeidet. Bodø-møtet reflekterte at det var bred enighet om innhold og retning på samarbeidet.

Hovedsatsningene i den nordiske energihandlingsplanen er ytterligere konkretisert i aktivitetene for 2006 på områder som;

- En aktiv rolle ved utformning av energipolitikken i Europa innen EU/EØS-rammene.
- En videreutvikling effektive energimarkeder med hovedvekt på det nordiske elektrisitetsmarkedet,
- En fortsatt sterk fokus på bærekraftige energisystemer og en opp-skalering av samarbeidet om fornybar energi og energieffektivisering med etablering av task force grupper

Nordisk Ministerråd (energiministrene) er enige om den politiske hovedretningen på arbeidet som inngår i energihandlingsplanen 2006-2009. Dette gjelder i forhold til mål om en fortsatt bærekraftig energiutvikling, energiforsyningssikkerhet og i forhold til at de nordiske land sammen må bidra til et fungerende elektrisitetsmarked i Østersjøregionen og i Norden. De nordiske energiministrene er enige om at det fortsatt er viktig å styrke det nordiske energisamarbeidet. Dette gjelder spesielt i en fase hvor det er dynamikk i energipolitikk utviklingen internasjonalt.

2. Nordisk innsats i forhold til EU/EØS's energidagsorden og annet internasjonalt samarbeid

Nordisk Ministerråd (energiministrene) ser at energipolitikk har kommet høyere opp på den internasjonale politiske dagsorden, blant annet gjennom EUs grønnbok om energipolitikk, drøftelsene i G8 og i forhold til energiutfordringene i Nordens nærområder som Østersjøen og Russland. Det bør vurderes hvordan Norden kan tilrettelegge for den nære dialogen med de baltiske land og i utformingen av det videre østersjøsamarbeidet på energiområdet i BASREC. EU's ny Nordlig

Dimensjon politikk gir nå en ny ramme for det nordiske samarbeidet. Energiministrene anser at energisamarbeidet og spesielt gjennom å fremme bærekraftig energibruk i nordlige regioner bør være et fokusområde i den nye nordlige dimensjon.

De nordiske energiministrene ble på Bodø-møtet den 8. september 2006 enige om å spille en aktiv rolle i diskusjonene på EU/EØS-nivå bl.a. om en europeisk energistrategi og samordne sine standpunkter så langt det er mulig. EUs Grønnbok om energipolitikk er et viktig grunnlag for en videre diskusjon om energipolitikk på europeisk nivå. De nordiske energiministrene har i 2006 sammen med sine baltiske kolleger, i forkant av EUs energirådsmøtet i vår, drøftet utviklingen av energipolitikken i EU og de konsekvenser dette kan ha for vår region. Nordisk Ministerråd har også vært pådriver for at EUs Grønnbok om energipolitikk ble drøftet innenfor østersjøsamarbeidet for energi i BASREC. Rammeverket for politikk og lovgivning er i økende grad utviklet gjennom vedtaksprosesser i EU/EØS og det er viktig å vurdere en sterk nordisk innsats i alle faser av EUs lovgivningsprosess. Dette kan dermed gjelde både påvirkning i vedtaksfasen og i effektiv gjennomføring av direktiver.

3. Det nordiske elektrisitetsmarkedet

Det nordiske elektrisitetsmarkedet har vært en rollemodell for utviklingen av elektrisitetsmarkedet i Europa, men det finnes fortsatt potensial for forbedringer. Politisk samarbeid om de videre rammer for elektrisitetsmarkedet vil dermed fortsatt være en viktig bestanddel av det nordiske energisamarbeidet i perioden 2006-2009.

Under ministerrådsmøtet i Bodø fikk Nordisk Ministerråd (energiministrene) forelagt en status for samarbeidet om videreutvikling av det nordiske elektrisitetsmarkedet. Ministrene er enige om den vesentlige betydningen det nordiske elektrisitetsmarkedet bør ha i energisamarbeid fremover. De nordiske energiministrene understreker sterkt viktigheten av et tett og godt samarbeid mellom alle relevante aktører i elektrisitetsmarkedet. En videre harmonisering av det nordiske elektrisitetsmarkedet kan føre til ytterligere fordeler for alle aktører i markedet. Harmonisering i seg selv fører ikke til slike forbedringer, det er derfor viktig at harmoniseringen skjer der den gir størst nytte og ved hjelp av de rette tiltakene. Ministrene understreker også betydningen av å ha en tett dialog om utviklingen av EU/EØS politikk på elektrisitetsområdet.

Gjennom en grundig prosess og en aktiv dialog med aktører i markedet over flere år, er det oppnådd stor enighet om hva som bør være fokusområdene for samarbeidet om nordiske elektrisitetsmarkedsspørsmål i året som kommer. De nordiske energiministrene verdsetter den aktive rollen de nordiske systemansvarlige, regulatorer og andre markedsaktører har tatt i arbeidet med en ytterligere harmonisering og effektivisering av det nordiske elektrisitetsmarkedet Det har vært utført et omfattende og grundig arbeid som utgjør gode bidrag til denne prosessen, og det er meget viktig at arbeidet fortsetter med høyt ambisjonsnivå. Det er enighet om politiske anbefalinger for videre elektrisitetssamarbeid i Norden.

Under Nordisk Ministerråds møte i Bodø understreket de nordiske energiministrene at et høyere prisnivå i Norden viser nødvendigheten av en felles nordisk håndtering av elektrisitetsmarkedet. Dette vil kunne gi økt effektivitet og ytterligere fordeler for alle aktører. Dagens situasjon med lite vann i magasinene i Norge og Sverige og

høye kraftpriser, understreker ytterligere betydningen av et velfungerende og harmonisert nordisk elektrisitetsmarkedet og systemansvar for forsyningssikkerheten og for å utnytte ressursene best mulig.

Det er stor interesse i EU-land og Russland for å øke transmissjonskapasiteten mellom Nordel og andre markeder. De baltiske landene får ved årsskiftet 2006/2007 en forbindelse til de nordiske elmarkedene når Estlink mellom Estland og Finland tas i bruk. Mellom Nederland og Norge blir det også etablert en elektrisitetsforbindelse.

4. Bærekraftige energisystemer

Målet om å utvikle bæredyktige energisystemer er godt reflektert i den nordiske energihandlingsplanen. De nordiske energiministrene konkretiserte dette ytterligere på viktige punkter på Bodømøtet. Målet om bærekraftig energiutvikling i Norden vil være komplementært til andre mål som ytterligere effektivisering av energimarkedene og forsyningssikkerhet på kort og lang sikt.

a) Fornybar energi og energieffektivisering

Nordisk Ministerråd (energiministrene) har satt i gang et nytt og viktig samarbeid om fornybar energi og energieffektivisering i tråd med handlingsplanen for energisamarbeidet 2006-2009. Målet er å utnytte Nordens fortrinn innen fornybar energi og energieffektivisering. Norden har mye å by på innen vannkraft, vindkraft, biomasse og energieffektivisering. Det har vært arbeidet med teknologiutvikling innen fornybar energi og energieffektive teknologier over lang tid i Norden. Gjennom to nye task force grupper har de nordiske energiministrene ønsket å utnytte det politiske momentum som nå eksisterer i Norden og i EU på disse områdene, og kartlegge muligheter for konkrete felles tiltak. Bodø-erklæringen var her en viktig "kick off" for en opptrapping.

Norden ønsker i fellesskap å være aktive i forhold til en EU/EØS-dagsorden på disse områdene. Dette gjelder blant annet i arbeidet med en europeisk energistrategi og arbeidet med en rekke EU/EØS-relevante direktiver på dette området. De nordiske land vil nå utnytte de synergier som ligger i å samarbeide om de ulike initiativer og direktiver på disse områdene. Ekspempler på dette kan være samarbeid om oppfølging av EUs nylig fremlagte "Energy Efficiency Action Plan", Energitjenestedirektivet, eco-design direktivet og videre strategi for fornybar energi i EU.

De nordiske energiministrene er enig om å igangsette gjennom embetsmennene en rekke vel forberedte initiativer basert på fremlagte anbefalinger. Dette innebærer at Norden skal fungere som utstillingsvindu for fornybar energi og energieffektivisering. Det innebærer også initiativer med henblikk på å styrke vindenergiens rolle, samt aktiviteter innenfor biomasse og biobrenselområdet.

Det er besluttet satt i gang et større prosjekt om Nordens rolle i et ekspanderende internasjonalt bioenergimarked. Det kan være betydelige kommersielle muligheter, regionale effekter og energipolitiske gevinster.

b) Klimapolitikk og energi

Klimaproblemet er den største globale miljøutfordringer vi står overfor hvor energisiden bidrar med en stor del av klimagassutslippene. Det er viktig å fremheve at energisiden på dete området samarbedier med kolleger innen Ministerrådet for Miljø.

De nordiske energiministrer uttalte på Bodø-møtet den 7.-8. september 2006 at det nordiske samarbeid mellom energi- og miljøsiden bør spille en betydelig rolle i å avdekke nye problemstillinger og analysere mulige løsninger i klimapolitikken. Arbeidet er langsiktig og krevende i den forstand at det regionale utfordringer knyttes opp til de europeiske og globale nivåer samtidig som situasjonen er alvorlig og krever betydelige felles innsats.

I "Handlingsplanen for det nordiske energi samarbeidet 2006-2009" blir det også fremhevet at de nordiske landene i samarbeid med miljøsektoren skal medvirke aktivt til effektiv implementering av målsetninger om begrensing av klimagasser også etter 2012 for å fremme utviklingen av et bærekraftig energisystem.

Det nordiske samarbeidet på klimaområdet mellom energi- og miljøsektoren er godt i gang med blant annet å følge opp målene i Energihandlingsplanen og energiministererklæring fra Bodø.

c) Energiutfordringer i tynt befolkede områder (Vest-Norden)

De nordiske energiministrene har gjennom energihandlingsplanen og Bodøerklæringen ønsket å sette fokus på samarbeidet med Nordens naboer mot vest, og gjerne med de tynt befolkede områder utenfor Norden, nærmere bestemt i Canada og på Shetlandsøyene. Dette kan blant annet gjøres gjennom det Vestnordiske samarbeid.

Ministerrådet legger vekt på en langsiktig innsats mot utbredelsen av fornybar energi, også i de tynt befolkede områder. Dette innebærer en vesentlig betoning av en bærekraftig energiutvikling i denne regionen.

d) Demonstrasjon av nye energiteknologier

Gjennom Nordisk Energiforskning (NEF) har de nordiske energiministrene satt fokus på betydningen av at det samarbeides om den vanskelige overgangen fra utvikling til demonstrasjon og kommersialisering. Hovedkonklusjonene fra seminaret om Norden som region for demonstrasjon av nye energiteknologier i Bodø den 6. – 7. september vurderes nå med henblikk på et videre samarbeid om energiteknologier for fremtiden. Ministrene noterer med tilfredshet at det er sterke nordiske initiativer og interesser innenfor demonstrasjon av nye energiteknologier for hydrogen, karbonfangst/deponering og bioenergi.

5. Henvendelser fra Nordisk Råd

Nordisk Ministerråd har notert seg de aktuelle saker en har vært opptatt av siden den siste sesjonen.

Nordisk Ministerråd (energiministrene) har besvart en henvendelse gjennom en fremstilling om kraftsituasjonen i Norden. (fremstilling

12/2005). Det ble i svaret fra Nordisk Ministerråd gitt en oversikt over prognoser for fremtidig elforbruk, en oversikt over investeringsplaner for ny produksjonskapasitet og overføringskapasitet. Det vil alltid være usikkerhet knyttet til denne type oversikter. Kraftsituasjonen følges kontinuerlig av de nordiske regjeringer. Dette var også en konklusjon fra Bodø-møtet den 8. september då..

Nordisk Ministerråd har også besvart henvendelse om oppfølging av handlingsplan for det nordiske energisamarbeidet (Rek. 29/2005). En er i Nordisk Ministerråd svært tilfreds med at Nordisk Råd synes å være enig i hovedretningen på denne handlingsplanen ved at selve rekommandasjonen foreslås avskrevet. Gjennom denne redegjørelse som avgis ved denne sesjonen er Nordisk Råd ytterligere oppdatert på status i det nordiske energisamarbeidet.

Nordisk Ministerråd (energiministrene) har besvart et skriftlig spørsmål (E9/2006) om et felles nordisk nettverk for tankstasjoner for bio, og naturgass. Fyldige svar fra de nordiske land ble oversendt til Nordisk Råd. Det er vesentlig ulike holdninger til hvordan en nordisk og nasjonal tilnærming til utvikling av biodrivstoff bør håndteres.

REDOGÖRELSE

norden
Nordisk Ministerråd

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

24 oktober 2006

Det nordiska kultursamarbetet i en ny tidsålder

Mål för det nordiska kultursamarbetet

Det nordiska kultursamarbetet har som övergripande målsättningar:

- Att främja en mångfald av kulturuttryck:

Kultursamarbetet under Nordiska ministerrådet skall bidra till att främja och värna om en mångfald av kulturuttryck i Norden samt att främja och förstärka den nordiska dimensionen i ländernas kulturliv.

- Att främja rörlighet för konstnärer och deras verk:

Det skall finnas goda förutsättningar för mobilitet, för både individer, grupper och kulturprodukter.

- Att främja kvalitet och konkurrenskraft i nordisk konst- och kulturliv:

Det nordiska kultursamarbetet skall förstärka och utveckla den kulturella och konstnärliga verksamheten i hela Norden. Det nordiska kultursamarbetet skall resultera i att kultur och konst från de nordiska länderna skall vara tillgänglig i Norden och få ökad genomslagskraft hos publiken och internationellt.

- Att fungera som en kompletterande insats till länderna kulturliv.

- Att ta speciell hänsyn till de självstyrande områdena och de speciella strukturella förutsättningar för det kulturella samarbete som gäller mellan de självstyrande områdena och det övriga Norden.

Med tanke på dessa övergripande målsättningar önskar Nordiska ministerrådet att ge kultursamarbetet en ny dynamik. De nordiska kulturministrarna beslöt därför i 2005 att genomföra en strukturreform som träder i kraft i sin helhet i 2007.

Syftet med den nya samarbetsstrukturen är att det nordiska kultursamarbetet skall bli mer flexibelt och öppet för nya arbetsformer, samt att det lättare skall kunna svara på de utmaningar som kulturlivet i Norden står inför i dag, både nationellt och internationellt. Det nordiska kultursamarbetet kommer också i större grad vara förankrat i kulturmiljöerna på nationell nivå och samspela med de insatser som görs nationellt.

Ny struktur som bygger på program

Det nordiska kultursamarbetet håller med detta på att gå in i en ny tidsålder. Kultursamarbetets strukturer reformeras och finansieringen skall gå mer direkt till kulturfältets aktörer. Merparten av de nuvarande 20 nordiska kulturinstitutionerna och - kommittéerna avvecklas och de medel som då frigörs, bland annat från administration, allokeras till tidsbundna samarbetsprogram och - projekt. Samtidigt kommer den nya organisationen med färre institutioner och kommittéer men större program bidra till att göra det nordiska kultursamarbetet mer översiktlig, användarvändig och synlig.

Den markanta ändringen är att det nordiska kultursamarbetet indelas i framtiden inte längre i sektorer enligt konstart eller förmedlingssätt. Istället inrättas tematiserade, tidsbundna program, som kan täcka hela eller klart definierade delar av kulturfältet. Detta är en logisk följd av ett en allt större del av kulturlivet arbetar i tvärkonstnärliga konstellationer och i ständigt föränderliga nätverk. Genom att inte definiera sektorer utan målsättningar och problemställningar kan det nordiska kultursamarbetet breddas och fördjupas och också nå ut till nya nätverk.

De nya programmen styrs genom 3-åriga handlingsplaner, som fungerar som vägledande dokument med politiska signaler. Handlingsplanerna skall användas för att uppnå övergripande mål och de fungera som ett verktyg för att initiera dialog mellan den politiska nivån och fältet. Handlingsplanerna skall innehålla övergripande mål och prioriteringar, förslag till åtgärder samt kriterier för utvärdering.

Lansering av programmen 2007

Det etableras tre nya program som lanseras i hela Norden. Programmen har en egen budget och kriterier som måste uppfyllas för att man skall kunna ansöka om medel:

Nordiskt dataspelsprogram
En ny stor satsning är Nordiskt dataspelsprogram. Programmet skall stimulera den nordiska dataspelsbranschen till att producera ökad kvalitet och ett större utbud av nordiskt producerade dataspel för barn och unga. År 2007 är budgetramen 12 miljoner DKK.

Mobilitets- och residensprogram
Mobilitets- och residensprogrammet är en väsentlig del av den nya strukturen för det nordiska kultursamarbetet Mobilitet för konstnärer och kulturaktörer, nätverksbyggande och konstnärsresidenser är programmets satsningsområden. Programmet kommer att öppna många flere dörrar för konstlivet i och utanför Norden och bidra till att förstärka kulturaktörerna. År 2007 är budgetramen 11 miljoner DKK.

Program för nordiskt konst- och kultursamarbete
Konst- och kulturprogrammet är ett tvärsektoriellt ramprogram, som är öppet för alla konstformer med tydlig ett element av utveckling och innovation. Konst- och kulturprogrammet är öppet för professionella konstnärer, producenter och kulturaktörer från alla sektorer inom konst och kulturfältet inklusive kulturarvsområdet. Konst- och kulturprogrammet består av två moduler, en för produktionsinrättad verksamhet och förmedling och en för kompetensutveckling, kritik och kunskapsförmedling. År 2007 är budgetramen 20 miljoner DKK.

För att koordinera och stöda programverksamheten och den nya strukturen etableras år 2007 en ny nordisk institution, Kulturkontakt Nord. Kulturkontakt Nord skall primärt arbeta med information och operativa uppgifter kopplade till administrationen av de nya programmen och andra uppdrag kopplade till Nordisk kulturforum. Kulturkontakt Nord kommer att ha följande huvudfunktioner: Information, rådgivning, behandling av ansökningar, rapportering och utvärdering.

Principen om armlängdsavstånd och styrningsdialog

Kultursamarbetet har en dubbel karaktär, å ena sidan är det ett samarbete mellan myndigheter i Norden, å andra sidan ett samarbete mellan fackliga/konstnärliga utövare och producenter i Norden. Det nordiska kultursamarbetet skall därför ha både politisk och konstnärlig relevans.

De nya programmen kommer att ha sakkunniggrupper, som är konstnärligt ansvarliga i förverkligandet av programmen. Sakkunniggrupperna kommer att bestå av konstnärer, kulturarbetare och andra representanter för kulturlivet i Norden. Grupperna fungerar som armlängdsorgan för programmen (styrningsorgan). Grupperna tillsätts alltid för en tidsbegränsad period. Sakkunniggrupper skall säkra armlängdsprincipen i alla sammanhang där det utdelas medel till eller träffas beslut om vilka projekt som skall genomföras, och om innehåll i program och insatser, och i alla andra sammanhang där det träffas fackliga eller konstnärliga val.

Det nya nordiska kultursamarbetet bygger på dialog med hela kulturfältet och på en kontinuerlig diskussion om hur det nordiska kultursamarbetet skall utvecklas. Nordisk kulturforum är ett nytt dialogverktyg och den viktigaste mötesplatsen för att säkra en vidareutvecklingen av programmen och framtida initiativ for kulturmiljöerna i Norden. Nordisk kulturforum skall fungera som ett öppet forum och är inte som ett slutet organ med fast valda representanter. Nordisk kulturforum kan bestå av rådgivande konferenser, diskussioner, seminarier och paneler och andra former för en kontinuerlig dialog om det nordiska kultursamarbetets mål och medel.

Politisk och konstnärlig relevans

Kultursamarbetets viktigaste mål i perioden 2007–2009 är att implementera den nya strukturen och den nya arbetsformen och se till att den fungerar på ett ändamålsenligt sätt och att den stöder de mål som kulturministrarna har ställt för samarbetet. Den nya strukturen skall vara överskådlig och brukarvänlig och minimera de överlappningar som finns i förhållande till Nordiska kulturfonden och nationella organ och myndigheter. Dialogen med fonden har börjat och det är väsentligt att den fortsätter i framtiden. Helheten bör ses som ett samspel mellan bredd, flexibilitet och koncentration: Ju mer "öppen och bred" fonden är i sin verksamhet, desto mera kan ministerrådet koncentrera sin verksamhet mot tidsbegränsade teman samt särskilda målgrupper och prioriteringar.

Den nya strukturen för kultursamarbetet med nya tidsbundna program som huvudkomponenter är enkel, översiktlig och flexibel. Programmen är planerade som ramprogram och styrs i princip av två faktorer eller processer:

- å ena sidan politiska prioriteringar, i de 3-årige handlingsplanerna som ger signaler till programmen om fokus och prioriteringar på ett överordnat plan,

- å andra sidan förslag och initiativ från kulturfältet, representerade både vid mötesplatsen Nordisk kulturforum, och inte minst genom de ansökningar och projektidéer som lämnas in till programmen från kulturfältet i hela Norden.

Ramprogrammen ger aktörerna ett tydligt handlingsutrymme för att utveckla sina projekt med utgångspunkt i programmens prioriteringar och ekonomiska ramar. Eftersom det inte opereras med konstsektorer eller kvoter, är programmen öppna för initiativ från hela Norden. Det är aktörernas aktivitet som formar programmens konkreta innehåll och de enskilda projektens arbetssätt.

Under reformprocessen har det förekommit oro både i den konstnärliga och politiska miljön då man inte med säkerhet kunnat veta vad som skall ersätta den struktur som avvecklas. Under utvecklingsarbetet har de nationella ministerierna arrangerat ett flertal dialogmöten med konstfältet. Samtidigt har Nordiska rådet varit tätt informerad om hur reformarbetet framskrider. Dialogen följs nu upp i en kommunikationsstrategi, som svarar på en tilltagande, generell efterfrågan på information om strukturreformens konkreta betydelse och innehåll.

Hela Norden skall vara med

Det nordiska kultursamarbetet är en viktig grund för hela det nordiska samarbetet. Genom den samhörighet och förståelse för olikheter som skapas genom kulturutbytet knyts Nordens invånare tätare tillsammans. Kulturministrarna har speciellt lagt vikt på att integrera de självstyrande områdena, icke-skandinaviska språken och de nuvarande kulturhusen och -instituten i reformprocessen. Kulturministrarna har tillsatt två policygrupper för att se på följande problemställningar:

- hur de självstyrande områdena och de icke-skandinaviska språkgrupperna även i framtiden skall kunna delta på lika linje i det nordiska kultursamarbetet,

- vilka utvecklingsmöjligheter de nordiska kulturhusen och -instituten bör ha inom den nya strukturen.

Arbetet har pågått parallellt med utvecklingen av de nya programmen på kulturområdet. Gruppernas konklusioner är i korthet följande:

- I kulturministrarnas 3-åriga handlingsplaner bör det som klara signaler till sakkunniggrupperna finnas hänvisningar till att de nya programmen skall ta hänsyn till de självstyrande områdenas och de icke-skandinaviska språkbrukarnas särskilda strukturella situation.

- De nordiska kulturhusen och -instituten bör stärkas så att de kan fungera som en stödjepunkt för det nordiska samarbetet. Kulturhusen och -instituten bör fungera som lokala kulturkontaktpunkter i den nya strukturen. En förstärkning av personalresurserna vid husen och instituten kommer att säkra att invånarna i de självstyrande områdena och de icke-skandinaviska språkområdena skall kunna få vägledning och stöd i sin egen region och på sitt eget språk.

- Deltagande från kulturlivet i de självstyrande områdena i Nordisk kulturforum och i relevanta konferenser och seminarier måste säkras.

- Deltagande på samma villkor som länderna i dataspelsprogrammet, i mobilitets- och residensprogrammet samt i konst- och kulturprogrammet måste vara en naturligt utgångspunkt.

- Mobilitetsstödet till personer och nätverk kommer att vara av stor betydelse for de självstyrande områdena och erbjuda möjligheter till aktivt nätverksbyggande som stärker de självstyrande områdenas kontakter till hela Norden.

- Mobilitetsprogrammet för personer tar hänsyn till extra stora resekostnader.

- Sakkunniga i programmen skall vara speciellt uppmärksamma på att aktörer från de självstyrande områdena skall kunna delta i det nordiska kultursamarbetet.

- Representanter från de självstyrande områdena bör ha rösträtt på samma linje med andra i styrelsen i Kulturkontakt Nord, i sakkunniggrupperna etc.

Förslagen följs upp i kulturministrarnas handlingsplan för 2007–2009, samt i budgeten för 2007. De nordiska kulturhusen och -instituten stärks alla med en tjänst, som skall öronmärkas till att bygga kontakt mellan den aktuella regionen och det nordiska kultursamarbetet, ge råd och vägledning på respektive språk till aktörer i respektive region och bidra i arbetet med att utveckla programmen.

Dialogen med Nordiska rådet

Arbetet med strukturreformen har pågått i flera år, mest intensivt de senaste två åren. I hela denna period har Nordiska ministerrådet fört en dialog med Nordiska rådets kultur- och utbildningsutskott. I den sista fasen av arbetet, där helheten och dess komponenter fick konkret form, har ministerrådet haft stor nytta av den konstruktiva och nyttiga dialogen med utskottet. Det är kulturministrarnas önskan att denna dialog skall fortsätta i framtiden, när nya handlingsplaner skall utformas och programmen skall vidareutvecklas.

norden
Nordisk Ministerråd

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

NordForsk, dess strategi og prioriteringer

31. oktober 2006

1. NordForsk bestilles, forberedes og etableres 2005

Nordisk råds parlamentarikere har i flere år deltatt svært aktivt i diskusjonen om hvordan man best burde organisere forskning og forskningsfinansiering på nordisk nivå. Parlamentarikerne har påpekt at de nordiske landene i høyere grad burde betrakte seg som en geografisk region og en integrert forskningsenhet som gjennom samarbeid skaper basis for utvikling og innovasjon. Her kan for eksempel nevnes Nordisk råds rekommendasjon 34/2001 "Utbygging av et nordisk forskningsrom". Nordenutvalget la frem dette forslaget om å bygge opp et nordisk forskningsrom som et regionalt bidrag for å forsterke og bygge opp det europeiske forskningsrommet.

Grønnboken "Norden som en internasjonalt fremstående forsknings- og næringsregion" ble lagt frem av Nordisk forskningspolitiske råd 2002 som et ledd i Nordisk Ministerråds svar på rekommendasjonen ovenfor. Grønnboken understreker at en økt vekselvirkning mellom utdanning, forskning og innovasjon i næringslivet gavner alle parter.

Nordisk råds kontrollkomité ga NIFU i oppdrag å utarbeide en evalueringsrapport om nordisk forskningsstøtte i 2001-2002. NIFU påpeker blant annet i rapporten at det er behov for andre finansieringsmekanismer. En mulighet kunne være en beslutningsprosess hvor nasjonale forskningsråd tok stilling til nordiske prosjekter og hvor forprosjekt kunne finansieres av nordiske midler og ordinære prosjekter kunne finansieres med nasjonale bidrag.

MR-U hadde i 2002 et Ministerrådsforslag till Nordisk råds 54. sesjon om å lage en Vitbok om å utvikle Norden til en internasjonalt ledende forsknings- og næringsregion. Nordisk råd stillte seg positiv til forslaget etter å ha tatt del i Kultur- og utdanningsutvalgets betenkning.

"NORIA Vitbok om nordisk forskning og innovasjon" ble utarbeidet av rektor Gustav Björkstrand i 2002-2003. NORIA står for Nordic Research and Innovation Area og betegner det nye nordiske forsknings- og innovasjonsrommet man ønsker å etablere. Den overordnete målsettingen for etableringen av NORIA er å utvikle Norden til en globalt synlig, ledende og attraktiv region for forskning og innovasjon innen 2010.

I Vitboken ble det lagt frem ulike forslag til ny organisasjonsstruktur. Ministerrådet for utdanning og forskning valgte å gå videre med en forsknings- og innovasjonsorganisasjon med to pillarer, en for forskning og en for innovasjon/næring. På nordisk nivå fantes allerede en innovasjon/næringspillar, Nordisk Innovasjons Center (NICe).

NordForsk ble etablert fra og med 1.1.2005.

2. NordForsk i et nøtteskall

NordForsks overordnete mål er å bidra til å befeste og videreutvikle Norden som en av verdens mest dynamiske regioner for forskning og innovasjon og derigjennom forsterke landenes internasjonale konkurransekraft og sikre befolkningens levevilkår. Dette skal man gjøre gjennom å

- fremme et effektivt samarbeid mellom de nordiske landene når det gjelder forskning og forskerutdanning av høyeste internasjonale kvalitet
- bidra både til fortsatt utvikling av eksellent og relevant forskning og til å bruke resultatene i samfunnet.

NordForsk har tre funksjoner definert i vedtektene: samordning, finansiering og policyrådgivning.

Den organisasjonsform og de vedtekter som man har blitt enig om for NordForsk, etter den politiske forberedelseprosessen, gir NordForsk en særstilling blant andre nordiske institutsjoner. Forankringen
til nasjonale forskningsråd er sterk: de er representert i styret, og vedtektene forutsetter at NordForsks prioriteringer skal baseres på nasjonale strategier. Dette er nødvendig for at NordForsk skal kunne fungere i sin rolle som iversettende samarbeidsorgan for nasjonale forskningsråd. På kort sikt muliggjør dette felles finansierte større forskningssatsninger. På lengre sikt er ambisjonen å arbeide for felles utlysninger og åpning av nasjonale forskningsprogrammer.

Denne sterke nasjonale forankringen forklarer også den høye graden av autonomi som NordForsk har fått opp mot Nordisk Ministerråd. Denne begrunnelsen for utstrakt autonomi kommer i tillegg til prinsippet om en selvstendig og uavhengig forskning, som er fremtredende i de nordiske landene.

De nasjonale forskningsrådenes prioriteringer er forankret i de respektive parlamentene. Det gir indirekte også NordForsk en sterk parlamentarisk base.

3. NordForsks første tid: noen milepæler og leveranser

NordForsks første tid ser slik ut:
Januar 2005: styret for NordForsk pekes ut.
Oktober 2005: ny direktør tilltrer
Januari 2006: nye finansieringsinstrument for forskerutdanning, nettverk, m.m., utlyses.

Resultatene fra denne typen utlysninger er:
Mer enn 10.000 personer er involvert i NordForsk finansierte aktiviteter.
NordForsk står bak:

- 29 forskerkurs
- 9 forskerskoler
- 73 forskernettverk
- 6 nordiske nettverk av nordiske sentre for fremragende forskning
- 9 nordiske nettverk av nasjonale sentre for fremragende forskning
- 10 nordiske nettverk av forskerskoler
- 10 tematiske nordiske programmer

Mai 2006: NordForsks strategi godkjennes av styret
September 2006: Utdannings- og forskningsministrene diskuterer NordForsks strategi og støtter hovedprioriteringene.
September 2006: de første nye store forskningssatsningene åpner sine utlysinger; dette er to Nordic Centres of Excellence program innen området *Mat, ernæring og helse* og *Velferd.* Tilsammen 165 Mill DKK vil kunne fordeles over 5 år til disse to programområdene. Omtrent to tredjedeler kommer fra de nasjonale forskningsrådene og viser at NordForsks såkorns- og samordningsfunksjon er på rett vei.

Når det gjelder *Mat, ernæring og helse* har NordForsk ved søknadsfristens utløp 23. oktober mottatt 20 søknader fra alle nordiske land, og med et søknadsbeløp på omlag 500 Mill DKK. Til disse søkerne har NordForsk ca. 80 mill DKK til rådighet. Interessen for NordForsks nye mekanisme er meget gledelig og må karakteriseres som en stor suksess!

Oktober 2006: NordForsk er medarrangør til en stor nordisk/europeisk konferanse "Investing in Research and Innovation - Exchanging European Experiences in a Nordic Context ". For 300 deltakere fra 28 land fremsto NordForsk sammen med andre forsknings- og innivasjonsaktører som meget seriøs, og meget potent. Sjefene for de nordiske forsknings- og innovasjonsrådene møttes i en åpen paneldebatt, og en hovedkonklusjon var at nordisk forskningssamarbeid er inne i en ny vår.

Når det gjelder milepæler på kort sikt så skal særlig fremheves at NordForsk vil fortsette utlysningene og vil særlig legge vekt på å videre utvikle samordningsfunksjonene for de nordiske land. Dessuten vil en i samarbeid med NMRS utvikle strategi for samhandling med de tre baltiske land, Nord-Vest Russland og Kaliningrad.

4. Dialog om NordForsks prioriteringer

Det eksisterer, eller er i ferd med å utvikles, arenaer for dialog om NordForsks prioriteringer:

- Dialogforum – samvirke forskning og innovasjon.
- Dialog om NordForsks prioriteringer skjer i NMR i forbindelse med strategien.

Imidlertid vil NMR ha behov for å utvikle yterligere gode arenaer for dialog om sentrale prioriteringer. Noen vil NordForsk utvikle selv, for eksempel i forhold til forskersamfunnet og de nasjonale forsknings- og innovasjonsrådene. Men NMR vil også sammen med NordForsk og i dialog med Nordisk Råd, finne frem til hensiktsmessige arenaer for dialog om NordForsks prioriteringer og videre utvikling. En vil se på hensiktsmessigheten og hvordan en eventuelt kan utvikle dialogen rundt fremsyn (foresight).

Det vil likeledes være nødvendig med en fortsatt dialog mellom NordForsk og Nordisk Råds Kultur- og Utdanningsutvalg.

NordForsk har som andre nordiske institusjoner en resultatkontrakt og en styringsdialog med NMRs sekretariat, hvor en bl.a. gjennomgår realiseringen av NordForsks strategi. NMRS vil også se på hvordan en kan ta hensyn til dialogen med Nordisk Råd i denne sammenheng.

5. Videreutvikling av NordForsk på nye områder

NordForsk er fremdeles en ny organisasjon i det nordiske landskap og det er forventninger til og krevende oppgaver for NordForsk som forteller oss at en må ta utviklingen i etapper. Etter direktør ble tilsatt har en det første leveåret fokusert på utlysnings- og såkornsfunksjonene og å utvikle samspillet med de nasjonale forskningsrådene, samt til det øvrige nordiske forskningssamarbeid. Dette vil fortsette og en vil som nevnt særlig vektlegge videreutvikling av samordningsfunksjonene. Det er også en forventning om at NordForsk utvikler seg som et effektivt instrument på tvers av ministerrådskonfigurasjonene og i samspill med innovasjonssiden. Skritt for skritt ønskes å finne løsninger for NordForsks rolle når det gjelder sektorforskning, policydrevet forskning og forskning for å få frem politikkgrunnlag.

6. Avslutningsvis

NordForsk disponerer om lag 100 Mill DKK, et betydelig beløp i det nordiske samarbeidet, og vi kan så langt kan konstatere at etter vel halvannet år er

utviklingen i tråd med de opprinnelige bestillinger fra Nordisk Råd og Ministerråd, og at bevilgningen utnyttes på beste måte.

NMR er svært tilfreds med NordForsks utvikling og vi har tillit til at NMR, Nordisk Råd og NordForsk i fellesskap vil utvikle gjensidig befordrende dialogarenaer.

NordForsk er en langsiktig satsning til beste for de nordiske land og våre naboer. Vi må vise vilje til å holde fast ved satsningen og gjøre vårt ytterste for å bidra til NordForsks suksess slik at den nordiske vår på forskningsområdet kan utvikles til en blomstrende sommer!

Det internationale Norden

Nordisk samarbejde i europæisk ramme 2006

ANP 2006:754

Det internationale Norden
Nordisk samarbejde i europæisk ramme 2006

ANP 2006:754
© Nordisk Ministerråd, København 2006

ISBN 92-893-1382-X

Tryk: Elanders Gotab AB, Stockholm 2006
Omslag: Kjell Olsson
Layout: Publikationsenheden
Omslagsfoto: Alle billeder er taget af Johannes Jansson, bortset fra billede nummer 12 (regnet fra oven og ned og fra venstre til højre) som er fra Ingram.
Oplag: 800
Trykt på miljøvenligt papir som opfylder kravene i den nordiske miljøsvanemærkeordning.
Publikationen kan bestilles på www.norden.org/order. Flere publikationer på www.norden.org/publikationer

Printed in Sweden

Nordisk Ministerråd
Store Strandstræde 18
1255 København K
Telefon (+45) 3396 0200
Fax (+45) 3396 0202

Nordisk Råd
Store Strandstræde 18
1255 København K
Telefon (+45) 3396 0400
Fax (+45) 3311 1870

www.norden.org

Det nordiske samarbejde

Det nordiske samarbejde er et af de ældste og mest omfattende regionale samarbejder i verden. Det omfatter Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige samt Færøerne, Grønland og Åland. Samarbejdet styrker samhørigheden mellem de nordiske lande med respekt for de nationale forskelle og ligheder. Det øger mulighederne for at hævde Nordens interesser i omverdenen og fremme det gode naboskab.

Samarbejdet blev formaliseret i 1952 med *Nordisk Råds* oprettelse som forum for parlamentarikerne og regeringerne i de nordiske lande. I 1962 underskrev de nordiske lande Helsingforsaftalen, som siden har været den grundlæggende ramme for det nordiske samarbejde. I 1971 blev *Nordisk Ministerråd* oprettet som det formelle forum til at varetage samarbejdet mellem de nordiske regeringer og de politiske ledelser i de selvstyrende områder, Færøerne, Grønland og Åland.

Indholdsfortegnelse

Forord 7
1. Det internationale Norden – nordisk samarbejde i en europæisk ramme 9
1.1 Indledning 9
1.2 Samarbejdsministrenes overordnede retningslinier for Nordisk Ministerråds internationale aktiviteter 10
1.3 Modernisering og effektivisering af Nordisk Ministerråd – Et nyt internationalt miljø 11
1.4 Norden – en dynamisk region i et udvidet EU 12
2. Østersøregionen – Europas top 15
2.1 Indledning 15
2.2 Baltic Sea Initiative (BSI) 16
2.3 Den Nordlige Dimension 17
2.3.1 Indledning 17
2.3.2 Den Nordlige Dimensions Partnerskab om sundhed og helse 18
2.3.3 Den Nordlige Dimensions Partnerskab om miljø 19
2.3.4 Den Nordlige Dimensions Partnerskab om IT (NeDap) 20
2.4 Samarbejde med Østersørådet 21
2.4.1 Indledning 21
2.4.2. Konkrete samarbejdsaktiviteter med Østersørådet 21
3. Samarbejde med Estland, Letland og Litauen 25
3.1 Indledning 25
3.2 Nordisk Ministerråds retningslinier for samarbejde med Estland, Letland og Litauen 26
3.3 Eksempler på Nordisk baltisk samarbejde i praksis 27
3.4 Nordiske institutioners samarbejde med de baltiske lande 35
4. Samarbejde med Nordvest-Russland 37
4.1 Indledning 37
4.2 Nordisk Ministerråds retningslinier for samarbejde med Nordvestrusland 37
4.3 Kundskapsopbygning og netværk 38
4.4 Støtteprogram for frivilligorganisationer i Østersøregionen 39
4.5 Eksempler på konkrete aktiviteter i Nordvestrusland 39
4.6 Nordiske institutionernes samarbejde med Nordvestrusland 41
4.7 Kaliningrad – nyt kontor 42
4.8 Samarbejde med Barentsrådet 43

5. Nabopolitik i forhold til Hviderusland 45
5.1 Støtte til højere uddannelse for unge hviderussere 46
6. Samarbejde med Balkan – Kultur som brobygger 47
7. Arktis/Vestnorden og dens naboer 49
7.1 Arktisk samarbejdsprogram 49
7.2 Samarbejde med Arktisk Råd 50
7.3. Vestnorden og dets naboer 50
8. Andre fælles nordiske aktiviteter set i en EU/international kontekst 55
8.1 Indledning 55
8.2 Lissabon-processen 55
8.3 Uddannelse, forskning og innovation 57
8.4 Naturens ressourcer 63
8.5 Grænsehindringer – styrkelse af det indre marked 69
8.6 Velfærdsprogram 70
8.7 Yderligere eksempler på fagministerrådenes arbejde i en international ramme 71
8.8 Samarbejde med Europarådet 73

Bilag I: Fakta om Norden 75
Bilag II: Fakta om Nordisk Ministerråd 88
Bilag III: Nordisk Ministerråds Arktiske samarbejdsprogram 93
Bilag IV: Nordisk Ministerråds Ruslandsprogram 100

Forord

Det nordiska samarbetet kan sägas ha tre perspektiv – Norden som en egen identitet, Norden som en del av Östersjöregionen – eller kanske riktigare – norra Europa – och Norden som en deltagare i ett brett europeiskt samarbete, framförallt inom EU. Dessa perspektiv präglar också Nordiska ministerrådets verksamhet.

Det är tveklöst så att Norden i norra Europa och Norden i den bredare europeisk gemenskapen har fått större betydelse under senare år. Det är en naturlig utveckling som emellertid inte sker på bekostnad av de rent nordiska uppgifterna utan i tillägg till dessa. De senare spelar en viktig roll för att det alls skall vara möjligt att tala om ett Norden med särskilda kännetecken.

Genom en nära samverkan med andra länder och regionala organisationer i norra Europa kan regionens attraktivitet och konkurrensförmåga förstärkas. På samma sätt kan den nordiska och nordeuropeiska samverkan på olika sätt utnyttjas för att stärka ländernas och regionens ställning i de europeiska sammanhangen. I ansträngningarna att främja demokrati i Vitryssland har Nordiska ministerrådet öppnat en ny och angelägen verksamhet i tät samverkan med EU-kommissionen.

Rapporten "Det internationella Norden – Nordiskt samarbete i en europeisk ram" utges av Nordiska ministerrådets generalsekreterare varje år. Rapporten är formellt ställd till Nordiska rådet men utformad på ett sätt som gör den generellt brukbar. Liksom tidigare års rapporter fokuserar den på aktiviteter som Nordiska ministerrådet är direkt ansvarig för. Rapporten täcker perioden 1 augusti 2005 fram till dags dato samt blickar även i viss utsträckning framåt mot kommande aktiviteter.

Sammanställningen av rapporten har gjorts av medarbetarna inom ministerrådets sekretariat under ledning av stabsrådgivare Dorthe Elise Svinth.

Köpenhamn den 1 augusti 2006
Per Unckel
Generalsekreterare

1. Det internationale Norden – nordisk samarbejde i en europæisk ramme

1.1 Indledning

Det nordiske samarbejde er under stadig forandring i lyset af ændringer og nye udviklingstendenser i Nordens omverden – både europæisk som globalt.

Det nordiske samarbejde har eksisteret længe. Samarbejdet er regionalt baseret og hviler på en egen geografisk, historisk og kulturel samhørighed. Samarbejdet omfatter Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige samt de selvstyrende områder Færøerne, Grønland og Åland.

Der findes både et formelt og et uformelt nordisk samarbejde. Det formelle samarbejde er institutionaliseret i to samarbejdsorganer: Nordisk Råd fra 1952, som er parlamentarikernes samarbejdsforum og Nordisk Ministerråd (NMR), hvor regeringerne samarbejder[1].

NMR blev etableret i 1971. Det er et eksempel på et klassisk mellemstatsligt samarbejde, hvor beslutninger træffes med enstemmighed mellem medlemslandene. Formandskabet for Ministerrådet går på tur mellem de fem nordiske lande for et år ad gangen og assisteres af generalsekretæren og et sekretariat, der har til huse i København.[2]

Statsministrene har det overordnede ansvar for samarbejdet i Nordisk Ministerråd. I praksis er dette ansvar og den daglige ledelse dog delegeret til en minister i hver nordisk regering med ansvar for nordisk samarbejde (samarbejdsministeren).

---

[1] Det juridiske grundlag for samarbejdet er Helsingfors-aftalen, der trådte i kraft 1. juli 1962 og siden er revideret flere gange. Se aftalen på www.norden.org/avtal/helsingfors/sk/3-2-2-hfors.asp?lang=1.

[2] Der henvises bilag 2 med faktuelle oplysninger om NMRs opbygning, budget mv. samt til Nordisk Ministerråds hjemmeside www.norden.org.

Det uformelle samarbejde finder sted uden for de nordiske institutioner og er ofte mere ad hoc præget. Det drejer sig primært om de udenrigspolitiske, forsvarspolitiske, bistandspolitiske og udenrigshandelspolitiske områder.

1.2 Samarbejdsministrenes overordnede retningslinier for Nordisk Ministerråds internationale aktiviteter

De nordiske samarbejdsministre vedtog i efteråret 2003 overordnende retningslinier for videreudviklingen af Nordisk Ministerråds (NMR) internationale virksomhed.[3] Samtlige af NMRs fagministerråd tilrettelægger deres politik og planlægning i overensstemmelse med disse overordnede retningslinjer og NMR inddrager i stigende grad helt naturligt Europapolitiske spørgsmål og aktiviteter i Ministerrådets virksomhed.

Af retningslinierne fremgår, at der i det fælles nordiske samarbejde bør lægges vægt på både at nærme det nordiske samarbejde til EUs dagsorden og at tilrettelægge de praktiske kompletteringer af den nordiske samarbejdsstruktur, som passer til EU-samarbejdet.

Tillige fremgår det af retningslinierne, at udvikling af relationerne med de baltiske lande og Nordvestrusland står højt på den fælles nordiske dagsorden, og at samarbejdet ønskes udbygget.

For så vidt angår nordisk samarbejde med andre internationale organisationer fremhæves, at udfordringen er at sikre størst mulig nordisk nytte af det samlede engagement, som de nordiske landes regeringer over tid har besluttet sig for. Heri ligger, at der skal sikres synergi imellem de forskellige regionale organisationers virksomhed og at unødig overlapning og manglende koordination skal undgås.

Ovennævnte målsætninger har været styrende for NMRs aktiviteter i det forløbne år. Samarbejdet med henholdsvis Estland, Letland, Litauen og Nordvestrusland er blevet styrket, samarbejdsprojekter med andre regionale organisationer er videreført og nye er kommet i stand, udvikling

[3] Retningslinierne fremgår af dokumentet "Det Internationale Norden – nordisk samarbejde i europæisk ramme", der forefindes på Nordisk Ministerråds hjemmeside www.norden.org/pub/sk/showpub.asp?pubnr=2005:770.

og igangsættelse af nye projekter med EU-deltagelse er påbegyndt og nye synes at komme til.

1.3 Modernisering og effektivisering af Nordisk Ministerråd – Et nyt internationalt miljø

Ud over stats- og samarbejdsministrene består Nordisk Ministerråd (NMR) pr. 1. januar 2006 af 10 forskellige fagministerråd[4]. Det er resultatet af en strukturreform, der konsoliderer antallet af ministerråd til 11 mod tidligere 18 forskellige formationer. Reformen blev vedtaget under dansk formandskab i december 2005 og har til formål at sikre et fornyet fokus og en tydeligere politisk relevans af det nordiske samarbejde.

Baggrunden for reformen var især, at det internationale miljø, som det nordiske samarbejde fungerer i, i stor udstrækning er nyt i forhold til det miljø som eksisterede, da NMR blev etableret. Det nordiske samarbejde har hidtil skabt mange konkrete resultater, som er kommet nordboerne til nytte. EU's opbygning og udvidelse med ikke mindst de baltiske lande har – sammen med Sovjetunionens opløsning – skabt nye samarbejdsmuligheder på en række områder, også sådanne som længe har stået centralt i det nordiske samarbejde, f.eks. bæredygtig udvikling, ligestilling og forskning. Hertil kommer, at visse nordiske mærkesager er helt eller delvis blevet overtaget af andre, i første række EU, f.eks. pasfrihed og standardisering indenfor adskillige professionsområder. Denne udvikling har en naturlig påvirkning på det nordiske samarbejdes dagsorden og struktur. Udover de politiske strukturer forstærkes ligeledes de internationale tendenser i det nordiske samarbejde gennem den tiltagende økonomiske globalisering.

Denne mangeartede udvikling giver nye muligheder for det nordiske samarbejde og indebærer, at samarbejdet måtte gives en ny indretning, som både er tilpasset den politiske dagsorden i Norden og det nye interna-

[4] En minister i varje regering är nordisk samarbetsminister. Dessa ministrar bildar ett särskilt ministerråd (MR-SAM). Härutöver består Nordiska ministerrådet av tio fackministerråd: Ministerrådet för utbildning och forskning; Ministerrådet för närings-, energi och regionalpolitik; Ministerrådet för kultur; Ministerrådet för miljö; Ministerrådet för fiskeri och havsbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk; Ministerrådet för ekonomi och finanspolitik; Ministerrådet för lagstiftning; Ministerrådet för jämställdhet; Ministerrådet för social- och hälsopolitik; Ministerrådet för arbetsmarknad och arbetsmiljö.

tionale samarbejdsmiljø. Samarbejdet i NMR må således ses i perspektiv af det omliggende internationale samfund og komplettere de andre europæiske og internationale samarbejdsfora, hvori de nordiske lande deltager, først og fremmest EU/EØS.

Nye internationale vilkår for det nordiske samarbejde indebærer dog ikke, at alt nordisk samarbejde udspringer direkte af dette perspektiv. For en region af Nordens særlige karakter, vil der altid findes samarbejde, hvis motiv udgår fra regionen selv.

1.4 Norden – en dynamisk region i et udvidet EU

Verden omkring Norden har afgørende indflydelse på det nordiske samarbejde. Et udvidet EU med 25 medlemslande giver nye muligheder, men sætter samtidigt et øget pres på konkurrencen. De nordiske lande må udnytte et stærkt og effektivt samarbejde til at stå distancen i konkurrencen om beskæftigelse, investeringer og "gode hoveder". Herudover repræsenterer den globale økonomi en udfordring. Kina og Indien konkurrerer ikke længere alene på pris men i stigende omfang også på viden. Dette giver anledning til at overveje, hvad de "videns tunge" nordiske lande skal leve af i fremtiden.

NMRs Sekretariat har i lyset heraf sammen med den danske tænketank "Mandag Morgen" i oktober 2005 udgivet et debatoplæg med titlen "Norden som global vinderregion – På sporet af den nordiske konkurrencemodel"[5]. I debatoplægget giver 27 førende nordiske opinionsdannere fra erhvervslivet, den akademiske verden, myndigheder og kulturliv deres vurdering af de nordiske landes muligheder i den globale økonomi, herunder hvorvidt der eksisterer særlige fælles nordiske værdier, i hvilket omfang de nordiske erhvervsmæssige styrkepositioner og kompetencer kan henføres til disse, og hvordan de nordiske landes regeringer i givet fald kan fremme og anvende dem.

De adspurgte opinionsdannere peger til sammen på fire grundbetingelser og otte værdier, som de nordiske lande er fælles om i den globale økonomi:

[5] Der henvises her til publikationen på www.norden.org/pub/sk/showpub.asp?pubnr=2005:777 hvor der også findes en engelsk sammenfatning.

De fire grundbetingelser er:

- De nordiske lande deler samfundsform
- Forstår hinandens sprog (mere eller mindre)
- Befinder sig på samme selvrealiseringsniveau (befolkningens livsstil)
- Har i en lang årrække anvendt hinanden som primær referenceramme

De fælles nordiske værdier er

- Lighed
- Tillid
- Lav magtdistance
- Inkluderende holdninger
- Fleksibilitet
- Respekt for naturen
- En protestantisk arbejdsetik
- Æstetik

Selv om det ikke direkte kan vises empirisk finder de adspurgte, at der er en række koblinger mellem de ovennævnte værdier og styrkepositioner. Samtidigt understreger de adspurgte opinionsdannere, at der efter deres opfattelse findes et uforløst konkurrencepotentiale. Samtidigt anføres det, at der er behov for politisk lederskab, der formår at formidle de positive muligheder globaliseringen giver de nordiske lande.

Det fælles nordiske samarbejde får yderligere styrke ved at pulje interesser og ressourcer med naboerne omkring Østersøen, med hvem de nordiske lande har et naturligt interessefællesskab. Blandt andet er der i det forgangne år udviklet nye samarbejdsrelationer med de baltiske lande og Polen. Samtidigt er samarbejdet med Nordvestrusland øget og udvikling i Østersøregionen som sådan er rykket helt op på den fælles nordiske dagsorden, se herom under kapitel 2.

2. Østersøregionen – Europas top

2.1 Indledning

Samarbejde omkring Østersøen har i det seneste år markeret sig som et stærkt ønske fra de nordiske landes side ud fra devisen om, at lande i en region, der har et interessefællesskab, vil kunne stå stærkere sammen end hver for sig. Nordisk Ministerråd (NMR) har derfor øget de aktiviteter, der fokuserer på Østersøregionen og samarbejdet med landene omkring Østersøen. Samarbejdet med Polen tog et stort skridt fremad under det polske formandskab i Østersørådet og regelmæssige møder finder fortsat sted mellem NMR og repræsentanter for den polske regering. Samarbejdet i det forgangne år er tillige blevet yderligere styrket – ikke mindst på innovationsområdet og i forhold til demokratistøtte til Hviderusland, se nærmere kapitel 4.3.2. Samarbejde med Polen sker tillige inden for de konsultationer, som NMR har med Visegrad-landene, hvor informationsudveksling sker på ad hoc basis. Samarbejdet med de baltiske lande og Nordvestrusland er under forsat udvikling og fordybning (se kapitel 3 og 4) og tyske partnere deltager i diverse projekter, herunder på innovationsområdet.

NMR tillægger det stor betydning at fremme Østersøregionens attraktionskraft og dermed øge mulighederne for en stabil økonomisk vækst til gavn for borgere og virksomheder. Østersøregionen er en naturlig "arbejdsplads" for fælles nordiske interesser og er af høj prioritet i det nordiske samarbejde. Østersøregionen kan være "Europas top" – ikke bare geografisk.

Østersøregionen vil med et effektivt samarbejde kunne fremstå som en yderst konkurrencedygtig region i Europa og formå at tiltrække investeringer og virksomheder. Samarbejdet vil ske sag for sag og indenfor forskellige områder. Af fælles interesser kan blandt andet nævnes udvikling

af grænseregionalt samarbejde i Nordeuropa, fremme af regionale investeringer i forskning og innovation, kultur, forbedringer af borgeres og virksomheders muligheder for at flytte og handle på tværs af landegrænserne i regionen samt miljøbeskyttelse af Østersøen.

2.2 Baltic Sea Initiative (BSI)

Projektet "Northern Dimension Working Group on Innovation (NDWGI)" har i løbet af 2005 under Nordisk Ministerråds (NMR) ledelse været rammen om et forum for gensidig læring om innovationspolitik i Østersøregionen og det bærende i det nordiske/baltiske samarbejde på næringslivsområdet. Deltagere fra alle regionens 11 lande har præsenteret erfaringer med innovationspolitik, haft fokuserede drøftelser om konkrete politiske tiltag, evalueringsmetoder samt drøftet muligheder for yderligere samarbejde og fælles tiltag.

Formålet med projektet var at etablere et netværk og forum for erfaringsudveksling og læring for aktører, der arbejder med at udvikle innovationspolitikken i de 11 Østersølande, herunder at øge såvel opmærksomheden som kompetencen på området for innovationspolitik og forbedre muligheden for regionalt samarbejde på området. Resultaterne af projektet er bl.a. blevet præsenteret på Baltic Development Forums topmøde i Stockholm efteråret 2005. Projektets resultater er indgået som en del af Baltic Sea Intitiativ.

NMR har i 2006 påtaget sig formandskabet for Østersøinitiativet "The Baltic Sea Initiative". Det er et "netværk af netværk" etableret af Baltic Development Forum og det svenske VINNOVA.

Østersøregionen har et stort uudnyttet potentiale. En stærk position i dag er dog ikke ensbetydende med en varig førerposition. Det er derfor udfordringen for beslutningstagere fra såvel den politiske verden som erhvervslivet at være målrettede i indsatsen for at udnytte Østersøregionens potentiale. Østersøinitiativet "The Baltic Sea Initiative" arbejder netop på at fremme konkurrencekraft og bæredygtig udvikling i Østersøregionen.

The Baltic Sea Initiative er en "bottom up" proces for de aktører i Østersøregionen, som aktivt arbejder for at udvikle konkurrencekraft og vækst i regionen. Initiativet binder mange uafhængige netværk tættere

sammen så de styrker hinanden og giver deres indsatser større gennemslagskraft. Initiativet samler også viden og erfaringer fra regionen, som kan lede frem til fremadrettede policy anbefalinger.

Under initiativet har man i 2006 i særlig høj grad prioriteret følgende fem områder for:

- Udvikling af rammevilkår og konkurrenceevne for erhvervsklynger i og på tværs af regionen
- Styrke kompetencer og muligheder for brugerdreven innovation
- Styrke forskningssamarbejdet i Østersøregionen
- Integration af de finansielle markeder
- Markedsføre og "brande" Østersøregionen

De seneste år har NMR drevet arbejdsgrupper om forbedring af den generelle innovationspolitik i Østersøregionen, samt om innovationspolitik, der specifikt rettede sig mod brugerdreven innovation og mod at styrke erhvervsklynger. Innovation og forskning står i det hele taget højt på NMRs dagsorden. Målet er at bidrage til at udvikle hele Østersøregionen til at stå stærkere i en tid med stadig stærkere international konkurrence. Hermed styrkes også de nordiske landes position. I forlængelse af denne proces har NMR i samarbejde med VINNOVA i Sverige og FORA i Danmark indgået en kontrakt med EU kommissionen om et treårigt innovationsprojekt, som skal føre til fælles programmer og aktiviteter, der kan styrke erhvervsklynger og hermed også den regionale udvikling i og på tværs af regionen. Se kapitel 8 for en nærmere beskrivelse af "The Baltic Sea Region Innovation Network".

2.3 Den Nordlige Dimension

2.3.1 Indledning

Nordisk Ministerråd (NMR) støtter EU-konceptet Den Nordlige Dimension (ND). ND er et vigtigt værktøj til at engagere alle lande i Nordeuropa i en konstruktiv dialog til fordel for alle involverede. NMR har gjort ND til et integreret politikområde i det fælles nordiske samarbejde. NMR ønsker at bidrage aktivt til gennemførelsen af NDs målsætninger.

NMR har i det forløbne år prioriteret deltagelse i gennemførelsen af EU's anden handlingsplan for den Nordlige Dimension 2004–2006. I følgende afsnit beskrives nogle af de initiativer, hvori NMR spiller en central rolle. En udførlig oversigt over NMRs arbejde med gennemførelsen af den Nordlige Dimensions handlingsplan findes i rapporten "Nordiska ministerrådets genomförande av den andra handlingsplanen för Nordliga Dimensionen 2004–2006"[6]. Endvidere henvises til NMRs indberetninger via Nordlige Dimensions Information System[7]. Se kapitel 4 vedrørende NMRs samarbejde med Nordvestrusland.

2.3.2 Den Nordlige Dimensions Partnerskab om sundhed og helse

Nordiska ministerrådet (NMR) deltar aktivt i utvecklingen av EU:s nordliga dimensions partnerskap om hälsa och socialt välbefinnande[8] tillsammans med de åtta internationella organisationer och tolv länder som anslutit sig till underlagsdokumentet för partnerskapet, Oslodeklarationen, från oktober 2003. NMR deltar i partnerskapets kommitté för högre representanter (CSR) och i de enskilda expertgruppernas arbete.

NMR deltar aktivt i uppbyggnaden av en expertgrupp för "Social Inclusion, Healthy Lifestyles & Work Ability". Expertgruppen fokuserar på problematik kring alkoholkonsumtion, arbetsplats-, hälso- och säkerhetsfrågor och hälsosamma levnadsvanor. I 2006 initieres exempelvis ett projekt för att förebygga ungas användning av narkotika och alkohol. Projektet är knutet till strategin för hållbar utveckling.

Ytterligare er ett viktigt insatsområde ett treårigt samarbetsprogram (april 2006) som riktar sig mot barn och unga med funktionshinder och deras familjer i de baltiska länderna och nordvästra Ryssland. Ett informationsprojekt om det nordiska projektet "Design för alla" är knutet till detta samarbetsprogram, och det riktar sig till de baltiska länderna och nordvästra Ryssland, och har som målsättning att skapa ett samhälle som är tillgängligt för alla, inklusive personer med funktionshinder. Projektet riktar sig till ämbetsmän på alla nivåer, och är en del i ett större projekt, som Europarådet deltar i.

---

[6] Publikationen finnes på: www.norden.org/pub/ebook/2004-738.pdf

[7] http://ec.europa.eu/comm/external_relations/north_dim/nis/index.htm.

[8] www.ndps.org

Nätverket "Trafficking in Human Beings" koordineras av NMR. Ministerrådet har arrangerat ett möte för ordförandena för alla task forces och internationella organisationer, som arbetar med att bekämpa människohandel, i syfte att diskutera effektivisering och samordning av arbetet i norra EU. Alla länder, task forces och internationella organisationer, i den norra regionen av Europa, som arbetar med att effektivisera insatsen mot människohandel, inbjuds att delta i detta samarbete så att den tillgängliga kunskapen om arbetsmetoder och insamling av fakta sprids till alla involverade aktörer. Inom NMR samarbetar och koordinerar Ministerrådet för jämställdhet, Ministerrådet för lagstiftningssamarbete och Ministerrådet för social- och hälsopolitik, aktiviteter och åtgärder för att bekämpa människohandel.

Dessutom pågår planering av aktiviteter för att bekämpa människohandel som fokuserar på sociala och hälsoaspekter i insatsen. Den koordinerande insatsen, inkluderar sociala, hälso- och jämställdhetsperspektiv. Ett antal initiativ har tagits inom den region som den Nordliga Dimensionens omfattar för att bidra till lösningen med problemen kring människohandel på lokal, regional och nationell nivå via bilaterala och multilaterala kanaler.

2.3.3 Den Nordlige Dimensions Partnerskab om miljø

Nordisk Ministerråd (NMR) er aktiv i EU's Nordlige Dimensions Partnerskab om miljø gennem det nordiske miljøfinansieringsorgan NEFCO (Nordic Environmental Finance Cooperation). NEFCO er en anerkendt samarbejdspartner i regionen, som i 15 år har arbejdet med finansiering af miljøprojekter i de østeuropæiske lande, ikke mindst gennem en betydelig projektportefølje i Nordvestrusland og i de baltiske lande.

I 2006 har NMR gennem NEFCO engageret sig i fem projekter indenfor samarbejdet om miljøsatsninger i Nordvestrusland med de internationale finansieringsinstitutter gennem NDEP (Northern Dimension Environmental Partnership). Projekterne omfatter vand- og afløbshåndtering, fjernvarmeforsyning, samt håndtering af atomaffald i Murmansk, Novgorod, St. Petersburg og Kaliningrad.

Udover de ovennævnte projekter forvalter NEFCO en lang række forskellige fonde, som har til formål at forbedre miljøet i regionen. Totalt har NEFCO 29 fonde med en sammenlagt kapital på ca. 255 MEUR.

Midlerne anvendes til favorable lån til miljøprojekter i østeuropæiske lande og NEFCO yder gennem den betydelige projektportefølje et stort bidrag til miljøforbedringerne i disse lande.

2.3.4 Den Nordlige Dimensions Partnerskab om IT (NeDap)

Nordisk Ministerråd (NMR) indtrådte den 1. januar 2005 i et partnerskab med Østersørådet i ledelsen af "The Northern eDimension Action Plan (NeDAP)" inden for rammerne af den Nordlige Dimension. Østersørådet og NMR har et fælles ledelsesansvar for gennemførelsen. De deltagende parter står hver for sin del – en eller flere "aktionsliner" – af den samlede handlingsplan.

NMR har konkret haft særlig interesse for to aktionsliner, om henholdsvis indikator for videnssamfundet og IT infrastruktur samt internetforskning.

Sammen med de nordiske nationale statistiskbureauer har NMR etableret et samarbejde om at frembringe en række statistiske indikatorer om, hvordan informationssamfundet udvikler sig i Østersøregionen, "Indicators for the Information Society in the Baltic Region"[9]. Her ses det, at de baltiske lande sammen med de nordiske er langt over det europæiske gennemsnit med hensyn til næste udbredelse og brug af en lang række informations- og kommunikationsteknologier. Det ses også, at de baltiske lande med stor hast i øjeblikket er ved at indhente de nordiske landes traditionelle forspring på IT-området.

På området IT infrastruktur og internetforskning har NMR haft et veletableret samarbejde gennem mange år i regi af Nordunet-samarbejdet[10], og har i samarbejde med Østersørådet senest søgt at inddrage de baltiske lande og Rusland i samarbejdet. Fra nordisk side har man inviteret til deltagelse i forskningsprogrammet, Nordunet3 om Internetteknologier. Der forventes deltagelse fra de baltiske lande allerede ultimo 2006 med ligeværdig finansiering fra alle parter.

---

[9] Der henvises til publikationen på www.norden.org/pub/sk/showpub.asp?pubnr=2005:577

[10] Nordunet-samarbejdet består dels af en IT infrastrukturdel www.nordu.net, og en Internet forskningsdel www.nordunet3.org

2.4 Samarbejde med Østersørådet

2.4.1 Indledning

De regionale organisationer Østersørådet (CBSS)[11], Arktisk Råd (AC) og Barentsrådet (BEAC) berører i betydelig grad samme geografiske område og beslægtede aktiviteter som Nordisk Ministerråd (NMR). Derfor søges til stadighed samspillet med disse organisationer udviklet. Bestræbelserne går ud på dels at sikre gensidig information om mål og handlinger, dels at etablere konkret samarbejde om projekter eller anden indsats, hvor et samvirke kan understøtte fælles målsætninger. Vedrørende samarbejdet med Arktisk Råd og Barentsrådet se kapitel 7.2 henholdsvis kapitel 4.7.

Samarbejdet med CBSS er under konstant udvikling. Der sker på sekretariatsniveau løbende informationsudveksling, ligesom der finder regelmæssige møder sted mellem sekretariater og formandskaber. Især undersøges løbende mulighederne for at udvikle fælles initiativer, herunder konkrete projekter. Disse tiltag er taget for at undgå unødige overlapninger af organisationernes virke og samtidigt skabe synergi mellem de forskellige aktørers aktiviteter i Østersøregionen. Nedenfor følger eksempler på konkrete samarbejdsaktiviteter mellem NMR og CBSS.

2.4.2. Konkrete samarbejdsaktiviteter med Østersørådet

Nedenfor følger en række eksempler på konkrete samarbejdsaktiviteter som Nordisk Ministerråd har sammen med Østersørådet.

Baltic Euroregional Network – BEN

Baltic Euroregional Network (BEN) er et projekt finansieret af EU Baltic Sea Region Interreg III B Østersøprogrammet, NMR og CBSS. Det overordnede mål med projektet er at skabe spatial udvikling og territorial integration i regionen. Dette skal ske ved at bygge netværk i euroregionerne/grænseregionerne i Østersøområdet. NMR, CBSS og andre partnere, der inkluderer partnere fra de nordiske og baltiske lande, Rusland og Hviderusland, gennemfører projektet. I faktaboksen nedenfor fremgår hvilke lande og regionale organisationer, der deltager i projektet.

---

[11] www.cbss.st.

NMRs kontor i Vilnius er såkaldt ledende partner i projektet. Projektet forventes at forløbe i tiden juli 2005 – december 2007. Siden begyndelsen og frem til nu (august 2006) er der gennemført 10 arrangementer[12]. I efteråret 2006 vil der blive afholde en konference under temaet "Brug af vandressourcer i grænseregioner" i Braslav, Hviderusland.

Nr	Partnere i BEN-projektet	Land
1	Nordisk Ministerråds kontor I Litauen	Litauen/de nordiske lande
2	Council of the Baltic Sea States Secretariat	Sverige
3	Nordisk Ministerråds kontor i Estland	Estland/De nordiske lande
4	Nordisk Ministerråds kontor i Letland	Letland/De nordiske lande
5	Hiiumaa County Government	Estland
6	Peipsi Center for Transboundary Cooperation	Estland
7	Helsinki-Talllinn Euregio	Estland
8	Euregio Pskov – Livonia, LV	Letland
9	Euroregion Bartava	Letland
10	Euroregion Country of lakes office in Latvia	Letland
11	Euroregion Country of Lithuanian Directorate	Litauen
12	Valga County Government	Estland
13	Zemgale Development Agency	Letland
14	Tauragė County Government	Litauen
15	Šiauliai Region Development Agency	Litauen
16	Nemunas Euroregion Marijampole Bureau	Litauen
17	Lappeenranta municipality	Finland
18	Šešupe Euroregion Šakiai office	Litauen
19	Øresundskomitéen	Danmark
20	The Association of Local Authorities Fyrbodal / CBC Gränskommittén	Sverige
21	The Ministry of the Interior of the Republic of Lithuania	Litauen
22	Nordkalotrådet	Finland
23	The Association of Polish Municipalities in the Pomerania Euroregion	Polen
24	Kvarkenrådet	Finland
25	ARKO	Sverige
26	Nordisk Ministerråds kontor i Sankt Petersborg	Rusland/De nordiske lande
27	Tchudskoj project	Rusland
28	Vyborg municipality	Rusland
29	Euroregion Country of lakes Office of Belarusian Directorate	Hviderusland
30	Euroregio Pskov – Livonia, Pskov Section	Rusland
31	Association of Municipalities of the Republic of Karelia	Rusland
32	Sovietsk municipality	Rusland
33	Russian secretariat of Euroregion Sesupe,	Rusland
34	Kaliningrad Regional Duma	Rusland
35	NGO Nadruva	Rusland

[12] I tilknytning til projektet er der en hjemmeside www.benproject.org med infosheet på engelsk og russisk og 2 nyhedsbreve.

Bæredygtig udvikling

NMR deltager i samarbejdet i Baltic 21[13], der et samarbejde om en bæredygtig udvikling i Østersøregionen. I samarbejdet deltager udover NMR CBSS landene, EU, HELCOM[14], VASAB[15], en række internationale finansieringsinstitutter samt NGO'er tilknyttet Østersøregionen. NMR er medlem af Senior Officials Group (SOG). NMR var i november 2005 vært for det 23. møde i SOG.

Østersøregionens energisamarbejde

"Baltic Sea Region Energy Cooperation" (BASREC) är en energisamarbetsprocess mellan de elva Östersjöländernas regeringar och Europeiska kommissionen. BASREC etablerades av en ministerkonferens i Helsingfors 1999 och sekretariatet placerades tillsammans med Östersjörådet i Stockholm. Processen styrs av en "Group of Senior Energy Officials" (GSEO) och har verkat i treåriga perioder genom återkommande ministermöten, ett antal arbetsgrupper och projektverksamhet. Ministrarna höll senast möte den 28 oktober 2005 i Reykjavik. Mötet leddes av Islands minister Valgerður Sverrisdóttir med deltagande av EU-kommissionären Andris Piebalgs.

Under perioden 2003 till och med 2005 hade BASREC fem arbetsgrupper om elektricitets-, bioenergi-, gas-, energieffektivitets- och klimatfrågor. De genomgående frågorna rörde bland annat säker energiförsörjning, hållbar utveckling och energieffektivitet. BASREC har påbörjat ett arbete för att ytterligare effektivisera och målinrikta verksamheten.

NMR har bidragit till verksamheten genom att stöda BASREC:s sekretariatsfunktion i projektform under perioden 2003–2005, genom att de nordiska arbetsgrupperna verkat inom de regionala grupperna, genom att genomföra nordiska projekt tillsammans med BASREC på en regional nivå samt genom att direkt stöda eller samarbeta om enskilda projekt och aktiviteter.

Den Nordlige Dimension

Nordisk Ministerråd indtrådte den 1. januar 2005 i et partnerskab med Østersørådet på IT-området i regi af "The Northern eDimension

[13] www.baltic21.org.
[14] www.helcom.fi.
[15] www.vasab.org.pl.

Action Plan (NeDAP)" inden for rammerne af den Nordlige Dimension, se kapitel 2.3.4. Endvidere kan henvises til samarbejdet inden for Partnerskabet om sundhed og helse under Den Nordlige Dimension, hvor der også finder samarbejde sted mellem CBSS og NMR. I dette samarbejde er der især fokus på øget bekæmpelse af menneskehandel, se nærmere under kapitel 2.3.2.

Ungdomssamarbejde

Nordisk Børne- og Ungdomskomité (NORDBUK) har taget initiativ til en proces, der skal føre til en øget koordinering af det fælles nordiske samarbejde på børne- og ungdomsområdet med Østersørådet og Barentsrådet. Dette arbejde indledtes i 2003 og fulgtes op senest i august 2006 med et møde i Rovaniemi mellem formændene og sekretariaterne for de 3 organisationer.

ArtBaltica – kultursamarbejde

Ars Baltica är ett samarbetsforum för kulturmyndigheter i länderna runt Östersjön med målet att understödja kulturprojekt som omfattar flera av länderna i Östersjö- regionen och som kan utveckla nätverk för fortsatt kulturellt samarbete i länderna runt Östersjön. Ett annat mål är att lyfta fram Östersjöregionens kulturella identitet och mångfald.

3. Samarbejde med Estland, Letland og Litauen

3.1 Indledning

Nordisk Ministerråd (NMR) og de tre baltiske lande har siden begyndelsen af 1990'erne udviklet et stadig bredere og dybere samarbejde. NMR oprettede allerede i 1991 kontorer i de tre baltiske landes hovedstæder som led i den fælles nordiske politiske støtte til landenes bestræbelser for national uafhængighed.

Med Estlands, Letlands og Litauens medlemskab af EU blev der sat punktum for en æra med samtidig begyndelse af en ny fase i samarbejdet med de baltiske lande. Det har været – og er forsat – en væsentlig prioritet for NMR at uddybe samarbejdet med de baltiske lande på områder, hvor der er en fælles interesse og på et ligeværdigt grundlag – også kaldet NB8-samarbejde. Dette vil også kunne styrke hele Østersøregionen.

I løbet af 2006 har NMR sammen med de baltiske landes regeringer drøftet, hvorledes landene kunne deltage i forskellige aktiviteter på lige fod med egen finansiering. På området forskning og uddannelse har man søgt at åbne en række programmer for baltisk deltagelse. Det forventes på denne baggrund, at der vil blive indgået internationale aftaler med baltiske lande i løbet af 2006/2007 på indledningsvis to specifikke områder, baseret på samfinansiering i henhold til den nordiske BNI model[16]. Det er dels deltagelse i det nordiske mobilitets- og netværksprogram Nordplus[17] og i forskningsprogrammet Nordunet3[18].

---

[16] Økonomisk fordelingsnøgle baseret på landenes BNI (Brutto national indkomst)

[17] www.norden.org/uddannelse/stoetteordninger/sk/

[18] www.nordunet3.org/

NMRs kontorer i de tre baltiske hovedstæder er væsentlige aktører i udviklingen af et fordybet nordisk-baltisk samarbejde[19]. Kontorerne kunne således i foråret 2006 fejre deres 15 års jubilæum og diverse arrangementer blev afholdt. I Riga afholdtes i april en konference under temaet "Welfare and Growth in Northern Europe – Foundation for Global Competitiveness of the Region". I Tallinn i maj arrangeredes en ligeledes velbesøgt konference under temaet "Top of Europe: Welfare and Economic Growth". Jubilæumsrunden blev den 23. maj afsluttet i Vilnius, hvor der med en større konference blev sat fokus på spørgsmålet om identitet rundt Østersøen – "Integration and Identity in the Baltic Sea Region: Fifteen Years of Nordic-Lithuanian Cooperation". Konklusionerne på disse konferencer bekræftede, at der findes en naturlig bro over Østersøen, og at der er en væsentlig interesse i at styrke og videreudvikle det nordisk baltiske samarbejde på udvalgte områder.

3.2 Nordisk Ministerråds retningslinier for samarbejde med Estland, Letland og Litauen

Udviklingen i NB8-samarbejdet skal ses som et integreret led i den interesse, som de nordiske lande har i at fremme samarbejdet i Østersøregionen, og dermed skabe grobund for fælles vækst og stabilitet i den nordlige del af Europa.

Udviklingen af samarbejdet i det forgangne år er sket med udgangspunkt i de af de nordiske samarbejdsministres vedtagende "Retningslinier for NMRs samarbejde med Estland, Letland og Litauen 2006–2008" fra december 2004.[20] Retningslinierne skal ses som NMRs bidrag til at føre et prioriteret samarbejde videre i et nyt politisk miljø. Retningslinierne beskriver blandt andet, hvilke hovedprioriteringer NMR har for samarbejdet og på hvilken måde samarbejdet kan udvikles. Samarbejdsministrene bekræftede på møde i december 2005, at man fra nordisk side fortsat tillægger udviklingen i det nordiske baltiske samarbejde en høj prioritet og at retningslinerne er et vigtigt instrument til udvikling heraf.

---

[19] Der henvises her til kontorense hjemmesider www.norden.lt, www.norden.lv/, www.norden.ee.

[20] Retningslinierne fremgår af dokumentet "Det Internationale Norden – nordisk samarbejde i europæisk ramme", der forefindes på Nordisk Ministerråds hjemmeside www.norden.org/pub/sk/showpub.asp?pubnr=2005:770.

Intensionen bag retningslinierne er at identificere områder, hvori de nordiske og baltiske lande har fælles interesser, og dermed inden for hvilke fagområder samarbejdet først og fremmest bør fordybes. Retningslinierne er ikke at betragte som et slutprodukt, men derimod som et led i en løbende proces. Retningslinierne er et værktøj, og skal ses som et udgangspunkt for udviklingen af fælles ambitioner mellem otte lande.

Retningslinierne peger på følgende hovedområder, hvor man fra Nordisk Ministerråds side især gerne ser et uddybet nordisk baltisk samarbejde:

- *Grenseoverskridende arbeid* langs EUs nye grense kan utvikles på grunnlag av gode nordiske erfaringer. På dette området har flere ministerråd mulighet til å bidra.
- *Forsknings- og innovasjonssamarbeidet, samt samarbeidet innen utdannelse* vil være en naturlig videreføring av det samarbeidet som allerede er innledet, og som har sentral betydning for hele regionens attraksjonskraft.
- *IT-samarbeidet* kan utbygges både teknisk og innholdsmessig. Bruksområdet for – og behovet for – brede IT-løsninger i Østersjø-regionen er stort.
- *Sosial- og sunnhetsforhold*, inklusiv bekjempelse av narkotika og ivaretakelse av barn og unges interesser og behov, fremfor alt innen for "Northern Dimension Partnership in Public Health and Social Well-Beeing".
- *Miljø og bærekraftig utvikling* skal fortsat udvikles og styrkes.

Samarbejdet med Estland, Letland og Litauen vil løbende blive evalueret med henblik på at sikre, at samarbejdet fortsat udvikles og at dette sker i overensstemmelse med fælles nordiske-baltiske interesser.

3.3 Eksempler på nordisk baltisk samarbejde i praksis

Samarbejdet mellem de nordiske og de baltiske lande bliver forsat mere fordybet. Dette er en løbende proces, som sker inden for de forskellige ministerområder.

Samarbejdet er et samarbejde mellem otte lande. NMRs sekretariat stiller sig til rådighed for NB8-samarbejdet, om de pågældende lande måtte ønske dette. NMRs sekretariat fungerer i dag som sekretariat for konkret NB8-samarbejde på bl.a. miljøområdet samt uddannelses-, forsknings- og IKT-området.

NB8-samarbejdet har udmøntet sig ved blandt andet en række fælles mødeaktiviteter, såvel på embedsmandsniveau som på ministerniveau. F.eks. finder fællesmøder sted på bl.a. justits-, udannelses-, ligestillings-, miljø-, energiområdet. Hertil kommer, at der finder nordisk baltisk samarbejde sted inden for rammerne af EU's partnerskaber under Den Nordlige Dimension, herunder især på *social- og helseområdet*, se kapitel 2.3.2. Også på det *erhvervs- og innovationspolitiske område* finder diverse projekter sted inden for en multilateral ramme i området dækkende af den Nordlige Dimension. Særligt kan nævnes etablering af et forum for gensidig læring om innovationspolitik i Østersøregionen, som har været det bærende i det nordiske/baltiske samarbejde på næringslivsområdet, se herom kapitel 2.2. På visse områder, er det hovedsagligt de nordiske institutioner, som har samarbejde med de baltiske lande.

Nordisk-baltisk samarbejde bliver herudover løbende styrket gennem det øgede samarbejde mellem NMR og Østersørådet. Det gælder bl.a. på det grænseregionale område, miljøområdet, IKT-området (The Northern eDimension Action Plan), se herom under kapitel 2.3.4.

Det skal fremhæves, at der også finder nordisk-baltisk samarbejde sted uden for rammerne af NMR, f.eks. på udenrigs- og forsvarsområdet.

På stort set alle områder er der udviklet et NB8-samarbejde. Visse områder er dog særlig udbygget, herunder miljø, energi og uddannelsesområdet. Til illustration af udviklingen af NB8-samarbejdet inden for områder, hvori NMR bidrager, følger nedenfor en beskrivelse af samarbejdet inden for forskellige områder, udover de ovennævnte.

Uddannelses-, forsknings- og IKT-området:

På *uddannelses- og forskningsområdet* er der med baggrund i "Agreed Minutes" fra det nordiske-baltiske uddannelses- og forskningsministermøde i København marts 2004 sammensat en nordisk-baltisk koordineringsgruppe. Gruppen har fået navnet *"BN8 Education and Research"* og skal have ansvaret for at administrere og implementere samarbejdet på uddannelses- og forskningsområdet. Gennem en række møder i 2005 og 2006 har BN8-gruppen udarbejdet vedtægter for egen virksomhed og handlingsplan for perioden 2005–2007. Begge er efterfølgende godkendt af de nordiske og baltiske ministre.

Af handlingsplanen fremgår tre konkrete områder for et fordybet nordisk-baltisk samarbejde:

I. *Utvidelse av NMRs mobilitets- og nettverksprogrammer på utdanningsområdet (Nordplus-programmene).* Parallelt med at NMR i 2005 og 2006 har forberedt ny programperiode for Nordplus fra 2007 har man bl.a. gjennom *"NB8 Education and Research"* hatt en løpende og aktiv dialog om hvordan programmene kan åpnes for baltisk deltakelse på like fot. NMRs evaluering av Nordplus-programmene våren 2006 undersøkte spesifikt mulighetene for baltisk deltakelse. Det forventes at de nordiske utdanningsministrene høsten 2006 beslutter utformingen av neste programperiode for Nordplus, etter dialog med de baltiske landene. Etterfølgende kan man starte nordisk-baltiske fellesprosesser på embetsmannsnivå og på administrativt nivå med sikte på utvidelse av Nordplus-programmene fra 2008.

II. *Baltisk involvering i det fælles nordiske forskningssamarbejde.* De baltiske lande har en fælles observatør i NordForsks bestyrelse. Tanken er, at de baltiske lande skal have mulighed for at deltage i NordForsk's initiativer. Baggrund herfor er, at NMRs samarbejde på forskningsområdet nu er koncentreret og skal samordnes i NordForsk. Med udgangspunkt i dette må ethvert forskningssamarbejde mellem de baltiske lande og NMR forholde sig til NordForsk.

III. *De baltiske landes deltagelse i forskningsprogrammet Nordunet 3 om internetteknologier.* NMR har indgået et samarbejde med Østersørådet inden for rammerne af Northern eDimension Action Plan 2005–2006 (NeDAP) se kapitel 2.3.4. Som en del heraf er mulighederne for, at de baltiske lande kan deltage i forskningsprogrammet Nordunet3 om internetteknologi blevet undersøgt. Dette er en eksplicit prioritering i NB8 samarbejdet og skal fungere som "pilot case" for fremtidigt nordisk baltisk forskningssamarbejde. De baltiske landes repræsentanter i arbejdsgruppen har været med til at anbefale en betalingsmodel, hvor de deltager på lige fod med de nordiske lande, som alle betaler ind til et fællesbudget, uden garanti for at vide, om deres forskere bliver udvalgt af programkomiteen til finansiering.

Miljø-, energi- og regionalområdet:

Med baggrund i retningslinierne for NMRs samarbejde med Estland, Letland og Litauen blev der afholdt nordisk-baltiske møder på miljøområdet på minister- såvel som på embedsmandsniveau i foråret 2006. På møderne drøftedes blandt andet EU's marine strategi, Østersøbeskyttelse, olieforurening såvel som et udbygget samarbejde om udveksling af tjenestemænd med henblik på kapacitetsopbygning og erfaringsudveksling på ministerielt, styrelses og kommunalt niveau. Endvidere så man på mulige områder for fremtidigt samarbejde. Der foregår tillige et betydeligt samarbejde på projektniveau, hvilket i 2005–2006 beløber sig til ca. 17 MDKK i nuværende og planlagte projekter (ca. 20). Hertil kommer baltiske projekter, som finansieres gennem investeringsfonden NEFCO, der har en årlig ramme på 10,3 MDKK. Samarbejdet med de baltiske lande omfatter næsten alle Miljøministerrådets faste og tværsektorielle arbejdsgrupper samt om bl.a. klima og Kyoto-opfølgning, bioenergi samt kemikalier.

Samarbejdet om energi sker på baggrund af "Agreed Minutes" fra år 2000. Ønske om styrket samarbejde blev bekræftet i 2005, dels ved et uformelt NB8 ministermøde og dels ved et embedsmandsmøde, hvor nye Agreed Minutes blev godkendt for energisamarbejdet mellem NMR og Baltic Council of Ministers (BCoM). De nye "Agreed Minutes" fokuserer samarbejdet på blandt andet følgende elementer: a) substantielle spørgsmål, synlighed og merværdi b) EU-spørgsmål, direktiver og eventuelle fælles standpunkter, samt c) organisering med dobbelt formandskab, fælles og frivillig projektfinansiering samt redskabet for gennemførelse.

I maj 2006 blev der på embedsmandsniveau afholdt en workshop under overskriften "Workshop on Policies and Programmes to Promote Energy Efficiency and Renewable Energy. The Nordic and Baltic Policy Responses in an International Context." Formålet med workshoppen var at drøfte de fælles udfordringer Norden og de baltiske lande står overfor på energiområdet. Dette drejer sig særligt om investering i vedvarende energi og energieffektiviseringsprojekter og den potentielle brug af Kyoto-mekanismerne, bidrag fra energi charterprocessen for energieffektivisering samt perspektiverne for energieffektivisering og vedvarende energi i en global og regional kontekst.

På regionalområdet er der fastlagt et samarbejdsprogram for 2005–2008 for grænseregionalt samarbejde med de baltiske lande og Rusland.

Dette gennemføres via BEN-projektet, der finansieres af blandet andet INTEREG-midler og gennemføres i samarbejde med Østersørådet, se kapitel 2.4.2. Nordregio[21] har tillige haft aktiviteter med baltiske partnere.

Justitsområdet:

Det nordiska och baltiska justitiesamarbetet på ministernivå har fortsatt att utvecklas under perioden. Samarbetet inom ramen för EU/EES fokuserar på möten inför förhandlingar och genomförande av rättsakter.

Vid 2005 års nordisk-baltiska justitieministermöte – som hölls i Litauen – diskuterades det framtida samarbetet, vad det innebär att makten tenderar att förskjutas från parlamenten till domstolarna, straffrättsligt ansvar för juridiska personer samt samarbete med Ryssland. Slutligen initierades ett särskilt nätverk för internationell rättshjälp.

En särskild kontaktgrupp med ämbetsmän koordinerar samarbetet, utbyter löpande information och kan t.ex. arrangera seminarier. I början av 2006 genomfördes ett seminarium om förhållandet mellan de europeiska domstolarna och de nationella. Under hösten kommer ett seminarium om straffrättsligt ansvar för juridiska personer att genomföras. Samtidigt startar förberedelserna för en särskild nordisk-baltisk grupp av tjänstemän, domare och andra för civil krishantering.

De nordiska justitieministrarna allokerar ca 8 procent av sin budget till grannlandssamarbete. Aktiviteterna ryms i huvudsak inom ramen för EU:s handlingsplan den Nordliga Dimensionen.

Samtidigt föregår det också bilateralt och multilateralt samarbete utanför NMR:s struktur, häribland kan nämnas samarbetet kring bekämpandet av människohandel i Baltic Sea Task Force on Organized Crime samt ämbetsmansmöten i Bryssel med fokus på konkreta EU-rättsakter.

Ligestilling

De nordiska och baltiska ministrarna ansvariga för jämställdhet antog den 10 maj 2006 ett samarbetsprogram för nordiskt-baltiskt jämställdhetssamarbete för åren 2007–2008. Samarbetet skall fokusera på kön och makt, kön och ungdom, könsperspektiv på budgetarbete, män och jämställdhet, människohandel och våld mot kvinnor. Vartannat år hålls ett nordiskt-baltiskt jämställdhetsministermöte. Årligen hålls ett möte mellan den nordiska ämbetsmanskommittén och representanter från de baltiska län-

[21] www.nordregio.se.

dernas jämställdhetsenheter. Målsättningen är att årligen arrangera aktiviteter, som ger ett gemensamt mervärde.

De nordiska och baltiska jämställdhetsministrarna diskuterade vid sitt möte i maj 2006 vilka åtgärder som behöver vidtas för att motverka prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Människohandel är ett internationellt växande problem. Ministrarna poängterade vikten av ett brett samarbete mellan de olika sakområdena och länderna. Ministrarna beslöt att invitera social- och hälsoministrarna med i kampen mot människohandel, eftersom det är viktigt att sätta fokus på sociala problemställningar i detta arbete, se kapitel 2.3.2.

Flera projekt har genomförts under året bland annat av Nordisk institutt for kvinne- og kjønnsforskning (NIKK) [22].

Fiskeri, Jord- og skovbrug og Levnedsmidler

I Ministerrådet for Fiskeri og havbrug Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug er samarbejdet med Estland, Letland og Litauen blevet udvidet til alle niveauer fra ministre til arbejdsgrupper og formaliseret med fire embedsmandskomiteer som omdrejningspunkt dækkende ministerrådets fire politikområder. Der er dermed etableret et mere resultatorienteret samarbejde på højere niveau inden for bl.a. fødevaresikkerhed, genressourcer og skovforskning. En stor del af ministerrådets fagområder er ligeledes medtaget i EU's handlingsplan for Den Nordlige Dimension.

De nordiske lande har de seneste 10 år haft et tæt samarbejde med de Estland, Letland og Litauen om en lang række områder inden for jordbrugsområdet. En meget stor del af samarbejdet har været på projektniveau. Møde mellem de nordiske og baltiske fiskeri-, jordbrugs-, skovbrugs- og levnedsmiddelministre i november 2003 resulterede i beslutning om at få samarbejdet ind i mere formaliserede rammer på embedsmandsniveau. Der afholdes regelmæssige møder i den nordisk baltiske embedsmandskomite, der har besluttet at arbejde videre med aktuelle områder inden for genetiske ressourcer, landdistriktspolitik, økologi, genteknologi samt forskning og uddannelse.

Inden for skovbrugsområdet har NMR i en årrække arbejdet tæt sammen med de baltiske lande. Særligt inden for skovforskning og skovforvaltning har man haft aktiviteter. Også på dette område er det på politisk niveau besluttet at få samarbejdet ind i mere formaliserede rammer på

[22] www.nikk.uio.no.

embedsmandsniveau og der holdes regelmæssige møder i den såkaldte højniveau-gruppe "B8 CSO Forestry ". Arbejdet forventes i de kommende år at koncentrere sig om skovbrugsforskning, implementering af internationale konventioner, genetiske ressourcer og biodiversitet, bioenergi og landdistriktsudvikling.

På fødevareområdet er der ligeledes tæt samarbejde med Estland, Letland og Litauen. Fra 2004 er samarbejdet sat ind i mere formaliserede rammer på embedsmandsniveau med afholdelse af regelmæssige møder i den nordisk baltisk embedsmandskomite. I 2006 oprettes to nye nordisk-baltiske arbejdsgrupper om hhv. fødevarekæden (fødevaresikkerhed og dyrevelfærd) samt sundhed og ernæring. I november 2006 afholdes et ministermøde for samtlige nordiske og baltiske ministre med ansvar for hele fødevarekæden og skoven.

Fødevaresamarbejdet har som prioritet implementering af fælles ministererklæring om at styrke det nordiske baltiske samarbejde om fødevaresikkerhed fra november 2003. Ministrene har for perioden 2004 – 2006 valgt at fokusere på: Sporbarhed – Zoonoser – Dioxin – Effektiv fødevarekontrol. Som et nyt højaktuelt område er desuden påbegyndt et samarbejde om veterinært beredskab ved eksotiske dyresygdomme som fugleinfluenza og dyrehelse/dyrevelfærd mere generelt.

På forskningsområdet er der med held arbejdet for Estlands, Letlands og Litauens mulighed for at deltage i det brede europæiske ERAnet om forskning i fødevaresikkerhed, SAFEFOODERA, se videre herom i kapitel 8.3.

Kulturområdet

På kulturområdet gennemføres der løbende fælles projekter. Mange felles prosjekter ble initiert i løpet av året, herunder aktiviteter i regi av nordiske kulturinstitusjoner. I tillegg har Sleipnir-programmet for mobilitet og nettverksbygging bidratt til at mange kunstnere fra de nordiske land og Estland, Latvia og Litauen har fått reisestipendier. Støtteordningen *Closer Culture Neighbours* bidrar også til utveksling og mobilitet for kulturaktører i 2006 fra de tre baltiske land.

På politisk niveau er et samarbejde endnu ikke igangsat. I 2005 ble det innom NMR foretatt en utredning om kulturpolitikk i Estland, Latvia og Litauen og om fremtidige muligheter for styrking av det nordisk-baltiske kultursamarbeidet. Utredningen dannet grunnlag for en nordisk-baltisk

dialog som ble initiert under et seminar i Riga 2.–3. november 2005. En handlingsplan for udvikling af det nordiske/baltiske samarbejde på kulturområdet fra 2006 forventes dog godkendt i begyndelsen af 2007.

I 2006 avvikles den strukturen for kultursamarbeid som har vært rammen for nordisk-baltisk og nordisk-russisk kultursamarbeid bl.a. gjennom prosjekter og støtteordninger. 2006 er derfor et overgangsår for kultursamarbeidet. I forbindelse med etablering av ny struktur og nye programmer for nordisk kultursamarbeid tas det utgangspunkt i at den nye strukturen som trer i kraft i 2007 vil også omfatte kultursamarbeid mellom Norden og Estland, Latvia, Litauen og Nordvest Russland. Kulturministrene fra de nordiske land besluttet våren 2006 om å påbegynne arbeidet med handlingsplan for videre nordisk-baltisk kultursamarbeid. Konkretisering av handlingsplanen vil pågå i 2006–2007 i dialog med myndighetene i Estland, Latvia og Litauen og på basis av utredningsarbeidet og innspill fra seminaret i Riga.

Finans-, konsument-, transport- og arbejdsmarkedsområdet

På finansområdet pågår et projekt om at effektivisere den multilaterale støtte til de berørte lande i Østersøregionen med hjælp af en koordineret nordisk strategi. Strategien skal udvikle former for øget samarbejde mellem de multilaterale institutioner (finansielle og andre, f.eks. Europæisk Investeringsbank og Verdensbanken) som de nordiske lande er medlemmer i. Målsætningen er at forbedre udbyttet af de nordiske landes ressourceindsatser i de multilaterale organisationer. De samlede resultater skal publiceres i 2007 med drøftelse i de relevante fælles nordiske beslutningsorganer. Herudover foregår et omfattende samarbejde på finansområdet uden for NMRs regi.

Endvidere nedsattes i 1998 i NMR en arbejdsgruppe for samarbejde på værdipapirmarkedsområdet med det mål at identificere grænsehindringer mellem de nordiske værdipapirmarkeder. Arbejdsgruppen beskæftiger sig dog også med implementering af EU-direktiver og søger i øvrigt at fremme det nordiske og det nordiske baltiske myndighedssamarbejde på børsområdet.

På såvel konsument- som på transportområdet har der fundet væsentligt samarbejde sted med de baltiske lande. Dette fortsætter dog fremover uden for NMRs strukturer som følge af overførslen af samarbejdsområ-

derne fra det formelle til det uformelle nordiske samarbejde pr. 1. januar 2006, se kapitel 1.3.

Samarbejdet vedrørende arbejdsmarkedsspørgsmål sker især gennem NIVA (Nordisk Institution for Videreuddannelse på Arbejdsmiljøområdet[23]) og er af mindre karakter. Ingen møder finder sted på ministerniveau i NMR regi. Der er dog nedsat en nordisk-baltisk EU-informationsgruppe, hvis seneste møde blev afholdt i Bruxelles, hvor den blandt andre mødtes med arbejdsmarkedets parter og Europaparlamentet.

3.4 Nordiske institutioners samarbejde med de baltiske lande

Estland, Letland og Litauen er inviteret til at deltage i arbejdet i de fælles nordiske institutioner med retningslinierne som grundlag. Deltagelsen må forventes udviklet over tid i takt med, at fælles interesseområder vokser frem og præciseres. De nordiske institutioner har dog allerede flere forskelligartede projekter i de baltiske lande.

De baltiske lande har siden 1. januar 2005 været fuldt ud medlemmer i den Nordiske Investeringsbank (NIB)[24]. De baltiske lande har i NordForsks[25] bestyrelse én fælles observatørrepræsentant fra de nationale organer for forskningsfinansiering i henholdsvis Estland, Letland og Litauen. Repræsentationsskabet roterer mellem de tre baltiske lande.

En anden måde at fordybe samarbejdet på mellem de nordiske lande og de baltiske lande er, at der etableres fælles projekter mellem de fælles nordiske institutioner og de baltiske lande. Et endnu tættere samarbejde kan ske ved indgåelse af samarbejde af mere strategisk karakter og med et mere eller mindre permanent tilsnit. Muligheden for at udvikle fælles nordisk-baltisk ejerskab i stil med NIB-modellen holdes åben, og vil kunne aktualiseres, når samarbejdet inden for institutionens rammer har gjort en sådan udvikling naturlig. De baltiske landes deltagelse i de nordiske institutioner vil således kunne udvikles over tid og vil kunne indledes med f.eks. strategiske partnerskaber frem for egentlige medejerskaber.

---

[23] www.niva.org.
[24] www.nib.int.
[25] www.nordforsk.org.

Institutionernes aktiviteter i de baltiske lande er af meget forskellige art. Som eksempel kan nævnes projekter vedrørende forøgelse af arbejdsmiljø i baltiske virksomheder, ligestilling[26], samarbejde om plantegenetiske ressourcer[27], forskningsprojekter på medie- og kommunikationsområdet, miljøprojekter[28], projekter til fremme af regionens innovationssystemer og bidrag til en øget industriel forskning på internationalt niveau i regionen[29] samt et samarbejdsprogram rettet mod børn og unge med nedsat funktionsevne[30].

[26] www.nikk.uio.no.
[27] www.ngb.se.
[28] Nordic Environmental Finance Cooperation (NEFCO), se kapitel 2.3.3.
[29] Nordic Innovation Centre (NICe) Læs mere under kapitel 8.3.
[30] www.nsh.se.

4. Samarbejde med Nordvest-Russland

4.1 Indledning

Nordiska ministerrådet (NMR) lägger stor vikt vid ett nära samarbete med Ryssland, och särskilt de federala subjekt som delar gräns med Norden och de baltiska länderna. Det övergripande syftet med samarbetet är att bidra till en demokratisk samhällsutveckling, en reglerad marknadsekonomi och öppna pluralistiska kontakter över gränserna.

Det senaste året har varit ett år av nydaning och anpassning av ministerrådets samarbete med Nordvästryssland. Resurserna har ökat och riktas i större utsträckning än tidigare till färre och större områden där de nordiska regeringarna ser att ministerrådet kan göra en skillnad. Under 2006 har NMR också öppnat ett kontor i Kaliningrad vilket öppnar för nya samarbetsmöjligheter.

4.2 Nordisk Ministerråds retningslinier for samarbejde med Nordvestrusland

Som en konkretisering av Nordiska ministerrådets riktlinjer för samarbete med Nordvästryssland antog samarbetsministrarna den 28 oktober 2005 ett nytt Rysslandsprogram för perioden 2006 – 2008[31]. Programmet accentuerar en mer fokuserad satsning på ett färre antal områden. Tyngdpunkten i programmet ligger på kunskapsuppbyggnad och främjande av

[31] För Rysslandsprogrammet se bilaga IV. För riktlinjer samt Rysslandsprogram se även: www.norden.org/internationellt/sk/index_new.asp?lang=2.

nätverk. På detta område har NMR:s hittillsvarande verksamhet varit särskilt framgångsrik. Övriga områden som framhävs i riktlinjerna är deltagande i Nordliga dimensionens partnerskap, samarbete med frivilligsektorn i Nordvästryssland, samarbete i Barentsregionen, gränsregionalt samarbete och insatser genom Nordiska projektexportfonden (NOPEF).

4.3 Kundskapsopbygning og netværk

Som nämnts ovan lägger ministerrådet stor vikt vid kunskapsuppbyggnad och främjande av nätverk inom samarbetet med Nordvästryssland. Därför har ministerrådet med stöd från en nordisk ad hoc arbetsgrupp utvecklat ett nytt samlat kunskapsuppbyggnads- och nätverksprogram som introduceras under 2006. Programmet fokuserar på fyra målgrupper för verksamheten: 1. offentlig förvaltning, 2. utbildning och forskning, 3. näringslivet och 4. det civila samhället. Dessa målgrupper får genom programmet möjlighet att öka sina kunskaper och bygga nätverk mellan länderna.

Struktur för Kunskapsuppbyggnads- och nätverksprogrammet och dess målgrupper

- Offentlig förvaltning: Tjänstemän
- Utbildning / Forskning: Personer inom forskning och utbildning
- Näringslivet: Personer inom den privata sektorn
- Civila samhället: Parlamentariker, NGO:er, konstnärer, unga politiker och journalister

Programmet för kunskapsuppbyggnad och nätverk samlar, de fyra huvudmålgrupperna inom fyra programområden. Inom dessa programområden ryms tematiska insatsområden som skapas efter behov. Detta bidrar till en ökad flexibilitet samtidigt som den sammanhållna strukturen medverkar till att målfokuseringen blir tydlig för programmet som en helhet.

Verksamheten skall bidra till långsiktig kompetenshöjning samt ökad ekonomisk utveckling och konkurrenskraft i Norden och dess grannländer samt stärka rättstaten och demokratin.

Vissa programområden skall också kunna omfatta vitryska medborgare och organisationer som ett led i processen att bidra till ett demokratiskt Vitryssland.

Målsättningen är att antalet utbyten med Nordvästryssland ökar under 2006 och 2007 från dagens c:a 300 utbyten per år till närmare 900 utbyten. Detta sker i första hand genom en omorganisering av verksamheten till fler större grupputbyten istället för dagens utbyten som till stor utsträckning är individuella.

4.4 Støtteprogram for frivilligorganisationer i Østersøregionen

I syfte att stärka det civila samhället i Norden och dess grannländer har NMR under 2006 utvecklat ett NGO-program. Programmet ger nordiska frivilligorganisationer i partnerskap med frivilligorganisationer i Estland, Lettland och Litauen, men också i Polen, stöd till att bidra till utvecklandet av ett starkt civilt samhälle i Ryssland och Vitryssland och därigenom stärka demokratin.

Tanken bakom NMR-programmet till stöd för frivilligorganisationer i Östersjöregionen är att stimulera kunskapsutbyte mellan frivilligorganisationer genom trepartssamarbeten där minst en organisation från Norden deltar, minst en organisation från Polen eller de baltiska länderna deltar och minst en organisation från Nordvästryssland eller Vitryssland. Frivilligorganisationer från ovan nämnda länder kan söka stöd för partnerskapsprojekt från ministerrådet som också kan ta initiativ till nya samarbeten. Stödet kommer vara inriktat på konkreta projektaktiviteter och inte ges för administrativ drift av frivilligorganisationer.

4.5 Eksempler på konkrete aktiviteter i Nordvestrusland

Flera fackministerråd bedriver ett omfattande projektinriktat samarbete med Nordvästryssland. Som ett exempel kan nämnas miljöministrarna som stödde projekt med c:a 16,9 MDKK under 2005 (10,3 genom NEFCO och 6,6 via NMR:s miljöarbetsgrupper). Även socialministrarna stöd-

de under 2005 ett större antal projekt genom de så kallade handlingsplanerna (för barn och unga samt för narkotikasamarbete).

WoMen & Democracy konferens i St. Petersburg

"WoMen and Democracy"-konferensen arrangerades den 6–8 oktober 2005 i St. Petersburg. Konferensen fokuserade på tre huvudteman: "WoMen and Power", "WoMen and Economy and Labour Market" och "Alternative to Violence". I konferensen deltog 700 personer från 14 länder. Deltagarna var beslutsfattare, tjänstemän, forskare och NGOs. Konferensen arrangerades genom ett samarbete mellan St. Petersburg stad och Nordiska ministerrådet.

Kultur

Det nordiska kultursamarbetet genomgår åren 2005–2006 en strukturreform som kommer att leda till nya och mer öppna arbetsformer. Istället för att arbeta med sektorer kommer kultur- och konstsamarbetet att arrangeras som tidsbundna, tematiska program. Reformen innebär också att det inrättas ett nytt mobilitetsprogram för konstnärer av alla slag, producenter och kulturförmedlare, för nätverksbyggande och för residensverksamhet. Reformen kommer också att påverka kultursamarbetet med nordvästra Ryssland.

NMRs sekretariat arrangerade i samarbete med NMRs informationskontor i St. Petersburg två seminarier i september 2005. Det ena seminariet hölls i Murmansk och fokuserade på kultursamarbetet i Barentsområdet och på urbefolkningarnas situation, det andra seminariet hölls i St. Petersburg. På grundval av dessa seminarier kommer en handlingsplan för det fortsatta kultursamarbetet med nordvästra Ryssland att utarbetas.

I samarbete med European Cultural Foundation inleddes i februari 2005 ett projekt med titeln "Innovative Strategies for Local Development – Capacity Buildning for Cultural Institutions in the Kaliningrad Region". Projektet har sedermera erhållit ett omfattande stöd från EU:s TACIS program. Projektet fortsätter med 8 utbildningsmoduler under åren 2006–2007. Implementerande organisation i Kaliningrad är Tranzit – NGO Agency for Cultural Initiatives.

Nätverk mot människohandel

Under år 2005 arrangerades ett möte med ordförandena för task forces och internationella organisationer, som arbetar med att bekämpa handel med kvinnor i EU:s nordliga dimensions region. Mötet diskuterade effektivisering av informationsförmedling och samarbete för att undvika dubbelarbete.

Innovation

De ryska utbildnings- och ekonomiministerierna deltar i projektet "Northern Dimension Working Group on Innovation", vilket bedrivs under de nordiska näringsministrarna. Ett annat exempel på samarbete på politisk nivå är energiministrarnas samarbete som vid sidan av en rad projekt och program lett fram till "agreed minutes" med ryska Ministeriet för Energi och Industri om samarbetsområden och dess former.

4.6 Nordiske institutionernes samarbejde med Nordvestrusland

De nordiska institutionernas samarbete med Nordvästryssland är inom vissa politikområden omfattande. Exempelvis riktar NEFCO 33 procent av sina totala investeringar till Ryssland (se nedan). Här följer ett antal exempel av institutionernas samarbete.

Nordisk Genbank (NGB)

Nordisk Genbank har siden 1997 haft aktiviteter med Vavilov Instituttet (VIR) i St. Petersburg, Rusland. I starten havde støtten karakter af akut nødhjælp, mens arbejdet i dag er mere formaliseret og lagt i konkrete rammer. NGB har fået støtte til at udveksle personale, kapacitetsopbygning på VIR i form af uddannelse og træning af personale, repatriering af det nordiske materiale på VIR, udvikle samarbejdet mellem VIR, NGB og Estland, Letland og Litauen mv.

Nordic Environmental Finance Cooperation (NEFCO)

NEFCO:s aktiviteter i Ryssland ökar stadigt. Per juni 2006 hade NEFCO under investeringsfonden 28 beviljade projekt i Ryssland varav 5 avtalade. NEFCO:s andel i dessa investeringar uppgår till ca 71 MEUR och de

totala investeringarna för projekten till ca 680 MEUR. I Ryssland har ett projekt avslutats där NEFCO:s engagemang uppgått till 3,8 MEUR. Sydvästra vattenreningsverket i St. Petersburg är det största och synligaste projektet, där NEFCO är delägare i det bolag som finansierade och genomförde investeringen samt i driftsbolaget.

Nordiska miljöutvecklingsfonden (NMF)

NMF:s huvudsakliga verksamhetsområden är Ryssland och Ukraina. Under NMF uppgår de godkända, avtalade och genomförda projekten i Ryssland till 67 inkl. de specifika projekten inom de olika program som upprättats under fonden. Av den nuvarande beloppsramen om 350,6 MDKK har totalt ca 312,8 MDKK tagits i anspråk. Under NMF har kreditordningarna för renare teknologi, energibesparing och miljöinvesteringar inom lantbruket väckt stor uppmärksamhet.

Nordisk Institutt før kvinne- og kjønnsforskning (NIKK)

Vid NIKK pågår ett forskningsprojekt kring "Russian Women as Immigrants in Norden". Projektet fokuserar på ryska kvinnors erfarenheter av invandringen till de norra delarna av Finland, Norge och Sverige.

Samnordisk Skogsforskning (SNS)

SNS har avhållit ett antal möten under 2005 med det nordvästryska skogsinstitutet PROCES och planerar fortsatt samarbete. På socialområdet har Nordiska samarbetsorganet för handikappfrågor (NSH) utarbetat ett förslag till samarbetsprogram rörande barn med nedsatt funktionsförmåga och deras familjer i Nordvästryssland. Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap (NHV) planerar ett samarbete med ett medicinskt universitet i Arkhangelsk. Nordiskt institut för vidareutbildning på arbetsmiljöområdet (NIVA) har stipendie- och kursverksamhet på arbetsmiljöområdet.

4.7 Kaliningrad – nyt kontor

Den 22 december 2005 undertecknade Nordiska ministerrådet (NMR) ett avtal med den ryska regeringen om etableringen av ett ministerrådskontor i Kaliningrad. Kontoret kommer att ha liknande uppgifter som minister-

rådets kontor i S:t Petersburg och bidra till att ministerrådets riktlinjer följs och Rysslandsprogram genomförs i Kaliningrad. Därutöver kommer separata initiativ tas med myndigheter och organisationer i Kaliningrad. I september 2006 genomför ministerrådet ett större öppningsseminarium i Kaliningrad tillsammans med Kaliningrads regering i syfte att presentera ministerrådet och dess verksamhet samt ett urval av nordiska institutioner och dess verksamhet.

4.8 Samarbejde med Barentsrådet

Nordiska ministerrådets (NMR) och Barentsrådets (BEAC)[32] respektive verksamhet överlappar varandra geografiskt. En ändamålsenlig arbetsfördelning med Barentsrådet och Barents regionråd eftersträvas därför, enligt vilken ministerrådet begränsar sina egna initiativ i det geopolitiska område som Barentsregionen omfattar, men i gengäld deltar som partner i av Barentsrådet och Barents regionråd initierade samarbeten. Under 2005 och 2006 har en samarbetsdialog inletts, särskilt på områdena urbefolkning, klimatförändring och ekonomisk utveckling. Särskilt fokus läggs på pilotprojektverksamhet där Nordiska ministerrådet och Barentsrådet utvecklar lämpliga former för samverkan och tillägnar sig kunskaper om respektive organisationer.

Connection Barents

I 2005/2006 arrangerade NMRs kunstinstitutioner Nordisk institut for samtidskunst (NIFCA),[33] Nordisk center for scenekunst (NordScen),[34] Nordisk musikkommitté (NOMUS)[35] og Nordisk litteratur- og biblioteks-kommitté (Nordbok),[36] samt kulturorganisationen Pikene på Broen kunsteksperimentet Connection Barents[37] i Kirkenes med scenekunstnere, billedkunstnere, lydkunstnere og forfattere fra alle de fem nordiske lande, Rusland, Estland, Letland og Litauen. Deltagerne på "Connection Ba-

[32] www.beac.st.
[33] www.nifca.org.
[34] www.nordscen.org.
[35] www.nomus.org.
[36] www.nordbok.org.
[37] www.connectionbarents.org.

rents" udforsker både fysiske og mentale grænseområder i Barentsregionen.

Netop mødet mellem internationale, nordiske og lokale kunstnere udgør kunstnernes dialog med regionens hverdagsliv kernen i Connection Barents. Fire emneområder skal undersøges: grænsekultur, natur og økologi, marginale eksistenser, samt regionens nye økonomiske forudsætninger. Connection Barents vil være med til at styrke det fremtidige nordiske kunstsamarbejde og kulturlivet i Barentsregionen.

5. Nabopolitik i forhold til Hviderusland

Ministerrådets riktlinjer för samarbete med Nordvästryssland för åren 2006–2008 vidgar ramarna för ministerrådets arbete österut till att innefatta gränsregionalt arbete med Vitryssland och även aktiviteter för att möta politiska utmaningar i Vitryssland.[38]

Syftet med ministerrådets samarbete i Vitryssland är att bidra till en demokratisk samhällsutveckling och öppna pluralistiska relationer över gränserna.

Under det danska ordförandeskapet anordnades en konferens om situationen i Vitryssland den 31 oktober 2005 i Köpenhamn. Syftet med konferensen var att bidra till grundlag för utformning av gemensamma nordiska initiativ i Vitryssland. Konferensen arrangerades av det danska utrikesministeriet.

Under 2005 initierade ministerrådet ett regionalt gränssamarbete under benämningen "Baltic Euroregional Network" (BEN). Projektet är ett samarbete med Östersjöstaternas råd och har i allt 35 partners från nio länder däribland Vitryssland. [39] Vidare hänvisas i denna del till kapitel 2.4.2.

NMR:s nya Stödprogram för frivilligorganisationer i Östersjöregionen öppnas också för deltagande från Vitryssland och syftar direkt till att stärka det vitryska civila samhället och stimulera samarbete över gränserna i regionen.

---

[38] Angående riktlinjer för NMR:s samarbete med Nordvästra Ryssland 2006–2008, se sid. 4. Angående Rysslandsprogram 2006–2008, se sid. 8.

[39] De övriga länderna är Danmark, Estland, Finland, Lettland, Litauen, Polen, Ryssland och Sverige. Mer information om BEN finns att finna på www.benproject.org

5.1 Støtte til højere uddannelse for unge hviderussere

Under 2005 utvecklade NMR tillsammans med EU-kommissionen ett större stödprojekt för det vitryska exiluniversitetet European Humanities University (EHU) i Vilnius. Projektet innefattar ett stöd på sammanlagt € 2,78 miljoner till utbildning av 350 vitryska studenter under tre år inom ramarna för elva universitetsprogram; sex filkandprogram och fem magisterprogram. EU betalar 80 % av stödet medan NMR, Sverige och Finland gemensamt står för de övriga 20 %.

EHU var fram till 2004 lokaliserat i Minsk men stängdes av de vitryska myndigheterna eftersom universitetets inriktning uppfattades som för europeisk. Resultatet blev omfattande protester både inom Vitryssland och i omvärlden. Universitetsledningen beslöt att söka partners utanför landet och öppna universitetet i grannlandet Litauen som ett exiluniversitet. Idag växer verksamheten stadigt och är det största enskilda universitet för vitryska studenter utanför Vitrysslands gränser.

Under 2006 har diskussioner förts mellan NMR och Europeiska kommissionen om ett utökat stöd till utbildning för unga vitryssar. Det handlar dels om stöd till fler studenter till EHU men också eventuellt stöd till unga vitryssar för att studera i andra grannländer till Vitryssland.

6. Samarbejde med Balkan – Kultur som brobygger

Norden-Balkan-Culture-Switch[40] var ett kulturprojekt som syftade till nätverk och utbyte mellan Norden och Väst-Balkan. Under åren 2003–2005 genomfördes ca 60 olika projekt i båda regionerna. Alla projekt var multilaterala. Projektet bidrog till att 9 länder på Balkan i mars 2005 grundade en samarbetsorganisation för kulturministerierna i regionen, Council of Ministers of Culture in South East Europe. Organisationen har fortsatt sitt arbete för regionalt kultursamarbete och har hittills hållit två möten.

De nordiska kulturministrarna beslöt att stödja samarbetsinitiativen bland sina kolleger på Balkan och beviljade 500 000 kronor på våren 2005 för att stödja mobiliteten inom regionen. Denna summa utgör basen för ett mobilitetsprogram för konstnärer som inleddes i maj 2006. Mobilitetsprogrammet implementeras av tre centers, New Media Center Kuda i Novi Sad, Serbien, Vector Association i Iasi i Rumänien och Platform Garanti i Istanbul.

År 2005 inleddes med medel från NMR ett projekt som handlade om att presentera den nordiska modellen för samarbete mellan hem och skola i lokalmiljön. I samarbete med Center for Quality Education i Serbien och i Bosnien genomfördes ett stort antal kurser för föräldrar och lärare med fokus på barn med trauma pga av internering i flyktingläger eller pga. av fysiskt handicap. Projektet använde kulturverksamhet som ett medel att förena skola, lärare, föräldrar och barn i den kontext som lokalsamhället erbjuder.

---

[40] www.balkan.org/nb.

År 2007 kommer utställningen Scandinavian Design beyond the Myth[41] att visas i regionen enligt följande plan: Sofia mars–maj 2007, Belgrad juni–augusti 2007 och Zagreb september–november 2007.

Utställningen granskar skandinavisk design under de senaste 50 åren från dess att begreppet Scandinavian Design skapades på 1950 – talet till dagens industriella design. Utställningen lyfter fram den nordiska design-utvecklingen som en del av de nordiska ländernas allmänna utveckling inom samhälle, utbildning och innovation. Utställningen har turnerat i Europa sedan hösten 2003 och kring den har arrangerats ett flertal seminarier och konferenser om samspelet mellan samhälle och design. Under år 2007, då utställningen turnerar på Balkan, kommer den att kompletteras med seminarier och konferenser om det nordiska regionala samarbetet i et internationalt perspektiv inom till exempel design, utbildning och innovation.

[41] www.scandesign.org.

7. Arktis/Vestnorden og dens naboer

7.1 Arktisk samarbejdsprogram

Nordisk Ministerråd (NMR) har sit eget Arktiske Samarbejdsprogram, som danner den overordnede ramme for de nordiske indsatser i Arktis. Samarbejdsprogrammet har en årlig bevilling på ca. 7 MDKK. For at sikre at midlerne gennem det arktiske samarbejdsprogram i størst mulig udstrækning modsvarer nordiske tiltag der træffes gennem Arktisk Råd, har NMR valgt at udpege en Arktisk Sagkyndigkomite til at koordinere og rådgive om programmets projektaktiviteter. De nordiske medlemmer af Arktisk Råds Senior Arctic Official (SAO), indgår i NMRs Arktiske sagkyndigkomite, hvor også de selvstyrende områder deltager.

I det seneste treårige arktiske samarbejdsprogram fra november 2005, som løber for perioden 2006–2008[42], vil der især blive rettet fokus på at fremme a) de oprindelige folks levevilkår og økonomiske og kulturelle udviklings-muligheder, og b) forudsætningerne for nordisk forskning med særlig henblik på det Internationale Polarår 2007–2008, samt forudsætningerne for nordisk samarbejde vedrørende klimaændringer i Arktis.

I tillæg til det overordnede arktiske samarbejdsprogram udvikler og gennemfører de respektive fagministerråd i NMR egne arktiske handlingsplaner og strategier, som støtter op om det overordnede samarbejdsprogram. NMR vil ultimo 2006 gennemføre en evaluering af NMRs samlede arktiske samarbejde i treårsperioden 2003–2005.

[42] For samarbejdsprogrammet se bilag III.

7.2 Samarbejde med Arktisk Råd

Nordisk Ministerråd (NMR) har observatørstatus i Arktisk Råd[43] og deltager derfor i SAO-møderne (se ovenfor) såvel som ministermøderne hvert andet år. Der afholdes årlige møder mellem de fire regionale organisationer (Nordisk Ministerråd, Arktisk Råd, Barentsrådet og Østersørådet) og i 2006 har det Arktisk Råd indkaldte til det regionale møde den 18. august i Moskva, hvor man koordinerer de regionale indsatser og drøfter muligheder for fælles projekter.

Utdannings- og forskningsministrene og andre representanter for Arktisk råds medlemsland har vedtatt en deklarasjon for å styrke samarbeidet innen utdanning og forskning. Ministrene har bl.a. uttrykt ønske om økt student-, lærer- og forskermobilitet i Arktis. For å følge opp deklarasjonen og for å koordinere de nordiske lands prioriteringer på dette området, er det etablert en arktisk ad-hoc arbeidsgruppe som skal foreslå konkrete oppfølgningstiltak som kan resultere i varige samarbeidstiltak og nettverk innen utdanning og forskning i Arktisk Råds medlemsland. NMRs sekretariat er i 2006 sekretariat for ad-hoc-arbeidsgruppen. Som et ledd i å utvikle det nordisk-arktiske samarbeidet innen utdannings- og forskningsområdet planlegger ad-hoc-arbeidsgruppen en konferanse som vil bli arrangert i Tromsø i månedsskriftet november/desember 2006.

7.3. Vestnorden og dets naboer

Samarbejdstemaerne for det nordisk samarbejde i Vestnorden og med Vestnordens naboer drejer sig om udnyttelsen af naturressourcer – ikke mindst havets ressourcer – forskning, uddannelse, sundhed, næringsforhold – herunder transport, turisme, kommunikation og arbejdsmarked, forbrugerbeskyttelse – kultur samt netværkssamarbejde på alle områder.

Nedenfor følger en række eksempler på samarbejde med Vestnordens naboer.

[43] www.arctic-council.org.

Regional udvikling

De nordiske regionalministre igangsatte i 2005 en analyse af Vestnordens økonomiske relationer til det øvrige Norden og dets betydning for erhvervslivsudvikling i Vestnorden med fokus på

1. hvilke mekanismer der kan forstærke de vestnordiske økonomier og udvikle samarbejdet i Vestnorden og mellem Vestnorden og de øvrige nordiske lande, og
2. hvilke vestnordiske erfaringer om erhvervslivsudvikling kan anvendes i øvrige vestnordiske områder,
3. hvilken betydning samspillet med det øvrige Norden har for erhvervslivets specialisering,
4. afdækning af de økonomiske forbindelser mellem de vestnordiske lande og det øvrige Norden.

Siden 1994 har NMR desuden haft et regionalpolitisk samarbejde med Skotland. Samarbejdet har været vigtigt for etableringen af udviklingsprogrammet for den nordlige periferi, først som et "pilot action" og siden hen som et EU Interreg III B-program, Nordlige Periferi Program, hvor både Færøerne, Island, Grønland, Norge, Sverige, Finland, Skotland. Shetlandsøerne, Orkeneyørene og Canada deltager.

Samarbejdet har taget afsæt i den såkaldte nordisk-skotske handlingsplan for 2001–2005. På embedsmandsniveau vil blive afholdt i efteråret en konference om det mangeårige nordisk-skotske samarbejde, som vil opsummere de erfaringer landene har gjort sig. I den forbindelse vil repræsentanter fra Irland, Nordirland og de baltiske lande blive indbudt til at deltage.

I handlingsplanen for det nordiske energisamarbejde 2006–2009 er der nedsat en arbejdsgruppe for tyndt befolkede områder, der skal medvirke til at kortlægge vedvarende energikilder. Energiministrene besluttede på deres møde i Narsasuaq, Grønland, i august 2005 at undersøge forudsætningerne for et udvidet samarbejde om energiforsyning i tyndt befolkede området til også at omfatte nabolandene som Canada og Shetlandsøerne. Som opfølgning hertil undersøges mulighederne for at afholde et symposium i 2007 mellem de vestnordiske områder, Shetland og Canada.

Nordens huse

De nordiske huse på Færøerne (NHFØ)[44], i Island (NOREY)[45] og Nordens Institut i Grønland (NAPA)[46] er meget centrale aktører i kultursamarbejdet i Vestnorden. De tre institutioner har et veludviklet samarbejde og har sideløbende arbejdet med udvikling af netværk i og omkring Vestnorden. Der er skabt et godt grundlag for, at husene i de kommende år kan påtage sig en generelt dækkende og aktiv koordinerende rolle på kulturområdet med mulighed for også at udvide arbejdet til andre områder.

Nordisk Atlantsamarbejd

Nordisk Atlantsamarbejd (NORA)[47] er en vigtig partner for at realisere den nordatlantiske regions potentiale med at udvikle og understøtte erhvervslivsorienterede netværk og samarbejdsprojekter mellem Island, Norge, Færøerne og Grønland. Årligt ydes der medfinansiering til 15–20 samarbejdsprojekter. De nordatlantiske landes altdominerende afhængighed af naturlige ressourcer og sårbare små samfund betyder, at også opretholdelsen af et bæredygtigt samfund er en naturlig og prioriteret del af NORA's arbejde.

Fra NMR har der de seneste tre år været lagt op til et tættere samarbejde med Nordens nordatlantiske nabolande. NORA har et etableret samarbejde med disse nabolande gennem dels egne projekter og netværksinitiativer, dels gennem deltagelse i Interreg IIIB, Nordlige Periferi Program, hvor både Skotland, Shetland, Orkeneyørene og Canada deltager i samarbejdsprojekter. I de kommende år inkluderes også Nordirland og det vestlige Irland.

Kultur – Rethinking Nordic Colonialism

Nordisk Institut for samtidskunst (NIFCA) leder i 2006 kunstprojektet "Rethinking Nordic Colonialism: A Postcolonial Exhibition Project in Five Acts", som vil kaste lys over den nordiske kolonihistorie. Projektets mål er at styrke kunstnerisk mangfoldighed og kultursamarbejde i Nor-

[44] www.nlh.fo.
[45] www.nordice.is.
[46] www.napa.gl.
[47] www.nora.fo.

den. Projektet kombinerer udstillinger med workshops, konferencer, høringer og happenings i regionens selvstyrende områder Grønland og Færøerne samt med Island og det samiske område i Finland. 56 anerkendte kunstnere, teoretikere, politikere og græsrodsaktivister fra hele verden deltager i projektet.

Kunstprojektet ønsker også at synliggøre, at regionens postkoloniale tilstand er grobund for nye kvaliteter og værdier, der er et resultat af en historisk kæde af kulturelle sammenstød. Disse kvaliteter og værdier er oversete i den brede offentlighed, men udgør frugtbare alternativer til eksisterende værdier og livsanskuelser. Projektets intention er ligeledes via udforskende metoder og modeller for nutidig visuel kultur at skabe grundlaget for en gensidig læring i Norden, der ikke blot stimulerer de lokale miljøer, men i tilgift skaber varige netværk (nordiske og internationale) for projektets mange samarbejdspartnere indenfor kultur- og museumssfæren. Kunstprojektet henvender sig til befolkninger i både yderområder og centre i Norden og vurderes at have stor spredningseffekt og en vis international rækkevidde i kraft af de mange udenlandske deltagere.

8. Andre fælles nordiske aktiviteter set i en EU/international kontekst

8.1 Indledning

Ændringerne i det internationale samfund omkring de nordiske lande har en naturlig indvirkning på det fælles nordiske samarbejde. Dette gælder både politiske som økonomiske ændringer. Det nordiske samarbejde er i langt højere grad i dag end tidligere påvirket af den internationale dagsorden. EU's opbygning og udvidelse har skabt nye samarbejdsmuligheder og nye temaer på dagsordenen.

Dette afspejles i Nordisk Ministerråds (NMR) virke. Alle fagministerråd er arrangeret i aktiviteter, som er relevante set i et europæisk perspektiv. Aktiviteterne er af forskellig karakter og omfatter blandt andet samarbejde med andre internationale regionale organisationer, projekter med EU-støtte eller anden EU-involvering, udveksling af synspunkter om konkrete forslag til EU-lovgivning, international relevant grundforskning og koordination af gennemførelse af EU-retsakter. I dette kapitel følger et udpluk af aktiviteter, som NMR beskæftiger sig med, og som indeholder et EU-perspektiv.

8.2 Lissabon-processen

Som oppfølging av Lisboastrategien på nordisk nivå etablerte Ministerrådet i 2005 en oppfølging av Lisboastrategiens partnerskap for vekst og sysselsetting. For 2006 skal det:

- Utarbeides innledning og publiseres besluttet opplegg for oppfølging

- Vurderes videre koordinering når det gjelder oppfølging
- Utarbeides rapport om status når det gjelder oppfølging

Dessuten vil en løpende se arbeidet med Lisboastrategien i sammenheng med globaliseringsutfordringene – se blant annet publikasjonen "Norden som global vinnerregion"[48] – samt satsningene på forskning og innovasjon. Blant annet kan nevnes, at den nordiske institusjonen NICe aktivt deltar i implementering av målene fastsatt i EU-programmene "7th Framework Programme for Research (FP7)" og "The Competitiveness and Innovation Programme (CIP)".

Sammen med samtlige øvrige OECD-lande, samt en række lande uden for OECD, deltager de nordiske lande i OECD programmet "PISA - Programme for International Student Assessment". Hensigten med dette program er at måle, hvor godt unge 15–16-årige er forberedt på informationssamfundets udfordringer med vægt på færdigheder og kompetencer i fagområderne læsning, matematik og naturvidenskab – samt på personlige og sociale kompetencer. I regi af NMR er en egen såkaldt PISA-rapport – "Northern Lights II" – blevet udarbejdet, som dels er en fortsættelse på tidligere aktiviteter og dels en nærmere undersøgelse af de nordiske landes resultat i blandt andet de nye PISA-undersøgelser. Målet har været at få yderligere forståelse for fællesnordiske særtræk i udannelsesspørgsmål.

Også på miljøområdet har de nordiske miljøministre i 2006 udarbejdet et fællesnordisk indspil til Lissabonprocessen ved at fremhæve nordiske eksempler på miljøteknologi, som frakobler den økonomiske vækst fra den miljømæssige degradering og bidrager til en forbedret sundhedstilstand gemme færre harmfulde udslip. Desuden kan miljøteknologi bidrage til øget økonomisk vækst og dermed fremme beskæftigelsen, hvilket indgår i Lissabonstrategiens målsætninger frem mod 2010. De nordiske eksempler på innovativ miljøteknologi, der indgår i publikationen, og som er sendt til alle aktører i EU og Norden, er a) Skibsteknologi, b) miljøeffektive bygninger samt c) biologisk baseret tilvækst. Det er ønsket, at det nordiske indspil vil bidrage til den europæiske og internationale indsats for at fremme miljøteknologi og innovation til gavn for industrien, beskæftigelsen og ikke mindst miljøet, men også at de nordiske eksem-

[48] Se kapitel 1.4.

pler kan bidrage til den politiske proces, som kan føre til tiltag, der fremmer miljøteknologi generelt.

8.3 Uddannelse, forskning og innovation

Nordiske initiativer inden for EU's uddannelses- og forskningsagenda

Som et ledd i den formelle oppfølgingen av Bologna-prosessens ministermøte i Bergen i 2005 er Norge i september 2006 arrangør av et internasjonalt seminar som skal bidra til å etablere en strategi for "The External Dimension of the Bologna Process" fram mot ministermøtet i London i 2007[49]. Strategien skal vurdere mulighetene for å åpne Bologna-prosessen til land og regioner utenfor Europa. Norden og de nordiske land gir på denne måten en del av underlaget for strategidokumentet og får muligheter til å påvirke og finne hensiktsmessige samarbeidsmønstre overfor land og regioner utenfor Europa. Ved å gå i spissen for Bologna-arbeidet på dette området bidrar Norden også til å styrke grunnlaget for, og utdype forståelsen for, det nordiske høgre utdanningsområdet.

I 2005 etablerede Nordisk Ministerråd (NMR) en ny organisation på forskningsområdet, NordForsk, som for alvor er blevet operationel i 2006. NordForsks strategi er at utvikle nye nordiske forskningsinitiativ med grunnlag i styrken i de nordiske lande og nasjonale prioriteringer. Dialog, videreutvikling av nordiske og internasjonales samarbeidsflater samt internasjonal operasjonalisering er viktige stikkord for NordForsk for å utvikle sin rolle som nordisk samordningsorgan. Fleksibelt samspill bl.a. opp mot EUs nye rammeprogram for forskning og utvikling, blir en viktig mulighet og stor en utfordring for NordForsk. Investering i forskning og innovasjon er avgjørende for utvikling av dynamiske kunnskapssamfunn, for etablering av nye og bedre arbeidsplasser og for økonomisk vekst.

Som en del af arbejdet med at samle og koordinerer det nordiske forskningssamarbeide med sikte på internasjonal gennemslagskreft, herunder særlig europeisk, er planlagt en konferanse i samarbeide med EU kommisjonen. Konferansen "Investing in Research and Innovation – Exchanging European Experiences in a Nordic Context" afholdes den 16.–18. oktober 2006 – København.

---

[49] www.bolognaoslo.com/expose/sites/bolognaoslo/?s=1

Investering i forskning og innovasjon skal likeledes være god medisin for å møte utfordringene fra den aldrende arbeidsstyrke og fra globaliseringen, men hva er de store spørsmålene som må løses for at investeringene skal virke? Hvordan kan vi gå videre med store initiativ som koordinerer nordiske nasjonale og regionale forsknings- og innovasjonssatsninger og hvor samordnet innsats øker sjansene for suksess? Hvilke gode erfaringer finnes når det gjelder samarbeid og integrering mellom forskningsprogrammer i "ERA-NET"[50], etablering av innovative teknologiplattformer på nøkkelområder som for eksempel energi? Hvordan kan en bruke det kommende europeiske 7. Rammeprogram for forskning til gjennombruddsaktiviteter? Hvordan kan vi styrke sjansene for kommersiell suksess – og hvordan lykkes med inkubering og finansiering? Hvordan kan et dynamisk arbeidsmarked for forskere stimulere effektiv forskning og innovasjon? Hva er de gode nordiske erfaringene? Hva er andre gode erfaringer som fremmer regionale vekst?

Dette er bakgrunnen for at Norden sammen med den europeiske kommisjonen tar initiativ til konferansen. Initiativet tas under inspirasjon fra det europeiske partnerskapet for vekst og nye og bedre jobber, Lisboa-strategien, og med fokus på forskning og innovasjon for vekst. Samtidig med konferansen vil Baltic Sea Initiative holde seminar for å fremme kreativitet og kunnskapsbasert vekst i Østersjøregionen, se nærmere kapitel 2.2.

Norden og Asia – Globalisering og partnerskap

I januar 2006 samlede NMR i samarbejde med Nordisk Institut for Asien Studier (NIAS) 20 nodiske deltagere med stærke Asien-kompetancer og fra forskellig baggrund (højere uddannelse, forskning, næringsliv, offentlig innovations- og investeringsstøtte) til en workshop i København med titlen: "Norden og Asien: Globalisering og partnerskab".

Baggrunden for workshoppen var, at NMR inden for de sidste par år har modtaget henvendelser fra flere sider angående mulig støtte til og deltagelse i aktiviteter i Asien. Hidtil har NMR største aktivitet i relation til Asien været NIAS – Nordisk Institut for Asien Studier..

---

[50] ERA-net skal bidra til å nå målet om Det europeiske forskningsområdet (ERA). ERA-net skal brukes til samarbeid mellom forskningsfi nansierende institusjoner for å samordne nasjonalt fi nansierte forsknings- og utviklingstiltak: www.nordforsk.org/ennyhet.cfm?id=490, http://cordis.europa.eu/coordination/era-net.htm

NIAS har opbygget en samnordisk forskerskole om "Det asiatiske århundrede". Fokus er her mere end blot den hastige økonomiske og sociale udvikling i Asien. Forskerskolen, "Asian Century Research School Network (ACRSN)", søger gennem nordisk samarbejde samlet at tilbyde Nordens højt kvalificerede forskeruddannelser indenfor Asien-området på tværs af mange discipliner og i tæt kontakt med netværk i Asien. Initiativet gavner allerede mange PhD-studerende og seniorforskere, og vil på sigt gavne universitetsstuderende i hele regionen. De studerende vil få mulighed for at indgå i og opbygge nye innovative forskningsområder, og derved samlet bidrager til at sikre, at de nordiske lande er velforberedte på "det asiatiske århundrede".

Herudover engagerede NMR sig i EXPO 2005 i Japan som organisator og koordinator for en nordisk pavillon

Nordisk Energiforskning

Nordisk Energiforskning (NEF)[51] er en nordisk institution, hvis formål er at være et effektivt instrument for at nå de politiske mål for forskning og erhvervslivsudvikling inden for det nordiske energimarked. Dette skal ske ved at bidrage til en effektiv og miljøvenlig energiproduktion, distribution og anvendelse i Norden via forskning og teknologiudvikling. Samtidig skal den nordiske erhvervslivsudvikling på energifeltet styrkes. Endvidere er målet at fremme kundskabsudveksling inden for energiområdet mellem de nordiske lande og naboer i Østersøregionen.

Også i forhold til EU bidrager NEF på energiområdet. Et centralt program er European Technology Platform for Hydrogen and Fuel Cells, som bidrager til udviklingen af det europæiske forskningrum indenfor forskning og innovation af disse teknologier. Det sker gennem en effektiv koordinering af europæiske, nationale, regionale og lokale forsknings- og udviklingsprogrammer og -initiativer samt ved at sikre en aktiv deltagelse af nøgleaktører fra industri, forskning, offentlige myndigheder, brugere og civilsamfundet. Samtidig bidrager platformen til at skabe opmærksomhed omkring markedspotentialer for disse teknologier og fremme fremtidigt samarbejde, både indenfor EU og på globalt plan. Platformen er ledet af industrien i samarbejde med EU-Kommissionen. Medlemslan-

[51] www.nordicenergy.net.

dene er repræsenteret i den såkaldte "Mirror Group". Direktøren for Nordisk Energiforskning er valgt som vice chairman for denne gruppe.[52]

Nordisk Innovationscenter og EU relaterede aktiviteter

Nordisk Minsiterråds institution "Nordisk Innovationscenter (NICe)" skal hjælpe Norden som region til at deltage aktivt i det større europæiske samarbejde, i samspil med de ledende internationale miljøer vedrørende teknologier, virkemidler eller politik fastlæggelse. Dette forudsætter etablering af netværk også udenfor Norden bl.a. indenfor EUs rammeprogrammer, "Conformity Assessment" og tilsvarende aktiviteter. Dette gælder ikke mindst på vegne af små og mellemstore virksomheder.

Konkret betyder det, at NICe prioriterer deltagelse i og finansiering af projekter som kvalificerer nordiske miljøer til europæiske "integrated projects", udarbejder nordiske indspil til nye direktiver og nordisk repræsentation i ERA-NET[53] etc.

NICe deltager aktivt i gennemførelsen af de i Lissabon-strategien satte mål for tilvækst i Europa og for strategier for innovation i både 7th Framework Programme for Research (FP7) og i the Competitiveness and Innovation Programme (CIP). Nedenfor følger eksempler på projekter som NICe indgår aktivt i.

ERA-net SAFEFOODERA

I løbet af det sidste år har man i alle nordiske lande oplevet sager med fødevarebårne infektioner, og forbrugernes opmærksom omkring fødevarer er generelt skærpet. Den stigende globalisering af fødevareproduktion og distribution, sammenholdt med udbredelsen af grænseoverskridende handelsområder, så som EU, er en risiko faktor i spredningen af infektioner, som tit tidligere var begrænset til lokale udbrud. Globaliseringen betyder at nye instrumenter skal tages i brug, grænseoverskridende institutioner vil afløse nationale institutioner. Et stærkt eksempel herpå er det forskningskoordinerende samarbejde SAFEFOODERA.

Konsortiet SAFEFOODERA tager udgangspunkt i det nordiske samarbejde indenfor forskning og innovation vedr. fødevaresikkerhed, som i 2004 blev videreudviklet til dette europæiske netværk af forskningsfinansiører. Konsortiet, som er drevet af NICe og har Ministerrådet som part-

[52] www.hfpeurope.org.
[53] ERA-NET: http://cordis.europa.eu/coordination/era-net.htm

ner, omfatter i alt 21 organisationer i 18 lande, der repræsenterer interesser for næsten 500 millioner europæere. Fire af de 5 prioriterede områder i SAFEFOODERA er defineret af det nordiske samarbejde i Ministerrådet og NICe i fokusområdet Food Safety.

Konsortiet udvikler sig efter de lagte planer, således er der processer igang for

- at indrage flere europæiske lande i netværket
- at få samarbejdslande i typiske fødevareleverandørlande udenfor EU (for eksempel Sydøstasien, Sydamerika og Sydafrika)
- at etablere regulære fælles forskningsprogrammer
- at kortlægge medlemmernes forskningsprogrammer.

Det fælles udviklingsprogram bliver blandt de første europæiske programmer, som baserer sig på princippet om "common pot without garantie for fair return"[54] til de lande, som finansierer programmet. 11 lande vil deltage i programmet, herunder NICe og Ministerrådet for Fiskeri, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug. Med dette udgangspunkt vil NICe aktivt profilere sig i de kommende EU-programmer, herunder ansøge om ERA-Net plus.

The Baltic Sea Region Innovation Network

I forlængelse af NMRs arbejde med udviklingen af innovationspolitikken i Østersøregionen forhandler NMR i samarbejde med VINNOVA[55] i Sverige og FORA[56] i Danmark med EU kommissionen om indgåelse af en kontrakt om et treårigt innovationsprojekt, som skal føre til fælles programmer og aktiviteter, der kan styrke erhvervsklynger og hermed også den regionale udvikling i og på tværs af Østersøregionen. NICe skal være koordinator for projektet "The Baltic Sea Region Innovation Network" under EU's PRO INNO NET.

---

[54] Økonomisk bidrag fra de nordiske lande, baseret på den nordiske forsdlingsnøgle (BNI modelen), uden at noget land har nogen garranti for, at forskningsmidler kanaliseres tilbage til respektive land.

[55] VINNOVA er en statlig myndighet i Sverige som skall bidra till att höja tillväxten och välståndet i hela landet. www.vinnova.se.

[56] FORA er en forsknings- og analyseenhed under Økonomi- og Erhvervsministeriet i Danmark. For mere information se www.foranet.dk.

Det overordnede mål for projektet er at udvikle og styrke eksisterende innovationsprogrammer i Østersøområdet. Projektet har tre strategiske målsætninger:

- at etablere en fælles konceptuelt ramme for udvikling af politik i forhold til erhvervsklynger, evaluering og operationelle aktiviteter på tværs af nationale grænser i Østersøregionen.
- at etablere en eller flere fælles innovations programmer (med fokus på klynge udvikling) for deltagerlandene i Østersøregionen
- at være et vigtigt europæisk eksempel for tværnational udvikling af innovation med henblik på at opfylde den fornyede Lissabon Agenda.

Samtidig er projektet en del af en samlet EU finansieret pakke, som skal medvirke til at formulere en klyngepolitik på europæisk niveau.

Samnordisk Skovforskning

Samnordisk Skogforskning (SNS)[57] støtter økonomisk og faglig utarbeiding av søknader innenfor EUs 6. rammeprogram. Den målrettede søkning har betydd, at en del meget store forskningsprosjekter innenfor skogbruksforskning har fått eller får støtte fra EU. Videre er SNS partner i et EU ERANET innenfor fagfeltet "Wood Material Science". Nettverksaktiviteten med navn "WoodWisdom-Net" fikk støtte fra EU og startet 1. januar 2004 og har en varighet på fire år. Det er 12 partnere med i prosjektet; nettverksaktiviteten ledes fra Finland og SNS er en av partnerne. Hovedmålet med prosjektet er å forberede og etablere en felles finansiert utlysning av forsknings- og utviklingsmidler (FoU) innen området "wood material science" i 2007.

Nordic Centre for Spatial Development

Nordic Centre for Spatial Development (NORDREGIO)[58] er NMR forskningsinstitut, som beskæftiger sig med regional udvikling, planlægning og bæredygtig udvikling. Det er instituttets overordnede mål at bidrage til en bedre forståelse af de særlige nordiske udviklingsvilkår. NORDREGIO deltager i en lang række internationale projekter om Nordens og

[57] www.nordiskskogforskning.org.
[58] www.nordregio.se.

Europas fremtid, herunder projekter i Østersøregionen og Den Nordlige Periferi.

Et eksempel er programmet EUROBALTIC om den civile sikkerhed i Østersøregionen. Programmet har til formål at fremme beredskabet og de enkelte landes kompetence til at beskytte menneskeliv, miljø og kulturarv mod katastrofer – og dermed overordnet set fremme en bæredygtig udvikling i regionen. EUROBALTIC er finansieret af INTERREG IIIB og foregår i perioden 2003–2007. I projektet indgår en lang række myndigheder og forskningsinstitutioner fra de 11 Østersølande.

Et andet eksempel vedrører udvikling af nye planlægningsmetoder for de nordligste dele af Norden og de tilstødende nabolande. For at gøre det mere attraktivt at bo i disse områder er det af vital interesse, at forskellige politikker og strategier, som retter sig mod for eksempel udnyttelse af naturressourcer, skovdrift, turisme, energi og offentlig service koordineres på alle administrative niveauer og har et mere tydeligt fokus på en bæredygtig udvikling. Projektet støttes af EU-programmet Interreg IIIB og afsluttes i 2007. I projektet indgår en række partnere fra Finland, Island, Norge, Skotland og Sverige.

8.4 Naturens ressourcer

Energi

Handlingsplanen for det nordiske energisamarbejde 2006–2009 lægger op til, at Norden skal være på forkant af udviklingen og anvende sine styrkepositioner og sine netværk til i højere grad at påvirke det arbejde, der udføres i internationale organisationer om vigtige energipolitiske forhold. Det nordisk-baltiske samarbejde skal i den forbindelse medvirke til at øge de nordiske og de baltiske landes indflydelse på den energipolitiske dagsorden i EU og i samarbejdet i Østersøregionen. Konkret udmøntedes dette ved afholdelse af et nordisk-baltisk formøde i forbindelse med EU-energirådsmøde i marts 2006 i Bruxelles.

De nordiske energiministre vil på kommende møde i kredsen af nordiske erhvervs-, energi- og regionalministre drøfte samarbejdet om vedvarende energi og Energieffektivisering. Det nordiske samarbejde om vedvarende energi skal ses i lyset af det arbejde der pågår herom i EU.

Miljø

Det nordiske miljøhandlingsprogram 2005–2008 har en række fokusområder, og fælles for dem alle er, at målsætningerne skal ses i et internationalt perspektiv. En lang række af miljøprojekterne gennemføres allerede for tiden med europæiske partnere, herunder den substantielle nordisk-baltiske projektvirksomhed, som i dag. beløber sig til ca. 17 MDKK i nuværende og planlagte projekter i 2006. De nordiske miljøministre diskuterer også fast europæiske sager ved deres møder, og i 2006 har det primært været emner som EU's marine strategi, arktiske miljøproblemer og internationale klimaspørgsmål, som har været drøftet. Miljøspørgsmål er ofte af grænseoverskridende karakter, hvilket nødvendiggør en international koordinering, og samarbejdet har været tæt koordineret fra nordisk side igennem arbejdet i NMR.

NMR er desuden aktiv i de baltiske lande, Nordvestrusland og senest også i Ukraine gennem de betydelige miljøinvesteringer som gennemføres gennem NEFCO (Nordic Environmental Finance Cooperation). Midlerne anvendes til favorable lån til miljøprojekter og NEFCO har en betydelig projektportefølje gennem de mange midler, som administreres af NEFCO (200 M EURO).

Bæredygtig udvikling

Bæredygtig udvikling er en fortsat udfordring og en proces under stadig udvikling nationalt, regionalt og internationalt. Den reviderede nordiske strategi "Hållbar utveckling – en ny kurs för Norden" trådte i kraft 1. januar 2005. Strategien indeholder de nordiske landes langsigtede mål for bæredygtig udvikling op til år 2020 sammen med de mål og tiltag, der er nødvendige i perioden 2005–2008 for at opnå disse langsigtede mål for en række fagministerråd og indsatsområder.[59]

Den nordiske bæredygtighedsstrategi 2005–2008 skal blandt andet bruges som løftestang for at påvirke de internationale indsatser om bæredygtig udvikling. Den viser også, at den nordiske samarbejdsmodel kan anvendes på dette tværgående område. Da den reviderede nordiske strategi også fokuserer på den økonomiske og sociale dimension, understøtter den EUs Lissabonproces. Den danske samarbejdsminister fremsendte som formand for NMR strategien til EUs forårstopmøde i marts 2005 i

[59] Strategien samt oplysninger om indsatserne i forbindelse hermed findes på www.norden.org/baeredygtig_udvikling/sk.

Bruxelles, som indspil til drøftelserne om Lissabonprocessen og bæredygtig udvikling. Ligeledes blev den nordiske strategi et indspil til EUs økonomiske og sociale komités Stakeholderforum vedrørende revisionen af den europæiske bæredygtighedsstrategi i april 2005.

Opfølgning og markedsføring af strategien for bæredygtig udvikling var hovedprioriteter i 2005 gennem fortsat kontakt med ansatte i EU kommissionen, der arbejder med revisionen af EU bæredygtighedsstrategi. Den reviderede europæiske strategi for bæredygtig udvikling blev vedtaget på det europæiske Råds sommermøde 2006. Den nordiske strategi er bredere og mere omfattende.

Samarbejdsministrene vedtog i juni 2006 en rapport med et sæt af indikatorer, der knytter sig til den reviderede nordiske strategi for bæredygtig udvikling. Det nordiske indikatorsæt understøtter de internationale bestræbelser i EU, OECD og FN på at udvikle indikatorer om bæredygtig udvikling. Indikatorsættet er distribueret til de relevante internationale aktører.

I det nordisk samarbejde er bæredygtig produktion og forbrug et område, der prioriteres højt. Mål og indsatser for dette, både i strategien for bæredygtig udvikling 2005–2008 og i miljøhandlingsprogrammet 2005–2008 er fastsat. Hermed følger NMR op på handlingsplanen fra "World Summit on Sustainable Development" i 2002 (WSSD), på den opfølgningsplan på 10 år, der er fastsat i FN's kommission for bæredygtig udvikling (CSD) og på EU's indsats herom. NMR har nedsat en gruppe, der koordinerer det fællesnordiske indspil til CSD. NMR har afholdt 2 Round Tables om bæredygtig produktion og forbrug (SCP), et i Oslo i 2005 og et i Stockholm i 2006. Her har man blandt andet drøftet erhvervslivets rolle og funktion som rollemodel i nord/syd problematikken i forhold til SCP. Der er afholdt side events i CSD 13 og 14 om det nordiske samarbejde og indsatser vedrørende SCP. Her blev også resultaterne fra de to rundbordskonferencer formidlet videre.

Fødevarer

Ovennævnte indikatorrapport omfatter forslag til indikatorer for bæredygtighed i relation til fødevaresikker- og sundhed, hvilket er nyskabende i EU og i international sammenhæng. Norden kan således være spydspids på området.

Lovgivningen omkring fødevaresikkerhed og mærkning i EU er stærkt detailreguleret, og da lovgivningen generelt også skal følges af EØS-landene udgør samarbejdet herom en central del af det nordiske levnedsmiddelsamarbejde.

"EU/EØS og internationale spørgsmål" er et fast dagsordenspunkt på møder i embedsmandskomiteen, hvor man kort udveksler information og kan tage specifikke sager op, hvis man ønsker at fremme en fælles holdning til denne. Samtidig identificeres løbende temaer, hvor de nordiske lande har fælles holdninger og interesse i at øve indflydelse i EU og andre internationale fora. Størst fordel ved nordisk samarbejde ses på ekspert- og embedsmandsniveau tidligt i beslutningsprocesserne samt i implementeringsfasen. Samarbejdet dækker også alle arbejdsgrupper og netværk.

Af konkrete samarbejdstemaer kan nævnes den kommende revision af EU's mærkningsregler, hvor Norden lægger stor vægt på bedre forbrugerinformation, og hvor tidligere nordisk samarbejde har givet gode resultater. Et andet vigtigt område er de nye hygiejne- og kontrolregler, hvor Norden ønsker at fremme ændringer i kødkontrollen, så den bliver reelt risikoorienteret og moderniseret. Som nogle af de første på verdensplan har de nordiske lande samarbejdet om afholdelse af fælles beredskabsøvelser for smitsomme og grænseoverskridende dyresygdomme, hvilket også har været landene til gavn under udbruddet af fugleinfluenza.

Bedre sundhed og livskvalitet for alle nordiske borgere gennem mad og motion er en politisk topprioritet. Ministerrådet for Fisker og havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug (MR-FJLS) samt ministerrådet for Social- og helse (MR-S) har i juli 2006 vedtaget en nordisk handlingsplan med den engelske titel "Nordic Plan of Action for better health and quality of life through diet and physical activity". Temaet er af stor international betydning på grund af den stærkt stigende overvægts- og fedmeproblematik globalt set. Handlingsplanen skal derfor ikke alene skabe synergi og merværdi i forhold til de mange gode nationale initiativer, men også bruges som udgangspunkt for de nordiske landes deltagelse i den internationale og europæiske debat.

Jordbrug

Et af de overordnede mål for det nordiske samarbejde på landbrugsområdet er at fremme udviklingen af et mønster i europæisk jordbrug, der er

bæredygtigt, mangesidigt, konkurrencedygtigt, og som praktiseres i alle dele af Europa, også i regioner med særlige udfordringer.

Arbejdet inden for jord- og skovbrugsområdet har gennem årene lagt stor vægt på samarbejdet med EU om relevante projekter og udvalg, der arbejder med jord- og skovbrugsanliggender. For at understrege dette, er forhold, der vedrører EU og andre anliggender med en international dimension, et fast punkt på dagsordenen for møder i embedsmandskomiten EK-FJLS (jordbrug). De tre nordiske EU-medlemmer har også uformelle konsultationer før EUs landbrugsministerrådsmøder og holder dermed hinanden orienteret om nationale standpunkter forud for drøftelserne i EU. Fra nordisk side udarbejder man indspil til EU problemstillinger og til implementering af regelsæt fra EU.

Skovbrug

I EU sammenhæng diskuteres indenfor skovbrug primært sager som f.eks. skovfrø, miljø overvågning og tiltag, biodiversitet, bioenergi og illegal handel med tømmer Nordisk Ministerråd har gennem en del af EU's forskningsrammeprogrammer og forskningsprogrammer haft mulighed for samarbejde og komme med indspil i forhold til det nordiske skovbrugsforskningssamarbejde. Man samarbejder nordisk med succes om forprojekter til EU og deltager i et EU ERANET kaldet WOODWISDOM.

Genetiske ressourcer

Det nordiske samarbejde inden for genetiske ressourcer er forankret på politisk niveau, og har en vigtig rolle set i forhold til indflydelse på både EU og andre internationale processer. Senest har det nordiske samarbejde bidraget med værdifuldt in-put om adgang og rettigheder til genetiske ressourcer, og NMR har øget sit samarbejde med både United Nations Food and Agricultural Organisation (FAO) og EU inden for området. EU og FAO har tilkendegivet, at et tættere samarbejde ønskes med NMR om nuværende og kommende politisk aktuelle temaer inden for blandt andet husdyrgenetiske ressourcer og skovgenetiske ressourcer. Ligeledes vil Nordisk Genbank, Nordisk Genbank Husdyr, Nordisk Skov- Frø og Planteråd samt Nordisk Kontaktorgan for Jordbrugsforskning samarbejde om en forskningsansøgning til EU om genetiske ressourcer og kulturlandskabet.

Biodiversitet

De nordiske lande profilerede sig stærkt både under forhandlingerne og implementeringen af biodiversitetskonventionen og gennem forhandlingerne vedr. et legalt rammeværk for genetiske ressourcer mad og landbrug i FN's Fødevareorganisation FAO. Norden er en af de første regioner, som gennem projektet om rettigheder og adgang til genetiske ressourcer har analyseret forskellige scenarier, og dette arbejde kan på grund af sin nyskabende natur være af interesse for øvrige lande og regioner.

NMR opstillede stande på Biodiversitetskonventionens partsmøde i Brasilien i sommeren 2006 samt på FAOs Kommission for genetiske ressourcer for mad og landbrug i Italien. Begge stande fremviste det arbejde, der er gennemført i nordisk sammenhæng mht. biodiversitet, genetiske ressourcer og naturbeskyttelse.

Landdistriktspolitik

Landdistriktsproblematikken er et vigtigt element i både de nationale og i EU's landbrugspolitikker. Ministerrådet for Fiskeri og havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug (MR-FJSL) har i august 2004 nedsat en gruppe på højt embedsmandsniveau om Nordens fremtidige Jordbrugs og Kulturlandskab (NORDFRAM) som arbejder med landdistriktsudvikling, herunder implementering af EU's landdistriktspolitik og afkobling af EU landbrugsstøtten. Det er i denne sammenhæng nødvendigt at klarlægge, hvilket potentiale landdistrikterne har, ikke alene som produktionsgrundlag for jord- og skovbrug, men langt bredere som eksempelvis at vurdere mulighederne for udvikling af turisme og bosætning.

EU's maritime politik

NMR nedsatte i december 2005 en nordisk gruppe for maritim politik, hvis formål er at identificere og udføre aktiviteter, hvor Norden kan gøre forskel i udviklingen af EU's maritime politik. Desuden er nedsat en rådgivergruppe, som skal støtte op om dette arbejde.

EU's grønbog udkom i juni 2006 og EU-Kommisionen har indbudt til offentlig drøftelse af grønbogen med en generel invitation til at indsende kommentarer og forslag til den fremtidige maritime politik i EU frem til juli 2007. Flere af NMRs politikområder er indbefattet i grønbogens behandling af en fremtidig maritim politik, herunder miljøpolitik, fiskeripolitik, innovation, undervisning, forskning, arktisk politik, regionalpolitik,

samarbejde med Rusland og bæredygtig udvikling. Nordens geografi dækker et havområde, som er relevant for EUs maritime politik. Norden er aktør i Østersøen og Nordsøen og er desuden den vigtigste aktør i det enorme Nordøstatlanten. Endvidere er Arktisk et prioriteret område i Norden, som grønbogen også reflekterer over.

NMR forventer at kunne bidrage væsentlig til EU-debatten gennem en koordineret og holistisk indfaldsvinkel og samtidigt påvirke den globale debat om havpolitik.

8.5 Grænsehindringer – styrkelse af det indre marked

Nedbrytandet av gränshinder

I takt med att EU utvidgas med nya medlemsländer och den globala konkurrensen hårdnar, blir det alltmer viktigt för de nordiska länderna att säkerställa den fria rörligheten och en väl fungerande inre marknad i Norden. Målet är en gradvis fördjupad nordisk integration. Såväl företag som privatpersoner upplever ofta Norden som en inre marknad som fritt kan tillgås för handel, företagande, studier och arbete. Trots detta finns det fortfarande ett stort antal barriärer som behöver övervinnas innan denna frihet är fullt uppnådd. Arbetet med att nedbryta dessa barriärer och för att göra Norden till en föregångsregion i Europa pågår ständigt.

Under perioden 2003–2005 fungerade den tidigare danske statsministern Poul Schlüter som en så kallad särskild representant med uppgift att driva på arbetet med att nedbryta nordiska gränshinder. Dennes mandat löpte ut vid utgången av 2005. Under det norska ordförandeskapet i NMR 2006 utvecklas i stället en modell som innebär att respektive ministerråd, inom prioriterade områden såsom näringsliv, utbildning, socialförsäkringar och skatt, utpekar särskilt sakkunniga pådrivare. Denna nya ordning ska leda till en ökad fokusering och effektivisering av arbetet med att nedbryta gränshinder i Norden.

Informationsarbetet och Hallå Norden

Parallellt med arbetet att nedbryta juridiska och administrativa gränshinder, fortsätter NMR:s informationstjänst, Hallå Norden[60] att informera medborgare, myndigheter och företag om gällande regelverk i Norden,

[60] www.hallonorden.org.

för att på så sätt underlätta den fria rörligheten. Sedan 2003 har NMR finansierat och Hallå Norden nationellt genomfört ett stort antal utbildningsseminarier riktade mot handläggare på nordiska myndigheter i syfte att höja den allmänna kunskapsnivån bland de myndighetspersoner som normalt handlägger internordiska ärenden. Från och med 2007 kommer denna verksamhet att permanentas som en integrerad del av Hallå Norden och gränshindersarbetet.

Sedan 2005 finns det ett virtuellt nordiskt skattekontor[61] som ska underlätta den fria rörligheten i Norden för privatpersoner och företag. I maj 2006 påbörjades samtidigt arbetet med att utveckla en interaktiv nordisk socialförsäkringsportal som ytterligare ska bidra till att öka mobiliteten. Det som gör dessa webbportaler speciella är att det ger medborgare och företag möjlighet att inte bara ta del av nationella regelverk från samtliga länder, på samtliga nordiska språk, men också gör det möjligt att ställa personliga frågor till flera nationella myndigheter samtidigt och att få koordinerade svar från samtliga dessa myndigheter genom en samlad kontaktpunkt. Dessa informativa och interaktiva webbportaler knytas till Hallå Nordens webbportal, som en naturlig samlingsplats för all mobilitetsrelevant nordisk information.

8.6 Velfærdsprogram

I efteråret 2000 blev et Velfærdsforskningsprogram igangsat af Nordisk Ministerråd med et budget på 35 millioner Danske kroner (DKK) fordelt over fem år. Hovedtemaet var "Den nordiske model" set fra forskellige perspektiver på tværs af grænser og politikområder. Forskningsprogrammet markerede sin afslutning med en konference den 11. maj 2006 i Oslo.

Velfærdsforskningsprogrammet har først og fremmest bidraget til at give et bud på, hvordan den nordiske velfærdsmodel skal forstås, ligesom centrale udfordringer for det fremtidige nordiske velfærdssamfund er konkretiseret. Konsekvenserne af øget økonomisk globalisering, den demografiske udvikling med en stigning af ældre, lavt fødselstal og indvandring er eksempler på aktuelle udfordringer. En væsentlig hovedkonklusion er, at den nordiske velfærdsmodel ikke *alene* kan ses som én homogen størrelse. De nordiske velfærdsamfund er både mangfoldige og

[61] www.nordisketax.net.

mere komplekse end omverden umiddelbart ser. Og det er især fra sammenligninger mellem de nordiske lande, at der fortsat kan hentes inspiration til fornyelse og læres af hinandens erfaringer. På afslutningskonferencen i Oslo konkluderede Joakim Palme, direktør for det svenske Institut for Fremtidsstudier, at velfærdssamfundet har udviklet sig i forskellige retninger i de nordiske lande de seneste år. Alligevel er der mere, der forener end adskiller dem i forhold til den øvrige vestlige verden.

Uden for Norden er interessen for den nordiske velfærdsmodel vokset, både i de øvrige europæiske lande og i USA, fordi man har opfattelsen af, at de nordiske lande repræsenterer andre måder at løse velfærdspolitiske udfordringer på. Nationale velfærdspolitiske debatter ser ikke altid Norden som helhed og hvad som skiller Norden fra eksempel andre dele af Europa. Velfærdsforsknings-programmet har især peget på, at det er ved sammenligninger med lande uden for Norden, at fællestrækkene i de nordiske velfærdssamfund bliver tydeligere, og at det derfor giver mening at tale om én nordisk velfærdsmodel.

Velfærdsforskningsprogrammet har givet ny viden, ligesom resultatet giver et solidt underlag for den videre debat om udvikling af det nordiske velfærdssamfund. Mange forskere har været involveret i hele programperioden. Der er tale om i alt 15 projekter, hvoraf seks er kundskabsoversigter baseret på nordisk forskning. Sammendrag af de 15 forskningsprojekter samt anbefalinger til opfølgningsinitiativer kan læses i Programkomitéens slutrapport "Nordisk Ministerråds Velfærdsforskningsprogram – Programkomitéens slutrapport" TemaNord (2006:512) april 2006[62].

8.7 Yderligere eksempler på fagministerrådenes arbejde i en international ramme

Nedenfor følger en række yderligere eksempler på forskellige aktiviteter i Nordisk Ministerråds regi, som kan være af interesse i et internationalt perspektiv.

[62] Rapporter fra Nordisk ministerråd kan bestilles på www.norden.org/publikationer.

Kultur

Designutställningen Scandinavian Design beyond the Myth[63] fortsatte sin turné och visades under sommaren 2005 i Glasgow, varefter den visades i Köpenhamn och Göteborg under hösten 2005.

Hösten 2006 visas utställningen på två museer i Spanien, Coruna och Vigo. Se också kap. 6.

Lagstiftning och sjörättssamarbete

Samarbetet kring EU/EES-frågor om lagstiftning är angeläget eftersom en stadigt ökande andel av lagstiftningsarbetet numera rör EG/EES-regler. Under 2005 uppnåddes politisk enighet om den s.k. nordiska utlämningsordningen; denna bygger på och vidareutvecklar EU:s motsvarighet. Genomförandet av den nordiska ordningen har fortsatt under 2006. Under 2006 genomför det norska ordförandeskapet i NMR seminarier med internationella dimensioner, bl.a. när det gäller s.k. grooming – där pedofiler söker kontakt med barn via Internet – och alternativ tvistlösning.

Under 2006 års justitieministermöte diskuterades flera internationella frågor. Hit hör det nordiska lagstiftningssamarbetets framtid, effektivitet och rättssäkerhet i brottsbekämpningen, särskilt i ljuset av användningen av hemliga tvångsmedel (s.k. buggning m.m.), terrorism och mänskliga rättigheter.

Nordiska institutet för sjörätt är en viktig aktör, både vad gäller analytisk grundforskning och vad gäller utformningen av nya regler. Under de senaste åren har institutionens arbete följts upp i internationella fora som EU, FN:s och sjöfartsorganisationen IMO. De nordiska lösningarna har där präglat debatten och fått genomslag på flera områden. Arbetet med det utvidgade passageraransvar till sjöss, som nu är i färd med att slutföras i EU och IMO, hade inte varit möjlig utan det nordiska samarbetet som organiserats kring Nordiska institutet för sjörätt.

Jämställdhet

Nordiska ministerrådet för jämställdhet arrangerade under det norska ordförandeskapet i NMR en Side Event med temat *Kvinnor deltagande och makt i politiken* under FN:s årliga kvinnokommissionsmöte i mars 2006 i New York.

---

[63] www.scandesign.org.

Nodisk Institutt før kvinne og kjønnsforskning (NIKK) samarbetar med EU-kommissionens Women & Science-enhet i frågor kring forskningspolitik ur ett könsperspektiv. NIKK arrangerade i november 2005 tillsammans med Nationella sekretariatet för genusforskning i Sverige och Sveriges EU/FoU-råd ett seminarium för EU-parlamentariker och tjänstemän vid EU-kommissionen. Seminariet presenterade nordisk könsforskning och diskuterade könsforskningens roll i EU:s forskningspolitik.

8.8 Samarbejde med Europarådet

Nedenfor følger eksempler på samarbejde som Nordisk Minsiteråd har med Europarådet.

Social og helse

Ministerrådet for social- og helse politik (MR-S) arbejde i en EU kontekst, knytter sig primært til EUs Nordlige Dimensions Partnerskab indenfor sundhed og helse med særlig fokus på børn og unge og menneskehandel, se mere om dette i kapitel 2.3.2.

Men også Europarådet er en vigtig samarbejdspartner for social– og helse ministerrådet, specielt hvad angår handicapspørgsmål. Der er således indledt kontakt mellem NMRs sekretariat og Europarådet om et mere formaliseret samarbejde vedrørende politikker for personer med nedsat funktionsevne.

Kultur

NORDBUK – Nordisk Børne- og Ungdomskomité – udgav i november 2005 i samarbejde med Europarådets ungdomssektor en håndbog om "menneskebiblioteker". Europarådet stod for udgivelser på bl.a. engelsk, fransk og ungarsk, mens NMR har finansieret udgivelser på dansk, finsk, islandsk, norsk og svensk. Idéen om "menneskebiblioteker" opstod på initiativ af unge i Norden og blev afprøvet første gang i år 2000 på Roskilde Festivalen i Danmark. Menneskebiblioteket fungerer nøjagtig som et normalt bibliotek – lånerne kommer og låner en "bog" i en begrænset periode. Der er kun én forskel: Bøgerne på Menneskebiblioteket er mennesker, og bøgerne og lånerne indgår i en personlig dialog. Bøgerne på Menneskebiblioteket er mennesker, som repræsenterer grupper, som

jævnligt bliver mødt med fordomme og som hyppigt oplever, at de bliver udsat for diskrimination og/eller social udelukkelse.

NORDBUK har desuden taget initiativ til at indgå i Europarådets kampagne "All different – all equal", der finder sted i 2006–2007.

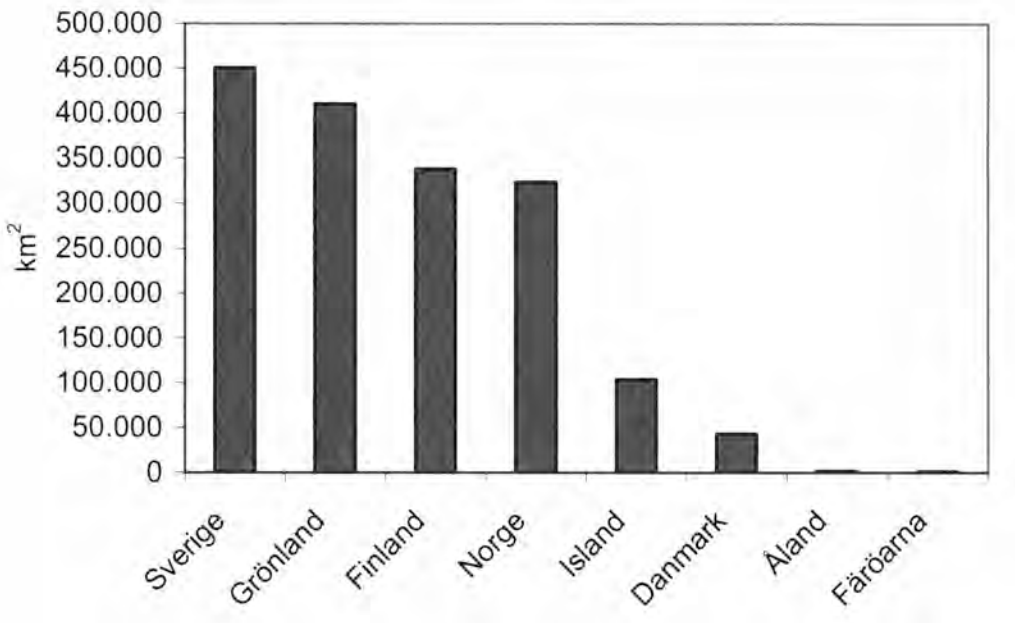
Miljø

NMR blev i maj 2006 tildelt en observatørpost i Europarådets Kulturarvskomité, efter anmodning fra NMRs Generalsekretær. Baggrunden for anmodningen bunder i det betydelige arbejde, som gennemføres i Norden med henvisning til beskyttelse af den nordiske kulturarv vedrørende kulturminder, kulturmiljøer og naturtyper, og som har betydning for de kulturelle og historiske aspekter i samfundet, herunder oprindelige folks levevilkår.

Bilag I: Fakta om Norden

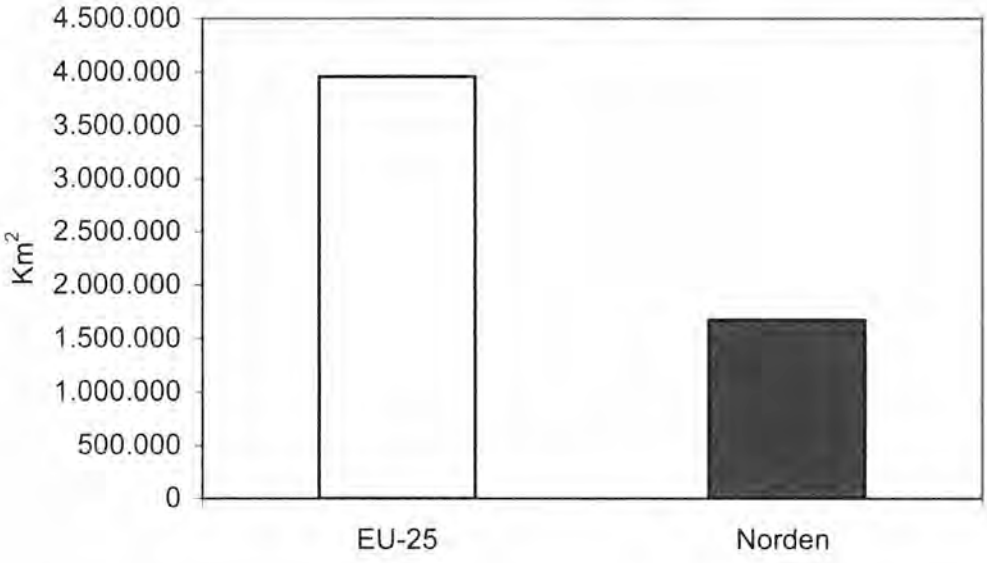
Allmänt

Figur 1a. Total landyta km^2 år 2004.

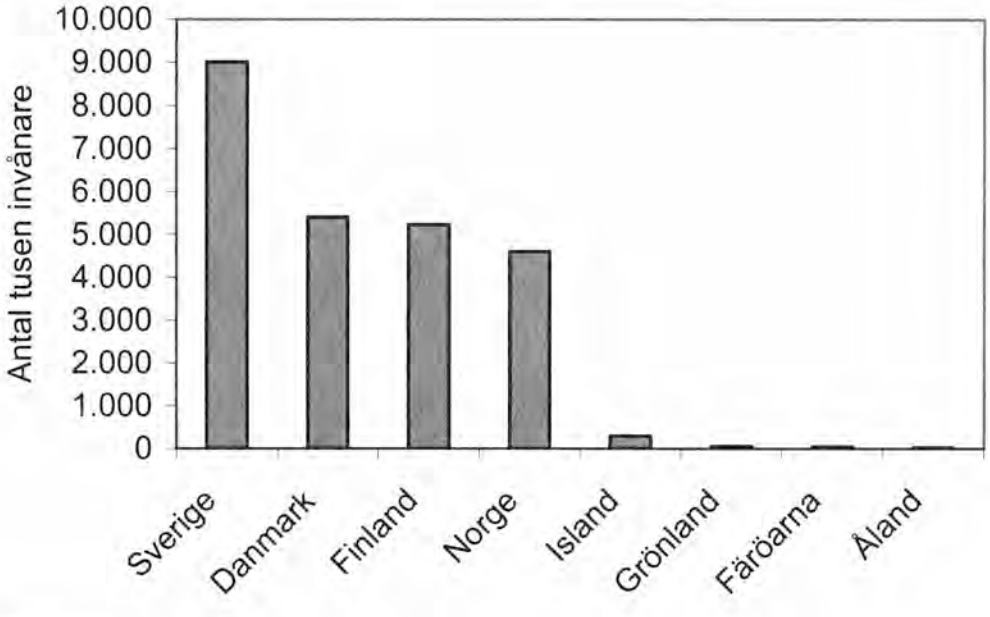
Anm: Norge exklusive Svalbard (61.020 km^2) and Jan Mayen (377 km^2). Grönlands yta avser isfri landyta.
Källa: Nordisk statistisk årsbok.

Figur 1b. Total landyta, km^2. År 2004.

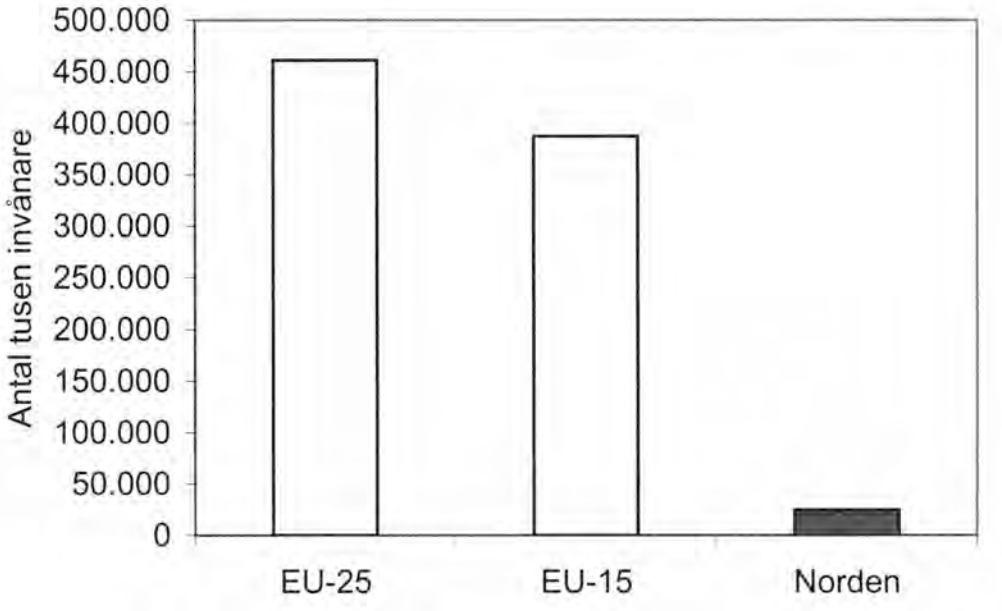
Anm: Norden inklusive självstyrande områden. EU-25 gäller år 2003. Grönlands yta avser isfri landyta.
Källa: Nordisk statistisk årsbok samt Eurostat

Figur 2a. Antal i befolkningen 2005.

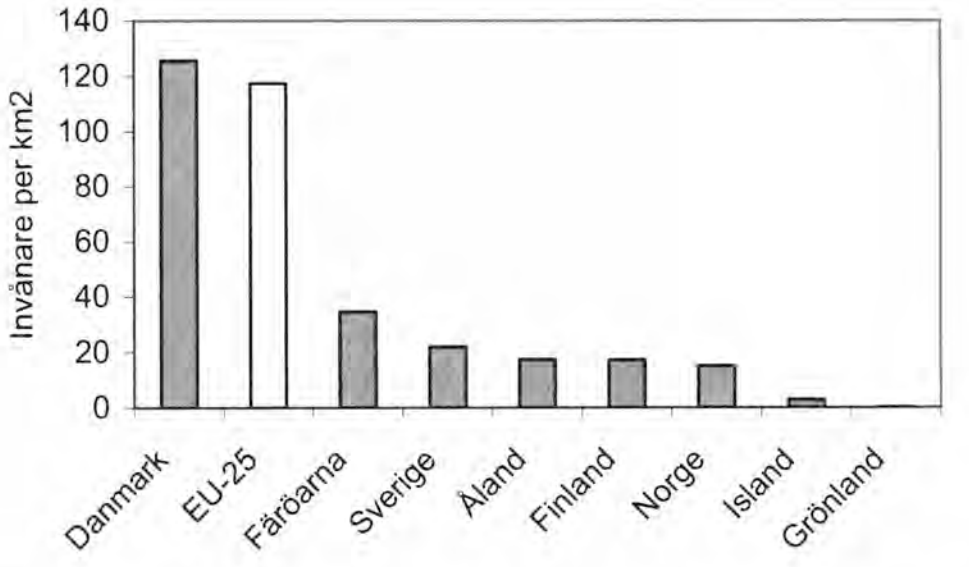
Källa: Nordisk statistisk årsbok.

Figur 2b. Antal i befolkningen 2005.

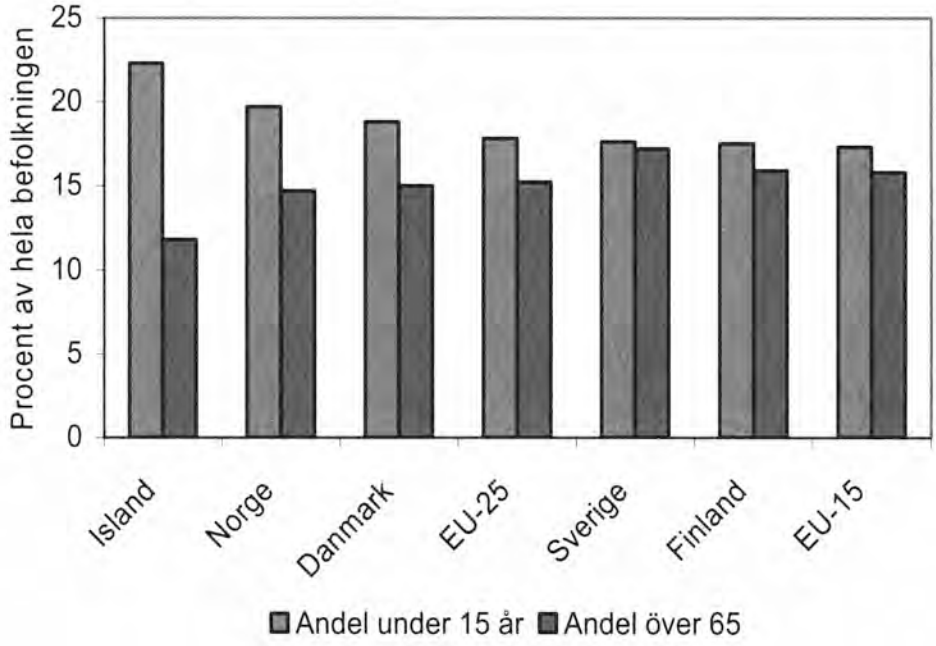
Anm.: Totalt de nordiska länderna inklusive självstyrande områden
Källa: Nordisk statistisk årsbok och Eurostat

Figur 3. Invånare per km^2.

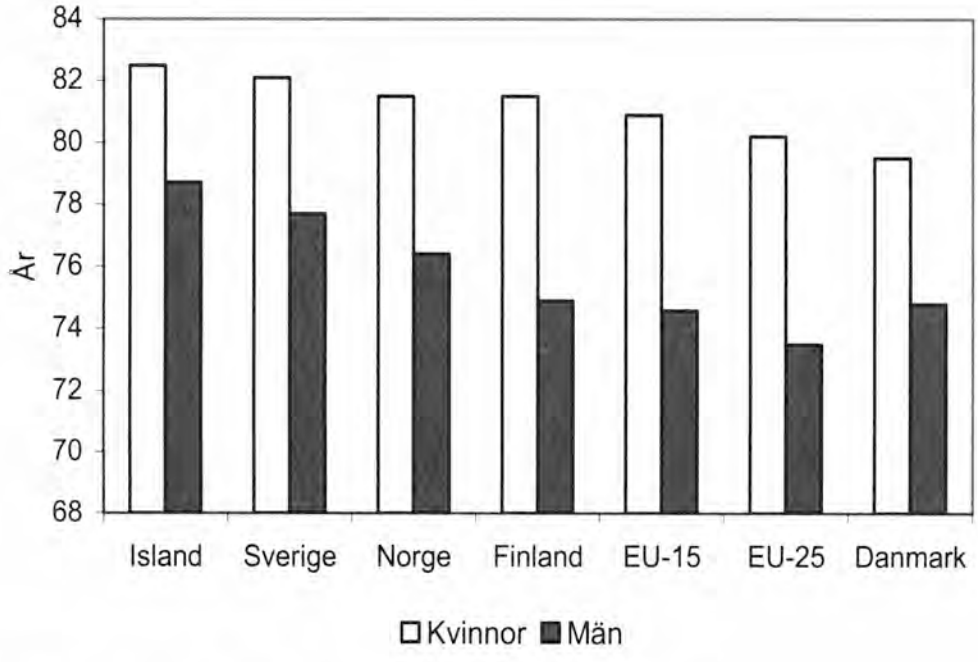
Anm: De nordiska länderna år 2005 inklusive självstyrande områden samt EU-25 år 2003.Per km^2 land area= total area förutom vattenarea. Grönland avser area landarea fri från is. Danmark: Invånare fördelat på total area. Norge: Invånare fördelat på den totala arean fastland.
Källa: Nordisk statistisk årsbok och Eurostat

Figur 4. Andel under 15 år samt över 65 år som procent av befolkningen. År 2005.

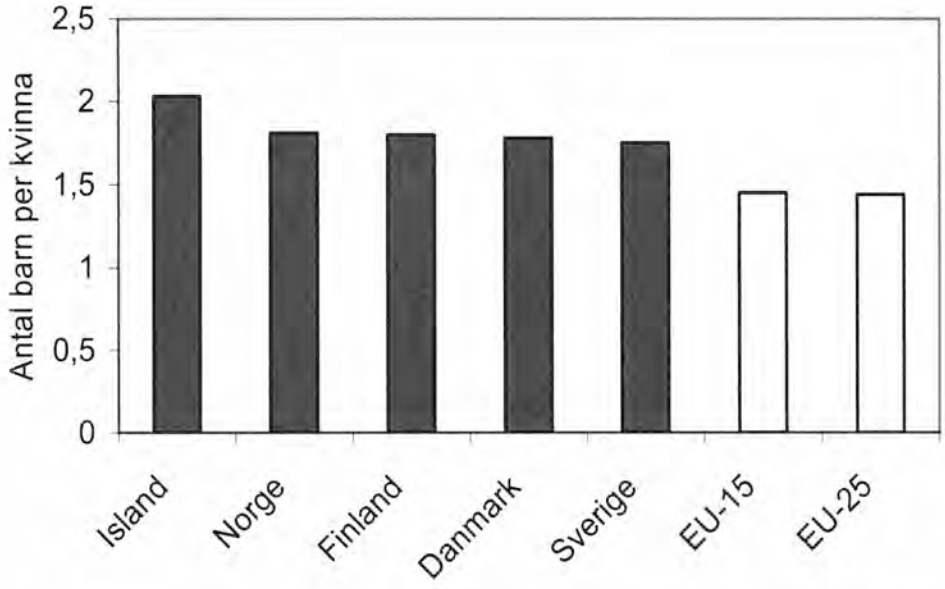
Uppgifter för EU-15 och EU-25 gäller år 1997.
Källa: Nordisk statistisk årsbok och Eurostat

Figur 5. Medellivslängd i genomsnitt, kvinnor och män. År 2004

Anm: Avser medellivslängd från födseln. Uppgifter för EU-15 och EU-25 gäller år 1999.
Källa: Nordisk statistisk årsbok och Eurostat

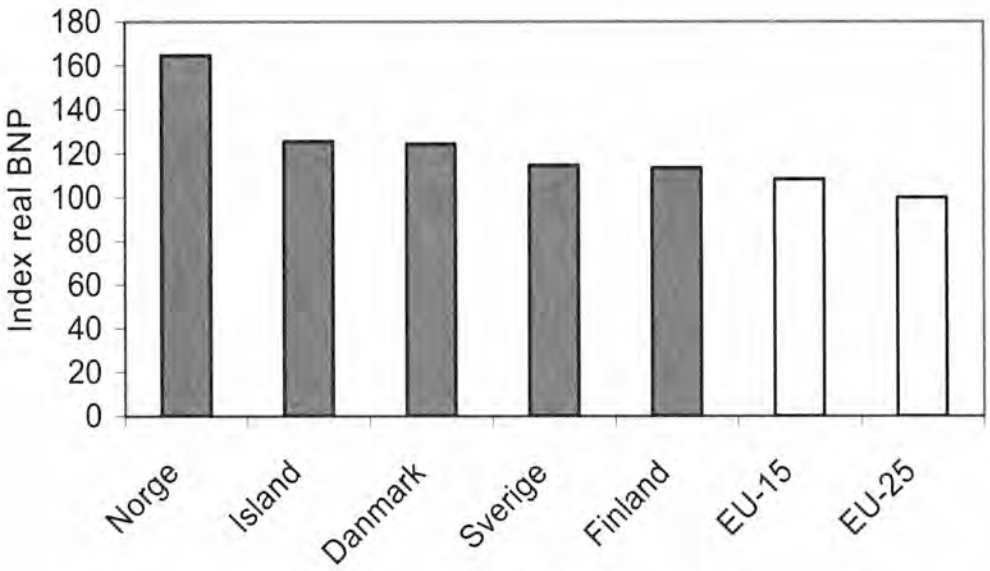
Figur 6. Fertilitet. Genomsnittligt antal födda barn per kvinna. År 1997.

Anm: Uppgifter för EU-15och EU-25 gäller 1997.
Källa: Nordisk statistisk årsbok och Eurostat

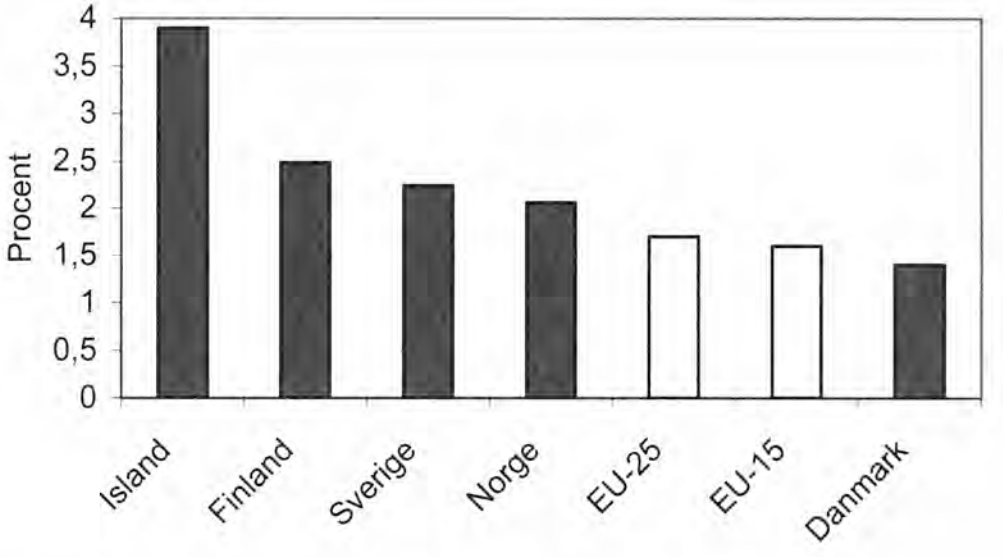
Ekonomi

Figur 7. BNP per capita, köpkraftsparitetsjusterad. Index där EU-25 år 100. År 2005.

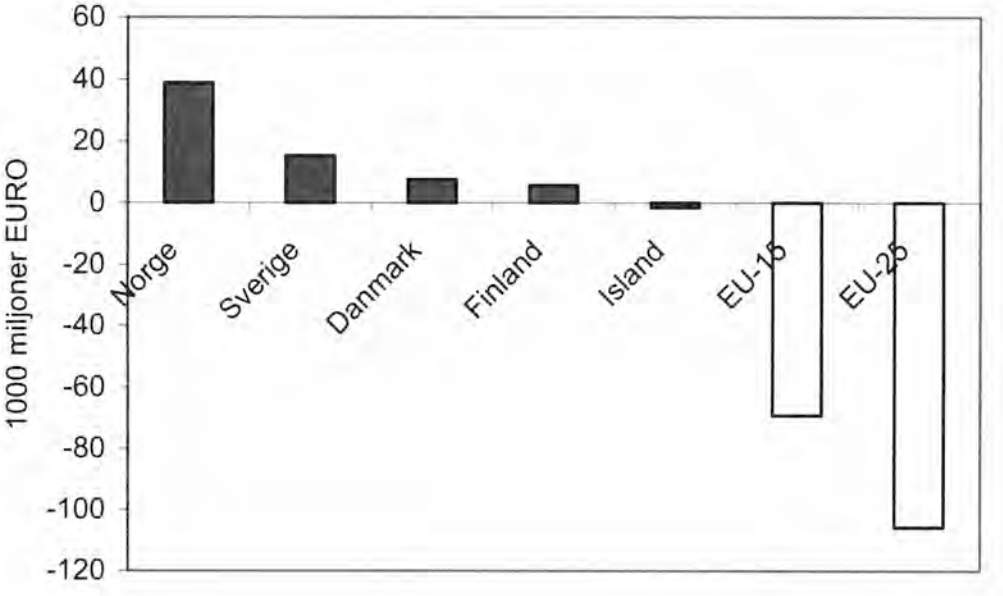
Källa: Nordisk statistisk årsbok och Eurostat

Figur 8. Genomsnittlig tillväxt i BNP, fasta priser. År 2001–2005.

Källa: Nordisk statistisk årsbok och Eurostat

Figur 9. Handelsbalans, totalt i 1000 miljoner EURO. År 2005.

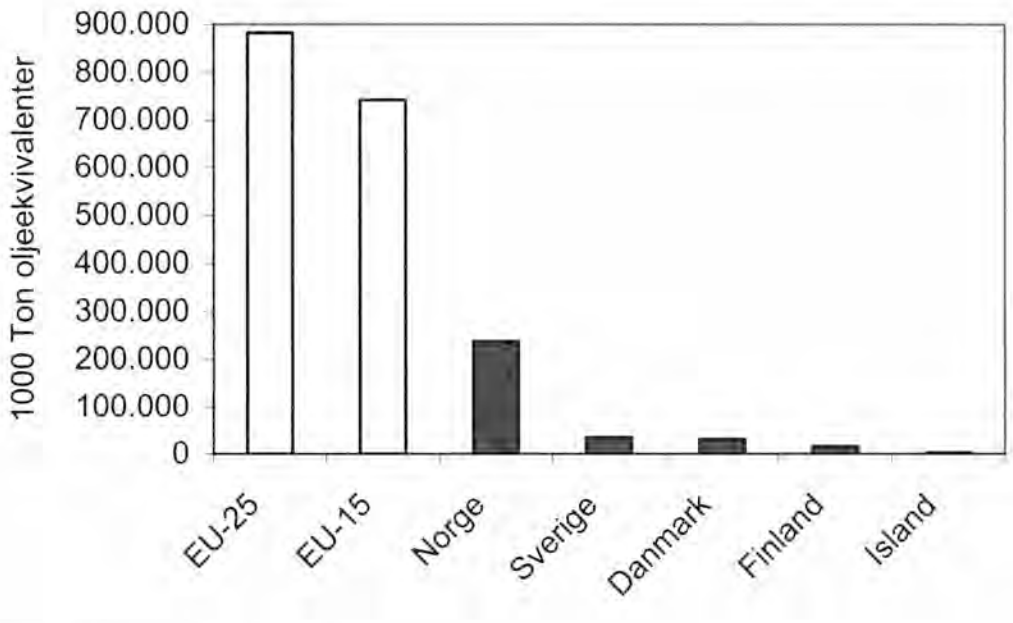
Källa: Eurostat

Figur 10. Handelsnetto olika varugrupper i 1000 miljoner EURO, år 2005.

	Livsmedel och dyligt (SITC 0+1)	Råvaror utom bränsle, (SITC 2+4)	Bränsle och dyligt (SITC 3)	Kemiska produkter (SITC 5)	Halvfabrikat samt övriga färdiga varor (SITC 6+8)	Maskiner och transportmedel (SITC 7)
Norge	1,5	-2,7	54,7	-2,0	-4,8	-10,7
Sverige	-2,9	2,8	-4,9	2,3	6,0	11,7
Danmark	5,0	0,6	3,6	2,5	-1,7	-3,2
Finland	-1,5	-0,7	-3,6	-2,1	7,5	4,3
Island	1,1	-0.1	-0,3	-0,2	-0,5	-1,5
EU-15	-9,5	-28,2	-204,7	82,2	-23,1	106,1
EU-25	-9,7	-28,7	-220,6	70,1	-25,5	103,9

Källa: Eurostat

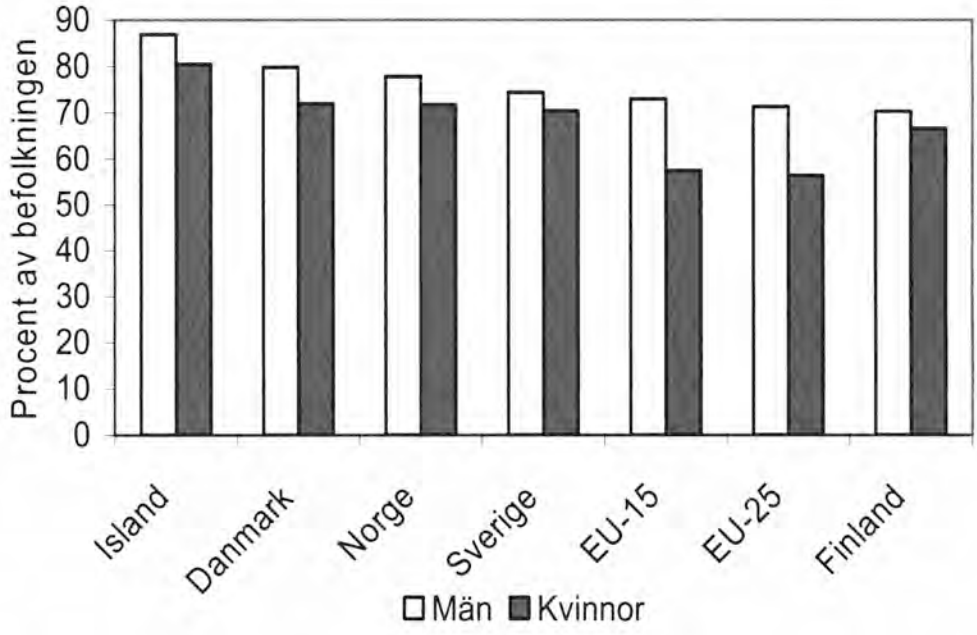
Figur 11. Energiproduktion år 2004, 1000 ton oljeekvivalenter.

Källa: Nordisk statistisk årsbok och Eurostat

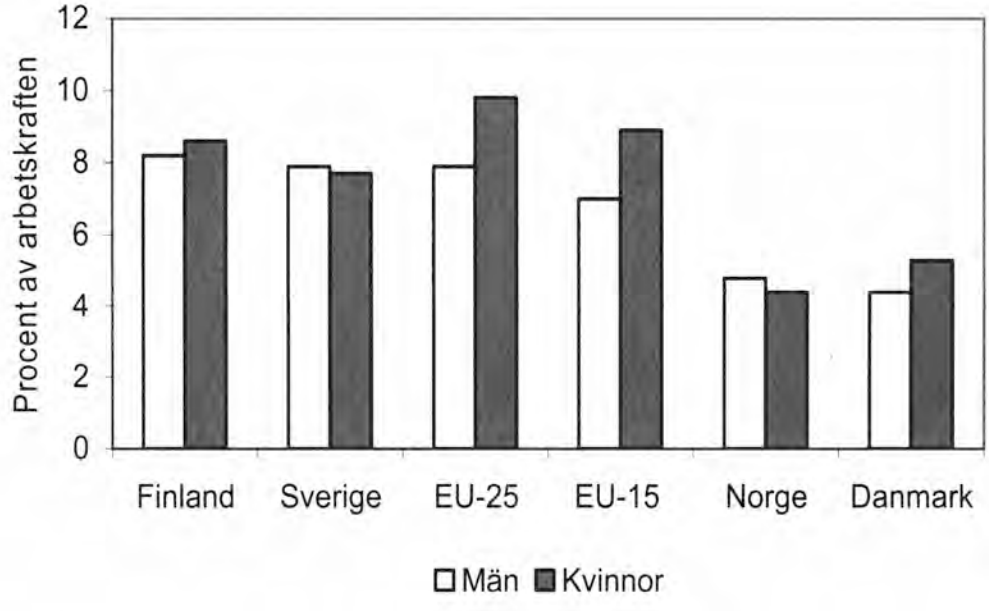
Arbetsmarknad & utbildning

Figur 12. Sysselsättningsgrad i den arbetsföra befolkningen 15–64 år.

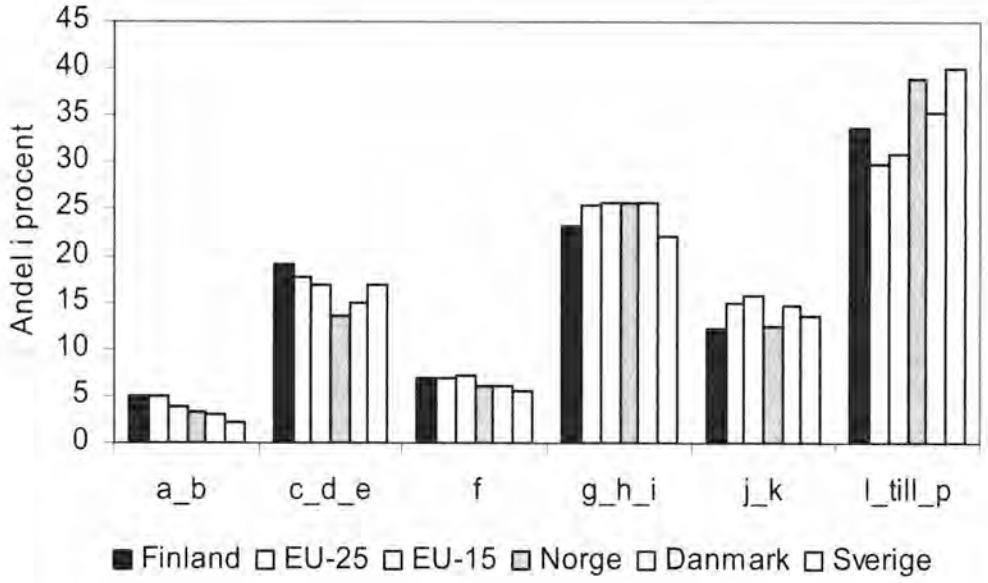
Källa: Nordisk statistisk årsbok och Eurostat

Figur 13. Arbetslöshet som andel av arbetskraften.

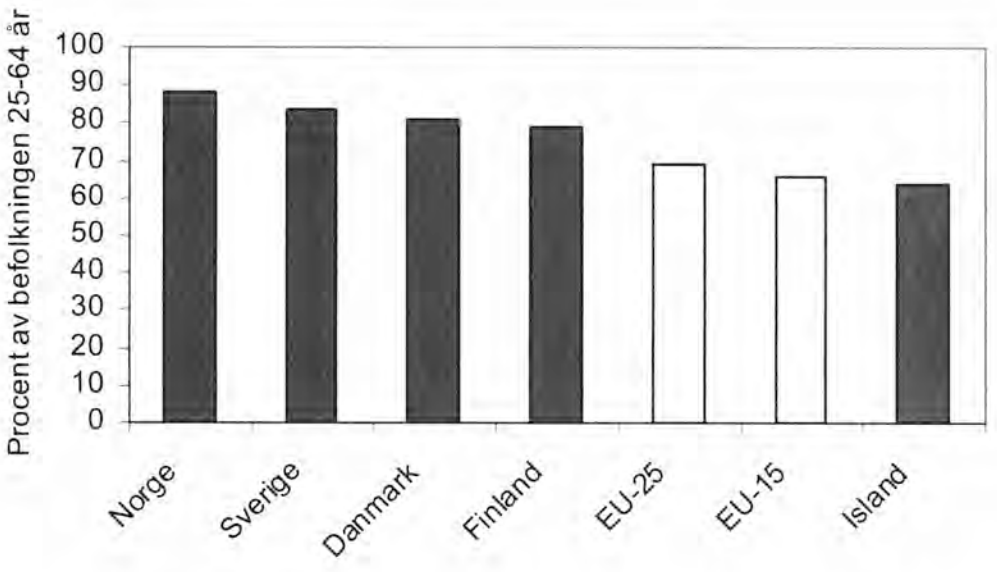
Källa: Nordisk statistisk årsbok och Eurostat

Figur 14. Sysselsättningsandel på branschnivå 2005 enligt NACE 6 i procent av total sysselsättning.

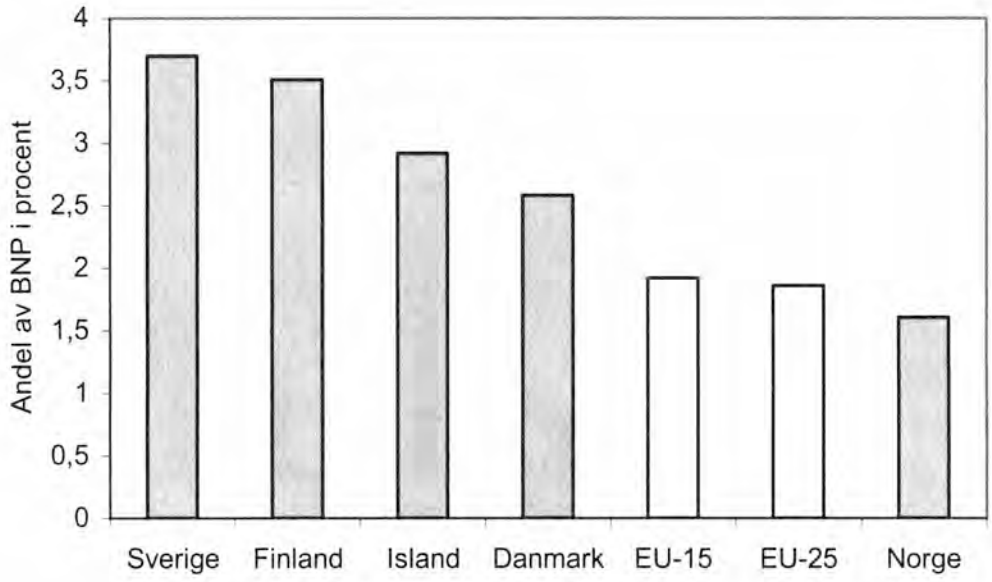
Anm: Branschindelning enligt NACE 6, där;a_b: Jordbruk, jakt och skogsbruk; c_d_e: Tillverkning; f: Byggverksamhet; g_h_i: Partihandel och detaljhandel; reparation av motorfordon, hushållsartiklar, personliga artiklar, hotell och restauranger, transport, magasinering och kommunikation; j_k: Finansiell verksamhet, fastighets- och uthyrningsverksamhet, företagstjänster; l_ till _p: Offentlig förvaltning och försvar; obligatoriskt socialförsäkring, utbildning,hälso- och sjukvård, sociala tjänster; veterinärverksamhet, andra samhälleliga och personliga tjänster, hushållens verksamhet
Källa: Eurostat

Figur 15. Andel av den vuxna befolkningen 25–64 år med minst längre gymnasial utbildning 2005.

Anm: Island avser provisoriskt värde.
Källa: Nordisk statistisk årsbok och Eurostat

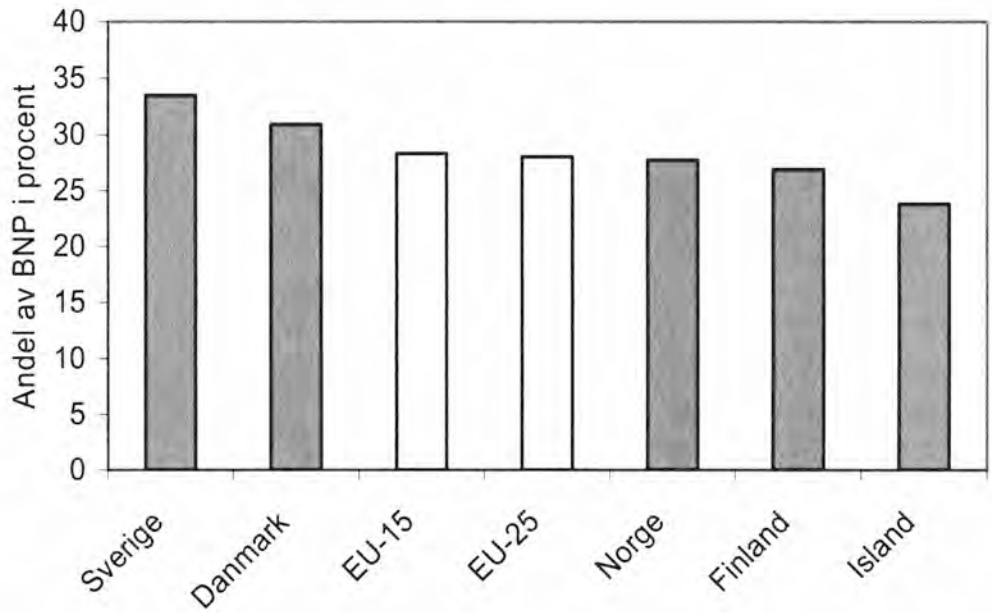
Figur 16. FoU utgifter 2004 som andel av BNP.

Anm: Danmark avser preliminära värden , EU-15 och EU-25 avser prognostiserade värden
Källa: Nordisk statistisk årsbok och Eurostat

Social

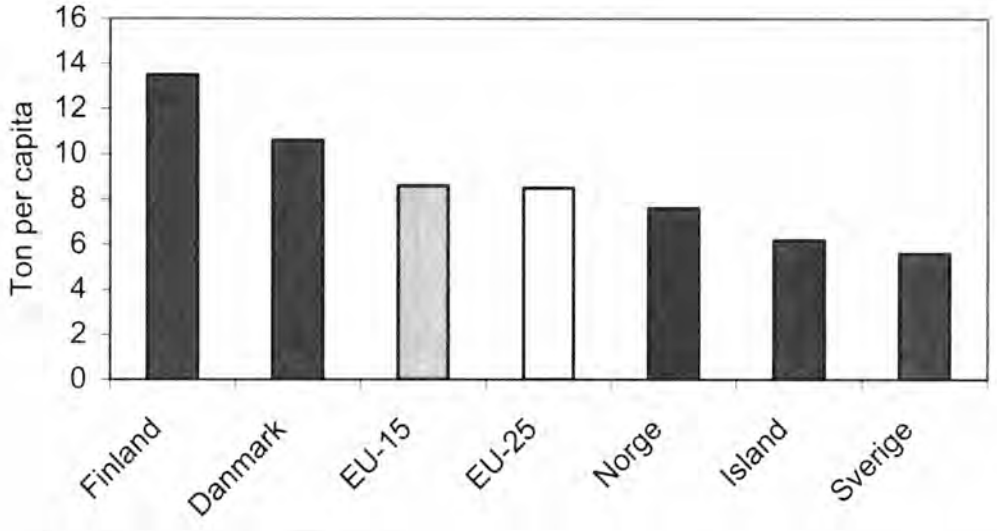
Figur 17. Sociala utgifter 2003 som andel av BNP.

Anm: För EU-15 och EU-25 avser uppgifterna estimat. Sverige avser provisoriskt värde.
Källa: Nordisk statistisk årsbok och Eurostat

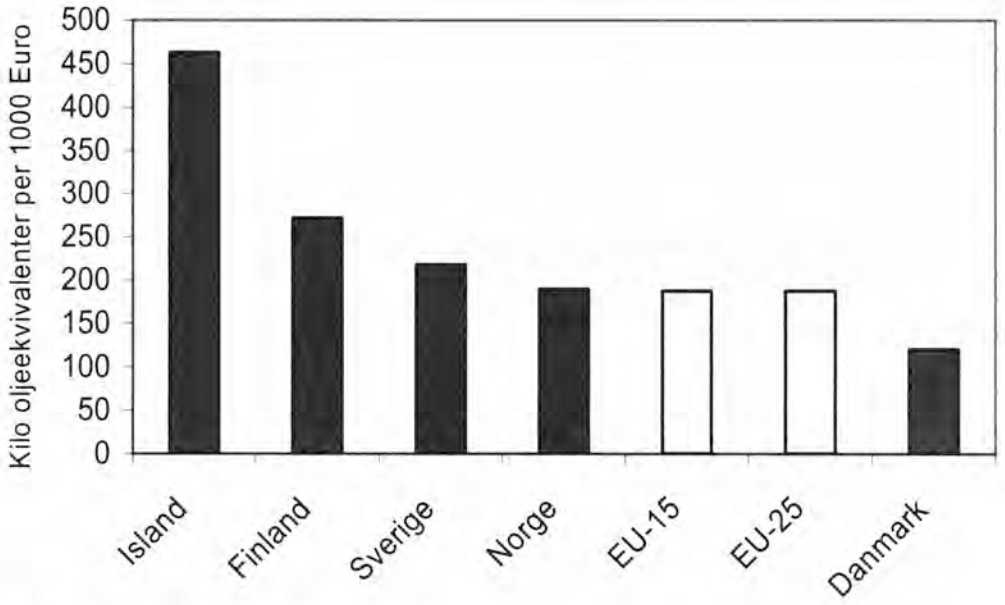
Miljö och energi

Figur 18. Utsläpp av koldioxid, ton per person. År 2003

Källa: Nordisk statistisk årsbok och Eurostat

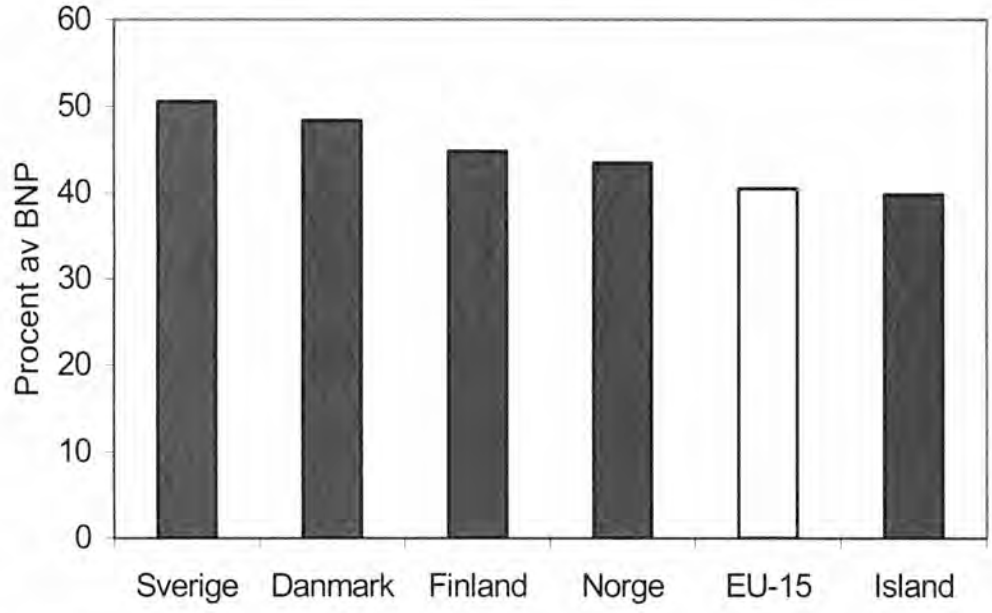
Figur 19. Energiintensiteten i produktionen 2004 i relation till real BNP. Kilo oljeekvivalenter per 1000 Euro.

Källa: Eurostat

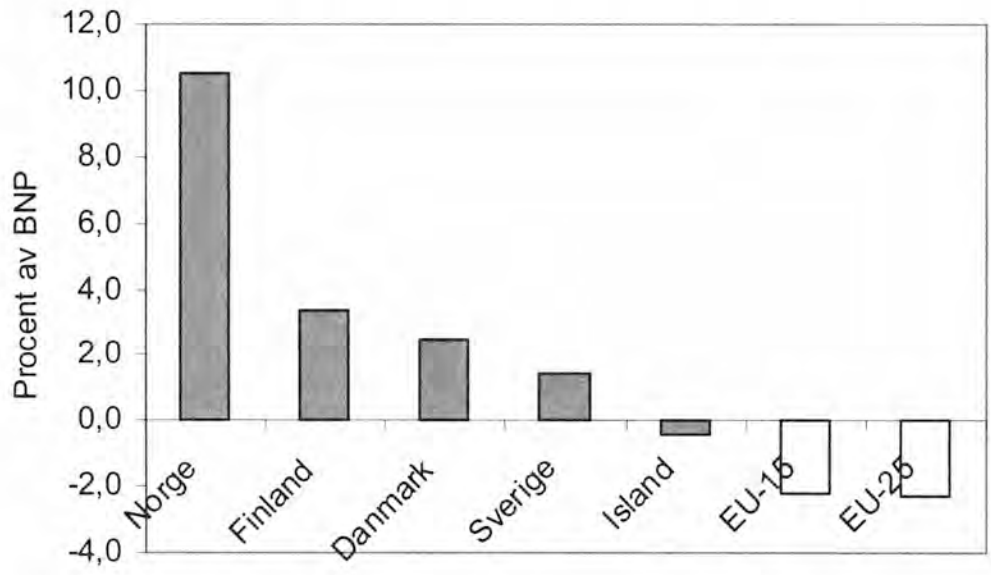
Offentliga finanser

Figur 20. Genomsnittligt skattetryck 2003. Totala skatteintäkter som andel av BNP.

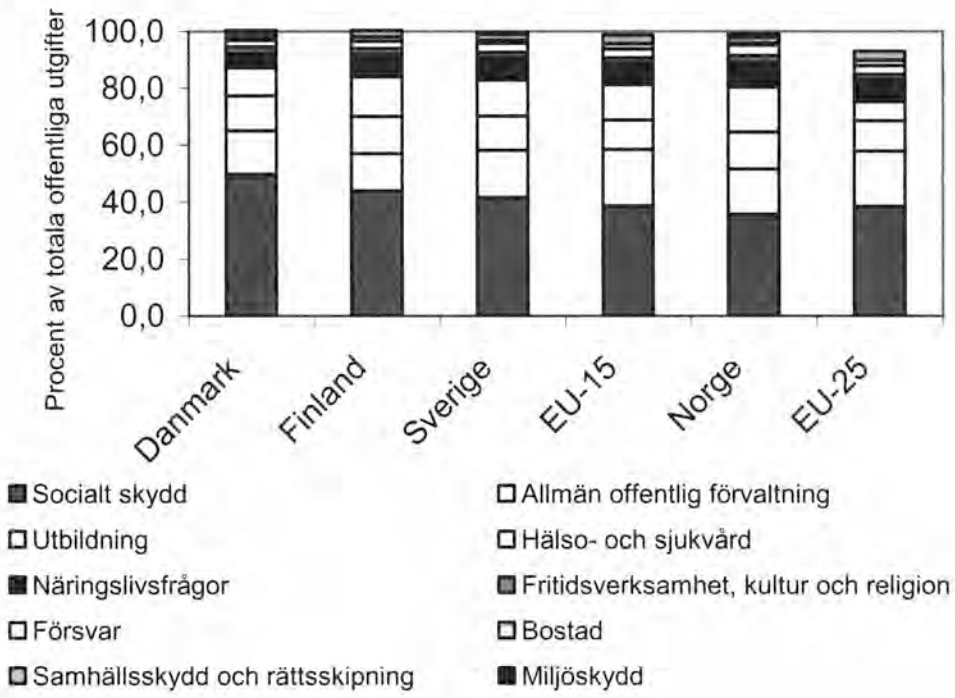
Källa: OECD

Figur 21. Budgetbalans i de offentliga finanser som andel av BNP. Genomsnitt 2001–2005.

Anm: Norge och Finland avser perioden 2001–2004
Källa: Eurostat

Figur 22. Fördelning av de offentliga utgifterna 2004.

Källa: Eurostat

Bilag II: Fakta om Nordisk Ministerråd

Nordiska ministerrådet (NMR) är de nordiska regeringarnas officiella samarbetsorganisation. Ministerrådet omfattar regeringarna i Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige. De självstyrande områdena Färöarna, Grönland och Åland deltar i ministerrådets arbete på särskilda villkor.

Nordiska ministerrådets, liksom Nordiska rådets, verksamhet styrs av det s.k. Helsingforsavtalet från 1962, senast ändrat 1995.

Syftet med det nordiska samarbetet anges i Helsingforsavtalet på följande sätt:

> "De fördragsslutande parterna skall eftersträva att bevara och ytterligare utveckla samarbetet mellan länderna på det rättsliga, kulturella, sociala och ekonomiska området samt i fråga om samfärdseln och miljövården.
>
> De fördragsslutande parterna bör rådgöra med varandra i frågor av gemensamt intresse som behandlas i europeiska och andra internationella organisationer och konferenser."

I preambeln understryks att länderna önskar "ytterligare förnya och utveckla det nordiska samarbetet i ljuset av de nordiska ländernas utvidgade deltagande i europeiskt samarbetet".

Ministerråden

Statsministrarna är ytterst ansvariga för det nordiska samarbetet. En minister i varje regering är nordisk samarbetsminister. Dessa ministrar bildar ett särskilt ministerråd (MR-SAM). Härutöver består Nordiska ministerrådet av tio fackministerråd:

- Ministerrådet för utbildning och forskning
- Ministerrådet för närings-, energi- och regionalpolitik
- Ministerrådet för kultur
- Ministerrådet för miljö
- Ministerrådet för fiskeri och havsbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk
- Ministerrådet för ekonomi och finanspolitik
- Ministerrådet för lagsamarbete
- Ministerrådet för jämställdhet
- Ministerrådet för social- och hälsopolitik
- Ministerrådet för arbetsliv

Till varje ministerråd finns en s.k. ämbetsmannakommitté knuten. Ämbetsmannakommittéerna fungerar som ministerrådens ställföreträdare. Dessutom finns det ofta arbetsgrupper för speciella frågor under respektive ministerråd/ämbetsmannakommitté.

Ministerråden träffas mellan en gång och fem gånger per år. Ämbetsmannakommittéerna kan träffas upp till tio gånger årligen.

Ordförandeskapet i ministerråd och ämbetsmannakommittéer roterar årligen mellan länderna.

Arbetet i ministerråd och ämbetsmannakommittéer följer ofta en flerårig strategi. Dessa strategier kompletteras med de ettåriga ordförandeprogrammen. Ordförandeskapet har stort inflytande över hur arbetet i ministerråd och ämbetsmannakommittéer bedrivs och över vilka frågor som sätts på dagordningen.

Nordiska ministerrådets organisation framgår av bilaga 1.

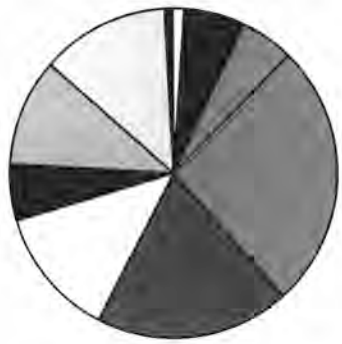
Ministerrådens verksamhet

De tio fackministerrådens arbetsuppgifter påverkas av samarbetsområdets karaktär. Typiskt kan emellertid uppgifterna sorteras in under följande kategorier:

- Diskussioner och beslut om nordiska fördrag, t.ex. socialkonvention och konvention om passfrihet.
- Stöd till institutioner eller grupper som verkar enligt de riktlinjer som respektive ministerråd vill förverkliga.

- Ansvar för nordiska institutioner, t.ex. NordForsk och NICe för forskning och innovation och NUD som utbildar personal för dövblinda.
- Erfarenhetsutbyte, t.ex. om digitaliseringen av radio- och TV-sändningar.

Varje fackministerråd har en budget som fördelas av de nordiska samarbetsministrarna. Budgeten (2006) fördelar sig på följande sätt:

Från vissa ministerråd kan stöd sökas till olika nordiska projekt.

Nordiska ministerrådet har ett omfattande samarbete med de baltiska länderna och Nordvästryssland. C:a 20% av budgeten avsätts för detta samarbete. Ministerrådet har kontor i Tallinn, Riga, Vilnius, St Petersburg och Kaliningrad.

Ministerrådet har en särskild service för att motverka gränshinder – Hallo Norden. Den kan nås på www.hallonorden.org.

De nordiska institutionerna

Ministerrådets institutioner står för en stor del av den verksamhet som de olika fackministerråden vill genomföra. De nordiska institutionerna är följande:

NOREY – Nordens Hus i Reykjavik
NHFØ – Nordens Hus på Færøerne
NIFIN – Nordens Institut i Finland
NAPA – Nordens Institut i Grønland
NIPÅ – Nordens Institut på Åland
NEF – Nordisk Energiforskning
Nordregio – Nordic Center for Spatial Development
NordForsk
NICe – Nordisk Innovationscenter
NIOM – Nordisk Institutt for Odontologiske Materialer
NJC – Nordisk Journalistcenter
NKD – Nordisk Kunstnarsenter (Dalåsen)
NUD – Nordisk Utbildningscenter för personal för dövblinda
NGB – Nordiska genbanken
NHV – Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap
NIKK – Nordiska institutet för kvinno- och könsforskning
NIVA – Nordiska institutionen för vidareutbildning inom arbetsmiljöområdet
NAD – Nordiska nämnden för Alkohol- och Drogforskning
NOPEF – Nordiska Projektexportfonden
NSH – Nordiska samarbetsorganet för handikappfrågor
NOPUS – Nordiska utbildningsprogrammet för utveckling av social service
NORDICOM – Nordisk informationscenter för medie- och kommunikationsforskning
NIFCA – Nordisk institut för Samtidskonst
NordScen – Nordisk Center for Scenekunst
Nordita – Nordisk Institut för Teoretisk Fysik

Varje institution har ett resultatkontrakt med respektive fackministerråd, där uppgifterna anges. Kontraktet fullföljs av institutionens styrelse, där alla länder är representerade, och av institutionens ledning och medarbetare.

Ordförandeskapet i institutionernas styrelse roterar med ordförandeskapet i ministerrådet.

Utöver institutionerna har ministerrådet en lång rad samarbetsorganisationer bl.a. på forskningsområdet.

Sekretariatet

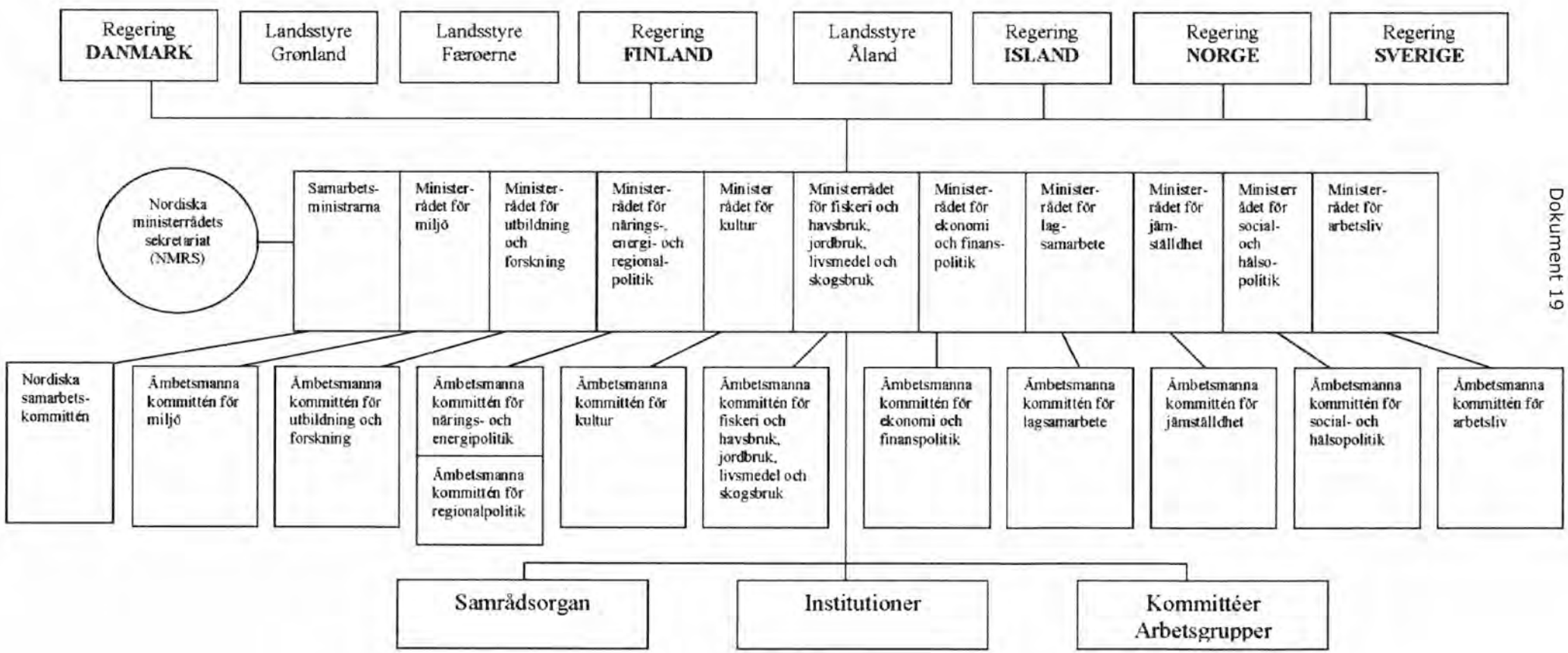
För att stödja ministerråden finns ett sekretariat. Det är organiserat i fyra fackavdelningar, med ansvar för de tio fackministerråden, nämligen:

- Avdelningen för kultur, lagstiftning och jämställdhet
- Avdelningen för utbildning, forskning och arbetsmarknad
- Avdelningen för växt och välfärd
- Avdelningen för miljö och resurser

Sekretariatet leds av generalsekreteraren med sitt kontor (GSK). Generalsekreteraren skall tillse att ministerrådens arbete planläggs, genomförs och följs upp på ett koordinerat sätt. Generalsekreteraren skall dessutom tillse att goda nordiska initiativ främjas.

De anställda i sekretariatet är rekryterade från de nordiska länderna och självstyrande områdena och arbetar på tidsbegränsade kontrakt.

Nordiska ministerrådet (NMR)
Organisationsschema

Bilag III: Nordisk Ministerråds Arktiske samarbejdsprogram

1. Indledning

Nordisk Ministerråds Arktiske Samarbejdsprogram 2006–08 er en opfølgning af samarbejdsministrenes beslutning om, at gøre Norden til en aktiv del af det regionale samarbejde i Nordeuropa. Det Arktiske Samarbejdsprogram er et af flere samarbejdsprogrammer som Nordisk Ministerråd har etableret med henblik på, at kunne indgå i et regionalt samarbejde med nabo-lande og organisationer. Nordisk Ministerråd er en god platform for landene til at opnå indflydelse og gevinster i relation til den politiske dagsorden i det regionale samarbejde.

Nordisk Ministerråds Arktiske Samarbejdsprogram daterer sig tilbage til 1996, og er senest blevet revideret i 2002. Nærværende revision finder sted som følge af programperiodens udløb, men er i øvrigt begrundet i:

- Erfaringerne gjort i de forløbne år med arbejdet i Arktisk Råd.
- Ændringerne i Nordisk Ministerråds nærområdeaktiviteter, som har ført til udviklingen af et Ruslandsprogram og en i geografisk henseende heldækkende politik for samarbejdet med nordens naboer.
- Den reviderede Nordiske Strategi for Bæredygtig Udvikling, som udgør et fundament for det moderne ministerrådssamarbejde og fungerer som udgangspunkt for fællesnordiske indspil om bæredygtig udvikling.

Nærværende samarbejdsprogram skal være Nordisk Ministerråds platform for samarbejde om Arktiske spørgsmål med landene i Arktisk Råd,

med EU om udviklingen af det Arktiske Vindue i EU's nordlige dimension og med Nordens arktiske naboer i Vestnorden i perioden 2006–08.

Det Arktiske Samarbejdsprogram supplerer bl.a. Nordisk Ministerråd Ruslandsprogram som forudsættes at indeholde arktiske spørgsmål indenfor dette programs geografiske område, ligesom de overordnede principper kan finde anvendelse i forhold til arbejdet i Barentsrådet og Barents Regionråd.

Samarbejdsprogrammet for 2006–2008 skal understøtte de nordiske landes ageren i Arktisk Råd og fælles nordiske satsninger til det Internationale Polarår (IPY) 2007–2008, og danner således udgangspunkt for ministerrådets samarbejde med Arktisk Råd. Normalt skal initiativer og aktiviteter tages af eller indenfor Arktisk Råd. Andre initiativer kan imidlertid komme på tale. Al virksomhed som Nordisk Ministerråd deltager i, skal ligge på linie med ministerrådets og de nordiske landes overordnede strategier.

Det Arktiske Samarbejdsprogram omfatter alle Nordisk Ministerråds aktiviteter i Arktis. Det finansieres dels af de respektive ministerråd, dels af en særlig overordnet budgetpost under MR-SAM. Formålet med sidstnævnte er, at gennemføre aktiviteter i Arktis, evt. gennem samfinansiering med fagministerrådene eller andre aktører.

2. Ministerrådets politiske målsætninger i det arktiske samarbejde

De overordnede målsætninger for det nordiske samarbejde om arktiske spørgsmål skal være vejledende for planlægningen og gennemførelsen af Nordisk Ministerråds samarbejdsaktiviteter i forhold til det arktiske område. Målsætningen er at lægge vægt på følgende:

- At udvikle og forbedre livskvaliteten for befolkningen og de økologiske og økonomiske forudsætninger for fortsat bosætning i det arktiske område med særligt ansvar for de samiske og inuitiske befolkningsgruppers situation.
- At bidrage til og understøtte den arktiske befolknings sociale og kulturelle udvikling, under hensyntagen til de udfordringer som den

øgede globalisering stiller, herunder at fremme forståelsen af multilaterale og internationale processer.
- At bidrage til at bevare den arktiske natur, naturkvaliteterne og den biologiske mangfoldighed samt garantere et bæredygtigt udnyttelse af regionens ressourcer når det gælder fornybare såvel som ikke fornybare ressourcer.
- At følge op på den eksisterende viden om miljøgifte, tungmetaller og klimaændringer og disses konsekvenser for mennesker og dyrs levevilkår.

På det politiske område handler det særligt om fortsat at udvikle rationelle samarbejdsformer og samarbejdsfora mellem de arktiske stater med henblik på, at man gensidigt og i fællesskab lever op til ansvaret om at gennemføre de fælles projekter, som er nødvendige for at virkeliggøre den overordnede målsætning for samarbejdet.

3. Ministerrådets arbejde med arktiske spørgsmål 2006–08

Indenfor den nævnte overordnede ramme vil der i perioden 2006–08 blive fokuseret på særligt tre hovedområder:

- Fremme de oprindelige folks levevilkår og økonomiske og kulturelle udviklingsmuligheder, bl.a. gennem opfølgning af Arktisk Råds Arctic Human Development Report.
- Fremme forudsætningerne for nordisk forskning med særlig henblik på det Internationale Polarår 2007–2008.
- Fremme forudsætningerne for nordisk samarbejde vedr. klimaændringer i Arktis, herunder opfølgning af Arktisk Råds klimastudie Arctic Climate Impact Assessment, samt at fortsætte initiativer med sigte på at forhindre spredning af miljøgifte og tungmetaller i Arktis.

4. Ministerrådetss specifikke arbejde med arktiske spørgsmål

Dette Arktiske Samarbejdsprogram gælder det samlede ministerråds arbejde med Arktiske spørgsmål. De nævnte hovedområder forudsættes uddybet i fagministerrådenes egne samar-bejdsprogrammer kan omfatte følgende:

- *Bæredygtig ressourceudnyttelse.* På grund af det arktiske områdes sårbare miljøforhold er bæredygtig ressourceudnyttelse et centralt tema i det arktiske samarbejde. Ministerrådet vil også fremover prioritere arbejdet med bæredygtig udvikling indenfor rammerne af Arktisk Råd.
- *Styrkelse af netværk og kompetencer til deltagelse i demokratiske mellemfolkelige processer.* Ministerrådet vil prioritere oprindelige folks kompetenceudvikling i forbindelse med lokal og regional forvaltning såvel som deltagelse i mellemfolkelige processer. Netværksopbygning mellem kvindeorganisationer og specielt kvinders situation og indkomstmuligheder i det arktiske område vil blive prioriteret.
- *Sundhed og velfærd.* Ministerrådet vil fortsætte det allerede etablerede samarbejde for sundhedsfremmende tiltag, herunder særligt at bekæmpe smitsomme sygdomme. Det langsigtede udviklingsarbejde med at definere indikatorer for levevilkår på de arktiske befolkningers egne præmisser vil fortsætte.
- *Naturbeskyttelse og forureningsbekæmpelse.* Strategien for bæredygtig udvikling 2005–08 og det nordiske Miljøhandlingsprogram 2005–08, herunder den Arktiske strategi som har fokus på miljøgifte, tungmetaller og klima, danner rammerne for Ministerrådets miljøindsatser i Arktis.
- *Opfølgning af klimaændringer, politisk og praktisk.* Opfølgning af Arktisk Råds 'ACIA Policy Document' vil blive prioriteret, herunder udslipsbegrænsning, tilpasning, forskning samt spredning af viden. Klimastudiet ACIA bør uddybes gennem nye scenarier, subregionale studier samt identificering af de mest sårbare samfundssektorer, økologiske systemer og sundhedstilstand.

- *Samarbejde om erhvervsudvikling i tyndt befolkede områder,* herunder udvikling af service- og kultursektoren samt lokal produktion og forædling. Ministerrådet vil prioritere indsatser som fremmer den økonomiske udvikling i tyndt befolkede områder og fortsætte samarbejdet om kompetenceopbygning. Dette angår dels forædling af produkter fra primære erhverv, dels moderne produkter som kan udvikles på baggrund af traditionelle erhverv, herunder bæredygtig turisme.
- *Alternativ energiforsyning i Arktis.* Særligt fokus vil være på decentraliserede løsninger, der kan indpasses i forsyningssystemer uden for de centrale forsyningsnet, herunder decentrale vedvarende energisystemer og lagringsteknologier, der potentielt kan få en væsentlig betydning.
- *Forskning.* Ministerrådet finder det vigtigt at bibeholde det forskningsmæssige fokus i det arktiske område, herunder særligt forskning som udgår fra universiteter i Arktis. NordForsk opfordres til, at være opmærksomme på de nordiske landes interesse for fælles nordiske forskningsprojekter indenfor rammerne af IPY 2007–2008. Ministerrådet vil prioritere støtte til netværk mellem arktiske uddannelses- og forskningsinstitutioner.
- *Kultur.* Det kulturelle samkvem over landegrænserne har lange traditioner i de arktiske områder i Norden. Dette er traditioner som skal føres videre, forstærkes og ses i sammenhæng med det kulturelle arbejde som sker indenfor rammerne af Barentssamarbejdet.
- *Uddannelse og IKT.* Ministerrådet har en særlig erfaring når det gælder samarbejdet mellem de videregående uddannelsesinstitutioner i Norden. Det nordiske universitetssamarbejde vil kunne bruges som eksempel på udvikling af samarbejde og virtuelle undervisningsformer indenfor rammerne af University of the Arctic, som er et netværk af videregående uddannelsesinstitutioner i det arktiske område. Arbejdet indenfor Arktisk Råds Information and Communication Technology (IKT) vil blive prioriteret, herunder internetbaseret fjernundervisning og telemedicin.

5. Samarbejdets instrumenter

Konkrete indsatser i det arktiske samarbejdsprogram vil dels blive gennemført som enkeltprojekter efter ansøgning fra lande og organisationer eller institutioner i Norden, dels som initiativer der udspringer af fagministerrådenes behov for at understøtte aktuelle politiske processer gennem f.eks. Arktisk Råd.

- *Samarbejdsprojekter.* Ministerrådet vil prioritere projekter, som er af fælles nordisk interesse og hvor samarbejdet støtter den nordiske politiske profil og hvor nordiske synspunkter giver en merværdi specielt indenfor rammerne af Arktisk Råds cirkumpolare samarbejde.
- *Samfinansiering.* Samfinansiering af projekter er muligt, og herunder indgår finansieringen af nordisk deltagelse i samarbejdsprojekter i Arktis. Der lægges særlig vægt på udviklingen af nye ideer til arktiske samarbejdsprojekter. Ministerrådet kan bidrage finansielt til samarbejdet i Arktisk Råds permanente arbejdsgrupper og ad-hoc grupper og instrumenter, herunder Arktisk Råds 'Action Plan to Eliminate Pollution of the Arctic' (ACAP).
- *Mobilitetsprogram.* I det arktiske område støttes stipendieprogrammet som tillader studerende og forskere at deltage i universitetssamarbejdet indenfor det arktiske område. I stipendiumprogrammet udnyttes erfaringerne fra Ministerrådets øvrige stipendie- og mobilitetsprogrammer. Særlig vægt vil blive lagt på Nordisk Ministerråd nuværende udvekslingsprogrammer og at de bl.a. inddrager embedsmænd, parlamentarikere, journalister, erhvervsfolk, kunstnere, kunsthåndværkere, skoler, mm.
- *Formidling af resultater, informations- og kontaktvirksomhed samt netværksopbygning.* Ministerrådet deltager i Arktisk Råds arbejde som permanent observatør, og formidler information bl.a. via sin hjemmeside. I kontaktvirksomheden udnyttes så vidt muligt den eksisterende nordiske institutionsstruktur.

6. Samarbejdets organisering

Det Arktiske Samarbejdsprogram 2006–2008 forudses revideret i 2008. Revideringen skal forholde sig til de samlede aktiviteter i nordisk Ministerråd.

Sagkyndigkomiteen vil fortsætte med at være de nordiske Senior Arctic Officials, herunder repræsentanter for Færøerne og Grønland. Sagkyndigkomiteen vil have en rådgivende rolle ved udformningen, implementeringen og opfølgningen af Ministerrådets arktiske aktiviteter. Sagkyndigkomiteen kan indbyde ICC Grønland og Samerådet til at deltage i arbejdet i overensstemmelse med Ministerrådets retningslinier for samarbejde med de frivillige organisationer.

Ministerrådssekretariatet varetager sekretariatsfunktionen for Sagkyndigkomiteen.

Bilag IV: Nordisk Ministerråds Ruslandsprogram

Inledning

Förhållandena i Nordens närområde har förändrats sedan tio nya medlemsländer inträdde i Europeiska unionen den 1 maj 2004. Den accelererande politiska och ekonomiska integrationen i Europa och den ekonomiska utvecklingen i Nordens grannområden har stor betydelse också för Norden. Det gäller inte minst den ekonomiska växtpotentialen i området.

De nordiska samarbetsministrarna beslutade den 10 december 2004 om nya riktlinjer för Nordiska ministerrådets (NMR) samarbete dels med Estland, Lettland och Litauen och dels med Nordvästryssland för åren 2006–08. Dessa riktlinjer styr verksamheten och implementeras i alla ministerråd.

Riktlinjerna skall inte ses som en slutgiltig produkt, utan som ett steg i en pågående process för att utveckla samarbetet, i en fas där samtliga involverade länder, i synnerhet Ryssland som bör ta aktivt del i implementeringen av programmet, söker en väg framåt.

NMR:s samarbete inom grannlandsspolitiken skall ses som ett komplement till det samarbete som de enskilda nordiska länderna bedriver bilateralt med sina grannländer.

Nya resurser frigörs år 2006 till ökade satsningar i nordvästra Ryssland. Satsningarna, som bör ges ökad synlighet, skall inriktas på sådana områden där NMR har särskilda fördelar att erbjuda. Samarbetet med Ryssland skall således omfatta insatser som de nordiska länderna kan utföra bättre i gemenskap än var och en för sig och som lever upp till kravet på nordisk nytta. De nya riktlinjerna utgör ramen för samarbetet med nordvästra Ryssland.

Ministerråden avrapporterar årligen till samarbetsministrarna om pågående aktiviteter och framtida verksamhet.

Samarbetet med Ryssland fokuserar på de områden som ger mervärde. I riktlinjerna framhävs som nyckelområden bl.a. demokrati och styrning av rättsstaten, det gränsöverskridande samarbetet, forskning och innovation, IT-samarbete, sociala frågor och hälsa samt samarbetet inom miljö och hållbar utveckling. Samarbetsprojekt med NGO:s kommer att vara en del av samarbetet. Nordenfrämjande insatser ligger i alla de nordiska ländernas intresse.

Ett köns- och jämställdhetsperspektiv skall integreras i satsningarna och aktiviteterna inom Rysslandsprogrammet i enlighet med de överordnande principerna godkända av samarbetsministrarna.

Geografiskt eftersträvas att verksamheten i Nordvästryssland sker i Nordens närhet utan att någon formell avgränsning sker av det ryska begreppet Nordvästryssland.

De nordiska länderna kan bilateralt, men även via NMR, vara aktiva partners och bidraga till implementeringen och utvecklandet av EU:s Nordliga dimension, EU:s nya grannlandspolitik och "de fyra gemensamma rummen". NMR bidrar med uppgifter till Kommissionens nya nordliga dimensions informationssystem, som ger en överblick över aktiviteter i området.

Det regionala samarbetet skapar nya möjligheter i ett nytt Europa. NMR är öppet för nya politiska initiativ och berett till ett flerpartssamarbete mellan Norden, de baltiska länderna och deras grannar Ryssland och Vitryssland i ett gränsöverskridande samarbete. I detta samarbete kan också andra organisationer och EU:s nya finansieringsinstrument inlemmas. Påbörjad nätverksbyggning mellan sk. Euroregions fullföljs och vidareutvecklas i samarbete med andra regionala organisationer.

Samarbetet med Nordens grannländer evalueras genom att fackministerråden årligen till samarbetsministrarna rapporterar om sina aktiviteter i de baltiska länderna och Nordvästryssland. De nordiska institutionernas insatser i grannländerna samordnas genom och i samråd med ansvarigt ministerråd samt avrapporteras i årsredovisningarna. Institutionerna är pålagda att följa principerna i riktlinjerna för samarbetet.

Verksamheten i Ryssland – Rysslandsprogrammet – omfattar en lång rad verksamheter som de olika fackministerråden genomför och finansierar i enlighet med de överordnade riktlinjerna. Härutöver – och i samver-

kan med fackministerråden – genomförs aktiviteter finansierade genom ministerrådets särskilda grannlandspolitik. Fackministerrådens och under dessa institutionernas Rysslandsverksamhet redovisas sist. Genom grannlandspolitiken drivs och finansieras i första hand följande verksamheter:

- Kunskapsuppbyggnad och nätverk
- Deltagande i Nordliga dimensionens partnerskap
- Samarbete med frivilligsektorn i Nordvästryssland.
- Samarbete i Barentsregionen.

Dessa aktiviteter i Ryssland, liksom fackministerrådens egna rysslandsaktiviteter, stöds av NMR:s kontor i St. Petersburg och även NMR:s kontor i Kaliningrad efter det att det är etablerat. Härtill kommer viss verksamhet som gäller en större del av regionen, nämligen:

- Gränsregionalt samarbete.
- Nordiska projektexportfonden (Nopef).

Tyngdpunkten i grannlandsverksamheten ligger på kunskapsuppbyggnad och främjande av nätverk. På detta område har NMR:s hittillsvarande verksamhet varit särskilt framgångsrik. Kunskap har kunnat överföras från områden i Norden av särskild betydelse för demokrati, rättsstat och ekonomisk tillväxt.

En koncentration till verksamheter av kunskapsöverförande karaktär är också ett sätt att säkra kvaliteten i NMR:s arbete i Nordvästryssland. Kunskapsinvesteringar ger bestående effekter också efter det att den konkreta aktiviteten avslutats.

Att komplettera kunskapsuppbyggnaden med partnerskapsinsatser ligger i linje med NMR:s strävan att som regional organisation nära samverka med EU. Kvaliteten främjas av en samverkan med andra.

Frivilligsektorn är av stor betydelse för varje samhälles framtid. Det gäller också Nordvästryssland. På detta område har de nordiska länderna också viktiga erfarenheter att bidra med.

Ett nytt och närmare samarbete med Barentsrådet, slutligen, skall ses som ett besked om NMR:s önskan om ett mera systematiskt samarbete med de övriga regionala organisationerna i norra Europa.

I det följande beskrivs dessa verksamheter mera i detalj.

Kunskapsuppbyggnad och nätverk

En huvudinsats görs för att främja kunskapsuppbyggnad i Nordvästryssland. Det sker genom stipendieverksamhet och nätverksuppbyggnad på områden av särskild betydelse och där de nordiska länderna kan erbjuda fördelar som samarbetspartner. Befintliga stipendie-, utväxlings- och nätverksprogram inom NMR samordnas i ett överordnat program för kunskapsuppbyggnad. Nya delprogram skapas efter behov. Programmet täcker såväl de baltiska länderna som Nordvästryssland, men med tyngdpunken i Nordvästryssland.

Programmet skall stärka kunskaps- och kompetensutvecklingen samt bidra till ökad ekonomisk utveckling och konkurrenskraft i Norden och dess närområden samt stärka rättstaten och demokratin. Programmet skall öka kunskapen hos deltagarna om bl.a. nordiska värderingar, arbetsmetoder och företagande. Programmet kan även omfatta allmän kunskapsöverföring om hur samarbetet i Norden och i EU/EÖS fungerar. Samtidigt kan de nordiska länderna genom denna kunskapsöverföring få nyttig kunskap genom sina ryska och baltiska partners.

Kunskapsöverföring och nätverksbyggande insatser är viktiga element för att uppbygga en dynamisk utveckling på demokratiska villkor i området. Tyngdpunkten i samarbetet läggs på mobilitetsprogram och bildande av nätverk. Det konkreta innehållet i programmet kan emellertid variera över tid och bör styras av aktuella behov. Ministerrådet bör kunna samarbeta med bl.a. myndigheter i de nordiska länderna för att driva konkreta delprogram gemensamt.

Nordiska myndigheter, universitet, högskolor, NGO:s, kommunalförbund, näringslivsorganisationer etc. inbjuds att ingå i nya nätverk, som leverantörer av praktikplatser, seminarier etc. Även de nordiska institutionerna inbjuds att delta.

Dagens stipendieprogram bygger på principen att deltagarna själva individuellt finner fram till en praktikplats i ministerier, kommuner eller företag med stöd av bl.a. NMR kontoret i St. Petersburg. Detta system skulle i den nya ordningen kunna utbyggas med att deltagarna erbjuds färdiga paket av praktikplatser och skolningstillfällen.

Målgruppen för det nya programmet bör vara bred och omfatta opinionsbildare såsom bl.a. journalister, parlamentariker, andra politiker, forskare, lärare och studenter, konstnärer, författare, privata företagare och

anställda i lokala och kommunala myndigheter samt i små och mellanstora företag.

I kunskapsuppbyggnadsprogrammet ingår samtliga de mobilitets- och nätverksordningar som drivs av NMR samt nya delprogram efter behov. Dagens mobilitets och nätverksordningar har följande inriktning:

- Nordplus Nabo och Norfa Nabo skall bidraga till långsiktigt samarbete mellan Norden, Nordvästryssland och de baltiska ländernas högre akademiska läroanstalter, samt inom den ideella sektorn. Ordningen skall stärka samarbetet genom bildande av nätverk och omfattar utbyte av forskare, lärare och studenter. En del av stipendieordningen berör frivilligsektorn.
- Inom tjänstemannautbyte är strävan för Rysslands vidkommande att stötta en demokratisk, stabil och förutsägbar utveckling genom att stödja utvecklingen av styrsystem och administrativa strukturer i den offentliga förvaltningen, och genom kompetenshöjning inom demokratiutveckling och medborgarpolitik. Ordningen omfattar även de baltiska länderna.
- Vad gäller stipendieprogrammet för parlamentariker är målet att förmedla erfarenheter från nordiskt parlamentariskt arbete och representativ demokrati.
- NordProlink har som målsättning att erbjuda unga människor från de baltiska länderna och Nordvästryssland stipendier i nordiska företag i syfte att ge dem kunskap och erfarenhet av hur man driver modern näringsverksamhet under fria marknadsförhållanden.
- Sleipnir-Närområde är ett resestipendieprogram som syftar till att öka mobiliteten bland unga konstnärer och uppmuntra till verksamhet inom Norden. Mobilitetsprogrammet har visat sig vara ett lyckat sätt att bygga upp kontakter mellan Norden och de baltiska länderna och Nordvästryssland.
- Kulturutbyte för barn och unga är en av de äldsta aktiviteterna i de baltiska länderna och Nordvästryssland och har tidigare drivits som ett projekt inom Närområdesprogrammet. Ordningen är till för deltagare som är 18 år eller yngre.
- Journalistutbyte är ett kurs- och stipendieprogram riktat till journalister i Nordvästryssland som ges en inblick i allmänna presstraditioner och –metoder.

- Energidialogen har som syfte att skapa konkreta kontakter mellan energimyndigheterna i länderna för att förbättra förutsättningarna för en hållbar energiförsörjning.
- Ungdomens politiska nätverk skall främja ett bredare ungdomsutbyte mellan Nordvästryssland och de nordiska länderna.

Till dessa pågående aktiviteter skall, som nämnts, kunna läggas nya som utvecklas med utgångspunkt i identifierade behov.

För att stödja arbetet med kunskapsuppbyggnad och nätverk tillsätts en arbetsgrupp med experter på mobilitetsordningar under NSK med en deltagare från varje nordiskt land och självstyrande område. Det eftersträvas en bred och varierad kompetens på området om kunskapsuppbyggnadsprogram i Nordvästryssland.

Gruppen skall, en gång om året, till NSK överlämna en generell värdering av kunskapsuppbyggnadsprogrammet. I denna värdering ingår fackministerrådens bedömningar. Det påminns om att fackministerråden enligt riktlinjerna för samarbetet med Nordvästryssland skall rapportera årligen om alla sina aktiviteter till samarbetsministrarna.

Deltagande i EU:s partnerskap inom ramen för den Nordliga dimensionen

Nordiska Ministerrådet deltar i partnerskap där också den Europeiska Unionen är engagerad. Nordiska ministerrådets deltagande sker utifrån förutsättningen att partnerskapet skapar mervärde i förhållande till vad länderna var för sig kan uppnå samt kravet på att nordisk nytta uppnås. Aktiviteterna i förbindelse till partnerskapet skall löpande evalueras.

De nordiska länderna deltar nationellt i utvecklandet av EU:s Nordliga Dimension och EU:s nya grannlandspolitik enligt sina egna nationella prioriteringar. Därtill är länderna via ministerrådet multilateralt deltagare i de s.k. partnerskapen, dvs. miljöpartnerskap, partnerskap för social- och hälsofrågor och det partnerskapsliknande samarbetet på IT-området.

NMR avser att fortsätta sina satsningar på miljöpartnerskapet främst inom de nordiska finansieringsinstitutionernas ram emedan miljöpartnerskapet handlar om till omfattningen stora infrastrukturprojekt. Detta

samarbete kompletteras av sektorinsatser på miljöområdet, som anses viktiga för att igångsätta aktiviteter i Nordvästryssland.

NMR deltar i den Nordliga Dimensionens partnerskap för folkhälsa och socialt välbefinnande. NMR är deltagare i partnerskapet på lika fot med övriga deltagare, i allt 13 länder och åtta internationella organisationer. Deltagandet är förankrat genom likalydande beslut tagna av MR-S, MR-JÄM och MR-Narko. Partnerskapet har som huvudprioritering att bekämpa smittsamma sjukdomar (med särskilt fokus på HIV/AIDS) och livsstilsrelaterade sjukdomar, samt främja fysiskt och socialt välbefinnande genom aktivitet, kosthållning, levnadsvanor och samvaro. NMR bidrar till partnerskapet genom att sätta relevanta NMR-program i samanhang med partnerskapets aktiviteter och bidraga med koordinering på området. Som tillägg bidrager NMR med en heltidstjänst under två år vid kontoret i S:t Petersburg som ska arbeta tillsammans med partnerskapets sekretariat. Grundläggande för NMR:s deltagande är en tvärsektoriell approach där barn- och ungdomsperspektivet och genusperspektivet är framträdande. Ambitionen är att i framtiden knyta de sociala aktiviteterna tydligt till partnerskapet.

En samverkan mellan NMR, CBSS och EU har initierats beträffande informationsteknologi (IT) och kunskapssamhället. Ministerrådet har den första januari 2005 inträtt i ett partnerskapsavtal med Östersjörådet och EU-kommissionen på IT-området i regi av "the Northern eDimension Action Plan (NeDAP)". Inom ramarna för den Nordliga dimensionen riktar handlingsplanen uppmärksamheten mot Östersjöregionens särskilda politiska möjligheter och utmaningar i förhållande till informationsteknologi i synnerhet och kunskapssamhället i allmänhet. Samarbetet bygger på ömsesidigt politiskt intresse, substantiella prioriteringar samt finansiering.

Om det visar sig möjligt att öka deltagarnas, särskilt EU:s, engagemang i NeDAP kan också NMR tänkas öka sitt engagemang.

NMR eftersträvar deltagande i andra gemensamma partnerskapsprojekt. Det kan i framtiden även uppstå EU-partnerskap med Ryssland som en av flera aktörer som NMR kan ha intresse att deltaga i. Detta skulle tex. kunna vara på forskningsområdet.

NMR bidrar även i framtiden med uppgifter till EU-kommissionens Nordliga Dimensions Informationssystem, som skall ge en överblick över aktiviteter i området. NMR:s bidrag beskriver konkreta projekt och program och ger en mångsidig bild av verksamheten i Nordeuropa.

Samarbete med frivilligorganisationer i Nordvästryssland

Utveckling av samhälleliga strukturer i syfte att stärka demokratin är ett viktigt element i programmet. En demokratisk samhällsutveckling kräver konstant uppmärksamhet på mänskliga rättigheter och rättsstatliga principer som en förutsättning för medborgerlig dialog och nödvändigt deltagande i det samhällspolitiska livet. Väl fungerande, oavhängiga, samhällsstrukturer är avgörande för fritt meningsutbyte och för att ansvar skall kunna åvila samhällets medlemmar.

Ibland prioriterade områden är stöd till medborgar- och frivilligorganisationer som spelar en betydande roll för det folkliga engagemanget. Utveckling av och stöd till NGO-nätverk är av stor betydelse i en demokratiseringsprocess. Målet är en dokumenterad mätbar ökning av aktivitet och omfång av NGO-nätverk som har betydelse för demokratiseringsprocessen. Nordiskt deltagande sker under förutsättning att det finns särskild nordisk expertis på området.

Samarbete i Barentsregionen

De regionala samarbetsorganisationerna i norra Europa har ofta likartade politiska målsättningar och arbetsformer. NMR kan inom ramen för sin budget och av samarbetsministrarna antagna beslut om samfinansiering delta i aktiviteter initierade av andra regionala råd.

NMR:s och Barentsrådets verksamhet överlappar varandra geografiskt. En ändamålsenlig arbetsfördelning med Barentsrådet och Barents regionråd eftersträvas, enligt vilken NMR begränsar sina egna initiativ i det geopolitiska område Barentsregionen omfattar, men i gengäld deltar som partner i av Barentsrådet och Barents regionråd initierade samarbeten. NMR:s informationspunkter i Murmansk och i Arkhangelsk samordnas i största möjliga utsträckning med det norska Barentssekretariatets motsvarande kontor.

Samarbetet underlättas av att Barentsrådet och Barents regionråd har etablerade arbetsgrupper och arbetsprogram vilka genomför aktiviteter som är likartade med dem NMR har engagerat sig i. Anpassningen av NMR:s aktiviteter i Barentsområdet görs i samråd mellan respektive arbetsgrupper. I arbetet involveras även nordiska institutioner med relevant

kompetens. Det är avgörande att det konkreta samarbetet dokumenteras och avrapporteras till NSK.

NMR:s kontor i nordvästra Ryssland

Östersjöområdet har potential att bli en ledande tillväxtregion i Europa. I denna region är Nordvästryssland, och S:t Petersburg i synnerhet, av största betydelse. Kaliningrad är dessutom med sitt säregna geografiska läge av särskild betydelse.

NMRs styrka i ett framtida samarbete med Nordvästryssland ligger i hög grad i det faktum att NMR i tio års tid varit närvarande i regionen via sitt kontor i St. Petersburg och kontaktpunkterna i Barentsområdet, Murmansk, Arkhangelsk och Petrozavodsk. Denna närvaro kan ytterligare stärkas om det planerade kontoret i Kaliningrad kan öppnas inom den närmaste framtiden.

Kontoret/kontorens verksamhet styrs av samarbetsministrarnas riktlinjer för samarbetet med Nordvästryssland.

Kontoret i S:t Petersburg innehar en nyckelroll vad gäller identifikation av relevanta ryska aktörer till de olika aktiviteterna. Ett nytt kontor i Kaliningrad kommer att få liknande uppgifter.

I dag är kontoret ofta implementerande part i det nordiska engagemanget i olika aktiviteter då kontoret:

- är den lokala kontakten för de nordiska fackministerråden och deras utskott och arbetsgrupper, t.ex. för att identifiera relevanta ryska partner och därigenom underlätta samarbetet,
- bygger nätverk med de nationella myndigheterna, NGO:s och andra nationella och internationella aktörer i de ryska regionerna,
- är NMR:s lokala observatör som identifierar trender och möjligheter för gemensamma nodisk-ryska samarbeten,
- är exponent för allt som är "nordiskt" och verkar för att öka uppmärksamheten kring samarbetet på kulturområdet,
- har en betydlig kompetens som är till nytta för fackministrarnas vidareutveckling av samarbetet med de ryska regionerna,

- svarar för den praktiska sakbehandlingen, kvalitetssäkringen mm. av bl.a. utbytesordningarna på ett mer effektivt sätt än annars vore möjligt.

Resultatet av kontorets verksamhet avrapporteras i samband med avrapporteringen i förhållande till det resultatkontrakt som är ingånget med kontoret.

Gränsregionalt samarbete

Efter EU:s utvidgning kommer det gränsöverskridande samarbetet vid unionens yttre gränser att få ökad tyngd. EU har beslutat att nya grannskapsprogram och nya finansieringsinstrument kommer att införas för detta samarbete. Samtidigt har EU och Ryssland kommit överens om samarbete inom "de fyra rummen" (gemensamt ekonomiskt rum, gemensamt rum angående frihet, säkerhet och justitiefrågor, gemensamt rum angående extern säkerhet och gemensamt rum angående forskning, utbildning och kultur), vilket ger nya möjligheter till gränsöverskridande samarbete. NMR kan med sina erfarenheter bidra till genomförandet av gränsöverskridande projekt och därmed skapa grogrund för stabila tillväxtregioner. Det är avgörande att konkreta resultat dokumenteras och avrapporteras till NSK.

NMR utvecklar ett nytt gränsöverskridande projekt vid EU:s yttre gränser som omfattar samarbete mellan NMR, CBSS, nordiska gränskommittéer och gränsregioner i de baltiska länderna samt Ryssland och Vitryssland. Det nya projektet har fått namnet "Baltic Euroregional Network (BEN)". Projektet är en efterföljare till det gränsregionala projekt som NMR med utgångspunkt i sitt Vilnius-kontor bedrivit under åren 2002–2004.

NOPEF

NOPEF:s syfte är att stärka mindre och medelstora nordiska företags internationella konkurrenskraft genom att erbjuda förmånliga lån till för-

studier vid internationalisering och projektexport i Nordens närområden och östra Europa utanför EU och Efta.

För ändamålet samarbetar NOPEF bl.a. med NIB och NEFCO . NOPEF:s resurser används bl.a. till förmånliga lån för delfinansiering av förstudier, till projektidentifiering i egen regi, till projektexport och till informationsverksamhet bland nordiska företag.

NOPEF arbetar i flera länder men har en tyngdpunkt i Nordvästryssland. Utlåningsvolymen till Ryssland uppgår till 6 MDKK.

Fackministerrådens och institutionernas samarbete med Nordvästryssland

Flera fackministerråd samarbetar med Nordvästryssland. Exempel på sådant arbete finansierat av ministerråden är:

- Handbok för produktsäkerhet och marknadskontroll i Nordvästryssland
- Drug prevention support network for parents and professionals
- High-level seminar on gender mainstreaming for Vice-governors in NV Russia

Omfattningen av fackministerrådens samarbete är svårt att exakt ange i pengar emedan många projekt även omfattar de baltiska länderna. I många fall är det fråga om samfinansiering med andra ministerråd, institutioner och regionala aktörer.

Nordiska Investeringsbanken (NIB), som sedan i januari 2005 är nordisk-baltisk, finansierar verksamheter som har betydelse över ett brett område, bl.a. av betydelse för Rysslands ekonomiska utveckling.

Flera nordiska institutioner har väsentliga aktiviteter i Ryssland. Så har t.ex. NEFCO åtskilliga viktiga projektverksamheter i området. Härigenom ger NMR ett bidrag till en bättre miljö. NEFCO tillvaratar därigenom en betydelsefull del av NMR:s miljöambitioner.

Av övriga institutioner administrerar Nordforsk utväxlings- och nätverksordningarna Nordplus Nabo och NorFa Nabo.

Institutionerna skall i sin verksamhet följa de av samarbetsministrarna fastställda riktlinjerna för arbetet i Nordvästryssland. Det är vidare behov

av att ministerrådets sekretariat årligen avlägger en rapport om det samlade omfånget av fackministerrådens och institutionernas samarbete med Nordvästryssland.

Arbetsfördelning med övriga regionala organisationer

NMR:s arbete skall ses i perspektiv av också övriga regionala organisationers (CBSS, BEAC, AC) arbete. Rysslandsprogrammet innehåller inslag som strävar efter att fördjupa samarbetet och arbetsdelningen mellan dessa. För samverkan med CBSS innehåller programmet stöd till Northern eDimension och till gränsregionalt samarbete. Samarbetet med Barentsrådet stärks genom en ny inriktning av NMR:s arbete i Barentsrådets verksamhetsområde. NMR:s arktiska program är ett instrument för arbetet i Arktis tillsammans med Arktiska rådet.

Vedtak

Framställning 1/2006

Modvirkning af menneskeskabte klimaændringer

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 25 januari 2006 antagit nedanstående framställning efter förslag av Miljö- och naturresursutskottet, (A 1363/miljö).

Nordiska rådet har tillställt Nordiska ministerrådet nedanstående framställning:

Framställningen har följande lydelse:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* fastholde og forstærke sin indsats på nordisk plan og i alle relevante internationale fora for at nedsætte og modvirke menneskeskabte klimaændringer
2) *at* afholde en konference til belysning af samnordiske muligheder for forsknings- og udviklingsinitiativer med henblik på at bringe den fysiske planlægning bedre i stand til at tage højde for kommende klimaændringer i samfundsudviklingen. Konferencen, der bør henvende sig til nordiske politikere, forskere og repræsentanter for planmyndigheder på forskellige geografiske niveauer, bør om muligt afholdes i løbet af 2006 og kan gerne planlægges i samarbejde med NordRegio og Nordisk Råd
3) *at* udrede behovet for et nordisk samarbejde om at revidere forskrifter, normer og vejledninger for byggeri og anden fysisk infrastruktur i lyset af forventelige mere ekstreme klimaforhold i fremtiden

Oslo den 25 januari 2006

Ole Stavad
President

Frida Nokken
rådsdirektør

Framställning 2/2006

Program og principper for det nordiske justitssamarbejde

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 25 januari 2006 antagit nedanstående framställning efter förslag av Medborgar- och konsumentutskottet, (B 240/medborger).

Nordiska rådet har tillställt Nordiska ministerrådet nedanstående framställning:

Framställningen har följande lydelse:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at gennemføre "Ministerrådsforslag om program og principper for det nordiske justitssamarbejde" (B 240/medborger)

Oslo den 25 januari 2006

Ole Stavad
President

Frida Nokken
rådsdirektør

Framställning 3/2006

Fælles informationsindsats i de baltiske lande og Polen om de nordiske arbejdsmarkeder

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 26 april 2006 antagit nedanstående framställning efter förslag av näringsutskottet, (A 1376/næring).

Nordiska rådet har tillställt Nordiska ministerrådet nedanstående framställning:

Framställningen har följande lydelse:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

meget hurtigt at foretage en vurdering af behovet for, og i givet fald, hvordan der bedst etableres en fælles og/eller koordineret informationsindsats (i form af virksomhed, portal eller netværk) om de nordiske arbejdsmarkeder i hvert af landene Estland, Letland, Litauen og Polen fra 1. maj 2006

Stockholm den 26 april 2006

Ole Stavad
præsident

Frida Nokken
rådsdirektør

Framställning 4/2006

Nordisk kriminalpræventiv indsats for bekæmpelse af illegal arbejdskraft fra de baltiske lande og Polen

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 26 april 2006 antagit nedanstående framställning efter förslag av näringsutskottet, (A 1376/næring).

Nordiska rådet har tillställt de nordiska ländernas regeringar nedanstående framställning:

Framställningen har följande lydelse:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at som en del af samarbejdet på arbejdsmarkedsområdet, gennemføre en koordineret nordisk kriminalpræventiv indsats for at bekæmpe organisering af illegal arbejdskraft fra de baltiske lande og Polen i et tæt samarbejde med disse lande

Stockholm den 26 april 2006

Ole Stavad
præsident

Frida Nokken
rådsdirektør

Framställning 5/2006

Rapport och konferens om samhällssäkerhet

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 26 april 2006 antagit nedanstående framställning efter förslag av presidiet (A 1364/presidiet).

Nordiska rådet har tillställt Nordiska ministerrådet nedanstående framställning:

Framställningen har följande lydelse:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att*, med beaktande av de synpunkter som anförs i detta betänkande, utarbeta en rapport angående läge, utvecklingstendenser och ambitioner för de nordiska ländernas samarbete inom området samhällssäkerhet. Vidare skall rapporten innehålla överväganden och ställningstagande till ministerrådets fortsatta verksamhet inom området samhällssäkerhet. Ett huvudsyfte skall vara att klarlägga möjligheterna att ytterligare stärka den nordiska nyttan inom detta område. Rapporten skall därvid särskilt uppmärksamma följande frågor:

- Forskning och kunskapsuppbyggnad kring samhällssäkerhet: detta omfattar bl.a. de nya säkerhetshotens orsaker, karaktär, förlopp och konsekvenser, olika medel för att förebygga hot och främja säkerhet, samt rättsstatliga aspekter på åtgärderna mot nya hot och risker
- Erfarenhetsutbyte och praktisk samverkan mellan de nordiska länderna inom området samhällssäkerhet: detta skall bl.a. belysa omfattningen av och möjligheterna till övergripande samordning på regerings- och myndighetsnivå, till operativ samplanering och samverkan, samt till gemensam värdering och tillvaratagande av erfarenheter av faktisk samverkan under händelser som t.ex. Tsunami katastrofen, orkanen Gudrun, fågelinfluensan, med flera
- Kampen mot terrorismen och skyddet av de mänskliga rättigheterna: detta skall bl.a. behandla skillnader och likheter i de nordiska ländernas lagstiftning på området, samt möjligheterna att stärka det nordiska samarbetet till skydd av grundläggande mänskliga och medborgerliga fri- och rättigheter vid kampen mot terrorismen

2) *att*, i samråd med bl.a. Nordiska rådet och berörda myndigheter och andra relevanta institutioner/organisationer i de nordiska länderna, under år 2007 arrangera en konferens på temat nordiskt samarbete kring samhällssäkerhet

Stockholm den 26 april 2006

Ole Stavad
præsident

Frida Nokken
rådsdirektør

Framställning 6/2006

Styrkelse af substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 27 juni 2006 antagit nedanstående framställning efter förslag av Medborgar- och konsumentutskottet, Miljö- och naturresursutskottet och Näringsutskottet, (A 1386/medborger/miljø/næring).

Nordiska rådet har tillställt Danmarks, Finlands och Sveriges regeringar och Nordiska ministerrådet nedanstående framställning:

Framställningen har följande lydelse:

Nordisk Råd rekommanderer Danmarks, Finlands og Sveriges regeringer og Nordisk Ministerråd

at landene hver for sig og sammen arbejder for en styrkelse af substitutionsprincippet som vedtaget af EU- Parlamentet med henblik på en snarlig vedtagelse af REACH som et led i målsætningen om at fremme miljø, sundhed og forbrugerindsyn i forbindelse med kemikalieanvendelse

Torshavn den 27 juni 2006

Ole Stavad
Præsident

Frida Nokken
Rådsdirektør

Framställning 7/2006

Nordisk miljøfokus i Nord

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 20 september 2006 antagit nedanstående framställning efter förslag av Miljö- och naturresursutskottet (A 1387/miljø).

Nordiska rådet har tillställt de nordiska ländernas regeringar nedanstående framställning:

Framställningen har följande lydelse:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

1) *at* arbejde for, at de arktiske spørgsmål får et tydeligt fokus i EU's fortsatte politik og strategi for Den Nordlige Dimension; herunder udrede det eventuelle behov for en særlig EU-finansiering af denne del af Den Nordlige Dimension samt at de arktiske spørgsmål får en entydig forankring i EU-kommissionens struktur

2) *at* arbejde for, at Arktisk Råd, under de nordiske formandskaber i perioden 2007-2012, udarbejder oplæg til fælles minimumsstandarder for miljøkrav til off-shore virksomhed i arktiske havområder og til søtransport af olie, gas og andre miljøfremmede stoffer i disse sårbare områder

3) *at* komme overens om, at der inden udgangen af 2006 træffes beslutning om etablering af et permanent sekretariat for Arktisk Råd – i al fald for perioden 2007-2012

Lahtis den 20 september 2006

Ole Stavad
Præsident

Frida Nokken
Rådsdirektør

Framställning 8/2006

Bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 20 september 2006 antagit nedanstående framställning efter förslag av Välfärdsutskottet (A 1383/välfärd).

Nordiska rådet har tillställt de nordiska ländernas regeringar nedanstående framställning:

Framställningen har följande lydelse:

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att etablera ett formellt samarbete för erfarenhetsutbyte, koordinering av insatser, stöd och förståelse för varandras insatser och åtgärder när det gäller arbetet med smittskydd och bekämpning av fågelinfluensa

Lahtis den 20 september 2006

Ole Stavad
Præsident

Frida Nokken
Rådsdirektør

Framställning 9/2006

Rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og en traktat i Arktis

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 20 september 2006 antagit nedanstående framställning efter förslag av Medborgar- och konsumentutskottet (A 1392/medborger).

Nordiska rådet har tillställt Nordiska ministerrådet nedanstående framställning:

Framställningen har följande lydelse:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* den rettsvitenskapelige forskning styrkes i tilknytning til de nye mulighetene og utfordringene som åpner seg i havområdene i Nord
2) *at* det i samarbeid med Arktisk Råd arbeides for å få etablert en Arktisk traktat

Lahtis den 20 september 2006

Ole Stavad
Præsident

Frida Nokken
Rådsdirektør

Framställning 10/2006

Kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 31 oktober 2006 antagit nedanstående framställning efter förslag av Miljö- och naturresursutskottet, (A 1385/miljö).

Nordiska rådet har tillställt de nordiska ländernas regeringar nedanstående framställning:

Framställningen har följande lydelse:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

1) *at*, gennem HELCOM- samarbejdet, udrede perspektiverne i at stille strengere krav til de større passager- og lastfartøjer med det mål at forbyde ethvert udslip af toiletaffaldsvand til Østersøen fra disse fartøjer

2) *at*, i givet fald, virke for at gennemføre mulige regionalt eller generelt gældende forbud inden for en rimelig tidsfrist; herunder sikre at havnene i Østersøen sættes i stand til at modtage de forventelige toiletaffaldsmængder

3) *at*, indtil bindende bestemmelser kan gennemføres, virke for, at rederierne til fartøjer med store udledninger af toiletaffaldsvand, gennem aftaler, bringes til at praktisere opsamling og tømning i havne med passende modtagefaciliteter

4) *at* virke for at eksisterende havnekontrolsystemer udvikles, således at det effektivt og retfærdigt kan sikres, at alle pligtige fartøjer i Østersøen også i praksis afleverer alt pligtigt affald i havnene

Köpenhamn den 31 oktober 2006

Ole Stavad
President

Frida Nokken
Rådsdirektør

Framställning 11/2006

Projekt om kartläggning av utbildningsbehov innom demensområdet

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 31 oktober 2006 antagit nedanstående framställning efter förslag av Välfärdsutskott, (A 1395/välfärd).

Nordiska rådet har tillställt Nordiska ministerrådet nedanstående framställning:

Framställningen har följande lydelse:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att Nordiska ministerrådet fortsatt ger stöd till projektet under ledning av Social- og helsedirektoratet i Norge och ger dem i uppdrag att kartlägga utbildningsbehovet i de nordiska länderna samt att lämna förslag till hur en kompetensutveckling för personal inom detta område kan utformas

Köpenhamn den 31 oktober 2006

Ole Stavad
President

Frida Nokken
Rådsdirektør

Rekommendation 12/2006

"Pådriverordningene" for ophævelse af grænsehindringer

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 31 oktober 2006 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Näringsutskottet, (A 1397/næring).

Nordiska rådet har tillställt de nordiska ländernas regeringar nedanstående rekommendation:

Rekommendationen har följande lydelse:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

at samarbejde om at fremme "pådriverordningene" som foreslås af det norske formandskab, således at de får størst mulig juridisk kompetence og handlekraft

Köpenhamn den 31 oktober 2006

Ole Stavad
Præsident

Frida Nokken
Rådsdirektør

Rekommendation 13/2006

Tidsfrister for arbejdet med ophævelse af grænse-hindringer

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 1 november 2006 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Näringsutskottet, (A 1397/næring).

Nordiska rådet har tillställt Nordiska ministerrådet nedanstående rekommendation:

Rekommendationen har följande lydelse:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at sørge for at fremtidige tiltag til at ophæve grænsehindringer opfølges af konkrete tidsfrister

Köpenhamn den 1 november 2006

Ole Stavad
Præsident

Frida Nokken
Rådsdirektør

Rekommendation 14/2006

Styregruppe for håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 1 november 2006 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Presidiet, (A 1398/præsidiet).

Nordiska rådet har tillställt Nordiska ministerrådet nedanstående rekommendation

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at oprette en Styregruppe som tager ansvar for initiativ vedrørende håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens i det flerkulturelle samfund. Styregruppens sammensætning og mandat skal udformes i samarbejde med Nordisk Råd. Styregruppen skal have ansvar for:

- *at* tage initiativ til nordisk dialogforum, om håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens i det flerkulturelle samfund. Forumet skal ledes af Styregruppen
- *at*, på baggrund af dialogforum og eksperters bidrag, fremlægge forslag om hvordan det formelle nordiske samarbejde kan fremme håndtering af kulturel kompleksitet og sameksistens i det flerkulturelle samfund. Forslaget skal præsenteres på Nordisk Råds session 2007
- *at* i forbindelse med den periodiske sammenstilling af indikatorer og data om de nordiske landes bæredygtige udvikling – udvikle og inddrage et antal indikatorer, der beskriver fremskridtene i de nordiske lande med hensyn til integration af borgere med anden kulturel og etnisk baggrund

Köpenhamn den 1 november 2006

Ole Stavad
Præsident

Frida Nokken
Rådsdirektør

Rekommendation 15/2006

Nordisk handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 1 november 2006 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Välfärdsutskottet, (B 247/velfærd).

Nordiska rådet har tillställt Nordiska ministerrådet nedanstående rekommendation:

Välfärdsutskottet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att aktivt arbeta för att implementera Nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet

Köpenhamn den 1 november 2006

Ole Stavad
Præsident

Frida Nokken
Rådsdirektør

Rekommendation 16/2006

Bekämpning av spridningen av hiv/aids och multiresistent tuberkulos i Barentsområdet

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 1 november 2006 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Välfärdsutskottet, (A 1382/velferd).

Nordiska rådet har tillställt Nordiska ministerrådet nedanstående rekommendation:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att* satsa mer inom social- och hälsoområdet, speciellt när det gäller fattigdom och socialt utsatta och därigenom ta upp HIV/AIDS och tuberkulosproblematiken, inom ramen för programmen för Den nordliga dimensionens partnerskap för hälsa och socialt välbefinnande, där också oblasterna Arkangelsk och Murmansk blir prioriterade
2) *att* i budgetarbetet för 2008 och framöver avsätta medel till finansiering av social- och hälsoområdet i programmen, med fokus på bekämpning av fattigdom, social utsatthet och spridningen av HIV/AIDS och tuberkulos
3) *att* undergrupper till programmen inom ramen för Den nordliga dimensionens partnerskap för hälsa och socialt välbefinnande löpande avrapporterar till Nordiska rådet om programmens framskridande speciellt när det gäller arbetet med HIV/AIDS och tuberkulos

Köpenhamn den 1 november 2006

Ole Stavad
Præsident

Frida Nokken
Rådsdirektør

Rekommendation 17/2006

Barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 1 november 2006 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Välfärdsutskottet, (A 1400/välfärd).

Nordiska rådet har tillställt de nordiska ländernas regeringar nedanstående rekommendation:

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

1) *att* sätta in kraftfulla åtgärder för att förbättra tillgängligheten och komma tillrätta med väntetidsproblematiken för barn och unga
2) *att* mål bör sättas upp som indikerar att väntetiden för den första konsultationen inte får överstiga 7–10 dagar och för alla patienter ska en individuell plan upprättas

Köpenhamn den 1 november 2006

Ole Stavad
Præsident

Frida Nokken
Rådsdirektør

Rekommendation 18/2006

Kampagne imod formidling af sexkøb

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 2 november 2006 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Medborgar- och konsumentutskottet, (A 1381/medborger).

Nordiska rådet har tillställt Nordiska ministerrådet nedanstående rekommendation:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* kun anvende hoteller, der udsteder en garanti om, at hotellet ikke medvirker til formidling af sexkøb og om, at alt personale på hotellet har fået skriftlige retningslinjer herom

2) *at* oprette en hjemmeside med en positiv liste, der på lovlig vis registrerer de hoteller, der garanterer, at de ikke formidler sexkøb og som har givet sit samtykke dertil. Hjemmesiden skal omfatte Norden og naboområder, hvor de nordiske organisationer har aktiviteter

Köpenhamn den 2 november 2006

Ole Stavad
Præsident

Frida Nokken
Rådsdirektør

Rekommendation 19/2006

Beskyttelseshuse til ofre for menneskehandel

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 2 november 2006 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Medborgar- och konsumentutskottet, (A 1391/medborger).

Nordiska rådet har tillställt Nordiska ministerrådet nedanstående rekommendation:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* tage initiativ til oprettelse, medvirken i, driftstøtte eller kompetencebidrag til beskyttelseshuse i de nordiske lande, Nordvestrusland og Baltikum for ofre for menneskehandel, i et samarbejde med landenes myndigheder og med frivilligorganisationer på området
2) *at* tage initiativ til en erfaringsudveksling blandt socialarbejdere, engageret i beskyttelsesindsatsen for kvinder udsat for menneskehandel. Erfarings-udvekslingen skal sigte på at kvalificere det fremtidige, daglige arbejde i beskyttelseshuse samt på oplysningsvirksomhed om menneskehandel i Norden, Nordvestrusland og Baltikum

Köpenhamn den 2 november 2006

Ole Stavad
Præsident

Frida Nokken
Rådsdirektør

Rekommendation 20/2006

Bekæmpelse af menneskehandel for sexuel udnyttelse

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 2 november 2006 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Medborgar- och konsumentutskottet, (A 1393/medborger).

Nordiska rådet har tillställt Nordiska ministerrådet nedanstående rekommendation:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at udarbejde en fælles nordisk handlingsplan, mod menneskehandel for seksuel udnyttelse. Handlingsplanen skal både fokusere på en mere effektiv indsats mod menneskehandel og på mulighederne for at arbejde målrettet for at skabe en holdningsændring, når det gælder brugen af prostitution. Udformningen og konkretiseringen af handlingsplanen skal ske i dialog med Nordisk Råd

Köpenhamn den 2 november 2006

Ole Stavad
Præsident

Frida Nokken
Rådsdirektør

Rekommendation 21/2006

Nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 2 november 2006 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Miljö- och naturresursutskottet, (A 1394/miljø).

Nordiska rådet har tillställt Danmarks, Finlands, Norges och Sveriges regeringar nedanstående rekommendation:

Nordisk Råd rekommanderer Danmarks, Finlands, Norges og Sveriges regeringer

1) *at* udarbejde en nordisk vision og strategi for transportsektorens drivmiddelforsyning år 2020, der fremmer såvel miljø-, klima- som forsyningsmålsætninger i de nordiske lande
2) *at* samarbejde om en accelereret og langsigtet afbalanceret udbredelse af biodrivmidler i de nordiske lande – dels gennem aktivt at påvirke EU's lovgivning, dels gennem udveksling af erfaringer mellem de nordiske lande om inciterende rammebetingelser, dels gennem iværksættelse af fællesnordiske forsknings- og demonstrationsprojekter
3) *at* modvirke nye grænsehindringer for borgerne i de nordiske lande ved at samarbejde om standarder og distributionsnormer for biobrændsler

Köpenhamn den 2 november 2006

Ole Stavad
Præsident

Frida Nokken
Rådsdirektør

Rekommendation 22/2006

Frivilligsektoren

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 2 november 2006 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Kultur- och utbildningsutskottet, (B 244/kultur).

Nordiska rådet har tillställt Nordiska ministerrådet nedanstående rekommendation:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *å* gjennomføre "Ministerrådsforslag om Nordiska ministerrådet och det civila samhället – en strategi" (B 244/kultur) under hensyntagen til de synspunkter som er fremført i betenkningen om forslaget

2) *å* gi en samlet rapportering om samarbeidet med NGO/interesseorganisasjoner som del av Nordisk Ministerråds budsjett og årsberetning, samt via Nordisk Ministerråds hjemmeside

Köpenhamn den 2 november 2006

Ole Stavad
Præsident

Frida Nokken
Rådsdirektør

Rekommendation 23/2006

Deklaration om nordisk språkpolitik

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 2 november 2006 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Kultur- och utbildningsutskottet, (B 245/kultur).

Nordiska rådet har tillställt Nordiska ministerrådet nedanstående rekommendation:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *å* gjennomføre "Ministerrådsförslag om Deklaration om nordisk språkpolitik" (B 245/kultur) under hensyntagen til de synspunkter som er fremført i betenkningen om forslaget
2) *å* gi tegnspråkene samme stilling som lovfestede minoritetsspråk, samt å vurdere den nordiske språkkonvensjonen med hensyn til dette
3) *å* utarbeide en tiltaks-/handlingsplan for å realisere målsettingene i Deklarasjon om nordisk språkpolitikk
4) *å* prioritere tiltak på området *språkforståelse* i den kommende perioden

Köpenhamn den 2 november 2006

Ole Stavad
Præsident

Frida Nokken
Rådsdirektør

Rekommendation 24/2006

Nabolands-tv etter digitaliseringen

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 2 november 2006 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Kultur- och utbildningsutskottet, (A 1388/kultur).

Nordiska rådet har tillställt de nordiska ländernas regeringar nedanstående rekommendation:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landenes regjeringer

1) *å* sikre at de nordiske public service- kanalene inngår i programtilbudet når digital-tv innføres
2) *å* arbeide for en harmonisering av tekniske standarder for digital-tv

Köpenhamn den 2 november 2006

Ole Stavad
Præsident

Frida Nokken
Rådsdirektør

Rekommendation 25/2006

Nordplus- programmene 2008–2011

Enligt artiklarna 45 och 5 6 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 2 november 2006 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Kultur- och utbildningsutskottet, (B 246/kultur).

Nordiska rådet har tillställt Nordiska ministerrådet nedanstående rekommendation:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å gjennomføre "Ministerrådsforslag om videreutvikling av Nordplus- programmene 2008-2011" (B 246/kultur) under hensyntagen til de synspunkter som er fremført i betenkningen om forslaget

Köpenhamn den 2 november 2006

Ole Stavad
Præsident

Frida Nokken
Rådsdirektør

Rekommendation 26/2006

Komparativt studie om iværksættere i Norden

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 2 november 2006 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Näringsutskottet, (A 1396/næring).

Nordiska rådet har tillställt Nordiska ministerrådet nedanstående rekommendation:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at gennemføre et komparativt studie af hvilke forskellige tiltag de nordiske lande har gennemført for at skabe flere iværksættere og nye virksomheder

Köpenhamn den 2 november 2006

Ole Stavad
Præsident

Frida Nokken
Rådsdirektør

Rekommendation 27/2006

Nordiska ministerrådets budget för 2007

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 2 november 2006 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Presidiet, (B 243/presidiet).

Nordiska rådet har tillställt Nordiska ministerrådet nedanstående rekommendation:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att* förändringar i telefontjänsten Hallå Nordens verksamhet skall ske i dialog med Nordiska rådet
2) *att* upprätthålla finansieringen av Orkester Norden år 2007 och aktivt arbeta för att säkra de ekonomiska och organisatoriska förhållandena för Orkester Norden på lång sikt
3) *att* reservera nödvändiga finansiella medel för att fortsatt kunna genomföra den nordiska traditionen Kura Skymning på biblioteken i Norden
4) *att* öronmärka 3 MDKK för att skydda kvinnor i närområdet mot trafficking
5) *att* inom ramen för 4-4310-1 Projektmedel - Social- och hälsovårdspolitik öronmärka 2,5 MDKK för narkotika samarbetet
6) *att* reservera 3 MDKK för att följa upp och igångsätta aktiviteter med utgångspunkt i rapporten "Norden som global vinderregion"
7) *att* inom ramen för 6-0960-1 NGO- virksomhed i Östersjöregionen öronmärka 1 MDKK för nordisk-baltiskt frivilligsamarbete
8) *att* öka anslaget 2-4120-2 Nordjobb med 200 TDKK
9) *att* öronmärka 1,5 MDKK för arktisk forskning med inriktning på klimat och miljö

Ökning av anslag enligt följande:

Budgetposter (TDKK)		
2-4120-1	Nordjobb	200
3-3310-1	Projektmidler - Miljø	1.000
4-5150-1	Projektmidler - Næring, energi og regionalpolitik	1.000
	Ökning totalt	***2.200***

Reduktion av anslag enligt följande:

2-4110-1	Projektmidler - Arbejdsmarked og -miljø	-200
6-0870-1	Arktisk samarbejdsprogram	-1000
5-1000-1	Strukturpulje	-1.000
	Reduktion totalt	***-2.200***

Omdisponering av anslag:

Budgetposter (TDKK)		
-5150-1	Projektmidler - Næring, energi og Regional	1.000
2-2505-1	Dispositionsmiddel - Uddannelse og forskning	1.000
4-4310-1	Projektmidler - Social og helse	1.000
	Sammanlagt ökning av anslag	***3.000***
	Finansiering - användningar av odisponerade medel	
4-5190-1	Expo 2005	-500
5-0185-1	Nedbrydelse af grænsehindringer	-1.000
5-0190-1	Reformer på institutionsområdet	-400
5-0195-1	Europasamarbejdet	-300
5-0435-1	Generalsekretærens dispositionsreserve	-400
5-0445-1	Formandskabspuljen	-400
	Finansiering	***-3.000***

Presidiet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att ministerrådsförslag om Nordiska ministerrådets budget 2007 (C2), läggs till handlingarna

Särskilda yttranden

Budgetdialog

Nordiska rådet har under året vid samrådsmöten informerats om de reformer som Nordiska ministerrådet igångsatt i förhållande till budgetprocessen. Det viktigaste för Nordiska rådet här är nog att själva budgetdokumentet blir mera transparent så att det är lättare att företa politiska prioriteringar. För Nordiska rådet är det viktigt att fokusera på politiska prioriteringar och inte fastna i detaljer om olika puljer. Det förutsätts att budgetdokumenten för år 2008 skall ha en annan utformning så att det klart framgår hur budgetmedel fördelas på de olika sakområdena.

Angående uppföljningen av budgetrekommendationen önskar Nordiska rådet en uppstramning så att det angående de frågor som rådet i rekommendationen specifikt lyft fram skall ske en mera kontinuerlig tillbakarapportering så att rådet kan hålla sig orienterad om hur projekten/prioriteringarna framskrider.

Vidare önskar Nordiska rådet att budgetprocessen framöver mer än tidigare skulle ske i en diskussion med fackministerråden och relevant utskott i Nordiska rådet. Det är avgörande för den nordiska budgetprocessen att de olika ministerråden känner ett större ansvar för budgeten för respektive sektor och för en dialog om detta med respektive utskott i Nordiska rådet. Det innebär att själva budgetdialogen skall inledas redan i januari månad så det är klart vilka prioriteringar Nordiska rådet har. I det sammanhanget önskar Nordiska rådet också att man väljer ut ett begränsat antal områden som man följer upp och fokuserar på under några år i direkt dialog mellan fackministerråd och relevant utskott i Nordiska rådet.

Om konsumentpolitik

Vid omstruktureringen av Nordiska ministerrådet år 2005 nedlades ministerrådet för konsumentfrågor som ett officiellt ministerråd. Samarbetet skall dock fortsätta på ett informellt plan. De anslag som det konsumentpolitiska samarbetet hade år 2005 vidareförs i budgeten via strukturpuljen. Nordiska rådet vill poängtera att det är viktigt att det de facto finns en tillräcklig budget för samarbetet med hänvisning till det samarbetsprogram som går från 2005-2010 på området. Vidare bör de politiska prioriteringarna ske i dialog och samarbete med Nordiska rådet.

Om Nordforsk

I budgetförslaget uppgår andelen för Nordforsk till 100 MDKK vilket motsvarar i stora drag en åttondel av den totala budgeten. Satsningen på forskning är massiv och samstämmer väl med de politiska prioriteringarna för det nordiska samarbetet. Nordforsks organisation har givits en utsträckt autonomi med en egen självständig förvaltning och egen beslutskompetens. Detta är i enighet med den princip om en självständig och oberoende forskning som är förhärskande i de nordiska länderna. Problemet är dock att den relativt sett stora satsningen på Nordforsk riskerar att urholka den nordiska budgeten. Enligt ovannämnda modell kan man hävda att Nordiska ministerrådet mer eller mindre är ett transitkonto och reellt sett inget inflytande har på hur dessa 100 MDKK disponeras. Det är Nordiska rådets hållning att de drygt 800 MDKK som är det nordiska samarbetets budget i det stora hela är en mycket blygsam summa som därför skall användas så effektivt som möjligt för att generera mera nordiskt samarbete. Det är ur parlamentarisk synvinkel avgörande att det politiska systemet har inflytande på hur den nordiska budgeten disponeras. Vidare bör Nordiska rådet kunna ha inflytande på eller det bör åtminstone skapas någon form för dialogforum för att kunna komma med förslag till vilka områden som skall prioriteras inom Nordforsks verksamhet. För Nordiska rådet är det avgörande att man kan komma med politiska signaler om vilka områden man skall fokusera på i Nordforsk.

Nordiska ministerrådet ingår ett avtal med Nordforsk i samband med beviljningen av medel från budgeten. I det sammanhanget är det viktigt att Nordiska rådet kan komma med inspel om vilka områden som från parlamentarisk sida skall prioriteras.

Om kulturfonden

Nordiska rådet har under många år i budgetarbetet förhindrat nedskärningar i Nordiska kulturfondens anslag. I årets budgetförslag bibehålls anslaget för Nordiska kulturfonden på samma nivå som år 2006. D.v.s. att Nordiska kulturfonden inte har berörts av de interna omprioriteringarna som varit ett instrument vid framtagandet av budgetförslaget. Nordiska rådet anser att Nordiska kulturfonden permanent skall fredas från detta budgettekniska tilltag. Vidare anser Nordiska rådet att det bör övervägas om Nordiska kulturfondens anslag skall förhöjas i framtiden. Vidare är det viktigt att som ett resultat av omläggningen av det nordiska kultursamarbetet fortsätta att se på arbetsfördelningen mellan Nordiska kulturfonden och Nordiska ministerrådet. Detta skall ske i samarbete med Nordiska rådet.

Avvikande åsikt

Den konservativa gruppen i Nordiska rådet önskar en allmän nedskärning av budgeten med 3 % vilket motsvarar c:a 25 MDKK. De övriga partigrupperna i Nordiska rådet har inte ställt sig eniga i detta krav vilket medför att Nordiska rådets samlade hållning är att budgetramen skall bibehållas på den nivå som förslaget till budgeten anger.

Köpenhamn den 2 november 2006

Ole Stavad
Præsident

Frida Nokken
Rådsdirektør

Internt beslut 1/2006

Rapportör inom området samhällssäkerhet

Nordiska rådet har den 26 april 2006 antagit nedanstående internt beslut efter förslag av Presidiet (A 1364/presidiet).

Nordiska rådet har tillställt Presidiet nedanstående internt beslut:

Presidiet föreslår

att Nordiska rådet beslutar

att ut peka en rapportör med uppgift att följa utvecklingen och det nordiska samarbetet inom området samhällssäkerhet

Stockholm den 26 april 2006

Ole Stavad
præsident

Frida Nokken
rådsdirektør

Internt beslut 2/2006

Nordiske udfordringer om sameksistens

Nordiska rådet har den 1 november 2006 antagit nedanstående interna beslut efter förslag från Presidiet (A 1399/præsidiet):

Nordiska rådet har tillställt Presidiet nedanstående interna beslut:

Nordisk Råd beslutter

at vedtage de nordiske hovedudfordringer om sameksistens og at oversende dem som stafet til "Co-existence of Civilizations" - initiativet

Köpenhamn den 1 november 2006

Ole Stavad
Præsident

Frida Nokken
Rådsdirektør

Internt beslut 3/2006

Anvendelse af hoteller der ikke medvirker till formidling af købesex

Nordiska rådet har den 2 november 2006 antagit nedanstående interna beslut efter förslag från Presidiet (A 1381/medborger):

Nordiska rådet har tillställt Presidiet nedanstående interna beslut:

Nordisk Råd beslutter

at vedtage intern instruks om at kun anvende hoteller, der udsteder en garanti om, at hotellet ikke medvirker til formidling af sexkøb og om, at alt personale på hotellet har fået skriftlige retningslinjer herom

Köpenhamn den 2 november 2006

Ole Stavad
Præsident

Frida Nokken
Rådsdirektør

Presidiets uppföljning av interna beslut

Internt beslut 1/2005

EU's direktivforslag til softwarepatent

Nordisk råd har den 29. juni 2005 vedtatt følgende interne beslutning efter forslag fra Næringsutvalget (A 1372/næring):

Nordisk Råd beslutter

at orientere EU's Ministerråd for IT og Europa-Parlamentet om nærværende forslag

Presidiet meddeler:
Europakommisionen valgte ikke å gjenfremstille saken for parlamentet, etter førstegangsbehandling der, derfor har rådet valgt ikke å oversende sine synspunkter på det direktivforslaget som falt, men avvente en evt. ny behandling av et nytt utkast.

Presidiets konklusjon:
Presidiet rapporterer til den 58. session at det besluttet følgende den 20. september 2006: Intern beslutning 1/2005 er ikke ferdigbehandlet.

Internt beslut 2/2005
Inrättande av vicepresident i Nordiska rådet

Nordisk råd har den 27. oktober 2005 vedtatt følgende interne beslutning etter forslag fra presidiet (A 1377/presidiet):

Nordiska rådet beslutar

1) *att* inrätta en vicepresident i Nordiska rådet
2) *att* vicepresidenten väljs från samma delegation som presidenten
3) *att* vicepresidenten fungerar som presidentens ersättare utan egna ansvarsområden
4) *att* förändra § 48 i Nordiska rådets arbetsordning till följande ordalydelse: Presidiet består av presidenten, vicepresidenten och högst elva andra valda medlemmar av rådet. Till president väljs medlem från det land i vilket nästa ordinarie session skall äga rum. Varje land och partigrupp bör vara representerat i presidiet
5) *att* förändra § 50 i Nordiska rådets arbetsordning till följande ordalydelse: Presidiets förhandlingar leds av rådets president. Vid presidentens förfall leds mötet av vicepresidenten. Vid dennes förfall utser de närvarande medlemmarna inom sig den som skall leda förhandlingarna

Presidiet meddeler:
Beslutningene fra den 57.sesjon er trådt i kraft og ordningen med vicepresident er gjennomført.

Presidiets konklusjon:
Presidiet rapporterer til den 58. session at det besluttet følgende den 20. september 2006: Intensjonen med intern beslutning 2/2005 er oppfyllt.

Øvrige vedtak under Nordisk Råds 58. sesjon

A. Vedtak om å ikke foreta seg noe

Ingen

B. Vedtak om å ta til etterretning

a. som ferdigbehandlede spørsmål

(31. oktober)

1. Temadebatt om utvecklandet av Norden som global vinnarregion. Balansen: välfärd/marknadskrafter (Dokument 8)

(1. november)

1. Statsministrarnas redogörelse (Dokument 4)
2. Regeringarnas redogörelse om de självstyrande områdenas ställning i det officiella nordiska samarbetet
3. Samarbetsministrarnas redogörelse om avskaffandet av gränshinder i Norden
4. Utenriksministrenes redegjørelse (Dokument 5)
5. Forsvarsministrenes redegjørelse (Dokument 6)
6. Det internationale Norden. Nordisk samarbejde i europæisk ramme 2006. Rapport fra Nordisk Ministerråd (Dokument 19)
7. Medlemsforslag om arbeidet med grensehindringer (A 1397/næring)
8. Præsidieforslag om fremme af flerkulturel kompetence og udvikling af indikatorer for sammenhængskraft (A 1398/præsidiet)
9. Innsats på barne- og ungdomsområdet i det norske formannskapet i Nordisk Ministerråd 2006 (Dokument 11)
10. Integrering av jämställdhet i det nordiska samarbetet. Redogörelse från Nordiska ministerrådet (Dokument 12)
11. Alkoholpolitisk samarbeid i Norden. Redogörelse från Nordiska ministerrådet (Dokument 13)
12. Ministerrådsforslag om sundhed, kost og fysisk aktivitet. Nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet (B 247/velfærd)
13. Medlemsforslag om formalisert samarbeid mellom Nordisk Ministerråd og Barentsrådet, i arbeidet med å bekjempe spredningen av hiv/aids og multiresistent tuberkulose (A 1382/velferd)
14. Utskottsförslag om barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden (A 1400/välfärd)

(2. november)

1. Medlemsforslag om nordisk kampagne imod formidling af sexkøb (A 1381/medborger)
2. Medlemsforslag om beskyttelse af kvinder udsat for menneskehandel (A 1391/medborger)
3. Medlemsforslag om bekæmpelse af menneskehandel for seksuel udnyttelse (A 1393/medborger)
4. Tilpasning til klimaendringer. Redogörelse från Nordiska ministerrådet (Dokument 14)
5. Arktisk klimaforskning. Redogörelse från Nordiska ministerrådet (Dokument 15)
6. Nordisk Energihandlingsplan 2006-2009 – Status og politiske hovedprioriteringer. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 16)
7. Udvalgsforslag om nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken (A 1394/miljø)
8. Det nordiska kultursamarbetet i en ny tidsålder. Redogörelse från Nordiska ministerrådet (Dokument 17)
9. Ministerrådsförslag om Nordiska ministerrådet och det civila samhället – en strategi (B 244/kultur)
10. Ministerrådsförslag om Deklaration om nordisk språkpolitik (B 245/kultur)
11. Medlemsförslag om nordisk grannlands-tv efter digitaliseringen (A 1388/kultur)
12. NordForsk, dess strategi og prioriteringer. Redogörelse från Nordiska ministerrådet (Dokument 18)

13. Ministerrådsforslag om videreutvikling av Nordplus-programmene 2008–2011 (B 246/kultur)
14. Medlemsforslag om iværksættere i Norden (A 1396/næring)
15. Nordisk Råds årsberetning 2005 (Dokument 1)
16. Att möta globalisering tillsammans. Program för Nordiska rådets arbete 2007 (Dokument 3)
17. Rapport om Kontrollkomiteens virksomhet 2006 (Dokument 7)
18. Nordisk samarbejde 2005. Beretning om Nordisk Ministerråds virksomhed (C 1)
19. Forslag til Nordisk Ministerråds planer og budget 2007 (C 2)
20. Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhet for 2005 (C 3/kk)
21. Beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2005 (C 4/kk)
22. Beretning til Nordisk Råd og Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2005 (C 5/kk)
23. Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds budget for 2007 (B 243/presidiet)
24. Meddelelse om rekommandasjon 33/2002/kultur Nordisk språkgemenskap
25. Meddelelse om rekommandasjon 13/2003/välfärd Förebyggande av diabetes (annen og tredje at-sats)
26. Meddelelse om rekommandasjon 16/2003/miljø GMO i jordbruget
27. Miljøsikkerhed ved skibstrafik i Østersøen
28. Meddelelse om rekommandasjon 25/2003/kultur Idrætten, en integrerende kraft i Norden
29. Meddelelse om rekommandasjon 26/2003/kultur Domænetab
30. Meddelelse om rekommandasjon 27/2003/kultur Nordisk oplæsningskonkurrence – arbejde med nordiske klassikere i grundskolen
31. Meddelelse om rekommandasjon 11/2004/miljø Økologiske landbrugsvarer i Norden
32. Meddelelse om rekommandasjon 13/2004/kultur Nordisk design og samarbeid mellom kultur- og næringsliv
33. Meddelelse om rekommandasjon 19/2004/medborger Samarbeid med urfolkene i Barentsregionen
34. Meddelelse om fremstilling 6/2005/presidiet Informationsaftaler mellem de nordiske lande i forbindelse med bekæmpelse af grænsehindringer
35. Meddelelse om fremstilling 7/2005/miljø Handlingsplan för nordiskt fiske-, jord- och skogsbruks- samt livsmedelsamarbete 2005–2008
36. Meddelelse om fremstilling 8/2005/miljø Revideret strategi for genetiske ressourcer for fiskeri, jordbrug, skovbrug og levnedsmidler i Norden 2005-2008
37. Meddelelse om fremstilling 9/2005/medborger/miljø/næring EU's kemikalielovgivning, REACH
38. Meddelelse om fremstilling 10/2005/næring Krav til EU's softwarepatent
39. Meddelelse om fremstilling 11/2005/næring Vurdering av EU's direktivforslag til softwarepatent
40. Meddelelse om fremstilling 12/2005 Kraftsituationen i Norden
41. Meddelelse om rekommandasjon 14/20057presidiet Ny struktur for Nordisk Ministerråd
42. Meddelelse om rekommandasjon 15/2005/presidiet Nordiska ministerrådets Rysslandsprogram
43. Meddelelse om rekommandasjon 16/2005/presidiet Nordisk Ministerråds Arktiske Samarbejdsprogram 2006-2008
44. Meddelelse om rekommandasjon 17/2005/kultur Nordisk-baltiskt nätverksarbete för frivilligorganisationer
45. Meddelelse om rekommandasjon 18/2005/kultur Arktisk forskning (annen at-sats)
46. Meddelelse om rekommandasjon 20/2005/kultur Strukturreform for det nordiske kultursamarbeidet
47. Meddelelse om rekommandasjon 21/2005/kultur Spel- och lotterimarknaderna
48. Meddelelse om rekommandasjon 22/2005/velferd Design for alle – et nordisk handlingsprogram
49. Meddelelse om rekommandasjon 24/2005/medborgar Nordisk jämställdhetssamarbetsprogram 2006–2010
50. Meddelelse om rekommandasjon 25/2005/medborger Bekjempelse av menneskehandel (annen at-sats)
51. Meddelelse om rekommandasjon 27/2005/næring Nordisk Næringspolitisk Samarbejdsprogram 2006-2010

52. Meddelelse om rekommandasjon 28/2005/kultur Komparativ studie av de nordiske lærerutdanningene
53. Meddelelse om rekommandasjon 29/2005/miljø Handlingsplan for det nordiske energisamarbejde 2006-2009
54. Meddelelse om rekommandasjon 30/2005/presidiet Nordisk Ministerråds budget for 2006
55. Meddelelse om fremstilling 3/2006/næring Fælles informationsindsats i de baltiske lande og Polen om de nordiske arbejdsmarkeder
56. Meddelelse om fremstilling 4/2006/næring Nordisk kriminalpræventiv indsats for bekæmpelse af illegal arbejdskraft fra de baltiske lande og Polen
57. Presidiets meddelelse om intern beslutning 2/2005 Inrättning av vicepresident i Nordiska rådet

b. i påvente av nye meddelelser i spørsmålet til neste år

(2. november)
1. Meddelelse om rekommandasjon 5/2003/välfärd Pensioner och förtidspensionering
2. Meddelelse om fremstilling 2/2004/næring Open Source Software
3. Meddelelse om fremstilling 7/2004/medborgar Samarbetsprogram på konsumentområdet 2005-2010
4. Meddelelse om fremstilling 13/2005/medborger Konference om korruption
5. Meddelelse om rekommandasjon 19/2005/medborger Helse og næringsutvikling blant urfolk i Barents-regionen
6. Meddelelse om rekommandasjon 23/2005/välfärd Anpassning av handikapplagar och -författningar till att omfatta psykiskt sjuka handikappade
7. Meddelelse om rekommandasjon 26/2005/medborger Rapport om bekjempelse av menneskehandel
8. Presidiets meddelelse om intern beslutning 1/2005 EU's direktivforslag til softwarepatent

c. bemyndigelse til utvalgene/presidiet om å ta meddelelsene til etterretning og avvente ny meddelelse til neste år

(2. november)
1. Meddelelse om rekommandasjon 13/2003/välfärd Förebyggande av diabetes (första attsats)
2. Meddelelse om rekommandasjon 18/2005/kultur Arktisk forskning
3. Meddelelse om rekommandasjon 25/2005/medborger Bekjempelse av menneskehandel (første at-sats)

C. Vedtak i interne spørsmål

(31. oktober)
1. Godkjennelse av deltakerliste
2. Godkjennelse av dagsorden
3. Godkjennelse av Regler för sessionens genomförande (Dokument 2)

(1. november)
1. Præsidieforslag om nordiske hovedudfordringer om sameksistens (A 1399/præsidiet)

(2. november)
1. Anvendelse af hoteller der ikke medvirker till formidling af købesex
2. Nordisk Råds årsberetning 2005 (Dokument 1)
3. Att möta globalisering tillsammans. Program för Nordiska rådets arbete 2007 (Dokument 3)
4. Rapport om Kontrollkomiteens virksomhet 2006 (Dokument 7)
5. Rigsrevisionens beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhet for 2005 (C 3/kk)
6. Beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2005 (C 4/kk)
7. Beretning til Nordisk Råd og Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2005 (C 5/kk)

8. Fastsettelse av tid og sted for sesjonen 2005

E. Valg

(2. november)

1. Val av Nordiska rådets president
2. Val av Nordiska rådets vicepresident
3. Val av Nordiska rådets presidium
4. Val av medlemmar till Nordiska rådets utskott samt kontrollkommitté
5. Val av ordförende och vice ordförande i Nordiska rådets utskott samt kontrollkommitté
6. Val av Valkommitté
7. Val av medlemmar till Nordiska investeringsbankens kontrollkommitté for perioden 1 juni 2006 till 31 maj 2008
8. Val av medlemmar och suppleanter till styrelsen för Nordiska kulturfonden 2007 och 2008
9. Val av revisorer och revisorsuppleanter för Nordiska kulturfonden 2007 och 2008
10. Val av medlemmar till Nordiska Handikappolitiska rådet 1 januari 2006 till 31 december 2008

Presidium, sekretariat, sakkyndige m.m.

Presidium, arbeidsutvalg, sekretariat, sakkyndige m.m.

Presidium

Arja Alho, Finland
Sinikka Bohlin, Sverige
Berit Brørby, Norge
Dagfinn Høybråten, Norge
Johan Linander, Sverige
Jón Kristjánsson, Island
Kristian Pihl Lorentzen, Danmark, visepresident
Inge Lønning, Norge
Outi Ojala, Finland
Rannveig Guðmundsdóttir, Island
Simo Rundgren, Finland
Martin Saarikangas, Finland
Ole Stavad, Danmark, president

Arbeidsutvalg

Danmark
Ole Stavad (S), formand
Kristian Pihl Lorentzen (V), næstformand
Allan Niebuhr (KF)
Kristen Touborg (SF)
Anita Knakkergaard (DF)

Finland
Outi Ojala (vänst), ordförande
Martin Saarikangas (saml), viceordförande
Arja Alho (sd)
Tarja Cronberg (gröna)
Ragnar Erlandsson (ÅC)
Pehr Löv (sv)
Leena Rauhala (kd)
Simo Rundgren (cent)

Island
Sigríður Anna Þórðardóttir (Sj.), formand
Jón Kristjánsson (F), næstformand

Norge
Inge Lønning (H), leder
Berit Brørby (A), nestleder
Asmund Kristoffersen (A)
Thore A. Nistad (FrP)
Rolf Reikvam (SV)
Dagfinn Høybråten (KrF)
Dagfinn Sundsbø (Sp)
Anne Margrethe Larsen (V)

Sverige
Sinikka Bohlin (s), ordförande
Kent Olsson (m), vice ordförande
Lars Wegendal (s)
Lisbeth Grönfeldt Bergman (m)
Ann-Kristina Johansson (s)
Stefan Tornberg (c)
Anita Brodén (fp)
Gunilla Tjernberg (kd)
Elina Linna (v)
Jan Lindholm (mp)

Særlig innbudte gjester

Prismottakere

Anthony, Anna, vinner av Nordisk Råds filmpris
Barret, Natasha, vinner av Nordisk Råds musikkpris, Norge
Fares, Josef, vinner av Nordisk Råds filmpris
Hansen, Bogi, vinder af Nordisk Råds Miljøpris
Sonnevi, Göran, vinner av Nordisk Råds litteraturpris

Nordiske gjester

Andersen, Grethe, måltids- og ernæringschef
Anttila, Sirka-Liisa, 2:a vice talman, riksdagen, Finland
Baldvin Jonsson, direktør
Barrett, David, ledsager til musikkprisvinner
Björlykke, Oskar Stein, presentatør av Nordisk Råds litteraturpris
Bonnier, Eva, förläggare
Brattestå, Hans, Stortingets direktør
Braaten, Else Marie, tidl. Sekretær Norges delegasjonssekretariat
Eiken, Jens, bryggerichef
Elleman Jensen, Uffe
Eriksson, Susanne, bedömningskommittén för Nordiska Rådets natur- och miljöpris
Felby, Claus, professor
Forsberg, Anders, Riksdagsdirektör, Sverige
Fosaa, Anna Maria, ledsager til miljøprisvinderen
Hammer, Øyvind, ledsager til musikprisvinderen
Helgi Bernódusson, Altingets generalsekretær
Hoff, Anne, juryleder for Nordisk Råds Filmpris
Hulth, Lone Njor, direktør for HORESTA
Hulth, Mats, direktør for SHR
Hörður. H. Bjarnason, ambassadör
Innanen, Marja, överinspektør, Finland
Jagland, Thorbjørn, Stortingets President, Norge
Jepsen, Ole, Afdelingschef, Danmark
Joensen, Edmund, Lagtingsformand, Færøyene
Juutinen, Heikki, direktør og styregruppen for Ny Nordisk Mad
Knookala, Christina, direktør, Finland
Laufey Haraldsdóttir, styregruppen for Ny Nordisk Mad
Lubanski, Marianne, udviklingsdirektør
Lyberth, Dorthie, formandssekretær
Siarhei Machulski (gæst)
Marget Hauksdottír, Island
Marteinsdóttir, Emilia, projektleder
Anastasiya Matchanka, gæst
Motzfeldt, Jonathan, Vestnordisk Råd
Mouritzen, David Koch, sekretariatsleder, Danmarks fiskehandlere
Møller, Petter, direktør, Øresundskomiteen
Nordström, Tina, kok
Old, Henrik, formand, Vestnordisk Råd
Olsen, Roar, direktør
Rasmussen, Erik, adm. direktør
Noa Reddington, MandagMorgen
Risvik, Einar, direktør og styregruppen for Ny Nordisk Mat
Salovaara, Eero, Finlands ambassadør i Danmark
Schauman, Sven, afdelingsforstander Ålands hotel- og restaurationsskole
Sigurdur Hall, køkkenchef
Solbjerg, Inger, direktør, Innovasjon Norge
Sólveig Pétursdóttir, Altingets præsident
Sonnevi, Kerstin, ledsager til litteraturprisvinder
Strand, Ida, senioranalytiker
Svavar Gestsson, Islands ambassadør i Danmark
Thordur Thorarinsson, rådssekretær, Vestnordisk Råd
Toft, Annette, vicedirektør i Landbrugsraadet, Danmark
Veierød, Tove, styreleder, Norge
Westerberg, Per, Sveriges talmand
Wiuff, Søren, landmand, Danmark

Internasjonale gjester

TRH Prince El Hassan of Jordan
Princess Sarvath af Jordanien
Bonde, Jens Peter, folketingsmedlem/Europaparlaments medlem
Churov, Vladimir E., MP, State Duma, Russia
Darakijian, Boghos
Davletova, Kamilja, MP, Russia
Doesburg, Ton, Benelux working group on "Benelux after 2010"
Dohjoka, Nart
Dubrovin, Sergey I., MP, State Duma, Russia
Faqir, Sayed, Jordans hoff
Garmashov, Sergey, MP, Archangelsk regional Assembly
Gerasimova, Anna, Russia
Hejoj, Muhammad Al, Lt. Col.
Jbour, Farhan, Col.
Kawar, Tawfiq, generalkonsul
Kawar, Mrs.
Khlifat, Mahmoud, Lt.
Khrisheh, Abdallah, Lt. Col.
Kosarev, Nikolay, MP, Russia
Kosheh, Kahlid Al, Major
Laizane-Jurkane, Marika, Head of the Secretariat of the Baltic Assembly, Latvia
Luntsevich, Valentin V., MP, State Duma, Russia
Maghriz, Ra'ed Al, Capt.
Maini, Sheela Lianee, forretningsudvikler
Makahleh, Ibrahim, Capt.
Mango, Ahmad, Dr.
Mazuronis, Valentinas, MP, Baltic Assembly, Lithuania
Morten Messerschmidt, PACE
Michiels, Ludy, Secretary General, Benelux Interparliamentary Consultative Council
Anatolyi Mikhailov, rector
Mroue, Jamie, Jordans hoff
Ni'mah, Hassan Abu, Jordans hoff
Olsen, Henrik, head of secretariat, Belgium
Petersons, Aigars, Vice President, Baltic Assembly, Latvia
Popov, Vjacheslav, MP, Council of Federation of the Federal Assembly, Russia
Rahaibeh, Ahmad Al, Lt.
Rifai, Hussein Al, Jordans hoff
Rõngelep, Ene, Secretary of the BA, Estonian Delegation
Sarychev, Alexandr V., MP, State Duma, Russia
Simulik, Valerijus, MP, President, Baltic Assembly, Lithuania
Sitnov, Viktor, MP, Russia
Smirnov, Georgy, Chairman of the Leningrad Region Legislative Assembly, Russia
Steityeh, Zaina
Taimla, Andres, MP, Vice President, Baltic Assembly, Estonia
Velliste, Trivimi, Member of the Presidium, Estonia
Vidarsdóttir, Lilja, Deputy Secretary General, Belgium
Zommere, Erika, MP, Baltic Assembly, Latvia
Zyoud, Mohammad Al, Capt.

Ungdommens Nordiske Råd

Danmark
Brorson, Semine Lykke
Flydtkjær, Dennis
Gøtzsche, Lisbeth Sejer
Hansen, Mikael Stage
Hülsen, Kasper
Jørgensen, Jacob Bjerregaard
Klein, Lone
Lauritzen, Karsten
Otte, Dennis
Ottosen, Anna-Louise
Paisley, Erik Winther
Sand, Jens
Seebach, Martin
Skovse, Astrid Ravn
Sørensen, Mette Heide
Thomsen, Søren Stokholm
Tønnies, Ditte Houston

Færøerne
Gardlykke, Kristoffur
Jacobsen, Jógvan
Johannessen, Eliseus Ólason
Lindenskov, Fia
Nielsen, Rúni
Skorheim, Jógvan

Grønland
Andersen, Mike K.
Johansen, Britta Nielsen
Petersen, Mads

Finland
Ahonen, Antti

Backlund, Lotta, president
Bertills, Anna
Erkkilä, Petra
Johansson, Jani
Korkalainen, Tuomas
Kortman, Teo
Lindberg, Minna
Mouna, Marianne
Papunen, Annastiina
Vesa-Matti Saarakkala
Salmi, Timo
Seppänen, Tytti
Weide, Marjukka

Åland
Fagerström, Karl
Häggblom, Emilia
Janson, Erika
Karlsson, Johanna
Olofsson, Julia

Island
Eggert Sólberg Jónsson
Páll Heimisson
Rakel Björk Benediktsdóttir

Norge
Bårdsgjerde, Marianne
Edvardsen, Morten
Erichsen, Elisabeth Toft
Fosse Andersen, Alexander
Grønn, Ole Henrik
Månsson, Ulrika
Rolstad, Marit
Skulstad, Helene Z.
Stenlund, Gustaf
Øvregård, Håvard, ordstyrer

Sverige
Agrell, Edvard
Federly, Frederick
Grannas, Jenny
Hassel, Johan
Hjelseth, Anja Kristin
Scheffer, Ellinor
Åberg, Elise Marianne

Nordiske institusjoner og informasjonskontorer

Abraskevicius, Saulius, Nordisk informationskontor i Vilnius, Litauen
Bjerke, Christin, Nordisk informasjonskontor, Sør-Norge
Bjørvik Eira, prosjektleder i Nordjobb, Norge
Breivik, Torbjørg, daglig leder, Nors språkråd
Bruaset, Unni, Viceadm. Direktør, Nordisk Energiforskningsprogram
Brundin, Patrik, professor, Nordisk Genbank
Cleemann Rasmussen, Martin, rådgiver, Nordisk Genbank
Edgren, Ludde, seniorrådgiver, NordForsk
Eriksson, Runa, projektleder, Norden i Fokus
Fimland, Erling, direktør, Nordisk Genbank for Husdyr
Gross, Imants, direktør, Nordisk Ministerråds kontor i Letland
Halm, Niels, direktør, Nordens hus på Færøerne
Hanhijärvi, kontorchef, Nordisk Ministerråds kontor i Sankt Petersburg
Hakamies-Blomqvist, Liisa, direktør for NordForsk
Heiskanen, Teppo, Nordisk informasjonskontor i Vilnius, Litauen
Helgesen, Hilde, seniorrådgiver, Nordisk Innovationscenter
Holmgren, Nils-Åke, ledamot, Kvarkenrådet, Sverige
Jensen, Anette, Nordisk informationskontor i Sønderjylland
Jönsson, Mats, direktör, Nordiska kulturfonden
Kristensen, Ivar, administrasjonssjef, Nordisk InnovationsCenter
Lassén, Ulf, verksamhetsledare, Nordiska informationskontoret i Umeå, Sverige
Liebst, Anna Sophie, Hallo Norden
Löfström, Jamima, informationschef, NIB
María Jónsdóttir, leder af Nordisk informationskontor i Akureyri, Island
Heidi Myllyniemi, avdelingssekreterare
Nielsen, Calus, bestyrelsesformand for NAPA
Norrlund, Sofie, direktör, Nordens institut på Åland
Palshøj, Peter, generalsekretær, Samak
Petterson, Carita, direktør, Nordisk Ministerrårdskontor i Estland
Ritzler, Per, generalsekretær for Foreningen Norden
Ruud, Espen, Nordisk InnovationsCenter
Rydberg, Ellen, Senior rådgiver, NordForsk
Schreiber, Mads Peter, viceadministrerende direktør, Nordisk InnovationsCenter
Storvik, Kjetil, administrerande direktør, Nordisk InnovationsCenter

Vaagsnes, Tormod, styreleder, Nordisk informasjonskontor, Sør-Norge
Vasiliauskas, Arturas, projektkoordinator, Nordisk informationskontor i Litaun
Wallton, Karin, informatør i Norden i Fokus
Wilén, Henrik, direktör, NIFIN

Foreningene Norden

Bjarni Daníelsson, formand, Foreningen Norden, Island
Björklund, Carita, Foreningen Norden, Færøyene
Bue, Karen, generalsekretær, Foreningen Nordens Forbund
Dahlvik, Åsa, koordinator, Föreningen Nordens ungdomsförbund, Finland
Djuurhus, Høgni, sekretær, Foreningen Norden, Færøerne
Esther Sigurðardóttir, Foreningen Norden, Island
Häggman, Larserik, generalsekraterare, Föreningen Norden, Finland
Johansson, Helena, administratör, Foreningen Nordens Forbund
Larsen, Peter Jon, generalsekretær, Foreningen Norden
Vilbergsson, Stefán, Foreningen Norden, Sverige

De nasjonale delegasjonenes sekretariater

Danmark
Sandø, Jonna, kontorfuldmægtig
Hagemann, Henrik, generalsekretær
Hansen, Lavst Riemann, stf. Generalsekretær
Hansen, Signe Agertoft, elev
Kildevæld, Gitte, vagtmester
Stegemüller, Ulla, kontorfuldmægtig
Villemoes, Katinka, fuldmægtig

Färöarna
Joensen, Høgni, delegationssekretær
Rein, Marius, delegationssekretær

Grönland
Hartmann, Jakob Hansen, seniorrådgiver
Hynne Nielsen, Anja, delegasjonssekretær

Finland
Blomberg, Katja, expeditionsassistent
Eriksson, Magnus, sekreterare för internationella ärenden
Kokko, Tuuli, adb-instruktør
Kupias, Leea, ass. för int. ärenden
Lohiniva, Greta, råd för int. ärenden
Mairue, Sirpa, ass. för int. ärenden
Moisander, Paula, sekr. för int. ärenden
Saarela, Mikko, adb-instruktör
Salo, Kari, råd för internationella ärenden
Savola, Jukka säkerhetsdirektör
Tallqvist, Kristiina, ass. för intern. Ärenden
Talvitie, Ossi, överexpeditionschef
Zilliacus, Patrick, råd för internationella ärenden

Åland
Falck, Maj, byråsekreterare
Holm-Johansson, Marine, delegationssekreterare

Island
Belinda Theriault, afdelingschef
Lárus Valgarðsson, delegationssekretær
Stígur Stefánsson, afdelingsleder

Norge
Andreassen, Bjørn, delegasjonssekretær
Brun, Sølvi, rådgiver
Bäcklund, Solvor, rådgiver
Mosberg-Stangeby, Thomas, rådgiver
Myhre-Jensen, Kjell, sekretariatsleder
Ness, Synnøve, konsulent
Oftedal, Eline, rådgiver
Robstad, Bjørn Willy, førstekonsulent
Syse, Christian, avdelingssjef

Sverige
Alvarson, Dan, internationell assistent
Dismorr, Ann, kanslichef
Hedenström, Jonas, internationell assistent
Hjelm, Eva, internationell sekreterare
Lindström, Margareta, chefsekreterare
Smekal, Eva, sektionschef
Tollin, Ingrid, internationell sekreterare

Nordisk Råds partigruppesekretariater

Den sosialdemokratiske gruppen
Stenarv, Gunnar, partigruppssekreterare

Midtengruppen
Momrak-Wright, Marit, partigruppsekretær

Den konservative gruppen
Jensen, Mikkel Hyldebrandt, partigruppesekretær

Den venstresosialistiske grønne gruppen
Nikolajsen, Mads, partigruppesekretær

Rådssekretariatet

Avasalu, Urve, sekreterare
Broman, Kenneth, rådgivare
Cronqvist, Kristina dokumentations-sekreterare
Ekberg, Kenneth, rådgivare
Gadebusch, Camilla, chefsekretær
Haaland, Hilde Elisabeth, dokumentasjonsansvarlig
Hustoft, Arne, Student
Kristín Ólafsdóttir, rådgiver
Lindroos, Päivikki, rådgivare
Nokken, Frida, rådsdirektør
Pedersen, Susanne Scharbau, sekretær
Rasmussen, Jens Nytoft, rådgiver
Schwarz, Jesper, rådgiver
Thele, Rune, rådgiver
Wendt, Johanna von, sekretær
Widberg, Jan, rådgivare

Nordisk Råd og Ministerråds kommunikasjonsavdelning

Arvidsson, Karin, rådgivare
Forslund, Britt-Marie, rådgivare
Fröderberg, Magnus, webfotograf
Helgi Thorsteinsson, webredaktør
Haagensen, Klaus Munch, rådgiver
Holmer, Birgitte, informationsassistent
Jansson, Johannes, koordinator
Krista Jónsdottir, studentermedhjælper
Kveseth, Magne, rådgiver
Nielsen, Kåre Riis, kommunikationschef
Nolhage, Jesper, studentermedhjælper
Olsson, Kjell, grafiker
Pelttari-Heikka, Sari, webjournalist
Schou-Knudsen, Jesper, rådgiver
Sigfusson, Søren, Web koordinator
Sætre, Eivind, webtekniker
Sørensen, Torkil, rådgiver
Wikström, Uffe, kommunikationsrådgiver

Nordiska ministerrådets sekretariat

Aalling, Charlotte, rådgiver
Alling, Johan, rådgiver
Andersen, Morten, studentermedhjælper
Andersen, Søren Juel, rådgiver
Andreassen, Torill, studentermedhjælper
Assentoft, Annette, projektleder
Belsø, René, rådgiver
Bender, Anne Sofie, rådgiver
Birk, Kristian, afdelningssjef
Bock, Nikolaj, rådgiver
Bogason, Loa, rådgiver
Boserup, Sofia Pitt, afdelingskoordinator
Burgaard, Anna Bryld, Projektledare
Børner, Maj, Direktionskoordinator
Christensen, David C., studentermedhjælper
de Palo, Maria-Pia, rådgiver
Dinsen, Jesper, servicemedarbejder
Djernæs, Lars, rådgiver
Donde, Monica, rådgiver
Dunker, Cathrin, koordinator
Ekenger, Mats, rådgiver
Eklund, Torbjörn, ekonomimedarbetare
Eriksen, Jakob Tråsdahl, kommunikationsmedarbejder
Felixson, Tryggvi, afdelingschef
Fransson, Karin, studentermedhjælper
Frees, Lene, rådgiver
Gallardo, Jean-Yves, rådgiver
Gran, Anna, akademisk medarbejder
Grande, Rigmor Duun, avdelningssjef
Groth, Susanne, avdelingskoordinator
Gudjonsson, Ásmundur, rådgiver
Heinämaa, Riitta, rådgiver
Hernes, Margrethe, rådgiver
Jensen, Rasmus, studentermedhjælper
Johannesson, Sara, rådgiver
Johansson, Reynir, rådgiver
Jørgensen, Charlotte D., webmedarbejder
Karlsson, Ulla-Jill, rådgiver
Kjerulf-Jensen, Betina, avd.koordinator
Kofoed Pedersen, Ane, rådgiver
Koet Astad, Ingveig, rådgiver
Kristensen, Iben Keller, projektleder
Lindau, Jonas, ekonomimedarbetare
Lindblad, Johan, rådgiver
Lindeberg, Carita, ekonomimedarbetare
Lindegaard, Josephine, koordinator
Lindegaard, Katrine, studentermedhjælper
Madslund, Merete, koordinator

Maltau, Anne Birgitte, projektmedarbejder
Möller, Christian, rådgiver
Møller, Torben Eis, ITmedarbetare
Barbro Niess, servicemedarbetare
Nisses, Anna, personale- og souschef
Olsen, Vagn Egede, avdelingschef
Pagh Abudi, Nancy, servicemedarbejder
Pedersen, Martin Dan, IT-medarbejder
Peltonen, Carita, rådgivare
Persson, Lisa, koordinator
Petersen, Pia, ekonomimedarbetare
Petersen, Sigrun E., koordinator
Rahunen, Mia, koordinator
Grunde Birkeland Rian, rådgiver
Runeberg, Kate, rådgivare
Rydbrink, Bodil, økonomimedarbejder
Skovgaard, Lone, ekonomimedarbetare
Stilbo, Frank, servicechef
Steffensen, Lise Lykke, rådgiver
Stærk, Bente, rådgiver
Svinth, Dorthe Elise, stabsrådgiver
Thelin, Vadim, projektleder
Titlestad, Gard, avdelingsjef
Unckel, Per, generalsekreterare
Vigh, Pia, rådgiver
Wallin Kucer, Rebecka, rådgivare
Yndeheim, Ola, rådgiver
Øxseth, Bente, koordinator

Internasjonale sekretariater

Dakhova, Nadezda, Federal Assembly of the Federation of Russia, Russia
Jankauskaite, Renata, Secretary for the Lithuanian Delegation, Baltic Assembly
Kuzmina, Irina, secretary of the delegation, Russia
Putnina, Ingrida, Secretary for the Latvian Delegation, Baltic Assembly

Referenter/stenografer

Danmark
Karsten Jensen
Lars Busch Nielsen
Nanna Kleist
Alice Frejo Varder
Ellen Olsen
Bodil Jørgensen

Finland
Birgi Filppa
Anita Karrento
Jari Niittuinperä
Paula Nyholm
Marja-Leena Stenman
Niklas Varisto

Norge
Marit Brunner
Aud Flugsrud
Anneli Horgen
Anne Jarnæss
Gro Nesland
Jorun Waaden

Sverige
Agneta Bernström
Lisbeth Davidsson
Kristina Grönholm
Roland Nilsson

Tolker

Ahonen, Aino
Albeck, Tuulikki
Andersson, Pirkko-Liisa
Blomster, Paula
Borgþor S. Kjærnestad
Buggeskov, Elena
Duvantier, Claire
Hellström, Sirpa
Hiltunen, Jaana
Jóhann Hlíðar Hardarson
Jussila, Ahti
Kaljunen, Riitta
Liljeström, Marjatta
Lönnroth, Maj
Magnus Gudnason
Myllymäki, Aija
Peerless Aase
Repin, Aleksei
Salvör Aradóttir
Tchekhov, Alexandre
Tizard, Yvonne
Turganova-Lööw, Alexandra
Törmä, Annica
Vik-Tuovinen, Gun-Viol
Vähälummukka, Vappu
Zöega, Anne

Politisk sakkyndige

Aaltonen, Kristina, partigr.sekretær (S)
Ahlroth, Asta, politisk rådgiver (VSG)
Bakas, Ann, sekreterare (SD)
Berthelsen, Manasse, politisk rådgiver
Bode, Mette Wigand, pol. rådgiver (M)
Dybing, Svein, politisk sekretær (S)
Elgstrand, Maria, sakkunnig
Mathisen, Ragnhild, politisk rådgiver (S)
Mo, Geir, sekretariatsleder (FrP)
Poulsen, Jenseeraq, partisekretær
Rohdin, Lennart, politisk sekreterare (M)
Seip, Marianne, politisk sekretær (S)
Søndergård, Pernille, politisk sekretær (VSG)
Tikkala, Terhi, politisk sekreterare (M)
Utas, Gudrun, politisk sekreterare (V)
Wang, Beate, politisk rådgiver (VSG)

Sakkyndige

Danmark
Abel, Vibeke, afdelingschef
Abild, Susanne, fuldmægtig
Ankjær-Jensen, Karsten, kontorchef
Árni Olafsson, konsulent
Barnholt, Gunvor, specialkonsulent
Becker, Thomas, kontorchef
Bregnballe, Martin, chefkonsulent
Børner, Thomas, departementschef
Dinesen, René, ministersekretær
Dybvad, Karsten, departementschef
Eberhardt Søndergaard, Dorthe, fuldmægtig
Engell, Mikaela, chefkonsulent
Harbo Hansen, Majken, studentermedhjælper
Helbo, Michael, fuldmægtig
Jacobsen, Erik, departementschef
Jensen, Lene Brøndum, ministersekretær
Jørgensen, Mogens, kontorchef
Jørgensen, Ole Fester, fuldmægtig
Kamper, Nete, pressemedarbejder
Korsholm, Søren, ministersekretær
Krausing, Jarl, fuldmægtig
Kristensen, Marianne, specialkonsulent
Krog, Jakob, ministersekretær
Kæseler, Per, rådgiver
Lidegaard, Bo, departementsråd
Lose, Lars, ministersekretær
Marklund, Nanna, fuldmægtig
Molander, Else, kontorchef
Møller, Grethe Fenger, fuldmægtig
Mørch, Peter, ledende ministersekretær
Nielsen, Flemming Gerhard, kontorchef
Nørgaard, Hjørdis de Stricker, fuldmægtig
Niels Paarup-Petersen, analytiker
Rasmussen, Carl Bjørn, fuldmægtig
Rasmussen, Torben Kornbech, vicedirektør
Rinder, Michael, rådgiver
Schou, Anette, international rådgiver
Schouenburg, Jacob, ministersekretær
Spreckelsten-Syberg, Lars von, specialkonsulent
Stampe Sørensen, Sune, ministersekretær
Svenningsen, Søren Bukh, kontorchef
Sørensen, Lars Hovbakke, Ekstern Lektor, Ph.D.
Thuesen, Mads Lunde, fuldmægtig
Utzon-Frank, Tine, arbejdsgruppesekretær
Vensild, Troels, ministersekretær
Voetmann, Per, kontorchef
Wilms Andersen, Katrine, ministersekretær
Zaane, Peter van, fuldmægtig
Østergaard, Knud, kontorchef
Aarøe-Hansen, Mikkel, ministersekretær

Færøyene
Dalsgaard, Jóannes, Landsstyret
Gaard, Katrin, fuldmægtig
Hansen, Poul Gert, departementschef
Hanusardóttir, Marjun, departementschef
Joensen, Rúni, departementschef
Lamhauge, Peter Alberg, departementschef
Petersen, Petur, Landsstyret
Poulsen, Halla Nolsøe, fuldmægtig
Róin, Maria, afdelingsdirektør
Samuelsen, Bjørt, informasjonsrådgiver
Tummasarson, Rókur, Landsstyret
Velbastað, Niels á, NSK-medlem

Grønland
Berndtsson, Anders, direktør
Burridge, Kirstine, kontorfuldmægtig
Jakobsen, Alfred, direktør
Kleemann, Claus, afdelingschef
Mathiassen, Jakob, AC-fuldmægtig
Mathiesen Vold, Karen, ministersekretær
Møller, Boas, projektleder
Pedersen, Elly Hauge, ministersekretær
Søndergaard, Jørgen S., seniorrådgiver
Thulesen, Judithe, ministersekretær
Tobiassen, Susanne, ministersekretær

Finland

Antell, Mikael, sakkunnig
Anttalainen, Marja-Liisa, sakkunnig
Arhinmäki, Juha, undervisningsråd
Cantell, Ilkka, handelsråd
Cantell, Ville, utrikessekreterare
Elwan, Adam, praktikant
Heiniluoma, Jari, konsultativ tjänsteman
Hujala, Anne, överinspektör
Jalkanen, Pekka, överdirektör
Kivelä, Risto, konsultativ tjänsteman
Knuuti, Jukka, konsultativ tjänsteman
Kostianen, Leila, statssekreterare
Kuunas, Veikko, kulturråd
Leppäjärvi, Raija, chef för webbinformation
Mattila, Asko, kommunikationsdirektör
Mattsson, Anne-Marie, byråchef
Mikander, Nina, överinspektör
Mikkola, Armi, undervisningsråd
Mäkelä, Laura, överinspektör
Mäki, Satu, specialmedarbetare
Mäki-Reinikka, Harri, sekretariatschef
Niinimäki, Rauno, finansråd
Nissilä, Tuija, byråsekreterare
Nordling, Mikaela, praktikant
Norrmén, Kimmo, specialmetarbetare
Nyström, Magnus, överinspektör
Ojakoski, Markus, politisk rådgiver
Pingoud, Kristina, biträdande sekretariatschef
Rantala, Marcus, specialmedarbejder
Riitaoja, Leila, avdelingssekreterare
Ruska, Ilkka, överdirektör
Salmi, Harri, enhetschef
Salovaara, Jukka, rådgivare i EU-frågor
Sarjo, Kristina, finansråd
Schalin, Johan, specialmedarbetare, internationella frågor
Sundman, Folke, utrikesministerns specialmedarbetare
Svenfors, Stefan, specialmedarbetare
Söderlund, Caj, legationsråd
Tallavaara, Marja, specialmedarbetare
Varjonen, Jouko, konsultativ tjänsteman
Waltari, Maria, överinspektör
Ylinen, Ann-Britt, konsultativ tjänsteman

Åland

Blomqvist, Helena, byråchef
Eliasson, Yvonne, avdelningschef
Eriksson, Dan E., finanschef
Jansson, Dennis, Lagtingets företrädare
Lönnblad, jan-Ole, byråchef
Nauclér, Elisabeth, kanslichef
Westerholm, Gunnar, informationssekreterare

Island

Bolli Þór Bollason, departementschef
Baldur Guðlaugsson, departementschef
Bryndís Kjartansdóttir, ambassaderåd
Böðvar Jónsson, politisk rådgiver
Eysteinn Jonsson, politisk rådgiver
Guðmundur Árnason, departementschef
Hákon Sigurgrímsson, direktør
Hanne Fisker, fuldmægtig
Helgi Már Arthursson, informationschef
Ingi Valur Jóhannsson, kontorchef
Ingimar Einarsson, afdelingschef
Jörundur Valtýsson, politisk rådgiver
Karitas H. Gunnarsdóttir, afdelingschef
Kolbrún Ólafsdóttir, ministersekretær
Kristín L. Árnadóttir, kontorchef
Kristinn Hugason, seniorrådgiver
Ragnheiður Elin Árnadóttir, politisk rådgiver
Ragnheiður Harðardóttir, sagkyndig
Sigurður Guðmundsson, ass. kontorchef
Snjólaug Ólafsdóttir, afdelingschef NSK
Stéfan Stéfansson, afdelingschef
Steingrímur Sigurgeirsson, politisk rådgiver
Sturla Sigurjónsson, ambassadør og udenrigspolitisk rådgiver

Norge

Aasland, Morten, spesialrådgiver
Bauer, Irene, avd. direktør
Berg, Eivind, seniorrådgiver
Bie, Karen Nossum, avdelingsdirektør
Bjørvik, Signe, informasjonssjef
Bøystad, Line, rådgiver
Christensen, Trond Ødegaard, avdelingsdirektør
Dahl, Thomas, Ambassadesekretær
Edna, Ole-Jacob, seniorrådgiver
Ekanger, Ivar, avdelingsdirektør
Engebretsen, Per Kristian, førstekonsulent
Flæte, Jan, rådgiver
Forss, Mikael, rådgiver
Gerhardsen, Mina, politisk rådgiver
Glosli, Anne Marie, avdelingsdirektør
Gorholt, Henning, ekspedisjonssjef
Grut, Eli, avdelingsdirektør
Gundersen, Eilif, fung. Leder for Nordisk Sekretariat
Jon Haarberg, lektor
Hauge, Terje, avdelingsdirektør

Havnen, Ingvard, ekspedisjonshef
Heder, Eivind, ekspedisjonssjef
Jensen, Lisbeth Dønnum, konsulent
Jørgensen, Birte Holst, direktør
Klæboe, Kjersti C., avd. direktør
Kolby, Ole Peter, ambassadør
Kosiander, Pino, seniorrådgiver
Kvalheim, Odd-Inge, seniorrådgiver
Larsen, Ingun, informasjonsrådgiver
Larsen, Rolf, avdelingsdirektør
Leknes, Jørund, politisk rådgiver
Lund, Marthe Scharning, politisk rådgiver
Nilsen, Marika Muhon, informasjonsshef
Nyland, Jan-Egil, informasjonsshef
Næss, Rolf, underdirektør
Opem, Jon, seniorrådgiver
Pedersen, Roger, politisk rådgiver
Roderburg, Elisabeth, ekspedisjonssjef
Roscher-Nielsen, Toril, ekspedisjonssjef
Rudsar, Kåre, rådgiver
Samulesberg, Ragnhild, informasjonssjef
Sandsten, Anne Lene Dale, kommunikasjonssjef
Sem, Stine Wohl, seniorrådgiver
Shaw, Anne Kjerst A., rådgiver
Skeie, Lise, seniorsekretær
Sletner, Siri, avdelingsdirektør
Solberg, Åse, seniorkonsulent
Stokholm, Finn Børre, seniorrådgiver
Tangen, Anne Beate, avdelingsdirektør
Torsvik, Solveig, politisk rådgiver
Ulsnes, Lars Eldar, seniorrådgiver
Vetlesen, Johan, avdelingsdirektør
Vøllo, Åse, underdirektør
Wetland, Morten, statssekretær
Widme, Maren, rådgiver
Østerberg, Hild, seniorrådgiver
Øverland, Randi, statssekretær

Sverige

Andén, Anders, pressekreterare
Clase, Nicola, Statssekreterare
Dahlman, Tomas, departementsråd
Filipsson, Ann-Christin, ämnesråd
Frisell, Johan, departementsråd
Hållén, Johanna, departementssekreterare
Hållén, Oskar, pressekreterare
Israelson, Ann-Sofi, avdelningsdirektör
Jeppson, Hans, statssekreterare
Kahn, Jon, departementsråd
Krantz, Jeanette, departementssekreterare
Liljelund, Lars-Erik, generaldirektör
Linde, Ann, internationell sekreterare
Lindström, Lennart, ämnesråd
Britta Nygård, sakkunnig
Pilsas Ahlin, Helena, departementsråd
Ränk, Martina, politisk sakkunnig
Seyfert, Helena, assistent
Sundin, Martin, kanslirå̊d
Uddin, Thomas
Zweigberg, Amelie von, politisk sagkyndig
Österman, Mychèle, pressekreterare

Supplement

Program
Ved uddeling af Nordisk Råds priser 2006

Tivolis Koncertsal, København
den 1. november 2006

Velkomst	Nordisk Råds præsident Ole Stavad og Laura Bro
Musik	Cæcilie Nordby med orkester
Motivering og præsentation af miljøprismodtager:	Susanne Eriksson, medlem af Priskomitéen
Uddeling af prisen	Præsidenten overrækker prisen til Bogi Hansen
	Prismodtagerens takketale
Musik	Cæcilie Nordby med orkester
Motivering og præsentation af filmprismodtager:	Anne Hoff, juryleder
Uddeling af prisen	Præsidenten overrækker prisen til Josef Fares og Anna Anthony
	Prismodtagerens takketale
Filmklip	Den prisvindende film ZOZO
Motivering og præsentation af musikprismodtager:	Lars-Gunnar Bodin, medlem af Priskomitéen
Uddeling af prisen	Præsidenten overrækker prisen til Natasha Barret
	Prismodtagerens takketale
Musik	Cæcilie Nordby med orkester
Motivering og præsentation af litteraturprismodtager	Oskar Stein Bjørlykke, medlem af priskomitéen
Uddeling af prisen	Præsidenten overrækker prisen til Göran Sonnevi
	Prismodtagerens takketale
Epilog	Laura Bro

Konferencier: Laura Bro

Åbning

Velkomst ved Nordisk Råds præsident Ole Stavad:

Ole Stavad:
Rigtigt hjerteligt velkommen til Nordisk Råds årlige prisuddeling. Det er altid en af de rigtig festlige lejligheder, og en særlig velkomst til vore prismodtagere. Nordisk Råd og nordisk samarbejde har en stærk folkelig opbakning. Det er jo kulturområdet og miljøområdet, hvor vi uddeler vores priser. Og vi har op til dette års session spurgt vores nordiske befolkninger, hvor man gerne ser, vi arbejder tæt sammen i Norden. På miljøsikkerhedsområdet er der 96 procent af nordboerne, der svarer, at det er meget vigtigt eller vigtigt. Så det viser jo, at også i vores befolkninger er der en stærk opbakning til, at vi skaber fokus, opmærksomhed og resultater i det nordiske samarbejde. Det bidrager Nordisk Råds miljøpris også til. De tre øvrige priser med litteratur, musik og film er kulturpriser. Det har også en stor folkelig opbakning i den undersøgelse, som er lavet. Der er nogen, der har fået lidt galt i halsen, at nordboerne ikke mener, at nordisk kultursamarbejde er vigtigt. Jeg mener, at de, der har nået den konklusion, ikke kan læse indenad, fordi hvis vi ser undersøgelsen for samtlige vore nordiske lande, så er konklusionen at 80 procent svarer, at nordisk kultursamarbejde og kulturudveksling er meget vigtigt eller vigtigt. Så vi kan glæde os over at vi står overfor en festlig begivenhed, som vi har vore nordiske befolkninger bag, og for at vi kan ledes sikkert og godt igennem hele prisuddelingsfestligheden. Har vi bedt en af vore unge, dygtige skuespillere Laura Bro om at være aftenens konferencier. Og hun vil sørge for, at det her også bliver professionelt ført igennem som aftenens konferencier. Velkommen til Laura Bro!

Velkomst ved konferencier Laura Bro:

Laura Bro:
Tusind tak! Godaften mine damer og herrer, det er en virkelig, virkelig stor fornøjelse for mig at få lov til at være jeres værtinde her den næste times tid. Vi er jo en stor familie på godt og ondt her i Norden, og i aften er vi her alle sammen. Vi er her fra Sverige, Norge, Åland, Finland, vi er her fra Island, Færøerne, Grønland og Danmark. Vi er alle sammen samlet her i Tivolis koncertsal. Og jeg ved ikke med jer, det er i hvert fald den allerstørste fætterkusinefest, jeg har været til. Vi lever i en tid, hvor verden bliver mindre og mindre. Mure rundt omkring i verden er faldet, nye er bygget op, grænser er opløst: globaliseringen er over os. Netop derfor var det en meget stor oplevelse for mig i sommer at få lov til at optræde på Færøerne i Nordens Hus og på NAPA i Grønland. Der er noget vidunderligt over, at vi har de her huse i Norden, fordi det er i mødet med hinanden, at vi genkender os selv. Og lærer noget om os selv. Og derfor synes jeg, at vi i aften skal betragte Tivolis koncertsal lidt som et slags Nordens Hus. Jeg synes, vi skal møde hinanden, genkende hinanden og feste! Jeg vil gerne have, at I tager godt imod Cæcilie Nordby, Carsten Dahl, Alex Riel og Mads Vinding.

Prisutdeling Nordisk Råds Natur- og miljøpris

*Natur- og miljøprismottageren **Bogi Hansen** ble presentert av **Susanne Eriksson** på vegne av bedømmelseskomiteen for Nordisk Råds Natur- og miljøpris.*

Susanne Eriksson:
Om vi ingenting gör kommer Arktis havsis att fortsätta minska – sommartid har tjockleken redan minskat med 40 procent och ett område stort som Skandinavien har redan smält bort. Om vi ingenting gör fortsätter de klimatförändringar som redan pågår och som går 10–100 gånger så fort som naturliga klimatförändringar.

Om vi ingenting gör kan vi om 100 år ha en havsvattenyta som stigit med 90 centimeter, vi kan ha översvämningar och svår torka eller extremt stora nederbördsmängder, vi kan ha exceptionellt hårda stormar och ett stort antal miljöflyktingar. Det här är orsaken till att kommittén för Nordiska rådets natur- och miljöpris valde klimatförändringen som sitt tema för årets pris.

Det här är alltså allvar, men ikväll är det också glädje – glädje att få utdela Natur- och miljöpriset till Bogi Hansen, professor, författare och debattör från Färöarna. En framstående representant för den forskarkår som uppmärksamgör oss på de klimatförändringar som vi alla genom vår livsstil bidrar till framför allt genom användningen av fossila bränslen.

Det är första gången som Nordiska rådets pris delas ut till en färing och det gläder mig särskilt att som ålänning å bedömningskommitténs vägnar få äran att delge er motiveringen till priset.

Bedömningskommittén ger priset till Bogi Hansen för hans omfattande forskning kring klimat och oceanografi i de nordiska havsområdena. Vi vill särskilt framhäva hans långvariga forskning kring havsströmmarna och risken för att bland annat Golfströmmen skulle kunna ta andra vägar. Bedömningskommittén ser Bogi Hansen som en representant för den nordiska forskarmiljö som också har haft stor betydelse på det internationella planet, bland annat genom att tidigt påvisa effekten av klimatförändringarna i den arktiska miljön. Hans forskning har också visat att den globala uppvärmningen påverkat de ekologiska systemen kring Färöarna och därmed också Färöarnas ekonomi – han har med andra ord tydliggjort sambandet mellan ekologin och ekonomin.

Bogi Hansen har deltagit i ett stort antal nordiska och globala forskningsprogram, han har ett omfattande vetenskapligt arbete bakom sig och han är författare till en lång rad vetenskapliga och populärvetenskapliga skrifter. Dessutom har Bogi Hansen på ett lättförståeligt och entusiasmerande sätt bidragit med kunskapsförmedling kring klimatförändringarna som gör dem förståeliga för den breda allmänheten liksom för forskare och er politiker.

Sammantaget gör detta Bogi Hansen till en värdig vinnare av Nordiska rådets natur- och miljöpris 2006. Genom hans och andra forskares insatser får vi det faktaunderlag som behövs för det förändringsarbete som måste starta här och nu för – det här är allvar!

Lycka till Bogi Hansen i ditt fortsatta, viktiga forskningsarbete!

Nordisk Råds Natur- og miljøprisvinner **Bogi Hansen:**
Tak! Jeg er vældig glad for at have fået denne pris. Og jeg er også vældig glad for, at Nordisk Råd her har fokuseret på problemet med klimaændringer. Men, selv om det måske er lidt kedeligt ved en sådan festlig anledning, må vi dog erkende, at vi er vældig langt fra en løsning på dette problem.

Vi lever fedt i dag på bekostning af vor alderdom og vore efterkommere og der må en langt mere målrettet politik til, hvis vi skal undgå katastrofer. For mig har Norden altid stået som indbegrebet af respekt og ansvar over for mennesker og naturen og jeg ville have ventet, at

de nordiske lande var i fronten i arbejdet for at forhindre katastrofale følger af klimaændringerne. Det er de desværre ikke.

Jeg vil derfor håbe, at de nordiske regeringer ændrer kurs og gør en langt mere aktiv og målrettet indsats for at reducere de nordiske udslip af skadelige klimagasser. Samtidig, som man går i fronten for at skabe internationale aftaler, der kan sikre global reduktion. Men det må være snart! Det er *næsten* for sent!

Prisutdeling Nordisk Råds filmpris

*Filmprismodtagerne **Josef Fares og Anna Anthony** ble presentert av **Anne Hoff** på vegne av bedømmelseskomiteen for Nordisk Råds Filmpris.*

Anne Hoff:
Kjære publikum og kjære prisvinner! Film er et så enestående presis og interessant uttrykk for en tid og en kultur, og jeg skulle ønske at vi alle i mye større grad enn i dag kunne gå på kino og se filmer fra våre nordiske naboland, både for å lære mer om hverandre og for å lære mer om oss selv. De ti filmene som i år var nominert till Nordisk Råds Filmpris uttrykker filmskapernes personlige kreative visjoner, men forteller også mye om hva vi her i Norden er opptatt av akkurat nå, hva vi drømmer om, hva vi lengter etter, hva vi frykter og hva vi anser som meningsfylt. Mange av filmene røper en lengsel etter menneskelig varme midt i de kjølige miljøer av Ikea møbler og Ordning och Reda, og en tematisk hovedtendens blant årets filmer var fokusert på barnets utsatthet i en urolig tid. De voksne er ofte fraværende eller de fremstår som sårbare og usikre på sin rolle som mor, far eller ansvarlig voksen.

Mange av filmene handlet også om hvordan våre fredlige samfunn blir påvirket av den store verdens konflikter. Årets vinnerfilm handlet også om noe av denne tematikken på sin helt unike måte. Her kommer det som er selve juryens begrunnelse for valget:

Nordisk Råds filmpris 2006 er tildelt "ZOZO" en gripende og relevant film om et barns overlevelsesstrategi i møtet med krig, sorg og en fremmed kultur. Filmen benytter et bredt uttrykksregister og kombinerer en sterk realistisk historie med visuell poesi, fantasi og humor. Den gir et tilgjengelig og innsiktsfullt innblikk i aktuelle konflikter. Og ved å hente kreativ næring fra ulike filmkulturer bidrar den til å fornye den tradisjonsrike nordiske oppvekstfilmen. Men film er også teamarbeid, og Nordisk Råds filmpris skal deles mellen regissør, manusforfatter og produsent. I dette tilfelle er Josef Fares ansvarlig både for manus og regi og prisen som er på 350.000 danske kroner, Josef Fares må derfor dele med kvinnen som har været hans produsent gjennom hele hans karriere - Anna Anthony. Det er meg en stor glede å gratulere dere begge.

Josef Fares:
Mine damer och herrar! Det är alltid roligt att höra andra prata om ens egen film, man tycker alltid det låter mycket bättre än man själv har tänkt. Först och främst vill jag tacka Nordiska rådet och framfor alt Nordiska Filmjuryen som har valt den här film. Jag er väldig stolt av prisen och otroligt glad för det har varit en mycket personlig film, som jag har tänkt på enda sedan början av min karriär. Jag är framför allt glad för att Anna Anthony, min producent, har vågat satsa de här pengarna och fixat så att jag skall få göra mina grejer - det är jag väldig stolt over.

Så är det en kull grej också faktiskt. Jag vet att Aki Kaurismäki har fått detta priset också, förste året, med den kula detalj att, han har boet i den lägenhet som jag bor i i dag. Så alla regissörer som sitter här inne, om ni vill ha priset så kan ni komma och bo hos mig! I kan alle komma om i vill! Så själv du! Jag vet at du vill komma. Tack så mycket, tack så jättemycket!

Filmklip fra filmen "ZOZO"

Uddeling af Nordisk Råds musikpris

Musikkprismottakeren ***Natasha Barret*** *ble presentert av* ***Lars-Gunnar Bodin*** *på vegne av bedømmelseskomiteen for Nordisk Råd Musikkpris.*

Lars-Gunnar Bodin:
Ärade publikum och vår kära pristagare. Det är en stor heder för mig och ett sant nöje att i dag få närvara vid överlämnandet av Nordiska rådets musikpris år 2006 till Natasha Barret. Först och främst för att årets pristagare är en så sällsynt begåvad och kompetent komponist. Men det finns dock fler skäl för glädjeyttringar.

Priset går till ett genuint elektro-akustiskt verk av akusmatisk typ, det vill säga ett verk som är fixerat i en inspelad form. Min uppfattning är att detta pris har en stor betydelse för alla oss som arbetar inom den elektro-akustiska och akusmatiska musikens område. Det känns som ett slutligt erkännande av denna konstform. Jag har själv varit verksam som komponist av elektro-akustisk musik i över 40 år, och jag kan verkligen intyga att den inte alltid har mottagits med öppna armar av det etablerade musiklivet. Likafullt är den akusmatiska musiken en mycket kvalificerad konstform som förtjänar en betydligt större uppmärksamhet i kulturlivet än vad som vanligen har varit fallet. Natasha Barrett är en lysande exponent för denna gren av den elektro-akustiska musiken.

Men även komponistkolleger har många gånger visat sin skepticism och sitt avståndstagande. En av de mera prominenta svenska komponisterna yttrade vid ett tillfälle i början på 1970-talet att han ogillade den elektro-akustiska musiken på grund av dess bristande precision. När sedan datorerna introducerades något decennium senare inom det elektro-akustiska komponerandet, och precisionen beträffande tidshållning och frekvensupplösning var nere i mikrosekunder, respektive tusendelar av en hertz, då påpekade samme man att den elektro-akustiska musiken var onaturlig därför att precisionen var för stor – somliga blir aldrig nöjda!

Flera exempel kunde radas upp, bara ett till: Även från musikernas sida har skepticismen gentemot den elektro-akustiska musiken varit uttalad. Många musiker trodde nog till en början att denna konstform skulle reducera deras utkomstmöjligheter. Så sent som i mitten av 1980-talet föreslog till exempel ordföranden i det svenska musikerförbundet, på fullt allvar, att man skulle förbjuda användandet av så kallade synthesizers.

Ett särskilt problem, när det gäller acceptancen av den elektro-akustiska musiken, är att den är i fixerad konstform och därför intar en mellanställning som både *fine-art* och *performing art* inom en större konstart, där den unika och personliga prägeln av det levande framförandet utgör själva den konstnärliga grundförutsättningen. Därtill kommer det som den amerikanska komponisten Morten Subotnick har kallat *The Theater of Music* – alltså alla visuella element och kroppsspråk och andra effekter som alltid är närvarande vid det levande framförandet. Walther Benjamin har påpekat att den unika auran och utstrålningen hos skådespelaren är lika viktig för publikens upplevelse som pjäsen själv.

Aurans betydelse gäller i lika hög grad även för musikern. Dessa ting är sannolikt mycket viktigare än man i allmänhet tror. Den elektro-akustiska musiken av akusmatisk typ är emellertid en 100-procentigt auditiv konst – enbart riktad till hörselsinnet och saknar således alla visuella stimuli. När den akusmatiska konsten skall framföras i en koncertsal med endast högtalare uppstår frågan: Hur skall man motivera publiken? Varför skall den bege sig dit när den lika gärna kan avlyssna verket i sina högtalare i hemmet? Verken finns ju redan i inspelad form. Men, man kanske inte inser att ett kvalificerat framförande av dessa verk i en stor koncertsal kan vara en mycket magnifik och omtumlande ljudupplevelse trots frånvaron av visuella effekter. Till ett dylikt framförande hör oftast någon form av ljudprojektion, där komponisten eller någon annan kvalificerad person styr ut musiken genom högtalaranläggningen. Natasha Barret är en mästare i denna form av interpretation.

Den amerikanska musikforskaren och skribenten Susan MacLary har i en essay hävdat att det i särklass mest framträdande kännetecknet för det 20:e århundradets musik, alla kategorier inräknade, är det repetitiva elementet. Inom konstmusiken utgör enligt henne den

amerikanska repetitiva instrumentalmusiken själva höjdpunkten. MacLary menar att den europeiska konstmusiken, såväl den nutida som den äldre, är trött, orkeslös och narrativ, dvs berättande i något avseende. Enligt MacLary saknas oftast narrativa inslag i den amerikanska konstmusiken. Därför blir den överlägsen den europeiska genom frånvaron av alla referenser til subjektiva och utommusikaliska ting.

I Natasha Barrets prisvinnande verk *The Fetters,* som på svenska betyder bojor eller fjättrande, finns en viss narrativ komponent, en slags nyckel till verkets innehåll i en koncentrerad form. Narrativa eller mimetiska element är dock verkligen inte sällsynta inom den akustmatiska musiken. Hon skriver själv att verket är inspirerat av fysikens lagar för molekylers rörelser i ett begränsat rum samt hur dessa rörelser ändras och accelererar genom en tillsats av energi tills det avgränsade utrymmet sprängs. Natasha Barrets musik är sannerligen varken trött, orkeslös eller repetitiv utan full av kraft och energi, klangligt raffinemang och omväxling. Det kan heller inte vara något fel att musiken har någonting att säga.

Natasha Barret:
Ladies and gentlemen! For an English composer living in Norway the Nordic arts system is somewhat unique. It provides, to some extent, the means for contemporary thought to flourish without being dictated by market forces. All cultures are but a hairs breadth from barbarism, which is not necessarily war, but may involve the dictatorship of market forces, the power of the media and the fallacy that a free market means freedom for the individual. Contemporary thinking, art, music and literature are smothered by commercial forces in our modern Western culture. When art is given the capacity to develop and be explored independently of political dictatorship or commercial forces, this is one of the hallmarks of a great civilization. In the Nordic region this cultural support is clear, and I feel honored to be an accepted part of the Norwegian system.

All countries contain a creative population and it is important not to waste this resource. Many of my colleagues from abroad view our Nordic system with admiration. But the system is fragile. It can be destroyed in one budget year or through lack of knowledge in the organisation.

Our cultural products and our natural environment are the most valuable things we leave for future generations. Nearly everything else is for our selves. A funding structure that promotes these products will in the long run be that which maintains our civilisation.

Turning to my music within this cultural machine, I commonly experience a paradox. When I explain I compose contemporary music most people think they have some idea what I do. But if I say I compose electroacoustic music that is not pop music, the conversation either stops suddenly or continues all evening. Electroacoustic composition and performance are more common abroad, where a lateral approach to sound is embedded in the education system. For many listeners, composers and the general public the term "electroacoustic music" is either vague or unknown. We may immediately think of a variety of music such as modern popular electronica, film sound effects, or experimental music from the 1950's. In the contemporary music community, electroacoustic music is regarded as a sub-set of contemporary serious music, which is dominated by works for acoustic instruments and instrumental performers. However, if we regard music as organised sound, liberated by our modern technology, then it is easy to see that instrumental music is rather a historical heritage and a subset of a larger concept. It is this larger concept of music that many of our greatest instrumental composers of the early 1900's strove to explore prior to the age of recording and more recently computer tools.

Sound pollution is increasingly evident. We normally connect sound pollution to industrial or urban noise. But sound pollution is also found in our music culture. Every new record release tries to sound ever louder. Each fighting using volume rather than content, trying to grab our attention by shear power. We may be loosing the ability to *listen*, and instead simply *hear*. Education in an understanding and creative use of sound may be a step along the road to once again listening.

It is not that electroacoustic music should replace acoustic music, its that the freedom to experience and create is vital for cultural progress. For the younger audience that increasingly

finds serious instrumental music strange or alien, our system provides few alternatives other than popular trends and a utilitarian approach to music consumption. It is therefore noteworthy and commendable that this year the music prize has been directed to serious electroacoustic music.

Thank you very much!

Prisutdeling Nordisk Råds litteraturpris

*Litteraturprismottakeren **Göran Sonnevi** ble presentert av **Oskar Stein Bjørlykke** på vegne av bedømmelseskomiteen for Nordisk Råd Litteraturpris.*

Oskar Stein Bjørlykke:
Nordisk Råds litteraturpris dette året går til Göran Sonnevi for hans diktsamling "Oceanen". Vi i komiteen som har valt ut boka og diktaren, formulerte ei kort grunngjeving for denne pristildelinga. Der heiter det, i norsk språkdrakt:

"Oceanen" er eit ordhav å senke seg ned i og bli omslutta av. Boka spenner over eit liv og ein poetikk som enno er levande, uavslutta og søkjande. Med eit intenst engasjement skriv Sonnevi ein poesi som stendig er i dialog med både dei politiske og sosiale hendingane, men også med dei personlege spørsmåla om skuld og ansvar."

Denne grunngivinga står frameis ved lag, og den gjenspeglar også det som mange poesilesarar opplever i møtet med denne diktboka til Göran Sonnevi.

Eg kan utdjupe formuleringane litt meir. "Oceanen" er eit fascinerande verk, også fordi det er så omfangsrikt. Det gjeld ikkje berre sidetal, over 400 sider. Men også tematikk. Boka omfattar så å seie alt.

Også livet og døden, og på eit særleg vis det siste: døden. Den er nærverande i boka. Vi blir som lesarar innvigde i samtalar med døde: vener, foreldre, forfattarkollegaer, også klassikarar som Dante og Blake.

Mange av dikta er daterte. Det gir eit historisk perspektiv over denne straumen av poesi som boka er. Men samtidig er dikta også konkrete og detaljrike. Blant anna får vi blikk mot naturen, slik som blomar og sommarfuglar.

"Oceanen" er også ei bok om tru og religiøsitet og mystikk. Ikkje berre det, også ei bok om kjærleiken og intimiteten. Og dessutan om politikk og samfunnsengasjement, og i det mulegheitene for feilslutningar og blindvegar.

I tillegg til den tematiske breidda i "Oceanen", er poesien i denne boka også klang, rytme, og temposkifte. Gjennom gjentakingar og repetisjonar, og variasjonar av dei ulike elementa, blir boka som ein symfoni. Alt er ordna, eksakt, i ein storslått komposisjon.

Det er ulike måtar å nærme seg "Oceanen" på. Vi kan lese boka stykkevis, i glede og fascinasjon over enkeltdikt. Vi kan lese den langsamt, dvelande, eller raskt, i høgt tempo. Vi kan lese den som ei forteljing, som ein sjølvbiografisk roman, eller som noveller. Alle lesemåtane gir utbytte. Det er eit signal om at vi står overfor eit stort og viktig litterært verk, som er vel verd sin pris.

Göran Sonnevi:

Det jag ser är inte livets skörhet Utan dess
absurda avklippande, nästan mitt i en mening
Det är den absoluta cesuren Lika stor för
varje Det finns ingen hierarki, ingen skillnad

Dette är tiden Den kontinuerliga integrationen
av döden Det som sedan finns är alltid
livet Så länge någon lever Kanske också där-
efter Om det kan vi ingenting veta Vad vet jag

om livet, döden Det kan man fråga Men jag får
oupphörligt svaret Det är det som är
mysteriet Jag ser en människa dö En av

vännerna Det är förödelsens stund Det är
fullkomligt klart Och sedan inte mera
Jag är hos de levande I kärlekens existens

Ser nu hur den döde
skrattar åt mig,
åt min barnslighet, åt
min tafatthet

Och det är rätt åt mig
Jag tar inte illa
upp, skrattar tillbaka
Vi är bröder också

i detta, det har vi
alltid vetat Vi bär
samma skörhet När

mörkret kommer, med
sitt flöde Runt om
lyser de andra döda

Gick under nattens stjärnor
De var avslägsna, främmande
De var smärtornas hem Det är
mycket misstänkt, tänker

jag, i mitt främlingsskap
Oceanen-Döden är inte mera
Den överallt närvarande
skapelsen är utan slut Då

också utan tid? Nej! jag
tror inte det Tiden är
en del av källan, okänd

Om vi kallar den tid, eller
någonting annat, betyder
inte så mycket Vardat är

Hur helgar jag Namnet? Om
det är det jag gör
Oändligheten växer hela tiden
i sina olika uppbyggnader

Utom i noll, där den är
fulländad Alla namnens
oändlighet! Ingen fattas där
Inte heller de, som ännu

inte uttalats, av någon
Det föds också ständigt nya
bokstäver Alfabetet

ska också till sist
utplånas I dess lysande
tomrum helgas då namnet

Epilog ved Laura Bro:
Nordisk Råd har i aften hædret fem fremtrædende nordboere for deres indsats og deres originalitet indenfor hver deres felt, hvis I skulle få lyst til at se nærmere og møde de forskellige prismodtagere, så kan I gøre det i morgen kl. 19 på Den sorte diamant. Der vil Lars Wegendal, formanden for Nordisk Råds kulturudvalg, også byde jer velkommen, og der vil være underholdning blandt andet ved Caroline Henderson og The Nordic Light. Mine damer og herrer, fætre, kusiner, vi er nået til vejs ende, men som vi siger hjemme hos mig: Uden mad og drikke dur helten ikke. Jeg skal sige til jer at oppe ved indgangen, der holder der busser, som er parate til at køre jer til regeringens modtagelsesreception. Og I skal selvfølgeligt huske jeres invitation for ellers står den altså på pølser nede på Rådhuspladsen. Mine damer og herrer, jeg vil gerne sige tak for i aften, det var en stor ære at få lov til at være her i selskab sammen med jer. Jeg vil gerne sige endnu en gang tillykke til alle prismodtagerne, og jeg synes vi skal slutte af med et musiknummer. Giv en hånd en sidste gang til Cæcilie Nordby, Carsten Dahl, Alex Riel og Mads Vinding – Tak for i aften!

Ärendelista

A. Medlemsförslag

2002

A 1290/välfärd	Medlemsförslag om barn och unga på Grönland (väckt av mittengruppen i Nordiska rådet)

2004

A 1358/presidiet	Medlemsforslag om en nordisk innovasjonspris (fremlagt af Den Konservative Gruppe i Nordisk Råd)

2005

A 1363/miljö[1]	Medlemsförslag om gemensam tvärsektoriell forskning om en bred hållbar samhällsplanering för att klara klimatförändringarna i Norden (väckt av Den socialdemokratiska gruppen i Nordiska rådet)
A 1364/presidiet[2]	Medlemsförslag om ökat nordiskt samarbete om samhällssäkerhet (väckt av Mittengruppen i Nordiska rådet)
A 1375/miljø[3]	Medlemsforslag om at Nordisk Ministerråd utarbeider en egen nordområdestrategi (framlagt av Den sosialdemokratiske gruppen i Nordisk Råd)
A 1376/næring[4]	Medlemsforslag om koordineret nordisk arbejdsmarkedsinformation i de baltiske lande og Polen (fremlagt af Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe i Nordisk Råd)
A 1378/presidiet	Medlemsforslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemsskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (fremlagt af Høgni Hoydal (TF), Kári P. Højgaard (SJFL), Kristen Touborg (SF), Line Barfod (EL), Kuupik Kleist (IA))
A 1379/miljö	Medlemsförslag om åtgärder mot radioaktiv nedsmutsning av Östersjön (väckt av den vänstersocialistiske gröna gruppen i Nordiska rådet)
A 1380/miljö[5]	Medlemsförslag om en gemensam nordisk marknad för alternativa drivmedel (väckt av den socialdemokratiske gruppen i Nordiska rådet)

2006

A 1381/medborger	Medlemsforslag om nordisk kampagne imod formidling af sexkøb (fremlagt af Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe i Nordisk Råd)
A 1382/velferd	Medlemsforslag om formalisert samarbeid mellom Nordisk Ministerråd og Barentsrådet, i arbeidet med å bekjempe spredningen av hiv/aids og multiresistent tuberkulose (framlagt av Jan-Henrik Fredriksen, FrP)

---

[1] Vedtatt av Presidiet 25. januar 2006 i Oslo, fremstilling 1/2006

[2] Vedtatt av Presidiet 26. april 2006 i Stockholm, fremstilling 5 og intern beslutning 1

[3] Vedtatt av Presidiet 20. september 2006 i Lahtis, ikke foreta seg noe

[4] Vedtatt av Presidiet 26. april 2006 i Stockholm, fremstilling 3 og 4

[5] Erstattet av A 1394/miljø: Udvalgsforslag om nordisk samarbejde om biobrændsler i transportsektoren

A 1383/välfärd[6]	Medlemsförslag om bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion (väckt av Lauri Oinonen, cent)
A 1384/miljö	Medlemsförslag om individens okränkbarhet och skydd mot stora rovdjur (väckt av Lauri Oinonen, cent)
A 1385/miljö	Medlemsförslag om kontrollsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön (väckt av Raija-Liisa Eklöw m.fl.)
A 1386/medborger/miljø/næring[7]	Udvalgsforslag om at styrke substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH (fremlagt af Medborger- og Forbrugerudvalget, Miljø- og Naturresurseudvalget og Næringsudvalget i Nordisk Råd)
A 1387/miljø[8]	Udvalgsforslag om styrkelse af Arktis i EU's Nordlige Dimension og om fælles minimumsstandarder for off-shore virksomhed i Barents, Kara og Arktis (fremlagt af Miljø- og Naturresurseudvalget i Nordisk Råd)
A 1388/kultur	Medlemsförslag om nordisk grannlands-tv efter digitaliseringen (väckt av Runar Patriksson)
A 1389/miljö[9]	Medlemsförslag om ett nordiskt miljöbilsavtal (väckt av mittengruppen i Nordiska rådet)
A 1390/kultur	Medlemsforslag om kultur og helse (framlagt av Dagfinn Sundsbø)
A 1391/medborger	Medlemsforslag om beskyttelse af kvinder udsat for menneskehandel (fremlagt af Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe i Nordisk Råd)
A 1392/medborger[10]	Utvalgsforslag om rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og et overordnet traktat i Arktis (fremlagt av Medborger- og forbrukerutvalget i Nordisk Råd)
A 1393/medborger	Medlemsforslag om bekæmpelse af menneskehandel for seksuel udnyttelse (fremlagt af Den Socialdemokratiske Gruppe i Nordisk Råd)
A 1394/miljø	Udvalgsforslag om nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken (fremlagt af Miljø- og Naturresurseudvalget i Nordisk Råd)
A 1395/välfärd	Utskottsförslag om stöd till projekt om kartläggning av utbildningsbehov inom demensområdet (framlagd av Välfärdsutskottet i Nordiska rådet)
A 1396/næring	Medlemsforslag om iværksættere i Norden (fremlagt af Den Konservative Gruppe i Nordisk Råd)
A 1397/næring	Medlemsforslag om arbeidet med grensehindringer (framlagt av Thore A. Nistad)
A 1398/præsidiet	Præsidieforslag om fremme af flerkulturel kompetence og udvikling af indikatorer for sammenhængskraft (fremlagt af Præsidiet i Nordisk Råd)
A 1399/præsidiet	Præsidieforslag om nordiske hovedudfordringer om sameksistens (fremlagt af Præsidiet i Nordisk Råd)
A 1400/välfärd	Utskottsförslag om barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden (framlagd av Välfärdsutskottet i Nordiska rådet)

---

[6] Vedtatt av Presididet 20. september 2006 i Lahtis, fremstilling 8/2006

[7] Vedtatt av Presidiet 27. juni 2006 i Torshavn, fremstilling 6/2006

[8] Vedtatt av Presididet 20. september 2006 i Lahtis, fremstilling 7/2006

[9] Erstattet av A 1394/miljø: Udvalgsforslag om nordisk samarbejde om biobrændsler i transportsektoren

[10] Vedtatt av Presididet 20. september 2006 i Lahtis, fremstilling 9/2006

B. Ministerrådsförslag

B 240/medborger[11]	Ministerrådsforslag om program og principper for det nordiske justitssamarbejde
B 243/presidiet	Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds budget for 2007
B 244/kultur	Ministerrådsförslag om Nordiska ministerrådet och det civila samhället – en strategi
B 245/kultur	Ministerrådsförslag om Deklaration om nordisk språkpolitik
B 246/kultur	Ministerrådsforslag om videreutvikling av Nordplus-programmene for 2008–2011
B 247/velfærd	Ministerrådsforslag om sundhed, kost og fysisk aktivitet. Nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet

C. Berättelser

C 1	Nordisk samarbejde 2005. Beretning om Nordisk Ministerråds virksomhed
C 2; B 243/presidiet	Forslag til Nordisk Ministerråds planer og budget 2007
C 3/kk	Beretning til Nordisk Råd og Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2005
C 4/kk	Beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2005
C 5/kk	Beretning til Nordisk Råd og Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2005

D. Ikke-avskrevne rekommandasjoner og fremstillinger

33/2002/kultur	Nordisk språkgemenskap (andre at-sats)[12]
*5/2003/välfärd	Pensioner och förtidspensionering
*13/2003/välfärd	Förebyggande av diabetes
16/2003/miljø	GMO i jordbruget
22/2003/miljø	Miljøsikkerhed ved skibstrafik i Østersøen (punktene a), f), i) og j))[13]
25/2003/kultur	Idrætten, en integrerende kraft i Norden (første og tredje at-sats)[14]
26/2003/kultur	Domænetab
27/2003/kultur	Nordisk oplæsningskonkurrence – arbejde med nordiske klassikere i grundskolen
*2/2004/næring	Open Source Software
*7/2004/medborgar	Samarbetsprogram på konsumentområdet 2005-2010
11/2004/miljø	Økologiske landbrugsvarer i Norden (første at-sats)[15]
13/2004/kultur	Nordisk design og samarbeid mellom kultur- og næringsliv (tredje og fjerde at-sats)[16]

---

[11] Vedtatt av Presidiet 25. januar 2006 i Oslo, fremstilling 2/2006

[12] Første at-sats ferdigbehandlet 2003. Tredje, fjerde, femte og sjette at-sats ferdigbehandlet 2004

[13] b), c), d), e), g), h) og k) ferdigbehandlet 2005

[14] Andre at-sats ferdigbehandlet 2004

[15] Andre at-sats ferdigbehandlet 2004

19/2004/medborger	Samarbeid med urfolkene i Barentsregionen
6/2005/presidiet	Informationsaftaler mellem de nordiske lande i forbindelse med bekæmpelse af grænsehindringer
7/2005/miljø	Handlingsplan för nordiskt fiske-, jord- och skogsbruks- samt livsmedelsamarbete 2005–2008
8/2005/miljø	Revideret strategi for genetiske ressourcer for fiskeri, jordbrug, skovbrug og levnedsmidler i Norden 2005-2008
9/2005/medborger/ miljø/næring	EU's kemikalielovgivning, REACH
10/2005/næring	Krav til EU's softwarepatent
11/2005/næring	Vurdering av EU's direktivforslag til softwarepatent
12/2005/miljø	Kraftsituationen i Norden
*13/2005/medborger	Konference om korruption
14/2005/presidiet	Ny struktur for Nordisk Ministerråd
15/2005/presidiet	Nordiska ministerrådets Rysslandsprogram
16/2005/presidiet	Nordisk Ministerråds Arktiske Samarbejdsprogram 2006-2008
17/2005/kultur	Nordisk-baltiskt nätverksarbete för frivilligorganisationer
*18/2005/kultur	Arktisk forskning (første at-sats)
18/2005/kultur	Arktisk forskning (andre at-sats)
*19/2005/medborger	Helse og næringsutvikling blant urfolk i Barents-regionen
20/2005/kultur	Strukturreform for det nordiske kultursamarbeidet
21/2005/kultur	Spel- och lotterimarknaderna
22/2005/velferd	Design for alle – et nordisk handlingsprogram
*23/2005/välfärd	Anpassning av handikapplagar och -författningar till att omfatta psykiskt sjuka handikappade
24/2005/medborgar	Nordisk jämställdhetssamarbetsprogram 2006–2010
*25/2005/medborger	Bekjempelse av menneskehandel (første at-sats)
25/2005/medborger	Bekjempelse av menneskehandel (anden at-sats)
*26/2005/medborger	Rapport om bekjempelse av menneskehandel
27/2005/næring	Nordisk Næringspolitisk Samarbejdsprogram 2006-2010
28/2005/kultur	Komparativ studie av de nordiske lærerutdanningene
29/2005/miljø	Handlingsplan for det nordiske energisamarbejde 2006-2009
30/2005/presidiet	Nordisk Ministerråds budget for 2006
1/2006/miljø	Modvirkning af menneskeskabte klimaændringer
2/2006/medborger	Program og principper for det nordiske justitssamarbejde
3/2006/næring	Fælles informationsindsats i de baltiske lande og Polen om de nordiske arbejdsmarkeder
4/2006/næring	Nordisk kriminalpræventiv indsats for bekæmpelse af illegal arbejdskraft fra de baltiske lande og Polen
5/2006/presidiet	Rapport och konferens om samhällssäkerhet

---

[16] Første og andre at-sats ferdigbehandlet 2005

6/2006/medborger/ miljø/næring	Styrkelse af substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH
7/2006/miljø	Fokus på miljø i Nord
8/2006/välfärd	Bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion
9/2006/medborger	Rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og en traktat i Arktis

Interne beslutninger

1/2005	EU's direktivforslag til softwarepatent
2/2005	Inrättning av vicepresident i Nordiska rådet

E. Skriftlige spørsmål

E 2006

E 1	Skriftlig fråga om public serviceföretagens sändningars tillgänglighet i Norden (ställd av Anita Johansson)
E 2	Skriftligt spørgsmål til Danmarks, Norges og Sveriges regering om ulovlig fangst af fisk i Barentshavet (stillet af Kristen Touborg, Inge Ryan, Rolf Reikvam og Elina Linna)
E 3	Skriftlig fråga till Danmarks, Finlands, Norges och Sveriges regeringar om växtförädling (ställd av Ronny Olander och Sinikka Bohlin)
E 4	Skriftlig fråga till Nordiska ministerrådet om nordisk språkforståelse (ställd av Lars Wegendal)
E 5	Skriftligt spørgsmål til Norges regering om "Den kulturelle skolesekken" under hovedprioriteringen "Kunnskap, fornyelse og verdiskaping" i formandskabsprogrammet 2006 (stillet af Bente Dahl)
E 6	Skriftligt spørgsmål om administrationen af det nordiske samarbejde (stillet af Line Barfod)
E 7	Skriftlig fråga om laxfiske i Danmark (ställd av Simo Rundgren)
E 8	Skriftlig fråga om uranbrytning på Grönland (ställd av Elina Linna och Outi Ojala)
E 9	Skriftlig fråga om ett nordiskt nätverk för tankning av bio- och naturgas (ställd av Pekka Vilkuna)
E 10	Skriftlig fråga om nordiskt stöd för genomförande av TRAICE-projektet (ställd av Runar Patriksson, Hill-Marta Solberg, Simo Rundgren, Sinikka Bohlin och Ivar Kristiansen)
E 11	Skriftligt spørgsmål om nordisk energiplanlægning
E 12	Skriftligt spørgsmål om forsvundne personer og menneskehandel (stillet af Line Barfod)
E 13	Skriftligt spørgsmål om flyvninger af fanger til Guantanamo (stillet af Line Barfod)
E 14	Skriftligt spørgsmål om ressourcer til nordisk forbrugersamarbejde (stillet af Elina Linna, Rolf Reikvam og Kristen Touborg)
E 15	Skriftlig fråga om skatteuppebörd och underlättande av skatteåterbäring för finländske företag som deltar i mässor i Nordnorge (ställd av Simo Rundgren)
E 16-E 32	Muntlige spørsmål stilt under Nordisk Råds 58. sesjon
E 33	Skriftlig fråga om medlemskap i Den Danske Folkekirke och Svenska kyrkan vid flytt från Danmark till Sverige (ställd av Hans Wallmark)

E 34 Skriftligt spørgsmål om nordisk aftale om gensidig gældssanering (stillet af Line Barfod)

E 35 Skriftligt spørgsmål om aftaler om søredningstjeneste mellem landene omkring Østersøen (stillet af Joan Erlandsen)

E 36 Skriftligt spørgsmål om opfølgning af seminariet "Rasisme i Norden – nordisk innsats mot nynazisme og voldelige ungdomsgjenger" (stillet af Line Barfod)

E 37 Skriftligt spørgsmål om transportkorridor for dansk transport til og fra Bornholm gennem Sverige (stillet af Joan Erlandsen)

Dokument

1 Nordisk Råds årsberetning 2005

2 Regler for gjennomføring av Nordisk Råds 58. sesjon

3 Att möta globalisering tillsammans. Program för Nordiska rådets arbete 2007

4 Statsministrarnas redogörelse

5 Utenriksministrenes redegjørelse

6 Forsvarsministrenes redegjørelse

7 Rapport om Kontrollkomiteens virksomhet 2006

8 Norden skal gøre fælles front

9 Regeringarnas redogörelse om de självstyrande områdenas ställning i det officiella nordiska samarbetet

10 Samarbetsministrarnas redogörelse om avskaffandet av gränshinder i Norden

11 Innsats på barne- og ungdomsområdet i det norske formannskapet i Nordisk Ministerråd 2006

12 Integrering av jämställdhet i det nordiska samarbetet. Redogörelse från Nordiska ministerrådet

13 Alkoholpolitisk samarbeid i Norden. Redogörelse från Nordiska ministerrådet

14 Tilpasning til klimaendringer. Redogörelse från Nordiska ministerrådet

15 Arktisk klimatforskning. Redogörelse från Nordiska ministerrådet

16 Nordisk Energihandlingsplan 2006-2009 – Status og politiske hovedprioriteringer. Redegjørelse fra Nordisk Ministerråd

17 Det nordiska kultursamarbetet i en ny tidsålder. Redogörelse från Nordiska ministerrådet

18 NordForsk, dess strategi og prioriteringer. Redogörelse från Nordiska ministerrådet

19 Det internationale Norden. Nordisk samarbejde i europæisk ramme 2006. Rapport fra Nordisk Ministerråd

Fremstillinger og ikke foreta seg noe 2006

Utdrag fra referater fra Presidiemøter 2006

Presidiemøte 25. januar 2006

12. Beslutninger om medlems-/ministerråds-/udvalgsforslag
a) Fremstillinger

1) A 1363/miljö: Medlemsförslag om gemensam tvärsektoriell forskning om en bred hållbar samhällsplanering för att klara klimatförändringarna
Bilag: A 1363/miljö betænkning om klimatilpasning i Norden

Miljø- og Naturresurseudvalget havde anmodet om fremstilling af medlemsforslag A 1363/miljø Medlemsforslag om gemensam tvärsektoriell forskning om en bred hållbar samhällsplanering för att klara klimatförändringarna. Præsidiet vedtog fremstillingen i anledning af A 1363/miljö.

Beslutning:
Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* fastholde og forstærke sin indsats på nordisk plan og i alle relevante internationale fora for at nedsætte og modvirke menneskeskabte klimaændringer
2) *at* afholde en konference til belysning af samnordiske muligheder for forsknings- og udviklingsinitiativer med henblik på at bringe den fysiske planlægning bedre i stand til at tage højde for kommende klimaændringer i samfundsudviklingen. Konferencen, der bør henvende sig til nordiske politikere, forskere og repræsentanter for planmyndigheder på forskellige geografiske niveauer, bør om muligt afholdes i løbet af 2006 og kan gerne planlægges i samarbejde med NordRegio og Nordisk Råd
3) *at* udrede behovet for et nordisk samarbejde om at revidere forskrifter, normer og vejledninger for byggeri og anden fysisk infrastruktur i lyset af forventelige mere ekstreme klimaforhold i fremtiden

3) B 240/Medborger Ministerrådsforslag om program og principper for det nordiske justitssamarbejde
Bilag: B 240/Medborger, Medborger- og Forbrugerudvalgets betænkning over Ministerrådsforslag om program og principper for det nordiske justitssamarbejde (bilag 3)

Medborger- og Forbrugerudvalget havde anmodet om fremstilling af ministerrådsforslag B 240/medborger Ministerrådsforslag om program og principper for det nordiske justitssamarbejde. Præsidiet vedtog fremstillingen i anledning af B 240/Medborger.

Beslutning:
Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at gennemføre Ministerrådsforslag om program og principper for det nordiske justitssamarbejde

Presidiemøte 26. april 2006

9. Beslutninger efter fuldmagt (fo § 49)
Fremstilling

1) A 1376/næring Medlemsforslag om koordineret nordisk arbejdsmarkedsinformation i de baltiske lande og Polen
Bilag: A 1376/næring Næringsudvalgets betænkning over Medlemsforslag om koordineret nordisk arbejdsmarkedsinformation i de baltiske lande og Polen

Næringsudvalget havde anmodet om fremstilling af medlemsforslag A 1376/næring Medlemsforslag om koordineret nordisk arbejdsmarkedsinformation i de baltiske lande og Polen. Præsidiet vedtog fremstillingen i anledning af A 1376/næring.

Beslutning:
Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at, meget hurtigt foretage en vurdering af behovet for, og i givet fald, hvordan der bedst etableres en fælles og/eller koordineret informationsindsats (i form af virksomhed, portal eller netværk) om de nordiske arbejdsmarkeder i hvert af landene Estland, Letland, Litauen og Polen fra 1. maj 2006

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

at, som en del af samarbejdet på arbejdsmarkedsområdet, gennemføre en koordineret nordisk kriminalpræventiv indsats for at bekæmpe organisering af illegal arbejdskraft fra de baltiske lande og Polen i et tæt samarbejde med disse lande

2) A 1364/præsidiet Medlemsförslag om ökat nordiskt samarbete om samhällssäkerhet
Bilag: Udkast til betænkning over medlemsforslag A 1364/præsidiet om ökat nordiskt samarbete om samhällssäkerhet (eftersendes)

Inge Lønning informerade att Mittengruppen i Nordiska rådet har ställt ett medlemsförslag (A 1364/p) om ökat nordiskt samarbete om samhällssäkerhet. Medlemsförslaget lyfter fram tre huvudsakliga frågeställningar. Den första handlar om de nya hotbildernas och det bredare säkerhetsbegreppets genomslag i den officiella planeringsverksamheten. Den andra handlar om anpassningen av och genomförandet av åtgärder för att hantera de nya hoten. Den tredje handlar om konsekvenserna, framförallt de rättsstatliga, av denna hantering.

Presidiet beslutade den 28 april 2005 att inrätta en arbetsgrupp med uppdrag att utarbeta betänkande över mittengruppens medlemsförslag A 1364/p om ökat nordiskt samarbete om samhällssäkerhet. I arbetsgruppen ingår Inge Lønning (ordförande), Jónína Bjartmarz, Agne Hansson, Per Kaalund, Berndt Sköldestig och Outi Ojala.

Vidare informerade Lønning att arbetsgruppen hade sitt första möte den 29 juni och har därefter mötts ytterligare tre gånger. Det tredje mötet, den 25 januari 2006, genomfördes i form av ett mini-seminarium om kampen mot terrorismen och skyddet av de mänskliga rättigheterna. Gruppen har utarbetat ett antal underlags-PM kring frågeställningarna i medlemsförslaget, gjort rapport från mini-seminariet, samt dokumenterat diskussionerna vid sina möten.

Præsidiet havde anmodet om fremstilling af medlemsforslag A 1364/præsidiet om ökat nordiskt samarbete om samhällssäkerhet. Præsidiet vedtog fremstillingen og den interne beslutning i anledning af A 1364/præsidiet.

Beslutning:
At godkende udkastet til betænkning og

At Nordiska rådet beslutar

att utpeka en rapportör med uppgift att följa utvecklingen och det nordiska samarbetet inom området samhällssäkerhet

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att*, med beaktande av de synpunkter som anförs i detta betänkande, utarbeta en rapport angående läge, utvecklingstendenser och ambitioner för de nordiska ländernas samarbete inom området samhällssäkerhet. Vidare skall rapporten innehålla överväganden och ställningstagande till ministerrådets fortsatta verksamhet inom området samhällssäkerhet. Ett huvudsyfte skall vara att klarlägga möjligheterna att ytterligare stärka den nordiska nyttan inom detta område. Rapporten skall därvid särskilt uppmärksamma följande frågor:

- Forskning och kunskapsuppbyggnad kring samhällssäkerhet: detta omfattar bl.a. de nya säkerhetshotens orsaker, karaktär, förlopp och konsekvenser, olika medel för att förebygga hot och främja säkerhet, samt rättsstatliga aspekter på åtgärderna mot nya hot och risker
- Erfarenhetsutbyte och praktisk samverkan mellan de nordiska länderna inom området samhällssäkerhet: detta skall bl.a. belysa omfattningen av och möjligheterna till övergripande samordning på regerings- och myndighetsnivå, till operativ samplanering och samverkan, samt till gemensam värdering och tillvaratagande av erfarenheter av faktisk samverkan under händelser som t.ex. Tsunamikatastrofen, orkanen Gudrun, fågelinfluensan, med flera
- Kampen mot terrorismen och skyddet av de mänskliga rättigheterna: detta skall bl.a. behandla skillnader och likheter i de nordiska ländernas lagstiftning på området, samt möjligheterna att stärka det nordiska samarbetet till skydd av grundläggande mänskliga och medborgerliga fri- och rättigheter vid kampen mot terrorismen

2) *att*, i samråd med bl.a. Nordiska rådet och berörda myndigheter och andra relevanta institutioner/organisationer i de nordiska länderna, under år 2007 arrangera en konferens på temat nordiskt samarbete kring samhällssäkerhet

Presidiemøte 27. juni 2006

6. Fremstillinger

1) *A 1386/medborger/miljø/næring Medlemsforslag om at styrke substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning*
Bilag: A 1386/medborger/miljø/næring betænkning over Medlemsforslag om at styrke substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning (bilag 1)

Miljø- og Naturresurseudvalget, Næringsudvalget og Medborger- og Forbrugerudvalget havde anmodet om fremstilling af A 1386/medborger/miljø/næring Medlemsforslag om at styrke substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning. Præsidiet vedtog fremstillingen i anledning af A 1386/medborger/miljø/næring.

Beslutning:
Nordisk Råd rekommanderer Danmarks, Finlands og Sveriges regeringer og Nordisk Ministerråd

at landene hver for sig og sammen arbejder for en styrkelse af substitutionsprincippet som vedtaget af EU-Parlamentet med henblik på en snarlig vedtagelse af REACH som et led i målsætningen om at fremme miljø, sundhed og forbrugerindsyn i forbindelse med kemikalieanvendelse

Presidiemøte 20. september 2006

7. Fremstillinger

1) A 1387/miljø Medlemsforslag om styrkelse af Arktis i EU's Nordlige Dimension og om fælles minimumsstandarder for off-shore virksomhed i Barents, Kara og Arktis
Bilag: A 1387/miljø betænkning over Medlemsforslag om styrkelse af Arktis i EU's Nordlige Dimension og om fælles minimumsstandarder for off-shore virksomhed i Barents, Kara og Arktis (bilag 1)

Miljø- og Naturresurseudvalget havde anmodet om fremstilling af A 1387/miljø Medlemsforslag om styrkelse af Arktis i EU's Nordlige Dimension og om fælles minimumsstandarder for Off-shore virksomhed i Barents, Kara og Arktis. Præsidiet behandlede og vedtog fremstillingen i anledning af A 1387/miljø.

Beslutning:
Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

1) *at* arbejde for, at de arktiske spørgsmål får et tydeligt fokus i EU's fortsatte politik og strategi for Den Nordlige Dimension; herunder udrede det eventuelle behov for en særlig EU-finansiering af denne del af Den Nordlige Dimension samt at de arktiske spørgsmål får en entydig forankring i EU-kommissionens struktur

2) *at* arbejde for, at Arktisk Råd, under de nordiske formandskaber i perioden 2007-2012, udarbejder oplæg til fælles minimumsstandarder for miljøkrav til off-shore virksomhed i arktiske havområder og til søtransport af olie, gas og andre miljøfremmede stoffer i disse sårbare områder

3) *at* komme overens om, at der inden udgangen af 2006 træffes beslutning om etablering af et permanent sekretariat for Arktisk Råd – i al fald for perioden 2007-2012

2) A 1383/välfärd om bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion
Bilag: A 1383/välfärd om bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion (bilag 2)

Velfærdsudvalget havde anmodet om fremstilling af A 1383/välfärd om bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion. Præsidiet behandlede og vedtog fremstillingen i anledning af A 1383/välfärd.

Beslutning:
Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att etablera ett formellt samarbete för erfarenhetsutbyte, koordinering av insatser, stöd och förståelse för varandras insatser och åtgärder när det gäller arbetet med smittskydd och bekämpning av fågelinfluensa

3) A 1392/medborger om rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og legalt regime i Arktis
Bilag: A 1392/medborger om rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og legalt regime i Arktis(bilag 3)

Medborger- og Forbrugerudvalget havde anmodet om fremstilling af A 1392/medborger om rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og legalt regime i Arktis. Præsidiet behandlede og vedtog fremstillingen i anledning af A 1392/medborger.

Beslutning:
Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at den rettsvitenskapelige forskning styrkes i tilknytning til de nye mulighetene og utfordringene som åpner seg i havområdene i Nord

at det i samarbeid med Arktisk Råd arbeides for å få etablert en Arktisk traktat

8. Forslag om ikke at foretage sig noget

1) *A 1375/miljø Medlemsforslag om at Nordisk ministerråd utarbeider en egen nordområdestrategi*
Bilag: A 1375/miljø betænkning over Medlemsforslag om at Nordisk ministerråd utarbeider en egen nordområdestrategi

Miljø- og Naturresurseudvalget havde anmodet præsidiet om at Nordisk Råd ikke foretager sig noget i anledning af A 1375/miljø.

Beslutning:
At præsidiet godkender Miljø- og Naturresurseudvalgets forslag om ikke at foretage sig noget i anledning af A 1375/miljø Medlemsforslag om at Nordisk ministerråd utarbeider en egen nordområdestrategi med følgende formulering:

at Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af Medlemsforslag om at Nordisk Ministerråd udarbejder en egen nordområdestrategi (A 1375/miljø)

Presidiemøte 31. oktober 2006

7. Fremstillinger

1) *A 1385/miljö Medlemsförslag om totalförbud och kontrollsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön*
Bilag: A 1385/miljö betänkning over Medlemsförslag om totalförbud och kontrollsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön

Miljø- og Naturresurseudvalget havde anmodet om fremstilling af A 1385/miljö om totalförbud och kontrollsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön. Præsidiet behandlede og vedtog fremstillingen i anledning af A 1385/miljö.

Beslutning:
Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

1) *at,* gennem HELCOM-samarbejdet, udrede perspektiverne i at stille strengere krav til de større passager- og lastfartøjer med det mål at forbyde ethvert udslip af toiletaffaldsvand til Østersøen fra disse fartøjer

2) *at,* i givet fald, virke for at gennemføre mulige regionalt eller generelt gældende forbud inden for en rimelig tidsfrist; herunder sikre at havnene i Østersøen sættes i stand til at modtage de forventelige toiletaffaldsmængder

3) *at,* indtil bindende bestemmelser kan gennemføres, virke for, at rederierne til fartøjer med store udledninger af toiletaffaldsvand, gennem aftaler, bringes til at praktisere opsamling og tømning i havne med passende modtagefaciliteter

4) *at* virke for at eksisterende havnekontrolsystemer udvikles, således at det effektivt og retfærdigt kan sikres, at alle pligtige fartøjer i Østersøen også i praksis afleverer alt pligtigt affald i havnene

2) *A 1395/välfärd Utskottsförslag om stöd till projekt om kartläggning av utbildningsbehov inom demensområdet*
Bilag: A 1395/välfärd Utskottsförslag om stöd till projekt om kartläggning av utbildningsbehov inom demensområdet

Velfærdsudvalget havde anmodet om fremstilling af A 1395/välfärd om stöd till projekt om kartläggning av utbildningsbehov inom demensområdet. Præsidiet behandlede og vedtog fremstillingen i anledning af A 1395/välfärd.

Beslutning:
Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att Nordiska ministerrådet fortsatt ger stöd till projektet under ledning av Social- og helsedirektoratet i Norge och ger dem i uppdrag att kartlägga utbildningsbehovet i de nordiska länderna samt att lämna förslag till hur en kompetensutveckling för personal inom detta område kan utformas

8. Forslag om ikke at foretage sig noget
A 1384/miljö Medlemsförslag om individens okränkbarhet och skydd mot stora rovdjur
Bilag: A 1384/miljö betænkning over Medlemsförslag om individens okränkbarhet och skydd mot stora rovdjur

Miljø- og Naturresurseudvalget havde anmodet præsidiet om, at Nordisk Råd ikke foretager sig noget i anledning af A 1384/miljö.

Beslutning:
At præsidiet godkender Miljø- og Naturresurseudvalgets forslag om ikke at foretage sig noget i anledning af 1384/miljö Medlemsförslag om individens okränkbarhet och skydd mot stora rovdjur med følgende formulering:

Miljø- og Naturresurseudvalget foreslår,

at Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af "Medlemsförslag om individens okränkbarhet och skydd mot stora rovdjur" (A 1384/miljö)

Fremstillinger og ikke foreta seg noe 2006

Val av medlemmar till Nordiska investeringsbankens kontrollkommitté for perioden 1 juni 2006 till 31 maj 2008

fra Danmark:	Per Kaalund (S)
fra Finland:	Arja Alho (sd)
fra Island:	Steingrímur J. Sigfússon (VG)
fra Norge:	Trond Helleland (H)
fra Sverige:	Johan Linander (c)

Val av medlemmar och suppleanter till styrelsen för Nordiska kulturfonden 2007 och 2008

fra Danmark:	Frode Sørensen (S), medlem av Folketinget Bente Dahl (RV), medlem av Folketinget, som suppleant
fra Finland:	Simo Rundgren (c), Riksdagsledamot medlem af Riksdagen Arja Alho (sd), Riksdagsledamot, medlem af Riksdagen, som suppleant
fra Island:	Arnbjörg Sveinsdóttir (Sj.), Altingsmedlem, som suppleant
fra Norge:	Rolf Reikvam (SV), Stortingsrepræsentant (1.1.2006 – 31.12.2006) Trond Helleland (H) Stortingsrepræsentant, som suppleant
fra Sverige:	Kent Olsson (m), medlem af Riksdagen Lars Wegendal (s), medlem af Riksdagen, som suppleant
fra Færøerne	Jógvan við Keldu (Ff), Færøerne Kári P. Højgaard (Sjfl), Færøerne, som suppleant
fra Grønland:	Lise Lennert Olsen, Direktør i Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke Franz Tremel, Afdelingschef i Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke. suppleant
fra Åland:	Gun Carlson (ÅC), Lagtingsledamot Camilla Gunell,(sd), Landskapsregeringsledamot som suppleant

Val av revisorer och revisorsuppleanter för Nordiska kulturfonden 2007 och 2008

Folketingsmedlem Elisabet Arnold (RV), Danmark
Rigsrevisor Henrik Otbo, Danmark

Suppleanter:	Hanna-Leena Hemming (saml), Finland Afdelningschef Annie Nørskov, Rigsrevisionen,

Val av medlemmar till Nordiska Handikappolitiska rådet 1 januari 2006 till 31 december 2008

Danmark	Karen J. Klint, Folketinget
Finland	Ulla Anttila, Eduskunta
Island	Þuríður Backman, Alþingi
Norge	Ivar Kristiansen, Stortinget, *ordförande 2006*
Sverige	Ronny Olander, Riksdagen

Register

Nr.	Ärendetittel	Behandl. s.	Trykket s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt vedtak Nummer	Annet vedtak
A. Medlemsforslag/Utvalgsforslag/Presidieforslag/Komitéforslag					
A 1363/miljö	Medlemsförslag om gemensam tvärsektoriell forskning om en bred hållbar samhällsplanering för att klara klimatförändringarna i Norden	1318	235	Fremstilling 1	Vedtatt av Presidiet 25. januar 2006 i Oslo
A 1364/presidiet	Medlemsförslag om ökat nordiskt samarbete om samhällssäkerhet	1319	241	Fremstilling 5 Internt vedtak 1	Vedtatt av Presidiet 26. april 2006 i Stockholm
A 1375/miljø	Medlemsforslag om at Nordisk Ministerråd utarbeider en egen nordområdestrategi	1322	252	Ikke foreta seg noe	Vedtatt av Presidiet 29. juni 2005 i Bodø
A 1376/næring	Medlemsforslag om koordineret nordisk arbejdsmarkedsinformation i de baltiske lande og Polen	1319	256	Fremstilling 3 og 4	Vedtatt av Presidiet 26. april 2006 i Stockholm
A 1380/miljö	Medlemsförslag om en gemensam nordisk marknad för alternativa drivmedel		264	Omgjort til A 1394/miljö	
A 1381/medborger	Medlemsforslag om nordisk kampagne imod formidling af sexkøb	172	266	Rekommandasjon 18 og Internt vedtak 3	Votering
A 1382/velferd	Medlemsforslag om formalisert samarbeid mellom Nordisk Ministerråd og Barentsrådet, i arbeidet med å bekjempe spredningen av hiv/aids og multiresistent tuberkulose	171	269	Rekommandasjon 16	
A 1383/välfärd	Medlemsförslag om bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion	1321	274	Fremstilling 8	Vedtatt av Presidiet 20. september 2006 i Lahtis
A 1384/miljö	Medlemsförslag om individens okränkbarhet och skydd mot stora rovdjur	1323	280	Ikke foreta seg noe	Vedtatt av Presidiet 31. oktober 2006 i København

Nr.	Ärendetittel	Behandl. s.	Trykket s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt vedtak Nummer	Annet vedtak
A 1385/miljö	Medlemsförslag om kontrollsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön	1322	287	Fremstilling 10	Vedtatt av presidiet 31. oktober i København
A 1386/medborger/ miljö/næring	Udvalgsforslag om at styrke substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH	1320	294	Fremstilling 6	Vedtatt av presidiet 27. juni 2006 i Torshavn
A 1387/miljø	Udvalgsforslag om styrkelse af Arktis i EU's Nordlige Dimension og om fælles minimumsstandarder for off-shore virksomhed i Barents, Kara og Arktis	1321	296	Fremstilling 7	Vedtatt av Presidiet 20. september 2006 i Lahtis
A 1388/kultur	Medlemsförslag om nordisk grannlands-tv efter digitaliseringen	206	302	Rekommandasjon 24	
A 1389/miljö	Medlemsförslag om ett nordiskt miljöbilsavtal		306	Omgjort til A 1394/miljö	
A 1391/medborger	Medlemsförslag om ett nordiskt miljöbilsavtal	172	308	Rekommandasjon 19	
A 1392/medborger	Utvalgsforslag om rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og et overordnet traktat i Arktis	1321	312	Fremstilling 9	Vedtatt av Presidiet 20. september 2006 i Lahtis
A 1393/medborger	Medlemsforslag om bekæmpelse af menneskehandel for seksuel udnyttelse	172	315	Rekommandasjon 20	
A 1394/miljø	Udvalgsforslag om nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken	194	319	Rekommandasjon 21	
A 1395/välfärd	Utskottsförslag om stöd till projekt om kartläggning av utbildningsbehov inom demensområdet	1323	336	Fremstilling 11	Vedtatt av Presidiet 31. oktober 2006 i København
A 1396/næring	Medlemsforslag om iværksættere i Norden	212	338	Rekommandasjon 26	
A 1397/næring	Medlemsforslag om arbeidet med grensehindringer	137	341	Rekommandasjon 12 og 13	

Nr.	Ärendetittel	Behandl. s.	Trykket s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt vedtak Nummer	Annet vedtak
A 1398/presidiet	Præsidieforslag om fremme af flerkulturel kompetence og udvikling af indikatorer for sammenhængskraft	146	344	Rekommandasjon 14	Votering
A 1399/presidiet	Præsidieforslag om nordiske hovedudfordringer om sameksistens	146	346	Internt vedtak 2	Votering
A 1400/välfärd	Utskottsförslag om barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden	171	349	Rekommandasjon 17	
B. Ministerrådsforslag					
B 240/medborger	Ministerrådsforslag om program og principper for det nordiske justitssamarbejde.	1318	351	Fremstilling 2	Vedtatt av Presidiet 25. januar 2006 i Oslo
B 243/presidiet	Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds budget for 2007.	218	359	Rekommandasjon 27	Votering
B 244/kultur	Ministerrådsförslag om Nordiska ministerrådet och det civila samhället - en strategi	206	369	Rekommandasjon 22	
B 245/kultur	Ministerrådsförslag om Deklaration om nordisk språkpolitik	206	378	Rekommandasjon 23	
B 246/kultur	Ministerrådsforslag om videreutvikling av Nordplus-programmene for 2008-2011	212	385	Rekommandasjon 25	
B 247/velfærd	Ministerrådsforslag om sundhed, kost og fysisk aktivitet. Nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet	171	394	Rekommandasjon 15	
C. Beretninger					
C 1	Nordisk samarbejde 2005. Beretning om Nordisk Ministerråds virksomhed	218	427		Til etterretning

Nr.	Ärendetittel	Behandl. s.	Trykket s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt vedtak Nummer	Annet vedtak
C 2	Förslag till Nordiska ministerrådets planer och budget 2007	218	619		Til etterretning
C 3/kk	Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2005	218	810		Til etterretning
C 4/kk	Beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2005	218	829		Til etterretning
C 5/kk	Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2005	218	838		Til etterretning
D. Meddelelser i anlendning av tidligere rekommandasjoner, fremstillinger og ytring					
33/2002/kultur	Nordisk språkgemenskap		870		Ferdigbehandlet
*5/2003/välfärd	Pensioner och förtidspensionering		872		Til etterretning
*13/2003/välfärd	Förebyggande av diabetes		875		Ferdigbehandlet annen og tredje at-sats Ny meddelelse første at-sats
16/2003/miljø	GMO i jordbruget		878		Ferdigbehandlet
22/2003/miljø	Miljøsikkerhed ved skibstrafik i Østersøen		880		Ferdigbehandlet
25/2003/kultur	Idrætten, en integrerende kraft i Norden		884		Ferdigbehandlet
26/2003/kultur	Domænetab		886		Ferdigbehandlet
27/2003/kultur	Nordisk oplæsningskonkurrence - arbejde med nordiske klassikere i grundskolen		888		Ferdigbehandlet
*2/2004/næring	Open Source Software		890		Til etterretning

Nr.	Ärendetittel	Behandl. s.	Trykket s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt vedtak Nummer	Annet vedtak
*7/2004/medborger	Samarbetsprogram på konsumentområdet 2005-2010		892		Til etterretning
11/2004/miljø	Økologiske landbrugsvarer i Norden		894		Ferdigbehandlet
13/2004/kultur	Nordisk design og samarbeid mellom kultur- og næringsliv		896		Ferdigbehandlet
19/2004/medborger	Samarbeid med urfolkene i Barentsregionen		899		Ferdigbehandlet
6/2005/presidiet	Informationsaftaler mellem de nordiske lande i forbindelse med bekæmpelse af grænsehindringer	106	901		Ferdigbehandlet
7/2005/miljø	Handlingsplan för nordiskt fiske-, jord- och skogsbruks- samt livsmedelsamarbete 2005-2008		905		Ferdigbehandlet
8/2005/miljø	Revideret strategi for genetiske ressourcer for fiskeri, jordbrug, skovbrug og levnedsmidler i Norden 2005-2008		907		Ferdigbehandlet
9/2005/medborger	EU's kemikalielovgivning, REACH		909		Ferdigbehandlet
10/2005/næring	Krav til EU's softwarepatent		911		Ferdigbehandlet
11/2005/næring	Vurdering av EU's direktivforslag til softwarepatent		913		Ferdigbehandlet
12/2005/miljø	Kraftsituationen i Norden	194	915		Ferdigbehandlet
*13/2005/medb.	Konference om korruption		919		Til etterretning
14/2005/presidiet	Ny struktur for Nordisk Ministerråd		920		Ferdigbehandlet
15/2005/presidiet	Nordiska ministerrådets Rysslandsprogram		923		Ferdigbehandlet
16/2005/presidiet	Nordisk Ministerråds Arktiske Samarbejdsprogram 2006-2008		927		Ferdigbehandlet
17/2005/presidiet	Nordisk-baltiskt nätverksarbete för frivilligorganisationer		929		Ferdigbehandlet

Nr.	Ärendetittel	Behandl. s.	Trykket s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt vedtak Nummer	Annet vedtak
*18/2005/kultur	Arktisk forskning	184	931		Ferdigbehandlet (annen at-sats) Ny meddelelse (første at-sats)
*19/2005/medb.	Helse og næringsutvikling blant urfolk i Barentsregionen		934		Til etterretning
20/2005/kultur	Strukturreform for det nordiske kultursamarbeidet		936		Ferdigbehandlet
21/2005/kultur	Spel- och lotterimarknaderna		939		Ferdigbehandlet
22/2005/kultur	Design for alle - et nordisk handlingsprogram		941		Ferdigbehandlet
*23/2005/välfärd	Anpassning av handikapplagar och -författningar till att omfatta psykiskt sjuka handikappade		943		Til etterretning
24/2005/medborgar	Nordisk jämställdhetssamarbetsprogram 2006-2010		945		Ferdigbehandlet
*25/2005/medb.	Bekjempelse av menneskehandel	158	948		Ferdigbehandlet (annen at-sats) Ny meddelelse (første at-sats)
*26/2005/medb.	Rapport om bekjempelse av menneskehandel	137	953		Til etteretning
27/2005/næring	Nordisk Næringspolitisk Samarbejdsprogram 2006-2010		955		Ferdigbehandlet
28/2005/kultur	Komparativ studie av de nordiske lærerutdanningene		958		Ferdigbehandlet
29/2005/miljø	Handlingsplan for det nordiske energisamarbejde 2006-2009	194	960		Ferdigbehandlet
30/2005/presidiet	Nordisk Ministerråds budget for 2006		963		Ferdigbehandlet

Nr.	Ärendetittel	Behandl. s.	Trykket s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt vedtak Nummer	Annet vedtak
3/2006/næring	Fælles informationsindsats i de baltiske lande og Polen om de nordiske arbejdsmarkeder		968		Ferdigbehandlet
4/2006/næring	Nordisk kriminalpræventiv indsats for bekæmpelse af illegal arbejdskraft fra de baltiske lande og Polen		970		Ferdigbehandlet
Interne vedtak					
1/2005	EU's direktivforslag til softwarepatent	221	1283		Til etterretning
2/2005	Inrättande av vicepresident i Nordiska rådet	222	1283		Ferdigbehandlet
E. Spørsmål					
E 1	Skriftlig fråga om public serviceföretagens sändningars tillgänglighet i Norden	972			Skriftlig svar
E 2	Skriftligt spørgsmål til Danmarks, Norges og Sveriges regering om ulovlig fangst af fisk i Barentshavet	974			Skriftlig svar
E 3	Skriftlig fråga till Danmarks, Finlands, Norges och Sveriges regeringar om växtförädling	979			Skriftlig svar
E 4	Skriftlig fråga till Nordiska ministerrådet om nordisk språkforståelse	981			Skriftlig svar
E 5	Skriftligt spørgsmål til Norges regering om Den kulturelle skolesekken un-der hovedprioriteringen Kunnskap, fornyelse og verdiskaping i formandskabsprogrammet 2006	984			Skriftlig svar
E 6	Skriftligt spørgsmål om administrationen af det nordiske samarbejde	989			Skriftlig svar
E 7	Skriftlig fråga om laxfiske i Danmark	996			Skriftlig svar

Nr.	Ärendetittel	Behandl. s.	Trykket s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt vedtak Nummer	Annet vedtak
E 8	Skriftlig fråga om uranbrytning på Grönland	998			Skriftlig svar
E 9	Skriftlig fråga om ett nordiskt nätverk för tankning av bio- och naturgas	1001			Skriftlig svar
E 10	Skriftlig fråga om nordiskt stöd för genomförande av TRAICE-projektet	1006			Skriftlig svar
E 11	Skriftligt spørgsmål om nordisk energiplanlægning	1009			Skriftlig svar
E 12	Skriftligt spørgsmål om forsvundne personer og menneskehandel	1014			Skriftlig svar
E 13	Skriftligt spørgsmål om flyvninger af fanger til Guantanamo	1015			Skriftlig svar
E 14	Skriftligt spørgsmål om ressourcer til nordisk forbrugersamarbejde	1016			Skriftlig svar
E 15	Skriftlig fråga om skatteuppebörd och underlättande av skatteåterbäring för finländske företag som deltar i mässor i Nordnorge	1019			Skriftlig svar
E 16	Fråga till Danmarks regering om Dankort som gränshinder	107			Muntlig svar
E 17	Spørsmål til den Færøynes regering om de homoseksuelles	107			Muntlig svar
E 18	Beskattning av pensionärer som flyttar från Sverige till Finland	108			Muntlig svar
E 19	Fråga till Färöarnas regering om de homosexuellas rättigheter på Färöerne	109			Muntlig svar
E 20	Fråga till Finlands regering om pensionsbeskattning mellan de nordiska länderna	110			Muntlig svar
E 21	Spørgsmål til Islands regering om hvorfor Island ikke har ratificeret Århus-konventionen	111			Muntlig svar

Nr.	Ärendetittel	Behandl. s.	Trykket s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt vedtak Nummer	Annet vedtak
E 22	Fråga till Norges regering om framtida finansiering av Grensetjänsten	111			Muntlig svar
E 23	Fråga till Finlands regering om de utlandsstuderande finska läkarstudenternas situation	112			Muntlig svar
E 24	Spørgsmål til den Færøernes regering om registrerade partnerskap	113			Muntlig svar
E 25	Spørgsmål til den Færøernes regering om diskriminationslovgivning	113			Muntlig svar
E 26	Spørgsmål til Norges regering om information om de vestnordiske lande	114			Muntlig svar
E 27	Fråga till Islands regering om återupptagen valfångst	115			Muntlig svar
E 28	Spørgsmål til Finlands regjering angående REACH-prosessen	115			Muntlig svar
E 29	Fråga till Norges regering om generalsekreterarposten i Nordiska Ministerrådet	116			Muntlig svar
E 30	Spørgsmål til Danmarks regjering om klimapolitikken	117			Muntlig svar
E 31	Fråga till Sveriges regering om implementering av EU-direktiv om prak-tiktjänstgöring för läkare	118			Muntlig svar
E 32	Fråga till Norges regering om snabbtåg mellan Stockholm och Oslo samt klimatanpassad nordisk elmarknad	118			Muntlig svar
E 33	Skriftlig fråga om medlemskap i Den Danske Folkekirke och Svenska kyrkan vid flytt från Danmark till Sverige	1021			Skriftlig svar

Nr.	Ärendetittel	Behandl. s.	Trykket s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt vedtak Nummer	Annet vedtak
E 34	Skriftligt spørgsmål om nordisk aftale om gensidig gældssanering	1022			Skriftlig svar
E 35	Skriftligt spørgsmål om aftaler om søredningstjeneste mellem landene omkring Østersøen	1024			Skriftlig svar
E 36	Skriftligt spørgsmål om opfølgning af seminariet Rasisme i Norden – nordisk innsats mot nynazisme og voldelige ungdomsgjenger	1030			Skriftlig svar
E 37	Skriftligt spørgsmål om transportkorridor for dansk transport til og fra Bornholm gennem Sverige	1032			Skriftlig svar
Dokumenter					
1	Nordisk Råds årsberetning 2005	218	1034		Til etterretning
2	Regler for gjennomføring av Nordisk Råds 58. sesjon	35	1058		Til etterretning
3	Att möta globalisering tillsammans. Program för Nordiska rådets arbete 2007	218	1061		Til etterretning
4	Statsministrarnas redogörelse	106	1064		Til etterretning
5	Utenriksministrenes redegjørelse	137	1067		Til etterretning
6	Försvarsministrarnas redogörelse	137	1070		Til etterretning
7	Rapport om Kontrollkomiteens virksomhet 2006	218	1072		Til etterretning
8	Norden skal gøre fælles front	76	1075		Til etterretning
9	Regeringarnas redogörelse om de självstyrande områdenas ställning i det officiella nordiska samarbetet	106	1086		Til etterretning
10	Samarbetsministrarnas redogörelse om avskaffandet av gränshinder i Norden	106	1090		Til etterretning

Nr.	Ärendetittel	Behandl. s.	Trykket s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt vedtak Nummer	Annet vedtak
11	Innsats på barne- og ungdomsområdet i det norske formannskapet i Nordisk Ministerråd 2006	171	1098		Til etterretning
12	Integrering av jämställdhet i det nordiska samarbetet. Redogörelse från Nordiska ministerrådet	171	1100		Til etterretning
13	Alkoholpolitisk samarbeid i Norden. Redogörelse från Nordiska ministerrådet	171	1105		Til etterretning
14	Tilpasning til klimaendringer. Redogörelse från Nordiska ministerrådet	184	1116		Til etterretning
15	Arktisk klimatforskning. Redogörelse från Nordiska ministerrådet	184	1121		Til etterretning
16	Nordisk Energihandlingsplan 2006-2009 - Status og politiske hovedprioriteringer. Redegjørelse fra Nordisk Ministerråd	194	1124		Til etterretning
17	Det nordiska kultursamarbetet i en ny tidsålder. Redogörelse från Nordiska ministerrådet	206	1129		Til etterretning
18	NordForsk, dess strategi og prioriteringer. Redogörelse från Nordiska ministerrådet	212	1134		Til etterretning
19	Det internationale Norden. Nordisk samarbejde i europæisk ramme 2006. Rapport fra Nordisk Ministerråd	137	1138		Til etterretning

Personregister

Alatalo, Mikko, Finlands del. (cent)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om totalförbud och kontrolsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön (A 1385/ miljö): 287

Alho, Arja, Finlands del. (sd)
Valgt medlem
Uttalelse:
- Utenrikesministrenes redegjørelse (Dokument 5): 124

Replikkskifte:
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Alho – Stoltenberg: 61

Medlemsforslag:
- om gemensam tvärsektoriell forskning om en bred hållbar samhällsplanering för att klara klimatförändringarna i Norden (A 1363/ miljö): 235
- om at Nordisk Ministerråd utarbeider en egen nordområdestrategi (A 1375/ miljö): 252

Presidieforslag:
- om fremme af flerkulturel kompetence og udvikling af indikatorer for sammenhængskraft (A 1398/ præsidiet): 344
- om nordiske hovedudfordringer om sameksistens (A 1399/ præsidiet): 346

Arnesen, Bendiks H., Norges del. (A)
Valgt medlem
Uttalelse:
- Generaldebatt - Statsministrarnas redogörelse (Dokument 4): 93

Utvalgsforslag:
- om at styrke substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH (A 1386/ medborger/miljø/næring): 294
- om rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og en traktat i Arktis (A 1392/ medborger): 312

Asmyhr, Hans Frode, Norges del. (FrP), Varamedlem
Uttalelser:
- Tilpasning til klimaendringer. Redegjørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 14): 175
- Kraftsituationen i Norden (Fremst. 12/2005): 191

Replikkskifter:
- Tilpasning til klimaendringer. Redegjørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 14); Kristiansen – Asmyhr: 176
- Kraftsituationen i Norden (Fremst. 12/2005); Kristoffersen och Asmyhr: 192

Utvalgsforslag:
- om at styrke substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH (A 1386/medborger/miljø/næring): 294
- om styrkelse af Arktis i EU's Nordlige Dimension og om fælles minimumsstandarder for off-shore virksomhed i Barents, Kara og Arktis (A 1387/miljö): 296

Ásta R. Jóhannesdóttir, Islands del. (A)
Valgt medlem
Utvalgsforslag:
- om at styrke substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH (A 1386/medborger/miljø/næring): 294
- om styrkelse af Arktis i EU's Nordlige Dimension og om fælles minimumsstandarder for off-shore virksomhed i Barents, Kara og Arktis (A 1387/miljö): 296
- om nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken (A 1394/ miljö): 319

Axelsson, Lennart, Sveriges del. (s)
Valgt medlem
Utvalgsforslag:
- om at styrke substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH (A 1386/medborger/miljø/næring): 294

Barfod, Line, Danmarks del. (EL)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Præsidieforslag om fremme af flerkulturel kompetence og udvikling af indikatorer for sammenhængskraft (A 1398/præsidiet), Præsidieforslag om nordiske hovedudfordringer om sameksistens (A 1399/præsidiet): 143
- Bekjempelse av menneskehandel (Rek. 25/2005): 155
- Medlemsforslag om nordisk kampagne imod formidling af sexkøb (A 1381/medborger), Medlemsforslag om beskyttelse af kvinder udsat for menneskehandel (A 1391/medborger): 156
- Ministerrådsforslag om sundhed, kost og fysisk aktivitet. Nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet (B 247/velfärd): 164

Replikkskifter:
- Temadebatt om utvecklande av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Barfod – Reinfeldt: 50
- Temadebatt om utvecklande av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Barfod – Jensen: 54
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Barfod – Eidesgaard: 58
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Barfod – Nordlund: 65
- Forsvarsministrenes redegjørelse (Dokument 6); Barfod – Strøm-Erichsen: 133

Medlemsforslag:
- om koordineret nordisk arbejdsmarkedsinformation i de baltiske lande og Polen (A 1376/næring): 256
- om nordisk kampagne imod formidling af sexkøb (A 1381/medborger): 266
- om beskyttelse af kvinder udsat for menneskehandel (A 1391/medborger): 308

Utvalgsforslag:
- om stöd till projekt om kartläggning av utbildningsbehov inom demensområdet (A 1395/välfärd): 336
- om barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden (A 1400/välfärd): 349

Spørsmål:
- om administrationen af det nordiske samarbejde (E 6/2006): 989
- om forsvundne personer og menneskehandel (E 12/2006): 1014
- om flyvninger af fanger til Guantanamo (E 13/2006): 1015
- om registrerade partnerskab (E 24/2006): 113
- om nordisk aftale om gensidig gældssanering (E 34/2006): 1022
- om opfølgning af seminaret "Rasisme i Norden - nordisk innsats mot nynazisme og voldelige ungdomsgjenger (E 36/2006): 1030

Barfoed, Lars, Danmarks del. (KF) Regjeringsrepresentant

Uttalelse:
- Ministerrådsforslag om sundhed, kost og fysisk aktivitet. Nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet (B 247/velfärd): 163

Bekkemellem, Karita, Norges del. (A) Regjeringsrepresentant

Uttalelser:
- Innsats på barne- og ungdomsområdet i det norske formannskapet i Nordisk Ministerråd 2006 (Dokument 11): 160
- Integrering av jämställdhetsperspektivet i det nordiska samarbetet. Redogörelse från Nordiska ministerrådet (Dokument 12): 161

Berg, Heli, Sveriges del. (fp), Valgt medlem

Medlemsforslag:
- om totalförbud och kontrolsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön (A 1385/ miljö): 287

Bildt, Carl, Sveriges del. (m), Regjeringsrepresentant

Uttalelse:
- Utenriksministrenes redegjørelse (Dokument 5): 130

Bjørnøy, Helen, Norges del. (SV), Regjeringsrepresentant

Uttalelse:
- Tilpasning til klimaendringer. Redegjørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 14): 173

Bohlin, Sinikka, Sveriges del. (s) Valgt medlem

Uttalelse:
- Udvalgsforslag om nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken (A 1394/miljø): 192

Medlemsforslag:
- om gemensam tvärsektoriell forskning om en bred hållbar samhällsplanering för att klara klimatförändringarna i Norden (A 1363/miljö): 235

Utvalgsforslag:
- om at styrke substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH (A 1386/medborger/miljø/næring): 294
- om styrkelse af Arktis i EU's Nordlige Dimension og om fælles minimumsstandarder for off-shore virksomhed i Barents, Kara og Arktis (A 1387/miljö): 296
- om nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken (A 1394/miljö): 319

Presidieforslag:
- om fremme af flerkulturel kompetence og udvikling af indikatorer for sammenhængskraft (A 1398/præsidiet): 344
- om nordiske hovedudfordringer om sameksistens (A 1399/præsidiet): 346

Spørsmål:
- om växtförädling av frukt och bär (E 3/2006): 979
- om nordisk stöd för genomförande av TRAICE-projektet (E 10/2006): 1006

Bonde, Jens-Peter, Europaparlamentet
Uttalelse:
- 13. Nordiskt samarbete om energiplanering: 193

Bonnesen, Erling, Danmarks del. (V)
Varamedlem
Utvalgsforslag:
- om at styrke substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH (A 1386/medborger/miljø/næring): 294
- om rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og en traktat i Arktis (A 1392/medborger): 312

Brodén, Anita, Sveriges del.(fp)
Valgt medlem
Uttalelse:
- Tilpasning til klimaendringer. Redegjørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 14): 177

Brørby, Berit, Norges del. (A)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds budget for 2007 (B 243/presidiet): 215
- Valgkomiteens uttalelse: 223 og 225
Medlemsforslag:
- om gemensam tvärsektoriell forskning om en bred hållbar samhällsplanering för att klara klimatförändringarna (A 1363/miljö): 235
- om at Nordisk Ministerråd utarbeider en egen nordområdestrategi (A 1375/miljö): 252
Presidieforslag:
- om fremme af flerkulturel kompetence og udvikling af indikatorer for sammenhængskraft (A 1398/præsidiet): 344
- om nordiske hovedudfordringer om sameksistens (A 1399/præsidiet): 346

Carlström, Marianne, Sveriges del. (s)
Valgt medlem
Utvalgsforslag:
- om at styrke substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH (A 1386/medborger/miljø/næring): 294
- om rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og en traktat i Arktis (A 1392/medborger): 312

Cronberg, Tarja, Finlands del. (gröna)
Valgt medlem
Uttalelse:
- Rapport och konferens om samhällssäkerhet (Fremst. 5/2006): 135
Replikkskifter:
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Cronberg – Stoltenberg: 61
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Cronberg – Søvndal: 68
Medlemsforslag:
- om ökat nordiskt samarbete om samhällssäkerhet (A 1364/presidiet): 241
- om totalförbud och kontrolsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön (A 1385/miljö): 287
Utvalgsforslag:
- om stöd till projekt om kartläggning av utbildningsbehov inom demensområdet (A 1395/ välfärd): 336
- om barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden (1400/välfärd): 349
Spørsmål:
- om pensionsbeskattning mellan de nordiska länderna (E 20/2006): 110

Dahl, Bente, Danmarks del. (RV)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Tilpasning til klimaendringer. Redegjørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 14): 175
- Ministerrådsförslag om Nordiska ministerrådet och det civila samhället - en strategi (B 244/kultur): 196
- Ministerrådsförslag om Deklaration om nordisk språkpolitik (B 245/kultur): 203
- Ministerrådsförslag om Nordplusprogrammet (B 246/kultur): 211
Medlemsforslag:
- om totalförbud och kontrolsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön (A 1385/miljö): 287
Spørsmål:
- om "Den kulturelle skolesekken" under hovedprioriteringen "Kunnskap, fornyelse og verdiskaping" i formandskabsprogrammet 2006 (E 5/2006): 984
- om hvorfor Island ikke har ratificeret Århus-konventionen og principper for NGO'er (E 21/2006): 111

Djupedal, Øystein K., Norges del. (SV)
Regjeringsrepresentant
Uttalelser:
- Arktisk klimaforskning. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 15): 180
- NordForsk, dess strategi och prioriteringar. Redogörelse från Nordiska ministerrådet (Dokument 18): 207
- Ministerrådsförslag om Nordplusprogrammet (B 246/kultur): 209

Replikkskifte:
- NordForsk, dess strategi och prioriteringar. Redogörelse från Nordiska ministerrådet (Dokument 18); Reikvam – Djupedal: 208
- Ministerrådsförslag om Nordplusprogrammet (B 246/kultur); Reikvam – Djupedal: 210

Drífa Hjartardóttir, Islands del. (Sj.)
Valgt medlem
Uttalelse:
- Præsidieforslag om fremme af flerkulturel kompetence og udvikling af indikatorer for sammenhængskraft (1398/præsidiet), Præsidieforslag om nordiske hovedudfordringer om sameksistens (A 1399/præsidiet): 144

Utvalgsforslag:
- om at styrke substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH (A 1386/medborger/miljø/næring): 294

Eidesgaard, Jóannes, Færøyenes del. (Jvfl.), Regjeringsrepresentant
Uttalelser:
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8): 57
- Regeringarnas redogörelse om de självstyrande områdenas ställning i det officiella nordiska samarbetet (Dokument 9): 98

Replikkskifter:
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Barfod – Eidesgaard: 58
- Generaldebatt - Statsministrarnas redogörelse (Dokument 4): 94
- Regeringarnas redogörelse om de självstyrande områdenas ställning i det officiella nordiska samarbetet (Dokument 9); Eidesgaard – Steingrímur: 100

Eklöw, Raija-Liisa, Ålands del. (Lib)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Regeringarnas redogörelse om de självstyrande områdenas ställning i det officiella nordiska samarbetet (Dokument 9): 103
- Udvalgsforslag om nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken (A 1394/miljø): 193

Medlemsforslag:
- om totalförbud och kontrolsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön (A 1385/miljö): 187

Utvalgsforslag:
- om at styrke substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH (A 1386/medborger/miljø /næring): 294
- om styrkelse af Arktis i EU's Nordlige Dimension og om fælles minimumsstandarder for off-shore virksomhed i Barents, Kara og Arktis (A 1387/miljö): 296
- om nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken (A 1394/miljö): 315

Spørgsmål:
- om de utlandsstuderande finska läkarstudenternas situation (E 23/2006): 112

Enestam, Jan-Erik, Finlands del. (sfp)
Regjeringsrepresentant
Uttalelse:
- Generaldebatt - Statsministrarnas redogörelse (Dokument 4): 87

Spørsmål:
- Svar til Cronberg (E 20/2006): 110
- Svar til Eklöw (E 23/2006): 112
- Svar til Kristoffersen (E 28/2006): 115

Eng, Sigrun, Norges del. (A)
Valgt medlem
Utvalgsforslag:
- om at styrke substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH (A 1386/medborger/mijlø/næring): 294

Erlandsen, Joan, Danmarks del. (V)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om totalförbud och kontrolsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön (A 1385/miljö): 287

Utvalgsforslag:
- om at styrke substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH (A 1386/medborger/miljø/næring): 294

Spørgsmål:
- om aftaler om søredningstjeneste mellem landene omkring Østersøen (E 35/2006): 1024
- om transportkorridor for dansk transport til og fra Bornholm gennem Sverige (E 37/2006): 1032

Erlandsson, Ragnar, Ålands del. (ÅC)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om totalförbud och kontrolsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön (A 1385/miljö): 287

Espersen, Søren, Danmarks del. (DF)
Valgt medlem
Uttalelse:
- Præsidieforslag om fremme af flerkulturel kompetence og udvikling af indikatorer for sammenhængskraft (A1398/præsidiet), Præsidieforslag om nordiske hovedudfordringer om sameksistens (A 1399/præsidiet): 141

Replikkskifte:
- Præsidieforslag om fremme af flerkulturel kompetence og udvikling af indikatorer for sammenhængskraft (A 1398/præsidiet), Præsidieforslag om nordiske hovedudfordringer om sameksistens (A 1399/præsidiet); Steingrímur, Reikvam, Lønning – Espersen: 141

Feltzing, Barbro, Sveriges del. (mp)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om totalförbud och kontrolsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön (A 1385/miljö): 287

Utvalgsforslag:
- om nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken (A 1394/miljö): 319

Fredriksen, Jan-Henrik, Norges del. (FrP), Valgt medlem
Uttalelser:
- Alkoholpolitisk samarbeid i Norden. Redegjørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 13): 167
- Medlemsforslag om formalisert samarbeid mellom Nordisk Ministerråd og Barentsrådet i arbeidet med å bekjempe spredningen av hiv/aids og multiresistent tuberkulose (A 1382/välfärd): 170
- Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds budget for 2007 (B 243/presidiet): 217

Replikkskifter:
- Generaldebatt - Statsministrarnas redogörelse (Dokument 4); Fredriksen – Reikvam: 91
- Utenriksministrenes redegjørelse (Dokument 5); Fredriksen – Støre: 123
- Nordisk energihandlingsplan 2006-2009 - status og politisk prioriteringer. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 16), Handlingsplan for det nordiske energisamarbejde 2006-2009 (Rek. 29/2006); Fredriksen – Kristiansen: 187

Medlemsforslag:
- om formalisert samarbeid mellom Nordisk Ministerråd og Barentsrådet, i arbeidet med å bekjempe spredningen av hiv/aids og multiresistent tuberkulose (A 1382/välfärd): 269

Utvalgsforslag:
- om stöd till projekt om kartläggning av utbildningsbehov inom demensområdet (A 1395/välfärd): 336
- om barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden (A 1400/välfärd): 349

Furustrand, Reynoldh, Sveriges del. (s)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om gemensam tvärsektoriell forskning om en bred hållbar samhällsplanering för att klara klimatförändringarna (A 1363/miljö): 235
- om at Nordisk Ministerråd utarbeider en egen nordområdestrategi (A 1375/miljö): 252

Utvalgsforslag:
- om at styrke substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH (A 1386/medborger/miljø/næring): 294

Geir H. Haarde, Islands del. (Sj.)
Regjeringsrepresentant
Uttalelse:
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8): 68

Replikkskifte:
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Ojala – Geir: 69

Green, Monica, Sveriges del. (s)
Valgt medlem
Replikkskifte:
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Green – Rasmussen: 74

Spørsmål:
- om återupptagen valfångst (E 27/2006): 115

Gunnarsson, Rolf, Sveriges del. (m)
Valgt medlem
Uttalelse:
- Medlemsforslag om nordisk kampagne imod formidling af sexkøb (A 1381/medborger): 157

Utvalgsforslag:
- om at styrke substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH (A 1386/medborger/miljø/næring): 294

Haarder, Bertel, Danmarks del. (V)
Regjeringsrepresentant
Uttalelser:
- Nordiskt kultursamarbete i en ny tidsålder. Redogörelse från Nordiska ministerrådet (Dokument 17): 197
- Ministerrådsförslag om Deklaration om nordisk språkpolitik (B 245/kultur): 200
Replikkskifter:
- Ministerrådsförslag om Deklaration om nordisk språkpolitik (B 245/kultur); Saarikangas – Haarder: 200
- Ministerrådsförslag om Deklaration om nordisk språkpolitik (B 245/kultur); Haarder – Hildeng: 204

Hansen, Eva Kjer, Danmarks del. (V)
Regjeringsrepresentant
Uttalelse:
- Bekjempelse av menneskehandel (Rek. 25/2005): 153

Hansen, Flemming, Danmarks del. (KF)
Regjeringsrepresentant
Uttalelse:
- Nordisk energihandlingsplan 2006-2009 - status og politiske prioriteringer. Redegørelse fra Nordisk Ministerrråd (Dokument 16), Handlingsplan for det nordiske energisamarbejde 2006-2009 (Rek. 29/2005): 186

Hansen, May Elisabeth, Norges del. (SV)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om koordineret nordisk arbejdsmarkedsinformation i de baltiske lande og Polen (A 1376/næring): 256
- om nordisk kampagne imod formidling af sexkøb (A 1381/ medborger): 266
- om beskyttelse af kvinder udsat for menneskehandel (A 1391/medborger): 308
Utvalgsforslag:
- om at styrke substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH (A 1386/medborger/miljø/næring): 294

Hansson, Agne, Sverges del. (c)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om ökat nordiskt samarbete om samhällssäkerhet (A 1364/ presidiet): 241
- om totalförbud och kontrolsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön (A 1385/miljö): 287
Utvalgsforslag:
- om at styrke substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH (A 1386/medborger/miljø/næring): 294
- om styrkelse af Arktis i EU's Nordlige Dimension og om fælles minimumsstandarder for off-shore virksomhed i Barents, Kara og Arktis (A 1387/miljø): 296
- om nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken (A 1394/miljø): 319

Hedegaard, Connie, Danmarks del. (KF)
Regjeringsrepresentant
Spørsmål:
- Svar til Wallmark (E 16/2006): 107
- Svar til Olsen (E 30/2006): 117

Hemming, Hanna-Leena, Finlands del. (saml), Valgt medlem
Uttalelser:
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8): 56
- Modvirkning af menneskeskabte klimaændringer (Fremst. 1/2006): 178
Utvalgsforslag:
- om at styrke substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH (A 1386/medborger/miljø/næring): 294
- om styrkelse af Arktis i EU's Nordlige Dimension og om fælles minimumsstandarder for off-shore virksomhed i Barents, Kara og Arktis (A 1387/miljø): 296
- om nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken (A 1394/miljø): 319

Hildeng, Britt, Norges del., (A)
Valgt medlem
Uttalelse:
- Ministerrådsförslag om Deklaration om nordisk språkpolitik (B 245/kultur): 202
Replikkskifte:
- Ministerrådsförslag om Deklaration om nordisk språkpolitik (B 245/kultur); Haarder – Hildeng: 205

Holmberg, Kari Lise, Norges del. (H)
Valgt medlem
Utvalgsforslag:
- om barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden (A 1400/välfärd): 349

Høgni, Hoydal, Færøernes del. (Tjf.)
Varamedlem
Uttalelse:
- Regeringarnas redogörelse om de självstyrande områdenas ställning i det officiella nordiska samarbetet (Dokument 9): 103
Replikkskifte:
- Generaldebatt - Statsministrarnas redogörelse (Dokument 4); Hoydal – Rannveig: 94
- Regeringarnas redogörelse om de självstyrande områdenas ställning i det officiella nordiska samarbetet (Dokument 9); Hoydal – Stavad: 98
Medlemsforslag:
- om nordisk kampagne imod formidling af sexkøb (A 1381/medborger): 266
- om beskyttelse af kvinder udsat for menneskehandel (A 1391/medborger): 308

HRH Prince Hassan bin Al Tahal,
Uttalelse:
- Co-existence of Civilizations - Civilizationens samexistens: 147

Højgaard, Kári P., Færøyenes del. (Sjfl.)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Regeringarnas redogörelse om de självstyrande områdenas ställning i det officiella nordiska samarbetet (Dokument 9): 102
- Nordisk energihandlingsplan 2006-2009 - status og politiske prioriteringer. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 16), Handlingsplan for det nordiske energisamarbejde 2006-2009 (Rek. 29/2005): 189
Medlemsforslag:
- om totalförbud och kontrolsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön (A 1385/miljö): 287
Utvalgsforslag:
- om at styrke substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH (A 1386/medborger/miljø/næring): 294
- om styrkelse af Arktis i EU's Nordlige Dimension og om fælles minimumsstandarder for off-shore virksomhed i Barents, Kara og Arktis (A 1387/miljø): 296
- om nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken (A 1394/miljø): 319

Høybråten, Dagfinn, Norges del. (KrF)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Generaldebatt - Statsministrarnas redogörelse (Dokument 4): 87
- Utenriksministrenes redegjørelse (Dokument 5): 129
- Alkoholpolitisk samarbeid i Norden. Redegjørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 13): 168
- Tal av den nyvalda presidenten: 230
Replikkskifte:
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Høybråten – Vanhanen: 42
Medlemsforslag:
- om totalförbud och kontrolsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön (A 1385/miljö): 287
Presidieforslag:
- om fremme af flerkulturel kompetence og udvikling af indikatorer for sammenhængskraft (A 1398/præsidiet): 344
- om nordiske hovedudfordringer om sameksistens (A 1399/præsidiet): 346

Ingibjörg Sólrún Gísladóttir,
(A), Opposisjonsleder
Uttalelse:
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8): 62

Jakobsen, Doris, Grønlands del. (S)
Regjeringsrepresentant
Uttalelse:
- Ministerrådsförslag om Deklaration om nordisk språkpolitik (B 245/kultur): 205

Jensen, Lena, Norges del. (SV)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om koordineret nordisk arbejdsmarkedsinformation i de baltiske lande og Polen (A 1376/næring): 256

Jensen, Lene, Danmarks del. (S)
Varamedlem
Utvalgsforslag:
- om at styrke substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH (A 1386/medborger/miljø/næring): 294

Jensen, Michael Aastrup, Danmarks del. (V), Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om totalförbud och kontrolsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön (A 1385/miljö): 287

Jensen, Mogens Danmarks del. (S)
Valgt medlem
Replikkskifter:
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Jensen – Reinfeldt: 52
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Jensen - Fogh Rasmussen: 76
- Regeringarnas redogörelse om de självstyrande områdenas ställning i det officiella nordiska samarbetet (Dokument 9); Jensen – Røys: 97

Spørsmål:
- om diskriminationslovgivning (E 25/2006): 113

Jensen, Siv, Norges del. (FrP)
Valgt medlem
Uttalelse:
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8): 53

Replikkskifter:
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Barfod – Jensen: 54
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Steingrímur – Jensen: 55
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Kristoffersen – Jensen: 55

Johansson, Anita, Sveriges del. (s)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om gemensam tvärsektoriell forskning om en bred hållbar samhällsplanering för att klara klimatförändringarna i Norden (A 1363/miljö): 235
- om at Nordisk Ministerråd utarbeider en egen nordområdestrategi (A 1375/miljø): 252
- om bekæmpelse af prostitution og menneskehandel (A 1393/medborger): 315

Spørsmål:
- om public serviceföretagens sändningars tillgänglighet i Norden (E 1/2006): 972

Johansson, Ann-Kristine, Sveriges del. (s), Varamedlem
Spørsmål:
- om framtida finansiering av Grensetjänsten (E 22/2006): 111

Jón Kristjánsson, Islands del. (F)
Valgt medlem
Uttalelse:
- Generaldebatt - Statsministrarnas redogörelse (Dokument 4): 83

Presidieforslag:
- om fremme af flerkulturel kompetence og udvikling af indikatorer for sammenhængskraft (A 1398/præsidiet): 344
- om nordiske hovedudfordringer om sameksistens (A 1399/præsidiet): 346

Jónína Bjartmarz, Islands del. (F)
Regjeringsrepresentant
Uttalelser:
- Generaldebatt - Statsministrarnas redogörelse (Dokument 4): 90
- Tilpasning til klimaendringer. Redegjørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 14): 176

Medlemsforslag:
- om ökat nordiskt samarbete om samhällssäkerhet (A 1364/presidiet): 241
- om totalförbud och kontrolsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön (A 1385/miljö): 287

Spørgsmål:
- Svar til Dahl (E 21/2006): 111
- Svar til Green (E 27/2006): 115

Kaalund, Per, Danmarks del. (S)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om gemensam tvärsektoriell forskning om en bred hållbar samhällsplanering för att klara klimatförändringarna i Norden (A 1363/miljö): 235
- om at Nordisk Ministerråd utarbeider en egen nordområdestrategi (A 1375/miljø): 252

Utvalgsforslag:
- om at styrke substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH (A 1386/medborger/miljø/næring): 294
- om rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og en traktat i Arktis (A 1392/medborger): 312

Keldu, Jógvan við, Færøyenes del. (Ff)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Regeringarnas redogörelse om de självstyrande områdenas ställning i det officiella nordiska samarbetet (Dokument 9): 98
- Ministerrådsförslag om Deklaration om nordisk språkpolitik (B 245/kultur): 203

Replikkskifter:
- Generaldebatt - Statsministrarnas redogörelse (Dokument 4) Keldu - Rannveig: 93
- Regeringarnas redogörelse om de självstyrande områdenas ställning i det officiella nordiska samarbetet (Dokument 9); Keldu – Stavad: 100

Spørsmål:
- om information om de vestnordiske lande (E 26/2006): 114

Kestikalo, Aili, Samisk parlamentarisk råd
Uttalelse:
- Generaldebatt - Statsministrarnas redogörelse (Dokument 4): 94

Replikkskifte:
- Regeringarnas redogörelse om de självstyrande områdenas ställning i det officiella nordiska samarbetet (Dokument 9); Keskitalo – Steingrímur: 100

Kjartan Ólafsson, Islands del. (Sj.)
Valgt medlem
Utvalgsforslag:
- om at styrke substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH (A 1386/medborger/miljø/næring): 294
- om rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og en traktat i Arktis (A 1387/miljö): 296

Kleist, Kuupik, Grønlands del. (IA)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om koordineret nordisk arbejdsmarkedsinformation i de baltiske lande og Polen (A 1376/miljö): 256

Knakkergaard, Anita, Danmarks del. (DF), Valgt medlem
Utvalgsforslag:
- om barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden (A 1400/välfärd): 349

Kolbrún Halldórsdóttir, Islands del. (VG), Varamedlem
Medlemsforslag:
- om nordisk kampagne imod formidling af sexkøb (A 1381/medborger): 266
- om beskyttelse af kvinder udsat for menneskehandel (A 1391/medborger): 308

Kristiansen, Ivar, Norges del. (H)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Innsats på barne- og ungdomsområdet i det norske formannskapet i Nordisk Ministerråd 2006 (Dokument 11): 161
- Nordisk energihandlingsplan 2006-2009 - status og politiske prioriteringer. Redegørelse fra Nordisk ministerråd (Dokument 16), Handlingsplan for det nordiske energisamarbejde 2006- 2009 (Rek. 29/2005): 187

Replikkskifter:
- Tilpasning til klimaendringer. Redegjørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 14); Kristiansen – Asmyhr: 176
- Nordisk energihandlingsplan 2006-2009 - status og politiske prioriteringer. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 16), Handlingsplan for det nordiske energisamarbejde 2006-2009 (Rek. 29/2005); Kristiansen – Fredriksen: 187
- Nordisk energihandlingsplan 2006-2009 - status og politiske prioriteringer, Handlingsplan for det nordiske energisamarbejde 2006-2009; Saarikangas – Kristiansen: 188

Utvalgsforslag:
- om at styrke substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH (A 1386/medborger/miljø/næring): 294
- om styrkelse af Arktis i EU's Nordlige Dimension og om fælles minimumsstandarder for off-shore virksomhed i Barents, Kara og Arktis (A 1387/miljö): 296
- om nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken (A 1394/miljö): 319

Spørgsmål:
- om nordisk stöd för genomförande av TRAICE-projektet (E 10/2006): 1006

Kristoffersen, Asmund, Norges del. (A)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Utenriksministrenes redegjørelse (Dokument 5): 129
- Tilpasning til klimaendringer. Redegjørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 14): 174

- Kraftsituationen i Norden (Fremst. 12/2005): 190
Replikkskifter:
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Kristoffersen – Reinfeldt: 53
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Kristoffersen – Jensen: 55
- Kraftsituationen i Norden (Fremst. 12/2005); Kristoffersen – Asmyhr: 192
Medlemsforslag:
- om gemensam tvärsektoriell forskning om en bred hållbar samhällsplanering för att klara klimatförändringarna i Norden (A 1363/miljö): 235
- om at Nordisk Ministerråd utarbeider en egen nordområdestrategi (A 1375/miljø): 252
Utvalgsforslag:
- om at styrke substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH (A 1386/medborger/miljø/næring): 294
- om styrkelse af Arktis i EU's Nordlige Dimension og om fælles minimumsstandarder for off-shore virksomhed i Barents, Kara og Arktis (A 1387/miljø): 296
- om nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken (A 1394/miljö): 319
Spørsmål:
- angående REACH-prosessen (E 28/2006): 115

Lakjuni, Jógvan á, Færøyenes del. (Ff)
Regjeringsrepresentant
Uttalelser:
- Regeringarnas redogörelse om de självstyrande områdenas ställning i det officiella nordiska samarbetet (Dokument 9): 104
- Nordiskt kultursamarbete i en ny tidsålder. Redogörelse från Nordiska ministerrådet (Dokument 17): 199
Spørsmål:
- Svar til Rannveig (E 17/2006): 108
- Svar til Linna (E 19/2006): 110
- Svar til Barfod (E 24/2006): 113
- Svar til Jensen (E 25/2006): 113

Larsen, Anne Margrethe, Norges del. (V), Valgt medlem
Uttalelse:
- Medlemsforslag om beskyttelse af kvinder udsat for menneskehandel (A 1391/medborger): 157
Medlemsforslag:
- om totalförbud och kontrolsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön (A 1385/miljö): 287
Utvalgsforslag:
- om at styrke substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH (A 1386/medborger/miljø/næring): 294
- om rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og en traktat i Arktis (A 1392/medborger): 312

Larsen, Jens Christian, Danmarks del. (V), Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om ökat nordiskt samarbete om samhällssäkerhet (A 1364/presidiet): 241

Linander, Johan, Sveriges del. (c)
Valgt medlem
Presidieforslag:
- om fremme af flerkulturel kompetence og udvikling af indikatorer for sammenhængskraft (A 1398/præsidiet): 344
- om nordiske hovedudfordringer om sameksistens (A 1399/præsidiet): 346

Lindholm, Jan, Sveriges del. (mp)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Tilpasning til klimaendringer. Redegjørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 14): 177
- Kraftsituationen i Norden (Fremst. 12/2005): 191
Spørsmål:
- om snabbtåg mellan Stockholm och Oslo samt klimatanpassad nordisk elmarknad (E 32/2006): 118

Linna, Elina, Sveriges del. (v)
Varamedlem
Uttalelser:
- Medlemsforslag om nordisk kampagne imod formidling af sexkøb (A 1381/medborger), Medlemsforslag om beskyttelse af kvinder udsat for menneskehandel (A 1391/medborger): 155
- Alkoholpolitisk samarbeid i Norden. Redegjørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 13): 169
Medlemsforslag:
- om nordisk kampagne imod formidling af sexkøb (A 1381/medborger): 266
- om beskyttelse af kvinder udsat for menneskehandel (A 1391/medborger): 308

Utvalgsforslag:
- om at styrke substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH (A 1386/medborger/miljø/næring): 294
- om rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og en traktat i Arktis (A 1392/medborger): 312

Spørsmål:
- om uranbrytning på Grönland (E 8/2006): 998
- om ressourcer til nordisk forbrugersamarbejde (E 14/2006): 1016
- om de homoseksuellas rättigheter på Färöarna (E 19/2006): 109

Lorentzen, Kristian Pihl, Danmarks del. (V), Valgt medlem
Uttalelser:
- Generaldebatt - Statsministrarnas redogörelse (Dokument 4): 83
- Modvirkning af menneskeskabte klimaændringer (Fremst. 1/2006): 179

Medlemsforslag:
- om totalförbud och kontrolsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön (A 1385/miljö): 287

Presidieforslag:
- om fremme af flerkulturel kompetence og udvikling af indikatorer for sammenhængskraft (A 1398/præsidiet): 344
- om nordiske hovedudfordringer om sameksistens (A 1399/præsidiet): 346

Lyngstad, Arne, Norges del. (KrF)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om ökat nordiskt samarbete om samhällssäkerhet (A 1364/presidiet): 241

Lønning, Inge, Norges del. (H)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Rapport och konferens om samhällssäkerhet (Fremst. 5/2006): 134
- Præsidieforslag om fremme af flerkulturel kompetence og udvikling af indikatorer for sammenhængskraft (A 1398/præsidiet), Præsidieforslag om nordiske hovedudfordringer om sameksistens (A 1399/præsidiet): 143
- Co-existence of Civilizations - Civilisationens samexistens: 147

Replikkskifter:
- Præsidieforslag om fremme af flerkulturel kompetence og udvikling af indikatorer for sammenhængskraft (A 1398/præsidiet), Præsidieforslag om nordiske hovedudfordringer om sameksistens (A 1399/præsidiet); Lønning – Reikvam: 139
- Præsidieforslag om fremme af flerkulturel kompetence og udvikling af indikatorer for sammenhængskraft (A 1398/præsidiet, Præsidieforslag om nordiske hovedudfordringer om sameksistens (A 1399/præsidiet); Reikvam, Steingrímur, Lønning – Espersen: 141

Medlemsforslag:
- om iværksættere i Norden (A 1396/næring): 338

Presidieforslag:
- om fremme af flerkulturel kompetence og udvikling af indikatorer for sammenhængskraft (A 1398/præsidiet): 344
- om nordiske hovedudfordringer om sameksistens (A 1399/præsidiet): 346

Löv, Pehr, Finlands del. (sv)
Valgt medlem
Uttalelse:
- 10. Bekjempelse av menneskehandel (Rek. 25/2005): 154

Replikkskifte:
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Löv – Nordlund: 65

Medlemsforslag:
- om totalförbud och kontrolsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön (A 1385/miljö): 287

Utvalgsforslag:
- om at styrke substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH (A 1386/medborger/miljø/næring): 294
- om rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og en traktat i Arktis (A 1392/medborger): 312

Spørsmål:
- om implementering av EU-direktiv om praktiktjänstgöring för läkare (E 31/2006): 118

Mejdahl, Kristian, Folketingets formand
Uttalelse:
- Sessionens öppnande: 33

Motzfeldt, Josef, Grønlands del. (IA)
Regjeringsrepresentant
Uttalelse:
- Temadebatt om utveklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8): 72

Niebuhr, Allan, Danmarks del. (KF)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Generaldebatt - Statsministrarnas redogörelse (Dokument 4): 88

- Medlemsforslag om iværksættere i Norden (A 1396/näring): 212
Medlemsforslag:
- om iværksættere i Norden (A 1396/næring): 338
Utvalgsforlag:
- om at styrke substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH (A 1386/medborger/miljø/næring): 294

Nistad, Thore A., Norges del. (FrP)
Valgt medlem
Uttalelse:
- Medlemsforslag om arbeidet med grensehindringer (A 1397/næring): 136
Medlemsforslag:
- om arbeidet med grensehindringer (A 1397/næring): 341
Utvalgsforslag:
- om at styrke substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH (A 1386/medborger/miljø/næring): 294

Nordlund, Roger, Ålands del. (ÅC)
Regjeringsrepresentant
Uttalelse:
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8): 64
Replikkskifter:
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Löv - Nordlund: 65
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Barfod - Nordlund: 65

Ohly, Lars, Sveriges del. (v)
Varamedlem
Medlemsforslag:
- om nordisk kampagne imod formidling af sexkøb (A 1381/medborger): 266
- om beskyttelse af kvinder udsat for menneskehandel (A 1391/medborger): 308

Oinonen, Lauri, Finlands del. (cent)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion (A 1383/välfärd): 274
- om individens okränkbarhet och skydd mot stora rovdjur (A 1384/miljö): 208
- om totalförbud och kontrolsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön (A 1385/miljö): 287

Ojala, Outi, Finlands del. (vänst)
Valgt medlem
Uttalelse:
- Utenriksministrenes redegjørelse (Dokument 5): 125
Replikkskifter:
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Ojala - Reinfeldt: 51
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Ojala - Geir: 69
Medlemsforslag:
- om koordineret nordisk arbejdsmarkeds-information i de baltiske lande og Polen (A 1376/næring): 256
- om nordisk kampagne imod formidling af sexkøb (A 1381/medborger): 266
- om beskyttelse af kvinder udsat for menneskehandel (A 1391/medborger): 308
Presidieforslag:
- om fremme af flerkulturel kompetence og udvikling af indikatorer for sammenhængskraft (A 1398/præsidiet): 344
- om nordiske hovedudfordringer om sameksistens (A 1399/præsidiet): 346
Spørsmål:
- om uranbrytning på Grönland (E 8/2006): 998

Olander, Ronny, Sveriges del. (s)
Varamedlem
Spørsmål:
- om växtförädling av frukt och bär (E 3/2006): 979

Olsen, Gunn, Norges del. (A)
Varamedlem
Uttalelse:
- Utskottsförslag om barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden (A 1400/välfärd): 170
Utvalgsforslag:
- om stöd till projekt om kartläggning av utbildningsbehov inom demensområdet (A 1395/välfärd): 336
- om barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden (A 1400/välfärd): 349

Olsen, Johan Lund, Grønlands del. (IA)
Regjeringsrepresentant
Uttalelser:
- Regeringarnas redogörelse om de självstyrande områdenas ställning i det officiella nordiska samarbetet (Dokument 9): 102

- Arktisk forskning og forskningsformidling (Rek. 18/2005): 182
Medlemsforslag:
- om nordisk kampagne imod formidling af sexkøb (A 1381/medborger): 266
- om beskyttelse af kvinder udsat for menneskehandel (A 1391/medborger): 308
Utvalgsforslag:
- om at styrke substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH (A 1386/medborger/miljø/næring): 294
- om styrkelse af Arktis i EU's Nordlige Dimension og om fælles minimumsstandarder for off-shore virksomhed i Barents, Kara og Arktis (A 1387/miljö): 296
- om nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken (A 1394/miljö): 319
Spørgsmål:
- om nordisk energiplanlægning (E 11/2006): 1009
- om klimapolitikken (E 30/2006): 117

Olsson, Kent, Sveriges del. (m)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2005 (C3/kk), Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2005 (C5/kk), Kontrolkomiteens redegjørelse (Dokument 7): 217
- Val: 224
Utvalgsforslag:
- om stöd till projekt om kartläggning av utbildningsbehov inom demensområdet (A 1395/välfärd): 336
- om barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden (A 1400/välfärd): 349

Patriksson, Runar, Sveriges del. (fp)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om ökat nordiskt samarbete om samhällssäkerhet (A 1364/presidiet): 241
- om totalförbud och kontrolsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön (A 1385/miljö): 287
- om nordisk grannlands-tv efter digitaliseringen (A 1388/kultur): 302
Utvalgsforslag:
- om at styrke substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH (A 1386/medborger/miljø/næring): 294
Spørsmål:
- om nordisk stöd för genomförande av TRAICE-projektet (E 10/2006): 1006

Pedersen, Marion, Danmarks del. (V)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8): 56
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8): 75
- Præsidieforslag om fremme af flerkulturel kompetence og udvikling af indikatorer for sammenhængskraft (A 1398/præsidiet), Præsidieforslag om nordiske hovedudfordringer om sameksistens (A 1399/præsidiet): 144
- Medlemsforslag om beskyttelse af kvinder udsat for menneskehandel (A 1391/medborger): 157
Replikkskifte:
- Ministerrådsforslag om sundhed, kost og fysisk aktivitet. Nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet (B 247/välfärd); Pedersen - Løkke Rasmussen: 165
Medlemsforslag:
- om totalförbud och kontrolsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön (A 1385/miljö): 287
Utvalgsforslag:
- om at styrke substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH (A 1386/medborger/miljø/næring): 294

Pehrsson, Cristina Husmark, Sveriges del. (m), Regjeringsrepresentant
Uttalelser:
- Generaldebatt - Statsministrarnas redogörelse (Dokument 4): 91
- Ministerrådsförslag om Nordiska ministerrådet och det civila samhället - en strategi (B 244/kultur): 195
Spørsmål:
- Svar til Rundgren (E 18/2006): 109
- Svar til Löv (E 31/2006): 118

Pekkarinen, Mauri, Finlands del. (cent)
Regjeringsrepresentant
Uttalelse:
- Generaldebatt - Statsministrarnas redogörelse (Dokument 4): 89

Rajala, Lyly, Finlands del. (saml)
Valgt medlem
Replikkskifter:
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Rajala - Vanhanen: 43
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen:

välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Rajala - Nordlund: 66
Utvalgsforslag:
- om at styrke substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH (A 1386/medborger/miljø/næring): 294
- om rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og en traktat i Arktis (A 1392/medborger): 312

Rannveig Guðmundsdóttir, Isl. del. (A)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Generaldebatt - Statsministrarnas redogörelse (Dokument 4): 93
- Regeringarnas redogörelse om de självstyrande områdenas ställning i det officiella nordiska samarbetet (Dokument 9): 97
- Arktisk forskning og forskningsformidling (Rek. 18/2005): 183
Replikkskifter:
- Generaldebatt - Statsministrarnas redogörelse (Dokument 4); Keldu - Rannveig: 93
- Generaldebatt - Statsministrarnas redogörelse (Dokument 4); Eidesgaard - Rannveig: 94
- Generaldebatt - Statsministrarnas redogörelse (Dokument 4); Hoydal - Rannveig: 94
Medlemsforslag:
- om gemensam tvärsektoriell forskning om en bred hållbar samhällsplanering för att klara klimatförändringarna i Norden (A 1363/miljö): 235
- om at Nordisk Ministerråd utarbeider en egen nordområdestrategi (A 1375/miljø): 252
- om bekæmpelse af prostitution og menneskehandel (A 1393/medborger): 315
Presidieforslag:
- om fremme af flerkulturel kompetence og udvikling af indikatorer for sammenhængskraft (A 1398/præsidiet): 344
- om nordiske hovedudfordringer om sameksistens (A 1399/præsidiet): 346
Spørsmål:
- om de homoseksuelles situation på Færøyene (E 17/2006): 107

Ranta-Muotio, Aulis, Finlands del. (cent)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om totalförbud och kontrolsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön (A 1385/miljö): 287
Utvalgsforslag:
- om at styrke substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH (A 1386/medborger/miljø/næring): 294
- om styrkelse af Arktis i EU's Nordlige Dimension og om fælles minimumsstandarder for off-shore virksomhed i Barents, Kara og Arktis (A 1387/miljø): 296
- om nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken (A 1394/miljø): 319

Rasmussen, Anders Fogh, Danmarks del. (V), Regjeringsrepresentant
Uttalelse:
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8): 73
Replikkskifter:
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Steingrímur – Rasmussen: 75
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Green - Rasmussen: 74
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Jensen - Rasmussen: 76
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Reikvam – Rasmussen: 76

Rasmussen, Lars Løkke, Danmarks del. (V), Regjeringsrepresentant
Uttalelse:
- Ministerrådsforslag om sundhed, kost og fysisk aktivitet. Nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet (B 247/välfärd): 164
Replikkskifte:
- Ministerforslag om sundhed, kost og fysisk aktivitet. Nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet (B 247/välfärd); Rasmussen – Pedersen: 165

Rauhala, Leena, Finlands del. (kd)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om totalförbud och kontrolsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön (A 1385/miljö): 287

Reikvam, Rolf, Norges del. (SV)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Generaldebatt - Statsministrarnas redogörelse (Dokument 4): 90
- Arktisk forskning (Rek. 18/2005): 181
- Nordiskt kultursamarbete i en ny tidsålder. Redogörelse från Nordiska ministerrådet (Dokument 17): 200
- Ministerrådsförslag om Deklaration om nordisk språkpolitik (B 245/kultur): 204

Replikkskifter:
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Reikvam - Thorning-Schmidt: 47
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Reikvam - Vanhanen: 40
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Reikvam - Ingibjörg: 64
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Reikvam - Rasmussen: 76
- Generaldebatt - Statsministrarnas redogörelse (Dokument 4); Fredriksen - Reikvam: 91
- Præsidieforslag om fremme af flerkulturel kompetence og udvikling af indikatorer for sammenhængskraft (A 1398/præsidiet), Præsidieforslag om nordiske hovedudfordringer om sameksistens (A 1399/præsidiet); Reikvam - Lønning: 139
- Præsidieforslag om fremme af flerkulturel kompetence og udvikling af indikatorer for sammenhængskraft (A 1398/præsidiet), Præsidieforslag om nordiske hovedudfordringer om sameksistens (A 1399/præsidiet); Reikvam m.fl. – Espersen: 141
- NordForsk, dess strategi och prioriteringar. Redogörelse från Nordiska ministerrådet (Dokument 18); Reikvam – Djupedal: 208
- Ministerrådsförslag om Nordplusprogrammet (B 246/kultur); Reikvam - Djupedal: 210

Medlemsforslag:
- om nordisk kampagne imod formidling af sexkøb (A 1381/medborger): 266
- om beskyttelse af kvinder udsat for menneskehandel (A 1391/medborger): 308

Spørsmål:
- om ulovlig fangst af fisk i Barentshavet (E 2/2006): 974
- om ressourcer til nordisk forbruger-samarbejde (E 14/2006): 1016

Reinfeldt, Fredrik, Sveriges del. (m)
Regjeringsrepresentant.
Uttalelse:
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8): 48

Replikkskifte:
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Barfod - Reinfeldt: 50
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Stavad - Reinfeldt: 50
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Ojala – Reinfeldt: 51
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Jensen - Reinfeldt: 52
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Kristoffersen - Reinfeldt: 53

René, Inger, Sveriges del. (m)
Valgt medlem
Utvalgsforslag:
- om at styrke substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH (A 1386/medborger/miljø/næring): 296
- om rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og en traktat i Arktis (A 1392/medborger): 312

Romanus, Gabriel, Sveriges del. (fp)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om totalförbud och kontrolsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön (A 1385/miljö): 287

Rundgren, Simo, Finlands del. (cent)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Generaldebatt - Statsministrarnas redogörelse (Dokument 4): 82
- Utenriksministrenes redegjørelse (Dokument 5): 127
- Medlemsforslag om arbeidet med grensehindringer (A 1397/næring): 136
- Arktisk forskning (Rek. 18/2005): 182

Replikkskifte:
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Rundgren - Stoltenberg: 60

Medlemsforslag:
- om ökat nordiskt samarbete om samhällssäkerhet (A 1364/presidiet): 241
- om totalförbud och kontrolsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön (A 1385/miljö): 287

Presidieforslag:
- om fremme af flerkulturel kompetence og udvikling af indikatorer for sammenhængskraft (A 1398/præsidiet): 344
- om nordiske hovedudfordringer om sameksistens (A 1399/præsidiet): 346

Spørsmål:
- om laxfiske i Danmark (E 7/2006): 996
- om nordisk stöd för genomförande av TRAICE-projektet (E 10/2006): 1006
- om skatteuppbörd och underlättande av skatteåterbäring för finländske företag som deltar i mässor i Nordnorge (E 15/2006): 1019
- om beskattning av pensionärer som flyttar från Sverige till Finland (E 18/2006): 108

Ryan, Inge, Norges del. (SV)
Valgt medlem

Medlemsforslag:
- om koordineret nordisk arbejdsmarkedsinformation i de baltiske lande og Polen (A 1376/næring): 256
- om nordisk kampagne imod formidling af sexkøb (A 1381/välfärd): 266
- om beskyttelse af kvinder udsat for menneskehandel (A 1391/medborger): 308

Spørsmål:
- om ulovlig fangst af fisk i Barentshavet (E 2/2006): 974

Røys, Heidi Grande, Norges del. (SV)
Regjeringsrepresentant

Uttalelser:
- Generaldebatt - Statsministrarnas redogörelse: 85
- Regeringarnas redogörelse om de självstyrande områdenas ställning i det officiella nordiska samarbetet (Dokument 9): 96
- Samarbetsministrarnas redogörelse om avskaffendet av gränshinder i Norden (Dokument 10): 104
- Alkoholpolitisk samarbeid i Norden. Redegjørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 13): 166 og 169
- Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds budget for 2007 (B 243/presidiet): 214

Replikkskifte:
- Regeringarnas redogörelse om de självstyrande områdenas ställning i det officiella nordiska samarbetet (Dokument 9); Jensen - Røys: 97

Spørsmål:
- Svar til Johansson (E 22/2006): 112
- Svar til Keldu (E 26/2006): 114
- Svar til Saarikangas (E 29/2006): 116
- Svar til Lindholm (E 32/2006): 118

Saarikangas, Martin, Finlands del. (saml), Valgt medlem

Uttalelse:
- Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds budget for 2007 (B243/presidiet): 216

Replikkskifter:
- Nordisk energihandlingsplan 2006-2009 - status og politiske prioriteringer. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 16), Handlingsplan for det nordiske energisamarbejde 2006-2009 (Rek. 29/2005); Saarikangas - Kristiansen: 188
- Ministerrådsförslag om Deklaration om nordisk språkpolitik (B 245/kultur); Saarikangas - Haarder: 200

Medlemsforslag:
- om iværksættere i Norden (A 1396/næring): 338

Presidieforslag:
- om fremme af flerkulturel kompetence og udvikling af indikatorer for sammenhængskraft (A 1398/præsidiet): 344
- om nordiske hovedudfordringer om sameksistens (A 1399/præsidiet): 346

Spørsmål:
- om generalsekreterarposten i Nordiska Ministerrådet (E 29/2006): 116

Sahl, Jan, Norges del. (KrF)
Valgt medlem

Medlemsforslag:
- om ökat nordiskt samarbete om samhällssäkerhet (A 1364/presidiet): 241

Sandal, Reidar, Norges del. (A)
Valgt medlem

Utvalgsforslag:
- om at styrke substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH (A 1386/medborger/miljø/næring): 294
- om rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og en traktat i Arktis (A 1392/medborger): 312

Seppänen, Tytti,
President i Ungdommens Nordiske Råd
Uttalelser:
- Generaldebatt - Statsministrarnas redogörelse (Dokument 4): 95
- Præsidieforslag om fremme af flerkulturel kompetence og udvikling af indikatorer for sammenhængskraft (A 1398/præsidiet), Præsidieforslag om nordiske hovedudfordringer om sameksistens (A 1399/præsidiet): 140

Sigríður Anna Þórðardóttir, Isl. del. (Sj.), Regjeringsrepresentant
Uttalelser:
- Generaldebatt - Statsministrarnas redogörelse (Dokument 4): 92
- Statsministranas redogörelse (Dokument 4): 92

Simonson, Irene, Danmarks del. (V)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om totalförbud och kontrolsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön (A 1385/miljö): 287

Simulik, Valerius,
President i Baltisk forsamling
Uttalelse:
- Utenriksministrenes redegjørelse (Dokument 5): 128

Sköldestig, Berndt, Sveriges del. (s)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om gemensam tvärsektoriell forskning om en bred hållbar samhällsplanering för att klara klimatförändringarna i Norden (A 1363/miljö): 235
- om at Nordisk Ministerråd utarbeider en egen nordområdestrategi (A 1375/miljø): 252

Skånberg, Tuve, Sveriges del. (kd)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om totalförbud och kontrolsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön (A 1385/miljö): 287

Solberg, Erna, Norges del. (h)
Varamedlem
Replikkskifter:
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Solberg - Vanhanen: 40
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Solberg - Thorning-Schmidt: 47

Solberg, Hill-Marta, Norges del. (A)
Valgt medlem
Spørsmål:
- om nordisk stöd för genomförande av TRAICE-projektet (E 10/2006): 1006

Stavad, Ole, Danmarks del. (S)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Sessionens öppnande: 34
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8): 75
- Regeringarnas redogörelse om de självstyrande områdenas ställning i det officiella nordiska samarbetet (Dokument 9): 97
- Samarbetsministrarnas redogörelse om avskaffandet av gränshinder i Norden (Dokument 10): 105
- Præsidieforslag om fremme af flerkulturel kompetence og udvikling af indikatorer for sammenhængskraft (A 1398/præsidiet), Præsidieforslag om nordiske hovedudfordringer om sameksistens (A 1399/præsidiet): 145
- Sessionens avslutande: 232

Replikkskifter:
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Stavad - Reinfeldt: 50
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Stavad - Stoltenberg: 61
- Generaldebatt - Statsministrarnas redogörelse (Dokument 4); Stavad - Vanhanen: 81
- Regeringarnas redogörelse om de självstyrande områdenas ställning i det officiella nordiska samarbetet (Dokument 9); Keldu - Stavad: 98
- Regeringarnas redogörelse om de självstyrande områdenas ställning i det officiella nordiska samarbetet (Dokument 9); Hoydal - Stavad: 98

Medlemsforslag:
- om gemensam tvärsektoriell forskning om en bred hållbar samhällsplanering för att klara klimatförändringarna (A 1363/miljö): 235
- om at Nordisk Ministerråd utarbeider en egen nordområdestrategi (A 1375/miljø): 252

- om bekæmpelse af prostitution og menneskehandel (A 1393/medborger): 315
Presidieforslag:
- om fremme af flerkulturel kompetence og udvikling af indikatorer for sammenhængskraft (A 1398/præsidiet): 344
- om nordiske hovedudfordringer om sameksistens (A 1399/præsidiet): 346

Steingrímur J. Sigfússon, Isl. del. (VG)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Regeringarnas redogörelse om de självstyrande områdenas ställning i det officiella nordiska samarbetet (Dokument 9): 99
- Val: 224
Replikkskifter:
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Steingrímur - Jensen: 55
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Steingrímur – Rasmussen: 75
- Regeringarnas redogörelse om de självstyrande områdenas ställning i det officiella nordiska samarbetet (Dokument 9); Steingrímur - Keskitalo: 100
- Regeringarnas redogörelse om de självstyrande områdenas ställning i det officiella nordiska samarbetet (Dokument 9); Eidesgaard - Steingrímur: 100
- Præsidieforslag om fremme af flerkulturel kompetence og udvikling af indikatorer for sammenhængskraft (A 1398/præsidiet), Præsidieforslag om nordiske hovedudfordringer om sameksistens (A 1399/præsidiet); Steingrímur m.fl. - Espersen: 141
Medlemsforslag:
- om nordisk kampagne imod formidling af sexkøb (A 1381/medborger): 266
- om beskyttelse af kvinder udsat for menneskehandel (A 1391/medborger): 308
- om koordineret nordisk arbejdsmarkedsinformation i de baltiske lande og Polen (A 1376/næring): 256
Utvalgsforslag:
- om at styrke substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH (A 1386/medborger/miljø/næring): 294

Stoltenberg, Jens, Norges del. (A)
Regjeringsrepresentant
Uttalelse:
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8): 58
Replikkskifter:
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Rundgren - Stoltenberg: 60
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Cronberg - Stoltenberg: 61
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Stavad - Stoltenberg: 61
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Alho - Stoltenberg: 61

Strøm, Hans Pauli, Færøyenes del. (Jvfl.)
Regjeringsrepresentant
Uttalelser:
- Ministerrådsforslag om sundhed, kost og fysisk aktivitet. Nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet (B 247/välfärd): 165
- Alkoholpolitisk samarbeid i Norden. Redegjørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 13): 167

Strøm-Erichsen, Anne-Grete, Norges del. (A), Regjeringsrepresentant
Uttalelse:
- Forsvarsministrenes redegjørelse (Dokument 6): 131
Replikkskifte:
- Forsvarsministrenes redegjørelse (Dokument 6); Barfod - Strøm-Erichsen: 133

Støre, Jonas Gahr, Norges del. (A)
Regheringsrepresentant
Uttalelser:
- Utenriksministrenes redegjørelse (Dokument 5): 121 og 131
- Rapport och konferens om samhällssäkerhet (Fremst. 5/2006): 134
- Præsidieforslag om fremme af flerkulturel kompetence og udvikling af indikatorer for sammenhængskraft (A 1398/præsidiet); Præsidieforslag om nordiske hovedudfordringer om sameksistens (A 1399/præsidiet): 142

Replikkskifte:
- Utenriksministrenes redegjørelse (Dokument 5); Fredriksen - Støre: 123

Sundsbø, Dagfinn, Norges del. (Sp)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Generaldebatt - Statsministrarnas redogörelse (Dokument 4): 84
- Medlemsförslag om nordisk grannlands-tv efter digitaliseringen (A 1388/kultur): 205

Medlemsforslag:
- om totalförbud och kontrolsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön (A 1385/miljö): 287

Søvndal, Villy,
Opposisjonspartileder i Danmark (SF)
Uttalelse:
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8): 67

Replikkskifte:
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Cronberg - Søvndal: 68

Taipale, Ilkka, Finlands del. (sd)
Valgt medlem
Replikkskifte:
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Taipale - Thorning-Schmidt: 45

Utvalgsforslag:
- om stöd till projekt om kartläggning av utbildningsbehov inom demensområdet (A 1395/välfärd): 336
- om barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden (A 1400/välfärd): 349

Thomsen, Ib, Norges del. (FrP)
Valgt medlem
Utvalgsforslag:
- om stöd till projekt om kartläggning av utbildningsbehov inom demensområdet (A 1395/välfärd): 336
- om barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden (A 1400/välfärd): 349

Thorning-Schmidt, Helle,
Opposisjonsleder i Danmark (S)
Uttalelse:
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8): 44

Replikkskifter:
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Taipale - Thorning-Schmidt: 45
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Solberg - Thorning-Schmidt: 47
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Reikvam - Thorning-Schmidt: 47

Tjernberg, Gunilla, Sveriges del. (kd)
Valgt medlem
Uttalelse:
- Val: 224

Medlemsforslag:
- om totalförbud och kontrolsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön (A 1385/miljö): 287

Utvalgsforslag:
- om at styrke substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH (A 1386/medborger/miljø/næring): 294
- om styrkelse af Arktis i EU's Nordlige Dimension og om fælles minimumsstandarder for off-shore virksomhed i Barents, Kara og Arktis (A 1387/miljø): 296

Touborg, Kristen, Danmarks del. (SF)
Valgt medlem
Uttalelse:
- Nordisk energihandlingsplan 2006-2009 - status og politiske prioriteringer. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 16), Handlingsplan for det nordiske energisamarbejde 2006-2009 (Rek. 29/2005): 189

Medlemsforslag:
- om koordineret nordisk arbejdsmarkedsinformation i de baltiske lande og Polen (A 1376/næring): 256
- om nordisk kampagne imod formidling af sexkøb (A 1381/medborger): 266
- om beskyttelse af kvinder udsat for menneskehandel (A 1391/medborger): 308

Utvalgsforslag:
- om at styrke substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH (A 1386/medborger/miljø/næring): 294
- om styrkelse af Arktis i EU's Nordlige Dimension og om fælles

minimumsstandarder for off-shore virksomhed i Barents, Kara og Arktis (A 1387/miljø): 296
Spørsmål:
- om ulovlig fangst af fisk i Barentshavet (E 2/2006): 974
- om nordisk energiplanlægning (E 11/2006): 1009
- om ressourcer til nordisk forbrugersamarbejde (E 14/2006): 1016

Vallius, Paavo, Sveriges del. (s)
Valgt medlem
Utvalgsforslag:
- om stöd till projekt om kartläggning av utbildningsbehov inom demensområdet (A 1395/välfärd): 336

Vanhanen, Matti, Finlands del. (cent)
Regjeringsrepresentant
Uttalelser:
- Temadebatt om utvecklande av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8): 36
- Generaldebatt - Statsministrarnas redogörelse (Dokument 4): 77
Replikkskifter:
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Solberg - Vanhanen: 40
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Reikvam - Vanhanen: 41
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Høybråten - Vanhanen: 42
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8); Rajala - Vanhanen: 43
- 6. Generaldebatt - Statsministrarnas redogörelse (Dokument 4); Vanhanen - Stavad: 81

Vilkuna, Pekka, Finlands del. (cent)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om totalförbud och kontrolsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön (A 1385/miljö): 287
Utvalgsforslag:
- om stöd till projekt om kartläggning av utbildningsbehov inom demensområdet (A 1395/välfärd): 336
Spørsmål:
- om ett nordiskt nätverk av tankstationer för bio- och naturgas (E 9/2006): 1001

Wahlström, Göte, Sveriges del. (s)
Valgt medlem
Utvalgsforslag:
- om barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden (A 1400/välfärd): 349

Wallmark, Hans, Sveriges del. (m)
Valgt medlem
Uttalelse:
- Præsidieforslag om fremme af flerkulturel kompetence og udvikling af indikatorer for sammenhængskraft (A 1398/præsidiet), Præsidieforslag om nordiske hovedudfordringer om sameksistens (A 1399/præsidiet): 144
Spørsmål:
- om Dankort som gränshinder (E 16/2006): 107
- om medlemskap i Den Danske Folkekirke och i Svenska kyrkan vid flytt från Danmark till Sverige (E 33/2006): 1021

Wegendal, Lars, Sveriges del. (s)
Valgt medlem
Uttalelse:
- Nordiskt kultursamarbete i en ny tidsålder. Redogörelse från Nordiska ministerrådet (Dokument 17): 198
Medlemsforslag:
- om gemensam tvärsektoriell forskning om en bred hållbar samhällsplanering för att klara klimatförändringarna i Norden (A 1363/miljö): 235
- om at Nordisk Ministerråd utarbeider en egen nordområdestrategi (A 1375/miljø): 252
Spørsmål:
- om nordisk språkförståelse (E 4/2006): 981

Widegren, Cecilia, Sveriges del. (m)
Varamedlem
Utvalgsforslag:
- om barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden (A 1400/välfärd): 349

Wiklöf, Lasse, Ålands del. (ÅSD)
Regjeringsrepresentant
Uttalelse:
- Regeringarnas redogörelse om de självstyrande områdenas ställning i det officiella nordiska samarbetet (Dokument 9): 101

Öberg, Maria, Sveriges del. (s)
Valgt medlem
Uttalelse:
- Medlemsforslag om bekæmpelse af prostitution og menneskehandel (A 1393/medborger): 158

Österberg, Sven-Erik
Opposisjonspartiet i Sverige (s)
Uttalelse:
- Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter (Dokument 8): 70

Emneregister

A

Alkohol:
- Dagsordenspunkt 11: 159
- Alkoholpolitisk samarbeid i Norden. Redogörelse från Nordiska ministerrådet, dokument 13: 1105

Se også: Hälsa

Arbejd/Arbete:
- Fælles informationsindsats i de baltiske lande og Polen om de nordiske arbejdsmarkeder, D 3/2006/næring: 968
- Nordisk kriminalpræventiv indsats for bekæmpelse af illegal arbejdskraft fra de baltiske lande og Polen, D 4/2006/næring: 970

Arktis:
- Dagsordenspunkt 12: 173
- styrkelse af Arktis i EU's Nordlige Dimension og om fælles minimumsstandarder for off-shore virksomhed i Barents, Kara og Arktis, A 1387/miljø: 296
- Fokus på miljø i Nord, Fremst. 7/2006: 1257
- rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og et overordnet traktat i Arktis, A 1392/medborger: 312 Fremst. 9/2006: 1259
- Nordisk Ministerråds Arktiske Samarbejdsprogram 2006-2008, D 16/2005/presidiet: 927
- Arktisk forskning, *D 18/2005/kultur: 931
- Arktisk klimaforskning. Redogörelse från Nordiska ministerrådet, Dokument 15: 1121
- nordiskt stöd för genomförande av TRAICE-projektet, E 10/2006: 1006

B

Baltikum:
- Nordisk-baltiskt nätverksarbete för frivilligorganisationer, D 17/2005/kultur: 929
- Fælles informationsindsats i de baltiske lande og Polen om de nordiske arbejdsmarkeder, D 3/2006/næring: 968
- Nordisk kriminalpræventiv indsats for bekæmpelse af illegal arbejdskraft fra de baltiske lande og Polen, D 4/2006/næring: 970

Barents-regionen:
- formalisert samarbeid mellom Nordisk Ministerråd og Barentsrådet, i arbeidet med å bekjempe spredningen av hiv/aids og multiresistent tuberkulose, A 1382/velferd: 269 Rek. 16/2006: 1266
- styrkelse af Arktis i EU's Nordlige Dimension og om fælles minimumsstandarder for off-shore virksomhed i Barents, Kara og Arktis, A 1387/miljø: 294
- Fokus på miljø i Nord, Fremst. 7/2006: 1257
- Samarbeid med urfolkene i Barentsregionen, D 19/2004/medborger: 899
- Helse og næringsutvikling blant urfolk i Barents-regionen, *D 19/2005/medborger: 934
- ulovlig fangst af fisk i Barentshavet, E 2/2006: 974

Barn:
- Dagsordenspunkt 11: 159
- barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden, A 1400/välfärd: 349 Rek. 17/2006: 1267
- Innsats på barne- og ungdomsområdet i det norske formannskapet i Nordisk Ministerråd 2006, Dokument 11: 1098

Biobrændsler:
- Dagsordenspunkt 13: 185
- nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken, A 1394/miljø: 319 Rek. 21/2006: 1271
- ett nordiskt nätverk för tankning av bio- och naturgas, E 9/2006: 1001

Se også: Miljø

Bornholm:
- transportkorridor for dansk transport til og fra Bornholm gennem Sverige, E 37/2006: 1032

Budget:
- Dagsordenspunkt 16: 207
- Nordisk Ministerråds budget for 2007, B 243/presidiet: 359 Rek. 27/2006: 1277
- Forslag til Nordisk Ministerråds planer og budget 2007, C 2: 319
- Nordisk Ministerråds budget for 2006, D 30/2005/presidiet: 963

Bæredygtig udvikling:
- Dagsordenspunkt 13: 185

- nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken,
A 1394/miljø: 319
Rek. 21/2006: 1271
- kontrollsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön,
A 1385/miljö: 287
Fremst. 10/2006: 1260
- styrkelse af Arktis i EU's Nordlige Dimension og om fælles minimumsstandarder for off-shore virksomhed i Barents, Kara og Arktis,
A 1387/miljø: 287
- Fokus på miljø i Nord,
Fremst. 7/2006: 1257
- Miljøsikkerhed ved skibstrafik i Østersøen, D 22/2003/miljø: 880
- Spørgsmål til Islands regering om hvorfor Island ikke har ratificeret Århus-konventionen og principper for NGO'er,
E 21/2006: 111

C

CIA:
- flyvninger af fanger til Guantanamo,
E 13/2006: 1015
Civila samhället:
- Dagsordenspunkt 14: 195
- Nordiska ministerrådet och det civila samhället - en strategi,
B 244/kultur: 369
- Frivilligsektoren, Rek. 22/2006: 1272
- Nordisk-baltiskt nätverksarbete för frivilligorganisationer,
D 17/2005/kultur: 929
Co-existence of civilizations:
- Dagsordenspunkt 9: 138
- flerkulturel kompetence og udvikling af indikatorer for sammenhængskraft,
A 1398/præsidiet: 344
Rek. 14/2006: 1264
- nordiske hovedudfordringer om sameksistens,
A 1399/præsidiet: 346
IB 2/2006: 1281

D

Demens:
- stöd till projekt om kartläggning av utbildningsbehov inom demensområdet,
A 1395/välfärd: 336
Fremst. 11/2006: 1261
Den kulturelle skolesekken:
- "Den kulturelle skolesekken" under hovedprioriteringen "Kunnskap, fornyelse og verdiskaping" i formandskabsprogrammet 2006,
E 5/2006: 984
Se også: Uddannelse
Design:
- Nordisk design og samarbeid mellom kultur- og næringsliv,
D 13/2004/kultur: 896
- Design for alle - et nordisk handlingsprogram,
D 22/2005/välfärd: 941
Design for alle:
- Design for alle - et nordisk handlingsprogram,
D 22/2005/velferd: 941
Se også: Handikapp
Diabetes:
- förebyggende av diabetes,
*D 13/2005/välfärd: 919
Se også: Hälsa/Helse
Digitalisering:
- Dagsordenspunkt 14: 195
- nordisk grannlands-tv efter digitaliseringen,
A 1388/kultur: 302
Rek. 24/2006: 1274
Diskriminering:
- de homoseksuelles situasjon på Færøyene,
E 17/2006: 107
- de homosexuellas rättigheter på Färöarna
E 19/2006: 109
- om registrerade partnerskap,
E 24/2006: 113
- diskriminationslovgivning,
E 25/2006: 113
Djur:
- individens okränkbarhet och skydd mot stora rovdjur, A 1384/miljö: 280
Domænetab:
- Domænetab, D 26/2003/kultur: 886
Se også: Språk/Sprog
Dyr:
- individens okränkbarhet och skydd mot stora rovdjur, A 1384/miljö: 280

E

Ekologi:
- Økologiske landbrugsvarer i Norden,
D 11/2004/miljø: 894
Se også: Miljø
Energi:
- Dagsordenspunkt 13: 185
- Kraftsituationen i Norden,
D 12/2005/mijlø: 915
- Handlingsplan for det nordiske energisamarbejde 2006-2009,
D 29/2005/miljø: 960
- nordisk energiplanlægning,
E 11/2006: 1009
- snabbtåg mellan Stockholm och Oslo samt klimatanpassad nordisk elmarknad,
E 32/2006: 118

- Nordisk Energihandlingsplan 2006-2009 - Status og politiske hovedprioriteringer. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd, Dokument 16: 1124

Erhverv:
- Nordisk design og samarbeid mellom kultur- og næringsliv, D 13/2004/kultur: 896
- Helse og næringsutvikling blant urfolk i Barents-regionen, *D 19/2005/medborger: 934
- Nordisk Næringspolitisk Samarbejdsprogram 2006-2010 D 27/2005/næring: 955

EU/Europa:
- styrkelse af substitutionsprincippet i EU's kemikalie-lovgivning, REACH, A 1386/medborger/miljø/næring: 294 Fremst. 6/2006: 1256
- EU's kemikalielovgivning, REACH, D 9/2005/medborger/miljø/næring: 909
- Krav til EU's softwarepatent, D 10/2005/næring: 911
- Vurdering av EU's direktivforslag till softwarepatent, D 11/2005/næring: 913
- EU's direktivforslag til softwarepatent, IB 1/2005: 1283
- Det internationale Norden. Nordisk samarbejde i europæisk ramme 2006. Rapport fra Nordisk Ministerråd, Dokument 19: 1138

F

Filmpris: se Nordisk Råds filmpris

Fisk/Fiskeri:
- Handlingsplan för nordiskt fiske-, jord- och skogsbruks- samt livsmedelsamarbete 2005-2008, D 7/2005/miljø: 905
- Revideret strategi for genetiske ressourcer for fiskeri, jordbrug, skovbrug og levnedsmidler i Norden 2005-2008, D 8/2005/miljø: 907
- ulovlig fangst af fisk i Barentshavet, E 2/2006: 974
- laxfiske i Danmark, E 7/2006: 996

Flerkulturelt:
- Dagsordenspunkt 9: 138
- flerkulturel kompetence og udvikling af indikatorer for sammenhængskraft, A 1398/præsidiet: 344 Rek. 14/2006: 1264
- nordiske hovedudfordringer om sameksistens, A 1399/præsidiet: 346 IB 2/2006: 1281

Flyvninger:
- Skriftligt spørgsmål om flyvninger af fanger til Guantanamo, E 13/2006: 1015

Forbruger:
- Samarbetsprogram på konsumentområdet 2005-2010, *D 7/2004/medborgar: 892
- ressourcer til nordisk forbrugersamarbejde, E 14/2006: 1016

Forskning:
- rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og et overordnet traktat i Arktis, A 1392/medborger: 312 Fremst. 9/2006: 1259
- Arktisk forskning, *D 18/2005/kultur: 931
- Dagsordenspunkt 15: 207
- NordForsk, dess strategi og prioriteringer. Dokument 18: 1134

Se også: Uddannelse

Forsvarsministrenes redegørelse:
- Forsvarsministrenes redegjørelse, Dokument 6: 1067

Frivilligsektoren:
- Dagsordenspunkt 14: 195
- Nordiska ministerrådet och det civila samhället - en strategi, B 244/kultur: 369
- Frivilligsektoren, Rek. 22/2006: 1272
- Nordisk-baltiskt nätverksarbete för frivilligorganisationer, D 17/2005/kultur: 929

Fugleinfluenza:
- bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion, A 1383/välfärd: 274 Fremst. 8/2006: 1258

Se også: Hälsa/Helse

Fysisk aktivitet:
- Dagsordenspunkt 11: 159
- Nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet, B 247/velfærd: 394 Rek. 15/2006: 1265

Se også: Hälsa/Helse
Se også: Idrott/Idrett

Færøerne:
- information om de vestnordiske lande, E 26/2006: 114
- de självstyrande områdenas ställning i det officiella nordiska samarbetet, Dokument 9: 1086

Förtidspensionering:
- Pensioner och förtidspensionering, *D 5/2003/välfärd: 872
- beskattning av pensionärer som flyttar från Sverige till Finland, E 18/2006: 108
- pensionsbeskattning mellan de nordiska länderna, E 20/2006: 110

Fågelinfluensa:
- bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion,
A 1383/välfärd: 274
Fremst. 8/2006: 1258
Se også: Hälsa/Helse

G

Genetiske ressurser:
- genetiske ressourcer for fiskeri, jordbrug, skovbrug og levnedsmidler i Norden 2005-2008,
D 8/2005/miljø: 907

Gjeld:
- nordisk aftale om gensidig gældssanering,
E 34/2006: 1022

Globalisering:
- Att möta globalisering tillsammans. Program för Nordiska rådets arbete 2007, Dokument 3: 1061
- Norden skal gøre fælles front,
Dokument 8: 1075

GMO:
- GMO i jordbruget, D 16/2003/miljø: 878

Se også: Jordbrug
Se også: Genetiske ressurser

Grensehindringer/Gränshindringar:
- arbeidet med grensehindringer,
A 1397/næring: 341
Rek. 12/2006: 1262
Rek. 13/2006: 1263
- Pensioner och förtidspensionering,
*D 5/2003/välfärd: 872
- Informationsaftaler mellem de nordiske lande i forbindelse med bekæmpelse af grænsehindringer,
D 6/2005/presidiet: 901
- Design for alle - et nordisk handlingsprogram,
D 22/2005/velferd: 941
- skatteuppebörd och underlättande av skatteåterbäring för finländske företag som deltar i mässor i Nordnorge,
E 15/2006: 1019
- Dankort som gränshinder,
E 16/2006: 107
- beskattning av pensionärer som flyttar från Sverige till Finland, E 18/2006: 108
- pensionsbeskattning mellan de nordiska länderna, E 20/2006: 110
- framtida finansiering av Grensetjänsten,
E 22/2006: 111
- de utlandsstuderande finska läkarstudenternas situation,
E 23/2006: 112
- transportkorridor for dansk transport til og fra Bornholm gennem Sverige,
E 37/2006: 1032
- Samarbetsministrarnas redogörelse om avskaffandet av gränshinder i Norden,
Dokument 10: 1090

Grønland:
- information om de vestnordiske lande,
E 26/2006: 114
- de självstyrande områdenas ställning i det officiella nordiska samarbetet,
Dokument 9: 1086

Gæld:
- nordisk aftale om gensidig gældssanering,
E 34/2006: 1022

H

Handikapp:
- Design for alle - et nordisk handlingsprogram,
D 22/2005/velferd: 941
- Anpassning av handikapplagar och -författningar till att omfatta psykiskt sjuka handikappade,
*D 23/2005/välfärd: 943

HIV/Aids:
- Dagsordenspunkt 11: 159
- formalisert samarbeid mellom Nordisk Ministerråd og Barentsrådet, i arbeidet med å bekjempe spredningen av hiv/aids og multiresistent tuberkulose,
A 1382/velferd: 269
Rek. 16/2006: 1266

Se også: Hälsa/Helse

Homoseksualitet:
- de homoseksuelles situasjon på Færøyene,
E 17/2006: 107
- de homosexuellas rättigheter på Färöarna
E 19/2006: 108
- om registrerade partnerskap,
E 24/2006: 113
- diskriminationslovgivning,
E 25/2006: 113

Hvalfangst:
- återupptagen valfångst,
E 27/2006: 115

Hälsa/Helse:
- Dagsordenspunkt 11: 159
- formalisert samarbeid mellom Nordisk Ministerråd og Barentsrådet, i arbeidet med å bekjempe spredningen av hiv/aids og multiresistent tuberkulose,
A 1382/velferd: 269
Rek. 16/2006: 1266
- bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion,
A 1383/välfärd: 274
Fremst. 8/2006: 1258

- barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden,
A 1400/välfärd: 349
Rek. 17/2006: 1267
- Nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet,
B 247/velfærd: 394
Rek. 15/2006: 1265
- Helse og næringsutvikling blant urfolk i Barents-regionen,
*D 19/2005/medborger: 934
- Anpassning av handikapplagar och -författningar till att omfatta psykiskt sjuka handikappade,
*D 23/2005/välfärd: 943

Hållbar utveckling:
- Dagsordenspunkt 13: 185
- nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken,
A 1394/miljø: 319
Rek. 21/2006: 1271
- kontrollsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön,
A 1385/miljö: 287
Fremst. 10/2006: 1260
- styrkelse af Arktis i EU's Nordlige Dimension og om fælles minimumsstandarder for off-shore virksomhed i Barents, Kara og Arktis,
A 1387/miljø: 296
- Fokus på miljø i Nord,
Fremst. 7/2006: 1257
- Miljøsikkerhed ved skibstrafik i Østersøen,
D 22/2003/miljø: 880
- Spørgsmål til Islands regering om hvorfor Island ikke har ratificeret Århus-konventionen og principper for NGO'er,
E 21/2006: 111

I

Idrett/Idrott:
- Idrætten, en integrerende kraft i Norden,
D 25/2003/kultur: 884

Integration:
- Idrætten, en integrerende kraft i Norden,
D 25/2003/kultur: 884

Interne vedtak/Interna beslut: 1280

Island:
- information om de vestnordiske lande,
E 26/2006: 114
- de självstyrande områdenas ställning i det officiella nordiska samarbetet,
Dokument 9: 1086

IT:
- Open Source Software,
*D 2/2004/næring: 809
- Krav til EU's softwarepatent,
D 10/2005/næring: 911
- Vurdering av EU's direktivforslag til softwarepatent,
D 11/2005/næring: 913
- EU's direktivforslag til softwarepatent,
IB 1/2005: 1283

Iværksættere:
- Dagsordenspunkt 15: 207
- iværksættere i Norden,
A 1396/næring: 338
Rek. 26/2006: 1276

J

Jordbrug:
- GMO i jordbruget,
D 16/2003/miljø: 878
- Økologiske landbrugsvarer i Norden,
D 11/2004/miljø: 894
- nordiskt fiske-, jord- och skogsbruks- samt livs-medelsamarbete 2005-2008,
D 7/2005/miljø: 905
- genetiske ressourcer for fiskeri, jordbrug, skovbrug og levnedsmidler i Norden 2005-2008,
D 8/2005/miljø: 907
- växtförädling, E 3/2006: 979

Se også: Miljø

Justitssamarbejdet:
- Ministerrådsforslag om program og principper for det nordiske justitssamarbejde,
B 240/medborger: 351
Fremst. 2/2006: 1252

Jämställdhet:
- Dagsordenspunkt 11: 159
- Nordisk jämställdhetssamarbetsprogram 2006-2010,
D 24/2005/medborgar: 945
- Integrering av jämställdhet i det nordiska samarbetet.
Dokument 12: 171

K

Kara:
- styrkelse af Arktis i EU's Nordlige Dimension og om fælles minimumsstandarder for off-shore virksomhed i Barents, Kara og Arktis,
A 1387/miljø: 296
- Fokus på miljø i Nord,
Fremst. 7/2006: 1257

Kemikalier:
- styrkelse af substitutionsprincippet i EU's kemikalie-lovgivning, REACH
A 1386/miljø: 294
Fremst. 6/2006: 1256
- EU's kemikalielovgivning, REACH,
D 9/2005/medborger/miljø/næring: 909
- REACH-prosessen,
E 28/2006: 115

Kirke:
- medlemskap i Den Danske Folkekirke och Svenska kyrkan vid flytt från Danmark till Sverige, E 33/2006: 1021

Kjemikalier: se Kemikalier

Kjønn:
- Dagsordenspunkt 10: 152
- beskyttelse af kvinder udsat for menneskehandel A 1391/medborger: 308 Rek. 19/2006: 1269

Klassikere:
- nordisk oplæsningskonkurrence, D 27/2003/kultur: 888

Klima:
- Dagsordenspunkt 12: 1100
- bred hållbar samhällsplanering för att klara klimatförändringarna i Norden, A 1363/miljö: 235
- Modvirkning af menneskeskabte klimaændringer, D 1/2006/miljø: 1251
- klimapolitikken, E 30/2006: 117
- snabbtåg mellan Stockholm och Oslo samt klimatanpassad nordisk elmarknad, E 32/2006: 118
- Tilpasning til klimaendringer. Dokument 14: 1116
- Arktisk klimaforskning. Dokument 15: 1121

Se også: Miljø

Konsument:
- Samarbetsprogram på konsumentområdet 2005-2010, *D 7/2004/medborgar: 892
- ressourcer til nordisk forbrugersamarbejde, E 14/2006: 1016

Kontrollkomiteens rapport:
- Dagsordenspunkt 16: 213
- Rapport om Kontrollkomiteens virksomhet 2006, Dokument 7: 1072

Korrupsjon:
- Konference om korruption, *D 13/2005/medborger: 919

Kost:
- Dagsordenspunkt 11: 159
- Nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet, B 247/velfærd: 394 Rek. 15/2006: 1265

Se også: Hälsa/Helse

Kriminalitet:
- Konference om korruption, *D 13/2005/medborger: 919
- ulovlig fangst af fisk i Barentshavet, E 2/2006: 974
- forsvundne personer og menneskehandel, E 12/2006: 1014

Kultur:
- Dagsordenspunkt 14: 195
- Nordisk design og samarbeid mellom kultur- og næringsliv, D 13/2004/kultur: 896
- Strukturreform for det nordiske kultursamarbeidet, D 20/2005/kultur: 936
- Det nordiska kultursamarbetet i en ny tidsålder. Dokument 17: 1129

Kvinner:
- Dagsordenspunkt 10: 152
- beskyttelse af kvinder udsat for menneskehandel A 1391/medborger: 308 Rek. 19/2006: 1269

Kyrkan:
- medlemskap i Den Danske Folkekirke och Svenska kyrkan vid flytt från Danmark till Sverige, E 33/2006: 1021

Køn:
- Dagsordenspunkt 10: 152
- beskyttelse af kvinder udsat for menneskehandel A 1391/medborger: 308 Rek. 19/2006: 1269

L

Landbrug: se Jordbrug

Laxfiske:
- laxfiske i Danmark, E 7/2006: 996

Levnedsmidler:
- nordiskt fiske-, jord- och skogsbruks- samt livs-medelsamarbete 2005-2008, D 7/2005/miljø: 905
- genetiske ressourcer for fiskeri, jordbrug, skovbrug og levnedsmidler i Norden 2005-2008, D 8/2005/miljø: 907

Ligestilling/Likestilling:
- Dagsordenspunkt 11: 159
- Nordisk jämställdhetssamarbetsprogram 2006-2010, D 24/2005/medborgar: 945
- Integrering av jämställdhet i det nordiska samarbetet. Dokument 12: 1100

Litteratur:
- nordisk oplæsningskonkurrence, D 27/2003/kultur: 888

Litteraturprisen: se Nordisk Råds litteraturpris

Litterære klassikere: se Klassikere

Livsmidler:
- nordiskt fiske-, jord- och skogsbruks- samt livs-medelsamarbete 2005-2008, D 7/2005/miljø: 905

- genetiske ressourcer for fiskeri, jordbrug, skovbrug og levnedsmidler i Norden 2005-2008, D 8/2005/miljø: 907
Lotteri:
- Spel- och lotterimarknaderna, D 21/2005/kultur: 939
Se også: Nordbornas rättigheter
Lovsamarbejde:
- Ministerrådsforslag om program og principper for det nordiske justitssamarbejde, B 240/medborger: 351 Fremst. 2/2006: 1252
Lærerutdanning
- Komparativ studie av de nordiske lærerutdanningene, D 28/2005/kultur: 958

M

Mad:
- Dagsordenspunkt 11: 159
- Nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet, B 247/velfærd: 394 Rek. 15/2006: 1265
Se også: Hälsa/Helse
Menneskehandel:
- Dagsordenspunkt 10: 152
- beskyttelse af kvinder udsat for menneskehandel, A 1391/medborger: 308 Rek. 19/2006: 1269
- bekæmpelse af menneskehandel for seksuel udnyttelse, A 1393/medborger: 315 Rek. 20/2006: 1270 *D 25/2005/medborger: 948 *D 26/2005/medborger: 953
- forsvundne personer og menneskehandel, E 12/2006: 1014
Miljø:
- Dagsordenspunkt 13: 185
- nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken, A 1394/miljø: 319 Rek. 21/2006: 1271
- kontrollsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön, A 1385/miljö: 287 Fremst. 10/2006: 1260
- styrkelse af Arktis i EU's Nordlige Dimension og om fælles minimumsstandarder for off-shore virksomhed i Barents, Kara og Arktis, A 1387/miljø: 396
- Fokus på miljø i Nord, Fremst. 7/2006: 1257
- Miljøsikkerhed ved skibstrafik i Østersøen, D 22/2003/miljø: 880
- Spørgsmål til Islands regering om hvorfor Island ikke har ratificeret Århus-konventionen og principper for NGO'er, E 21/2006: 111
Ministerrådet: se Nordisk Ministerråd
Musikkpris: se Nordisk Råds musikkpris
Människohandel: se Menneskehandel

N

Naboområder:
- Nordiska ministerrådets Rysslandsprogram, D 15/2005/presidiet: 923
Natur- og miljøprisen: se Nordisk Råds natur- og miljøpris
Nordbornas rättigheter:
- arbeidet med grensehindringer, A 1397/næring: 341 Rek. 12/2006: 1262 Rek. 13/2006: 1263
- Pensioner och förtidspensionering, *D 5/2003/välfärd: 872
- Informationsaftaler mellem de nordiske lande i forbindelse med bekæmpelse af grænsehindringer, D 6/2005/presidiet: 901
- Design for alle - et nordisk handlingsprogram, D 22/2005/velferd: 941
- skatteuppebörd och underlättande av skatteåterbäring för finländske företag som deltar i mässor i Nordnorge, E 15/2006: 1019
- Dankort som gränshinder, E 16/2996: 107
- beskattning av pensionärer som flyttar från Sverige till Finland, E 18/2006: 108
- pensionsbeskattning mellan de nordiska länderna, E 20/2006: 110
- framtida finansiering av Grensetjänsten, E 22/2006: 111
- de utlandsstuderande finska läkarstudenternas situation, E 23/2006: 112
- transportkorridor for dansk transport til og fra Bornholm gennem Sverige, E 37/2006: 1032
- Samarbetsministrarnas redogörelse om avskaffandet av gränshinder i Norden, Dokument 10: 1090
NordForsk:
- Dagsordenspunkt 15: 207
- NordForsk, dess strategi og prioriteringer. Dokument 18: 1134

Nordisk Kulturfond:
- Dagsordenspunkt 16: 213
- revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2005, C 5/kk: 838

Nordisk Ministerråd:
- Dagsordenspunkt 16: 207
- Nordisk Ministerråds budget for 2007, B 243/presidiet: 359 Rek. 27/2006: 1277
- Dagsordenspunkt 14: 195
- Nordiska ministerrådet och det civila samhället - en strategi; B 244/kultur: 369 Rek. 22/2006: 1272
- Beretning om Nordisk Ministerråds virksomhed, C1: 427
- Forslag til Nordisk Ministerråds planer og budget 2007, C 2: 619
- revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhet for 2005, C 3/kk: 810
- Ny struktur for Nordisk Ministerråd, D 14/2005/presidiet: 920
- Strukturreform for det nordiske kultursamarbeidet, D 20/2005/kultur: 936
- Nordisk Ministerråds budget for 2006, D 30/2005/presidiet: 963
- administrationen af det nordiske samarbejde, E 6/2006: 989
- generalsekreterarposten i Nordiska Ministerrådet, E 29/2006: 116
- Det internationale Norden. Dokument 19: 1138

Nordisk Råd:
- Dagsordenspunkt 16: 213
- revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2005, C 4/kk: 829
- Inrättning av vicepresident i Nordiska rådet, IB 2/2005: 1283
- Nordisk Råds årsberetning 2005, Dokument 1: 1034
- Regler for gjennomføring av Nordisk Råds 58. sesjon, Dokument 2: 1058
- Att möta globalisering tillsammans. Program för Nordiska rådets arbete 2007, Dokument 3: 1061

Nordisk Råds 58. sesjon:
- dagordning/dagsorden: 22
- tilstedeværende: 1291
- sesjonssal: 1371
- oversikt over sesjonen: 29
- sesjonens åpning: 33
- Regler for gjennomførelse av Nordisk Råds 58. sesjon, Dokument 2: 1058
- Toppmøte: 36
- Generaldebatt: 77
- Generaldebatt fortsat: 85
- Samarbeidsministrenes spørretime: 107
- Votering, A 1381/medborger: 172 A 1398/presidiet: 146 A 1399/præsidiet: 146 B 243/presidiet: 219
- Valg: 225
- Sesjonens avslutning: 232

Nordisk Råds filmpris:
- utdeling: 1303

Nordisk Råds litteraturpris:
- utdeling: 1303

Nordisk Råds musikkpris:
- utdeling: 1303

Nordisk Råds natur- og miljøpris:
- utdeling: 1303

Nordområdena:
- styrkelse af Arktis i EU's Nordlige Dimension og om fælles minimumsstandarder for off-shore virksomhed i Barents, Kara og Arktis, A 1387/miljø: 296 Fremst. 7/2006: 1257
- rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og et overordnet traktat i Arktis, A 1392/medborger: 312 Fremst. 9/2006: 1259
- Nordisk Ministerråd utarbeider en egen nordområdestrategi, A 1375/miljø: 252

Nordplus:
- Dagsordenspunkt 15: 207
- videreutvikling av Nordplus-programmene 2008-2011, B 246/kultur: 212 Rek. 25/2006: 1275

Næring:
- Nordisk design og samarbeid mellom kultur- og næringsliv, D 13/2004/kultur: 896
- Helse og næringsutvikling blant urfolk i Barents-regionen, *D 19/2005/medborger: 934
- Nordisk Næringspolitisk Samarbejdsprogram 2006-2010 D 27/2005/næring: 955

Närområde: se Baltikum og Ryssland

O

Open Source Software:
- Open Source Software, *D 2/2004/næring: 890

Se også: IT

Oplæsningskonkurrence:
- nordisk oplæsningskonkurrence, D 27/2003/kultur: 888

P

Pensioner:
- Pensioner och förtidspensionering, *D 5/2003/välfärd: 872

- beskattning av pensionärer som flyttar från Sverige till Finland, E 18/2006: 108
- pensionsbeskattning mellan de nordiska länderna, E 20/2006: 110

Planer:
- Dagsordenspunkt 16: 213
- Forslag til Nordisk Ministerråds planer og budget 2007, C 2: 619
- Att möta globalisering tillsammans. Dokument 3: 1061

Polen:
- informationsindsats i de baltiske lande og Polen om de nordiske arbejdsmarkeder, D 3/2006/næring: 968
- Nordisk kriminalpræventiv indsats for bekæmpelse af illegal arbejdskraft fra de baltiske lande og Polen, D 4/2006/næring: 970

Praktik:
- implementering av EU-direktiv om praktiktjänstgöring för läkare, E 31/2006: 118

Program:
- Dagsordenspunkt 16: 213
- Forslag til Nordisk Ministerråds planer og budget 2007, C 2: 619
- Att möta globalisering tillsammans. Dokument 3: 1061

Prostitution:
- Dagsordenspunkt 10: 152
- nordisk kampagne imod formidling af sexkøb, A 1381/medborger: 266 Rek. 18/2006: 1268
- Anvendelse af hoteller der ikke medvirker til formidling af købesex, IB 3/2006: 1282
- beskyttelse af kvinder udsat for menneskehandel, A 1391/medborger: 308 Rek. 19/2006: 1269
- bekæmpelse af menneskehandel for seksuel udnyttelse A 1393/medborger: 315 Rek. 20/2006: 1270 *D 25/2005/medborger: 948 *D 26/2005/medborger: 953
- forsvundne personer og menneskehandel, E 12/2006: 1014

Psykiatri:
- Dagsordenspunkt 11: 159
- barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden, A 1400/välfärd: 349 Rek. 17/2006: 1267
- Anpassning av handikapplagar och -författningar till att omfatta psykiskt sjuka handikappade, *D 23/2005/välfärd: 943

Se også: Hälsa/Helse

R

Radioaktivitet:
- uranbrytning på Grönland, E 8/2006: 998

Rasisme:
- opfølgning af seminariet "Rasisme i Norden - nordisk innsats mot nynazisme og voldelige ungdomsgjenger", E 36/2006: 1030

REACH:
- styrkelse af substitutionsprincippet i EU's kemikalie-lovgivning, REACH A 1386/miljø: 394 Fremst. 6/2006: 1256
- EU's kemikalielovgivning, REACH, D 9/2005/medborger/miljø/næring: 909
- REACH-prosessen, E 28/2006: 115

Revision:
- revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhet for 2005, C 3/kk: 810
- revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2005, C 4/kk: 829
- revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2005, C 5/kk: 838

Rovdyr:
- individens okränkbarhet och skydd mot stora rovdjur, A 1384/miljö: 280

Ryssland:
- Nordiska ministerrådets Rysslandsprogram, D 15/2005/presidiet: 923

S

Sameksistens:
- Dagsordenspunkt 9: 138
- flerkulturel kompetence og udvikling af indikatorer for sammenhængskraft, A 1398/præsidiet: 344 Rek. 14/2006: 1264
- nordiske hovedudfordringer om sameksistens, A 1399/præsidiet: 346 IB 2/2006: 1265

Samhällssäkerhet/Samfunnssikkerhet
- ökat nordiskt samarbete om samhällssäkerhet, A 1364/presidiet: 241 Fremst. 5/2006/presidiet: 1255 IB 1/2006: 1280

Sammenhængskraft:
- Dagsordenspunkt 9: 138
- flerkulturel kompetence og udvikling af indikatorer for sammenhængskraft, A 1398/præsidiet: 344 Rek. 14/2006: 1264
- nordiske hovedudfordringer om sameksistens, A 1399/præsidiet: 346 IB 2/2006: 1280

Selvstyrende område:
- de självstyrande områdenas ställning i det officiella nordiska samarbetet, Dokument 9: 1086

Sexkjøp:
- Dagsordenspunkt 10: 152
- nordisk kampagne imod formidling af sexkøb,
  A 1381/medborger: 266
  Rek. 18/2006: 1268
- Anvendelse af hoteller der ikke medvirker til formidling af købesex,
  IB 3/2006: 1282
- beskyttelse af kvinder udsat for menneskehandel,
  A 1391/medborger: 308
  Rek. 19/2006: 1269
- bekæmpelse af menneskehandel for seksuel udnyttelse
  A 1393/medborger: 315
  Rek. 20/2006: 1270
  *D 25/2005/medborger: 948
  *D 26/2005/medborger: 953
- forsvundne personer og menneskehandel,
  E 12/2006: 1014

Sivilsamfunnet:
- Dagsordenspunkt 14: 195
- Nordiska ministerrådet och det civila samhället - en strategi,
  B 244/kultur: 369
- Frivilligsektoren, Rek. 22/2006: 1272
- Nordisk-baltiskt nätverksarbete för frivilligorganisationer,
  D 17/2005/kultur: 929

Sjukdom:
- Dagsordenspunkt 11: 159
- formalisert samarbeid mellom Nordisk Ministerråd og Barentsrådet, i arbeidet med å bekjempe spredningen av hiv/aids og multiresistent tuberkulose,
  A 1382/velferd: 269
  Rek. 16/2006: 1266
- bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion,
  A 1383/välfärd: 274
  Fremst. 8/2006: 1258
- barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden,
  A 1400/välfärd: 349
  Rek. 17/2006: 1267
- Nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet, B 247/velfærd: 394
  Rek. 15/2006: 1265
- Helse og næringsutvikling blant urfolk i Barents-regionen,
  *D 19/2005/medborger: 934
- Anpassning av handikapplagar och -författningar till att omfatta psykiskt sjuka handikappade,

Skatt:
- skatteuppebörd och underlättande av skatteåterbäring för finländske företag som deltar i mässor i Nordnorge,
  E 15/2006: 1019
- beskattning av pensionärer som flyttar från Sverige till Finland,
  E 18/2006: 108
- pensionsbeskattning mellan de nordiska länderna, E 20/2006: 110

Skibstrafik:
- Miljøsikkerhed ved skibstrafik i Østersøen, D 22/2003/miljø: 880

Skogsbruk:
- nordiskt fiske-, jord- och skogsbruks- samt livs-medelsamarbete 2005-2008,
  D 7/2005/miljø: 905
- genetiske ressourcer for fiskeri, jordbrug, skovbrug og levnedsmidler i Norden 2005-2008,
  D 8/2005/miljø: 907

Skole:
- Dagsordenspunkt 15: 207
- Nordplus-programmene 2008-2011,
  B 246/kultur: 385
  Rek. 25/2006: 1275
- Nordisk oplæsningskonkurrence,
  D 27/2003/kultur: 888
- Komparativ studie av de nordiske lærerutdanningene,
  D 28/2005/kultur: 958
- "Den kulturelle skolesekken" under hovedprioriteringen "Kunnskap, fornyelse og verdiskaping",
  E 5/2006: 984
- utlandsstuderande finska läkarstudenternas situation,
  E 23/2006: 112
- implementering av EU-direktiv om praktiktjänstgöring för läkare,
  E 31/2006: 118

Software:
- Open Source Software,
  *D 2/2004/næring: 890
- Krav til EU's softwarepatent,
  D 10/2005/næring: 911
- Vurdering av EU's direktivforslag til softwarepatent,
  D 11/2005/næring: 913
- EU's direktivforslag til softwarepatent,
  IB 1/2005: 1283

Spel/Spill:
- Spel- och lotterimarknaderna,
  D 21/2005/kultur: 939

Se også: Nordbornas rättigheter

Språk/Sprog:
- Dagsordenspunkt 14: 195
- Deklaration om nordisk språkpolitik,
  B 245/kultur: 378
  Rek. 23/2006: 1273
- Nordisk språkgemenskap,
  D 33/2002/kultur: 870

- Domænetab, D 26/2003/kultur: 886
- Nordiska ministerrådet om nordisk språkforståelse, E 4/2006: 981

Statsministrenes redegørelse:
- Statsministrarnas redogörelse, Dokument 4: 1064

Sundhed:
- Dagsordenspunkt 11: 159
- formalisert samarbeid mellom Nordisk Ministerråd og Barentsrådet, i arbeidet med å bekjempe spredningen av hiv/aids og multiresistent tuberkulose, A 1382/velferd: 269 Rek. 16/2006: 1266
- bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion, A 1383/välfärd: 274 Fremst. 8/2006: 1258
- barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden, A 1400/välfärd: 349 Rek. 17/2006: 1267
- Nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet, B 247/velfærd: 394 Rek. 15/2006: 1265
- Helse og næringsutvikling blant urfolk i Barents-regionen, *D 19/2005/medborger: 934
- Anpassning av handikapplagar och -författningar till att omfatta psykiskt sjuka handikappade, *D 23/2005/välfärd: 943

Sykdom:
- Dagsordenspunkt 11: 159
- formalisert samarbeid mellom Nordisk Ministerråd og Barentsrådet, i arbeidet med å bekjempe spredningen av hiv/aids og multiresistent tuberkulose, A 1382/velferd: 269 Rek. 16/2006: 1266
- bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion, A 1383/välfärd: 274 Fremst. 8/2006: 1258
- barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden, A 1400/välfärd: 349 Rek. 17/2006: 1267
- Nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet, B 247/velfærd: 394 Rek. 15/2006: 1265
- Helse og næringsutvikling blant urfolk i Barents-regionen, *D 19/2005/medborger: 934
- Anpassning av handikapplagar och -författningar till att omfatta psykiskt sjuka handikappade, *D 23/2005/välfärd: 943

Søredningstjeneste:
- aftaler om søredningstjeneste mellem landene omkring Østersøen, E 35/2006: 1024

T

Toiletaffald:
- Medlemsförslag om kontrollsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön, A 1385/miljö: 287 Fremst. 10/2006: 1260

Trafficking:
- Dagsordenspunkt 10: 152
- beskyttelse af kvinder udsat for menneskehandel, A 1391/medborger: 308 Rek. 19/2006: 1269
- bekæmpelse af menneskehandel for seksuel udnyttelse, A 1393/medborger: 315 Rek. 20/2006: 1270 *D 25/2005/medborger: 948 *D 26/2005/medborger: 953
- forsvundne personer og menneskehandel, E 12/2006: 1014

TRAICE-prosjektet:
- nordiskt stöd för genomförande av TRAICE-projektet E 10/2006: 1006

Se også: Arktis

Transport:
- Dagsordenspunkt 13: 185
- nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken, A 1394/miljø: 319 Rek. 21/2006: 1271
- Miljøsikkerhed ved skibstrafik i Østersøen, D 22/2003/miljø: 880
- snabbtåg mellan Stockholm och Oslo samt klimatanpassad nordisk elmarknad, E 32/2006: 118
- transportkorridor for dansk transport til og fra Bornholm gennem Sverige, E 37/2006: 1032

U

Uddannelse/Utdannelse:
- Dagsordenspunkt 15: 207
- Nordplus-programmene 2008-2011, B 246/kultur: 385 Rek. 25/2006: 1275
- Nordisk oplæsningskonkurrence, D 27/2003/kultur: 888
- Komparativ studie av de nordiske lærerutdanningene, D 28/2005/kultur: 958

- "Den kulturelle skolesekken" under hovedprioriteringen "Kunnskap, fornyelse og verdiskaping", E 5/2006: 984
- utlandsstuderande finska läkarstudenternas situation, E 23/2006: 112
- implementering av EU-direktiv om praktiktjänstgöring för läkare, E 31/2006: 118

Udenrigsministrenes redegørelse:
- Utenriksministrenes redegjørelse, Dokument 5: 1067

Unge/ungdom:
- Dagsordenspunkt 11: 159
- barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden, A 1400/välfärd: 349 Rek. 17/2006: 1267
- Innsats på barne- og ungdomsområdet i det norske formannskapet i Nordisk Ministerråd 2006, Dokument 11: 1098

Uran:
- uranbrytning på Grönland, E 8/2006: 998

Urfolk:
- Samarbeid med urfolkene i Barentsregionen, D 19/2004/medborger: 899
- Helse og næringsutvikling blant urfolk i Barents-regionen, *D 19/2005/medborger: 934

Utbildning: se Uddannelse

V

Vacciner:
- bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion, A 1383/välfärd: 274 Fremst. 8/2006: 1258

Valfangst:
- återupptagen valfångst, E 27/2006: 115

Valg:
- Dagsordenspunkt 18: 225

Vestnorden:
- information om de vestnordiske lande, E 26/2006: 114

Vicepresident:
- Inrättning av vicepresident i Nordiska rådet, IB 2/2005: 1283

Visepresident: se Vicepresident

Västnorden:
- information om de vestnordiske lande, E 26/2006: 114

Ø

Økologi:
- Økologiske landbrugsvarer i Norden, D 11/2004/miljø: 894

Se også: Miljø

Østersøen:
- kontrollsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön, A 1385/miljö: 287 Fremst. 10/2006: 1260
- Miljøsikkerhed ved skibstrafik i Østersøen, D 22/2003/miljø: 880
- søredningstjeneste mellem landene omkring Østersøen, E 35/2006: 1024

Å

Åland:
- de självstyrande områdenas ställning i det officiella nordiska samarbetet, Dokument 9: 1086

Århus-konventionen:
- hvorfor Island ikke har ratificeret Århus-konventionen og principper for NGO'er, E 21/2006: 111

Se også: miljø

Årsberetning:
- Dagsordenspunkt 16: 213
- Nordisk Råds årsberetning 2005, Dokument 1: 1034
- Beretning om Nordisk Ministerråds virksomhed 2005, C 1: 427
- Nordisk Kulturfond årsberetning 2005, C 5/kk: 838

Oversikt over sesjonssal

